

THE UNIVERSITY
OF ILLINOIS

LIBRARY

949.8

St9d

v. 1

The person charging this material is responsible for its return on or before the **Latest Date** stamped below.

Theft, mutilation, and underlining of books are reasons for disciplinary action and may result in dismissal from the University.

University of Illinois Library

NOV 15 1981

SEP 30 1983

JUL 15 1983

OCT 25 1983

MAR 24 1986

MAY 08 1986

L161—O-1096

DOMNIA
REGELUI CAROL I

FAPTE — CUVÂNTĂRI — DOCUMENTE

ADUNATE

DE

DIMITRIE A. STURDZA
SECRETARUL GENERAL AL ACADEMIEI ROMÂNE

TOMUL I

1866 — 1876.

EDIȚIUNEA ACADEMIEI ROMÂNE

BUCUREȘTI

INST. DE ARTE GRAFICE «CAROL GÖBL» S-30R ION ST. RASIDESCU

16, STRADA PARIS (FOSTĂ DOAMNEI), 16

1906

37.061

DOMNIA
REGELUI CAROL I

FAPTE — CUVÂNTĂRI — DOCUMENTE

ADUNATE

DE

DIMITRIE A. STURDZA
SECRETARUL GENERAL AL ACADEMIEI ROMÂNE

TOMUL I

1866 — 1876.

EDIȚIUNEA ACADEMIEI ROMÂNE

BUCUREȘTI

INST. DE ARTE GRAFICE «CAROL GÖBL» S-SOR ION ST. RASIDESCU
16, STRADA PARIS (FOSTĂ DOAMNEI), 16

1906

37.061

15 Feb 29 848

949.8

St 9d

V. 1

La începutul anului 1859 sta România în grea cumpănă între trecut și viitor. În Iași și în București, lumea veche era încăierată cu lumea nouă și cel mai experimentat bărbat politic n'ar fi putut prezice cum se va deslegă cestiunea la ordinea zilei — alegerea Domnului —, de care atârna nu numai aplicarea organizării date Principatelor-Unite Moldova și Valahia prin deciziunile areopagului european din 1856 și 1858, dar și viitorul neamului românesc.

În ce constă trecutul? După secolii de îngenunchiare și de umilință se pierduse în Moldova și Valahia rostul istoric al națiunii. Nu mai era nici o zi a anului, care să întrunească pe mic și pe mare, pe tânăr și pe bătrân, pe bogat și pe sărac într'un singur simțimânt generos și înalt, acela de a se bucura și de a se veseli de puterea și de viitorul patriei. Poporul era despărțit în două trunchiuri, cari, după ce luptase secolii întregi singuratice pentru existența lor, picase atât de tare sub apăsarea și dominațiunea străină, de li se sdruncinase până și încrederea în viitor. Un Domn al țerii zisese, nu cu mulți ani înainte: «Românul este merit să fie în veci smerit.»

În ce constă viitorul? În unirea celor două Principate române într'un singur Stat și în dezvoltarea neîmpiedecată și liberă a acestuia.

De trecut se țineau privilegii, interese personale puternice, mai ales pentru a ocupa scaunul Domniei. Viitorul era împins de aspirațiunile unui întreg popor.

*

Ceeace caracterizează timpul de cincizeci de ani dela 1856 până la 1906 este mișcarea spontană și energică a poporului român, care

a învins înlăuntru și în afară prejudecăți adânc înrădăcinate, ambițiuni și animozități personale periculoase, dificultăți politice ce se păreau neînălăturabile, și care a produs rezultate apreciable, nu numai pentru Statul român, ci și pentru Europa.

Munca neîntreruptă a Românilor în aceste cinci decenii a fost indicată cu claritate și precizie de Ion Brătianu în memoriul său din 1857 asupra situațiunii Moldovei și Valahiei după Tractatul de Paris:

«De acum înainte nimic nu ne mai poate împiedeca de a reconstitui România. Aceasta este numai o cestiune de timp. Când e vorba de a fi ori de a nu fi, nimeni dintre noi nu se va opri de a păși înainte, fiind calea de urmat ceva mai mult sau ceva mai puțin lungă. Nimic nu năi poate pune o stavilă avântului nostru. Am repurtat o mare victorie, căci Europa a recunoscut că suntem un popor merit a lupta și a triumfa prin libertate. Pozițiunea noastră printre națiunile cari constituiesc concertul Statelor europene este indicată. De noi depinde să o cucerim».

Divanurile ad-hoc din Iași și din București au înscris în 1857 tendințele acestei mari mișcări naționale, desăvârșite în scurtul timp al unui deceniu — dela 1848 la 1857 — în formula lapidară a renumitelor *patru puncte*, cari astfel glăsuesc :

«Respectarea drepturilor Principatelor și în deosebi a autonomiei lor, în cuprinderea vechilor lor Capitulațiuni încheiate cu Inalta Poartă în anii 1393, 1460, 1511 și 1634.

«Unirea Principatelor într'un singur Stat sub numele de România.

«Principele străin, cu moștenirea Tronului, ales dintr'o dinastie domnitoare de ale Europei, și ai căruia moștenitori să fie crescuți în religia țerii.

«Neutralitatea pământului Principatelor.

«Puterea legiuitoare încredințată unei obștești Adunări, în care să fie reprezentate toate interesele națiunii.

«Toate aceste sub garanția colectivă a Puterilor cari au subscris Tractatul de Paris.»

Mihail Kogălniceanu descria în Divanul ad-hoc din Iași starea țerii și speranțele poporului cu cuvintele pline de emoțiune ale unui bărbat, care a fost martur ocular al umilinței neamului și al suferințelor patriei. El zicea în 1857 :

«Răul țerii noastre ni-l spune istoria, ni-l spun suferințele poporului. Fiecare pagină din analele noastre să o stoarcem și va curge sânge și lacrimi. Răul țerii noastre ni-l spune glasul poporului prin un proverb: «Schimbarea Dom-

nilor, bucuria nebunilor!» Onorabilul deputat de Putna, singur în această adunare, singur în țara care saltă de entuziasm, a cărei inimă bate ca a unui unic om pentru drepturi, pentru naționalitate, pentru Unire, care numai ea ne poate asigura și drepturile și naționalitatea, singur vine și ne zice că nu voește să fim alta decât aceea ce am fost, adevărat călcați în picioare de toate neamurile, îngenunchiați în slăbiciune, atacați de cangrena corupției, înglodați în gunoiul abuzurilor.

«Însă aceasta nu va fi. Timpul a sosit, ca vechea prorocie a eroului patriei noastre să se îplinească.

«Sunt acum trecuți 350 de ani de când Ștefan cel Mare, pe patul morții și văzând nourii ce amerințau existența țerii noastre, chemă pe Mitropolitul, pe consilierii săi și pe fiul său Bogdan, și-i îndemnă singur el, carele 40 de ani ținuse sabia în mână tare și neînvinsă, să încheie o capitulație cu Înalta Poartă, capitulație onorabilă și închezășuitoare ființei noastre ca națiune, ca stat. *„Iar dacă dușmanul vostru v'ar prescrie condiții rușinătoare, slârși el, atunci „mai bine muriți prin sabia lui, decât să fiți privitori împilării și ticăloșiei „țerii voastre. Dumnezeuul părinților voștri însă se va îndură de lacrămile slugilor sale, și va scula dintre voi pre cineva, carele va așeză iarăș pe urmașii „voștri în libertatea și puterea de mai înainte“.*

«Prorocia acum se îplinește. *Uitați-vă, acei ce nu voiți a crede, la spiritul național, care astăzi însuflă cinci milioane de Români, și spuneți dacă acest mare cineva, dacă țara întreagă nu este sculată și nu este vrednică de a fi iar o națiune.* Drepturile noastre erau călcate, naționalitatea eră ca și îngropată, când din mijlocul furtunelor războaielor se ridică curcubeul păcii, când noului Lazăr, poporului românesc, adormit de trei secoli într'un somn tot atât de adânc ca și moartea, noul mântuitor, Tractatul de Paris, vine și-i zice «scoală-te «și vino după mine»; și Lazăr, poporul românesc, se scoală, își aruncă giulgiurile de pe dânsul și se arată o nație tânără, plină de viață și plină de viitor.

«Sau desvoltat toate considerațiile, cari ne fac o lege, ca să cerem și respectarea drepturilor seculare ale Principatelor, și Unirea, și Prințul străin, și toate celelalte dorințe cuprinse în propunerea mea. Trebuie să le repet și eu acele zise și rezise? Nu le simte toată inima, nu le judecă toată mintea? Nu ne-o spune îndestul legea fiecărui popor ce voește a fi? Însă nu mă pot opri de a vă arăta și simțirile poporului, acel ce nu știe nici a ceti, nici a scrie, acela care, ca oameni ai naturii, nu știe a spune decât ceea ce simțește. Să fim stăpâni în țara noastră, zicea un onorabil deputat pontăș, să unim Moldova cu Muntenearca, să tragem ca împrejurul unui loc sterp un gard mare și sdravăn; locul să fie numai închis, și în curând, fără a fi chiar arat, fără a fi chiar semănat, vor veni vânturile, vor veni paserile cerului și vor aduce sămânță și de flori și de copaci; în curând ici coala va răsări câte o floare, ici coala câte un copăcel; copacii vor crește și la umbră sub copaci vor mirosi florile și vom avea o livadă mare și frumoasă; în copaci vor cânta paserile, și la umbră se

vor veseli oamenii, binecuvântând pre Dumnezeu și pre împărați. Iată, domnilor de Roman și de Putna, cum sătenii, cum noi, cum poporul, cum tot ce simte și voește un viitor pentru copiii săi, pentru nația sa, înțelege Unirea. Inima poporului nu înșală nici odată. Să ascultăm, fraților, inima poporului nostru; să ascultăm glasul și interesul nației noastre, care ne strigă neîncetat: Unire și Unire.»

Învățăatul Constantin Hurmuzaki, cercetătorul cel mai ager, învățătorul cel mai neobosit al drepturilor Principatelor în acele timpuri în cari se așeză piatra fundamentală a României moderne, desvoltă în mod concis toată cugetarea națiunii în următoarea cuvântare:

«În sfârșit, după atâtea lupte și suferințe, după atâtea temeri și speranțe, am ajuns în fața momentului rostirii dorințelor țerii.

«Momentul este mare, este critic; căci dela el atârnă soarta și viitorul Principatelor, înaintarea sau înapoierea lor în privința politică, morală și materială, fericirea sau nefericirea lor, înălțarea sau decăderea neamului românesc, viața sau moartea lui, stima sau disprețul lumii, binecuvântarea sau blestemul semințiilor viitoare.

«Într'acest moment atât de mare, unic în cartea vieții neamurilor, tot Românul bine cugetător se întreabă: ce trebuie să dorim?

«Răspunsul atârnă dela patriotismul nostru, iar măsura dorințelor noastre trebuie să o căutăm în cercul drepturilor noastre și în respectul cuvenit legăturilor seculare ce există între Principatele Române și Imperiul Otoman.

«Ca să știm ce se cuvine să cerem, trebuie mai întâiu să știm ce avem și ce nu avem, pentrucă numai acele dorințe ce nu trec peste domeniul drepturilor noastre, pot aștepta împlinire. Măsura dorințelor ce suntem chemați a rosti trebuie să o căutăm și în cunoștința trecutului nostru, în cunoștința suferințelor, nevoilor și trebuințelor noastre; căci numai dela deplina cunoștință a rețelilor de cari voim să scăpăm, atârnă aflarea mijloacelor de vindecare. Să cercetăm dar înainte de toate drepturile noastre.

«Avem drepturi mari și frumoase! Drepturile acestea, ființa politică și națională a Principatelor Moldovei și Valahiei, se întemeiază pe tractate încheiate între ele și Înalta Poartă otomană. Tractatele acestea se numesc Capitulații, căci așa se numesc toate tractatele încheiate până în secolul trecut între Imperiul Otoman și puterile creștine ale Europei.

«Tractatele noastre nu numai nu s'au desființat vreodată, ci încă din timp în timp s'au recunoscut și s'au întărit cu solemnitate de către Înalta Poartă, cum dovedesc acturile publice, enumerate în propunerea ce am onoare a sprijini. Ca să cunoaștem mărimea și întinderea drepturilor noastre, trebuie să nu scăpăm din vedere, când și sub ce împrejurări s'au încheiat Capitulațiile noastre.

«Istoria ne spune că Bogdan, Suveranul Moldovei, fiul lui Ștefan cel Mare, a încheiat cea dintâi capitulație cu Sultanul Baiazid II, în anul 1511.

«După unanima mărturie a tuturor istoricilor, Moldova se bucură atunci de cea mai mare pace și liniște și de o putere foarte însemnată, întărită prin alianța ofensivă și defensivă, ce cu un an mai înainte Bogdan încheiase cu Polonia și Ungaria; iar Sultanul Baiazid II, obosit de bătrânețe, eră pe atunci ocupat cu combaterea războiului civil ce se iscase între unii din fiii săi și cu combaterea răsculării unuia din ei în contra lui.

«Aceasta nu lasă nici urmă de îndoială că un tractat încheiat de bună voie sub împrejurări atât de favorabile pentru Moldova, a trebuit să cuprindă și cele mai favorabile condiții pentru ea.

«Într'adevăr! Capitulația aceasta înnoită și întărită de mai multe ori și anume în domnia lui Vasile Lupu, precum și capitulațiile Valahiei, au asigurat Principatelor Române toate drepturile cari, după principiile dreptului public al Europei, recunoscut de toate națiile civilizate, constituiesc deplina *Suveranitate* a staturilor. Dovadă chiar întâiul articol al Capitulației din 1511, carele zice: *Poarta cunoaște pe Moldova de pământ slobod și nesupus*; dovadă art. 4 al aceleiaș Capitulații, carele a stipulat foarte lămurit că: *Moldova va fi stăpânită și ocărmită după legile și așezămintele sale, fără să se amestece Poarta cât de puțin*; dovadă Regulamentul Organic, art. 61, cap. I, art. 299, cap. VIII și art. 432, cap. IX, care anume a recunoscut și a consfințit *Suveranitatea* Principatelor.

«Suveranitatea este internă sau externă.

«Cumcă Principatele Române au exercitat *totdeauna*, chiar și în cele mai nefericite zile ale istoriei lor și până astăzi, deplina *Suveranitate din lăuntru*, dovedesc toate legiuirile și așezămintele lor, din cari cele mai multe și astăzi încă au putere legală, fără să se fi supus vreodată încuviințării sau confirmării Înaltei Porți. Din nenumărabilul număr al actelor, cari dovedesc deplina *Suveranitate din lăuntru*, voiui cită numai legiuirea pentru desrobirea vecinilor, votată de o Adunare mare în sfânta mânăstire a Trei-Ierarhilor, în 6 Aprilie 1749.

«Cumcă Principatele Române au exercitat și deplina *Suveranitate din afară*, în curgere de mai multe sute de ani după încheierea Capitulațiunilor cu Înalta Poartă, mărturisesc o mulțime de războaie, ce au avut Principatele atât între sine cât și cu staturile vecine; mărturisesc o mulțime de tractate de alianță, de pace, de comerț și altele, ce ele au încheiat atât între sine cât și cu alte staturi suverane (Polonia, Ungaria, Transilvania, Anglia și Rusia). Spre mai mare dovadă voiui cită aici numai tractatul de comerț, încheiat între Domnul Petru Șchiopul, Suveranul Moldovei, și Elisabeta, Regina Angliei, în anul 1588, așa dar șaptezeci și șapte de ani după încheierea Capitulației lui Bogdan cu Baiazid II. Cumcă Capitulațiile Principatelor Române nu numai n'au oprit, ci nici au mărginit Suveranitatea lor *din afară*, dovedesc și nenumărabilele solii, ce suveranii Moldovei și ai Valahiei au trimis altor staturi suverane, sau au primit

dela ele în curgere de mai multe sute de ani *după* încheierea capitulațiilor cu Înalta Poartă. Pravila lui Vasile Vodă, publicată în anul 1646, cuprinde chiar un capitol special despre pedepsele crimenilor în contra solilor ce veniau la domnie sau se trimiteau din partea ei. Și astăzi încă Principatele Române exercează unele din drepturile cuvenite suveranității externe, precum de exemplu dreptul de a trimite și de a întreține la Poarta otomană soli, drept ce datează încă din anul 1511, fiind stipulat prin art. al șaptelea al Capitulației lui Bogdan și anume întărit prin Tractatul dela Cuciuc-Cainargi, care recunoaște pe Domnii Principatelor Române de *suverani*, iar pe reprezentanții lor la Poartă de oameni puși sub scutul dritului ginților.

«Am avut dar cuvânt a zice că avem mari și frumoase drepturi; căci pe când cele mai multe din staturile suverane n'aveau încă nici o relație cu Înalta Poartă, Moldova avea la ea soli și reședință de soli (Bogdan-Serai) și o biserică pentru solii ei.

«Și astăzi încă Principatele au dreptul de a încheia convenții, din cari aici voi cită numai convenția între Moldova și Valahia pentru unirea vănilor.

«Aceste fapte istorice sunt cele mai necontestabile dovezi și lămuriri ale drepturilor noastre. Atâta spre răspuns acelora cari se încearcă a aduce în îndoială sau existența sau cuprinderea și întinderea Capitulațiilor noastre.

«Mai sunt unii cari, voind a ne micșora drepturile, ne întâmpină, că la clasificarea staturilor publiciștii au pus Principatele Române în clasa staturilor semi-suverane. Acestora le răspundem că publiciștii, chiar și cei mai învățați, n'au avut cea mai mică cunoștință despre Capitulațiile noastre, cari abia în secolul nostru s'au publicat, și că ei și-au întemeiat opinia lor numai pe cunoștința tractatelor ruso-turcești, cari după principiul recunoscut și de dreptul gintelor, ca niște alcătuiți între doi, nu pot folosi nici păgubi pe un al treilea.

«Acestea sunt drepturile Principatelor Române, pe cari Tractatul din Paris din 30 Martie 1856 le-a pus sub generosul scut al Puterilor cari au subscris acel act mare. Acestea sunt drepturile Principatelor, pe cari Înalta Poartă le-a recunoscut și le-a întărit cu solemnitate în fața lumii prin art. 23 al citatului Tractat, prin care ea s'a îndatorat anume a *conservă* Principatelor, între altele, un guvern neatârnat și național, precum și deplina libertate de legislație (autonomia).

«Principatele Române, fiind staturi suverane, dela sine se înțelege că ele au neconstestabilul drept de a-și legiui reorganizarea lor, de a-și consolida și a-și întări existența lor națională, morală, politică și materială, încât aceasta nu jicnește drepturile cuvenite Înaltei Porți după Capitulații, *drepturi pe cari Românii toldeauna le-au respectat și voesc a le respectă*. Întinderea reorganizării noastre nu are dar altă mărginire decât respectarea legăturilor noastre cu Imperiul Otoman. Este un princip recunoscut și de dritul public, că acel ce face întrebuințare de un drept al său nu vatămă pe nimeni.

«Mai sus am arătat că Principatele Române, ca staturi suverane, au avut și au dreptul de a încheia tractate atât cu alte staturi, cât și între sine. Dela sine dar urmează că ele au și dreptul de a încheia între sine tractat pentru *Unirea lor într'un singur stat și sub un singur guvern*.

«Cerem unirea Principatelor. Cererea noastră este dreaptă, pentrucă noi voim unirea cu respectarea drepturilor Înaltei Porți. Noi cerem unirea Principatelor pentrucă ea este un mijloc de întărire națională, politică, morală și materială, prin urmare folositoare chiar și Înaltei Porți. Aceasta spre răspuns celor cari pretind că cererea Unirii este o răscoală contra Turciei.

«Unirea nu este o dorință nouă. Ea este prevăzută chiar prin Regulamentul Organic, și în unele privințe chiar și *aplicată* (art. 425—430). Unirea este înscrisă în inimile tuturor Românilor. Ea s'a discutat în curgere de mai mulți ani de toată țara, de toată presa Europei. Dorința Unirii a răsunat dela o margine a lumii până la cealaltă. Ea s'a primit cu aclamație de către alegătorii noștri, de către întreaga țară. Noi dorim Unirea, pentrucă: Unirea dă tărie, tăria dă siguranță, siguranța dă încredere, încrederea dă suflet și sbor comerțului și civilizației. Dorim Unirea, pentrucă nu mai voim să fim pomul discordiei între Puteri rivale, nu voim să vedem legioane de candidați la domnie, nu voim ca Domnii să fie posesori cari se grăbesc a se folosi de scurtul termin al posesiei până ce nu-l răstoarnă alt amator de domnie.

«Adversarii noștri ne numesc revoluționari, pentrucă nu voim să conservăm starea de față. Și ce să conservăm? Ce să vecinim? Demoralizația, corupția, nepotismul, impunitatea, nerușinarea vițiilor?

«Unirea Principatelor este dorința tuturor claselor. Cine dintre noi nu a avut prilejul de a vedea bucuria și mulțămirea obștească de câte ori se cântă Hora Unirii? Și cine nu știe că numai câțiva amatori de domnie, și micul număr al clienților lor, mai combat azi dorința națională, Unirea Principatelor?

«Perit-a separatismul ca fumul mânat de vîfor.

«Dorim *Unirea* dar tot așa de fierbinte dorim și *un Prinț străin dintr'una din familiile suverane ale Europei, cu înlăturarea staturilor vecine, pentrucă numai un asemenea Prinț poate însuflă înlăuntru și în afară respectul, fără de care cele mai bune legi rămân litere moarte; numai un Prinț străin poate să ne asigure drepturile, poate impune partidelor, poate să ne sculească de nepotism; numai un Prinț străin poate pune capăt ambițiilor nenumăraților aspiranți la Domnie și intrigilor acestora și ale parlizanilor lor, cari paralizează chiar și cele mai bune plecări; pentrucă numai un Prinț străin se poate lupla cu succes în contra influințelor străine, căroră Tractatul de Paris a voit să pună capăt*

«Mai dorim și cerem *moștenirea în familia Prințului străin, pentrucă deseale schimbări ale Domnilor au împiedicat propășirea morală și materială, ba chiar și neatârnuarea guvernelor Principatelor; și pentru că numai moștenirea dă stabilitate*. Dritul moștenirii nu este un drit nou în istoria Principatelor. El a avut ființă multă vreme după încheierea Capitulațiunilor noastre.

După Bogdan a venit la tron fiul său Ștefan Tânărul; după acesta Petru Rareș, fiu natural al lui Ștefan cel Mare. Așa de tare se observă dreptul moștenirii, zice analistul Ureche, încât țara a preferit a încredința tronul unui fiu nelegiuit al lui Ștefan cel Mare, decât să aleagă Domn din altă familie. Petru Rareș a avut succesor pe fiul său, iar acesta murind fără copii, pe fratele său.

«Iată că nu cerem un drit nou, ci numai recunoașterea unui drept ce l-am avut, unui drept vechiu ca și istoria noastră.

«După capitulații și chiar după Regulamentul Organic am avut și avem dreptul de a ne alege noi singuri pe Domn. Dreptul moștenirii eră combinat cu dreptul alegerii. *În puterea acestul drept putem dar chiar noi singuri alege un Prinț străin. Dacă, cu toate acestea, aslăzi renunțăm la acest drept și-l încredințăm generoaselor Puteri cari au garanlat soarta noastră, o facem numai pentru ca din binefăcăloarele lor mâni să primim un Prinț străin, ereditar, și prin aceasta o nouă garanție de stabilitate*, pe care o dorim din tot sufletul, un scut în contra rivalităților și influințelor străine.

«Mai dorim un guvern *reprezentativ*. Nici aceasta nu este un drit nou. Dela întemeierea domniilor de către Radu Negru și Dragoș până astăzi, Principatele au avut totdeauna reprezentare națională, concentrată într'o singură adunare legislativă, compusă de toate clasele. Nici odată Suveranii Principatelor n'au fost autocrați. Din contra, puterea legislativă s'a exercitat totdeauna numai de către Obșteasca Adunare, totdeauna a fost despărțită de puterea executivă.

«Mai dorim și cerem respectarea drepturilor Principatelor, în cuprinderea Capitulațiilor. Dorința aceasta este foarte legitimă și firească pentru ori cine cunoaște istoria trecutului și n'a uitat pe a prezentului nostru.

«Mai dorim și cerem neutralitatea teritoriului noului Stat România, pentru că neutralitatea este cel mai bun prezervativ în contra înnoirii complicațiunilor, cari au adus în urma lor războiul oriental, și pentru că numai ea ne va scuti de nemăsurate cheltuieli pentru trebuințe militare.

«Scrie este: «cereți și vi se va da». Am cerut și suntem bine încredințați, că dreptatea Puterilor garante ne va împlini dorințele, pentru că ele sunt legitime și întemeiate pe drepturi necontestabile și neprescriptibile, pe drepturi recunoscute și consfințite prin garanția colectivă a Europei.

«Înainte de a vă da voturile, nu uitați, domnilor, că toată Europa—ce zic?—toată lumea civilizată privește la noi cu cea mai mare luare aminte, ca să afle de suntem vrednici de a fi o nație, vrednici de binefacerea mărinimoaselor Puteri garante, vrednici de încrederea țerii care ne-a ales și ne-a trimis aici.»

Ion Brătianu dedeă acelorași dorințe următoarea expresiune în raportul său către Divanul ad-hoc din București :

«Este un an și șapte luni de când Congresul dela Paris a hotărât, în înalta sa înțelepciune, ca Principatele Române să fie consultate despre condițiunile ce s'ar cuveni a li se face în noua regulare a Europei orientale.

«Am avut dar un interval de un an și șapte luni, nu ca să ne chibzuim despre condițiunile ce ne sunt de neapărat ca să renaștem la o viață nouă, ci numai ca să le formulăm. Și un timp așa de lung a fost mai mult decât destul pentru o asemenea lucrare; de aceea aceste formule sunt astăzi întipărite, să-pate în spiritele tuturor Românilor. Dar tot ce am făcut în intervalul ce ne desparte dela încheierea Tractatului dela 30 Martie, a fost numai ca să ne formulăm niște trebuințe ce sunt simțite cu tărie de noi toți, nu numai dela 30 Martie, ci de un timp îndelungat; căci nu de ieri simțim noi Românii, că călcarea drepturilor noastre ca națiune și înrăurirea străinilor în trebile noastre din lăuntru au fost un izvor nescurs al nenumăratelor calamități ce bântue de mai mulți secolii aceste nenorocite țeri.

«Cine nu știe că, încă din timpii bătrâni, dorința Românilor luminați a fost ca aceste două țeri surori, cari nu au decât un singur suflet, să fie împreunate într'un singur stat, ca astfel naționalitatea română să poată prospera și înflori sub apărarea unui scut de două ori mai tare decât scutul fieștecărui Principat în parte. Această dorință a Unirii, ce în timpii trecuți numai luminile o însuflau Românilor, a devenit astăzi, prin lungile suferințe, un simțimânt tare, care domnește în inimile tuturor Românilor fără deosebire de clasă, de vârstă sau de sex. Aceea ce ziserăm pentru desrobirea drepturilor străbune ce ne sunt garantate de Capitulațiile ce avem încheiate cu Înalta Poartă și pentru întruparea Principatelor într'un singur stat, putem zice și pentru trebuința ce simțim de a avea un Domnitor ereditar luat dintr'o dinastie a Europei apusene.

«Într'adevăr, toți am văzut în istoria acestor țeri, care nu este decât o lungă dramă ce se desfășură de mai mulți secolii, că suirea pe Scaun a Domnitorilor aleși dintre noi a fost prilejul neconținut al înrăuririi străinilor în aceste Principate; că Scaunul domnesc a fost mărul de discordie al tuturor familiilor influente în aceste țeri, cari, în loc de a-și cheltui puterile lor pentru apărarea și întărirea patriei, n'au făcut decât a o slăbi prin luptele ce sgândăria nelegiuita lor ambiție, lupte ce ne scurseră mai mult sânge decât ce vărsarăm pentru apărarea mumei noastre comune; și dacă sângele încetă a curge dela un timp încoace, însă puterile noastre naționale n'au încetat a se slei prin felurite sfâșieri, prin neconținute prădări și prin canalul vistieriilor ce pretenții la domnie deșertau, sau pentru ajungerea la Scaun, sau ca să se mănție pe dânsul. *De aceea Românii vor astăzi cu tărie ca să aibă în capul noului stat un membru luat dintr'o familie domnitoare în Europa apusă; ei, cerând un conducător din aceste dinastii, dau chezășie Europei că sunt hotărâți să meargă în cel mai deplin ordin pe drumul ce însăș urmează, adică: drumul progresului, al civilizațiunii. Nici pentru noi Principele străin nu este de o mai mică chezășie în privința Europei: Solidaritatea ce există între dinastiile europene o să le facă a se interesa la existența noastră națională mai deadreptul și mai cu dinadinsul; și astfel garanția tractatelor o să fie rezămată, întărită de garanția intereselor în parte a mai multor dinastii puternice.*

«Trebuința unui guvern tare, dar inteligent și drept, nu este mai puțin simțită de Românii cari au suferit atât de mult de arbitrar, de slăbiciunea și de neinteligenta ce până acum fură singurele calități ale feluritelor guverne sub cari gemură de atâta timp aceste țeri. Și de unde un guvern poate dobândi toate aceste calități decât dela o adevărată reprezentatie națională? De aceea dorințele unanime ale nației se încheie cu aceea de a avea un guvern reprezentativ în toată sinceritatea cuvântului.

«Într'aceste patru puncturi se rezumă dorințele nației. Numai pe dăsele o să putem ridica edificiul social de care suntem atât de doritori, căci el singur ne poate introduce în societatea europeană și ne asigură viitorul: edificiul social pentru care Puterile garante se par a se preocupa așa de mult. Aceste dorințe sunt de demult înrădăcinate în inimile noastre și, grație binefăcătorilor noștri, astăzi în slârșit putem a le rosti cu glas mare, cu glas solemn în fața lumii.

«Acestea sunt propunerile susținute de Adunarea întreagă. Se ceră încă urgența pentru care ați numit o comisie spre a chibzui dacă urgența este o necesitate, și comisiunea, împlinindu-și sarcina pusă asupra-i, m'a numit raportorul ei. Le-am făcut toate acestea ca să împlinim o formalitate; căci urgența nu este cerută numai de propuitor sau numai de comisie, ci de cinci milioane de Români cari sunt nerăbdători ca cu un ceas înainte să nască la viața națională, să iasă în sfârșit din întunerecul și ticăloșia în care zac de atâta timp, ca să-și ia locul lor la soarele binefăcător al civilizației și al libertății».

Divanul ad-hoc din Iași motivă, prin aceeaș pană maiastră a lui Mihail Kogălniceanu, cererea unui Principe dintr'o Casă domnitoare a Europei astfel :

«Pentruca unirea Principatelor să producă tot binele ce se așteaptă și în lăuntru și în afară, este trebuință de a se institui un guvern tare, stabil, respectat înlăuntru de toți și sprijinit în afară de marea familie a Caselor domnitoare; un asemenea guvern nu ni-l poate da regimul vițios al Domnilor electivi și schimbători, cari, istoria este martoră, n'a produs decât anarhie prin rivalitățile și ambițiunile deșilor și multilor aspiranți, slăbiciune și corupțiune prin abuzurile și nepotismul lor, și mai ales năvăliri și războaie prin despărțirea țărilor și prin supunerea Domnilor la toate înrăuirile străine.

«Principatele sunt însetate de legalitate, de stabilitate și de demnitate națională, voind a trăi cu însăș viața lor, și acestea nu se pot dobândi decât reîntorcându-se la vechiul principiu al *eredității Tronului*, care, în întâiele timpuri ale fundării Principatelor și chiar în urma Capitulațiunilor, a existat în familiile lui Radu Negru și Bogdan Dragoș, și puindu-se în capul Principatelor Unite *un Principe străin, ales dintre dinastiile domnitoare ale Europei, afară de acele ale Statelor vecine*, spre a nu motivă străine înrăuri».

Actul Divanului ad-hoc din București desvoltător al celor patru puncte, glăsuiă asupra acestei cestiuni precum urmează :

«Cestiunea unirii Principatelor într'un singur Stat prezintă, ca un corolarium neapărat în mintea fiecăruia, cestiunea Șefului noului Stat; și privind mai cu seamă sistemul guvernamental astăzi domnitor în Europa, principiul eredității Tronului în România apare singurul capabil a asigura noului stabiliment politic toate garanțiile de stabilitate, de prosperitate și de tărie, ce-și făgăduesc ai săi fondatori. Ca Principele Domnitor să poată preveni geloziiile și rivalitățile ce ar face neapărat să nască în lăuntrul României un simplu cetățean român chemat la Tronul noului Stat; ca el să nu fie presupus că are legături luate mai dinainte, că are preferințe pentru cutare sau cutare partid, familie ori persoană; ca să inspire o deplină încredere supușilor săi, dându-le toate garanțiile de nepărtinire și de neatârnavă, garanții ce nu ar putea da un Domn pământean; ca prin legăturile sale de sânge să înlesnească introducerea României în marea familie a Statelor europene și să-i asigure mai bine al lor sprijin; ca să se poată bucura înăuntru și în afară de autoritatea, de prestigiul ce se cuvine unui Suveran, unui fondator de dinastie mai cu seamă; — pentru toate aceste cuvinte face trebuință ca Principele Domnitor al României să fie ales din una din familiile suverane ale Europei, și trebuința aceasta este imperioasă, absolută, căci, caută să o mărturisim, regimul Domnitorilor pământenii este atât de compromis în Moldo-România, încât astăzi un Domn ales dintre pământenii, chiar de ar fi un om de geniu și de ar avea virtuțile unui sfânt, nu s'ar putea susține mult timp în contra generalei și nestrămutatei dorințe a Românilor de a avea un Domn dintr'o dinastie europeană. Astfel, Înaltele Puteri garante, în înțelepciunea și sollicitudinea lor pentru Principate, pot vedea că, refuzându-se un Principe străin, calamitățile și suferințele, în cari zăcem de secolii, nu numai n'ar încetă, ci s'ar înmulți cu un Principe pământean.»

Când Divanurile ad-hoc făcură să resune prin câmpiile și văile Dunării și ale Carpaților aceste dorințe, înșuflete de nevoile, de drepturile și de aspirațiunile poporului; o suflare din cer trecu peste România, de răcori arșița apăsării și se trezi națiunea. Ideea necesității Unirii celor două Principate într'un singur Stat pătrunse cu iuțeală în toate păturile sociale și în unghiurile cele mai depărtate ale țerii. O convingere puternică însufletea întreg poporul și dădu naștere unui avânt irezistibil, care a înfrânt greutățile ce formațiunea noului Stat întâmpină în afară.

Iată ideile și cugetările cari animau poporul în 1857.

Cum sta însă atunci în fața lor situațiunea internațională a Principatelor române? Ea eră regulată prin două mari tractate, prin Tratatul din 1856 și prin Convențiunea din 1858, încheiate la Paris între Puterile cele mari ale Europei.

Aceste acte recunosc Principatelor-Unite Moldova și Valahia *numai* privilegiile și immunități, *numai* dreptul de a avea o administrație independentă și națională, *și dacă li se acordă garanția Puterilor europene*, ele rămân totuși *așezate sub suzeranitatea Porții otomane*. (Tratatul din 1856, art. 21, 22, 23; Convențiunea din 1858, art. 1, 2). Ca semn al acestei știrbiri a independenței lor, se mănține *darea unui tribut anual către Poartă, investitura Domnului țerii de către Sultan*, îndatorirea *Porții* de a conserva Principatelor independența internă, *aplicabilitatea tractatelor internaționale dintre Turcia și Puterile garante*, dreptul Puterilor garante *și a Porții de a restabili, prin o înțelegere comună între dânsle, ordinea internă a Principatelor în caz de turburări*. (Tratatul din 1856, art. 23; Convențiunea din 1858, art. 8, 12).

Sprîjinită pe aceste acte și pe uzurile diplomatice, Turcia consideră Principatele *ca parte integrantă a Imperiului otoman*. Astfel acele mari acte, pe cari Românii le aclamau ca binefăcătoare și regeneratoare, de abia le dau puțința de a răsuflă într'un cerc de acțiune foarte restrâns. Despre o pozițiune proprie politică, despre o misiune proprie culturală nici nu eră vorba, România din contra eră atârnată de soarta unui imperiu, cu care în realitate nu o legă nici misiunea culturală a trecutului, nici aceea a viitorului, și care cu toate acestea eră însărcinat și îndreptățit a conduce interesele ei.

Aplicarea chiar a privilegiilor și immunităților acordate, a administrațiunii interne independente, solemn recunoscută de marile Puteri europene, se facea nesocotindu-se aceste drepturi de către Poartă și Puteri. Prin o ingerință vădită, ele dotează Principatele cu legea constitutivă a administrațiunii lor interne, lege care nu trebuia să sufere nici o schimbare ce nu ar fi fost încuviințată de areopagul Puterilor.

Însuș Tratatul din 1856 stipulează că Principatele vor fi chemate a-și exprima numai dorințe în privirea organizării lor definitive (art. 24), că Puterile vor rândui o comisiune internațională spre a căpăta infor-

mațiuni despre starea actuală a acestor țeri (art. 23), că organizarea lor se va face prin o înțelegere finală a Puterilor cu Curtea suzerană, și că Convențiunea ce va rezultă se va promulga în Principate prin un Hatișerif al Sultanului (art. 23, 24, 25); iar acel Hatișerif **ordonă guvernelor Principatelor-Unite executarea** din cuvânt în cuvânt, sinceră și leală, a Convențiunii din 1858.

Numai când aruncăm dela pozițiunea ce ocupăm astăzi o privire retrospectivă asupra timpurilor dinainte de cinci decenii, ne dăm seama de îngustimea cerului care eră tras împrejurul nostru, precum și de simțul politic al națiunii de a păși înainte la timp propice.

Atunci, în 1857, toate erau numai dorințe și speranțe, toate erau numai silințe pentru a realiza aceste dorințe și speranțe. De aceea și aducerea aminte a zilelor de 7 și 9 Octomvrie 1857 nu putea deveni obiectul unei sărbători naționale, căci nu se putea bucura națiunea numai de năzuințe, a căror îndeplinire formă tocmai problema viitorului.

Întâia faptă a poporului român fu de a da un corp viu dorinței sale, de a nu mai trăi despărțit și sfâșiat. În loc de doi Domni, el hotărî că un singur Domn va fi peste amândouă țerile, pentru ca făptuirea Unirii să devie o necesitate neînlăturabilă și mai ușor de realizat.

Atunci ziua de 24 Ianuarie deveni întâia sărbătoare națională, însă naturalmente o sărbătoare trecătoare, căci eram încă departe de realizarea dorințelor națiunii, eram departe de a avea o pozițiune și drepturi egale cu celelalte state ale lumii.

*

În Ianuarie 1859 stăteau în Iași și în București, gata de a se sui pe Tron, trei foști Domni și un fiu de Domn. Fiecare din cei patru candidați la Domnie eră susținut de partizani înfocați și bine disciplinați. Unii din acești aspiranți se bucurau de simpatiile unora din Puterile cele mari ale Europei. În amândouă capitalele, majoritățile acestor candidați erau covârșitoare în Adunările legiuitoare, — și totuși victoria a rămas a poporului.

Această victorie fu proclamată în 5 și 24 Ianuarie sub izbucnirea unui entuziasm și a unei bucurii generale, de secoli necunoscute pe pământul românesc. În acele zile se înălță la cer pe valea Dunării

strigătul de bucurie al unui popor care simția că a rupt pentru totdeauna cu umilirea și cu apăsarea, strigătul unui popor care avea conștiință că-și reluă el însuș în mâni destinele sale.

Din rărunchii poporului au fost rostite atunci în Iași cuvintele lui Mihail Kogălniceanu: «La legi nouă, oameni noi!» S'ar fi putut adăogi: «La oameni noi, legi nouă!» pentru a avea tabloul întreg al situațiunii. Oamenii vechi fusese învinși și, cu dâșii, legile învechite; iar oamenii noi începură a clădi cu legi nouă o Românie nouă, cu totul diferită de cea anterioară. Legile progresului omenirii au fost întronizate între Dunăre și Carpați și, de atunci, ele dominează aci întreaga situațiune și vor continuă a o domina, cât timp România va merge un mers ascendent.

Se cuvine însă a nu uita acțiunea nobilă și patriotică din acele timpuri a doi bărbați, aparținând prin nașterea lor acelei clase care se scoboră dela înălțimea în care eră așezată, pentru a face loc elementelor populare mai pline de viață și mai energice.

Grigorie Vodă Ghica, fost Domn al Moldovei, putea să se înscrie în ceata pretendenților la Domnie și avea sorți mari de reușită. El preferă însă rolul modest de sfătuitor sincer, conștiincios și desinteresat al poporului. Grigorie Ghica trimitea fiului său, Generalului Ioan Ghica, testamentul său politic într-o scrisoare cu data din 8 Aprilie 1857. El zicea în acea scrisoare :

«Divanul ad-hoc având a se întruni în curând, datoria fiecărui bun patriot este să se pătrundă de idea, că în interesul țerii sale este ca ambele principii, al «Unirii» și al «Principelui străin», să fie stabilite deodată; și cred chiar că Principele străin ar trebui să fie ales îndată, pentru ca Adunarea să poată păși la lucrările ei sub auspiciile sale.

«Unirea nu mai prezintă astăzi greutate, și deci sper că va fi unanimitate asupra acestui punct. Cât privește celălalt principiu, care nu este mai puțin important, s'ar putea să se mai întâmpine încă oarecare opozițiune din partea persoanelor cari nu și-au dat încă pe deplin sama de valoarea sa. În această sesiune memorabilă care se deschide, Divanul va avea să specifice drepturile și imunitățile țerii, constatate deja prin Capitulațiunile noastre. Două Puteri vor încerca negreșit să le denatureze prin toate mijloacele posibile. Cine altul decât un Principe străin, pus în fruntea națiunii române, va fi mai capabil de a-i apăra drepturile față cu Comisiunea internațională și cu Puterile Europei? Ar putea oare să facă aceasta un Caimacam sau un Principe indigen? Nu, de o sută de ori nu. Pentru ce nu s'ar stăruî deci, chiar dela deschiderea sesiunii,

a se alege imediat Principele străin? Pentru ce să ne lipsim de acest sprijin solid, care oferă toate garanțiile cari se pot dori? Divanul are dreptul de a exprima dorințele națiunii, prin urmare el are dreptul să le exprime în toată siguranța. Puterile nu vor putea decât să le respecte.

«Aceasta trebuie să insinui partidului național și să-l faci să simță de asemenea că, dacă nu va stăruî pentru alegerea imediată a Principelui străin, drepturile noastre politice sunt amenințate a fi compromise pentru totdeauna».

Tot astfel Dimitrie Ghica, fiu de Domn, luă loc în mod sincer în rândul luptătorilor pentru redeșteptarea națională. El a accentuat această atitudine a sa, rămasă constantă și neschimbată, propunând a se adăogi în memorandumul Divanului ad-hoc din București, dezvoltător al celor patru puncte, un paragraf care sună astfel:

«Înaltele Puteri garante, în înțelepciunea și solitudinea ce au arătat către aceste țeri, pot vedea că, refuzându-se un Principe străin, calamitățile și suferințele, în cari zăcem de secol, nu numai n'ar înceta, dar s'ar înmulți cu un Principe indigen.»

Moldova, în acele timpuri, a avut prioritatea faptelor. În Iași se începuse lupta pentru dobândirea Unirii, a Domniei ereditare a unui Principe ales dintr'o familie domnitoare în Europa și a guvernului constituțional; în Iași s'a desăvârșit întâiul act de independență națională,—alegerea liberă a Domnului țerii.

Nimic nu poate caracteriza mai bine situațiunea internațională de atunci a patriei noastre, decât faptul că alegerea Domnului din 5 și 24 Ianuarie 1859 se notifică direct Sultanului de către ambele Adunări elective prin două adrese, subscrise de membrii acestor Adunări.

Adresa din Iași glăsuiește astfel :

«Sire,

«În conformitate cu articolele 12 și 13 ale Convenției de Paris, subscrisă între reprezentantul Maiestății Voastre Imperiale și între reprezentanții Puterilor garante driturilor Principatelor-Unite Moldova și Valahia, în a noua zi dela convocarea sa, și compusă fiind de 49 membri, Adunarea generală a Moldovei a procedat astăzi, în 5 Ianuarie 1859, la alegerea Domnului, și cu unanimitatea voturilor a ales pe Domnia lui Colonelul Alexandru Ioan Cuza, Domn țerii Moldovei. Plină de încredere în Augusta Voastră bunăvoință pentru Principatele-Unite și în conformitate cu art. 12 din suscitata Convenție, promulgată prin Împărătescul Hatișerif dela întâiu a lunii Rebi-ul-Evvel 1275, Adunarea generală

a Moldovei vine respectuos a cere Împărăteasca Voastră investitură pentru Domnul nostru. Dumnezeu să prelungească Augustele zile ale Maiestății Voastre Imperiale! Dumnezeu să binecuvinteze Împărăția Voastră! Aceasta este dorința cea mai vie și cea mai statornică a Adunării electivă a Moldovei și a întregii nații române».

Arz-mahzarul din București aveă următoarea cuprindere:

«*Sire,*

«În urma Convenției încheiate la Paris la 7 (19) August 1858 și promulgată prin Înaltul Hatișerif al Împărăteștii Voastre Măriri, săvârșindu-se alegerile Deputaților, asemănat dispozițiilor anexului al doilea al zisei Convenții, Adunarea electivă s'a deschis la 22 Ianuarie (3 Februarie) 1859.

«După verificarea actelor de alegere, Adunarea s'a constituit astăzi, 24 Ianuarie (5 Februarie) 1859, într'un mod legal; și după ce și-a format biuroul prin votare, a hotărît în unanimitate să procedeze la marele act al alegerii Domnului.

«Luând de bază stipulările articolului 12 al Convenției, care mărginește termenul acestei operații, și alinea a doua dela acelaș articol, care cere trei părți din numărul membrilor înscriși spre a se putea procede la alegere;

«Având în vedere condițiile de eligibilitate prescrise de art. 13 al Convenției;

«Adunarea electivă a Principatului Țerii Românești, aflându-se compusă de șasezeci și patru membri de față, cari formează mai mult de trei părți, a procedat, prin vot secret, la alegere, în toată liniștea, maturitatea și buna orânduială, și a ales, cu unanimitatea tuturor voturilor, Domn al acestei țeri pe Măria Sa Prințul Alexandru Ioan I Cuza, Domnul Moldovei.

«Această alegere, fiind făcută după toate formele cerute, Adunarea electivă, conformându-se celei din urmă alinea a articolului 13 din Convenție, se grăbește a o supune cu cel mai adânc respect la Înalta cunoștință a Măririi Voastre Împărătești, cu rugăciune de a binevoi să dea alesului țerii investitura prevăzută prin citatul articol».

Aceasta eră pozițiunea României în Europa. Astfel în 1859 România, prin reprezentanții națiunii, veniă ca rugătoare pentru a i se recunoaște de Poartă un act care purtă în sine expresiunea exercițiului celui mai important drept de suveranitate al unui stat. Și cu toate acestea, țara consideră ceeace i se da ca un imens câștig, căci se stavileau invaziunile străine și se asigură măcar în mod relativ liniștea și pacea internă, necesare pentruca națiunea să se desvolte.

În realitate însă situațiunea nestatornică în care se află România, nu eră înlăturată prin îndoita alegere.

Fiecare simția că lipsia un ce esențial la consolidarea definitivă a Statului român, că mai eră a se așeză cheia bolții la edificiul ce se clădiă. Fiecare simția că de Unire eră înlănțuită ereditatea Tronului, iar ereditatea de Principele dintr'o familie domnitoare în Europa.

De aceea preocuparea generală nu se opriă la alegerea Domnului. Țara întreagă eră muncită de temerea, ca începuturile erei celei nouă să nu rămână sterpe și ca relele trecutului să nu revină. Aceasta explică atât precauțiunile ce se luară de bărbații conducători ai mișcării naționale în mijlocul entusiasmului produs de marea victorie a poporului, cât și impaciența, ce se ivi după desăvârșirea primului fapt politic, în contra ezitațiunilor și îndoielilor ce aduceau o întârziere în îndeplinirea programului Divanurilor ad-hoc.

Înainte alegerii lui Alexandru Cuza de Domn al Moldovei, Adunarea electivă din Iași a votat și subscris în unanimitate, dimpreună cu Domnitorul ce eră să se aleagă, o rezoluțiune, al cărei cuprins eră următorul:

«Anul una mie opt sute cincizeci și nouă, luna Ianuarie în cinci zile.

«Adunarea electivă a Moldaviei, în a șasea sa ședință, înainte de a procedă la alegerea Domnului, încheie:

«I. Adunarea electivă a Moldaviei rostește a sa adâncă recunoștință Pute-
rilor ce au subscris Tractatul de Paris pentru recunoașterea și garantarea drep-
turilor Principatelor Române înscrise în Capitulațiunile lor cu Imperiul Otoman.

«II. *Adunarea electivă, înainte lui Dumnezeu și a oamenilor, declară că: Unirea Principatelor într'un singur Stat și sub un Principe străin din fami-
liile domnitoare ale Europei, cerută în unanimitate de Adunările ad-hoc, în me-
morabilele zile de 7 și 9 Octombre 1857, a fost, este și va fi dorința cea mai
vie, cea mai aprinsă, cea mai generală a națiunii române.*

«III. Adunarea electivă, în numele țerii, rostește adânca ei părere de rău că această mare dorință, singura care, împlinită, poate asigura fericirea a cinci milioane de Români, nu s'a împlinit; totuș ea prețuește și îmbrățișează o Con-
stituțiune, care cuprinde elemente ce ținesc la realizarea dorințelor unanime și constante ale națiunii.

«IV. Adunarea sperează că Europa, în dreptatea sa, va țineă samă de do-
rințele rostite în atâtea rânduri și cu atâta stăruință de o întreagă națiune».

De ce stăruia atât de mult poporul român asupra felului Domniei? El privia îndeplinirea acestei dorințe ca o necesitate absolută pentru consolidarea definitivă a Statului român, ca încoronarea muncii de

redeşteptare a României; şi aceasta nu numai pentru a sfârşi odată pentru totdeauna cu intrigile aspiranţilor la Domnie, dar mai ales pentru că se urmăria ţelul de a înfiinţa între România şi Europa o legătură vădită şi vie, recunoscută şi respectată, dăinuitoare şi puternică. Urma a dovedit că, numai după ce s'a realizat această legătură, ţara şi poporul s'a ridicat la nivelul Statelor şi popoarelor independente şi cu rost în lume.

De aceea Moldovenii, după 5 Ianuarie 1859, nu se mai mulţumiau nici cu alegerea desăvârşită, nici cu precauţiunile luate înainte de alegere spre a asigura viitorul; li se părea că alegerea din Iaşi îşi pierdeă ori ce semnificare, dacă Domnul Moldovei nu era proclamat şi Domn al Munteniei. Anastasie Panu, care sta în Moldova în capul mişcării, era ecoul acestui simţământ general. Îndată după alegere, el ceru Domnului să plece cu guvern şi armată spre Bucureşti. Exploatatorii situaţiunilor politice ziceau însă lui Vodă Cuza:—«Ce-i în mână nu-i minciună. Domnia Moldovii o ai. Să nu o pierzi, înecând-o în apele Buzăului!» Cuza înlătură programul de acţiune al lui Panu, organizat până în cele mai mici amănunte; iar Panu refuză a forma primul Cabinet al noiei Domnii.

Aceasta fu prima desiluziune a ţerii cu Alexandru Ioan I.

•Astăzi, mai bine decât atunci, ori cine îşi poate face o idee lămurită ce complicaţiuni şi ce nenorociri s'ar fi născut pentru România, dacă bărbaţii dela 1848 n'ar fi izbutit în 24 Ianuarie 1859 să înfrângă, prin influinţa lor asupra poporului, planurile candidaţilor la Domnie din Bucureşti.

Astfel începură, din chiar acele zile fericite de 5 şi 24 Ianuarie, pe de o parte ezitaţiunile lui Alexandru Ioan de a urmări îndeplinirea programului naţional, pe de alta lupta energică a conducătorilor redeşteptării naţionale pentru realizarea lui cât mai repede.

Predomniă temerea ca constelaţiunea europeană, până atunci favorabilă edificării Statului român, să nu se schimbe şi să nu ne afle încă neconstituiţi şi neorganizaţi, în faţa unui curent exterior contrariu şi în faţa oamenilor trecutului, gata a reîncepe lupta de distrugere.

Atât de puternic era curentul condus de toată suflarea sănătoasă şi viguroasă a ţerii, încât întârzierile momentane au fost primite cu nemulţumire şi au dat naştere unei neîncrederi crescânde în con-

tra alesului din 5 și 24 Ianuarie. Mai întâiu se iviră îndoieli dacă Vodă Cuza urmărește cu seriozitate Unirea. După proclamarea acesteia în 1862, se întări convicțiunea că Vodă Cuza nu se mai gândia la întronarea Dinastiei ereditare a unui Principe ales dintr'o familie domnitoare a Europei și că declarațiunile și demersurile sale în această privire nu erau nici sincere nici serioase. Această convicțiune se generalizează mai ales din momentul în care Vodă Cuza înfiă, în Iunie 1864 și Noemvrie 1865, doi copii fără de părinți și se lăsă a fi condus de lingușitori, cari îl făceau să zâmbească la idea fundării unei Dinastii personale a sa, la idea fundării Casei domnitoare Cuza, precum ea se așază, după moartea lui Vodă Cuza, în almanacuri de Stat, alături cu dinastiile претенțiilor la tron din alte țeri.

Astfel, convicțiunea că planurile lui Vodă Cuza privitoare la viitorul României se depărtau de programul național stabilit de Divanurile ad-hoc și că ele tindeau a ridică Dinastia românească pe alte baze decât acele hotărâte de națiune, — această convicțiune a devenit una din cauzele principale cari au condus la detronarea lui Vodă Cuza.

În Iunie 1865, Grigorie Brâncoveanu, Ion C. Brătianu, Constantin Brăiloiu, Dimitrie Ghica, Ion Ghica, Anastasie Panu, Constantin A. Rosetti și Gheorghe Știrbei semnau următorul act:

«Noi subsemnații, considerând situațiunea țerii, politică și geografică, și interesele ei din lăuntru și din afară, și având încă în vedere și voturile date în 1857 deadreptul de către națiune, prin subscrierea celor patru puncte, precum și voturile date de către Divanurile ad-hoc din 1858 și de Adunarea din Iași din 5 Ianuarie 1859,—am luat între noi legământ ca, la caz de vacanță a Tronului să susținem prin toate mijloacele alegerea unui Principe străin dintr'una din familiile domnitoare în Occident. Astfel dar, ne legăm pe onoare să votăm un Principe străin și să stăruim în acest vot până îl vom dobândi».

După semnarea acestui act, doi din semnatarii lui fură însărcinați să cerceteze cu dinadinsul cum sta în Europa cestiunea Dinastiei românești ce eră a se fundă. Ion Brătianu se încercă în zădar să intereseze rude apropiate ale lui Napoleon III, și stăruințele lui Ion Ghica la Londra, Bruxela și Turin întâmpinară mari dificultăți. Amândoi constatară că cestiunea nu făcuse nici un pas înainte dela 1859 încoace.

Anul 1866 începea pentru România sub o grea furtună:

Se alesese în 1859 un singur Principe pentru ambele Principate; se contopiră în 1862 Moldova și Valahia în Principatul României; se recunoscù în 1864, prin actul internațional care consfințește Statutul din 2 Maiu același an, dreptul țerii de a-și modifica sau schimbă de aci înainte legile administrațiunii sale interne prin concursul legal al tuturor puterilor stabilite și fără nici o intervențiune. Dar, după cum nu există suveranitatea în toată deplinătatea ei, nici stabilitatea viitorului nu există.

Protocolul din 1859 hotărește între altele:

«Odată ce faptul infracțiunii va fi constatat în comun acord cu reprezentanții Puterilor garante la Constantinopole, Cărtea suzerană va trimite în Principate un comisar ad-hoc, însărcinat a face ca măsura care a dat loc la infracțiune să fie înlăturată. Comisarul Sublimei Porți va fi însoțit de delegați ai reprezentanților la Constantinopole, cu cari se va procede în înțelegere și în comun acord. Dacă nu se va ascultă de această somațiune, Comisarul Sublimei Porți și delegații vor încunoștiința pe Hospodar, că, în fața refuzului de a se supune, se va aviză la întrebuițarea de măsuri coercitive. În acest caz, Sublima Poartă se va înțelege fără întârziere cu Puterile garante la Constantinopole asupra măsurilor de luat».

De notat este că fiecare Putere își mai făcuse rezervele ei proprii.

Când, în urma detronării și abdicării Principelui Cuza în 11 Februarie 1866, Puterile se întruniră la Paris în conferințe, atunci se cunoscură efectele rezervelor făcute de ele și la recunoașterea îndoitei alegeri și la aprobarea Statutului, atunci se pipăi de toți, că totdeauna cu Domnii pământenii vor fi puse în pericol rezultatele dobândite de națiune cu atâta trudă și perseveranță, cu învingerea a nenumărate și grele obstacole. Atunci se văzù clar, că pe cât timp voturile Divanurilor ad-hoc nu vor deveni în toată întregimea lor o realitate, Statul român va trăi într'o vecinică nesiguranță. În adevăr, singura parte a dorințelor Divanurilor ad-hoc rămasă neîndeplinită eră înălțarea pe Tronul României a unui Principe ereditar dintre familiile domnitoare în Europa.

Dar tot atunci se presimția de toți că acest Principe este strâns legat de independența țerii și că legămintele seculare dintre România și Poarta otomană, că Capitulațiile, departe de a fi, cum se zicea mai

înainte, paladiul existenței noastre naționale, din contra, ele deveniau din ce în ce mai periculoase, pentru că, în mijlocul marilor și decizi-velor transformări ale Europei, ele ne împiedicau de a lua la timp o pozițiune asigurătoare pentru viitorul nostru. A avea un al doilea Leopold al Belgiei era strigătul ce izbucniă din piepturile tuturor.

Eră dar natural ca preocuparea principală și de toate zilele a Locotenenței Domnești din 11 Fevruarie 1866 să fie realizarea votului Divanurilor ad-hoc, privitor la stabilirea unei Dinastii vrednice pe Tronul României.

Aceste preocupări le exprimă în 20 Fevruarie (4 Martie) 1866 Ion Ghica, Președintele Consiliului de miniștri, în circulara adresată Reprezentanților Puterilor garante la București, când zicea:

«Guvernul provizoriu nu și-ar îndeplini datoriile cele mai imperioase și mai scumpe, dacă nu s'ar face pe lângă Înaltele Puteri organul dorințelor poporului român, care voește din toată inima a substitui regimului trecut un guvern stabil și a cărui dorință legitimă nu se poate împlini decât printr'un Principe străin. Această dorință nu este decât o repetiție stăruitoare a dorinței exprimate de Divanul ad-hoc și de toate Adunările noastre de zece ani încoace, reproducându-se astăzi cu autoritatea ce-i comunică lunga și dureroasa experiență a contrarului».

Sub impulsunea dată de Locotenența Domnească și de Ministerul său, se proclamă chiar în ziua de 11 (23) Fevruarie, în unanimitate, de Adunarea electivă a României Domn stăpânitor al Principatelor-Unite Române Comitele de Flandra, fiul mai mic al Regelui Leopold I al Belgiei, sub numele de Filip I.

*

Guvernul provizoriu dela 11 Fevruarie 1866 află cestiunea Dinastiei întreagă. De aceea el se și lovî din capul locului de greutate ce se păreau imposibile de învins. Lucrurile ajunsese în Martie la o situațiune aproape disperată, încât patrioți luminați ca Manolache Costachi împingeau la alegerea unui Domn pământeian.

Conferințele Puterilor celor mari, întrunite la Paris, erau defavorabile dorinței poporului român. Separațiunea din nou a Principatelor-Unite și Domni pământenii erau la ordinea zilei.

A trebuit o lucrare uriașă pentru a ieși din labirintul în care intrasem și a ne opri deodată în fața lui Carol de Hohenzollern, a unui

Principe capabil de a înțelege deplin și de a îmbrățișa cu căldură misiunea sa. A trebuit o lucrare uriașă pentru a schimba opiniunea Puterilor celor mari ale Europei. A trebuit însă, mai presus de toate, o mare sinceritate de convicțiuni, o mare curățenie de suflet, o voință clară și hotărâtă din partea bărbaților cari aveau în mâni direcțiunea mișcării din 1866, pentru a izbuti ca dorința țerii să devie o realitate.

Ori cine va lua cunoștință de Mesagiul adresat de Locotenența Domnească Camerei legiuitoare în 28 Aprilie (10 Maiu) 1866, care este inventariul României dela începutul Domniei Regelui Carol, și va urmări de acolo înainte cei patruzeci de ani ai acestei fericite Domnii, se va convinge că Domnia lui Vodă Cuza nu mai putea dăinui, că prelungirea ei ar fi avut de rezultat un dezastru național și că, prin urmare, ziua de 11 Fevruarie 1866 a fost un fapt patriotic.

Ce ar fi devenit România, dacă nu ar fi fost 11 Fevruarie 1866? Și ce a devenit România cu 11 Fevruarie 1866? Răspunsul la aceste întrebări nici nu se mai poate discuta astăzi!

În patruzeci de ani: stabilitatea în Stat, purtarea unui războiu victorios, desființarea vasalității, dobândirea independenței, înălțarea Regatului, recunoașterea de către toate Statele a pozițiunii europene a României, răspândirea în lume a unui nume onorabil și respectat și, pe lângă acestea, progresele însemnate culturale și economice făcute în toate direcțiunile activității unui popor plin de viață. Iată fructele zilei de 11 Fevruarie 1866.

*

Întreprinderea guvernului provizoriu din București eră din cele mai grele.

Europa a fost surprinsă în 11 (23) Fevruarie nu atât de detronarea Principelui Cuza, cât de imediata proclamare a Comitelui de Flandra ca Domn al României. Acest act îndrăzneț puneă Puterile cele mari dinaintea unui fapt îndeplinit. Eră însă cert că se creea pentru România o situațiune din cele mai complicate, în cazul când Principele belgian nu primiă coroana oferită și nu se află curând un alt principe dintr'o familie domnitoare europeană, decis să se devoteze cauzei românești.

Acest pericol a fost recunoscut chiar în ziua de 11 (23) Fevruarie de Guvern și de Corpurile legiuitoare, cari au luat imediat deciziunea

de a trimite în străinătate o deputațiune, însărcinată a apăra dinaintea Puterilor garante votul Corpurilor legiuitoare.

Deputațiunea eră compusă: din partea guvernului de Scarlat Fălcoianu, Președinte de secțiune la Înalta Curte de Casație și de Justiție, și Ion Brătianu, fost Ministru; din partea Senatului de Gheorghe Costaforu și Ludovic Steege; din partea Adunării electivă de Manolache Costache Epureanu și Vasile Boerescu.

Costaforu și Epureanu erau rânduiți să meargă la Constantinopole, pentru a susține acolo Unirea și alegerea Comitelui de Flandra, ca fapte cari «nu pot schimba întru nimic simpatiile seculare» ale Românilor pentru Imperiul otoman, nici devotamentul lor cu desăvârșire dezinteresat».

Ceilalți membri ai delegațiunii erau însărcinați a merge la Bruxela «pentru a duce Alteței Sale Regale Comitelui de Flandra votul Corpurilor Legiuitoare și a-l ruga ca, primind coroana Principatelor-Unite, pe care națiunea română i-o oferiă cu încredere unanimă, să binevoască a veni în țară cât mai curând pentru a lua frânele guvernului».

Deputațiunea mai aveă de altfel misiunea «de a insistă, atât pe lângă Conferința ce se deschideă la Paris, cât și în particular pe lângă diferitele Curți garante, pentru împlinirea dorințelor țerii și pentru respectul drepturilor ei.»

Ca Agenți speciali ai guvernului fusese numiți de Locotenența Domnească la Constantinopole Alexandru G. Golescu și la Paris Ioan Bălăceanu.

Acțiunea Agenților români și a Deputațiunii se concentră întru a atrage în vederile — al Românilor de nu toate, în tot cazul unele din marile Puteri, cari formau areopagul european întrunit la Paris în conferințe în 25 Februarie (9 Martie).

Pentru Români alegerea Comitelui de Flandra aveă o îndoită însemnătate: realizarea prin propria lor inițiativă a ultimului vot al Divanurilor ad-hoc rămas neîndeplinit, siguranța că fiul Regelui Leopold I al Belgiei va guvernă poporul român cu înțelepciunea probată a ilustrului său părinte, și va ști să întemeieze în România o monarhie constituțională.

Singurul Suveran care se puteă interesă pe acele timpuri de soarta Principatelor române eră Napoleon III, căci impulziunii sale se datoră

desvoltarea acestora dela războiul Crimeei încoace. Nimeni însă nu se gândise în București că alegerea Comitelui de Flandra va dispăcea împăratului Napoleon III, fiindcă Comitele aparține familiei Orléans, pretendentă la tronul Franței.

Îndată ce această situațiune se constată, Ion Ghica, Președintele Consiliului de miniștri și Ministrul de Externe, trimise în 12 (24) Martie lui Ioan Bălăceanu la Paris, următoarea telegramă:

«Declarați că noi nu am ales pe Comitele de Flandra candidat în contra Franței; că suntem decise și doritori a susține pe ori ce candidat se va propune de Franța și că garantăm succesul».

În aceeași zi sosi dela Paris o telegramă cifrată, care indică un nume nedescifrabil pentru un nou candidat la Tronul României.

Ion Ghica răspunde în 13 (25) Martie, conform unei deciziuni speciale luate de întregul guvern:

«Cifra 82.136 a numelui ce indicați nu există în dicționar. Cu toate acestea, dacă Comitele de Flandra refuză, activați refuzul său oficial, pentruca să putem primi pe noul candidat. Negociați în secret cu dânsul. Asigurați-vă în secret, dacă el vrea să vie să accepte coroana. Noi suntem gata să facem un fapt îndeplinit. Dă-ne rezultatul și numele candidatului».

În 12 (24) Martie delegații Boerescu și Steege au fost primiți de Drouyn de Lhuys, Ministrul Afacerilor Străine al Franciei și Președintele Conferinței. Din conversațiunea urmată rezultă următoarele puncte importante:

«În privința Unirii, Ministrul francez a întrebat, dacă cu adevărat ea este în pericol, căci unii pretind că Moldovenii vor separațiunea și că Muntenii mântin Unirea cu sila, iar alții afirmă că în tot cazul Moldovenii nu vor continua a voi Unirea decât într-o atît, cît ar avea un Principe străin.

«S'a răspuns Ministrului că tot s'vonul acesta se pare răspândit de oarecari candidați pământenii, că în Moldova n'a fost nici o manifestare în contra Unirii ca să fie nevoie de cea mai mică represiune. Nu se poate însă ascunde că Unirea nu va fi cu adevărat întărită decât cu un Principe străin, și că fără acest Principe Unirea ar fi în pericol, nu din cauza Moldovenilor, cari sunt tot atît de uniști ca și Muntenii, ci poate din cauza reînnoirii unor tentative individuale și a complicațiunilor la cari am fi expuși, dacă Europa ar urmări să se opună la realizarea dorinței generale a Românilor.

«Ministrul s'a arătat destul de preocupat de această din urmă considerațiune și a adăos imediat: La urma urmei, dacă nu putem câștiga amândouă

cauzele, să ne mulțumim cu una singură; să scăpăm Unirea pentru moment, și mai târziu vom avea poate și Principele străin.

«S'a răspuns că, în ce privește Unirea, Români o consideră ca un fapt definitiv dobândit și irevocabil, recunoscut de marile Puteri și făcând parte de acum înainte din dreptul public european; că prin urmare nu există aci nici un punct în desbatere și nici o cauză de câștigat, căci cauza Unirii e deja câștigată.

«La întrebarea Ministrului: ce ați face dacă Europa n'ar consimți să vă dea un Principe străin? delegații români au răspuns: Să ne închipuim că Puterile ar refuza a ne da sau a ne recunoaște pe Principele nostru străin; trebuie neapărat ca alături de această încheiere negativă să fie alta pozitivă, că adică Puterile să ne oblige în acelaș timp să alegem un Domn pământean. Putem declara fără teamă de a fi desmințiți prin faptele ulterioare, că țara nu va consimți nici odată să aleagă un Domn pământean, și că va continua să aibă în capul său, cum are azi, un guvern provizoriu, până când va binevoi Europa să ridice obstacolele ce a creat. Dacă s'ar recurge la forță pentru a ne impune un Domn pământean neales, putem asigura că acela va fi alungat de îndată ce forța va înceta. Dacă, pentru a ne impune o hotărîre a Conferinței, care ar fi contrară dorințelor țerii, una sau două Puteri ar fi însărcinate cu executarea acestui mandat, va fi de temut, în starea în care se găsesc spiritele, că se va da loc la ciocniri, la o rezistență cu arma în mână, și în acest caz s'ar deschide din nou cestiunea Orientului, pe care astăzi nimeni nu vrea s'o atingă.

«S'a părut că Ministrul înțelegea perfect gravitatea acestor observațiuni.

«În calitate de vechiu prieten al Românilor, Ministrul mai da sfatul, de a nu atinge cestiunea suzeranității turcești. La aceasta i s'a răspuns că Români, prin votul lor, n'au agitat de loc această cestiune. Ei au votat simplu un Principe străin, fără a spune dacă trebuie să fie independent sau nu de Sublima Poartă. Această cestiune este lăsată absolut la aprecierea Puterilor, căci Români sunt departe de a voi să încurce situațiunea mai mult decât e. Deci, de vreme ce Români au lăsat intactă cestiunea suzeranității, poate fi destul de indiferent, pentru Turcia în particular și pentru Europa în general, ca noi să avem un Principe străin. Oare Turcia nu ne-a dat și ea Domni străini din Fanar, contrar totuș voinței și drepturilor țerii? De altfel, Români țin mult să păstreze în totdeauna cele mai bune relațiuni cu Sublima Poartă, căci ei au interes să fie totdeauna aliați cu această Putere, și că pentru a-i cruța susceptibilitatea, s'au trimis chiar doi delegați la Constantinople».

În 3 (15) Aprilie, d-nii S. Fălcoianu, V. Boerescu și L. Steege prezintau conferinței un lung memoriu, în care expuneau întreaga cestiune a viitorului României.

Delegații români amintesc în acest memoriu, că dorința Unirii sub un Principe străin a fost de mult și adesea constatată în mod oficial,

între altele în anul 1834 de diplomatul francez Bois le Comte, care într'un raport al său zicea: Ideea unirii celor două provincii e legată de ideea de a încredința guvernul unui Principe străin; și această dorință generală nu e înăbușită decât în aceia cari simțesc interesele lor private compromise prin realizarea lor.

Delegații motivează mai departe aceste dorințe în următorul mod:

«Unica garanție a ordinei și a stabilității în viitor României o văd în realizarea Unirii și a monarhiei ereditare sub Dinastia unui Principe dintr'o familie domnitoare din Europa. În acelaș timp, această idee este și mijlocul cel mai eficace pentru ca Înaltele Puteri garante să ajungă la scopul ce ele și-au propus, de a da Principatelor liniștea și siguranța.

«Plini de experiența trecutului, României nu mai vor, în primul loc, să aibă Domni aleși pe viață sau pe termen limitat. Ei cunosc perturbațiunile la cari au fost expuși cu ocaziunea fiecărei nouă alegeri, fiecărei schimbări de domnie. Îndată ce Tronul eră vacant, toate ambițiunile intrau în luptă pentru a-l obține. De acolo se naște o serie de intrigi țesute în țară și în afară de țară, iar rezultatul acestor intrigi eră de a slăbi chiar dela început pe învingător sau de a aduce o jignire drepturilor țerii. Noul Domn devenia sau instrumentul docil al partidului care îl ridicase, sau agentul umil al Puterii care îl apăra în contra atacurilor cărora eră expus. Nu a fost aproape nici o schimbare de Domn, care să nu fi fost întovărășită de disensiuni, de turburări mai mult ori mai puțin violente, sau care să nu fi dat loc chiar la invaziuni străine. Domnia unui Principe eră considerată de către concurenții săi, sau de către niște ambițioși obscuri, ca un fel de arendășie, a cărei durată prea îndelungată excită impa-ciența și provocă adesea acte de violență, cari făceau să înceteze o situațiune, pe care cu toții o considerau ca provizorie, dar cari înfundau țara într'un alt provizorat, tot atât de puțin asigurat ca acel ce încetă.

«Această stare de lucruri durează de secol, și cine va scrie istoria Domnilor români va avea de constatat că a lor cădere ca și a lor înălțare au fost totdeauna însoțite de aceleași fenomene, pentru că aceleași cauze produceau aceleași efecte.

«României s'au săturat de această stare de lucruri. Ei vor să puie un capăt provizoratelor și incertudinilor. Fiecare țară trebuie să aibă forma de guvernământ ce-i convine. Guvernământul electiv pe viață, sau pe timp mărginit, poate fi bun pentru unele țeri, dar nu se poate zice că el e bun ori și unde; și este cert că nu e bun în Principatele-Unite, cari nu văd cu putință a întroniza ordinea și stabilitatea decât prin un guvern ereditar.

«De altfel, Puterile cele mari europene nici nu ar fi putut să ne refuze nouă forma monarhiei ereditare, când ele se bucură toate de această formă de guvernământ.

«Un asemenea guvernământ nu se poate stabili și consolida în Principate. decât dacă va fi încredințat unui Principe ales dintr'una din familiile suverane din Europa. Cine vrea sfârșitul, trebuie să vrea și mijloacele. Singurul mijloc practic, pentru a face să reușească în Principate forma guvernului monarhic ereditar, este de a pune în capul acestei țeri un Principe străin. Aceste două principii sunt consecința naturală unul a altuia, și națiunea română a fost foarte logică refuzând în mod constant de a le despărți, căci a le despărți ar fi a le desființa pe amândouă. *Nu este în Principate o singură familie, care să aibă îndestul prestigiu și autoritate morală pentru a putea fundă o Dinastie.* Aceasta s'a întâmplat în Serbia și în Egipt; dar România se află în necesitatea în care s'au aflat înaintea ei Belgia, Suedia, Grecia și alte țeri, cari au voit să fundeze la sine o Dinastie, și anume de a cere un Principe din afară. Numele e adesea garanția puterii; și de aceea accentuăm încă odată, că nu există în Principate un singur nume îndestul de strălucit pentru a da unei dinastii puterea și autoritatea morală de cari ar trebui să fie încunjurată. *Familiile istorice, contemporane războaielor noastre naționale, s'au stâns sau au fost aduse la starea țărănilor moșneni.* Din cauza deselor schimbări de domnii însă, țara e plină de familii de origine modernă, cari, fiindcă părinții sau bunii lor au domnit în unul din Principate, cred cu tot dinadinsul că au un drept oarecare la Tron; și dacă la acești pretendenți adăugim pe ambițioși, cari se cred capabili a guvernă și îndreptățiți a se pune înainte, ori cine își poate face ușor o idee de intrigile, de încurcăturile și de luptele ce s'ar produce, dacă s'ar deschide din nou posibilitatea unui Principe pământean.

«Românii au voit dar să rupă odată pentru totdeauna cu toate aceste ambițiuni, cu toate aceste pretențiuni, cu toate aceste intrigi. Un Principe străin este un element nou, și se poate zice neutru, în viața noastră politică. El are prestigiul numelui și autorității ce-i dă nașterea, și mai ales înrudirea cu alți Suverani. El se poate impune tuturor, pentrucă nu a fost egalul nimăru. El conciliază toate ambițiunile și face să înceteze toate rivalitățile, pentrucă nu a ambiționat înalta sa pozițiune, și reprezintă o idee națională și nu un partid izolat. Străin de luptele vechilor partide, neutru în fața luptătorilor trecutului, el nu va avea a răsbună nici dezertțiuni, nici rivalități, nu va avea a recompensă servicii aduse. Nedatorind nimic partidelor, neavând creaturi și rude în noua sa patrie, un Principe străin va desbără țara de nepotism și o va scuti de reîntoarcerea favorurilor scandaloase, cari semnalau începuturile fiecărei nouă domnii.

«Dar dacă pretendenții pământeni ori oamenii cari își pun interesul lor personal mai presus de interesul general ar fi întrebați, pe cine ar preferi să-l vadă suindu-se pe Tron: pe un Principe străin, sau pe unul din rivalii lor? Toți se vor pronunța pentru un Principe străin. Lucrul este natural: nici unul nu ar voi ca egalul său de astăzi să devie stăpânul lui de mâine și fiecare, chiar

pentru interesele sale private, ar avea a spera totul dela un Domn străin și a se teme pentru tot dela un Domn pământean.

«Un Principe străin va putea, prin prestigiul pozițiunii și al numelui său, să se impună mai ușor tuturor și să aibă îndeșulă autoritate pentru a fundă un guvern tare și durabil. Aceasta este, de altfel, condițiunea esențială a existenței unui guvern monarhic ereditar. Avem dar dreptate să zicem că cestiunea Principelui străin este o cestiune de ordine și de stabilitate.

«Ce s'ar putea zice în contra acestei dorințe atât de legitime? În ce ar fi atins dreptul public european, dacă Statul român, a cărui autonomie de altfel este recunoscută, ar adopta forma guvernului monarhic ereditar și ar încredința guvernul național și independent unui Principe străin, care ar deveni Român din momentul în care ar primi coroana?

«Unde ar fi aci o violare a vreunui tractat, o nerecunoaștere de drepturi câștigate? În care din drepturile sale ar putea fi jignită chiar Sublima Poartă, care apare ca partea cea mai interesată în cestiune?»

Memoriul sfârșește astfel:

«Un Principe indigen pe viață sau cu termin limitat este de astăzi înainte imposibil. Țara nu va consimți nici odată să facă o asemenea alegere. Ea nu se va putea impune țerii, ea nu se va putea mântine decât cu ajutorul unei forțe străine. Dar atunci ce devine autonomia română? Și dacă dreptatea ar fi momentan constrânsă să cedeze forței, să cedeze unei coercițiuni contrare dorințelor Românilor, oare un asemenea act de violență s'ar putea el desăvârși fără turburări, fără complicațiuni ale căror urmări nu ar fi posibil a le prevedea de pe acum? Să ne gândim numai la consecințele ce ar putea avea o asemenea procedare pentru cestiunea orientală, pe care nimeni nu dorește să o pună în mișcare.

«Nu! Puterile nu vor refuza mai departe a asculta dorințele Românilor. Provizoratul nu se mai poate prelungi fără de pericole. Puterile europene ca și poporul român au un mare și viu interes ca acest provizorat să înceteze cât se poate mai de grabă și să fie înlocuit la Dunărea-de-jos prin o stare de lucruri stabilă și definitivă.

«De altfel, Românii nu doresc decât ca și la dâșii să existe situațiunea ce există în mai toate Statele europene. Ceeace Românii așteaptă dela înțelepciunea și dela echitatea marilor Puteri ale Europei, mai toate monarhice și conservatoare, este a le permite să stabilească și ei în țara lor un guvern monarhic și conservator.

«Românii au speranța întemeiată, că dorința lor va fi ascultată. Dându-le satisfacțiunea cerută, Puterile garante și Puterea suzerană vor adaoge un element mai mult la consolidarea naționalității române și astfel vor asigura pentru totdeauna pe malurile Dunării-de-jos pacea și stabilitatea.»

Între ziua de 13 (25) Martie, în care guvernul din București se declară gata a primi un nou candidat și a face din alegerea acestuia un fapt îndeplinit, și ziua de 3 (15) Aprilie a prezintării Memorandului delegaților români la Conferință, situațiunea politică se schimbase în favoarea României. Cestiunea Principelui străin făcuse pași decizivi în desvoltarea ei.

În ziua de 14 (26) Martie, sosiră două telegrame din Paris, una de la Ion Brătianu și alta dela Ion Bălăceanu.

Cea dintâi zicea:

«Acî dispozițiuni bune. Anglia are și ea convicțiunea că Principele străin e posibil. Candidatul Angliei e Hohenzollern».

A doua comunică că:

«Drouyn de Lhuys ar dori un candidat și dorește să cunoască pe candidatul guvernului român, pe care l-ar propune imediat. Mă autorizați să numesc pe Carol de Hohenzollern? Ne-am înfățișă în mod foarte plăcut lui Napolenn III».

Când Ion Ghica cetî aceste telegrame în Consiliul de miniștri, un strigăt de bucurie izbucni din toate piepturile. Îndată fu trimis răspunsul afirmativ la Paris.

Din acea zi, calea eră clarificată pentru Români. Totul s'a pus în mișcare pentru a izbuti, în România, la Düsseldorf, unde eră reședința Principelui Carol-Anton de Hohenzollern, la Berlin și la Paris.

Imediat s'au pus în relațiune Ion Brătianu și Ion Bălăceanu cu Principele de Hohenzollern și cu Principele Carol; amândoi Principii cu Berlinul și cu Parisul.

În 16 (28) Martie, Boerescu, Fălcoianu și Steege sosiră în Bruxela, pentru «a se asigura direct despre refuzul Comitelui de Flandra de a accepta coroana României, a fi deslegați de legătura ce impunea țerii jurământul de credință făcut Principelui belgian, și a lucra la o combinațiune ulterioară.»

În 17 (29) Martie, Regele Belgiei primi pe delegații români și le exprimă părerea de rău ce-i pricinuiă refuzul, pe care crede că trebuie să-l facă propunerii cu totul onorabile pentru Dinastia și țara Sa.

În 18 (30), Martie Ministrul Afacerilor Străine, Rogier, a comunicat delegaților români în mod formal și în terminii cei mai afabili refuzul Regelui Leopold II, făcut în numele Comitelui de Flandra.

În 19 (31 Martie, Ion Brătianu e primit la Düsseldorf de Principele Carol-Anton de Hohenzollern și-i expune intențiunea Locotenenței Domnești de a propune poporului alegerea de Domn a fiului Său Carol.

În 20 Martie (1 Aprilie), Ion Brătianu dădeă din Berlin următoarea știre lui Ion Bălăceanu la Paris:

«Carol de Hohenzollern primește coroana fără condițiuni; el s'a pus imediat în relațiune cu Napoleon III».

Puține zile trecură după vizita lui Ion Brătianu la Düsseldorf, și evenimentele se precipitară.

În 22 Martie (3 Aprilie), Comitele de Bismarck înștiințează pe Principele Carol-Anton de Hohenzollern la Düsseldorf, că Agentul român, Ion Bălăceanu, a comunicat în mod confidențial Ambasadorului prusian la Paris, că guvernul provizoriu din București dorește a propune ca Domn al Principatelor dunărene pe unul din fiii Principelui de Hohenzollern, că Împăratul Napoleon ar preferi această propunere oricărei alteia și că numitul Agent va face un demers oficial, îndată ce se va stabili că Regele Prusiei nu este defavorabil propunerii românești. Comitele de Bismarck rugă pe Principele Carol-Anton de Hohenzollern să comunice Regelui ideile sale, adăogând: «de va fi nevoie».

În 23 Martie (4 Aprilie), Principele Carol-Anton de Hohenzollern comunică Regelui Prusiei, că reprezentantul român la conferințele din Paris, Ion Brătianu, i-a expus că singura soluțiune a crizei care a izbucnit în Principatele dunărene este de a alege de Domnitor un membru al unei familii princiare străine, că în Principate toată lumea este absolut hotărâtă a nu mai încercă un Principe din familiile boierești, și că i-a propus a alege pe unul din fiii săi, asigurându-l că face această propunere cu anume aprobare a Împăratului Napoleon.

Principele de Hohenzollern credeă că această propunere este de luat în serioasă considerațiune din trei puncte de vedere, și anume:

«1. Situațiunea internă a Principatelor e în adevăr turburată de dominațiunea influinței Rusiei și a Turciei, de atârănarea aparentă a acestor țeri de Poartă și de calitatea de vasal a Principelui față de Sultan; dar e de netăgăduit că aceste țeri posedă mari mijloace interne, încă nedesvoltate, făcând să se prevadă incontestabil un viitor cu atât mai mare, cu cât aceste ținuturi au fost altă dată centre de cultură de primul ordin. Suveranul lor s'ar află, prin ur-

mare, dinaintea unei mari și rodnice misiuni de îndeplinit, care nu va folosi decât cu greu persoanei sale, dar de care neîndoielnic vor profita urmașii săi.

«2. Prusia are un interes eminent a-și asigura amicitia Principatelor dunărene prin relațiuni comerciale și asigurarea unei oarecari influințe în mărețele regiuni ale Dunării-de-jos. Necesitatea de a avea în Prusia un razim spiritual este simțită în țerile românești, și astfel se vor forma legăminte cari în mod nesilit și natural vor stabili între amândouă țerile relațiunile cele mai intime.

«3. Corespunde cu interesul Casei de Hohenzollern, ca gloriosul ei nume să nu prea scadă cu timpul, dacă linia princiară n'ar căpăta și ea o pozițiune mai înaltă».

A doua zi după această scrisoare, Principele Carol vizită la Ramersdorf lângă Bonn pe Baroneasa de Franque, amică intimă a Doamnei Drouyn de Lhuys. Astfel se puse Düsseldorf în relațiune directă cu Parisul.

În 29 Martie (10 Aprilie), se primi prin această mijlocire următoarea notiță din cancelaria Împăratului Napoleon III :

«Nici o alegere nu ar putea fi mai plăcută Împăratului ca aceea a persoanei în cestiune. Din nenorocire, un tractat se opune la alegerea unui Principe străin. Dacă celelalte Puteri ar voi să consimtă la anularea acestei dispozițiuni, Franța s'ar bucura; dar ea întâmpină în acest punct o mare opunere».

Într-o a doua scrisoare către Regele Prusiei, din 6 (18) Aprilie, Principele Carol-Anton de Hohenzollern reveniă asupra comunicărilor ce i se făcuse de Ion Brătianu despre «ferma voință a întregii populațiuni din Principatele dunărene, de a nu se mai supune de aci înainte regimului de până acum al boierimii. De aceea, ca să scape de o formă de guvernământ republican, Românii țin escluziv și cu tărie la Principele străin. Marile Puteri garante vor trebui în cele din urmă să ajungă și ele să recunoască pe Principele străin, pentru a ieși din situațiunea periculoasă a unui guvern provizoriu, plin de mari pericole și de materii inflamabile pentru cestiunea orientală».

În Berlin opiniunile erau împărțite. Regele își rezervă de a examina, cu toată liniștea și din toate punctele de vedere, cestiunea candidaturii eventuale la Tronul României a unui fiu al Principelui de Hohenzollern, adăogând că ar fi crezut că Principele de Hohenzollern s'ar fi speriat de starea în care se află Principatele și ar fi dat

un răspuns negativ, și că din punctul de vedere prusian el nu dorește ca un Hohenzollern să fie chemat la Tronul României, căci răspunzând la un asemenea apel, Prusia n'ar mai putea păstra în Orient aceeași situațiune neutră, pe care a observat-o până acum, având obligațiunea morală de a interveni în favoarea unui Principe de Hohenzollern în caz de pericol. Moștenitorul Tronului era favorabil propunerii de a încredința unui membru al Casei Hohenzollern o misiune atât de grea. Principele Frederic-Carol însă credeă că fiii Principelui de Hohenzollern erau născuți pentru ceva mai bun decât a domni în Principate tributare Turciei. Comitele de Bismarck era de părere că, pentru situațiunea eventuală a viitorului Principe al României, atitudinea Franței și a Rusiei este hotărâtoare.

Ceeace îngreuiă situațiunea era convicțiunea răspândită peste tot locul despre situațiunea nesigură a Principatelor române, din cauza «slăbiciunii lor politice» și a «sfâșierilor interne», de cari s'ar servi fără îndoială vecinii puternici, pentru a face situațiunea noului Principe imposibilă. Ministrul Casei Regești prusiane, de Schleinitz, scria, în 3 (15) Aprilie, următoarele aprecieri:

«Amintesc numai starea de lucruri puțin consolidată și puțin îmbucurătoare a Principatelor, care face dintr'însele, până la definitivă soluțiune a cestiunii orientale, obiectul lăcomiei și invidiei, teatrul certelor și silințelor având de țel dominațiunea în Orient, și, înainte de toate, *unul din cele mai importante obiecte de compensațiune. Nu este de prevăzut că acea țară va ajunge vreodată a intra într'o stare politică în totul bine așezată și asigurată.* Se mai adauge un punct, care trage mai tare în cumpănă, că nu corespunde cu demnitatea Casei de Hohenzollern, ca unul din membrii ei să intre într'o situațiune de vasalitate ori cât de ușoară cu Poarta Otomană.»

Astfel erau împrejurările. La Düsseldorf, din primul moment vizita lui Ion Brătianu exercitase o impresiune favorabilă, care se transformă imediat în o prevedere măreață a viitorului pentru familia Hohenzollern și pentru România. La Berlin predomină ezitațiunea: vasalitatea unui Hohenzollern nu convenia Regelui Prusiei. Nu trebuie însă a pierde din vedere că întreaga atențiune a tuturor bărbaților de Stat era atunci ațintită asupra furtunii răsboinice ce era să se desfășure, în puține zile, între cele două puteri rivale, Austria și Prusia.

1866.

1866

Actul de abdicare al Principelui domnitor Alexandru Ioan I:

Febr. 11 (23)

Noi, Alexandru Ioan I, conform dorinței națiunii întregi și angajamentului ce am luat la suirea mea pe tron, depun astăzi 11 (23) Februarie 1866, cârma guvernului în mâna unei Locotenențe Domnești și a Ministerului ales de popor.

Alexandru Ioan.

Instalarea Locotenenței Domnești compusă de Generalul Nicolae Golescu, Colonelul Nicolae Haralambie și Lascar Catargiu. — Miniștri: Ion Ghica (Președinte și Externe), Dimitrie Ghica (Interne), Petru Mavrogheni (Finanțe), Ioan Cantacuzino (Justiție), C. A. Rosetti (Culte și Instrucțiune), Maiorul Dimitrie Lecca (Războiu) și Dimitrie A. Sturdza (Lucrări publice).

Scrisoarea lui Ion Ghica, Președinte al Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Președintele Adunării Legislative a României:

Fostul Domnitor Alexandru Ioan I depunând puterea în mâinile unei Locotenențe Domnești, compusă din domnii General Nicolae Golescu, Lascar Catargi și Colonelul Nicolae Haralambie, Locotenentă aclamată de către popor și armată, în urma procesului verbal al Locotenenței Domnești, am onoarea de a vă ruga să binevoiți a convoca Adunarea Legislativă pentru ora 1 în localul Camerei.

Actul alegerii Comitelui de Flandra ca Domn al Principatelor-Unite Române:

Anul 1866, luna Februarie 11 zile. Senatul și Adunarea Electivă a României întrunite, au ales și au aclamat în unanimitate de Domn stăpânitor al Principatelor-Unite Române, conform dorințelor exprimate de Adunările ad-hoc din anul 1857, pe Alteța Sa Regală Filip-Eugeniu-Ferdinand-Maria-Clement-Balduin-Leopold-George, Comite de Flandra și Duce de Saxonia, sub numele de Filip I.

Ion Ghica, Președintele Consiliului de Miniștri, cetește în ședința Adunării Elective » 12 (24)
scrisoarea Domnitorului Alexandru Ioan către generalul Nicolae Golescu:

Domnule General,

Aztăzi fiind ocârmuirea constituită, socot că nu mai urmează nevoie de a se prelungi oprirea mea. D-ta știi că principiul proclamat de Corpurile Statului

1866

Febr. 12 (24) a fost și este țelul meu; căci numai un Principe străin, după a mea părere, poate închezașui viitorul României. Socot de prisos a mai adăogi, că, precum ca Prinț Domnitor al României, am lucrat pururea pentru de a realiză această dorință, asemenea și ca Prinț român nu voiu contenî un minut de a face tot ce va atârna dela mine pentru aceasta.

Doresc, Domnule General, după împrejurările urmate, a mă porni din țară cât mai în grabă.

Să trăiască România.

București.

A. I. Cuza.

Jurământul de credință al funcționarilor:

Jur supunere Constituțiunii și legilor țerii. Jur de a fi credincios Principelui Suveran al Principatelor-Unite, Filip I, reprezentat prin Locotenența Domnească compusă de Generalul N. Golescu, Colonelul Haralamb și d-l Lascar Catargiu.

Amin cu ajutorul lui Dumnezeu!

- » 14 (26) Protestarea Sublimei Porți în contra proclamării de Domn a Comitelui de Flandra. Sublima Poartă cere întrunirea unei Conferințe a Puterilor la Paris.

Scrisoarea Ministrului Afacerilor Străine al Belgiei către consulul Belgiei din București:

Comitele de Flandra pleacă la Roma. Călătoria sa eră hotărâtă încă de mult și toate dispozițiunile erau luate. Alteța Sa Regală crede că nu poate primi chemarea așa de măgulitoare a poporului român, chemare pentru care Alteța Sa Regală este, cu toate acestea, foarte recunoscătoare și de care și Regele este foarte mult mișcat. Maiestatea Sa și Augustul Său frate vor face în totdeauna urări sincere pentru fericirea și prosperitatea Principatelor, atât de vrednice de interes.

- » 20 (4) Nota circulară a lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Reprezentanții Puterilor garante la București:

Am avut onoare a vă înștiința, prin circulările mele dela 11 ale curenteii, despre abdicarea Î. S. Principelui Alexandru Ioan I, precum și despre întocmirea unei Locotenențe Domnești, însărcinată cu guvernul provizoriu al Principatelor-Unite. Am avut asemenea onoare de a vă comunica în aceeaș zi votul, prin care Corpurile constituite, credincioase unei dorințe nestrămutate a țerii, au ales în ședință solemnă un Principe străin în persoana A. S. R. Comitelui de Flandra, sub numele de Filip I.

Nu mi se pare de prisos, Domnule Agent, a vă arătă cuvintele cari au adus prezenta stare de lucruri.

După împrejurările cari, între atâți pretendenți la Tron, au oprit alegerea țerii în persoana Domnului Colonel Cuza, națiunea a pus în Alesul său cele mai scumpe și legitime speranțe ale sale și a așteptat dela dânsul fapte cari să poată justifica încrederea cu care ea l-a onorat.

Nu voiu intra aci într'o expunere amănuntă a faptelor cari au urmat suirea Fevr. 20 (4) sa pe Tron; îmi va fi de ajuns, socotesc, Domnule Agent, a face apel la amintirile D-voastre, și sunt încredințat că nu-mi va lipsi mărturia nepărtinitoare a D-voastre, pentru a întări, la trebuință, ceea ce declar cu țara întreagă: că Principele Alexandru Ioan, în loc de a răspunde la dreapta așteptare a națiunii române, a intrat, din contra, pe calea care de sigur aveà să puie țara sa pe clina cea mai rea.

Preocupat numai de luptele de partid, atât de firești în ori ce regim constituțional, în loc de a cugeta la ceea ce ar fi putut face pentru a lipsi partidele de ori ce cuvânt legitim de opozițiune, căutând puterea sa într'o bună organizare a Justiției și a finanțelor, Principele Cuza a crezut că nu poate întări guvernul său decât semănând neîncrederea și agitând pe oamenii de deosebite păreri, unii în contra altora.

Dacă la început a chemat la guvern capacitățile țerii, n'a făcut aceasta decât pentru a paraliza buna lor voință și priceperea lor la lucru, și a-i face, astfel, să nu se mai poată reîntoarce, sau uzându-i prin toate mijloacele întrebuințate de acei cari îl înconjurau, sau zdrobindu-i îndată ce silințele lor începeau a da rezultate folositoare, înlocuindu-i atunci cu alții, schimbați și aceștia prin guverne nu mai puțin efemere, și tot așa necontentit, urmând o politică ce ajunse a înființa un guvern ascuns, în afară de guvernul oficial.

Aceasta a fost situațiunea până în ziua în care diferitele partide s'au explicat, dându-și mâna și înțelegându-se, spre a nu lăsa țara să cadă în anarhie.

Dar să luăm lucrurile dela început:

Când Puterile semnatare Tractatului de Paris au consultat pe Români despre dorințele lor, privitoare la viitoarea organizare a țerii, aceștia se grăbiră a răspunde cu toată sinceritatea la această chemare a Europei, care puneà Principatele sub scutul său.

Divanurile ad-hoc, reprezentațiune exactă și sinceră a tuturor claselor, rostiră, în unanimitate, după o matură chibzuire, acele dorințe primordiale, în fruntea cărora se aflau: Unirea și ereditatea unui Principe străin, luat dintr'una din familiile domnitoare ale Europei.

Cu toate acestea, deși Adunările se silise a explică trebuința absolută de a se recunoaște aceste două dorințe pentru asigurarea și întărirea existenței popoului, Puterile garante nu socotiră oportun a le consfinți, și națiunea română fu nevoită a procede la alegerea unui Principe pământean; și aceasta după o stare de lucruri care în timp de douăzeci de ani nu dase oamenilor de viitor ocaziunea de a se desvoltă, de a dovedi puterea lor și de a-și face un nume care să le fi dat autoritate, împrejurări cari coincideau cu o neîncredere și cu o gelozie reciprocă, provenind din luptele partidelor, și al căror efect neapărat trebuia să fie de a se exclude, unii prin alții, toți oamenii de oarecare valoare.

Ce putea să rezulte din această situațiune decât negațiunea absolută?

1866

Fevr. 20 (4)

Românii prevăzuse, după cum dovedesc voturile motivate ale Adunărilor, consecințele vătămătoare ale alegerii unui Principe pământean; aceste consecințe sunt enumerate în actul Divanului ad-hoc întrunit în Iași. Toate partidele veniră însă a se strânge împrejurul noului ales, spre a-l sprijini cu concursul lor. Din nefericire, ele fură silită a vedea și a constata pe fiecare zi, că Principele Cuza avea o adevărată repulsiune pentru oamenii cu principii și convicțiuni.

El nu întârzie a se înconjura de persoane, în contra cărora oamenii cei mai împăciuitori au fost siliți să manifesteze dreapta lor reprobare.

Cu toate acestea, lăsând la o parte neînțelegerile lor, oamenii din toate partidele, după concesiuni mutuale, și-au întrunit silințele, o repet, spre a remedia, într'un chip pașnic, o stare de lucruri care pe toată ziua devenia mai dificilă.

Toate au fost în deșert, căci amicii Principelui, contrariați în lăcomia lor de o Cameră care cerea să controleze întrebuințarea fondurilor contribuabililor, se folosiră de influența lor, spre a-l împinge a înfățișa pe oamenii ce se încercau să-l întoarcă din acea cale rea, care era o piedică la fericirea țerii, și a falsifica mereu adevărul asupra oamenilor și asupra lucrurilor, pentru a isbuti să justifice în ochii Europei lovitura de Stat dela 2 Maiu 1864.

Faptele ce au urmat au fost de natură a o dezamăgi. Departele de a da țerii un guvern tare pentru organizarea unei administrațiuni inteligente și unei Justiții nepărtinitoare, lovitura de Stat n'a făcut decât să grăbească dezorganizarea, dând un curs liber instinctelor de răpire ale oamenilor cari trăiau în intimitatea Principelui sau a amicilor săi și cari se bucurau de favorurile sale; ei au ajuns să domnească în sfârșit fără control, și, astfel, am stat în fata unui guvern lipsit de ori ce rușine și de ori ce simț moral.

Sub acest guvern, de care era apăsată, națiunea se simția umilită, dezonorată în ochii Europei. De aceea, nemulțumirea generală, sus precum și jos, era premergătoarea unei răsturnări, ce nu se putea înlătura și care era dorită de toți. Înaintări contra legii, nedreptăți de tot felul, au ajuns a răci armata, întrebuințată în mai multe rânduri pentru a lovi oameni dezarmați, aduși înaintea tunului prin uneltirile agenților poliției și prin comploturi închipuite. Zilele de sărbătoare se prefăcură în zile de durere și de jale, în cari trupele erau consemnate și cetățenii târâți în închisori.

Afacerea dela 3 August, pregătită de provocările polițienești, deschise ochii armatei la 24 Ianuarie și o făcu să înțeleagă rolul odios și sinistru ce, fără știrea sa, jucase în acea afacere oribil urzită. De aci, o reacțiune datorită părerii sale de rău.

În timpii ordinari, cei mai buni ofițeri erau bănuți și disgrațiați. Înaintarea era răsplata intrigii sau prada favoritismului. Cu furniturile se speculă, toate susceptibilitățile ofițerilor erau atinse, onoarea lor militară era lovită. Serviciul lor devenia cu neputință sub un guvern, ajuns a pierde ori ce acțiune morală asupra spiritului poporului și armatei.

Pentru a mă rezumă: anarhie și neonestitate; negarea a ori ce principiu de

justiție; reformă nesocotită a legilor, cari atingeau interesele cele mai vitale; îngăduirea abuzurilor celor mai scandaloase; chemarea sau ținerea în funcțiunile publice a indivizilor cu nume pătat, totdeauna gata a sacrifica binele public pentru interesele lor egoiste; influență corumpătoare sau mijloace de amenințare întrebuințate în alegerile reprezentative și municipale; amestec pe față în procesele particulare și, prin aceasta, apăsare asupra liberului arbitriu al magistraturii și a înalților funcționari, spre a le impune hotărâri străine dreptății și respinse de conștiința lor; nepricepere desăvârșită și, prin urmare, delapidarea banilor publici în proporțiunile cele mai îngrijitoare, aducând o lipsă de bani ale cărei efecte deplorabile tezaurul le va simți multă vreme încă; discredit absolut, cu neputință până acum de a ieși dintr'însul, atât înăuntru cât și în afară; în sfârșit, pentru a încunună opera, demoralizare în toate ramurile serviciului, dispreț pentru familie, pentru proprietate, pentru religione. Acestea sunt faptele, a căroră răspundere cade asupra guvernului trecut, pe care națiunea română, după șapte îndelungați ani de răbdare exemplară, s'a crezut datoare a-l depărtă, spre a nu se pierde cu dânsul în prăpastia deschisă dinaintea ei.

Aceste fapte, Domnule Agent, ați putut să le constatați ca și noi. Cunoașteți, între altele, mijloacele puse în lucrare pentru a falsifica reprezentarea națională, spre a-și asigura o majoritate binevoitoare, capabilă a aproba orbește acte cari nu se puteau nici de cum susține. Ați putut vedea atunci, Domnule Agent, că deși se luase toate dispozițiunile spre a se ajunge la acest trist rezultat, conștiința publică, mai tare decât intriga și corupțiunea, a dovedit într'un chip neînvins slăbiciunea acelor urmări ce nu se puteau justifica.

Într'adevăr, Domnule Agent, acești mandatarai ai țerii, cari, din cauza mijloacelor ilegale întrebuințate la alegerea lor, puteau trece, cu bună știință, ca oameni ai unei puteri, la al căreia control se supusese mai dinainte, au nimicit într'un mod generos, prin atitudinea lor, speranța închipuită ce guvernul pusese într'înșii. Și, de sigur, nimic nu dovedește mai bine perversitatea revoltătoare a sistemului, astăzi răsturnat, decât formarea acelei minorități independente, care, având în vedere condițiunile grele în cari s'a produs, avea mai multă însemnătate decât majoritățile cele mai impunătoare ale unei situațiuni regulate.

De aceea, dacă contraproiectul de adresă al minorității—rechizitoriu în care erau recapitulate și date pe față actele guvernului cu începere dela plebiscit—n'a avut rezultatul ce se așteptă de a lumina pe Capul Statului asupra adevăratei stări de lucruri, cauza a fost, fără îndoială, întrebuințarea sistematică a acelor mijloace ascunse, prin cari guvernul a isbutit a i se substitui o adresă de felicitări, în care nu se zicea un singur cuvânt despre situațiunea dureroasă a țerii.

Neputința de a se prelungi o asemenea stare de lucruri, rezultând neapărat din vițitul elementelor și al condițiunilor ce o constituiau; mișcarea pașnică care i-a pus un capăt, trebuie dar a fi privită nu ca un act revoluționar, ci ca un desnodământ firesc, ce nu se putea înlătură, strâns legat de faptele cari l-au provocat într'un mod logic ca o consecință ce eră de prevăzut.

1866

Fevr. 20 (4)

Astfel, după ce a purtat cu durere în sânul său șapte ani un sistem lipsit de viață și de care suferia, România l-a văzut picând, el singur, ca să zic așa, cu ușurința lucrurilor ajunse la maturitatea lor normală.

Toate împrejurările evenimentului mărturisesc în favoarea celor ce arăt, și în cazul de față trebuie a se recunoaște adevărul, că națiunea română a dovedit o moderațiune și un bun simț, cel puțin deopotrivă cu răbdarea curajoasă cu care a suferit, pe cât timp a fost de suferit, ba încă și ceva mai mult, un regim care încetase de a fi tolerabil.

Martor al faptului, puteți, Domnule Agent, să atestați pe lângă guvernul ce aveți onoare a reprezenta, liniștea și ordinea perfectă a populațiunii noastre. Sunteți în măsură a afirma mulțumirea cu care poporul a salutat un eveniment ce răspunde la o aspirațiune generală, precum o dovedește unanimitatea bucuriei sincere, care, izbucnind deodată ca fulgerul, făcea, prin contrastul său, să se înțeleagă adâncă nemulțumire asupra trecutului.

Adaog — și poate veți crede ca mine, Domnule Agent — că este un fapt aproape fără precedent istoric această răsturnare atât de radicală, săvârșită cu puține silințe, cu puține greutăți, fără o picătură de sânge vărsat, fără luptă, fără protestare chiar izolată, și aceasta cu o iuțea atât de mare încât au fost de ajuns câteva oare pentru a primi abdicarea Principelui, a-l depărta, a constitui un guvern și a aclama pe Principele străin, pe care națiunea, prin vocea reprezentanților săi, l-a chemat la această succesiune, în urma unei mișcări care, o mai repet, fiind o necesitate pentru țară, precum faptele o dovedesc îndestul, nu poate, în nici un chip, să fie privită ca o satisfacțiune dobândită de ambițiuni izolate.

Afară de aceasta, Domnule Agent, lunga D-voastre ședere în Principate vă pune în pozițiune de a recunoaște valoarea intelectuală și morală, reputația de integritate a oamenilor cari, mișcați de simțimintele lor de patriotism, au primit guvernul provizoriu. Numele lor — o știți, Domnule Agent, și puteți atesta unde se cuvine — sunt o garanție. Liberalismul lor luminat nu va trece nici odată marginile cari îl despart bine de principiile demagogice, și în acelaș timp se vor menține în limita stipulațiunilor cuprinse în tractate.

Sarcina lor, deocamdată, va fi să asigure păstrarea lesnicioasă a ordinei și mersul regulat al trebilor, până la soluțiunea definitivă, a cărei inițiativă sperăm că va fi ajutată de Înaltele Puteri cari s'au interesat atât de mult de țara noastră.

Totuș, guvernul provizoriu nu și-ar îndeplini datoriile cele mai imperioase și mai scumpe, dacă nu s'ar face pe lângă Ele organul dorințelor poporului român, care voește din toată inima a substitui regimului trecut un guvern stabil și a cărui dorință legitimă nu se poate împlini decât printr'un Principe străin.

După cum am arătat și după cum știți, Domnule Agent, această dorință nu este o improvizare a împrejurărilor actuale; nu este decât o repetiție stăruitoare a dorinței deja exprimate de Divanul ad-hoc și de toate Adunările noastre de zece ani, reproducându-se astăzi cu autoritatea ce-i comunică lunga și dureroasa experiență a contrarului.

De aceea, îmi place a crede, împreună cu guvernul din care am onoare Fevr. 20 (4) a face parte, că Înaltele Puteri și Sublima Poartă, cu spiritul lor totdeauna binevoitor, vor înțelege că singura combinațiune care poate oferi garanții de stabilitate și de bunăstare este numirea acestui Principe străin, pentru care fostul Principe, dela urcarea pe tron, luase îndatorirea serioasă — și pe care, de altmintrelea, a și împlinit-o — de a-i lăsa locul îndată ce împrejurările vor cere aceasta.

Refuzând poporului român această combinațiune de ordine și de consolidare, ar fi a-l expune de a se afunda din nou în haosul din care dureroasele sale silințe l-au scos cu atâta greutate.

Aducând dară această dorință la cunoștința D-voastre, guvernul provizoriu, organ al națiunii, are speranța că Înaltele Puteri, în înțelegere cu Sublima Poartă, vor binevoi a lua în considerațiune stăruința și unanimitatea cu care ea s'a produs.

Guvernul provizoriu nu poate, de altmintrelea, decât a se încrede, pentru realizarea acestei dorințe, în înțelepciunea Înaltelor Puteri și în acea bunăvoință despre care au dat atâtea dovezi țerii române.

Primiți, Domnule Agent, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Ion Ghica.

Procesul verbal al ședinței Delegaților români însărcinați a sprijini votul Corpurilor Legiuitoare dela 11 (23) Februarie pe lângă Puterile garante: » 24 (8)

La 24 Februarie anul 1866, subsemnații Ion Ghica, Președintele Consiliului de miniștri, Gheorghe Costaforu și Ludovic Steege, Delegați din partea Senatului, Vasile Boerescu, Delegat din partea Adunării Elective, în absența celui-lalt Delegat, d-l Manolaki Kostaki, asemenea în prezența d-lui Alexandru Goleșcu, Agentul Principatelor-Unite la Constantinopole, deliberând în privința misiunii însărcinate de a merge la Constantinopole și la Bruxella spre a susține votul dela 11 (23) Februarie trecut, s'au înțeles deocamdată asupra următoarelor puncte:

1. Membrii delegați de către Corpurile Legiuitoare precum și acei numiți de guvern s'au împărțit în două Deputațiuni deosebite, dintre cari una deocamdată se va duce la Constantinopole, iar cealaltă se va duce la Paris. Prima Deputațiune e compusă din d-l Manolaki Kostaki, delegat în special de către Adunarea Electivă, din d-l Costaforu, ales de Senat, și din d-l Alexandru Goleșcu, Agentul Guvernului; ea se va duce imediat la Constantinopole. Cât despre a doua, ea este compusă din d-l Boerescu, asemenea delegat în special de către Adunare, din d-l Steege ales de Senat și din un al treilea care va fi numit de guvern.

2. Prima Deputațiune va intra cât mai în grabă în relațiuni cu guvernul M. S. I. Sultanul și, de nu va fi cu putință imediat într'un mod oficial, cel puțin oficios. Misiunea sa este de a comunica în chip solemn și respectuos Sublimei Porți votul Corpurilor Legiuitoare dela 11 (23) Februarie și de a o ruga să nu

1866

Febr. 24 (8) fie protivnică dorinței unanime și hotărîrii națiunii române, exprimate încă din 1857 de Divanurile ad-hoc și de atunci încoace manifestate fără încetare, în diferite împrejurări, și mai cu putere încă după abdicarea de curând a Principelui Cuza. Numita Deputațiune va arăta Sublimei Porți că numai realizarea acestei dorințe va putea impune tăcere ambițiunilor protivnice, cari au sfâșiat țara în totdeauna, aducând chiar și Turciei neîncetate nemulțumiri și pericole; că Principatele-Unite fiind cărmuite de un Principe străin, ereditar, și declarate neutre, vor contribui mult mai mult ca în trecut la apărarea hotarelor turcești. Cât despre chestiunea Unirii, e de presupus că guvernul otoman o consideră ca un fapt împlinit și care nu se mai poate schimba, nu numai în inima Românilor, dar nici în consiliile diplomatice europene. Deputațiunea nu va începe ea să atingă chestiunea vasalității Principelui străin, dar în cazul când această chestiune va fi ridicată de Miniștrii Sublimei Porți, Deputațiunea va răspunde că Românii lasă deslegarea ei la înalta înțelepciune a Puterilor, dar că, ori cum va fi deslegată, ea nu va putea schimba întru nimic simpatiile seculare ale Românilor pentru Imperiul Otoman, nici devotamentul lor cu desăvârșire dezinteresat.

În acelaș timp, Deputațiunea va trebui să se pună în relațiune cu Reprezentanții Puterilor garante, silindu-se a câștiga simpatiile lor pentru țară și pentru votul dela 11 (23) Fevruarie.

Misiunea sa la Constantinopole fiind împlinită — misiune care, probabil, nu va ține mai mult de 8 până la 10 zile — prima Deputațiune se va duce imediat în Apus, spre a se întâlni cu a doua Deputațiune la Paris.

3. Misiunea amânduror Deputațiunilor întrunite și formând un singur corp, este de a duce la Bruxella Alteței Sale Regale Comitelui de Flandra votul Corpurilor Legiuitoare și de a-L ruga ca, primind Coroana Principatelor-Unite, pe care națiunea română I-o oferă cu încredere unanimă, să binevoiască a veni în țară cât mai curând pentru a lua frânele guvernului.

Dacă împrejurările îngăduiesc, Deputațiunea va aștepta timpul potrivit pentru o prezentare mai solemnă a votului Corpurilor Legiuitoare.

4. Această Deputațiune are ca misiune particulară de a insista, atât pe lângă Conferința ce se deschide la Paris cât și în particular pe lângă diferitele Curți garante, pentru împlinirea dorințelor țerii și pentru respectul drepturilor ei. Deputațiunile nu vor înceta stăruințele lor decât atunci când țara va socoti misiunea lor împlinită și va hotărî rechemarea lor.

Ele vor lucra ca Corp de Stat, delegând membri din sânul său și trimițându-i în misiune cu instrucțiuni speciale; de asemenea ele vor putea trimite, când vor socoti de trebuință, pe unul din membrii săi ca să se înțeleagă cu guvernul. Ele vor lucra totdeauna conform cu instrucțiunile ce vor primi dela guvern.

5. Corespondența cu guvernul se va face colectiv în numele fiecărei Deputațiuni, sau a amânduror Deputațiunilor când ele vor fi întrunite, dar totdeauna sub semnătura tuturor membrilor săi, fiecare membru având dreptul, în caz de divergență, să-și formuleze deosebit părerea sa.

6. Guvernul va ține pe Deputațiuni mereu în curent cu ceea ce se va pe- Fevr. 24 (8)
trece în țară și cu știrile externe în privința misiunilor lor ; și, ca să asigure
desăvârșita unitate de acțiune a Deputațiunilor, guvernul nu va da nici unui
membru, în mod deosebit, vreo instrucțiune necunoscută colegilor săi.

7. Ori ce corespondență se va face în limba franceză.

8. Fiecare membru va putea avea relațiunile sale personale, dar el va co-
munică celorlalți membri, precum și guvernului, rezultatul acelor relațiuni. Tot
asemenea când unul din membri va fi în misiune, după ce va fi raportat gu-
vernului rezultatul misiunii sale, va raporta și colegilor săi.

9. Deputații vor avea grijă să arăte acelor Puteri, cărora vor crede de tre-
buintă, că Unirea depinde astăzi de Principele străin.

Ion Ghica, V. Boerescu, G. Costaforu, L. Steege.

Luând astăzi cunoștință de acest proces verbal, l-am semnat. 28 Februarie. M. Kostaki.

Jurnalul Consiliului de miniștri, prin care sunt numiți Alexandru Goleșcu și Ion » 25 (9)
Brătianu ca Delegați din partea guvernului în Deputațiunea pentru Constantinopole și Paris:

În ședința de astăzi, 25 Februarie 1866, reuniți sub prezidenția Înaltei Lo-
cotenențe Domnești,

Luând în considerare referatul cu No. 465 al d-lui Ministru Președinte, prin
care propune persoanele ce vor reprezenta guvernul în Deputațiunea care trebuie
să meargă la Constantinopole și la Paris, pentru a sprijini realizarea votului Cor-
purilor Legiuitoare dela 11 (23) Februarie trecut,

Aprobăm numirea Domnilor Alexandru Goleșcu și Ion Brătianu; când De-
putațiunea va trece dela Constantinopole la Paris, d-l Goleșcu va rămâne la Cons-
tantinopole și va fi înlocuit în Deputațiune de către d-l Scarlat Fălcoianu.

Dispozițiunile de mai sus vor fi aduse la îndeplinire de d-l Ministru Pre-
ședinte.

Protocolul No. 1 al Conferinței din Paris:

Reprezentanții Puterilor semnatare ale Tratatului dela 30 Martie 1856, s'au
întrunit, astăzi 10 Martie 1866, în Conferință la Ministerul Afacerilor Străine din
Paris, conform cu instrucțiunile lor, pentru a aviza asupra măsurilor și hotărâ-
rilor de luat în urma abdicării Principelui Cuza.

De oarece Reprezentanții Curților semnatare, afară numai de Ambasadorul
Angliei, n'au avut încă timpul să primească deplinele lor puteri, s'a convenit ca
să fie invitați a-și prezenta împuternicirile lor în ședința viitoare. De altminterlea,
au declarat că erau anume autorizați a se întruni în Conferință.

Domnul Principe Metternich, în numele celorlalți Reprezentanți și în nu-
mele său, cere ca d-l Drouyn de Lhuys să binevoiască a prezida Conferința.

Funcțiunea de secretar s'a încredințat d-lui Fangère, Ministru Plenipoten-
țiar, subdirector al afacerilor politice, care a mai îndeplinit-o și la Conferința
din 1858.

1866

Fevr. 25 (9)

Domnii membri ai Conferinței se învoesc a păstra secretul asupra deliberațiilor.

D-l Drouyn de Lhuys, după ce mulțumî Reprezentanților Puterilor pentru onoarea ce i s'a făcut, spune că e de părere, că trebuie să rezumeze în puține cuvinte evenimentele și diferitele faze cari au precedat situațiunea actuală. El amintește actele internaționale cari au modificat, unul după altul, organizațiunea Principatelor Moldovei și Țerii-Românești; Tractatul dela 30 Martie 1856, care le-a pus sub garanția colectivă a Dreptului european și care a stipulat ca nevoile și dorințele populației să se constate în mod oficial; Convențiunea dela 19 August 1858, care avu de obiect regularea organizațiunii Principatelor și care, dacă nu le-a recunoscut — precum își exprimase ele dorința — dreptul de a-și alege un Principe străin, și nici chiar fuziunea celor două Provinciî în una singură, cel puțin conțineă germenii de unire în câteva dispozițiuni ale ei, mai cu samă în acele cari instituiau o Comisiune Centrală, însărcinată a asigura uniformitatea de legislație pentru cestiunile de interes comun amânduror Principatelor; protocolul dela 6 Septemvrie 1859, care validă îndoita numire a Principelui Cuza, ales deodată de către Adunarea Țerii-Românești și de a Moldovei; firmanul din 4 Decemvrie 1861, prin care Poarta, de comun acord cu Puterile garante, stabili, ca consecință necesară a fuziunii oarecum personale, unirea celor două guverne și a celor două Adunări, declarând însă totodată că această nouă derogare dela Convențiunea din 1858 se va termina odată cu guvernul Principelui Cuza, în timp ce aproape unanimitatea Puterilor garante se rezervau de pe atunci de a examina, dacă n'ar fi nimerit din contra să mănție această unire; în sfârșit, dispozițiunile adiționale stabilite în 1864 între Poartă și Principele Cuza la Constantinopole, cu consimțimântul Curților garante, cari, aducând nouă modificări Statului Organic dela 1858, au recunoscut că Principatele de acum încolo aveau dreptul de a modifica sau de a schimba legile privitoare la administrația lor interioară, cu condițiune de a respecta drepturile Puterii Suzerane.

Guvernământul Principelui Cuza luând sfârșit, a sosit momentul pentru Puteri, adaoge d-l Drouyn de Lhuys, de a uză de rezervele pe cari ele le-au făcut în 1861, și tocmai pentru a examina cestiunile ivite prin vacanța Domniei s'a întrunit Conferința. De altmintrelea d-l Ambasador al Rusiei fiind încă absent, și d-l Însărcinat de afaceri, care îl înlocuește, nefiind autorizat de guvernul său decât numai ca să aziste la constituirea Conferinței, d-l Drouyn de Lhuys socoate că este locul ca, mai înainte de a trece la examinarea cestiunilor de rezolvat, să se aștepte ca d-l Baron de Budberg să poată lua parte la Conferință.

D-l Tchitcherin confirmă declarațiunea d-lui Ministru al Afacerilor Străine, și adaoge că d-l Ambasador al Rusiei pleacă chiar astăzi din Petersburg pentru a se întoarce la Paris.

D-l Drouyn de Lhuys opinează, cu consimțimântul tuturor membrilor Conferinței, că e bine să se constituie în Conferință, fără întârziere, pentru ca Prin-

cipatele să știe că este un centru de acțiune, care se ocupă cu sollicitudine de Fevr. 25 (9) interesele ce le mișcă în acest moment.

D-l Ambasador al Turciei cetește o notă al cărei obiect, după instrucțiunile ce a primit dela guvernul său, este de a aminti stipulațiunile internaționale cu privire la Principate și de a face la nevoie rezerve în contra hotărîrilor cari ar putea să aducă o știrbire acelor stipulațiuni. Conchide cerând ca Conferința să binevoiască a admite ca bază a deliberațiunilor sale Tractatul din 30 Martie 1856 și toate actele ulterioare, cari fac parte integrantă din el și cari privesc mai în special Principatele Moldovei și Țerii-Românești; să fie cu desăvârșire exclus din deliberațiuni cestiunea numirii unui Principe străin, sub ori ce formă și denumire, precum și principiul eredității și consultarea dorințelor țerii, chiar și fără publicația oficială și prealabilă a hotărîrii irevocabile a Puterilor de a nu se accepta alegerea unui Principe străin.

Pe aceste baze, se declară gata a examina, a trata și a regulă, în numele Sublimei Porți, și în înțelegere cu onorabilii săi colegi, Plenipotențiarii Puterilor garante, toate cestiunile ivite din evenimentele ce au avut loc în Moldo-Valahia.

După propunerea d-lui Drouyn de Lhuys, se ia act de declarațiunea lui Safvet Pașa și discuțiunea se amână pentru o ședință viitoare.

Comitele Cowley cere să se redacteze, chiar în această ședință, o telegramă care se va adresa Agenților Puterilor la București, anunțându-i că Conferința s'a constituit și invitându-i să recomande guvernului provizoriu din București să fie cu cea mai mare băgare de samă.

D-l Drouyn de Lhuys consideră această comunicare ca excelentă și foarte salutară și adaoge, cu consimțământul tuturor celorlalți membri ai Conferinței, că ar fi bine să se amintească în acelaș timp cât de important e ca guvernul provizoriu din București să se silească a mănține ordinea și să se abțină dela ori ce măsură care ar trece peste atribuțiunile sale.

Safvet Pașa dorește să se recomande guvernului provizoriu, să nu se ocupe decât de afacerile curente.

D-l Drouyn de Lhuys propune un proiect de telegramă care s'a alcătuit și adoptat în terminii următori:

«Reprezentanții Puterilor semnatare Tractatului dela 30 Martie 1856 s'au întrunit astăzi în Conferință la Paris.

«Sunteți invitat a informa guvernul provizoriu al Principatelor. Recomandați-i a se mărgini la mănținerea ordinii și la administrație, abținându-se dela ori ce act care ar prejudica deciziunile Conferinței.

«Înțelegeți-vă cu colegii D-voastre pentru a face această comunicare».

D-l Comite de Goltz face să se observe, că d-sa nu are calitatea de a da direcțiuni Consulului general al Prusiei în Principate și opinează că ar fi mai nimerit ca fiecare Reprezentant să se adreseze guvernului său, care va transmite Agentului său din București instrucțiuni conforme cu dorințele Conferinței.

1866

Fevr. 25 (9)

După un schimb de observațiuni asupra modului de urmat pentru transmiterea telegramelor, s'a convenit ca, în vreme ce d-l Drouyn de Lhuys va adresa telegrama direct Consului francez din București, ceilalți membri ai Conferinței o vor comunica guvernelor lor, cerându-le a o adresa imediat Agenților lor respectivi. Comitele Cowley adaugă că se crede autorizat a transmite telegrama direct Agentului Majestății Sale Britanice.

Conferința se separă fără a se fixa data ședinței viitoare. Ea se va întruni prin convocare cât mai curând posibil.

» 27 (11) Scrisoarea colectivă a Consulilor Puterilor garante la București, adresată Ministrului Afacerilor Străine al Principatelor-Unite:

Subsemnații au onoarea a vă informa că Reprezentanții Puterilor semnatare Tractatului dela 30 Martie 1856 s'au constituit, ieri 10 ale curente, în Conferință la Paris; și că subsemnații sunt însărcinați a recomanda guvernului provizoriu al Principatelor a se mărgini la menținerea ordinei și la administrație, abținându-se dela ori ce act care ar prejudica deciziunile Conferinței.

Rugându-vă, Domnule Ministru, să aduceți cele de mai sus la cunoștința Domnilor Membri ai guvernului provizoriu, subsemnații profită de ocaziune pentru a vă reînnoi asigurările înaltei lor considerațiuni.

Eder, Green, Saint-Pierre, Tillos, Offenbergh, Techio de Bayo.

Jurnalul Consiliului de miniștri:

În ședința de astăzi, Duminecă, 27 Februarie 1866, întruniți sub președinția Înaltei Locotenente Domnești, luând în considerațiune referatul d-lui Ministru al Afacerilor Străine în chestiunea numirii d-lor Scarlat Fălcoianu, Președinte al secțiunii civile dela Curtea de Casațiune, și Ion Brătianu, ca membri ai Deputațiunii însărcinate a apăra drepturile Principatelor-Unite pe lângă Puterile garante,

Hotărîm: a numi pe d-nii Scarlat Fălcoianu și Ion Brătianu, ca membri ai Deputațiunii însărcinate a apăra drepturile țerii pe lângă Puterile garante.

Decretul Locotenentei Domnești:

Locotenența Domnească a Principatelor-Unite Române:

La toți de față și viitori, sănătate.

Asupra raportului d-lui Ministru președinte, sub No. 475;

Având în vedere jurnalul Consiliului miniștrilor dela 27 Februarie, prin care se propune ca d-nii Scarlat Fălcoianu, Președinte al secțiunii civile dela Curtea de Casațiune, și Ion Brătianu, fost ministru, să fie însărcinați a face parte din Deputațiunea menită a sprijini, dinaintea Puterilor garante, voturile Corpurilor Legiuitoare române din 11 Februarie;

Am decretat și decretăm ce urmează:

Art. 1. D-nii Scarlat Fălcoianu și Ion Brătianu sunt numiți membri ai De-

putațiunii însărcinate cu apărarea votului Corpurilor Legiuitoare dela 11 Febr. 27 (11) Febr. 27 (11) vruarie înaintea Puterilor garante.

Art. II. D-l Ministru-prezident este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestui decret.

Jurnalul Consiliului de miniștri:

» 28 (12)

În ședința de astăzi, 28 Februarie a anului 1866,

Luând în considerațiune referatul d-lui Ministru președinte No. 491 de astăzi, prin care arată necesitatea de a pune imediat în executare cele două jurnale ale Consiliului de miniștri dela 25 și dela 27 Februarie curent, relative la Deputațiunea însărcinată de a merge să prezente, în numele țerii, Alteței Sale Regale Comitelui de Flandra, Filip I, Principe al Românilor, votul Corpurilor Legiuitoare dela 11 (23) curent, și de a sprijini acest vot al națiunii pe lângă Puterile garante;

Autorizăm punerea în executare de odată a celor două jurnale suszise ale Consiliului dela 25 și dela 27 Februarie curent.

D-l Ministru președinte va pune în executare dispozițiunile de mai sus, pe calea Ministerului Afacerilor Străine.

Scrisoarea Președintelui Consiliului către Ministrul Afacerilor Străine:

D-nii Alexandru G. Golescu, Agentul țerii la Constantinopole, Ion Brătianu și Scarlat Fălcoianu, cari se află în străinătate, fiind însărcinați de a face parte, în numele guvernului, din Deputațiunea menită a prezenta votul Corpurilor Legiuitoare dela 11 (23) Februarie curent Alteței Sale Regale Comitelui de Flandra, Principe al României, și a se duce pe lângă Înaltele Curți garante să sprijinească realizarea acestui vot al națiunii, trimit aci alăturat Ministerului Afacerilor Străine, în original, două notificări oficiale la adresa d-lor Fălcoianu și Brătianu, precum și copia jurnalelor Consiliului de miniștri dela 25 și 27 Februarie curent, relative la aceste numiri. Îl învit a expedia aceste notificări și a asigura primirea lor fără întârziere.

Afară de aceasta, acel Minister va avea grijă de a lua ordinele subsemnatului, ca Ministru al Afacerilor Străine, pentru a notifica, la timp, persoanelor sus menționate instrucțiunile necesare, ziua întrunirii, precum și numele tuturor membrilor ce compun Deputațiunea.

Scrisoarea Ministrului Afacerilor Străine către Ion Brătianu și către Scarlat Fălcoianu:

Mă grăbesc a vă informa că Deputațiunea națională din care faceți parte, pleacă chiar astăzi din București, pentru a se duce la destinațiunea ei, și că este compusă din d-nii Vasile Boerescu, M. Kostaki Iepureanu, delegați ai Adunării Elective, Gheorghe Costaforu și L. Steege, Delegați ai Senatului, Scarlat Fălcoianu și D-voastră, Delegați ai guvernului.

1866

Fevr. 28 (12) Alăturând în acelaș timp aici instrucțiunile destinate Deputațiunii, vă rog, Domnule, ca în așteptarea întrunirii membrilor săi cu D-voastră, să continuați a lucra pentru cauza patriotică, a cărei realizare este țelul silințelor noastre comune.

Mart. 2 (14) Nota lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Consulul Austro-Ungariei din București:

Am onoarea de a vă confirma primirea notei colective, cuprinzând câteva instrucțiuni ce ați fost însărcinat, atât D-voastră cât și domnii colegi ai D-voastre, a ni le face cunoscute din partea Cabinetelor respective pe cari aveți onoarea a le reprezenta.

Guvernul provizoriu, căruia m'am grăbit a-i comunica cuprinsul, vă dă prin mine, Domnule Baron, asigurarea că, pătrunzându-se de nevoile situațiunii, va ști, ca și până acum, să nu lese a se produce nici un fapt care ar putea deveni un obstacol pentru Puterile chemate astăzi să delibereze asupra soartei viitoare a Principatelor-Unite.

În ceea ce privește mănținerea ordinei și a liniștei, guvernul provizoriu are satisfacția de a crede că n'are decât să persiste pe calea apucată pentru a mănține acest rezultat deja realizat, precum mărturia D-voastre, Domnule Baron, cât și aceea a Domnilor colegi ai D-voastre, ar putea să afirme la trebuință.

Scrisoarea lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu, Agentul Principatelor-Unite la Paris :

Astfel, precum am avut satisfacția de a vă informa prin mai multe telegrame, liniștea cea mai desăvârșită n'a încetat a domni aci până azi. Puterile interesate la mănținerea ei pot prin urmare să fie cu totul asigurate în această privință.

Cu toate acestea n'ar trebui să se împingă încrederea până acolo încât să se atribue stării provizorii, în care se găsește țara, această neschimbată seninătate, ce nu aparține decât situațiunilor normale și definitive, și din desăvârșita liniște actuală să se conchidă la perpetuarea ei absolută. Situațiunile provizorii, din cauza condițiunilor lor trecătoare, sunt toate mai mult sau mai puțin supuse schimbărilor pe cari înțelepciunea caută a le preveni.

Ar fi deci foarte de dorit pentru noi ca să se poată lua o hotărîre cât mai grabnică în privința dorinței repetate a națiunii române.

Aceasta mă face, Domnule Agent, a vă comunica, cu privire la această dorință, mai multe considerațiuni pe cari vă autorizez a le supune la aprecierea luminată a persoanelor cari au calitatea de a li se face această comunicare.

Intențiunea Înaltelor Puteri, când au semnat Tractatul de Paris, a fost — nu ne îndoim — de a da Principatelor române stabilitatea care le lipsise până atunci, între altele și din cauza pozițiunii excepționale a foștilor Domni, fără încetare atrași în sens invers prin influențe sub cari dispărea liberul lor arbitriu,

și mai ales din cauza condițiilor deplorabile, inerente unei Domnii pămân- Mart. 2 (14)
tene electiv.

În treacăt e de observat că aceste condițiuni se agravează și mai mult când Domnia electivă este în același timp viageră. În adevăr, dacă sistemul Șefului electiv poate, în unele împrejurări, să se potrivească cu o domnie pe termen scurt, este cu totul altfel cu durata viageră, prin faptul că, pe de o parte eligibilitatea excită ambițiunile, și că, pe de altă parte, durata viageră irită nerăbdarea pretendenților cari cred că au dobândit o popularitate.

Învitată să-și formuleze dorințele sale, țara, prin organul Divanurilor sale, se pronunță asupra acestor cestiuni în chipul cel mai lămurit, și dacă împătrita declarațiune, ce făcù atunci, nu se potrivì în totul cu cerințele Tractatului în cestiune, totuș ea fu expresiunea sinceră a dorinței generale. Se poate vedea aceasta din pornirea cu care mai târziu națiunea grăbi rezultatul, în ziua când nerăbdarea sa, de atunci legitimată, nu mai fu în stare a se împacă cu mersul încet al diplomației.

Puterile garante, cari până atunci nu ținuse socoteală decât de o parte din dorințele țerii, făcură un mare pas mai departe pe această cale, consacrand faptul împlinit al Unirii.

Din nenorocire pentru bunele rezultate ce eră chemat să producă, acest fapt esențial avu a se desvoltă sub auspiciile unui Principe pământean, pe când numai alegerea corelativă a unui Principe străin l-ar fi putut face să dea fructele a căror sămânță o conțineă. Așa încât indivizii, cari se opresc cu judecata numai la suprafața lucrurilor, au fost înclinați a atribui Unirii triste efecte, ce sunt de imputat Domniei pământene.

În adevăr, măcar că nepriceperea alesului, ieșită mai târziu la iveală, a fost în mare parte cauza deplorabilei stări de lucruri din care năzuim să ieșim; totuș ea nu e suficientă pentru explicarea acestei stări de lucruri.

Un principe mai capabil și cu intențiuni mai bune ar fi reușit poate să facă această stare de lucruri mai puțin rea. În nici un caz însă nu ar fi ajuns să cruțe pe Români de dificultățile viitorului. În secolul actual micile state nu mai pot să întemeeze Dinastii indigene; exemplul Greciei ar putea servi ca dovadă. Dar, mai mult, această judecată se bazează pe experiența plătită de noi înșine; durata din cale afară de mare a acestei experiențe garantează valoarea ei.

A ne silì s'o reîncepem, nu ar fi, Domnule Agent, a ne impune din nou o suferință inutilă, ca să ajungem la un rezultat cunoscut mai dinainte?

În adevăr, ori cât de eminente ar putea fi calitățile unui Principe luat din sânul țerii, e greu de admis că ar fi în pozițiune de a lua față de aceia, al căror egal eră el până deunăzi, autoritatea așa de necesară în exercitarea puterii supreme. De altmintrelea aceasta este un adevăr secular pe care înțelepciunea națiunilor l-a rezumat și consacrat într'o expresiune proverbială; și acest adevăr câștigă în tărie din moment ce e vorba de o țară ai cărei fruntași puțin numeroși au

1866

Martie 2 (14) putut, prin contactul unei familiarități zilnice, să-și facă critice reciproce cari exclud de sigur prestigiul de a cărei necesitate vorbesc.

Dar, pe lângă faptul că competitorii înlăturați, ale căror ambițiuni geloase continuă și după suirea pe tron a alesului, refuză în general a vedea în el altceva decât un parvenit cu titlu înalt; legăturile de familie, relațiunile sociale, îndatoririle probabile către partidul care l-a susținut, o mulțime de considerațiuni cam de acelaș ordin, poate încă și o înclinare nesocotită de a urmă proceduri vechi, și aceasta din cauza unei predispozițiuni din naștere, sunt atâtea obstacole serioase la eficacitatea bunei sale voințe.

Un Principe străin, luat din o familie domnitoare în Europa, adăoge la prestigiul ce rezultă dintr'o înaltă naștere și din perspectiva îndepărtării, prețioasa libertate de acțiune pe care i-o permit și i-o garantează antecedentele cu desăvârșire lipsite de ori ce îndatorire prealabilă. Mai mult, ereditatea cuprinsă în alegerea sa are ca efect imediat de a tăia scurt acele gânduri ascunse, cari frământând mereu sufletul pretendenților ambițioși, îi poate împedeca a se alipi cu inima deschisă și odată pentru totdeauna la politica șefului Statului.

În sfârșit — ceea ce nu este indiferent nici pentru liniștea Europei nici pentru siguranța Imperiului Otoman — realizarea dorinței naționale are ca rezultat sigur de a fortifica o țară a cărei slăbiciune ar lăsa, fără aceasta, o ușă mereu deschisă poftelor Statelor limitrofe și ar constitui, mai ales, o tentațiune permanentă pentru spiritul de cucerire al panslavismului.

În această privință, Domnule Agent, nu e permis a se întrebă dacă nu e de temut că, sătule de refuzurile opuse dorințelor lor sau de amânările aduse realizării lor, Principatele, la capătul speranțelor și al mijloacelor, să nu sfârșescă, pentru a scăpa de restrițele lor și pentru a-și asigura cu ori ce preț binefacerile stabilității, să nu sfârșescă, zic, prin a se arunca orbește, cu rizicul de a fi înghițite, în brațele unei Puteri interesate a le hărăzi un principe din Dinastia sa?

Alegerea pe care ele au făcut-o, cu o cumințenie ce merită a fi apreciată, are cel puțin avantajul de a nu deșteptă susceptibilitățile nici unei Puteri și de a-și asigura, fără nici un prejudiciu pentru echilibrul european, o stabilitate de care Europa, și în particular Turcia, sunt chemate a beneficia, ca și Principatele.

Convin, Domnule Agent, că suveranitatea acestei din urmă Puteri, angajată în cestiune, va primi o oarecare atingere prin soluțiunea cerută.

Dar avantajele foarte fictive ale acestei suveranități iluzorii (cel puțin pentru ceea ce stă în afară de tributul anual) pot fi ele puse serios în cumpănă cu siguranța ce ar câștiga Sublima Poartă din aceste concesiuni?

La ce se reduce, în adevăr, dreptul în cestiune, dacă nu la perceperea unui tribut, consimțit odinioară în schimbul unei protecțiuni mai mult sau mai puțin efective?

Dar oare slabele resurse materiale, pe cari Turcia le trage dintr'o pretinsă vasalitate care, în zilele noastre, constituie un fel de anacronism, nu sunt foarte mult compensate prin încurcăturile al căror izvor este tocmai această vasalitate?

De altminterlea, o despăgubire bănească, al cărei sacrificiu și l-ar impune Mart. 2 (14) bucuros țara românească, nu ar fi de natură să procure acestei Puteri avantaje identice cu acele pe cari le are, și tot odată liberând aceste avantaje de încurcăturile ce sunt în legătură cu ele în starea actuală?

Cu un Principe străin și cu o stare de lucruri statornică, Principatele ar fi o forță pentru Turcia, pe când în prezent, prin legăturile de suzeranitate, ele sunt în realitate pentru ea o slăbire, cea mai mică eventualitate amenințând a pune la ordinea zilei cestiunea Orientului.

Ceea ce de altfel mi se pare sigur, este faptul că, cu atitudinea națiunii și cu inițiativa luată de armată, o deciziune ce ar avea de efect a reconstitui Principatelor un regim identic cu acela pe care ele l-au respins, nu ar fi suferită fără rezistență. Ele cred foarte hotărât că acțiunea unui Principe străin este singura soluțiune admisibilă.

Prin caracterul practic al mijloacelor ce sunt indicate aci, aceste propuneri, despre al căror caracter strict confidențial nu am a vă atrage atenția, îmi par că merită să fie luate în serioasă considerație. Vă autorizez, Domnule Agent, a face pe lângă d-l Ministru al Afacerilor Străine al M. S. Împăratului demersuri în sensul acestor propuneri.

Iată deci, pentru a mă rezumă, punctele asupra cărora veți trebui să insistați:

Perseverența instinctivă a poporului român în dorința sa, o împlinire și o garanție pentru celelalte trei, dela realizarea căreia poporul face să atârne bunăstarea sa viitoare.

Insuficiența Domniei pământene demonstrată prin o costisitoare experiență și prin urmare inutilitatea de a o mai repeta.

Pericolul acestei repetări pentru liniștea Europei.

Stabilitatea asigurată prin adoptarea soluțiunii contrare.

Forța ce rezultă pentru țară din această stabilitate.

Liniștea Europei și siguranța Turciei, garantate prin această forță.

Necesitatea și siguranța de a pune, prin aceasta, un obstacol mai mult la desvoltarea îngrijitoare a panslavismului.

În sfârșit ușurința de a despăgubi pe Turcia de concesiunile sale printr'un sacrificiu bănesc.

Această unire de considerațiuni și argumente îmi pare de natură a produce o oarecare impresiune asupra spiritului așa de judicios și echitabil al d-lui Drouyn de Lhuys, și mă bazez, Domnule Agent, pe dibăcia D-voastre de a le prezentă în toată valoarea lor pentru a face pe Excelența Sa d-l Ministru al Afacerilor Străine să împărtășească un mod de a vedea, ce se justifică și prin nemulțumirile trecutului și prin necesitățile prezentului.

Protocol No. 2 al Conferinței din Paris; ședința dela 18 (6) Martie 1866:

» 6 (18)

D-l Comite de Metternich, d-l Comite de Goltz, d-l Baron de Budberg și d-l

1866

Mart. 6 (18) Cavaler Nigra depun împuternicirile lor, cari sunt găsite în bună și cuvenită formă.

Protocolul ședinței precedente este cetit și adoptat.

D-l Plenipotențiar al Franciei spune că a primit dela d-l Agent al Principatelor-Unite o comunicare prin care îl anunță că guvernul provizoriu din București a numit pe d-nii Scarlat Fălcoianu și Ion Brătianu ca Delegați ai săi pe lângă Conferință. D-l Drouyn de Lhuys cetește o scrisoare ce i-a adresat d-l Brătianu în numele său și al colegului său, pentru a cere să fie admis a exprima în prezența Conferinței aspirațiunile și nevoile reale ale populațiunii moldo-valahe.

Plenipotențiarii deliberează asupra acestei cereri și decid că ea nu poate fi admisă. Cu toate acestea, fiecare dintre Plenipotențiarilor va fi gata a primi toate comunicările, fie scrise, fie verbale, pe cari d-nii Delegați ar socoti că trebuie să le facă cu titlul de informațiuni.

D-l Nigra întrebând dacă protocoalele vor fi date publicității și observând că ar fi poate nemerit să se ia o deciziune în această privință, d-l Drouyn de Lhuys răspunde amintind că protocoalelele din 1856 și 1858 au fost publicate; dar e bine înțeles că o asemenea publicațiune nu poate avea loc decât după un oarecare timp.

D-l Comite Cowley și d-l de Budberg amintesc că până atunci secretul va trebui să fie păzit.

D-l Plenipotențiar al Rusiei exprimă părerea că, înainte de ori ce, ar trebui să se definească situațiunea și să se indice clar țelul ce e vorba să se atingă. După părerea sa, Conferința nu e chemată să inventeze și să creeze o stare de lucruri nouă; misiunea sa consistă numai și numai în a se folosi de ceea ce există și a căuta acolo elementele unei soluțiuni practice.

D-l Drouyn de Lhuys observând că tocmai aceasta doriau în adevăr toți membrii Conferinței, d-l de Budberg adaoge că va fi locul, după d-sa, de a aplica prescripțiunile Convențiunii dela 1858, cari au prevăzut vacanța Domniei.

D-l Plenipotențiar al Prusiei obiectează la acest mod de a vedea, că Convențiunea dela 1858 a fost modificată prin acte următoare, de cari i se pare imposibil a nu se ține socoteală.

D-l Plenipotențiar al Italiei, întrebând dacă Conferința ar trebui să se considere ca investită oarecum ca o putere constituantă și autorizată de a intra în erori nouă, d-l Comite de Goltz răspunde că e de ajuns, după părerea sa, a se referi la rezervele făcute de Puteri în 1861 și că în acest chip nu s'ar ieși din limitele stării de lucruri stabilite.

D-l Plenipotențiar al Franciei aderă la observațiunea Comitelui de Goltz. Cât despre observațiunile ce au fost prezentate de d-l Plenipotențiar al Rusiei, va răspunde prin simpla expunere a actelor ce s'au succedat dela 1858. El le amintește, în mod sumar, și conchide zicând că chestiunea este aceasta: sau de a cădea de drept și deplin sub regimul Convențiunii dela 1858 sau de a exa-

mină de e loc să se mănțină modificările ce s'au produs în urmă și cari au avut de efect stabilirea unirii administrative și parlamentare a Principatelor?

Însă, cestiunea e rezolvată prin chiar faptul rezervelor adresate oficial Porții aproape de unanimitatea Reprezentanților Puterilor garante în 1861.

D-l Drouyn de Lhyus cetește nota adresată de Principele Lobanoff Ministrului Afacerilor Străine al Sultanului, și care se termină astfel:

«Inspirându-se din intențiunile invariabile ale guvernului său, subsemnatul «crede, că examinarea situațiunii care s'ar produce în Principate la vacanța Domniei, precum și aplicarea eventuală a măsurilor prevăzute prin protocolul din «6 Septemvrie 1859, trebuie să se rezerveze pentru o prealabilă înțelegere între «Sublima Poartă și Reprezentanții Puterilor garante. Subsemnatul ar lipsi dela «obligațiunile sale de n'ar face cunoscut lui Aali Pașa că adeziunea sa la firmanul anexat la nota din 2 Decemvrie este în totul subordonată rezervelor ce «le-a formulat».

Principele Lobanoff și colegii săi din Constantinopole au rezervat deci în mod expres examinarea unei situațiuni, atunci eventuală, astăzi realizată; Poarta n'a obiectat nimic la declarațiunile lor și, prin aceasta chiar, le-a acceptat.

D-l Comite de Cowley zice că, în adevăr, tocmai în virtutea acelor rezerve Plenipotențiarilor se găsesc întruniți.

D-l Baron de Budberg adaoge că tocmai aci rezidă punctul lor de plecare; și, după cererea sa, se trece la examinarea cestiunii ce o ridică declarațiunea cetită în ședința precedentă de d-l Ambasador al Turciei.

D-l Plenipotențiar al Franciei rezumă comunicarea lui Safvet Pașa; ea se reduce la două puncte: a depărtă din deliberările Conferinței cestiunea Principelui străin și a eredității Domniei.

D-l de Budberg zicând «și Unirea»,

D-l Drouyn de Lhuys adaoge că cestiunea Unirii nu reiese din nota d-lui Ambasador al Turciei. Ea va veni firește în cursul deliberărilor, dar nota lui Safvet Pașa nu face mențiune de ea.

D-l Plenipotențiar al Turciei, invitat să se explice asupra primului obiect al rezervelor sale, spune că Poarta nu poate admite un Principe străin, pentrucă, după părerea sa, aceasta ar fi tot una cu declararea independenței acestor provincii.

Plenipotențiarul Rusiei zice că poporul moldo-valah cere, în adevăr, un Principe străin; dar aceasta din partea sa nu este o dorință bine cugetată, ci numai o încercare supremă pentru a ameliora soarta țerii sale prin o combinațiune care încă n'a fost încercată; dar nimic nu dovedește că aceste speranțe pot să se realizeze.

Cât despre Rusia, numeroase motive o fac să voteze contra alegerii unui Principe străin. D-l de Budberg se rezervă a le expune, când această combinațiune va fi discutată de Conferință.

Plenipotențiarul Austriei părănd că ridică oarecare îndoială asupra caracterului general al dorințelor exprimate în această privință, Comitele Cowley răs-

1866

Mart. 6 (18) punde că, după informațiunile ce i-au fost date, nici o îndoială nu e posibilă în această privință; dar crede cu Safvet Pașa, că guvernul unui Principe străin în Moldo-Valahia este incompatibil cu mănținerea integrității Imperiului Otoman. Fără a pune la socoteală dificultățile de tot felul ce ar întâmpină alegerea și numirea unui Principe străin, ar fi oare posibil de găsit un Principe care să fie dispus a accepta pozițiunea de vasal al Porții?

Plenipotențiarul Prusiei, la observațiunea făcută de d-l Nigra că ar fi poate nimerit ca Conferința să determine ordinea cestiunilor și să examineze mai întâiu pe aceea a Unirii, zice că pentru moment i se pare că e de discutat nu cestiunea însăși a Principelui străin, ci cestiunea prealabilă a rezervei prezentate în această privință de Safvet Pașa. Fără a voi chiar de acum să propună Conferinței alegerea unui Principe străin, cu toate acestea se poate ezită a exclude din deliberațiunile sale această combinațiune. Nu crede deci că e nimerit a-și lega mâinile pentru viitor asupra acestui punct, restrângând deliberarea în limitele indicate de Plenipotențiarul Turciei.

Plenipotențiarul Turciei adaoge la ceea ce a spus mai înainte, că admiterea rezervelor sale e condițiunea participării Turciei la Conferință. Dacă ele nu ar fi admise, va trebui să refere guvernului său care fără îndoială n'ar putea decât să-l invite a se retrage.

Plenipotențiarul Franciei nu se socoate în măsură de a emite în acest moment o opiniune absolută asupra cererii Ambasadorului Turciei. Votul său va depinde firește de rezoluțiunile ce vor fi adoptate de onorabilii săi colegi asupra altor cestiuni supuse examinării lor; dacă mănținerea Unirii, de exemplu, ar fi consacrată, el ar fi dispus să dea mai puțin relief și insistență opiniunii sale în favoarea unui Principe străin, căci n'ar voi să facă prin opozițiunea sa izolată să nu izbutească un aranjament la care toți ceilalți membri ai Conferinței s'ar fi unit. De altfel, modul de a vedeà al guvernului Împăratului, în această privință, se află enunțat în toate deliberațiunile ce s'au urmat cu începere dela Conferința din Viena în 1855, în Congresul din 1856, în care Plenipotențiarul francez nu erà singur a o susțineà; apoi în Conferința dela 1858. Francia încă dela început s'a pronunțat pentru această combinațiune, în credința că ea erà dorită de populațiune; și, în adevăr, Divanurile *ad-hoc*, convocate în 1857, au exprimat dorința pentru ea. De atunci Francia are oare vr'un motiv de a-și modifica părerea? Nici unul; ci, din contra, ultimele evenimente sunt de natură a o confirma. În sfârșit, în ceea ce-l privește, Plenipotențiarul Franciei ar dori ca să se lese Principatelor dreptul de a numi un Principe, fie străin fie pământean.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că e vorba de a se ști dacă Conferința vrea sau nu să mănțină articolul XII al Convențiunii dela 1858.

D-l Plenipotențiar al Italiei amintește că e o cestiune prejudițială: fi-vor admise sau nu declarațiunile d-lui Ambasador al Turciei? D-l Nigra propune a se suspenda examinarea acelor declarațiuni și a examina celelalte cestiuni. Safvet Pașa. va aveà ori când timpul de a se pronunța așa precum va socoti cu cale.

D-l Plenipotențiar al Prusiei zice că în adevăr rezervele prealabile ale Turciei nu sunt de o necesitate absolută, pentru că rezoluțiunile nu vor putea fi luate decât cu unanimitatea voturilor.

D-l Plenipotențiar al Franciei aderă complet la părerea Comitelui de Goltz. Savfet Pașa poate exprima protestările sale tot așa de bine după ca și înainte. Cât despre d-sa, o repetă, n'ar vrea să se pronunțe din prima dată pentru sau contra obiectului declarațiunilor d-lui Ambasador al Turciei; n'ar putea, de pe acum, să voteze într'un chip absolut. Își va rezervă deci votul, și crede că tot așa și d-l Ambasador al Turciei ar putea să-și rezerve deciziunea sa.

Savfet Pașa zicând că ar consimți la aceasta, dacă Puterile ar declara că vor să mănțină tractatele ce au consacrat integritatea Turciei,

D-l Comite Cowley observă că tractatele solemne n'au trebuință de o astfel de confirmare.

D-l Plenipotențiar al Franciei adaoge că nimeni n'a făcut cât Franța pentru a asigura această integritate. Mai mult încă, deși nu admite de loc că urcarea pe tron a unui Principe străin ar fi necesarmente incompatibilă cu suzeranitatea Porții; dacă aranjamentul final, primit de toți ceilalți Plenipotențieri, i s'ar părea nemerit, nu va insista asupra Principelui străin. Dacă însă ar fi altminterlea, ar fi obligat să mănțină, în această privință, opiniunea guvernului său. În sfârșit, nu se crede autorizat a spune *a priori*, că consimte a depărta din discuție Principele străin, fără a ști cari vor fi deciziunile ulterioare ale conferinței.

După câteva observațiuni schimbate între d-nii Plenipotențieri ai Austriei, Italiei, Turciei și Rusiei,

D-l Comite Cowley atrage atențiunea că nota cetită în conferință de Savfet Pașa conține două părți distincte: în una indică actele diplomatice ce propune a se lua de bază pentru discuțiune; în cealaltă cere ca conferința să depărteze din capul locului din deliberările sale chestiunea Principelui străin și a eredității. Pare că în realitate d-l Plenipotențiar al Turciei n'a înțeles să facă decât simple rezerve. N'ar putea prin urmare să accepte acesta pur și simplu baza de discuție ce însuș a propus-o, și apoi să vadă ce ar avea de făcut în urmă după cursul și rezultatul deliberării?

D-l Plenipotențiar al Franciei, de acord cu d-l Cowley, adaoge că d-l Plenipotențiar al Turciei poate să se considere ca satisfăcut, din moment ce i s'a luat act de declarațiune și din moment ce deciziunea sa definitivă se află, astfel, rezervată.

D-l Plenipotențiar al Austriei zice că după explicațiunile date de d-l Drouyn de Lhuys consimte a amâna pe mai târziu examinarea celor două chestiuni de cari e vorba, și că în consecință își rezervă votul.

D-l Plenipotențiar al Italiei amintește că sunt două mari principii de împăcat: integritatea Imperiului Otoman și dorința populațiunilor. Această dorință însă s'a pronunțat în totdeauna pentru Principele străin; aceasta e singura bază a unei instituțiuni trainice și, din partea sa, crede că Conferința trebuie să țină socoteală de ea și să nu înlătore eventualitatea unui Principe străin.

1866

Mart. 6 (18)

Domnii Plenipotențiar ai Prusiei, Rusiei, Marii Britanii, Italiei și Franciei, deși deosebindu-se în păreri în ceea ce privește oportunitatea și posibilitatea numirii unui Principe străin și în privința garanțiilor mai multe sau mai puține ce ea ar oferi, sunt unanimi a declara că aceasta este în dorința populațiilor.

În rezumat cestiunea Principelui străin rămâne rezervată și Conferința trece la cestiunea Unirii.

D-l Plenipotențiar al Rusiei observă că Reprezentantul Puterii suzerane are a se explica.

Safvet Pașa amintește că, după terminii firmanului dela 1861, reunirea celor două Principate, admisă de Puterea suzerană în înțelegere cu Curțile garante ca o consecință a îndoitei alegeri a Principelui Cuza, trebuie să înceteze la cea dintâiu vacanță a Domniei. Cetește articolul 6 al firmanului cuprinzând că vor trebui să fie alese două Adunări, una în Țara-Românească, alta în Moldova, pentru a procede la numirea unui Domn în fiecare Principat. De asemenea cetește articolul 7, din care rezultă că modificările aduse Convențiunii dela 1858, în sensul unei uniri mai complete, nu au decât un caracter timpurar, și trebuie să înceteze cu guvernul Principelui Cuza.

D-l Ambasador al Turciei termină cerând aplicarea articolului 5.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că ceea ce dorește guvernul său este, ca să se dea populațiilor ocaziunea de a-și exprima liber dorințele lor, în ce privește separațiunea.

D-l Plenipotențiar al Italiei emitând părerea că Unirea trebuie să fie mântinută prin însuș faptul că ea există și că până acum poporul n'a încetat de a merge în acelaș sens,

D-l Baron de Budberg adaoge că în Moldova nu e așa. Unirea poate să iasă dintr'un apel făcut la țară; dar Rusia este convinsă, că marea majoritate a Moldovenilor dorește în fond separațiunea.

D-l Plenipotențiar al Franciei cere să-i fie permis a reaminti faptele. Franția s'a pronunțat pentru Unire mai cu tărie decât pentru Principele străin; ea se întemeie pe dorința și interesul populațiilor din unul și din celălalt Principat. În privința aceasta există un document de o autoritate particulară, căci a fost alcătuit și promulgat cu participarea Rusiei. Este Regulamentul organic dat Țării-Românești în 1832; într'o secțiune a lui, având ca titlu: «Începutul unei uniri mai mari între cele două Principate», se găsește un articol astfel conceput:

«Originea, religiunea, moravurile, unitatea limbii acestor două Principate, identitatea nevoilor, sunt elemente îndestulătoare pentru a cimentă o unire mai mare între aceste două Principate, unire care n'a fost împiedicată și întârziată până acum decât prin împrejurări nefavorabile. Rezultatele fericite ce ar izvorî din ea pentru cele două Principate, urmările folositoare ce ar ieși dintr'o apropiere mai intimă între cele două popoare, nu pot fi puse la îndoială de nimeni. Am așezat dar începuturile și temeliile acestei uniri în Regulamentul organic, stabilind așezăminte uniforme de legislație administrativă în cele două provincii».

Astfel, la Congresul din Paris în 1856, primul Plenipotențiar al Rusiei se pronunță, ca și al Franciei, în favoarea Unirii. În 1858 opiniunea Moldo-Valahilor fiind oficial constatată și exprimată prin Divanurile *ad-hoc*, Plenipotențiarul francez, se putu pronunța într'un chip încă și mai formal. Cu toate acestea, au fost împotriviri și, în vreme ce astăzi toată lumea pare de acord a se raportă complet la ceea ce ar voi populațiunile dacă ar fi consultate din nou, atunci, cu toată unanimitatea dorințelor constatate, se crezù că trebuie a se opri la un fel de transacțiune, introducând în legea electorală anexată câteva elemente de unificare; de atunci, prin forța lucrurilor, noi pași au fost făcuți către țelul indicat în 1832. În 1859 acelaș Domn a fost ales în unul și celălalt Principat, și astfel eră puterea dorinței naționale, încât Muntenii nu ezitară a da voturile lor unui om atunci obscur, ales mai întâiu în Moldova. Toate actele săvârșite de atunci până la cele dela 14 Maiu 1864 au fost tot atâtea progrese succesive ale Unirii. E' adevărat că Poarta n'a aderat la acestea decât cu rezerve. Dar, în sfârșit, Unirea există astăzi de fapt și de vrea cineva ca ea să înceteze, trebuie să se stabilească imediat două guverne și să se recurgă la măsuri cari vor aveà gravul inconvenient de a prejudecă—punând-o din nou în cestiune—o opiniune deja constatată.

D-l Comite Cowley observând că d-l Plenipotențiar al Turciei nu cere două guverne, ci convocarea a două Adunări,

D-l Drouyn de Lhuys se întreabă în virtutea cărui principiu se vor provocà alegeri în Moldova și în Țara-Românească, pentru că lumea se află în prezența unor dorințe deja constatate și confirmate prin succesiunea faptelor.

D-l Plenipotențiar al Rusiei contestă în mod absolut că populațiunile ar fi astăzi pentru Unire; ele o vor negreșit cu un Principe străin, dar nu altmintrelea. Aceasta rezultă din informațiunile venite din Iași. E deci greu ca țara să nu fie din nou consultată. Aceasta poate fi totuș o cauză de turburare, prin urmare ar fi vorba de a găsi un mod de a procedă, care să prevină ori ce pericol în această privință.

D-l de Metternich aderă la acest mod de a vedea: guvernul său dorește, în ori ce caz, ca populațiunile moldovene să-și poată rosti dorințele lor sub oarecari garanții de libertate și de independență.

D-l Comite Cowley asemenea: guvernul său nu are ceva hotărât nici pentru nici contra Unirii; el se va da după dorința populațiunilor.

D-l Drouyn de Lhuys zice că Franța este pentru Unire, pentru că este mereu convinsă că poporul o vrea. Și de aceea, în ceea ce-l privește, d-sa nu-și recunoaște dreptul de a luă inițiativa să pună populațiunilor o cestiune pe care ele au rezolvat-o. Le aparține lor o inițiativă și se cuvine a o lăsa lor. Există o Adunare la București; n'ar putea ea să fie chemată a îngriji de vacanța Domniei? Dacă ea ar voi separațiunea, natural că ar găsi ocaziunea de a-și manifesta dispozițiunile sale.

Această combinațiune ar aveà, de altmintrelea, avantajul de a evita trăgă-nirile și zguduirile unei mari campanii electorale. Moldovenii sunt în număr

1866

Mart. 6 (18) destul de mare în Adunare, votul lor oferă toate garanțiile dorite, și nimic nu i-ar împiedica a se declara pentru mănținerea sau pentru încetarea Unirii.

Plenipotențiarul Rusiei consideră acest sistem ca foarte practic; dar, după părerea sa, pentru a avea un vot cu adevărat cinstit și liber, ar fi nimerit ca deputații moldoveni să se ducă la Iași ca să voteze, în vreme ce deputații munteni ar vota la București. Ar fi astfel două votări distincte.

D-l Drouyn de Lhuys nu aprobă această separațiune. D-sa dorește ca lucrurile să se petreacă cu cât mai puțină turburare și cât mai multă libertate posibilă. Deci, nu ar voi să provoace o măsură care, în loc de a lăsa chiar deputaților inițiativa unui vot separatist, ar părea că-i provoacă la aceasta și ar tinde atunci să exerciteze față de ei un fel de presiune morală. Mai mult încă, nu ar fi oare de temut că prezența deputaților moldoveni la Iași ar da un pretext de agitație?

Prințul de Metternich repetă, și Comitele Cowley observă, că ar trebui tot asemenea să se garanteze că nu va fi presiune asupra deputaților moldoveni dacă vor vota la București. Deci, d-nii Plenipotențiar ai Austriei și Marii Britanii nu văd că acesta ar fi mijlocul de a asigura, în acest caz, libertatea voturilor lor.

D-l Plenipotențiar al Turciei socoate că s'ar putea face guvernul provizoriu responsabil pentru măsurile de luat, ca să se asigure liniștea țerii și libera pronunțare a voturilor deputaților moldoveni.

Plenipotențiarul Prusiei zice că guvernul său, care se crede bine informat despre dorința populațiilor, este pentru Unire; dar că nu ar înțelege a i-o impune. Până în prezent n'a primit nici o informațiune care să-l autorizeze a bănuși că acea dorință s'a schimbat; cu toate acestea, dacă s'ar ridica îndoieli serioase în această privință, n'ar face nici o obiecțiune ca populațiunile moldo-valahe să fie din nou consultate; s'ar cuveni atunci să se recurgă la nouă alegeri pentru a constata bine dispozițiunile lor actuale.

Plenipotențiarul Marii Britanii declară că nu are informațiuni îndestulătoare, și că, prin urmare, nu este, ca și cea mai mare parte din colegii săi, nici pentru nici contra Unirii, astfel precum a mai spus-o. Dar, în ori ce caz, n'ar înțelege să se eziteze a consulta populațiunile.

Plenipotențiarul Rusiei dă preferință acestui din urmă mod de a procede, în afară însă de aprobarea guvernului său. Pentru a avea însă un vot complet liber, ar fi, după părerea sa, indispensabil a se recurge la convocarea a două Adunări.

Plenipotențiarul Franciei rezumă starea discuțiunii: amintește că câțiva membri ai Conferinței au emis părerea, adoptată de colegii lor, de a referi guvernelor respective; enumeră, analizându-le, diferitele combinațiuni ce s'au adus în sânul Conferinței, și invită pe Plenipotențiarii a se pronunța.

Conferința decide că Plenipotențiarii vor referi guvernelor lor respective și le vor supune cestiunile următoare:

1. Cade-se a lăsa Adunării ce rezidă acum la București, misiunea de a numi Mart. 6 (18) un Domn în locul Principelui Cuza?

În acest caz, dacă membrii moldoveni ar manifesta dela sine intențiuni deosebite și ar cere ori votul separat asupra Unirii sau separațiunea Principatelor, ei vor putea fi admiși să voteze într'o parte, în vreme ce deputații munteni vor vota de altă parte, dar fără a părăsi Bucureștii.

2. Cade-se, fără a aștepta ca deputații moldoveni să-și manifesteze intențiunile lor, să se invite Adunarea din București a se pronunța asupra Unirii sau separațiunii cu o votare separată?

3. Ar fi cu cale să se decidă ca, fiind chemată Adunarea a se pronunța asupra cestiunii Unirii, deputații moldoveni să meargă să voteze la Iași, în timp ce deputații munteni ar vota la București?

4. Cade-se a face un apel direct la alegeri generale având anume ca obiect numirea unei singure Adunări, ce s'ar întruni la București pentru numirea unui nou Domn și la trebuință pentru a se pronunța asupra cestiunii Unirii?

În acest din urmă caz, să fie înțeles că votul favorabil al Unirii nu va fi valabil decât atunci când va fi întrunit majoritatea deputaților moldoveni, ce fac parte din Adunare.

5. În sfârșit, fi-va mai bine a se recurge la convocarea a două Adunări, una la București, una la Iași, după cum s'a făcut în 1857 pentru Divanurile *ad-hoc*?

Conferința decide ca într'o viitoare întrunire, care se va face prin convocare, va procede la ratificarea Actului Public, semnat la 2 Noemvrie trecut, la Galați, de către membrii Comisiunii europene.

Scrisoarea lui Ion Ghica către W. E. Gladstone, Caștelarul Regatului-Unit al Marii Britanii și Irlandei: » 8 (20)

Cercul nou ce au deschis politicei savantele D-voastre studii economice și industriale, simpatia mea respectuoasă pentru opiniunile D-voastre liberale și progresive și convingerea ce am că Excelența Voastră de sigur a adus în înaltele sale funcțiuni actuale acea lărgime și acea fecunditate de idei ce ilustrează faptele sale de mai înainte; aceste considerațiuni mă fac, Domnule Ministru, a supune la aprecierea D-voastre luminată situațiunea prezentă a țerii românești.

Lunecând repede asupra unor fapte binecunoscute de D-voastră, mă voiu mărgini a aminti Excelenței Voastre binevoitoarele intențiuni cari, prezidând la Tratatul din Paris, au pus pe Români în pozițiune de a declara dorințele lor, acele dorințe cari au fost luate imediat în considerațiune, și în fine acea dorință care, traducându-se mai târziu în fapt împlinit, fu în urmă acceptată și consacrată ca atare.

În lipsă de Principe străin ce li se refuză, alegerea Românilor fixându-se asupra persoanei colonelului Cuza, ei așteptară dela dânsul acte cari să corespundă cu legitimele lor speranțe.

Această așteptare a fost înșelată. În adevăr alesul lor nu întârziă a apuca calea care trebuia să ducă cu siguranță la rezultatul opus.

1866

Mart. 8 (20)

Străin de știința economică, neluând de loc în samă nevoile materiale ale țerii, neținând socoteală nici de foloasele nedespărțite de satisfacerea legitimă a acelor nevoi, nici de acțiunea ce ele pot avea asupra spiritului unei națiuni și asupra dezvoltării sale morale și intelectuale stabilirea instituțiilor de credit, căilor de comunicațiune, progreselor agriculturii, industrie la care fertilitatea solului obligă pe locuitorii țerii a se aplică cu deosebire, economiei în finanțe, unei repartizări a impozitelor cari, fără a încărcă peste măsură pe contribuabili, să facă a intra în tezaur tocmai sumele necesare la întreținerea autorității, dând totodată minimul pentru cheltuelile de percepție; necunoscând din civilizațiunea occidentală decât foloasele ce oferă unele orașe mari pentru petrecerile celor trândavi, pătruns de ideile unei politice învechite, preocupățiunea sa exclusivă pare a fi fost a neutraliza unii prin alții pe oamenii capabili ai țerii și a împiedică astfel eficacitatea silințelor lor.

Întreținerea ruinătoare a unei armate netrebuincioase, îngreunând tezaurul cu sume a căror întrebuințare inteligentă ar fi fost suficientă ca să înzestreze țara cu toate așezămintele ce-i lipsesc, a contribuit în mare parte la deficitul pe care o delapidare generală, urmarea unei nepăsări absolute, trebuia inevitabil să producă la noi.

În sfârșit, sterilitatea pare să fi fost unicul țel al acestei politici incalificabile care, începând și continuând prin dezorganizare, s'a terminat printr'un discredit, justificat înăuntru ca și în afară prin imposibilitatea în care s'a pus acest regim de a îndeplini cinstit angajamentele cele mai serioase.

Astfel, într'un răstimp de șapte ani, nu numai că nu s'a realizat nici un progres însemnat, dar încă, precum se întâmplă totdeauna în asemenea caz, țara, în loc de a rămâne numai pe loc, a realizat în sens invers tendințele activității sale.

Aceasta s'ar putea constată dintr'o examinare imparțială a faptelor ce s'au produs sub acest regim, care de altmintrelea n'a făcut decât să manifesteze ceea ce manifestează ori ce guvern personal lipsit de o idee conformă cu morala sănătoasă, anume: negațiunea ori cărui principiu de economie socială, de familie, de proprietate, de religie.

Aceasta ar fi de ajuns ca să explice, Domnule Ministru, de ce Adunările erau dizolvate ori de câte ori comiteau indiscrețiunea de a cere socoteli cu scop de a supune cheltuelile la un control care să permită a introduce în finanțe ordinea ce până atunci le-a lipsit.

Într'un cuvânt, regimul decăzut, ce-și mărginiă autoritatea la ceea ce se poate chema guvernul propriu zis, prezentă acele porniri caracteristice ale puterilor absolute, cari consistă în a monopoliza acțiunea colectivă și a nu îngădui exercițiul ei, decât pentru și prin guvern, fără o radiațiune profitabilă pentru masa guvernaților.

A rezultat din aceasta, — pentru a nu vorbi decât de un amănunt dintr'o mie — că nici un singur așezământ industrial n'a fost creat, și că de altă parte

exportarea bogăției agricole, această principală resursă a țerii, s'a micșorat în Mart. 8 (20) proporțiunile cele mai îngrijitoare.

Aceste fapte, a căror tristă realitate, din nenorocire pentru noi, nu este supusă controversei, mărturisesc în mod destul de elocvent în favoarea imposibilității absolute de a mănține o asemenea stare de lucruri.

Astfel, manifestarea pașnică ce i-a pus capăt nu trebuie considerată ca o răscoală, ci ca o evoluțiune naturală, logică, absolut corelativă cu premisele a căror concluziune eră prevăzută.

De altmintrelea, limpeziciunea, spontaneitatea, unanimitatea reacțiunii ce a avut loc, fiind absolut în afară de ori ce idee de satisfacere obținută de niscăi ambițiuni răzlețe, nu e permis a vedea în mișcarea desăvârșită altceva decât o necesitate țâșnită din împrejurări.

Mai mult, Domnule Ministru, această necesitate, aici ca și în străinătate, nu eră un secret pentru nimeni; sorocul ei iminent nu constituiă decât cel mult o cestiune de timp pentru Cabinetele cari erau îngrijate de ea de îndestul de multă vreme.

Lovitura de Stat cu care Principele Cuza se măguliă a îndreptă răul, n'a dat decât o experiență mai mult în sprijinul convingerii generale ce există cu privire la natura incurabilă a situațiunii, în condițiunile în cari a fost săvârșită.

Mai mult încă, lipsa ori căru control, care fu urmarea acestei măsuri, și de aci deslănțuirea liberă a poftelor acelor ce încunjurau pe Principe, unită cu nepedepsirea jafului organizat de o lăcomie fără frâu, n'au făcut decât să grăbească un desnodământ la care toată lumea prevăzătoare se așteptă dintr'o zi în alta.

Mai târziu, încăerarea pusă la cale, în care o cugetare vinovată a crezut că poate găsi scăparea, n'a fost decât un remediu eroic, abia în stare de a învioră, un moment, un sistem a căru descompunere se trădă prin mai multe indicii.

Dar insuficiența Șefului Statului nu ar putea explică ea singură deplorabila stare de lucruri, în care ea a figurat ca un element.

Răul, trebuie s'o spun, se datorește unei cauze mai radicale, și înțeleg prin aceasta, Domnule Ministru, condițiunile defectuoase în cari avu a se dezvoltă faptul esențial al Unirii și nestabilitatea ce implicau acele condițiuni, așa precum guvernele Puterilor garante au fost silite să o recunoască în urmă.

Instinctul popular nu se înșelase când națiunea română exprimase, odată cu dorința Unirii, și pe cea corelativă privitoare la Principele străin.

Sistemul unui Șef electiv, bun la rigoare pentru un popor la care intriga externă nu are trecere, e poate de natură a produce acolo (încă și aceasta foarte problematic) câteva rezultate fericite.

Nu este tot așa în privința unei țeri deschise la poftele străinului, cum e a noastră; căci atunci se întâmplă din două lucruri unul: sau alegerea se datorește influenței externe care are precumpănirea, sau alegerea națiunii cade asupra unui cetățean care a știut să-și asigure foloasele vulgare ale popularității,

1866

Mart. 4 (20) și știți, Domnule Ministru, cu ce preț se câștigă popularitatea foarte adeseori și cât de puțin se poate bizui cineva pe aceste alegeri din cauza nevredniciei lor frecvente.

Lăsând la o parte motivele politice cari ar milita în favoarea adeziunii Turciei la un aranjament prin care o cauză de slăbiciune s'ar transforma, în profitul său, într'o cauză de tărie și de siguranță, mă mărginesc a arăta urgența ce ar fi pentru Principate și prin urmare pentru liniștea Europei de a ieși dintr'o stare de lucruri provizorie, precară, care se opune și, câtă vreme va fi ținută, nu va încetă a se opune la deplina dezvoltare a Principatelor, și care, adaog cu părere de rău, amenință să se întoarcă în profitul oarecărei Puteri interesate la dăinuirea acestei slăbiciuni.

Resursele teritoriale ale țerii sunt imense: fertilitatea solului, belșugul și varietatea produselor agricole, minele, lemnele de construcțiune admirabile. Se întrunesc aci ceea ce de ordinar face bogăția și, prin urmare, tăria Statelor bine cărmuite.

Dar exploatarea defectuoasă face toată această bogăție nefolositoare și ca și cum n'ar exista.

În adevăr, prima condițiune pentru a o pune în lucrare ar fi o rețea îndestulătoare de căi de comunicație, drumuri, căi ferate, canaluri etc. căci, altminterlea, cheltuelile de export a acestor produse, când exportul lor este aproape imposibil, cum de pildă, pentru lemnele de construcțiune, aceste cheltueli, zic, ar fi așa de însemnate în cât ar absorbi tot beneficiul exploatatorului.

Dar crearea drumurilor, ca și a uzinelor și altor stabilimente de primă necesitate, nefiind posibilă decât prin mijlocul unui apel la capitalurile străine, lipsa de stabilitate la noi se opune la tot ce ar putea cineva să încerce în această privință, din cauza puținei garanții pe care starea actuală cu totul vremelnică o oferă celor interesați.

Avem deci tot cuvântul a dori o modificare a regimului nostru, care să fie de natură a ne da un credit, a cărui lipsă, oprind ori ce progres material, ne mănține într'o inferioritate în care ar fi o cruzime a ne condamna la infinit, astfel precum s'ar întâmpla dacă, ferească Dumnezeu, Înaltele Puteri ar voi și de acum înainte să ne impună o stare de lucruri analoagă, dacă nu identică, cu aceea pe care am dat-o în lături, și a cărei experiență prea lungă ne-a făcut să-i pipăim vițiile.

Terminând adaog, Domnule Ministru, că schimbarea fericită, ce suntem în drept a spera dela bunăvoința Înaltelor Puteri, nu ar mărgini numai la noi rezultatele sale binefăcătoare : industria și comerțul străin de sigur își vor afla profitul lor în aceasta; și în această privință Anglia n'ar fi de sigur cea mai puțin bine împărțită din profit, prin relațiunile ce nu ar întârziă a se stabili între producătorii noștri și dibacea și valoroasa industrie care e una din gloriile sale.

Pentru a-și dobândi tot avântul său, comerțul între Anglia și Principate, care nu e încă decât la începutul său, nu cere decât o organizare bazată pe sănătoasele principii al căror propagator inteligent sunteți D-voastră.

Nu îndrăznesc a mă măguli, Domnule Ministru, că considerațiunile, ce am onoarea a supune spiritului judicios al Excelenței Voastre și a căror expresiune mi-au comandat-o sentimentele mele de patriotism, să fie chemate a participa întru ceva la deciziunea ce ne interesează; dar aş crede că lipsesc dela o datorie, pe cât de scumpă, pe atât de imperioasă, dacă aş neglija ori ce mijloc ce mi se oferă pentru a expune și a justifica o aspirațiune națională, al cărei caracter unanim și persistent merită să fixeze, din diferite puncte de vedere, atențiunea oamenilor cu înalta D-voastre inteligență și cu caracterul D-voastre.

În sfârșit, Domnule Ministru, e o nouă ocaziune ce se oferă — în mod providențial poate — Excelenței Voastre, de a arăta Europei cum în secolul în care trăim și mulțumită luminelor ce posedă adevărata știință politică și socială, cestiunile internaționale pot ajunge la soluțiunea lor rațională.

Scrisoarea lui Steege și Boerescu, dela Paris, către Ion Ghica, Ministrul Afacerilor Străine:

» 9 (21)

În seara de 18 a acestei luni am sosit la Viena după multe întârzieri, pe cari ni le-a pricinuit vaporul. Nu puteam pleca din Viena la Paris decât la 19, cu trenul accelerat dela orele 4 seara. Am voit să profităm de acest interval pentru a vedea pe d-l Ministru al Afacerilor Străine al Austriei, Comitele Mensdorf Pouilly, care ne-a acordat numai decât o audiență pentru ziua de 19, la ora 1. Am dat Excelenței sale scrisoarea de acreditare ce ne-ați dat pe adresa sa. D-l Ministru a fost foarte rezervat în conversația sa, deși de o amabilitate desăvârșită. Nu ne-a cerut nici o informațiune asupra afacerilor țerii, și am crezut și noi de datoria noastră a nu răspunde decât la cestiunile ce ne puneă Excelența Sa. Aceea pe care a atins-o mai mult a fost cestiunea Principelui străin, fără a specifica cu toate acestea numele Alesului nostru. Ne-a repetat în mai multe rânduri că această cestiune e foarte dificilă, că ea atinge interese diverse dacă nu contradictorii, că în sânul Conferinței din Paris ea va ridica multe dificultăți, atât prin natura ei cât și, poate, din cauza intrigilor unor interese ascunse; că în sfârșit Austria, care dorește mult a vedea pacea și stabilitatea în Principate, nu trebuie să uite și respectul ce datorește tractatelor.

Excelența Voastră înțelege că ne-a fost ușor a răspunde la toate aceste observațiuni, și am adăogat, între altele, că nu credem să fie Austria aceea care să aibă un interes ascuns în această cestiune; că Principele străin este pentru noi o condițiune *sine qua non* de stabilitate și de pace, și că dacă prin urmare Austria vrea să vadă pacea și stabilitatea în țara noastră, trebuie să ne ajute și ea întru îndeplinirea acestei dorințe pe care țara a exprimat-o de mulți ani; că nu vedem întru ce ar putea fi călcate tractatele, căci noi am lucrat conform cu drepturile noastre, fără a prejudica în nimic cestiunea politică pe care Puterile garante vor ști să o rezolve în chipul cel mai folositor pentru pacea generală. În sfârșit am adăogat că, pentru toate aceste cuvinte, țara se bizue pe sprijinul guvernului Maiestății Sale în sânul Conferinței din Paris.

1866

Mart. 9 (21)

D-l Ministru, nevrând să iasă din rezerva sa obicinuită, și de altă parte evitând a se pronunța într'un chip pozitiv pentru sau contra principiului unui Principe străin, a schimbat subiectul conversațiunii. Ne-am despărțit în cei mai buni termeni de politeță banală.

Am crezut de datoria noastră, Domnule Ministru, a vă transmite rezumatul acestei conversațiuni. N'am putut face aceasta decât la Paris, unde am sosit astăzi.

Aici ne-am întrunit îndată cu ceilalți Delegați. De mâine vom începe vizitele la diferite persoane. Am telegrafiat în acelaș timp și Delegaților din Constantinopole ca să grăbească sosirea lor la Paris.

Vă vom face cunoscut printr'un viitor raport rezultatul primelor noastre demersuri la Paris.

» 11 (23)

Scrisoarea lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu, Agentul Principatelor-Unite la Paris:

Răspândirea sgomotelor privitoare la niște pretinse veleități separatiste este opera exclusivă a câtorva nebuni ambițioși, împinși la aceasta prin îndemnul unor Puteri interesate a se opune la stabilitatea țerii românești.

Din fericire toată lumea râde de ei, și chiar Moldovenii, separatiști în 1857, au devenit astăzi unioniști. E un tapt pe care am plăcerea a-l constată.

Totuș trebuie să v'o spun, că acțiunea ocultă și stăruitoare ce vă semnalează are ca rezultat de a face să se creadă în străinătate în existența unor tendințe separatiste.

Puterile interesate de a mănține Principatele într'o stare de agitațiune nu cruță nimic pentru a izbuti ca Conferințele să consulte din nou cele două țeri în privința Unirii, sperând că în înfierbințeala ambițiunilor îndârjite nu va lipsi a se ivi vreo manifestațiune separatistă.

E o speranță cu totul zădarnică, fără îndoială, căci nimic nu o sprijinește; departe de asta, nici o controversă nu s'ar putea ridica în privința unanimității dorințelor unioniste împreună cu cele ce sunt relative la Principele străin; dar Puterile în cestiune se bizue, poate că nu fără cuvânt, pe deșeptarea pretențiunilor și a neîncrederilor și pe turburarea spiritelor provocată de acestea, pentru a face să izbucnească din sânul acestei neorândueli meștesugite vreo mișcare care să poată fi interpretată ca favorizând scopurile lor mai mult sau mai puțin secrete.

Unele ziare menționează, în adevăr, niște petițiuni cari ar fi având de obiect separațiunea. Eu nu am nici un motiv de a admite acest fapt; dar închipuindu-ne că n'ar fi o scornitură, ce s'ar putea conchide, în mod rezonabil, din aceste manifestațiuni izolate. Și care este în sfârșit țara în care sprijinind intriga prin mijlocul banilor să nu se poată reuși a face pe câțiva nebuni, pe câțiva indivizi desbrăcați de ori ce simț politic sau moral, să semneze o hârtie indiferent de ce natură, netrebnică sau rău făcătoare.

Nu numai în acest scop lucrează intriga în cestiune. Acțiunea sa, ne măr-

ginindu-se la poporul de rând, se exercitează, în acest moment, mai ales în sânul Mart. 11 (23) Adunării Elective și a Senatului.

Aceste două Corpuri, în cari predomină elementul vicios, ce fu introdus de fostul Principe, au devenit acum, prin aplicările a căror natură nu o indic, au devenit, zic, prada naturală și nu dezinteresată a acelor Puteri cari nu pot vedea fără îngrijire introducerea de capitaluri străine în țară. Tocmai acestei influențe se datorește anularea, altmintrelea neexplicabilă, a concesiunii de căi ferate Barclay și a Băncii.

Ceea ce am onoarea de a vă scrie, Domnule Agent, este aici de o evidență lămurită pentru toată lumea; și totul mă face să cred că, dacă prevederea d-lui Tillos n'ar fi fost greșită, n'ar fi luat față de noi o linie de purtare atât de dușmănoasă în principiu și care, chiar unindu-se cu noi mai târziu, n'a putut decât să paralizeze puterea guvernului, comunicând Deputaților și Senatorilor cari sunt în intimitatea sa nota d-lui Drouyn de Lhuys, comentând-o și asigurând pe acești domni că nu va permite guvernului actual a ieși din rolul de simplu expeditor al afacerilor curente.

Nu mă îndoiesc că d-l Agent al Franciei este cel dintâiu a regreta acuma politica ce a urmat dela 11 (23) Fevruarie, politică mulțămită căreia dumnealui n'a făcut decât să încurajeze scopurile dușmănoase ale acelor cari priviau guvernul actual ca un obstacol la realizarea speranțelor lor secrete, și care e foarte pe placul Agenților ale căror instrucțiuni și silințe au tins în totdeauna a combate ori ce influență franceză sau engleză și cari vedeau în stabilirea drumurilor de fer prin capitalurile engleze un mijloc de dezvoltare pentru industria agricolă a Principatelor, și prin urmare o concurență serioasă pentru comerțul Puterilor pe cari ei le reprezintă.

Ar fi absolut trebuincios ca Agenția M. S. Împăratului să binevoiască a modifica procedurile al căror rezultat nu poate decât să slăbească o autoritate care, din contra, ar avea nevoie, și aceasta într'un interes general, de tot sprijinul, pe care d-l Tillos a crezut că trebuie să-l dea, în detrimentul nostru, acestor Camere cari, fiind formate de Principele Cuza, ar voi poate să continue politica deplorabilă a acestuia.

Făcându-vă cunoscut faptele și considerațiunile ce preced, vă autorizez, Domnule Agent, să le comunicați persoanelor cari au calitatea de a le cunoaște.

Pe lângă aceasta, trebuie să dați acestor amănunte publicitatea ce se cade, prin ziare.

Telegrama lui Ion Ghica, Președintele Consiliului de Miniștri și Ministru al Afacerilor Străine, către Ion Bălăceanu, la Paris: » 12 (24)

Declarați că nu am ales pe Comitele de Flandra candidat în contra Franciei, că suntem hotărâți și doritori a susține pe ori ce candidat ce ne-ar propune ea și că garantăm succesul.

1866

Mart. 13 (25)

Răspunsul lui Ion Ghica la o telegramă din Paris, care dăduse un nume de candidat indescifrabil :

Cifra 82.136 a numelui ce indicați nu există în dicționar. Cu toate acestea, dacă Comitele de Flandra refuză, grăbiți refuzul său oficial, ca să putem accepta pe noul candidat. Negociați în secret cu dânsul. Asigurați-vă în secret dacă vrea să vină a primi coroana. Suntem gata să stabilim un fapt împlinit. Dați-ne rezultatul și numele candidatului.

Scrisoarea Delegaților Steege și Boerescu, din Paris, către guvernul provizoriu din București:

După sosirea noastră în Paris, am cerut o audiență d-lui Drouyn de Lhuys, Ministrul Afacerilor Străine și Președinte al Conferinței.

D-l Ministru ne-a acordat o audiență pentru ieri, 24, luna curentă. Domnii Fălcoianu și Brătianu avuseseră și dânsii o audiență cu d-l Ministru, cu câteva zile înainte.

În ziua fixată ne-am dus la d-l Ministru, care ne-a făcut primirea cea mai perfectă. Înainte de această vizită nu văzusem pe nici un alt om politic la Paris, căci am vrut să evităm ori ce altă conversațiune, înainte de a cunoaște prin noi înșine sentimentele Franciei în privința noastră. D-l Ministru a avut cu noi o conversațiune aproape intimă mai bine de o oră și jumătate, stând tot în rezerva necesară în asemenea caz. I-am dat mai întâiu scrisoarea noastră de acreditare pe care d-l Ministru a citit-o în prezența noastră.

Știam că d-nii Fălcoianu și Brătianu ceruse d-lui Ministru ca Delegații Principatelor să fie ascultați de Conferință măcar cu vot consultativ, și cunoșteam și răspunsul pe care d-l Ministru l-a dat verbal; cu toate acestea noi am vrut să repetăm aceeași cerere, spunând d-lui Președinte al Conferinței că ni se părea nedrept a se ocupa de un popor fără a-l asculta; că a fost chiar un precedent în privința aceasta, de pildă propunerea făcută în acest sens la primele Conferințe din Viena în 1854, și, în sfârșit, admiterea Delegaților noștri în sânul Comisiunii riverane a Dunării.

D-l Președinte ne-a repetat atunci răspunsul pe care l-a dat celorlalți colegi ai noștri, că adică a supus cestiunea Conferinței, în a doua ședință a sa; că Conferința a hotărât că nu puteam lua parte la discuțiunile ce vor avea loc în sânul său; dar că, cu toate acestea, ea ar primi cu plăcere ori ce memoriu sau explicațiuni necesare ce i-am da; și chiar că, dacă are nevoie de oarecari lămuriri, ea va lua inițiativa de a ni le cere prin intermediul Președintelui. Cât despre precedent, d-l Drouyn ne-a citat Convențiunea din 1858 și lucrările ulterioare dela Constantinopole, cari s'au făcut fără participarea noastră directă. Au fost încă vreo câteva schimburi de idei asupra acestui subiect, și lucrul a rămas aci, văzând că era o hotărâre fixă asupra acestei cestiuni.

Am avut apoi o lungă convorbire despre obiectul special al misiunii noastre. Am cerut d-lui Ministru permisiunea de a-i vorbi cu inima deschisă, fără

meșteșugire nici încunjur, cum se cade a vorbi Reprezentantului Franciei pe Mart. 13 (25) care ne întemeiem toată speranța. D-l Ministru ne-a îmbiat a-i vorbi cu inima deschisă, spunându-ne că aveam dreptate să ne bizuim pe Francia, căci ea ne este și ne va fi în totdeauna favorabilă.

I-am făcut atunci expunerea situațiunii noastre, demonstrându-i cum alegerea Comitelui de Flandra a fost, independent de foloasele legate de o asemenea alegere, o necesitate practică pentru a mântui ordinea și a tăia scurt orice intrigă; că, din ziua când au proclamat principiul unui Principe străin, Românii trebuiau în acelaș timp să-l personifice, să facă din el o ființă reală și să se lege a-l face respectat chiar prin vocea jurământului.

Deși știam astăzi, dacă nu oficial, dar cel puțin indirect, că din nenorocire Comitele de Flandra nu acceptă tronul, Românii nu țin cu mai puțină tărie, într'un mod tot așa de absolut, la hotărîrea lor în ce privește principiul. Căci, la urma urmei, dacă cutare persoană nu poate să primească tronul României, se va găsi o alta; numai — am adaos noi — Românii ar fi foarte fericiți dacă această altă persoană ar avea consimțământul Franciei.

D-l Ministru s'a arătat foarte mulțumit de aceste explicațiuni; și, cum noi îi spuseseam sincer că, necunoscând încă într'un mod formal refuzul Comitelui de Flandra, aveam intențiunea de a merge la Bruxella pentru a avea în această privință o întrevedere cu Ministrul belgian, d-l Rogier, d-l Drouyn de Lhuys s'a arătat că înțelege perfect procedarea noastră, precum și necesitatea de a nu face cunoscut țerii acest refuz decât la timpul oportun.

Am vorbit asemenea, în mai multe rânduri, despre foloasele ce prezentă pentru țara noastră alegerea unui Principe străin și despre cauzele cari au determinat pe Români a persista în această dorință ce datează încă dela 1857 și chiar mai de demult. D-l Drouyn de Lhuys a fost perfect de acord cu noi asupra tuturor acestor considerațiuni, adăugând chiar că, în ce privește pe Francia, predicam unui convertit.

Nu Francia, a adaos d-l Ministru, se va opune la realizarea acestei dorințe; dar Francia nu este singură, trebuie ținut socoteală și de ceilalți. D-l Ministru nu ne-a ascuns că cestiunea prezentă multe dificultăți în sânul Conferinței; ne-a făcut chiar să înțelegem că, independent de cestiunea Principelui străin, s'a pus și se poate pune încă în discuțiune cestiunea Unirii.

Vă vom rezumă acum, Domnule Ministru, conversațiunea noastră asupra uneia și alteia din aceste două cestiuni. În privința Unirii, d-l Ministru francez ne-a întrebat dacă cu adevărat ea este în pericol; «căci, ne zise el, unii pretind că Moldovenii vor separațiunea, și că Muntenii mântin Unirea cu sila; alții afirmă că, în tot cazul, Moldovenii nu vor continua a voi Unirea decât întru atât cât ar avea un Principe străin».

La această am răspuns d-lui Drouyn că tot sunul acesta ni se pare răspândit de oarecari candidați pământeni; că n'a fost nici o manifestațiune în Moldova contra Unirii, ca să fie nevoie de cea mai mică represiune. Cu toate

1866

Mart. 13 (25) aceștea am adaos că nu trebuie a se ascunde că Unirea nu va fi cu adevărat întărită decât cu un Principe străin, și că fără acest Principe Unirea ar fi în pericol, nu din cauza Moldovenilor, cari sunt tot așa de uniști ca și Muntenii, ci poate din cauza reînnoirii unor tentative individuale și a complicațiilor la cari am fi expuși, dacă Europa ar urmări să se opună la realizarea dorinței generale a Românilor. D-l Ministru s'a arătat destul de preocupat și de această din urmă considerațiune, și a adaos imediat: «Dar la urma urmei, dacă nu putem câștiga amândouă cauzele, să ne mulțumim cu una singură; să scăpăm Unirea pentru moment, și mai târziu vom avea poate și Principele străin».

La această observațiune am răspuns că în ce privește Unirea o considerăm ca un fapt definitiv dobândit și irevocabil, recunoscut de marile Puteri și făcând parte de acum înainte din dreptul public european, că, prin urmare, nu vedem aci nici un punct în dezbatere și nici o cauză de câștigat, căci cauza Unirii e deja câștigată.

Acum, dacă Conferința dorește să revină asupra acestei cauze, poate s'o facă; dar, cât despre noi, putem afirma că Unirea nu ar putea fi desfăcută de cât prin puterea armelor, sau, precum am mai spus-o, din cauza complicațiilor ulterioare și necunoscute la cari țara ar fi expusă, prin refuzul definitiv al Puterilor asupra cestiunii Principelui străin. Așa fiind, Românii — am adaos noi — nu se mai preocupă astăzi decât de realizarea acestui din urmă principiu.

Aici Excelența Sa ne-a întrerupt prin cestiunea aceasta: «Toate bune, dar ce ați face dacă Europa nu ar consimți să vă dea un Principe străin? N'ați fi siliți atunci să vă mulțumiți cu un Principe pământean? Trebuî-va ca națiunea D-voastre, care e așa de inteligentă, să se declare neputincioasă de a găsi în sânul său un om capabil de a o cârmui bine?»

În această privință am răspuns că oamenii capabili nu ne lipsesc, cum n'au lipsit nici Belgiei, nici Greciei, când aceste țări au cerut un Principe străin; dar ceea ce ne-a lipsit a fost stabilitatea, și nu mai voim turburări, produse de fiecare schimbare de Domn pământean, care n'ar putea niciodată să aibă destul prestigiu pentru a întemeia o dinastie. De altă parte, am mai observat Excelenței Sale, că această cestiune a Principelui străin n'ar fi fost atât de greu de rezolvat și că chiar sarcina Conferinței ar fi fost mai ușoară, dacă Comitele de Flandra ar fi primit coroana, sau dacă ori care alt Principe străin ar primi-o, înainte ca Conferința să-și fi dat părerea în această privință; această observațiune pare că n'a surprins mult pe Excelența Sa.

Cât despre însăși hotărîrea Conferinței, am explicat d-lui Ministru, că țara va lucra după felul concluziunilor ce vor lua Puterile. Să ne închipuim, am zis noi, că Puterile refuză a ne da sau a ne recunoaște pe Principele nostru străin; trebuie neapărat ca alături de această încheiere negativă să fie alta pozitivă, că adică Puterile ne obligă în același timp să alegem un Domn pă-

măntean. «Ei bine, am zis noi, în acest caz, putem declara, fără teamă de a Mart. 13 (25) fi desmințiți prin faptele ulterioare, că țara nu va consimți nici odată să aleagă un Domn pământean, și că va continuă să aibă în capul său, cum are azi, un guvern provizoriu, până când va binevoi Europa să ridice obstacolele ce a creat. Și dacă, de altă parte, s'ar recurge la forță pentru a ne impune un Domn pământean neales, putem asigura pe Excelența Sa că acela va fi alungat de îndată ce forța va încetă. Apoi, dacă pentru a ne impune o hotărîre a Conferinței, care ar fi contrară dorințelor țerii, una sau două Puteri ar fi însărcinate cu executarea acestui mandat, n'ar fi temere, în starea în care se găsesc spiritele la noi, de a da loc la ciocniri, la o rezistență cu armă în mână, și în acest caz nu s'ar expune a se deschide din nou acea cestiune a Orientului pe care nimeni astăzi nu vrea s'o atingă?».

Ni s'a părut că d-l Drouyn de Lhuys înțelege perfect gravitatea tuturor acestor observațiuni. De asemenea ne-am luat îndatorirea de a le expune într'un Memoriu ce vom supune Conferinței, în cel mai scurt timp, și din care vă vom trimite și D-voastre un exemplar.

În calitate sa de vechiu prieten al Românilor, d-l Ministru ne-a mai dat sfatul de a nu atinge cestiunea suveranității turcești. La aceasta i-am răspuns că Români, prin votul lor, n'au agitat de loc această cestiune. Au votat simplu un Principe străin, fără a spune dacă trebuie să fie independent sau nu de Sublima Poartă; această cestiune e lăsată absolut la aprecierea Purerilor; căci suntem departe de a voi să încurcăm situațiunea mai mult decât e; deci, de vreme ce Români au lăsat intactă cestiunea suveranității, poate fi destul de indeferent pentru Turcia în particular și pentru Europa în general ca noi să avem un Principe străin. Oare Turcia nu ne-a dat și ea Domni străini din Fanar, contrar totuș voinței și drepturilor țerii? Și cât despre creditatea tronului, aceasta a fost declarată și recunoscută în familiile câtorva din vechii noștri Domni; astăzi chiar, ea există în familia Domnilor Serbiei și ai Egiptului, fără ca Turcia, nici în trecut, nici în prezent, să se fi crezut lovită în drepturile sale. De altfel, e recunoscut, am adaos noi, că Români țin mult să păstreze în totdeauna cele mai bune relațiuni cu Sublima Poartă, că au interes să fie totdeauna aliați cu această Putere, și că, pentru a-i cruță susceptibilitatea, s'au trimis chiar doi Degelați, colegii noștri, la Constantinopole.

D-l Drouyn de Lhuys a fost încântat de acest limbagiu și ne-a îmbiat mult să fim față de Turcia statornici în aceste sentimente, cari de altminterlea sunt, precum știți, conforme cu instrucțiunile noastre. Tocmai pentru aceasta, și fiindcă această cestiune pare aici foarte delicată, ne luăm libertatea de a îmbia guvernul să țină și el acelaș limbagiu, sau mai bine, cum îl ținem și noi în Memorandul nostru, să nu prejudice întru nimic cestiunea suzeranității, fie în conversațiunile cu consulii, fie în depeșele ce adresează Agentului nostru de aici sau dela Constantinopole.

D-l Drouyn de Lhuys ne-a mai spus câteva cuvinte despre voturile Adu-

1866

Mart. 13 (25) nărilor, relative la anularea concesiunilor, și a adăos că ar fi supărător a complica încă situațiunea prin reclamațiunile supușilor francezi sau englezi cari ar avea cereri legitime de făcut. Am asigurat pe Excelența Sa în această privință, că Camerele și-au făcut datoria lor ca Corpuri deliberante și preocupate de ilegalitățile flagrante ce au fost comise de către guvernul căzut; dar că guvernul actual va ști să țină socoteală de reclamațiunile legitime, anulând numai contractele în cari legea și forma ar fi fost violate în chip prea evident și prea incontestabil. D-l Drouyn de Lhuys s'a arătat mulțumit de aceste explicațiuni.

Iată, Domnule Ministru, rezumatul, destul de imperfect în privința formei, a conversațiunii ce am avut cu d-l Ministru francez. Mâne dimineată, precum am anunțat-o chiar și d-lui Drouyn de Lhuys, plecăm la Bruxella, pentru a avea o întrevedere cu d-l Rogier, în ceea ce privește votul dela 11 (23) Februarie trecut. Nu vom lipsi, Domnule Ministru, a vă da socoteală despre rezultatul acestui demers. După întoarcerea noastră la Paris, vom continua să vedem pe alți oameni politici, pe d-l Ambasador al Turciei și pe ceilalți Ambasadori.

În acelaș timp avem regretul de a vă anunța, Domnule Ministru, demisiunea d-lui Ion Brătianu din calitatea sa de Delegat. Nu cunoaștem motivele cari au putut provoca această demisiune. Cea mai bună înțelegere a domnit și domnește printre Delegații actualmente la Paris.

Vă rugăm de asemenea să binevoiți a ne trimite un exemplar din «Monitor» și a ne țineă în curent cu faptele cele mai importante ce se petrec în țară.

Principele Carol de Hohenzollern sosește la Düsseldorf pentru a serba Paștele în familia Sa.

» 14 (26) Telegrama lui Ion Brătianu din Paris:

Aici dispozițiuni bune. Anglia are de asemenea convingerea că un Principe străin este posibil. Candidatul Angliei este Hohenzollern.

Telegrama lui Ion Bălăceanu din Paris:

Drouyn de Lhuys ar dori un candidat și ar voi să cunoască candidatul guvernului român, pe care l-ar propune imediat. Mă autorizați a numi pe Carol de Hohenzollern? Aceasta ne-ar înfățișa sub un aspect foarte favorabil în ochii lui Napoleon III.

» 16 (28) Protocolul No. 3 al Conferinței din Paris; ședința dela 28 (16) Martie 1866:

Protocolul ședinței a doua e cetit și adoptat.

D-l Plenipotențiar al Franciei expune obiectul special al întrunirii din această zi; e vorba de a sancționa Actul public elaborat de Comisiunea europeană a Dunării-de-Jos, semnat la Galați, la 2 Noemvrie trecut.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că, înainte de a lua o hotărâre în această

privință, ar fi de rezolvat două cestiuni prealabile: una e relativă la prelungirea Mart. 16 (28) puterilor Comisiunii europene; Rusia n'are de făcut obiecțiune ca durata Comisiunii să fie prelungită; dar i se pare absolut trebuincios ca termenul ei să fie fixat într'un chip definitiv. Cealaltă cestiune e relativă la Actul elaborat în 1857 de comisarii Statelor riverane. Puterile semnatare ale Tractatului din Paris ceruse în Conferința din 1858 ca modificări importante să fie aduse acestui Act; se dăduse speranța că un nou proiect va fi preparat până în șase luni. Opt ani au trecut de atunci. S'ar cuveni deci ca, înainte de ori ce, a se pronunța asupra acestei cestiuni prejudițiale.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii zice că, dacă vrem ca lucrările întreprinse pentru ameliorarea Dunării-de-Jos să fie terminate într'un mod durabil, trebuesc încă trei ani cel puțin; inginerul englez alipit la Comisiune este în acest moment aici și afirmă lucrul; el declară că anul actual va trece fără să se fi făcut aproape nimic, dacă împrumutul proiectat de Comisiune nu se realizează în curând; afară de asta, lucrările nu pot să se execute în ori ce vreme, ele cer un anotimp priincios; în sfârșit sunt felurite cauze de întâziere de cari trebuie ținut socoteală pentru a fixa un termen duratei Comisiunii.

D-l Plenipotențiar al Austriei zice că informațiunile sale concordă în totul cu ale Comitelui Cowley. De altmintrelea, i s'ar părea mai regulat ca Conferința să înceapă a se ocupa de obiectul special al întrunirii sale, adică de ratificarea Actului public semnat la Galați.

D-l Comite Cowley răspunde că se poate, în adevăr, proceda la această ratificare, fără a prejudeca întru nimic despre rest, și

D-l Baron de Budberg adaoge că nu există obiecțiune, din moment ce ambele cestiuni pe cari le-a pus vor fi tratate imediat.

Conferința pronunțându-se în acest sens,

D-l Plenipotențiar al Franciei cetește un protocol destinat a constata sancțiunea dată de către Plenipotențiarilor Actului public, și al cărui proiect fusese prealabil comunicat membrilor Conferinței. Acest protocol e adoptat în terminii următori:

«Comisiunea europeană, instituită prin art. XIV al Tractatului semnat la Paris în 30 Martie 1856, reușind să amelioreze navigațiunea Dunării-de-Jos, făcând să se execute mai multe lucrări importante și îngrijind de reglementarea diverselor servicii ce se leagă de aceasta, Puterile semnatare au întărit pe delegații lor în zisa Comisiune cu pline puteri, în intenția de a determina, printr'un act internațional, drepturile și obligațiunile ce reies din noua stare de lucruri.

«În consecință, un Act public a fost semnat de ei la Galați, în 2 Noembrie 1865, în opt exemplare originale, dintre cari unul a rămas depus în arhivele Comisiunii europene, și celelalte au fost trimise de către comisari guvernurilor lor respective».

D-l Plenipotențiar al Franciei prezintă Conferinței unul din exemplarele originale ale Actului public.

După ce a luat cunoștință de acest Act, de cele două anexe *A* și *B*, cari

1866

Mart. 16 (28) fac parte integrantă din el, și de aranjamentul, care de asemenea e adăos la el, relativ la avansurile făcute de Sublima Părtă Comisiunii europene, Conferința își dă învoirea și sancțiunea sa dispozițiilor ce sunt cuprinse în aceste acte.

S'a convenit, cu toate acestea, pentru a îndrepta o omisiune involuntară, că articolul 5 al Regulamentului dela 21 Noemvrie 1864 (Anexa A) va fi redactat precum urmează:

«Căpitani neguțători, ori cărei naționalități ar aparține, sunt ținuti a se supune ordinelor ce le sunt date, în virtutea prezentului Regulament, de către inspectorul general și de către căpitanul portului Sulina.

«De asemenea ei sunt ținuti a le declara, dacă li se cere, numele lor, precum și naționalitatea și numele vaselor lor, și a le prezenta listele lor de echipaj, fără prejudiciu pentru dispozițiunile articolelor 10, 17 și 65 de mai jos.

«O instrucțiune specială din partea Comisiunii europene regulează în amănuntele sale acțiunea celor doi agenți ai săi.

«Pe lângă aceasta s'a convenit că în secțiunea I a articolului 98 din acelaș Regulament, cuvintele «articolul 4» vor fi înlocuite prin cuvintele «articolul 5».

«Puterile contractante, dând Actului public și celor două anexe publicitatea oficială, fiecare pentru ceea ce o privește, vor ține socoteală de modificările ce preced.

«Prezentul protocol a fost alcătuit și semnat în două exemplare originale: unul va rămâne, ca și celelalte protocoale, la actele Conferinței; al doilea s'a înmănat, în mod oficial, în Conferință, Plenipotențiarului Maiestății Sale Sultanului și, prin îngrijirea sa, va fi trimis la Constantinopole, pentru a servi și ca ține locul ratificațiunii europene prevăzută în articolul 22 al Actului public».

Acest document e semnat de Plenipotențiar, în ședință, și se înmânează imediat d-lui Ambasador al Turciei, care dă act despre aceasta.

Se reia examinarea cestiunii relative la Comisiunea europeană.

D-l Plenipotențiar al Prusiei e de părere că această Comisiune nu trebuie înlocuită prin Comisiunea riverană înainte ca lucrările, a căror executare i s'a încredințat prin Tractatul dela 20 Martie 1856, nu ar fi în întregime terminate. Sunt în Comisiunea europeană și în personalul ce-i este alipit oameni capabili; cari au dobândit prin experiență o știință practică și al căror concurs este prețios și foarte util de păstrat.

D-l Plenipotențiar al Franciei pune cestiunea, care este de a se ști dacă e cu cale să se sorocească un termen fix pentru terminarea lucrărilor. Inginerul englez ar cere cel puțin trei ani; este sorocul pe care însăș Comisiunea îl indicase în ședința sa din 2 Noemvrie 1865. Pe temeiul timpului trecut de atunci, s'ar cădea să se acorde un an mai mult.

D-l Plenipotențiar al Rusiei ține înainte de toate ca un termen oarecare să fie fixat într'un chip definitiv; e drept fără îndoială a ține socoteală de cauzele întârzierii, ca de pildă de aceea ce provine din anotimp; însă nu ar exista oare inconveniente de a lăsa comisarilor o latitudine nedefinită?

D-l Principe de Metternich și d-l Comite Cowley observă că trebuie ținut socoteală și de lipsa de bani. Ultimele evenimente întâmplate la București fac și mai dificil a se procura, din această parte, cum se speră, o parte din capitalurile necesare.

D-l Plenipotențiar al Prusiei crede că s'ar putea prelungi puterile comisarilor europeni până la finele lui 1869.

D-l Plenipotențiar al Rusiei, după ce a răspuns, referindu-se la observațiile prezentate de d-l Comite de Cowley, că e greu a se opri la acest termin,

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii propune să se declare că sorocul nu trebuie să treacă peste cinci ani; de altmintrelea, dacă indică o cifră, e pentru a răspunde la dorința ce s'a exprimat pentru fixarea unui termin; acel de trei ani n'ar putea fi adoptat decât cu posibilitatea unei prelungiri.

D-l Plenipotențiar al Franciei sprijine această părere; dacă s'ar fixa un termin prea scurt, ar putea părea iluzoriu și mereu s'ar trage nădejde să se obțină unul nou; în vreme ce un soroc mai lung ar fi prin aceasta chiar considerat ca trebuind să fie definitiv.

D-nii Plenipotențiar ai Austriei și Rusiei se unesc cu terminul de cinci ani, dar cerând ca Comisiunea europeană să fie invitată a grăbi pe cât cu putință terminarea lucrărilor.

D-l Plenipotențiar al Turciei găsește acest soroc prea lung; i se pare că aceasta e a veșnică Comisiunea.

D-l Plenipotențiar al Rusiei ezită a se pronunța asupra propunerii Comitetului Cowley; ea e de sigur foarte logică, dar se poate gândi la dizolvarea Comisiunii europene înainte ca regulamentul alcătuit de riverani să fie terminat și acceptat? Cele două cestiuni sunt inseparabile: dacă Actul riveranilor ar fi existat, dacă Comisiunea permanentă ar fi constituită, obiecțiunea nu ar mai dăinui.

D-l Plenipotențiar al Prusiei se unește cu aceste observațiuni.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii observă că Actul riveranilor ar putea fi adoptat fără ca aceasta să implice în câtva dizolvarea Comisiunii europene. De altminteri, s'ar putea fixa totodată un termin, de doi ani de pildă, pentru lucrarea de reglementare a Comisiunii riverane.

D-l Plenipotențiar al Austriei ar fi de părere să nu se amestece cele două cestiuni; ar fi mai bine să se înceapă prin desbaterea completă a celei dintâi. Poate că declarațiunile ce va avea de prezentat în urmă vor fi de natură a satisface pe d-l Baron de Budberg,

D-l Drouyn de Lhuys crede că trebuie să amintească—și Comitele Cowley se unește cu observațiunea sa—că în Conferința dela 1858 toți Plenipotențiarii, cu excepțiunea aceluia al Austriei, care rezervă opiniunea guvernului său, fură de părere a se prelungi durata Comisiunii europene până la isprăvirea completă a lucrărilor enunțate în articolul XVI al Tractatului din Paris. Fără a merge așa departe astăzi, nu e mai bine ca, între cele două termene propuse, să se aleagă acela care e destul de lung pentru a fi în adevăr luat în serios?

1866

Mart. 16 (28)

D-nii Plenipotențiar ai Rusiei, Austriei, Prusiei, Italiei și Turciei se unesc cu Comitele Cowley și cu d-l Drouyn de Lhuys pentru termenul de cinci ani, însă sub rezerva aprobării guvernelor lor.

D-l Plenipotențiar al Franciei enunță a doua cestiune care privește regulamentul alcătuit de Comisiunea riverană; s'a exprimat dorința de a se ști fix epoca în care această lucrare va putea fi în întregime terminată și prezentată Puterilor semnatare ale Tractatului din Paris spre acceptare.

D-l Plenipotențiar al Austriei răspunde că ar fi imposibil de precizat ceva în această privință, dată fiind marea dificultate ce prezintă constituirea Comisiunii riverane din cauza situațiunii actuale a Principatelor Moldo-Valahe. D-l Principe de Metternich declară de altmintrelea că guvernul său e gata a profita de prelungirea Comisiunii europene pentru a se înțelege direct cu celelalte Puteri, ca să rezolve în sensul cel mai liberal punctele rămase în discuție și ca constituirea Comisiunii riverane să fie cât mai cu putință apropiată.

D-l Plenipotențiar al Rusiei nu poate considera această declarațiune ca satisfăcătoare; nu se îndoește de loc că Austria n'ar fi dispusă să aducă în regularea punctelor în discuțiune un spirit larg și liberal, dar ar dori ca d-l Principe de Metternich să fie în măsură a indica cu mai multă precizie intențiunile guvernului său. Unitu-s'a cu observațiunile prezentate de Comitele Cowley în Conferința dela 1858?

D-l Principe de Metternich răspunde că, în acelaș timp când Austria va intra în tratative cu celelalte Puteri, ea se va ocupa de a reconstitui Comisiunea riverană. Crede că poate să adauge că se înțelege dela sine că observațiunile prezentate în 1858 vor face obiectul unui examen serios din partea guvernului său, care nu va întârzia a face cunoscut rezultatul.

După un schimb de observațiuni între cea mai mare parte din Plenipotențiar și d-l Principe de Metternich asupra oportunității de a se fixa un termen pentru constituirea Comisiunii riverane și pentru alcătuirea definitivă a regulamentului relativ la navigațiunea Dunării, d-l Plenipotențiar al Austriei zice că declarațiunea ce a făcut însemnează, după d-sa, că Austria se va fi îngrijit de această îndoită măsură înainte de disolvarea Comisiunii europene.

D-l Comite Cowley amintește că după terminii Tractatului dela 1856 Comisiunea riverană trebuie să fie permanentă; aceasta e un motiv mai mult ca ea să fie reconstituită fără întârziere. Situațiunea actuală a Principatelor nu este un obstacol în această privință, cu atât mai puțin că numirea comisarilor moldo-valahi trebuie să fie aprobată de către Poartă.

În ceea ce privește complecta terminare a regulamentului navigațiunii, nu vede pentru ce nu s'ar acorda o prelungire de termen Comisiunii riverane, precum s'a făcut pentru Comisiunea europeană?

D-l Plenipotențiar al Rusiei observă că nu există asemănare, și că comisarii riverani nu au înaintea lor aceleași obstacole. Adauge că d-l Baron de Hübner a ridicat în contra modificărilor cerute în Conferința dela 1858 o obiec-

țiune trasă din drepturile de suveranitate ale Austriei. Ar fi bine ca să fie date Mart. 16 (28) explicațiuni în această privință.

D-l Plenipotențiar al Prusiei și d-l Plenipotențiar al Franciei cred, ca și Comitele Cowley, că situațiunea actuală a Principatelor nu trebuie să aducă nici o dificultate la numirea comisarilor moldo-valahi.

D-l Drouyn de Lhuys rezumă cestiunile pe cari d-l Principe de Metternich, după dorința Conferinței, va avea să le supună Curții sale: ce dispozițiune s'a luat pentru a modifica regulamentul alcătuit în 1857 și pentru a reconstitui Comisiunea riverană? Ce se propune a se face pentru această îndoită cestiune?

D-l Plenipotențiar al Italiei adaugă că ar fi asemenea oportun a întreba guvernul austriac, care ar fi, după părerea sa, termenul în care ar putea fi prezentată lucrarea Comisiunii riverane? căci Comisiunea europeană n'ar putea fi disolvată înainte ca acest regulament să fie aprobat.

D-l Principe de Metternich, asupra unei ultime observațiuni a d-lui Baron de Budberg, zice că se va grăbi a transmite la Viena aceste diverse cestiuni, cerând instrucțiuni nouă cari îi vor permite a raporta Conferinței răspunsul guvernului său.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii cere a atrage atențiunea Conferinței asupra unui proiect propus de delegatul Maiestății Sale Britanice în Comisiunea europeană și care ar avea ca obiect de a întinde până la Brăila autoritatea și acțiunea comisarilor. Lordul Cowley cetește următoarea notă destinată a expune foloasele acestei măsuri:

«Tractatul din Paris hotărând Isaccea ca punctul dela care Comisiunea europeană își va exercita în jos jurisdicțiunea sa, pare a nu fi avut în vedere de cât a încredințat Comisiunii Delta Dunării.

«Cu toate acestea, este o diviziune a fluviului mai naturală din punctul de vedere al navigațiunii, adică portul Brăilei.

«Acest oraș poate fi considerat ca punctul unde navigațiunea maritimă se întâlnește cu a fluviului. Cea mai mare parte din vasele destinate pentru navigațiunea pe mare, cari se încarcă pe fluviu, fac aceasta la Galați și Brăila, și mai adeseori la acest din urmă port, care este mai în susul apei.

«Între Brăila și Isaccea nu sunt decât puține lucrări de făcut, dar fundul apei între Galați și Brăila este uneori un obstacol pentru vasele prea încărcate, mai ales când apa e mică, și ar fi folositor a curăți fluviul cu draga, când oamenii ce se întrebuințează pentru dragare n'au de lucrat mai departe în josul fluviului. Se întâmplă, în aplicarea regulamentelor, că vasele, destinate la navigațiunea pe mare, sunt incomodate prin faptul că jurisdicțiunea Comisiunii e mărginită la această parte a fluviului ce e din jos de Isaccea.

«Din acest loc, și de acolo până la Brăila, corăbiile destinate la navigațiunea pe mare, cari sunt în număr de 2.559 vase cu pânză, fără a mai socoti un mare număr de vapoare, bărci și șeici, sunt de odată libere a nu se con-

1866

Mart. 16 (28) formă regulamentelor la cari au trebuit să se supună venind din mare până la acest punct; prin urmare conflictele și neînțelegerile sunt foarte dese.

«Inspecțiunea și supra-intendența acestei părți a râului n'ar mări decât puțin cheltuielile făcute din fondurile produse de tariful nostru, căci n'ar fi trebuință decât de un supra-intendent mai mult.

«Guvernul Maiestății Sale se întreabă deci dacă n'ar fi folositor a întinde jurisdicțiunea Comisiunii până la Brăila.

«Foloasele dobândite ar fi:

«1. Că toate vasele destinate la navigațiunea pe mare ar aveă să se conformeze aceluiaș Act de navigațiune în tot cursul călătoriei lor pe fluviu, și nu numai în timpul cât va exista încă Comisiunea, ci și după disolvarea ei și până ce Comisiunea riverană va fi redactat un Act de navigațiune care se va aplica la Dunărea-de-Jos, ceea ce Actul dela 1857 nu face.

«2. Comisiunea riverană ar aveă atunci dreptul de a întrebuința dragele, geamandurile etc., ce aparțin navigațiunii maritime din toată partea fluviului pe care această navigațiune o frecventează.

«După articolul 14 din Actul public, acest material nu poate fi întrebuințat decât în jos de Isaccea.

«3. În acest mod navigațiunea maritimă ar fi scutită de toate dările adiționale pe cari Comisiunea riverană le-ar putea impune ulterior, conform Tratatului actual, pentru a acoperi cheltuelile stabilimentelor dintre Isaccea și Brăila».

După cererea Lordului Cowley, s'a convenit ca secretarul Conferinței să transmită o copie de pe această notă fiecăruia dintre Plenipotențieri, cari vor supune cestiunea guvernelor lor pentru examinare, și nota va fi înserată în protocol.

D-l Plenipotențiar al Franciei, întemeindu-se pe dorința exprimată în Conferință, relativ la oportunitatea de a se grăbi opera Comisiunii europene, crede că trebuie să amintească că toți comisarii au votat, în ședința lor din 2 Noiembrie trecut, un proiect de împrumut de 251.000 de galbeni (aproape 3.000.000 de franci) pentru a acoperi cheltuielile de îmbunătățire a gurii Sulina. Când cu primul împrumut, fiecare guvern a transmis aprobarea sa deosebit; pentrucă Conferința se află întrunită, poate că ar socoti util, spre a se câștiga timp, să se dea noului proiect o aprobare colectivă.

Câțiva Plenipotențieri, nesocotindu-se îndestul de autorizați a se asocia la această măsură, s'a convenit ca fiecare Plenipotențiar să ceară guvernului său ca să grăbească trimiterea aprobării la Galați.

Conferința se amână pe Luni, 2 Aprilie.

Scrisoarea Delegaților români către Ch. Rogier, Ministrul Afacerilor Străine al Belgiei:

Excelența Voastră e deja informată că în urma abdicării Principelui Cuza, Senatul și Adunarea Electivă a Românilor, interpreți fideli ai unui sentiment unanim și stăruitor al țerii, au proclamat, prin votul lor dela 11 (23) Fevruarie, pe Alteța Sa Regală Comitele de Flandra, ca Suveran al Principatelor-Unite,

sub numele de Filip I, și că numita Reprezentațiune legală a națiunii, ar Mart. 16 (28) mata și toate Corpurile constituite, au depus imediat jurământul de credință Alteței Sale Regale. Excelența Voastră știe de asemenea, că pentru a duce și a face să fie primit la Bruxella votul citat, cât și pentru a pleda în favoarea Sa pe lângă Înaltele Curți semnatare ale Tractatului dela Paris, o Deputațiune a fost aleasă de cele două Camere și de guvernul provizoriu.

În consecință, subsemnații, membri ai acestei Deputațiuni și purtătorii Actului formal ce constată alegerea, aflându-se actualmente la Bruxella, vin să solicite, în favoarea dorinței Românilor și în numele lor, consimțământul Maiestății Sale Regelui Belgilor și primirea de către Alteța Sa Regală Comitele de Flandra. Pentru acest scop, ei își iau libertatea de a recurge la bunele servicii ale Excelenței Voastre și de a o ruga să binevoască a lua ordinele Regelui în ceea ce privește mandatul lor, și a le face cunoscut grațioasa hotărîre a Maiestății Sale.

Subsemnații profită de această ocaziune pentru a ruga în acelaș timp pe Excelența Voastră să primească expresiunea înaltei lor considerațiuni.

Delegatul Adunării Elective, B. Boerescu; Delegatul Senatului, L. Steege; Delegatul guvernului provizoriu, Sc. Fălcoianu.

Disolvarea Corpurilor legiuitoare la București.

» 17 (29)

Ion Brătianu sosește la Düsseldorf.

» 18 (30)

Scrisoarea din Düsseldorf a lui Ion Brătianu, ca Reprezentant al României pe lângă Conferințele din Paris, către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Cunoscând din altă ocaziune simpatiile Alteței Voastre Regale pentru cauza românească, am crezut că îndeplinesc un mare serviciu țerii mele, prezentându-mă Alteței Voastre Regale. Sper dar, Monsenior, că veți binevoi să-mi acordați audiența, pe care am onoarea a solicita.

Proclamațiunea Locotenentei Domnești:

Români! Națiunea română, credincioasă principiilor celor mari și naționale, consacrate de votul unanim al Divanurilor *ad-hoc*, a reintrat la 11 Fevruarie în deplinătatea drepturilor ei, și repetîndu-și nestrămutata-i credință pentru cele patru puncturi, proclamate din nou de guvern și de Corpurile constituite, ea a plecat cu o tărie neclintită pe calea ce duce la consolidarea definitivă a dorinței și a voinței sale.

Guvernul, aclamat la 11 Fevruarie de toată țara și recunoscut îndată de Adunare și Senat, a declarat din întâiul moment, că, în împrejurările solemne în cari ne aflăm, dorința și voința lui este să întreie cea mai deplină armonie între el și Corpurile legiuitoare. Conduc de această țintă, el merse, chiar în fața vuetelor opiniei publice, până a prelungi sesiunea ordinară a acestor Corpuri.

Adunarea, în loc de a țineă samă de spiritul ce a dictat purtarea guvernului și mai ales de pozițiunea cea delicată a țerii, a început a pune piedici în calea națiunii și a arăta tendințe cari, fiind tolerate, ar putea periclita faptul

1866

Mart. 18 (30) din 11 Februarie și însăși existența noastră națională. Acele tendințe s'au dat pe față în ședința Adunării de ieri (17 Martie). S'au făcut încercări evidente de a se nega Locotenenței Domnești una din cele mai de căpetenie prerogative, aceea de a putea consulta națiunea; și-a arătat fără sfială scopul de a se perpetui, de a se preface astfel în Convențiune națională, și a face a se presupune, prin acest fapt, că națiunea însăși ar fi dispusă a intra pe calea anarhiei. Guvernul, neputând șovăi un singur minut în fața unei asemenea atitudini, a dizolvat Adunarea, a închis sesiunea Senatului.

Români! Votul din 11 Februarie a deschis o eră nouă pentru viața noastră națională. Acel vot cere imperios și de urgență ca națiunea, în deplină libertate, să trimită mandatarî noi cari, apreciind situațiunea și trebuințele de astăzi, să pună și Constituțiunea noastră în armonie cu principiile proclamate în acea memorabilă zi, care va forma una din paginile cele mai frumoase ale istoriei României.

Colegiile electorale sunt deschise! Intrați în ele cu vechea tărie și credință română, și aleșii voștri vor avea fericirea de a vă spune în curând că România, una și nedespărțită, liberă și dreaptă, este recunoscută de Europa întreagă.

Dumnezeu să proteagă România!

Răspunsul lui Ch. Rogier, Ministrul Afacerilor Străine al Belgiei, către Delegații români:

Am onoarea a vă înștiința că am primit adresa cu data de 28 a lunii curente, prin care, după ce amintiți că în urma abdicării Principelui Cuza Senatul și Adunarea Electivă a României au proclamat, prin votul lor dela 11 (23) Februarie, pe Alteța Sa Regală Comitele de Flandra ca Suveran al Principatelor-Unite, binevoiți a mă informa că ați fost aleși pentru a veni în Deputațiune la Bruxella, ca să notificați acest vot și că, sosiți aici pentru a îndeplini misiunea D-voastre, doriți să cunoașteți primirea rezervată dorințelor populațiunii române.

După ce am fost informat despre evenemintele săvârșite în Principate, am referat Alteței Sale Regale și am luat ordinele Regelui, Augustul meu Suveran; am adresat Consulului general al Belgiei în București o comunicație pe care d-l Poumay, conform cu instrucțiunile sale, a adus-o la cunoștința guvernului român în mod oficial.

Nu pot astăzi, Domnilor, decât să confirm conținutul acelei comunicări, și prin urmare am onoarea a vă face cunoscut că Monseniorele Comite de Flandra nu crede că poate accepta chemarea poporului român. Nu voi să lipsesc a adaoge că Alteța Sa Regală e foarte recunoscătoare de această chemare spontană și unanimă, și că o consideră ca o mărturie din cele mai măgulitoare pentru Sine.

Asemenea și Maiestatea Sa Regele este mișcat și țara se socoate onorată a vedea pe alte popoare purtându-și privirile asupra familiei Regale a Belgiei, când doresc să-și încredințeze soarta lor unui Principe străin.

Vă rog, Domnilor, a vă face interpreții acestor sentimente pe lângă Adunarea Electivă, Senat și guvern și a binevoi, cu această ocaziune, să le dați

asigurarea că, deși Monseniorele Comitele de Flandra a socotit că nu poate răspunde la apelul lor, totuș poartă pentru poporul român acelaș interes de care el e demn. Asemenea și Maiestatea Sa exprimă urările cele mai sincere și cele mai vii pentru fericirea și prosperitatea lui.

Despre aceasta vă veți putea convinge, Domnilor, prin D-voastră înșivă, în întrevvedere pe care v'a acordat-o Regele.

Ion Brătianu, primit în audiență de Principele Carol-Anton de Hohenzollern, în Sâmbăta din săptămâna Patimilor, îl înștiințează că, urmând în aceasta părerea Împăratului Napoleon, Locotenența Domnească a României are intențiunea de a propune poporului alegerea la tron a celui de al doilea fiu al Său, Principele Carol. În urmă Ion Brătianu e invitat la prânz dimpreună cu Colonelul Rauch și are o întrevvedere cu Principele Carol.

» 19 (31)

Protocolul No. 4 al Conferinței din Paris; ședința dela 31 (19) Martie 1866.

Protocolul ședinței precedente e cetit și adoptat.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că nouele instrucțiuni ce așteaptă din Petersburg trebuie să-i sosească numai la 4 April; nu va fi deci nimenea surprins că d-sa se va abține a se pronunța asupra cestiunilor ce ar fi examinate în ședința de azi.

D-l Plenipotențiar al Franciei amintește că, după dorința exprimată de d-l Plenipotențiar al Maiestății Sale Britanice, a întrunit Conferința înainte de ziua ce fusese fixată, și invită pe d-l Comite Cowley să expună obiectul acestei convocări.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii zice că rezultă din informațiunile venite din București guvernului său, că hotărârile Conferinței erau așteptate acolo cu o extremă nerăbdare și că, dacă Plenipotențiarii ar întârziă a lua o hotărîre, turburări mari ar fi iminente. În fața unei astfel de stări de lucruri, guvernul său a socotit că eră urgent a întruni pe Plenipotențiar.

D-l Plenipotențiar al Franciei adaoage la informațiunile generale date de Comitele Cowley, că Plenipotențiarii trebuie să fi știind, cum că o depeșă telegrafică expediată în ajun din București anunță că guvernul provizoriu a disolvat Adunarea și a convocat una nouă. Acest incident poate pune Conferința într'o situațiune dificilă. Ea a recomandat, dela început, oamenilor investiți provizoriu cu puterea în Principate a se abține și a aștepta; aceasta însemnă că-și lua îndatorirea să facă ea însăș ceva. Trăgănând stabilirea hotărîrilor sale, ea s'a expus a veni prea târziu; evenimentele o iau înainte, și Conferința este pusă în alternativa de a lua fără întârziere o hotărîre într'un fel, sau de a renunța la mandatul său.

D-l Plenipotențiar al Rusiei se unește cu ceea ce a spus d-l Drouyn de Lhuys. Găsește că guvernul provizoriu din București a lucrat prea pripit și fără a avea dreptul. De altmintrelea, nu e de regretat întru nimic Adunarea disolvată. Întreabă ce se propune?

D-l Plenipotențiar al Franciei amintește că Plenipotențiarii au trebuit să

1866

Mart. 19 (31) consulte Curțile lor; e regretabil că nu sunt toți prevăzuți cu instrucțiuni suficiente.

D-l Plenipotențiar al Italiei, observând că evenimentele întâmplate la București au putut face inaplicabile, cel puțin în parte, instrucțiunile pe cari Plenipotențiarul se rezervase a le cere dela guvernele lor asupra cestiunilor puse în Conferință,

D-l Drouyn de Lhuys răspunde că sunt principii a căroră examinare e totdeauna oportună: suntem pentru o Adunare sau pentru două Adunări? Ne putem lua în totul după dorința populațiilor? Guvernul Împăratului n'ar cere altceva mai bun; dar se pare că se tinde a înlătura Principele străin.

D-l Plenipotențiar al Rusiei, în ceea ce-l privește, declară că nu are a se pronunța în acest moment asupra acestui punct; își așteaptă instrucțiunile. De altminterlea, crede că ar fi necesar a reintra în terminii Convențiunii dela 1858; expresinnea dorințelor populațiilor ar rezulta naturalmente din această măsură.

D-l Plenipotențiar al Prusiei e de părere că evenimentul întâmplat la București, departe de a avea ca elect suspendarea hotărîrilor Conferinței, ar trebui din contra să le grăbească. Suntem în prezența unei țări în revoluție; ceea ce se petrece acolo e supărător fără îndoială și foarte regretabil; dar în sfârșit acestea sunt faptele și această situațiune va încetă cu atât mai curând, cu cât se va fi adoptat o bază pe care să se poată stabili o linie de conduită.

D-l Plenipotențiar al Italiei presupune că Conferința ar lua o hotărîre la care Principatele refuză a se supune, și întreabă ce ar fi de făcut atunci?

D-l Plenipotențiar al Turciei răspunde că totul e prăvăzut prin tractate, în asemenea caz.

D-l Comite Cowley, întrebând pe d-l Plenipotențiar al Franciei care e părerea sa în fața celor întâmplate la București,

D-l Drouyn de Lhuys răspunde că s'a pronunțat dela început pentru a se recurge la o singură Adunare. Dacă Conferința s'ar fi fost hotărît pentru convocarea unei singure Adunări, ea nu s'ar fi aflat întrecută de eveniment și în prezența unei hotărîri luate fără voia ei sau cel puțin în afară de ea.

De altminterlea, această măsură nu e de loc în opozițiune cu vederile guvernului Împăratului. A se recurge la o singură Adunare, fie la aceea care eră la București, fie la o nouă Adunare — ceea ce este încă și mai bine — dacă această mare operațiune electorală poate avea loc fără turburări, n'a încetat a avea acest folos, că nu prejudică nimic contra mănținerii Unirii, lăsând pe partizanii separațiunii cu totul liberi de a-și manifesta dorințele, fiindcă a fost bine înțeles că, pentru a fi mănținută Unirea, trebuia ca în ori ce caz majoritatea deputaților moldoveni să fie câștigată pentru ea. Linia de conduită adoptată de Francia este foarte simplă: anume, să se țină socoteală de dorințele populațiilor pentru Unire și Principe străin.

Unirea este și mai mult decât o dorință exprimată solemn. Ea este o realitate care a intrat în actele diplomatice ca și în fapte și care se întâmpină la fiecare

pagină din istoria Principatelor de zece ani încoace; într'un cuvânt, ea este un fapt obligatoriu pentru toată lumea, câtă vreme acest fapt nu va fi produs o manifestățiune spontanee în sânul Adunării în sens contrariu.

Cât pentru Principele străin, dorința populațiunilor, în opinia Franciei, nu este mai puțin legitimă și întemeiată, căci e firesc că, după ce au sfârșit toate celelalte combinațiuni, ele să dorească a face încercarea și cu aceasta; și ar fi oare aceasta întâia dată când un popor a cerut străinătății un Principe pe care nu-l putea afla la el? Mai mult încă, alegerea unui Principe străin n'ar fi de loc incompatibilă cu suveranitatea Porții. Deci Francia este mereu favorabilă acestei combinațiuni; dar cum această combinațiune a rămas în stare de simplă dorință și cum este în opozițiune cu stipulațiunile internaționale, cari n'ar putea fi modificate decât cu concursul tuturor Puterilor, d-l Drouyn de Lhuys nu poate decât să regrete opozițiunea ce ea a întâmpinat până în prezent.

D-l Plenipotențiar al Rusiei observă că discuțiunea asupra Principelui străin a fost pentru moment scoasă din deliberațiunile Conferinței. În ce privește Unirea, d-l Baron de Budberg contestă, cum a făcut-o și mai înainte, că ea ar fi în dorința populațiunilor. Moldova nu vrea Unirea, și dacă se întârziează a se avea în vedere tendințele sale, se vor ivi cu siguranță demonstrațiuni în sens contrar. În sprijinul acestei aserțiuni, d-l Plenipotențiar al Rusiei cetește o depeșă a Consulului rus din Iași cu data de 5 și o alta cu data de 9 Martie, în cari se spune că agenții guvernului provizoriu lucrează prin toate mijloacele în favoarea Unirii. S'a adus chiar din Muntenia la Iași o baterie de artilerie; cu toate acestea, Moldovenii resping Unirea, afară numai dacă ea se face cu un Principe străin.

D-l Baron de Budberg este convins de exactitatea acestor rapoarte; totuș n'ar putea să ceară celorlalți Plenipotențieri să aibă aceeaș încredere. Aceștia însă vor înțelege că Rusia nu poate consimți ca libertatea opiniunilor să fie asuprită în Moldova.

D-l Plenipotențiar al Franciei observă că, departe de a voi vreo asuprire de acest fel, guvernul Împăratului a consimțit, ca populațiunile să fie puse în măsură de a-și exprima din nou dorințele lor.

De altmintrelea, convocându-se o singură Adunare, s'a făcut ceea ce Francia doreă să vadă făcându-se de către Conferință.

D-l Plenipotențiar al Prusiei zice că evenimentul, ori cât de regretabil ar fi, are cel puțin folosul de a simplifica cestiunea; la București s'a luat hotărârea pe care d-sa însuș voia s'o propună.

D-l Baron de Budberg, exprimând din nou dorința ca să i se acorde timpul pentru a-și primi instrucțiunile, și cei mai mulți Plenipotențieri cerând să refere guvernelor lor,

D-l Plenipotențiar al Franciei rezumă starea cestiunii. După ce a spus că această situațiune n'ar putea să se prelungească fără a aduce o atingere autorității morale și chiar demnității Conferinței, adaoge că, după părerea sa, nu sunt decât trei căi de urmat:

1866

Mart. 19 (31) A lăsa populațiunile cu totul stăpâne de a dispune de soarta lor, cum se vor pricepe.

A le conduce și a le satisface, luând iute hotărîri drepte, potrivite cu trebuințele lor și cu împrejurările.

În sfârșit, a nu țineă nici o socoteală de dorința populațiunilor; apoi a le impune cu sila hotărîrile Conferinței.

Primul sistem, dacă ar fi adoptat de celelalte Puteri, nu ar contraria de sigur guvernul Împăratului; el corespunde în totul părerii sale, fiindcă lasă drumul cel mai liber aspirațiunilor țerii și n'ar da Puterilor altă responsabilitate decât aceea de a supraveghea mersul evenimentelor și de a nu interveni decât atunci când din evenimente ar rezultă vreun pericol pe care ele ar fi ținute să-l preîntâmpine.

Al doilea ar fi de sigur cel mai bun, dacă toate Puterile ar putea să se unească curând în privința hotărîrilor de luat.

Cât despre al treilea sistem, D. Drouyn de Lhuys nu știe dacă ar găsi mulți partizani; ar fi în aparență cel mai favorabil pentru drepturile de suveranitate ale Porții, însă ar deschide calea pentru cele mai periculoase complicațiuni, și Plenipotențiarul Franciei se îndoește, dacă guvernul otoman ar trebui să fie recunoscător acelora cari i-ar impune misiunea de a face să domnească în Principatele Moldo-Valahe o ordine de lucruri pe care ele n'ar voi-o.

Unul din membrii Conferinței, întrebând dacă n'ar fi de adresat în acest moment vreo comunicare guvernului provizoriu,

Safvet Pașa exprimă părerea că i s'ar putea cere să facă cunoscute motivele măsurii pe care a luat-o. Ar fi poate de demnitatea Conferinței a cere explicațiuni în această privință.

Conferința se amână pe Mercuri, 4 Aprilie.

Scrisoarea confidențială a lui Steege, Fălcoianu și Boerescu din Paris, către Ion Ghica, Președintele Consiliului:

Pentru a se asigura direct despre refuzul Comitelui de Flandra de a accepta Coroana Principatelor-Unite, refuz pe care nici un act oficial nu-l constatare până acum, deși toată lumea îl admitea, de câțva timp, ca pe un fapt adeverit, și pentru a putea lucra la o combinațiune ulterioară, deslegați de legătura ce impunea țerii jurământul făcut Principelui belgian, subsemnații Delegați s'au crezut datorii a grăbi plecarea lor la Bruxella, fără să mai aștepte sosirea colegilor lor dela Constantinopole, despre cari de altmintrelea ei nu aveau nici o știre.

Sosiți în capitala belgiană la 26, subsemnații au cerut imediat Ministrului Afacerilor Străine, d-lui Rogier, o audiență care le-a fost numai decât acordată cu grăbire. D-l Rogier ne-a primit în chipul cel mai cordial și afectuos, deși declarându-ne, dela începutul întrevederii noastre, că refuzul Comitelui de Flandra cu privire la Coroana Principatelor-Unite i se părea irevocabil, oricât de măgulitoare eră de altmintrelea pentru Dinastia Regelui și pentru Belgia. Mi-

nistrul belgian a adaos, că Comitele e puțin ambițios, că îi place viața privată și liniștită, și că o infirmitate naturală îl făcea chiar puțin timid. Subsemnații n'au lipsit a manifesta d-lui Rogier mâhnitoarele păreri de rău ce încearcă personal, și pe cari țara întreagă le va încerca fără îndoială de îndată ce va cunoaște hotărîrea negativă a A. S. Regale, și după ce am expus pozițiunea Principatelor cari depusesese jurământul de credință unui Principe ce din nenorocire nu poate accepta tronul, l-am făcut să înțeleagă necesitatea ca acest refuz să fie constatat într'un mod formal și propriu a deslega țara de jurământul către Comitele de Flandra. În acelaș timp subsemnații am expus d-lui Rogier considerațiunile cari fac de dorit ca, în interesul liniștei țerii, această constatare formală să nu fie dată curând în domeniul publicității, ca să nu arunce în țară descurajarea și nehotărîrea, înainte de a se fi putut gândi la o combinațiune pe cât posibil echivalentă.

D-l Rogier a binevoit să fie de aceeaș părere cu noi ; ne-am înțeles ca noi să-i adresăm o notă oficială explicându-i obiectul venirii noastre, și făcându-l să ne notifice formal hotărîrea negativă a Regelui și a Comitelui de Flandra. De altă parte, d-l Rogier, aprobând rezerva noastră, ne-a făcut să sperăm că nu se va da imediat ecou răspunsului formal al Maiestății Sale Belgice. Cu această ocaziune d-l Rogier ne-a propus a vedeà pe Rege, onoare de care noi firește ne-am arătat prea satisfăcuți, exprimând totuș dorința ca, față cu interesul ce aveam de a nu face de loc cunoscut îndată refuzul pe care Maiestatea Sa de sigur ni-l va repeta cu această ocaziune, recepțiunea să aibă loc fără nici o solemnitate și într'un mod cu totul privat.

Nu vă putem ascunde, Domnule Ministru, că expresiunile de *refuz irevocabil* de care s'a servit d-l Rogier erau, cu toate acestea, întovărășite mereu de restricțiunea că *credeà* a ști că astfel erà sentimentul Comitelui de Flandra, și când, insistând asupra acestei forme, care ni se părea că arată mai mult un mod de a vedeà personal al d-lui Rogier decât hotărîrea Comitelui însuș, am fost întrebat pe Ministrul belgian dacă ea nu trebuia să ne lase o oarecare îndoială, d-l Rogier ne-a răspuns că este Ministrul Regelui și nici de cum al Comitelui de Flandra, dar că A. S. Regală i-a exprimat totuș destul de neted hotărîrea Sa negativă înainte de a pleca la Roma.

A doua zi după prima noastră întrevvedere cu d-l Rogier, i-am înmănat hârtia de care ne înțelesesem și a cărei copie avem onoarea a v'o anexa aici. Totodată am depus în mânilor sale actul formal al alegerii Comitelui de Flandra, pe care Ministrul belgian dorea să-l arate Regelui pentru a-l înmăna apoi Comitelui, care probabil voia să-l păstreze ca amintire a unei propuneri atât de onorabile.

Ziua următoare (29) am fost primiți în audiență la Maiestatea Sa, d-l Rogier asistând la întrevvedere noastră. Deși această recepțiune nu avea decât un caracter oficios, Regele ne-a primit în uniformă purtând decorațiunile Sale. Maiestatea Sa a fost față de noi de o blândeță și de o bunăvoință fermecătoare. Ne-a arătat în mai multe rânduri părerea de rău ce-i pricinuia refuzul pe care credeà

1866

Mart. 19 (31) că trebuie să-l facă propunerii, cu totul onorabile pentru Dinastia și țara Sa, ce Românii adresau fratelui Său, care dealtmintelea eră puțin ambițios, precum o probase deja refuzând încă și alte propuneri de aceeaș natură. Regele ne-a vorbit și de bunele amintiri ce i-a lăsat primirea ce avusese în țara noastră cu ocazia călătoriei Sale din 1860, și s'a informat cu interes de toate persoanele însemnate cu cari fusese atunci în relațiune, precum și de situațiunea Bisericii, de societatea și administrația țerii. Retrăgându-ne, Maiestatea Sa ne-a reînnoit expresiunea părerilor Sale de rău și a simpatiilor Sale în terminii cei mai afectuoși.

A doua zi (30), d-l Rogier ne-a comunicat mai întâiu conceptul, și în urmă ne-a trimis expediția formală a răspunsului Regelui la cererea noastră, răspuns pe care de asemenea avem onoarea a-l anexa în copie la această scrisoare. Deși acest act constată pozitiv și fără restricțiune refuzul Comitelui de Flandra, cu toate acestea oarecari nuanțe de limbagiu, atât din partea Maiestății Sale Regelui Belgilor cât și a Ministrului Său, ne autoriză a crede în toată sinceritatea regretelor ce ne-au fost exprimate cu această ocaziune.

Deci astăzi putem considera misiunea noastră la Bruxella ca terminată și țara deslegată de jurământul ce a făcut Comitelui de Flandra; totuș, Domnule Ministru, vă transmitem astăzi această știre numai în mod confidențial și secret, din cauza inconvenientelor ce ar putea produce încă în țară divulgarea ei mai înainte de a fi fost posibil a se gândi la un echivalent, rămânând ca guvernul să hotărască el însuș momentul oportun pentru a-i transmite raportul nostru oficial în această privință.

Întorși la Paris, vom comunica acuma d-lui Drouyn de Lhuys, tot în mod confidențial, rezultatul demersului nostru la Bruxella și vom căuta încă să descoperim sentimentele Franciei precum și ale celorlalte Puteri, în ceea ce ne privește.

Conform cu depeșa cifrată din 25 Martie, pe care d-l Bălăceanu ne-a comunicat-o din partea D-voastre, Domnule Ministru, ne vom pune să găsim un alt Principe străin, acum când pozițiunea noastră s'a simplificat în privința Comitelui de Flandra.

În această privință trebuie încă a vă face cunoscut, Domnule Ministru, că d-l Rogier a lăsat să cadă câteva cuvinte despre Ducele domnitor de Saxa-Coburg și Gotha, pe care ni l-a prezentat ca pe un Principe foarte întreprinzător, foarte capabil și dispus poate să primească Coroana română înainte ca Conferința să se fi pronunțat. În ori ce caz vom căuta să aflăm care ar fi candidatul străin preferat de Francia. În sfârșit, vom face cum vom putea mai bine, rugându-vă totuș să binevoiți a nu ne lipsi nici de cum de îndrumările guvernului, ca să punem, pe cât posibil, responsabilitatea noastră la adăpost.

» 20 (1) Telegrama lui Ion Brătianu din Berlin:

Carol de Hohenzollern primește Coroana fără condițiuni. S'a pus imediat în relațiune cu Napoleon III.

Scrisoarea Comitelui de Bismarck către Principele Carol-Anton de Hohenzollern, primită la Düsseldorf în 23 Martie (4 Aprilie): Mart. 22 (3)

Ambasadorul Regelui la Paris mi-a telegrafiat ieri, că Agentul guvernului provizoriu din Principatele Dunărene i-a comunicat în mod confidențial, că acel guvern dorește să ofere Coroana României unui membru al familiei princiare de Hohenzollern, fie Principelui domnitor însuș, fie unuia din fiii Alteței Voastre Regale, indicat de Voi cu învoirea Maiestății Sale Regelui. Numitul Agent mă roagă să aduc această comunicare la cunoștința Regelui și că va face un demers oficial, îndată ce se va stabili că Maiestatea Sa nu-i defavorabil, adăugând că Împăratul Napoleon, pe lângă care s'au făcut demersuri directe, ar preferi pe un Principe Hohenzollern mai mult decât pe ori care alt principe german. Din ordinul Maiestății Sale Regelui, am onoarea a Vă încunoștiința despre acestea și a Vi le supune respectuos, pentru ca să comunicați ideile Voastre, de va fi nevoie, direct Maiestății Sale Regelui.

Protocolul No. 5 al Conferinței din Paris; ședința dela 4 Aprilie (23 Martie) 1866 :

» 23 (4)

Protocolul ședinței precedente e cetit și adoptat.

D-l Plenipotențiar al Franciei amintește că Conferința s'a amânat la 4 Aprilie, după dorința exprimată de cea mai mare parte din membrii săi pentru a primi instrucțiunile guvernelor lor. În ceea ce-l privește, a examinat cu chibzuință cestiunea supusă în acest moment Conferinței, și după ce a luat ordinele Împăratului, a rezumat modul de a vedea al guvernului său într'o depeșă, cu data de ieri, adresată Reprezentanților Maiestății Sale pe lângă Curțile semnatare ale Tractatului din Paris.

D-l Drouyn de Lhuys cetește această depeșă, în care, întemeindu-se pe aceleași considerațiuni pe cari le-a prezentat deja Conferinței, se întreabă dacă, dintre cele trei sisteme indicate în ultima ședință, cel mai bun n'ar fi a lăsa populațiunilor înșile grija de a-și regula soarta, rezervându-se intervenția Conferinței numai pentru cazul unei violări a drepturilor consfințite prin stipulațiunile internaționale. În rezumat, Principatele ar lucra pe răspunderea lor, fără altă restricțiune decât aceea de a nu aduce nici o atingere drepturilor Curții suzerane sau a Puterilor garante. Dacă s'ar întâmpla o abatere dela aceasta, din partea lor, Conferința va trebui să fie chemată a vedea ce e de făcut.

Această linie de purtare ar fi în armonie cu voința manifestată unanim de membrii Conferinței, de a țineă socoteală de dorința populațiunilor; mai mult, ea ar fi de acord cu actul adițional din 1864, care a recunoscut Principatelor facultatea de a-și schimba ele singure regimul lor intern, fără a aduce de altminterlea o atingere drepturilor Curții suzerane sau ale Puterilor garante.

D-l Plenipotențiar al Turciei observă că sistemul ce s'a expus e așezat pe un principiu cu totul nou, și care nu are precedente; a lăsa populațiunile libere a dispune de soarta lor, aceasta ar fi contrar tuturor tractatelor. Astfel lăsate în voia lor, Principatele vor reveni numai decât la Unire cu Principele străin. În

1866

Mart. 23 (4) adevăr, nu trebuie să se uite că guvernul provizoriu este stăpân a conduce alegerile după placul său și că poate face tot ce va voi.

Deci Conferința trebuie să intervină și să facă cunoscute hotărârile sale la București. Dacă guvernul provizoriu ar refuză să se conformeze hotărârilor ei, Conferința ar putea decide să numească în locul lui un singur caimacam.

D-l Plenipotențiar al Franciei răspunde lui Safvet Pașa, că până în prezent e greu a admite că guvernul provizoriu nu s'a supus hotărârilor Conferinței, pentrucă ea n'a hotărât încă nimic. Nu numai că nu s'a transmis Principatelor nici o direcțiune, dar li s'a interzis și lor însele a hotărî ceva.

D-l Plenipotențiar al Austriei spune că, dacă Conferința n'a luat încă vreo hotărîre, cel puțin ea a adresat recomandățiuni guvernului provizoriu și acesta n'a ținut nici o socoteală de ele.

Safvet Pașa adaoge că fără îndoială Adunarea din București nu e nici de cum de regretat; chiar s'a făcut bine a o disolvă, căci apucând a se pronunța prin votul său, ea nu putea îndeplini misiunea ce era să i se încredințeze; dar guvernul provizoriu n'ar fi trebuit să ia această măsură fără a fi prevenit Conferința.

D-l Plenipotențiar al Austriei amintește că cinci cestiuni fusese puse; întreabă ce devin ele; dacă acum se face abstracțiune de ele, ne găsim într'o cale cu totul nouă, și, în acest caz, ar fi poate nevoie de a primi nouă instrucțiuni.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii zice că s'a mărginit până acum a indica foarte sumar modul de a vedea al guvernului său, și că s'a abținut a răspunde la observațiuni căroră el nu putea să le dea consimțământul său; speră că, evitând astfel discuțiunea, aveă mai mulți sortii de a ajunge la o înțelegere comună. Astăzi, când această speranță se risipește din ce în ce mai mult, crede că trebuie să se explice categoric.

Anglia nu are în Principate nici un interes direct sau particular; n'are alt interes decât acela al unei mari Puteri care, pe de o parte, dorește să vadă dezvoltându-se în micile state prosperitatea și bunul traiu, garanție comună de ordine și de liniște generală, iar pe de altă parte, s'a asociat la o garanție colectivă asigurând Principatelor libera folosință a privilegiilor și a scutirilor lor. De sigur, nici odată sarcina n'a fost mai ușoară, căci nimeni n'a încercat să aducă cea mai mică atingere acelor privilegii. D-l Comite Cowley ar fi fericit să poată constată aceeaș moderațiune din partea Principatelor către Curtea suzerană. Dar n'a fost astfel, și Puterile au văzut întocmirea, care eră opera lor comună, distrusă de cerințe cari, departe de a fi satisfăcute, se măresc pe toată ziua.

Guvernul Maiestății Sale Britanice, încă dela cele dintâi negocieri destinate a regulă relațiunile între Principate și Curtea suzerană, se gândise că ar fi mai bine a mănține separațiunea cu care populațiunile erau obișnuite, pentrucă prevedea că, punând cele două Principate sub o singură administrație, s'ar provoca aspirațiuni de independență incompatibile cu integritatea Imperiului Otoman și li s'ar impune prea mari cheltuieli. Această prevedere s'a realizat foarte repede: țara se află sărăcită prin sarcinile unei armate și unei înalte administrațiuni

peste proporțiile trebuințelor ei. Astfel, poporul sătul de acest guvern rău, după Mart. 23 (4) o încercare de opt ani, s'a aliat cu armata pentru a răsturna pe Principe a cărui îndoită numire adusese Unirea.

În sfârșit d-l Plenipotențiar al Marii Britanii nu poate uita că capitulațiunile, cari sunt obligatorii în Principate ca și în restul Imperiului Otoman, nu erau nici odată puse în îndoială de către guvernele separate, pe câtă vreme ele au fost fără încetare violate de către guvernul Unirii. Marea Britanie n'ar putea să vadă în această stare de lucruri o probă că Unirea a fost o măsură bună în ea însăși, totuș ea nu are nici de cum pretențiunea de a impune populațiilor o ordine de lucruri care să-i fie neplăcută; dacă prin urmare, fiind iarăș consultate, populațiunile se pronunță, făcând abstracțiune de tot ce s'a petrecut, pentru mănținerea Unirii, nu numai că guvernul englez nu se va opune la aceasta, dar va face tot ce atârnă de el pentru a obține adeviziunea Porții care, concedând în mai multe rânduri modificări la constituțiunea moldo-valahă, și-a rezevrat în totdeauna dreptul de a reintră în terminii stricți ai tractatelor.

D-l Plenipotențiar al Rusiei face observațiunea că cele prezentate de Comitele Cowley se aplică mai mult la trecut decât la situațiunea prezentă.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii adaogă că, în ceea ce privește starea actuală de lucruri, este de părere că, în neștiința motivelor cari au dictat măsura luată de guvernul provizoriu, trebuie să se lese acestuia responsabilitatea, și pentru aceasta propune o declarațiune al cărei proiect îl cetește Conferinței. Afară de asta, socoate că această declarațiune ar trebui să fie însoțită de o depeșă identică, care să amintească stipulațiunile ce regulează raporturile Principatelor cu Curtea suzerană și care să invite pe Consulii Puterilor la București să facă tot ce va atârnă de dânsii pentru a sfătui Principatele a nu aduce vreo călcare acestor stipulațiuni. Supune de asemenea Conferinței un proiect de depeșă.

D-l Plenipotențiar al Rusiei cetește nota următoare și cere înscrierea ei textuală în Protocol:

«În ședința dela 19 Martie s'a fost convenit că Plenipotențiarii vor supune guvernelor lor respective o serie de cestiuni, împărțite în cinci puncte și de pe cari s'a dat copie fiecăruia dintre membrii cari au luat parte la întrunire.

«Pentru a simplifica negocierea și a face să iasă cât mai curând posibil populațiunile Principatelor din starea actuală de nesiguranță, ar fi de dorit a grupă opiniunile în jurul câtorva linii principale.

«În acest scop, Plenipotențiarul Rusiei are onoarea a declară că, după părerea sa, atențiunea Conferinței ar trebui să se îndrepteze în mod particular asupra celui de al cincilea punct, care stipulă convocarea a două Adunări, una la București, alta la Iași, după cum s'a mai făcut și la 1857 pentru Divanurile *ad-hoc*».

Recomandând primirea acestei combinațiuni, Plenipotențiarul Rusiei crede că trebuie să desvolte motivele cari au produs-o; obiectul esențial al Conferinței este incontestabil, de a ajunge la o organizare a Principatelor care să poată oferi

1866

Mart. 23 (4) garanții serioase de durată și de stabilitate, cu singura rezervă a intereselor generale de ordin european. În aceste limite, cari necesarmente trebuie să aibă întâietate asupra considerațiilor de interes local, o soluțiune mulțumitoare n'ar putea fi obținută decât ținând socoteală de ceea ce populațiunile înșile ar dori să stabilească pentru bunul traiu și prosperitatea lor.

Discuțiunile precedente au dovedit că nici un guvern n'ar vrea să sâlnicească dorințele populare și că alături cu respectul tractatelor toți doresc să cunoască expresiunea adevărată a opiniei majorității din Principatele-Unite.

Alegerile, făcute în vederea consultării acestor dorințe, ar da fără nici o îndoială garanția cea mai serioasă de sinceritate și ar permite Conferinței a se pronunța cu o desăvârșită cunoștință de cauză.

În acest moment n'ar fi destul a se călăuzi numai de dorințele exprimate mai înainte de populațiuni. În adevăr, studiind cu nepărtinire desvoltarea ideii Unirii, se ajunge la convingerea că, dacă până la 1858 ea a întrunit majoritatea voturilor, de atunci încoace s'au putut naște îndoieli în spirite asupra folosului acestei combinațiuni. Administrațiunea Principelui Cuza, prăbușindu-se fără a face cea mai mică încercare de rezistență, este un fapt prea considerabil pentru a fi permis să nu se țină socoteală de această experiență ieșită rea.

Prin urmare, convocarea a două Adunări se prezintă ca drumul cel mai firesc și cel mai sigur de urmat. Textul tractatelor este în favoarea acestui mod de a procedea, și când este posibilitatea de a întruni aceste două elemente, stricta legalitate cu aspirațiunile legitime ale unui popor, ar fi regretabil ca să nu se profite de aceasta.

De sigur nu e în intențiunea Puterilor de a reînnoi aceeași experiență după o teorie precugetată sau după o hotărâre odată luată, fără a se îngrijii de consecințele ce ar putea rezulta pentru liniștea țerii însăși sau pentru siguranța generală. Nimeni n'ar vrea să ia asupra-și o asemenea răspundere.

În sfârșit, explicându-se asupra propunerii d-lui Plenipotențiar al Franciei, Baronul de Budberg declară că se unește cu aceasta, pentru că Conferința nefiind ascultată la București, ea n'are decât să se abțină, lăsând guvernului provizoriu răspunderea ce și-a luat asupra-și.

D-l Plenipotențiar al Franciei repetă că eră greu a fi ascultat la București, când în realitate Conferința n'a spus nimic, pentru că s'a mărginit a recomanda abținerea, fără a lua vreo altă hotărâre, fără a indica vreun principiu care să fi putut servi ca regulă de purtare unei țeri în stare de criză și în așteptare. Dacă acum s'ar invita guvernul provizoriu să convoace două Adunări, urmând sistemul pe care l-a susținut d-l Baron de Budberg, e evident că ar fi prea târziu.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii împărtășește această părere; a trecut timpul când Conferința ar fi putut să ia cu folos o hotărâre. Cetește un proiect de depeșă către Consuli, depeșă care ar însoți declarațiunea ce a propus Conferinței; s'ar recomanda prin ea respectul tractatelor, anunțând că Plenipoten-

țiarii ar fi dispuși să consimtă la tot ceea ce s'ar face în limita stipulațiilor Mart. 23 (4) internaționale.

D-nii Plenipotențiar ai Prusiei și Italiei se unesc cu propunerea Comitelui Cowley, observând că intră în aceea a d-lui Drouyn de Lhuys.

D-l Plenipotențiar al Rusiei n'are nimic de obiectat la declarațiunea prezentată de Comitele Cowley, afară numai că ar dori ca termenii să fie puțin mai preciși. Ar vrea să se amintească anume Tractatul din 1856 și Convențiunea dela 1858.

D-l Plenipotențiar al Prusiei zice că observațiunea strictă a tractatelor implicând separațiunea, s'ar putea face mențiune de actele diplomatice în genere.

D-l Plenipotențiar al Italiei adaoge că, referindu-se pur și simplu la tractate, este a sancționa separațiunea; propune deci un proiect de declarațiune astfel conceput:

«Conferința, considerând că în cestiunea Principatelor sunt două principii de ocrotit, anume: integritatea Imperiului Otoman și satisfacerea dorinței populațiilor, și vrând să împace pe cât posibil aceste două principii, declară că încredințează înțelepciunii populațiilor române, grija de a-și regulă propria lor cărmuire și administrație, numai suveranitatea Porții și integritatea Imperiului Otoman să nu sufere vreo atingere.

«În cazul când s'ar aduce vreo atingere suveranității sau integrității Turciei, Conferința s'ar întruni imediat, după convocarea uneia din Puterile interesate».

D-l Plenipotențiar al Turciei întreabă pe d-l Nigra ce înțelege prin atingere la integritatea Imperiului Otoman.

D-l Plenipotențiar al Italiei răspunde că aceasta va să zică că Principatele nu vor rupe legăturile ce le leagă de Turcia.

D-l Plenipotențiar al Prusiei zice că s'ar putea menționa tractatele și actele subsecvente în aceiași termeni cum a făcut d-l Ambasador al Turciei în nota cetită de el în prima ședință. Acea redacțiune cuprinde toate modificările făcute dela 1858.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii crede că ar fi de ajuns a aminti articolul XXII al Tractatului din Paris și articolul I al Convențiunii dela 1858.

D-l Plenipotențiar al Rusiei exprimând părerea de a aminti articolul XIII al Convențiunii,

D-l Plenipotențiar al Italiei observă că asta ar fi tot una cu a pronunța excluderea Principelui străin.

D-l Plenipotențiar al Franciei n'are de făcut obiecțiune de a se menționa articolul XXII al Tractatului din 1856 și articolul I al Convențiunii din 1858, în cari se găsește o afirmațiune energică a drepturilor Porții. Cât despre articolul XIII, care hotărăște condițiunile de îndeplinit pentru a fi chemat la Domnie, aceasta implică foarte neted excluderea Principelui străin.

D-l Plenipotențiar al Rusiei propunând, dacă Confenința nu vrea să citeze articolul XIII în particular, să se menționeze simplu Convențiunea din 1858,

1866

Mart. 23 (4)

D-l Plenipotențiar al Franciei zice că aceasta ar fi a se pronunța mai dinainte în contra Unirii.

D-l Plenipotențiar al Turciei dorește, înainte de toate, ca Conferința să declare formal că Puterile nu vor primi sub nici un titlu și sub nici o formă numirea unui Principe străin. Fără aceasta va fi chiar inutil a se referi la articolul XIII, căci se va căuta a-l ocoli interpretându-l. Ar trebui deci ca Conferința să se explice foarte hotărât, în această privință, și să se declare că la nevoie ea va recurge la mijloacele necesare, pentru ca hotărârile sale să se respecte, fiindcă toată lumea e de acord a înlătura Principele străin.

D-l Plenipotențiar al Franciei observă d-lui Ambasador al Turciei că Poarta ar putea face mai dinainte cunoscut, că nu va acorda investitura unui Principe străin. Crede Saftet Pașa că un astfel de demers din partea guvernului său nu ar fi îndestulător? În ceea ce-l privește, d-l Drouyn de Lhuys n'ar putea să se asocieze la suprimarea expresă și absolută a unui sistem, care este înlăturat fără îndoială prin dispozițiunile internaționale existente, dar pe care guvernul Împăratului n'a încetat a-l considera în principiu ca cel mai bun.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii exprimând părerea că menționarea celor trei articole de cari e vorba ar putea fi inserată numai în depeșă, care nu e decât o simplă instrucțiune și cu acest titlu nu angajează decât pe acei cari o scriu,

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că ar preferi ca această menționare să figureze chiar în declarațiune, dar se va uni cu părerea Comitelui Cowley.

D-l Plenipotențiar al Franciei, în acest caz, s'ar vedea nevoit a modifica instrucțiunile ce va adresa Consului Împăratului. Primește declarațiunea propusă de Comitele Cowley, dar nu va semna depeșa în terminii de cari s'a vorbit. Nu i-ar fi cu putință să proclame irevocabil un principiu care mai târziu ar fi de modificat. Dorește deci ca depeșa să rămână redactată în termeni generali.

D-l Plenipotențiar al Rusiei stăruie asupra necesității ca populațiunile să știe bine mai dinainte, că nu trebuie să aleagă un Principe străin, și

D-l Plenipotențiar al Austriei adaugă că, dacă această facultate nu le este interzisă, nu încape îndoială că ele vor alege un Principe străin.

După un schimb de alte câteva observațiuni între mai mulți membri ai Conferinței, d-l Comite Cowley observă că eventualitatea numirii unui Principe străin poate fi considerată ca implicit prevăzută în mențiunea generală, pe care o face declarațiunea «despre îndatoririle ce subsistă între Puteri și Sublima Poartă». Deci n'ar fi necesar să se introducă în depeșa către consuli o altă mențiune mai explicită.

D-l Plenipotențiar al Franciei, în acest caz, n'ar mai avea nici o obiecțiune ca să accepte depeșa precum și declarațiunea.

D-l Plenipotențiar al Rusiei crede că trebuie să amintească declarațiunea făcută mai înainte de d-l Drouyn de Lhuys, că dacă membrii Conferinței ar ajunge să fie de acord asupra unei combinațiuni care i s'ar părea satisfăcătoare, și dacă,

de exemplu, Unirea Principatelor ar fi consfințită, ar fi dispus să stărue mult mai puțin pentru Principele străin; deci, Unirea nu e nici de cum înlăturată, și n'ar fi aceasta și o satisfacțiune dată Franciei și care să poată îndruma pe d-l Drouyn de Lhuys a renunța la rezervele sale în favoarea Principelui străin?

D-l Plenipotențiar al Austriei se unește cu observațiunea d-lui Baron de Budberg.

D-l Plenipotențiar al Franciei răspunde că nimeni nu poate spune încă cu siguranță care va fi combinațiunea ce va rămâne definitiv. Nu-i convine deci, ca pe singura nădejde a unei orânduiri ce nu se va îndeplini, să abandoneze pentru guvernul său onoarea de a rămâne credincios unui principiu, pe care îl consideră mereu ca pe cel mai bun și de a rămâne consecvent cu el însuși; de altminterlea, nu cere alta decât să nu-și renege o opiniune anterioară, și atitudinea ce dorește să păstreze se mărginește numai la neplăcerea de a se pronunța într'un mod absolut contra Principelui străin.

Declarațiunea și depeșa propuse de d-l Comite Cowley sunt adoptate, după câteva mici schimbări de redacțiune, în terminii următori:

«*Hotărîre*. Disolvarea Adunării moldo-valahe de către guvernul provizoriu din București și convocarea unei nouă Adunări fiind aduse la cunoștința Conferinței ca fapte împlinite, Conferința a crezut că trebuie să se întrunească pentru a delibera asupra unei stări de lucruri atât de neprevăzută.

«În neștiința motivelor cari au dat loc la această măsură, Conferința lasă guvernului provizoriu toată răspunderea măsurii, precum și a urmărilor ce ar putea rezulta din ea.

«Dar Conferința crede că trebuie să aducă aminte atențiunii guvernului provizoriu și populațiunilor moldo-valahe că, dacă, pe de o parte, privilegiile și scutiunile Principatelor sunt puse sub protecțiunea colectivă a Puterilor semnatare Tractatului din Paris, aceste Puteri nu sunt mai puțin legate prin acest Tractat de datoria, de a veghea ca starea relațiunilor dintre Principate și Curtea suzerană să fie riguros menținută, precum și îndatoririle ce subsistă între Puteri și Sublima Poartă.

«Puterile au arătat destulă bunăvoință către Principatele-Unite ale Moldovei și Țerii-Românești, pentru a aștepta din partea lor ca nimic să nu se facă de natură a provoca o neînțelegere oarecare în privința datoriilor deopotrivă înțelese de toți.

«Conferința așteaptă știri din Principate pentru a-și relua ședințele, afară de cazul de a se întruni după cererea uneia sau altei Puteri. Paris, în 4 Aprilie, 1866».

„*Depeșă de adresat Consulilor, la București*: «Domnule, veți găsi aci alăturat duplicatul unei hotărîri luate de Conferință în ședința sa dela 4 a acestei luni. Veți vedea din ea că față cu evenimentele cari s'au săvârșit la București, ea a socotit de cuviință să aștepte informațiuni ulterioare înainte de a se gândi la măsurile de luat. Conferința este puțin informată despre împrejurările cari

1866

Mart. 23 (4) au însoțit ultimele acte ale guvernului provizoriu pentru a aprecia cu dreaptă judecată cauza și însemnătatea lor; astfel, ea lasă răspunderea pe sama acelora cari au dat sfatul să se facă; dar e foarte necesar ca nici guvernul provizoriu nici populațiunile moldo-valahe să nu se înșele asupra adevăratei lor pozițiuni.

«Veți profita deci de ori ce ocaziune pentru a aminti membrilor guvernului și frunțașilor țerii înțelegerile internaționale și pentru a-i abate dela ori ce act care ar tinde să schimbe relațiunile existente între Principate și Curtea suzerană.

«Tot ceea ce se va face însă de către noua Adunare, ca reprezentanta dorințelor populațiunilor, în conformitate cu aceste relațiuni și cu aceste înțelegeri internaționale, va fi obiectul unei atențiuni binevoitoare din partea Puterilor reprezentate în Conferință, totdeauna inspirate de dorința de a ajunge la o stare de lucruri care să întărească odihna, bunul traiu și prosperitatea Principatelor moldo-valahe.

«Veți binevoi să încunoștiințați guvernul provizoriu de hotărîrea aci anexată».

D-l Plenipotențiar al Turciei exprimă intențiunea de a nu aproba nici una din aceste comunicări decât *ad referendum*; cere un termen de două zile pentru a da socoteală guvernului său și a primi instrucțiuni. Dar după observațiunea ce i s'a făcut de d-nii Plenipotențiarilor ai Franciei și Marii Britanii, că guvernul otoman n'ar putea obiecta ceva la o declarațiune care consfințește drepturile sale, Safvet Pașa nu insistă.

D-l Plenipotențiar al Austriei observă dealmintrelea că d-l Plenipotențiar al Turciei, ca și ceilalți membri ai Conferinței, va putea provoca o nouă ședință când va socoti nimerit.

Scrisoarea lui A. G. Golescu, M. Costachi, G. Costaforu, Agenții Principatelor Unite la Constantinopole, către Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine:

Așa precum am avut onoarea de a vă anunța prin ultima noastră depeșă, astăzi, 19 (1) Martie, am avut onoarea de a fi primiți la Sublima Poartă de Înălțimea Sa Marele Vizir și de Înălțimea Sa Aali Pașa, Ministrul Afacerilor Străine.

Permiteți-ne, Domnule Ministru, a vă face cunoscut mai întâiu desăvârșita noastră satisfacțiune pentru primirea binevoitoare, am putea zice cordială, pe care Înălțimile Lor au făcut-o Reprezentanților României.

Înălțimea Sa Aali Pașa, la care ne-am prezentat întâiu, după ce a ascultat cu bunăvoință expresiunea dorințelor țerii, precum și sentimentele de devotament ce însuflețesc pe poporul român față de Sublima Poartă, ne-a răspuns că Maiestatea Sa Sultanul n'are decât să se felicite de purtarea Românilor, cari în toate timpurile au dovedit că știu să aprecieze foloasele legăturilor ce-i unesc cu Poarta; că e de regretat că Principele Cuza n'a știut să profite de pozițiunea ce a avut și de toate favorurile pe cari Sublima Poartă i le-a acordat în scopul de a ușura cărmuirea sa pentru a face țara fericită.

În ceea ce privește starea de față a Principatelor, Înălțimea Sa vede cu Mart. 23 (4) plăcere că ordinea se mănține; guvernul Maiestății Sale se bizue mult pe înțelepciunea și patriotismul oamenilor cari sunt în capul guvernului român; și, măcar că Sublima Poartă n'a recunoscut încă acest guvern, el totuș îi inspiră toată încrederea.

Vorbind de Principele străin și despre viitorul Principatelor, Înălțimea Sa a spus în termini generali că fericirea Principatelor este grija statornică a Porții; că crede cum că suzeranitatea Turciei nu este o sarcină prea grea pentru Români; că interesul lor bine înțeles ar fi să păstreze în totdeauna legăturile cari îi unesc cu Turcia; că, în exercițiul acestor raporturi, vasalul are o situațiune mai bună decât suzeranul care are de susținut toate cestiunile grele ce ating existența Principatelor; că poate, căutând bine, s'ar găsi chiar în țară cineva care să știe a cârmui mai bine decât Cuza.

La rândul nostru am demonstrat Înălțimii Sale aprecierile noastre: țara a trecut prin multe încercări dureroase, îi ziserăm noi, și numai după încercări nerodnice a ajuns la convingerea că, pentru a așeza definitiv ordinea și stabilitatea, trebuia să facă sacrificiul amorului propriu național și să recurgă la un Principe străin. Am adaos că ori care ar fi hotărîrea pe care Sublima Poartă în unire cu marile Puteri ar voi s'o ia privitor la raporturile noastre cu ea, noi vom continuă a-i da în viitor ca și în trecut probe de iubirea noastră cea mai neschimbată; că recunoaștem, în adevăr, că am fost adeseori o adevărată dificultate pentru Turcia și că, tocmai realizarea dorințelor noastre, garantând ordinea internă, ar contribui puternic să facă a încetă toate dificultățile ce pricinuim Porții fără voia noastră.

Înălțimea Sa răspunse cam în acești termini: Răul vine și din aceea că Principele Cuza a ajuns la tron fără să fie preparat; alegerea îl găsi într'o pozițiune inferioară și, firește, nu știu să se mănțină la înălțimea pozițiunii sale ridicate; că îi place a crede că în viitor Românii vor cercetă mai bine; în sfârșit a adaos că cestiunea se tratează în acest moment în Conferințe și că Turcia nu va încetă a face tot ce va atârna de ea pentru a asigura fericirea Principatelor; dar că și acestea nu trebuie să uite că garanția existenței lor atârna de mănținerea raporturilor lor cu Poarta, căci (adaose dânsul în mod confidențial) «cutare Putere care ia în mână apărarea cauzei române ar putea vorbi și de oarecari compensațiuni».

La rândul nostru observarăm Înălțimii Sale că noi, tocmai pentru a evita pe viitor eventualitățile la cari ne expune sistemul electiv, am avut în vedere a creă o ordine de lucruri stabilă, care să intereseze atât pe Principate cât și pe Turcia.

Terminarăm, rugând din nou pe Înălțimea Sa Aali Pașa a sprijini dorințele țerii, asigurându-l că Sublima Poartă ar putea cu atât mai mult să se bizue pe devotamentul nostru, cu cât acesta ne va fi totdeauna inspirat nu numai de recunoștință, ci și de sentimentul propriilor noastre interese. Înălțimea Sa ne-a spus că vom vedea pe Maiestatea Sa Sultanul, care ne va face cunoscut propriile Sale sentimente în privința țerii noastre.

1866

Mart. 23 (4)

În urmă trecurăm la Înălțimea Sa Marele Vizir, care ne-a primit în mod foarte favorabil, de față cu un alt personagiu turc pe care îl bănuim foarte suspus, căci în mai multe rânduri l-am văzut luând parte la convorbire, dar al cărui nume până acum nu-l cunoaștem.

I-am expus aproape în aceiași termeni ținta misiunii noastre. Înălțimea Sa, declarând din capul locului că se simția ca Român de când a petrecut doi ani din viața sa în această frumoasă țară, ne-a spus, într'un limbaj foarte înalt, că ne vorbiă mai mult în această calitate decât în cea de Mare Vizir; că pentru moment nu voia să considere Poarta ca suzerană nici România ca vasală; ci mai curând ca două țeri vecine, prietene în timpurile vechi, și cari trebuie să rămână prietene în propriul lor interes; că cestiunea României eră pentru Turcia un principiu și un fapt; căci tributul ce plătim Turciei n'ar acoperi nici chiar dobânzile sumelor pe cari Poarta le-a cheltuit pentru a face față cheltuielilor de ocupațiune și complicațiunilor de tot felul cărora Principatele le-au dat naștere. «Noi pretindem mai ales», adăose Înălțimea Sa, «ca Românii să fie ai noștri prin inimă, căci nu sunt o sută de ani de când Rusia s'a amestecat în afacerile Principatelor, pe câtă vreme Sublima Poartă a mănținut neatînse drepturile Principatelor și a respectat autonomia lor în curs de mai bine de trei veacuri; e deci un depozit sfânt», a zis dânsul, «pe care ni l-au lăsat strămoșii noștri, și D-voastre știți, Domnilor, ce însemnează la Musulmani un depozit de acest fel, lăsat moștenire de strămoșii noștri; să păstrăm deci raporturile noastre seculare, rămâneți în legăturile ce vă unesc cu Turcia; precum spuneam d-lui Goleșcu într'o zi, nu trebuie văzut în legăturile voastre cu Turcia decât legătura ancorei care v'a scăpat de naufragiu; între voi și noi există un lanț ale cărui verigi se țin de ancora fixată în mare; dacă o verigă e sfărâmată, nu se știe ce se poate întâmpla. Vedeți pe Grecia, e stat independent; fie, dar cât e de nenorocită! E deci în interesul României a nu se desface de Imperiu. V'o repet, mai mult ca Român vă vorbesc. Iubesc mult poporul D-voastre care, o recunoaștem, n'a dat nici odată ocaziune de nemulțumire Porții. Principele Cuza n'a știut să facă țara fericită, deși Poarta i-a acordat tot ce a cerut; dacă i-a acordat tot, a făcut-o de sigur nu pentru persoana sa, ci din considerațiune pentru țara D-voastre; astăzi, din pricina relei sale administrațiuni, suntem obligați din nou a ne ocupa de afacerile D-voastre în Conferințe; dar sper că tot se va găsi un om printre Români care să poată cârmui România și s'o facă fericită».

Am răspuns că toți bărbații țerii au devenit imposibili și că lupta de partide va face jocul intrigilor străine; că avem dușmani comuni și că, dacă Înălțimea Sa ar vrea să se scoboare un moment din înalta pozițiune în care se află în amănunțimile situațiunii noastre, s'ar convinge însăș că intrigile interne și externe n'ar putea să ia sfârșit decât cu un Principe străin. La care Înălțimea Sa răspunse că nu perdeă speranța de a găsi printre Români pe cineva care să poată asigura ordinea și prosperitatea țerii; că marea greșală a Principelui Cuza a fost de a face prea multă politică, ca și Grecii, și că, dacă ne-am ocupa de

îmbunătățiri interne, s'ar putea să satisfacă nevoile țării; la aceasta noi observăm că neutralitatea politică este fără îndoială singura forță a statelor slabe, dar că, după Principele Cuza, care comisese greșala de a arunca țara în hazardurile luptelor și a influențelor politice, sarcina de a administra cu înțelepciune țara, negândindu-se decât la dezvoltarea prosperității sale interne, devenise nemărginit mai grea de cum era înainte, și că ar trebui poate să se găsească la un pământean autoritatea unui geniu colosal pentru a putea stăpâni elementele de luptă și de descompunere ce ne-a lăsat guvernul lui Cuza și al predecesorilor săi; că un principe român n'ar avea prestigiul și autoritatea necesară pentru a asigura opera de îndreptare. La care Înălțimea Sa a răspuns încă odată, că nu pierde speranța de a găsi printre Români pe cineva la înălțimea situației; că pentru aceasta nu trebuie un geniu colosal, ci un spirit practic. Noi adăogim că problema ce avem de rezolvat nu poate fi alta de cât aceea a prestigiului puterii și a stabilității în cârmuire, rezultat greu de obținut cu principii electivi; că în definitiv alegerile nu ar fi la noi decât un joc de loterie.

Înălțimea Sa a repetat mai mult decât odată speranța, că cu ajutorul Puterilor se va găsi la Conferința din Paris un mijloc propriu a garanta prosperitatea României; la care noi replicăm că deosebirea de interese între Puteri putând aduce o divergență de opinii, ne place a ne bizui mai bine pe inițiativa binevoitoare a Porții, care are aceleași interese ca Românii; că Poarta poate să se bazeze pe devotamentul nostru neschimbat și că purtarea sa în împrejurarea de față ar adăogi încă la titlurile sale de recunoștință din partea Românilor.

În definitiv, deși Înălțimea Sa a repetat în mai multe rânduri speranța că țara ar găsi un principe pământean, totuși ni s'a părut că nu era mai puțin preocupată de idea de a găsi un mijloc pentru a împăca toate interesele. Am ieșit dela Înălțimea Sa mulțumiți de francheța expresiunilor sale și de cordialitatea ce a pus în vorbire.

Concediindu-ne, Marele Vizir ne-a repetat, ca și Înălțimea Sa Aali Pașa, că va lua ordinele Sultanului pentru ziua primirii noastre.

Îndată după prezentarea la Maiestatea Sa Sultanul, ne vom grăbi a informa pe Excelența Voastră.

Principele Carol primește dela Principele regal al Prusiei înștiințarea telegrafică că a fost numit șef de escadron «à la suite» în al 2-lea regiment de dragoni al gardei.

Serisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Wilhelm al Prusiei:

Se pare că în Principatele Dunărene lumea s'a convins din ce în ce mai mult că singura soluțiune trainică a cestiunii tronului român ar fi să se renunțe absolut la alegerea unui Domnitor printre familiile de boieri și a îndruma această alegere asupra unui membru al unei familii princiare străine.

În această privință, aduc la cunoștința Maiestății Voastre, că am fost sur-

1866

Mart. 23 (4) prins, acum câteva zile, de vizita d-lui Brătianu; Reprezentantul român la Conferința întrunită în acest moment la Paris în cestiunea Principatelor Dunărene; el m'a întrebat deslușit, dacă unul din fiii mei n'ar fi în situațiunea de a primi să fie Principe al României, în cazul unei alegeri eventuale.

Surprins pe de o parte de această propunere, pe de altă parte nefamiliarizat cu întreaga situațiune politică, n'am dat bine înțeles d-lui Brătianu alt răspuns, decât că eu nu puteam răspunde nici afirmativ nici negativ, de vreme ce Maiestatea Voastră, ca Șef suprem al Casei și al familiei, aveà singură și în mod exclusiv calitatea de a lua hotărâri și dispozițiuni într'o asemenea afacere.

Din convorbirea amănuntă ce am avut cu d-l Brătianu, am căpătat siguranța că n'a putut să-mi pună această întrebare confidențială decât cu anume aprobare a Împăratului Napoleon. La îndoielile mele grave și multiple, n'a încetat de a opune că alegerea, căzând pe un membru al familiei mele, ar întruni cu precizie cei mai mulți sorți de a fi recunoscută. Un Principe, de pildă, sprijinindu-se pe alianța austriacă, n'ar obțineà nici odată aprobarea celorlalte mari Puteri, și pe de altă parte s'ar vedeà în ori ce candidatură franceză, engleză, rusă sau italiană intențiunea de a face să biruească și să domine un interes dinastic, sau precumpănirea amenințătoare a unei influențe particulare excluzive. Deci nu ar rămâneà decât Prusia care, neavând interese directe în această cestiune, ar puteà da un candidat căruia nu i s'ar puteà aplica obiecțiunile menționate.

Acum de curând, Camera, convocată încă sub Principele Cuza, a fost disolvată pentru că trebuia să se dea cestiunii alegerii; pusă de acum înainte în planul întâiu, o nouă bază constituțională. Este foarte posibil, după modul de a vedeà al d-lui Brătianu, ca noua Cameră, constituită *ad-hoc*, să-și dea voturile unuia din fiii mei, și aceasta nici de cum pentru că numai unul dintre ei ar puteà să fie desemnat ca singurul Domnitor ce ar fi nimerit, dar și pentru un alt motiv politic: acela de a arătà Puterilor din Conferința intențiunea României de a nu mai suportà o Domnie dintre boieri, de a protestà moralmente în contra dezunirii Principatelor, dorită de Rusia, de a dovedi sentimentul monarhic al acestor țeri și de a propune un candidat anumit pentru a scurtà procedurile Conferinței și a îndepărtà pentru viitor ori ce competițiuni pentru Coroană. Comitele de Flandra n'a fost ales prin aclamațiune pentru persoana sa, ci pentru principiu; din partea Românilor această alegere tindeà esențialmente să mărturisească cu cea mai mare francheță, că ei voesc ca fundarea unei nouă dinastii în România să fie încredințată numai decât unui Principe străin.

Iată în rezumat situațiunea politică a acestei afaceri, așa precum am putut-o deduce din comunicările d-lui Brătianu.

Maiestatea Voastră va binevoi să-mi acorde permisiunea grațioasă de a spune și vederile mele personale în această privință.

Nu s'ar puteà nesocoti că cestiunea așa cum se prezentă, și anume deslegarea ei pe calea arătată, dă loc la serioase considerațiuni.

Situațiunea internă a Principatelor, stabilă în ea însăși, dar mereu turbu-

rată de superioritatea influenței când a Turciei când a Rusiei, atârănarea aparentă a acestor țeri de Poartă, calitatea de vasal a noului Suveran față de această Putere, sunt motive împiedecătoare grave. Dar pe de altă parte, e de netăgăduit că aceste țeri posedă mari mijloace interne nedesvoltate încă, făcând să se prevadă incontestabil un viitor cu atât mai mare, cu cât aceste ținuturi au fost altădată centre de cultură de primul ordin. — Suveranul lor s'ar afla dar dinaintea unei mari misiuni de îndeplinit, misiune pe cât de importantă pe atât de rodnică, ale cărei fructe, e adevărat, nu vor folosi decât cu greu persoanei sale, dar de cari neîndoielnic vor trebui să profite urmașii noiei dinastii pe care el o va întemeia.

Cu toate că s'ar părea o îndrăzneală de a avea convicțiunea, că unul din fiii mei ar putea lua asupra-și rezolvarea acestei probleme, și cu toate că aceasta ar suna a ambițiune și a grandomanie de a impune sieși și la ai săi a domina o situațiune atât de grea și a combate asemenea dificultăți și încurcături, totuș întreaga cestiune nu se reazemă, după a mea opiniune, numai și numai pe partea personală, ci mai ales pe cea reală.

Prusia, al căreia viitor nu e încă bine limitat, trebuie, în afară de ori ce motive politice, să aibă un interes eminent a-și asigura amicitia Principatelor Dunărene. De nu ar fi altceva, dar viitoarele relațiuni comerciale, asigurarea unei oarecare influențe în regiunile mărețe ale Dunării-de-jos, în fine necesitatea ce se resimte în țerile românești de a avea în Prusia un reazem spiritual, vor forma legăminte, cari în mod nesilit și natural vor stabili între amândouă țerile relațiunile cele mai intime.

Situațiunea europeană a Prusiei nu poate decât câștiga, dacă pe calea cea mai pașnică dintre toate, pe acea a Conferințelor, s'ar ajunge la un rezultat, care, prin originea sa consfințită de o înțelegere între Puterile cele mari, ar putea da Coroanei prusiane o influință mai înaltă, fără a-i produce vreodată dificultăți de natură periculoasă.

Îndrăznesc a mai înșiră la aceste vederi, altele, cari sunt rezultatul deselor mele cugetări asupra viitorului fiilor mei.

Nu poate să corespundă cu dorința Maiestății Voastre și a Casei Sale Regale, ca gloriosul nume de «Hohenzollern» să se generalizeze cu timpul prea mult. Prin înalta grație a Maiestății Voastre și prin mijloacele materiale de cari dispun, m'am silit să port cu demnitate strălucirea acestui nume.

Conform cu legile și regulamentele Casei, întărite de predecesorii Maiestății Voastre, numai cel mai în vârstă din linia mea va avea o pozițiune mai înaltă.

Nu e dar o ambițiune nejustificată, ci mai ales o îngrijire îndreptățită, dacă caut a întrebuiță și a fixa privilejii și constelațiuni momentane, cari pot fundă pentru ceilalți fii ai casei mele situațiuni nouă, cari nu numai nu stau în contradicție cu interesele Coroanei și ale Statului, ci din contra le vor servi.

Rog pe Maiestatea Voastră să binevoiască a ține în samă aceste conside-

1866

Mart. 23 (4) rațiuni și a-mi face cunoscut dacă Ea este dispusă a se interesa mai de aproape de afacerea în cestiune sau dacă o consideră ca «neavenită».

După cum îmi veți indica înalta Voastră voință, voi supune pentru acest caz o formulare mai amănunțată și rugămintea de a convorbi și negocia mai departe cu Ministrul de Stat, Comitele de Bismarck, și mai târziu cu Ministrul Casei Regale, Baronul de Schleinitz.

Toate aceste însă numai pentru cazul, când Camerile din București vor prezenta Conferințelor din Paris pe unul din fiii mei în calitate de candidat la tronul României, și când această propunere ar fi luată fără vreo influențare sau acțiune din parte-mi».

» 24 (5) Principele Carol și fratele Său fac o excursiune la Ramersdorf la Baroana de Franque, care întreține relațiuni intime cu familia Ministrului Drouyn de Lhuys.

» 26 (7) Scrisoarea Colonelului de Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

M'am prezentat Maiestății Sale Regelui.

Maiestatea Sa mi-a zis: Nu aș fi crezut că Principele nu ar fi speriat de starea în care se află Principatele și nu ar fi dat un răspuns negativ. Nu știu însă, că un agent al guvernului provizoriu fusese la Düsseldorf. În tot cazul cestiunea trebuie examinată din toate punctele de vedere și cu liniște, înainte de a formula o opinie.

Principele regal a discutat cestiunea în amănunțe, dar așteptă să i se comunice scrisoarea Alteței Voastre Regale către Rege.

Opiniunea Comitelui de Bismarck e următoarea: Dacă se poate avea consimțământul Rusiei, atunci *a se primi* Coroana, fiindcă se pare că și Franța își dă consimțământul său; în asemenea caz e de dorit și adeziunea Angliei și a Austriei. Fără consimțământul probabil al Rusiei, *a nu primi*.

Ministrul de Schleinitz a cuprins situațiunea din punctul de vedere dinastic și prin urmare eventual primirea propunerii, dar nu vorbise încă cu Regele.

În genere situațiunea aci e neschimbată. Nu e nici o simpatie pentru războiu și totuș nu se știe cum va fi de evitat. O schimbare de persoane este în momentul actual imposibilă.

» 27 (8) Principele Carol pleacă la Berlin.

» 29 (10) Scrisoarea Principelui Carol către părintele Său:

Regele n'a pronunțat în fața mea nici un cuvânt despre cestiunea română. În schimb, Principele Moștenitor mi-a vorbit în amănunt despre ea și nu s'a arătat defavorabil lucrului. Un singur lucru îl stânjenea, anume că candidatura a fost pusă înainte de Franța, căci se teme ca aceasta să nu ceară Prusiei, la timp, o rectificare de teritoriu în schimbul favoarei ce-i acordă. Replica că, după părerea mea, Împăratul Napoleon nu se gândește la asemenea transacțiuni negustorești, ci că s'a fost condus în acest caz mai mult de considerațiuni de înrudire

decât de oarecari interese egoiste. De altmintrelea, Principele Moștenitor a găsit Mart. 29 (10) foarte onorabil ca o misiune atât de grea să fie propusă unui membru al Casei de Hohenzollern. Asemenea și Principele Frederic-Carol mi-a vorbit foarte deschis de cestiunea română; părea cu desăvârșire în curentul afacerii și a emis părerea că eram născut pentru ceva mai bun decât a domni peste niște Principate tributare. Pentru acest cuvânt el mă sfătuia să refuz coroana oferită. Mă prefăcuia a fi de o desăvârșită naivitate și răspunsei că afacerea era așa de puțin matură, în cât n'ar putea fi pentru moment cestiune nici de primire nici de refuz; că afară de aceasta, războiul bătea la ușă și cestiunea va fi pusă astfel pe planul din urmă.

O notiță din cancelaria Împăratului Napoleon III comunică următoarele:

Nici o alegere nu ar putea fi mai plăcută Împăratului ca aceea a persoanei în cestiune. Din nenorocire, un tractat se opune la alegerea unui Principe străin. Dacă celelalte Puteri ar voi să consimtă la anularea acestei dispozițiuni, Francia s'ar bucura; dar ea întâmpină în acest punct mare opunere.

Comitele de Flandra, refuzând a primi Coroana României, Locotenența Domnească hotărăște alegerea Principelui Carol de Hohenzollern printr'un plebiscit. » 30 (11)

Telegrama lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu, la Paris:

Brătianu sosit aci la București. Guvernul vă autoriză a propune oficial Coroana Principelui Carol. Răspundeți dacă primește. În acest caz, vom procede imediat la numirea Sa de țară.

Proclamațiunea Locotenenței Domnești către popor:

Români! În curs de zece ani ați dovedit de trei ori în fața Europei, prin acatele și voturile voastre, că sunteți o națiune, că aveți conștiința de drepturile și trebuințele voastre, că voiți Unirea și, ca scut al naționalității noastre, un Domnitor străin; și fiecare afirmare a voastră a fost aplaudată de toate națiunile, fie care act al vostru a fost recunoscut și confirmat de Puterile garante.

Faptul dela 11(23) Februarie, fiind o nouă și mult mai puternică afirmare, v'a atras și admirarea și iubirea mai a unanimității Puterilor celor mari. Această iubire, acest respect al autonomiei, al suveranității noastre, ele le-au arătat prin oprirea ori cărei interveniri, prin primirea oficială a Reprezentantului nostru și a Comisarilor de către Maiestatea Sa Sultanul și a Agentului guvernului de către Maiestatea Sa Împăratul Francezilor, și prin amânarea Conferințelor până ce, în fața nouălor împrejurări, veți fi vorbit din nou, vă veți fi afirmat din nou, veți fi pus cea de pe urmă mână la săvârșirea măreței voastre lucrări.

Dacă însă Puterile cele mari v'au lăsat deplină domnie asupra voastră înșivă, ele au ochii țintiți pe noi; căci de destinațiile României sunt legate și interese mari ale Europei și este dovedit până la evidență că acele interese nu pot să le

1866

Mart. 30 (11) lase a permite ca gurile Dunării să fie date în mâna unei națiuni desbinate, trunchiate, slabe, prin urmare, și cu totul departe de a fi bulevardul puternic pentru ridicarea căreia Puterile garante au vărsat sângele și comorile lor.

Pentru consolidarea acestui bulevard națiunea a cerut, cum ziserăm, la 1857 și 1859, un Domnitor străin.

Cel ales însă la 11 (23) Fevruarie, declarând oficial că din cauze de familie nu poate primi, noi, autorizați de voința națională, conduși de datoria ce avem de a pune frâu tuturor intrigilor și uneltirilor ce au de scop sugrumarea naționalității noastre, și siguri că de astă dată voința națiunii va fi încoronată de cea mai deplină izbândă, supunem la alegerea directă a națiunii, ca Domnitor al Românilor, pe **Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern**, ce va domni sub numele de **Carol I.**

Români! Dorința voastră nestrămutată de a fi o națiune tare, lumina ce ați dobândit prin atâtea lungi și dureroase suferințe, prăpastia dela gura căreia ne-a depărtat actul dela 11 (23) Fevruarie, și în care inimizii se silesc neconținut a a ne prăvăli, ne dă credința că veți da în unanimitate Coroana Principelui Carol I și veți face astfel ca peste puține zile Europa întreagă să repete unanima noastră strigare: *Trăească România una și nedespărțită.*

Jurnalul Consiliului de miniștri, propunând Locotenentei Domnești instituirea plebiscitului:

Astăzi, în treizeci Martie, una mie opt sute șaszeci și șase;

Luând în considerație depeșile d-lui Agent al Principatelor-Unite Române la Paris, Ion Bălăceanu;

Luând în considerațiune raportul d-lor Comisari Vasile Boerescu, Scarlat Fălcoianu și Ludovic Steege, și corespondența între acești domni cu Ministrul Afacerilor Străine al Belgiei, Rogier, prin care se constată că Maiestatea Sa Regele Belgiei a declinat acceptarea tronului României pentru Comitele de Flandra;

Consiliul de miniștri în unanimitate supun Înaltei Locotenente Domnești următoarele deciziuni, ce sunt a se lua:

I. Poporul român este chemat a se pronunța, prin un plebiscit, dacă voește să suie pe tronul ereditar al Principatelor-Unite pe Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern, sub numele de Carol I.

II. Plebiscitul să se facă în următorul mod:

Art. 1. Vor vota toți Românii în vârstă de 25 ani, cari se bucură de drepturile lor civile și politice și cari, prin legea electorală, însușesc condițiunile de alegători în comunele rurale și urbane.

Art. 2. La primirea acestui decret, autoritățile comunale, urbane și rurale, din toată România, vor deschide registre pentru înscrierea votului în cele patruzeci și opt de ore după primirea acestui decret. Prefecții și șefii de poliție prin orașe și subprefecții prin orașele și sate, se vor transporta în toate comunele

jurisdicțiunii lor spre a priveghea și a asigura înființarea și deschiderea acestor registre. Mart. 30 (11)

Art. 3. Aceste registre vor rămâne deschise, în toate cancelariile comunale ale României, dela 8 ore dimineața până la 6 ore seara, și aceasta din ziua de două Aprilie până la opt Aprilie seara.

Cetățenii vor înscrie însuși, sau (neștiind singuri a scrie) prin alții, votul lor în registre, cu arătarea numelui și pronumelui lor.

Art. 4. La sfârșitul terminului de mai sus și în cele dintâi douăzeci și patru de ore, cel mult, numărul voturilor date se va constata în ședință publică și se va adeveri la sfârșitul registrului de autoritatea comunală, care apoi va trimite registrul la prefectura județului.

Art. 5. În reședința fie-cărui județ tribunalul de întâia instanță, față fiind prefectul județului, și în București prefectul poliției, va face de îndată recensământul voturilor date în cuprinsul județului. Rezultatul acestei lucrări se va adresa Ministrului de Interne, prin calea cea mai repede.

Art. 6. Recensământul general al voturilor date de poporul român se va face la București în sânul unei Înalte Comisiuni, care se va institui prin un alt decret.

Rezultatul se va promulga prin puterea executivă.

Art. 7. Ministrul de Interne este însărcinat a activa și a regulariza formarea, deschiderea, ținerea, închiderea și trimiterea registrelor plebiscitului.

Decretul Locotenenței Domnești instituind plebiscitul:

Locotenența Domnească a Principatelor-Unite Române, la toți de față și viitori, sănătate !

Luând în considerațiune raportul d-lui Comisar Ion Brătianu; luând în considerațiune depeșile d-lui Agent al Principatelor-Unite Române la Paris, Ion Bălăceanu; luând în considerațiune raportul d-nilor Comisari Vasile Boerescu, Scarlat Fălcoianu și Ludovic Steege, și corespondența între acești domni și Ministrul Afacerilor Străine al Belgiei, Rogier, prin care se constată că Maiestatea Sa Regele Belgiei a declinat acceptarea tronului României pentru Comitele de Flandra; luând în privire jurnalul Consiliului de miniștri;

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Poporul român este chemat a se pronunța prin un plebiscit, dacă voește să suie pe tronul ereditar al Principatelor-Unite Române pe *Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern*, sub numele de *Carol I*.

Art. 2. Vor vota toți Românii de douăzeci și cinci de ani, cari se bucură de drepturile lor civile și politice și cari, prin legea electorală, însușesc condițiunile de alegători în comunele rurale și urbane.

Art. 3. La primirea acestui decret autăritățile comunale, urbane și rurale, din toată România, vor deschide registre pentru înscrierea votului. În cele 48 de ore după primirea acestui decret, prefectii și șefii de poliție prin orașe și

1866

Mart. 30 (11) subprefecții prin orășele și sate, se vor transporta în toate comunele jurisdicțiunii lor, spre a priveghea și a asigura înființarea și deschiderea acestor registre.

Art. 4. Aceste registre vor rămâne deschise, în toate cancelariile comunale ale României, dela 8 ore dimineața până la 6 ore seara, și aceasta din ziua de 2 Aprilie până la 8 Aprilie seara.

Cetățenii vor înscrie însuși, sau (neștiind singuri a scrie) prin alții, votul lor în registre, cu arătarea numelui și pronumelui lor.

Art. 5. La sfârșitul termenului de mai sus și în cele dintâi 24 de ore cel mult, numărul voturilor date se va constata în ședință publică și se va adeveri la finitul registrului de autoritatea comunală, care apoi va trimite registrul la prefectul județului.

Art. 6. În reședința fiecărui județ, tribunalul de întâia instanță, față fiind prefectul județului, și în București prefectul poliției, va face de îndată recensământul voturilor date în cuprinsul județului. Rezultatul acestei lucrări se va adresa Ministrului de Interne prin calea cea mai repede.

Art. 7. Recensământul general al voturilor date de poporul român se va face la București, în sânul unei Înalte Comisiuni, care se va institui prin un alt decret.

Rezultatul se va promulga prin puterea executivă.

Art. 8 și cel de pe urmă. Ministrul de Interne este însărcinat a activa și a regula formarea, ținerea, închiderea și trimiterea registrelor plebiscitului.

Apr. 1 (13) Se publică decretul Locotenenței Domnești pentru instituirea *Societății Literare Române*.

Serisoarea lui A. G. Goleșcu, Agentul român la Constantinopole, către Ion Ghica, Președintele Consiliului:

Îndată ce am primit depeșa D-voastre relativă la plebiscitul supus națiunii române pentru numirea Ducei de Hohenzollern ca Principe ereditar al Principatelor-Unite, m'am dus s'o comunic Înalțimii Sale Aali Pașa, pe care l'am găsit înștiințat despre fapt și foarte mișcat de întorsătura așa de neașteptată ce s'a dat afacerilor noastre.

Am amintit în această privință Înalțimii Sale intrigile urzite în țară de influențe străine pentru a aduce separațiunea Principatelor și necesitatea, ce se putea prevedea, de a înlătura pericolul recurgându-se la o măsură extremă. «Dacă intrigile rusești nu izbutesc să aducă separațiunea celor două Principate», zisesem în mai multe rânduri Ministrului Sublimei Porți, «și nu vor reuși, — vă pot asigura — nu vă temeți că aceeași influență străină se va întoarce în altă parte și le va împinge atunci către independență? Și cum eram puși în fața acestui pericol comun, nu trebuie să ne felicităm că înțelepciunea guvernului nostru a știut să găsească o ieșire fericită în alegerea Ducei de Hohenzollern? Această alegere, cu o singură lovitură, scapă, în adevăr, și interesele țării și drepturile Porții».

Înalțimea Sa Aali Pașa, care abia putea să-și stăpânească supărarea, mi-a răspuns că știă foarte bine că guvernul nostru eră stăpânul situațiunii și că nu pentru a preveni o criză iminentă recursese la această măsură, ci pentru a pune

în lucrare un plan pus la cale la Paris și pe care d-l Brătianu venise să-l aducă la București. Am răspuns Ministrului Sublimei Porți că trebuia cel puțin să admită, că eu puteam să nu fi avut nici o cunoștință de ceea ce se petrecea sau se petrecuse la Paris sau la Berlin, când i-am cetit diferitele depeși ale Excelenței Voastre, prin cari mă informați despre intrigile urzite de influențe străine și când i-am atras atențiunea asupra rezultatelor probabile ale unei astfel de stări de lucruri. Trebuie să adaog că cu două zile mai înainte, Înălțimea Sa Aali Pașa, pentru a răspunde la nouele mele observațiuni cu privire la acele intrigi, îmi zisese: «Îmi vorbiți mereu de intrigile Rusiei pentru a provoca separațiunea; dar noi nu putem nimic în contra intrigilor străine!» Ori cum, el a terminat zicându-mi că va supune acest nou incident colegilor săi și că, pentru moment, nu putea să-mi spună nimic, decât că Poarta va fi nevoită să ia de acum înainte măsuri în contra noastră. L-am părăsit, bine încredințat că cel care poate lovi nu amenință el mai întâiu.

A doua zi, m'am dus să comunic Lordului Lyons depeșile prin cari îmi faceți cunoscut câteva amănunte asupra tristelor întâmplări dela Iași. Doream să fac bine cunoscut Senioriei Sale caracterul acelei întreprinderi nebunești, cari sunt adevărații ei autori și cum manoperile lor erau cunoscute de poliție. Ambasadorul Angliei trebuia să vadă în cursul zilei pe Miniștrii Sultanului și să combată ori ce tendință s'ar putea naște în spiritul lor în sensul unei ocupațiuni.

N'am putut comunica aceleași amănunte Ambasadorului Franciei, pentru cuvântul că mi-a fost peste putință să-l văd; dar știu că dimineața văzuse pe Miniștrii turci și că le vorbise în acelaș sens. Între altele le-ar fi spus, că pentru a se gândi la puterea armelor, trebuiau să aibă bani în deajuns și că acest Duce, pe cari noi îl scosesem înainte, este aliatul multor Curți și prieten cu toți oamenii puternici ai Europei. Încă nu știu care e modul de a vedeà al Reprezentanților Austriei și Rusiei în privința încercării dela Iași; știu numai că azi dimineață generalul Ignatieff pretindea că nu are nici o cunoștință directă. Cât despre numirea Ducelui de Hohenzollern prin votul poporului, mi-a spus alaltăieri că d-l Offenbergh îi telegrafiasse intențiunea D-voastre în această privință cu trei zile înainte ca D-voastră să fi decretat măsura; a adaos râzând că fără îndoială lumea numai decât se va acăța de această împrejurare pentru a-i atribui lui punerea în lucrare a acestui nou expedient; la care și eu am răspuns râzând: «Cu atât mai bine, vom fi atunci în drept a ne aștepta ca Rusia să-și respecteze opera».

Termin rugându-vă, Domnule Ministru, a numi cât de curând pe secretarul Agenției, care mi-e foarte trebuincios în aceste împrejurări. Dacă Excelența Voastră nu are pe nimeni în vedere, i-aș propune pe Serghie, care stând de multă vreme la Constantinopole, trebuie să cunoască și limba turcească și pe oamenii țerii.

1866

Apr. 1 (13)

Scrisoarea d-lui Green, Consulul Marii Britanii la București, către Ion Ghica:

Sunt însărcinat de guvernul Majestății Sale Britanice a comunica guvernului provizoriu al Principatelor o hotărîre luată de Conferința din Paris, în ședința dela 4, luna curentă, a cărei copie, Domnule Ministru, veți găsi-o aci alăturată.

Veți vedea din ea, Domnule Ministru, că în fața evenimentelor ce s'au săvârșit la București, Conferința a socotit nimerit să aștepte informațiuni ulterioare, înainte de a se gândi la măsurile de luat. Ea e prea puțin informată de împrejurările ce au însoțit ultimele acte ale guvernului provizoriu, pentru a aprecia cu dreaptă judecată cauza și importanța lor; astfel, ea lasă toată răspunderea actelor pe sama acelora cari le-au plănuir, dar e foarte necesar ca nici guvernul provizoriu nici populațiunile moldo-valahe să nu se înșele asupra adevăratei lor pozițiuni.

Sunt însărcinat a mă folosi de ori ce ocaziune pentru a aminti membrilor guvernului provizoriu și fruntașilor țerii înțelegerile internaționale și a-i abate dela ori ce act care ar tinde să schimbe relațiunile între Principate și Curtea suzerană. Dar tot ceea ce se va face de noua Adunare, ca reprezentată a dorințelor populațiunilor, în conformitate cu aceste relațiuni și cu înțelegerile internaționale, va fi obiectul unei atențiuni binevoitoare din partea Puterilor reprezentate în Conferință și mereu inspirate de dorința de a ajunge la o stare de lucruri care va întări odihna, bunul traiu și prosperitatea Principatelor Moldo-Valahe.

Vă rog, Domnule Ministru, să binevoiți a aduce la cunoștința guvernului provizoriu hotărîrea aci anexată.

» 2 (14)

Proclamațiunea Consiliului de miniștri către popor:

Români! Înalta Locotenență, prin proclamațiunea Sa, v'a dat în cunoștință că dela voi numai depinde acum fericirea României, și putem zice ființa ei.

Sunt zece ani de când în trei rânduri și în cele mai mari și mai solemne ocaziuni ați declarat, ați votat în unanimitate, că cunoașteți că împrejurările politice și pozițiunea noastră geografică cer imperios: sau să fim o națiune unită și tare, sau să pierim, și că nu vom putea fi o națiune de nu vom avea pe tronul României un Domnitor care să fie membru al uneia din familiile domnitoare în Occident. Astăzi dorința voastră e împlinită mai mult încă decât cea mai mare ambițiune națională ar fi putut pretinde.

Principele Carol I este membru a două familii domnitoare și cari încă sunt din cele mai strălucite, din cele mai puternice. Este rudă de aproape, și încă din ramura de sus, cu familia regească a Prusiei, cu acea familie ce totdeauna a născut din sânul său eroi și care a dat pe Frederic cel Mare, ce prin știința și voința sa prefăcù Ducatul cel mic ce i-a încredințat națiunea într'unul din cele mai puternice Regate ale Europei.

E rudă, prin două ramure, cu Napoleon III, și încă considerat ca făcând parte din însăș acea familie Bonaparte, însemnată de mâna lui Dumnezeu, ce

detele lumii încremenite doi Napoleoni cari, adorați ca niște semize, o conduce Apr. 2 (14) seră, cum conduce magnetul ferul, la democrație, la respectul naționalităților, la gloria cea adevărată și nepieritoare.

E fiul Alteței Sale Regale *Carol-Antonie-Ioachim, Principe de Hohenzollern*, capul partidei liberale a națiunii celei mai liberale și celei mai învățate din lume, a națiunii germane. Fiul singurului Principe din lume care, pentru unirea, pentru unitatea Germaniei, a știut a merge cu sacrificiul până a se coborî de pe tron, și care astăzi stimat, adorat de glorioasa Germanie, este unul din cei mai de căpetenie conducători ai ei spre libertate și unitate.

Carol I, al Românilor, este el însuș unul dintre cei mai stimați și iubiți Principi ai Europei, pătruns de cele mai nobile și liberale principii, modest, cum este totdeauna virtutea, și tare ca credința când are o datorie de împlinit.

Români! Cu mâna pe conștiință, în acest moment sacru, în care în adevăr cerul se deschide pentru România spre a înregistra nemurirea ei ca națiune, jurăm înaintea voastră, înaintea lui Dumnezeu și a Europei, că avem asigurarea că *Carol I* al Românilor va conduce România pe calea dreptății, a virtuții, a libertății și că numai cu El și prin El ea va putea fi, și își va putea îndeplini misiunea ce i-a însemnat Provedința. În picioare dară, Români! Ora mântuirii a sunat. Cartea vieții României s'a deschis înainte-vă; cu o mână pe ranele voastre cele sângerânde, și cari erau în ajun de a cangrenă, și în cealaltă cu pana vieții, mergeți și scrieți în plebiscit, *Carol I* Domn al Românilor. Provedința, voind a ne lumina prin semne chiar, a făcut că în ziua de 8 (20) Aprilie, în care se închide plebiscitul, *Carol I* împlinește 27 ani. Provedința voind a ne deșteptă, a făcut ca Dunărea, acest fluviu căruia datorim protecțiunea Europei, să ia naștere, să aibă izvorul, în țara chiar unde s'a născut *Carol I*, Domnul României. Votați, dar, Români, cu vechea voastră credință, votați cu tăria voastră românească, votați în unanimitate și fără un minut de șovăire, și intrigile toate se vor nimici, și cu proclamarea votului vostru se va proclamă, se va afirmă, ființa patriei române.

Principele Carol cetește în Casino regimentului Său din Berlin următoarea telegramă adusă de ziare :

București 1 (13) Aprilie. Locotenența Domnească și Ministerul au propus astăzi prin afișe pe Principele Carol de Hohenzollern ca Principe al României sub numele de Carol I. Circulă șvonul că Principele va sosi în curând. Pare că poporul simte o bucurie foarte vie.

Telegrama Regelui Wilhelm al Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.

Dacă ai primit știrea din București din 13, atunci răspunsul sprijinindu-se pe mine, nu poate fi decât negativ. Îți scriu astăzi.

1866

Apr. 2 (14) Scrisoarea Colonelului de Rauch, către Principele Carol-Anton de Hohenzollern :

Ieri seară am fost chemat la Maiestatea Lor, la serata muzicală. Regele m'a luat la o parte într'o cameră separată și s'a exprimat precum urmează: «N'am răspuns încă Principelui, pentru că am tot așteptat cele din urmă știri din Paris, dat fiind că Poarta a declarat că va rechemă pe Ambasadorul său dela Conferință, dacă ar fi vorba de alegerea unui Principe străin. Dacă Puterile garante ar lua în considerațiune această declarațiune a Porții, alegerea unui Principe de Hohenzollern ar deveni imposibilă ; iar dacă majoritatea s'ar pronunță în favoarea unui Principe străin și dacă noua Cameră, ce are să fie din nou convocată la București, s'ar declară în acelaș sens, atunci cestiunea ar intra într'o nouă fază. Cu toate acestea, pentru a nu lăsa pe Principe să aștepte prea mult, îi voi face cunoscut zilele acestea vederile mele asupra unei eventuale primiri sau a unui refuz a Coroanei române».

Scrisoarea Comitelui de Bismarck către Principele Carol-Anton de Hohenzollern :

De vreme ce a rămas ca Maiestatea Sa Regele să transmită Alteței Voastre Regale un răspuns direct la scrisoarea ce I-ați adresat, eu pot să mă abțin de a intra în examinarea mai departe a cestiunii și mă mărginesc să relevez, ca opiniune personală, că pentru situațiunea eventuală a viitorului Principe al României va fi hotărîtoare atitudinea ce vor lua Franța și Rusia în privința lui și în privința cestiunii Principelui străin. Dacă lipsește viitorului Suveran al Principatelor Dunărene sprijinul uneia din aceste două Puteri, pozițiunea sa, după părerea mea, și fără a prejudeca viitorul, va fi dela început peste puțină de mănținut.

Scrisoarea Regelui Wilhelm al Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern :

Am amânat din zi în zi acest răspuns la scrisoarea ta dela 4 a lunei curente; n'am crezut necesar a-l grăbi, fiindcă știrile dela Conferința din Paris, ca și cele din Constantinopole, lăsau a se înțelege, că cestiunea română va fi amânată pe câtă vreme Poarta s'ar opune în mod hotărît a admite vreodată un Principe străin, și ar refuză chiar a mai lua parte la Conferință dacă cumva o asemenea candidatură ar fi propusă. Așa stăteau lucrurile, când azi dimineață am fost surprins de o telegramă din București care m'a făcut să-ți scriu la rândul-mi pe aceea ce ți-am trimis (1). Întâiu, în ceea ce privește această fază cu totul nouă a afacerii, nu s'ar putea aștepta de pe acum o hotărîre din parte-ți, dacă un demers oficial din București nu te obligă la aceasta în mod direct. Cum depeșa de astăzi nu vorbește decât de o propunere pentru fiul tău, a cărei primire, acolo în Principate cât și la Constantinopole și Paris, trebuie mai întâiu așteptată, mi

(1) «Colonelul Rauch pleacă astă seară cu o scrisoare».

se pare foarte prudent să fim din parte-ne foarte cu băgare de samă în răspun- Apr. 2 (14)
sul nostru.

Cât despre modul tău de a privi chemarea la tronul român, făcută fiului tău Carol, am fost firește surprins a vedea, că tu ai examinat-o în toate amănuntele ei. Înainte de toate datorită unui părinte este a-și spune părerea asupra soartei copiilor săi. Tocmai aceasta ai făcut tu supunând această părere la aprecierea mea ca șef al familiei.

Înțeleg perfect modul tău de a privi cestiunea din punctul de vedere politic, care reiese din comunicările lui Brătianu; îl înțeleg mai ales întru atât întru cât e vorba de Prusia, ca statul care nu este direct interesat în cestiune, prin urmare cel mai nimerit pentru a chema un membru al Casei lui domnitoare la tronul român, fără a atăta gelozia marilor Puteri, mai direct interesate în afacere. Dar răspunzând la un asemenea apel, Prusia de aci înainte n'ar mai putea păstra în fața vreunui conflict în Orient aceeași situațiune neutră pe care a observat-o până în prezent; căci, chiar dacă fiul tău ar ieși din cercul relațiilor mai de aproape cu Casa noastră, ar rămâne totuși un fel de obligațiune morală de a interveni în favoarea sa în caz de pericol. Însă nu s'ar putea prevedea până unde o astfel de legătură morală ar putea să ducă Prusia; odată mijloacele diplomatice rămase fără succes, n'ar rămâne decât a-i refuza ori ce sprijin material, dată fiind situațiunea noastră geografică față cu acele țeri. Tocmai pentru acest motiv Prusia s'ar vedea constrânsă să respingă o astfel de obligațiune morală, ceea ce pe de altă parte ne-ar pricinui de sigur un sentiment dureros.

Deci din punctul de vedere politic prusian n'aș putea dori ca un Hohenzollern să fie chemat la tronul României.

Dar și în ceea ce privește pozițiunea fiului tău și a urmașilor săi fi-va ea așa de îmbucurătoare cum și-o poate cineva închipui? Înainte de toate, suveranul viitor al României rămâne vasal al Porții. Este aceasta pentru un Hohenzollern o situațiune acceptabilă și demnă? Chiar dacă se poate spera, că în viitor ea se va transforma într-o situațiune independentă, suverană, momentul de a realiza acest țel este încă foarte depărtat. Și el ar putea fi precedat de svârcoliri politice cari poate nu ar îngădui nici chiar Suveranului Principatelor Dunărene a se mănține în situațiune. În fața unor asemenea perspective, situațiunea actuală a fiului tău și viitorul său nu sunt oare mai fericite? Pus fiind cazul că eu consimt la acceptarea alegerii, dacă unul din fiii tăi va fi ales la tronul României, există vreo garanție ca această monarhie electivă, chiar dacă ar fi constituită în mod ereditar, să rămână credincioasă Principelui ales acum? Trecutul acestor țeri mărturisește contrarul și experiența altor State cu tron electiv, atât vechi și puternic stabilite, cât și din nou întemeiate, arată cât sunt de nestatornice în timpul nostru niște asemenea edificii.

Ceea ce înainte de toate trebuie luat în băgare de samă în cestiunea aceasta este atitudinea luată față de ea de către Puterile reprezentate la Conferința din

1866

Apr. 2 (14) Paris. Sunt două cestiuni cari încă nu s'au rezolvat: *a)* Unirea, da sau nu; *b)* Principele străin, da sau nu.

Rusia și Poarta sunt contra Unirii; dar pare-se că Anglia s'ar uni cu majoritatea, dacă aceasta s'ar rosti pentru Unire, și, în acest caz, Poarta va trebui să se supună.

Aceste două State sunt de asemenea contrarii alegerii unui Principe străin ca Suveran al Principatelor Dunărene. Am și amintit la început acest fapt, în ceea ce privește Poarta; cât despre Rusia, am avut ieri o comunicare că ea nu se unește de loc cu proiectul numirii fiului tău și va reclama ca Conferința să-și reiă din nou lucrările. Toate acestea nu fac să se întrevadă o deslegare simplă a cestiunii. De aceea trebuie să te îndemn a supune cazul unei nouă examinări. Chiar dacă Rusia, firește contra voinței sale, ar trebui să consimtă la alegerea unui Principe străin, e de prevăzut că vor fi în România intrigi peste intrigi între Rusia și Austria; și cum aceasta din urmă ar vota mai bucuros pentru o astfel de alegere, ar fi indicat ca România să se sprijine pe Austria în contra Rusiei. Ar rezultă din aceasta că regatul din nou întemeiat cu dinastia sa s'ar afla dela început în partea principalului adversar al Prusiei care, cu toate acestea, trebuie să-i dea un Principe!

Din cele ce am spus vei înțelege că, pentru considerațiuni dinastice și politice, nu-mi înfățișez această importantă cestiune în coloare așa de roză ca tine. Ori cum, trebuie să așteptăm ce ne vor aduce zilele viitoare din București, Petersburg și din Constantinopole, și dacă Conferința din Paris se va întruni iarăși în curând.

P.S. O comunicare primită astăzi dela Ambasadorul francez dă dovada că Împăratul Napoleon e în dispozițiuni favorabile planului. Dar situațiunea n'ar putea fi asigurată decât dacă Rusia aderă; în puterea comunității de religie, a vecinătății geografice și a vechilor relațiuni, Rusia posedă o influență în contra căreia un Principe nou n'ar putea să se mențină în mod durabil într'o țară slabă și sfâșiată. Deci dacă tu vrei să urmărești mai departe această afacere, fiul tău ar trebui înainte de toate să câștige adeziunea Rusiei. În tot cazul, până în prezent perspectiva de reușită în această direcțiune nu e favorabilă.

Primesc chiar acum o telegramă importantă. Aștept scrisoarea ta.

» 3 (15) Memoriul prezentat Conferinței din Paris de către Delegații Principatelor-Unite Române, V. Boerescu, L. Steege și Sc. Fălcoianu:

Tractatul din Paris dela 30 Martie 1856 a recunoscut și garantat drepturile pe cari Românii le aveau *ab antiquo*.

Articolele 22 și 23 din acest Tractat le-au asigurat libera exercitare a autonomiei lor naționale care a fost pusă, pentru viitor, sub garanția comună a Înalțelor Puteri contractante.

Convențiunea semnată la Paris la 19 August 1858 între aceleași Puteri garante, pentru a stabili bazele organizațiunii sociale a Principatelor, începe, în

articolul 2, prin proclamarea din nou a dreptului public al Românilor și a autonomiei lor naționale, astfel precum rezultă din tractatele sau capitulațiunile ce au încheiat cu Sublima Poartă și pe cari Convențiunea anume le menționează.

În sfârșit, prin chiar actul adițional al Convențiunii dela 1858, act la care au aderat Reprezentanții Puterilor garante în Conferința dela 24 Iunie 1864, este constatat încă odată că Principatele-Unite pot, fără nici o intervenție străină, să modifice sau să-și schimbe Constituțiunea lor precum și legile cari cârmuesc administrațiunea lor internă.

E deci neîndoios că toate aceste acte internaționale au avut de țel să asigure Românilor libera exercitare a autonomiei lor.

Astfel, tot în Conferințele dela 1856, când a fost vorba de organizarea Principatelor, Plenipotențiarii Puterilor au fost în unanimitate de acord asupra necesității de a cunoaște mai întâiu dorințele populațiunilor «de cari totdeauna e bine a ține socoteală» — adăogea primul Plenipotențiar al Marii Britanii — și se vede din protocoalele VI, IX și XXII cât de mult s'au preocupat a asigura expresiunea sinceră și liberă a acelor dorințe.

Divanurile *ad-hoc* au exprimat, într'adevăr, în mod liber și fidel, voința țerii cuprinsă în aceste patru puncte:

Autonomia românească;

Unirea Principatelor;

Guvern constituțional;

Principe străin, luat din una din Dinastiile domnitoare ale Europei, cu ereditatea tronului.

Cele dintâi trei dorințe sunt astăzi fapte împlinite, recunoscute prin Convențiunea din 1858 și prin alte acte internaționale de mai târziu, și fac astfel parte din dreptul public european.

Autonomia Principatelor-Unite, precum și dreptul lor de a se cârmui constituționalicește, sunt puse sub paza și garanția marilor Puteri europene.

Unirea Principatelor care se întărește din ce în ce, atât prin actele internaționale ce neconțin o afirmă, cât și prin foloasele diverse și multiple ce găsesc membrii unei aceleiaș națiuni de a formă numai un singur corp, a devenit pentru Români mai mult decât un fapt, a cărui existență și trăinicie n'ar mai putea fi puse în îndoială; pentru ei este o dogmă, o credință ce nu s'ar mai putea sfărma fără de a sfărma și ființa intelectuală care o are. Intriga, calomnia, interesele egoiste ale câtorva indivizi interesați personal la vechea stare de lucruri, nu mai pot nimic în contra credinței și sentimentelor unei întregi națiuni, care ține mai mult ca totdeauna la ceea ce a obținut și care știe că Unirea existând în virtutea unei dorințe solemne, de atâtea ori exprimată și recunoscută prin acte internaționale, nu poate fi pusă din nou în cestiune la fie care schimbare de Domn după placul intrigii.

Deci nu mai rămâne Românilor decât să obțină împlinirea celei de a patra dorințe a lor relativă la un Principe străin ereditar, dorință pe care Divanurile

1866

Apr. 3 (15) *ad-hoc* au exprimat-o solemn în 1857 și pe care Adunările române din 1866 au repetat-o cu atâta voință și stăruință după abdicarea Principelui Cuza.

Această dorință n'a fost nici de cum formulată sub o impresiune fugitivă, nu e nici de cum rezultatul unei surprinderi; ea este urmarea logică a autonomiei ce aparține Românilor. Ea nu este numai conformă cu dreptul lor, ci e îndreptățită prin necesități practice și locale de mult timp recunoscute; în sfârșit ea este pentru Principatele-Unite singurul mijloc de a ieși dintr'o stare de lucruri intolerabilă.

Idea unui Principe străin este veche; votul dela 11 (23) Fevruarie trecut n'a fost decât o nouă manifestare a ei. Ea datează dela 1821, adică chiar dela epoca emancipării Românilor, când au scăpat de regimul Domnilor din Fanar, și curând născută, ea a fost împărtășită de toată partea inteligentă a populațiunii din cele două Principate. De atunci încolo, de când sub Regulamentul Organic poporul român a putut să se bucure de o organizațiune socială regulată și de liniștea necesară, ea n'a făcut decât să se răspândească și să dobândească putere. Un diplomat francez, d-l Bois-le-Comte, care se află în țară la 1834, constată existența ei într'o scrisoare pe care a publicat-o ziarul *Moniteur français* dela 18 Septemvrie 1856. În această scrisoare se spune, între alte lucruri :

«La idea unirii celor două provincii se adaoage aceea de a încredința cârma *unui Principe străin*. Și aceasta este o dorință generală, ce nu e înăbușită decât în aceia cari și-ar simți interesele lor private compromise prin realizarea ei...».

Și, în adevăr, idea de a încredința frânele țerii unui Principe ereditar ieșit dintr'o familie domnitoare a Europei, și a cărui cârmuire să nu mai fie expusă hărțuielilor, schimbărilor și nestatorniciilor inerente cârmuirii unui Principe pământean, n'ar putea fi displăcută decât acelor Români cari ar nădăjdui să aibă Principatele pentru dânsii, pentru favoriții lor și pentru alți interesați. Cât despre oamenii inteligenți, oameni de bine, cari pun interesele obștești mai presus de interesele lor, ei n'au încetat până la 1856 a o sprijini cu condeiul sau cu cuvântul lor, silindu-se nu numai a o răspândi în țară, ci încă a o propaga în Europa, a o face primită de către Cabinete.

Sub impresiunea acestei idei atât de generale și la realizarea căreia Românii țineau cu atâta tenacitate, d-l Baron de Bourqueney, în a doua Conferință din Viena la 1855, ceti un memorandum, unde zicea relativ la forma de guvernământ a Principatelor:

«Ar fi deci două căi de urmat: sau a ne mărgini pentru moment la proclamarea principiului succesiunii ereditare, dând Domnia, cu un titlu ce ar fi de hotărât, unui Principe din țară, ale cărui titluri și lealitate Poarta și-ar rezervă dreptul să le aprecieze ea însăși, într'un timp dat; sau a deslegă îndată cestiunea, luând un Principe dintr'una din familiile domnitoare ale Europei, măsură care ar fi poate cea mai bună».

Și d-l de Bourqueney demonstră preferința ce i se părea că merită această din urmă cale, cerând în acelaș memorandum ca să se stabilească în Principate

«un sistem care să se apropie cât mai mult posibil de forma monarhică, *care* Apr. 3 (15) *singură putea răspunde la scopul ce se avea în vedere*».

În anul următor, 1856, Puterile întrunite în Congres la Paris hotărîră, prin articolul 24 al Tractatului din Paris, că în fiecare din cele două Provinciile un Divan *ad-hoc*, compus astfel ca să constituie reprezentarea cea mai exactă a intereselor tuturor claselor societății, va fi chemat să exprime dorințele populațiilor relativ la organizarea definitivă a Principatelor.

Acele Divanuri se întruniră, în adevăr, la 4 Octomvrie 1857 la Iași și la 11 Octomvrie la București.

Credincioasă reprezentațiune a țerii, ele nu se mărginiră a exprima dorințele ei relative la un Principe străin și la ereditatea tronului; ele desvoltară încă, în memoriile speciale, considerațiunile în puterea cărora lucrase, și făcură aceasta cu atâta energie și adevăr, în cât noi înșine nu credem că putem face mai bine decât a reproduce, în parte, argumentele lor în favoarea acestui principiu.

În memoriul moldovenesc se zicea: «Considerând că Principatele sunt însetate de legalitate, de stabilitate și de demnitate națională; că ele cer să trăească viața lor proprie și că nu le pot dobândi decât reîntorcându-se la vechiul principiu *al eredității tronului* care, în primele timpuri ale fundării Principatelor și chiar în urma Capitulațiunilor, a existat în familiile lui Radu Negru și a lui Bogdan Dragoș, și puinduse în capul Principatelor-Unite un *Principe străin*, ales dintre dinastiile domnitoare ale Europei, afară de acele ale Statelor vecine, spre a nu motivă înrăuriri străine.

«Adunarea *ad-hoc* a Moldovei declară că dorințele, cele dintâi, cele mai mari, cele mai generale și cele mai naționale ale țerii sunt... 3-lea. Un Principe străin cu moștenirea tronului, ales dintr'o dinastie domnitoare de ale Europei».

Adunarea *ad-hoc* a Țerii-Românești în actul său explicativ despre dorințele populațiilor, este tot așa de lămurită ca și Adunarea moldovenească. Ea zice în privința acestei a treia dorințe: «Cestiunea Unirii Principatelor într'un singur Stat prezintă, ca corolar neapărat, cestiunea Șefului noului Stat; și, privind mai cu samă sistemul guvernamental astăzi domnitor în Europa, principiul *eredității tronului* în România apare singurul capabil a asigura noului stabiliment politic toate garanțiile de stabilitate, de prosperitate și de tărie ce-și făgăduesc ai săi fondatori. Ca Principele domnitor să poată preveni geloziiile și rivalitățile ce ar face neapărat să se nască în lăuntrul României un simplu cetățean român chemat la tronul noului Stat; ca el să nu fie presupus că are legături luate mai dinainte, că are preferințe pentru cutare sau cutare partid, familie ori persoană; ca să inspire o deplină încredere supușilor săi, dându-le toate garanțiile de nepărtinire și de neatârnavă, garanții ce nu ar putea da un Domnitor pământean; ca prin legăturile sale de sânge să înlesnească introducerea României în marea familie a Statelor europene și să-i asigure mai bine al lor sprijin; ca să se poată bucura înăuntru și în afară de au-

1866

Apr. 3 (15) toritatea, de prestigiu, ce se cuvin unui Suveran, unui fondator de dinastie mai cu samă; pentru toate aceste cuvinte face trebuința ca Principele domnitor al României să fie ales din una din familiile suverane ale Europei; și această trebuință este imperioasă, absolută, căci, caută s'o mărturisim, regimul Domnitorilor pământeni este atât de compromis în România, în cât astăzi un Domn ales dintre pământeni, chiar de ar fi un om de geniu și de ar avea virtuțile unui sfânt, nu s'ar putea susține mult timp în contra generalei și neștrămutatei dorințe a Românilor de a avea un Domn dintr'o dinastie europeană. Astfel Înaltele Puteri garante, în înțelepciunea și sollicitudinea lor pentru Principate, pot vedeă că, refuzându-se un Principe străin, calamitățile și suferințele în cari zăcem de secol, nu numai n'ar încetă, dar s'ar înmulți cu un Principe pământean.

„Dreptul Românilor de a alege, în virtutea capitulațiunilor, pe Principele lor domnitor de unde ar voî, și de a-l declară ereditar, precum și interesul lor de a o face în împrejurările de astăzi, sunt necontestabile.

«Românii dar exprimă o dorință legitimă și legală, o dorință simțită de toți, pe care Europa de sigur o va încuviința, cerând să aibă în capul Statului român un Domn cu moștenire ales, dintr'una din familiile domnitoare ale Europei».

Iată în ce chip lămurit s'au exprimat, asupra cestiunii Principelui străin, Corpurile oficiale, constituite chiar de Europa în așa fel ca să reprezente exact interesele țerii. Actele publice cari conțineau acele declarațiuni au trebuit să fie comunicate celor șapte Puteri prin Comisarii lor respectivi, când ele s'au întrunit din nou în Conferință la Paris, la 22 Maiu 1858.

Cestiunea Principelui străin a fost din nou pusă la ordinea zilei în această Conferință, ca și acea a Unirii, și a dat loc la nouă discuțiuni. D-l Comite Walewski, în ședința dela 22 Maiu, a pus-o întocmai cum o pusese d-l de Bourqueney la Viena în 1855: «Studiul aprofundat al cestiunii», zise el, «făcut chiar «la fața locului de Agenții francezi, a întărit guvernul Împăratului în convingerea «că combinațiunea care ar atinge mai bine scopul propus și care în acelaș timp «ar răspunde mai desăvârșit la dorințele populațiunilor, ar fi unirea Moldovei «și Țerii-Românești într'un singur Principat *cărmuit de un Principe străin*».

D-l de Kiseleff, Plenipotențiarul rus, care cunoștea mai bine ca ori cine dorințele și interesele Principatelor, sprijini, în aceeaș ședință, declarațiunea d-lui de Walewski, adăogând că ceea ce crezuse altă dată credeă încă astăzi și că privea unirea Principatelor *sub un Principe străin ca rațională, „legitimă și necesară.”*

Cu toate acestea, Conferința nu crezù că trebuie să țină socoteală de dorința relativă la Principele străin. Totuș Românii, recunoscători pentru bunăvoința cu care Înaltele Puteri primise celelalte dorințe, și pentru a nu complica opera diplomației, consimțiră să facă încă odată experiența cu un Principe pământean, dar continuând a-și mărturisi dorința lor de a vedeă un Principe străin așezându-se pe tronul Principatelor-Unite.

Domnia Principelui Cuza n'a fost, într-o câtva, decât un interimat, o păsuială pentru a ajunge la realizarea dorinței exprimate atât de tare și atât de adesea și s'ar putea chiar zice că Principele pământean, ales în 1859, n'a fost decât locuitorul Principelui străin; declarațiunile oficiale ale Corpurilor Statului, și chiar acele ale Principelui Cuza însuși, sunt o probă irecuzabilă.

Astfel, înainte de a procede la alegerea din 5 (17) Ianuarie 1859, Adunarea Moldovei a făcut această importantă declarațiune, semnată de aproape unanimitatea Deputaților, între cari și Colonelul Cuza:

«Adunarea Electivă a Moldovei declară, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, că Unirea Principatelor într'un singur Stat și sub un Principe străin «din familiile domnitoare ale Europei, cerută în unanimitate de Adunările *ad-hoc*, «în memorabilele zile de 7 și de 9 Octomvrie 1857, a fost, este și *va fi* mereu «dorința cea mai vie, cea mai aprinsă, cea mai generală a nației române;

«Adunarea Electivă a Moldovei în numele țerii, rostește adâncă ei părere «de rău că această mare dorință *singura care împlinită poate asigura fericirea «a cinci milioane de Români*, nu s'a împlinit;

«Totuși ea prețuește și îmbrățișează o Constituție care cuprinde elemente ce «ținesc la realizarea dorințelor *unanime și constante* ale nației.

«Adunarea Electivă sperează că Europa, în dreptatea sa, *va ține samă de «dorințele rostite în atâtea rânduri și cu stăruință de întreaga nație*».

La câteva zile după îndoita sa alegere, Principele Cuza, într-o scrisoare pe care o adresează Puterilor garante și publicată de *Monitorul moldovenesc* din 5 Februarie 1859, face din parte-i această declarațiune nu mai puțin semnificativă:

« Întemeindu-mă pe votul Divanurilor *ad-hoc*, rostit din nou «de Adunarea Electivă a Moldovei, în ședința sa din 5 (17) Ianuarie, constat încă «odată că țara a cerut unirea cu un Principe străin. Cât despre mine «voiu fi totdeauna gata de a mă întoarce la viața privată dacă marile «Puteri, luând în băgare de samă dorințele legitime ale unei nații ce aspiră a «se desvoltă și care vede dinaintea sa deschizându-se calea unui nou viitor, ar «consfinți prin hotărîrea lor, o combinațiune care, pentru această nație, ar în- «deplini toate speranțele ei».

Câteva luni după aceasta, Comisiunea centrală din Focșani, al cărei rol eră acela de păzitoare a Constituției, de putere ponderătoare între cele două Adunări, repetă declarațiunea Divanurilor *ad-hoc*, răspunzând în acești termini la Mesagiul de deschidere:

«Simbol al Unirii celor două Principate române, Înălțimea Voastră a în- «țeles, prin inițiativa ce a luat față de Puterile garante și prin declarațiunile «solemne ce a făcut în Adunările Elective ale celor două Principate, că singurul «mijloc de a întări Unirea noastră națională este a împlini dorințele Divanurilor «*ad-hoc* manifestate în anul 1857, când aceste două țeri au fost consultate de «marile Puteri ale Europei.

1866

Apr. 3 (15)

«Ereditatea în persoana Șefului Statului va pune un frâu ambițiunilor ri-
«vale și va simboliză în acelaș timp cu mai multă putere Unirea Principatelor.

«Un Principe străin va legă mai strâns cu Europa aceste două țeri și va
«stabilî o solidaritate între familiile domnitoare și cârmuirea noastră, asigurân-
«du-i sprijine puternice.

«Pătrunși de aceste adevăruri . . . noi rugăm pe Înălțimea Voastră să caute
«a profita de toate ocaziunile favorabile cari pot să ne conducă la acest țel dorit».

În sfârșit, la deschiderea ultimei sesiuni legislative, la 17 Decemvrie 1865, Principele Cuza nu a ezitat, în discursul său de deschidere, să amintească țerii că El este totdeauna pentru marile principii proclamate de Divanurile *ad-hoc*, și că nu a primit Coroana *decât ca un depozit sacru*.

Din toate cele de mai sus se vede cu câtă tenacitate națiunea română a stăruit în dorința sa de a fi cârmuită de un Principe străin. Ce spectacol mai impunător ca această manifestație pașnică a unui întreg popor, care exprimă astfel, în toate ocaziunile și sub toate formele, voința sa tare de a nu mai trăi într'o stare provizorie, nesigură, și de a-și pune cârmuirea sa în condițiuni de putere și stabilitate, încredințând Coroana unui Principe străin destinat a întemeia o dinastie!

Când deci la 11 (23) Fevruarie trecut, Adunările române au proclamat din nou dorința țerii în această privință, ele n'au făcut, precum am văzut, decât să continue manifestarea unei idei care a devenit, oarecum, una din condițiunile existenței sale.

Și pentru ce această stăruință? Trebuesc motive însemnate, motive foarte serioase pentru ca un întreg popor să urmărească, de atâția ani și cu atâta tenacitate, realizarea unei idei. Aceste motive le-am văzut expuse de către Divanurile *ad-hoc*, în actele lor explicative despre dorințele țerii, și de către alte Corpuri ale Statului la fiecare ocaziune nimerită. Ele n'au încetat a fi amintite, dezvoltate de scriitorii patrioți, în ziare, într'o mulțime de broșuri și scrieri de tot felul.

Numai în realizarea acestei idei Româniî văd, pentru viitor, o garanție de ordine și de stabilitate. În acelaș timp este cel mai sigur mijloc pentru Înaltele Puteri garante de a ajunge la țelul ce și-au propus să atingă, adică desăvârșita liniște și siguranță a Principatelor.

Instruiți de experiența trecutului, Româniî, în primul loc, nu mai vor să aibă Domni aleși pe viață sau pe termin mărginit. Ei știu la ce turburări au fost expuși la fiecare alegere nouă, la fiecare schimbare de Domn. De îndată ce tronul eră vacant, toate ambițiunile intrau în luptă pentru a-l căpăta. De aici, o serie de intrigi, țesute înlăuntru sau în străinătate, al căror rezultat eră a slăbi din capul locului pe învingător, sau a aduce o atingere la drepturile țerii. Noul Domn devenia instrumentul ascultător al partidului care îl ridicase, sau chiar agentul umil al unei Puteri care îl protejă în contra atacurilor la cari eră expus. Mai nu a fost schimbare de Domn care să nu fi fost însoțită de discordii, de turburări mai mult sau mai puțin violente, sau care să nu fi dat loc chiar la o

năvălire străină! Domnia unui Principe eră considerată, de către concurenții săi Apr. 3 (15) sau de către ambițioși obscuri, ca un fel de arendă a cărei durată prea îndelungată le atâta nerăbdarea și îi împingea adeseori la acte de violență, al căror efect eră a face să înceteze o stare pe care dâșii o priviau ca provizorie, pentru a cufundă țara într'un alt provizorat, tot așa de puțin asigurat.

Iată ce s'a repetat în timp de secole, și dacă cineva ar vrea să facă istoria Domnilor români, ar vedeă că ridicarea sau căderea lor a fost mai în totdeauna însoțită de aceleași fenomene, pentrucă aceleași cauze au produs totdeauna aceleași efecte.

Ei bine, Românii sunt sătui de această stare de lucruri. Ei vor să sfârșească cu provizoratul și cu nesiguranța. Fiecare țară trebuie să aibă forma de guvernământ care-i convine. Domnia electivă, pe viață sau pe timp mărginit, poate fi bună pentru unele țeri; dar nu se poate zice că ea e bună pentru toate; și ceea ce e sigur, e că nu e bună pentru Principatele-Unite, cari nu văd ordine și stabilitate cu puțință pentru ele decât într'o Domnie ereditară. Și cum ar putea să li se refuze aceasta de marile Puteri europene, cari toate au forma de guvernământ monarhic ereditar?

Un astfel de guvernământ nu se poate însă stabili și întări în Principate, decât dacă ar fi încredințat unui Principe luat dintr'una din familiile domnitoare ale Europei. Cine vrea scopul trebuie să vrea și mijloacele. Singurul mijloc pentru a face să reușească în Principate forma de guvernământ monarhic ereditar, este de a pune în capul acestei țeri un Principe străin. Aceste două principii sunt urmarea naturală unul al altuia; și națiunea română a fost foarte logică refuzând într'una a le despărți; căci a voi să le despartă ar fi să vrei a le nimici pe amândouă. În Principate *nu există nici o familie* care să aibă destulă vază și autoritate morală pentru a putea să întemeieze o dinastie. Acestea s'au găsit în Serbia, în Egipt. România însă se află în necesitatea, în care s'au aflat înainte de ea Belgia, Suedia, Grecia și alte țeri încă, de a cere străinilor un Principe care să vină să întemeieze la ea o dinastie. Numele este adeseori garanția puterii; și noi repetăm formal încă odată, că nu există în Principate nici un nume îndestul de strălucit pentru a da unei dinastii tăria și autoritatea morală de care ar trebui să fie încunjurată. Familiile istorice, contemporane cu războaiele noastre naționale, sunt stânse sau reduse la starea de simpli țărani *moșneni*. În schimb, din cauza deselor schimbări de Domni, sunt din belșug în țară familii de origină modernă cari, pentrucă părinții sau strămoșii lor au domnit în unul sau celălalt Principat, toate cred că au un oarecare drept la tron; și dacă, pe lângă acești pretendenți, se adaog și ambițioșii cari se cred capabili a cârmui și cari se bizue a se pune și ei în rândul pretendenților, ușor își va face cineva o idee de intrigile, de hărțuielile, de luptele ce s'ar produce, dacă s'ar putea numai întrevedeă posibilitatea unui Principe pământean.

Românii au voit să rupă odată cu toate aceste ambițiuni, să taie scurt toate pretențiunile și toate intrigile. Un Principe străin este un element nou, și putem

1866

Apr. 3 (15) zice neutru. El are prestigiul numelui și autoritatea, pe cari i le dă nașterea sa și mai ales înrudirea sa cu alți suverani. El poate să se impună tuturor, pentru că n'a fost egalul nimărui. El împacă toate ambițiunile și face să înceteze toate rivalitățile, pentru că el n'a umblat după înalta pozițiune ce ocupă, pentru că el este reprezentantul unei idei naționale și nu al unui partid izolat. Străin de luptele vechilor partide, neutru între luptătorii din trecut, el nu va avea de răzbunat nici dezertare, nici rivalitate, nici de răsplătit vreun serviciu făcut. Nedatorând nimic partidelor, fără creaturi, fără rubedenii în noua sa patrie, un Principe străin va scăpa țara de nepotism, o va scuti de întoarcerea acelor favoruri scandaloase, cari semnalau venirea fiecărei Domnii nouă.

Să se întrebe chiar fiecare dintre pretendenții pământenii, fiecare din acei oameni cari pun interesul lor privat mai presus de interesul general, pe cine ar voi ei mai bine să vadă urcându-se pe tron: pe un Principe străin, sau pe unul dintre rivalii lor? Toți s'ar pronunța pentru Principele străin. Și explicația e foarte firească; nici unul din ei nu ar vrea să vadă pe egalul său de ieri devenind stăpânul său de mâine; fiecare ar avea totul de sperat dela un Principe străin și, din contra, totul de temut dela un Principe pământean, chiar în ceea ce privește interesele sale private. Când doi luptători se ceartă pentru un lucru și când un al treilea vine să ia premiul luptei, cei doi rivali nu par ei deopotrivă de satisfăcuți?

Așa dar un Principe străin, prin pozițiunea sa și prin prestigiul numelui, poate mai bine decât ori care altul să se impună tuturor și să aibă destulă autoritate pentru a întemeia un guvern tare și durabil. Tocmai aceasta este însă condițiunea esențială a existenței unui guvernământ monarhic ereditar. Prin urmare am avut dreptate să zicem că pentru Români cestiunea unui Principe străin este o cestiune de ordine și de stabilitate.

Ce s'ar putea obiecta în contra unei dorințe atât de legitime? În ce ar fi atins dreptul public european, dacă Statul român, a cărui autonomie de altmintrelea se recunoaște, ar adopta forma de guvernământ monarhic ereditar și ar încredința acest guvernământ național și independent unui Principe străin, care totuș ar deveni român din momentul ce a primit Domnia.

Ar fi aceasta o violare a vreunor tractate, o nesocotire a drepturilor câștigate? Însăș Sublima Poartă, care s'ar părea că este cea mai interesată, ar fi ea, într-o ceva, lovită în drepturile sale?

Evident că nu. Cum a spus Adunarea Moldovei, în actul explicativ al dorințelor sale, această ereditate a existat în vechime în familiile vechilor Principi români *Radu Negru* și *Bogdan Dragoș*. Ceva mai târziu, într-o epocă când deja începuse relațiunile ce există astăzi între Sublima Poartă și Principate, vedem ereditatea proclamată, în mai multe rânduri, în favoarea unor Domni români cari binemeritase pentru patrie. Astfel, după moartea lui Mircea I, în 1418, Adunarea națională de atunci decretă ereditatea tronului în familia acestui Domn, ca recunoștință pentru serviciile și marile sale merite. În 1498, Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei, obține pentru familia sa succesiunea la tron și face chiar să se re-

cunoască acest drept printr'un tractat de împătrită alianță cu Polonia, cu Ungaria și cu Țara-Românească.

Ereditatea a mai fost decretată, la începutul secolului al XVII-lea, în favoarea lui Mihai Viteazu, Domnul Țării-Românești.

Astfel dar principiul eredității fusese proclamat și pus în lucrare de către țară, recunoscut chiar de alte Puteri, într'o epocă când legăturile noastre cu Sublima Poartă existau în toată puterea lor; căci, pentru a nu cită decât tractatele sau capitulațiunile ce sunt menționate în articolul 2 al Convențiunii dela Paris din 1858, noi știm că capitulațiunea încheiată cu Baiazet I este din 1393, cea cu Soliman II din 1529, cea cu Selim I din 1313 și cea cu Mahomed II din 1460. Cu toate acestea, nici odată Sublima Poartă n'a ridicat nici cea mai mică obiecțiune asupra acestei forme de transmitere a cârmuirii. Ea a văzut o serie de Domni ajungând la tron în virtutea dreptului lor de ereditate, fără ca pentru aceasta ea să fi crezut vreodată că raporturile sale cu Principatele ar fi cât de puțin atinse sau micșorate.

Și cum ar fi putut să fie altmintrelea, când Sublima Poartă, prin chiar acele capitulațiuni, recunoștea că Principatele erau stăpâne la ele acasă în mod suveran? Și cum ar putea fi astăzi altmintrelea, când exercitarea acestei suveranități a fost recunoscută și garantată chiar de celelalte Puteri europene, prin două acte internaționale: Tractatul din Paris dela 1856 și Convențiunea dela 1858? Dreptul de a regulă forma guvernământului său este atribuțiunea cea mai simplă și cea mai naturală a autonomiei unui popor. Deci, poporul român care se bucură de cea mai complectă autonomie, declarând că guvernământul său va fi monarhic ereditar, n'a făcut decât să exercite un drept ce decurge din autonomia sa, absolut întocmai cum au făcut Serbia și Egiptul, țări cari nu sunt mai autonome decât Principatele-Unite.

Astfel dar, admiterea principiului de ereditate n'ar violă nici un tractat și n'ar schimbă întru nimic nici raporturile Principatelor cu Sublima Poartă.

Fi-va deci naționalitatea Principelui cauza care ar ridică obiecțiuni? Dar noi am spus-o, el o va pierde chiar în momentul primirii tronului. De altmintrelea, aceasta e o cestiune interioară, care ar fi de mirare a o vedea ridicată la înălțimea cestiunilor de drept public european.

Încă odată, nu; nici o atingere nu s'ar aduce tractatelor prin urcarea pe tronul Principatelor-Unite a unui Principe străin ereditar!

Tractatul din Paris dela 1856 nu conține nici o clauză care să se poată opune unei atari alegeri. Din contra, el nu face decât să recunoască și să constate autonomia română. Înaltele Puteri contractante, în nobila lor dorință de a asigura Principatelor cea mai desăvârșită liniște și mijloacele de a ajunge la dezvoltarea prosperității lor morale și materiale, s'au mărginit a declara «că nu există nici un drept de amestec în afacerile lor interne, și că această țară are o administrațiune independentă și națională».

Rămâne Convențiunea dela 19 August 1858. E adevărat că în ea se sti-

1866

Apr. 3 (15) pulează că guvernământul Principatelor-Unite va fi electiv și că Principele va trebui să fie fiul unui părinte născut moldovean sau muntean.

Dar care este natura acestei Convențiuni și a clauzelor ce ea conține? Articolul 25 al Tractatului din Paris, precum și discuțiunile cuprinse în protocoalele VI și IX, ne-o arată clar: Această Convențiune este un act internațional al cărui scop principal este, după ce a constatat și garantat din nou drepturile Principatelor, a prescrie bazele noiei organizațiuni a acestor țeri. Circulara d-lui Comite Walewski din 20 August 1858 face de asemenea să reiasă clar acest caracter. Dar acel act, care pune bazele constituțiunii unui popor autonom, este el nestrămutat, așa încât acel popor autonom să nu poată nici odată să-i schimbe dispozițiunile? Evident, nu a putut fi aceasta intențiunea Puterilor contractante; căci atunci s'ar fi condamnat poporul român la imobilitate și, prin aceasta chiar, s'ar fi negat autonomia sa.

De altmintrelea, faptele de mai târziu au dovedit cu prisosință care a fost voința semnatarilor Convențiunii. În adevăr, mai multe modificări, purcese din inițiativa Românilor, s'au adus acestei Convențiuni și Puterile cu drept cuvânt le-au aprobat, pentru că erau prezentate ca expresiunea dorințelor populațiunilor.

Mai mult, dreptul ce au Românii de a modifica sau de a schimba legile lor fundamentale, Puterile, suzerană și garante, l-au recunoscut formal în preambulul Actului adițional la Convențiunea din 1858, astfel precum e aprobat de protocolul Conferinței dela 28 Iunie 1864. În preambulul acestui protocol e spus anume: «Deși Principatele-Unite pot să modifice sau să schimbe în viitor legile cari privesc administrațiunea lor interioară, *cu concursul legal al tuturor puterilor stabilite și fără nici o intervențiune*, totuș e bine înțeles că această facultate nu s'ar putea întinde la legăturile cari unesc Principatele cu Imperiul Otoman».

Deci în principiu Românii sunt liberi—și erau liberi cu mult înaintea acestui Act adițional—a face ori ce fel de schimbări în constituția lor internă, fără nici un fel de intervenire. Deci, astăzi, toate puterile stabilite ale Statului, conformându-se dorințelor unanime și deseori repetate ale populațiunilor, au găsit necesar a modifica articolele Convențiunii relative la alegerea Principelui, și anume a substitui unui Principe pământean pe viață un Principe străin ereditar. Ce este în aceasta anormal sau contrar dreptului?

Ce fel? Românii au putut face ca Convențiunea să îndure atâtea alte schimbări radicale prin realizarea Unirii; au putut modifica legea lor electorală, au putut schimba mecanismul cârmuirii substituind un Senat Comisiunii Centrale; au putut modifica atribuțiunile diferitelor Corpuri ale Statului și raporturile lor unele cu altele; și numai în dispozițiunile relative la alegerea Principelui n'ar putea să facă modificări cari ar avea de rezultat să dea mai multă autoritate și vază Șefului Statului!

Aceste din urmă modificări ne par însă de natură a fi mai cu ușurință admise decât cele dintâi. Când Puterile au hotărât, în contra dorinței populațiunilor

nilor, că Șeful Statului va fi ales pe viață și că va trebui să fie născut din pă- Apr. 3 (15)
rinți români, ele au făcut-o în considerațiunea tradițiunilor țerii, au vrut să se conformeze vechiului drept public intern al Principatelor. Dar clauzele Convențiunii în această privință nu îmbrățișează alte interese decât acele ale Românilor; tocmai în favoarea lor și nu în contra lor au fost ele stipulate. Nu e nici de cum o sarcină ceea ce Puterile au impus Principatelor, prin aceste clauze; din contra, ele au socotit să le asigure un folos. Românii declară astăzi, precum recunoșteau și d-nii Walewski și Comitele Kiseleff în 1858, că aceasta nu e pentru ei un folos; că în ori ce caz, ei au intenția să renunțe la el. Fiecine e liber să renunțe la un folos, chiar real, când prin aceasta nu aduce o atingere la dreptul altuia; și am demonstrat în deajuns, că aci nici un interes străin nu e atins. E vorba pur și simplu de exercitarea unui drept al unui popor autonom. Românii au interes să uzeze, altfel ca până acum, de dreptul de a-și alege pe Principele lor: Dacă, în loc de a da Coroana pe viață unui concetățean al lor, le place s'o ofere, împreună cu ereditatea, unui Principe străin, aceasta nu e în contra dreptului nimăruia; nimeni prin urmare nu e îndreptățit a se plânge.

Totuș știm că se caută a se insinua că, alegând pe un Principe străin, Românii vor să rupă raporturile de drept ce există între Sublima Poartă și ei; că se găsesc astfel în cazul prevăzut la sfârșitul preambulului Actului adițional dela 1864.

Dar aceasta e o cestiune de pură fantazie. Cestiunea suzeranității Porții Otomane este o cestiune de drept public european, de care Românii n'au avut nici de cum intenția să se atingă. Votul Corpurilor legiuitoare dela 11 (23) Februarie este pe cât se poate de lămurit. În exprimarea lui nu există nici un cuvânt care să poată slăbi, întru ceva, legăturile ce există între noi și Sublima Poartă. Din contra, Adunările, guvernul, întreaga populație n'au încetat a mărturisi intențiunea lor fermă de a respecta Tractatul din Paris, cât și Convențiunea dela 19 August, care este baza Constituțiunii lor. Și aceste două acte fac o mențiune anume de raporturile de drept ce există între România și Imperiul Otoman. Aceste raporturi n'ar putea fi rupte prin surprindere; pentru a le distruge ar trebui un act pe față și neîndoielnic; și nimic de așa ceva n'a avut loc, nimic care să poată da măcar o aparență de temei la insinuările interesate ale relei voințe.

Românii s'au mănținut pe tărâmul celei mai stricte legalități. Ei vor să întemeieze o dinastie cu un Principe străin; dar vor, în acelaș timp, să nu se atingă de celelalte clauze ale Convențiunii din Paris. Și cât despre Sublima Poartă, ei au cele mai puternice motive de a voi să rămână în cele mai bune relațiuni cu această Putere. Ei au crezut chiar că servesc propriile ei interese, când au căutat să dea guvernământului lor o forță nimerită pentru a garanta stabilitatea, tăria și prosperitatea Principatelor.

Românii au sperat și speră să găsească un Principe străin care să primească Coroana lor cu suzeranitatea otomană. Țara, cu autonomia sa, oferă destulă răsplătire unei nobile ambițiuni, pentruca suzeranitatea Turciei, care e departe

1866

Apr. 3 (15) de a fi aceea din timpurile feudale, să fie un obstacol real. Astfel cugetă guvernul francez, când sprijiniă cererea unui Principe străin. D-l Comite Walewski ziceă în circulara sa din 20 August 1858:

«Știți că guvernul Împăratului se pronunțase pentru unirea complectă a celor două Principate, sub cărmuirea unui Principe străin, *pe care l-ar fi legat de Sullan o legătură de suzeranitate*».

Dorința populațiunilor române, cari cer să fie cărmuite de un Principe străin, nu este deci decât legitimă, conformă cu drepturile lor; ea e îndreptățită de necesități reale și nu lovește întru nimic dreptul altuia.

Sentimentele poporului român în această privință au fost manifestate cu atâta putere și cu atât de statornică unanimitate de un număr de ani, în cât nu se poate pune în îndoială sinceritatea lor. Unirea celor două Principate într'un singur Stat, și în capul acestui Stat un suveran ereditar luat dintr'una din familiile domnitoare ale Europei: aceste sunt bazele pe cari stă astăzi naționalitatea română, și ea e unită cu acestea atât de puternic și bazele înseși sunt atât de strâns legate, în cât nu s'ar putea scoate una din ele fără a se dărâma tot edificiul. Dar Puterile garante și Puterea suzerană au dat prea multe probe de voința lor de a mănțineă această naționalitate, ca să nu fie îngăduit a spera că ele vor adopta mijloacele de a o întări.

Un Domn pământean pe viață sau pe timp mărginit este pe viitor cu neputință. Țara nu se va învoi nici odată să facă o asemenea alegere. El n'ar putea să se impună sau să stea în țară decât cu ajutorul unei forțe străine. Dar atunci se va fi isprăvit cu autonomia română! Și dacă buna dreptate ar fi pentru moment silită să cedeze forței, sau ori cărei constrângeri contrarie dorințelor Românilor, fi-va de crezut că acest act de sâlnicie s'ar îndeplini fără turburări, fără complicațiuni, ale căror urmări ar fi imposibil de prevăzut de pe acum? Gânditu-s'a cineva la consecințele ce s'ar putea naște pentru acea cestiune a Orientului, pe care nimeni n'ar vrea s'o vadă deschizându-se?

Încă odată, nu! Puterile nu se vor mai refuza multă vreme a recunoaște dorința Românilor. Provizoratul nu s'ar mai putea prelungi fără pericol; și marile Puteri nu au mai puțin interes decât poporul român, ca acest provizorat să înceteze cât mai curând, pentru ca o stare de lucruri stabilă și definitivă să se întemeieze pe țărmurile Dunării-de-jos.

Și dealtmintrelea, precum am spus-o, această stare de lucruri la care aspiră Românii nu este alta, decât aceea ce există în mai toate Statele Europei. Ceea ce Românii așteaptă dela înțelepciunea și dreptatea marilor Puteri europene, esențialmente monarhice și conservatoare, este ca să le îngăduie a așeza la dânsii un sistem de guvernământ tot monarhic și conservator.

Ei au ferma speranță că dorința lor va fi ascultată; și, satisfăcând această dorință, Puterile garante și Puterea suzerană vor adaoge un element mai mult la întărirea naționalității române, și mai putem zice că vor fi asigurat pentru totdeauna pacea și stabilitatea pe țărmurile Dunării.

Românii vor resimți toată recunoștința ce dătoresc marilor Puteri cari, după ce Apr. 3 (15) vor fi garantat existența naționalității lor, vor fi pus bazele prosperității lor viitoare.

Telegrama lui Ion Brătianu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Cinci milioane de Români aclamă ca Suveran pe Principele Carol, fiul Alteței Voastre Regale. Toate bisericile sunt deschise și vocea clerului se înalță împreună cu a poporului întreg către Cel Etern, ca să-L roage a binecuvânta pe Alesul lor și a-L face demn de străbunii Săi și de încrederea ce națiunea întreagă a pus în El.

Răspunsul Principelui Carol la telegrama lui Ion Brătianu:

Primit cu vie emoțiuni știrea ce-mi anunțați cu atâta vioiciune a inimii. Judecata asupra oportunității și hotărîrea cestiunii sunt acum în mâinile Regelui, căruia i-am supus îndată comunicarea D-voastre.

Scrisoarea Ministrului Casei regești, de Schleinitz, către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Mulțumesc cu profund respect Alteței Voastre Regale pentru noua dovadă de neprețuită încredere ce mi-ați dat, prin comunicarea Voastră pe atât de importantă pe cât de interesantă.

Timpul fiind foarte scurt, căci Colonelul de Rauch se pornește încă astăzi, îmi veți da voia să-mi spun numai în puține cuvinte opiniunea mea.

Nu voi examina din punctul de vedere politic al cabinetului prusian, ce se poate spune pro sau contra primirii tronului românesc de către un Principe din familia princiară a Hohenzollernilor. Chiar Alteța Voastră Regală admite că sunt greutăți mari cari stau împotriva primirii, și eu însumi trebuie să mărturisesc, că aceste greutăți par că precumpănesc avantajele combinațiunii de care e vorba. Este de cea mai mare importanță pentru cabinetul prusian, de a nu fi împiedicat prin nimica în toate cestiunile privitoare la Orient și de a-și păstra în acestea cea mai deplină libertate de acțiune, care îi dă marele avantaj de a întrebuința sau de a exploata fiecare din numeroasele complicațiuni orientale, ce se ivesc din timp în timp, numai din punctul de vedere al diverselor interese și țeluri politice. Acest avantaj s'ar pierde sau s'ar micșora cel puțin foarte mult, dacă Prusia ar fi pusă în necesitatea de a apăra în Orient interese directe ale ei și mai ales interese dinastice, prin cari politica prusiană ar intra pe căi nouă, pe cari nu le-ar putea urmări fără pagubă pentru interesele specifice prusiane.

Din punctul de privire al Casei, de ale căreia interese mă leagă serviciul meu, dar pe cari nu le pot nici odată despărți de acele ale țerii, nu pot să nu recunosc cât e de important și de dorit a mări și a lăți importanța și splendoarea Casei regale și princiare de Hohenzollern. Viitorul coroanei princiare române nu mi se pare însă îndestul de asigurat din toate părțile, ca să poată

1866

Apr. 3 (15) deveni un punct de plecare al stabilirii independente a unui principe de Hohenzollern. Amintesc numai starea de lucruri puțin consolidată și puțin îmbucurătoare a acelei țeri, care face dintr'însa, până la definitivă soluțiune a cestiunii orientale, obiectul lăcomiei și invidiei, teatrul certelor și al silințelor având de țel dominațiunea în Orient, și, înainte de toate, unul din cele mai importante obiecte de compensațiune. Nu este de prevăzut că acea țară va ajunge vreodată a intra într'o stare politică în totul bine așezată și asigurată. La aceste toate se mai adaoge un punct, care după mine trage mai tare în cumpănă, și anume că nu corespunde cu demnitatea Casei regale și princiare, ca unul din membrii săi să intre într'o situațiune de vasalitate ori cât de ușoară cu Poarta Otomană.

Aceste sunt observațiunile de căpetenie, pe cari m'am crezut dator să le aștern Alteței Voastre Regale cu cel mai profund respect, și cari ar trebui, aceasta o recunosc, să fie desvoltate mai pe larg. Las binevoitoarii aprecieri a Alteței Voastre Regale aceste observațiuni. Totuș mă măgulesc cu speranța că le veți primi ca expresiunea celei mai sincere convicțiuni și celui mai credincios devotament pentru Casa Voastră princiară.

Moniteur Universel publică următoarea telegramă din Viena 14 Aprilie:

Se comunică din București, că pe strade s'au afișat placarde cu numele membrilor Locotenenței și a Ministerului propuind pe Principele Carol de Hohenzollern ca Principe al României, sub numele de *Carol I.* La București se mai svonește, că acest Principe va sosi în curând. Populațiunea pare a fi mulțumită cu această alegere.

În aceeaș zi A. S. Principele Carol primi dela părintele Său o scrisoare cu aceleași știri. Principele Carol comunică imediat părintelui Său hotărîrea Sa statornică de a primi Coroana română și de a Se duce la București, cu toată părerea contrară a Conferinței întrunite în acest moment la Paris.

Principele Carol face o vizită Ministrului de Schleinitz, unde întâlnește pe Comitele Stillfried. Acesta îi exprimă speranța, că un Principe catolic din Casa Hohenzollern nu se va pune nici odată sub suzeranitatea turcească. Principele răspunde că cestiunea este, cum cineva va privi suzeranitatea. Ministrul de Schleinitz prevede cele mai grele dificultăți și crede că Principatele Dunărene vor fi nevoite să pășească la alegerea unui Principe indigen. Principele îi opune că nu se va ajunge nici odată la un rezultat, dacă se va lăsa totul în mâinile Conferinței dela Paris: numai cu energie se înving dificultățile.

În aceeaș zi Principele vorbește cu Domnul Nothomb, ministrul Belgiei la Berlin, care a prezentat Regelui Leopold I al Belgiei actul alegerii. Ministrul Nothomb sfătuește pe Principe să fie prudent și să nu ia o hotărîre prematură, căci hotărîrea, pentru moment, e în mâna Conferințelor. Principele Carol susține însă, că numai un fapt îndeplinit va pune un capăt cestiunii, Conferința neputând ajunge la o înțelegere asupra soluțiunii.

» 4 (16) Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Comitele de Bismarck:

Vă mulțumesc foarte mult pentru binevoitoarea voastră scrisoare din 14 c. Nu e nevoie să vă asigur, că intențiunile mele privitoare la cestiunea românească trebuie să fie îndreptate și se vor îndreptă după cunoștința mai profundă și judecata sferei de acțiuni mai înalte a Maiestății Sale Regelui și a Ministrului

Președinte al Său. Mă voiu țineă dar de aceste directive și indicațiuni, pe cari Apr. 4 (16) le privesc ca expresiunea unor simțiminte pline de bunăvoință. Ar fi pentru mine foarte liniștitor și m'ar apăra pe mine în contra unor presupuneri nedrepte, dacă Excelența Voastră ar orându-i să se dea publicității într'o formă oficioasă oarecare, cum cestiunea alegerii din București s'a înscenat fără a fi fost agitată de mine, și că nici odată nu a fost vorba ca fiul meu să-și pună însuș candidatura sau să călătorească la București pentru a se prezenta acolo. Dacă se va comunica în curând din Constantinopole știrea despre sosirea acolo a unui Principe de Hohenzollern, aceasta privește pe fiul meu, pe Principele *Anton*, care călătorește în Orient și care spre a lui mare mirare va afla din ziare cele ce se petrec.

Scrisoarea din Berlin a Principelui Carol către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Astăzi dimineață, la 8 ore, am fost surprins de o scrisoare a Maiestății Sale Regelui cu conținutul următor: «Tatăl tău îți va fi trimis alăturata (telegrama Brătianu). Ai să observi cea mai complectă rezervă, fiindcă sunt mari obiecțiuni, Rusia și Poarta declarându-se până acum în contra Principelui străin». Poți să-ți închipuești ce impresiune mi-a făcut telegrama. Hotărîrea, pe care ți-am comunicat-o ieri, stă astăzi încă mai tare.

Am scris Maiestății Sale următoarele: «Supun cu cel mai profund respect Maiestății Voastre mulțumirile mele cele mai devotate pentru telegramele ce ați binevoit a-mi trimite și pe cari le înapoiez. Conținutul acestora m'a mișcat adânc; dar îmi dau bine seama de obiecțiunile politice cele mari, cari stau în primul plan. De aceea mă voiu povățui totdeauna de prescripțiunile Maiestății Voastre». Sperez că ești mulțumit cu acest răspuns și că nu am făcut vreo greșală. Aci cestiunea a devenit «une cause célèbres» și este absolut de nevoie, ca să mă absentez de aici, până lucrurile se vor potoli. Cred, totodată, că e necesar și bine ca în asemenea momente să fiu lângă tine. Îndată ce mă întâlnesc cu cunoscuți, nu se mai sfârșesc întrebările: Ai să primești? Trebuie să primești! Nu trebuie să primești! etc.— Dacă nu ai cerut Regelui un concediu pentru mine, te rog cere-l prin telegraf și dă-mi de știre, ca să pot porni mâne seară.

Scrisoarea Doamnei Cornu către Principele Carol:

O depeșă sosită la Paris la 1 Aprilie, și care mi-a fost în urmă comunicată de Agentul României, mi-a dovedit că erați satisfăcut; dar ziarele nu vorbise, și deci m'am abținut a Vă scrie. Acum însă, când sufragiul universal e

1866

Apr. 4 (16) consultat în România și până în prezent răspunde: Carol de Hohenzollern, pot să Vă spun toată bucuria mea. Doriați atât de mult un rol activ, ceva care să Vă scoată din viața Voastră monotona și puțin utilă. Sper că sunteți satisfăcut; veți avea o frumoasă dar și foarte grea sarcină. Nu veți căde sub ea, sunt sigură. Aveți dragostea pentru bine, o judecată dreaptă, și nimic din acea copilărie care se mulțumește cu foloasele exterioare ale unei mari pozițiuni. Aceste foloase le aveți, și nu erați mulțumit.

Veți veni fără îndoială în Franța înainte de a Vă duce în România; veți voi să vedeți pe Împărat care dela 1856 este protectorul viitorului Vostru Principat și care va fi încă cu atât mai mult că Voi veți fi Șeful acelui Principat. A nu veni să-l vedeți s'ar lua poate în nume de rău.

Se dorește ca să Vă căsătoriți; România are nevoie de exemplul unui Principe moral și al unei căsnicii princiare. Imoralitatea, aceasta e rana mare a acelei țări și urma îndelungatei ei atârănări de Turci.

» 5 (17) Circulara lui Ion Ghica, Președinte al Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine al Principatelor-Unite, către Agenții și Consulii străini la București :

Poporul român al Principatelor-Unite se pronunță în acest moment printr'un plebiscit pentru un nou Principe, care trebuie să domnească cu titlu ereditar peste această țară. În orașe și prin sate toată lumea votează cu cel mai mare entuziasm: până în acest ceas, națiunea, aproape în unanimitate, a și destinat Coroana Principatelor-Unite Alteței Sale Principelui Carol-Ludovic de Hohenzollern. Viu, Domnule Agent, a vă expune pe scurt motivele cari au dictat guvernului provizoriu hotărârea ce a luat.

Declarațiunea oficială, prin care Domnul Ministru al Afacerilor Străine al M. S. Regelui Leopold II a făcut cunoscut Delegaților că d-l Comite de Flandra a crezut că nu poate răspunde la chemarea poporului român, a făcut să se nască iarăș speranțe amăgitoare în spiritul câtorva ambițioși. Acești oameni și partizanii lor, interpretând refuzul A. S. R. Comitelui de Flandra într'un chip răuvoitor, aduceau îndoiala, turburarea și descurajarea în spiritul populațiunilor.

Activitatea uneltirilor, datorite scopurilor personale sau având de obiect satisfacerea de interese politice, nu puțin contribuie a inspira neliniște guvernului; eră cu atât mai greu a mai avea vreo îndoială supra tendințelor și asupra gravității uneltirilor în cestuie, cu cât urzitorii acestora, prin numele și protecțiunea lor, făceau pe câțiva creduli să le atribue un puternic sprijin din afară; și de altminterlea, cum dâșii dispuneau de mijloace mari bănești, într'un moment de criză și chiar de mizerie, pot zice, le eră ușor a face înrolări pentru întreprinderea lor vinovată.

Lipsit de autoritatea morală—însușire exclusivă a puterilor recunoscute—guvernul provizoriu se află, veți binevoi a recunoaște, într'o pozițiune pe care numai sentimentul adânc al datoriei sale îl poate face s'o tolereze.

Considerațiunea tuturor acestor cauze de pericol, unite cu aserțiunile unor

ziare răspândite cu profuziune de către colportori interesați a prezentă zădarni- Apr. 5 (17
cele aprecieri ale unor organe de publicitate europeană ca expresiunea fidelă
a Puterilor respective, toate aceste motive au făcut ca guvernul să se grăbească
a propune alegerii directe a țerii un candidat nou în persoana Principelui Ca-
rol-Ludovic de Hohenzollern.

Pentru acest scop, și pentru a tăia scurt cu un moment mai curând unel-
tirile și intrigile de tot felul, guvernul s'a crezut îndatorat a face pe de o
parte demersuri pe lângă un nou candidat la tron, și pe de altă parte a su-
pune această candidatură la aprecierea națiunii. Calitățile personale ale Princi-
pelui Carol-Ludovic de Hohenzollern, strălucirea numelui Său, înaltele alianțe
ale familiei Sale, convingerea că pe lângă acestea El întrunește condițiunile voite
pentru a atrage aprobarea generală a Puterilor, au fost atâtea motive cari au
călăuzit guvernul provizoriu în alegerea, asupra căreia națiunea se pronunță în
acest moment cu entuziasm, pe calea unui plebiscit.

Fără a căuta să știe dacă nu cumva împrejurările alegerii A. S. R. Comi-
telui de Flandra de către o Adunare, a cărei formare putea pune în bănuială
calitatea ei, n'au participat într-o câtva la motivele cari au făcut pe ales să re-
fuză Coroana, guvernul provizoriu a socotit că, ori care ar fi fost autoritatea
unei viitoare Adunări ieșită din liberul sufragiu, totuș acea autoritate n'ar putea
să fie deopotrivă cu aceea care conține manifestarea unei dorințe exprimate di-
rect de totalitatea națiunii însăși, prin urmare o manifestare în afară de ori ce idee
de influență internă sau externă, și care deci oferă toate caracterele sincerității
cele mai puțin contestabile.

Aducând această hotărîre la cunoștința D-voastre, îmi place să sper, Dom-
nule Agent, că motivele cari au dictat-o vor fi înțelese și apreciate de guvernul
ce aveți onoare a reprezenta și că rezultatul ce noi așteptăm dela ea va fi cu
atât mai bine și mai general primit, cu cât acel rezultat, nefiind de natură a
aduce vreo modificare în relațiunile noastre cu Sublima Poartă și cu Pute-
rile garante, e merit a pune capăt unei situațiuni ale cărei pericole noi le-am
arătat în atâtea rânduri.

Recurgând la singurul mijloc în stare de a face să intre Principatele într-o
cale de ordine, de liniște și de prosperitate, guvernul crede că corespunde in-
tențiunilor binevoitoare exprimate de Conferință și că atrage și mai mult asupra
țerii românești o bunăvoință de care ea se va sili să se facă vrednică.

Avem ferma convingere că Conferința din Paris, chemată să decidă de
soarta Principatelor, va ști să facă o deosebire între dorințele țerii întregi și
aspirațiunile ambițioase și vinovate ale răsvrăditorilor izolați, cari au reușit să
atragă într-o manifestațiune, respinsă cu scârbă de toată națiunea, pe câțiva ne-
norociți, mai toți străini, în contra cărora la Iași a trebuit să se întrebuinteze
forța armată. Arătând încă odată mai mult cât de slab e acel partid, această
încercare dovedește în acelaș timp adevărata voință a țerii.

1866

Apr. 5 (17)

În ziarul vienez *Die Presse* se cetesc următoarele aprecieri:

Candidatura Principelui de Hohenzollern la tronul României este fără de îndoială displăcută cabinetului nostru, căci Principele este cunoscut ca un protivnic mare al Austriei, lăsând a se zice că s'ar creă la granițele Austriei o Prusie nouă. Candidatul princiar s'a și prornit spre România; o dovadă că Berlinul are mâna sa în această afacere și urmărește cestiunea cu grabă. Astfel, Austria își va pierde și preponderența sperată în Orient.

» 6 (18)

Răspunsul Principelui Carol-Anton de Hohenzollern la scrisoarea Principelui Carol din 16 Aprilie :

Idea ta de a primi imediat și de a plecă vine dintr'un sentiment drept, dar este irealizabilă din punctul de vedere al disciplinei de familie. Sunt în corespondență zilnică cu Regele și cu miniștrii și mă conving de marile dificultăți ce comportă în realitate situațiunea.....

Poimâne dimineată, Rauch pleacă la Berlin cu un nou memoriu adresat Regelui, în vederea unei explicațiuni verbale. El e cu desăvârșire în curentul acestei afaceri și se interesează de ea «cu inima și cu sufletul.»

Terminând, Principele sfătuește pe fiul său să-și ia un concediu pentru a veni la Düsseldorf.

A doua scrisoare a Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei:

Exprim Maiestății Voastre Regale bucuria mea cea mai recunoscătoare pentru prea grațioasa Sa scrisoare autografă. Din conținutul ei am putut din nou deduce cât de mult Maiestatea Voastră Se interesează de mine și de ai mei. Știu că interesele mele și ale Casei mele au în Maiestatea Voastră un puternic sprijin și sunt totdeauna privite cu bunăvoință; de aceea, pentru liniștea conștiinței mele n'ar putea fi o mai mare satisfacțiune decât a mă supune cu încredere la judecata și la hotărîrea Regelui și stăpânului nostru prea grațios. Nu e nici sentimentul unei mândrii ilegitime sau a unei ambițiuni nesatisfăcute care m'a putut face să expun motivele ce s'ar putea aduce în favoarea luării în considerațiune a cestiunii tronului român. Mi s'a părut că respingerea imediată a propunerilor nu eră admisibilă din două puncturi de vedere, cari își căpătau semnificarea, mai ales când se gândește cineva la viitor.

După comunicările ce mi-a făcut d-l Brătianu din viu graiu, ferma voință a întregii populațiuni în Principatele Dunărene este a nu se mai supune de aci înainte regimului de până acum al boierimii . . . De aceea, ca să scape de o formă de guvernământ republican, Românii țin exclusiv și cu tărie la Principele străin ca obiect al alegerii. Marile Puteri garante vor trebui în cele din urmă să ajungă și ele să recunoască pe Principele străin, pentru a ieși din situațiunea periculoasă a unui guvern provizoriu, plin de mari pericole și de materii inflamabile pentru cestiunea orientală.

Dat fiind numărul însemnat de membri ai Caselor princiare, se va găsi tot- Apr. 6 (18) deuna unul ori altul gata a fundă o nouă dinastie, asupra căreia ar putea urma o înțelegere a Puterilor garante. E poate cert că o asemenea înțelegere nu ar avea loc în cazul alegerii unui candidat austriac, rus sau francez; dar în Principatele Dunărene nu se îndoește nimeni, că o înțelegere va putea să intervie în cazul alegerii unui Principe de Hohenzollern sau de Savoia.

Al doilea punct de privire s'ar sprijini pe considerațiunea că, dacă ar putea fi primit ca Principe al României, de exemplu al doilea fiu al Regelui Italiei, chiar din antipatie demonstrativă în contra Austriei, și dacă nu acesta, totuș Principele Alexandru de Hessa, Principele Nicolae de Nassau, Principele Cristian de Augustenburg, Principele Otto al Bavariei, Ducele Elimar de Oldenburg; ar putea și un Principe din Casa liniei princiare de Hohenzollern să îndeplinească chemarea ce i s'ar adresă.

Nu mă încerc a susține o dorință pentru o pozițiune îndoiioasă, căci recunosc întreaga temeinicie a observațiunilor judicioase ale Maiestății Voastre în contra primirii tronului românesc, atât din partea cugetărilor adânci politice, cât și din partea îngrijirii ce aveți pentru familia mea. Cu cea mai mare liniște mă supun dar directivelor și hotărîrilor Maiestății Voastre, privind într'însele, cu cea mai deplină convingere, fundamentul solid al binelui Casei mele.

Dacă totuș îndrăznesc, cu cel mai profund respect, să vorbesc asupra unora din observațiunile Maiestății Voastre, O rog să nu creadă că aş vrea să intru în discuțiune cu Maiestatea Voastră asupra unui obiect, asupra căruia voința Voastră a dat hotărîrea definitivă. Câteva expresiuni binevoitoare din scrisoarea Maiestății Voastre îmi permit a reveni asupra cestiunii pendinte.

Maiestatea Voastră este neliniștită de complicațiunile ce ar putea pricinui Prusiei alegerea și stabilirea unui Hohenzollern în România. Această preocupare, ori cât de cinstitoare este pentru un membru al familiei mele, aş vrea pe cât posibil să o slăbesc întru câtva, punând înainte rațiunea de Stat prusiană, a cărei pază este lăsată la înțeleapta apreciere a Regelui, care singur are competența de a indica până la ce punct un interes mai mic de familie va putea sau va trebui să cedeze binelui general al Statului. Se pot închipui cazuri în cari numai preponderența Prusiei va pune capăt tuturor complicațiunilor; asemenea pot fi cazuri când aceasta nu va fi posibil. Astfel, într'un asemenea caz, va trebui, precum ne arată anume istoria timpurilor din urmă, ca interesul particular să se sacrifice interesului superior.

Wittelsbachii nu s'au putut mănține în Grecia, și există asemenea perspective și pentru Habsburgii din Mexic. Aceste exemple și aceste precedente, în adevăr, nu pledează de loc în favoarea sortilor ce prezentă România; dar demonstrează, că s'au aventurat să întemeieze dinastii nouă membri mai apropiați de tronuri ai celor mai vechi familii princiare și anume rudenii de sânge, cu a căroră situațiune înaltă și înrudire nu se poate compara nici de departe un membru al liniei mele.

1866

Apr. 6 (18)

Ca concluziune, îmi permit a formulă aici dorințele mele. Maiestatea Voastră să binevoiască a nu da un răspuns negativ, câtă vreme există posibilități de aranjament; dar tot asemenea a nu recomanda nici un răspuns afirmativ, câtă vreme nu vor fi bine stabilite cele mai solide garanții de succes.

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Ministrul de Schleinitz:

Mulțumesc foarte mult și din inimă pentru scrisoarea Excelenței Voastre din 15 l. c. Bunăvoința sinceră, a căreia expresiune ea este, mă liniștește cu totul în toate direcțiunile.

Am cea mai deplină încredere în spiritul pătrunzător și în bogata experiență a Excelenței Voastre, și m'aș face vinovat de o jignire a acesteia, când nu aș da urmare sfaturilor voastre binevoitoare. Totuș cred că și Excelența Voastră veți recunoaște în expunerea ce fac astăzi Maiestății Sale Regelui câteva puncte, cari fac să apară cestiunea sub o nouă lumină.

Relațiunea de suzeranitate către Poartă este fără îndoială un fapt foarte îngreunător și care complică mult situațiunea; însă o desvoltare sănătoasă și naturală a stării României formează din această legătură de vasalitate pentru moment un punct, a căruia soluțiune va deveni numai o cestiune de timp, admitând firește că Puterile garante vor încuviința un Stat român sub un principe străin.

Eu privesc întreaga această cestiune dintr'un punct *cu totul obiectiv* și atât de puțin individual, în cât mă supun cu cea mai mare liniște ori cărei hotărâri a Maiestății Sale, căci simțesc prea mult cugetarea binevoitoare a celui în ale căruia mâni este depus viitorul alor mei.

Colonelul Rauch, care va remite, cu înaltă încuviințare, scrisoarea mea Regelui, este pus în pozițiune de a da Excelenței Voastre și explicațiuni verbale ulterioare. Îl recomand de aceea ca purtător al intențiunilor mele.

Nota verbală a Agentului și Consulului general al Rusiei, Baron Offenberg, către Ministerul Afacerilor Străine al Principatelor-Unite:

Onorabilul Minister al Afacerilor Străine va găsi aci alăturat duplicatul unei hotărâri luate de Conferință în ședința sa dela 4, luna curentă.

În fața evenimentelor ce s'au săvârșit la București, Conferința a găsit de cuviință să aștepte informațiuni ulterioare, înainte de a se gândi la măsurile de luat. Ea e prea puțin instruită de împrejurările ce au însoțit ultimele acte ale guvernului provizoriu, pentru a aprecia cu dreaptă judecată cauza și însemnătatea lor; astfel, ea lasă toată răspunderea actelor pe sama acelora cari le-au plănuvit. Dar e foarte necesar ca nici guvernul provizoriu, nici populațiunile moldo-valahe să nu se înșele asupra adevăratei lor pozițiuni.

Subsemnatul a fost deci învitat a se folosi de ori ce ocaziune pentru a aminti membrilor guvernului și fruntașilor țerii transacțiunile internaționale și a-i sfătui a se abține de la ori ce act care ar ținti la schimbarea relațiunilor ce există între Principate și Curtea suzerană.

Dar tot ceea ce se va face de noua Adunare, ca reprezentând dorințele popu- Apr. 6 (18)
lațiunilor, în conformitate cu aceste relațiuni și cu transacțiunile internaționale,
va fi obiectul unei atențiuni binevoitoare din partea Puterilor reprezentate în
Conferință și neîncetat inspirate de dorința de a ajunge la o stare de lucruri, care
să întărească liniștea, bunăstarea și prosperitatea Principatelor Moldo-Valahe.

Subsemnatul profită de această ocaziune pentru a reînnoi Domnului Mi-
nistru asigurarea înaltei sale considerațiuni.

În cursul dimineții Consilierul de Legațiune de Kundell se prezintă Principelui pentru » 7 (19)
a-L ruga din partea Președintelui de Consiliu, de Bismarck, să vină la dânsul, fiind împie-
dicat a ieși prin o durere de picior. Principele se anunță pentru ora unu după amiazi.

Întrevederea cu Comitele de Bismarck:

Comitele de Bismarck a primit pe Principe zicând:

«Am rugat pe Alteța Voastră a veni să mă vadă, ca să discut sincer și
deschis cu Ea, nu ca om de Stat, ci ca amic și sfetnic, dacă pot îndrăzni să în-
trebuițez această expresiune. Sunteți ales Principe de o națiune întreagă, cu
unanimitatea voturilor; urmați acestei chemări; mergeți deadreptul în țara asupra
căreia sunteți chemat a domni».

Principele a răspuns, că aceasta este peste putință fără încuviințarea Regelui,
șeful suprem al familiei și șeful Său suprem militar, deși e aplecat spre această
idee și simțește destul curaj de a lua această hotărîre.

«Cu atât mai mult, atunci!» zise Ministrul președinte. «În acest caz nu aveți
trebuință de încuviințarea directă a Regelui. Cereți Regelui un concediu, un con-
cediu pentru străinătate. Regele e destul de fin, îl cunosc prea bine, El Vă va în-
țelege îndată și va pricepe intențiunea. Afară de aceasta, îl scăpați prin acest
mijloc de obligațiunea de a lua o hotărîre, ceea ce îi va fi foarte plăcut, de
oarece politicește are mâinile legate! Din străinătate veți da demisiunea Voastră
din armată și Vă veți duce în cel mai strict incognito la Paris, unde veți cere
Împăratului Napoleon o audiență secretă, pentru a-i expune vederile Voastre, cu
rugămintea ca să se intereseze de afacerea Voastră și să o apere pe lângă cele-
lalte Puteri. Iată, după părerea mea, singurul chip și mijloc de a lucra în această
afacere, dacă Alteța Voastră gândește în adevăr să primească coroana în cestiune.
Dar dacă afacerea vine mai întâiu la Conferința din Paris, ea nu va trăgână luni,
ci ani întregi. Puterile cele mai interesate, Rusia și Poarta, vor protestă în chipul
cel mai hotărîtor contra alegerii Voastre; Franța, Anglia, Italia vor fi de partea
Voastră, și Austria va întrebuința toate mijloacele pentru a face să cadă candi-
datura Voastră. Totuș nu e mare lucru de temut din partea aceasta, căci am de
gând să dau de lucru Austriei pentru câțva timp! În ce privește Prusia, ea dintre
toate Puterile are o situațiune grea: ea s'a ținut în totdeauna departe de ces-
tiunea Orientului, din cauza situațiunii sale politice și geografice, și n'a făcut
decât să-și exprime votul, în consiliul marilor Puteri. În acest caz particular,
voiu trebui, ca Ministru președinte prusian, să mă pronunț în contra Voastră,

1866

Apr. 7 (19) ori cât de greu mi-ar veni aceasta, căci n'aș putea în momentul de față să provoc o ruptură cu Rusia, nici să pun în joc interesele noastre de Stat dând preferința la interese de familie. Dacă Alteța Voastră va lucra din propria Sa pornire, Regele ar ieși dintr'o situațiune penibilă, și sunt încredințat că n'ar fi nefavorabil acestei idei, pe care aș fi gata să I-o comunic verbal, dacă mi-ar face onoarea unei vizite, deși nu poate ca Șef al familiei să dea încuviințarea Sa. Odată Alteța Voastră în România, cestiunea va fi curând rezolvată, căci Europa va sta în fața unui *fapt împlinit*, și afacerea va intra atunci în parte rezolvată în Conferința din Paris. Puterile mai de aproape interesate vor protesta; dar protestul va rămâne pe hârtie, și faptul nu va mai putea fi revocat!»

D-l de Bismarck nu admite obiecțiunea Principelui, că Rusia și Poarta ar putea recurge la ofensivă. «Cele mai grele consecințe ar putea rezulta, mai ales pentru Rusia, din întrebuințarea acestei măsuri. Aș sfătui însă pe Alteța Voastră ca, înainte de plecarea Sa, să scrie o scrisoare autografă Împăratului Rusiei, în care ați spune că considerați pe Rusia ca cel mai puternic al Vostru aliat, cu care la timp veți putea rezolva marea cestiune a Orientului. O alianță de familie, care ar trebui să fie pusă îndată în lucrare, încă V'ar permite să găsiți în Rusia un mare sprijin.»

La întrebarea Principelui Carol, care ar fi atitudinea Prusiei față de „*faptul împlinit*“, d-l de Bismarck declară: «Nu vom putea face alta decât a recunoaște faptul împlinit și a arăta pentru afacere tot interesul nostru. Hotărîrea Voastră curajoasă va găsi de sigur aici o primire favorabilă.»

Principele a întrebat atunci pe d-l de Bismarck, dacă el însuș personal îl sfătuește a primi Coroana, sau dacă e de opinie a lăsa să cadă afacerea cu totul.

Răspunsul dat e următorul: «De n'aș fi pentru afacere, nu mi-aș fi permis a-mi exprima părerea asupra cestiunii. Soluțiunea cestiunii prin „*faptul împlinit*“ este după mine cea mai fericită și pentru Voi cea mai onorabilă. Ce ați pierde, chiar în cazul când n'ați reuși? Situațiunea Voastră în Casa Prusiei ar rămâne aceeași. V'ați întoarce înapoi aci și V'ați putea aminti în totdeauna cu plăcere o încercare care nici odată n'ar putea să Vă fie imputată. Dar dacă reușiți—ceea ce cred—această soluțiune poate să Vă dea foloase incalculabile. Sunteți ales de unanimitatea voturilor unui întreg popor; răspunzând la acest apel, câștigați din capul locului încrederea națiunii întregi!»

La obiecțiunea Principelui, că nu are o încredere absolută în acest vot, pentru că s'a dat prea repede, d-l de Bismarck răspunde în acești termini: «Garanția sigură o puteți primi dela Deputațiunea care trebuie să vină curând și pe care n'o puteți primi pe teritoriul prusian; de altminterlea, nu voi întârziă a mă pune, la Berlin, în relațiune cu Agentul român dela Paris. După ce am aflat că Împăratul Napoleon doreă să cunoască vederile noastre, am comunicat *sub discrețiune* această idee Ambasadorului francez Benedetti, și acesta mi-a declarat că în Franța s'ar pune la dispozițiunea Voastră un vas pentru a întreprinde dela

Marsilia călătoria în România; dar mi se pare mai preferabil a utiliză un vapor Apr. 7 (19) ordinar, pentru ca astfel afacerea să rămână cu totul secretă».

În timpul acestei conversațiuni, Ministrul președinte cetii Principelui depeșile și documentele ce primise până în acel moment în privința candidaturii Sale.

La orele 4, Principele Carol are o întrevedere cu Regele căruia îi comunică vederile lui Bismarck. Regele în general nu le împărtășește și insistă asupra dificultăților ce se opun întreprinderii. El crede că e mai prudent a aștepta rezultatul Conferinței din Paris. După părerea sa, chiar dacă aceasta ar fi favorabilă, tot rămâne încă considerațiunea gravă că e nedemn pentru un Principe din casa de Hohenzollern a se pune sub suzeranitatea Sultanului.

La aceasta Principele Carol a răspuns că e gata a recunoaște pentru moment suzeranitatea turcească, cu rezerva secretă de a se liberă de ea cu arma în mână și de a cuceri pe câmpul de bătălie întreaga independență pentru țara care L-a ales astăzi! El roagă pe Rege să fie convins, că va face totdeauna onoare numelui său, ori și unde și în ori ce situațiune s'ar afla.

Regele acordă Principelui un concediu pentru a merge la Düsseldorf și îi zice la despărțire «Dumnezeu să te ocrotească!»

La orele 5, Principele Carol vizitează la Potsdam pe Principele Moștenitor, care nu se pronunță cu desăvârșire în contra întreprinderii și se declară convins că Principele este la înălțimea sarcinei. După această convorbire, Principele Carol pleacă la Düsseldorf.

Scrisoarea d-lui de Saint Pierre, Agent și Consul al Prusiei la București, către Ion Ghica, Ministrul Afacerilor Străine:

Din ordinul guvernului meu, am onoarea de a vă comunica aci alăturat copia unei hotărâri luate de Conferința din Paris în ședința sa dela 4, luna curentă.

Veți binevoi a vedea din aceasta, că în fața evenimentelor ce s'au săvârșit la București, Conferința a socotit de cuviință să aștepte informațiuni ulterioare, înainte de a se gândi la măsurile de luat. Conferința este prea puțin instruită asupra împrejurărilor ce au însoțit ultimele acte ale guvernului provizoriu, pentru a aprecia cu dreaptă judecată cauza și însemnătatea lor; astfel, ea lasă toată răspunderea pe sama acelora cari le-au plănuit, dar e foarte necesar ca nici guvernul provizoriu nici populațiunile moldo-valahe să nu se înșele asupra adevăratei lor pozițiuni.

În acelaș timp sunt însărcinat a aminti membrilor guvernului și fruntașilor țerii transacțiunile internaționale și a-i sfătui să se abțină dela ori ce act care ar tinde să schimbe relațiunile ce există între Principate și Curtea suzerană. Dar tot ce se va face de către noua Adunare, ca reprezentând dorințele populațiunilor în conformitate cu aceste relațiuni și cu aceste transacțiuni internaționale, va fi obiectul unei atențiuni binevoitoare din partea Puterilor reprezentate în Conferință și neîncetat inspirate de dorința de a ajunge la o stare de lucruri care să întărească liniștea, bunăstarea și prosperitatea Principatelor Moldo-Valahe.

Rugându-vă, Domnule Ministru, să binevoiți a aduce la cunoștința guvernului provizoriu conținutul acestei comunicări, profit de această ocaziune pentru a vă reînnoi asigurarea înaltei mele considerațiuni.

1866

Apr. 8 (20) Serisoarea d-lui T e c h i o d e B a y o, Agent și Consul al Italiei, către Ion Ghica, Ministru al Afacerilor Străine :

Am onoarea de a vă transmite, din ordinul guvernului meu, copia unei hotărâri luate de Conferința din Paris în ședința sa dela 4 a lunii curente, în urma disolvării Adunării legislative române.

Binevoiți a primi, Domnule Ministru, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Ziua aniversară a Principelui Carol. Sosesc numeroase adrese de felicitări din România la Düsseldorf.

Se proclamă alegerea prin plebiscit a Principelui Carol de Hohenzollern ca Domn al României, cu 685.969 voturi pentru și 224 contra.

Prima telegramă trimisă Alteței Sale Serenisime Principelui Carol de Hohenzollern, Alesul României, la Düsseldorf:

Cetățenii județului Roman prin vocea comitetului acestui oraș Vă roagă, în această zi solemnă pentru România, a binevoi să primiți felicitările lor intime pentru aniversarea nașterii A. V., și asigurarea că ei nu au alt strigăt de speranță de cât: Trăească *Carol I*, Principele României.

Președinte: Grigore Hermeziu. Membri: Ion Agarici, Vasile Ștefănescu, Garabet Solomon, Grigore Mardari, George Gheorghiu, Gaston Turburi, Ioan Cerchez, Vasile Ioachim. Secretar: Mihail Rătescu.

Plebiscitul Principatelor-Unite Române pentru alegerea Principelui Carol de Hohenzollern:

Numim Principe Suveran al Principatelor-Unite Române, cu drept de moștenire, pe Alteța Sa Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern-Sigmaringen, sub numele de Carol I.

Noi subsemnații, membri ai Înaltei Comisiuni pentru numărarea voturilor plebiscitului dela 30 Martie 1866, am constatat că alegerea Alteței Sale Principelui Carol-Ludovic de Hohenzollern-Sigmaringen ca Suveran al Principatelor-Unite Române, cu drept de moștenire, a întrunit șase sute optzeci și cinci de mii nouă sute șasezeci și nouă de voturi afirmative, contra două sute douăzeci și patru voturi negative.

Pentru încredințarea căreia am semnat: Primatul României, Nifon; Primul Președinte al Curții de Casație, V. Sturdza; Președintele Curții Criminale dela Curtea de Casație, A. Catargiu; Președintele Secției civile dela Curtea de Casație, E. Predescu; Vice-Președintele Consiliului de Stat, I. G. Florescu; Președintele Curții de Compturi, A. Romalo; Șeful primei diviziuni teritoriale, Colonelul D. Kretzulescu; Decanul Facultății de Drept, C. Bosianu; Președintele Consiliului Ministru al Afacerilor Străine, Ion Ghica.

Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern adresată din Düsseldorf Comitelui de Bismarck:

Las la absoluta apreciere a Excelenței Voastre de a trimite Ministrului la

Constantinopole instrucțiunile ce veți crede de cuviință, pentru a hotărî dacă Apr. 8 (20) audiența, ce fiul meu Anton ar cere eventual dela Sultan, ar fi admisibilă sau inoportună.

Serisoarea profesorului Max Duncker către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Aduc Alteței Voastre Regale cele mai respectuoase ale mele felicitări pentru alegerea Principelui Carol în Principatele Dunărene. Veți fi neîndoios pătruns de considerațiunile, ce se nasc din toate părțile împrejurul unui eveniment atât de important. Mi-ați dat totdeauna o binevoitoare atențiune, și de aceea cred că pot să vă expun aprecierile mele.

Iau ca punct de plecare, că originea cestiunii se află la Paris. Acolo e voința serioasă de a stabili naționalitatea românească și convicțiunea că ea se poate fundă numai de un membru al unei case princiare europene. Este acolo și intențiunea de a da Alteței Voastre Regale o dovadă de bunăvoință și totodată Prusiei o dovadă că sunt gata a sprijini în criza actuală interesele ei. Poate că se mai are în vedere la Paris că, desemnând un principe prusian, se va izbuti, prin relațiunile intime dintre Prusia și Rusia, a hotărî și pe această din urmă Putere a primi unirea Moldovei și a Valahiei sub un Principe străin.

Prusia nu are nici un interes a lua, în cestiunile ce i se ivesc în Orient, o pozițiune bine accentuată și care ar prejudeca viitorul. Aceste cestiuni sunt pentru Prusia de o natură secundară. Prusia posedă într'însele oarecari mijloace și echivalente, pe cari le poate oferi Angliei și Rusiei, sau Franciei și Austriei, după cum una ori alta dintre aceste Puteri s'ar arăta gata a sprijini interese prusiane mai apropiate. Poate cineva să-și închipuească, de exemplu, un caz, în care ar putea fi de dorit a abandona Austriei Principatele Dunărene, ca compensațiune pentru retragerea ei din Germania.

Făcând abstracțiune de această necesitate a politicei prusiane, ar mai fi în contra primirii coroanei și faptul că Alteța Sa Principele Carol, chiar dacă Poarta ar admite Unirea sub un Principe străin, nu ar putea rămâne vasal al Porții fără o schimbare radicală a tractatelor respective. În fine, nici că e nevoie de a mai aminti dificultățile extraordinare ce se opun în Principatele Dunărene întăririi unui guvern regulat și unei dinastii.

Cu toate acestea, mi se pare că nu ar fi în interesul politicei prusiane de a respinge cererea Românilor.

Este un avantaj, că Austriicii văd peste tot locul inimi. Ziarele vieneze dovedesc că acest efect s'a și produs.

Mai departe, Prusia, pe cât pot judeca lucrurile, are a ține socoteală de Franția în criza actuală a afacerilor orientale. Rusia vine numai în al doilea rând.

Prusia trebuie să se încerce a susține, în marginile posibilității, constituirea naționalității românești, care se dorește la Paris, pentru a atrage, de va fi cu putință, pe Împăratul Franciei spre constituirea națiunii germane. Pentru con-

1866

Apr. 8 (20) cesiunea făcută, i s'ar cere un contraserviciu. Aceste considerațiuni arată că ar fi indicat, ca primirea coroanei române să atârne de condițiunea consimțământului tuturor Puterilor cari au semnat Tractatul de Paris și Convențiunea din 18 August 1858.

Fără de acest consimțământ, stabilirea unui guvern regulat în Principatele Dunărene este imposibilă. Agenții Puterilor cu opinii opuse vor mări dificultățile interne până la imposibilități, și se vor socoti îndreptățiți a atâta partidele în solda lor unele în contra altora și în contra guvernului. Înscenarea tristă din Grecia, la care guvernul Regelui Otto a fost expus prin luptele dintre partide, conduse de Miniștrii plenipotențieri ai Angliei, Franciei și Rusiei, s'ar repeta într'un grad mai mare în România. Dar mai departe: Rusia s'ar crede îndreptățită a nu se mai socoti legată de Tractatul de Paris și de constituirea Principatelor Dunărene prin acest Tractat și prin Convențiunea din 1858, îndată ce Francia, sau Francia și Rusia, s'ar retrage unilateral din hotărârile formale ale acestor acte internaționale. Rusia atunci ar reclădi Sevastopolul, ar reînființa flota Mării Negre și, în împrejurări date, ar lua din nou în stăpânire teritoriul cedat dela gurile Dunării.

Astfel, apare indispensabil prealabilul consimțământ al tuturor Puterilor. Cestiunea românească nu poate fi considerată și rezolvată în mod singuratec, ci în legătură cu actualul sistem al politicei prusiene. Această cestiune nu prezintă prin ea însăși o greutate îndestulătoare, pentruca, urmărindu-se în mod unilateral și deosebit, situațiunea europeană favorabilă să fie pusă în joc.

Austria cu greu se va mai afla într'o situațiune de dezastru intern și de izolare europeană, ca în momentele actuale. Este cert, că nici Anglia, nici Rusia nu vor împiedica Prusia de a rezolvă reforma confederațiunii germane, că Rusia din contra e mai aplecată a exercita asupra Austriei o presiune în favoarea Prusiei, că Prusia poate avea pe Italia ca un aliat, care nu-i va sta totdeauna la dispozițiune. În fine, guvernul lui Ludovic Napoleon este, din toate guvernele ce se pot succede în Francia, cel mai puțin defavorabil unei reforme a confederațiunii germane.

Împăratul s'a așezat odată pe principiul naționalităților. El a constituit Italia prin votul universal, a fundat însuș tronul său pe votul universal, tot astfel a împins România sub Cuza spre Unire, și tot astfel are să o împingă mai departe, după acest sistem, până la deplina ei independență.

Cum ar putea el să se încerce să împiedice, ca Prusia să constituiească în acelaș mod națiunea germană? Dacă ar voi una ca aceasta, i-am opune o rezistență luptând în contra-i cu propriile lui arme, și s'ar ridica de sigur, în contra unei întreruperi a acțiunii naționale, o agitațiune națională, care n'ar putea fi oprită în mersul și în rezultatele ei. Sudul Germaniei, cu Camera diu Baden în frunte, se pronunță de pe acum pentru reforma confederațiunii; tot astfel organe importante ale presei berlineze. Demonstrațiunile contrarii ale partidului progresist nu sunt de luat în serios. Aud din toate părțile pe democrați zicând,

că nu se vor opune, dacă conservatorii vor lua în mâinile lor deslegarea problemelor naționale, căci astfel lucrează pentru democrație, și dacă nu izbutesc, sunt eliminați pentru totdeauna.

Opiniunea mea este că coroana României ar putea fi primită, cu condițiunea consimțământului Puterilor semnatare Tractatului de Paris și Convențiunii din 18 August 1858. Această primire ar ajutură sistemul politicei actuale și nu l-ar zădărnici. Prusia ar putea declara, cu această ocaziune, că-și va da din parte-i toată silința, de a obține consimțământul neapărat al acelor Puteri.

Am expus în cele de mai sus o opiniune, precum ea se prezintă unei judecăți obiective. De altfel, nu posed nici o informațiune diplomatică.

Sosirea în București a noului consul general francez, Baronul d'Avril.

Ziarul «Indépendance Belge» scrie:

Candidatura Principelui de Hohenzollern la tronul român pare a fi părăsită. Opunerea inflexibilă a Rusiei și sfaturi venite din Paris au izbutit, precum se zice, ca Principele să imiteze exemplul Comitelui de Flandra. Dacă e permis a atribui o oarecare autoritate unui articol din «Le Constitutionnel», publicat ieri, s'ar putea crede, că Franța a modificat vederile sale relative la Principate. În adevăr, acest ziar scrie în favoarea unui gospodar indigen, numit ca de încercare, spre a guvernă în mod provizoriu provinciile românești. Ar fi dar vorba de a fundă în Principate un fel de republică unită. Limbajul foaii oficioase e cam obscur. Concluziunea de tras este însă că articolul în cestiune este negațiunea protecțiunii ce Franța ar putea asigura candidaturii prusiane.

Acte de mulțumire și telegrame de felicitare adresate guvernului provizoriu pentru rezultatul plebiscitului : » 8 (20)—
10 (22)

Ploești.

Apelul făcut de guvern către națiune, spre a votă alegerea de Domn al României a Principelui *Carol I*, s'a primit de cetățenii ploșteni, și putem afirmă de întregul județ Prahova, cu o vie mulțumire.

Acest act, fiind o consecință a voinței țerii, expresă înaintea Europei prin Adunările *ad-hoc* și prin alegerea din 11 (23) Fevruarie cu entuziasm de națiune, guvernul va binemerită dela patrie pentru silința ce a pus în buna alegere a Înaltei Persoane chemate la cârma Statului român, mijloc prin care se paralizează mișcarea unor reacțiuni străine și culpabile, cari se încercau a propaga separatismul peste Milcov, fapte contra cărora națiunea protestă și le blastemă.

(Urmează 142 subscrieri).

Fălticeni.

Poporul suveran votează Unirea Principatelor, Principe străin ereditar. Trădător dară, tot acel ce ar renega acest mare principiu; și Românii vor ști să

1866

Apr. 8 (20)—răsbune trădarea și să dovedească lumii întregi, că guvernul dela 11 Fevruarie,
10 (22) adevărata expresiune a națiunii, nu lucrează decât în numele ei, pentru realizarea
acestui mare principiu.

(Urmează 417 subscrieri).

Fălticeni.

Șapte ani de suferință ne convinsese că viitorul, mântuirea noastră chiar, este
Unirea Principatelor cu Principe străin.

Aceasta fiind voința noastră, o manifestăm guvernului să o execute; iar noi
cu fermitate să dovedim Europei întregi că, fii ai lui Ștefan cel Mare și Mihai
Viteazu, știm muri strigând: Trăească *Carol I!*

(Urmează 292 subscrieri).

Galați.

Astăzi, după ce s'a aflat rezultatul subscrierilor, cari sunt în număr de 14.345
pentru numirea Principelui *Carol-Ludovic de Hohenzollern*, ca Domnitor al Ro-
mânilor, sub numele de *Carol I*, populația întreagă a orașului s'a precipitat la
biserica Sf. Nicolae, unde s'a celebrat un Te-Deum, la care au asistat și autori-
tățile civile și militare. Registrele plebiscitului le-am înaintat d-lui General Ioan
Ghica, care tot astăzi a plecat la București.

Prefect, N. Alcaz.

Craiova.

Aseară orășenii Craiovei, cu muzica înainte, au însoțit până la Primărie co-
misiunile însărcinate cu adunarea subscrierilor la plebiscit și au depus condicile
în mâna d-lui primar. Astăzi la orele zece înainte de amiază, d-l primar însoțit
de d-nii consilieri, și urmat de mai toată populațiunea Craiovei, purtând plebiscitul
pe o pernă de catifea, l-au depus la prefectură, în mijlocul celor mai entuziaste
urări. Cu această ocaziune, d-l Chițu, primarul urbei, a rostit un discurs, termi-
nând cu aclamarea generală: Trăească România! Trăească *Carol I*, Domnul ei!
După verificarea tribunalului, îndată îl voi expedia.

Prefect, S. A. Mihălescu.

Craiova.

Astăzi, la orele zece, consiliul municipal, însoțit de o mulțime de orășeni,
au depus în mâinile d-lui prefect, caietele plebiscitului sigilate și legalizate de
consiliu. Rezultatul e 3.471 voturi *pentru*, numai unul *contra*. Trăească Înălțimea
Sa *Carol I*, Domnitorul României!

Primar, G. Chitzu.

Tecuci.

Rezultatul plebiscitului este 18.000 voturi *pentru* Prințul *Carol I*, și pentru
onoarea districtului nici un vot *contra*. Sunt fericit a vă putea anunța aceasta
și mândru că, într'un timp așa de frumos, am putut da și eu micul meu con-
curs pentru această sacră cauză.

Mă unesc și eu cu unanima strigare a 18.000 cetățeni: Să trăească România Apr. 8 (20) una și nedespărțită! Să trăească Prințul *Carol I*, în care toate frumoasele și liberalele noastre speranțe sunt concentrate!

Prefect, C. Racoviță.

Proclamațiunea Consiliului de miniștri către poporul român, după rezultatul plebiscitului: » 9 (21)

Români,

După abdicarea fostului Domn Alexandru Ioan I, guvernul a crezut că este nevoie, că este chiar bine ca, îndată și fără a pierde un singur minut, să se determine caracterul evenimentelor dela 11 (23) Fevruarie.

Eră în datinele țerii, eră în legea constitutivă a României, ca Domnitorul să fie ales de Adunarea generală. Guvernul dară a propus Corpurilor legiuitoare suirea pe tron a Alteței Sale comitelui de Flandra, care a și fost ales.

Eră de sperat că unanimitatea Corpurilor legiuitoare și aclamarea entuziastă a națiunii întregi nu va mai da loc la nici o bănuială despre voința Românilor de a rămâne uniți și a pune pe tronul României un Principe dintr'una din familiile domnitoare în Europa. Din nenorocire însă, nu puturăm fi scutiți de a nu ni se tăgădui din nou sincera expresiune a voinței naționale, și întemeindu-se pe șoaptele unor oameni cari caută satisfacerea ambițiunii lor chiar cu prețul vieții României, s'a zis că Corpurile legiuitoare constituite sub guvernul despotic al fostului Domn n'aveau nici autoritatea, nici competența, nu aveau mandat din partea națiunii de a se pronunța asupra Unirii și Principelui dintr'una din dinastiile domnitoare în Occident; au adaus încă, că Românii de dincoace și mai cu osebire cei de dincolo de Milcov, osteniți, scârbiți de viață, vor să se sinucidă, să sfâșie patria lor, că adică vor separatismul.

Prin refuzul Alteței Sale Comitelui de Flandra națiunea fu pusă în pozițiune de a se pronunța din nou în privința destinărilor sale. Acei însă, cari n'au alt mijloc de a se distinge decât făcându-se cioclii României, începură a șopti, a șueră, că pentru a dobândi o expresiune mai sinceră a voinței Românilor să se convoace două Adunări, una în Iași și alta în București. Guvernul a crezut că ar fi fost o trădare din parte-i să primească această sfâșiere, să dea el însuș o lovire de moarte actului în care națiunea a concentrat de secole aspirările sale și pentru împlinirea căruia Românii au depus în timp de 10 ani toată activitatea lor. La cine însă guvernul trebuia să apeleze spre a face să înceteze văduvia tronului? La fosta Cameră? Dară inamicii noștri îi tăgăduiau autoritatea și competența, și suntem nevoiți a mărturisi că multe din Puterile garante aveau aceeaș opiniune în privința Corpurilor legiuitoare constituite sub fostul Domn. Acest discredit de care eră lovită fosta Cameră a fost una din cauzele cari au determinat pe guvern s'o dissolve și să convoace o Constituantă.

În lipsa Camerei trebuia oare să așteptăm întrunirea și constituirea noiei Adunări spre a chibzui și hotărî despre încetarea vacanței tronului? Evenimentele din Iași veniră, din nenorocire, și dovediră cât acea vacanță turbă ambițiunile și încurajă uneltirile vrășmașilor patriei noastre. Și apoi, viitoarea Ca-

1866

Apr. 9 (21) meră n'ar fi fost pusă ea însăș în bănuială de cei cari nu se smereau nici chiar în fața celor sfinte, de cei cari cutează a face din cărja arhipăstorească o armă ucigătoare și cari merg până a se încercă a-și potoli setea ambițiunii cu sângele fraților lor? N'ar fi zis ei din nou că Camera la București a fost sugrumată de opresiunea poporului din capitală și că a votat sub amenințarea baionetelor? Spre a nimici toate aceste pretexte, guvernul a făcut apel deadreptul la națiune; printr'un plebiscit a pus-o în pozițiune să-și exprime voința deadreptul, iar nu prin delegați.

Spre a putea, printr'un singur fapt, să dovedească reaua credință a acelor cari cereau două Camere deosebite, sub pretext de a nu se exercită asupra Aduării opresiunea puterii centrale, guvernul a convocat națiunea, nu în două Camere, ci în 4.000 de colegiuri care de care mai depărtate de ori ce centru; nimenea nu mai poate susține că un guvern, și încă provizoriu, a putut în 4, 5 zile, în mijlocul celei mai absolute libertăți de tipar și de întrunire, să înrăureze în 4.000 de comune, și să înrăureze astfel în cât peste 700.000 de Români să voteze toți *pentru*, și fără nici o protestațiune.

Guvernul actual, deși provizoriu, a suspens chiar acele legi ce guvernele cele stabile se zic adese silite a le mănține, spre a asigura ordinea. El a dat cea mai absolută libertate a întrunirilor, el a mers până a primi întrunirile în piețele publice; și în București, într'o întrunire de 20.000 oameni, nu s'a ridicat o singură voce contra Unirii și a Principelui străin. În Iași, în mijlocul celei mai agere conspirațiuni, urzită de voitorii de rău ai naționalității române, libertatea întrunirilor fu dată în toată deplinătatea; proclamațiuni de revoltă fură tipărite și răspândite cu profuziune, și guvernul n'a adus cea mai mică piedică propagandei antiunioniste și chiar antinaționale. Răscoala în sfârșit se arată cu armele în mână; o mână de soldați, și câteva minute au fost de ajuns spre a o risipi, și Iașii întregi, ca și toată Moldova, aclamă și subscie în unanimitate, Unirea cu Domnitorul ei *Carol I.*

Acestea sunt fapte cari vorbesc prin ele însele și cari s'au petrecut toate în fața națiunii întregi și a Reprezentanților tuturor Puterilor garante. Nu mai este dară nimărui cu puțință a nega astăzi unanima voință a națiunii pentru Unire și pentru un Domn din una din familiile domnitoare în Europa.

Această hotărîre a națiunii, fiind acum un fapt îndeplinit și constatat, în lumina cea mare, în cea mai deplină libertate, și în fața Europei întregi, guvernul are o altă datorie sacră de împlinit: aceea de a face cunoscut, că de acum este dator a opri toate intrigile ce provin din ambițiuni și cugetări criminale. Națiunea s'a pronunțat din nou și în cea mai deplină libertate pentru Unire și și-a ales drept Domnitor al ei pe *Carol I.*

De acum dară, ori cine se va încercă a lucra în contra voinței exprese de națiune, guvernul are și dreptul și datoria a-l urmări ca unealtă a vrășmașilor țerii, ca conspirator contra voinței și a existenței noastre naționale, și pe lângă stigmatizarea din partea națiunii, legea, ce este scutul ori cărei societăți, va fi

aplicată în toată vigoarea și sfințenia ei. Voința poporului este voința lui Dumnezeu. Poporul a vorbit, legea și poporul vor apăra România, căci el voește ca ea să fie, și va fi.

Ion Ghica, Maior D. Lecca, C. A. Rosetti, D. Ghica, Mavrogheni, I. C. Cantacuzino.

Scrisoarea Baronului Eder, Agent și Consul general al Austriei, către Ion Ghica, Ministru al Afacerilor Străine:

Din ordinul guvernului meu, am onoarea de a vă transmite aci alăturat copia unei hotărâri luate de Conferință în ședința sa dela 4, luna curentă.

Veți vedea în ea, că în fața evenimentelor ce s'au săvârșit la București, ea a socotit de cuviință să aștepte informațiuni ulterioare, înainte de a se gândi la măsurile de luat.

Conferința e prea puțin instruită despre împrejurările ce au însoțit ultimele acte ale guvernului provizoriu, pentru a aprecia cu dreaptă judecată cauza și însemnătatea lor; astfel, ea lasă toată răspunderea pe sama acelor care le-au plănit. Dar e foarte necesar ca nici guvernul provizoriu nici populațiunile moldo-valahe să nu se înșele asupra adevăratei lor pozițiuni.

În acelaș timp am ordinul de a aminti guvernului provizoriu transacțiunile internaționale și de a-l sfătui să se abțină dela ori ce act care ar tinde să schimbe relațiunile ce există între Principate și Curtea suzerană.

Dar tot ceea ce se va face de către noua Adunare ca reprezentând dorințele populațiunilor, în conformitate cu aceste relațiuni și cu aceste înțelegeri internaționale, va fi obiectul unei atențiuni binevoitoare din partea Puterilor reprezentate în Conferință și neconținut inspirate de dorința de a ajunge la o stare de lucruri, care să întărească odihna, bunăstarea și prosperitatea Principatelor Moldo-Valahe.

Vă rog să aduceți la cunoștința guvernului provizoriu hotărârea aci anexată.

Binevoiți a primi, Domnule Ministru, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Răspunsul Comitetului de Bismarck adresat din Berlin Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Telegrama Alteței Voastre Regale din 20 l. c. am crezut să o tâlcuiesc astfel, că lăsați la aprecierea mea, dacă cererea unei audiențe eventuale a Principelui Anton făcută Sultanului ar fi considerată din punctul de vedere politic ca potrivită sau nu.

După a mea prea supusă părere, ar bate la ochi dacă, în împrejurările actuale, fiul numit al Alteței Voastre Regale s'ar abține de a se prezenta Sultanului, în trecerea sa prin Constantinopole. De aceea am încunoștiințat pe Ministrul regal din Constantinopole, că nimic nu se opune în contra unei audiențe a fiului Alteței Voastre Regale la Împăratul turcesc și l-am autorizat să facă demersurile necesare, dacă Principele Anton ar cere-o.

1866

Apr. 9 (21)

Principele Carol și părintele Său fac o vizită Baroanei de Franque. E vorba ca ea să sondeze la Paris în ce chip ar privi guvernul francez un fapt implinit.

Scrisoarea Colonelului Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern :

Regele este predispus pentru refuzul Coroanei române, pentru motive mai mult dinastice de cât politice. S'a primit la Berlin știrea din București, că o Deputațiune se va prezenta Regelui pentru a obține mai întâiu adeziunea Sa și apoi pe aceea a Principelui Carol-Anton, la Düsseldorf. Regele dorește să nu primească acea Deputațiune, cel puțin nu în mod oficial, pentru a nu compromite situațiunea Sa ca membru al Conferinței Puterilor și ca să evite nouă dificultăți pentru Conferință. Dorința Sa este prin urmare, ca Principele Carol-Anton să urmeze exemplul Său și să trimită Deputațiunea, în caz când s'ar prezenta, la Conferința din Paris; căci numai dacă Românii reușesc să câștige Puterile pentru alegerea unui Principe străin, s'ar putea intra în negocieri ulterioare în privința primirii sau refuzării Coroanei de către Principele Carol. Pentru moment, Regele vrea să examineze pe ce cale s'ar putea mai bine și mai discret sondă Rusia în privința concesiunilor ce ar fi dispusă să acorde și cu privire la o eventuală alianță de familie.

Regele nu e pentru o călătorie imediată a Principelui Carol la Petersburg sau la Paris, căci a consimțit la aceasta ar fi a se pronunța clar în favoarea primirii, ceea ce pentru moment trebuie să se evite.

Se discută mult despre această cestiune și în Corpul diplomatic din Berlin; părerile sunt firește împărțite; dar e temere ca situațiunea noului Principe să nu devină foarte grea, pentru că Principatele sunt foarte demoralizate și va fi greu de găsit oameni de Stat de încredere.

Scrisoarea lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către A. G. Golescu, la Constantinople :

Nu fără un simțimânt de prea adâncă părere de rău sunt silit a constată atitudinea luată de Cabinetul otoman față de guvernul provizoriu, cu începere dela 11 (23) Februarie. Această atitudine este de natură a putea cu înlesnire trece ca o dușmănie reală. Rezultatul ei cel mai pozitiv n'ar putea fi, în tot cazul, decât a deșteptă îndoieli asupra solitudinii Sublimei Porți pentru țara noastră și pentru interesul ce poporul român îi inspiră.

Știrile date de ziarele ce se imprimă în Imperiul Otoman, în privința sentimentelor Sublimei Porți față de noi, precum și corespondențele din Constantinople și telegramele Ministerului Afacerilor Străine, răspândite și comentate de dușmanii Turciei și ai Principatelor, ușurează planurile relei voințe, dându-i mijloacele de a arunca îndoiala în spirite și răceala în inimi.

Această politică poate avea de efect să împingă pe Români a-și căuta sprijinul aiurea decât la Puterea suzerană, în care ei ar trebui să găsească un ade-vărat ajutor pentru tot ceea ce poate să ajute la desvoltarea și prosperitatea lor, într-o cât aceasta n'ar atinge drepturile Sublimei Porți.

Aceste considerațiuni mă fac, Domnule Agent, a vă invita să profitați de Apr. 9 (21) cea dintâi ocaziune pentru a atrage asupra lor atențiunea Înălțimii Sale Aali Pașa.

Veți aveà a expune, că nu poate fi decât cu totul indiferent pentru Majestatea Sa Sultanul, ca viitorul nostru Principe să fie de rasă română sau germană, pământean sau străin, din moment ce e bine înțeles că această alegere nu modifică întru nimic drepturile suzeranității.

Nu lipsiți a face pe Înălțimea Sa să vadă, că a aflà bazele stabilității viitoare într'o soluțiune acceptată de cele două părți, ar fi mijlocul cel mai eficace pentru realizarea ei. De altmintrelea, Europa ar vedeà în această înțelegere foarte firească cea mai bună garanție de siguranță și n'ar mai rămâneà Conferințelor decât să înregistreze o combinațiune care ar întruni îndoita aprobare a celor interesați.

Cât despre forma de dat Actului, care ar da consfințirea înțelegerii, îl las la aprecierea D-voastre. De altmintrelea, veți binevoi a mă încunoștiința îndată despre convorbirea ce veți aveà asupra acestui subiect cu d-l Ministru al Afacerilor Străine.

Nu mă îndoesc că Înălțimea Sa va găsi, dimpreună cu D-voastră, o formă care, cheazăuind drepturile Sublimei Porți, va cruță în acelaș timp susceptibilitatea țerii.

Mi se pare de prisos a vă desvoltà aici foloasele unei înțelegeri directe pentru cele două părți interesate: forța, ce buna înțelegere ar da pozițiunilor lor respective, mi se pare de o evidență ce n'ar puteà să nu izbească un spirit așa de just ca al Înălțimii Sale Aali Pașa. Europa ar ști, pe de o parte, că Principatele sunt întărite prin sprijinul Turciei, ceea ce de sigur le-ar ridicà importanța în ochii săi, și pe de altă parte, ea ar căpătà convingerea că Sublima Poartă se poate bizui în ori ce împrejurări pe mijloacele Principatelor; ceea ce se potrivește întocmai cu politica urmată în Orient de Puterile amice ale Sublimei Porți.

Acest rezultat, în nici un caz, nu va puteà fi obținut cu un Principe pământean, pe care pozițiunea sa nesigură și șovăitoare și interese politice divergente, adaoase la lipsa sa de prestigiu, îl pun prea adesea ori, precum aceasta s'a întâmplat până acum, în necesitatea de a căutà punctul său de sprijin aiurea decât în țară; iată-l, prin urmare, la bunul plac al Puterii al cărei sprijin i se pare cel mai folositor, și nu s'a întâmplat decât foarte rar ca această Putere să fi fost Sublima Poartă.

O idee ce se pune înainte, în acest moment, idee patronată de Excelența Sa Safvet Pașa, ca constituind o soluțiune posibilă, este alegerea unui Principe pământean pentru trei ani.....

Pe lângă faptul că o dispozițiune de acest fel n'ar puteà fi impusă decât cu forța, Principele în cestiune, odată instalat, neaflând nici sprijin nici simpatie în țară, s'ar vedeà în imposibilitate de a se mănțineà.

Veți binevoi, Domnule Agent, a arătà Înălțimii Sale d-lui Ministru al Afa-

1866

Apr. 9 (21) cerilor Străine inconvenientele imediate și urmările nenorocite ale unei astfel de combinațiuni, precum și necesitatea neîndoielnică de a reveni din nou la combinațiune, cu mult înainte chiar de termenul hotărât pentru durata unei Domnii stabilite pe baze așa de șubrede.

» 10 (22) Scrisoarea lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Ion Brătianu:

Am onoarea de a vă trimite aci alăturat două scrisori ale Locotenentei Domnești, una destinată Alteței Sale Regale Monseniorului Principe de Hohenzollern-Sigmaringen și cealaltă către Augustul Său fiu, Principele Carol-Ludovic, Alesul națiunii române.

Sunteți invitat, Domnule, a îmbrățișa personal aceste scrisori și a sta la dispozițiunea și la ordinele A. S. Principelui Carol-Ludovic.

Îmi fac o adevărată plăcere a vă anunța în același timp, că continuați și sunteți confirmat în misiunea de membru al Deputațiunii delegate de diferitele Corpuri pentru a notifica dorința națiunii.

Îndată ce vor fi sfârșite formalitățile ce rămân de împlinit, pentru a da Actului rezultat din plebiscit caracterul cerut pentru validitatea lui, veți avea a vă uni cu d-nii Manolache Costache Epureanu, Ludovic Steege și Ion Bălăceanu, pentru a îndeplini, atât pe lângă Altețele Lor cât și pe lângă Curțile Puterilor garante, misiunea patriotică cu care sunteți însărcinați.

Urgența împrejurărilor și sentimentul ce de sigur aveți despre această urgență mă dispensează, Domnule, a insista asupra necesității unei plecări imediate.

Primiți, cu această ocaziune, Domnule, împreună cu expresiunea dorințelor mele pentru un succes la care cu toții ținem, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Scrisoarea lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Monsenior. — Subsemnatul, Președinte al Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine al României, luând în dreaptă considerațiune votul solemn prin care poporul român, stăruind într-o dorință care trebuie să realizeze tăria și stabilitatea sa, a ales în mod solemn pe calea unui plebiscit, un Principe străin, cu titlu ereditar, în persoana Alteței Sale Principelui Carol-Ludovic de Hohenzollern, Augustul Vostru fiu, sub numele de *Carol I*, s'a grăbit a provoca numirea unei Deputațiuni însărcinate a depune în mâinile Sale Actul ce constată această dorință și a solicita consimțământul Alteței Voastre Regale pentru această acceptare. Subsemnatul are deci onoarea a recomanda primirii Voastre binevoitoare pe onorabilii membri ai acestei Deputațiuni, pe d-nii Ion Bălăceanu, Ion Brătianu, Ludovic Steege.

Subsemnatul ar fi prea fericit a spera, Monsenior, că Alteța Voastră Regală și Alteța Sa Principele Carol-Ludovic veți binevoi a îndeplini o dorință în-

dreptătită atât prin calitățile personale ale Alteței Sale, Augustului Vostru fiu, prin virtuțile și strălucirea Casei Sale, prin prestigiul foarte firesc ce se leagă de ea, cât și prin toate convenințele de natură a atrage aprobarea Puterilor cari se interesează cu adevărat de soarta României.

Exprimând o speranță care îi este atât de scumpă, subsemnatul are onoarea a fi, cu cel mai profund respect, Monsenior, al Alteței Voastre Regale prea umilit și prea supus servitor.

Serisoarea lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Comitele de Bismarck:

Poporul român stăruind în dorința a cărei realizare îi pare singurul mijloc de a-și da puterea și stabilitatea ce-i lipsesc, a ales în mod solemn, printr'un plebiscit, ca Suveran al României, cu titlu ereditar, pe A. S. Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern, sub numele de *Carol I*.

Legăturile ce unesc pe Alesul națiunii române cu glorioasa familie a Prusiei, au deșteptat în inimile noastre convingerea de a vedea întemeindu-se la Dunărea-de-jos o dinastie care să illustreze națiunea noastră și familia de Hohenzollern.

Acest plebiscit s'a exprimat prin 685.969 de voturi afirmative, față cu 224 voturi negative.

Luând în considerațiune acest vot solemn, subsemnatul, Președinte al Consiliului, Ministru al Afacerilor Străine, s'a grăbit a provoca numirea unei Deputațiuni însărcinate a depune în mâinile Alesului țerii Actul care constată această dorință.

Recomandând binevoitoarei Voastre primiri pe membrii Deputațiunii, d-nii Ion Bălăceanu, Ion Brătianu, Ludovic Steege, invitați a expune acest fapt Excelenței Voastre, subsemnatul speră că guvernul M. S. Regelui Prusiei nu va vedea într'însul decât un act în conformitate strictă cu stipulațiunile ce garantează poporului român liberul exercițiu al dreptului său intern și o soluțiune care n'ar putea să-i atragă o dezaprobare generală, fiind ea menită să aibă de efect, precum Principatele se așteaptă, a asigura pentru totdeauna liniștea și prosperitatea lor, la care Turcia și Puterile garante sunt interesate ca și noi.

Subsemnatul ar fi fericit a spera, Domnule Comite, că guvernul M. S. Regelui Prusiei va binevoi să favorizeze o dorință a cărei realizare, asigurând și bunăstarea României, nu poate decât să adauge încă recunoștința ce ea datorește guvernului M. S. Regelui Prusiei pentru toată grija ce el a arătat, în diverse împrejurări, Principatelor-Unite.

Serisoarea lui Ion Ghica, Președinte al Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Drouyn de Lhuys, Președintele Conferinței din Paris și Ministru al Afacerilor Străine al Franciei:

După declarațiunea oficială, prin care d-l Ministru al Afacerilor Străine a M. S. Regelui Leopold II a făcut cunoscut Delegaților Principatelor-Unite că A. S. R. Monseniorul Comite de Flandra a crezut că nu poate răspunde la che-

1866

Apr. 10 (22) marea noastră, poporul român, stăruind într'o dorință a cărei realizare îi pare singurul mijloc de a-i da tăria și stabilitatea ce-i lipsesc, a ales în mod solemn, pe calea unui plebiscit, un Principe străin ca Suveran al Principatelor-Unite, cu titlu ereditar, în persoana A. S. Principelui Carol-Ludovic de Hohenzollern, sub numele de *Carol I.*

Acest plebiscit s'a exprimat prin 685.969 de voturi afirmative, față cu 224 voturi negative.

Luând în considerațiune acest vot solemn, subsemnatul, Președinte al Consiliului, Ministru al Afacerilor Străine, s'a grăbit a provoca numirea unei Deputațiuni însărcinate a depune în mâinile Alesului țerii Actul care constată această dorință.

Recomandând binevoitoarei voastre primiri pe membrii Deputațiunii invitați a vă expune acest fapt, subsemnatul vă roagă ca, în calitatea voastră de Președinte al Conferinței din Paris, să binevoiți a comunica acest fapt d-lor Reprezentanți ai Puterilor chemate a hotărî în privința dorințelor noastre. Subsemnatul speră că Excelența Voastră și colegii săi nu vor vedeă în aceasta decât un act în conformitate strictă cu stipulațiunile ce garantează poporului român liberul exercițiu al dreptului său intern și o soluțiune care nu va putea decât să atragă deplina lor aprobare, fiind menită, precum Principatele-Unite se așteaptă, a pune capăt unei stări de lucruri de natură a produce turburare în spirite și a compromite o liniște la care Turcia și Puterile garante sunt interesate ca și noi.

O notă analoagă cu cea de mai sus, și cu scopul de a comunica rezultatul plebiscitului relativ la Principele Carol, s'a adresat, cu aceeaș dată, de către Ion Ghica Principelui Gorceiacoff, Vice-Cancelarul Imperiului Rusiei, Comitelui de Mensdorf-Pouilly, Ministrul Afacerilor Străine al Austro-Ungariei, Comitelui Russel, Ministrul Afacerilor Străine al Marii Britanii, și Generalului de La Marmora, Președintele Consiliului de miniștri al Italiei.

« 12 (24) Protocolul No. 6 al Conferinței din Paris; ședința dela 24 (12) Aprilie 1866:

Protocolul ședinței precedente a fost comunicat fiecăruia dintre Plenipotențieri în particular, aprobat și semnat de ei; deci nu s'a mai cetit în Conferință.

Împuternicirile d-lui Ambasador al Turciei sosindu-i dela ultima ședință încoace, ele sunt prezentate Conferinței și recunoscute în bună și cuvenită formă.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că și-a permis a provoca întrunirea Plenipotențiarilor, pentrucă a primit ordinul de a le ceti o depeșă care expune vederile guvernului său și de a cere înscrierea ei în protocol. Această comunicare, care poartă data de 4 (16) Aprilie, este următoarea:

«Depeșile Excelenței Voastre dela 28 Martie (9 Aprilie) relative la cestiunea Principatelor Dunării au fixat atențiunea Maiestății Sale Împăratului. Depeșile expun situațiunea așa cum se prezentă după cele trei dintâi ședințe ale Conferinței.

«Am ordinul Augustului nostru stăpân de a preciză punctul de vedere sub

care noi privim cestiunea. Dacă ne-am pus din capul locului pe terenul Convențiunii dela 1858, aceasta e numai ca un punct de plecare de care trebuie necesarmente să se lege ori ce examinare, în Conferință, a pozițiunii Principatelor.

«Dar nu pot să vă repet în deajuns și D-voastră nu puteți întrebuința îndestulă claritate într-o constată că noi n'avem nici o hotărâre luată nici pentru nici contra Unirii.

«Antecedentele noastre mărturisesc aceasta destul de clar, ca să nu mai am trebuință de a insista asupra acestui punct.

«Noi am fost cei dintâi a pune bazele Unirii administrative a Moldovei și Valahiei într'un timp când noi eram singurii a ne ocupa de soarta lor în înțelegere cu Curtea suzerană. Am aderat la acest principiu în Congresul dela 1856 și în Conferințele următoare, crezând că această fuziune a intereselor celor două Principate ar fi folositoare pentru prosperitatea lor.

«Cu toate acestea, încă din anul 1858 și mai târziu în 1859 și în 1861, noi am semnalat inconveniente ce prezentă în ochii noștri modul cum această fuziune s'a săvârșit.

«Prevesteam că va ieși rău o operă bazată pe iluziuni, pe reticențe și pe obscurități.

«Ne-am învoit la ea ca la o transacțiune menită a îndreptă încurcături mai mari și ca la o experiență de făcut.

«Actualmente experiența e făcută. Ea e dinaintea ochilor Moldo-Valahilor și a Puterilor ce se interesează de soarta lor.

«Aprecierile pot fi deosebite în această privință. Dar există fapte vizibile, incontestabile.

«Dezordinele administrațiunii Principelui Cuza, căderea sa, aclamațiunile unanime ce au însoțit căderea, mizeria țerii, foametea pricinuită de legile agricole ce el a promulgat, abuzurile, delapidările de tot felul, cari au fost semnalate, sunt de notorietate publică.

«Dacă aceste fapte nu sunt conchizătoare, cel puțin trebuie să facă pe Puteri cari, ca și noi, se interesează de bunăstarea Principatelor, a fi la îndoială dacă Unirea a avut fructele folositoare ce se așteptau dela ea. Această îndoială poate că s'a prezentat și în spiritul Moldo-Valahilor.

«Și aici aprecierile pot fi deosebite, dar faptele vorbesc. Măsurile administrative, militare și de poliție luate de către guvernul provizoriu în Moldova, de sigur că nu arată o complectă unanimitate în dispozițiunile celor două Principate în ceea ce privește Unirea.

«Deci, convingerea noastră profundă este că cea dintâi datorie a Conferinței este a rezolvă îndoielile și nu a le perpetua.

«Atâta vreme cât eră de făcut o încercare, Conferința a putut, a trebuit poate, să primească această bază nesigură pentru opera ce aveă să întemeieze. Noi ne-am asociat la ea fără a ne face iluziuni.

1866

Apr. 12 (24)

«Astăzi, în fața rezultatelor constatate, noi nu credem că Puterile pot să consimță a prelungi această obscuritate. Rusia, ca Putere limitrofă, ar putea mai puțin ca ori care alta să aprobe ca să se clădească în întunecime.

«Ceea ce dorim noi, înainte de ori ce și în mod exclusiv, este lumina; această lumină nu poate fi obținută decât printr'un nou recurs la votul celor două Principate, vot înconjurat de toate garanțiile ce pot să-i asigure sinceritatea.

«Am înțelege cu atât mai puțin ca Conferința să ezite a căuta lumina în acest izvor cu cât, dacă Unirea n'a încetat de a fi în dorințele Moldo-Valahilor, precum alte Cabinete înclină a crede, după propriile lor date, ea ar primi dintr'un astfel de vot o nouă și strălucită confirmare care ar risipi ori ce nesiguranță și ar pune la adăpost conștiința și responsabilitatea Puterilor.

«N'am putea admite, într'un asemenea caz, temerea că un recurs la votul populațiunilor poate să aducă o agitațiune periculoasă.

«Dacă unanimitatea există, ea se va manifesta fără piedică. Dacă agitațiuni sunt de temut, aceasta însemnează că acea unanimitate nu există, și atunci e pentru Conferință un motiv îndestulător pentru a dori să se lumineze.

«Dar pentru ca votul să fie sincer, prima condițiune cerută este ca nici o nesiguranță să nu fie lăsată populațiunilor moldo-valahe în ce privește limitele între cari trebuie să se ție dorințele lor, ca să se poată împacă cu pozițiunea de drept ce tractatele hotărâsc și pe care Puterile înțeleg s'o mănțină.

«Avem convingerea că această nesiguranță este cauza principală a nestabilității, a agitațiunilor și a pornirilor cari s'au produs în aceste țeri și cari au făcut și vor face încă imposibil ori ce guvern regulat. S'a lăsat să se nască în spiritul populațiunilor speranța de a ajunge la independență sub un Principe străin.

«Sub această impresiune, ele au întrunit voturile lor asupra Principelui Cuza, în speranța că această unire, la început provizorie, ar conduce la unirea definitivă, care ea însăși nu ar fi decât îndrumarea către independență sub un Principe străin.

«Ori ce guvern care nu ar realiza acest scop suprem dat aspirațiunilor lor, evident că n'ar fi în ochii populațiunilor decât un provizorat fără prestigiu și fără garanție de stabilitate.

«Totuș Puterile consideră acest rezultat final ca incompatibil cu tractatele cari au regulat echilibrul Orientului și au consfințit integritatea Imperiului Otoman și, de aceea, ele nu sunt dispuse a asigura Principatelor realizarea lui.

«Aceasta e o pozițiune echivocă ce din parte-ne n'am putea-o primi.

«Este clar în ochii noștri, că atâta vreme cât populațiunile moldo-valahe vor avea speranța de a ajunge la independență sub un Principe străin, atâta vreme cât atitudinea Conferinței va fi de natură a le lăsa să creadă că această combinațiune, a cărei încercare a fost primul act al guvernului provizoriu, nu întâmpină altă piedică decât refuzul candidatului asupra căruia s'a fixat alegerea, dar că o altă încercare ar putea fi mai fericită, populațiunile vor fi aduse să mănțină Unirea cu toate inconvenientele sale, ca o scară necesară pentru a atinge încoronarea aspirațiunilor lor.

«Deci în aceste condițiuni ar fi imposibil a se bizui pe un vot sincer în Apr. 12 (24) cestiunea Unirii.

«Așa dar, dacă Puterile întrunite în Conferință doresc, ca și noi, să asigure Principatelor o organizațiune stabilă, conformă cu nevoile și cu dorințele lor reale și care să împace cerințele bunăstării lor cu pozițiunea politică ce tractatele existente le-au dat lor, calea de urmat ni se pare că este a rezolvă, înainte de ori ce, în mod neted, categoric, cestiunea Principelui străin, pentru ca populațiunile moldo-valahe să fie cu desăvârșire lămurite asupra limitelor între cari ele au să-și exprime dorințele lor; în sfârșit a consulta aceste dorințe separat în cele două Principate, prin votul unor Adunări alese într'acest scop, în afară de ori ce presiune morală sau materială, fie din lăuntru fie din afară, sub controlul neadormit și nepărtinitor al Consulilor străini.

«În urmă Conferința va fi în măsură de a se pronunța în toată siguranța conștiinței și în plină cunoștință de cauză.

«Aceasta este profesiunea noastră de credință. Ea ne este dictată de tradițiunile noastre simpatice către Principate, de interesele noastre ca Putere limitrofă și de datoriile noastre de Putere europeană interesată la liniștea Orientului.

«Am fi fericiți a o vedea împărtășită de celelalte Cabinete.

«Augustul nostru stăpân vă ordonă a ceti depeșa aceasta în Conferință și a cere alipirea ei la protocol. Ținem a se constată că Rusia nu urmărește în această cestiune decât un scop imparțial, fără reticențe, fără gând ascuns, fără idei preconcepute, că ea nu are în vedere decât o operă trainică, întemeiată și pe dorințele reale ale Principatelor și pe necesitățile dreptului internațional, și că ea respinge ori ce parte de responsabilitate într'o operă trecătoare, care ar tinde să perpetueze printre Moldo-Valahi niște iluziuni irealizabile și să-i mențină într'o stare de anarhie care ar lăsa viitorului drept moștenire germenul unor grave complicațiuni».

D-l Baron de Budberg adaoge că în rezumat, după părerea guvernului său, ar fi vorba, în primul loc, de a înlătura formal alegerea unui Principe străin, apoi a consulta populațiunile, chemându-le să voteze separat, în Țara-Românească și în Moldova.

D-l Plenipotențiar al Franciei întrebând dacă cineva ar dori să ia cuvântul asupra acestei propuneri,

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii exprimă dorința ca d-l Ambasador al Turciei să facă cunoscut modul său de a vedea.

D-l Plenipotențiar al Turciei amintește rezevele ce a făcut încă dela început contra eventualității unui Principe străin. Conferința a crezut că trebuie să amâne soluțiunea acestei cestiuni. Un Principe străin a fost proclamat pentru a doua oară în Principate; Safvet Pașa adaoge că a primit instrucțiuni în privința acestui incident, și nu poate decât să stăruiească în declarațiunile sale anterioare.

1866

Apr. 12 (24)

D-l Comite Cowley întreabă dacă propunerea prezentată de Rusia ar trebui să aibă ca consecință anularea a tot ce s'a făcut până în prezent în Principate; și la răspunsul afirmativ al d-lui de Budberg, întreabă ce ar fi de făcut dacă guvernul provizoriu ar refuză să considere ca neavenite măsurile luate de dânsul.

D-l Plenipotențiar al Rusiei răspunde că s'ar găsi atunci în cazul prevăzut de protocolul din 6 Septemvrie 1859; adică, ar fi locul atunci de a se trimite la București un Comisar otoman cu Delegați ai Puterilor garante. Pentru moment, trebuie să se avertizeze guvernul provizoriu ca să iasă din drumul fals pe care a fost lăsat să intre.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii observând că, dacă Comisarul și Delegații trimiși la București nu ar fi ascultați, ar fi nevoie să se facă un pas mai mult,

D-l Baron de Budberg amintește că acest caz a fost în adevăr prevăzut în transacțiunile precedente, și Safvet Pașa cetește pasagiul din protocolul dela 1859, care prevede că Delegații și Comisarul, dacă nu se dă ascultare intervențiunii lor, «vor face cunoscut Domnitorului, că față de refuzul de a li se da ascultare, se va aviză la întrebuițarea mijloacelor de constrângere. În acest caz Poarta se va înțelege fără întârziere cu Reprezentanții Puterilor garante la Constantinopole asupra măsurilor ce vor fi de luat».

D-l Plenipotențiar al Rusiei adaugă că în genere toți s'au referit la acest articol. Socoate, de altmintrelea, că o voință unanimă exprimată de Conferință ar fi de ajuns ca să asigure executarea hotărârilor ce ea ar lua. Insistă ca Conferința să transmită la București o declarațiune care să fixeze limitele între cari populațiunile vor trebui să se mărginească pentru a-și exprima dorințele lor

D-l Plenipotențiar al Franciei zice că ceea ce se cere Conferinței i se pare că a fost deja făcut, în măsura posibilității; hotărârea adoptată și transmisă la București, după propunerea d-lui Plenipotențiar al Angliei, n'a avut alt obiect decât de a aminti guvernului provizoriu și populațiunilor moldo-valahe, că au a se conforma stipulațiunilor internaționale. Cât despre a doua parte a propunerii Rusiei, ea are ca obiect de a face separațiunea electorală; d-l Drouyn de Lhuys nu poate deci decât să amintească ceea ce a zis, într'o altă ședință, contra unei combinațiuni care are gravul inconvenient de a prejudeca soluțiunea cestiunii, și anume de a ști dacă Unirea va fi sau nu mănținută.

Se propune ca deputații moldoveni să formeze o Adunare deosebită și să voteze în Moldova; dar faptele cari, foarte de curând, s'au petrecut la Iași, nu sunt oare de natură a provoca îndoieli asupra sincerității și libertății voturilor în acest Principat? D-l Plenipotențiar al Franciei se crede deci mai mult decât ori când întemeiat a mănține observațiunile sale precedente; mai mult încă, sistemul ce a avut ocaziunea să prezente ar satisface toate interesele, pentrucă, ținând socoteală, într'o dreaptă măsură, de demonstrațiunile de atâtea ori repetate în trecut în favoarea Unirii, acel sistem ar asigura garanțiile dorite Moldovenilor cari ar voi astăzi să se pronunțe într'un sens contrar. D-l Drouyn de Lhuys n'ar putea deci să revină asupra celor ce a zis în această privință și să dea aprobarea sa

unui mod de procedare ce îi pare în dezacord cu adevărata stare de lucruri. Apr. 12 (24)
Cât despre eventualitatea privitoare la Principele străin, aceasta încă se găsește cuprinsă în hotărîrea adoptată de Conferință la 4 Aprilie, și d-l Plenipotențiar al Franciei nu crede că e necesar a se face mai mult în această privință.

D-l Plenipotențiar al Rusiei întreabă dacă nu ar fi nimerit să se redacteze niște instrucțiuni cari să se adreseze Agenților respectivi ai Puterilor în Principate, pentru a le recomanda să vegheze ca operațiunile electorale să se facă în mod regulat.

După scurte explicațiuni schimbate între d-l Comite de Goltz și câțiva dintre colegii săi asupra cestiunii de a ști în ce măsură ultimul plebiscit a putut să modifice caracterul noiei Adunări convocate de guvernul provizoriu,

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii observă că propunerea Baronului de Budberg trebuind să aibă ca consecință anularea acestei convocări, poate că n'ar putea fi aplicată fără a ajunge deadreptul la o intervențiune armată; în ceea ce-l privește, nu se crede autorizat a merge până acolo.

D-l Plenipotențiar al Rusiei răspunde că recurgerea la măsuri de constrângere n'ar fi decât al doilea pas; mai întâiu nu e vorba decât a reproduce în termeni mai clari și mai formali hotărîrea dela 4 Aprilie.

D-l Plenipotențiar al Franciei, ca și d-l Comite Cowley, nu poate aderă la un demers care ar ajunge la o intervențiune. Mai mult încă, el n'ar putea să se pronunțe în mod definitiv în contra Principelui străin, fără a cunoaște rezultatul operațiunilor electorale începute în acest moment sau aproape de a se începe în Principate, și fără a fi în măsură de a aprecia dacă combinațiunea finală, produsul unor elemente așa de complicate, va răspunde într'un mod satisfăcător la interesele politicei generale și la ale țerii puse sub garanția Puterilor. Cât despre formarea a două Adunări, el o respinge, pentrucă, cum a mai spus-o, nu se crede nici de cum autorizat a se asocia la o măsură care, fără a ținea socoteală de trecut, pune în discuțiune mănținerea Unirii. De altmintrelea, alegeri separatiste s'ar putea oare face cu guvernul ce este astăzi la București și care e partizan declarat al sistemului Unirii? Ar trebui deci schimbat și în acelaș timp anulat tot ceea ce s'a făcut de el; evident că aceasta ar fi o cauză de complicațiuni, care ar conduce la intervențiune, și guvernul Împăratului dorește ca să nu ajungă lucrurile la această extremitate.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că toți Plenipotențiarii voesc, fără îndoială, ca voturile să fie date cu sinceritate. Deci, e vorba de a se ști care dintre cele două sisteme este acela care ar oferi cele mai bune garanții de sinceritate? În toate cazurile, ar trebui declarat mai dinainte că Conferința exclude Principele străin; fără aceasta, Conferința va continua a se învârti într'un cerc vițios. Atât timp cât se va lăsa populațiunilor speranța de a avea un Principe străin, e clar că vor vota neconținut în acest sens; ar fi altmintrelea, dacă Conferința s'ar pronunța în termeni formali.

1866

Apr. 12 (24)

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii zice că dacă ar fi a se conforma tractatelor n'ar mai fi îndoială; ar trebui alegeri separate.

D-nii Plenipotențiar ai Franciei și Italiei răspund d-lui Comite Cowley că, dela tractate încoace, au fost fapte împlinite și alte stipulațiuni internaționale, de cari încă trebuie ținută socoteală.

D-l Plenipotențiar al Prusiei amintește că, alături cu cestiunea Principelui străin, este aceea de a se ști dacă operațiunile electorale deja în curs de execuțiune vor fi anulate și dacă se vor provoca altele nouă. N'ar fi mai bine a se adresa Adunării, care e pe punctul de a se întruni, și a-i notifica declarațiunea Conferinței?

D-l Plenipotențiar al Rusiei răspunde că cestiunea Principelui străin este, în ochii guvernului său, prealabilă tuturor celorlalte și că dorește ca Conferința să se explice de pe acum cu populațiunile cât și cu guvernul provizoriu din București.

D-l Plenipotențiar al Turciei aderă la observațiunea d-lui de Budberg; cestiunea Principelui străin este și pentru el cea principală.

D-l Plenipotențiar al Austriei exprimă părerea de rău că nu s'au putut preveni alegătorii încă dela început, declarându-le că nu trebuie să numească decât un Domn pământean.

D-l Plenipotențiar al Prusiei făcând observațiunea că Conferința n'a avut timpul pentru aceasta și că a fost surprinsă de evenimente,

D-l Plenipotențiar al Rusiei recunoaște aceasta, dar este de părere că s'ar putea adresa astăzi Consulilor o depeșă telegrafică, pentru a face să se știe la București că Puterile n'au renunțat nici de cum la aplicarea Articolului XIII al Convențiunii dela 1858. Aceasta ar fi o măsură la care toată lumea se poate asocia.

D-l Plenipotențiar al Franciei crede că ar fi mai bine a rămâne la hotărîrea adoptată în ședința dela 4 Aprilie. În ori ce caz, nu poate admite *a priori* nici excluderea Principelui străin, nici separațiunea; și declină din capului locului răspunderea demersurilor ce pot conduce la întrebuițarea măsurilor de constrângere.

D-l Plenipotențiar al Austriei se teme că, dacă Curțile garante nu au grija de a se gândi la ce e de făcut, vor izbucni inevitabil complicațiuni și dezordine cari vor pune Puterile limitrofe în obligațiunea de a se gândi, prin comună înțelegere și pentru propria lor siguranță, la luarea măsurilor ulterioare.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii crede că toți sunt de acord asupra întregii cestiuni, așa precum rezultă din hotărîrea cu care toți Plenipotențiarii s'au unit în ultima ședință. Pentru ce d-l de Budberg ar refuza să adere la sistemul unei singure Adunări, cu facultatea de vot separat pentru deputații moldoveni?

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că n'ar putea să facă asta, fără să refere guvernului său, depeșa ce i-a fost adresată reclamând două Adunări.

D-l Plenipotențiar al Italiei insistând asupra importanței ce există ca Conferința să ia o hotărîre chiar astăzi,

D-l Principe de Metternich se asociază la această dorință, și ar dori mult ca să fie posibil a o satisface, unindu-se cu părerea exprimată de d-l Plenipotențiar al Franciei.

D-l Drouyn de Lhuys, după cererea câtorva dintre colegii săi, propune un proiect de Declarațiune a cărei redacțiune, după ce a dat loc la diverse observațiuni din partea membrilor Conferinței, e stabilită în terminii următori:

Proiect de Declarațiune a Conferinței, pe care Consulii dela București vor fi însărcinați a o remite guvernului provizoriu:

«Adunarea ce are să se întrunească la București este chemată a procedea la alegerea de Domn. Alegerea nu va putea cădea decât asupra unui pământeau, după terminii Articolului XIII al Convențiunii dela 19 August 1858.

«Dacă majoritatea deputaților moldoveni din Adunare ar cere, ei vor avea facultatea de a vota separat. În caz când majoritatea moldoveană s'ar pronunța contra Unirii, acest vot ar avea ca consecință separarea celor două Principate.

«Consulii sunt însărcinați a veghea în comun acord la libera exprimare a voturilor, și vor semnală imediat Conferinței ori ce atingere s'ar aduce liberei expresiuni.»

Conferința hotărăște ca această declarațiune să fie adresată în numele său colectiv diferiților Agenți la București.

S'a convenit afară de aceasta, că fiecare Plenipotențiar va supune proiectul fără întârziere guvernului său și că Conferința se va întruni din nou, de îndată ce toți membrii săi vor fi primit instrucțiunile Curților lor.

D-nii Plenipotențiar ai Austriei, Marii Britanii, Franciei, Italiei, Prusiei și Turciei anunță că guvernele lor au aderat la propunerea, făcută în ședința dela 28 Martie, de a prelungi cu cinci ani durata Comisiunii europene a Dunării-de-jos. D-l Baron de Budberg face aceeași declarațiune, adăogind că guvernul său adoptă acest termen ca ultimul, care în nici un caz nu trebuie să fie depășit.

În ceea ce privește propunerea făcută de Comitele Cowley de a întinde până la Brăila autoritatea Comisiunii europene, Plenipotențiarii nu sunt încă în măsură de a face cunoscută opiniunea guvernelor lor cărora ei au referat.

Scrisoarea Doamnei Baronese de Franque, adresată din Ramersdorf Principelui Carol-Anton de Hohenzollern, la Düsseldorf:

» 13 (25)

Noutățile nu sunt atât de favorabile pe cât sperasem. Dacă aș fi putut porni aseară, aș fi adus eu însămi telegrama închisă în această scrisoare, care va sosi mâine dimineață, de nu chiar astăseară.

Se pare că Consiliul de miniștri s'a ținut astăzi, căci telegrama a pornit din Paris la ora la care Consiliul de ordinar e terminat.

Această telegramă nu răspunde decât la cestiunea pusă de mine, și anume dacă Împăratul ar încuviința un fapt îndeplinit, dacă l-ar susține în mod secret sau

1866

Apr. 13 (25) pe față și dacă ar da oarecari garanții, în caz când Principele Carol s'ar hotărî să primească îndată suveranitatea, ce i se oferă, și să se ducă în mod secret în România, sau direct, sau pornind pe o corabie dintr'un port francez.

Iată în puține cuvinte punctul la care se răspunde. În ce privește celelalte cestiuni, ele devin firește secundare, din momentul răspunsului de neprimire sau puțin favorabil făcut primului punct, baza tuturor celorlalte. E probabil că mi se vor face în zilele acestea comunicări amănunțite prin scrisoare. Îndată ce o scrisoare va sosi, fără întârziere, precum sperez și cu informațiuni mai multe, voi comunica-o imediat, să nu vă îndoiiți un moment, sau venind singură la Düsseldorf, sau prin scris, dacă ora ar fi prea înaintată ca astăzi.

Sunt foarte întristată de aceste împotriviri, cel puțin pentru *momentul actual*, căci situațiunile politice se schimbă iute, pe cât mi se pare.

În tot cazul sunt la ordinele Alteței Voastre în ori ce moment și în ori ce împrejurare.

Telegrama Doamnei Matilda Drouyn de Lhuys, soția Ministrului Afacerilor Străine al Franciei, adresată din Paris Baronesei de Franque, la Ramersdorf:

Lucrul e imposibil. Trebuie să vă abțineți absolut a realiza planul de care îmi vorbești. Acesta este avizul marelui avocat care a fost consultat și care nu ar putea primi apărarea acestei afaceri.

Scrisoarea Doamnei Matilda Drouyn de Lhuys, adresată Baronesei de Franque:

Precum v'am spus, guvernul francez nu ar dori mai bine decât să vadă pe Principele Carol suveran al Provinciilor-Unite; însă un articol formal al tratatelor interzice alegerea unui Principe străin. Pentru a revoca acest articol, ar trebui consimțământul tuturor semnatarilor. Ceea ce vi se zice despre bunele dispozițiuni ale tuturor Puterilor, este absolut fals. Mai toate se pronunță într'un sens contrar, și Turcia e bine hotărâtă a nu da investitura.

Planul pe care mi-l comunicați ar fi deci absolut o aventură, nedemnă de persoana în cestiune. Franța nu l-ar putea sprijini în nici un mod.

Scrisoarea Colonelului de Rauch, adresată din Berlin Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Chemat la 1^{1/2} la Președintele Consiliului, comunic Alteței Voastre Regale, după a sa dorință, cele următoare:

După o telegramă a Comitelui Goltz, Conferința din Paris a hotărât cu cinci în contra trei voturi, că Adunarea ce se va întruni la București va păși la alegerea unui Domn pământean. Românii se opun până acum. Ei persistă a fi pentru un Principe străin și mănțin alegerea în persoana Principelui Carol. Francia a declarat că nu va suferi măsuri coercitive din partea altor Puteri (Rusia și Poarta). Aceasta este situațiunea momentului.

În această stare de lucruri încurcată, Comitele de Bismarck mănține opini-

unea sa, comunicată Principelui Carol: a se duce imediat în România, a scrie Apr. 13 (25) Împăratului Rusiei și a primi coroana. Pe altă cale nu e nimic de făcut, căci, Puterile fiind unite pentru un Principe indigen, Românii vor trebui să cedeze.

La observarea mea în privirea consimțământului Regelui, Comitele mi-a zis că Regele nu poate da consimțământul său, dar în fața faptului îndeplinit el va consimți. Dacă Principele Carol va simți în sine destulă energie și decizie, pentru a realiza lucrul pe această singură cale posibilă, aceasta se poate hotărî firește numai de dânsul singur.

Am adresat azi dimineață Maiestății Sale întrebarea dacă pot să pornesc din Berlin, și am căpătat ordinul să mai aștept. Deputatul român Bălăceanu a fost ieri seară la Președintele Consiliului, care i-a vorbit în sensul celor mai sus expuse, anume, că Regele nu poate acum hotărî singur și încuviința alegerea Principelui Carol, pentru a nu produce nouă încurcături politice.

Comitele de Bismarck a încheiat zicând: acum la Paris și de acolo, cu consimțământul Împăratului Napoleon, la București, și să scrie Împăratului Alexandru. Dacă Rusia e câștigată, cestiunea e câștigată. O acțiune fizică a uneia ori alteia din Puterile protectoare nu e de temut.

Sosirea la Düsseldorf a ofițerului Lenș cu o scrisoare a lui Bălăceanu.

Scrisoarea lui Ion Bălăceanu către Principele Carol:

Monsenior.—Sosit la Berlin pentru a oferi Alteței Voastre omagiul profundului meu respect, O rog a-mi face cunoscut, dacă dorește să O aștept aci sau dacă trebuie să mă duc la Düsseldorf.

Domnul Lenș, ofițer de stat-major, atașat la misiunea cu care sunt însărcinat, va avea onoarea de a lua și a-mi transmite ordinele Alteței Voastre.

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Colonelul de Rauch: » 14 (26)

Am primit astăzi mult interesanta Domniei tale scrisoare. Cu toată judecata foarte dreaptă și bine fundată a Comitelui de Bismarck, totuș mă voiu abține de a-i da pentru moment o urmare, pentru că știrile ziaristice din Principatele Dunărene sunt de natură foarte alarmantă. Pe cât timp nu se știe cu certitudine că plebiscitul nu e falsificat, întreprinderea rămâne o aventură și fără fundament. Cestiunea fiind încă deschisă în Conferință, în urma celor petrecute în ultima ședință, e în tot cazul mai înțelept și mai prudent a aștepta rezultatul unei nouă întruniri a Conferinței Puterilor. Mai e absolut necesar a cunoaște dispozițiunile Împăratului Napoleon, înainte de a face un pas îndrăzneț.

Scrisoarea Locotenenței Domnești către Principele Carol-Anton de Hohenzollern: » 15 (27)

Domnul Ion C. Brătianu, trimis anume pe lângă Augustul Vostru fiu, Principele Carol I, Alesul națiunii române, este în acelaș timp însărcinat a felicita

1866

Apr. 15 (27) respectuos pe Alteța Voastră în numele nostru și în numele României. Alteța Voastră a jertfit coroana Sa pentru realizarea mării unități a glorioasei Sale patrii. Dumnezeu Vă răsplătește astăzi punând, prin mâinile poporului român, o altă coroană pe capul fiului Vostru prea iubit.

Principe! Lunga Voastră experiență și legitima Voastră influență, dobândită de Alteța Voastră pe lângă Maiestatea Sa Regele Prusiei, prin patriotismul Vostru exemplar, ne sunt chezași că Maiestatea Sa va binevoi să dea învoirea și aprobarea Sa pentru alegerea atât de fericită a poporului român.

Alteța Voastră, care a știut să renunțe la o coroană în favoarea unei mari idei, va ști să aprecieze importanța votului pronunțat de poporul român care aspiră la realizarea unei idei nu mai puțin mărețe, aceea de a întemeia la gurile Dunării un Stat care să poată deveni de cea mai mare importanță pentru Europa și pentru Orient.

Înaltele Voastre virtuți, iubirea Voastră pentru libertate și dreptate au dat tuturor Românilor convingerea că Augustul Vostru fiu va ști să-i conducă pe calea prosperității și a măririi. Românii așteaptă cu fericire ziua când vor putea primi în mijlocul lor pe Principele Carol I. Ar fi cea mai sigură chezășie pentru un viitor fericit, dacă Augustul și adoratul lor Ales ar urcă treptele tronului sprijinit pe brațul Augustului și virtuosului Său părinte.

Scrisoarea Locotenenței Domnești către Principele Carol:

Românii, chemați să aleagă pe Principele lor, Vă oferă Coroana României. Până ce plebiscitul va fi investit cu formele prescrise de lege și proclamat, Domnul Ion Constantin Bălăceanu este însărcinat cu marea onoare de a aduce acest mare fapt la cunoștința Alteței Voastre și de a O saluta în numele nostru și în numele României.

Chemat de divina Provedință și de voturile unui popor întreg a lua locul Vostru printre marii Principi, întemeietori de dinastii europene, geniul Vostru, Principe, Vă va da, fără îndoială, puterea de a învinge dificultățile diplomatice ce pot să Vă încunjure în prezent. Mijlocul cel mai sigur de a învinge acele dificultăți, de a le înlătura, este a le preîntâmpina, a le putea opune faptul împlinit, a lua cât mai curând posibil în stăpânire tronul, pe care cu începere de astăzi nimenea nu V'il mai poate răpi. Numai ezitarea, dacă ea ar fi posibilă într-o inimă mare, ar putea da loc la dificultăți reale.

Principe! Cinci milioane de Români Vă așteaptă cu brațele deschise, cu entuziasm. O lume întreagă salută de pe acum cu avânt pe Suveranul României!

Întrevederea lui Ion Bălăceanu, a Principelui Carol-Anton și a fiului său Principele Carol, la Ramersdorf.

Diplomatul român dă socoteală despre întrevederea sa cu d-l de Bismarck, care ar fi declarat că nici Maiestatea Sa, nici guvernul prusian, n'ar putea împiedica pe Principele Carol a primi Coroana oferită. În ceea ce privește *faptul împlinit*, d-l de Bismarck ar inclina mult către această cale și n'ar ezita nici de cum a se pronunța pentru acest *modus*

procedendi. Nici Regele n'ar putea să se opună unei serioase hotăriri în acest sens, cu condițiune ca Principele să se angajeze îndată a renunța la situațiunea sa de rudenie. Apr. 15 (27)

Apoi Ion Bălăceanu anunță că Deputațiunea însărcinată a aduce rezultatul plebiscitului va sosi *în orice caz* la Düsseldorf și că nu se va opri dinaintea a nici o considerațiune în executarea misiunii ce-i este dată de toată națiunea. Un refuz ar fi pentru moment fără importanță, pentrucă s'ar putea continua pur și simplu a guvernă în România sub numele de Carol I, și totodată s'ar vedea în sfârșit de ce mijloace de presiune ar dispune Puterile garante. România nu va lăsa să fie sfărmată.

La aceste declarațiuni, Principele Carol-Anton și Principele Carol se arătară amândoi foarte rezervați, căci, față de știrile senzaționale ale ziarelor din România, precum și față de recente încheieri ale Conferinței și de atitudinea îndoielnică a Împăratului Napoleon, li se părea indicat a aștepta ca situațiunea să se lămurească.

Scrisoarea Principelui Carol către Doamna Hortensia Cornu, la Paris:

» 16 (28)

Afacerea Principatelor s'a complicat îndeșul în ultimele zile. Am văzut ieri pe d-l Bălăceanu, Agentul politic al Principatelor-Unite, care vine deadreptul din Berlin, unde ați avut bunătatea a mi-l trimite și unde a fost primit de Comitele de Bismarck. Acesta i-a zis, că acum *eu însumi* am să hotărâsc această cestiune, căci nici o lege de Stat sau de familie nu mă poate reține. D-l Bălăceanu vă va da cunoștință despre toată conversația sa cu Ministrul. Cunoașteți îndeșul cestiunile noastre de familie, că Regele e Șeful nostru și că el judecă, că e un ce aventuros pentru moment de a urmă consiliile Comitelui de Bismarck. D-l Bălăceanu vă va spune că Deputația trebuie să sosească cât de curând, pentru a-mi înmâna rezultatul plebiscitului, dar că nu se dorește să treacă prin Berlin. Va trebui deci să o primim noi aci. Nu e de îndoit, că Comitele de Bismarck, vorbind cum a vorbit, cunoșteă intențiunile Regelui; însă, precum Regele nu e singur a decide, ar fi foarte de dorit de a ști, care va fi atitudinea Împăratului în fața unui fapt împlinit, rezultând din momentul în care aş aderă la dorințele poporului român. Numai Domnia ta poți să-mi dai o părere, care ne va ajuta a îndrepta hotărîrea noastră.

Ziarul «Düsseldorfer Anzeiger» publică următoarele:

Știrea că principele Carol de Hohenzollern a refuzat de a primi alegerea sa ca Principe al României e în tot cazul prematură, căci până în momentul de față nu s'a luat nici o hotărîre. Aceasta nu atârână în nici un mod de guvernul prusian, care din capul locului nu a avut nimic a face cu această cestiune. Știrile cari arată Prusia ca foarte interesată și ca foarte activă în această cestiune, provin numai dintr'o temere nemotivată a Austriei, de a vedea pe tronul

1866

Apr. 16 (28) princiar al României un Hohenzollern. Interesele Statului prusian stau foarte depărtate de faza cea mai nouă în care se află astăzi Principatele Dunărene; iar interesele Casei princiare nu se pot indentifica întru toate cu ale Statului prusian și ele ar putea admite că primirea alegerii să fie indicată. Lucrul esențial este, în ce grad de siguranță poate spera Principele Carol, că se va putea în-tări domnia lui cea nouă.

Ziarul *Memorial Diplomatique* publică următoarea notă oficioasă:

Plebiscitul român, care a chemat la tronul Principatelor-Unite pe Principele Carol de Hohenzollern, nu pare să fie urmat de primirea lui de către acela, pe care l-a avut în vedere. Prin urmare, noua încercare a populațiunilor moldo-valahe pentru a obține un Principe străin poate fi considerată ca sterilă. Cu toate acestea, rezultatul va fi, că se va constata încă odată tăria simțimântului românesc de a mănține Unirea și de a închide gura acelora, cari nu se mulțumesc a vorbi în favoarea separatismului, demonstrat cu cheltuiala răscoalei dela Iași.

Recunoaștem că Românii au tot dreptul de a cere Europei mai mult decât recunoașterea definitivă a unirii lor, în urma crizelor politice prin cari au străbătut. În ziua în care ei ar întâlni un principe, dispus a primi tronul gospodaral în condițiunile ce-i sunt făcute prin tractate, ei ar putea întrebă Europa: întru ce alegerea unui suveran străin ar întrece dreptul ce li s'a recunoscut de Puterile garante din 1864, de a modifica de aci înainte sau de a schimba legile cari guvernează administrațiunea lor internă?

Însă până acum cestiunea nu se pune astfel. Principele străin reclamat de Principate nu e încă găsit; și cât timp lucrurile vor sta aci, se înțelege ușor, cum articolul 13 al Convențiunii din 1858, care stipulează indigenatul pentru funcțiunile de gospodar, stă în picioare întreg, în contra unei alte combinațiuni.

Nu se ține destulă socoteală de pozițiunea Franciei în această cestiune. Singură între toate Puterile, ea nu are nici un interes direct în ea. Aceasta explică, cum ea a putut recomanda în 1858 unirea română sub un Principe străin și în acelaș timp a semna un act de transacțiune.

Ceea ce a determinat atunci pe Franța ca să facă acest sacrificiu al opiniunilor sale pentru a ajunge la o comună înțelegere, îi impune o rezervă cu totul deosebită în privirea eventualităților, cari ar altera caracterul Convențiunii din 1858.

În principiu, Francia rămâne convinsă, ca și acum zece ani, că combinațiunea Principelui străin este scumpă populațiunilor române; *în realitate*, ea e legată printr'un act diplomatic care înlătură această combinațiune. Tot ce poate face Francia, e de a recunoaște fără dificultate schimbările interioare ce se vor întâmpla în România și de a respecta, acolo ca și aiurea, dorințele simțimântului național, superioare în gândirea sa tuturorPROTOCOALELOR și tuturor FIRMANELOR.

Dar se va înțelege, că *inițiativa Franciei n'are de obiect decât faptele împlinite*, Apr. 16 (28) și nu faptele de împlinit! Ea nu poate în nici un mod impune ca regulă Puterilor purtarea sa, care persistă a da Convențiunii din 1858 o interpretare mai liberală.

Principele solicită prin scris un concediu suplimentar dela Colonelul de Redern, comandantul regimentului Său.

Scrisoarea Regelui Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern, datată din Berlin 28 Aprilie 1866 și trimisă prin Colonelul Rauch: » 17 (29)

Dela primirea scrisorii tale a doua, dela 18 a acestei luni, afacerea română a intrat într'o nouă fază, în acest sens că Conferința din Paris s'a pronunțat. Hotărîrea sa trece sub tăcere alegerea fiului tău, considerând-o ca *neavenită*; ea are cuprinderea următoare:

1. Adunarea reprezentativă a Principatelor, care are să fie aleasă, trebuie să procedeze la alegerea unui Principe.

2. Acest Principe trebuie să fie pământean.

3. Dacă nu se poate ajunge la o înțelegere în privința mănținerii Unirii, votarea se va putea face prin *itio in partibus* și deciziunea majorității celor două fracțiuni deliberând separat (Moldovenii și Muntenii) va hotărî de va fi unire sau nu.

Am trebuit să mă unesc cu această hotărîre a Conferinței, deși am făcut să încline discuțiunea pentru Principele străin, fără a înclina pentru un Hohenzollern.

Prevăd de pe acuma, că reprezentanții Principatelor nu vor primi această propunere a Conferinței, ci vor confirma mai curând plebiscitul. Atunci Conferința va trebui să delibereze din nou, și mie mi se pare că n'ar putea atunci să se împotrivească la dorința de două ori exprimată a Românilor. Atunci numai se va pune cestiunea confirmării alegerii fiului tău. Dacă el se decide să accepte, pe mine mă va privi atunci a deslegă cestiunea de a se ști dacă, ca șef al familiei, consimt sau nu la această alegere. Astfel mi se pare că este mersul evenimentelor ce trebuie să așteptăm.

Deocamdată, un domn Bălăceanu a fost la Bismarck pentru a-l întrebă dacă eu aș primi o Deputațiune din București, cu misiunea de a mă ruga să aprob din parte-mi alegerea fiului tău. Am însărcinat pe ministru a răspunde că Prusia făcând parte din Conferință, eu nu pot face un demers izolat și că prin urmare nu pot primi o asemenea Deputațiune. Atunci Bălăceanu, înțelegând acest scrupul, a declarat numai decât că Deputațiunea în acest caz nu va veni. Dacă se va duce la Düsseldorf, nu știu; de va fi așa, tu firește vei avea de luat o atitudine rezervată, ca și până acum, și în conformitate cu cele spuse mai sus.

Observațiunile tale reînnoite în cestiunea motivelor exprimate de d-l Brătianu, motive pentru cari se reclamă un Principe străin, sunt de sigur întemeiate, dar pentru moment ele își găsesc concluziunea în desbaterile ce au avut loc la Paris. Nu cred într'un mod absolut că principii numiți de tine s'ar hotărî să primească acest tron, pentru că, ori cum, ar fi foarte penibil pentru un prin-

1866

Apr. 17 (29) cipe creștin, și mai ales pentru un principe german, de a fi supusul unui suzeran. Mai e de observat, că la numiții principii *nu* intră la mijloc pozițiunea unei mari Puteri europene, care e înrudită cu candidatul și care nu vrea să fie amestecată în conflictele orientale; tocmai de aceea *capul de familie* al acelor principii poate da mai ușor consimțământul său.

În ceea ce privește pe Rusia, ea este și acum, precum știi, adversarul cel mai hotărât al Unirii și al Principelui străin. Dacă ea ar părăsi această atitudine, numai atunci s'ar putea gândi cineva la alte combinațiuni; până atunci este cu totul imposibil a face ceva.

La observațiunea mea că existența fiului tău ar fi continuu extrem de precară, tu opui exemplul Greciei și al Mexicului, la care ne-am putea aștepta eventual, și crezi că ar trebui în acest caz să ne supunem la astfel de lovituri ale destinului, cum a făcut și Bavaria. Aceasta e cu desăvârșire drept; dar oare aceste nenorociri contribuiesc la gloria, la strălucirea și demnitatea Statului căruia aparține un asemenea fugit? Oare o familie domnitoare, din care un membru al ei a fost îndepărtat dela tron și pentru scăparea căruia nu s'a putut face nimic, nu-și simte în inimă o rană sângerândă?

Iată atâtea considerațiuni cari mă fac neîncetat să mă gândesc cu neplăcere la rizicurile de a ști pe un Hohenzollern într'o situațiune atât de precară.

În sfârșit, trebuie să așteptăm ce primire vor găsi la București propunerile Conferinței.

În aceste împrejurări, am acordat numai decât fiului tău un concediu de șase săptămâni și vă recomand încă odată cea mai mare prudență dacă Depuțatiunea—de altfel n'am nimic de obiectat ca s'o primiți—vine la Düsseldorf.

» 18 (30) Scrisoarea Doamnei H. Cornu, trimisă din Versailles, prin Ubicini, Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Mulțumesc pentru scrisoare, cu toate că ea este cam scurtă și nu-mi spune care e deciziunea ce ați luat Domnia Voastră și fiul Vostru.

Scrisoarea lui Carol a fost mai explicită. Cel puțin am putut vedea, că primirea tronului României e subordonată buneivoințe a Conferinței sau a cutărui membru al acesteia. Dați-mi voie, dacă lucrul stă astfel, să Vă spun că aceasta ar face un rău efect asupra opiniunii publice de aici și cred și din toată Europa. Un popor întreg numește pe fiul Vostru, adică pe un alt Voi înșivă, și ați refuză pentru o deferență de curte? Cunoașteți cât interes am pentru tot ce privește pe Domnia Voastră și pe familia Voastră, și cât de scumpă îmi este prosperitatea Voastră. Credeți-mă dar, primiți plebiscitul care numește pe fiul Vostru, fără să Vă preocupați de Conferință. Titlul de Principe al României să rămână al Casei Voastre. Chiar dacă forța superioară l-ar împiedică să ia posesiune de acest principat, tot el va rămâne voința a cinci milioane de oameni, și mai curând sau mai târziu această alegere va triumfa. Știu din vești dela Berlin, că Regele e favorabil acestui proiect. Dovadă este, că Vă lasă liber în

acțiunea Voastră. Și cum s'ar putea să nu fie favorabil? Prin Voi Prusia își va Apr. 18 (30) întinde influența, și i se va fi dat un ajutor moral în contra Austriei.

Încă odată, primiți pentru numele Vostru în istorie. Nu dați spectacolul de a da înapoi dinaintea considerațiilor, cari nu sunt decât mizerii, în comparație cu acest mare fapt: că o națiune cheamă sângele Vostru ca să guverneze, ca să fundeze în extremitatea Europei o monarhie; căci suzeranitatea nominală a Porții va dispărea în puțini ani, iar Hohenzollernii vor dura cât timp ei se vor inspira de înțeleptul Vostru liberalism, de simplitatea și onorabilitatea vieții Voastre, șeful lor. Nu știu dacă d-l Brătianu V'a văzut și V'a descris cum s'au petrecut lucrurile. Reputația Voastră și a fiilor Voștri, iertați-mi cuvântul, au pătruns până în România. Într'o notă dată Împăratului se cerea un membru din familia Hohenzollern. Ei Vă doreau pe Voi, care ați guvernat ca Principe și ca Ministru. Au înțeles însă că nu veți primi pentru Voi, că de vreme ce ați fost suveran, nu puteați primi o suzeranitate, nici trecătoare.

Nu eră cu puțință de a avea pe fiul Vostru mai mare, căsătorit cu o Princesă prea credincioasă, cum se întitulează principii portugezi, căci nu ar fi putut plăti tribut necredincioșilor. Fiul Vostru Carol eră, dar, în situațiune de a primi, ca cel mai tânăr, nefiind căsătorit, și fără altă alianță ori angajament decât cu Voi și cu țara sa. Prin urmare el a fost ales. Vi s'au spus toate acestea? Și acum, când o întreagă nație Vă cheamă în persoana fiului Vostru, cum ați putea răspunde prin un refuz? E imposibil. Încă odată: nu puteți da înapoi. Lăsați pe Carol să primească și lăsați-l astfel să săvârșeacă faptul împlinit. Acesta este un element victorios, care știe să triumfe singur, și chiar de s'ar întâmpla să nu triumfe, ceea ce nu e posibil, veți avea pentru Voi adeziunea Europei. Aceasta ar vedea semnul unei inimi mari din partea unui Principe, care primește pentru fiul său apelul unei națiuni, care vrea să-i încredințeze destinele sale. Un ziar francez — «Le Mémorial Diplomatique» — zicea ieri, vorbind despre România: «*Franta primește și proteje faptul împlinit*». Acest articol a fost inspirat de Ministrul de aci.

Primiți dar, Principe, și nu consultați decât pe Voi, pe fiul Vostru și interesele țerii Voastre. Nu cereți aprobarea membrilor Conferinței, legați între dânsii prin legea majorității: *ei trebuie să se abție*.

Aveți să consultați numai conștiința Voastră, inima Voastră. Fă ce trebuie să faci, lasă să vie ce va veni; iată deviza cea bună. Primiți! Datoriți aceasta unei națiuni, care a pus în Voi speranța sa. Lăsați să iasă din Conferință ce se va putea.

Scrisoarea Doamnei H. Cornu, trimisă din Versailles, prin Ubicini, Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Sfârșisem scrisoarea alăturată, când unul din amicii mei îmi anunță că se duce la Colonia pentru câteva zile. Îi dau scrisoarea. E mai sigur. El Vă va îmmâna-o. Doresc foarte mult să-l vedeți și-mi iau permisiunea a V'il prezentă.

1866

Apr. 18 (30)

Domnul Ubicini e francez, cu toate că poartă un nume italianesc. El a scris mai multe cărți însemnate asupra cestiunilor orientale. Cunoaște foarte bine România. A călătorit de trei ori în această țară. Casa lui a fost acî totdeauna deschisă tuturor exilaților a tuturor partidelor române. El Vă va vorbi despre ce este bun și despre ce este rău în această țară și în această națiune. Credeți ce Vă spun eu: nimeni nu cunoaște mai bine Principatele decât el. Inteligența sa răspunde de dreptele sale observațiuni și de dreapta sa judecată. Voi și Principele Carol veți fi mulțumiți de dînsul. Binevoiți a-l prezenta Principesei, ca să-mi aducă știri proaspete și *de visu*.

» 19 (1)

Scrisoarea lui Ion Brătianu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Până voi putea îndeplini pe lângă Alteța Voastră Regală și pe lângă Augustul Său liu misiunea oficială, cu care sunt însărcinat din partea guvernului român, vin să rog pe Alteța Voastră Regală să binevoască a-mi acorda o audiență particulară.

Scrisoarea lui Ubicini către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Domnul Ubicini are onoarea a remite Alteței Sale Regale Principelui de Hohenzollern scrisoarea alăturată a Doamnei H. Cornu. D-l Ubicini mai are altă scrisoare dela aceeaș persoană, pe care e obligat să o dea în înseși mâinile Alteței Sale Regale, și va adăsta ordinele.

Ion Brătianu dimpreună cu D. Davila, șeful serviciului sanitar militar, trecând dela București la Paris, se prezintă Principelui Carol-Anton de Hohenzollern. Ei anunță sosirea Deputațiunii pentru înmânarea plebiscitului, mai ales însă pentru a căpăta liniștitoarea asigurare, că Principele Carol nu va răspunde prin un refuz hotărîtor. Știrea despre refuzul absolut s'ar fi răspândit ca un fapt definitiv de Consulatul austriac din România și de presa austriacă; și astfel s'a provocat în Provinciile Dunărene o mare agitație și neliniște. S'a pus chiar în suspiciune buna credință a lui Brătianu față de guvernul român, acuzându-l că el a inventat o candidatură căreia îi lipsește ori ce fundament.

Luând în considerare această situațiune, s'a hotărît, în comună înțelegere, să se trimită guvernului din București o telegramă cifrată, care să facă cunoscut acolo: — «Că Principele Carol e hotărît a primi Coroana oferită, însă aceasta numai cu condițiunea înțelegerii și încuviințării Regelui, ca șef al familiei».

» 20 (2)

Protocolul No. 7 al Conferinței din Paris; ședința dela 2 Mai (20 April.) 1866:

Secretarul cetește protocolul ședinței precedente, care este adoptat.

D-l Plenipotențiar al Franciei amintește că membrii Conferinței trebuiau să supună guvernelor lor proiectul de Declarațiune propus în ultima ședință, și le cere să binevoască a face cunoscute instrucțiunile lor.

D-nii Plenipotențieri ai Austriei, Italiei, Prusiei și Turciei declară că sunt autorizați a aderă la proiect.

D-l Plenipotențiar al Rusiei aderă de asemenea; cu toate acestea, el crede că trebuie să reamintească nota ce a avut onoarea de a prezenta Conferinței la 4

Aprilie, și depeșa Principelui Gorciacoff dela 4 (16) a aceleiaș luni, pe care a Apr. 20 (2) cetit-o Conferinței în ședința dela 24.

Obiectul principal pe care acele două comunicări îl aveau în vedere eră, adaoge d-l de Budberg, a împrejmui exprimarea dorințelor populațiunilor moldo-valahe cu toate garanțiile posibile de sinceritate și independență. Acest țel ar fi fost fără nici o îndoială mai complect atins prin mijlocul convocării a două Adunări deosebite. În lipsa acestei combinațiuni, s'ar mai fi putut face, fără a suspenda alegerile deja începute, ca să voteze deputații moldoveni la Iași, unde dâșii ar fi fost puși în contact direct cu spiritul general al celor ce i-au ales.

Declarațiunea, pe care Plenipotențiarii, în ultima lor întrunire, au fost de părere s'o adreseze Consulilor Puterilor la București, cuprinzând o mențiune anume despre necesitatea de a îndepărta ori ce presiune de natură a împiedica libera exprimare a voturilor, d-l Plenipotențiar al Rusiei asociindu-se pe deplin la această mențiune, aderă în numele guvernului său la proiectul propus Conferinței.

D-l Plenipotențiar al Turciei declară că se unește cu modul de a vedea exprimat de d-l Baron de Budberg.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii zice că, supunând guvernului său proiectul de Declarațiune adoptat *ad referendum* de către Conferință, și-a permis a exprima oarecari îndoieli asupra redacțiunii acestui document. Deci, guvernul Maiestății Sale Britanice crede că e imposibil ca Conferința să treacă sub tăcere plebiscitul prin care guvernul provizoriu din București a provocat numirea unui Principe străin: I se pare mai logic a se explica, înainte de a aminti principiul Domniei pământene. D-l Comite Cowley propune în consecință redacțiunea următoare:

«*Declarațiune.* — Guvernul provizoriu din București, provocând printr'un recent plebiscit numirea unui Principe străin, s'a abătut dela Convențiunea din 19 August 1858, care prin Articolul XIII dă Adunării sarcina alegerii de Domn.

«Conferința, referindu-se la hotărîrea sa dela 4 a lunii trecute, decide că grija de a rezolvă cestiunea mănținerii Unirii trebuie să fie lăsată Adunării ce are a se întruni.

«Dacă majoritatea, fie a deputaților moldoveni fie a deputaților munteni, ar cere, și unii și alții vor avea facultatea de a vota separat. În caz când majoritatea, fie moldovenească fie muntenească, s'ar pronunța în contra Unirii, acest vot ar avea de consecință separațiunea celor două Principate.

«Această cestiune isprăvită, Adunarea va procede la alegerea de Domn, care, după terminii Articolului XIII al Convențiunii, nu trebuie să se facă decât dintre pământeni.

«Consulii sunt însărcinați a veghiă în comun acord la libera exprimare a voturilor și a semnală imediat Conferinței ori ce atingere s'ar aduce acestei libertăți.»

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că această redacțiune i se pare mai complectă și că aderă în totul la ea.

1866

Apr. 20 (2)

D-nii Plenipotențiar ai Franciei, Austriei, Prusiei o aprobă de asemenea. D-l Plenipotențiar al Turciei dă adeziunea sa noiei redacțiuni.

D-l Plenipotențiar al Italiei aderă asemenea, din moment ce ceilalți Plenipotențiar s'au pronunțat în acest sens.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii crede că ar fi util a însoți Declarațiunea cu o instrucțiune sumară adresată Consulilor; el a redactat deci un proiect de depeșă pe care o cetește Conferinței și care, după câteva modificări, e adoptată în terminii următori:

«*Domnule.*—Conferința, instruită despre evenimentele ce s'au petrecut în Principate, a socotit necesar a face Declarațiunea anexată la această depeșă și pe care sunteți însărcinat a o remite în copie guvernului provizoriu din București.

«Dorința Conferinței este de a lăsa Principatelor-Unite toată libertatea de acțiune compatibilă cu îndatoririle internaționale ce ea este chemată a face să se respecte.

«Conferința crede că guvernul provizoriu și populațiunile vor înțelege intențiunile sale binevoitoare față de ei și că Adunarea își va conforma actele sale în sensul Declarațiunii.

«Declarațiunea prescrie linia de purtare pe care Consulii au a urmă, și Conferința nu se îndoiește de zelul ce veți pune, dimpreună cu colegii D-voastre, a veghiă la executarea hotărîrii ce ea vă aduce la cunoștință.

«Veți binevoi a invita guvernul provizoriu să însereze în ziarul oficial textul documentului aci anexat și a mă informă prin telegraf despre această publicare».

Plenipotențiarii Curților garante fiind autorizați a adresa direct Consulilor respectivi Declarațiunea și depeșa adoptate de Conferință, se ia înțelegere că transmiterea acestor documente se va face imediat în numele tuturor prin telegraf. Afară de aceasta, fiecare Plenipotențiar le va adresa, cât mai curând posibil, pe calea ordinară, Agentului guvernului său la București.

D-l Plenipotențiar al Turciei atrage atențiunea Conferinței asupra utilității ce ar fi ca Poarta să poată trimite în Principate un Comisar sau Delegat care ar avea ca misiune a veghiă, în înțelegere cu Agenții Curților garante, ca să asigure libertatea și sinceritatea voturilor, și care ar procura în acelaș timp guvernului otoman informațiunile directe de cari ar avea nevoie.

D-l Plenipotențiar al Prusiei crede că Poarta trebuie totdeauna să poată fi în măsură de a-și procura informațiuni în Principate, dar dacă e vorba de o autoritate de exercitat în numele său, atunci e cu totul altceva.

D-l Plenipotențiar al Rusiei face observațiunea că nu poate fi cestiune despre trimiterea unui Comisar otoman, căci ar trebui în acest caz ca Curțile garante să trimită Delegați, și nu este locul de a lua această măsură.

Conferința adoptând acest mod de a vedea, nu se dă urmăre propunerii d-lui Ambasador al Turciei.

D-nii Plenipotențiar ai Italiei și Prusiei anunță că guvernele lor își dau aprobarea pentru propunerea făcută de d-l Comite Cowley de a întinde până la Brăila autoritatea Comisiunii europene a Dunării-de-jos. Apr. 20 (2)

D-l Plenipotențiar al Franciei se pronunță într'un sens favorabil pentru acelaș proiect.

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Doamna H. Cornu:

Vă mulțumesc pentru amabila voastră scrisoare, care mi-a dat ocaziunea a face cunoștință cu aducătorul ei. Din nenorocire nu am putut să-l văd, precum aș fi dorit, pentru că a căzut în mijlocul domnilor Brătianu și Davila și că nu voiă să se întâlnească cu acești domni. Nu am putut deci să-i fac nici o amabilitate. Cu toate acestea, puținele momente, în cari am putut vorbi cu acest domn, mi-au fost de mare interes.

Primesc tot ce-mi spui în privirea modului de a păși înainte al lui Carol. Ai absolută dreptate în teorie de ceea ce-mi spui despre «considerațiuni». Toate sunt foarte adevărate; însă nu trebuie să confundăm *datoriile* cu *considerațiunile*, și e foarte pozitiv că nu mă pot despărți de *datoriile* mele.

Cestiunea primirii *regenței* (să nu zicem nici odată coroană sau tron, căci aceasta amintește prea viu instituțiunile vechi) este pentru mine și fiul meu o cestiune *hotărâtă*. Carol va primi! Punctul de plecare se află la Paris. E mai bine să înaintăm cu prudență și fără a speria Puterile cele mari, decât a păși pe o cale, care s'ar cam asemăna cu a unui erou de roman.

În 2 Maiu (20 Aprilie) se face o lungă convorbire cu Brătianu și Davila asupra *declarațiunii imediate* de primire a alegerii, o ezitare mai îndelungată putând aduce mare pericol și neizbutirea întregii afaceri.

În conversația dintre Colonelul de Rauch și Ubicini, acesta accentuează de asemenea foarte mult asupra situațiunii periculoase.

Aceste convorbiri au de rezultat hotărîrea de a trimite imediat pe Colonelul de Rauch la Berlin cu misiunea de a înduplecă verbal pe Rege, să nu se opue la un *fait accompli*, adică la primirea guvernului României de către Carol, și anume să-l admită numai tăcând și fără a-l aproba.

Principele Carol are o întrevedere cu Brătianu, Davila și Ubicini.

Telegrama lui Ion Ghica, adresată la Düsseldorf lui Ion Brătianu:

Am expediat o scrisoare prin curier Vineri. Costaforu și Știrbei s'au pornit Duminecă; cel întâiu cu actele la Paris, al doilea la Düsseldorf. Înțelege-te cu delegații și cu Bălăceanu.

Scrisoarea Comitelui P. de Breda, adresată din Ittendorf Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Ultima dată când am avut onoarea să văd pe Alteța Voastră Regală la Düsseldorf, i-am vorbit câteva cuvinte despre Principatele Dunărene, însă fără a insista asupra acestui subiect. O scrisoare ce primesc în momentul acesta din București e destul de interesantă, pentru ca să o comunic Alteței Voastre Regale.

1866

Apr. 20 (2)

Pentru a o explica, e de nevoie să spun mai întâiu Alteței Voastre Regale, că la Paris locuiam la unul din amicii mei cei mai intimi, Baronul d'Avril, care, fără a avea un grad înalt în Ministerul Afacerilor Străine, a fost de mult timp însărcinat în mod special cu toate afacerile din Orient și mai în special cu acele cari privesc Principatele. La dânsul am văzut continuu pe Agenții guvernului provizoriu ai acestei țeri și acolo am auzit tratându-se foarte serios proiectul candidaturii Principelui Carol. Într'o zi, știindu-se că eu aveam onoarea de a cunoaște pe Alteța Voastră Regală, am fost întrebat dacă nu aș consimți, într'un caz dat, să însoțesc la Düsseldorf pe d-l Brătianu, însărcinat a face propuneri Alteței Voastre. Am răspuns că da, ca amic al d-lui Brătianu. Hotărâsem călătoria, când tovarășul meu a întârziat, pe când eu nu puteam să prelungesc mai mult reîntoarcerea mea în Suedia.

În aceste condițiuni eu nu am putut vorbi cu Alteța Voastră Regală decât de cele ce am auzit, și am fost silit să mă mărginesc la acele câteva cuvinte pe cari ați binevoit a le asculta.

De atunci Baronul d'Avril a fost trimis la București de guvernul francez în misiune extraordinară și însărcinat în mod provizoriu cu conducerea Consulatului general al Franciei. Alteța Voastră Regală cunoaște mai bine decât mine druinul ce și-a făcut în România dorința candidaturii Principelui Carol, și iată ce îmi scrie amicul meu.

Pentru a înțelege bine vorbirea sa, trebuie să știți că, după un limbajiu convențional dintre noi, *Hortensia* semnifică *România* și că *logodnicul Hortensiei* este Alteța Sa Principele *Carol*. Cu această cheie, restul se înțelege ușor. Scrisoarea este din 10/22 Aprilie și copiez textual, ca să fiu mai sigur de deplină exactitate:

«Nu știu de ce se ocupă acum restul Europei; aci însă se vorbește numai de căsătoria Hortensiei. Nu e nimic adevărat din toate câte zic inimizii Hortensiei, pentru a desgusta familia de această căsătorie. Biata Hortensia e numai nervoasă; așteptând pe logodnicul inimii sale, ea e agitată ziua și nu doarme toată noaptea. Când logodnicul își va face apariția sa, această agitație va dispărea la moment și fericirea soților va fi împărtășită de toată lumea. Este foarte urgent, ca logodnicul să se hotărască și să dea de știre cât mai iute despre această hotărâre. Chiar dacă nu ar vrea să semneze imediat contractul de căsătorie, să facă cunoscut consimțământul său prin notarul de la Paris (d-l Drouyn de Lhuys) sau prin amicul vostru din București (d-l Brătianu). Dacă va refuză, se va căi mai târziu. Ți-o spun eu, și poți să mă crezi. Ar simți de sigur o mare părere de rău, în ziua în care ar afla că Hortensia s'a căsătorit cu un altul, sau că din desperare a fost silită să între într'o mănăstire, unde s-a închis *Poarta* în urma ei! Toate acestea sunt atât de serioase pentru viitor, că te sfătuiesc și chiar te rog să le spui logodnicului. Nu întâmpină cineva asemenea ocaziuni de două ori în viața sa. Pământul are în țara aceasta un venit mare și locuitorii sunt inteligenți, hotărâți și de o natură dulce. Hortensia a fost foarte recunoscătoare de puținele cuvinte ce ai zis. Nu o părăsi, ca să dea cu capul în Dunăre».

Alteța Voastră înțelege ușor, că știrile de mai sus sunt cu totul confidențiale, mai ales din cauza sorginții de unde vin. Tot ce pot adăogi este, că poate nu există om în Europa, care să cunoască mai bine Principatele ca Baronul d'Avril, ceea ce dă o greutate deosebită opiniunii sale.

Adresez aceste pagine Alteței Voastre Regale dela lacul de Constanța. Am închiriat aci pentru un an castelul Ittendorf, prin Meersburg (Ducatul de Baden) și mă ocup de ceva mai definitiv, adică de cumpărarea unei moșii și a unei locuințe.

Aș fi foarte recunoscător, dacă Alteța Voastră Regală ar binevoi să-mi spue că a primit acestea.

Scrisoarea lui A. Ubicini adresată din Düsseldorf Principelui Carol:

Precum am avut onoarea a spune Alteței Voastre ieri, mă pornesc în astă dimineață la Colonia, de unde mă voi reînturna aci pentru a primi ultimele instrucțiuni dela Alteța Sa Regală, precum și răspunsurile la scrisorile ce am adus. Doresc mult ca hotărârea ce veți lua în această împrejurare solemnă, în unire cu Augustul Vostru părinte, să fie conformă cu dorințele ce Doamna Cornu mi-a exprimat atât de des pentru mărirea și prosperitatea casei Voastre, precum și cu așteptarea legitimă a acestui popor de cinci milioane de suflete, care V'a ales și care Vă așteaptă ca pe un al doilea Mesia. Nu se poate ascunde, că criza a ajuns la terminul ei extrem și că e de o necesitate absolută, ca ea să se deslege în puține zile, ori spre bine, ori spre rău. Măsura dilatorie, adoptată de Conferință, nu e de bun augur. Ea este una din măsurile ordinare ale diplomației, care crede că a ieșit din încurcătură câștigând timp. A câștiga timp adesea devine a-l pierde. Se dă astfel puțină influențelor externe, ostile combinațiunii Principelui străin, de a agita și de a neliniști țara, partidelor, cari dezarmase, de a-și strânge forțele, tendințelor separatiste, cari în Moldova au ieșit la lumina zilei, să se accentueze tot mai tare și să realizeze schisma, care ar fi ruina tuturor speranțelor noastre. Fără Unire, Principele străin e imposibil, precum și fără Principe străin Unirea nu poate fi menținută. Amândouă propunerile sunt solidare. A le desface, precum vrea Conferința, și a le prezenta izolate primirii națiunii, aceasta este a provoca răul. Poate că acesta este și scopul.

Alteța Sa Regală a binevoit a-mi zice ieri, că a autorizat pe d-l Brătianu a anunța la București primirea eventuală. Ori cât de importantă este această declarațiune, ar putea ea să înlătore toate pericolele situațiunii? Să admitem că ea va reuși a menține liniștea în țară, întreținând speranța în fundul inimii națiunii. Situațiunea îmbunătățită înlăuntrul, se complică în afară. Primirea Voastră, chiar condițională, fiind cunoscută, nu mai este un principiu, ci persoana Voastră însăși e pusă în discuțiune. Atunci nu va mai fi vorba în sânul Conferinței de Principe străin, ci de Principele de Hohenzollern, și cestiunea pusă astfel va deveni mai delicată și mai grea de rezolvat.

1866

Apr. 20 (2)

Ar mai fi, mi se pare, un alt inconvenient de a aștepta ca Conferința să-și formuleze un nou program; și anume, că acest program odată cunoscut face încă mai greu de executat hotărîrea discutată și care în adevăr e vrednică de Voi, și anume aceea de a lua imediat în stăpânire tronul, la care ați fost chemat; căci pe când acum nu ați face decât a prejudica deciziunea Conferinței, atunci ați avea o acțiune direct contrarie. Prin aceasta pasul de făcut ar fi mai delicat. Cu atât mai mult revin la idea pusă înainte, cu cât ea nu este numai a mea, nici numai a persoanei cunoscute, atât de devotată intereselor Voastre și totodată în cea mai bună pozițiune de a judeca în mod sănătos lucrurile. Am auzit expunându-se aceeași idee de oameni foarte competenți, foarte în curent cu afacerile și cari prin caracterul și pozițiunea lor nu sunt aplicați spre fapte romantice. Președintele Senatului Serbiei, care în momentele de față e la Paris, și cu care am vorbit de aceste afaceri, ce îl interesează foarte viu, îmi zise, mai acum vreo opt zile, după ce a vorbit cu toți membrii Conferinței: Majoritatea e ostilă Principelui străin și această majoritate nu se va schimba, afară de evenimente neprevăzute. Însuș d-l Drouyn de Lhuys nu e pentru principiul, pe care e însărcinat să-l apere. Conferința va pierde tot. Numai Principele poate salva totul. În locul lui, eu n'aș ezita. M'aș porni imediat. Aș merge să mă pun în fruntea poporului meu zicându-i: M'ați chemat! Iată-mă-s! Europa în primul moment va fi cuprinsă de mirare, dar în urmă toți vor aplauda și diplomația va fi silită să recunoască faptul împlinit. Singur mi-ați vorbit de o scrisoare a Domnului de Breda, în care idea era exprimată sub o altă formă.

Acest asentiment aproape universal, nu e el ca o manifestare a vederilor secrete ale Povedinței și a hotărîrilor luate de ea pentru Voi?

Alteța Sa Regală și Voi înșivă ați făcut ieri oarecari obiecțiuni bazate pe considerațiuni de pozițiune și de familie. Nu mă pot de cât închina dinaintea lor și nu-mi rămâne decât a Vă ruga să scuzați că am îndrăznit să Vă vorbesc cu francheță, în măsura largă de tot, pe care ați binevoit a mi-o acordă.

Scrisoarea lui A. G. Golescu către Ion Ghica:

Am onoarea de a prezenta aici Excelenței Voastre rezumatul covorbirilor ce am avut dela sosirea mea la Constantinopole cu diferite persoane politice ale Turciei sau din Corpul diplomatic, precum și reflexiunile ce mi-au produs aceste convorbiri cu privire la afacerile noastre.

Misiunea mea, dacă am înțeles-o bine, era a căuta să câștig înainte de toate încrederea Turcilor, făcându-i să înțeleagă că nu există nici umbra unui cuget dușmănos în contra Turciei în intențiunea acelor cari au combinat și provocat mișcarea dela 11 (23) Februarie trecut, nici în faptele ce s'au desfășurat în țară după acea zi memorabilă; că Principele străin era o necesitate viu simțită de toți, însă numai ca o garanție de ordine și stabilitate, și nici de cum ca o dorință de a se desface de Poartă; că cel mai bun mijloc de a întări sentimentele de fidelitate ale Românilor era a nu-i face să simtă neajunsurile va-

salității și a lucra chiar ca să se înlăture dificultățile situațiunii, așa ca să li se Apr. 20 (2) acorde, printr'o înțeleaptă și generoasă inițiativă a Porții, ceea ce necesitatea lucrurilor ar putea sili, poate, pe Puterile garante să reclame dela Ea într'un interes european. Aceasta e rezumatul a tot ceea ce am spus Turcilor în diferite rânduri și în diferite ocaziuni.

Prima chezășie ce trebuia să dau despre sinceritatea convingerilor mele eră a mă bizui mult pe rezultatele unei înțelegeri directe cu Sublima Poartă, înțelegere care singură putea face inutil ori ce recurs la influențe străine.

De aci, idea de a arăta că cea mai bună politică a Porții eră a recunoaște oficial Locotenența Domnească, pentru a lucra în urmă să găsească o soluțiune care să poată mulțumi țara și să o sustragă dela influențele străine.

Am trebuit, bine înțeles, să vorbesc tot asemenea limbagiu și tuturor Ambasadorilor și șefilor de Legațiune. Le-am spus că deși am rămas străin de ultimele lupte politice cari au precipitat căderea Principelui Cuza, nu trebuie mai puțin să recunosc că acest Principe nu reușise decât să ruineze țara și să o pună rău cu toate Puterile mărginașe, și trebuie recunoscut asemenea, că după abdicarea sa nu mai rămâneă Românilor altă cale decât aceea pe care au urmat-o; că necesitatea de a întări Unirea printr'un Principe străin, fiind viu simțită de către toți și țara bine hotărâtă a mănține forma de guvern provizoriu ce și-a dat și a o prelungi la trebuință până la deslegarea definitivă a cestiunii Principelui străin, Puterile păstrătoare și amice a păcii, și Turcia în capul lor, n'aveau nici profit de tras din acest provizorat, nici alt mijloc nimerit și îndestulător pentru a-l face să înceteze, decât să lucreze ca să găsească repede o deslegare la problema ridicată prin alegerea Comitelui de Flandra; că prin acest act, Românii dăduse Turciei și Europei mărturia cea mai strălucită despre intențiunile lor pașnice și dovada că înțelegeau bine misiunea lor de neutralitate politică în Europa orientală; că, tari prin conștiința lor și prin buna dreptate, ei puteau să aștepte la rându-le ca înțelepciunea Puterilor garante să găsească o combinațiune acceptabilă pentru a da o deslegare definitivă problemei Principelui străin.

Aceste le-am spus în substanță și aproape în mod identic tuturor Reprezentanților Puterilor garante, afară de Ambasadorul Franciei, căci încă n'am reușit să-l văd.

Lordul Lyons, care vorbește foarte puțin, deși dând semne evidente de simpatie, s'a mărginit a spune că nu trebuie să ne ascundem dificultățile întreprinderii; că Turcii nu voesc să audă vorbindu-se de Principe străin și nu vor cedă ușor în fața unei înțelegeri necomplete a Puterilor garante; că Anglia se crede poate prea legată de principiul integrității Turciei și Franța nu îndestul; că, în ori ce caz, vom avea cu siguranță ceva mai bun decât a fost Principele Cuza.

Baronul Prokesch a discutat mai întâiu în mod savant asupra valorii a ceea ce noi numim dorințele țerii, și când i-am atras băgarea de seamă că niște dorințe exprimate în împrejurări așa de diferite și cu o stăruință atât de remarcabilă

1866

Apr. 20 (2) merită să fie luate în considerațiune, dânsul a trecut la nemulțumirile Austriei, de atâtea ori aduse în discuțiune, în cestiunea Românilor din Transilvania.

Am protestat în contra acestei acuzațiuni, susținând că, dacă se găseau câteva spirite destul de extravagante în Principate pentru a se gândi la Românii din Transilvania, atunci când deabiă puteam ține piept propriilor noastre dificultăți, nu se va găsi un singur om cu bun simț care să nu dezaprobe acele visuri nebunești. În urmă el a desvoltat cu oarecare satisfacere ceea ce e contradictoriu și absurd în întreprinderea noastră, a ne alege Principe străin, înainte de a fi deslegat cestiunea independenței, și a ne duce să oferim un tron, fără a fi siguri că va fi primit! Înțelegând numai decât cursa, am răspuns că nimeni nu poate să asigure că există imposibilitate absolută de a găsi o combinațiune care să facă cu puțință un Principe străin fără a rupe legăturile noastre cu Sublima Poartă, și că alegerea făcută de Români are această parte bună, că dovedea Europei că ei n'aveau nici de cum dorința de a trece prin hazardurile unei politici militante și agresive și că înțelegeau că existența lor atârna mai ales de garanțiile de ordine și de pace ce vor ști să dea Puterilor conservatoare cu cari ei se învecinează. La acestea el a adăos că, de sigur, cu independență și cu un Principe care ar da în mod efectiv astfel de garanții, lucrurile s'ar schimba. Mă grăbii a răspunde că țara n'a vorbit de independență, că n'aveam misiune de a face aceasta și i-am mulțumit de lecțiunea bună de diplomație ce mi-a dat.

Ministrul Italiei, Comitele Greppi, s'a arătat firește foarte simpatic și a aprobat tot ce-i spuneam, fără discuțiune.

Cât despre Ministrul Prusiei, Comitele Brasser de St. Simon, acesta nu mi-a dat timpul să-i vorbesc de politică, atâta m'a întrebat cu râvnă și curtenie despre cancanurile societății din București.

Să trecem la Ministrul Rusiei, generalul Ignatieff, pe care l-am văzut cel din urmă și care mi-a arătat interesul cel mai viu, așa zice aproape prietenesc. Generalul Ignatieff este cu siguranță diplomatul cel mai fin, căci reușește cel mai bine a te face să vorbești. Nu mi-a dat timp să-i vorbesc despre afacerile noastre. El îmi vorbea sărind dela o cestiune la alta, fără ordine aparentă, dar în fond în ordinea în care îi trebuia lui ca să se lumineze asupra modului meu de a vedea. A început, declarându-mi fără încunjur, că Legațiunea rusă avea rădăcini vechi pe pământul Constantinopolului și că e totdeauna cea dintâi și cea mai bine informată asupra tuturor lucrurilor, dându-mi să înțeleg prin aceasta că în zădar i-aș ascunde ceea ce l-ar interesa să cunoască; el nu făcea decât să-mi indice de unde îmi venise cu câte-va zile înainte un avertisment indirect de aceeași natură, dar sub o formă mult mai explicită. Cunoscând fără îndoială purtarea trufașă pe care Marchizul de Moustier o avea față de noi, a trecut în urmă la o comparațiune între vechea protecțiune rusească și noua protecțiune colectivă. I-am atras atențiunea că răul de care suferiam noi era tocmai necesitatea în care ne găsim de a fi protejați, căci nici un protector nu-și oferă serviciile sale fără a impune în același timp ceva din voința sa. Deci,

odată această necesitate admisă, e mai bine a avea a face cu mai mulți pro- Apr. 20 (2)
tectori decât cu unul singur, căci cu cât are cineva mai mulți protectori cu
atât e mai puțin țărnut în acțiunile sale. E adevărat că, înțelegerea protec-
torilor devenind atunci mai dificilă, eficacitatea protecțiunii e slăbită în acelaș
raport. Cum generalul a revenit asupra acestei idei, făcând să reiasă tirania pro-
tecțiunii franceze, am mărturisit că în adevăr suferisem puțin de această tiranie
în timpul Domniei Principelui Cuza.

D-l Costache Epureanu, care a reușit să vadă pe Ambasadorul francez, va
explică Excelenței Voastre cari sunt nemulțumirile ce acest Reprezentant al po-
liticeii napoleoniene crede că are în contra noastră. Ele se pot rezuma în aceste
cuvinte: — căderea Principelui Cuza a fost prea timpurie; el eră prea obosit
de putere; noi mai puteam aștepta, și el ar fi abdicat, când ar fi venit ora.

Revenind încă odată la protecțiunea Puterilor apusene, generalul Ignatieff
a făcut să reiasă și contradicțiunile ciudate ale acestei protecțiuni, când ea vine
cu proiectele sale de compensațiuni teritoriale. El a declarat, în această privință,
că Rusia va vărsa mult sânge înainte de a consimți ca Principatele să fie în-
corporate la un Stat oarecare. «Să vă audă Dumnezeu», am răspuns eu.

În această cestiune trebuie să fac cunoscut Excelenței Voastre o eventuali-
tate ce mi-am pus într'o zi la d-l Ristici, Agentul Serbiei. «Ce ar face Sublima
Poartă, am zis eu, dacă vreunele din Puterile garante s'ar înțelege pentru a să-
vârși un act de compensațiune teritorială în dauna Principatelor-Unite? Ne-ar
apăra ea în virtutea dreptului său de Suzerană?» — «Nu știu nimic, răspunse
d-l Ristici, dar ar trebui s'o facă în propriul său interes, și atunci noi deaseme-
nea am veni în ajutorul D-voastre, căci noi vedem un pericol comun în ori ce
tentativă de acest fel.»

Trecând în urmă la cestiunile de actualitate, generalul Ignatieff a dat a în-
țelege că Rusia nu ne este ostilă, dar că nu ne putea susține în izolarea no-
astră, și că ar trebui să căutăm cheia protecțiunii sale numai în solidaritatea
noastră cu ceilalți creștini din Turcia. Pricepând țința acestor insinuări, am de-
clarat că situațiunea noastră e foarte deosebită de a celorlalți creștini din Tur-
cia. «Strămoșii noștri, zisei eu, au tratat cu Turcii; suntem despărțiți de dânsii
printr'un fluviu și n'avem nici un element românesc de ridicat în provinciile tur-
cești. De aci provin sentimentele mai binevoitoare din partea Turcilor față de noi,
sentimente pe cari se întemeiază atențiunea binevoitoare acordată de Europa
drepturilor noastre». El a răspuns că în zădar ne-am încerca să despărțim cauza
noastră de a Sârbilor, căci totuș trebuie să recunoaștem o mare asemănare de
situațiune, pentru că Turcia își întemeiază refuzul său de a acorda Principele
străin pe exemplul ce aceasta ar da Sârbilor de a formulă la rându-le aceleași
dorințe. În urmă a trecut iute la cestiunea mănăstirilor închinete, la care se
pare că ține mult. «Nu ne puneți în situațiunea de a nu vă putea apăra», a zis
dânsul. «În ori ce încercare de înțelegere, ce ați face deadreptul între voi,
noi putem da ajutor silințelor D-voastre, pentru a ajunge la o înțelegere cu capii

1866

Apr. 20 (2) religioși ai Locurilor Sfinte, dar de îndată ce *eterodocșii* se amestecă în afacere, noi suntem nevoiți să vă părăsim, pentru a nu susține decât pe călugării ortodocși». Generalul a revenit în mai multe rânduri asupra acestui subiect favorit, susținând că Conferințele nu vor ajunge nici odată la un rezultat, sau că ne vor impune o despăgubire din cale afară de mare, pe care noi poate că n'am putea-o suporta (300 de milioane), și dându-mi a înțelege că stareții Locurilor Sfinte ar fi dispuși acuma să intre în negocieri directe cu Principatele, dacă ar fi convinși că despăgubirea ar fi pusă la dispozițiunea lor și nu ar trece în tezaurul guvernului turcesc, sau dacă am voi să le constituim rente fixe în țară, pentru a-i pune la adăpost de o secularizare ulterioară a capitalului de către guvernul turcesc.

La toate acestea am răspuns că nu aveam instrucțiuni dela guvernul meu asupra acestei cestiuni, că-mi eră imposibil să ghicesc vederile sale în această privință, că întru cât mă privește pe mine, care nu sunt partizan al secularizării, totuș o consider ca un fapt împlinit astăzi și asupra căruia ne-ar fi imposibil să revenim; că trebuie recunoscut că secularizarea are această parte bună, că ne face să profităm de *statu-quo* actual tot cu acelaș titlu cu care călugării profitau de *statu-quo* anterior, și că nu m'aș mira de a vedea în curând pe călugări tot așa de doritori a intra în negocieri asupra acestei materii, pe cât eram noi înșine mai înainte, când luau pentru dânsii toate veniturile mănăstirilor închinete. Generalul a răspuns la aceasta, că șefii religioși ai Locurilor Sfinte nu judecă astfel lucrurile, că nu vor arăta grabă pentru a intra în negocieri, pentru că ei cred că, făcând rugăciuni către Dumnezeu, vor căpăta intrarea în posesiune a bunurilor lor; că mai de grabă noi ar trebui să începem negocieri cu deosebiții șefi ai diferitelor așezăminte, mai bine decât cu delegații tuturor comunităților, căci mai mulți stareți de mănăstiri vor primi cu grăbire, și aceasta ar ușura atunci înțelegerea de făcut cu ceilalți.

În sfârșit generalul mi-a spus terminând, că a auzit cum că guvernul aveă de gând să trimită pe d-l Scarlat Rosetti ca Delegat extraordinar pe lângă Patriarh pentru a trata cu dânsul unele cestiuni religioase rămase în discuțiune și că aceasta ar fi o excelentă măsură. Am răspuns că nu am nici o cunoștință despre acest fapt.

Pentru a reveni acum la Turci, trebuie să spun Excelenței Voastre că ei arătau de câteva zile oarecare scrupule pentru a recunoaște Locotenența Domnească. În cele din urmă am înțeles că aceste ezitări veniau din teama în care erau de a lăsa cestiunea de viitor prea nesigură cu membrii actuali ai Locotenenței și ei ar fi voit mai bine să aleagă pe unul din ei pentru a-l face dictator.

Am declarat că o modificare a guvernului provizoriu e absolut imposibilă, și am evitat dificultatea în chipul acesta: «Începeți prin a recunoaște guvernul provizoriu, sub forma actuală de Locotenență, am zis eu; și, dacă complicațiuni grave, de cari se pare că vă temeți, vin în urmă, va fi totdeauna vreme de a vă gândi din nou; dar grăbiți-vă, căci sunt multe intrigi cari au însărci-

narea a dovedi țerii că puterea ei executivă nu se poate lipsi de recunoașterea Apr. 20 (2) din partea Porții».

Adaog aici o copie a cererii formale ce am adresat Înălțimii Sale Aali Pașa, pentru a face să se recunoască Locotenența Domnească printr'un act emanat dela Sublima Poartă. Înălțimea Sa mi-a promis că Locotenența va fi recunoscută zilele acestea. Deocamdată aflu că Turcia a protestat prin telegraf în contra combinațiunii Principelui străin.

Scrisoarea Colonelului de Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern: » 21 (3)

Alteța Voastră Regală mă va iertă, dacă îi expun în aceste câteva linii îndoielile ce m'au cuprins în cursul nopții, după o îndelungată cugetare asupra situațiunii.

Simțesc anume o îndoială, dacă, în situațiunea înaintată și dinaintea unei deciziuni de luat de mare importanță, nu ar fi *mai plăcut* Maiestății Sale Regelui și Comitelui de Bismarck, și mai bine văzut de ei, să vorbească chiar cu Alteța Voastră Regală asupra întregii cestiuni, înainte de a rosti un veto sau un consimțământ tacit.

Îndrăznesc a supune înțelepteii hotărâri a Alteței Voastre Regale, de nu ar fi nimerit a întrebă telegrafic pe Maiestatea Sa, dacă să vin eu la Berlin sau chiar Alteța Voastră Regală.

Timp nu se pierde prin această întârziere. Alteța Voastră Regală ați hotărât să stau astăzi în Hanovra și să sosesc în Berlin mâne după amiazi. Comitele Bismarck va desemnă deci mie ori Vouă mâne seară ora de întâlnire, și pe Rege nu l-aș vedeă decât Sâmbătă, (5 Maiu).

Dacă întrebați prin telegraf și dacă nu porniți Alteța Voastră Regală, eu tot mă pot porni mâne dimineață; voi vedeă mâne seară pe Comitele de Bismarck și tot Sâmbătă pe Regele.

Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei:

Simțesc o necesitate imperioasă de a expune verbal Maiestății Voastre cestiunea cunoscută, mai ales din cauza complicațiunilor, ce zilnic se înmulțesc. Binevoiți a hotărî, dacă pot să mă prezint imediat. Dacă s'ar putea naște îngrijirea că sosirea mea ar putea fi pusă în relațiuni cu cestiunea pendentă, că aceasta ar putea suferi vreun prejudiciu, și că venirea mea ar fi prin urmare inoportună, atunci Vă rog să admiteți ca să însărcinez pe Colonelul de Rauch să Vă supună în scurt propunerile mele.

Răspunsul telegrafic al Regelui Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Venirii tale la Berlin nu stă nimic împotrivă.

Scrisoarea lui Ubicini către Principele Carol:

Deabiă sosit acasă și în momentul de a mă duce la Versailles, primesc

1866

Apr. 21 (3) vizita Agentului României, care mi-a comunicat o conversație foarte interesantă, ce a avut azi dimineață cu d-l Drouyn de Lhuys. Autorizat de d-l Bălăceanu a nu țineă secretul asupra acestei comunicări, cred de a mea datorie a Vă trimite o relațiune despre dânsa. D-l Bălăceanu a găsit pe Ministru foarte iritat în urma votului plebiscitului, și i-a vorbit foarte de sus și cu un fel de emfază de Convențiunea din 1858 și de faimosul articol 23 (acela care zice că gospodarul va fi moldovean ori muntean), de respectul datorit tractatelor, de angajamentele cari leagă Puterile și, în fine, de rezoluțiunea luată în ședința de ieri de Conferință, de a publică un fel de declarațiune amenințătoare. «Vezi dar bine, a adaos Ministrul, că idea de a alege un Principe străin este o himeră; ați face mai bine să renunțați». Și pentru ce, vă rog, Domnule Ministru? «Pentru că Conferința refuză a vă da consimțământul». Atunci noi ne vom găsi în penibila necesitate de a nu ne ocupa de acest consimțământ. «A! foarte bine, Domnul meu, și vă închipuiți că Principele pe care l-ați ales va primi?» Domnule Ministru! Nu avem nici un motiv să credem că el va refuză. Dar va primi ori va refuză, țara nu va consimți nici odată nici la numirea, nici la alegerea unui Principe pământean, ori care ar fi acesta și sub ori ce titlu ar fi. Mi-ar fi permis a adresă Excelenței Voastre o întrebare în această privire? «Care, Domnul meu?» Aceea, dacă e adevărat că ați autorizat pe domnii Știrbei și Bibescu a scrie și a zice (guvernul român are în mâni numeroase acte cari dovedesc aceasta), că ei sunt candidații pe față ai guvernului Împăratului, și că agenții de sub ordinele voastre au primit instrucțiuni de a-i susține în țară. La această interpelare directă, Ministrul nu a putut disimulă o ușoară turburare. După ce s'a recules: «Nu, Domnule, guvernul Împăratului n'a autorizat pe nimeni a răspândi asemenea șvonuri, și de altfel nu are nici un candidat pe față ori ascuns». Foarte bine, Domnule Ministru, voi transmite acest răspuns guvernului meu și vă mulțumesc că mi l-ați dat. Peste două zile el va fi inserat în «Monitorul Român». Fiindcă Excelența Voastră este atât de binevoitoare, mă voi încumeta să fac o altă cestiune, și această cestiune o fac în numele guvernului meu. Vorbiți de o notificare oficială, lovind alegerea Principelui străin cu un vot suspensiv: Aveți un mijloc de a face ca acest vot să fie respectat? «Nici unul». Veți interveni cu mână armată? «Nici noi, nici altcineva». Atunci, Domnule Ministru, îmi pare rău de această hotărîre. Ați ars ultimul vostru cartuș. De acum înainte suntem noi stăpânii câmpului de bătălie.

Ministrul, care nu era obișnuit a auzi un asemenea limbajiu dela fostul Agent al Principatelor, a rămas interzis și-și perduse cumpătul. În fine, el se puse pe scaun, făcù o mie de complimente, o mie de protestări de bunăvoință personală, vorbi mult de interesul Împăratului pentru România, și convorbirea se sfârși, cel puțin din partea sa, pe un ton foarte cordial.

Vă arăt faptele astfel precum mi-au fost ele spuse. Voi veți putea trage morala ce ele conțin. Pentru mine, văd confirmarea ideii, ce am avut totdeauna, și anume, că Românii sunt stăpânii situațiunii. Dar Românii și Voi sunteți astăzi una.

Scrisoarea lui A. G. Goleșcu, Agent la Constantinopole, către Ministrul Afacerilor Străine, la București: Apr. 21 (3)

În zădar am prezentat Î. S. Aali Pașa considerațiunile, ce Excelența Voastră mi-a transmis, în favoarea unei înțelegeri directe pentru recunoașterea Principelui ales prin sufragiul direct al națiunii; mi-a fost imposibil a-l face să părăsească terenul pe care s'a pus dela început.

«Ducele de Hohenzollern nu va primi», zise el, «fără o înțelegere prealabilă a tuturor Puterilor garante. Însă aceste Puteri au recunoscut că Principele străin constituie o abatere formală dela tractatele existente, și e sigur că o înțelegere este imposibilă astăzi pentru a ajunge să se dea o consfințire legală acestei abateri». Poarta nu ne ascunde că este contrară Principelui străin; dar și de ar fi altfel, opozițiunea unei singure Puteri ca Rusia tot ar fi de ajuns ca să condamne combinațiunea cu Principele străin, și nu Poarta este aceea care ar da ea însăși prima lovitură tractatelor ce au fost făcute pentru dânsa.

Deci răspunderea situațiunii de care ne plângem cade, continuă Ministrul, asupra acelor cari au vrut să treacă prin sorții hazardului, fără a examina mai întâiu terenul pe care voiau să clădească. Cât despre Poartă, ea n'a lipsit a ne da părerile și sfaturile sale și nu înțelege de fel să împărtășească răspunderea unei situațiuni, pe care noi am creat-o fără să o consultăm.

Dealtmintrelea, Miniștrii Sultanului par astăzi destul de dispuși să consfințească în mod definitiv Unirea ca un fapt dobândit, înțelegerea Puterilor garante fiind posibilă asupra acestui punct. Dar această Unire, Poarta nu o poate acorda decât cu un Principe pământean sau cu un Caimacam pe timp mărginit; aceasta rămâne la alegerea noastră, căci Poarta nu s'a gândit a ne impune combinațiunea cu un Principe pe timp mărginit, ci a ni-l propune numai cu titlu facultativ și a ne sfătui să-l adoptăm ca un expedient potrivit pentru a facilita deslegarea problemei Unirii.

Astfel este în substanță limbajul lui Aali Pașa și răspunsul său la toate argumentele ce i-am prezentat în favoarea recunoașterii Principelui ales de națiune; și trebuie recunoscut că Ministrul Sublimei Porți se găsiă într'o situațiune mai bună decât mine, redus cum eram a justifica precipitarea unei nouă alegeri tot atât de neputincioasă ca și cea precedentă, pe câtă vreme eu cerusem cu câteva zile mai înainte recunoașterea Locotenenței noastre, tocmai pentru a ne da timpul să așteptăm evenimentele fără a modifica situațiunea.

Credeam, în adevăr, Domnule Ministru, că nu existau de loc decât două mijloace pentru a ajunge la deslegarea problemei Principelui străin. Sau trebuia a se asigura înainte de toate că Principele ales va primi în ori ce caz Coroana ce-i era oferită și că va porni îndată să desăvârșească în țară un mare fapt împlinit, lăsându-se pe seama împrejurărilor și a timpului a face pe Sublima Poartă să primească faptul astfel împlinit fără consimțământul său, însă nu îndreptat în contra intereselor sale, și lăsând ca în urmă să se facă a se regula de către Puterile garante acest fapt, când acesta le-ar fi dat dovezi îndestulătoare despre

1866

Apr. 21 (3) calitatea sa nedăunătoare. Sau, negăsind nici cum pe Principele garibaldian, ce ne trebuiă, pentru a încerca norocul, și trebuind să așteptăm totul dela o înțelegere prealabilă a Puterilor garante, trebuiă să ținim înainte de toate la recunoașterea Locotenenței noastre Domnești, pentru a ne pune în măsură de a putea aștepta ca o înțelegere diplomatică să devină posibilă.

Tocmai în prevederea acestui ultim caz am lucrat ca să obțin dela Sublima Poartă recunoașterea oficială a Locotenenței noastre, combinațiune care, independent de folosul ce prezentă de a ne pune în stare să putem aștepta, chiar și mai mulți ani, soluțiunea atât de dorită, mai aveă și pe acela de a asigura, deocamdată, o oarecare participare a celor două elemente, muntean și moldovean în însuș corpul guvernului provizoriu. Această considerațiune nu eră de disprețuit în momentele de criză prin cari trebuiă să treacă Unirea, din momentul ce eram nevoiți a pune cestiunea Principelui străin pe al doilea plan. Din nefericire, actul ce trebuiă să se dea de Sublima Poartă n'avusese timpul de a fi redactat, mai înainte de a primi aici vestea plebiscitului supus la votul direct al poporului român.

Temerile, ce Excelența Voastră ar dori să fie bine simțite de Miniștrii Sublimei Porți, par foarte firești în situațiunea în care avem să ne găsim cu un guvern nerecunoscut, în fața unei Adunări care va fi poate cu atât mai exigentă cu cât opiniunea publică, din care ea derivă, va fi fost mai contrariată în iluziile sale și mai înșelată în așteptarea sa. Dar care ar fi mijlocul de a face să înceteze aceste pericole? Înțelegerea directă pentru a confirma pe Principele străin ar curmă, fără îndoială, multe dificultăți; dar această înțelegere nu este cu putință. Aici nimeni nu se îndoește despre aceasta, și dacă cineva în țara noastră mai speră încă în o astfel de înțelegere, este o speranță zădarnică, în care probabil îi place să fie legănat, în situațiunea critică în care ne aflăm. Confirmarea puterilor Locotenenței ar putea îmbunătăți astăzi situațiunea noastră? Nu știu de trebe așteptat multe dela o recunoaștere așa de târzie, dar văd că Sublima Poartă ar ezită mai mult astăzi să o acorde, de teama de a părea că încurajează întreprinderile noastre. De altă parte, poate că teama de niscai turburări și încurcături mai mari o va face să se gândească din nou la confirmarea puterilor Locotenenței noastre.

Voiu aveă grijă a vă țineă în curent cu dispozițiunile Porții în această privință.

Telegrama lui Ion Ghica către Bălăceanu:

Refuzul lui Carol de Hohenzollern ar fi o catastrofă. Nu poate fi vorba de Principe pământean. Consecința ar fi separațiunea. Evitați prin toate mijloacele un refuz absolut. Golescu nu poate face nimic pentru o înțelegere directă cu Poarta, fără o presiune din Paris asupra lui Aali Pașa.

Telegrama lui Ion Brătianu din Düsseldorf către Locotenența Domnească din București:

Să nu aveți nici o teamă. Lucrați deci fără ezitare. Ordine, energie, stă-

ruință pentru a susține pe Alesul națiunii. Nu lăsați să fiți intimidați nici de Apr. 21 (3) amenințări, nici de intimidări. Sunteți expresiunea națiunii. Fiți executorii energici ai voințelor ei.

Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei: » 22 (4)

Cu voia Maiestății Voastre voi fi în Berlin mâine dimineață.

Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Comitele de Bismarck:

În urma încuviințării Maiestății Sale, sosesc mâine dimineață la Berlin. Aș fi recunoscător Excelenței Voastre, dacă mi-ați da de știre la palat, la ce oră aș putea să vă vizitez Sâmbătă.

Punctele menite a fi comunicate Regelui Prusiei și Miniștrilor de Bismarck și de Schleinitz de Principele Carol-Anton de Hohenzollern, relative la forma sub care Regele ar putea considera ca acceptabilă primirea tronului românesc:

1. Maiestatea Sa, ca mare putere și ca garant al Tractatului de Paris din 30 Martie 1856, refuză a da consimțământul său alegerii Principelui Carol ca Principe al României, alegere făcută de Principatele-Unite Dunărene.

2. Maiestatea Sa, în calitate de șef suprem al Casei regale și princiare de Hohenzollern, se abține a da un consimțământ expres pentru această alegere, — însă

considerând că prin primirea acestei alegeri Principele Carol nu mai aparține Casei de Hohenzollern,

considerând, mai departe, că prin această alegere Principele Carol a primit în mod tacit și necontestat naționalitatea românească,

considerând în fine, că unanimitatea alegerii și stăruința ce se pune în ea pot fi motive de a nu împiedica pentru acest Principe crearea unei existențe cu totul noi și independente,

se acordă Principelui Carol liberul arbitru al acțiunii sale, declarându-se întru nimic răspunzător de ori ce urmări s'ar putea ivi.

3. Maiestatea Sa acordă, pur și simplu, Principelui Carol demisiunea din armata regală, în urma respectuoasei sale cereri.

4. Maiestatea Sa admite ca Principele Carol să iasă din legămintele familiei de Hohenzollern, pe baza unei renunțări formale din partea sa, prin care drepturile sale de moștenire fideicomisare trec asupra Principelui Anton, ca urmaș după vârstă.

5. Maiestatea Sa lasă în sarcina șefului Casei princiare a liniei Hohenzollern-Sigmaringen facerea acestor renunțări și acte ulterioare, având capul acestei linii a declara, că nu este nici o cauză binecuvântată a se opune dorinței Principelui Carol de a primi alegerea la tronul român, această renunțare fiind îndreptată numai și numai asupra ieșirii sale din legămintele de familie și din toate drep-

1866

Apr. 22 (4) turile sale, aceasta cu atât mai mult cu cât Principele Carol de trei ani de zile a atins majoritatea în privirea vârstei.

6. Maiestatea Sa încuviințează, ca, în caz când Principele Carol, din împrejurări politice sau din propria sa hotărîre, ar fi silit sau ar voi să se demită din guvernul României, atunci să se considere ca anulate articolele 4 și 5 ale acestor condițiuni, reintrând pe deplin în drepturile sale din naștere.

Brătianu se întoarce la Paris.

Nota colectivă a Agenților consulari ai Puterilor garante la București către Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministrul Afacerilor Străine, pentru a-i conțina declarațiunea Conferinței din Paris dela 2 Maiu :

Conferința, instruită despre evenimentele ce s'au petrecut în Principate, a socotit necesar a face declarațiunea anexată, declarațiune ce sunt însărcinat a o remite în copie guvernului provizoriu din București.

Dorința Conferinței este a lăsa Principatelor-Unite întreaga libertate de acțiune, potrivit cu îndatoririle internaționale ce ea este chemată a face să se respecte.

Conferința crede că guvernul provizoriu și populațiunile vor înțelege intențiunile sale binevoitoare în privința lor și că Adunarea își va conforma actele în sensul declarațiunii.

Pe lângă aceasta sunt însărcinat a invita guvernul provizoriu să publice în ziarul oficial textul documentului acî anexat.

În consecință am onoarea de a vă ruga să binevoiți a dispune publicarea oficială a acestui document și a mă înștiința despre publicarea lui în «Monitor».

Scrisoarea lui A. G. Golescu către Ion Ghica:

Făcând cunoscut ieri Înălțimii Sale Aali Pașa comunicarea confidențială a Excelenței Voastre, comunicațiune ce fusese foarte întârziată în transmiterea ei de către stațiunea intermediară din Varna, am băgat de seamă, după impresiunea ce a făcut asupra Ministrului Sublimei Porți, că poate trebui să regretăm întârzierea.

După cum știți, Sublima Poartă, încă dela început, luase la Paris o atitudine hotărîită în contra Unirii, nu ca în contra unui fapt dăunător prin el însuș intereselor Porții, ci ca în contra unui fapt care trebui să aducă mai curând sau mai târziu necesitatea unei dinastii străine care ar sfârși prin a desface legăturile de vasalitate. Eră necesar deci a-i da cât mai curând un avertisment care să o poată convinge că pericolul ce voi să depărteze se putea prezenta mai strașnic pentru ea pe calea de rezistență în care se puneă. Avertismentul eră grav și, chiar atunci când n'ar fi trebuit să aibă ca efect a domoli protestările Sublimei Porți în contra rezultatelor eventuale ale plebiscitului, el tot aveă s'o deștepte în privința a ceea ce trebui să se aștepte dela Puterea, care regretă, împreună cu dânsa, mai mult separațiunea celor două Principate, și care, folosindu-se de

această situațiune, se căznește azi să atragă Poarta și s'o târască spre o serie de măsuri și de greșeli pe cari acea Putere va ști într'o zi să le întoarcă în contra ei.

Ministrul Sublimei Porți mi s'a părut de astă dată mai puțin mișcat de întorsătura lucrurilor decât îl găsisem la știrea cea dintâi despre plebiscitul supus acceptării poporului român. El da mai multă dreptate împrejurărilor de forță majoră, ce vor fi putut forța mâna guvernului nostru în această cestiune, și părea mai dispus să caute explicațiunea faptului în ezitățile și nesiguranțele ce au putut face posibilă trista hărțuială dela Iași.

D-l Marchiz de Moustier, pe care am izbutit să-l văd a doua zi după întrevederea mea cu Ministrul Sublimei Porți, mi s'a părut tot așa de binevoitor pentru noi și tot așa de dispus a susține cauza noastră, precum fusese și sub guvernul precedent.

I-am dat firește asigurarea că Românii nu încetase un singur moment a fi recunoscători Franciei pentru tot ceea ce ea făcuse pentru ei, și că continuau să se bizue mult pe protecțiunea particulară a Împăratului Napoleon III, căruia îi datoresc Unirea. Trecând atunci la situațiunea actuală, am arătat Excelenței Sale, că întâmplările dela Iași nu dovediau nimic în contra Unirii, că ele s'ar fi putut prevesti, și că chiar înștiințasem pe Miniștrii Sublimei Porți, cu mult înainte ca faptele să fi ajuns a da dreptate prevederilor și comunicărilor precise ale guvernului nostru în această privință. Am adaos că alegerea Ducei de Hohenzollern nu aduceă nici o atingere drepturilor Porții, pentrucă el acceptă situațiunea ce eră făcută de tractate Principatelor-Unite, și că prin urmare opozițiunea Turciei ne mai bazându-se pe nici un motiv serios, eram în drept a spera că se va sfârși prin a aduce adeziunea sa. Ambasadorul m'a asigurat că guvernul său va continua a ne susține în limitele unei înțelegeri posibile între Puterile garante. El mi-a spus că d-l Tillos a luat un concediu prelungit și că guvernul imperial trimisese pe d-l d'Avril ca să-l înlocuească în timpul absenței sale. El a adaos că privia întâmplările dela Iași în acelaș mod ca și noi, și că primise el însuș corespondențe directe dela Iași întocmai ca acele pe cari le văzuse în ziarele din Constantinopole, dându-mi să înțeleg prin aceasta că știă cum că eu eram acela care le publicase în acele ziare. În sfârșit a aprobat în toate avertismentul dat Înălțimii Sale Aali Pașa, făcându-mă să înțeleg și mai bine încă necesitatea de a desvoltă argumente de această natură față de Turci, ori de câte ori s'ar prezenta ocaziunea.

În sfârșit ieri m'am prezentat din nou la Ministrul Afacerilor Străine, pentru a-i vorbi în sensul ultimelor D-voastre depeși. M'a primit cu plăcere, spunându-mi că tocmai avusese intențiunea a mă chema la el, pentru a-mi face o comunicare confidențială. După ce a glumit puțin asupra plebiscitului, care, precum se zice, ar fi acoperit de mai multe semnături de cât numărul alegătorilor din cele două Principate, Ministrul a intrat în materie, repetându-mi că ceea ce aveă să-mi spună eră foarte confidențial, și mă rugă a transmite tot așa guver-

1866

Apr. 22 (4) nului meu, ca un ultim sfat prietenesc al Sublimei Porți, după care sfat ea nu mai aveà decât să-și spele mânilor de urmările încăpăținării noastre

El a început deci să mă asigure că Ducele de Hohenzollern nu va primi Coroana ce-i este oferită, că Regele Prusiei a declarat că nu autorizase nici de cum pe Duce, care de altmintrelea în ori ce caz nu ar primi fără o înțelegere prealabilă a Puterilor garante; că pentru moment această înțelegere e imposibilă; că Rusia și Austria s'au declarat în contra acestei alegeri, precum rezultă din câteva pasagii de depeși pe cari mi le-a cetit textual; că Prusia nu poate aveà glas în această materie, fără a șterge mai întâiu semnătura sa din tractatele existente; că de altmintrelea, acest nou candidat prezentă o piedică mai serioasă decât cel precedent prin chiar legăturile sale de rudenie cu una din Puterile garante; că în fața tuturor acestor dificultăți, Francia și Anglia s'au înțeles cu Poarta, ca să propună un termin de mijloc pentru împăcarea tuturor intereselor.

Iată în ce ar constă acest termin de mijloc, după o depeșă din Paris, ce mi-a fost cetită, și pe ce considerațiuni s'ar sprijini:

O înțelegere generală asupra cestiunii Principelui străin fiind pentru moment cu neputință, Puterile disidente ar luă act de ori ce modificare s'ar aduce fără învoirea lor tractatelor existente și prin urmare și-ar rezervă toată libertatea de acțiune în fața situațiunii nouă creată în afară de concursul lor.

Deci, dacă o ocupațiune a Principatelor-Unite este imposibilă astăzi fără o învoire prealabilă a Puterilor garante, această piedică n'ar mai există pentru Puterile disidente.

Cu alte cuvinte, garanția colectivă a marilor Puteri, care eră pavăza noastră și ca o ancoră de scăpare pentru naționalitatea noastră expusă la atâtea pericole, ar dispărea prin faptul propriei noastre nerăbdări, lăsându-ne expuși de aci înainte la toate hazardurile evenimentelor și influențelor politice ale Puterilor mărginașe.

Dacă ne place a riscă astfel printr'o adevărată aventură viitorul propriei noastre existențe naționale, nu va conveni nici odată Porții a se uni în mod ușuratic cu dorințele noastre, pentru a distruge ea însăși tractatele existente, cari sunt și pentru ea o garanție, nu numai în ce privește teritoriul Principatelor, dar și în cestiunea gurilor Dunării și a neutralității Mării Negre.

În adevăr, aci este tot secretul rezistenței făcută de Turcia pe terenul Principelui străin: înțelegerea unanimă a Puterilor contractante fiind imposibilă în prezent, pentru ori care din combinațiunile ce au fost prezentate până acum, ea ține la tractatele existente ca la singura garanție pozitivă a terenului câștigat de ea în urma războiului din Crimeea, și ne invită să ținem și noi la aceasta în propriul nostru interes, pentru a nu săpă fără știrea noastră propria noastră groapă.

Ar trebui ignorate cu desăvârșire propunerile de schimb și compensațiunile teritoriale, cari au fost aruncate în discuție în ultimul timp prin saloanele politice din Europa, propuneri cari au găsit răsunset până și în coridoarele Conferințelor ce se țin la Paris și în cari sărmana noastră patrie nu

figură decât ca o miză politică, proprie a contribui numai la satisfacerea a ceea Apr. 22 (4) ce se cheamă marile interese politice ale Europei; ar trebui, zic, să se ignoreze cu desăvârșire faptele, pentru a nu recunoaște partea gravă a acestor revelațiuni și însemnătatea acestor considerațiuni ce ne sunt prezentate de către Poartă, mult mai mult ca unor aliați necesari decât ca unor vasali pe cari ea s'ar sili să-i țină într'o atârnare supărătoare pentru dânsii.

Așa fiind, iată sfatul dat, așa cum rezultă din ceea ce mi s'a cetit din depeșa pariziană: A așteptă convocarea nouiei Adunări și a lucră ca mai întâiu să se rezolve de ea problema Unirii. Dacă nu credeți că puteți asigura Unirea cu un Principe pământean numit pe viață, Poarta vă va invita ca să faceți să se numească un Șef provizoriu sub titlul de Caimacam sau de Locotenent, și pe termen de cinci ani, de pildă. Și atunci s'ar putea așteptă, fără a prejudeca cestiunea Principelui străin, ca Puterile garante să izbutească a se înțelege pentru modificarea tractatelor în sensul dorințelor noastre.

Deocamdată, Poarta s'ar putea prezenta dinaintea Conferințelor din Paris cu o soluțiune provizorie, dobândită în virtutea unei înțelegeri directe cu noi, și Conferințele n'ar mai avea alta de făcut decât să ia act de aceasta, fără a face nici o spărtură tractatelor existente, dar și fără a mai condamna într'un mod definitiv cestiunea Principelui străin, pentru că aranjamentul n'ar fi decât provizoriu.

Această combinațiune cu un Caimacam pe timp mărginit, ale cărei prime schițări încercate la Paris vi le-am făcut cunoscute, revine după cum vedeți, Domnule Ministru, după ce a fost cu chibzuință reflectată și constituită în proiect practic și aplicabil în împrejurarea de față fără a jigni susceptibilitățile naționale.

Negocierile începute pentru a ajunge la recunoașterea Locotenenței actuale aveau de scop a îndepărta pericolul numirii directe de către Poartă a unui Caimacam sub inspirațiunea unor Puteri precumpănitoare. Însă, plebiscitul ce ați supus poporului a întrerupt această recunoaștere în momentul când ea era să fie acordată, și întâmplările dela Iași nu sunt făcute pentru a face de acum înainte posibilă instituirea regulată a unui triumvirat; nici Poarta, nici Puterile garante n'ar voi să autorizeze aceasta. Deci totul concurează pentru a recomanda astăzi înțelepciunii guvernului nostru soluțiunea practică propusă de Francia, ca singurul rezultat cu putință pentru a scăpa Unirea fără a condamna cestiunea Principelui străin.

Nu voi adăogi nimic la puterea argumentelor ce militează în favoarea acestei combinațiuni, nici la pericolele prin cari am trece voind să ieșim din tractatele existente, fără a căuta să ne așezăm pe o nouă înțelegere comună a Puterilor garante. Dar nu mă pot împiedica a întreba dacă acest Caimacam sau Locotenent Domnesc n'ar putea fi el însuș un Principe străin, adică chiar Principele ales, care nu ar fi confirmat decât pe un timp de cinci ani, lăsând ca apoi să fie reales după împlinirea acestui termen, dacă norocul îi este favorabil. Poate că n'ar fi imposibil a uni Puterile disidente cu acest expedient, și tocmai

1866

Apr. 22 (4) în acest sens am crezut că trebuie să prezent Înalțimii Sale Aali Pașa eventualitatea că Principele ales să fi acceptat, cu tot refuzul Regelui Prusiei, și că să se fi pus în măsură de a lua frânele guvernului ce i se oferise.

Nici vorbă că am cerut steticilor Maiestății Sale Sultanului, în numele intereselor noastre comune, a arăta în acest caz mai multă înțelepciune decât ne-ar fi nouă cu puțință să punem în lucrare pentru a duce la bun sfârșit o situațiune deja făcută și independentă de voința noastră. Ministrul Sublimei Porți nu s'a putut împiedica a răspunde printr'un surâs negativ. M'am crezut dator să termin cu această tiradă, în convingerea ce aveam că nu s'ar fi putut hazarda această nouă alegere, fără să fim mai întâiu bine asigurați că Ducele va primi; ori ce s'ar întâmpla.

Se publică decretul Locotenentei Domnești pentru numirea membrilor *Societății Literare Române* și anume: din *Maramureș*: Iosif Hodoș și Alexandru Roman; din *Transilvania*: Timoteu Cipariu, Gavril Munteanu și Gheorghe Barițiu; din *Banat*: Andreiu Mocioni și Vicențiu Babeș; din *Bucovina*: Alexandru Hurmuzachi și Ambrosiu Dimitrovici; din *Basarabia*: Alexandru Hasdeu, Constantin Stamat și Ioan Străjeseu; din *Macedonia*: Ioan Caragiani și Dimitrie Cozacovici.

» 23 (5) Întrevederile Principelui Carol-Anton de Hohenzollern la Berlin:

Ministrul de Schleinitz declară că e și el de opiniunea unui *fait accompli* și sperază, din punctul său de vedere, că nu se va ivi nici o împiedicare.

Comitele de Bismarck rămâne hotărât la opiniunile emise mai înainte și sfătuește ca faptul împlinit să fie realizat cât de curând. În cât privește punctele propuse, el e absolut de părere a nu le prezenta Regelui, pentru că se fac din capul locului prea multe concesiuni. Toate se reduc a căpăta dela Rege un asentiment verbal și tacit.

Conversațiunea cu Regele Prusiei are loc între Charlottenburg și Berlin. Regele va închide ochii asupra unui *fait accompli*. Principele Carol să trimită demisiunea Sa din armată dela ultima stațiune de fruntarie.

Principele Carol-Anton de Hohenzollern scrie Principelui Carol, că Regele e foarte bine dispus, că trebuie ținut secretul cel mai mare și că să cheme prin telegramă dela Paris la Düsseldorf pe Brătianu și pe Bălăceanu, pentru a se sfătui cu dânșii asupra dispozițiilor ulterioare.

Telegrama Principelui Carol, adresată la Paris lui Brătianu:

Dacă poți, vino aci numai cu Bălăceanu, însă fără Deputațiune. Pornește chiar în astăseară.

Principele George Știrbei, membru al delegațiunii însărcinate a remite Principelui Carol plebiscitul alegerii Sale, sosește la Düsseldorf, și neaflând acolo pe Principele Carol-Anton de Hohenzollern, dus la Berlin, lasă scrisoarea următoare a Comitelui Ioachim Rasponi, datată «de pe Dunăre din 17 Aprilie (29 Maiu)» și adresată Principelui Carol-Anton:

Cu toate că nu am onoarea de a fi cunoscut personal de Voi, legăturile de familie, cari prin maică-mea mă unesc de familia Voastră, și raporturile de

veche prietenie, cari mă leagă de sora Voastră, Marchiza Pepoli, îmi inspiră în-
drăzneala de a mă adresă Vouă într'o împrejurare, pe cât de importantă pentru
familia Voastră pe atât și pentru Principele, fiul Vostru, chemat de vocea una-
nimă a unui popor să dirigă destinele acestuia.

Principele George Știrbei, în mâinile căruia încredințez această scrisoare,
este chemat, prin o norocită și înțeleaptă inspirație a guvernului român, a se
prezentă fiului Vostru cu misiunea de a-l exprima dorințele țerii sale. Nu pot
să mă abțin de a Vă mărturisi cu cea mai deplină francheță și lealitate, că ale-
gerea Principelui Știrbei îmi pare cea mai nimerită pentru a Vă pune în po-
zițiune de a cunoaște cu cea mai perfectă exactitate condițiunile și nevoile Ro-
mâniei, precum și elementele pe cari se pot așeză stabilitatea și forța unui nou
guvern în această țară interesantă.

Înaltele calități personale ale Principelui George Știrbei, pe cari le veți
aprecia înșivă, mă dispensează de a-l recomanda în mod deosebit bunăvoinței
Voastre; dar interesul ce port pentru ilustra Voastră familie și dorința de care
sunt însuflețit de a vede Statul român consolidându-se sub scutul unei dinastii
independente, viguroase și liberale, îmi impun datoria de a Vă exprima profunda
mea convicțiune, că fiul Vostru nu ar putea da încrederea Sa cea mai absolută
altui bărbat decât Principelui Știrbei, care Vă va înmâna această scrisoare.

Am fost chemat în Valahia pentru afaceri private privitoare la proprietățile
soției mele, și am fost pus în pozițiune de a-mi da o socoteală îndestul de exactă
asupra situațiunii politice și a elementelor de cari un guvern nou ar putea să se
înconjure mai cu folos. Rezultatul impresiunilor mele pot să Vă fie comunicate
de Principele Știrbei, care împărtășește pe deplin aprecierile și ideile mele. Da-
ți-mi voie numai de a Vă exprima speranța că fiul Vostru nu va da înapoi dina-
ntea mării și nobilei datorii, rezervată lui de Provedință, de a lucra la rena-
șterea unei națiuni, admirabil dotată de natură, dar crud lovită prin o lungă serie
de opresiuni interne și externe. Moldo-Valahia nu cere decât o mână viguroasă,
care să știe să o ridice în ochii Europei și să o scoată de sub o tutelă, care ar fi
sdrobot în ori ce timp energia și vitalitatea națiunii celei mai bine constituite și
mai bogate în tradițiuni glorioase. Principele, fiul Vostru, să îndeplinească cu vi-
tejie acest mare rol, puind toate puterile Sale întru constituirea unui tânăr Stat,
care fiind sâmburele unei numeroase naționalități, răspândită peste diferite teri-
torii, are poate dinaintea Sa cel mai splendid viitor. Casa de Hohenzollern va fi
câștigat un nou titlu la recunoștința națiunilor civilizate și cea mai frumoasă
pagină în istoria politică a Europei.

După amiazi sosese la Düsseldorf Principele Leopold și familia sa: Principesa Anto-
neta, Principii Vilhelm și Ferdinand.

Consilierul de Werner primește pe Principele George Știrbei, venit să se pre-
zente viitorului său Domn. Principele Carol nu poate să-l primească, pentru că dânsul face
parte din Deputațiunea românească.

1866

Apr. 23 (5) Telegramă din București publicată de «Staatsanzeiger» și de «Indépendance Belge» în 8 Maiu (26 Aprilie), telegramă care a impresionat pe Regele Prusiei :

Ziarul «Egalitatea» declară că alegerea Principelui de Hohenzollern este contrară tractatelor și dorințelor țerii, că prin urmare ea este ilegală, și invită guvernul a nu se depărta de calea legală și a se conforma tractatelor.

O telegramă oficială dela Paris anunță că Conferința a respins candidatura Principelui de Hohenzollern și invită guvernul Principatelor a publică această rezoluțiune în foaia oficială.

Un decret al Locotenenței conyoacă Adunarea pentru 10 Maiu.

» 24 (6) Bilet al Regelui Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern, primît la gara din Potsdam în momentul plecării la Düsseldorf :

Conferința anulând alegerea fiului tău, ori ce pas înainte pare a nu putea fi consiliat, până ce nu se va cunoaște ce efect a făcut acolo anularea. În tot cazul reîntoarcerea ta aici nu trebuie să coincidze cu ceilalți.

Scrisoarea lui A. Ubicini către Principele Carol :

Am remis chiar în mâinile Doamnei Cornu scrisoarea Alteței Sale Regale, însoțind-o de comentariile ce eram autorizat să adaog. Afecțiunea ce ea are pentru Alteța Voastră, dorința ce are de a Vă vedeà luând o pozițiune care Vă poate conduce la destinele cele mai înalte, o fac foarte impacientă de a cunoaște rezultatul Colonelului la Berlin. Românii sunt foarte îngrijiiți de soarta lor. Pentru dânșii e vorba de a fi ori de a nu fi. Am văzut ieri pe d-l Brătianu, care soseà dela Düsseldorf. Conversațiunea lui nu mi-a adus nimic nou, ce nu știam. Azi dimineață am avut vizita d-lui Bălăceanu și a celor doi delegați români, Domnii Boerescu și Steege. Colegul lor Costaforu a sosit ieri cu plebiscitul. Epûreanu e așteptat astăzi. Se zice că d-l Știrbei e la Düsseldorf.

Alegerile în România sunt toate în favoarea cauzei naționale. D-l Bălăceanu a fost ales în două colegii, în Valahia și în Moldova.

Doamna Cornu mă însărcinează să Vă aduc la cunoștință următorul fapt mic :

Acum trei zile, Doamna Cornu se află într'un salon ministerial (nu este acela al d-lui Drouyn de Lhuys). Se agitâ tocmai cestiunea primirii Voastre. Ministrul, care veneà dela Consiliu, se aplecă la urechea Doamnei Cornu și-i zise foarte încet: Dar să pornească odată!

Aud că o înțelegere cu Poarta nu ar fi tocmai prea grea. D-l Drouyn de Lhuys însuș a spus Ministrului român, că a trimis Ambasadorului nostru la Constantinopole instrucțiuni în acest sens.

» 25 (7) Scrisoarea lui Fuad Pașa, Marele Vizir al Sublimei Porți, către membrii guvernului provizoriu al Principatelor-Unite :

Știți că Sublima Poartă, suzeraniă a Moldo-Valahiei, a manifestat în totdeauna via sa îngrijire pentru bunăstarea lor.

Numeroasele concesiuni dinaintea cărora ea nu s'a dat îndărăt, de îndată ce a putut să le creadă proprii a fi spre folosul real al țerii, mărturisesc statornica sa bunăvoință. Dispozițiunile sale sunt astăzi aceleași, și în numele lor guvernul imperial se adresează patriotismului luminat al Moldo-Valahilor în general și al D-voastre în particular, în momentul când Puterile întrunite în Conferință la Paris vin să deschidă Principatelor calea pe care ele pot să reintre în ordine și legalitate. Punctele la cari s'a oprit Conferința sunt următoarele:

1. Adunarea care se va întruni la București este chemată a proceda la alegerea gospodărală și nu poate fi aleasă decât persoana unui pământean, după termenii Articolului 13 al Convențiunii dela 19 August 1858;

2. Dacă majoritatea deputaților moldoveni din Adunare cere, acești deputați vor avea facultatea de a vota separat; în cazul când majoritatea moldovenească se va pronunța în contra Unirii, acest vot va implica separațiunea.

Aceste puncte, conforme în bazele lor cu principiile puse din capul locului de către Sublima Poartă și stabilite prin bună înțelegere între ea și Înaltele Puteri semnatare ale Convențiunii dela 19 August 1858, au primit complecta adeziune a Majestății Sale Imperiale, și am ordin, Domnilor, de a vă exprima oficial că guvernul imperial așteaptă și speră că nu veți lipsi a dovedi cât de mult meritați încrederea cu care v'a onorat Curtea suzerană și Puterile garante, lăsând în grija D-voastre executarea conștiincioasă și leală a hotărîrii de care e vorba.

Cred că trebuie să adaog, Domnilor, că ori ce încercare de a mai face alegerea unui Principe străin și de a face să izbutească astfel o combinațiune pe care guvernele garante ca și Sublima Poartă au respins-o hotărît și unanim, n'ar ajunge la altceva decât să compromită țara D-voastre.

Sublima Poartă ține să declare, în acelaș timp, că e ferm hotărîtă, în calitatea sa de Putere suzerană, a face să se respecte zisa hotărîre a Conferinței, care e totodată și a sa, și a nu se depărta în nici un caz de stipulațiunile internaționale cari precizează condițiunile necesare pentru a putea deveni gospodar al Principatelor. De altmintrelea, o soluțiune care ar avea ca bază numirea unui Principe străin n'ar putea aduce nici un folos țerii; din contra, primul rezultat al ei ar fi de a o face să piardă imensa binefacere a garanției tractatelor de care se bucură actualmente.

În consecință, guvernul imperial nu se îndoește, Domnilor, că împreună cu concetățenii D-voastre luminați și înțelepți, nu veți vedea în această declarațiune decât via noastră dorință de a feri Principatele de complicațiunile pe cari nelipsit le-ar pricinui un dispreț arătat solitudinii binevoitoare a Curții suzerane și a Puterilor garante.

Terminând, vă conjur a nu pierde un timp prețios, pe care țara are dreptul de a dori să-l vadă consacrat îngrijirii de a ușura suferințele la cari au expus-o de prea mult timp pasiunile politice.

Întrevederea Principilor Carol-Anton de Hohenzollern și Carol cu Bălăceanu și Brătianu, veniți dela Paris. Principii le comunică, spre marea lor bucurie, ultimele știri

1866.

Apr. 25 (7) delă Berlin și deciziunea unui *fait accompli*. Principele Carol le anunță că e decis a plecă fără întârziere în România pentru a luă frânele guvernului. Se pretinde delă delegați secretul cel mai absolut în interesul afacerii. Itinerariul, discutat provizoriu, va fi hotărît a două zi.

» 26 (8) Dimineața, Principele Carol-Anton de Hohenzollern are o întrevedere cu Bălăceanu, cu Brătianu și cu Consilierul de Werner. Călătoria prin Austria pare riscată, așteptându-se dintr'un moment într'altul declarațiunea de rășboiu, și Principele putând să fie arestat ca ofițer prusian și reținut. Drumul maritim prin Marsilia și Genova prezentă dificultăți analoage, Principele expunându-se a fi arestat la Constantinopole. Călătoria prin Rusia încă este puțin recomandabilă. Principele se decide în fine pentru itinerariul prin Viena și Baziaș, ca fiind cel mai scurt. S'a stabilit atunci că: 1) Bălăceanu se va întoarce la Paris și va trimite la Mûnich pașapoarte românești prin locotenentul Lenș, 2) Principele Carol va plecă singur cu Consilierul de Werner, iar D-l de Mayenfisch va urmă după 24 de ore. După alte 24 ore, locotenentul Lenș va plecă delă Mûnich cu tot bagajul și va întâlni pe Principe la Turnu-Severin. Brătianu se va întoarce la Paris.

» 27 (9) După ce a primit pe rând pe Ion Brătianu, pe Generalul Davila și pe Ion Bălăceanu, Principele Carol ia hotărîrea de a plecă în România.

O telegramă sosește delă Turnu-Severin, felicitând pe Principe de apropiata Sa sosire. Îndată se telegrafiază la Paris lui Bălăceanu și lui Brătianu:

«Călătoria amânată și compromisă, printrucă telegramă din Turnu-Severin, primită în acest moment, dovedește că sosirea este cunoscută. Trimiteți pe Lenș cu explicațiune».

În urma indiscrețiunii ce a trebuit să fie comisă, toată călătoria este din nou în discuțiune și trebuie ales un alt itinerariu.

Comandantul Principelui, Colonelul de Redern, roagă prin scrisoare pe Principe a se întoarce îndată la Berlin, Austria amenințând a intră în Saxa, ceea ce ar fi considerat ca un *casus belli*.

» 28 (10) Patrusprezece depeși sosesc din România. Mai multe orașe din Moldova și Țara-Românească exprimă bucuria lor pentru apropiata sosire a Principelui. Toată Europa are acum cunoștință de acceptarea definitivă a alegerii.

Locotenentul Lenș sosește delă Paris la Düsseldorf cu următoarea scrisoare a lui Ion Bălăceanu către Principele Carol:

Telegrama, prin care Alteța Voastră mă informează că plecarea Sa este amânată și compromisă, m'a zdrobit. Nu pot să-mi explic faptul ce s'a produs decât printr'o indiscrețiune în care eu sunt sigur că n'am nici o parte și nu țin de mine a-i căută autorul.....

Cu toate acestea, aș crede că lipsesc delă datoriile mele, dacă aș ascunde Alteței Voastre că scăparea Principatelor atârnă de grabnica Sa plecare și de sosirea Sa în mijlocul poporului Său. Itinerariul la care S'a oprit ieri Alteța Voastră nu mai este cu puțință; dar prin chiar faptul că el poate fi cunoscut, drumul pe mare devine mai sigur. Din moment ce Alteța Voastră este așteptată la Turnu-Severin, Ea nu trebuie să ezite a merge să debarce la Brăila.

Am onoarea a adresă Alteței Voastre două pașapoarte, și termin această scrisoare, cum am început-o, rugând pe Alteța Voastră să plece cu oră mai curând. Dumnezeu știe, Monsenior, ceea ce ne păstrează ziua de mâine!

Cel mai bun itinerar ar fi: Elveția, Genova (punct de îmbarcare), Messina, Apr. 28 (10) Constantinople, Brăila. Această călătorie și această sosire neașteptată vor da poporului român o idee adevărată despre caracterul Alteței Voastre.

Ion Bălăcea nu însoțește această scrisoare cu următoarea telegramă dela Ion Ghica:

Deputații moldoveni vor veni toți; vor vota ca un singur om. Publicarea declarațiunii Conferinței nu va produce nici o dezordine; ea nu va schimba hotărîrea noastră. Dacă Principele Carol vine, entuziasmul și devotamentul poporului vor fi fără margini; va da bani și oameni pentru apărarea țării.

Principele Carol, întărit în hotărîrea Sa prin această telegramă, preferă între toate itinerariile propuse, să ia drumul prin Austria, ca cel mai scurt, dar trecând mai întâiu prin Elveția, ca să-și procure un pașaport elvețian cu destinațiune pentru Odesa.

Principele își petrece ultima seară cu părinții Săi.

Adunarea numită «*Constituantă*» se deschide prin următorul Mesagiu al Locotenentei Domnești:

Domnilor Deputați,

Sesiunea care se deschide astăzi are să fie una din cele mai însemnătoare în anele patriei noastre; misiunea ei este mare și glorioasă; ea are să însemne o eră nouă în anele României; cestiunile cele mai vitale pentru existența noastră politică și națională vor fi supuse chibzuirii Domniilor Voastre, și dela Domnia Voastră atârnă ca faptele ce va avea să înregistreze istoria să fie strălucite. Soluțiunea ce veți da lucrărilor, asupra cărora sunteți chemați a desbate, va asigura în viitor o soartă stabilă și prosperă pentru țara noastră.

De șapte secolii Românii au căutat să așeze un Stat puternic, întemeiat pe instituțiuni solide și liberale; luptele lor în această privință au fost eroice și nici o istorie nu este mai bogată în fapte mari, în sacrificii și abnegațiuni, ca istoria noastră.

De când Radu Negru și Dragoș au aruncat temeliile a două Principate, istoria acestor țeri surori a fost semănată de un șir de lupte sângeroase pentru libertate, pentru naționalitate și pentru existența neamului român, a cărui Traian a aruncat seminția, ca să dea roade strălucite sub Mircea cel Bătrân, sub Mihai cel Brav, sub Ștefan cel Mare și sub Alexandru cel Bun, și ca să se deștepte, puternic și setos de drepturile sale, la 1821, la 1848, la 1859 și la 1866.

Toți suntem mândri de istoria țării noastre. Puși între neamuri numeroase și cötropitoare, pozițiunea noastră geografică a făcut ținta noastră mult mai anevoie de atins decât a celorlalte națiuni. Românii, dela fundarea patriei noastre și până acum, au avut a se lupta cu multe obstacole, cu multe ambițiuni, cu multe aspirări de cötropiri; ei au avut a combate și intrigi cari semăneau discordia între dâșii și cercări cu mână armată; ei au avut a înlătura și năvălirile barbarilor și lăcomia națiunilor puternice de primprejur de a-i încorpora; și din toate aceste

1866

Apr. 28 (10) lupte ei au ieșit triumfători; tari de credința și de voința lor, tari de originea și de bărbăția lor, trecând prin toate vicisitudinile, ei au rămas Latini, mai Latini decât frații lor din Italia și din Spania.

În toate epocele, în toate fazele prin cari au trecut ei, dela fundarea acestor țeri și până acum, Unirea a fost aspirațiunea principală, ținta urmărită de dânsii ca o cestiune de viață politică și națională. Unirea a existat în fapt; o găsim strălucită și puternică în mai multe din fazele istoriei noastre, și luptele cele mai stăruitoare au fost pentru a o conserva sau pentru a o redobândi, când ea a fost pierdută. Vicisitudinile politice, prin cari au trecut Românii, au putut să-i despartă pentru un timp mai mult sau mai puțin provizoriu, dar nici odată să-i desnaționalizeze; dovadă de aceasta este, că după nenumăratele pierderi, după ani îndelungați de sugrumări politice, nimic nu a putut schimba nici limba, nici tradițiunile, nici drepturile noastre de autonomie.

Aspirările Românilor către Unire, deși manifestate cu energie și tăria dreptului, nu s'au putut realiza într'un mod definitiv decât la începutul anului 1859; după ce țara întreagă fusese consultată, nu a avut decât o voce ca să o ceară, decât o unanimă înfrățire în dorința și în voința de a o realiza.

Ziua de 11 Fevruarie a fost cea mai puternică dovadă despre sentimentele Românilor pentru Unire. Intriga inimică românismului s'a cercat a ne-o smulge; dar Dumnezeu, care protege România și care a împlântat în inima fiilor ei credința naționalității, nu a iertat și nu va ierta ca o mână sacrilege să se atingă de dânsa și să ne răpească ceea ce s'a dobândit cu atâtea sacrificii. Din contra, cercările acelora, a căroră intrigă și egoism au secat în inima lor dulcea simțire a iubirii de patrie, a întărit mai mult credința națiunii în Unire.

Unirea este astăzi un fapt puternic, intrat în dreptul gintelor; l-am susținut cu prețul a imense sacrificii și voim să-l măntinem neatins în viitor. Dar acestui fapt îi lipsiă până acum consolidarea aceea, care are să facă din România o națiune care să aibă rangul ce i se cuvine în lucrarea progresului și a civilizațiunii; consolidarea aceea pe care au dorit-o Românii în toți timpii, pe care au cerut-o Divanurile ad-hoc, pe care au cerut-o toate corpurile constituite ale Statului în toate ocaziunile, pe care în cele din urmă au cerut-o și Adunările legiuitoare și Comisiunea centrală în mai multe rânduri; consolidarea aceea în sfârșit, care a făcut pe Români, în urma căderii celui din urmă Domnitor, să puie capăt perturbărilor și sfâșierilor, proclamând un Domn dintr'o familie regească.

Idea de a avea un Principe ereditar dintr'una din familiile suverane ale Europei este o idee de iubire și de înfrățire între Români, este o idee de stabilitate, de întărire națională, este o pavază în contra aspirărilor și ambițiunilor hrănite de speranțe nesocotite, este garanția cea mai asigurătoare în contra vicisitudinilor ce am cercat până azi. Această idee, care a găsit ecou în toate inimile Românilor, a făcut să tacă toate ambițiunile, a stâns toate pasiunile, a înfrățit toate taberile, a unit toate inteligențele, și dela un capăt la celălalt al

României cu o singură voce a realizat voturile Divanurilor ad-hoc în persoana Apr. 28 (10) Comitelui de Flandra.

Deși Plenipotenții mai multor Puteri vedeau în cererile Divanurilor ad-hoc singura soluțiune raționabilă ce se putea da unei cestiuni arzânde, care a mișcat toată Europa, singura garanție de a se înființa la gurile Dunării un Stat durabil; deși această idee a găsit apărători călduroși în oamenii cei mai eminenți, ca Comitele Walewski, Cavour și ca Generalul Kisseleff, bărbat care cunoștea România și a cărui memorie este între noi încunjurată de respect și de recunoștință; deși acești bărbați s'au pronunțat atunci să ni se acorde un Domnitor din una din familiile domnitoare ale Europei, ca singurul mijloc de a înlătura pe viitor ori ce împrejurări ulterioare de complicațiuni și de turburări; dar opozițiunile aduse de Înalta Poartă și Austria au reușit a înlătura adevărata soluțiune și a se adopta în Convențiunea din 19 August o soluțiune care, nesocotind trebuințele noastre, eră condamnată din cea dintâiu zi, chiar de acei cari ne supuneau la o nouă încercare de Domnitor pământean.

Ca să vedem cât ideea de un Principe dintr'o familie domnitoare din Europa este de salutară și de indispensabilă pentru prosperitatea și liniștea țerii, nu avem decât să ne aducem aminte cele petrecute la alegerea celui din urmă Domnitor și nenorocirile cari amenințau țara, dacă principiul Unirii nu ar fi venit să puie capăt tristelor scene și sfâșierilor ale ambițiunilor și ale luptelor înverșunate ce s'au ivit atunci într'un grad așa de mare, încât întrepusesse ura și discordia în societate, și al căror rezultat a fost alegerea unui om care eră negațiunea a ori ce convicțiuni, a ori ce principiu, a ori ce credințe.

Toți avem încă întipăriți în mintea noastră șapte ani de înjosire, de suspiciuni, de persecutări, în cari instituțiunile țerii, compromise, erau aduse la o desăvârșită decădere, în cari administrațiunea ajunsese la culmea arbitrariului și a corupțiunii, în cari toate drepturile, toate legile, toate libertățile erau violate, sfâșiate, călcate în picioare și înlocuite cu un sistem de guvernare desbrăcat de ori ce respect uman, de ori ce capacitate, de ori ce simț de justiție. Toți avem încă în fața noastră acei șapte ani de umiliri, de delapidări și de suferințe; toți știm câtă resemnațiune și câtă abnegare a trebuit, cu câtă bărbăție Românii au suferit acea stare nenorocită de lucruri, numai și numai pentru că se temeau ca nu cumva perturbațiunea ce putea să aducă răsturnarea Domnitorului să vatăme Unirea. Această considerațiune a ținut pe Români pironiți în suferințele lor, căci această religiune politică fusese compromisă de către acel guvern, și într'un așa de mare grad, încât oamenii de rea credință putuse exploata credulitatea publică în unele localități și făcuse a se atribui acestui principiu măreț al Unirii ranele dureroase, cari proveniau din rătăcirile unei administrațiuni cupide și incapabile.

La 11 Fevruarie Românii, aduși la culmea desperării și nevoind să lese să piară o țară pentru care străbunii lor au vărsat eroicul lor sânge; Românii, indignați de a vedea drepturile și libertățile lor batjocorite și nimicite; Românii,

1866

Apr. 28 (10) popor și armată în unanimitate, setoși de a scăpa țara, au dărâmat o stare de lucruri ucigătoare, și de odată cu aclamarea principiului de Domnitor dintr'o familie regească, au scris pe frontispiciul național, în locul arbitrariului și al prevaricațiunii, **justiție** și **libertate**.

La 11 Fevruarie, corpurile Statului au proclamat principiul stabilit de Divanurile ad-hoc. Înalta Poartă, întemeindu-se pe protocoalele dela 1859 și dela 1861, a invitat îndată pe reprezentanții Puterilor garante, cerând ca o Cameră să se adune la București și alta la Iași, să aleagă pentru fiecare din vechile Principate câte un Domn. Europa întreagă însă într'o glăsuire a judecat cestiunea deschisă în ziua de 11 Fevruarie, o cestiune de drept internațional, că trebue cercetată acolo unde a fost tractată întâiu, și astfel Conferințele s'au convocat la Paris.

Camera, Senatul și guvernul au numit șase delegați cari să stăruiască pe lângă Înalta Poartă, pe lângă Puterile garante și pe lângă Conferințe, pentru realizarea votului dela 11 Fevruarie.

Acî oarecari aspirări și temeri, izolate în adevăr, dar îngrijitoare, se manifestară; știrile dobândite despre dispozițiunile Conferințelor, interpretate cu rea credință, într'un sens defavorabil, de oameni rău intenționați; imposibilitatea în care s'a crezut Comitele de Flandra de a primi Tronul României ce i se oferîa, au început a frământă spiritele acelor pe cari Dumnezeu i-a condamnat a nu crede nici în iubire de țară, nici în lealitate, a nu mai crede nici în virtute, nici în devotament, nici măcar în zile solemne și critice. O luptă de opozițiune serioasă se pregătiă repede în Cameră, luptă care ar fi compromis viitorul țerii, de nu s'ar fi prevenit la timp, cu atât mai lesne, cu cât în afară se zicea, pe de o parte că reprezentanții națiunii nu mai erau în unire cu guvernul în privința principiului dela 11 Fevruarie, iar pe de alta se negă acelei Camere dreptul de a vorbi în numele națiunii. În fața unei asemenea situațiuni, guvernul a crezut de datoria sa să facă apel la națiune, și această datorie a împlinit-o.

În intervalul convocării colegiilor electorale pentru alegerile Camerii, Tronul României a rămas vacant prin declarațiunea făcută de Maiestatea Sa Regele Belgiei, că fratele său nu poate primi Coroana României. Tot într'acest interval, intriga nu încetă manoperele sale, ea vărsă chiar bani, și bani mulți, și se gătiă a face să izbucnească în țară o acțiune fatală, o acțiune de moarte politică și națională pentru noi, acțiune a cărei cercare fu durerosul eveniment din Iași. Laudă și onoare însă patriotismului bărbaților români! La ori ce om de valoare s'au adresat agenții acestei intrigi, la ori ce cetățean matur și cu conștiință s'au adresat instigatorii ei, au fost respinși cu indignațiune. Armata noastră probă încă odată, că știe să apere drepturile și instituțiunile patriei.

În aceste condițiuni situațiunea deveniă și mai grea. Aceste manopere culpabile și seditioase, deși nu aveau nici un ecou, nici o putere în țară, îngrijiră însă în străinătate chiar și pe cei mai binevoitori ai cauzei noastre; Cabinetele și presa începură a se preocupa de dănselle și inimizii căutară a le exploata,

dând un sens defavorabil aspirărilor și voinței Românilor, și mai cu deosebire Apr. 28 (10) unanimității ce există în aceste aspirări și voințe.

În urma disolvării Adunării, Conferințele, întrerupte după încheierea făcută în ziua de 4 Aprilie: *până se va vedea ce va face noua Cameră, ale cărei arătări despre dorințele populațiilor să facă obiectul unei atențiuni binevoitoare din partea Puterilor, totdeauna animate de dorința de a ajunge la o stare de lucruri care să consolideze liniștea, bunăstarea și prosperitatea Principatelor*, fură convocate, prin stăruința Baronului de Budberg, îndată ce știrile întâmplării dela Iași au ajuns la Paris.

Împrejurările devenind astfel din ce în ce mai complicate, o datorie nouă nașteă din ele pentru guvern, datoria de a curmă cu un fapt împlinit toate consecințele vătămătoare ce ele ar fi putut avea și de a le stârpi prin o inițiativă energetică și serioasă, care să aibă o importanță în balanța deciziunilor Europei și să ridice ori ce bănuială despre ezitațiunile ce ar fi putut fi despre dorința și stăruința Românilor în Unire.

Îndată ce avu știință despre acele intrigi, guvernul, urmând nestrămutat pe calea ce și-a tras la 11 Februarie și credincios angajamentelor sale către națiune, a luat toate măsurile, ca să nu lese să se compromită existența noastră politică și națională. După indicațiunile Agentului său la Paris și ale delegaților numiți de puterile constituite ale Statului, a supus votului universal candidatura Principelui de Hohenzollern, sub numele de **Carol I**, și mulțumită patriotismului, înțelepciunii și credinței națiunii, 685.969 voturi au răspuns la acest apel și s'au pronunțat pentru, pe când numai 224 au respins soluțiunea salvatoare, această soluțiune de viață pentru noi.

Astăzi, în urma determinațiunii Principelui Carol de Hohenzollern de a primi Coroana ce-i oferim și în urma declarării din urmă a Conferinței, declarațiuni cari vi se vor depune pe biuro, soarta țerii este în mâinile Domniei Voastre, și este în mâni bărbate. Guvernul nu are cea mai mică îndoială că veți persevera și că veți încorona opera începută de noi. Răspundeți la marea misiune ce aveți, strigând într'un singur glas: «Să trăească Carol I, Alesul poporului român întreg.» Fiți tari în credința că glasul vostru va fi auzit.

În mijlocul preocupățiunilor de ordinul acelor ce v'am expus, guvernul nu a crezut oportun a grăbi negociațiunile începute la Constantinopole pentru mănăstirile zise închinat. Această negociațiune a luat început acum în urmă din faptul secularizării așezămintelor religioase, îndeplinit prin legea din 13 Decembrie 1863. Reprezentanții Puterilor garante, cari dela Convențiune nu se mai ocupase într'un mod formal de această afacere, se adunară, în urma promulgării legii de secularizare, în Conferințe și hotărîră, prin protocolul dela 28 Maiu 1864, pe de o parte instituirea unei comisii internaționale pentru studiarea cestiunii în amănunturile ei și cu dreptul de a putea face cercetări la fața locului în țară, iar pe de altă parte păstrarea veniturilor mănăstirești neatinse până la soluțiunea definitivă și depunerea lor într'o cassă specială pusă sub privegherea Puterilor.

1866

Apr. 28 (10)

Guvernul român a refuzat a executa protocolul în cât îl privia și n'a numit delegat înaintea comisiunii; dar cu ocaziunea mergerii fostului Domn la Constantinopole, se vede că, prin înțelegerea ce ar fi avut acolo, rezolvarea cestiunii era înțeles a se face printr'o sporire a indemnitații primitive, suind-o la 106 milioane capital, care trebuia să fie plătit în termen de un an.

Negociațiunile se și urmau pe această bază până la finele anului 1864, când se vede cererea de o sumă de 150.000.000 lei cu mod de a regula plata unui procent de 6 la sută și formarea capitalului prin acumulare de 2 la sută în timp de 24 ani; obligațiuni, cari cu comisionul de 2 la sută pe an, constitue o dare anuală de 15.000.000 lei turcești sau 9.300.000 lei cursul fiscalului nostru.

La 16 Martie 1865 Sfintele Locuri au supus comisiunii un stat general de toate averile închinat din țară și s'au retras protestând. În urma memoriilor date în Aprilie și Iunie de Agentul Principatelor, când desbaterile comisiunii erau să se încheie, Sfintele Locuri cerură a fi din nou admise înaintea comisiunii delegaților, și la 10 (22) Iulie ședințele comisiunii se amânară pentru șase săptămâni, spre a se da timp delegaților Sfintelor Locuri a pregăti răspunsul lor la memoriile Agentului României.

Comisiunea reluă lucrările la 28 Septembrie (9 Octombrie), și la 11 (23) Februarie cestiunea nu făcuse nici un pas, și a amânat lucrările sale.

În anul 1865, pe când se negocia la Paris Convențiunea internațională a telegrafelor pentru reducerea și uniformitatea tarifelor, guvernul otoman, voind a semnă actul și pentru ceea ce privia România, a cerut a se trimite la Paris un comisar însărcinat a da informări asupra administrării telegrafelor în România. Guvernul român n'a răspuns la acea chemare; dar mai târziu, întemeindu-se pe art. 60, prin care toate Statele sunt invitate a da adeziunea lor, s'a grăbit a trimite prin Agentul dela Paris o declarațiune guvernului francez, și nota Agentului Franciei din 27 Iulie 1865 dovedește că acel guvern a luat act de declarațiunea guvernului român.

În urmă, guvernul român a încheiat convențiuni telegrafice cu Austria, Rusia și Serbia; și, după cererea guvernului otoman, a însărcinat pe I-ul Secretar al Agenției dela Constantinopole, ca plenipotent din partea guvernului român, cu condițiune ca actul ce se va subscrie să poarte numirea de Convențiune, iar nu de aranjament. Negocierile sunt încă pendinte și chiar convențiunile încheiate cu Austria, cu Rusia și cu Serbia, prin adoptarea de fostul director al telegrafelor a unei tarife mai ridicate, nu s'au putut aplică la 1 Ianuarie, și la 11 (23) Februarie s'a găsit lucrarea lor împiedicată; s'au luat însă dispozițiuni de a înlătura aceste dificultăți.

În ceea ce privește administrațiunea interioară, dificultățile ce am întâmpinat au fost foarte însemnătoare, și a trebuit o muncă stăruitoare și o luptă foarte mare, ca să le putem învinge și ca să ajungem a introduce un curs regulat în diferitele ramuri ale acestei părți importante din guvernul țării.

După un regim, care ne-a împilat atâția ani și în contra căruia națiunea în-

treagă s'a revoltat, vindecarea răului, adus prin un sistem corupător și arbitrar, eră foarte grea de realizat în timp așa de scurt; mulțimea nomolitoare a reclamațiilor celor lezați în drepturile și interesele lor de către funcționarii administrativi ai trecutului, a fost o consecvență naturală a sistemului nenorocit care a bântuit țara într'un timp așa de îndelungat. Una din cele dintâi preocupări ale guvernului trebuia să fie, prin urmare, a satisface cu cea mai repede diligență păsurile celor năpăstuiți și a da o soluțiune cât se putea mai justă cestiunilor, cari le reclamau de urgență, chiar în interesul întregii societăți; acesta a fost motivul care a provocat destituirea unora din funcționarii administrativi și a punerii mai multora din ei în acuzațiune pentru diferite delicta de cari s'au găsit culpabili.

Trebuește să vă spunem, Domniilor Deputați, că pe lângă abuzurile comise în detrimentul particularilor, comisiunile de cercetări, numite de guvern în mai multe ramure ale administrațiunii, au constatat însemnătoare delapidări de bani publici, făcute de foștii împiegați, de foștii cassieri la prefectura poliției capitalei, și mai cu osebite de fostul director al poștelor și telegrafelor. Acest funcționar, manipulând în modul cel mai abuziv o sumă de 7.252.682 lei, încuviințată prin buget, a găsit mijlocul a mări cheltuielile până la suma de lei 10.521.234, cari i s'au acordat în modurile cele mai ilegale prin credite suplimentare și extraordinare. Pe când în alte State acest serviciu este o ramură producătoare, care asigură beneficiuri foarte importante pentru fisc, la noi el ajunsese o sarcină atât de împovărătoare și desavantajoasă, în cât, ca să dăm o idee de dânsa, vom arăta că numai în anul încetat cheltuielile poștelor și ale telegrafelor s'au urcat la cifra de zece milioane și veniturile produse numai la patru milioane. Cum a provenit acest deficit, Domnilor Deputați, se explică prin raportul comisiunii, care declară că el isvorăște din cauza unei delapidări de patru și jumătate milioane, comisă de către fostul director. În fața unor asemenea fapte, guvernul nu putea decât să puie pe culpabil în mâinile justiției și să probeze astfel încă odată în ce stare de degradare ajunsese regimul trecutului și cât eră 11 Februarie de necesar, ca să scape societatea de cangrena ucigătoare ce introdusese un sistem de ineptie și de toleranță evidentă a corupțiunii.

Ca să aducă această ramură, una din cele mai importante ale rotagiului administrativ, la ținta de utilitate și avantajiu ce ea trebuie să producă într'un Stat, guvernul s'a ocupat a reduce bugetul respectiv și a adaoge veniturile ce poate da, ameliorând serviciul; și cu multe dificultăți, s'a reușit a se scădea până acum acel buget la suma de 6.522.320 lei, fără a se putea însă specifică, nici chiar aproximativ, cari vor fi beneficiurile ce ea va aduce Statului.

O cestiune vitală și care neapărat trebuia să preocupe pe guvern, eră echitabila și utila aplicare a legii rurale, decretată cu atâta grăbire și încunjurată cu o sumă nespusă de alte legiuiri, măsuri și reglementări contradictorii, încurcate și nepractice, până a aduce în societate o perturbațiune, ce ține dela promulgarea ei, în spirite o îngrijire de care a profitat reaua credință, ca să îm-

1866

Apr. 28 (10) prăştie propagande primejdioase, ca să se serve de dânsa ca de un măr de discordie cu care să producă ura şi discordia între fiii aceeaiaş patrii, şi ale căror rezultate au fost a sdruncina producerea agricolă în gradul cel mai vătămător pentru averea publică.

Una din multe lacune ce prezentă această lege a fost că, înlocuind munca silită prin cea de bunăvoie, nu a căutat în nici un mod a garanta executarea contractelor, şi astfel convenţiunile deveniau imposibile, în condiţiuni atât de aleatorii. Guvernul, ca să întâmpine o lipsă aşă de serioasă, a supus fostei Adunări legiuitoare un proiect de lege în privinţa acestor convenţiuni, care, votat şi pus în lucrare cu activitate, a produs efectele cele mai fericite şi a devenit un element puternic de înţelegere între cultivatori şi proprietari. Pe lângă celelalte avantaje ale ei, această lege a servit a evita ca foametea să nu mai bântue unele părţi ale României, căci mulţumită încrederii ce ea a inspirat proprietarilor, chiar în localităţile unde lipsa se simţia în cel mai mare grad, ei au făcut locuitorilor avansuri însemnate de bani, cari, pe lângă sumele adunate din ajutoarele publice, au servit a nimici acest flagel şi a asigura în contra lui părţile României, unde el începuse a izbi într'un mod atât de dureros.

Acest guvern a căutat în administraţiune, ca şi în toate celelalte ramure, să introducă un sistem salutar de economie în manipularea banilor publici, sistem cu atât mai necesar în faţa situaţiunii financiare ce a moştenit dela trecut şi a lipsei de mijloace, care îl împiedică în toate mişcărilor sale. Bugetul Ministerului de Interne, care se urcă la cifra de 21 milioane, a atras atenţiunea guvernului; şi cu silinţele sale de a-l reduce la o sumă mai moderată, cu toată bunăvoinţa şi stăruinţa sa, Ministrul de Interne nu l-a putut scădea până acum decât cu *patru milioane*, astfel ca grabnica aplicare a unor reduceri să nu dezorganizeze diferitele serviciiuri şi să nu se aducă cu aceasta o împiedicare vătămătoare în lucrări. Acest buget redus nu este însă încă în lucrare până acum, pentru motivul că între modificările proiectate sunt unele cari fac obiectul de legi speciale şi nu se pot executa fără îndeplinirea acestei condiţiuni esenţiale.

Mărirea bugetelor comunale a fost mai cu osebire una din cauzele cari au produs cele mai mari nemulţumiri; sporirea lor prin nenumărate şi incalificabile taxe şi impozite producea în comune dificultăţi foarte grave şi devenia un obiect de trafic nesecabil în favorul unora şi în detrimentul tuturor; şi în adevăr, este surprins cineva şi totdeodată indignat de a vedea cu câtă cutezare autorii acestor impozite, în setea lor de a mări veniturile, au inventat peste o sută de felurite contribuii. Spre a pune capăt unei asemenea stări de lucruri, care ar fi adus o împovărare aşă de grea, încât răfuirile ar fi devenit imposibile, guvernul a cerut pe de o parte Consiliului de Stat să elaboreze un proiect de lege, prin care să se determine într'un mod pozitiv şi nestrămutat numărul şi specia taxelor ce poate percepe o comună în circumscripţiunea sa; iar pe de alta a luat măsura de a refuza încuviinţarea a ori ce asemenea taxe

ce se vor cere a se impune comunelor, și aceasta până ce se va regulă această Apr. 28 (10) cestiune prin puterea legiuitoare.

În aresturile preventive s'au găsit o sumă de indivizi încarcerăți de nenumărate luni, de ani întregi, fără a se ști dacă erau în adevăr culpabili și dacă această pedeapsă, ce le era aplicată fără a fi judecați, îndepliniă condițiunea pusă de toate legislațiunile și de echitate, ca o penalitate să fie morală și exemplară; această ramură în administrațiune ajunsese la un așa mare grad de negligență, încât era o rușine pentru un Stat civilizat. În fața unor asemenea nepăsări, guvernul a luat îndată măsurile cele mai severe și mai eficace în ceea ce privește salubritatea și curățenia localurilor, igiena arestaților, precum și ca instrucțiunea proceselor să se facă cu cea mai strictă diligență, ca să nu se mai ivească asemenea cazuri vătămătoare libertății individuale.

Între alte instituțiuni, cărora acest guvern a avut fericirea să facă a da naștere în scurtul timp cât a putut lucra cu Camera încetată și între dificultățile cele mari de cari a triumfat, putem număra cu satisfacțiune garda orășenească, a căreia lege s'a pus cu succes în aplicațiune; această instituțiune s'a înființat în București și se înființează treptat în celelalte orașe principale ale țerii; putem afirma cu asigurare, că ea ne va da toată garanția pentru mântinerea ordinii și pentru susținerea libertăților noastre constituționale; cetățeanul singur apărător al vetrei sale, al familiei sale, al averii sale, ne scapă de instituțiunea poliției secrete, căci făcătorii de rele vor găsi în garda orășenească mult mai mare zel, mai mult interes și mai activă privighere, decât în mercenarii plătiți, cari, avem exemple din polițiile trecutului, se asociau mai adeseori la spargerile și la jafurile ce se comiteau; cetățenii, singuri apărători ai căminurilor lor și ai orașului, vor lăsa, prin participarea lor la aceste serviciuri, bravei noastre armate timp material mai mult pentru studiile și exercițiurile militare, și la ori ce caz de eventualitate vom putea dispune de soldații noștri fără a fi opriți prin considerațiunile serviciului de garnizoană și al gardelor orașelor, cari se vor face în viitor, pe cât se va putea, de către legiunile gardei orășenești.

Cele ce am numărat până acum nu sunt toate îmbunătățirile și toate lucrările, ce acest guvern se mândrește că a adus în administrațiunea interioară a țerii; pe lângă toate silințele sale de a moraliza funcționarii, de a stârpi abuzurile, de a da cestiunilor ce i se prezentă o soluțiune repede și echitabilă, de a ameliora soarta comunelor, de a introduce un sistem liberal și onest în administrațiune, s'au dobândit și alte rezultate avantajoase, pe cari această Adu-nare va avea ocaziunea de a le judecă treptat și cari i se vor supune la cunoștință ori când ocaziunea se va prezentă.

Acî este, credem, locul de a vă vorbi și despre presă, Domnilor Deputați. Această mare garanție constituțională, această puternică pavază în contra tiraniei, această nobilă armă în contra abuzului și a arbitrariului, a fost iatăia pre-ocupațiune a acestui guvern; prin o circulară care desființează ordonanța, sub al cărei regim era supusă presa în trecut, Ministrul de Interne a rupt cătușile

1866

Apr. 28 (10) ce se impusese de guvernul trecut și i-a rupt lanțurile cari o sdrobise. Camereii rămâne frumosul și mărețul drept de a-i da deplina libertate și de a o scoate de sub tutela unei legi, pe care el nu o putea desființa fără concursul Corpului legiuitor. Ne rămâne numai să spunem cu mândrie, că rigorile acestei legi nu au fost exercitate de către guvernul dela 11 Fevruarie și că dela acea zi, în care a răsărit soarele libertății pentru țară, nici un proces de presă nu a venit să aducă vreo împiedicare ori cât de mică liberei expresiuni a opiniunii publice.

Ca o măsură de libertate și de înlesnire în relațiunile dintre oameni, guvernul a desființat măsurile vexatorii, cari erau pentru cererea și cercetarea pașapoartelor dela călătorii cari veniau în România. Este bine dovedit pretutindenii că formalitatea pașapoartelor supără și jignește interesele, fără de a fi o garanție serioasă în contra oamenilor celor rău intenționați.

În Justiție, unificarea legislațiunilor diferite a amânduror Principatelor a răspuns la o trebuință simțită și a contribuit mult la întărirea Unirii. Asemenea avem a ne felicită și de introducerea la noi a codicelor franceze, precum și a altor legi. Regretăm însă că în lucrarea lor, care a fost amânată fără cuvânt atâția ani și a fost în cele din urmă făcută cu o prea mare iuțeală, nu s'a ținut îndeștul samă, pentru mai multe părți din ele, de a se pune în o mai bună armonie cu starea noastră socială și cu obiceiurile făcute prin legile cele vechi. Vom lucra continuu, Domnilor, pentru a ameliora legislațiunea noastră în vigoare.

Organizarea noastră judecătorească lasă încă mult de dorit. Nouile instituțiuni cari fac parte din ea le-am găsit unele funcționând, altele nu; și aceasta aduce mari piedici în administrarea justiției. Juriul funcționează; portăreii i-am înființat și încep a funcționa; judecătorii de plăși nu sunt încă înființați. Pe lângă aceste lipsuri, nestabilitatea în magistratură, care, în loc de a dispărea, am găsit-o ajunsă la culme, un personal judecătoreesc în mare parte rău ales sau neîndeștător pentru nouile proceduri, trista stare a închisorilor și, îndrăznim a o zice, un spirit de a face din justiție un instrument politic: toate acestea au contribuit de am găsit lucrările judecătoriilor, procesele și mai cu osebite instrucțiunea proceselor corecționale și criminale în o situațiune puțin satisfăcătoare și că am întâmpinat multe reclamațiuni. Ne-am ocupat, Domnilor, și de aci înainte ne vom ocupa cu toții, pentru a face, ca în toate privirile justiția să fie o adevărată garanție pentru viața, onoarea și averea cetățenilor.

Evenimentele dela 11 (23) Fevruarie au probat invederat națiunii, că moralul armatei n'a suferit de demoralizarea și corupțiunea ce cuprinsese ramurile societății; patriotismul armatei suferiă cu indignațiune calamitățile ce în curs de șapte ani au apăsasat România. Dar dacă moralul armatei eră întreg, sub raportul material ea a fost în cea mai complectă dezordine administrativă.

La 11 Fevruarie efectivul armatei eră adus la mai puțin decât jumătate, prin liberarea anticipată a două clase și prin neputința în care se află guvernul de atunci de a umplea golurile în față cu noua lege de recrutare din 5 Decembrie 1864, promulgată în puterea Statutului dela 2 Maiu. Guvernul de astăzi,

considerând greutatea serviciului, a cerut și a dobândit autorizarea puterii legiui- Apr. 28 (10)
toare spre a chema sub drapel un contingent de 4.000 oameni.

În toate serviciile se află un personal numeros și nefolositor, pe care guvernul, spre a descărca bugetul, l-a suprimat; poziția acelor ofițeri, garantată de legea din 3 Decembrie 1864, a fost asigurată prin solda de neactivitate.

În privința administrației, guvernul s'a aflat în fața unor contracte, din cari pe unele a fost nevoit a le respecta, iar pe altele le-a desființat.

Astfel este contractul încheiat pentru lemnele și furajul trebuincios armatei, care din norocire expiră la finele acestui an.

Acest contract, deși prin publicație se propunea a fi pe termen de un an, însă la darea în întreprindere s'a regulat a fi pe trei. Deosebit de acestea, mai este încă un supliment de contract pentru dorobanți, în privința căruia nu s'a făcut cea mai mică formalitate, călcând astfel regulamentul financiar. Pretutindeni se vede aceeași risipă și aceeași nepăsare pentru banii publici.

Guvernul de astăzi a luat măsuri spre a pregăti caietul de însărcinări, făcându-se licitație în toate orașele României pentru aprovizionarea acestor articole pe districte și în spiritul legilor existente.

În aceeași categorie cad și contractele cele nouă făcute cu diferiți antreprenori pentru îmbrăcămintea armatei și pe cari guvernul de astăzi a fost silit a le respecta, mai ales că unele dintr'însele au și expirat.

Pe lângă acestea, îmbrăcămintea, marele și micul echipament, campament și arnașament, pentru cari s'au cheltuit atâtea milioane, s'au introdus în țară numai după niște simple comande, cu disprețul legilor noastre, cu prețuri exorbitante, de o calitate mai mult decât inferioară, fără control și lăsată la buna plăcere a furnizorilor. Probă pentru aceasta este, că chiar ministériile trecute au fost nevoite a schimba și a reforma parte din aceste obiecte înainte de terminul regulamentar; arnașamentul mai cu samă, care astăzi se află în depozit, este mai tot necomplet, căci o mare parte dintr'însul se compune din bucăți ce nu se pot adapta unele la altele.

Cât pentru șelele înființate fără licitație pentru dorobanți, ele sunt atât de rele, încât în întâia zi a punerii lor în serviciu cea mai mare parte dintr'însele s'au sfărâmat. Să nu trecem însă cu vederea că fiecare din aceste șele a costat 9 și jumătate galbeni. Este adevărat că s'a plătit reparația lor de către antreprenor, dar nu este mai puțin dovedit că calitatea este din cele mai rele.

Sgomotul ce a produs contractul Godillot, sumele colosale ce ar fi ieșit din țară dacă acest contract și-ar fi avut cursul lui, satisfacțiunea eclatantă ce s'a dat intereselor Statului și opiniei publice de către Corpurile legiuitoare, ne fac a nu mai atinge acest subiect.

Pentru lipsurile existente s'au făcut convenitele publicații și în curând se vor umplea golurile produse, în proporție cu mijloacele de cari dispunem.

Este necesar cu toate acestea a se crea în cele 4 diviziuni militare teritoriale câte un depozit de îmbrăcămintă, campament, arnașament și altele, cari

1866

Apr. 28 (10) să cuprindă efecte cel puțin pentru trei ani. O asemenea dispozițiune ar fi din cele mai nimerite, scutind pe Stat de enorme transporturi și puind în pozițiune pe oameni de a avea pe dată efectele ce le pot fi necesare.

În curând regulamentul asupra subsistenței se va da în deliberarea comitetului consultativ, regulament menit a da rezultatele cele mai satisfăcătoare pentru hrana oamenilor.

Un proiect pentru o manutențiune militară s'a dat în deliberarea Consiliului de miniștri; la timp se vor dovedi avantajele unui contract în această privință, asigurând soldatului un nutriment bun și sănătos.

Un regulament asupra transportului există în legislația noastră militară încă din anul 1864; din nenorocire însă, nici odată nu s'a aplicat cu sinceritate; pagubele și cheltuielile ce a suferit Statul o probează îndestul, asemenea și transportul furniturilor lui Godillot, directe și indirecte, care eră apărat până și de dreptul de vamă.

Dacă s'ar fixa odată pentru totdeauna în țara noastră etapuri, ca și în celelalte State bine organizate; dacă prin Cameră, în schimb de alte drepturi, saatele învecinate de case militare s'ar obliga cu transportul muniției, atunci economii considerabile ar rezulta pentru tezaurul public și ar lipsi odată pentru totdeauna abuzurile la cari dă loc o asemenea lacună. Spiritul de economie și interesul armatei cer imperios o asemenea măsură.

Un ce care a dat naștere la foarte multe abuzuri sunt, fără îndoială, progoanele și misiile. Câți bani s'au cheltuit în socoteala acestui articol, numai conștiința celor ce au încuviințat o poate ști; destul numai că sunt persoane cari și-au făcut ale lor interese particulare în contul și în detrimentul Statului. În administrația centrală guvernul actual a introdus mai multe modificări folositoare; inspectorii de graniță și de dorobanți desființându-se și crearea unui al patrulea comandament, sunt măsuri menite a da cele mai bune rezultate, atât din punctul de vedere administrativ cât și din acel economic.

Corpul uvrierilor, găsit desființat, s'a reorganizat pe un alt picior, corespunzător cu misia la care se destină. Guvernul se va îngriji a pune fabrica de pie-lărie pe un picior mai regulat, spre a putea îndestula armata cu cismele trebuincioase; perfecționarea unei asemenea industrii în țară la noi ar da cele mai bune rezultate sub toate raporturile; precum și dacă postavurile s'ar putea cumpăra din țară, acestea negreșit s'ar perfecționa, industria ar lua un mai mare sbor, armata va fi totdeauna bine îmbrăcată, la timp și mai ieftin, iar banii ce se varsă ar rămâne tot în țară.

Ministerul de Resbel posedă o presă de mai mulți ani; cheltuielile făcute nu sunt nici de cum în raport cu ceea ce a putut produce; guvernul va lua măsuri pentru a îmbunătăți starea ei actuală.

Spre a ajunge la un control mai eficace, spre a se da un mai repede curs tuturor serviciilor și a întâmpina la moment ori ce trebuință, este necesitate de

a se mări cu mult personalul intendenței militare și al ofițerilor de administra- Apr. 28 (10)
țiune, în proporție cu efectivul armatei și conform cu legea organizației.

Fiecare serviciu administrativ, precum corpurile de trupă, pedestre și călări, regulate și neregulate, spitalurile militare, depozitele de tot felul, subsistența, transporturile, uvrierii, campamentul și altele, vor avea atunci ofițerii săi speciali de intendență și de administrație. Nici odată nu vom putea avea o armată bine organizată, până când nu se va organiza mai întâiu acest serviciu. Succesul chiar, într-o campanie, depinde de multe ori dela o bună administrație.

Cassa dotațiunii oastei, înființată prin legea din 28 Martie 1862, are un capital de mai mult de un milion și jumătate; acești bani, deși tezaurul avea mare trebuință de dâșii și în virtutea legii trebuie să se prefere, acești bani se află dați cu împrumutare pe la particulari favorizați de fostul guvern.

Cassa de dotație prin legea dela 3 Iulie 1865 este însărcinată a plăti pensii și ajutoare subofițerilor și soldaților rămași infirmi din cauza serviciului.

Cu toate aceste însărcinări, cassa de dotație merge prosperând, și de acum se poate asigura guvernul de folosul ce va aduce această instituțiune, administrată cu probitate.

Dela organizarea armatei și mărirea efectivului său, s'au construit o mulțime de clădiri militare, s'au cheltuit milioane pentru înființarea lor, și cu toate acestea lipsa se simte atât în capitală cât și în celelalte garnizoane. Cele aflate, deși în mare parte nouă, sunt construite în condiții rele, unele sunt amenințate de cădere și soliditatea lor compromisă până a inspira temere trupelor ce le locuiesc. Iașii, vechea capitală, are toate zidurile sale militare într-o completă stare de ruină și, de nu se vor lua grabnice măsuri, nu vor mai fi în stare de locuit chiar iarna viitoare. Acelaș lucru se poate zice și de cazarmile din Galați, Brăila, căci în celelalte orașe trupele sunt cazarmate în clădiri închiriate, cari absorb cea mai mare parte a capitolului bugetului destinat clădirilor militare. Jumătatea anului nu s'a terminat și acest capitol al bugetului se află sleit prin închirieri și reparații superficiale ale clădirilor amenințate de ruină.

Dacă dela cazarmarea trupelor regulate trecem la aceea a celor neregulate și la pichetele de pe fruntarii, găsim răul și mai întins. Cele ce există în România de dincoace de Milcov sunt într-o stare deplorabilă; cele de dincolo de Milcov, și mai cu samă pe fruntariile despre Rusia, stau neînființate și până astăzi; niște bordeie mizerabile, așezate la distanțe imense, cari fac survegherea iluzorie, formează singurul adăpost al grănicerilor, tocmai în locurile unde această instituție nouă caută a se introduce, procurând gardei de fruntarii toată comoditatea și depărtând ori ce ar fi putut a-i desgustă de această sarcină ce li se impunea pentru prima oară.

În fața unor asemenea rele, două măsuri importante s'au luat :

1. S'a numit o comisie mixtă de arhitecți civili și militari, care să studieze clădirile ce există; acest studiu are de scop a verifică dacă clădirile militare sunt executate întocmai după planurile și devizurile proiectate, de prezentă de-

1866

Apr. 28 (10) fecte de construcții cari compromit existența lor, și în fine de a propune mijloacele de aplicat pentru a asigura soliditatea lor în momentul actual. Această comisie încă nu și-a terminat lucrarea sa.

2. După studiul făcut pe fruntariile Rusiei, s'au determinat locurile unde se vor așeza pichete de grăniceri, precum și acele unde sunt a se face puțuri sau fântâni, căci este cunoscută lipsa de apă ce există în acele localități. S'au determinat apoi tipuri de pichete de o construcție simplă, solidă și economică. Aceste construcții, al căror cost se urcă mai la un milion, trebuiesc executate cât mai în grabă și e nevoie a se alocă pe dată creditul necesar.

Așa dar, în privința clădirilor militare, trebuințele armatei sunt cele următoare :

1. Asigurarea solidității și o reparație radicală a cazarmelor și clădirilor militare din București, Iași, Galați, Brăila, ș. c. l.

2. Construcții de cazarme și oteluri pentru comandamente și serviciul intendentei în fiecare din cele patru divizii teritoriale ale țerii.

3. Construcții de magazine de îmbrăcăminte, depozite de arme și magazine de praf în fiecare divizie teritorială. Transportarea acestor obiecte din capitală este totdeauna costisitoare, deosebit de greutatea ce aduce în serviciu, nemulțumind pe dată lipsurile trupelor, deteriorând obiectele transportate, mai cu samă praful de pușcă, cartușele, armele ș. c. l.

4. Reparația pichetelor ce există și înființarea din nou a celor de pe fruntariile Rusiei.

Toate trupele de linie, cât și grănicerii, s'au găsit înarmați cu puști ghintuite ; un aprovizionament însemnat există în depozitul de arme. Dorobanții numai posed arme neghintuite transformate; armătura lor este mai toată afară din serviciu. Multe din armele trupelor, cât și cele din arsenal, deși aduse în anii din urmă și plătite ca nouă, s'au arătat de inspecțiile de înarmare afară din serviciu și, ceea ce e mai grav, cu deosebire în calibre. Aceste arme s'au înlocuit pe dată cu altele bune luate din arsenal.

Înlocuirea armelor rele din corpuri și înarmarea gardei naționale amenință a slei toată rezerva noastră de înarmare; e dar, de neapărată trebuință, a se completa arsenalul sau a se cumpăra arme deosebite pentru gardele orășenești.

Organizația stabilimentului de artilerie, astfel cum eră până la 1 Martie, împiedică dezvoltarea și progresul lui; concentrată sub o singură direcție, nu se putea dirija cu înlesnire și aducea mari complicații în comptabilitate și control.

Varietatea cunoștințelor celor însărcinați cu direcția trebuia neapărat să fie un obstacol la studiul complet al fiecărei ramure: pirotecnie, fabricare de arme, de praf, capse, stupile, ș. c. l., ce împreună compun stabilimentul artileriei.

Magaziile de materialul primitiv, ce se întrebuințează în diferite ateliere, s'au găsit neaprovizionate, deși mare cantitate de lemne tăiate în pădurile mănăstirești putrezeau mai toate pe locurile de tăiere.

Manufactura de arme abia a produs câteva puști de lux, al căror preț cal-

culat devine de necrezut, din cauza lipsei de material și de lucrători necesari. Apr. 28 (10) Fabrica de praf, întâia necesitate a unei armate, a rămas ca și când ar fi fost instalată a doua zi după descoperirea prafului; sume imense s'au cheltuit pentru stabilimente, a căror trebuință e îndoioasă, și nici măcar un ban pentru fabricarea unui product ce pentru armată e tot atât de necesar ca și pânea de toate zilele.

Pătrunși că organizația stabilimentelor militare a fost obstacolul principal al avantajelor ce trebuie să dea armatei, aceste stabilimente au primit o nouă organizație. Fiecare specialitate: direcție de artilerie, manufactură de arme, pirotecnie, fabrică de praf, și-au dobândit independența lor; puse fiecare sub un șef direct și independente de celelalte părți, ele se pot supraveghea cu eficacitate în lucrare, se pot administra și controla cu înlesnire și corespund apoi cu principiul economic al diviziunii muncii.

Fabrica de praf a trebuit mai cu samă a trage toată atențiunea; chiar în bugetul acestui an s'a prevăzut o parte din suma necesară reconstrucției ei, și lucrarea este a începe peste câteva zile.

Lemnele tăiate în pădurile mănăstirești, ce zăceau în putreziciune, s'au examinat de oameni speciali; s'au ales cele ce se mai pot întrebuința pentru construcții, restul e destinat focului mașinelor de vapor. Îndată ce munca pământului va lăsa timp liber țăranilor, se va începe transportarea lemnelor în București.

Batalionul de geniu nu se deosebiă de celelalte arme decât prin numele său; afară de câteva lucrări neînsemnate de terasamente, el nu făcea alt serviciu decât acela al unui batalion de linie.

S'a căutat a se da trupelor de geniu o organizație în timp de pace analoagă cu aceea ce trebuie să aibă în timp de resbel; s'au organizat pe companii. Din patru companii, una formează pontonierii, trupe ce lipsiau cu totul și fără de cari o armată în campanie nu poate face nici un marș.

În buget s'a prevăzut crearea unui material de poduri, a cărui construcție proiectată va începe îndată după sosirea lemnelor tăiate din pădurile mănăstirești.

Celelalte trei companii de săpători, deși serviciul garnizoanei nu le permite îndestul a se aplică școalelor speciale trupelor de geniu, cu toate acestea încep deja confecționarea gabionajelor, facerea tranșeurilor ș. c. l.

Pentru trupele de geniu este de prima necesitate înființarea unui arsenal de geniu cu materialul trebuincios.

Deosebit de tunurile vechi neghintuite, armata posedă tunuri ghintuite de două modele: unele, fabricate în Franța, sunt tocmai după modelul francez; altele, aduse din Belgia, s'au depus în arsenal, având înălțătorii lor neașezați la construcția lor. Sosirea uneltelor comandate a întârziat până acum așezarea acestor înălțători.

Materialul în trăsuri destul este de complet; a fost însă rău confecționat; trăsuri nici de un an în serviciu au trebuință de reparații. Aceste reparații au început a se executa și se fac treptat pe câte o baterie.

1866

Apr. 28 (10)

Furgoanele de transport ale trenului sunt în mare parte afară din serviciu; câteva erau construite în anul trecut; o lipsă însemnată există din cauza nenumeratelor transporturi ce sunt de făcut, transporturi cauzate prin lipsa magaziiilor și a depourilor diviziunilor teritoriale.

Construcția de furgoane nouă s'a pus în lucrare.

Una din moștenirile cele mai ruinătoare lăsate de guvernul trecut este fonderia dela Târgoviște, comandată în străinătate fără nici un deviz sau proiect prealabil; mai toate mașinele se aflau aduse și construcțiile în parte clădite.

Costul atâtor mașini cât și clădiri, neplătite nici până astăzi, se urcă la mai multe milioane și creditele extraordinare ce se alocău s'au anulat de Camera precedentă. Iată în ce situație se află Ministerul de Resbel în această cestie.

Fundarea acestui stabiliment e de o trebuință îndoioasă: a turna tunuri în țară, în lipsă de materie primitivă, al cărei import se poate popri, este a încerca aceeaș greutate ca și când am aduce tunuri din străinătate. În lipsă de lucrători, se vor încerca cele mai mari dificultăți în lucrare, și chiar aceste dificultăți învinse, prețul unui tun fabricat la noi va fi de zece ori mai mare decât dacă l-am cumpăra aiurea. Presupunând toate aceste obiecții nefundate, fabrica în stare de a lucra chiar astfel ca produsele ei să fie de valoarea celor ce am importa din străinătate, ea va fi condamnată a sta în nelucrare cel mult după doi ani, căci după acest timp ea ar produce mai mult decât am putea întrebuința în zece. În fine, înlăturând chiar și această obiecție, a crea la noi o fonderie de tunuri de bronz, pe când toate Statele încep a înlocui materialul lor prin tunuri de oțel topit, este a debută și a începe a fabrica ceea ce celelalte Puteri recunosc de rău.

Cu toate aceste inconveniente recunoscute acum de Ministerul de Resbel, construcția acestei fonderii trebuie să se urmeze; mașinele fiind comandate și aduse, construcțiile începute, a renunța acum este a pierde mai mult decât de s'ar popri continuarea ei.

E dar de neapărată trebuință a se prevedea în acest an și creditele cu cari să se plătească acest stabiliment.

Două măsuri însemnate au procurat în anii trecuți fondurile cu cari s'a plătit o parte din armele și tunurile aduse din străinătate:

1. Ofrande de bani prin subscripțiuni pentru cumpărare de tunuri.
2. Împărțirea armelor neghintuite comunelor, cari le-au plătit din cutiile sătești.

Cel mai mare dezordin s'a găsit în privința acestor sume în cele mai multe districte; sume adunate și netrimise complet, în altele sume înstrăinate sau subscrise și neadunate încă.

O parte din bani se află la Ministerul de Resbel, altă parte la cel de Finanțe, la Ministerul de Interne și în fine chiar pe la districte; nici o măsură de control luată, nici o dispoziție pentru intrarea acestor bani în bugetul Statului.

Îndată după cercetarea acestei cestii, s'au luat informații de pe la toți prefecții, s'a ordonat strângerea sumelor neadunate încă, urmărirea celor ce au înstrăinat

banii și în fine s'a dispus intrarea banilor rămași astăzi disponibili în bugetul Apr. 28 (10) armatei la capitolul înarmării.

Fabricarea prafului e un monopol al Statului; vânzarea lui se făcea de Ministerul de Resbel la câțiva comercianți, cari singuri puteau îndeplini formalitățile cerute de garanție etc.; aceștia apoi făceau vânzarea în amănunt.

Pentruca ori cine să-și poată procura praful cu înlesnire și în ori ce localitate s'ar afla, pentru a răspândi întrebuintarea prafului și a mări astfel beneficiul ce face Statul din vânzarea lui, s'a dispus acum ca Ministerul de Finanțe, prin agenții perceptorii ai contribuțiilor, să facă vânzarea în toată țara; un regulament în această privință se elaborează acum.

Importarea armelor de lux sau de vânat eră supusă la o mulțime de formalități împiedicătoare comerțului, abuzuri de tot felul se comiteau în astă privință, fără, cu toate acestea, a se putea ține vreun control de armele importate. Pentru a evita asemenea inconveniente, s'a lăsat liberă importarea ori cărei arme, afară de armele de resbel; o simplă declarație a comerciantului e toată formalitatea de împlinit. La caz de îndoială și când declarația ar fi falsă, comerciantul este supus unei amende însemnate.

Răspândit pe la puncturile fruntarilor de pe Dunăre, materialul flotilei se compunea în mare parte de bărci afară din serviciu.

Un bastiment cu vapor e comandat la Linz încă din anul trecut; cu suma cheltuită și de cheltuit cu acest bastiment, s'ar fi putut mai bine înlocui materialul cu bărci, șalupe etc. pentru păzirea Dunării.

Un atelier al flotilei ce se află la Braila, după ce se va termina organizarea lui, va începe pe dată construcțiile necesare flotilei și pichetelor de pe Dunăre.

Până în anul trecut, materialul pompierilor se compunea din pompe vechi, toate în neputință de a mai servi; materialul cel nou adus din Franța n'a putut înlocui pe cel vechiu, căci cel adus, neputându-se târî decât cu brațe, nu e conform organizației pompierilor noștri și mai puțin încă cu trebuințele orașului; distanțele fiind mari și numărul posturilor de pompieri neputându-se mări fără a mări și efectivul lor, precum și a crea o mulțime de clădiri mici, s'a dispus îndată transformarea materialului adus, astfel ca să i se poată înhăma cai; lipsa de fonduri a împiedicat începerea acestei lucrări.

După executarea acestei transformări, materialului celui vechiu i se va face o reparație radicală și se va trimite pompierilor din Iași.

În ceea ce privește comptabilitatea centrală, credite însemnate, în sumă de peste 15 milioane, au fost deschise contra dispozițiilor legii comptabilității, ce s'au respins de fosta Adunare, după cum este cunoscut; iar compturile exercițiului anilor 1863 și 1864, ce se aflau neîncheiate, s'au și înaintat Ministerului de Finanțe, spre a se supune onor. Adunării cu cele generale.

Trecând la comptabilitatea corpurilor și diferitelor servicii speciale, pe de o parte precipitata introducere încă dela început a noului sistem de comptabilitate, fără a se lăsa comptabililor timpul necesar spre a-l studia, după cum se

1866

Apr. 28 (10) urmează în toate părțile în cazuri de adoptări de sisteme nouă; iar pe de alta, lipsa regulamentelor trebuincioase tuturor serviciurilor, căci cele existente sunt impracticabile în cele mai multe din părțile lor, a fost una din cauzele principale, care a adus cea mai mare confuziune în comptabilitate. S'au luat grabnice dispoziții, atât spre modificarea acestora, cum și pentru introducerea celor ce mai lipsesc, spre a putea ajunge nu numai la o comptabilitate regulată, dar și la un control mai eficace în privința fondurilor, conform dispozițiilor legii comptabilității generale.

Pe lângă celelalte mari ocupațiuni politice și naționale ce aveă acest guvern, Cultele și Instrucțiunea publică n'au atras mai puțin atențiunea lui.

Biserica și școala sunt de bună samă organe putinți pentru triumful binelui, al dreptului, al adevărului și în deosebi al românismului. Biserica și școala sunt altare sfinte, la cari împărtășirea cu taina *cuvântului* schimbă pe omul întinericului în bărbatul luminii, pe omul pământului și al egoismului în omul cerurilor și al devotamentului. *Biserica și școala*, iacă în ce stare le-a găsit revoluțiunea română dela 11 (23) Fevruarie :

Sub sfânta aripă a bisericii se adumbria altă dată tot ce eră mare, generos și român. Independența bisericii eră scutul independenței și dreptății cetățeanului, precum gloria cetățeanului eră gloria lui Dumnezeu, căruia eroii patriei noastre ridicară atâtea altare pe câte victorii repurtară. În timpii de cădere, de dureri și de doliu, biserica noastră fu nu numai altarul lui Hristos, dar și al dreptății și al naționalității. Domnii răi și despoți, și mai apoi chiar oștiri de invaziune, n'au cutezat să pună o mână sacrilege asupra acelui altar sfânt; dar ceea ce dâșii n'au cutezat, a împlinit regimul din urmă, căuia ziua de 11 (23) Fevruarie a pus sfârșit.

Acel regim e știut de toți ce a făcut din sfânta independență a bisericii noastre. Cu legea pentru Sinod, el a lovit credința străbună; cu legea de asimilare a capilor bisericii române cu funcționarii ordinari ai Statului, cu legea care hotărăște ca ei să nu mai fie aleși ca în trecut, ci numiți și scoși după bunul plac al Domnitorului, s'a sdruncinat adânc altarul, s'a sdorbit în el azilul vechiu al independenței cetățenești, s'a închis, se pare, pentru totdeauna, lista Mitropoliților cetățeni români ca Grigorie, Dositeiu, Iacob Stamati, Veniamin.

Guvernul dela 11 (23) Fevruarie a făcut din această tristă perspectivă ce regimul trecut lăsă bisericii române, una din primele sale preocupări. Proiectul de lege pentru a înapoiă bisericii marea sa misiune divină și română e deja pe biuroul onor. Camere; rămâne sarcina cea mare de a redă definitiv bisericii române rolul civilizator și național ce a avut și care i se cuvine a-l păstră.

Tot Camerei române este lăsată misiunea, de o potrivă mare și sfântă, de a împacă umbrele măhnite ale atâtor sublimi dănuitori înzestrători ai bisericii. O rea interpretare de către regimul trecut a vorbeii *secularizare*, nu numai a sfâșiat, fără înfiorare, testamentele, cuvântul ultim și sfânt al celor ce muriră, dar încă a desecat prin această faptă, din inima română, avutul simț de altă

dată pentru faceri de bine. Fără a deprinde mai întâiu pe Români să consacre aiurea averea, ce în trecut ar fi dat-o bisericilor pentru fapte bune, legea de secularizare, rău înțeleasă, a zis generozității române:—Nu mai da nimica la biserici, căci averea ce le încrezi pentru fapte bune va servi unor guverne pentru cheltuieli ruinătoare și delapidări.

E timp ca această neînțeleaptă, nedreaptă și chiar nemorală interpretare a vorbei *secularizare de averi mănăstirești* să înceteze. E timp ca Statul să redea facerilor de bine, școalelor, vechiul lor capital material, încredințat de străbuni îngrijirii bisericii. Binecuvântările acelor sfinte umbre vor umplea mai bine lăzile Statului, de cum le-a putut umplea nepăsătoarea sfâșiere a voinței lor de pe urmă. Această reînturnare a averilor clericale, nu în mâinile câtorva călugări,—aceasta nimeni n'o cere,—ci la adevărata lor menire, la școale și iar la școale,—ca prima dintre *binefaceri*,—va redeschide poarta generozității române, pe care vor mai intra, ca în timpii trecuți de pietate și de glorie, și alți noi înzestrători ai instituțiilor publice; căci se va fi dat asigurarea dorită de cei ce *testează*, că voința lor va fi lege, legea cea mai mare din legi, legea înaintea căreia se închină până și marea și nețărmurita putere legiuitoare a țerii, Adunarea !

Deocamdată până să se poată organiza o cassă specială din averile clerului destinate la școală și faceri de bine, guvernul caută să se mai aducă măcar unele îmbunătățiri materiale pe la mănăstiri și biserici. Cele mai multe din aceste monumente ale gloriei sau pietății străbune cad în ruină, dela unele n'a rămas nici piatră pe piatră și la multe lucrările de restaurare întreprinse cu câțiva ani în urmă stau neisprăvite, cu pierderea materialului adunat și a zidurilor descoperite. Ruină și nedreptate! Bugetul Cultelor, după cum era alcătuit de regimul trecut, abia lasă monahilor și monahiilor dela mănăstiri cu ce să nu moară de foame. Sunt mănăstiri cărora li se dedeă câte 8—12 parale de întreținere pe zi de monah! Prin noul buget al Ministerului de Culte se ridică suma aceasta la un leu.

Când Statul este spoliator și nedrept, indivizii, și ei, numai să poată, vor fi spoliatori și nedrepți.

Pe când regimul trecut deturnă dela voința străbună averile donate la biserici și mănăstiri, Șeful Statului, și după el toți câți au putut, deturnau din acele averi în chiar profitul lor particular. Ministerul dela 11 (23) Fevruarie și-a făcut și-și va face datoria de a urmări reîntoarcerea către Stat a moșiilor, proprietăților, mobilelor și imobilelor, răpite cu diverse pretexte și numiri sub regimul trecut. Justiția, la care guvernul va face apel la trebuință și la care a și început a face, va dovedi țerii că ea este! Și în ajutorul justiției vor veni toate îmmulțitele comisiuni de anchetă, compuse din bărbații cei mai onorabili ce avem, pentru a constată înstrăinările, furăturile, risipirile de tot felul, ce publicul le cunoaște și cari abia au început a se semnală atențiunii guvernului dela 11 (23) Fevruarie.

«Să nu știe stânga ta ceea ce face dreapta ta». Acest precept creștinesc eră în adevăr aplicat într'un înțeles personal, sub regimul trecut, când eră vorba

1866

Apr. 28 (10) de a împărți acei 800.000 lei trecuți în bugetul Statului pentru mile. Avea parte dela aceste mile cine putea, și putea nu numai cine era în adevăr bătrân, beteag, lipsit de pâinea zilnică, încunjurat de mulți copii sărmani; dară mai de multe ori puteau cei cari aveau, puteau indivizi trăind din mijloace proprii suficiente și uneori chiar cei cari trăiau din mijloace neavuabile. În adevăr *nu știa stânga*, nu știa nimeni ceea ce se făcea cu acei 800.000 lei din cassa Statului.

Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii publice, spre a curmă abuzurile învederate ce se comiteau la înscrierea la mile, a împărțit capitalul milelor pe primăriile din țară și le-a dat facultatea de a revedea toate listele vechi, a șterge din ele pe toți cei ce nu merită ajutor și a înscrie la aceste ajutoare pe adevărații săraci.

Știți, domnilor Deputați, prin câte faze, și putem zice prin câte greșeli, s'a strecurat până acum o cestiune mare, cestiunea mănăstirilor închinată. Guvernul dela 11 (23) Fevruarie a găsit toate milioanele, ce a fost votat Camera, cheltuite de fostul guvern în altă trebuință; noul fond votat de Adunarea trecută a fost făcut astfel, încât să aducă numai o pagubă însemnată Statului, și în realitate n'a fost decât o iluziune, și cestiunea a rămas întru toate nerezolvată. Guvernul actual, silit a se ocupa pe deplin cu cestiunea politică ce privia deadreptul a noastră naționalitate, înțelegeți că i-a fost din mai multe puncte de privire peste puțină a tracta și a aduce la capăt astăzi și această mare afacere.

Tabloul Instrucțiunii publice nu este cu mult mai surâzător decât al Cultelor. Dacă, vorbind de școale, nu putem nega progrese realizate în *cantitate*, n'am putea însă afirma că s'a făcut oarecare progres și prin *calitate*. Câteva sute de școale nouă rurale, urbane și secundare, s'au deschis în anul încetat; dar acestea sunt departe de a fi îndeștulat trebuința. Din peste trei mii de comune rurale, abia 1.300 au școale; dar ce școale, în ce calitate! A avea școale va să zică a avea un ce complet, este a avea *local* pentru școală, este a avea școlari pentru local, este a avea cărți pentru școlari, și în fine învățători.

A avea numai una din acestea, nu este a avea școală. Fost-au școale cari să le aibă pe toate? Răspunsul trist, dar adevărat, este: Nu.

Școala e ca și biserică, ea are nevoie de local propriu al său, sub pedeapsa de a fi împiedicată altfel dezvoltarea pedagogică, didactică și mai ales igienică. În mod absolut se poate zice că mai nici una din școalele noastre nu are local propriu. Ceea ce se cheamă local de școală, în comunele rurale, este în genere o mizerabilă șură, în care zăpada și ploaia străbat, dar în care nu străbate și lumina; în care vântul suflă, dar în care aerul se corupe când sunt adunați școlarii; în care umezeala curge pe pereți și infiltră în corpul școlarilor nesănătatea!

Ceea ce se cheamă *locale de licee* și școale secundare sunt niște case private sau cumpărate dela privați, în cari nu sunt sale de dormitor nici de clase, ci niște mici odăi unde se respiră infecțiunea și moartea. Iată starea igienică a școalei de fete și a liceului Sf. Sava, cele mai vechi ce avem în țară, așa cum o raportează textual comisiunea medicală însărcinată cu inspecțiunea igienică a acelor școale:

«La 15 și 16 Aprilie curent, subsemnații, revizuire internatul, l-au găsit Apr. 28 (10) în condițiuni puțin favorabile: curtea nepavată, împrejurare care duce la un minimum singura mișcare musculară, care ar putea înlocui exercițiul gimnastic până la un punct oarecare; salele pentru prelecțiuni umede; dormitoare cu desăvârșire insuficiente și spațiul lor abia încăpător pentru jumătate din numărul elevilor cari le ocupă.

«Ceea ce se numește infirmerie este o cameră umedă, lipsită de lumină directă, abia încăpătoare pentru doi bolnavi, fără de infirmier, care nu posedă nici obiectele cele mai neapărat trebuincioase pentru un asemenea stabiliment, nici măcar o mescioară care să se pună lângă pat, un scaun, un pahar, un lighean ...»

Iată acum și raportul relativ la școala centrală de fete:

«Inspectând institutul central de fete, am văzut și constatat cu durere, că în ceea ce privește partea materială, este imposibil a lăsa acest institut în starea de acum.

«Numărul de 100 eleve, fiind astăzi foarte mare în raport cu localul, face ca în fiecare cameră să fie paturile foarte dese, în cât, atât din punctul de vedere igienic cât și al bunei cuviințe, nu se poate tolera asemenea stare de lucruri.»

Ce putea face Ministerul dela 11 (23) Februarie în scurtul timp ce trecu, fără de mijloace financiare și în fața unei asemenea stări de lucruri? El a făcut ce putea. Ministerul Instrucțiunii publice a adresat un apel călduros proprietarilor, arendașilor și primarilor din comunele rurale; pe toți, în numele patriei și chiar al intereselor lor bine înțelese, i-a îndemnat a contribui la edificarea de locale de școale. În vedere apoi, că asemenea locale se speră că la toamnă se vor afla gata, Ministerul Instrucțiunii publice a trecut în bugetul său pe 1866 înființarea unei mari *școale pedagogice* primare în București, unde să poată avea mai cu lesnire concursul luminilor tuturor profesorilor celor mai buni. Câteva sute de învățători noi, mai bine pregătiți în această școală, vor forma primul batalion sacru al luminii și al luptei pentru reorganizarea școalelor primare.

Disponând de locale rele de școală, dacă învățătura publică încă a mai reușit a aduna pe ici colea o junime generoasă și setoasă de lumină, a fost numai mulțumită zelului și patriotismului unora dintre profesori. Sunt, nu se poate nega, câțiva și din acești apostoli ai civilizațiunii și ai românismului, cari nu sunt tocmai la înălțimea chemării și cari mai adesea, cu nerespectul legii, s'au urcat pe catedrele publice; *legea* poate curăți staulele lui Augias, dar pentru ca legea să facă aceasta, trebuie să fie o lege în adevăr a libertății și a luminii, iar nu legea prohibițiunii luminii care ar veni de aiurea decât dela guvern, legea prohibitivă învățaturii care n'ar fi brevetată dela guvern Și legea actuală a instrucțiunii publice, cu toate marile principii ce cuprinde: obligativitatea și gratuitatea instrucțiunii publice, nu este mai puțin o lege care reglementează până la ucidere libertatea de învățământ; care, sub pretext că garantează independența instrucțiunii publice de fluctuațiunile politice, o pune sub

1866

Apr. 28 (10) tutela indirectă a Ministrului, prin intermediul unui Consiliu permanent compus, numit și destituit tot de Ministru; care ucide toată inițiativa și inteligența din provincie, în interesul unei centralizări mascate cu terminul fals interpretat de *unitate* în învățământ; care, în fine, a fost declarată de neaplicabilă de către chiar regimul ce a făcut-o și a promulgat-o. Al actualei Adunări naționale va fi dar acest merit de a asigura luminii și culturii naționale adevăratele cheazășii, modificând ceea ce legea are de neaplicabil sau de aplicabil numai cu paguba libertății și a descentralizării bine înțeleasă a administrațiunii învățământului.

Acestei viitoare legi, de care guvernul se și ocupă astăzi, va fi lăsată marea misiune a face din școalele române, aceea ce n'ar fi trebuit nici odată să lipsească: de a fi *focarele* naționale, unde să se aprinză inima junimii de sfântul foc al naționalității și să ia lumina neînserată a științei; focarele în cari să se arză atâtea aplicări fatale ale unei prime educațiuni casnice, sau mai bine ale lipsei de educațiune casnică a primilor ani.

Când școalele noastre vor fi acele focare, ele vor încetă lesne de a fi ceea ce sunt astăzi: pepiniere de candidați la bugetul Statului; ele vor fi din contra pepiniere de adevărați cetățeni români, cari nu vor vedeă în funcțiune numai un mijloc de traiu, ci un mijloc de a servi și de a face gloria țerii lor.

În vedere cu acest scop al școalei, Ministerul Instrucțiunii publice a trecut deja în proiectul său de buget pe 1866 unele din mijloacele materiale necesare. În vedere cu acest scop însă, ar trebui ca cu o zi mai înainte să se înființeze în toate părțile școale de meserii, școale de agricultură...spre a se da activității române o direcțiune alta decât cea fatală ce s'a primit până astăzi, cu puține excepțiuni, în toate școalele noastre.

Tot în vedere cu adevăratele scopuri ale învățământului secundar și superior și spre a da școalelor toate garanțiile, că chiar și la carierele publice se vor prefera pe viitor numai capacitatea și meritele, Ministerul Instrucțiunii publice a pregătit și urmează a supune Adunării legea organică de admisibilitate la funcțiunile Statului. Această lege va pune capăt arbitrariului și nepotismului și va fi un îndemn mai mult la cultivarea minții și la înnobilirea inimii, prin frecventarea școalelor.

Lucrarea binefăcătoare a școalelor, dirijate de o lege bună, va fi secundată în viitor în un mod foarte activ și de diversele instituțiuni, cari atât de puternic contribuesc la cultura publică, precum sunt școalele de bele-arte, de pictură și de muzică, bibliotecile, muzeele ș. c. l.

Ministerul dela 11 (23) Februarie a găsit școalele de muzică în complectă disoluțiune. Guvernul și Camera trecută considerau *muzica* ca un ce de lux, pe când ea, ca toate artele, e dovedit că este cel mai eficace și prin urmare cel mai neapărat *mijloc* de înnobilare, de cultivare a inimii. Din acest punct de vedere, școalele de muzică au fost, pe cât s'a putut, readuse în starea după regulamentele ce le privesc.

Cultura publică nu puțin se folosește dela diversele cursuri și conferințe

publice gratuite, ce se întroduseră cu succes și la noi, după exemplul altor țeri; Apr. 28 (10) și în curând cursurile publice pentru popor vor face, din ceea ce până acum a fost numai o încercare, o instituțiune stabilă și pe deplin binefăcătoare.

La această cultură contribuiește mult presa, fie politică, fie literară și științifică. Această din urmă a găsit și va găsi în Ministerul Instrucțiunii publice deapănarea încurajarea și sprijinul meritat.

O instituțiune menită a da mari fructe este și Societatea filologică decretată de Înalta Locotenență și care a fost salutată cu entuziasm de țara întreagă și încă de toți Românii din provinciile dependente de Puteri străine.

Mulțumită acestei societăți, la care pentru prima dată se vor întâlni frați politicește despărțiți de seculi, putem spera a pune în curând un capăt confuziunii și anarhiei ce fatalmente urmă să existe în limbă, din cauza nouilor trebuințe materiale și morale aduse de civilizare și mai ales de nouile codice de legi.

Dacă a cultivă limba este a cultivă însuș poporul, a se ocupa de istoria trecutului unui popor, spre a o stabili, este a cercetă, a afla din acel trecut însuș viitorul național. Ministrul Instrucțiunii publice dela 11 (23) Fevruarie și-a purtat dar atențiunea și asupra acestei mari întrebări. Ca punct de purcedere al lucrărilor istorice, el a hotărât lucrări pentru compunerea unui dicționar biografic și bibliografic al tuturor bărbatilor cari, în țară și afară din țară, în toate limbele și în diverși timpi, au scris ceva despre Români. Mulțumită acestui dicționar lucrarea istoriei române se va ușura pentru toți și vor fi cu mult înlesnite și lucrările nouă de cercetări de documente și scrieri despre Români.

La această lucrare Ministerul urmează a chema concursul tuturor istoricilor noștri de renume din toate unghiurile României.

La 11 Fevruarie Direcțiunea generală a agriculturii, a comerțului și a lucrărilor publice s'a despărțit de Ministerul de Interne, pentru a forma din nou un Minister deosebit.

Organizarea diferitelor servicii ale acestui Minister s'a aflat foarte vițioasă.

Lucrările în executare nu sunt survegheate cu exactitudinea cerută, pe când o sumă însemnată de bani se întrebuințează întru întreținerea unui corp tehnic foarte numeros, care nu este împărțit după importanța lucrărilor; în cât sunt puncturi însemnate fără surveghiarea necesară și altele de mai puțină importanță unde inginerii au puțin de lucru. Afară de aceasta, aceleași persoane fiind îndatorate cu priveghiarea lucrărilor și cu facerea proiectelor pentru lucrări nouă, rezultă o suferință și pentru unele și pentru altele.

Nu mai puțin vițioasă este și instituțiunea consiliului tehnic, însărcinat mai ales cu examinarea proiectelor. Acest consiliu nu a contribuit nici cum ca proiectele să fie mai bine studiate și serviciul mai bine organizat; din contră, foarte multe din cele mai mari abateri dela lege, din cele mai grave greșeli, s'au făcut cu concursul lui.

Proiectele greșite, adesea chiar lipsa de proiecte, au produs o mare perturbare

1866

Apr. 28 (10) bațiune în priveghierea executării și în deconturile lucrărilor, precum și o lăncizare în controlarea lor. Sunt lucrări în executare, despre cari nu se cunoaște nici prețul total, nici proiectul definitiv, sau în ale cărora proiecte s'au făcut modificări foarte însemnate.

Este de nevoie ca serviciul tehnic să se organizeze astfel, în cât fiecare lucrare, după importanța ei, să fie supravegheată de unul sau mai mulți impiegați tehnici ai diferitelor graduri de serviciu; iar studiile pentru lucrările cele nouă să se încredințeze unor anume ingineri, ale cărora proiecte se vor examina de un consiliu, care se va întruni în capitală, când lucrările încetează în două luni de iarnă, și care va fi compus din cei mai buni și din cei mai capabili ingineri ce avem în România.

Astfel, credem că cheltuielile personalului vor fi proporționate cu lucrările și că acestea vor fi regulat și bine executate.

Sistemul de arbitrar, de călcare de legi și de excludere sistematică a Corpurilor legiuitoare dela trebile cele mai însemnate ale țerii a înmulțit într'un mod înspăimântător iregularitățile.

Acest sistem a compromis în parte cestiunile cele mai mari și mai gingașe, cari privesc lucrările publice.

Nimeni nu are astăzi cea mai mică îndoială, că pentru România căile ferate sunt un ce indispensabil, o condițiune *sine qua non* pentru întemeierea și întărirea civilizațiunii și prosperității ei; cu atât mai mult trebuie guvernul să pună scrupulozitatea cea mai mare, pentru ca să ne fie asigurate și să nu existe cea mai mică bănuială, că asemenea întreprinderi s'au dat cu călcarea formelor prescrise de lege. Din neobservarea acestei linii de purtare, această cestiune importantă s'a pus în pericol, și cestiunea construcțiunii căii ferate dela București la Giurgiu este supusă la nouă ezitațiuni și așteptări, lăsând a zice că suntem amenințați de un nou proces. Guvernul va prezenta Adunării întru aceasta un proiect de lege pentru a asigura această lucrare importantă.

Calea ferată a Siretului s'a început a se construi de către concesionari la terminul prescris. Sprijinindu-se însă pe împrejurările politice în cari ne aflăm, concesionarii au oprit lucrările. Guvernul se va îngriji a determina această situațiune prin calea indicată de concesiune.

Necesitatea de poduri pe râurile cele mai principale, prin cari să se asigure comunicațiunea în ori ce timp al anului, este foarte simțită. Guvernul trecut a acordat unei companii concesiunea construcțiunii a 19 poduri de fier, din cari unele sunt în lucrare. Cată însă să mărturisim, că această concesiune s'a dat fără să se fi făcut studii prealabile pentru fiecare pod și fără să se fi întrebuintat priveghierea aceea neapărată și scrupuloasă la o lucrare de așa mare importanță. Guvernul a rânduit o comisiune care să cerceteze lucrarea acestor poduri, și se vor lua măsurile cele mai eficace, pentruca țara să profite în adevăr de cheltuielile ce face în această privire.

Multe lucrări pentru construcțiuni de șosele și pentru lucrări de artă s'au dat

în întreprindere fără studii prealabile și fără licitațiune; sume de bani însemnate s'au și cheltuit pentru asemenea contracte ilegale. Guvernul a anulat mai multe din ele și va mai anulă pe acele cari sunt de asemenea categorie.

Răul însă cel mare va există mulți ani și se vor mai resimți și în viitor urmele unei administrațiuni fără sistem și care aveà de țință a ascunde adevărul.

De vom asvârli o privire asupra întreținerii șoselelor, găsim o lipsă totală de plan și de organizare. Sume însemnate s'au cheltuit și se cheltuesc pentru unele șosele, cari și astăzi sunt în rea stare; pentru altele, foarte frecventate, întreținerea nu a fost destul de îngrijită. În genere, putem zice, că șoselele existente nu sunt în starea în care ar trebui să fie, în comparațiune cu sacrificiile ce țara a făcut pentru aceasta. Guvernul a pus să se efectueze sondagii pe toate șoselele și să se facă tablouri despre câtimile de pietriș aprovizionat. Astfel se va constată uzura șoselelor și se vor putea face de acum înainte aprovizionările într'un mod sistematic.

Arbitrariul, reaua chibzuire în privirea împărțirii lucrărilor, nepăsarea întru întrebuințarea fondurilor Statului și o neîngrijire culpabilă pentru averea națională au luat proporțiuni compromițătoare pentru țară, mai ales în ultimul an al guvernului trecut. Afară de contractele ilegale ce s'au desființat și mai sunt a se desființa, s'au legat lucrările publice pe mai mulți ani prin contracte, făcute după forme, însă oneroase pentru Stat, fără a se lua în băgare de samă dacă bugetul Statului permitea a se face acele cheltuieli. Aceste contracte se suie pentru anul 1866 la 20 milioane lei, lăsând sume însemnate angajate și pentru anii viitori. Lucrările publice sunt dar absorbite pe mai mulți ani de măsuri pripite, adeseori greșite și oneroase pentru tezaur.

Guvernul se ocupă a regulariza această pozițiune critică mai ales în față cu mijloacele financiare de cari dispunem.

Ocupațiunea penibilă și grea a guvernului este aci constatarea tuturor lucrărilor și a contractelor de întreprinderi publice, cercetarea deamănuntă a nevoilor de astăzi, regularizarea abaterilor cari împovărează pe Minister și produc o lăncezire pernicioasă serviciului, în fine lichidarea generală a lucrărilor întreprinse, cu arătarea începutului lor, a fazelor prin cari au trecut, a situațiunii financiare și a lucrărilor desăvârșite, spre a se constată odată moștenirea ce am luat la 11 Fevruarie. Când această lucrare va fi desăvârșită, atunci toate se vor putea pune pe o cale regulată, atunci se vor putea lua măsuri de îndreptare și lucrările ce se vor face în viitor vor răscumpără sacrificiile ce-și impun contribuabilii într'un interes de utilitate publică.

O lucrare de cea mai mare importanță este asigurarea capitalei de inundațiuni. Cheltuieli însemnate s'au făcut; însă pe de o parte nu există nici un studiu sistematic al întregii lucrări, iar pe de altă parte există o mulțime de plângeri bine fondate din partea orașenilor în privirea nesalubrității cauzate orașului prin lucrările executate. Parte din acestea s'au făcut în privirea navigabilității Dâmboviței; însă nu se află nici cel mai mic studiu pentru naviga-

1866

Apr. 28 (10) bilitatea Argeşului dela punctul unde acest râu primeşte apele Dâmboviţei şi până în Dunăre, lăsând a zice că în asemenea caz lucrările foarte costisitoare, ce trebuiau executate, sunt cu totul de altă natură decât acele întreprinse. O comisiune compusă de mai multe specialităţi a fost numită şi în curând se vor lua măsuri, pentru ca lucrările, ce s'au făcut şi acele ce sunt a se mai face, să-şi ajungă la scopul lor, care nu poate fi altul decât de a prezervă capitala de inundaţiune şi de miasmele produse prin ape stagnante.

Navigarea Prutului fiind de o mare însemnătate pentru Iaşi şi judeţele de pe marginea acestui râu, guvernul se va ocupa cu facerea proiectelor necesare pentru a deveni acest râu navigabil cât se va putea mai în sus.

Pentru grădinile din capitală, iar mai ales pentru grădina Cişmegiului, s'a cheltuit o sumă însemnată de bani, nu pentru a îmbunătăţi şi a înfrumuseţa grădina, ci pentru a o deteriora. Lucrările privitoare la acest obiect s'au oprit, şi se vor lua măsuri, în armonie cu mijloacele noastre financiare, pentru a îndreptă stricăciunile şi pentru a pune această grădină iarăş în bună stare.

Şcoalele ce depind de acest Minister corespund foarte puţin cu scopul înfiinţării lor şi cu sacrificiile făcute de Stat pentru dănsese. Ele au fost până acum cu totul fără folos pentru naţiune.

Mai ales şcoalele agricole au nevoie de o reformă radicală.

Învăţământul agricol este astfel organizat, încât nu are nici un scop bine determinat; iar cultura moşiei Pantelimonului nu a ajuns încă a da exemple practice şi rezultate băneşti mulţumitoare, pentru a îndemna pe agricultori a părăsi o sistemă de cultură înapoiată şi a adopta o alta nouă mai conformă cu împrejurările de astăzi şi cu progresele ştiinţei. Până acum guvernul nu a putut face mai mult decât a ridică vitele Statului, cari se întreţineau cu cheltuieli însemnate şi păgubitoare în Bărăgan, şi a le aduce la institutul dela Pantelimon, fiindcă o exploatare agricolă fără vite este zădarnică şi exclude ori ce fel de îmbunătăţiri. O comisiune de bărbaţi speciali va examina cestiunea importantă a învăţământului agricol şi guvernul îşi va pune toate silinţele lui, pentru ca să avem în ţară instituţiuni, cari să serve de model agriculturii practice şi să contribue a da un sbor acestui ram de industrie, care formează bogăţia de căpetenie a patriei noastre.

Sperăm că şcoala de arte din Iaşi, prefăcută într'o fabrică de instrumente agricole, va contribui a familiariză pe plugarii noştri cu instrumente de agricultură mai perfecţionate; pe când astăzi o mică parte din ei, numai cu cheltuieli însemnate, pot introduce din străinătate chiar instrumentele de cea întâi necesitate, precum pluguri şi grăpi.

Pepinierele de duzi, arbori forestieri, pomi roditori şi garduri vii s'au menţinut; însă s'au redus cheltuielile la mai mult decât la o a treia parte. În toamna anului acestuia vor fi saduri pentru a se răspândi în ţară.

Fostul guvern hotărîse a se face în câmpiile Bărăganului din judeţul Ialomiţa două puţuri arteziane, prin cari acele câmpii să devie mai producătoare.

pentru agricultură. Cheltuielile pentru săvârșirea acestor două puțuri erau fixate la suma de 250.000 lei. Până acum s'a cheltuit suma de 204.512 lei, și în loc să fie lucrările întreprinse la Bărăgan, de abia s'au început sondagiile la Cotroceni, în care localitate se întreabă cineva de ce eră nevoie de un puț artezian.

Adoptarea sistemului metric de măsuri și greutateți eră foarte necesară. Trebuiă ca felurile măsuri și greutateți să dispară din țară și să se înlocuească prin sistemul care tinde a se generaliza astăzi în Europa. Dispozițiunile luate de fostul guvern pentru aplicarea legii de măsuri și greutateți au fost însă cu totul greșite. Sistemul metric trebuiă aplicat gradual, pentru a deprinde pe fiecare la această schimbare. Guvernul trecut însă a vrut să aplice și această legiuire cu pripire și fără a lua măsuri corespunzătoare cu scopul ce și-l propunea. Spre acest sfârșit, el a încheiat un contract pentru monopolizarea vânzării măsurilor și a greutateților în mâinile unei singure persoane, contract care, violând Constituțiunea și legea comptabilității generale, eră și ruinător pentru țară, impunându-i îndatorirea a cumpăra în termen de câteva luni, cu prețuri exagerate, măsuri și greutateți pentru o valoare minimum de 37½ milioane lei. Acest contract, declarat de Senat de inconstituțional, s'a anulat de guvern, care va pune în studiul Consiliului de Stat un proiect de lege pentru aplicarea graduală a sistemului metric de măsuri și greutateți.

Guvernul trecut a avut intențiunea ca și România să ia parte la expoziția universală din Paris. Însă, în privirea cheltuielilor considerabile ce se cereau și cari se urcă până la suma de 2 milioane lei, și în privirea strâmtorării în care se află tezaurul, guvernul actual cu părere de rău a trebuit să renunțe la această idee.

În țară, guvernul a luat dispozițiuni pentru ca să încurajeze propășirea agriculturii și a industriei, făcând și în anul acesta o expozițiune horticola în București și două expozițiuni agricole și industriale, una în Craiova, iar alta în Focșani, precum și mai multe concursuri de pluguri, pentru a ajunge la îmbunătățirea arăturilor noastre.

Starea finanțelor țării este cunoscută de toți; de parte de a fi mulțumitoare, ea ne înfățișază un tablou de cele mai întristătoare.

În ziua când guvernul actual a luat în mână cârma Statului, s'a ridicat vâlul ce acoperea prăpastia în care eram amenințați a cădea. Grămădirea deficitelor peste deficite și acoperirea lor prin contractări de împrumuturi, cari la rândul lor, prin plată de procente, împovărau bugetul cheltuielilor în nici o proporțiune cu veniturile adevărate ale Statului, trecerea în bugetul veniturilor a unor cifre iluzorii și nejustificate, n'au putut avea alt rezultat decât a îngreuiă din an în an mai mult situațiunea financiară și a ne conduce în fine la punctul de a nu mai putea merge înainte. Creditul Statului secat cu totul, toate caselle publice goale și tezaurul împovărat, afară de datoria fixă regulată prin plată de anuități, de o datorie exigibilă de 55.761.841 lei: iată situațiunea noastră financiară în ziua de 11 Februarie.

1866

Apr. 28 (10)

Datoria exigibilă se compune din:

- Lei 24.018.188,26 în bonuri de tezaur (datoria flotantă), parte ajunse la scadență, parte plătibile în cursul anului;
- » 15.714.498,17 în bonuri de tezaur pentru cumpărarea tutunului, plătibile în cursul anului, atât ajunse cât și neajunse la scadență;
- » 2.700.000,— cauțiunea depusă de concesionarii Băncii României;
- » 1.329.153,37 datorii contractate în anul 1865 către diferite case; și
- » 12.000.000,— mandate în suferință.

O sumă de peste 14.000.000 eră de plată la moment și din zi în zi se înmulția numărul bonurilor, ale căroră termene de plată expirau.

Afară de această datorie exigibilă, tezaurul public s'a văzut împovărat în cursul anului cu următoarele sarcini:

- Lei 10.000.000,— aproximativ pentru acoperirea cheltuielilor exercițiului anului 1865, cari se mai pot ordonanța până la 31 Iulie viitor;
- » 3.220.996,19 restul de plată din datoriile tezaurului înainte de 1859, precum către cassa beneficiului recruților, către cassele comunale, către particulari, depozite și altele, afară de datoria pentru emancipați, ale cărei anuități sunt prevăzute în bugetul fiecărui an;
- » 23.176.939,— anuitățile diferitelor împrumuturi contractate; și în fine
- » 130.107.225,33 restul cheltuielilor anului, calculate după prevederile anului 1865 și cu scăderea plăților efectuate până la 11 Februarie.

Toate acestea împreună însumează o sarcină asupra tezaurului public pentru anul 1866 de Lei 222.267.002,14.

În contra acestei sarcine și spre acoperirea ei s'a găsit:

O sumă de Lei 40.598.960,19, rămășițele din trecut, din cari însă, întrebunțând toată stăruința și luând măsurile cele mai energice de împlinire, nu putem spera a încasa în cursul anului mai mult decât maximum o sumă de Lei 20.000.000.

O sumă calculată cu aproximație de Lei 12.000.000, provenită din rămășițele arenzilor domeniilor Statului, nefiind încă constatat scăzământul cuvenit arendașilor. Din această sumă putem admite că se vor putea încasa în cursul anului până la Lei 8.000.000.

Productul din vânzarea tutunului cumpărat pentru regie, care se poate evalua în cifră rotundă la Lei 20.000.000.

În fine, veniturile bugetare ale anului curent, calculate după constatările și cu deducțiunea încasărilor făcute până la 11 Februarie în sumă de Lei 122.310.937.

Peste tot Lei 170.310.937.

Prin urmare, anul 1866 va lăsa un deficit de Lei 51.956.065,14, precum rezultă din următorul bilanț:

Pasiv.

Bonuri de tezaur	Lei 24.018.188,26	
Idem, tutun	» 15.714.498,17	
Cauțiunea Băncii	» 2.700.000,—	
Mandate în suferință	» 12.000.000,—	
Datorii către diferite casse	» 1.329.153,39	55,761.841,02
Anuitățile și anume:		
Împrumutul Stern	Lei 5.523.480,—	
Drumul de fier Giurgiu	» 4.456.620,—	
Poduri de fier	» 3.896.839,—	
Împrumutul de 93 milioane	» 9.300.000,—	23.176.939,—
Cheltuieli neordonanțate din trecut		10.000.000,—
Restul datoriilor din 1859		3.220.996,19
Chelt. bugetului după prevederile anului 1865	Lei 135.433.281,—	
Se scad plățile făcute	» 5.326.055,07	130.107.225,33
		<u>222.267.002,14</u>

A c t i v.

Rămășițele din trecut în sumă de Lei 40.598.960,19	Lei 20.000.000,—
Rămășițele din arenzi evaluate la Lei 12.000.000 din cari . . .	» 8.000.000,—
Productul vânzării tutunului	» 20.000.000,—
	<u>48.000.000,—</u>
Veniturile bugetare după constatări . .	Lei 126.813.682
Se scad încassările	» 4.503.745
	» 122.310.937,—
	» 170.310.937,—
Lipsește spre acoperire	» 51.956.065,14
	<u>Lei 222.267.002,14</u>

La pasiv putem adăogi, ca de ordine, suma de Lei 20.337.718 cheltuiți în anul 1865 de guvernul trecut din împrumutul Stern, fără autorizațiune legală. Pe de altă parte, avem a trece la activ, iarăș ca de ordine, suma de Lei 28.499.221, cheltuielile făcute cu oștirile de ocupațiune (armata austriacă și rusă), după constatările controlului.

În fața acestei situațiuni a finanțelor țerii, guvernul a crezut de trebuință a face o minuțioasă examinare a diferitelor ramure ce compun administrarea finanțiară, spre a cunoaște cauzele ce au adus starea deplorabilă în care s'a găsit tezaurul public și a lua măsurile necesare pentru întâmpinarea răului.

Rezultatul acestei procedări se arată prin cele ce urmează:

Cauzele ce au adus datoria flotantă la cifra de Lei 24.018.188, arătată mai sus, sunt acestea:

Ministerul de Finanțe pentru întâia oară a fost autorizat în anul 1862, prin

1866

Apr. 28 (10) legea dela 5 Martie acel an, a contractă împrumuturi provizorii prin emitere de bonuri de tezaur asupra unui credit de dobânzi de 400.000 lei, cu condițiune ca ori ce împrumut să se facă după o prealabilă autorizare a Consiliului de miniștri.

Pe temeiul acestei legi, Ministerul a contractat în cursul acelui an împrumuturi, ale căror procente variate au trecut cu 26.000 lei peste creditul afectat pentru aceasta și au lăsat în sarcina anului 1863 o datorie în bonuri de tezaur pentru un capital de Lei 6.168.435.

În anul 1863 s'a acordat un credit pentru serviciul dorobanților la datoria flotantă de Lei 600.000 și Ministerul a contractat împrumuturi ale căror procente au trecut cu Lei 99.353 peste creditul acordat; a lăsat însă în sarcina anului 1864 o datorie numai de Lei 4.210.213, adică cu două milioane mai mică decât aceea ce venise în sarcina sa din anul 1862.

Pentru anul 1864 s'a acordat un credit de dobânzi de Lei 1.000.000, cu mărginire însă ca datoria să nu treacă peste suma de 10.000.000 capete și cu prevederea ca, îndată ce se va efectua un împrumut definitiv cu scadențe depărtate, datoria flotantă să fie redusă numai la 5 milioane capete.

Din creditul citat mai sus, s'au acoperit pe de o parte procentele ce se angajase mai mult peste creditul din 1863, iar pe de alta s'au contractat în cursul acelui an împrumuturi, cari au absorbit în procente suma de Lei 998.685, lăsând în sarcina anului 1865 o datorie de Lei 10.595.836, adică cu Lei 595.836 mai mult decât permitea legea ad-hoc.

În fine, în anul 1865 s'a acordat prin legea bugetului un credit de Lei 500.000 pentru plata de procente, cu mărginirea ca bonurile în circulație să nu treacă peste suma de 5 milioane capital.

Ministerul însă a contractat împrumuturi în cursul acelui an și până la 11 Februarie trecut, cari au absorbit în procente suma de Lei 1.220.411 și au lăsat la această dată datoria menționată mai sus de Lei 24.492.285 capete, adică cu 19 milioane aproape mai mult decât permitea legea financiară a anului 1865.

Pentru justificarea acestei procedări s'a găsit un jurnal al Consiliului miniștrilor, încheiat la 9 Decembrie trecut, aprobat de fostul Domnitor, prin care, în considerația neputinței în care se găsesc arendașii moșiilor Statului de a răspunde rămășițele pe trecut, autoriză pe Ministrul Finanțelor să facă împrumuturi provizorii în comptul acelor arendași și procentele acestor împrumuturi să se plătească din acelea ce se vor lua dela arendași pentru timpul cât au întârziat răspunderea câștiurilor.

Procentele de această din urmă categorie, împlinite în cursul anului 1865, se urcă la suma de lei 743.926.

Din cele arătate mai sus rezultă cele următoare:

1. Că Ministerul Finanțelor, în virtutea legilor prin cari s'au acordat credite pentru datoria flotantă, nu a fost în drept a contractă împrumuturi provizorii pentru un capital mai mare decât în proporție cu creditele acordate și în mărginirile făcute prin acele legi.

2. Că prin jurnalul Consiliului de miniștri din 9 Decemvrie 1865, provocat de Ministerul de Finanțe, denaturându-se spiritul legilor prin cari s'a autorizat și regulat o emiteră limitată de bonuri, s'a surpat echilibrul statornicit prin acele legi, și astfel Ministerul, socotindu-se în viitor liber de ori ce mărginire în această privință, a tot emis bonuri, fără nici o cumpănire și pe cât creditul Statului a putut rezistă.

3. Că prescripțiunile impuse prin legile ad-hoc s'au violat prin jurnalul Consiliului menționat mai sus; și

4. Că dela un timp încoace modul cel mai lesnicios pentru Ministerul de Finanțe de a face față la cheltuielile Statului, cari covârșiau cu mult resursele veniturilor pe cari putea comptă, eră de a tot emite bonuri de tezaur fără a se preocupă de plata lor la scadențe, și nu este de prevăzut până la ce sumă ar fi putut crește această datorie, dacă creditul ce acordă publicul Statului nu s'ar fi retras de odată înspăimântat, când a văzut că plata bonurilor de tezaur nu se mai putea efectua la terminul scadenței lor.

Pentru întâmpinarea în viitor a acestor neajunsuri, guvernul actual, prin jurnalul ce a încheiat în ședința dela 31 Martie expirat, a luat măsurile următoare:

1. A se opri cu desăvârșire de acum înainte emiterea de bonuri de tezaur pentru împrumuturi provizorii în trebuința întâmpinării diferitelor cheltuieli ale Statului.

2. A emite bonuri de tezaur numai pentru prelungirea termenelor de plată a celor în scadență, prin preschimbare.

3. A emite bonuri de tezaur pe nouă împrumuturi numai pentru lichidarea bonurilor în scadență, regulându-se registre speciale în această privire, în cari să se certifice că sumele împrumutate s'au afectat special la achitare de bonuri în scadență.

4. A se anulă bonurile de tezaur liberate Cassei de depuneri și consemnațiuni și a se deschide între această cassă și Ministerul de Finanțe un compt curent, care să se lichideze din șase în șase luni.

5. Pentru plata procentelor cuvenite pe anul curent la datoria flotantă să se prevază prin buget un credit de Lei 1.200.000.

Strămtorările în cari se află guvernul trecut l-au pus în necesitatea de a cere dela fosta Adunare autorizația pentru contractarea unui împrumut de 40 milioane, care i se și acordase prin legea dela 10 Fevruarie trecut.

După evenimentele dela 11 Fevruarie, guvernul actual, deși ar fi dorit a evita contractarea veri cărei datorii, spre a nu mai aduce asupra tezaurului nouă împovărări, dar în fața lipsei desăvârșite de fonduri în care a găsit cassele publice și în fața exigențelor numeroșilor creditori ai Statului, cari reclamau neapărat achitarea titlurilor ce posedă cu scadențe expirate de mai multe luni, neputând dispune de alte resurse, a chibzuit de preferință a înlocui expusa lege cu aceea dela 21 Fevruarie trecut, prin care s'a autorizat împrumutul național de 30 milioane, destinat anume pentru acoperirea datoriilor trecutului.

1866

Apr. 28 (10)

Prin această nouă lege, guvernul a avut de scop, pe de o parte a procura capitaliștilor indigeni și creditorilor Statului un mod înlesnitor pentru a-și plasa capitalurile lor cu foloase îndestulătoare și a se despăgubi totdeodată de creanțele ce aveau dela Stat, prin depunerea lor în comptul împrumutului; iar pe de alta a se da și contribuabililor facultatea de a-și achita cu înlesnire rămășițele datorite pe trecut și contribuțiunile plătibile după 30 Septemvrie viitor, prin obligațiuni de ale împrumutului național.

Dela deschiderea subscrierii împrumutului și până la 22 Aprilie s'au scris în capitală și vărsat în cassa tezaurului în diferite efecte și mandate Lei 4.425.298,04, iar în numerariu Lei 1.020.781,36. Total capital real 5.446.080.

Rezultatul subscrierilor din 26 districte, până la data de 22 Aprilie, este de Lei 803.252, osebit de Lei 15.175, adunați din ofrande.

Mica întârziere ce a urmat până la deschiderea subscripțiunii, din cauza pregătirii de obligațiuni cari să poată da garanții atât publicului cât și tezaurului, a dat motiv de bănuială, că neacoperirea împrumutului în întregimea lui până astăzi nu provine decât din neglijența și puțină silință ce ar fi depus Ministerul de Finanțe în această operațiune, bănuială nedreaptă și provocată numai de micul succes ce a avut până acum subscripțiunea împrumutului.

Ministerul a pus în lucrare toate mijloacele ce depind de el; iar cauzele adevărate ale greutății cu care subscripțiunea se efectuase sunt nedeprinderea publicului nostru la operațiuni financiare de asemenea natură și lipsa bănească ce se simte în țară din cauza anilor nenorociți din urmă și cari au lovit mai toate clasele societății.

Acestea sunt adevăratele motive, cari fac că subscrierea acestui împrumut merge atât de încet. Aceste motive au făcut ca Ministerul să prelungească termenul subscripțiunii până la finitul lunii curente și de a reînnoi prelungirea lui până la finitul lunii lui Maiu, găsind drept ca și prețul emisiunii dela 1 Maiu înainte să se sporească cu 1% (adică 81 în loc de 80); căci termenul achitării acestor obligațiuni de către Stat e fixat și se numără dela 31 Martie trecut.

Guvernul actual, preocupat de dificila pozițiune, ce datorile arătate mai sus crease tezaurului în prejudiciul creditului său și al serviciului public;

Preocupat asemenea de împiedicarea ce aducea în satisfacerea trebuințelor prezente ale Statului;

A luat, prin jurnalul încheiat în ședința Consiliului miniștrilor dela 31 Martie, măsurile următoare:

1. A se deosebi operațiile trecutului de acelea ale exercițiului curent 1866.
2. A se înființa o cassă de lichidare pentru desfacerea datoriilor flotante contractate până la finele exercițiului 1865.

3. Fondurile alocate la desfacerea acestor datorii să se alimenteze cu resursele provenite din rămășițele anilor trecuți și cu productul vânzării tutunului.

4. Pentru înlesnirea operațiilor acestei casse, până la incassarea resurselor ce i s'au afectat, s'au dat în dispozițiunea ei toate fondurile ce se vor dobândi

din împrumutul național de 30 milioane, autorizat prin legea dela 21 Fevruarie 1866, precum și dreptul de a preschimbă bonurile de tezaur cu termene expirate, sau de a contracta alte împrumuturi provizorii, în condițiile prescrise de lege, până la concurența datoriei ce va desface.

5. S'a regulat asemenea, ca această casă să aibă comptabilitatea sa deosebită și să se administreze, sub autoritatea Ministerului de Finanțe, de către un membru al Curții de Compturi și de Secretarul general al Ministerului; iar operațiunile bănești să se efectueze prin cassiera centrală și prin cassieriile generale de districte, spre a se evita cu acest chip ori ce creațiune de nouă cheltuieli.

6. S'a hotărât ca pe fiecare lună să se așeze o situațiune a operațiunilor acestei case, care să se publice prin «Monitor».

Din creditele suplimentare și extraordinare deschise de guvernul trecut în anul 1865, s'au anulat de fosta Adunare, între altele și acela de 9.300.000 pentru anuitatea împrumutului de 150 milioane lei turcești, contractat în cestiunea averilor mănăstirești secularizate, prin votul emis în următoarea cuprindere:

«Se anulează creditul de Lei 9.300.000, cu învitare ca guvernul să ia măsurile cele mai nimerite pentru recăpătarea acestor bani».

Cestiunea acestor averi nefiind până acum rezolvată și necunoscându-se nici mijlocul când anume se va rezolvă, guvernul actual nu poate continua răspunderea anuităților, căci ele ar sta neatinse ca un depozit, fără a produce procente pentru un timp nedeterminat, și s'ar aglomera din an în an fără a se putea întrebuința în destinațiunea lor.

Stipulațiunile actului adițional al Societății generale din Constantinopole, cu care s'a contractat expusul împrumut, conțin cele următoare:

«1. Dacă comisiunea internațională instituită de Puteri pentru a statua asupra cestiunii mănăstirilor zise închinat ar rezolvă cestiunea într'un mod altfel decât cel prevăzut prin contractul încheiat de guvern cu Societatea generală;

«2. Dacă această comisiune ar hotărî ca despăgubirea de 150 milioane oferită de guvernul român comunităților religioase să se răspunză odată, iar nu în anuități, sau într'un mod cu totul altul decât cel prevăzut prin contract;

«În amândouă aceste cazuri, guvernul român să fie dator a plăti Societății generale, sub titlul de indemnitate de reziliare, o sumă de 7.500 lire turcești; și dacă reziliarea s'ar face în urma începerii serviciului împrumutului, toată suma primită de societate sub titlul de comision, din 30 mii lire turcești afectate anual pentru acest serviciu, să rămâe definitiv în folosul Societății».

Bazat pe aceste motive, guvernul actual, prin deciziunea Consiliului miniștrilor dela 25 Martie trecut, a luat măsurile cuvenite pentru reziliarea convențiunii acestui împrumut și pentru ridicarea banilor răspunși de guvernul trecut în primirea Societății generale din Constantinopole în sumă de Lei 9.300.000, din cari se va scădea comisionul de 30.000 lire turcești și suma de 7.500 lire, stipulată pentru indemnitatea rezilierii expusei convențiuni.

1866

Apr. 28 (10)

Bazele după cari se conduce serviciul aşezării şi al perceperii contribuţiunilor directe sunt cele următoare:

Până la anul 1859, constatarea materiei impozabile se făcea la fiecare 5 sau 7 ani, odată cu recensământul general. Prefacerile ce se urmau între contribuabili dela un period la altul se regulau pe sarcina cutiilor comunale, în folosul cărora se prelevă dela 1 până la 4 zecimi asupra dării personale, pentru acoperirea pierderilor.

În puterea vechilor legi cari regulau relaţiunile dintre proprietari şi săteni, strămutarea locuitorilor plugari neputându-se efectua decât la începutul fie cărui period, mişcarea contribuabililor eră atunci cu totul neînsemnată.

Dela 1859 încoace, aplicându-se pe de o parte darea personală şi cea de şosele asupra claselor privilegiate, pe de alta strămutarea sătenilor devenind liberă şi prelevarea zecimilor pentru pierderi desfiinţându-se, urmărirea de aproape a materiei impozabile şi a contribuabililor a devenit neapărată şi mult mai povăroasă decât în trecut, pentru că de atunci toate adăogirile şi scăderile ce se operau mai înainte pe sarcina casselor comunale au trecut asupra cassei Statului.

Atunci agenţii administrativi fură însărcinaţi cu întinsele operaţiuni ale constatării rolurilor, dela exactitatea cărora atârână asigurarea venitului contribuţiilor directe şi apărarea contribuabililor de tot felul de nedreptăţi.

Dela anul 1860 însă, îndatoririle agenţilor administrativi isvorîte din atribuţiunile lor speciale, sporind şi ele într'un chip considerabil, guvernul, pentru a nu lăsa interesele fiscului în neîngrijirea ce le ameninţă din cauza mulţimii îndatoririlor puse asupra agenţilor administrativi, pe de o parte a înfiinţat, în virtutea legii dela 30 Decemvrie 1864, un serviciu special de controlori prin toate districtele, oraşele şi plăşile, pentru conducerea operaţiunilor de recensământ şi a lucrărilor relative la constatarea prefacerilor între contribuabili şi la aşezarea dărilor potrivit cu legile ad-hoc; iar pe de alta, preocupat de enormele rămăşiţe ce se aglomerau din an în an mai mult asupra contribuabililor de prin oraşe, a prezentat Adunării un proiect de lege pentru organizarea serviciului perceptorilor din comunele urbane, care s'a şi votat de Corpurile legiuitoare şi s'a promulgat la 23 Martie 1865.

Serviciul de constatare menţionat mai sus s'a şi pus în lucrare şi, în curs de 6 luni, cât a funcţionat, a produs rezultate mulţumitoare; legea însă pentru organizarea perceptorilor nu numai nu s'a aplicat, dar încă şi serviciul de constatare s'a redus la jumătate prin dispoziţiuni administrative luate de guvernul trecut la 30 Iunie 1865, lăsând operaţiile de constatare prin comunele rurale asupra perceptorilor pârčalabi.

Acest sistem de constatare, introdus cu scop de a reduce cheltuielile Statului, deşi a produs o economie anuală de 500.000 lei, dar experienţa a dovedit că inconvenientele ce au decurs din a lui punere în aplicaţie au fost în dezavantajele fiscului, de oarece constatarea venitului contribuţiunilor directe lăsându-se cu totul în discreţiunea perceptorilor comunali şi aceştia neavând nici cunoştinţele

cerute pentru o asemenea lucrare, nici vreo responsabilitate directă pentru interesele fiscului, pierderile din contribuții au fost mult mai mari în raport cu economia făcută. Apr. 28 (10)

La 1866 Ianuarie, guvernul trecut, văzând că creșterea rămășițelor a luat proporțiuni considerabile, a voit aface să se garanteze pentru viitor integrala încasare a impozitelor și spre acest scop a prezentat fostei Adunări un proiect de lege, prin care se pune în sarcina comunelor rurale și urbane, cu începere dela 1 Iulie viitor, constatarea și perceperea contribuțiilor pe un period de cinci ani, în care interval venitul constatat prin rolurile ce se vor forma la început să rămâe nevariabil pentru tezaur.

Acest proiect de lege s'a votat de fosta Adunare și s'a promulgat la 30 Ianuarie trecut.

În urma acestora, guvernul actual, studiind diferitele faze prin cari au trecut lucrările serviciului contribuțiilor directe, a constatat cele următoare:

I. Că legea menționată mai sus, departe de a atinge scopul ce și-a propus guvernul trecut, ea va aduce din contra cele mai mari dificultăți în aplicare.

Printr'însa se asigură fixitatea veniturilor într'un mod iluzoriu, fără a înlătura rămășițele, căci în adevăr este o închipuire a crede că suma ramășițelor ce apasă astăzi fiscul, când percepțiunea se execută prin agenții săi, îl va apăsa mai puțin când împlinirile efectuându-se de comună ar lăsa rămășițe în paguba lor.

II. Că comunele nu vor fi nici odată în stare a acoperi pagubele ce ar rezultă din rămășițe, mai cu osebite prin orașe și târguri, unde poporațiunea flo-tantă cauzează cele mai multe pierderi din contribuțiuni.

III. Că clasificarea patentarilor, evaluarea venitului funciar, a celui de mână moartă și regularea la dare a spornicilor sunt lăsate asupra primarilor și percepților, cari, în cât privește comunele rurale, trebuie să mărturisim, nu sunt în stare a conduce asemenea complicate operațiuni, și s'ar da ocaziune la o mulțime de procedări asupritoare.

IV. Că sistemul ce conține această lege este contrariu principiului de egalitate înaintea contribuțiilor, deoarece comunele unde scăzămintele ar întrece sporirile vor trebui a supune pe locuitori la plata cu analogie a pierderilor, în virtutea solidarității ce le impune expusa lege pentru integrala răfuire a contribuțiilor constatate prin roluri; și astfel contribuabilii acelor comune vor fi neapărat îndatorați a plăti dări mai mari decât ai altor comune cari n'ar fi încercat asemenea pierderi.

V. Că cauzele principale, cari alimentează creșterea rămășițelor și fac a se paraliză chiar dispozițiunile legii de urmărire, provin în mare parte dela viciosul principiu ce există în legea contribuțiilor personale și șosele, după care cel mai sărac lucrător și toate individele neînstatornicite, dar în stare de a lucra, sunt impuși la aceeaș câtime ca și locuitorii avuți și statornici.

Din acestea rezultă, că ori cât de activ și bine organizat ar fi serviciul de

1866

Apr. 28 (10) constatare și de percepțiune, ori cât de eficace ar fi dispozițiile legii de urmărire, totuș ele rămân fără efect pentru contribuabilii nestatornici și pentru aceia cari n'au nici un fel de avere mișcătoare.

De aci provin neapărat o mulțime de rămășițe fictive, cari nu se pot împlini nici odată și cari fac ca veniturile constatate să nu se realizeze în întregimea lor.

Pentru întâmpinarea acestor neajunsuri, guvernul actual, pe de o parte a luat dispozițiuni, prin comisiuni ad-hoc rânduite prin toate districtele, ca să se constate rămășițele din contribuțiuni, să se îplinească cele reale și să se scadă cu desăvârșire acelea pentru cari n'ar mai fi nici un mijloc de împlinire; iar pe de alta a pregătit noi proiecte de legi pentru preschimbarea sistemului celor două contribuțiuni menționate mai sus și pentru organizarea serviciului de percepțiune, într'un mod astfel cum să se asigure pe deplin integrala incassare a dărilor și să se înlătureze pe viitor toate inegalitățile și neajunsurile de până acum.

Menită a procura Statului un venit important, instituțiunea vămilor nu va putea răspunde la ceea ce suntem în drept a aștepta dela dânsa, pe cât timp mijloacele sale de execuțiune, de priveghiare și de control nu vor fi puse în condițiuni proprii de a asigura repede și regulata expedițiune a afacerilor.

Toată legislațiunea noastră vamală, până astăzi, se mărginește în reglementul decretat la 16 Decemvrie 1859, prin care, în dorința legitimă de a se da Statului o parte mai directă în gestiunea intereselor generale, se hotărăște administrarea în regie a veniturilor vamale și se fixează bazele acestei administrațiuni.

Alcătuît în pripă, acel reglement este departe de a constitui un cod vamal îndestulător; și chiar titlul de *proiect*, ce i se dă prin decretul care prescrie aplicarea lui, arată cu prisos necesitatea de a se lua măsuri mai precise pentru percepțiunea drepturilor vamale de intrare și de ieșire.

Șapte ani aproape au trecut de atunci și acel proiect de reglement este încă în vigoare; abia dacă câteva mici modifi cațiuni i s'au adus prin simple dispozițiuni ministeriale și sumă de cazuri neprevăzute într'însul se regulează astăzi încă după cum circumstanțele povățuesc pe agenții administrațiunii.

Această stare de lucruri, contrarie principiului că legea singură poate decretă formalitățile percepțiunii impozitelor, mai ales când aceste formalități aduc, ca în cestiunea de față, însemnate restricțiuni comunicațiunilor internaționale, a avut și rezultatul inevitabil de a lăsa un câmp deschis abzurilor, puind, în multe împrejurări, pe persoanele ce au a face cu vama la discrețiunea agenților ei.

O altă cauză de abuzuri este și sistemul de taxațiune numit *ad valorem* uzitat la noi, sistem care, pe de o parte înlesnește neguțătorilor de rea credință fraudă prin prezentare de facturi false, iar pe de alta, prin facultatea lăsată agenților vamali de a urcă în oarecari limite valoarea declarată a mărfurilor, dă loc la percepțiuni inegale și adesea chiar arbitrării.

Pe lângă acestea, neajungerea și întârzierea lucrărilor de controlare, cari Apr. 28 (10) se află astăzi înapoiate aproape cu un an, lipsa totală de inspecțiune și, mai mult decât toate, reaua recrutare a personalului vămilor, au contribuit într-o proporțiune însemnată a aduce administrațiunea acestei părți a finanțelor țerii în starea puțin mulțumitoare în care se găsește.

Paza frontierelor a lăsat asemenea mult de dorit. Depărtarea puncturilor de străjuire unele de altele, mai ales în România de peste Milcov, și lipsa unei legiuiri care să prescrie drepturile și datoriile grănicerilor ca agenți ai serviciului activ al vămilor, înlesnind introducățiunile frauduloase, au făcut ca o mare parte din veniturile de importațiune să fie pierdute pentru Stat.

Din cele ce preced a rezultat, că în timpul de șase ani de când vămile se administrează de către Stat, pe când este probat că consumațiunea produselor străine în țară a luat o însemnată creștere, veniturile vamale au rămas aproape staționare. În sprijinirea acestei arătări este îndestul o ochire asupra cifrelor următoare ale produsului dreptului de importațiune și de exportațiune în cursul celor din urmă trei ani:

Anul	Importațiune	Exportațiune
1863	9.606.582	liberă
1864	10.728.953	2.083.697 (pe 3 luni din urmă dr. imp. fiind restabilit).
1865	8.958.333	8.650.673

În acelaș timp, cheltuielile de percepțiune a acestor drepturi sunt în sumă de mijloc de 1.410.613 lei pe an, sau 10,45 % asupra veniturilor.

Aceasta este în puține cuvinte expunerea fidelă a stării de azi a administrațiunii vamale, expunere din care se vede îndestul că totul este încă de făcut pentru atingerea scopului fiscal al instituțiunii vămilor.

Spre dobândirea acestui rezultat este imperioasă necesitate de a se lua măsuri pentru o organizațiune mai rațională a serviciului vămilor, prin alcătuirea unei legiuiri stabilite nu pe principiile pernicioase ale unei neprevăzătoare fiscalități, ci pe baza unei drepte cumpăniri între interesul tezaurului public și înlesnirile ce Statul datorește comerțului țerii.

Unitatea tarifului, prin sistemul de taxațiune pe greutate, pe cât stipulațiunile internaționale ne vor permite a o dobândi, crearea de magazii pe la punctele mai însemnate de vamă și întreprizite prin orașele principale, luarea de măsuri de poliție relative la paza frontierelor pentru înlăturarea fraudei și protecțiunea serviciului vămilor, o mai bună alegere a funcționarilor vamali și ameliorarea poziției lor, în fine o controlare serioasă a lucrărilor serviciilor exterioare: iată punctele principale ce trebuie să conțină o asemenea legiuire.

Cu alcătuirea aceasta guvernul nu va lipsi a se ocupa de urgență, și nu este de îndoit că aplicarea ei va avea cele mai favorabile rezultate atât pentru tezaurul public cât și pentru comerțul în genere al țerii.

1866

Apr. 28 (10) Veniturile consumației sării din partea de dincolo și de dincoace de Milcov, până la 1 Ianuarie 1862, erau date separat în antrepriză.

Iar sumele ce încasă Statul anual erau:

3.500.000	Lei consumația din întru în partea de dincoace de Milcov; și
2.500.100	» consumația cu exportăția în Turcia, Serbia și Rusia în partea de dincolo.
<hr/>	
6.000.100	

La anul 1859, Comisia centrală, având în vedere că sistema arenduirii celor mai importante venituri ale Statului eră prejudiciabilă nu numai intereselor contribuabililor, dar și tezaurului public, a elaborat un proiect de lege, prin care se hotărâ ca exploatarea și veniturile salinelor, dela expirarea contractelor atunci lucrătoare, să se administreze deadreptul de către Stat.

Acest proiect a fost votat de Corpurile legiuitoare și promulgat prin decretul princiar sub No. 332 din 9 Iulie anul 1861.

Guvernele din Iași și București, văzând că această lege nu cuprinde în sine decât regularea principiului, au numit o comisiune mixtă care să elaboreze un alt proiect de lege de modul administrării salinelor.

Această comisie, intrând în lucrare, s'a despărțit în două, adică: o parte din membri a emis opinia căutării salinelor în regie pe comptul Statului, iar cealaltă parte, ca exploatarea sării să se dea în concesiune pe un timp îndelungat, rezervându-se însă perceperea taxelor a se operă în regie.

Divergința opiniilor a avut de rezultat întârzierea lucrării, astfel în cât ambele guverne au fost nevoite a decretă fiecare câte un reglement provizoriu pentru administrarea salinelor, reglemente superficiale, cari nu aveau nici o uniformitate, pentru că cel de dincoace de Milcov eră întemeiat pe anexul ocnicesc din anul 1831, iar cel de dincolo pe vechile hrisoave ale rufetașilor salinei de la Târgul-Ocna.

Sistema exploatării ce conțin aceste reglemente, cari sunt și astăzi în lucrare, este cu totul primitivă, este cu totul lipsită de un control eficace, este cu totul în fine prejudiciabilă nu numai intereselor muncitorilor, dar chiar intereselor Statului.

Am zis că este primitivă, pentru că tăierea în minele vechi nu se urmează după o sistemă uniformă, regulată și economică, astfel precum se uzitează în toate salinele din Europa, ci după diferite sisteme la fiecare salină în parte, ceea ce face ca masele de sare să fie dărăpănate și consumate mai înainte de timpul cuvenit.

Este cu totul lipsită de un control eficace, pentru că sarea la extracția ei din mină nu se cântărește, ci câtimea ei se evaluează aproximativ după mărimea bolovanilor, ceea ce face, de multe ori, ca sau muncitorii sau Statul să fie înșelați.

Este prejudiciabil muncitorilor, pentru că plata ce li se face, în comparație

cu munca lor silnică, nu este îndeștul de satisfăcătoare, cu atât mai mult că Apr. 28 (10) nu se face printr'un liber acord.

Este, în fine, prejudiciabilă Statului, pentru că până astăzi mai la nici o salină nu sunt clădite magazine pentru depunerea sării extrase, ci se așează în mâgle, ceea ce face ca o foarte mare câțime să se piarză din pricina elementelor atmosferice.

Precum vedeți dar, Domnilor Deputați, actuala sistemă cu care se administrează salinele, fiind cu totul vițioasă și lipsită chiar de un reglement uniform pentru toate salinele, a pus pe guvern în poziție de a studia cu multă seriozitate cele două proiecte depuse de membrii comisiei mixte din anul 1861 și a se pronunța pentru sistema dării în concesiune a exploatației sării, rezervându-și Statul vânzarea și perceperea directă a venitului sării. Sistema aceasta, care desparte tăierea și extracția sării de vânzarea ei, oferă nu numai mijlocul unui control eficace și introducerea unui mod regulat și uniform în exploatarea sării, dar și o economie foarte însemnată în cheltuielile de material și altele, pe cari numai industria privată este capabilă a le combina.

Pentru acest sfârșit dar, guvernul va avea onoare de a vă prezenta peste curând cuvenitul proiect de lege.

Venitul net produs tezaurului public în timpul regiei, comparativ cu vechile antreprize, deosebit de produsele și materialele rămase în natură la finele anului 1865, sunt:

	Lei	P.
În anul 1862	3.179.222	11
» » 1863	6.054.864	9
» » 1864	5.941.549	24
» » 1865	7.772.870	6

Dacă regia a lăsat un deficit în cei dintâi ani, precum se vede, pricina a fost că administrația ei la început, nu numai că nu a fost bazată pe o sistemă regulată și economică, dar nici s'au luat la timp măsurile cuvenite pentru strângerea colosalelor depozite rămase în țară dela vechii antreprenori, cauza principală ce a produs tezaurului public această pagubă.

Cu toate acestea, guvernul speră că, aplicând noua sistemă, acest important venit va crește anualmente în proporție cu înmulțirea populațiunii și cu dezvoltarea diferitelor industrii la cari se întrebuintează sarea.

Pe țărmurile Mării Negre, începând de lângă domenia numită Jibriani și până la hotarul Rusiei din Basarabia reîncorporată, în depărtare dela 15—25 stânjeni dela malurile mării înaintea țării, începe un lanț de lacuri sau bazenuri în cari se formează sare. Aceste lacuri sunt în număr de 9.

Întinderea acestor bazenuri este foarte mare, suprafața lor se poate evalua la 35 milioame stânjeni patrați și ele, fiind legate unul cu altul și cu marea prin niște mici canale formate înadins, primesc în fiecare primăvară o cantitate mărginită de apă din mare, care distribuindu-se printr'o pantă dulce în unele din

1866

Apr. 28 (10) aceste bazenuri ce sunt foarte largi și puțin adânci, prin mijlocul evaporației apelor sărate ce conțin se formează sarea, care se întrebuințează atât pentru consumația din întru, cât și la un însemnat număr de industrii.

Acest venit, până la Noemvrie anul 1864, a fost dat în întreprindere, fără vreo restricțiune asupra prețului vânzării, drept 19.000 galbeni, în cari însă intrau și veniturile următoare:

1. Monopolul importului sării geme în Basarabia.

2. Dreptul de a pescui în toate bălțile Statului.

3. Dreptul de a tăia stuhăriile.

4. Monopolul importului peștelui din străinătate pe teritoriul Basarabiei reîncorporate; și

5. Exploatarea a 36 mii desetine pământ dela Tusla.

Această antrepriză nu a avut niște rezultate satisfăcătoare, pentru că astăzi Statul se vede tras în judecată de către antreprenori, cerându-i-se o despăgubire de aproape 200.000 galbeni pentru niște pretinse călcări de contract.

Dela Noemvrie anul 1864, precedentul guvern a hotărât:

1. Desființarea monopolului importului sării geme pe teritoriul concedat.

2. Desființarea taxei 15% ce se luă dela peștele ce se importă în această parte.

Cuvintele pentru cari s'au suprimat aceste monopoluri au fost că în aceeaș țară nu puteau exista două legislații.

3. Bălțile de pescuit s'au dat în antrepriză drept Lei 68.160 anual

4. O parte din stuhării » 6.432 »

5. Pământurile dela Tusla » 136.784 »

6. Iar venitul salinelor pe 1862 a fost de » 447.094 »

din care scăzându-se cheltuielile de personal și material, în cari intră și reparația malului mării numit Sasicul mic, precum și valoarea sării calculată a 32 copeici pudul, cu cât adică s'a cumpărat dela foștii antreprenori, mai rămâne în cassa tezaurului, deosebit de folosul tras din vânzarea sării geme, care în timpul antreprizei era poprită de a intra în Basarabia, și un venit net în numerar de Lei 48.045.

Precum se vede dar, salinele de mare în cel dintâiu an nu au dat un rezultat satisfăcător, și pricina a fost că în anul 1865 Marea Neagră, debordând într'un mod nepomenit, a stricat nu numai toate iezeturile acestor baze, astfel încât în acel an nu a fost nici o recoltă, dar a înecat și o însemnată cătățime de sare.

Cu toate acestea, rămâne ca guvernul, pe lângă măsurile luate deja pentru reparația malului mării, să se ocupe cu o lucrare mai radicală pentru asigurarea acestui venit.

Exportația sării în Turcia, Serbia și Rusia până la anul 1865 a fost arendată cu 2.751.750 lei anual.

Cătățimea sării ce se predă concesionarilor a fost :

12.700.000 ocă sare, transportată cu cheltuiala guvernului la porturile Dunării pentru Turcia și Serbia;

2.000.000 dela salina Târgul-Ocna pentru Rusia, cu transportul antreprenorului.

14.700.000

În urma mai multor licitații ținute în anii 1864 și 1865, neoferindu-se prețuri avantajoase pentru sarea destinată a se exporta în Turcia și Serbia, s'a hotărât a se căuta în regie, iar aceea pentru Rusia s'a dat în antrepriză.

Venitul incassat în cel dintâiu an al regiei, cu toate depozitele cele mari, aflate în aceste părți din timpul vechilor antreprize, a fost de Lei 3.381.478, par. 20 pentru o cătătime de 13.945.494 ocă sare, în care intră și aceea destinată pentru Rusia în câtime de 2.000.000, ceea ce comparativ cu vechiul period al antreprizei a lăsat tezaurului public, pe lângă un beneficiu bănesc de Lei 629.728 par. 20, și o cătătime de 754.516 ocă sare, rămasă depozit la porturile Dunării.

Administrațiunea domeniilor lasă multe de dorit. Când aceste averi s'au luat dela călugări, nu există nici o lege, nici un regulament, care să puie o ordine în administrarea lor. Nu există nici o statistică regulată, care să arate în ce consistă toată această avere: moșii, case, embaticuri, vii, necunoscute de guvern și cari nu dau Statului nici un profit.

Pentru moșiile cari le cunoaște nu se posedă nici o statistică de întinderea lor, de ecaretele aflate pe dânsle, de valoarea lor, de venitul ce pot produce.

În administrațiunea centrală o corespondență numeroasă, dispozițiuni ministeriale contradictorii unele cu altele, atribuțiuni nedeterminate, o aglomerare de lucrări, lipsa de un serviciu exterior, care să poată controla aplicarea contractelor, executarea ordinelor, urmărirea delictelor, și care să poată informa pe administrațiunea centrală de îmbunătățirile ce urmează a se face, de măsurile ce trebuie luate. Grabnica urnire a lucrărilor este împiedicată, fiindcă nu există nici o armonie între dânsle, între autoritățile dirigente și persoanele și lucrurile ce trebuie să dirigă.

Legea secularizării mănăstirilor dela 1863 statuează, prin art. VI, că guvernul va lua înapoi documentele ce au fost încredințate egumenilor Locurilor Sfinte, și aceasta conform cu inventariile ce se găsesc în arhivele țerii. Spiritul acestui articol, adică de a se constata care este averea ce s'a secularizat, n'a fost îndeplinit, căci măsura ce s'a fost luat, de a se înființa o comisiune pentru regularea documentelor, n'a dat nici un rezultat; afară de acestea, nu s'au luat decât o parte din contractele de arenduire, iar cealaltă nu există, precum și garanțiile ce neîncetat reclamă arendașii; astfel moșiile cari s'au secularizat sunt în mare parte arendate de foștii egumeni, fără garanții și fără contracte. Din toate acestea au izvorât procese nenumărate și o perturbație în administrație.

Legea rurală, promulgându-se la August 1864, urmă a se aplica și la proprietățile Statului; delimitarea lor însă a mers foarte încet. La 23 Aprilie 1865

1866

Apr. 28 (10) se delimitase numai 100 moșii; astfel nu se putea aplica art. 63 din lege, de a se scădea arendașii cu valoarea muncii și dijmei, și din aceasta guvernul era în imposibilitatea de a împlini câștiurile.

Contractele încheiate cu inginerii nu sunt îndestul de lămurite, nici în privința științei, nici în privința unei prevederi a viitorului. Planurile ce s'au ridicat cu spesele guvernului au costat sume însemnate, fără ca din ele să se poată lua o știință exactă despre starea moșiei; căci, după contractele lor, inginerii s'au mărginit numai a indica partea cuvenită locuitorilor; aceste planuri sunt ridicate fără a se fixa punctul de legătură care să poată servi de punct de plecare, în caz de contestație pe viitor, spre determinarea hotarelor.

Prin art. 5 și 6, 54 și 55 ale acestei legi se statuează, ca locuitorii cari n'ar avea dreptul de a fi împrăprietăriți pe moșiile particulare, să se poată strămuta pe acele ale Statului. În această privință nu s'a promulgat nici un regulament, care să statornicească modul și regulile în cari au a se aplica aceste dispoziții, și până astăzi ele sunt neaplicate.

Prin art. 63 din legea rurală se statuează că arendașii moșiilor Statului, cari vor voi a urma după contractele de arenduire până la expirarea lor, vor fi scăzuți din câștiurile moșiei cu suma ce se va cuveni pentru despăgubirea clăcii și dijmei. După această dispoziție, la un însemnat număr de moșii ale Statului s'a întâmplat ca suma de despăgubire să fie mai mare decât arenda, sau să treacă peste cele două treimi; astfel încât acei arendași au stăpânit în anul 1865 acele moșii fără să plătească nici un ban sau numai o sumă foarte mică, pentru că nu s'a luat nici o măsură de a se aplica art. 3 tot din legea rurală, prin care se garantează proprietății în ori ce caz o a treia parte din întinderea ei și prin urmare și folosința venitului ce producea.

Această anomalie a încetat astăzi, în urma jurnalului Consiliului de miniștri din 18 Aprilie anul curent, prin care se hotărăște ca toți arendașii moșiilor de această categorie să plătească până la expirarea contractelor minimum o a treia parte din prețul cuprins în contract.

Cu aplicarea legii rurale, venitul Statului din arendi de moșii a scăzut cu suma de 15.095.191 lei. În anul 1864 acest venit, după contracte, a fost de 44.355.191 lei, iar în 1866 este numai de 29.260.000. Despăgubirea ce se cuvine Statului pentru răscumpărarea clăcii și dijmei, după constatările aproximative făcute până astăzi, se urcă la suma de 8.000.000.

Statul posedă încă o mulțime de locuri și vii date cu embaticuri de către egumenii diferitelor mănăstiri. Pentru aceste embaticuri (bezmăne), nu s'au găsit la egumeni decât niște condice incomplete și rupte, astfel încât după dânsle nu se pot constata toate acele embaticuri. La 30 Octomvrie 1864 s'a decretat o lege, prin care se statuează răscumpărarea acestor embaticuri, capitalizând embaticurile anuale pe 30 ani; de atunci și până astăzi nu s'au răscumpărat decât 163, cari au produs suma de 90.694 lei.

(În bugetul anului 1865 figurează venitul embaticurilor pe deplină sumă

de Lei și apoi o sumă de Lei 10.000.000 sub titlul de răscumpărarea embaticurilor, fără a considera că embaticurile răscumpărate încetează de a mai fi un venit).

Numărul embaticurilor, cari s'au constatat de atunci și până acum, este de 1.370 și produce un venit anual de 27.863 lei.

Răscumpărarea embaticurilor se efectuează în o proporțiune neînsemnată, fiindcă embaticarii preferă a plăti pe fiecare an o dare minimă, decât a număra odată de 30 de ori această dare anuală; lucru foarte natural, fiindcă prin răscumpărare plătesc întreit valoarea embaticului.

Constatarea asemenea merge încet, pentrucă nu se constată un embatic decât atunci când embaticarul se prezintă cu actele sale, și astfel mulți dintr'înșii, cari n'au plătit embaticul, sau cari n'au actele în regulă, se tem a le prezenta. Deși pentru aceasta s'au înființat în fiecare județ comisii compuse de președintele tribunalului, primarul și un membru al consiliilor județene, însă ele până astăzi n'au dat nici un rezultat. Afară de locurile date cu embaticuri anuale fixe, sunt și viile tot cu embatic, dar cari plătesc dijmă din productul anual. Pentru acestea legea nu prevede nimic și, deși s'au prezentat mai mulți cu dorința de a le răscumpăra, însă nu s'a putut efectua, necunoscându-se care sumă să se fixeze pentru a se capitaliza pe 30 ani.

În fine în urma sobornicescului hrisov dela 1785 pentru județele de peste Milcov și a legii din 1843 pentru cele de dincoace, prin cari s'a oprit darea mai multor locuri cu embatic, egumenii totuș au liberat acte de asemenea natură, încât astăzi guvernul ar fi dator, spre a-i expropria, să-i despăgubească de toate îmbunătățirile, clădirile, sădirile și altele ce ar fi făcut după vremi, ceea ce ar fi mai dezavantajos pentru fisc, decât dacă ar recunoaște acele acte. Legea dela 30 Octomvrie 1864 nu prevede nimic pentru embaticurile de categoria aceasta.

Tot prin legea decretată la 30 Octomvrie 1864 se statuează a se vinde ecaretele de prin orașe și al căror venit nu trece peste 150 galbeni, asemenea și locurile virane de prin orașe de ori ce valoare și viile cari se află izolate, adică cari nu fac parte din vreo moșie a Statului.

Pentru aplicarea acestor dispozițiuni s'a decretat un regulament, prin care se regulează ca prefectii să constate toate acele bunuri și să le estimeze prin experți, apoi să le vândă prin licitație la tribunalele respective.

Vreo câteva din aceste tablouri s'au primit, însă nu s'a pus până astăzi în vânzare nici unul din aceste bunuri, sub cuvânt de a se vinde toate deodată, după ce se vor constata.

Pentru păduri există încă în vigoare două legi: una dela anul 1843 pentru cele de peste Milcov și alta dela anul 1847 pentru cele de dincoace de Milcov.

Cea dintâi regulează într'un mod absolut exploatarea pădurilor în general. Ea determină, că pădurile poporate de esențe amestecate să se împartă în 40 ani, iar cele de stejar și brad în 80 ani. Mai hotărăște încă, că dela fiecare falce să se oprească 80 de seminceri.

1866

Apr. 28 (10) La facerea acestei legi nu s'au ținut în samă nici situația pădurii, nici esențele ce o compun, nici starea vegetației, nici calitatea pământului, nici clima locală, nici necesitățile consumațiunii locale. Pentru seminceri nedeterminând calitatea și vârsta, atât prin uz cât și prin circulare ministeriale, s'a hotărât a fi numai de 15 ani, anulând prin această dispozițiune unul din scopurile principale ale opririi semincерilor, adică de a regenera pădurile prin reînsemnarea naturală.

Pe lângă aceste vițiuni ce se află chiar în lege, n'a existat nici un control de oameni speciali, cari să privegheze la aplicarea ei și cari să facă a se respecta oarecari dispozițiuni relative la paza lor.

Astfel exploatarea parchetelor se făcea neregulat, nu se urmă ordinea prevăzută în planuri; după exploatare se băgau vite cari rodeau vlăstarul; la munte se tăia numai bradul, lăsând semincерii de fag; și astfel bradul, neavând facultate de a da din tulpină, dispărea de pe munții Moldovei.

Legea din 1847 pentru pădurile de dincoace de Milcov oprește cu desăvârșire ori ce exploatare într'însele, însă în cele din urmă linii acordă dreptul de a se tăia lemne pentru trebuințe publice.

Această lege cuprinde două vițiuni, cel dintâiu oprirea cu desăvârșire a exploatării. Parte dintr'însele trecuse peste terminul exploatabilității și materialul păduresc cădea în stare de depericiune, iar parte erau lipsite de tăierile necesare pentru ameliorarea reclamată de starea arboretului.

Al doilea vițiu era că, sub motiv de lucrări publice, se comiteau tăierile cele mai neregulate, pentru că la aceste liberări nu se avea în vedere decât trebuința. Apoi nu există nici un control, de oare ce nu există o administrațiune specială, nici măcar o poliție pădurară.

Pe lângă aceste vițiuni, trebuie să adaogem că în toată România a existat regimul islazurilor de pășunare în pădure, nepăsarea locuitorilor, slaba pază, cupiditatea arendașilor și a egumenilor.

Dacă România mai posedă astăzi păduri, o datorește numai excesivei fertilități a pământului și condițiunilor climatice, așa de favorabile pentru vegetația lemnelor.

Tocmai la anul 1851 s'a înființat un serviciu pentru pădurile de dincoace de Milcov, compus din trei silvicultori francezi, cari au format în spațiu de trei ani mai mulți silvicultori indigeni și au făcut memoriuri asupra unui număr destul de însemnat de păduri.

Acești silvicultori străini au părăsit țara la 1853, când cu ocupația armatei Rusiei, iar serviciul silvic cu silvicultorii indigeni n'a fost reînființat decât la 1855; însă nu există nici o direcție în lucrările lor, și astfel până la 1857 n'au făcut nici o lucrare.

Tocmai la anul 1860 s'a înființat un serviciu central special, și îndată s'au luat mai multe măsuri pentru conservarea pădurilor, pentru regularea tăierilor de lemne în trebuințe ale Statului, pentru constatarea și urmărirea delictelor

pădurești, pentru regularea pazei pădurilor, pentru ridicarea planurilor și amenajarea lor, pe baza cărora s'au pus în 1863 în exploatare un număr de 14 păduri. Apr. 28 (10)

La 1862 aceste măsuri s'au introdus și în partea de peste Milcov, unde s'au înființat silvicultori din cei cari terminaseră studiile lor în școala specială de silvicultură care a existat în București dela 1860 până la 1862.

Nestabilitatea acestui serviciu, care a fost suprimat în mai multe rânduri, a făcut ca el să nu poată urmări cu succes lucrările începute. Astfel în anul 1863 a fost desființat de două ori și apoi reînființat, spre a se desființa din nou în 1864. În sfârșit, tot în anul 1864 a fost reînființat, și îndată el a regulat amenajarea a 54 păduri, din cari, pe lângă cele puse în exploatare în anul 1863, numai . . . s'au pus în exploatare, asigurând un venit de 1.025.978 lei pe fiecare an.

Lucrările începute de acest serviciu merg încet, din cauza restrânsului număr al agenților silvici și din lipsa unui cod pădurar, care să specifice modul exploatărilor pădurilor, constatarea, urmărirea și pèdepsele pentru delictele pădurești, să reguleze o poliție pădurară, să puie o restricție la enormele destupări de păduri ce se practică neîncetat, să așeze în fine bazele unei administrații legale a proprietății pădurare.

Punerea în exploatare a pădurilor de dincoace de Milcov s'a făcut pe baza numai că s'a trecut în buget o sumă ca venit din păduri, fără însă a se face o lege specială, prin care să se abroage cea încă în ființă din anul 1847, care oprește cu desăvârșire ori ce exploatare de păduri.

Numărul cel mare al proprietăților Statului, care s'a adăos prin secularizarea moșiilor zise închinat, brâncovenești și chinoviale, embaticurile, ecaretele, viile și pădurile, importanța acestor avuții ale Statului, necesitatea ca administrația lor să fie priveghiată de aproape, complexitatea materiilor de administrat, precum :

1. constatarea tuturor proprietăților Statului,
2. formarea statisticei lor,
3. facerea planurilor economice,
4. regularea embaticurilor,
5. exploatarea tuturor acestor proprietăți prin darea în antrepriză sau în regie,
6. apărarea drepturilor proprietăților Statului,
7. urmărirea proceselor,
8. conservarea, regularea, amenajarea și exploatarea pădurilor,

reclamă imperios ca administrația, căreia i se vor încredința aceste bogății ale Statului, să fie condusă de un serviciu, care să poseadă toate cunoștințele ce reclamă fiecare ramură ce o compune.

Este dar necesar a se institui o administrație specială, separată de aceea a Ministerului de Finanțe, care este împovărată de lucrări atât de numeroase, o administrație în fine liberă în exercițiul ei, supusă unui control sever și având

1866

Apr. 28 (10) a da o socoteală exactă de gestiunea acestei averi; rămânând însă ca încassările veniturilor să se facă tot prin Ministerul Finanțelor.

Pe teritoriul Basarabiei reîncorporate în virtutea Tractatului din 30 Martie 1856 se află 40 comune numite colonii, cari se administrează încă după niște statute încheiate de guvernul imperial al Rusiei și cari conțin mai multe scutiri și privilegii cari le sustrag de la legea comună.

Cele mai principale din aceste scutiri și drepturi sunt:

1. Apărarea de militari și dorobanți.
2. Dreptul de a-și alege subprefecți.
3. Apărarea de darea personală, șosele, foncieră și transmitere.
4. Dreptul de a se bucura fiecare familie de câte 50 desetine pământ (ca la 112 pogoane).

5. Plățile către Stat ale coloniștilor consistă în 2 lei și 12 parale de desetină de pământ și în 4 lei și 8 parale de individ parte bărbătească, pentru întreținerea autorităților administrative; cu toate că prin statutele lor se obligă și la dările acestea:

1. A plăti anual după trecerea anilor de scutire câte lei 70 de familie; și
2. Darea banilor pentru întreținerea comunicațiilor pe uscat și apă, dar care nu s'a respectat până astăzi.

Pe lângă cele 40 colonii, se mai află și 22 sate numite domenii, cari se mai administrează și acestea după niște statute, deosebite de ale coloniilor numai în ceea ce se atinge de plățile către Stat și cari sunt:

Lei	Par.	
100	18 $\frac{3}{5}$	ca capitații de fiecare familie;
9	33 $\frac{3}{5}$	darea de pământ de fiecare suflet parte bărbătească cari au câte 30 desetine familia (ca la 67 $\frac{1}{2}$ pogoane).
5	6	sub denumire de dare obștească de fiecare suflet parte bărbătească.
115	18 $\frac{1}{5}$	

Precum se vede, situația acestor colonii și domenii este cu totul deosebită de aceea a celorlalte comune din țară; și, în fine, este cu totul neregulată, pentru că până astăzi nu se cunoaște pozitiv nici chiar întinderea terenelor pe cari se află aceste colonii și domenii; ceea ce aduce un prejudiciu foarte însemnat nu numai tezaurului public, dar chiar administrației generale a țării. Guvernul este preocupat de proiectele de legi ce trebuie a se elabora pentru regularea acestor colonii și domenii.

Statul român, având un însemnat număr de moșii și ecarete, transacțiuni de tot felul: darea în arendă a moșiilor și închirierii acaretelor, exploatarea pădurilor și alte antreprize de utilitate publică, rezultă din aceste operații o mulțime de cesiuni litigioase, cari cer imperios ca Statul să fie reprezentat înaintea autorităților competente, spre a justifica drepturile sale asupra obiectului în litigiu.

Moșiile Statului se găsesc expuse la uzurpări de către vecinii răzeși și la

sporire de procese din an în an, din cauză că cea mai mare parte sunt nedelimitate, Apr. 28 (10) nu au încă semnele de hotare stabilite prin hotărnicii și ridicări de planuri după documente sau vechi stăpânire, și la multe moșii de ale mănăstirilor secularizate zise închinat lipsesc documentele, înstreinate fiind de foștii egumeni greci.

În astă stare de lucruri, cu gestiunea unui așa mare număr de proprietăți, Statul a trebuit a aviză la mijloacele de conservare a proprietăților și reprezentării lui înaintea justiției în cauzele relative la proprietăți și altele. Așa, prin legea din anul 1861, s'a instituit pe lângă serviciul contencios o eforie de trei avocați, a căreia misiune eră de a dirijă procesele Statului, a provoca pe cele de interesul fiscalului, a pleda cauzele de mai mare importanță și a da instrucțiuni pentru celelalte corpuri de avocați curenți, distribuiți pe fiecare județ câte unul, pentru a reprezenta Statul, apărându-i drepturile în ori ce proces pendinte la autoritățile locale; iar pentru delimitarea moșiilor prin hotărnicii și ridicări de planuri, verificări de lucrări ingineresti și aduceri la îndeplinire de hotăriri definitive, Statul pentru toate aceste lucrări n'a prevăzut decât trei ingineri hotarnici cu câte un ajutor topograf. Experiența însă a dovedit că acești ingineri n'au putut a se ocupa de hotărnicii, fiind împiedicați în tot timpul de vară de alte lucrări urgente, sorocite de tribunale, precum ridicări de planuri, aduceri la îndeplinire, verificări de acte hotărnicesti ale proprietăților vecine cu moșiile Statului și altele.

Eforia s'a redus la doi membri, ceea ce face ca, în caz de divergență de opinie între efori, scopul legiuitorului, de a avea un aviz al consiliului, să nu se poată împlini. Corpul de avocați în anul 1865, prin decretul fostului Domnitor, s'a redus, numindu-se un avocat pe câte două și trei județe.

În adevăr, după starea de sleire în care s'a găsit tezaurul public la 11 Februarie, nu ne-am putea gândi decât la cele mai mari economii posibile în bugetul Statului; dar în unele cazuri aceste economii pot fi mai mult în prejudiciul fiscalului; astfel este cu reducția avocaților, care s'a făcut nu în vederea împuținării proceselor, și de aceea trebuința reclamă imperios încă un adaos de avocați la județele acelea, unde depărtarea locului și procesele mai numeroase fac imposibil ca un avocat să pledeze în aceeași vreme procesele Statului în câte trele județele.

Este evident că, dela secularizarea mănăstirilor din toată țara, procesele încă au trebuit a mai spori și ocupațiile avocaților s'au înmulțit, privind pe Stat procesele acelor mănăstiri ce erau pendinte la instanțele judiciare. Cu legea rurală, prin care afacerile pendinte la comitetele permanente se pledează tot de acești avocați, cu legea de organizație judiciară, prin care, instituindu-se judecătoria de plasă, urmează neapărat ca tot ei să reprezente pe Stat dinaintea acestei jurisdicțiuni, mai sunt încă și procesele celorlalte ministere cari se pledează tot de acești avocați.

Pe lângă acestea, codicele civil, dimpreună cu procedura, cere ca Statul să fie reprezentat în interesele sale la estimațiile imobilelor, cari se afectă la o garanție către Stat sau la ori ce transacțiune.

1866

Apr. 28 (10)

După statisticele de starea proceselor, sunt rămase în lucrare până la finele anului 1865 un număr de 1.695, afară de 298 de hotărîri de aduceri la îndeplinire; cele hotărîte în cursul aceluia an până astăzi sunt 221, dintre cari 116 în favor, iar 105 în defavor, cari toate s'au apelat la instanțele superioare. Statul însă numai din hotărîrile Curților apelative din acel an și până astăzi, puse în executare, este în drept a încasa dela debitorii condamnați o sumă de Lei 2.486.963 par. 6.

Dintr'această situațiune rezultă într'un mod învederat imposibilitatea materială de a putea advocații, după sistemul de astăzi pe câte două și trei județe, să întâmpine toate afacerile Statului la terminile fixate de tribunale, găsindu-se mai adesea în trista pozițiune de a cere amânarea proceselor, unele chiar de interesul Statului de a fi rezolvate cât mai neîntârziat.

Tot asemenea se poate zice și pentru inginerii hotarnici, că abia pot să îndeplinească lucrările urgente după sorocirile tribunalelor, fără a le prisosi timp de a se ocupa cu studiarea documentelor pentru întreprinderea de hotărnicii.

După starea care ne arată practica lucrului, cea mai mare parte din procese și cele mai complicate vin de acolo, că nu sunt decât un prea mic număr de moși hotărnicite definitiv.

Așa dar, pentru împuținarea proceselor și pentru o mai bună conservare a proprietăților și a reducerii în acelaș timp a cheltuielilor pe viitor, nu poate fi alt mijloc mai eficace, spre a ajunge la acest rezultat, decât hotărnicindu-se moșiile nedelimitate. Prin aceasta Statul va profita îndoit, căci proprietățile nu vor mai fi expuse ca până acum la uzurpări, căci procesele vor merge, în adevăr, împuținându-se, și astfel se vor putea realiza mari economii, prin reducerea numărului de advocați în permanență.

Preocupat de această idee, guvernul s'a gândit că nu poate ajunge la un asemenea rezultat de economie decât fixând pentru câțiva ani în bugetul Statului o sumă oarecare, afectată special pentru a se da în antrepriză la hotarnici ingineri particulari delimitarea moșiilor Statului prin hotărnicii și ridicări de planuri topografice, conform legiurii în ființă. Cu modul acesta, și numai astfel, Statul va împuțina procesele, proprietățile vor fi mai bine păstrate, putându-se realiza atunci și cele mai mari economii, rămâind ca inginerii hotarnici actuali să se ocupe cu aducerile la îndeplinire și celelalte lucrări de hotărnicii pendinte la instanțele judiciare și cu toate verificările actelor, ca și până acum.

După numeroasele creațiuni și nemăsuratele cheltuieli cari au adus tezaurul public în discreditul și strâmtorarea cea mai mare, guvernul precedent a avizat la crearea unui impozit indirect. La 5 Decembrie 1864 s'a promulgat legea pentru vânzarea tutunului și a tabacului ca drept exclusiv al Statului.

Această lege, care după credința legiuitorului promitea mari beneficii, dar care după natura ei urmă ca să aducă un sdruncin general, atât în interesele comerțului privat cât și în cultura tutunului, care abia ajunsese a se desvoltă,

cu introducerea ei pentru prima oară pe pământul României, prezentă dificultăți demne de un studiu mai serios.

Dela 25 Ianuarie, apreciind această dificultate, propuse a amâna punerea ei în lucrare până la 1 Mai 1866 și a preleva până atunci o taxă asupra tutunurilor cari s'ar introduce din străinătate. Transformată în proiect de lege, această propunere se votă de Camera legislativă la 9 Iunie 1865 și se trimise în examenul corpului ponderator.

Dar repede schimbare a Ministerului a adus și schimbarea acestui sistem. Noul Minister dela 14 Iunie retrage proiectul citat dela votul Senatului și, în puterea art. 3 din Statut, după simplul aviz al Consiliului de Stat, la 3 Iulie 1865, prin decret, promulgă o lege, prin care se pune în aplicare legea primitivă cu modifițiuni esențiale chiar dela 1 August.

Modificațiunile admise au transfigurat bazele fundamentale ale legii.

Fără a prevedea și a calcula consecințele funeste ale unei sisteme vițioase, nepunând în lucrare împachetarea, care putea fi singurul mod de garanție pentru un folos probabil, a făcut ca monopolul să fie rezervat Statului numai cu numele, iar în realitate lăsat la discrețiunea detailiștilor vânzători de tutun.

După această sistemă nenorocită, Statul s'a angajat a plăti posesorilor de tutunuri și tabacuri mărfurile lor, a le da o indemnizație de 15% pentru pagubele comerțului lor și apoi a le vinde iarăși lor aceeași marfă, încărcată cu o taxă și cu o scădere de 20%, ceea ce constată, după calculele cele mai elementare, o pagubă invederată.

Pe această cale intrând, regia, cu o administrație improvizată, fără regulamente de ordine și de disciplină, fără oameni de specialitate, fără o sistemă studiată, fără preparative de mijloace și localuri, a intrat într'un dedal de confuziune, de abuzuri și de risipă.

Luarea tutunurilor pe comptul regiei s'a efectuat prin comisiuni de exper-tize numite ad-hoc la fiecare district; acestea au clasificat calitățile diverse, după cari s'a regulat despăgubirea posesorilor. Această operațiune a dat loc la abuzuri necalculabile: s'au primit tutunuri stricate și fără nici o valoare, s'au estimat tutunuri de calități inferioare ca superioare și nu s'a stabilit nici o regulă prin care să se poată controla clasificățiunea făcută de aceste comisiuni, încât a rămas câmpul deschis pentru tot felul de fraude. Magazinerii, în genere numiți fără garanții, au putut să amestece calitățile, sustrăgând pe cele superioare și punând în locurile cele inferioare.

Ministerul actual, îndată după instalarea sa, a numit comisiuni pe la toate depozitele, spre a constata calitatea și starea de conservare a mărfurilor.

Până astăzi însă n'a primit rezultatul constatărilor și de aceea nici nu poate cunoaște cu certitudine, dacă mărfurile ce posedă astăzi în magazine valorează capitalul ce a debursat, și cari pot fi perderile asupra mărfurilor cari se zice că sunt avariate.

După ce s'a împovărat cu modul acesta Statul cu o marfă destinată a se

1866

Apr. 28 (10) vinde în consumațiune cu un profit oarecare, nu s'a stabilit nici o măsură eficientă spre a asigura această manipulațiune. Detailiștii, cumpărând marfa brută după tarifa regulată, au profitat de anomalia și de nomenclatura legii, spre a trafica atât pe fisc cât și pe consumatori; pe fisc prin introducerea contrabandei și pe consumatori prin amestecarea diverselor sorturi de tutun, ceea ce a produs și produce o nemulțumire generală în țară.

Astfel, după ce consumatorii s'au pus în stare de a fi mereu traficați de către detailiști, apoi și Statul se vede expus a vede periclitându-se mărfurile sale în magazine, fără a le putea vinde.

O repede aruncătură de ochi asupra cifrelor poate demonstra adevărul acestor aserțiuni.

Dela 1 August 1865, Statul s'a făcut posesor peste o sumă de 1.538.150 ocă de tutun (438.428 ocale tutun turcesc și 1.099.722 indigen).

Dela această epocă până la finele lui Martie, în 8 luni, s'au consumat abia 446.069 ocale, dintre cari numai 111.036 ocă de calități superioare.

Din această cifră se poate vede cât de mare a fost fraudă prin contrabandă; căci, dacă s'ar admite măcar a zecea parte din populațiunea României ca consumatoare de tutun, câte $\frac{1}{2}$ ocă de individ pe lună, ar fi trebuit să se consume cel puțin 1.600.000 ocale în 8 luni.

Prin urmare, dacă ar fi să se aștepte rezultatele consumațiunii tot după această proporțiune și pe viitor, ar trebui încă un timp de 2 ani cel puțin ca să poată consuma toate tutunurile aflătoare astăzi la regie.

Pentru mărfurile primite la regie și pentru indemnizarea comercianților, s'a angajat un capital care, împreună cu procente, se urcă la 19.600.000 lei (în bonuri și numerar). După tarifa adoptată pentru vânzare, s'a calculat a se scoate pe mărfurile cumpărate 36.500.000 lei; dar din vânzările operate la regie în aceste opt luni s'au incassat 7.274.895 lei (3.869.888 tutun turcesc și 3.405.007 indigen), din cari s'au plătit în bonuri, capital și procente, 2.111.000 lei și în numerariu 2.737.800 lei, iară cheltuielile s'au urcat la 1.140.500.

Prin urmare, după această normă, ar trebui încă doi ani fiscalului, ca să scoată capitalul său, plus dobânzile cari trebuie să le poarte, plus capitalul ce cată să mai bage spre manipularea monopolului.

Astfel situațiunea tezaurului are de perspectivă:

- I. A debursa Lei 14.489.444,10 spre achitarea bonurilor emise, cea mai mare parte cu scadența în August viitor.

- II. A suferi sarcina bugetului special, care se urcă la pe an.

- III. A face imediat un vărsământ cel puțin de 4.000.000 lei pentru cumpărarea recoltelor anului 1865.

În fața acestei situațiuni, guvernul actual, deși în principiu este pentru desființarea acelui monopol, dar până a afla mijloacele prin cari să poată desface mărfurile ce le are acum luate, fără o mare pagubă, se vede nevoit încă a-l mântine.

Dar văzând vițiozitatea actualului sistem, văzând urgența de a se pune o stavilă fraudelor ce se comit, atât în paguba fiscoi cât și a consumatorilor, toate greutățile de aplicațiune ce le prevede, a venit la măsură spre a trece peste decretul dela 3 Iulie 1865 și a pregăti punerea în lucrare a dispozițiunilor primitive ale legii din 1864, prin împachetarea tutunurilor și darea lor astfel în consumațiune.

Conform cu dispozițiunile legii dela 26 Noemvrie 1864, s'a instituit o Cassă specială de depuneri și consemnațiuni, care a început a funcționa dela 1 Ianuarie 1865. Scopul acestei instituțiuni a fost de a concentra la un loc depunerile și consemnațiunile din toată țara, de a pune în circulațiune acele sume ce până aci rămaseră neproducătoare și de cari nici depunătorii nici păstrătorii nu puteau profita, lipsind societatea de beneficiul unui numerariu însemnat, care prin neîntrebuințarea lui reprezintă un capital mort.

Prin instituirea Cassei de depuneri și consemnațiuni, aceste capitaluri moarte și neproductive s'au pus în circulațiune; s'a asigurat depunătorilor un venit proporționat și s'a creat Statului un venit progresiv.

Din darea de samă a Cassei de depuneri și consemnațiuni despre operațiunile sale în cursul anului 1865 rezultă, că beneficiul realizat chiar în anul dintâiu, după deducțiunea tuturor cheltuielilor de administrațiune, s'a suit la cifra de Lei 113.000, care s'a vărsat în cassa tezaurului; că după toate prevederile, beneficiul anului curent va ajunge cel puțin la o sumă întreită, și poate mult mai mare încă, dacă va crește, precum este probabil, suma operațiunilor sale. Prin grabnica restituire a depunerilor la ori ce cerere, prin plata exactă a procentelor și prin repede expediere a lucrărilor, această instituțiune a câștigat în scurtul timp al existenței sale încrederea publicului. O sumă de peste 20 milioane, care fără această instituțiune ar fi rămas neproductivă în diferitele casse, s'a redat circulațiunii și a contribuit la alimentarea producțiunii, venind cu o sumă de 12 milioane în ajutorul Statului cu o dobândă fixată la $7\frac{1}{2}\%$.

Rezultatul dobândit este, fără îndoială, destul de satisfăcător, dar succesul nu exclude ameliorarea, și Cassa de depuneri și consemnațiuni, printr'o complectare a legii dela 26 Noemvrie 1864, este susceptibilă de mari îmbunătățiri. Spre acest scop s'a prezentat fostei Adunări legislative un proiect de lege, care, din nenorocire, nu s'a luat în desbatere, menit a procura acestei instituțiuni o dezvoltare naturală, prin care singură va putea produce Statului și societății toate avantajele ce se pot aștepta dela asemenea instituțiune. Ideea pe care este bazat acest proiect de lege, este a se acorda Cassei de depuneri și consemnațiuni facultatea de a putea cumpăra și vinde, la caz de trebuință, obligațiunile Statului. Prin această facultate acordată Cassei de depuneri, se va restabili creditul Statului, se va sui cursul obligațiunilor și posesorii unor asemenea obligațiuni le vor putea preface în ori ce moment în numerariu. Această înlesnire va îndemna publicul a da totdeauna preferință Statului pentru plasarea sumelor ce le va avea disponibile.

1866

Apr. 28 (10)

Afară de aceasta, se vor mări și beneficiurile Cassei de depuneri și prin urmare veniturile Statului, fiindcă nu poate fi îndoială că va revinde obligațiunile cumpărate, al căror curs l-a suit, cu un preț mai mare.

Luarea în considerațiune a acestui proiect de lege este cu atât mai mult de dorit, că va trebui la restabilirea și consolidarea creditului Statului, dela care atârnă reușita tuturor operațiunilor financiare.

Curtea de compturi, dintre compturile primite dela desființatul Minister de control pe diferiți ani și din cele primite dela deosebite ministerii și cassierii până astăzi, a revizuit și hotărât un număr de 210, din cari:

114 compturi hotărâte și pronunțate sentința lor;

96 idem cercetate și puse în discuțiunea secțiunilor respective.

210

Se află în lucrare încheierea exercițiului 1860, în întregul său, cu toate ministériile; mai sunt 327 compturi în cercetare, împreună cu gestiunea anului 1864; iar pentru anii 1862—1863 compturile nu sunt trimise încă, fiindcă verificarea lor nu s'a putut termina de Ministerul Finanțelor.

Sumele incassate de Comitetul de lichidare al obligațiunilor rurale dela 23 Aprilie 1865 până la 23 Aprilie 1866, se urcă la Lei 26.855.569 4 p.

Adică: din răscumpărarea clăcii și dijmei » 25.666.263 1 »

Din vânzarea productelor din magazii de rezervă . » 1.148.714 23 »

Dela nevolnici, pentru casă și grădină » 40.591 20 »

Total egal . . . Lei 26.855.569 4 p.

Sumele răspunse se urcă la » 21.591.180 25 »

Adică: în procente pe semestrul I dela 23 Aprilie 1865

până la 23 Octomvrie 1865 » 11.390.184 5 »

Idem pe semestrul II dela 23 Octomvrie 1865 până la

23 Aprilie 1866 » 9.842.611 23 »

Pentru confecționarea obligațiunilor rurale » 355.117 27 »

Leafa pe 4¹/₂ luni a doi copiiști, ce s'au numit pentru copiarea listelor după cari au a se înscrie obligațiunile definitive » 2.700 — »

Pentru diferite obiecte » 567 10 »

Total egal . . . Lei 21.591.180 25 »

Numerar în seara de 23 Aprilie 1866 » 5.264.388 19 »

Obligațiunile au sosit abia acum în București, din cauza întârzierii fabricațiunii lor. Comitetul se ocupă acum cu pregătirea lor, prin numerotarea și subscrierea lor. Îndată ce se va termina această operațiune, se vor distribui celor în drept.

Spre înlesnirea proprietarilor, guvernul a luat dispozițiunea ca distribuirea să se facă în trei locuri: la București, la Iași și la Craiova. .

La 10 (22) Octomvrie 1865 fostul Ministru de Finanțe, cu avizul Consiliului de Stat și cu autorizațiunea Consiliului de miniștri, a încheiat cu d-nii A. de Hertz și I. Löbel, reprezentanții mai multor capitaliști din London și Paris, o convențiune relativă la instituirea în Principate a unei bănci de scompt și de circulațiune cu dreptul exclusiv de a emite bilete de bancă.

La 17 (29) a aceleiaș luni, această convențiune a fost confirmată și promulgată de fostul Domnitor, prin decretul său No. 1.379, fără concursul puterilor legiuitoare și numai în virtutea art. 3 din Statut.

Conform art. 4 din actul de concesiune, banca urmă a începe să funcționeze în București și Galați patru luni dela confirmarea concesiunii, adică la 1 Martie 1866 st. n.; și după art. 6, banca se va considera ca constituită când comisarii guvernului vor fi verificat și constatat existența în cassele băncii a unui capital de 10 milioane franci, reprezentând primul vărsământ din capitalul nominal de 40 milioane franci, prevăzut de art. 5.

La preschimbarea acestei concesiuni, devenită definitivă prin promulgarea oficială, convențiunea prin art. 20 îndatorează pe concesionari a depune la tezaur drept cauțiune un milion franci în contra unei recepise a Ministrului Finanțelor, care să stea la tezaur fără dobândă până la îndeplinirea stipulațiunilor art. 6, relativ la constituirea băncii.

Cauțiunea prevăzută de art. 20 s'a și depus la tezaur de către concesionari la 19 (31) Octomvrie, după cum se constată din recepisa Ministerului de Finanțe cu această dată.

La 30 Ianuarie 1866, guvernul trecut, cu decretul No. 107, a și numit comisarii prevăzuți de art. 9 din actul de concesiune.

Acești comisari, prin procesele-verbale din 14 și 16 Fevruarie din urmă, au constatat îndeplinirea de către concesionari a stipulațiunilor art. 6 și au declarat că banca trebuie a fi considerată ca constituită.

Aceasta este situațiunea în care a găsit guvernul dela 11 Fevruarie concesiunea băncii; adică o concesiune făcută de guvern în virtutea dreptului ce a crezut că-i dă art. 3 din Statut și punerea în lucrare a acestei concesiuni.

La 1 Martie st. n., epoca constituirii băncii și la care trebuia a se restitui concesionarilor cauțiunea de un milion franci, Ministerul de Finanțe, în lipsă de mijloace pecuniare, căci depozitul făcut de concesionari la încheierea convențiunii s'a întrebuințat de fostul guvern în cheltuielile sale chiar îndată după depunerea lui, s'a văzut nevoit a uză de facultatea ce-i dă alineatul din urmă al art. 20 din concesiune și a eliberat băncii, în contra cauțiunii, un bon de tezaur pe termen de 6 luni, purtând dobânda de 8 %.

În această stare aflându-se lucrul, Senatul în urma unei petițiuni subscrise de mai mulți comercianți, a dat la 9 Martie un vot în privința aceasta în cuprinderea următoare:

„Concesiunea băncii este dată în mod neconstituțional și, prin urmare, petițiunea se recomandă guvernului“.

1866

Apr. 28 (10)

Deodată cu comunicațiunea acestui vot al Senatului, s'a prezentat domnului Ministru de Externe protestul ce d-l Agent și Consul general al Franciei i-a adresat în numele guvernului său, protest motivat de mai sus menționatul vot al Senatului și prin care declară că: «în răspunsul său la Mesagiul de deschidere, Senatul precum și Adunarea au mulțumit Principelui Cuza pentru această concesiune, că prin urmare Senatul s'a contrajudecat în ședința dela 9 Martie și că-și face toate rezervele de drept și de justiție relative la despăgubirile, daune și interese, la cari concesionarii băncii vor avea dreptul.»

Guvernul, luând în băgare de samă toate aceste împrejurări și având în vedere responsabilitatea ce a lăsat Senatul asupra-i prin formularea votului său că: *Concesiunea băncii este dată în mod neconstituțional și, prin urmare, petițiunea să se recomande guvernului*, fără a se preciza și urmarea ce va trebui a se da votului emis, concesiunea fiind deja în lucrare, guvernul, zicem, considerând totdeodată că banca s'a abținut până acum de a intra în exercițiul privilegiului de a emite bilete de bancă, s'a oprit de a lua ori ce deciziune în această privință; căci, dacă am consulta tradițiunile constituționale ale altor State, am vedeă că un vot emis în așa mod de către un corp legislativ asupra unui fapt îndeplinit nu are alt efect decât acela al unui vot de blam ce se dă Ministerului călcător legii și tragerea lui la răspundere.

Nu încapă îndoială că, dacă guvernul dela 11 Fevruarie ar fi oborât concesiunea băncii pe baza menționatului vot al Senatului, el luă asupra-i toate consecințele acestei anulări, consecințe cari puteau fi grave pentru interesele fiscale ale țerii. Guvernul și-a rezervat dar facultatea de a supune acest caz aprecierii onorabilei Adunări de astăzi, care se află mai în pozițiune a se pronunța în privința lui cu toată neatârnairea de opiniune cerută într'o așa gingașă cestiune.

Din cele precedente, atât din darea de samă generală asupra situațiunii finanțelor țerii, cât și din examinarea diferitelor ramure ce compun administrațiunea finanțelor, s'au putut vedeă cauzele cari au produs o stare de lucruri, ale cărei efecte inevitabile nu au putut fi altele decât secarea resurselor, aglomerarea datoriilor și sleirea creditului public.

Lipsa unui institut de credit, care ar fi putut veni în ajutorul Statului, a contribuit încă a grăbi catastrofa. Discreditul tezaurului public n'ar fi putut lua nici odată acele dimensiuni ce le înfățișează astăzi, dacă operațiunile financiare ar fi fost sprijinite de o bancă de scompt și de circulațiune, de un institut a cărui misiune este de a immulți mijloacele de schimb, de a mobiliza capitalurile, de a activă circulațiunea fondurilor și de a înlesni prin mijlocirea sa toate transacțiunile.

Dacă pe de o parte recunoaștem că cauza principală a relei situațiuni financiare provine din reaua administrare a fondurilor publice, trebuie pe de altă parte să ținem compt și de alte împrejurări cari au contribuit a mări răul. Immediata aplicare a legii rurale, fără nici o pregătire necesară, a avut de rezultat că o mare parte a pământului a rămas în anul trecut necultivat; timpul verii

și toamnei trecute în toate părțile României n'a fost favorabil pentru cultura Apr. 28 (10) pământului; de aci a rezultat o recoltă nesuficientă și este cunoscut că, pentru un Stat agricol, cum este România, recolta este de cea mai mare însemnătate, fiindcă toate transacțiunile atârnă de dânsa. Consecințele relei recolte a anului trecut au trebuit a se resimți mai repede, mai intensiv și mai în genere, fiindcă a lipsit un institut de credit, care ar fi putut veni în ajutorul cultivatorilor, și ori cum, ar fi micșorat lipsa numerarului.

Bugetul general al Statului pentru exercițiul curent 1866 nefiind încă votat, legea de finanțe după care avem a ne regulă în acest exercițiu este bugetul anului 1865.

Veniturile prevăzute prin bugetul anului 1865 sunt în sumă de Lei 159.166.677, cari se compun din Lei 131.866.967 venituri ordinare și lei 27.299.710 venituri extraordinare; iar cheltuielile în sumă de Lei 158.610.220, de unde ar rezulta un excedent de venituri de Lei 556.456.

Acest rezultat ar fi destul de satisfăcător, dacă cifrele trecute în partea veniturilor ar fi un adevăr. Din nenorocire nu este astfel.

Astăzi, când mai toate operațiunile exercițiului 1865 ne sunt cunoscute, putem rectifica cifrele și trebuie să reducem din previziunile bugetului o sumă de Lei 14.183.992, astfel că veniturile se reduc la suma de Lei 144.982.685. Pe de altă parte, cheltuielile au primit o adăogire de Lei 32.017.808 prin deschidere de credite suplimentare și extraordinare în cursul anului 1865, din cari 28.844.351 deschise de Consiliul de miniștri și 3.173.457 prin Cameră.

Așa dar, bugetul exercițiului 1865, departe de a realiza excedentul prevăzut de Lei 556.456, se încheie cu un deficit de Lei 46.208.800.

Acest deficit se mărește cu deficitul analog al celor dintâi patru luni ale anului curent, în cari am mers cu bugetul anului trecut, și astfel ne aflăm în momentul actual în fața unui deficit de Lei 51.956.065 par. 14.

Spre acoperirea deficitului de Lei 51.956.065 par. 14 s'a destinat:

1. Împrumutul național de 30 milioane, care reprezintă în efectiv Lei 24.000.000

Din acest împrumut s'a realizat numai o sumă de Lei . . și urmează ca restul să se îplinească sau în țară sau în străinătate.

2. Restul din împrumutul de 40 milioane votat la 2 Fevruarie și neefectuat, cu scăderea împrumutului național » 16.000.000

3. Anularea anuităților și anume:

A împrumutului de 93 milioane Lei 9.300.000 }
A drumului de fier la Giurgiu » 4.456.620 } » 13.756.620

Total . . Lei 53.736.620

Afară de aceasta, vor veni încă în ajutorul situațiunii financiare reducățiunile ce se vor putea face din bugetele cheltuielilor diferitelor ministerii.

În fapt, numai anularea anuităților în sumă de 13.756.620 lei și eventualele reducățiuni din cheltuielile bugetare pot fi admise ca o îmbunătățire a situațiunii

1866

Apr. 28 (10) financiare, pe când crearea unor datorii nouă, precum este împrumutul național de 30 milioane, nu poate fi socotită decât ca o ușurare momentană a tezaurului, ca o operațiune financiară cu scop de a prelungi termenul plății. Contractarea unor împrumuturi, dacă nu este impusă printr'o necesitate imperioasă, dacă împrumuturi nouă nu sunt destinate pentru un scop de utilitate publică, este numai atunci o operațiune avantajoasă, când condițiunile contractării sunt mai avantajoase decât condițiunile împrumutului ce este destinat a înlocui. Singurul mijloc de a ajunge la scopul dorit, la prosperitatea finanțelor, este de a restabili echilibrul bugetului Statului prin reducțiunea cheltuielilor și prin sporirea veniturilor în limitele putinciosului.

Îndreptarea situațiunii financiare nu se poate improviza, și ne-am face iluziune dacă ne-am închipui că prin operațiuni de finanțe vom putea schimba îndată starea lucrurilor și prefăce un deficit în excedent. Nu încăpe îndoială că anul 1866 se va solda încă cu un deficit simțitor, chiar cu reducțiunile propuse în bugetul cheltuielilor, fiindcă în timp de patru luni am mers cu bugetul anului 1865, și va trebui a ne mulțumi dacă vom putea constată la finele anului o notabilă micșorare a deficitului în comparațiune cu deficitele trecutului. Numai cu timpul vom putea ajunge la echilibrarea bugetului. Dar și acest echilibru nu poate fi ținta noastră după urmă, ci va trebui să ajungem treptat la un excedent al veniturilor, căci numai astfel vom putea scăpa de sarcina unei datorii care apasă finanțele țerii și îngreuează prin plată de procente bugetul cheltuielilor Statului.

Va trebui dar să căutăm încă un mijloc spre ușurarea bugetului și spre a putea întrebuința o parte din resursele noastre pentru exploatarea avuțiilor naturale ale țerii, pentru îmbunătățirea agriculturii, pentru progresul industriei și pentru prosperarea comerțului.

Statul posedă o mulțime de proprietăți imobile, cari sau nu produc nici un venit, sau produc un venit atât de mic în cât nu se află în nici o proporțiune cu valoarea lor. Aceste imobile reprezintă un activ neproducător; ar trebui dar ca Statul să se desfacă de ele, fiindcă veniturile lor nu sunt în raport cu procentele ce le plătește tezaurul public pentru datoriile contractate. Vânzarea acelor imobile, cari produc un venit neproporționat, se va putea efectua treptat, la timp favorabil, și productul vânzării va trebui a se afecta exclusiv la stângerea datoriei publice.

O parte foarte însemnată a veniturilor Statului este absorbită prin plata pensiunilor. Numărul pensionarilor a crescut din an în an și sumele alocate pentru acest scop au luat niște dimensiuni progresive, cari nu se află în nici o proporțiune cu veniturile și cu celelalte cheltuieli ale Statului. Procesele-verbale ale trecutelor sesiuni ale Corpurilor legiuitoare pot constată, că votarea de pensiuni a fost una din principalele lor lucrări și n'a trecut nici o sesiune fără a împovăra tezaurul public cu sume mari sub titlul de pensiuni, de recompense și de ajutoare. Legea pensiunilor înfățișează o mare nedreptate, aceea că func-

ționarii de astăzi, cari, după toată probabilitatea, nu se vor bucura nici odată Apr. 28 (10) de avantajele acestei legi, sunt supuși la o reținere de 10% din apunamentele lor în folosul unor pensionari, cari în timpul serviciilor lor n'au contribuit sau nici decum sau numai câte 5% din apunamentele lor la acest fond.

Această lege vicioasă sub toate puncturile de vedere înfățișează încă anomalia, că mulți pensionari, cari primesc astăzi o pensiune mensuală de 2.000 lei, n'au avut în tot timpul în care s'au aflat în activitate decât o retribuțiune de 500 lei, afară de câteva luni în cari au înaintat repede; astfel că Statul le plătește astăzi, când nu mai fac nimic, împătrit cât le plăteă pentru serviciile lor. Dacă nu se va înlocui acea lege printr'o alta mai echitabilă și bazată pe principiile dreptății și economiei, va veni un timp când toate veniturile Statului nu vor mai ajunge pentru plata pensiunilor. Este dar o necesitate iminentă a se lua grabnice măsuri pentru poprirea acestui pericol amenințător; votarea legii mai în conformitate cu drepturile dobândite și crearea unui fond deosebit pentru pensiuni vor curmă răul și ne vor scăpa pentru viitor de o sarcină atât de împovărătoare.

În fine o reorganizare a serviciului administrativ în toate ramurile, cu înlăturarea formelor de prisos, cu simplificarea lucrărilor de cancelarie, va produce o economie notabilă atât în personal cât și în material și va avea de rezultat o mai grabnică expediare a lucrărilor curente.

Toate aceste reforme și reorganizări nu se pot improviza, dar trebuie să le avem în vedere spre a le putea aplica treptat și în timpul oportun.

Situația dar în care guvernul trecut a lăsat finanțele țerii, cumplita dezorganizare a tuturor ramurilor administrației Ministerului de Finanțe, se poate rezuma în puține cuvinte:

Datorii colosale în proporțiune cu mijloacele țerii;

Venituri compromise și micșorate din cauză de dezordine;

Lipsă de sistem și de legi eficace pentru repartitia și perceperea impozitelor;

Rămășițe colosale de venituri și impozite, împleticite în cea mai mare confuziune, neconstatate și mare parte perdute;

În administrația vămilor, dezordine, lipsă de legi și de control;

În administrația salinelor, sistem vicios, lipsă de legi și de control;

În administrația domeniilor Statului, tot dezordine, lipsă de sistem, de regulamente și de control;

În administrația monopolului tutunului, dacă aceasta se mai poate numi administrație și monopolul regie, o îndoită cursă care s'a întins Statului și publicului, cursă în care a picat și Statul și publicul, unul și altul jertfe ale cupidității traficantilor de tutun și ale oamenilor însărcinați cu înființarea și administrarea acestui monopol;

Bugete până astăzi iluzorii, în cari se aflau veniturile spre a le apropiă pe cât se va putea mai mult de suma cheltuielilor: nouă și ingenioasă metodă de echilibrare în materii de buget.

1866

Apr. 28 (10)

Acum, că vălul care acoperia partea cea mai gravă a ranelor noastre financiare s'a rupt, putem a le privi și a le constata cu înlesnire. Greșalele, risipele, nepăsarea și neprevăderea, cari ne-au împlântat într'o situațiune atât de dure-roasă, cari au pus guvernul român în pozițiunea umilitoare de a lăsa creditorii, funcționarii, pensionarii săi, armata sa, contractarii săi, în o suferință ruinătoare și intolerabilă; aceste greșale, această risipă, această nepăsare de banul contribuabilului și de viitorul țerii vor servi, sperăm, de acum înainte, de un aspru învățământ pentru noi și urmașii noștri. Însă a constata numai răul nu este încă a aplica și remediul. Remediul este în adevăr urgent, el este o cestiune de viață sau de moarte în situațiunea în care ne aflăm. Să nu ne facem însă iluzii, remediul este mai greu de aplicat decât răul de demonstrat. E greu, căci nu-l vom putea obține decât cu prețul de nouă sacrificii, de studii neobosite, de economii curajoase și de o desăvârșită abnegațiune personală; nouă sacrificiuri de împrumuturi sau impozite, până la dezvoltarea resurselor de cari poate dispune țara spre a-și recăpăta echilibrul și timpul, timpul necesar pentru ori ce operă omenească, spre a se putea vindeca răul prin economii, organizare și un control eficace.

Domnilor Deputați,

Chiar în urma plebiscitului, care a dovedit într'un mod atât de solemn persistența națiunii în a voi un Principe dintr'o familie regească și a făcut dintr'această voință un fapt împlinit în persoana Principelui de **Hohenzollern** sub numele de **Carol I**, tot nu se curmară încercările, tot pare că în afară nu sunt încă ridicate pe deplin toate greutatele. Înalta Poartă, crezând a vedea în suirea pe tron a lui **Carol I** o lovire a articolului XIII al Convenției dela Paris, Puterile garante, spre a se asigura prin toate modurile de voința națiunii și a dobândi astfel negreșit unanimitatea dorită de Conferință, au hotărât ca națiunea să fie consultată încă odată și prin D-voastre, aleșii ei de astăzi. Totodată Înalta Poartă și Puterile garante s'au pronunțat în două rânduri, că vor țineă samă de voința popoarelor și vor acorda Românilor tot ce va voi această Adunare, pe cât ea va sta în limitele legăturilor internaționale ce există între Înalta Poartă și Puterile garante.

Avem încredere că **Carol I** va veni între Români și va domni asupra țerii, ai cărei locuitori L-au ales, și că acest fapt spre a fi îndeplinit nu cere decât sancțiunea votului D-voastre.

Cu această alegere, în care pentru noi nu poate fi un minut îndoială că Adunarea va persista, ca să arate că ea este adevărata și sincera expresiune a națiunii; cu acest fapt, noi credem că nu se ating întru nimic drepturile Puterilor Europei, că toate ezitațiunile Cabinetelor vor dispărea și că atât Înalta Poartă cât și Puterile garante vor vedea în stăruința noastră nestrămutată dorință de a intra pe calea adevărată și serioasă a progresului și civilizațiunii, care nicăieri nu s'a dobândit decât după ce s'a asigurat viitorul națiunii.

Domnilor reprezentanți! Putem zice cu mândrie înaintea lumii întregi, că Apr. 28 (10) în ceea ce atinge acele două mari principii de stabilitate, de putere, de viață pentru România, Unirea și Domnitor dintr'o familie suverană, și națiune și guvern și-au făcut datoria, și națiune și guvern nu au pierdut o singură ocaziune spre a ajunge la această țintă, și națiune și guvern au fost nestrămutați într'această dorință, care a devenit o religie politică și națională pentru Români.

Națiunea astăzi v'a delegat puterile sale și v'a făcut reprezentațiunea ei legală; ea așteaptă dar, ca și guvernul, cu nerăbdare, dar cu cea mai neclintită credință, să dați aspirărilor, voinței, actelor ei, consecrațiunea D-voastre, ca să puneți astfel un capăt bănuielilor, neliniștii, ca să curmați îndată toate durerile ce ne bântue de ani lungi, toate pericolele de cari neconținut furăm amenințați.

Reprezentanți ai poporului român ! Desbaterile Adunării sunt deschise. Deliberați în cea mai deplină libertate. Să afirmăm înaintea Europei, a națiunii și a lui Dumnezeu, că s'a deschis o viață nouă pentru România.*

Dat în București, la 28 Aprilie, anul 1866.

Generalul N. Goleșcu, Colonelul N. Haralambie, Lascar Catargiu.

Președintele Consiliului miniștrilor, Ministru de Externe, Ion Ghica; Ministrul de Interne, Dimitrie Ghica; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Instrucțiunii publice și al Cultelor, C. A. Rosetti; Ministrul Justiției, Ioan Cantacuzino; Ministrul de Război, Dim. Lecca; Ministrul Lucrărilor publice, Dim. A. Sturdza.

Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către I. Bălăceanu:

De ieri fiul meu primește o mulțime de adrese de felicitare din diverse localități ale României. De vreme ce n'am făcut nici un demers, care să presupună măcar primirea, nu pot decât să regret aceste manifestări, ori cât de măgulitoare ar fi ele de altfel.

Telegrama Baronului de Mayenfisch, trimisă din Sigmaringen Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Conform celor coprinse în scrisoarea primită chiar în acest moment, pornesc imediat.

Ziarul «Kölnische Zeitung» publică următoarele, cu data de 8 Maiu, din Berlin:

Ziarele se ocupă, de o bucată de timp, cu cestiunea primirii sau neprimirii coroanei române de Principele Carol de Hohenzollern. Pentru a aduce lumină în știrile contrazicătoare ce circulă, va fi suficient a constata că până astăzi Principele nu a fost pus în pozițiune să dea o declarațiune hotărâtoare de primire sau de neprimire, fiindcă plebiscitul poporului român și actul de alegere nu a ajuns la cunoștința sa în mod oficial. Se vorbește că o deputațiune, însărcinată a înmâna documentul de alegere, a sosit la Paris; nu se cunosc însă dispozițiunile ulterioare ale acestei deputațiuni.

1866

Apr. 28 (10) –
» 30 (12)

Telegrame adresate Președintelui Adunării constituante, cu ocaziunea deschiderii Adunării.

Botoșani.

Oprit de împrejurări grave, în neputință de a fi prezent la deschiderea Adunării, mă găsesc în foarte mare părere de rău. Vă rog, D-nule președinte, să binevoiți a anunța onor. Camere încredințarea adeziunii mele, pentru Unirea și domnia ereditară a Prințului *Carol I.*

Deputat, Sevastian Cananău.

Dorohoiu.

Împrejurări neatârinate de voința mea mă opresc a veni acum îndată la Cameră; vă rog însă ca, mai presus de ori cari scuze, să faceți a se ști și a se constata în fața onor. mei colegi, că credința mea politică este pentru Unire cu Principele proclamat, *Carol I.* Asta e mai mult decât o adeziune, este vocea sufletului și a conștiinței mele, despre care Dumnezeu și toți compatrioții mei sunt în drept de a-mi cere socoteală; căci numai în realizarea acestui mare principiu văd adevărata mântuire și consolidarea țerii mele.

Deputat, Pilat.

Iași.

Concetățenii mei în genere, și colegii mei din Adunare în special, câți au avut prilejul a mă cunoaște, vor afirma că numai o necesitate imperioasă mă poate opri a fi la postul meu, ori când se atinge de a lupta pentru interesele țerii. Vă rog dar, dacă alegerea mea este validă și dacă prin urmare votul meu poate avea vreo greutate în deliberațiunile onor. Adunări, să declarați în numele meu că, precum dela început, așa și acum votez pentru unirea completă și definitivă a Principatelor Moldavia și Valahia într'un singur Stat, sub denumirea de România, și pentru Alteța Sa Regală Principele *Carol de Hohenzollern* ca Domnitor ereditar al Românilor, sub denumirea de *Carol I.*

Deputatul jud. Vaslui, I. Sturdza.

Iași.

Necesități imperioase oprindu-mă a fi față la deschiderea Adunării, vă rog, dacă alegerea mea este validă, să binevoiți a declara în numele meu onor. Adunări, că prin votul de acum reînnoesc și întăresc votul dat prin plebiscitul din 2 Aprilie, pentru unirea definitivă a țărilor noastre, sub domnia ereditară a Principelui *Carol I.*

Deputatul jud. Cahul, Em. Filipescu.

Iași.

Necesități imperioase oprindu-mă a putea lua parte la deschiderea Adunării legislative, vă rog, D-nule președinte, dacă alegerea mea este validă, să binevoiți a declara în numele meu onor. Adunări, că prin votul de acum reînnoesc

și întăresc votul meu dat prin plebiscitul din 2 Aprilie, pentru unirea definitivă a țărilor noastre, sub domnia ereditară a Principelui *Carol I.* Apr. 28 (10) – » 30 (12)

Deputatul orașului Roman, D. C. Sturdza.

Iași.

Dați-mi voe a vă exprima părerea mea de rău a nu fi în Cameră, spre a aclamă cu țara întreagă pe *Carol I* ca Domn ereditar al României, singura mântuire a iubitei noastre patrii.

Deputatul județului Putna, A. Balș.

Bârlad.

În fața grelelor împrejurări politice cari amenință neatârhnarea noastră, în fața deciziei Conferințelor dela Paris cari arată îndoială despre voința noastră de a fi, noi cetățenii urbei și ai județului Tutova am salutat cu respect și admirație entuziasmul spontan, manifestat de d-nii deputați la cetirea Mesagiului, unde se menționează despre Alesul nostru *Carol I.* Exortăm dară încă odată pe reprezentanții noștri, în numele Prea Sfintei Treimi și a prea iubitei noastre patrii, ca unirea României cu Alțea Sa Regală *Carol I*, Principe ereditar, să fie dogma credinței lor, spre a binemerita dela patrie și dela concetățenii lor. În această speranță, salutăm pe aleșii națiunii, pe guvernul provizoriu, care lucrează cu sinceritate și devotament pentru acest mare și patriotic rezultat.

Trăească în etern România una și nedespărțită, sub sceptrul ereditar al lui *Carol I.*

Ioan Paladi, G. Lambrino, Ganea, Apostoliu, Coroiu, V. Mitrea, S. Sturdza, N. Crețeanu, Racoviță, Carp, Lepădatu, și încă 100 semnături.

Principele Carol își ia rămas bun dela părinții Săi și pleacă din Düsseldorf, întovărășit de Consilierul de Werner. » 29 (11)

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei:

Biletul Maiestății Voastre din 6 l. c. l-am primit în momentul pornirii mele la Düsseldorf și mi-am impus datoria de a supune observațiunile Sale unei reînnoite de aproape și conștiincioase cercetări.

Telegrama biuroului Wolf din București din 5 Maiu cuprinde numai hotărîrea cunoscută a Conferinței din Paris din 1 Maiu. Această hotărîre amintează, precum nici nu se putea altfel, respectul și mănținerea tractatelor; ea are dar numai un caracter formal.

Ceva nou nu s'a petrecut între convorbirea memorabilă, ce am avut onoarea a avea cu Maiestatea Voastră în 5 Maiu, și momentul actual, dacă de altfel nu s'ar considera ca ceva nou faptul, cunoscut de mult, că situațiunea de acolo a rămas continuu arzătoare și că deciziunea de mai în urmă de a face un *fait accompli* a devenit încă mai urgent de executat. Fiecare minut de întârziere ar fi putut compromite întreaga situațiune.

1866

Apr. 29 (11) Pentru a nu aduce vreo relațiune între întoarcerea mea dela Berlin și faptul îndeplinit, s'a întârziat pornirea până astăzi, și ea s'a desăvârșit într'un mod atât de acoperit, încât nici nu s'a putut presimți nemărginita importanță a acestei acțiuni pentru inima părintească.

Numele prea înalt al Maiestății Voastre nu a fost numit nicăiri, și toată răspunderea o poartă în prima linie fiul meu, în a doua linie eu ca părintele său, și în a treia linie nimeni mai departe !

Iau asupra mea toate câte se vor întâmplă, nu însă disgrația Maiestății Voastre, care în împrejurările actuale m'ar atinge în modul cel mai nesuferit și mai dureros.

Închideți Maiestatea Voastră, cu bunătate, ochii Voștri.

Serisoarea secretă a Principelui Carol-Anton de Hohenzollern, adresată Comitetului de Bismarck :

Trimit cu aceasta o copie de pe telegrama din București, care nu poate fi decât liniștitoare.

(NB. Telegrama lui Ion Ghica către Bălăceanu, din 6 Maiu).

Alea iacta est.

Pornirea astăzi cu pașaporturi elvețiane.

Pozițiunea, neguțitori.

Țel, Odessa, unde locuiesc multe familii elvețiane.

Dumnezeu să-l binecuvinteze, să-l ocrotească și să-l apere, precum a făcut-o în 7 Maiu pentru Excelența Voastră.

Nu aștept nici un răspuns la această scrisoare cu totul personală.

» 30 (12) Principele trece prin Maiența și Darmstadt și sosește dimineața la Friburg. Își continuă drumul prin Bâle, Waldshut, Turgi și Zurich, unde sosește la orele 2. Baronul de Mayenfisch îl primește acî și apoi îl întovărășește, precum și doi servitori ai casei părintești.

Principele serie Regelui Prusiei o scrisoare însoțită de demisiunea Sa din armata regală; le datează din Salzburg, de unde le va expediă.

Serisoarea Principelui Carol către Regele Prusiei:

Maiestatea Voastră Regală

Va binevoi să primească cu o iertare și cu o indulgență particulară cererea mea de demisiune din serviciul regal, ce Îi adresez cu o adâncă emoțiune.

Când această cerere va ajunge în mâinile Regelui meu, nu voi mai fi credinciosul soldat al Maiestății Voastre, ci mă voi afla în cel mai scurt timp în capul unei cârmuiri la care votul unanim al poporului român m'a chemat.

Plin de încredere în Dumnezeu și cu neșămutată credință, că o

inimă leală și o voință dreaptă compensează multe defecte individuale, Apr. 30 (12) iau asupra-mi acceptarea unei pozițiuni dificile, atacată din toate părțile; dar sper să izbutesc a-i da o temelie stabilă și durabilă, deși această sarcină este astăzi obscură încă și încurcată de politică.

Pentru a ajunge la acest scop, bazându-mă pe o conștiință curată și liberă, am trebuință pentru liniștea mea morală de a putea cel puțin să mă bizuiu în totdeauna pe simpatia tacită, pe favoarea și grația neîntreruptă a Maiestății Voastre.

A nu avea siguranța în această privință, aceasta ar îngreuiă în mod extraordinar marea mea sarcină și mi-ar răpi curajul de a-mi îndeplini cu bucurie datoria.

Dumnezeu să binecuvinteze pe Maiestatea Voastră, pe toată casa regală și pe scumpa patrie prusiană.

Victoria, gloria și onoarea să fie în totdeauna și pentru totdeauna ori unde fâlfâie drapelele prusiane.

Cu o fidelitate nestrămutată, sunt în toată viața cu iubire și respect al Maiestății Voastre Regale cel mai umil și cel mai supus servitor și văr.

Carol, Principe de Hohenzollern.

Demisiunea Principelui Carol din armata regală a Prusiei:

Prea August și prea puternic Rege,

Prea grațios Senior și văr,

Rog prea umilit pe Maiestatea Voastră a binevoi să acorde demisiunea mea din armata regală. Aceasta e o hotărîre plină de consecințe, și pe care am luat-o numai cu mari lupte interioare. Ea mă obligă a mă depărta dintr'o pozițiune căreia îi aparțineam cu inimă și suflet.

Ceea ce-mi face îndoit de mâhnitoare această hotărîre, este de a face acest pas într'un moment când aș fi putut, pe cât slabele-mi puteri mi-ar fi permis, să servesc pe Regele meu cu devotamentul cel mai fidel și cu cea mai mare abnegațiune.

Maiestatea Voastră să nu judece cu neînduplecata severitate a legii și disciplinei militare modul meu actual de a lucra, ci să se îndure a aprecia cu măsura clemenței și indulgenței regale o întreprindere pentru care cred că posed, cu ajutorul lui Dumnezeu, puterea de a reuși.

Cu cel mai profund respect și în sentimentul intim simțit despre

1866

Apr. 30 (12) înalta gravitate a noiei mele soarte, rămân, pentru totdeauna, în toată iubirea și recunoștința, al Maiestății Voastre Regale cel mai umilit și cel mai supus servitor și văr.

Carol, Principe de Hohenzollern.

Ziarul «Düsseldorfer Zeitung» publică următoarele linii:

Düsseldorf, 11 Maiu. Din sorginte sigură suntem încunoștiințați că nu s'a luat nici o hotărîre în privirea primirii coroanei române de către Principele Carol de Hohenzollern. Telegrama din București anunță în mod hotărîtor că Principele va sosi acolo în curând. În zilele din urmă a căpătat Principele în adevăr un număr însemnat de telegrame de felicitare și de supunere; ele se bazează, fără îndoială, pe niște presupuneri eronate.

Precum auzim, Principele se va întoarce, zilele acestea, la Berlin la regimentul său.

Maiu 1 (13) Constituanta mănține Unirea Principatelor și proclamă pe Principele Carol Principe ereditar al României.

Răspunsul Adunării Principatelor Unite la Mesagiul Locotenenței Domnești dela 28 Aprilie:

În considerațiunea deferenței ce datorează Înaltei Porți și Puterilor garante, Adunarea, interpretă fidelă a voinței naționale, necurmată și afirmată cu atâta tărie de Divanurile *ad-hoc*, de toate Adunările ulterioare, și acum în urmă de Corpurile legiuitoare la 11 Fevruarie, precum și de plebiscitul din 2—8 Aprilie;

Declară, pentru ultima oară, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, că voința nestrămutată a Principatelor-Unite este de a rămâne pururea aceea ce sunt, o Românie una și nedespărțită, sub Domnia ereditară a unui Principe străin, luat dintr'una din familiile suverane ale Occidentului, și că Principele ereditar al României una și nedespărțită este Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern Sigmaringen, pe care și Adunarea la rândul său îl proclamă sub numele de *Carol I.*

Semnați: Gheorghe Adrian, Grigorie Arghiropolu, Anton Arion, Alecu Bălțeanu, Grigorie Berendei, Constantin Blaremburg, Nicolae Blaremburg, Alecu Brăescu, Constantin Brăiloiu, Stamate Budurescu, Pană Buescu, Stănuță Cesian, Lascar Ciurea, Petre Cernătescu, Constantin Ciocârlan, Gheorghe Ciolac, Adolf Cantacuzin, Constantin Gheorghe Cantacuzin, Nicolae Cantar, Grigorie Cantacuzin, Constantin Caramanlău, Gheorghe Cneazovici, Nicu Costacopolu, Gheorghe Enescu, Ștefan Fălcoianu, Grigorie Filipescu, Emanoil Filipescu, Vasile Forăscu, Constantin Fusea, Grigorie Constantin Ghica, Dimitrie Ghica (Comăneșteanu), Vladimir Ghica, Alexandru C. Goleșcu, Ioan Heliade Rădulescu, Vasile Hiotu, Ioan Ionașcu, Radu Ionescu, Grigorie Iosefescu, Alexandru Lapati, Corneliu Lapati, Emanoil Lahovari, Nicolae Lahovari, Treboniu Laurian, Casian Lecca, Scarlat Mavrogheni, Gheorghe Magheru, Alexandru Marcovici, Alexandru Mărgăritescu, Simion Mihăescu, Gheorghe Mărzescu, Emanoil Morțun, Nae Măldărescu, Istrate Negulescu, Pană Olănescu, Petre Opran, Leonida Paciurea, Aristid Pascal, Alexandru Sc. Petrescu, Nicolae Păcleanu, Alexandru Plaginò, Ioan Plesnilă, Mihail Pleșoianu, Dimitrie V. Polizu, Gheorghe Polizu, Săche Poroincanu, Nicolae

Racoviță, Dimitrie Racoviță, Constantin Racoviță, Hariton Racotă, Gheorghe Rășcanu, Vasile Romalò, Constantin Romanescu, Teodor Rosetti, Iancu Rosetti, Dimitrie Rosetti, Ștefan Rosetti, Grigorie Serurie, Gheorghe Scărlătescu, Constantin Slăvitescu, Nae Slăvescu, Ioan Strat, Grigorie Suțu, Constantin Suțu, Nicolae Tătăranu, Cristian Tell, Panait Tufelcic, Scarlat Turnavitu, Ahil Teohari, Constantin Văleanu, Gheorghe Văleanu, Ioan Vârgolici, Nicolae Voinov, Gheorghe Vucinic, Alexandru Zisu, Ioan Fălcoianu, Constantin Grigorescu, Alexandru Sihleanu, Dimitrie Berendei, Gr. Gheorghe Cantacuzin, Ion Alexandru Cantacuzin, Costache Grădișteanu, Panait Iatropolu, Grigorie Lahovari, Alexandru Lupașcu, Vasile Pogor, Dimitrie Brătianu, Ioan Gr. Ghica, Ștefan Golescu, Manolache Costachi Epureanu.

Ședința dela 1 (13) Maiu a Adunării legislative a României:

Manolache Costachi Epureanu, vicepreședinte, după ce a făcut apelul nominal la care răspund 116 deputați, zice: Domnilor, vă comunic rezultatul apelului nominal, ca să fie bine cunoscut atât numărul complet al Adunării întrunite, precum și numărul deputaților fiecărei Adunări separate. Așa dar veți ști, cum că deputații aleși ai României de dincolo de Milcov sunt 75, din cari însă scăzându-se 13 îndoite alegeri, și 4 alegeri a căror verificare s'a amânat, din cari doi sunt prefecți, rămâne dar numărul real al deputaților cincizeci și opt. Majoritatea absolută ce se cere ca Adunarea Moldovei să fie completă este de 30 deputați. Deputații din județele de peste Milcov, prezenți astăzi, sunt 39; prin urmare Adunarea Moldovei e completă. Totalul deputaților ambelor Adunări întrunite se suie la 116. Așa dară Adunarea e completă, atât întrunită din ambele Adunări surori Moldova și Valahia, precum și separate.

M. C. Epureanu mulțumește apoi Adunării că a binevoit să-l aleagă vicepreședinte și cere ca, înainte de a procede la vot, Adunarea să-și arate recunoștința sa către Sublima Poartă și Puterile garante pentru bunăvoința ce totdeauna au arătat României. Această propunere este primită cu entuziasm și, după cererea vicepreședintelui, e înscrisă în procesul-verbal împreună cu adeziunea Adunării. Se comunică Adunării adeziunile mai multor deputați absenți, cari se unesc cu votul ce cheamă la Tronul României pe Principele *Carol de Hohenzollern*. Manolache Costachi declară că deputații de dincoace și de dincolo de Milcov, consultați împreună și separat, au declarat că vor să rămână uniți și să voteze laolaltă, atât pentru Unire cât și pentru Principele străin.

Se cetește declarațiunea, pe care am reprodus-o mai sus, ca răspuns la Mesagiul Locotenenței Domnești. Cetirea ei este salutăată cu cele mai vii aclamațiuni.

Vicepreședintele zice că aceste aclamațiuni sunt fără îndoială o puternică încurajare pentru acei cari au subscris declarațiunea; că, cu toate acestea, discuțiunea ei trebuie să fie liberă și, prin urmare, declară discuțiunea deschisă, deoarece Adunarea a votat urgența.

Tell zice că nu e de loc mulțumit cu forma declarațiunii. Declară că, în ceea ce-l privește, votul său este acela al țerii, dar că ar fi voit ca Adunarea să nu se fi pronunțat, ea, în numele său, fiindcă plebiscitul manifestând deja

1866

Maiu 1 (13) voința națională, votul Adunării, expresiunea acelora cari au votat plebiscitul, face a doua oară acelaș lucru.

Vicepreședintele face cunoscut că au sosit încă doi deputați moldoveni și au luat parte la vot. Graba ce pun deputații moldoveni de a veni aci, adaoge d-sa, și adeziunile ce ne-au trimis deputații absenți, probează că nu se exercită asupra lor nici o presiune, cum părea că se teme diplomația.

Nicolae Ionescu declară că este pentru Unire și că nu înțelege ca măcar să se poată discuta această cestiune devenită un fapt irevocabil pentru totdeauna. Cât despre cestiunea Principelui străin, ea i se pare mai complexă, și ar voi ca să se separe de cea dintâi. Alegerea Principelui străin înfățișează în ochii săi independența României, fără de care țara n'ar fi câștigat nimic din schimbarea unui Principe pământean cu unul străin. Dar independența este o cestiune care nu privește numai pe Români; ea interesează asemenea pe toate Puterile cari au garantat integritatea Imperiului Otoman. Sfărâmând legătura ce unește România cu Turcia, se pierde beneficiul garanției Puterilor și această pierdere nu este compensată prin obținerea unui Principe străin. Oratorul vede un mare pericol în stăruința Românilor de a cere un Principe străin contra voinței Puterilor și, pentru a nu compromite soarta țerii sale și Unirea dobândită, cere să se împartă votul și că, menținând cu energie principiul Unirii, să se rezerveze cestiunea Principelui străin.

Președintele Consiliului respinge, în numele guvernului, ori ce reproș de tendință de a rupe legăturile ce unesc țara cu Sublima Poartă.

Mai multe voci: Și Camera respinge.

A. Sihleanu: Nu voiu urmă pe d-l Ionescu în labirintul argumentării sale, căci mă tem că m'aș rătăci. Mă mulțumesc a mă uni cu opiniunea d-lui Tell, dar modificând-o în unele privințe. D-l Tell a zis că suntem în fața a două pericole, unul creat de țară care a proclamat pe Carol I, celălalt de Conferință, care ne cere să alegem un Domn pământean. Din două rele, a zis d-l Tell, trebuie să alegem pe cel mai mic, și mai de preferat este pericolul ce ne vine din țară decât acel ce ne-ar veni din străinătate. Cestiunea Unirii nu mai există, și cât despre aceea a Principelui străin, dacă ea constituie un pericol, cel puțin e un pericol voit de națiune și, ca atare, îl primesc cu toată inima.

Tacu repetă că Unirea este un fapt irevocabil și mulțumește Adunării că l-a afirmat din nou. Cât despre cestiunea Principelui străin, zice d-sa, am rezerve de făcut, și aceasta pentru două motive. N'aș vrea să se identifice cestiunea Unirii cu aceea a Principelui străin, căci, în acest mod, se poate compromite cea dintâi fără folos pentru cea de a doua. Se cere un Principe străin pentru a regenera, zice-se, poporul român. Domnilor, nu Principii regenerează popoarele; ci popoarele se regenerează ele însele. Dacă suntem copți pentru viața politică, nu văd imperioasa necesitate de a recurge la un Principe străin. În cazul contrar, această alegere nu ne-ar înainta cu mult. Se adaoge că Principele străin ne va da stabilitatea. Răspund că, dacă nu ne-o dăm noi înșine,

ar fi nehibzuit a ne bizui pe un altul. Dacă există pericol în situațiunea noastră, acesta nu va veni din năuntru, ci din afară, în caz când noi ne-am opune hotărîrii Puterilor. Am văzut cu părere de rău, că mulți vor mai bine să se expună unui războiu din afară, decât unui războiu civil. Mărturisesc că nu cred într'un războiu civil, dar mă tem mult de o intervenție străină, căci ea ar putea aduce ruina naționalității noastre. (Întreruperi violente, dezaprobări din toate părțile). Întreruperile D-voastre nu mă vor împiedica de a susține ceea ce cred că e adevărul. Vreau Unirea, pentru că ea face tăria noastră; dar nu voi un Principe străin în contra voinței Puterilor, căci mă tem de urmările împotrivirii noastre. Cât despre stabilitate și ordinea internă, să le întemeiem pe legi bune și vom avea un Stat românesc în care vom trăi fericiți cum au trăit părinții noștri.

Mârzescu zice că e fericit a vedea libertatea opiniunilor manifestându-se la tribună, dar crede că trebuie să amintească, cum că la Iași d-l Tacu era de părere cu totul contrară aceleia ce a exprimat acum. Mârzescu cetește un act, semnat de Tacu și de mai mulți alți candidați la deputăție și în care semnatorii declară că nu vor vota nici odată pentru un Principe pământean, ci pentru un Principe străin de rasă latină.

Tacu: Când am semnat acel act, nu știam că Puterile garante erau protivnice dorințelor noastre. De altmintrelea, eu am declarat că aș vota pentru un Principe de rasă latină, și sunt gata să votez încă în acest sens.

I. Strat: Nu voi răspunde d-lui Tacu. D-l Mârzescu s'a însărcinat cu aceasta. Voi răspunde numai câteva cuvinte d-lui Ionescu. D-l Ionescu crede că Unirea este posibilă sub un Principe pământean. Eu declar că este imposibilă fără un Principe străin, și aici invoc lealitatea tuturor aceloră dintre D-voastre, cari au străbătut țara și cari au studiat opinia publică din ea. Invoc istoria ultimilor zece ani și găsesc în ea dovada strălucită despre imposibilitatea în care suntem de a rămâne uniți în fața mulțimii de candidaturi la tron ce există la noi. Prin urmare, cei ce voesc Unirea trebuie să voască și Principele străin, căci aceste două idei sunt inseparabile. E temere de urmările împotrivirii noastre către Puterile garante. Gândesc, Domnilor, că această teamă este himerică. Puterile au voit să formeze aici un Stat puternic. Dacă noi le declarăm respectuos că nu putem fi tari fără Unirea sub un Principe străin, ele ne vor asculta în cele din urmă, căci ele nu voesc ca România să continue a fi un focar de agitațiune în mijlocul Orientului creștin.

Negură: Se face mare caz, pare-mi-se, de contradicțiunea în care a căzut d-l Tacu. Aș vrea să știu dacă toți acei cari, în câmpia libertății, au subscris pentru un Principe român, au astăzi aceeași credință. Mă adresez în particular d-lui Rosetti, care era atunci unul din cei mai entuziaști.

C. A. Rosetti, Ministrul Cultelor: Nimeni nu va găsi semnătura mea în josul unui act care să nu fie consecințe cu întreaga mea viață. În câmpia libertății am subscris pentru libertate, și nici odată pentru un Principe.

1866

Maiu 1 (13)

Ioan Lecca: Domnilor, în contra dreptului nu există drept. Nu am dreptul să dărâm instituțiile străvechi ale țerii mele, Domnia pământeană. Strămoșii mei și-au vărsat sângele pentru mântinerea acestui drept, în câmpia Turdei și dincolo de Dunăre și de Nistru. Privesc ca o datorie de a transmite nepoților mei ceea ce strămoșii mei mi-au transmis. Nu suntem aici pentru a renunța la drepturile țerii, ci ca să obținem altele nouă, dacă e posibil. Nu voi să bag țara mea în complicațiuni contra voinței Europei întregi, când această voință și legalitatea ne garantează viitorul. D-voastre aveți mai multă îndrăzneală. Faceți-o, pentru că aveți curajul. Eu însă nu o fac, și sănătate!

N. Ionescu: D-l Strat a pretins că Unirea este imposibilă cu un Principe pământean, și a invocat istoria pentru a demonstra aceasta. Eu afirm că este posibilă și la rândul meu invoc istoria; nu istoria dela Divanurile *ad-hoc*, ci din timpurile cele mai vechi, și amintesc că țara noastră n'a fost glorioasă decât sub Principi pământenii și că în totdeauna a respins pe Principii străini sau pe cei impuși de străinătate. Adaog că nu e cuminte a se încăpățina într-o hotărâre contrară voinței Puterilor. Noi nu suntem Papa, pentru a zice: *non possumus*, căci s'ar prea putea să ni se dovedească că putem, cum s'a făcut în 1859. Divanurile *ad-hoc* ceruse Unirea cu un Principe străin. Ni se zise: aveți Unirea, dar cu un Principe pământean. Pentru ce să ne încăpăținăm a refuza această soluțiune cu totul națională? Se zice că Unirea este imposibilă în această condițiune. Eu tăgăduiesc. Au fost Principi răi, dar au fost și buni. De ce nu ar mai fi? D-l Strat a zis că Europa nu ne-ar lua îndărăt garanția sa, chiar dacă am refuza de a ne supune dorințelor sale. Dar de unde? Noi vrem ca Europa să țină socoteală de dorințele noastre. Nu se cuvine oare ca și noi să ținem socoteală de hotărârile sale? Pentru întâia oară ne bucurăm de garanția Europei întregi; să nu obosim Europa prin desfiderile noastre, căci ea ar putea fi mai puțin răbdătoare decât a fost până acum.

Ioan Heliade: Am șasezeci și patru de ani, și viața mea întreagă a fost închinată fericirii țerii mele. I-am sacrificat averea și familia mea. Am dreptul să-mi păstrez convingerile mele. În 1848 am jurat că noi vrem un Principe român ales pe cinci ani. Nu pot să-mi calc jurământul. De altă parte, țara a declarat voința sa. Noi nu putem aici decât să confirmăm votul ei. Mai bine este să mă abțin, pentru a nu mă expune să-mi contrazic trecutul sau să-mi contrazic țara.

Mai multe voci: Dar ați votat plebiscitul.

Heliade: Da, cu poliția lângă mine.

Principele Dimitrie Ghica, Ministru de Interne, protestează energic în contra acuzării de a fi exercitat vreo presiune oarecare asupra cetățenilor, cu ocaziunea votului plebiscitului. Face apel la întreaga Adunare și întreabă dacă votul n'a fost absolut liber.

Adunarea întreagă răspunde că da. Principele D. Ghica replică incidental lui Nicolae Ionescu, că nici odată n'a venit în mintea Românilor a bravă Eu-

ropa întreagă, ci că a voit a-i spune sus și fățiș: mântuirea acestei țeri este Maiu 1 (13) în Unirea sub un Principe străin; în afară de aceasta, este moartea României.

Heliade revine asupra motivelor convingerilor sale pentru un Principe român. Zice că a trăit ca copil sub Principi străini și că pentru aceasta are oroare de stăpânire străină. Amintește binele ce au făcut Principii pământeni: Ghiculeștii, Bibeștii, Știrbeii și chiar Cuza, căruia îi datorăm turnătoria de tunuri din Dealul Spirei. (O voce: Îi datorăm mizeria). *Heliade* zice că a votat plebiscitul pentru că prefectul de poliție, Gheorghe Ghica, a venit să-l roage, spunându-i că adeziunea sa ar fi de un puternic efect și ar împiedica o desbinare ale cărei urmări erau de temut; a iscălit deci, dar sub o presiune morală, dacă nu materială.

Discuțiunea fiind închisă, se procede la votarea declarațiunii.

Declarațiunea e votată de 109 deputați; șase s'au obținut.

Manolache Costachi, vicepreședinte: Propun, Domnilor, ca să sfârșim ședința precum am început-o, exprimând recunoștința noastră M. S. Sultanului și Puterilor garante, ca să fie bine încredințate că, din parte-ne, a fost un act de mare respect și o dovadă de încrederea ce avem că de ele atârnă mântuirea națiunii noastre.

Deputații stau în picioare și strigă: Trăească M. S. Sultanul! Trăească Puterile garante! Trăească România una și nedespărțită! Trăească Carol I!

Ioan Fălcoianu: Datorăm guvernului dela 11 Fevruarie îndeplinirea dorințelor Românilor. Trăească guvernul! (Aplauze prelungite, strigăte: trăească guvernul!)

Manolache Costachi: Aș vrea ca în această zi să nu rămână nici o amărăciune în inimile noastre. Trăească dar deputații cari, deși fiind pentru Unire, n'au voit să voteze pentru Principele străin. (Aplauze).

Principele Ion Ghica, Președintele Consiliului: Vă mulțumesc, Domnilor, de aprobarea ce ați binevoit a da guvernului. Dacă el și-a făcut datoria, meritul nu este al lui, ci al națiunii, care l-a susținut. Fără ea, slabele noastre silințe n'ar fi putut transforma dorințele noastre în fapt împlinit. Toate mulțumirile noastre trebuie deci să se adreseze poporului român, care a înțeles atât de bine interesele țerii. Toată lumea poate mărturisi, că o națiune așa de tânără a arătat cu toate acestea un mare simț politic în timpul acestor ultime trei luni. Trăească deci România!

Adunarea strigă: Trăească România! Alte voci: Trăească Locotenența Domnească! Trăească guvernul!

O voce: Nu suntem mai puțin datori biuroului și în particular d-lui Președinte, care a condus astăzi atât de bine desbaterile. (Aplauze).

Manolache Costachi: Să nu uităm, Domnilor, acea parte a națiunii care a contribuit așa de glorios la mănținerea ordinei și libertății: armata română. Să declarăm prin aplauzele noastre că ea a binemeritat dela patrie.

Voci: Trăească armata română!

Președintele Consiliului prezintă Mesagiul prin care Locotenența Dom-

1866

Maiu 1 (13) nească supune desbaterilor Adunării proiectul de Constituțiune. (Aplauze prelungite în Adunare).

Ședința se ridică la orele 7 și jumătate seara, în mijlocul strigătelor entuziaste și al aclamațiunilor de bucurie ale Adunării și poporului.

Maiu 1 (13)— Telegrama adresată Președintelui Adunării constituante cu ocaziunea votului dela 1 (13)
» 8 (20) Maiu, pentru unirea Principatelor sub Principele *Carol*:

Paris.

Binevoiți de înscriși numele noastre printre acelea ale colegilor noștri, cari au votat Unirea și Principele străin în persoana Principelui *Carol de Hohenzollern*.

I. Brătianu, George Știrbei, B. Boerescu. G. Costaforu. (Deputați).

Paris.

Ader cu totul la actul prin care Adunarea legislativă română a sancționat plebiscitul pentru elecțiunea lui *Carol I*; vă rog să faceți a se ceti această declarațiune Adunării și să ordonați inserțiunea ei în procesul-verbal.

Deputat Ioan Bălăceanu.

Fălticeni.

Aderez din toată inima la votul Adunării. Dumnezeu să binecuvinteze votul nostru.

Trăească România! Trăească *Carol I*!

Arătați Adunării expresia simțimintelor mele. România va fi, căci toată suflarea o voește.

Deputat, Gr. Cozadini.

Bârlad.

Țiind samă de dorința națiunii, manifestată la toate ocaziile, proclamată de Divanul *ad-hoc* la 1857, de Corpurile legiuitoare la 11 Fevruarie anul curent, de plebiscitul din 3 Aprilie și de lucrările guvernului provizoriu, ca demni patrioți, prin votul dela 1 (13) ați proclamat România unită și ereditară cu Principele *Carol I*.

Cetățenii urbei Bârlad și întregul județ Tutova nu au decât a vă exprima sentimentele lor de recunoștință și a felicita totodată România și națiunea, care poate spera în viitorul ei cu loialul și patrioticul concurs al D-voastre.

Trăească, și Dumnezeu să binecuvinteze România! Trăească *Carol I*! Trăească mandatarii națiunii!

Buzău.

Subsemnații, profesori din urbea Buzău, venim, pătrunși de respect și profundă bucurie, a exprima via noastră mulțumire și recunoștință onorabililor man-

datari cari, prin mănținerea Unirii și sancțiunea plebiscitului dela 2 Aprilie, au Maiu 1 (13)—
corespuns cu mărire la dorința și voința Românilor în general. Trăească Ro- » 8 (20)
mânia unită! Trăească *Carol I*, Principele Românilor! Trăească deputații Con-
stituantei române!

Bălăceanu, L. P. Calaceanu, N. Lepădătescu, I. Rădulescu, Ioan Sentești Ionescu, Al. Mironescu, R. Nicu.

Călărași.

Vă rugăm a fi interpretul sincerelor noastre mulțumiri către demnii repre-
zentanți ai națiunii, cari au știut realiză dorințele exprimate continuu prin votul
dat pentru Unire și Prințul *Carol I*, dovedind încă odată că Românii știu a con-
servă drepturile ce străbunii le-au lăsat, cu ori ce sacrificiu. Trăească România
liberă, una și nedespărțită! Trăească *Carol I*! Trăească Locotenența și guvernul
său! Trăească demnii reprezentanți români, salvatori ai patriei!

Urmează 63 semnături.

Călărași.

Patrioticul vot al Adunării naționale, dat în ziua de 1 Maiu, prin care se
proclamă Unirea sub Principele *Carol I*, realizând cea mai vie dorință a Ro-
mânilor în atâtea rânduri exprimată, a fost primit cu mare entuziasm de lo-
cuiorii orașului Călărași și ai districtului Ialomița.

Prefectul județului Ialomița, N. Moscu.

Caracal.

Onoare mandatarilor români, cei ce au împlinit misia lor de Români și au
executat mandatul lor, votând Unirea definitivă sub *Carol I*.

Trăească România una și nedespărțită! Trăească *Carol I*, Domnitorul nostru!
Trăească bunul nostru guvern!

C. Tărtășescu, și alte 63 semnături.

Craiova.

Comuna Craiova felicită cu bucurie și plină de speranță pe onor. Adunare
națională, pentru votul emis în ziua de prim Maiu. Prin acest vot patriotic, na-
țional și politic, mandatarii națiunii au salvat pentru totdeauna, au asigurat pentru
eternitate existența patriei celei mari, a României prezente și viitoare. Numele
lor s'au înscris în cartea memoriei, spre respectul și admirația posterității. Dum-
nezeu, care protege România și care inspiră reprezentăția națională, să binecu-
vinte opera ei de salvare.

Trăească mandatarii națiunii! Trăească Domnul României *Carol I*! Trăească
Locotenența Domnească și guvernul țerii!

Primar, G. Ritu; consilieri, St. H. George, N. R. Zătreanu, G. Panaiotescu, Preotul
Glodeanu, Dumitru Frăsineanu.

1866

Maiu 1 (13)—

» 8 (20)

Fălticeni.

Camera compusă prin libera expresiune a nației, confirmând votul nostru, Unirea cu Principele *Carol*, a exprimat adevărata dorință a Românilor, a bine-meritat încrederea nației. Dumnezeu să binecuvinteze votul său. Trăească *Carol I* Dureze România una și nedespărțită!

M. Gane, M. Rozo, D. Platira, A. Botez, Morovei, Diaconovici, D. Alevră, C. Plețescu, Draganciu, G. Razo, N. Gane, I. Cernătescu, Dăncescu, C. Stroescu, Simonidi, V. Stamatie, G. Ținu, A. Filoti, V. Filoti, C. Munteanu, T. Ionescu, A. Friți, D. Costea, Grigorescu, T. Grigoriu, Văsescu, V. Gheorghiu, Nicolau, P. Voinescu, P. Grănescu, C. Dimitriu, N. Grănescu, M. Pandeloschi, I. Teodoru, Leșenski, Stamatopolu, P. Paran, Cracalescu, Condrescu, I. Dimitriu, T. Vameșu, T. Mogan, A. N. Lihnit, Gherghel, I. Kago, V. Popescu, Constantinescu, Dumitriu, M. Teodoriu, D. Văsescu, S. Grăurescu.

Galați.

Sunteți credincioși principiilor dela 1857. Sunteți expresiunea plebiscitului din 1866. Sunteți voința națiunii, și aceasta e voința lui Dumnezeu.

Cu credință tare în Dumnezeu și națiune, comuna Galați cu toată țara vă felicitază, se felicitază, vă îmbrățișează, se îmbrățișează, ca la ziua Învierii! Strigă sus și tare: Să trăească România una și nedespărțită. Să trăească Alesul națiunii *Carol I*.

I. Vizu, G. Valenti, Ion I. Severin, P. Niculcea, I. Draguș, Lenguleno, Sp. Rusovici, Mițachi, N. H. Nicola, M. Dulguș, G. P. Mantu, D. Alevră, Panaiotescu, Alexandrescu, Brudin, V. Caraman, Samson, Atanasie, și alte 80 semnături.

Giurgiu.

Pentru marele fapt, împlinit de Constituantă prin alegerea Principelui *Carol I* de Domnitor al României și prin Unirea definitivă, ajuns la auzul cetățenilor giurgiuveni și pătruși de cea mai vie bucurie, împreună cu consiliul comunal, se grăbesc a transmite felicitările lor cele mai călduroase reprezentanților nației.

Trăească România, unită în eternitate! Trăească *Carol I*, Domnitorul Românilor!

Primar, Sebeni Micășeanu; consilieri, Lazăr Angelescu, Filache Vasilescu, Dimitrie Rădulescu, N. Popovici, D. Popa Manea, Niță; secretar Al. Basarabescu.

Giurgiu.

Tari în credința națională, și cu voința lui Dumnezeu, reprezentanții națiunii, prin votarea Unirii Principatelor Române și alegerea Prințului *Carol I*, scoțând națiunea din prăpastia în care eră, au trecut la nemurire și s'a însemnat o pagină ilustră în istoria țării.

Trăească dară România, una singură și nedespărțită! Trăească *Carol I*! Trăească reprezentanții națiunii și guvernul țării.

Maior Caluda, I. Penescu, C. Mateescu, I. Mihăescu, A. Romanof, I. Ciurcu, Stănescu, I. Șerbănescu, M. Rădulescu, C. Chiriac, D. Carandino, Nicolae Petrovici, Daniil Babie, G.

Dimitriu, Nicolaidis, Z. Kokinos, G. Ionescu, N. M. Iuca, P. Margheti, N. Pencovitz, Costache Rădulescu, Sterie Cristodulo, C. Riga, Petrache Drăgănescu, D. Garbi, Atanasiu, Vasile Lalu, I. Ștefanidi, D. Ruga, Stelian Georgiu, B. Manionia, Anastasie Mocș, Stan Ioan, Vasile Toncescu, Heliade Popescu, I. Malcoci, Em. Pangal, D. Stavru, A. Anghelescu, D. Tzi-gănișteanu, A. Panfilu, Neagu Drăgan, Mihalache Popovici, N. Ioan Paputzaki, Filache Vasilescu, C. Balan, Iancu Atanasiu, G. Mataragi, C. Timboescu, C. Nicolau, F. Marinescu, M. Paraschiva, G. Petrescu, G. Dimitriu, D. Antoniad, D. Popa Manea, Nae Dimitrescu, Dumitrache Marinovici, Gutzu Stăncescu, Ștefan Marin, Marin Mladin, Ioan Nedelco, Nedele George, Radu Dobre, Lica Nedelcovici, Manole Georgiu, Iordan Velicu, State Ștefan, Dimitrie Ioan, Petrache Stancovici, Ioan Stăncescu, Alecu Marinovici, George Dumitru, Costache Ioan, George Bilcea, Marin Nedelcovici, H. B. H. Tănase, Alecu Velcovici, I. Teodor, Ioan Stănculescu, Mih. Petcuși, I. Hristea, D. Mărgineanu, Genovici, A. Ștefanovici, D. N. Floru, L. Pitner, S. Carbovici, C. G. Floru, ș. a.

Ismail.

Populațiunea districtului Ismail salută cu respect, felicită cu devotament pe mandatarii țerii, cari în memorabila zi de 1 Maiu prin votul dat au consacrat alegerea Principelui domnitor *Carol I*, aclamat de popor, pe Tronul României.

Provedința binecuvinteze marele act săvârșit cu succesul recunoscut de reprezentanții națiunii, cari și în această ședință au susținut cu demnitate și patriotism voința nestrămutată a națiunii, pentru fericirea și asigurarea existenței noastre politice.

Trăească România unită! Trăească Alesul nostru! Trăească Locotenența Domnească și miniștrii, prin a căror prudență națiunea s'a condus pe calea mântuirii, a regenerării.

Episcopul Melchisedec; primar, D. Cordali; președintele consiliului districtului, Grăjdeanu.

Ploești.

Cetățenii ploeșteni exprimă toată recunoștința la Adunarea constituantă a României, pentru votul național și patriotic dela 1 Maiu.

Națiunea română a manifestat, că religiunea sa politică prezentă Trinitatea națională: Unirea, Prinț străin cu ereditate și Constituțiunea democratică.

Onoare Adunării constituante, fiindcă la 1 Maiu, prin votul său glorios, a proclamat Unirea și pe *Carol I*. Așteptăm dela înțelepciunea și patriotismul său a complectă Trinitatea religiunii noastre politice, dându-ne și constituțiunea. Ea prezentă spiritul de egalitate, de justiție și de libertate.

Christ, regeneratorul lumii, a cărui înălțare la cer astăzi o celebrăm, a promis cu această ocaziune a trimite la lume spiritul sacru spre a conservă unirea, frăția și amorul. Dați-ne și o constituțiune democratică, și vom ridica cu inimile noastre un monument nemuritor la această Adunare.

Trăească Adunarea constituantă! Trăească România! Trăească *Carol I*!

Urmează 82 semnături.

1866

Maiu 1 (13)—

» 8 (20)

Râmnicul-Sărat.

România a triumfat, umbrele eroilor Mihai și Ștefan nu vor găsi nimic de imputat descendenților lui Traian. Vom susține cu forțele, cu sângele nostru, marele vot din 1 Maiu, care realizează via dorință a Românilor manifestată neconținut. Acest vot este al țerii; ea va ști a-l face respectat.

Mulțumim Adunării care a respectat dorința și voința națiunii; mulțumim Locotenenței, guvernului și tuturor bărbaților de Stat ce au lucrat.

Trăească România unită! Trăească Prințul ei *Carol I!* Trăească Adunarea și guvernul!

Primar, C. Zamfirescu; membrii consiliului comunal: I. Caradi, V. Adam, Iancu Alexandrescu, Ghiță Lupan, Enache Georgescu. Cetățeni: Pavel Robescu, A. Popescu, N. Constantinescu, N. G. Iarca, P. Popescu, Iorgu Măicănescu, I. Teodorescu, St. Dimitrescu. Corpul telegrafo-postal: șef, A. Sorostini, ofic. Vasilescu, ofic. C. Rădulescu, elev Rădulescu. Medic primar, Dr. Götz.

Roman.

Binevoii a arăta Adunării respectuoasele mele felicitări pentru patrioticul vot, prin care a consacrat voința națiunii de atâtea ori expresă, aclamând marele act de mântuire, de demnitate națională. Strig din toată inima: Trăească România una și nedespărțită! Trăească *Carol I!* Trăească Adunarea și guvernul, cari s'au arătat la înălțimea misiunii lor.

C. Hurmuzachi.

Roman.

Cetățenii orașului Roman au primit cu aclamație votul dat de Constituanta României pentru susținerea Unirii și alegerii Prințului *Carol I* și m'au autorizat a depune mulțumiri și devotament neînvins acestei Camere, adevărată expresiune a țerii, și că dela ea se așteaptă și se vor vede a dorințele Românilor împlinite. Trăească Principele Românilor, *Carol I!* Trăească Adunarea României!

Primarul urbei Roman, I. Agarici.

Târgoviște.

Orașul Târgoviștea a primit cu entuziasm vestea despre votarea Unirii definitive cu Prințul *Carol I*. Mare iluzinație și banchet. Trăească România! Trăească Domnitorul *Carol I!* Trăească Camera și guvernul!

Primarul urbei Târgoviștea, G. Ludescu.

T.-Jiu.

Comitetul permanent al județului Gorj, în numele județului întreg, ca reprezentant legal al său, supune simțimintele ce au mișcat inima tuturor și exprimă mulțumirile cele mai vii pentru votul onor. Adunări din 1 Maiu, prin care se întăresc principiile proclamate de Unire sub Principele *Carol I*.

Președinte, Crăsnaru; membri, Matei Păunovici, N. Popovici; secretar, Gr. Mongescu.

Onoare Constituantei, care în ziua din 1 Maiu a arătat din nou Europei că dorința noastră cea mai vie este Unirea cu Prințul *Carol I.* Această zi memorabilă va fi scrisă pentru eternitate cu litere de aur în analele țerii; acest vot este scump inimii noastre și mare pentru viitorul României dorit de mult. Cu acest vot strigăm din nou: Trăească Măria Sa *Carol I!* Trăească Constituanta! Trăească patrioticul guvernământ, care a binemeritat dela țară!

A. Cîneu, Anton Popovici, V. Holban, C. Racoviță; și alte 117 semnături.

Scrisoarea Președinților Adunării legislative către *Principele Carol de Hohenzollern*: » 1 (13)

Subsemnații, Președinți ai Adunării naționale a României, vin respectuos a face cunoscut Alteței Voastre Regale, că Adunarea, în număr de 124 deputați prezenți în ședința de azi, în prezența Agenților Înaltelor Puteri garante, a votat cu 118 voturi pentru și șase abțineri, prin apel nominal și înscrierea votului, rezoluțiunea următoare:

«În considerațiunea deferenței ce datorează Înaltei Porți și Puterilor garante, Adunarea, interpretează fidelă a voinței naționale, necurmată și afirmată cu atâta tărie de Divanurile *ad-hoc*, de toate Adunările ulterioare, și acum în urmă de Corpurile legiuitoare la 11 Fevruarie, precum și de plebiscitul din 2—8 Aprilie;

«Declară, pentru ultima oară, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, că voința nestrămutată a Principatelor-Unite este de a rămâne pururea aceea ce sunt, o Românie una și nedespărțită, sub Domnia ereditară a unui Principe străin luat dintr'una din familiile suverane ale Occidentului, și că Principele ereditar al României una și nedespărțită este Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern Sigmaringen, pe care și Adunarea, la rândul său, îl proclamă sub numele de Carol I.»

Aducând această declarațiune la cunoștința A. V. R., Vă rugăm să primiți sentimentele de devotament ale întregii națiuni pentru Suveranul său.

Scrisoarea guvernului provizoriu către Sultan:

Sire,

În urma abdicării Principelui Alexandru Ioan, la 11 Fevruarie anul curent, Adunarea generală a Principatelor-Unite, compusă din deputații Țerii Românești și ai Moldovei, s'a întrunit la București.

La 1 Maiu, Adunarea, interpretează fidelă a voinței naționale, exprimată de Divanurile *ad-hoc*, de toate Adunările succesive și în ultimul loc de Corpurile legislative la 11 Fevruarie și de plebiscitul din 2—8 Aprilie, a declarat că voința unanimă a Principatelor-Unite este de a rămâne pentru totdeauna unite, și a aclamat, prin o sută optsprezece voturi contra șase abțineri, ca Principe ereditar, pe Alteța Sa Serenismă Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern-Sigmaringen.

Plină de încredere în Augusta bunăvoință a Maiestății Voastre Imperiale pen-

1866

Maiu 1 (13) tru Români, totdeauna fideli legăturilor seculare ce-i unesc cu Curtea suzerană, Adunarea vine, cu cel mai profund respect, a supune această alegere la cunoștința Maiestății Voastre Imperiale, rugând-O a binevoi să recunoască pe Alesul țerii.

Dumnezeu să prelungească Augustele zile ale Maiestății Voastre Imperiale! Dumnezeu să proteagă Imperiul Vostru!

Aceasta e cea mai vie și cea mai statornică dorință a națiunii și a Adunării române.

Serisoarea din Zürich a *Principelui Carol* către Împăratul Napoleon III:

Sire,

Sufragiul universal al României, fără să-l fi căutat eu, m'a chemat la cârmuirea Principatelor-Unite. N'am crezut că pot să declin această misiune ce Provedința îmi impune.

Am plecat, încrezător în Dumnezeu și în Maiestatea Voastră. Îndrăznesc a spera că Ea nu va dezaproba hotărîrea ce am luat.

Am în mine sânge de al Său, și, deși într'o pozițiune mult mai modestă, am voit să urmez exemplul Maiestății Voastre.

Ea sacrifică existența Sa țerii care, inspirată de Dumnezeu, a chemat-O la tron prin vocea sufragiului universal. Am crezut deci, după exemplul Său, că trebuie să merg a mă devota acelor populațiuni, cari m'au ales amintindu-și înrudirea mea.

Drepturile Porții vor fi respectate, și puterile și grijile mele vor tinde la mănținerea concordiei și a păcii și la aducerea prosperității în Principate.

Îndrăznesc deci a spera că Maiestatea Voastră va binevoi a păstra României și Principelui său puternica Sa protecțiune, care face să renască și susține naționalitățile asuprite.

Împăratul să binevoiască a prezentă omagiile mele prea respectuoase Maiestății Sale Împărătesei și a mă recomanda Augustei Sale binevoințe, etc.

Serisoarea din Zürich a *Principelui Carol* către Împăratul Rusiei Alexandru II:

Sire,

Maiestatea Voastră Imperială știe în urma căror evenimente am fost chemat, într'un mod cu totul neașteptat, a mă pronunța asupra plebiscitului care mi-a încredințat Domnia României. Ales în mod spontan de un popor, pe care o lungă și dureroasă experiență nu-l lăsa

să mai întrevadă o altă cale de mântuire decât alegerea unui Principe Maiu 1 (13) străin, recunoștința, onoarea, în privința căreia Maiestatea Voastră este un așa bun judecător, totul îmi făcea o datorie de a nu înșelă așteptarea și speranțele Românilor. Am acceptat deci tronul ce mi se oferia, și astăzi, în momentul de a lua în stăpânire noul meu Stat, privesc ca una din cele dintâi datorii ale mele a adresa această scrisoare Maiestății Voastre Imperiale, nu numai pentru a-I anunța venirea mea în Principate, ci mai mult pentru a-I explica, precum încerc s'o fac aci, motivele cari au determinat deciziunea mea într'o ocaziune așa de gravă și așa de neașteptată.

Înalta judecată a Maiestății Voastre Imperiale mă face să sper că Ea va privi aceste motive sub adevăratul lor punct de vedere și că Ea va binevoi să-mi acorde, în noua condițiune în care Provedința m'a pus, Înalta Sa protecțiune de care mă voiu face demn. Mulțumită lui Dumnezeu, Sire, interesul marelui Imperiu, la ale cărui destine prezidă Maiestatea Voastră, și acela al României, nu sunt așa de deosebite în cât să nu fiu în stare de a împăcă datoriile mele de Principe român cu venerațiunea și iubirea ce de mult timp am închinat Maiestății Voastre. Prin urmare nu va atârna de mine ca înțelegerea, ce a subsistat atât de mult timp între cele două popoare și la umbra căreia România a crescut, să nu se restabilească pe o bază solidă și stabilă, strângându-se din zi în zi, până în ora însemnată de Provedință pentru desrobirea Orientului și a creștinătății.

În aceste sentimente, Sire, etc.

Scrisoarea *Principelui Carol* către Sultanul Abdul-Aziz, scrisă în Zurich și trimisă la Constantinopole, îndată după sosirea Principelui Carol la Turnu-Severin:

Sire,

Ales Principe al României prin alegerea liberă și spontană a națiunii, am trebuit să răspund fără a șovăi la apelul acestui popor care îmi făcea onoarea a-mi încredința destinele sale.

În acelaș timp onoarea aceasta îmi impune, cu privire la țara ce m'a ales, datorii pe cari sper că voiu ști să le împlinesc cu ajutorul lui Dumnezeu. •

Această acceptare îmi creează față de Maiestatea Voastră Imperială obligațiuni ce nu le pot nesocoti. N'aș putea uita, în adevăr, că trac-tate seculare leagă Principatele de Imperiul Otoman.

1866

Maiu 1 (13) Aceste tractate, am ferma intențiune de a le respecta. Gelos de a mănține drepturile națiunii al cărei prim cetățean am devenit, voiu întrebuința toate silințele mele ca să strâng legăturile ce unesc cele două State, pentru folosul lor mutual, și lealitatea cu care fac această declarațiune Maiestății Voastre Imperiale îmi dă putința de a spera că din parte-I Ea va binevoi să-mi ușureze îndeplinirea îndoitei mele sarcine, continuând pentru România sentimentele de bunăvoință ce în totdeauna a arătat față de ea.

În această așteptare, am onoarea de a fi, Sire, al Maiestății Voastre Imperiale prea umilit servitor și credincios amic.

Telegrama Domnului de Werner din Zürich către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Manuscriptele vechi mi s'au promis pe Marți. După aceea pornesc.

» 2 (14) *Principele Carol* se duce la San-Gallen cu d-l de Werner. Ziarele aduc știrea că Rusia și Turcia vor să ocupe militărește România.

» 3 (15) *Principele Carol* își procură la San-Gallen, prin intermediul Consilierului cantonal Aepli, un pașaport elvețian, sub numele de Carol Hettingen, mergând la Odesa pentru afaceri. *Principele* își continuă drumul prin Rorschach și Lindau și sosește, prin Kempten, la Augsburg, unde rămâne noaptea.

Scrisoarea Domnului de Werner din San-Gallen către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

1/13 Maiu.

Sperez că Alteța Voastră Regală ați primit telegrama mea din Zürich. Călătoria noastră a mers bine până acum. Suntem sănătoși. Mayenfisch sosise cu o oră mai înainte și ne așteptă la gară. Am telegrafiat imediat lui Aepli la San-Gallen, și ni s'a răspuns că seara va fi în Zürich. Îndată după sosire, Mayenfisch și eu l-am întâlnit, și ne-a arătat toată bunăvoința; dar erau două dificultăți, și anume: că nu poate să se reîntoarcă acasă decât a doua zi seara și că șeful departamentului poliției e un coleg al lui. Pe acesta îl va ruga să pregătească hârtiile. Aceasta ne-a silit să mergem la San-Gallen, și sperăm să ajungem la München Marți, destul de timpuriu ca să ne pornim cu trenul de seara mai departe. Principele Carol e foarte bine dispus și scrie diferitele scrisori, cari se vor trimite dela San-Gallen la Düsseldorf, pentru a se trimite unde trebuie. Principele dorește să comunice că ziarurile nu-l neliniștesc. În realitate, nici mie nu mi se par neliniștitoare. Mayenfisch mi-a spus că-și închipuie, fără a ști, de ce a trebuit să se pornească, și e foarte dispus. •

Zürich și împrejurimile lui sunt atât de frumoase, încât ne atrag, chiar în dispozițiunea în care suntem. Timpul este ploios. Ne gândim în ce dispozițiune sunteți la Düsseldorf.

Lenș nu ne-a adus nimic nou. O nouă dificultate este, că nu s'a putut Maiu 3 (15) înscrie pe pașaportul său un servitor. Vom vedea ce vom face; în cel mai rău caz, va trebui să vie după noi. Pe pașaportul lui Mayenlisch e înscris numele Wachter, de 54 ani, încât Seelos nu-l poate înlocui.

Cu ajutorul lui Dumnezeu vom fi sosiți Vineri seara la țel.

2/14 Maiu.

Ieri am făcut multe planuri și le-am părăsit unul după altul. Mayenlisch s'a pornit azi dimineață la München cu Seelos și va cere acolo pașaportul necesar. Și Lenș s'a pornit la München, și ne vom întâlni cu dânsul pe vapor. Ar fi fost de dorit să aibă o voie de a trece vămile; căci altfel nu poate lua nimic cu sine. Hărțile cele mai importante le luăm cu noi, însă un portofoliu vom trimite dela San-Gallen la Düsseldorf, unde sper că nu se va deschide, plătindu-se la vamă taxa cea mai urcată. Ar fi însă de nevoie, ca acest portofoliu să se trimită cât mai iute la adresa tovarășului meu, îndată ce va sosi știrca că a ajuns la locul destinației.

Serisoarea din San-Gallen a Landammanului Acpli către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Am onoarea a comunica Alteței Voastre Regale, că Principele Carol și Domnul de Werner în acest moment ies de la mine cu hărțile dorite.

Domnul de Werner m'a rugat să trimit Alteței Voastre Regale la Düsseldorf, cu poșta, alăturatele scrisori și un portofoliu mare cu hărțile. Pe acest din urmă îl voi remite la poștă după amiazi.

Telegrama lui I. Bălăceanu din Paris către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Adunarea electivă a Principatelor-Unite a sancționat, în ședința sa din 13 Maiu, cu 111 voturi din 117 deputați prezenți, plebiscitul prin care s'a ales Principele Carol de Hohenzollern. Din 53 de deputați din Moldova, 41 au votat pentru și 6 au trimis adeziunea lor prin telegraf, iar 6 s'au abținut. Adunarea s'a despărțit strigând: Să trăească *Carol I!* Să trăească Sultanul! Tunurile bubue. Orașul e iluminat. Consulii au asistat la ședință.

Ziarul «Le Constitutionnel» publică următorul articol:

Starea spiritelor în Principatele Dunărene ne inspiră cele mai vii îngrijiri; și aceste țeri, cărora Europa a dat necontenit atâtea dovezi de interes și de solitudine, n'au avut nici odată mai multă nevoie de liniște și de prudență. Se poate zice că ele își țin destinele în mâinile lor și că, după cum vor arăta lipsă de prevedere sau înțelepciune, ele vor dovedi că Europa a făcut rău sau bine să le dea bunăvoința sa. Intențiunile Puterilor sunt hotărâtoare. Ele sunt cunoscute la Iași ca și la București, și nu pot da loc la nici un fel de neînțeles. Guvernul provizoriu se află deci în fața unei situațiuni foarte clare și a stipulațiunilor internaționale, ale cărora valoare și autoritate i s'au comunicat de diferitele Curți, în

1866

Maiu 3 (15) terminii cei mai categorici. E sigur că nimeni nu poate acuza pe Cabinete, mai ales nu pe Franța, că nu au avut simpatii pentru Principate, și puține țeri datoresc atât de mult intervențiunii diplomatice. Moldo-Valahii au căpătat bunuri foarte serioase; o administrațiune independentă și națională, deplina libertate a cultului, a legislației, a comerțului, a navigațiunii, și de curând și dreptul de a modifica legile lor interne. Într'un cuvânt, principiul autonomiei a triumfat într'un mod complet; și dacă vom compara această stare de lucruri cu cea precedentă, adică cu ocupațiile străine, vom recunoaște importanța unor progrese atât de hotărâtoare. În momentele de față, Europa este dispusă să facă o nouă concesiune Principatelor. Puterile se legase în Congresul din 1856 și în Conferințele din 1858, să consulte populațiunile, dar ele nu au promis a țineă socoteală de dorințele ce se vor rosti. Astăzi ele merg mai departe, în ceea ce privește Unirea. Rezultă din declarațiunea trimisă acum de Conferință la București, că, dacă Moldovenii și Valahienii se vor înțelege a cere Unirea, ea va fi definitiv proclamată. Până astăzi, Unirea nu eră decât temporară, fiind promulgată numai pentru durata Domniei Principelui Cuza. Acuma nu e nevoie decât de un vot al Principatelor, pentru a consacra în mod legal și pe vecie un principiu, care a fost considerat, cu drept cuvânt, ca cel mai mare succes al naționalității române.

Este adevărat, că în ceea ce privește cestiunea Principelui străin, Conferința a opus o fine de neprimire celor din urmă manifestațiuni ale Adunării moldo-valahe. Este iarăș adevărat, că Franța ar fi văzut cu plăcere izbânda combinațiunii cu Principele străin; însă celelalte Puteri neconsimțind a-i da adeziunea lor, nu putea să intre în spiritul Cabinetului francez de a impune opiniunea sa celorlalte Curți. Franța nu a uitat că a semnat stipulațiuni internaționale, cari nu se pot modifica decât cu consimțământul celorlalte Puteri. Ea nu a lăsat dar să rămână vreo iluziune în spiritul Moldo-Valahilor, și aceștia nu pot spera că ar putea să impună voința lor întregii Europe. A persevera deci pe o cale, condamnată dinainte, ar fi a se arunca într'un impas și a pune în cestiune toate avantajele ce li s'au acordat de zece ani încoace. O asemenea politică ar substitui unei situațiuni legale și favorabile, o stare de lucruri violentă, neregulată, complicațiuni fără ieșire, și poate intervenții străine, cari ar atinge în modul cel mai grav și mai periculos autonomia și simțământul național. Guvernul francez a dat sfaturile cele mai serioase Românilor. Să sperăm că aceste sfaturi înțelepte nu vor fi pierdute, și că Principatele, luminate asupra adevăratelor lor interese, vor lua o atitudine prudentă, care singură le poate feri de eventualități periculoase.

Acelaș ziar mai scrie următoarele:

Ziarul oficial din București a publicat declarația pe care Agenții Puterilor erau însărcinați a o înmâna Ministrului Afacerilor Străine al Principatelor. Concesiunea făcută de Conferință prin această declarațiune privitoare la unire, constitue pentru Principate un avantajiu nou și foarte important. Depinde de Moldo-Valahi, ca legătura ce s'a stabilit în mod succesiv între amândouă provinciile, în

urma Convenţiunii din 1858, să fie consacrată în mod definitiv. Această situa- Maiu 3 (15)
 țiune însă va fi compromisă, dacă ei ar persista într-o linie de purtare contrară
 vederii Conferinței în privirea Principelui străin. Ne pare rău că Adunarea aleasă
 acum a crezut că poate sancționa plebiscitul provocat de guvernul provizoriu, în
 loc să se conforme declarațiunii Puterilor.

Sosirea la München, unde *Principele Carol* găsește pe d-l de Mayenfisch, care va plecă » 4 (16)
 cu El. Plecarea spre Salzburg și Viena.

Telegrama lui Ion Bălăceanu din Paris către Principele Carol-Anton de Ho-
 henzollern :

Deputațiunea are în sânul ei membri ai Adunării, a căror prezență la Bu-
 curești ar fi necesară. Aș crede că Alteța Voastră Regală să o primească cât
 mai curând, pentruca să se reîntoarcă, după ce va fi depus plebiscitul în mâ-
 nile Voastre

Protocolul No. 8 al Conferinței din Paris; ședința dela 17 (5) Maiu 1866: » 5 (17)

Protocolul ședinței precedente este aprobat și semnat de domnii Plenipo-
 tențieri.

D-l Comite de Goltz crede, totuș, că trebuie să facă a se observa că apro-
 barea, ce a fost autorizat să dea propunerii de a întinde până la Brăila auto-
 ritatea Comisiunii europene, nu poate fi modificată prin dificultățile ce ar întâm-
 pină executarea acestui proiect din partea Statelor riverane ale Dunării-de-jos.

D-l Plenipotențiar al Italiei zice că aprobarea guvernului său pentru aceeaș
 propunere este fără rezerve.

D-l Plenipotențiar al Franciei spune că a primit, ca Președinte al Confe-
 rinței, o depeșă cu data de 16 (28) Aprilie dela d-l Ion Ghica, Ministrul Aface-
 rilor Străine al guvernului provizoriu din București, anunțând că poporul ro-
 mân a ales, pe calea unui plebiscit, ca Suveran al Principatelor-Unite, pe Prin-
 cipele Carol-Ludovic de Hohenzollern-Sigmaringen, sub numele de Carol I; a-
 ceastă alegere ar fi întrunit 689.969 de voturi afirmative, contra 224 voturi ne-
 gative. Rugând pe Președintele Conferinței de a aduce această alegere la cu-
 noștința colegilor săi, d-l Ion Ghica exprimă speranța că d-nii Plenipotențieri
 o vor judecă conform cu stipulațiunile ce garantează poporului român liberul
 exercițiu al dreptului său intern, și vor da aprobarea lor unei soluțiuni, care
 va pune capăt unei stări de lucruri de natură a aduce turburare în spirite și a
 compromite liniștea pe care toate Puterile, precum și Principatele, sunt intere-
 sate a o mănține.

Conferința, după ce a ascultat cetirea acestei comunicări, hotărăște că răs-
 punsul ce se va face se va referi pur și simplu la Declarațiunea adoptată în șe-
 dința dela 2 a lunii curente, care amintește că numirea Gospodarului aparține
 Adunării și că ea nu trebuie să aleagă decât un pământean; că în consecință,
 Conferința nu poate recunoaște validitatea numirii Principelui de Hohenzollern.

1866

Maiu 5 (17)

D-l Drouyn de Lhuys, ca Președinte al Conferinței, se însărcinează, după dorința exprimată de Conferință, a adresa acest răspuns la comunicarea d-lui Ion Ghica.

D-l Plenipotențiar al Franciei amintind că întrunirea de astăzi a fost convocată de d-l Ambasador al Turciei,

Safvet Pașa zice că guvernul otoman, animat pentru populațiunile moldo-valahe de o binevoitoare îngrijire care nici odată nu le-a lipsit, dorește să asigure odihna și liniștea Principatelor și să liniștească fierberea spiritelor, dându-le timpul de a reveni la idei mai sănătoase și mai coforme cu adevăratele lor interese. În consecință, el a fost însărcinat, prin depeșă telegrafică dela 13 a acestei luni, a face declarațiunea următoare, cerând ca ea să fie inserată în protocolul Conferinței :

«Sublima Poartă este și astăzi pentru un Principe pământean pe viață, dacă Unirea este cerută de către Adunare, după ultima hotărîre a Conferinței. Ca consecință naturală a acestui punct de vedere, noi suntem pentru doi Gospodari tot pământenii, în cazul când separațiunea ar fi votată. Guvernul Imperial otoman n'ar face cu toate acestea nici o obiecțiune ca Adunarea să aibă facultatea de a desemna pe un pământean, sub titlul de guvernator sau de Gospodar pentru trei, patru, șase sau șapte ani, dacă alegerea unui Gospodar pe viață întâmpină pentru moment dificultăți ce nu se pot înlătura.»

Safvet Pașa adaugă că o altă depeșă telegrafică i-a fost adresată de Ministrul Afacerilor Străine al Sultanului, la 15 Maiu, adică după ce a avut cunoștință de votul Adunării în favoarea Principelui de Hohenzollern. Acest vot, după depeșă, ar fi pătat de mai multe ilegalități cari vor putea fi dovedite la timpul și locul lor. Guvernul otoman persistă în hotărîrea sa de a nu accepta principiul pe care guvernul provizoriu din București pretinde a-l mănține, în contra tractatelor și hotărîrilor Puterilor; și tocmai pentru a sfârși toate mijloacele de împăcare ce sunt în puterea sa, guvernul otoman propune numirea unui guvernator sau Principe pentru un termen pe care l-ar hotărî Conferința.

D-l Plenipotențiar al Rusiei combate această combinațiune sub raportul oportunității. Dacă ar fi fost cerut-o Moldo-Valahiei, Conferința ar putea delibera asupra-i; dar ce puțină este de a fi ascultat, când li se oferă un sistem și mai puțin stabil decât Gospodoratul pe viață, care, după a lor opinie, nu prezintă destule garanții de stabilitate? De altminterlea, la București s'a adus prea destulă atingere transacțiunilor existente: rolul Puterilor garante și al Curții suzerane n'ar putea fi de a lua inițiativa unei nouă abateri dela dispozițiunile adoptate în comun acord și de a slăbi astfel baza pe care stă existența Principatelor.

D-l Plenipotențiar al Prusiei observă că d-l Ambasador al Turciei a vorbit de ilegalitatea votului Adunării, nu numai în ce privește rezultatul, ci și pentru modul în care s'ar fi petrecut lucrurile. El amintește terminii Declarațiunii dela 2 a acestei luni, și întreabă dacă s'a contravenit în acest sens, spre exemplu, dacă votul ar fi avut loc înainte ca majoritatea deputaților să fi fost prezentă?

D-l Plenipotențiar al Angliei răspunde că, după informațiunile ce i-au venit, Maiu 5 (17) majoritatea moldoveană a luat parte la vot; prin urmare în această privință nu e nimic de zis.

Cea mai mare parte din membrii Conferinței aderă la observațiunea Comitetului Cowley.

D-l Plenipotențiar al Italiei se exprimă în aceiași termini, și întreabă care este sensul comunicării d-lui Ambasador al Turciei? Este ea o propunere formală?

D-l Plenipotențiar al Turciei răspunde afirmativ; prima depeșă ce a primit implică o simplă sugestiuine; a doua exprimă o propunere.

D-l Plenipotențiar al Franciei observă că în propunerea d-lui Ambasador al Turciei există o îndoită protestare, una în contra modului în care a fost emis votul Adunării, cealaltă chiar în contra votului. E important a ști mai întâiu dacă a fost un vițiu în votare. Dacă votul a fost regulat, numirea Principelui străin tot ar fi contrară tractatelor, dar Unirea ar fi un fapt câștigat, pentru că a fost mântănită de Adunare. Din informațiunile Agentului Franciei la București rezultă că procedurile votului au fost regulate.

D-l Plenipotențiar al Turciei, invitat să arăte ilegalitățile ce ar fi fost comise, zice că ele n'ar putea fi constatate decât prin mijlocul unei anchete la fața locului și că până atunci Conferința ar trebui, după părerea sa, să constate infracțiunea comisă de guvernul provizoriu și de Adunare.

D-l Plenipotențiar al Prusiei observând că rezultă din ceea ce a spus d-l Ambasador al Turciei, că d-sa renunță a invoca vițiile de formă, pentru a nu ataca decât rezultatul însuș al votului,

Safvet Pașa zice că în adevăr Sublima Poartă protestează în contra faptului numirii unui Principe străin.

D-l Plenipotențiar al Franciei amintește că, după Declarațiunea dela 2 Maiu, eră de datoria Consulilor să denunțe Conferinței neregularitățile ce s'ar fi produs în vot, și dâșii nu au semnalat nici una. De altmintrelea, nu este nevoie a intra în discuțiune asupra acestui punct, fiindcă d-l Ambasador al Turciei nu insistă.

Rămâne cestiunea ridicată de comunicarea lui Safvet Pașa, aceea a numirii unui Gospodar pe timp limitat. După idea d-lui Plenipotențiar al Franciei, ar fi vorba, nu de a impune un Gospodarat timporar, ci de a lăsa Principatelor-Unite facultatea de a-l adopta. Această părere i se pare că are o adevărată valoare. Pentru că populațiunile pretind că nu există printre ele nici un om care să ofere în mod invederat garanțiile de dorit pentru a-i da Gospodaratul pe viață, n'ar fi indicat ca ele să facă într-o câțva o încercare, numind mai întâiu un Gospodar pentru câțiva ani? Dacă el ar răspunde la încrederea țerii, s'ar prelungi puterile sale, și s'ar putea confirma pe viață printr-o nouă numire. Dacă, din contra, alegerea s'ar găsi că este rea, n'ar fi mai bine ca alesul să înceteze a domni, prin chiar expirarea mandatului său decât printr-o revoluțiune?

D-l Plenipotențiar al Turciei aderă la considerațiunile prezentate de d-l Drouyn de Lhuys.

1866

Maiu 5 (17)

D-l Plenipotențiar al Angliei asemenea.

D-l Plenipotențiar al Rusiei vede în aceasta inconvenientul de a se întoarce îndărăt către trecut și de a perpetua provizoratul, și vede pericolul că nu se dă toată importanța de dorit unei astfel de alegeri; în ori ce caz, populațiunile trebuie să ceară, dacă vor, Gosgodaratul pe timp mărginit; Conferința nu are a-l propune. Dacă o asemenea cerere s'ar face Conferinței, Rusia ar avea să examineze dacă alegerea persoanei ar oferi garanțiile la cari, în calitatea sa de Putere mărginașă, are dreptul și datoria de a veghia.

D-l Plenipotențiar al Angliei crede că în adevăr Conferința poate să dea a înțelege că ar primi numirea unui Gospodar pe termin, dar că ea nu trebuie să facă mai mult. Pentru ce Poarta nu ar da ea idea acestei combinațiuni la București?

D-l Plenipotențiar al Franciei este de aceeaș părere; ceea ce i s'ar părea mai nimerit este ca Principatele și Poarta să se înțeleagă direct în această privință. O astfel de inițiativă ar fi cu totul în rolul Puterii suzerane. Când ea va face cunoscută dorința populațiunilor în această privință, Conferința va fi gata a o primi. Rămâne stabilit, și aceasta e ceva cert, că Conferința, precum și Poarta, nu ar avea vreo obiecțiune de făcut la această combinațiune.

D-l Plenipotențiar al Italiei observând că prin urmare Conferința n'ar avea decât să ia act de comunicarea lui Safvet Pașa, lăsând Porții grija de a da la București idea combinațiunii propuse,

D-l Plenipotențiar al Franciei adauge că, în adevăr, nu e vorba nici de cum de a impune Principatelor un Gospodar pe timp mărginit, cum s'ar fi putut deduce din declarațiunea prezentată de d-l Ambasador al Turciei, ci numai de a-l admite, dacă populațiunile l-ar cere; cât despre calea de urmat pentru a recomanda și a da idea acestui sistem, Poarta va face așa precum va socoti mai nimerit; rămâne ca ea să se gândească la acea cale.

Cât despre protestarea Porții în contra proclamării de către Adunare a unui Principe străin, d-l Plenipotențiar al Franciei este în obligațiunea de a se asocia la ea, ca și ceilalți membri ai Conferinței: Guvernul Împăratului este legat în această privință prin stipulațiunile internaționale pe cari le-a subscris. D-l Drouyn de Lhuys n'are nevoie să spună că vede cu o adâncă părere de rău că unele Puteri continuă a se pronunța în contra Principelui străin; mai mult ca totdeauna el este convins de excelența acestei combinațiuni, și se va recunoaște fără îndoială că votul solemn, care a exprimat încă odată dorința țerii în această privință, nu este de natură a modifica opiniunea sa. El persistă a crede că această rezistență în o dorință statornică, unanimă și îndreptățită de rațiune, poate provoca un conflict material și poate aduce complicațiunile cele mai grave în Orient.

În privința Principelui străin, el întreabă dacă vreun membru al Conferinței ar fi în măsură să informeze pe colegii săi asupra adevăratelor intențiuni ale Principelui de Hohenzollern. Ar fi interesant de știut dacă a refuzat formal titlul ce i-a fost conferit.

D-l Plenipotențiar al Austriei consideră această informațiune ca foarte importantă.

D-l Plenipotențiar al Rusiei adaoge că d-l Comite de Goltz ar putea, fără Maiu 5 (17) îndoială, să informeze Conferința asupra acestui punct.

D-l Plenipotențiar al Prusiei bănuiește, conform cu ceea ce s'a anunțat prin ziare, că demersuri au fost făcute pe lângă Principele de Hohenzollern în numele Principatelor-Unite, pentru a obține acceptarea sa. Alteța Sa are, precum se știe, legături cu familia regală a Prusiei; nici o îndoială, prin urmare, ca ea să nu fi înțeles obligațiunea de a se conforma hotărârii Conferinței, la care Prusia a luat parte. Protocoalele sunt de față pentru a mărturisi că, dacă Prusia a regretat, întocmai ca și Franța, că Puterile nu s'au înțeles pentru a recunoaște populațiunilor moldo-valahe facultatea de a numi un Principe străin, ea a anunțat în totdeauna intențiunea sa de a observa în această privință respectul tractatelor. D-l Comite de Goltz crede prin urmare, că pozițiunea Principelui de Hohenzollern a fost aceeaș care rezultă din înseși protocoalele Conferinței.

D-l Plenipotențiar al Franciei crede că trebuie să atragă atențiunea Conferinței asupra svonurilor ce circulă, despre concentrări de trupe în vecinătatea Principatelor.

D-l Baron de Budberg zice că aceste svonuri sunt absolut lipsite de temei, în ceea ce privește pe Rusia.

D-l Drouyn de Lhuys adaoge că o informațiune venită din București vorbește în particular despre concentrarea de trupe turcești, și amintește cu această ocaziune articolul XXVII al Tractatului din Paris, după terminii căruia Turcia nu poate exercita nici o intervențiune armată în Principate.

D-l Plenipotențiar al Turciei răspunde că populațiunile moldo-valahe fiind dedate la oarecare agitațiune, Poarta se găsește, firește, nevoită să ia oarecare măsuri de precauțiune, dar cari nu au nimic neobișnuit.

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern, adresată din Düsseldorf lui Ion Bălăceanu la Paris :

Fiul meu îmi trimite două scrisori, cari trebuie să ajungă la destinația lor.

Scrisoarea adresată Împăratului Francezilor poate fi încredințată Doamnei Cornu; dar scrisoarea pentru St-Petersburg nu o pot trimite eu, fiindcă nu mă pot servi de intermediarul legațiunii rusești din Berlin. Vei avea deci bunătatea a te însărcina să afli un mijloc pentru a o transmite.

Măne ori poimâne, după îndemânările călătoriei, fiul meu va ajunge pe teritoriul noiei sale patrii. Dumnezeu să-l lumineze, ca să priceapă marea însemnătate a noiei sale misiuni !

Vei înțelege că inima noastră de părinte bate în măsură ce fiul nostru se apropie de îndeplinirea datoriei celei sfinte, căreia va trebui să răspundă cu toată tragerea de inimă a unui bărbat onest.

Știrile din ziare, privitoare la atitudinea Porții și Rusiei, nu sunt prea asigurătoare. S'ar părea că și Francia se retrage, în urma articolului din «Le Constitutionnel». Pe de altă parte, votul Adunării, pe care ai avut bunătatea să mi-l faci

1866

Maiu 5 (17) cunoscut, și pe care mi l-a comunicat direct și guvernul din București, dau curajul și avântul necesar, pentru a rezista la ori ce dificultăți se vor ivi. Aștept deputațiunea pe Sâmbătă sau Duminecă. Sper să-i pot anunța reușita faptului împlinit.

Sosirea *Principelui Carol* la Viena, de unde își continuă drumul prin Pressburg, Pesta și Seghedin la Baziaș.

» 6 (18) Sosirea *Principelui Carol* la Baziaș.

» 7 (19) *Principele Carol* petrece ziua la Baziaș scriind scrisori și depeși, a se expedia imediat după sosirea Sa pe teritoriul românesc.

Scrisoarea *Principelui Gheorghe Știrbei*, *Ludovic Steege*, *Vasile Boerescu* și *Gheorghe Costaforu*, adresată *Principelui Carol-Anton de Hohenzollern*:

Conformându-ne dispozițiunilor *Alteței Voastre Regale*, comunicate nouă prin *Domnul Bălăceanu*, subsemnații delegați ai *Principatelor-Unite* au sosit la *Düsseldorf* și așteaptă ordinele *Voastre*. Ei roagă în acelaș timp pe *Alteța Voastră Regală* să primească expresiunea profundului lor respect.

Deputațiunea României (*G. Știrbei*, *Costaforu*, *Steege* și *V. Boerescu*) prezintă la *Düsseldorf A. S. R.* *Principelui Carol-Anton* actul plebiscitului. *Principele* comunică *Deputațiunii* faptul îndeplinit.

Cuvântarea *Deputațiunii României*, adresată *Principelui Carol-Anton de Hohenzollern*:

Poporul român a simțit, ca fiecare popor tânăr, care aspiră a trăi și are conștiința puterii sale, că întâia condițiune a existenței unei națiuni este de a întemeia principiul stabilității în puterea Statului. Luându-ne după exemplul altor națiuni, am căutat și noi pe *Suveranul nostru* afară de cercul nostru, în sânul unei familii regale, având tradițiuni glorioase și istorice. *Alteței Sale Regale Principelui Carol de Hohenzollern* el încredințează de astăzi înainte destinele sale.

Suntem fericiți că putem depune în mâinile *Alteței Voastre Regale* actul formal, care constată votul unanim al națiunii române. Adunarea electivă a confirmat și ea acest act cu aceeaș unanimitate.

Poporul român așteaptă pe *Alteța Sa Regală* cu o vie nerăbdare. Astăzi el este șeful său legitim. Alegerea Sa este expresiunea voinței unei națiuni autonome, care a făptuit-o în virtutea drepturilor sale seculare, recunoscute și respectate de tractate europene.

Să ia *Principele* locul Său în capul acestui popor, care a știut, în mijlocul secolelor de restriște, să-și păstreze naționalitatea. Să ia locul Său într'această țară, unde va afla urme de eroi și de Principi, astăzi predecesorii Săi, demni de iluștrii Lui străbuni.

Națiunea română are încredere în viitorul ei, căci ea are conștiința vitalității sale și ea cunoaște bogățiile sale. *Alteța Sa Regală Principele Carol* îi va asigura viitorul.

Destinele Sale se confundă astăzi cu ale patriei noastre. De astăzi înainte numele Său va fi pronunțat în rugăciunile noastre alături cu al patriei noastre, pentruca Provedința să răspândească asupra lui Carol I, Suveranul nostru prea iubit, și asupra României, binefacerile sale cerești.

Scrisoarea Landammanului A. Aepli către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Am onoarea de a trimite Alteței Voastre Regale telegrama următoare primită azi dimineață. Aș fi încredințat-o telegrafului, dacă nu aș fi crezut, că ar fi mai plăcut Alteței Voastre Regale să o căpătați prin scrisoarea aceasta.

Sperez că veți fi primit scrisoarea recomandată, trimisă la Düsseldorf Marți în 15, precum și pachetul cel mare trimis în aceeași zi, cu poșta, la adresa Alteței Voastre Regale, cu declarațiunea «Scripte de valoare de 1.000 franci.»

Telegrama *Principelui Carol* adresată din Baziaș Landammanului Aepli la San-Gallen, în 6 (18) Maiu:

Nu ne putem porni la Odessa decât Duminecă. Dă de știre părinților mei.

Hettingen.

Însemnările autentice ale Landammanului de San-Gallen, Arnold Otto Aepli, asupra dării pașaportului elvețian *Principelui Carol de Hohenzollern*.

Aepli eră președintele unei societăți patriotice elvețiane, care se pregătea a serba cinci-zece de ani de existență prin o călătorie festivă la Zürich, Basel, Mühlhausen și Waldshut. În seara de 12 Maiu membrii societății trebuiau să pornească din San-Gallen.

La 4 ore seara Aepli primi o telegramă din Zürich a Baronului de Mayenfisch:

Te pot afla acasă mâine dimineață trecând spre Weinburg (Castelul Principelui Carol-Anton de Hohenzollern)? Sau unde te pot afla?

Aepli răspunse imediat, că seara la 9 ore va fi în Zürich.

Cum sosi la Zürich, la otel Baur, Aepli fu încunostiințat că doi domni îl așteptau în sala de întrunire. Acolò erau doi domni la o masă. Cel mai în vârstă se prezentă ca Baronul Mayenfisch; al doilea, ca de Werner. Amândoi exprimară dorința de a avea o convorbire secretă.

De Werner înmână lui Aepli o scrisoare a Principelui de Hohenzollern. Totodată i se comunică, că *Principele Carol*, al doilea fiu al Principelui, a primit să fie Principe al României, ales fiind de unanimitatea poporului românesc, și că prin urmare are de gând să meargă acolo îndată, trecând prin Austria. Temându-Se, că va fi oprit în Austria, dacă va călători ca Principe și pe numele Său, El dorește a avea un pașaport de San-Gallen. Dacă nu ar putea căpăta un asemenea pașaport, *Principele Carol* ar trebui să-și îndrepteze călătoria Sa prin Constantinopole, ceea ce trebuie evitat. Un asemenea pașaport ar fi de nevoie și pentru de Werner. Baronul de Mayenfisch avea un pașaport prusian pe numele său.

Scrisoarea Principelui de Hohenzollern confirmând cele zise, insistă ca Aepli să faciliteze această călătorie a *Principelui Carol*, nu numai pentru a îndeplini o dorință a

1866

Maiu 7 (19) acestuia, ei și o dorință a Românilor, cari speră că prin acest *Principe* vor ieși din certurile lor periculoase și din grava situațiune politică în care se află în fața vecinilor lor.

Cererea eră greu de îndeplinit. Sta împotrivă iuțeala cu care se cerea îndeplinirea dorinței, serbarea condusă de Aepli și dificultatea de a păzi secretul, pașapoartele nefiind în deplina competență a lui Aepli. Reîntoarcerea la San-Gallen ar fi produs neîndoios o senzațiune, cu atât mai mult că întreaga serbare se împiedică și că Aepli căpătase un pașaport francez pentru toată societatea, spre a merge și la Mühlhausen. Mai eră împrejurarea, că trebuia dat un pașaport domnului de Werner ca neguțător, călătorind la Odesa, în care să fie cuprins și *Principele* ca fiu al său. În fine, pașaportul eră dificil de obținut din cancelaria polițienească a Cantonului, unde nimeni nu cunoștea pe acei cari trebuiau să figureze în pașaport.

Cunoscând mai de aproape pe Principele Carol-Anton de Hohenzollern din relațiunile urmărite de Aepli cu guvernul prusian și privitoare la clădirea unei căi ferate alpestre prin Lukmanier, cererea nu se putea ocoli ușor. Trebuia în tot cazul ca Aepli însuș să facă lucrul posibil.

Se hotări, în comună înțelegere, că Luni în 14 Maiu se va țineă o nouă consfătuire la San-Gallen.

Înainte de culcare, Aepli a ars scrisoarea Principelui de Hohenzollern după stăruința lui de Werner. Scrisoarea eră foarte agitată și atingeă și politica generală. Se zicea între altele: «Stăm sau în ajunul unui mare războiu dintre popoare, sau în fața unei nouă ere de pace». Speranța întrunirii unui congres, dorit de Împăratul Napoleon, nu se stânsese încă.

Scrisoarea și cererea au agitat foarte mult pe Aepli. La stațiunea Olten, Aepli ceti în ziare o telegramă din București, care anunță că *Principele Carol* a primit chemarea poporului român. Această știre a surprins pe Aepli, care își închipuia că primirea alegerii de către *Principe* nu eră cunoscută în România.

La reîntoarcerea sa dela serbare, trecând iarăș prin Zürich, Aepli întâlni la gară pe de Werner și-i comunică că-i va fi imposibil de a aveă pașaportul fără a iniția în secret pe șeful poliției din San-Gallen. Această propunere fu primită și se hotări a da două pașapoarte: unul pe numele adevărat de Frederic Werner, particular din Thal, și altul pentru *Principe* sub numele de Carol Hettingen, particular din Thal. Principele eră îndreptățit să ia numele de Hettingen, fiindcă familia Sa posedă un castel cu acest nume, și că persoanele din familii princiare, când călătoresc incognito, își iau numele proprietăților lor. Afară de aceasta, *Principele* se înfățișă lui Aepli ca o simplă persoană privată. Fiind proprietar în Cantonul San-Gallen (prin castelul Weinburg) și locuind adesea luni de zile în canton, i se putea da un pașaport chiar fiind străin. Vreun pericol nu eră pentru Canton, ca ei să-și piardă drepturile de cetățeni, căci nu erau cetățeni elvețieni.

Se conveni deci, ca toți să ia trenul de noapte la San-Gallen, și să se întrunească în 15 Maiu, la 9 ore dimineața, în biuroul lui Aepli. Baronul de Mayenfisch pornise spre München; *Principele* și de Werner au mers la San-Gallen la hotelul «zur Linde».

În 15 Maiu, înainte de 9 ore, Aepli iniția în cestiune pe Consilierul de guvern Eduard Steiger de Flawil, care arată toată bunăvoința de a da concursul său. La 9 ore dimineața, de Werner și *Principele Carol* veniră în localul guvernului.

Aepli scrie despre această întrevvedere următoarele :

«Principele, cu care numai atunci făcui cunoștință, eră un tânăr amabil de 26 de ani. El îmi spuse că, îndată ce va pune piciorul pe teritorul românesc, va anunța sosirea sa la București, și va trimite scrisori la Constantinopole și la St.-Petersburg, pentru a anunța acelor Curți, că el nu are de gând a schimba ceva în relațiunile dintre Principate și Poartă. Principele credeă cu siguranță

că intrarea sa în Principate va constitui un fapt împlinit, care va fi hotărâtor Maiu 7 (19) pentru rezolvirea cestiunei alegerii sale.

«Eu nu am putut să mă stăpânesc a observa, că Principele și-a luat asupra-și o grea problemă, nu numai în privirea călătoriei sale, ci și în privirea viitoareii sale pozițiuni. Îl făceam atent, că e de mare importanță a se pune în relațiuni bune cu Rusia, și că Serbia va fi pentru dânsul un vecin neliniștit. Principele a aprobat prima parte a observațiilor mele, dar pentru Serbia a zis că va fi un bun vecin.

«Mi s'a părut că de Werner privia viitorul cu o oarecare îngrijire. Consilierul de guvern Steiger a însoțit pe amândoi domnii în camera poliției cantonale, unde s'au luat semnalmentele și s'au întocmit pașapoartele.

«Pașaportul Principelui purtă numele de *Carol Hettingen*, particular din Thal, circumscripția Unterherenthal, pentru călătorie la Odesa. Semnalmentele, astfel cum se află în arhiva Cantonului de San-Gallen, sunt: Vârsta 26 ani, statura 5 picioare 7 $\frac{1}{4}$ zoli, înfățișarea înaltă, părul și sprincenele negre, ochii, nasul ascuțit, gura mijlocie, bărbia rotundă, barba brună, fața lungăreață, semne: poartă ochelari. Data pașaportului: 15 Maiu 1866; numărul 160. Pașaportul e semnat în numele Landammanului și a Consilierului de guvern, pentru secretarul de Stat, de registratorul Bleiker. Sigiliul are inscripțiunea: *Respublica Helvetiorum foederata. Pagus Sangallensis.* (1)

«Pașaportul Domnului de Werner eră pe numele Frederic Werner, particular din Thal, pentru a călători în Germania, Austria și la Odesa.

«Cred că domnii au desemnat astfel în mod diferit țelurile călătoriei, pentru a fi despărțiți unul de altul, și a nu da loc la presupuneri.

«Pașapoartele au fost plătite de domnul de Werner, fiecare cu 1,50 franci, conform cu taxa. Am înlăturat a se da ceva jandarmului, care a îmmânat pașaportul. De Werner mi-a dat o scrisoare sigilată către Principele Carol-Anton de Hohenzollern. Ea conțineă, după asigurarea dată, o scrisoare către Împăratul Napoleon. De Werner se temeă ca să nu i se cunoască scrisoarea pe adresă și prin aceasta să se trădeze că a trecut prin San-Gallen, dacă scrisoarea va fi remisă la poștă. Asemenea mi s'a îmmânat un portofoliu mare îmvălit cu pânză, cu observațiunea că el conțineă acte cari nu se puteau lua în călătorie, fiind expuse la vizite vamale. Rugămintea eră a trimite scrisoarea și portofoliul la adresa Principelui Carol-Anton la Düsseldorf.

«După ce pașapoartele au fost îmmânate, ne-am luat ziua bună în modul cel mai prietenesc. Am urat Principelui noroc bun în călătorie. Consilierul de guvern Steiger își luă și el ziua bună, zicând Principelui că ar fi preferat să rămână Principe de Hohenzollern, în loc să devie Suveran al Principatelor Dunărene.

«Imediat am scris o scrisoare scurtă Principelui Carol-Anton, în care îi anunțam că Principele și domnul de Werner au ieșit în aceste momente dela mine

(1) Acest pașaport a fost dăruit, cu alte acte, Academiei de *Maiestatea Sa Regele*.

1866

Maiu 7 (19) «cu hârtiile dorite» și că cel de al doilea m'a însărcinat să-i trimit o scrisoare, pe care mi-a și înmănat-o. Adăogeam că, după cum m'a rugat de Werner, îi voi trimite prin poștă și un portofoliu mare.

«Principele Carol mi-a spus că el sperează că Duminecă, în 20 Maiu, voi fi în-cunoștiințat prin firul electric despre sosirea sa în București. Am și primit Sâmbătă dimineața, în 19, urîntoarea telegramă dela Baziaș din 18 Maiu, 11 ore. «Nu ne putem porni spre Odesa înainte de Duminecă. Dă de știre părinților mei. Hettingen». Această depeșă am trimis-o imediat, la 9 ore dimineața, cu o scurtă scrisoare, la Düsseldorf, la adresa Principelui de Hohenzollern.

«În 21 Maiu am cetit în ziarul «Patrie» din Paris, că Puterile întrunite în Conferință (Austria, Prusia, Rusia, Anglia, Italia, Francia, Turcia) au trimis Consulilor din Principate o declarație, prin care se hotărăște, că Adunarea este autorizată a alege un Principe pământeau, iar nu un Principe străin. Cu toate acestea, Camera întrunită în București în 13 Maiu a confirmat aproape în unanimitate alegerea Principelui Carol, puindu-se astfel în opozițiune cu Conferința. Din ziarele de astăzi, se vede că Turcia e gata să ocupe Principatele cu armata sa și că pe malurile Dunării s'au și întâlnit oștirile. Oare Principele Carol a ajuns în țara care-l cere ca Principe domnitor? Nu am până în seara de 21 Maiu nici o știre, nici dela Principe, nici dela tatăl său.

«În 22 Maiu, cetesc în ziarul «Baseler Nachrichten» o telegramă din 21 Maiu, din București, cu știrea că Principele Carol a sosit în Valahia Duminecă seara în 20 Maiu. Surprindere plăcută pentru popor. Încunoștiințare la Poartă că Principele respectează tractatele cu Turcia. Astăzi, Marți, intrarea solemnă în București».

Ziarul «Kölnische Zeitung» publică următoarele:

Aflăm chiar acum, că Principele Carol de Hohenzollern, conștient de pasul important dinaintea căruia el sta, s'a decis iute a urmă chemării ce i se făcea, a lua în stăpânire tronul românesc. El este astăzi pe teritoriul românesc. Această hotărîre surprinzătoare, într'o cestiune care sta de câteva săptămâni în cum-pănă, nu a fost influențată din nici o parte. Guvernul prusian nu stă în nici un fel de relațiune cu această cestiune, și toate știrile preseii, cari vor ieși fără îndoială la iveală, că ea este legată de o acțiune dușmănoasă în contra Austriei, sunt lipsite de ori ce fundament real. Deciziunea Principelui Carol este rezultatul propriei sale convicțiuni, care nu i-a îngăduit a respinge o alegere aproape unanimă, mănținută cu o tenacitate credincioasă în contra tuturor împotrivilor politice ce s'au ridicat în contra ei. Această deciziune mai este încă rezultatul unei speranțe bine întemeiate, că mănținerea energică de către noul regent a punctului de plecare internațional al Principatelor Dunărene, precum și al respectului tractatelor cari sancționează formațiunea de Stat a acestor țeri, le dă acea desvoltare morală și acea desvoltare culturală și liniștită, cari le vor ridica întru a deveni un membru egal îndreptățit în familia Statelor euro-

pene. Dacă, în contra tuturor așteptărilor, întreprinderea nu va reuși din cauza Maiu 7 (19) desbinărilor și ciocnirilor de interese ale Puterilor ocrotitoare și garante, atunci Românii își vor aduce aminte faptul îndeplinit, că un fiu de Principe german, și anume un Hohenzollern, s'a încercat să fundeze dreptul său de a guvernă pe temelia votului liber al unui popor.

Scrisoarea Locotenenței Domnești către Fuad Pașa :

» 8 (20)

Alteță! Avem onoare a Vă înștiința de primirea scrisorii viziriale cu data de 7 Maiu curent, prin care, atrăgând atențiunea noastră asupra hotărîrii Conferinței, Alteța Voastră ne invită a îndreptăți încrederea Curții suzerane și a Puterilor garante printr'o leală și conștiincioasă executare a hotărîrii de care e vorba.

Cu sentimentul celei mai dureroase surprinderi am primit, Alteță, această invitare care, mărturisind puținul efect al motivelor înaintate de noi în favoarea unei hotărîri contrare, ne siliă a deschide o luptă prea penibilă între dorința noastră foarte mare de a dovedi respectul nostru către Curtea suzerană și între imposibilitatea prea evidentă de a da curs acestei bune voințe.

Alteța Voastră va binevoi să dea guvernului provizoriu această dreptate, că n'a neglijat nimic pentru a realiză aici, în marginile mijloacelor sale, o ordine și o liniște cari erau importante pentru liniștea generală și pentru a îndreptăți prin aceasta o încredere care îl onorează.

Dar, convenind că această sarcină nu eră ușoară pentru o putere căreia nerecunoașterea sa de către cei în drept îi lăsă puțină autoritate, într'o țară încercată prin atâtea crude restriște și în sânul căreia fierbeau, atunci ca și azi, atâtea pasiuni grăbite de a ieși la iveală, convenind, zicem, în privința dificultăților acestei sarcine împlinite în mod fericit, Alteța Voastră nu trebuie să piardă din vedere aceasta, că liniștea relativă, ce noi am izbutit să realizăm, a fost obținută numai și numai mulțumită așteptării în care eră țara pentru o schimbare pe care împrejurările și dreptatea o arătau ca singura în stare de a modifica serios o stare de lucruri desnădăjduită.

Alteța Voastră, cu acel spirit imparțial și luminat pe care lumea întreagă îl stimează și la care noi cu multă stăruință facem apel, va binevoi să recunoască, prin urmare, că a da urmare hotărîrii Conferinței, adică o bruscă decepțiune a legitimei speranțe ce serviă ca punct de sprijin la o răbdare obținută cu atâtea efortări, ar fi fost să se ia liniștei generale temelia sa cea mai sigură, ar fi fost să se trezească spiritul de dezordine și de intrigă, reaua voință înfrânată, nemulțumirea potolită; ar fi fost să se deschidă bariera pentru toate ambițiunile, pentru toate pasiunile lacome de a se asvârli într'o luptă, care, până acum fără țel, ar fi reluat astfel toată rațiunea sa de a fi.

De altmintrelea, după ce am reprodus în promisiunile noastre către țară încurajările date în 1857 de unele Puteri mai puțin pătrunse decât altele despre dificultățile situațiunii, după ce ne-am înaintat până la acest punct, să venim

1866

Maiu 8 (20) să luăm îndărăt națiunii niște speranțe întemeiate, declarându-i că trebuie să înceapă din nou să îndure acele restriști strâns legate de Domnia pământească, al căror șir ea se măguliă că l-a isprăvit, aceasta ar fi fost, veți binevoi a o recunoaște, Alteță, să primim un rol prea în afară de ori ce condițiune acceptabilă, un rol de natură a face să se pună în discuțiune desăvârșita lealitate a actelor noastre de către Camere, pornite poate să ne învinuească de a nu fi lucrat deajuns în sensul dorinței naționale și de a nu fi rămas credincioși acestei dorințe. Exaltarea spiritelor, exploatate de toți acei cari sunt interesați a profita de ea, n'ar fi lipsit de a produce atunci o anarhie care ar fi pus guvernul în imposibilitatea de a merge și care de sigur ar fi dat loc acelor complicațiuni de cari Poarta tocmai ține foarte mult să se ferească.

Admițând, afară de acestea, că noi n'am fi ținut nici o socoteală de aceste considerațiuni foarte serioase, Alteța Voastră va binevoi să se gândească la insuficiența desăvârșită a mijloacelor noastre de acțiune asupra Adunării, pentru a o face să dea un vot pe care ea îl refuză atât de energic, împreună cu țara întreagă. Căci, în sfârșit, la ce mijloace să se recurgă, Alteță, pentru a silii un popor ca să facă alegerea unui Principe pământească, atunci când prin manifestări repetate, cari dovedesc statornicia voinței sale, el refuză să-și dea de bună voie un regim căruia îi atribue toate suferințele sale, întemeindu-și opiniunea pe datele irecuzabile ale unei experiențe pe cât de lungă pe atât și costisitoare?

Această imposibilitate prea manifestă, în care eram, de a executa hotărârea Conferinței nu ne pune ea, Alteță, mai întâiu cu desăvârșire la adăpost de învinuirile ce puteau să ne fie adresate în această privință? Astfel de învinuiri, admițând că ar fi juste, oare asupra noastră trebuie să cadă, nu asupra națiunii întregi? I se poate oare face o crimă acestei națiuni, din faptul că ea aspiră la un viitor mai bun, respingând ori ce combinațiune care implică pentru ea reînnoirea unui trecut dezastros? I se poate face o crimă din faptul că reclamă privilegiul stipulațiunilor, cari îi asigură libera exercitare a dreptului său intern, dându-și șeful care îi convine, atunci mai ales când e atât de puțin important pentru Sublima Poartă ca viitorul Principe să fie de rasă română sau germană și din moment ce e bine înțeles că această alegere nu trebuie să modifice întru nimic drepturile de suzeranitate? I se poate face o crimă din faptul că se împotrivește a se așeză iarăș, de bună voie, pe o cale fără țel; din faptul că, după șapte ani de suferințe în pierdere curată, ea refuză a se condamna însăș ca să facă neconținut o mișcare fără progres într'un cerc disperat de vițios?

Hotărârea evidentă a Românilor fiind astfel clar exclusivă în ce privește alegerea unui Principe pământească, s'ar aveă oare în vedere a se recurge la forță, pentru a le impune acest Principe printr'o voință străină și superioară dorințelor țerii?

În acest caz, Alteță, fără a prejudeca urmările imediate ale unui astfel de act, în ce privește calea violentă și desnădăjduită, spre care el ar împinge poate națiunea doritoare de a afirma dreptul său, deși în neputință, fără îndoială, de

ă răspunde la argumentele forței, fără a prejudecă, zicem, urmările imediate și Maiu 8 (20) posibile, e cel puțin îngăduit, mulțumită unei experiențe conchizătoare, a determina mai dinainte cele ce vor urma apoi din starea de lucruri, pe care ar realiza-o o hotărîre atât de regretabilă.

În asemenea condițiuni, ar fi imposibil ca, nedându-și stabilitatea ce-i lipsește, țara să se ridice vreodată din discreditul fatal pentru finanțele sale; simțimântul provizoratului ar plană neconținut asupra situațiunii și, silit să cărmuească de azi pe mâne, noul guvernământ, lipsit de putere prin reprobarea fățișă sau tăcută a țerii, ar trebui, pentru a se mănține, să întrebuițeze sforțări neîndestulătoare, poate, pentru a obține chiar acest slab rezultat; neputând găsi înlăuntru un razim indispensabil, ar fi fără îndoială adus prin forța lucrurilor să caute în afară sprijinul refuzat înlăuntru. Aceste condițiuni de slăbiciune neînlăturată l-ar împinge poate pe calea mijloacelor violente, a leacurilor eroice, și în acest caz nu e greu de prevăzut pentru viitorul guvern o soartă la fel cu a acelora de mai înainte.

Afară de aceasta, Sublima Poartă ar vedeă astfel perpetuându-se la nesfârșit necazuri periodice.

Astfel este, Alteță, rezultatul, pe care experiența și cunoștința noastră intimă despre lucrurile românești permit a-l atribui hotărîrii mai sus zise, chemată prin urmare a dovedi odată mai mult că, ori care ar fi simțimântul ce prezidă la hotărîrile diplomatice, acestea sunt departe de a aveă în mod exclusiv un caracter absolut de infailibilitate.

Încrezători în bunăvoința pe care o mărturisesc numeroasele concesiuni ce Alteța Voastră binevoeste să le amintească și dinaintea cărora Sublima Poartă nici odată nu s'a dat îndărăt, ori de câte ori a putut să le creadă potrivite și spre folosul real al țerii, noi am fi fericiți a speră, Alteță, că și de această dată guvernul Maiestății Sale Sultanului, pătrunzându-se de foloasele invederate, ce ar rezultă pentru țară din realizarea dorinței sale neîncetate, nu va refuza a se învoi la o combinațiune care, pe de o parte nu lovește întru nimic drepturile sale de Putere suzerană și care, pe de altă parte, ar aveă ca efect, suntem convinși despre aceasta, a pune un capăt acelor suferințe, «obiect al îngrijirii binevoitoare» pe care Sublima Poartă ne-a arătat-o în mod statornic, așa precum ne facem o datorie a o recunoaște; această îngrijire nimeni dintre noi n'a uitat-o; astfel, Alteță, Vă puteți bizui pe devotamentul și fidelitatea poporului român, care aclamând pe Principele ce și-a dat, aclamă în acelaș timp pe Suzeranul său.

Ori care ar fi, Alteță, hotărîrea ce ar luă în această privință guvernul Maiestății Sale Imperiale, în tot cazul ne place a gândi că el n'ar putea să refuze a da lealității actelor noastre dreptatea ce credem că merită, și că va binevoi asemenea să țină socoteală și de dificultățile grave inerente împrejurărilor și de imposibilitatea materială cât și morală, ce rezultă pentru noi, din acele împrejurări, de a ne supune la cererea Sublimei Porți, așa precum am fi fost fericiți a o face, în ori ce ocaziune în care acest act de supunere s'ar fi mănținut în limitele posibilului.

1866

Mai 8 (20)

A. S. S. Principele Carol I sosește la Turnu-Severin, însoțit de Ion Brătianu, de Locotenentul Sergiu Lenș și de Consilierii A. S. R. Principelui Carol-Anton de Hohenzollern, Baronul de Werner și Baronul de Meyenfisch.

Telegrama adresată la Düsseldorf de *A. S. S. Principele Carol I* din Turnu-Severin, la ora 5,40 seara și primită la Düsseldorf în aceeași seară, ora 7,59:

Am sosit foarte bine și ne pornim imediat incognito spre București.
Hettingen.

A. S. S. Domnitorul Carol I adresează din Turnu-Severin Locotenenței Domnești următoarea telegramă:

Punând piciorul pe pământul României, noua Mea patrie, Mă grăbesc a exprima membrilor Locotenenței Domnești simțimintele cele mai sincere. Fericit că Mă aflu în mijlocul națiunii care M'a onorat cu încrederea sa, adresez, înainte de toate, rugăciunile mele Cerului, pentru ca să-Mi ajute a împlini cu demnitate marea și frumoasa misiune ce Provedința Mi-a impus.

Carol.

Locotenența Domnească s'a grăbit a da următorul răspuns:

Salutăm buna venire a Măriei Voastre pe tărâmul patriei noastre. Înălțăm mulțumiri către Dumnezeu, că a îndeplinit astăzi visul unui întreg popor. Să trăească *Carol I*, Alesul națiunii!

» 9 (21)

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Aepli, Landammann de San-Gallen:

Mulțumirile mele călduroase pentru pachet și scrisoare, precum și pentru a doua scrisoare cu telegrama alăturată.

Recunoștința mea însă în toată viața pentru concursul dat în călătoria la București, unde fiu-meu trebuie să fi luat în acest moment frânele guvernului, pe baza votului dat de popor.

Ce să-ți spun de situațiunea noastră? Speranțele pentru mănținerea păcii atârnă de un fir subțire, deși nu sunt de tot excluse; însă în fața a unui milion de ostași este aproape imposibil a face să stea locul soarta care se rostogolește înainte.

Norocită Elveție, care de astădată va rămâne neatinsă de ciocnire! Încurcăturile italienești vor putea să o încunjoare ușor, căci cestiunea italienească sau va ieși din luptele din valea fluviului Po, sau se va deslegă politicește, fără pulbere și fără plumb.

Dumnezeu cu Domnia ta și cu frumoasa Elveție!

Telegrama lui Ion Bălăceanu, adresată din Paris Principelui Carol-Anton de Hohenzollern la Düsseldorf:

Alteța Sa Serenisimă Principele Domnitor al României a sosit ieri la Turnu-

Severin. Marți va intra în București. Entuziasmul provocat prin sosirea Sa nu Maiu 9 (21) se poate descrie.

Scrisoarea Domnilor V. Boerescu și G. Costaforu, adresată la Düsseldorf Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Am crezut, în momentul pornirii noastre, că ar fi de un interes istoric a publică în câteva ziare din Paris plebiscitul, care conține alegerea Alteței Sale Regale Principelui nostru Domnitor Carol I. Neavând o copie a acestui act, rugăm pe Alteța Voastră Regală—dacă Ea aprobă această idee—să binevoască a trimite la adresa Domnului V. Boerescu la Paris, Rue du Helder 10, o copie a textului francez, pe care îl vom publică imediat.

Profităm de această ocaziune, pentru a mulțumi Alteței Voastre Regale și ilustrei Sale familii pentru afabilitatea ce a binevoit a ne arăta, și mai ales pentru buna primire ce a făcut dorinței țerii noastre, care de astăzi înainte e strânsă prin legături indisolubile de nobila familie a Hohenzollernilor.

Sosirea *A. S. S. Principelui Carol* la Pitești. Generalul Nicolae Golescu, membru al Locotenenței Domnești, și Ion Ghica, Președintele Consiliului de miniștri, adresează *Alteței Sale Serenisime* următoarea cuvântare:

Principe,

Bine ați venit în Staturile Alteței Voastre Serenisime. Să domniți ani îndelungați și să faceți fericirea și mărirea acestui popor care vă primește cu urări unanime.

Să trăască Principele Românilor !

A. S. S. Domnitorul răspunde :

Vă mulțumesc că ați venit întru întâmpinarea Mea; primiți expresiunea întregii mele gratitudini pentru membrii Locotenenței și guvernului, cari, printre atâtea încercări grele, au știut a mănține ordinea și unirea.

Prin fermitatea și prudența Domniei voastre Mi-ați înlesnit greaua sarcină ce Mi s'a încredințat ; cu concursul D-voastre sper a realiza aspirațiunile Românilor ; viața Mea întreagă va fi consacrată fericirii lor.

Deputațiunea orașului Pitești adresează *A. S. S. Domnitorului* următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne !

Reprezentanți ai comunei urbane Pitești, venim cu cel mai profund respect a Vă depune devotamentul nostru și a strigă cu cel mai mare entuziasm:

Să trăască România una și nedespărțită !

Să trăască Domnitorul său, Înălțimea Sa *Carol I.*

1866

Maiu 9 (21)

Alteța Sa Serenismă răspunde:

Sunt ferice de a Mă afla în mijlocul locuitorilor unei urbe care a susținut cu o atât de inteligentă energie spiritul naționalității și unirii.

Din minutul în care am pășit pe pământul noiei Mele patrii, am devenit Român; viața Mea întreagă o voi consacra pentru fericirea Românilor și pentru prosperitatea lor, cari de acum înainte au devenit compatrioții Mei.

Telegrama din Slatina a *A. S. S. Principelui Carol* către Principele Carol-Anton de Hohenzollern la Düsseldorf:

Cu inima mișcată dar veselă trimit prea iubiților mei părinți, scumpilor mei frați și surori, primele și inimoasele mele salutări, din noua mea patrie. Îi voi aparține din tot sufletul Meu, dar păstrând în totdeauna pentru țara în care m'am născut cele mai scumpe amintiri și sentimentele cele mai recunoscătoare. Chiar acum am avut la Slatina o primire cordială. Măne sosirea la București.

Proclamațiunea primarului capitalei:

Bucureșteni,

Carol I a pus ieri piciorul pe pământul României. Măne, Marți după amiazi, va face intrarea Sa în Capitală, pe bariera căii Mogoșoaia. Acolò, la șosea, să ne găsim măne toți, femei și bărbați, înveșmântați cu veșminte de sărbătoare și cu buchete de flori, ca să urăm împreună bună venire Augustului nostru Ales. Ramuri verzi de veselie să coroneze porțile caselor noastre, șaluri, tape-uri, scoarțe, suspendate la toate ferestrele, să împodobească fațadele locuințelor noastre. Glasul clopotelor, al tunurilor și al muzicilor capitalei să umple aerul, să înalțe până la Cer imnul inimilor noastre, să spuie până dincolo de fruntarii, că destinatele României s'au împlinit, că voința poporului român este deja un fapt săvârșit. Măne seară, concetățeni, facile de bucurie să ilumineze toate casele, unghiurile cele mai dosnice ale orașului nostru; căci măne este sărbătoarea cea mai mare a României, măne intrăm și noi în viața popoarelor stăpâne pe a lor soartă.

Trăească România una și nedespărțită! Trăească *Carol I*!

Primarul comunei București, D. Brătianu.

Telegrame adresate *A. S. S. Domnitorului Carol I* la sosirea Sa în țară:

Bârlad.

Cetățenii mei Vă salută, și binecuvintează guvernul mântuitor, carele cu succes și abnegațiune a întemeiat Statul român. Națiunea întreagă va înscrie cu litere

1866

nepieritoare numele Vostru și va repetă: Să trăească Alesul ei *Carol I!* Să trăească Maiu 9 (21) regeneratorul României!

Prefect, Palladi.

Brăila.

Cetățenii urbei Brăila, entuziasmați de bucurie pentru sosirea Alțetei Voastre, vin cu cel mai profund respect prin organul lor, consiliul municipal, a depune la picioarele Tronului tot devotamentul și credința.

Să trăească România! Să trăească Suveranul ei *Carol I.*

Primar, C. Berlescu și alte 8 semnături.

Iași.

Municipalitatea Iașului cu bucurie felicitază norocita sosire a Înălțimii Voastre pe pământul României.

Primar, D. Gusti.

Jiu.

Guvernul comunicându-ne sosirea Măriei Voastre la ora 2 după miezul nopții, orașul dela o margine până la alta a primit această nuvelă cu entuziasm. Salutăm cu respect sosirea Măriei Voastre și rugăm pe Dumnezeu să Vă ajute a conduce destinatele țerii care așteaptă cu nerăbdare a Vă vedea pus în capul ei.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească România!

Primarul orașului, Stanciovi; pentru prefectul districtului Gorj, Ahil Crăsnaru; președintele tribunalului, Ath. Moscuna; membri, I. Palada, Chintescu, St. Strâmbeanu; procuror, G. Mihulescu.

Roman.

Să trăească Alesul și mult doritul nostru Prinț! Să trăească România! Dumnezeu să dea putere Înălțimii Voastre, ca să scape acest popor din nenorocire și să-l conducă la fericire.

Înălțimea Voastră să Se întemeieze pe toate inimile adevărate și tari ale oamenilor cari știu a păstra dragoste și credință patriei lor.

Să trăească conducătorul nostru, *Carol I!*

Prefect, Sturdza.

Telegrame adresate guvernului, cu ocaziunea sosirii pe pământul României a *A. S. S. Domnitorului Carol I:*

Brăila.

Depeșa D-voastre pentru sosirea Alțetei Sale Domnitorului României am publicat-o în mai multe exemplare în tot orașul și districtul. Vestea a fost o adevărată bucurie pentru toți cetățenii, că Alesul României a sosit în toată întregimea. Cetățenii entuziasmați invoacă Provedința în ajutorul Alțetei Sale, pentru realizarea dorințelor țerii, și felicită cu tot devotamentul pe Alțeta Sa.

Trăească *Carol I!* Trăească România!

Prefect, Colonel Steriade.

1866

Maiu 9 (21)

Câmpu-Lung.

Informat de fericita sosire pe pământul României a Măriei Sale Principe-lui *Carol I*, Alesul nostru, corpul administrativ din acest județ vine, prin mine, a vă ruga să binevoiți a saluta venirea Înălțimii Sale, depuind totodată la picioarele Tronului felicitările respectuoase și devotamentul ce-I datorim.

Să trăească România! Să trăească Suveranul ei *Carol I*!

P. prefectul de Muscel, P. Părăianu.

Focșani.

Sosirea Înălțimii Sale Domnitorului stăpânitor *Carol I* pe pământul României, după cum s'a asigurat din telegrama guvernului, inspirând în genere cea mai vie bucurie, concetățenii din orașul Focșani și întregul județ Putna m'au autorizat a vă ruga să fiți interpretul pentru a-I depune respectuoasele lor felicitări, urându-I zile îndelungate pe Tronul României. Să trăească Înălțimea Sa *Carol I*! Trăească România una și nedespărțită!

Prefect de Putna, Iacovache.

Focșani.

Realizându-se dorințele României exprimate de Divanurile ad-hoc, plebiscitul națiunii și votul Camerei dela 1 Maiu, prin sosirea Prea Înaltului Domn stăpânitor *Carol I* pe pământul României, comitetul permanent al consiliului județian de Putna, în numele districtului, vă roagă, d-le Ministru, a fi interpretul pentru a depune respectuoasele lor felicitări, urând zile îndelungate Înălțimii Sale pe Tronul României.

Să trăească Alesul națiunii *Carol I*! Să trăească România una și nedespărțită!

Președinte, Iacovache; membri, R. Tudor, D. Zalar, C. Olănescu.

Focșani.

Din circulara D-voastre, văzându-se sosirea fericită pe pământul României și în capitala ei a M. S. Prea Înălțatului nostru Domn *Carol I*, inima tuturor concetățenilor din Focșani a săltat de bucurie. Subscrisul, ca primar urbei Focșani, în numele tuturor concetățenilor săi, se grăbește, d-le Ministru, prin D-voastre, a depune la picioarele Tronului M. S. Domnitorului respectuoasele lor felicitări și devotamentul cel mai sacru. Să trăească România una și nedespărțită! Să trăească Suveranul ei *Carol I*! Trăească guvernul Măriei Sale!

M. Ionescu.

Iași.

Tot târgul este iluminat, poporul umblă pe toate stradele strigând: Să trăească *Carol I*! Să trăească România una și nedespărțită!

Prefect, G. Sturdza.

Anunțându-se publicului depeșa Măriei Sale Domnului Românilor *Carol I*, pentru venirea Sa în țara română, a fost cuprins de cea mai vie bucurie, care nu încetează a o manifesta zilnic prin banchete și strigări de: Trăească România! Trăească Domnul Românilor *Carol I*! Binecuvântată fie Locotenența și Ministerul, cari au condus națiunea la îndeplinirea dorințelor sale.

Prefect, Călinescu.

Ocna.

Anunțul sosirii în România a Măriei Sale Principelui *Carol I*, Domnitorul României, a produs mare bucurie. Consiliul acestei urbe, în numele locuitorilor săi, vă roagă, d-le Ministru, să binevoiți a depune felicitările lor respectuoase, rugând Provedința a da Măriei Sale zile frumoase și României fericire și a-L binecuvânta.

C. Dimonisie, G. Meco.

Ploesti.

Cel mai mare entuziasm e în oraș; luminații, muzici pe strade, veselie generală, tot poporul strigă în unanimitate: Trăească *Carol I*, Domnul României.

Prefectul de Prahova, Văcărescu.

T.-Jiu.

La 10 ore s'a cântat Te-Deum în asistența tuturor cetățenilor și tuturor funcționarilor administrativi, judiciari și din toate celelalte ramuri, salutat de 900 focuri, executate de grănicerii călători la Craiova, pentru sosirea Principelui *Carol I* pe pământul României. Bucuria în inima tuturor eră inexprimabilă. Mulțumiri entuziaste bărbaților ce au condus terminarea unui asemenea act mareț. Trăească Principele *Carol I*! Trăească România!

P. prefectul Gorjului, Crăsnaru.

T.-Jiu.

Comunicându-ne înștiințarea despre sosirea Măriei Sale Domnitorului, toată lumea a primit cu entuziasm această nuvelă. La ora 2 după miezul nopții, un mare număr de cetățeni, uniți cu funcționarii, cu muzica înainte, în vîi aclamații, au repetat de mai multe ori: Să trăească Măria Sa Domnitorul României *Carol I*! Să trăească România! Veselia e neînteruptă. La ora 10, în biserica catedrală se va cânta Te-Deum. Orașenii înalță rugile lor către Dumnezeu, ca să ajute Măriei Sale a conduce țara pe calea fericirii. Felicitări deadreptul s'au adresat Măriei Sale.

P. prefect, Ah. Crăsnaru.

1866
Maiu 9 (21)

Tecuci.

Dintr'o telegramă a guvernului afișată în oraș, aflăm sosirea Înălțimii Sale Principelui *Carol I*, Domnitorul nostru, pe pământul României. Felicităm guvernul cu căldură. Satisfacțiunea noastră este la culme; dorințele țerii sunt împlinite. Guvernul dela 11 Fevruarie a binemeritat dela patrie.

Trăească România! Trăească *Carol I*!

P. Anastasiu, I. Rolin, P. Ciuca, Hrisenti, Vucetici, A. Anastasiu, Manea Moisachi, D. Frunză, Șerbănescu, I. Iordache, Leonidi, I. Anastasiu.

Turnu-Măgurele.

Depeșile de sosirea Suveranului nostru *Carol I* au produs mare senzațiune. Orășenii sunt în transport de bucurie. În acest moment, ora 1 după miezul nopții, sunt la ospelul prefecturii, salutând și felicitând guvernul și Locotenența și strigând toți într'o unire: Trăească *Carol I*! Măne Te-Deum la biserică cerut cu entuziasm.

Prefectul județului Teleorman, Lehliu.

Turnu-Măgurele.

Îndată după vestirea ce am făcut orășenilor de sosirea Suveranului Românilor *Carol I*, au arătat cele mai mari demonstrațiuni de bucurie și m'au rugat a vă transmite, fără zăbavă, prin telegramă, trei felicitățiuni; fiind însă cu multe semnături, și ca să nu împiedice serviciul telegrafic, le-am pornit în original cu expediția de astăzi, pe cari vă rog a le da publicității.

Prefect, Lehliu.

• *Turnu-Măgurele.*

Faima sosirii Măriei Sale Principelui Domnitor *Carol I* pe pământul României, noua Sa patrie, în a căreia Augustă persoană se văd realizate speranțele Românilor, electriză spontan eu inimile populațiunii acestui oraș. Un Te-Deum fu cântat la biserică, asistat de d-l prefect, de funcționari, de băieții și fetele școalelor și de orășeni. Aceste mărețe fapte, cari vor rămâne dulci suvenire Românilor, îndeamnă pe cetățenii din urbea Turnu-Măgurele a ruga cu profund respect Înalta Locotenență să binevoască a transmite devotamentul și bucuria de care sunt animați, Augustului lor Suveran.

Trăească *Carol I*, Domnul Românilor!

Urmează 136 semnături.

Turnu-Măgurele.

De către d-l prefect al județului Teleorman, comunicându-ni-se norocita sosire pe pământul României a Suveranului nostru *Carol I*, noi, expresiune fidelă a intereselor și prosperității întregului județ, în cel mai mare transport de bucurie, ne-am adunat în jurul prefectului, și cu toții împreună am mers în

biserica catedrală a oraşului Turnu-Măgurele, reşedinţa districtului, şi am adus Maiu 9 (21) fierbinţi rugăciuni către Dumnezeu părinţilor noştri, că s'a pus capăt suferinţelor.

Plini de recunoştinţă eminenţilor bărbaţi din Înalta Locotenenţă şi guvern, cari au ştiut a conduce cu atâta înţelepciune şi abnegaţiune afacerile ţerii, îi rugăm a primi cele mai călduroase ale noastre mulţumiri şi totodată a depune al nostru devotament şi credinţă Suveranului.

Preşedintele comitetului permanent al judeţului Teleorman, G. Lehliu; membri, M. Zaga, Ioniţă Zlotescu.

Turnu-Măgurele.

Consiliul urbei Turnu-Măgurele, înştiinţat de d-l prefect despre buna sosire pe pământul României a Suveranului nostru *Carol I*, vine în numele tuturor cetăţenilor de aici a felicita această bună sosire, şi totdeodată exprimă mulţumirea şi recunoştinţa lor Înaltei Locotenente Domneşti şi guvernului, pentru călduroasele şi patrioticele lor lucrări, prin cari s'a pus capăt suferinţelor ţerii.

Trăească România una şi nedespărţită! Trăească Suveranul ei *Carol I*!

Urmează 6 semnături.

Intrarea solemnă a *A. S. S. Domnitorului Carol I* în capitala României.

» 10 (22)

Cuvântarea primarului capitalei, D. Brătianu, la sosirea *A. S. Serenisime*:

Principe,

Consiliul comunal şi reprezentanţii corporaţiunilor oraşului Bucureşti, în numele concetăţenilor lor, salută cu respect, prin organul meu, buna venire a Alteţei Tale, şi-I depun omagiul credinţei şi al devotamentului lor.

În calitatea mea de primar, mai am onoarea fără semenea ei, Principe, de a oferi Alteţei Tale, după o veche tradiţiune a ţerii, pânea şi sarea, simbolul îmbelşugării, al bogăţiei României, şi cheile capitalei, simbolul nemărginitei încrederi a poporului român în Augustul său Ales. Placă lui Dumnezeu să se împlinească dorinţele cele mai vii ale Românilor! Placă lui Dumnezeu să fie Domnia Ta lungă, ferice, glorioasă!

Suverane al României! Ți-am dat Coroana marilor noştri Principi, Ți-am dat Coroana lui Ștefan cel Mare şi a lui Mihai Viteazul, de astăzi înainte străbunii Țăi; redă-i şi Tu antica sa splendoare! Fă din această frumoasă ţară sentinela înaintată a libertăţilor moderne, bulevardul nebiruit al civilizaţiunii occidentale! Trăească Domnitorul României! Trăească Carol I!

Jurământul *A. S. S. Domnitorului Carol I* în Adunarea Deputaţilor:

Jur a fi credincios legilor ţerii, a păzi religiunea României, precum şi integritatea teritorului ei, şi a domni ca Domn constituţional.

Cuvântarea Preşedintelui Adunării, Manolache Costache, către *A. S. S. Domnitorul*:

Măria Ta! În numele Adunării al căreia organ sunt, viu a Vă prezentă

1866

Maiu 10 (22) mulțumirile ei entuziastice și urările ce face pentru fericirea Domniei Măriei Tale. Națiunea, ai cărei reprezentanți Vă înconjoară aci, jură a nu cruța nici silințe nici sacrificii, pentru a consolida Tronul și Dinastia M. Tale, și a lucra împreună cu Măria Ta la nobila misiune ce Vă este dată, de a stabili pentru veșnicie mărirea și prosperitatea României.

Trăească M. Sa *Carol I!*

Adunarea întreagă repetă de mai multe ori: «Trăească M. Sa *Carol I!*».

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Ales de către națiune, cu spontaneitate, Domn al Românilor, Mi-am părăsit, fără a sta la îndoială, și țară și familie, spre a răspunde la chemarea acestui popor care Mi-a încredințat destinatele sale.

Puind piciorul pe acest pământ sacru, am și devenit Român. Primirea plebiscitului Îmi impune, o știu, mari datorii; sper că Îmi va fi dat a le îndeplini. Eu vă aduc o inimă leală, cugetări drepte, o voință tare de a face binele, un devotament fără margini către noua Mea patrie și acel neînvins respect către lege, pe care l-am cules în exemplul alor Mei.

Cetățean astăzi, mâne, de va fi nevoie, soldat, Eu voi împărtăși cu D-voastre soarta cea bună ca și pe cea rea. Din acest moment, totul este comun între noi; credeți în Mine, precum cred Eu în D-voastre!

Singur numai Dumnezeu poate ști ceea ce viitorul păstrează patriei noastre! Din parte-ne să ne mulțumim întru a ne face datoria. Să ne întărim prin concordie! Să unim puterile noastre, spre a fi la înălțimea evenimentelor!

Provedința, care a condus pe Alesul D-voastre până aci și care a înlăturat toate piedicile din cale Mea, nu va lăsa neîndeplinită opera sa.

Trăească România!

Adunarea, pentru a curmă ori ce opunere a Puterilor la recunoașterea faptului îndeplinit, votează legea pentru naturalizarea familiei princiare de Hohenzollern.

Propunerea unanimă a membrilor Adunării legislative:

În considerațiunea recunoștinței ce datorăm Principelui de Hohenzollern-Sigmaringen, Carol I, Domnitorul României, care a binevoit a primi Coroana și a lucra dimpreună cu noi la statornicirea Statului român, și spre a stabili legături mai strânse între familia Sa și țară, mai cu samă că prin votul Adunării s'a stabilit și principiul eredității în familia Hohenzollern;

Subscrișii propunem ca Adunarea generală să dea indigenatul familiei Ho-

henzollern-Sigmaringen, acordând naturalizațiunea mare tatălui Domnitorului Maiu 10 (22) Carol I, Alteței Sale Regale Principelui Carol-Anton-Ioachim-Zefirin-Frederic-Mainrad de Hohenzollern-Sigmaringen.

Urmează 92 semnături.

Puindu-se la vot această propunere, se adoptă de Adunare cu aclamațiune.

Scrisoarea Președintelui Adunării către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Augustul Vostru fiu intră astăzi în capitala Sa, și un popor întreg adresează Cerului mulțumiri, văzând visul națiunii împlinit. Reprezentanții poporului român, în acest moment solemn, vin a Vă ruga să binevoiți a primi marea naturalizațiune română, votată pentru A. V. R. în unanimitate și prin aclamațiuni de Adunarea națională.

Primiți, Alteță Regală, simțimintele devotamentului celui mai sincer și a respectului celui mai profund.

Jurnalul Consiliului de miniștri și decretul domnesc pentru amnistiarea celor închiși sau urmăriți pentru delikte politice:

Astăzi, în 10 Maiu 1866, Consiliul de miniștri, sub președința Înaltei Locotenente Domnești, văzând telegrama următoare ce a primit dela Pitești dela Președintele Ministerului:

«Înălțimea Sa Principele *Carol I* Și-a exprimat dorința Sa, ca ziua de 8 (20) Maiu, când pentru întâia oară a călcat pe țărâmul României, să fie o zi în care să serbeze toată națiunea înfrățirea, armonia și iubirea între toți Românii, uitarea tuturor animozităților trecutului și a tuturor erorilor. Pentru aceasta ar vedeà cu plăcere curmarea tuturilor proceselor politice, cari s'au intentat până acum, și încetarea de ori ce asemenea urmăririi».

Spre îndeplinirea dorinței exprimate în acea telegramă din partea Măriei Sale Principelui *Carol I*,

Decide:

A se supune Măriei Sale, îndată după sosirea Sa în București, decretul pentru darea în libertate a tuturor câți se află arestați pentru crime și delikte politice, și pentru încetarea a ori ce fel de urmăriri începute în asemenea materie.

D. Ghica, D. A. Sturdza, C. A. Rosetti, P. Mavrogheni, I. Cantacuzin, Maior D. Lecca.

NOI CAROL I,

Din grația lui Dumnezeu și prin voința națională Domn al României,
La toți de față și viitori sănătate.

Văzând jurnalul Consiliului de miniștri, din 10 Maiu 1866, precum și raportul Ministrului nostru secretar de Stat la departamentul Justiției, Nr. 4205, Am decretat și decretăm:

1866

Maiu 10 (22) Art. 1. Se vor liberă toți câți se află arestați pentru crime și delicta politice, și va încetă ori ce urmărire începută în asemenea materie.

Art. 2. Ministrul nostru secretar de Stat la departamentul Justiției este însărcinat cu executarea decretului de față.

Dat în capitala Noastră București, în zece Maiu, anul una mie opt sute șasezeci și șase.

Carol.

Ministru secretar de Stat la departamentul Justiției, I. Cantacuzin.

» 11 (23) Se constituie primul Minister al *A. S. S. Domnitorului Carol*: Lascar Cătargiu, Președinte și Interne; Ion Brătianu, Finanțe; Petru Mavrogheni, Externe; Ioan Cantacuzin, Justiție; Constantin A. Rosetti, Culte și Instrucțiune publică; Generalul Ioan Ghica, Răsboiu; Dimitrie A. Sturdza, Lucrări publice.

Mesagiul Domnesc anunțând Adunării deputaților formarea noului Minister:

Domnilor Deputați,

În urmarea demisiunii colective ce Mi-a prezentat Ministerul Locotenenței Princiare,

Eu formând noul cabinet, după cum urmează:

D-l Lascar Catargiu, Ministru de Interne și Președinte Consiliului de miniștri;

D-l Ion Brătianu, Ministru de Finanțe;

D-l Ioan Cantacuzin, Ministru de Justiție;

D-l Petru Mavrogheni, Ministru de Externe;

D-l Constantin Al. Rosetti, Ministru al Instrucțiunii publice și al Cultelor;

D-l General Ioan Ghica, Ministru de Resbel;

D-l Dimitrie Sturdza, Ministru al Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice;

Fac despre aceasta cunoscut Domniilor voastre.

Dat în București, la 11 Maiu, 1866.

Carol.

Ministru Președinte, L. Catargiu.

Proclamațiunea *A. S. S. Domnitorului Carol I* către poporul român:

Români,

În destinurile omenești nu este o datorie mai nobilă decât aceea de a fi chemat a mănține drepturile unei națiuni și a consolidă libertățile ei.

O misiune așa de însemnată M'a decis să părăsesc fără preget o pozițiune independentă, familia și țara, de cari am fost legat prin legămintele și suvenirile cele mai sacre, pentru a urmă apelului vostru.

Primirea plebiscitului care a pus pe capul Meu Coroana lui Ștefan cel Mare și a lui Mihai Viteazul, Îmi impune o mare răspundere. Sper însă că-Mi va fi dat, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu un întreg devotament, a asigura noiei mele patrii o existență fericită și demnă de trecutul ei.

Români! Sunt al vostru din toată inima și din tot sufletul. Puteți să vă întemeiați pe Mine în ori ce timp, precum Eu Mă întemeiez pe voi.

Data în capitala Noastră București, în 11 Maiu, 1866.

Carol.

Miniștri: Lascar Catargiu, Ion Brătianu, Petru Mavrogheni, Ioan Cantacuzin, Constantin A. Rosetti, Generalul Ioan Ghica, Dimitrie A. Sturdza.

Se face recepțiunea autorităților la Palat.

Cuvântarea Mitropolitului Primat, Nifon:

Măria Ta! Ca organ al simțimintelor clerului român, vin astăzi a aduce Măriei Tale omagiile fidelității și supunerii sale și a fericită cu sinceritate alegerea și sosirea Măriei Tale între noi.

O Provedință înaltă veghează asupra destinatelor poporului român.

Măria Ta, însemnatul acestei Provedințe, Alesul poporului, o mare și sublimă misiune ai de îndeplinit.

Clerul român Te salută și Te binecuvintează.

Domnește în pace și liniște, Măria Ta! Fă fericit, mare și puternic acest popor blând și credincios; fă-l să guste dreptatea, blândețea și pacea sub guvernul Măriei Tale; pune în el puterea, dragostea și înfrățirea. Vei fi mare, glorios și iubit, Măria Ta și urmașii Măriei Tale. Clerul român Te va însoți de urările sale, posteritatea va înscrie cu iubire și mândrie numele Măriei Tale între fiii prea iubiți ai patriei.

Astăzi clerul român înalță rugile sale către Cel A Tot Puternic, ca să poți împlini marea și sublima misiune ce Ți s'a încredințat, ca anii Măriei Tale să fie mulți și glorioși, pentru fericirea și mărirea poporului ce Te-a ales.

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Mulțumesc Eminenței Voastre de cuvintele asigurătoare ce Mi-ați exprimat și cer binecuvântarea clerului român, ca Dumnezeu să-Mi dea puterea de a împlini cu dignitate datoriile ce Mi-a impus.

Cuvântarea Episcopului catolic:

Principe! Ca șef spiritual al catolicilor, îmi fac o datorie a veni să prezent A. V. S. omagiile mele cele mai respectuoase. Dacă Cerul va binevoi a

1866

Maiu 11 (23) ascultă rugăciunile mele, suirea A. V. S. pe Tronul român va fi o eră de repaus, de prosperitate și progres, și Domnia Sa va fi lungă și fericită, spre a-i vedea operele sale.

Răspunsul A. S. S. *Domnitorului*:

Cer binecuvântarea Bisericii, pentruca Cel A Tot Putinte să acorde realizarea dorințelor Noastre pentru fericirea acestei țeri.

Deputațiunea bisericii evanghelice cetește A. S. S. *Domnitorului* o odă de felicitare pentru buna sosire pe pământul României.

Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Vă mulțumesc, Domnilor, de urările ce faceți pentru Domnia Mea și pentru țara Mea și vă rog a servi ca organ pe lângă coreligionarii D-Voastre, spre a le mărturisi gratitudinea Mea.

Cuvântarea Președintelui Camerei Deputaților, Manolache Costache Epureanu:

Alteță ! Vin în numele Camerei să Vă exprim adâncă sa recunoștință pentru tăria și devotamentul cu care A. V. S. a răspuns la chemarea națiunii române.

Cinci milioane de Români, cari sunt mândri de a conta astăzi printre dâșii o inimă română mai mult, vor uni, nu Vă îndoiiți, Alteță, toate puterile lor, spre a înlocui această patrie și această familie ce A. V. S. ați părăsit, spre a veni să-i conduceți pe calea grandetei și prosperității.

Cetățeni și soldați, după cum vor cere împrejurările, vor ști să se devoteze și să se sacrifice spre a apăra țara, libertățile, precum și Tronul și Dinastia Alesului lor.

Ori care va fi destinul ce decretele Provedinței le păstrează, ei au voința neștrămutată de a combate cu curaj nenorocirea, și speră că vor ști să triumfe cu un Șef ce Se conduce de simțământul onoarei, de devotamentul către noua Sa patrie și de respectul legilor.

Să trăească Alteța Sa Serenisimă Principele *Carol I!*

Răspunsul A. S. S. *Domnitorului*:

Domnilor,

Mulțumesc prea mult de sincera și călduroasa primire ce am găsit ieri în Cameră. Am fost prea mult atins de această primire din partea reprezentanților întregii națiuni române. Astăzi nu pot decât să repet cuvintele ce v'am adresat ieri, asigurându-vă că Mă voiu devota cu inima și cu sufletul la frumoasa misiune care Mi s'a încredințat, și în toate împrejurările Mă voiu sprijini pe D-voastre.

Cuvântarea Președintelui Curții de Casație, V. Sturdza:

Alteță! Curtea de Casație, împărtășind alegrața ce A. V. S. a răspândit în România răspunzând la apelul său, vine să depună la picioarele Tronului Alteței Voastre Serenisime omagiile sale cele mai respectuoase și sincere.

În acelaș timp ea urează Alteței Voastre Serenisime ca să poată realiza generoasele Sale intențiuni, ce Ea a manifestat dela primul moment în care a pus piciorul pe pământul patriei noastre.

Răspunsul A. S. S. *Domnitorului*:

Domnilor,

Sunt foarte mulțumit de cuvintele ce-Mi sunt exprimate de acest mare Corp al Statului. Vă repet și Domniilor voastre asemenea, Domnilor, asigurarea devotamentului ce am pentru această țară, de aci înainte a Mea, și de respectul ce voi profesă totdeauna pentru legile sale.

Cuvântarea Președintelui Curții de Compturi, A. Romalò:

Măria Ta! Curtea de Compturi se grăbește a depune la treptele Tronului omagiile sale respectuoase și sincere, felicitând pe Înălțimea Ta de bunavenire; aceasta este pentru România gajul consolidării edificiului național. Totodată, Curtea Vă roagă, Măria Ta, să primiți simțimintele de devotament și de zelul ce va pune întru a îndeplini în conștiință misiunea ei.

Răspunsul A. S. S. *Domnitorului*:

Vă mulțumesc sincer, Domnilor, pentru devotameutul și zelul ce-Mi exprimați.

Cuvântarea Vicepreședintelui Consiliului de Stat, I. G. Florescu:

Alteță Serenisimă! Consiliul de Stat are onoare a prezentă Alteței Voastre Serenisime expresiunea omagiilor sale respectuoase și a profundului său devotament.

Răspunsul A. S. S. *Domnitorului*:

Vă mulțumesc sincer, Domnilor, pentru devotamentul ce-Mi exprimați.

Cuvântarea primarului capitalei, D. Brătianu:

Consiliul comunal al capitalei vine astăzi a depune la picioarele Tronului Alteței Voastre Serenisime omagiile sale și a Vă încredința de devotamentul locuitorilor săi.

1866

Maiu 11 (23)

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Am fost prea mișcat de primirea simpatică și unanimă ce Mi s'a făcut de locuitorii capitalei. Vă rog, Domnule Primar, a fi organul Meu pe lângă locuitori, spuindu-le că de aci înainte sunt al lor și că Mă consider ca cel întâiu cetățean.

Cuvântarea Comunității israelite:

Reprezentanții comunității israelite vin cu respect a depune la picioarele Tronului Alteței Voastre Serenisime omagiile devotamentului lor de fidelitate.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Vă mulțumesc de asigurările de devotament ce veniți să-Mi aduceți în numele comunității israelite. Spuneți coreligionarilor D-voastre, că toleranța religioasă va fi considerată de Mine ca o datorie sacră a ori cărei națiuni civilizate.

Cuvântarea Ministrului de Răsboiu, Generalul Ioan Ghica:

Alteță! Interpretul sentimentelor de devotament și de fidelitate ale armatei Voastre, vin să felicite pe A. V. S. și să depun la picioarele Tronului omagiile mele respectuoase, urând Alteței Voastre Serenisime o Domnie fericită și glorioasă.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:*Camarazi,*

Sunt fericit a Mă afla în mijlocul reprezentanților armatei. Sunt convins că sunteți decisi a apăra totdeauna drepturile acestei țeri; fiecare din voi, ca și Mine, își va vărsa cea din urmă picătură de sânge pentru apărarea drepturilor sale.

Cuvântarea Inspectorului general al Gardei naționale, Colonelul G. Adrian:

Alteță! Garda națională vine și ea la rândul său a depune cu respect la picioarele Tronului Alteței Voastre Serenisime omagiile sincere ale devotamentului său.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:*Domnilor,*

Sunt încântat de primirea călduroasă a Gardei naționale și fericit a o vedea prosperând, și am cea mai mare plăcere că am făcut cunoștința D-voastre.

Cuvântarea consiliului comunal din Ploești:

Prea Înălțate Doamne ! Cerul a ascultat în fine vocea României.

După atâtea suferințe, după atâtea încercări și lupte, el a trimis sănătos în mijlocul Românilor pe Alesul lor *Carol I*, ca să poarte cu demnitate coroanele lui Ștefan cel Mare și Mihai Bravul.

Cetățenii ploeșteni și ai districtului Prahova se simt fericiți, cu toți Românii dela o margine a țerii până la alta, de bunavenire a Măriei Voastre, unind ale lor rugăciuni către Creator, ca să Vă conserve și să întărească frumoasele principii, cu cari ilustra familie V'a dotat.

Ei vin prin organul nostru a Vă saluta cu tot respectul și amoroarea lor și a depune la Înalta Măriei Voastre bunăvoință tot sincerul lor devotament și concurs pentru întărirea Tronului și pentru prosperitatea ce voiți a da României, urând totodată din toate puterile lor: Să trăească România unită și liberă ! Să trăească Înălțimea Sa *Carol I*, Domn constituțional și ereditar al Românilor.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului* :

Vă mulțumesc, Domnilor, de felicitările ce-Mi adresați în numele orașului Ploești și vă însărcinez a anunța pe concetățenii D-voastre că sper a veni să-i vizitez peste puțin.

Din toate județele țerii sosesc telegrame dela autorități și dela cetățeni către *Alteța Sa Serenisimă Domnitorul Carol* și către guvern, cu felicitări pentru suirea pe Tronul României a *Alteței Sale Serenisime*. » 10 (22)-
» 27 (8)

Telegrame adresate *A. S. S. Domnitorului* :

Alexandria.

Subscrișii cetățeni din Alexandria, conduși de devotamentul și amorul filial ce Vă conservăm pentru grațioasa bunăvoință ce ați avut a primi Coroana adoratei noastre mame, patria română, venim cu venerațiune a depune la picioarele Alteței Voastre omagiile de recunoștință și afecțiune filială, rugând pe A Tot Puternicul Creator a Vă țină sub părintescul său scut mulți ani fericiți, pentru mărirea și fericirea României.

Trăească România, în etern una și nedespărțită ! Trăească Alteța Sa *Carol I* !

[P. Macavei, M. R. Florentie, I. Hristodor, Ene Popa Stoica, Iancu Apostolescu, Tache Cristescu, M. Dimitriu, Petre Anghel, G. Botea.

Bacău.

Clerul din Bacău, serbând astăzi mult dorita zi a suirii Măriei Tale pe Tronul României, roagă pe A Tot Puternicul Dumnezeu să Vă dea zile multe și fericite de pace, ca să faceți prosperitatea României.

Să trăești, Măria Ta ! Dumnezeu să Vă binecuvinteze și să Vă protege.

Protoiereu, G. Sofrocescu, econom.

1866

Maiu 10 (22)-

» 27 (8)

Bacău.

Comuna urbană Bacău, celebrând ziua întronării Măriei Tale ca Domn Principatelor-Unite Române, cuprinsă de entuziasm și animată de cel mai viu simț de mândrie și fericire, salută și urează, într'o expresie unanimă, Măriei Tale ani mulți, pace și mărire din întru, mărire și respect din afară. Trăească România una și nedespărțită!

P. prefect. Bacăului, Hociung; președintele trib., D. Lupașcu.

Bacău.

Consiliul județean din Bacău cu vie mulțumire salută sosirea Înălțimii Voastre pe pământul României și suirea pe Tronul țerii, și Vă roagă să binevoiți a primi mărturia sinceră a devotamentului său către Tronul Măriei Tale.

Președ. consiliului județian, Prodan.

Bacău.

Consiliul comunal al urbei Bacău, salutând cu cea mai mare mulțumire sosirea Înălțimii Voastre pe pământul României și suirea pe Tronul țerii, Vă roagă să binevoiți a primi sincerile mărturii către Tronul Măriei Tale.

P. primar Țirțescu; Constantinescu, Anastase Rugină, M. Capri.

Bârlad.

Dumnezeu, care a inspirat Românilor alegerea Măriei Tale la Tronul României, Dumnezeu care a adus pe Măria Ta în deplină fericire și V'a stabilit pe Tronul patriei noastre, Dumnezeuul părinților noștri să binecuvinteze guvernământul Măriei Tale, ca să conduci România pe calea prosperității la destinata ei, și noi cetățenii orașului Bârlad, ai județului Tutova, depuind la picioarele Tronului Alesului nostru sincerele felicitări și devotamentul nostru, vom fi totdeauna cu Măria Ta.

Să trăiți mulți ani, Prea Înălțate Doamne! Să trăească România!

I. Botez, George C. Diamandi, G. Lambrinò, Iordache Ganea, Const. G. Diamandi, C. Nanu, Gheorghe G. Diamandi, Nicu Lafari, primar Coroi, Vasile Hermeziu, C. I. Miclescu, Dospinescu, S. Bou, I. Docan, P. Andrei Ionescu, N. Costache, I. Costache, Dr. Lazescu, St. Dă-nuleț, protopopul Cheru, V. Dan, Pavel Camburean, Săveanu, Gavril Mihalciu, G. Parfeni, C. Vasiliu, D. Schabner, Lorenz Powerson, G. Valescu, I. Dobrovici, Papadopulo, Fulgeru, Ch. Gaiu, Dragomirescu, V. Popovici, M. Gheorghiu, C. Vidrașcu, C. Gheorghiu, Apostol, N. Mateescu, G. Stamatescu, I. Nicolau, Iorgu Sișman, R. Gheorghiu, Vasiliu, G. Mitici, C. Bou, I. F. Moscu, A. Tudori, P. Popescu, Pascu, P. Filibiliu, C. Dimitriu, I. Paladi. Corpul profesorilor: Popescu, Crezreanu, V. Lepădat, Brauner, Leon, Valner, Chenciu, Mateescu, Carp, D. Montani.

Bârlad.

O moldoveană, mumă de familie, salută fericitul eveniment al sosirii Alteței Voastre în aceste țeri, ca Șef al unei națiuni care știe probă gratitudinea sa.

Inspiră-Se Alteța Voastră Serinisimă și, ajutată de sfânta Provedință, să facă Maiu 10 (22)-cum toată suflarea de aici să Vă binecuvinteze pentru că ați scos-o din abizul » 27 (8) suferințelor.

A Măriei Voastre servitoare devotată, Roxana de Roznovano, născută Calimachi.

Bârlad.

Comunitatea israelită a orașului Bârlad, plină de entuziasm pentru primirea Coroanei României de Măria Ta, și sigură că veți conduce România la sfânta dorință a sa, care este și a noastră, cu profund respect vine a Vă depune felicitările sale și sentimentele sale de devotament.

Să trăești, Măria Ta! Trăească România!

Brăila.

Locuitorii acestei urbe, plini de entuziasm pentru întronarea Măriei Voastre și pentru fericitul viitor la care se așteaptă patria sub părinteasca cărmă a Măriei Voastre, vin, prin organul consiliului urban, a depune cu toată ardoarea la picioarele Tronului credinciosul devotament ce păstrează pentru Alesul nației.

Trăească România una și nedespărțită! Trăească *Carol I*, iubitul Domnitor al Românilor!

Primarul urbei Brăila, C. Berbescu; Teodor Apostol, Toma Tâmpeanu, Petre Simu, Milea Iorgulescu, Ion Lazarovici, M. Duilie, Neagu Hristea, Gheorghe Șişu, consilieri; secretar, Roată.

Brăila.

Dumnezeu Omniputintele, prin puterea și lumina sa, lungească zilele Măriei Tale! Facă ca Măria Ta, conform dorinței ce ai manifestat, să faci complecta fericire a patriei noastre, ridicând-o la acea glorioasă și de fericită memorie înălțime! Facă cerul, Măria Ta, să fii fala Românilor!

Să trăească România! Să trăești, Măria Ta, triumfător și fericite zile! Să trăească bărbații, cari au contribuit la efectuarea salvatorului fapt dela 11 Fevruarie!

Ion Vasilescu, R. Șerbănescu, R. Campini, N. Ionescu medic, M. Ciutescu, Al. Corvin, N. Draguicescu, A. Gheorghescu, D. I. Ducevici, Trandafir Djuvara, Capit. J. Carally, G. Drăghicescu, sub-locot. Lupașcu, Crăciun Mihăescu, C. Rădulescu, V. Ionescu, H. Gheorghescu, C. Djuvara, Ivan Hauser, Rădulescu, locot. N. Găiseanu, locot. Mihăilescu, căpit. Bogdănescu, E. Butoianu, maior Murguleț, sub-locot. Iliad, căpit. N. Angelescu, Dr. Pațali, N. Teodoriu, sub-locot. Dănescu, G. Tudor, Gr. Teodorescu, locot. D. Fondacescu, maior Steridi, locot. Dobrovici, S. Beceleasa, căpit. N. I. Danilov, P. Eliadi, S. Beloescu.

Brăila.

Ca celui ce reprezentați expresiunea dorinței intime a țerii și veniți a o realiza cu atâta mărinimie, județul Brăila, prin organul comitetului permanent, se grăbește respectuos a Vă depune la picioarele Tronului Măriei Voastre omagiile sale de cea mai profundă credință și, în mijlocul rugăciunilor ce în acest

1866

Maiu 10 (22) - moment se înalță aici către cel A Tot Putinte pentru conservarea prețioaselor
» 27 (8) zile și consolidarea Tronului Măriei Voastre spre binele Românilor, strigă:

Trăească *Carol I*, Alesul lor! Trăească România, pururea unită și nedespărțită! Trăească națiunea română!

Președinte, Colonel Steriade; Niță Vasilescu, D. Constantinescu.

Brăila.

Ziua în care Alteța Voastră a pus primul pas pe teritoriul României a umplut inimile Românilor de cea mai mare bucurie, văzându-se realizată dorința de a încrede Alteței Voastre Coroana marilor noștri principii, Ștefan cel Mare și Mihai Bravul.

Astăzi corpul profesoral al școalei reale din Brăila salută cu cel mai profund respect buna venire a Alteței Voastre și depune sentimentele de devotament și fidelitate exclamate cu o voce unanimă:

Trăească Alteța Sa *Carol I*, Alesul Românilor! Perpetue-se ilustra Sa Dinastie, spre a face România glorioasă și fericită, stabilind pentru eternitate mărirea și prosperitatea națiunii române.

S. Beloescu, Pavel Iliade, E. Bozianu, Al. Corvin, H. Demopulo, S. Frolo.

Cahul.

În numele poporului de toate clasele, a județului ce administrez și în numele tuturilor funcționarilor administrativi și judiciari, cari au aclamat cu entuziasm la cetirea proclamațiunii Măriei Tale, vin, cu respectul unui credincios servitor, să depun la picioarele Tronului Măriei Tale urările și devotamentul lor de credință către persoana și Dinastia Măriei Tale.

Să trăească Măria Ta!

Prefect, D. Miller.

Cahul.

Suirea Măriei Voastre pe Tronul României, așteptată de îndelungați secolii cu ardoare, o salutăm astăzi prin reprezentantul nostru, rugând pe Dumnezeu să Vă conserve sub protecțiunea sa și să Vă realizeze dorința ce aveți pentru națiunea română, a cărei soartă Vău încredințat-o în înseși mâinile Măriei Voastre, primind, pentru acest act de binefacere, binecuvântarea lor.

Vivat Principele *Carol I*! Vivat România!

Primar, V. Botezatu.

Cahul.

Comitetul permanent, ca delegat al consiliului general județean, vine astăzi, prin organul președintelui său, a depune cu tot respectul la picioarele Tronului Măriei Tale urările și devotamentul său de credință către persoana și Dinastia Măriei Tale. Să trăească Măria Ta!

Președintele comitetului, D. Miller.

Reprezentanții orașului Câmpu-Lung, capitala districtului Muscel, vin, în numele concetățenilor lor, și se simt fericiți a felicită Voastră venire în capitala României; Românii cu o sacră nerăbdare Vă așteaptă în mijlocul lor, spre a-i conduce la glorie și fericire.

Trăească Alteța Sa Domnul Românilor *Carol I!* Trăească România una și nedespărțită!

Primar, Sc. Angheleanu; consilieri, G. C. Nanu, Marin Ioan, P. Aninoreanu, Ion Iancu; secretar, T. Stătescu.

Comuna *Cornățelu*, jud. *Dâmbovița*.

Scumpa noastră patrie dobândindu-Vă în capul ei, astăzi ne silește a Vă arăta tandrele lacrimi de veselie ce am vărsat pe când am avut fericirea să primim proclamațiunea I-a ce ne-ați adresat, când ați debarcat pe tărâmul României, și cea de a II-a prin care ne arătați cum, pentru fericirea noastră, ați părăsit leagănul patriei Voastre, în care Vă bucurați de suvenirile cele mai sacre, spre a primi Coroana nemuritorilor eroi, Ștefan cel Mare și Mihai Bravul.

Venim dară printr'aceasta, în numele frumoasei noastre patrii, cât și în numele tuturor Românilor externi, a ne exprima via noastră veselie de câștigarea Voastră.

Rugăm Cerul să Vă aibă sub apărarea sa și să facă ca numele de *Carol I* să fie înscris cu litere de aur neșterse în analele României, după cum sunt și acelea de Ștefan cel Mare și Mihai Bravul.

Trăească România, sub sceptrul ereditar al Principelui său!

Notarul, C. Stoicescu; primarul I. Nicolae, împreună cu toată comuna; C. Andreescu, învățătorul comunei; M. Ioan Tănăsescu, Ioan Popescu și ajutorul subprefecturii plășii Ialomița.

Craiova.

Bine ați venit în staturile Alteței Voastre Serenisime. Domniți îndelungat și faceți fericirea și mărirea poporului român, care Vă primește cu urările unanime: Trăească Principele *Carol I!* Trăească marile Puteri !

Hristodor Dimitrie Filip.

Dorohoiu.

Clerul de mir din județul Dorohoiu, celebrând astăzi Te-Deumul religios, prin organul meu, solicită ca Provedința să susțină Tronul României încredințat Măriei Tale de întreaga națiune, rugând pe Dumnezeu a-l păstra și a face ca să se mai animeze gloria cu care l-au păstrat sub Mihai Bravul și Ștefan cel Mare. Trăească România una și nedespărțită! Să trăiți, Măria Ta, spre realizarea dorințelor naționale și a clerului.

Protoiereu, G. Ionescu Economu.

1866

Maiu 10 (22)-

» 27 (8)

Dorohoiu.

Aproape două secole de suferință și umilire degradătoare au trecut asupra capetelor noastre ale Românilor, fără ca un singur pas de îndoială sau descurajare să li clătinat simțirea patriotică la Tronul cu care strămoșii noștri ne-au înzestrat. Am suferit mult, am suferit mai cu samă prin funesta sistemă de arbitraruri a guvernului de tristă memorie, denumit cu drept cuvânt guvern personal. Dară Dumnezeu a voit cu noi și a voit astfel, în cât astăzi, în fața marelui fapt împlinit, n'avem decât a invoca cuvintele bătrânului Simion : « Sloboade-ne, Stăpâne, căci văzură ochii noștri mântuirea națiunii ».

În numele întregii populațiuni a județului Dorohoiu, venim a Vă felicita, depuind Măriei Tale jurământul cel mai sacru de iubire, de devotament și de supunere; încunjurând astfel Tronul Măriei Tale, să fiți sigur că veți fi puternic, veți fi șeful unei națiuni, care cu trecutul ei Vă garantează că merită a fi în rangul popoarelor respectate.

Trăească România una și nedespărțită ! Trăească nația română ! Trăească Dinastia *Carol I!* Să trăiți, Măria Ta !

A. Miclescu, Georgiadi, Misihănescu, Hasnaș, Dimitrianu, Pilat.

Dorohoiu.

În calitatea mea de prefect al județului Dorohoiu, viu respectuos a Vă supune că astăzi, în mijlocul entuziasmului celui mai animat, s'a celebrat Te-Deum pentru urarea Măriei Tale ca Domn al României. Populația întreagă Vă felicită prin organul meu, jurându-Vă credință și supunere. Bucuria și speranța unui viitor măreț au reînviat inimile cetățenilor, strivite de suferințele trecutului.

Vorbind în numele concetățenilor mei, Vă rog, Înălțimea Voastră, să primiți încredințările de devotament și de credință, cu cari m'am legat prin jurământul meu către persoana Măriei Tale.

Prefect, A. Miclescu.

Dorohoiu.

Populația orașului din reședința Dorohoiu vine, prin organul membrilor consiliului comunal, a depune la picioarele Tronului Măriei Tale felicitări călduroase și un jurământ solemn, că vor fi supuși și credincioși guvernului Măriei Tale, care este salvatorul națiunii noastre.

Trăească România una și nedespărțită ! Trăească Dinastia Principelui Românilor *Carol I!* Să trăiți, Măria Ta !

P. primar, Anastasiu; Budișteanu, Dr. Galo.

Dorohoiu.

Corpul institutorilor din această urbe, entuziasmat de marele act național, deja îndeplinit prin venirea Măriei Tale la Tronul României, Vă depune felicitări călduroase și simpatice, sigur fiind că sub guvernul Măriei Tale instrucțiunea

va lua un sbor de progres dela care depandă fericirea și înflorirea patriei noastre, Maiu 10 (22)-
mult sdruncinată până acum. » 27 (8)

Trăească România în veci nedespărțită ! Trăească Dinastia Domnitorului ! Să trăiți, Măria Ta !

N. Robulescu, P. Dobrea, Balușescu, N. Niculau.

Fălticeni.

Populațiunea județului Suceava, văzând fericita sosire a Măriei Tale în mijlocul națiunii ce V'a aclamat de Suveran al ei, în zilele de 2—8 Aprilie, ascultând cu bucurie cele proclamate de Măria Ta în ziua de zece Maiu, mândră a Vă vedea în fruntea sa, mulțumește Provedinței, că a binevoit în fine a satisface unica ei dorință, și depune la picioarele Tronului Măriei Tale jurământul ei de credință, strigând: Să trăească *Carol I* și Dinastia sa ! Trăească România care, avându-Vă de cap al ei, va ști a sfărma ori ce piedici ce s'ar încercă a i se pune pentru mărirea și înflorirea ei !

Urmează 8 semnături.

Fălticeni.

În rugi fierbinte, cu o bucurie frenetică, cetățenii județului Suceava au aclamat astăzi din nou suirea Măriei Tale pe Tronul lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul.

Măria Ta, viitorul și consolidarea Românilor sunt încredințate Măriei Tale.

Noi suntem de o tare credință cu Măria Ta în frunte ; noi vom ști să probăm lumii, că Românii n'au degenerat și că dacă inimile lor V'au ales, brațele și credința lor sunt devotate Măriei Tale și Dinastiei Măriei Tale.

Trăiți, Măria Ta, mulți ani fericiți ! Trăească România una și nedespărțită !

C. Pleșescu, D. Plastria, C. Forescu, D. N. Cantacuzino, M. Pleșescu, N. Softă, T. Romanò, M. Gane, doctor Diaconovici ; mai urmează 104 semnături.

Fălticeni.

Națiunea israelită din urbea Fălticeni este ferice a lua parte la bucuria unanimă pentru suirea Măriei Tale pe Tronul ereditar al României, patria lor adoptivă. Ea depune astăzi Provedinței rugăciunile sale de mulțumiri, și Dumnezeu lui Iacov și Moise va face, ca sub guvernul Măriei Tale să putem uita suferințele trecutului și astfel România devenită o singură nație prin devotamentul inimilor către Tronul Măriei Tale, religionarii israeliți vor fi cei întâi cari vor proba la caz că suferințele nu le-au nimicit încă onoarea și datoria patriei.

Trăească Măria Ta mulți ani fericiți ! Trăească România una și nedespărțită !

Reprezentanți, Moscovici, Vaiselberg, Last.

1866

Maiu 10 (22)-

» 27 (8)

Focșani.

Clerul districtului Putna vine prin mine, la rândul său, a imploră Cerul, spre a Vă lumina, întări și lungi zilele întru realizarea dorinței întregii națiuni române. Să trăească Măria Sa ! Să trăească națiunea română una și nedespărțită !

Protoiereu, Ioan Economu.

Focșani.

Corpul profesoral din Focșani imploră Cerul ca să Vă întărească întru mulți și fericiți ani, spre a conduce România la dorințele ei și a consolida glorioasa operă a Românilor, erezită dela străbunii lor Mihaiu și Ștefan.

Să trăiți, Măria Voastră ! Să trăească România una și nedespărțită !

George Nedelescu, Const. Petrescu, N. Călinescu, G. Stanislau, N. Echimescu, I. Tomescu, I. Albini, N. Tipeiu, St. Neagoe.

Galați.

Corpul profesorilor primari din Galați, entuziasmat de realizarea scumpei dorințe naționale, prin înălțarea Alteței Voastre pe Tronul României, Vă felicită. Să trăiți, Alteța Voastră ! Dumnezeu să Vă protege a conduce România pe calea vieții naționale, a prosperării și a consolidării.

Să trăiți, Alteța Voastră ! Să trăească România unită și nedespărțită !

Urmează 10 semnături.

Galați.

În momentul când se împlinește o dorință, în momentul când se întărește o speranță, în momentul când se văd fapte ale Provedinței, două sentimente cuprind pe națiune: recunoștință către Provedință și entuziasmul de aceste sentimente, pentru cari comuna Galați, ca toată țara, în biserică a mulțumit lui Dumnezeu, iar Înălțimii Voastre jurându-Vă credință, mărturisindu-Vă dragostea ei cu entuziasm, exclamă: Să trăească România ! Să trăească Domnitorul ei, *Carol I.*

Primarul urbei, J. Vizzu ; I. H. Nicola, S. Rusovici, D. G. Anastasiu, S. Vasiliu, M. Rusovici, Ch. Alexandri, Iconomu, Em. Vulcan.

Huși.

Populațiunea urbei Hușului, entuziasmată de bucurie pentru suirea Măriei Voastre pe Tronul României, depune, prin organul consiliului, la picioarele Tronului, cu cel mai profund respect, sentimentele de fidelitate și devotament, sincere și călduroase felicitări din inimă, ca să trăiți, Măria Voastră, ani mulți, senini și glorioși pe Tronul României, pentru prosperitatea și gloria ei.

Să trăiți, Măria Voastră ! Să trăească România !

Primar, Jomir ; consilieri : M. Christea, Z. Giureăncanu, și încă 3 semnături nedescifrabile.

Suirea Măriei Voastre pe Tronul Marelui Ștefan și al lui Mihai Bravul a inspirat un entuziasm divin în toate inimile adevăraților Români. Cu acest fapt s'au realizat dorințele cele mai legitime, și corpul profesoral al seminarului din Huși, pătruns de cele mai înfocate sentimente de devotament către patrie și Tron, vă urează îndelung zile și domnire pașnică.

Să trăească Măria Voastră, spre fericirea națiunii.

Urmează 9 semnături.

Huși.

Comunitatea română de ritul israelit din Huși, prin reprezentanții ei, depune omagiile de devotament ce păstrează pentru Tronul României și Alesul Provedinței. Dumnezeu să Vă ajute a conduce patria de cinci milioane de Români, de diferite religii, la înaltul grad de fericire, ce Europa întreagă așteaptă în secolul al XIX-lea. Numele Măriei Tale va fi sacru în istoria universală, ca numele lui Carol Magnu.

Să trăească *Carol I!* Să trăească guvernul libertății! Vivat România și Dinastia!

Iosef Marcovici, Gerson Marcus, Nahman Zaraf, Iosef Basalmas, A. I. Marcovici.

Iași.

Bucurându-mă de suirea Înălțimii Voastre pe Tronul României, grăbesc, atât din parte-mi, precum și a întregului cler încredințat păstoriei mele, a Vă depune respectuoasele mele felicitări. Dumnezeu să Vă proteagă, fie conductorul și luminătorul Înălțimii Voastre spre prosperarea neamului românesc și a Bisericii.

Mitropolitul Moldovei, Calinic.

Iași.

Împins de mulțumire sufletească pentru sosirea Înălțimii Voastre pe pământul României și suirea pe Tronul ei, eu nu mă pot opri de a Vă depune cu căldură, încă odată, expresiunea sincerelor mele salutări și urări. Ca șef canonic al eparhiei Huși, ca membru locotenent mitropolitan din Iași și la rând în administrare, eu m'am simțit prea norocit că am avut și am ocaziunea de a Vă exprima sentimentele, devotamentul și smerita credință ce clerul de dincoace de Milcov pune în Înălțimea Voastră. Fiți binevenit, Înălțimea Voastră, la locul unde Provedința V'a destinat, la locul unde națiunea română V'a aclamat cu entuziasm în deplină încredere. Dumnezeu să Vă binecuvinteze, ca să realizați prosperarea și gloria neamului românesc.

Locot. de Mitropolit, Iosif Episcop de Huși.

Iași.

Astăzi clerul de dincoace de Milcov a cântat Te-Deum pentru suirea Înăl-

1866

Maiu 10 (22)- țimii Voastre pe Tronul României, a înălțat rugăciuni călduroase Provedinței » 27 (8) și a chemat binecuvântările ei asupra Înălțimii Voastre și a Dinastiei Înălțimii Voastre. Ca șef al acestui cler, grăbesc a Vă asigura din parte-i și a Vă depune cu adânc respect cele mai vii expresiuni de mulțumire și sincere felicitări, chemându-Vă cu neadormire dela Provedință ani mulți și fericiți.

Locotenent de Mitropolit, Iosif Episc. Huși.

Iași.

Cetățenii orașului Iași, întruniți în acest moment la banchetul național, dat în onoarea fericitei sosiri a Înălțimii Voastre în țara ce V'a ales, Vă roagă cu cel mai profund respect, să primiți comunicare despre entuziastica aclamațiune ce a aflat în mijlocul nostru toastul purtat Înălțimii Voastre de primarul urbei Iași. Placă-Vă totdeodată, Prea Înălțate Doamne, a veni și a Vă convinge în persoană despre iubirea ce Vă poartă credincioșii supuși din acest oraș, precum și despre gratitudinea de care sunt pătrunși pentru părinteștile cuvinte de consolațiune ce ați adresat leșenilor, îndată la suirea Înălțimii Voastre pe Tron.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România una și nedespărțită.

Primar, D. Gusti, G. C. Filipescu, A. Balș, Dr. Zissi, D. Beldiman, I. Carp; și alte 70 semnături.

Iași.

Comitetul permanent al județului Iași, văzând în fine realizată dorința poporului român, se grăbește a felicita sosirea Înălțimii Voastre pe scumpul pământ al României.

Președintele comitetului, prefect. Gr. Sturdza; membri, I. Botez, C. Stegărescu.

Iași.

Precum întreaga Românie Vă salută pe Înălțimea Voastră Regală ca pe un mântuitor, așa subscrisul, cu respect, ca conducător al unicului institut fundat aici în țară cu capital german, are o deplină cauză a aclamă Înălțimii Voastre Regale un *bine ai venit*, însuflețit și din toată inima.

Reprezentantul asociațiunii băncii din Moldova, Hutten Kesler.

Neamțu.

Permiteți-ne, Măria Ta, după ce V'am felicitat pentru buna venire pe pământul sacru al României, astăzi mai mult suntem setoși, după ce am cetit patrioticele proclamațiuni ale Măriei Tale, a veni din nou spre a Vă arăta urările noastre cele mai sincere și devotate pentru suirea Măriei Tale pe Tronul lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul. Fiți siguri că vom ști a ne arăta demni de încrederea Măriei Tale. Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească România!

C. Racoviță, Plitos, G. Dimitriu, proetoierei; Maior M. Buzdugan, S. Motosa, A. Holban, D. Morțun; și alte 106 semnături.

1866

Neamtu.

Maiu 10 (22)-

» 27 (8)

Ieșind din templul unde ne-am rugat pentru fericirea Măriei Tale și independența patriei, în momentul acesta am depus jurământul de fidelitate persoanei și Dinastiei Măriei Tale. Cu profund respect ne apropiem încă de Măria Ta, repetând jurământul nostru: Să traiești, Măria Ta, întru mulți și fericiți ani! Să trăească România una și nedespărțită!

Urmează 24 semnături.

Neamtu.

Comitetul nației israelite din Neamtu vine să Vă depună sincerele încredințări de respect și devotament. El vede deschis drumul de libertate, sperând că Măria Voastră veți face ca și Israeliții să ajungă a se bucura de drepturile de cetățeni. România mântuită prin Măria Voastră va fi fericită, și noi plini de entuziasm am ridicat astăzi rugăciuni către A Tot Puternicul pentru fericirea și sănătatea Măriei Voastre.

Trăească *Carol I!* Trăească România una și nedespărțită!

A. Ferester, M. Chirșenbaum, Calmanovici, Leib, Malci, Șloim.

Ocna.

Cumunitatea urbei Ocna, în entuziasmul cel mai viu pentru suirea Măriei Voastre pe Tronul României, se grăbește a Vă depune înaintea Tronului Măriei Tale credința și devotamentul ei. Să trăiți, Măria Ta! Trăească România una și nedespărțită!

A. Ioanidi, N. Enescu, și alte 35 semnături.

Pitești.

Ca capul eparhiei, viu cu cel mai profund respect, în numele a tot clerul acestei eparhii, a depune omagiile și rugăciunile noastre, ce astăzi am înălțat către bunul Dumnezeu pentru pașnica și înzilita Domnie a Înălțimii Voastre pe Tronul României, una și nedespărțită, urând din inimă și din suflet: Să trăiți, Prea Înălțate Doamne, întru mulți ani, pentru fericirea și prosperitatea României.

Ghenadie, Episcopul de Argeș.

Ploiești.

Legala reprezentatie a orașului Ploiești, în numele numeroasei populațiuni, ce se veselește pe piața Unirii în sunetul muzicilor și a freneticilor strigări de: Să trăească *Carol I*, salută cu respect fericita sosire a Măriei Sale în capitala României, și suirea de bun augur a Măriei Sale pe tronurile unite ale lui Mihaiu Bravul și Ștefan cel Mare. Să trăească România una și nedespărțită! Să trăească Măria Sa!

Primarul orașului Ploiești, I. Marinescu.

Roman.

Primind a Vă sui pe Tronul lui Ștefan cel Mare și Mihai, destinul Româ-

1866

Maiu 10 (22)- niei va fi împlinit. Cetățenii urbei Roman au credință neînvinsă, că Domnia Măriei
» 27 (8) Tale va lăsa istoriei o pagină nemuritoare ca și a marilor eroi naționali, fiind siguri de stabilitate în întru și că drepturile lor vor fi respectate în afară. Tot ce este român se va grupă în jurul Tronului Mărei Tale și-l vor susține cu devotament și credință.

Trăească România una și nedespărțită! Trăească *Carol I* Domnul Românilor!

Primarul comunei, I. Agarici; pentru Episcop, S. Protosinghel; A. I. Miculescu, Gr. Mardari, Maior Ghica, G. Vârnav, I. Corbis; și alte 89 semnături.

Râmnicul-Sărat.

Reprezentanții comunei Băbeni, venim cu cel mai profund respect a Vă depune devotamentul nostru. Astăzi s'a cântat Te-Deum și au strigat locuitorii cu cel mai mare entuziasm: Să trăească România una și nedespărțită! Să trăească Domnitorul său, Înălțimea Sa *Carol I*!

Primar, Petrache Ianuș; consilieri, Ilie Neculau, Nanu.

Tecuci.

Bine ai venit în mijlocul nostru! Cât timp, Măria Ta, vei țineă într'o mână stindarul libertății, noi te vom urmă până la cea mai de pe urmă suflare și cu unanima strigare: Trăească România! Trăească Prințul *Carol I*! Trăească etern unirea României!

Urmează 66 semnături.

T.-Măgurele.

Toate autoritățile civile, militare și clerul, împreună cu orășenii turneni și județenii din Teleorman, întruniți cu ocazia serbării zilei pentru suirea Alteței Voastre pe Tronul României, vin plecați a depune la picioarele acestui glorios Tron încredințarea devotamentului și fidelitatea nației, urându-Vă să trăiți ani îndelungați și fericiți! Trăească România una și nedespărțită!

Protopopul Ioan Gheorghe Lehliu, și alte 74 semnături.

T.-Severin.

Ziua în care Alteța Voastră a călcat pe pământul României este pentru noi o sărbătoare națională; ea va fi una din epocele cele mai însemnate în analele țării noastre. Acceptând Coroana ce țara V'a oferit, Măria Voastră a pus capăt intrigilor și suferințelor ei. De astăzi Românii renasc pentru o viață nouă și, conduși de părinteasca mână a Alteței Voastre, în curând se vor arăta demni descendenți ai străbunilor lor. Pătrunși până în adâncul sufletelor noastre de binevoitoarele sentimente ce ni s'au exprimat de d-l prefect al districtului, în numele Alteței Voastre, în urma trecerii prin Severin, Mehedințenii, profund întristați că n'au avut fericirea a saluta pe iubitul lor Suveran, se grăbesc a depune la picioarele Augustului Tron al Măriei Voastre sentimentele de devotament și

fidelitate și, transportați de bucurie, exclamă cu toții: Trăească România glorioasă, una și nedespărțită! Trăească Alteța Sa *Carol I* Domnul Românilor, fundatorul Dinastiei române! Perpetueze ilustra Sa Dinastie, spre gloria Sa și fericirea noiei Sale patrii România!

Toma Ipceanu, G. Racoviceanu, C. Mongescu, I. Crăsnaru, I. Aurel, N. Oromolu, P. Săseanu, N. Ralotescu, I. Bălțeanu, R. Mongescu, I. Cârteanu, R. Condeescu, Gr. Vardok, C. Brezoianu, D. Crisianescu, C. Saidak, P. Cârjeu, V. Căciulătescu, D. Petrescu, C. Tamara, G. Boileanu, I. Pârâeanu, G. Dimitrescu, I. Bosoreanu, I. Draut, Pavlovci, A. Popescu, Volansky, Lupescu, Netter Strehaianu; și alte 111 semnături.

T.-Severin.

Dacă noi, cetățenii Severinului, nu am avut fericirea de a fi față și a Vă prezenta, cu ocaziunea încoronării Măriei Voastre, buchetul bucuriilor noastre spontanee, binevoite, Înălțime, a primi respectuoasele și sincerele noastre felicitări. Rugăm Provedința ca să Vă ție mulți și îndelungați ani pe Tronul României, spre a o putea conduce la adevărata fericire.

Să trăească România! Să trăească Măria Sa Prințul *Carol I* Domnul Românilor!

Smaranda Caluda, Ana Burtureanu, Ricuța Severineanca, Masinea Constantinescu, Elena Teodorescu, Maria Bilciurescu, Maria Capeleanu, Ana Stretcu, Ecaterina Burel, Eufrosina Conjora, Maria Dimitrescu.

Vasluiu.

Ziua de zece Maiu fiind cea mai scumpă suvenir, subscrisul, primarul urbei Vaslui, în numele colegilor săi și a întregii obștii a orășenilor, este prea fericit a saluta această sfântă și mare zi națională, în care Provedința V'a înălțat pe Tronul României, felicitându-Vă cu iubire și respect.

Să trăească întreaga Românie, una și nedespărțită! Să trăiți, Măria Voastră!

Primar, Iancu Ioan.

Telegrame adresate guvernului cu ocaziunea ureării pe Tronul României a *A. S. S.* Maiu 11 (23)-
Domnitorului Carol I:

» 30 (11)

Alexandria.

Ziua de 8 Maiu, în care Alteța Sa *Carol I*, mult doritul Domnitor al Românilor, a pus piciorul pe pământul României, noua Măriei Sale patrie, anunțată prin organul d-lui prefect al județului Teleorman, fu una din acele zile de bucurie fără margini pentru tot Românul binevoitor binelui și fericirii patriei sale. O voce divină rechemă deodată pe tot cetățeanul, până și pe cel mai inocent prunc, din profunda mâhnitoare gândire, pentru soarta acestei scumpe mume, arătându-i aievea, pe mândrul ei mântuitor și în viitor neînvinsul ei apărător.

Membrii consiliului comunei urbane Zimnicea, dimpreună cu toți concetățenii de toată etatea și profesiunea, înștiințați prin patrioticul jurnal «Românul».

1866

Maiu 11 (23)- de sosirea Alteței Sale în capitala României și suirea pe strălucitul Tron păstrat
» 30 (11) de străbunii noștri, pătrunși în adâncul sufletelor de cel mai viu entuziasm, într'o desăvârșită veselie și în marea speranță pentru prosperitatea țerii, una și nedespărțită, vin, prin D-voastră, a ură prin rugăciuni înălțate către cel A Tot Putinte:

Să trăească România una și nedespărțită! Să trăească *Carol I*, de a ne conduce pe calea dreptății! Să trăească onorabilii membri ai Înaltei Locotenențe Domnești, ce ne-a cărmuit neprihănit în curs de trei luni!

Primarul comunei, D. Costovici; consilieri, Mihalache Apostolovici, Panait Dimitriu, George P. Mirasciu, Alecu Trifon, Mincu Stancu, Maridica Calcangiu, Petru Hristescu.

Bacău.

Astăzi s'a serbat în urbea Bacău, în mijlocul celui mai viu entuziasm, suirea Măriei Sale *Carol I* pe Tronul României.

La 12 ore, s'a celebrat un Te-Deum cu toată solemnitatea în biserica catedrală a urbei, unde au asistat toate autoritățile publice ale districtului, regimentul al 5-lea de linie și bateria No. 3 de artilerie, sub comanda d-lui Colonel Cernat.

După Te-Deum, am primit în hotelul prefecturii felicitări pline de cel mai adânc sentiment de bucurie și devotament pentru Măria Sa *Carol I*, Domnitorul Românilor, din partea clerului, a funcționarilor administrativi, a corpului justiției, a d-lui Colonel Cernat pentru tot corpul militar aflat aici în garnizoană, a consiliului județean, consiliului comunal, corpului profesoral, telegrafic, medical și a unui numeros public. Salve de artilerie au adaus la solemnitatea zilei acesteia.

Entuziasmul este la culme, bucuria pretutindeni; numele Măriei Sale e pronunțat de toți, și mă simt foarte fericit a fi eu interpretul expresiunilor Românilor de aici în această zi scumpă, pentru care vă rog, Domnule Ministru, în numele lor, a le depune Măriei Sale Domnitorului.

Să trăească Măria Sa Domnitorul *Carol I*! Să trăească România una și nedespărțită! Să trăească guvernul!

P. prefectul districtului Bacău, Hociung.

Bârlad.

Suirea pe Tronul României a Măriei Sale Domnitorului *Carol I*, rara fericire de a vedeà chiar în zilele noastre îndeplinite marile principii, ce au format dorințele memorabilelor Adunări ad-hoc, au umplut de o nespusă veselie pe cetățenii urbei și ai districtului Tutova. Astăzi poporul, cu clerul, autoritățile districtului, corpul profesoral cu o numeroasă junime studioasă din Bârlad, escadronul dorobanților cu pompierii, reunindu-se pe piața mare, au asistat la Te-Deum și apoi s'a încheiat cu un imn cântat de muzica vocală în mijlocul strigărilor entuziastice de: Vivat România! Vivat *Carol I*! Să trăească națiunea ro-

mână, care prin legile nestrămutate ale progresului să ajungă cât mai curând acolo unde destinul a însemnat locul ei! Mărire, prosperitate și onoare bărbăților de bine, cari printre nenumărate piedici au pus națiunea pe calea cuvenită, îndeplinind dorințele sale.

Prefect, Palladi.

Bârlad.

Grație vouă, demni fii ai pământului străbun, Tronul Românilor este întemeiat, iară numele vostru rămâne a se repetă din generațiune în generațiune, binecuvântându-l; vă salut în numele concetățenilor mei, cari într'un glas strigă: Să trăească *Carol I!* Să trăească regeneratorii României.

Prefect, Palladi.

Bolgrad.

Primind noutatea pentru întronarea Măriei sale Domnitorului României *Carol I*, astăzi s'a celebrat solemnel Te-Deum la care au asistat toți funcționarii, civili și militari, elevii școalelor și un numeros public; am primit în numele guvernului vizitele autorităților și cetățenilor; seara orașul va fi iluminat, și banchete pentru fericirea patriei și sănătatea Alesului nației; în district asemenea, dispoziții pentru celebrarea entuziasmului general.

Trăească România una! Trăească Domnitorul ei *Carol I!* Trăească guvernul!

P. prefect, Iacovache.

Botoșani.

Știrea despre sosirea M. S. Principelui *Carol I*, atât de mult dorit, a înflăcărat în inimile tuturor Românilor cea mai vie bucurie, pentru care populația județului Botoșani se grăbește a vă ruga să depuneți cele mai sincere felicitări Alesului națiunii.

Să trăească Alteța sa regală *Carol I* Prințul României! Să trăească în veci România una și nedespărțită!

A. Ventura, M. Anisoglu, T. Buzdugan, M. Rosetti, G. Buzila, B. Buicliu, C. Ciolac, Caimacan și alte 157 semnături.

Botoșani.

Amploiații administrativi de toate gradele, din județul Botoșani, serbând în unire cu populația suirea pe Tronul României a Măriei Sale Principelui *Carol I*, fiind mai mult decât totdeauna cel mai mare entuziasm, vin cu profund respect a vă ruga să fiți interpretul celor mai sincere urări.

Să trăească Măria Sa *Carol I* Prințul Românilor! Să trăească România una și nedespărțită!

Urmează 58 semnături.

1866

Maiu 11 (23)-

» 30 (11)

Botoșani.

Magistratura județului Botoșani are onoare a rugă pe D-voastră ca șef, să binevoiți a fi interpretul său lângă Înălțimea Sa Principele, felicitându-L pentru buna sosire și pentru luarea frânelor guvernului, urând din toată inima ca Înalta Provedință să-I dăruască ani mulți și să-L aibă sub scutul său, pentru prosperitatea României una și nedespărțită.

Să trăească Principele *Carol I!* Să trăească guvernul Său!

Președinte, Alecu Panu; judecător, Vasile Ioan.

Botoșani.

Consiliul urbei Botoșani, în unire cu populațiunea, văzând realizată dorința sa și a întregii națiuni prin venirea și întronarea Alesului ei, Principele *Carol I*, se felicită de gloriosul triumf, că s'au împlinit dorințele cele mai ardinte și unanime ale Românilor; și cu cel mai mare entuziasm de bucurie serbează această zi de fericire a României, rugându-vă, Domnule Ministru, să binevoiți a fi interpretul nostru către Tron despre cele mai sincere felicitări, asigurându-L de devotamentul și supunerea noastră.

Să trăească Alesul României, Principele *Carol I!*

Să trăească România una și nedespărțită!

Urmează 20 semnături.

Botoșani.

Astăzi, când se ridică la Cer strigătele de bucurie și rugăciuni pentru zilele și buna venire a Măriei Sale *Carol I*, corpul profesoral din acest oraș vă roagă, D-nule Ministru, să fiți interpretul pe lângă Tronul Măriei Sale, spre a-I arăta supunerea și devotamentul său.

Trăească Înălțimea Sa *Carol I*, speranța și viitorul României! Trăească România, fericită prin venirea Alteței Sale! Trăească guvernul Măriei Sale!

G. Pădure, Păun Melegi, Savinescu, A. Sava, G. Țiulescu, C. Galin, Grigorescu, I. Blanchini, Botoșescu, Dr. Hinesu, M. Moisiu, G. Vasilici, C. Nădejde, Ionomu.

Botoșani.

Venirea la Tron a Alesului națiunii, Măria Sa Prințul *Carol I*, a pătruns de cel mai mare entuziasm și bucurie pe toți locuitorii acestui județ. Comitetul permanent, în numele conjudețenilor, vă roagă, Domnule Ministru, a fi pe lângă Măria Sa Principele Domnitor interpretul celor mai sincere felicitări și celui mai desăvârșit devotament cu care toți locuitorii acestui județ strigă unanim: Să trăească Măria Sa *Carol I* întru mulți ani, pentru prosperitatea și mărirea României, una și nedespărțită!

A. Ventura, Iamandi, N. Costandachi; secretar ad-interim, A. Briull.

1866

Botoșani.

Maiu 11 (23)-

» 30 (11)

Curpul medical și farmacist din orașul Botoșani își depun devotamentul lor înaintea Tronului Altetei Sale Regale *Carol I*, Alesul națiunii, și vă roagă, Domnule Ministru, a fi interpretul devotamentului nostru.

Dr. Isak, Dr. Chernbach, Dr. Iosef Max, Dr. Ghiscowski, Dr. Pruncul, Mondlicht farmacist, Iosef Schmitz, I. S. Frank.

Botoșani.

Astăzi la biserica catedrală s'a ținut un Te-Deum pentru întronarea Alesului țerii de Principe Stăpânitor al României, *Carol I*, unde au asistat toți funcționarii de toate corpurile civile și militare și reprezentanții Puterilor Franței, Britaniei și Prusiei și un numeros public. Asemenea Te-Deum s'a cântat și la biserica armeană, cum și la sinagoga israelită. La 12 ore am primit felicitări în numele Măriei Sale. Bucuria și entuziasmul sunt atât de mari în popor, cum n'a mai fost nici odată. În această zi, de adevărată fericire și veselie pentru țară, pregătesc spontan eu cele mai brilante iluminații.

Prefectul de Botoșani, Ventura.

Botoșani.

Subscrișii locuitori în comunele din plasa Coșula, județul Botoșani, informați prin telegrama D-voastre, adresată d-lui prefect, despre sosirea Înălțimii Sale Prințului *Carol I*, și suirea pe Tronul României, venim cu respect a vă ruga, Domnule Ministru, ca să binevoiți a arăta din parte-ne Înălțimii Sale cele mai călduroase felicitări și mulțumirile entuziastice pentru Înălțimea Sa, care suntem convinși că va pune capăt suferințelor noastre, conducând pe iubita Românie, în veci una și nedespărțită, pe calea dreptății și a prosperității.

Să trăească Înălțimea Sa *Carol I*! Să trăească Adunarea electivă! Să trăească Ministerul actual!

Urmează 464 semnături.

Botoșani.

Clerul din orașul și districtul Botoșani vă roagă a fi interpretul pe lângă Tronul Măriei Sale Principelui *Carol I*, Domnitorul Românilor, de a-i primi supunerea și devotamentul din parte-i, binevoind a ști, d-nule Ministru, că el nu încetează a înălța rugi fierbinți către A Tot Putintele Dumnezeu, spre susținerea Înălțimii Sale pe Tronul României ani mulți și îndelungați, spre fericirea clerului și a națiunii noastre.

Arhimandritul Chesarie, protoiereul Pârvu; și alte 50 semnături.

Botoșani.

Comuna israelită Botoșani, după ținerea Te-Deumului religios în sinagogă pentru sosirea Prințului *Carol I* pe Tronul României, spontan eu vine să felicite călduros și din adâncul inimii:

1866

Maiu 11 (23)-

Să trăească *Carol I* Prințul României! Să trăească România, în veci una și nedespărțită! Să trăească deputații Camerei electivă! Să trăească Ministerul actual!

Urmează 6 semnături.

Brăila.

Subscrișii locuitori ai urbei Brăila salutăm prin D-voastră, cu cel mai ardinte și fericite entuziasm, buna venire în sânul țerii noastre române a Alesului și Suveranului *Carol I*.

Fie Cerul în ajutorul Său, ca, prin puterea și lumina divină, curmând toate suferințele țerii, să facă în curând complecta ei fericire. Să trăească Suveranul ei *Carol I*! Să trăească membrii fostei Locotenențe, Ministerul, armata și Camera română, care în acord cu dorința națiunii a început și terminat cel mai mare și mai salutar fapt pentru patria noastră.

Urmează 16 semnături.

Brăila.

Mă aflu în mijlocul celei mai entuziastice bucurii a cetățenilor, pentru întronarea Alteței Sale *Carol I*; ei sunt răpiți de veselie, pentru că opera atât de mult dorită de Români s'a îndeplinit. Astăzi la Te-Deumul ținut au asistat toate autoritățile civile și militare și un numeros public. După terminarea serviciului divin, oștirea aflată la ceremonie a depus sacrul ei jurământ către Alteța Sa Principele *Carol I*. Mă simț fericit, Domnule Ministru, ca, prin organul Domniei voastre, să aduc cu cel mai profund respect la înalta cunoștință a Măriei Sale sincerele felicitățiuni ce primesc din partea clerului, a funcționarilor civili și militari și a notabililor cetățeni. Trăească Înălțimea Sa *Carol I*! Trăească România una și nedespărțită!

Prefect, Colonel Steriadi.

Brăila.

Aseară, ca și la 9 curent, când Alteța Sa *Carol I* Domnitorul țerii a intrat pe teritoriul României, orașul nostru a fost într'o splendidă luminație. Manifestările spontanee de bucurie ale poporului circulau pe stradele orașului cu aclamațiuni: Să trăească *Carol I*! Să trăească România unită! Bande muzicale însoțiau veselia, care n'a fost terminată decât după două ore din noapte.

Prefect, Colonel Steriadi.

Buzău.

Astăzi, la 10 ore dimineața, s'a ținut în catedrala sfintei Episcopii, de către Prea Sfinția Sa Episcopul, Te-Deum pentru Înălțimea Sa Domnitorul Românilor *Carol I*, la care au asistat clerul, toți funcționarii administrativi și judecătorești, oștirea aflată în garnizoană, sub comanda d-lui Colonel Bogonos, grănicerii și dorobanții, precum și un numeros popor. După terminarea Te-Deumului, Prea

Sfinția Sa Episcopul, d-l Colonel Bogonos cu toți ofițerii, funcționarii de toate ramurile și orășenii au venit la subsemnatul, depuind felicități și urări d-lor pentru Înălțimea Sa, în cele mai prelungite și entuziaste aclamațiuni. Să trăească Înălțimea Sa *Carol I* Domnitorul Românilor! Să trăească România una și nedespărțită! Să trăească membrii guvernului!

Prefectul Buzăului, C. Deșliu.

Cahul.

Vestea de venirea în capitală a prea iubitului nostru Prinț ereditar *Carol I*, cerut și aclamat cu atâta entuziasm de toată populațiunea română, sosită aici în noaptea dela 12 Maiu, a umplut de bucurie toate inimile Românilor de aici. A doua zi s'a cântat Te-Deum, în biserica catedrală, de Sf. Sa protoiereul de aici, de către care, după cetirea proclamațiunii Măriei Sale *Carol I*, s'a ținut un discurs. După ieșirea din biserică s'au primit felicitări de d-l prefect, Dimitrie Miller, care ne administrează, după votul din 11 Fevruarie, cu cea mai liberală și eminentă conduită. Seara tot orașul a fost splendid iluminat, mulțime de popor circulă cu strigăte de bucurie: Să trăească România una și nedespărțită! Trăească *Carol I*! Mulțumită fostului guvern provizoriu dela 11 Fevruarie, care a știut a-și îndeplini misiunea cu atâta demnitate și căruia istoria va conserva cea mai frumoasă pagină.

Urmează 20 semnături.

Călărași.

Îndată ce fericita nuvelă despre sosirea Alesului nostru în capitala României a fost cunoscută de locuitorii orașului Călărași, inimile tuturor cetățenilor s'au umplut de bucurie. Chiar în acest moment, tot orașul este iluminat. Poporul însoțit de muzică se plimbă pe strade strigând cu entuziasm:

Trăească *Carol I*! Trăească România una și nedespărțită!

Prefectul districtului Ialomița, N. Moscu.

Câmpina.

Astăzi s'a celebrat cu entuziasm Te-Deum la biserica cu patronagiul Sf. Treime, din această urbe Câmpina, în sănătatea Măriei Sale Domnitorului român *Carol I*, asistând toți funcționarii, clerul și concetățenii. Să trăească Măria Sa Domnitorul României *Carol I*! Să trăească d-nii Miniștri! Să trăească toți aceia cari au contribuit la alegerea Măriei Sale! Să trăească națiunea română una și nedespărțită!

Urmează 28 semnături.

Câmpu-Lung.

Astăzi, ora 10, în catedrala lui Negru-Vodă s'a cântat Te-Deum pentru Înălțimea Sa *Carol I* Domnitorul Românilor. Serviciul divin s'a ținut de Prea Sfinția

1866

Maiu 11 (23)- Sa părintele arhiereu Sevastos, în prezența funcționarilor și a celei mai nume-
» 30 (11) roase părți din notabili și popor. Se trimit felicități generale cu vocea unanimă : Trăească România nedespărțită, ai ei bărbați laudabili și întreaga armată !

Prefect de Muscel, M. Rucăreanu.

Caracal.

Locuitorii comunei rurale Dobrunul, din plasa Oltu de Sus acest județ, exprimând prin primarul acei comune, d-l Iorgu Mănescu, spontanea lor voință, că se cred prea fericiți de buna venire a Măriei Sale Principelui *Carol I*, și totodată solicită a arăta Înălțimii Sale sincerul lor devotament și concurs pentru întărirea Tronului și prosperitatea României, cu care ocazie au și urât cu toții:

Să trăească România ! Să trăească Măria Sa *Carol I*, Domn constituțional și ereditar !

Subsemnatul, ca Român și cu asemenea sentimente, se crede prea fericit a ruga pe D-voastră cu respect, D-nule Ministru, să binevoiți a fi pentru acestea interpretul către Măria Sa.

Dorohoiu.

Astăzi s'a celebrat Te-Deum la catedrala din reședință, cu mare entuziasm, pentru binecuvântarea Domnitorului *Carol I* și Dinastei Sale. Seara a fost orașul iluminat.

Prefect, A. Miclescu.

Fălticeni.

Jurământul s'a făcut de ieri, mâne se va ține Te-deum și seara va fi lumină. Am regulat a se împărți carne și pâne pentru săraci de către primăria orașului. Bucuria este mare și adânc simțită. Să trăească Prințul României *Carol I* ! Să trăească România ! Să trăească Guvernul !

Gr. Cozadini.

Focșani.

Astăzi, la 12 ore, s'a cântat Te-Deum, asistat de întreaga populație a orașului; armata a salutat prin salve. Am primit felicitările din partea funcționarilor administrativi și judiciari și a primarului în fruntea populației entuziaste, care aclamă: Trăească *Carol I* ! Trăească România una și nedespărțită ! În astă seară orașul va fi iluminat.

Prefect de Putna, Iacovache.

Galați.

Poporul din Galați s'a asociat din toată inima la marea serbare națională. El a aclamat cu cel mai viu entuziasm suirea pe Tronul României a Principelui *Carol I*. Un Te-Deum a fost celebrat la biserica Sf. Nicolae, lăudându-se Domnul pentru că ne-a ajutat a vedea împlinită această mare dorință a Ro-

mânilor. Seara oraşul a fost splendid iluminat şi un mare banchet a avut loc la primărie. Urările cele mai călduroase s'au adresat României, una şi nedespărţită, şi Principelui său *Carol I*, bărbatilor dela 11 Fevruarie şi armatei. Totul s'a petrecut în linişte.

Prefect, N. Alcaz.

Galaţi.

Sunteţi bărbaţii ce au ştiut a conduce România la limanul salvării ei; aţi îndeplinit prin luptele şi inteligenţele voastre actul cel mai principal al aspiraţiunilor române. Acceptaţi dară salutările noastre şi fiţi bine încredinţaţi atât în prezent precum şi în viitor, că Românii vor şti să aprecieze adevăratul vostru zel şi patriotism. Să trăească România una şi nedespărţită! Să trăească *Carol I*!

Mihail Ioan, C. Pagoni, G. Volet, M. Dimitriadi, Ioan Georgescu, D. Iconom, A. Ioanidi, C. Atanasiu, G. N. Balaban, P. Algiu, T. N. Balaban.

Galaţi.

În urma fericitei nuvele ce s'a primit despre sosirea în ţară a Alteţei Sale Regale *Carol I*, Alesul naţiunii dela 8 Aprilie şi 1 Maiu, subscrişii membri ai corpului profesoral de aici, intrunindu-ne transportaţi de bucurie în localul şcoalei publice, am serbat cu mare entuziasm sosirea Alteţei Sale, convinşi că de azi înaintea naţiunea română va înainta măreaţă şi plină de un viitor strălucit.

Trăească dară Domnitorul României, una şi nedespărţită! Trăească Locotenenţa Domnească şi guvernul actual, cari ne-au preparat un viitor atât de splendid! Trăească Puterile garante şi Înalta Poartă!

Urmează 14 semnături.

Hârlău.

Suirea pe Tronul ereditar al României a Alteţei Sale *Carol-Ludovic de Hohenzollern*, sub numirea de *Carol I*, a umplut de bucurie inimile fiecărui Român. Subsemnatul, primar urbei Hârlău, în unire cu consiliul comunal, vine, într-un tot supuş, D-nule Ministru, a aclamă cu entuziasm şi afecţie felicitarea Domnului nostru stăpânitor *Carol I*. Trăească pe Tronul la care a fost ales de naţiune, căci de acum s'au curmat toate suferinţele şi realizat cele patru puncte votate de naţiune şi de Divanurile ad-hoc! Trăească Ministerul! Trăească armata română! Trăească România una şi nedespărţită!

Urmează 10 semnături.

Huşi.

Clerul înalt al eparhiei Huşi, astăzi, după cântarea Te-Deumului în catedrala Episcopiei, ca şi în toate bisericile acestei eparhii, unde s'au ridicat cele mai fierbinţi rugăciuni, invocând binecuvântarea Cerului pentru fericita suire

1866

Maiu 11 (23)- pe Tronul României a Măriei Sale *Carol I*, și pentru prosperarea iubitei noastre
» 30 (11) patrii, vine respectuos a felicită:

Să trăească Măria Sa Domnitorul Românilor *Carol I*! Să trăească România una și nedespărțită!

Dumnezeu să binecuvinteze, rugându-vă, D-nule, Ministru, să binevoiți a depune Măriei Sale felicitările și devotamentul nostru.

Iosif Episcop, arhim. de scaun Isidor, arhim. Iurașcu, Popescu, protosinghelu Mogâlde și tot clerul înalt; directorul Episcopiei, Merișescu.

Huși.

Astăzi s'a cântat Te-Deum pentru fericita sosire a Măriei Sale Domnului Românilor *Carol I*, în asistența impiegaților de toate categoriile, a consiliului comunal, a escadronului dorobanților, a școlarilor și profesorilor și a mai multor cetățeni.

Între rugăciunile uzuale s'a cetit și următoarea de circumstanță:

«Doamne Dumnezeul părinților noștri, mărit fii pentru bunătățile cu cari ai miluit pe poporul român, binecuvântat fii pentru că ai ascultat vocea celor ce își iubesc patria și ai economisit realizarea ei; lăudat și mărit fii, Doamne A Tot Putinte, căci, prin suirea pe Tronul Românilor a Măriei Sale *Carol I*, ai pus temelie existenței nației și ai casat împerecherile dintre noi. Binevoește dară, Părinte mult îndurate, a protejă lucrul tău în persoana Măriei Sale Domnitorului Românilor *Carol I*, îndelungindu-i zilele și inspirându-i faptele, pentru a ne conduce la virtutea privată și acea cetățenească. Rugăminte încă îți aducem ție, Doamne, a fi cu noi în viitor, spre a ne conduce, ca oarecând pe Israel, pentru ca profitând de binefacerile tale să credem în dragostea ta părintească, și iubindu-ne unul pe altul să fim cu toții una, spre a cântă numele tău în vecii vecilor».

După ieșirea din biserică, dorobanții în front au urat și salutat numele Măriei Sale cu trei salve. Defilând apoi în ordine, îndată am primit felicitări pentru Măria Sa, și invitațiuni a le transmite. La acestea unesc și eu pe ale mele și vă rog cu respect a le depune la picioarele Tronului Măriei Sale.

P. prefectul Fălciului, Nica.

Huși.

Subscrișii, membrii comitetului permanent al județului Fălciu, în numele conjudețenilor noștri, rugăm pe onor. guvern, ca așa, precum până acum a fost interpretul voinței și dorințelor națiunii, să binevoească a supune Măriei Sale Domnitorului *Carol I* sincerele noastre urări de fericita sosire în brațele patriei! Dumnezeu să binecuvinteze și să îndelunge zilele Măriei Sale! Dumnezeu să binecuvinteze destinatele patriei sub regnul atât de mult dorit al Măriei Sale! Felicităm asemenea și pe onor. guvern care a știut a conduce, prin atâtea pericole, nava patriei la dorita debarcare.

P. președinte, Nica; membri, Hasnaș, Rășcanu; secretar, Gribincea.

1866

Huși.

Maiu 11 (23)-

» 30 (11)

Populația urbei Huși, plină de entuziasm tresaltă de bucurie, auzind despre fericita sosire a Alteței Sale Principelui *Carol I* pe pământul României. Ea mulțumește celui A Tot Putinte pentru realizarea dorințelor națiunii, exprimate prin Divanurile ad-hoc, prin plebiscitul și votul Adunării de curând. Consiliul acestei urbe, credincios interpret al populațiunii, vine respectuos a rugă pe onor. guvern, de a aduce la cunoștința Alteței Sale vii felicitări și urări pentru buna Sa venire pe pământul României.

Să trăească Măria Sa Domnitorul Românilor *Carol I*! Să trăească onor. guvern, care a știut a conduce cu multă prudență barca Statului la limitele dorite! Să trăească Adunarea României, pentru marele său vot!

Primar, D. Jomir; consilieri, Z. Giurcăneanu, Oreste Daniel, Petrovinu Dobreanu; și alte 20 semnături.

Huși.

Corpul judiciar al județului Fălciu vă roagă, Domnule Ministru, a fi interpretul său pe lângă Măria Sa *Carol I*, Domnul Românilor, și a-I exprima din parte-i urările și felicitările sale pline de entuziasm.

Trăească România una în veci! Trăească Alesul *Carol I*!

Președinte, Vișinescu; și alte 14 semnături.

Huși.

În 10 curent, la primirea știrii despre sosirea Măriei Sale Domnitorului pe pământul României, am înștiințat pe fosta Locotenentă Domnească de Te-Deu-mul cântat în asistența tuturor, de felicitățiunile primite pentru Măria Sa și de bucuria ce inspiră fixarea soartei României. Completez acum cu respect înștiințările datorite, informându-vă că seara orașul a fost iluminat și bucuria s'a revărsat și între popor, jucând hore cu dorobanții; astăzi jurământul Măriei Sale, discursul și proclamația publicată, au produs duplicarea entuziasmului, și în acest moment orașul este din nou iluminat, răsunând de strigăte: Să trăească Măria Sa *Carol I*!

P. prefect, Nica.

Huși.

Fericirea încurajând dorința, cutezăm a ne apropiă de Augustul Tron ce și-a edificat România, după multe și mari sacrificii, și vă rugăm cu respect, d-lor Locotenenți, să binevoiți a fi interpretul nostru pe lângă Măria Sa Domnul României, *Carol I*, transmițându-I sincerele noastre felicitări de bună venire.

Trăească Măria Sa *Carol I*, cu glorie și binecuvântare! Trăească România una!

Directorul prefecturii de Fălciu, Nica; raportor, Teodor; șef, Becheș; arhivar, Manoliu; ajutor, Rosenberg; registrator, Buznea; scriitori, Benișachi, Mihail Georgescu, Petrescu, Petrini, Atanasiadi; directorul arestului, Buznea.

1866

Maiu 11 (23)-

» 30 (11)

Huși.

Astăzi când serbăm venirea Principelui *Carol I*, nu putem uita patriotismul, abnegațiunea, cu cari ați guvernat în timp de trei luni. Trăească *Carol I*! Trăească Lascar Catargiu, Nicolae Golescu, Colonel Haralambie! Trăească România una și nedespărțită.

Urmează 26 semnături.

Iași.

Liniștea cea mai perfectă domnește în oraș și district. Entuziasmul e la culme pentru mărețul fapt îndeplinit. Un mare banchet se pregătește, în onoarea Înălțimii Sale, în sala teatrului.

G. Sturdza.

Iași.

Întregul corp al funcționarilor judecătorești dela prima instanță, îndată ce aflară despre intrarea pe pământul României a Măriei Sale Domnitorului, transportați de entuziasm și bucurie, au năvălit la parchet strângându-și mâinile și îmbrățișându-se, puindu-mi sarcină de a prezenta Măriei Sale felicitările, urările și asigurările celui mai mare al lor devotament. Entuziasmul a ajuns la culme și, în momentul când vă fac această depeșă, sunt încunjurat de oameni, cu lacrimi de bucurie, mândrie și mare încredere.

Să trăească România! Să trăească Măria Sa Domnitorul *Carol I*! Să trăească oamenii ce compun guvernul actual, care în toate privirile a binemeritat dela patrie.

Procuror, D. Negruți.

Iași.

Corpul funcționarilor tribunalului de prima instanță din Iași vă roagă, Domnule Ministru, să binevoiți prin organul subscrișului a primi și transmite Al-teței Sale Regale Principelui Domnitor *Carol I*, sincerele sentimente de bucurie pentru sosirea Sa pe pământul României, cum și încredințarea devotamentului nostru către Tronul și persoana Măriei Sale.

Prim-președinte, Ianov.

Corpul portăreilor tribunalului Iași vine, într-un tot supus, a-și exprima via bucurie și marele entuziasm de care a fost cuprins în momentul cetirii depeșei pentru sosirea Măriei Sale Principelui *Carol I* pe tărâmul Său român. Trăească România! Trăească Alesul ei *Carol I*.

Costache Atanasiu, Lipan I., Giurgiuvanu, D. Teodoru, și alții.

Iași.

Astăzi s'a cântat în biserica Mitropoliei, cu cea mai mare solemnitate, Te-Deum, pentru a chema binecuvântarea Cerului asupra Înălțimii Sale *Carol I*,

1866

la care au asistat toți amployații civili și militari. Apoi am primit urări de felicitări pentru M. S. din partea clerului, amployaților civili și militari și a diferitelor comunități, precum și o mare parte din cetățeni în strigătul unanim: Să trăească *Carol I!*

Maiu 11 (23)-
» 30 (11)

G. Sturdza.

Iași.

Subsemnații, reprezentanți ai comunității israelite de aici, felicităm în numele coreligionarilor noștri pe Măria Sa Principele Domnitor *Carol I*; Îi urăm ani îndelungați și fericiți, spre remediarea suferințelor tuturor claselor acestei țări.

Trăească *Carol I*, Alesul Românilor! Trăească înțelepții Săi consilieri! Trăească România una și nedespărțită!

Epitropi, Daniel, Șvarz, Marcus.

Iași.

Comitetul diriginte al uniunii israelite din Iași vă roagă plecat a pune la picioarele Tronului Măriei Sale Domnitorului României următoarea felicitare: «Binecuvântat fie acela care a venit în numele lui Dumnezeu pe pământul României! Sub umbrirea Sa să dobândească țara și poporul libertatea, fericirea și gloria strălucitoare, care li se cuvine ca clironomie strămoșească. Urăm sănătate și zile îndelungate Alesului patriei! Să trăească *Carol I!* Să trăească România!

Neuschoz, S. B. Cațan, S. Reischer.

Ismail.

Publicându-se discursul pronunțat în Cameră de Măria Sa Domnitorul, împreună cu răspunsul Președintelui, precum și proclamațiunea Măriei Sale către Români, au făcut cea mai vie impresiune locuitorilor; entuziasmul e nemărginit; manifestări pe tot momentul cu strigări: Trăească România! Trăească Alesul ei *Carol I!*

Prefect, Călinescu.

Ismail.

În numele cetățenilor urbei Ismail, vă rog să binevoiți a fi interpretul sentimentelor noastre sincere și devotamentului nostru către Tron, rugând Provedința pentru păstrarea zilelor Alteței Sale.

Trăească România! Trăească Alteța Sa *Carol I!*

Primar, Doctor Cordali.

Ismail.

Ieri primind telegrama D-voastre, astăzi s'a săvârșit Te-Deumul de către P. S. S. Episcopul, în prezența funcționarilor civili și militari și a tuturilor oră-

1866

Maiu 11 (23)- şenilor. Publicul în cel mai mare entuziasm manifestează sentimentele de bu-
 » 30 (11) curie pentru Alesul naţiunii, strigând : Trăească România ! Trăească *Carol I* !
 Orăşenii pregătesc un banchet şi o splendidă iluminare.

Prefect, Călinescu.

Ismail.

Onoarea zilei de astăzi s'a încheiat prin un splendid banchet, dat de comuna oraşului, la care au asistat Prea Sfinţitul Episcop, clerul, notabilii şi toţi orăşenii, purtându-se mai multe toaste pentru prosperitatea României şi pentru îndelungarea scumpelor zile ale Alesului ei, Măria Sa Domnitorul *Carol I*. Seara tot oraşul, bogat iluminat şi traversat cu muzice de public manifestând sentimentele de bucurie şi entuziasm. Ordinea şi liniştea sunt complete.

Prefect, Călinescu.

Jiu.

Poporul urbei de reşedinţă a judeţului Gorj, mândru de Suveranul ţerii, ca şi naţiunea întreagă, ascultând cu entuziasm cuvintele rostite în faţa mandatarilor ţerii de A. S. Principele Domnitor *Carol I*, se felicită pentru votul ce a pronunţat prin plebiscit; din toate clasele, tineri şi bătrâni, se înalţă binecuvântări pentru Domnitor, recunoştinţă Locotenenţei Domneşti şi Miniştrilor dela 11 Fevruarie, cari prin neobositele lor stăruinţe, conduse ţara la fericitul liman de astăzi; recunoştinţă Adunării generale, care prin votul său dela 1 Maiu, consacrand alegerea lui *Carol I*, şi-a plecat capul cu respect şi demnitate înaintea voinţei naţiunii, voinţei lui Dumnezeu. Plini de entuziasm, vă rugăm, Domnule Ministru, a fi interpretul nostru pe lângă A. S. Principele Domnitor, pentru felicitările şi devotamentul ce cu tot respectul depunem la picioarele Tronului Înălţimii Sale.

Trăească Domnitorul ! Trăească România una şi nedespărţită !

Urmează 53 semnături.

Jiu.

Astăzi, în Dumineca Mare, zisă astfel de toată naţiunea Română, locuitorii urbei Jiului celebrează şi înaintează altarului divin încoronarea marelui fapt dela 11, prin suirea ereditară pe Tronul României a Măriei Sale Domnitorului nostru *Carol I*. Serbarea, unită cu cea religioasă, este mare, ca şi entuziasmul tuturor claselor; de aceea consiliul comunal vă roagă să aduceţi la cunoştinţa Măriei Sale urările şi binecuvântările tuturor, încredinţându-L despre dragostea şi devotamentul târgoveţilor.

Trăească România una şi nedespărţită ! Trăească Măria Sa Domnitorul *Carol I*, cu Dinastia Sa ! Trăească guvernul Măriei Sale.

Urmează 6 semnături.

Conform telegramii D-voastre, prin înțelegere cu protoiereul și subprefecții, Te-Deumul a fost cântat pentru ziua de 15 corent, la toate bisericile urbane și rurale din tot județul, ridicându-se cele mai călduroase rugăciuni către Cer, către Cel A Tot Putinte, ca zile de fericire, de glorie, să dea Alesului României *Carol I* și Dinastiei Sale. La reședință acest serviciu divin s'a săvârșit de însuș protoiereul încunjurat de un numeros cler, unde au asistat toți funcționarii civili și militari în mare ținută, cu o mulțime de popor de toate clasele, în haine de sărbătoare; el s'a salutat cu trei salve de puști; veselia și entuziasmul eră mare; pe lângă binecuvântări, urări vii veniau din toate părțile: Trăească Înălțimea Sa *Carol I*, Domnul Românilor! Veșnicească-se Dinastia Sa în glorie și prosperitate! Fericire României una și nedespărțită! Seara tot orașul va fi luminat; pâne și carne s'a distribuit de primăria urbei pe la toți săracii.

Prefect, N. Borănescu.

Jiu.

Comitetul permanent al județului Gorj, ca reprezentant fidel al întregii populațiuni, se simte fericit a profita de ziua cea mare de astăzi, când tot Românul a cântat Te-Deum în toată țara și a ridicat glasul rugii sale, a-L binecuvânta către Cel A Tot Puternic pentru zile îndelungate, zile glorioase și cele mai prospere ale Alesului națiunii, a depune omagiile sale la picioarele Tronului Altetei Sale *Carol I* Domnitorul Românilor, și vă roagă respectuos, d-nule Ministru, să binevoiți a vă face interpretul său pe lângă Augusta persoană a Înălțimii Sale, asigurându-L de tot devotamentul cel mai gelos ce-I vor păstra pentru eternitate toți Gorjenii, căci numai cu dânsul și cu Dinastia Sa s'a pus un capăt suferințelor României.

Se speră mult că viitorul ei va fi cel mai fericit. Trăească Domnitorul Românilor *Carol I*! Trăească România una și nedespărțită! Trăească Camera ce a dat probe de adevărat patriotism! Trăească toți bărbații dela guvern, cari au dus-o la limanul mântuirii.

Urmează 4 semnături.

Muscel.

Aceleași rugăciuni implorate astăzi către Dumnezeu la cetirea Te-Deumului, le repetăm pentru iubitul nostru Domn *Carol I*. Locuitorii podgoriei districtului Muscel entuziasmați, vin cu noi aclamând: Trăească România nedespărțită. Trăească Domnitorul *Carol I*, Prințul României!

Urmează 14 semnături.

Panciu.

Subsemnații institutori ai școalei primare de băieți din urbea Panciu, județul Putnei, pătrunși în inimi de mare bucurie ce astăzi o simt, pentru vo-

1866

Maiu 11 (23)- tarea unirii Principatelor Române și a alegerii Principelui *Carol I*, grăbesc
» 30 (11) dară cu căldură a înălță vocile către înaltul Creator, rugându-l de a revărsa bine-
cuvântarea sa asupra-vă și de a vă prelungi anii în viață, căci prin aceasta ați
reînnoit țara și națiunea, dându-le o nouă viață; cari fapte vă vor fi etern con-
servate în inimile și memoriile venitorilor fii ai României. Trăească România
una singură și nedespărțită ! Trăească Prințul *Carol I*, Alesul națiunii ! Trăească
guvernul actual !

A. N. Brașovanu, C. Arghir, L. I. Rășcanu.

Piatra.

În prezența tuturor autorităților administrative și judiciare s'a celebrat Te-
Deum solemn. Mulțimea norodului a fost așa de mare încât n'a încăput în bi-
serică și am fost silit de a celebra serviciul divin în ograda bisericii. După
finirea solemnității, atât corpurile administrative, judiciare, comunale, militare,
profesionale și clerul, în întregul lor, cât și orășenii și ținutașii, au venit și au
depus la mine cele mai călduroase și entuziastice urări și felicitări pentru Înăl-
țimea Sa Domnitorul și Stăpânitorul nostru, cari, Domnule Ministru, întovără-
șindu-le cu ale mele, am onoare a vi le transmite, pentru a le supune Înălți-
mii Sale.

Să trăească *Carol I* ! Să trăească România una și nedespărțită !

Prefect, E. Ghica.

Piatra.

Prezența Măriei Sale *Carol I* sincera supunere a sătenilor Gura-Văii, dis-
trictul Neamțu.

Preotul Trifan.

Pitești.

Funcționarii civili și militari, împreună cu cetățenii acestui oraș Pitești,
adunați astăzi înaintea altarului sacru cu cel mai profund respect și devota-
ment, au ridicat din nou rugile lor către Creator, pentru consolidarea României
și înmulțirea prețioaselor zile ale Alesului ei, exclamând cu toții : Trăească Ro-
mânia glorioasă una și nedespărțită ! Trăească Alteța Sa Serenisimă *Carol I*,
pentru gloria și fericirea noiei Sale patrii.

Prefect, D. Chirițescu; și alte 21 semnături.

Pitești.

Comunitatea armeană din Pitești, întrunind astăzi cu întregul oraș rugă-
ciunile sale către Dumnezeu, pentru prosperitatea și mărirea Tronului și Di-
nastiei Măriei Sale, cu respect vă rugăm, D-nule Ministru, să binevoiți a fi inter-
pretul comunității spre a arăta Măriei Sale devotamentul și credința cu care
strigăm: Să trăească Măria Sa *Carol I* Domnul României !

Pavel Kechaia, Garabet H. Aslan, A. Aritonovitz.

1866

Pitești.

Maiu 11 (23)-

» 30 (11)

Consiliul comunal, astăzi, când dimpreună cu toți cetățenii a adus rugăciunile lor către Dumnezeu A Tot putinte pentru prosperitatea Tronului și Dinastiei Măriei Sale, nu se poate despărți fără de a vă ruga să binevoiți a fi interpretul său și a încredința încă odată pe Măria Sa de devotamentul ce cu credință păstrează Măriei Sale, strigând unanim: Trăească Măria Sa *Carol I* Domnul Românilor! Trăească România una și nedespărțită!

Urmează 6 semnături.

Ploști.

În urma comunicației făcute pentru suirea pe Tronul României a M. S. Principelui *Carol I*, cetindu-se aceste telegrame la catedrala de aici, s'au luat dispozițiuni a se face asemenea în toate comunele județului. La Te-Deum au asistat toate autoritățile civile și militare, împreună cu un numeros public, consilierii municipali și corpul comercianților, invocând binecuvântarea Cerului pentru Măria Sa Domnitorul Românilor, consolidarea Dinastiei Sale și prosperitatea României. La 12 ore, toate autoritățile și notabilii orașului, venind la locuința subiscălitului, m'au autorizat a fi interpretul veseliei lor și a supune M. S. Domnitorului asigurarea devotamentului și credinței lor, urându-I să trăească întru mulți ani, pentru prosperitatea și mărirea României.

Prefectul județului Prahova, T. Văcărescu.

Ploști.

În starea deplorabilă financiară de astăzi, exemplul Măriei Sale Domnitorului nostru făcut cu generozitate prin renunțarea de 40.000 galbeni din lista Sa civilă în favoarea țerii, a produs în inimile cetățenilor ploșteni o profundă întipărire. Subscrisul dară, ca organ al orașului, vine a vă ruga, Domnule Ministru, a fi interpretul cetățenilor ploșteni către Măria Sa, generosul nostru Domnitor, arătându-I profundă recunoștință și devotament pentru acest act generos.

Primar, I. Radovici.

Râmnicul-Sărat.

Intrarea solemnă a Alesului nației, Înălțimea Sa Prințul *Carol I*, în reședința țerii Sale, a fost serbată de către toți fiii României cu acel spontan entuziasm ce a produs nobilul Prinț în inimile tuturor Românilor. Tot cu același frenetic entuziasm s'a serbat și la noi această măreață și solemnă zi. Un Te-Deum s'a ținut la catedrala de aici, la care a asistat un popor nenumărat, cum și toți funcționarii publici, împreună cu prefectul districtului, care, după săvârșirea Te-Deumului, a dat cetire, cu glas mare, cuvântului ținut de Înălțimea Sa *Carol I* în fața reprezentanților națiunii, cuvânt care a produs cele mai frenetice aplauze și neîncetate strigări: Ura! Trăească Alesul națiunii *Carol I*! Ecourile repetau

1866

Maiu 11 (23)- aceste strigări unanime ale națiunii în inima fiecărui Român, și această zi so-
» 30 (11) lemnulă va rămâne ca suvenirul cel mai sacru al vieții sale.

Trăească Alesul națiunii, Prințul *Carol I!* Trăească România una și nedespărțită! Să trăească bărbații cei plini de devotament, cari L-au adus în mijlocul nostru; memoria lor va subsista până la finitul secolilor.

Urmează 38 semnături.

Râmnicul-Vâlcei.

Corpul judecătoresc din județul Vâlcea vine prin organul meu a vă ruga, Domnule Ministru, să depuneți felicitățiunile noastre Prea Înălțatului nostru Domnitor, pentru norocita suire pe Tronul țerii, și a-L încredința de devotamentul nostru.

Trăească Înălțimea Sa *Carol I!* Trăească România !

Președinte, Har. Zugrăvescu; procuror, I. T. Olănescu.

Râmnicul-Vâlcei.

Corpul didactic din R.-Vâlcei, vă roagă, D-nule Ministru, să prezentați Înălțimii Sale Domnitorului României *Carol I*, felicitările sale pentru fericita Sa venire în patria noastră comună. Dumnezeu să proteje zilele Înălțimii Sale și să coboare binecuvântarea sa asupra-I, ca să facă România fericită, după cum a binevoit a Se rosti înaintea onor. Adunări. Trăească România unită în eternitate! Trăească ilustrul său Domnitor *Carol I!* Trăească toți câți s'au luptat pentru realizarea acestui principiu unanim dorit de Români !

Urmează 10 semnături.

Slatina.

Astăzi, la 11 ore, toate corpurile funcționarilor civili și militari din această reședință, mergând la biserica catedrală, au asistat la Te-Deumul cântat pentru binecuvântarea Dinastiei Măriei Sale Domnitorului *Carol I*. După aceasta, toți funcționarii făcându-mă interpretul dumnealor, vă roagă prin mine să depuneți Măriei Sale Domnitorului omagiile sincerului devotament, căci ei împreună cu tot poporul strigă din toată inima: Trăească Domnitorul *Carol I!* Trăească România una și nedespărțită !

P. prefectul districtului Olt, T. Gigărtu.

Târgoviște.

Azi, la 10 ore, s'a săvâșit Te-Deumul în Sf. Mitropolie, unde au asistat toate autoritățile și toți cetățenii orașului; entuziasmul e la culme. De acolo toți, având în capul lor pe primarul orașului, au venit în localul prefecturii și au prezentat felicitările și urările ce fac pentru fericirea Înălțimii Sale Regale Principelui Românilor *Carol I*, într'un discurs ce voiu aveà onoarea a vă transmite

cu poșta, rugându-vă a comunica Înălțimii Sale devotamentul și sprijinul ce se simte fericit a da atât Înălțimii Sale cât și Dinastiei Sale.

Maiu 11 (23)-
» 30 (11)

Prefectul de Dâmbovița, I. Văcărescu.

Tecuciu.

După ce s'a publicat patrioticul cuvânt al Măriei Sale, rostit în Adunare, precum și proclamația, bucuria a fost generală în tot orașul. Toți au felicitat că România a scăpat de suferințele trecutului și că dorințele seculare ale Românilor s'au realizat. Poporul a aclamat acest mare eveniment cu strigări entuziastice: Trăească Măria Sa *Carol I!* Trăească România! Trăească etern unirea României!

Prefect, C. Racoviță.

Tecuciu.

Ziua de ieri a fost o adevărată zi de sărbătoare și de entuziasm. Dimineața la 10 ore s'a celebrat Te-Deum la biserica catedrală, unde au fost prezenți toți angajații administrativi, compania dorobanților și un foarte numeros public. După ieșirea din biserică, am primit felicitările pentru Măria Sa *Carol I.* Seara orașul a fost iluminat, poporul tot timpul aclamă pe Măria sa *Carol I,* cu strigări entuziastice. Această zi memorabilă s'a încheiat cu un banchet care a ținut până la 1 oră dimineața.

C. Racoviță.

Tecuciu.

Suirea pe Tronul României a Măriei Sale Principelui Domnitor *Carol I* inspirând entuziasmul cel mai viu între concetățenii acestei comune, consiliul, în numele lor, se simte ferice a vă ruga să depuneți la picioarele Tronului Măriei Sale respectuoasele lor omagii, însoțite de rugăciuni către Dumnezeu pentru a-I da Lui ani îndelungați și prosperi, ca să poată cu deplinătate realiza dorințele Românilor, manifestate cu tărie de credință în diverse epoci.

Trăească România liberă unită! Trăească Domnitorul ei *Carol I* și Dinastia Sa! Trăească guvernul Măriei Sale.

Urmează 4 semnături.

Turnu-Măgurele.

Cu solemnitate mare s'a cântat Te-Deum în catedrală de protopopul județului. Asemenea și în com. rurale. La Te-Deum au asistat funcționarii, comercianții, profesorii școalelor de ambe sexe, împreună cu băieții și fetele, purtând drapel și centure tricolore. Numele Domnitorului s'a salutat cu trei salve de puști. Recepțiunea felicitărilor s'a făcut la prefectură, unde d-l Patriciu, profesorele superior, rosti un discurs.

Aclamațiuni: Să trăească România! Să trăească Domnitorul ei *Carol I* și Dinastia Sa, răsună neîntrerupt cu veselie. Un banchet fu preparat; toaste s'au

1866

Maiu 11 (23)- purtat pentru membrii fostei Locotenente, care a știut cu prudență să conducă
» 30 (11) afacerile țerii, pentru mandatarii Adunării generale, pentru actualii miniștri și pentru bărbații cari au lucrat și luptat la prosperitatea și mărirea patriei.

S'au dat mese dorobanților, vâtașilor și poporului. Arestanților li s'a mai îmbunătățit porția. Mili pe la săraci s'au făcut. Orașul, grădina și autoritățile publice se vor ilumina seara.

După datorie, mă grăbesc a vă comunica această manifestare, rugându-vă a se da publicității.

Prefectul distr. Teleorman, G. Lehliu.

Turnu-Severin.

Suirea pe Tronul României a Înălțimii Sale Principelui *Carol I* a pătruns de bucurie și de speranță inima fiecărui Român. Scăparea națiunii de suferințe, prosperitatea și fericirea ei sunt efectele ce Provedința a insuflat prin Alesul Românilor. Trăească dară Principele *Carol I* ani îndelungați și fericiți! Trăească România una și nedespărțită! Trăească membrii guvernului, cari prin demnul lor patriotism au știut a ridica soarta națiunii la înălțimea meritată. Acestea fiind propriile noastre sentimente, vă rugăm respectuoși, D-nule Ministru, a depune la picioarele Tronului Alteței Sale Principelui *Carol I* credința și devotamentul cel mai sincer.

Președ. tribunalului Mehedinți, P. Basarabescu; membri, N. M. Oromolu, Gr. Racoviceanu, I. Bălțeanu; portărel I. Aurel; grefier, Cartian; avocat public, Dessu; și tot corpul trib. Mehedinți.

Turnu-Severin.

Corpul tribunalului Mehedinți, entuziasmat de vederea primei și mult așteptatei proclamațiuni a Alteței Sale Principelui *Carol I*, care ieri a pus piciorul pe pământul scumpei noastre patrii, vine cel întâiu a depune Înaltei Locotenente Domnești omagiile de recunoștință pentru acest fericit comunicat. Rugăm Cerul a protege și a glorifica pașii ce-L conduc astăzi în capitala României.

Trăească România una și nedespărțită! Trăească Alteța Sa *Carol I*, Alesul Românilor! Trăească membrii Înaltei Locotenente.

Oromolu, Bălțeanu, Aurel, Racoviceanu, Laseanu, Cartian.

Urziceni.

Fericiți că votul Românilor a triumfat cu venirea Alteței Sale Domnitorului *Carol I* și că astăzi România renaște pentru o nouă viață, cetățenii târgului Urziceni se grăbesc a vă ruga să fiți interpretul lor a depune la picioarele Augustului Suveran al României sentimentele de devotament și fidelitate. Transportați de bucurie aclamăm: Trăească Alteța Sa *Carol I*, fondatorul Dinastiei României! Trăească România una și nedespărțită!

Subpref., Alex. Fochidi, șef. stației Krihan, N. Ursana; Ioan Ghinescu, Ghiță Constantinescu, Mircă Grigoriu, Emanoilescu, reprezentanți.

Săvârșindu-se celebrarea în chemarea binecuvântării asupra Măriei Sale Domnitorului *Carol I*, bucuria a fost pretutindeni însoțită de aclamări: Să trăiască *Carol I*! Să trăiască România una și nedespărțită.

Prefect, Racovița.

Vasluiu.

Vă rog a fi interpretul institutorilor din Vaslui lângă Măria Sa Domnitorul *Carol I*, a-L felicită de bună sosire și a-I ură din parte-ne o Domnie care să consolideze libertatea și să facă a prosperă instrucțiunea, singurul mijloc de a ne face fericiți.

Institutor, G. Hrisoscoaleo.

Armata face jurământul de credință pentru *Alteța Sa Serenisimă Carol I Domnitorul României*. » 12 (24)

A. S. S. Domnitorul adresează armatei următoarele cuvinte:

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați!

Cea mai sacră a voastră datorie este a servi patria cu ascultare nemărginită și devotament plin de credință.

Jurământul ce ați făcut astăzi vă va aduce totdeauna aminte despre aceasta.

Sunt deplin convins că fiecare dintre voi se va jertfi cu bucurie pentru patria sa și, când va trebui, veți ști, dimpreună cu Mine, a apăra drepturile națiunii până la cea de pe urmă picătură de sânge.

A. S. S. Principele serie Reginei Victoria pentru a-i face cunoscut suirea Sa pe Tronul României și exprimă speranța că guvernul Maiestății Sale nu va întârziă de a-L recunoaște.

A. S. S. Principele merge la biserica catolică, unde se oficiază liturgia și Te-Deum.

Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Miniștrii sunt toți foarte inteligenți; Sturdza îmi este cel mai simpatic. Toți se exprimă foarte favorabil în privința Principelui, el le impune mai ales prin siguranța sa și pentru că știe totdeauna să găsească rostul lucrurilor, calitate pe care eu de mult am observat-o la el.

Dacă e adevărat că nu trebuie să te încrezi în tot ce-ți vine la urechi, și că trebuie să scazi ceva din entuziasmul covârșitor, nu e mai puțin foarte sigur, că Principele a făcut o excelentă impresiune și că convingerea despre necesitatea unui Principe străin este așa de generală, în cât nici o altă opinie n'ar putea acum, și de sigur multă vreme încă, să-și facă loc. Adăogați la aceasta speranța de a vedeă așezându-se în sfârșit ordinea în țară, după abuzurile regimului lui Cuza. O calitate cu adevărat de lăudat a Românilor este extraordinara lor modestie în aprecierea stării de lucruri din țară.

Auzi din ori ce gură: «Țara noastră oferă tot ce poate cineva dori, și cu

1866

Maiu 12 (24) toate acestea nu avem nimic. Organizațiunea noastră comunală, școlară, agricolă, forestieră, drumurile noastre, sunt neglijate; în scurt, țara noastră este încă în starea cea mai primitivă!» În această mărturisire a defectelor sale iese la iveală dorința de a le înlătura, și în speranța că, cu un Principe nou, liniștea și stabilitatea se vor așeza, stă forța cea mai mare a regimului său. Am convorbit astăzi timp de două ore asupra stării țării cu Ministrul Sturdza și cu Președintele Camerei C. Epureanu; am aflat lucruri de cari s'ar putea cineva speria, dar cari pe de altă parte arată de ce dezvoltare extraordinară ar fi capabilă România, dacă aceste forțe ar fi bine întrebuințate. Mâne Ministrul de Finanțe, demisionar, va face Principelui un raport la care și eu trebuie să asist. Țara eră altă dată liberă de ori ce datorie, numai în acești din urmă ani a contractat datorii de aproape o sută de milioane, cu care totuș nu s'a creat nimic.

Actele tuturor ministerelor trebuie să fie într'o mare neorânduială, așa încât lucrul este extrem de greu. Funcționarii subalterni sunt neglijenți și leneși. Monedă nu s'a bătut nici odată; banii rusești, turcești, austriaci, mai cu seamă sfanții și galbenii, au curs. Mărfurile de hrană și brațele de muncă sunt ieftine, toate celelalte enorm de scumpe. O libră de carne costă un silbergroschen, iar spălarea unei cămăși opt; am trebuit să plătim patru galbeni pentru o sută de țigări din cele mai mediocre!

În ceea ce privește ținerea casei domnești, un antreprenor furnizează de ocamdată masă, băutură, lumină și serviciu cu cincizeci și trei de galbeni pe zi. Doi lachei, doi vizitii și doi servitori au fost tocmiți de guvern și vor fi luați de Principe. Până acuma Statul îngrijă de toată ținerea casei; odată votată lista civilă, ea este în sarcina ei proprie. Un administrator al inventariului va fi plătit de Stat; dar speșele de întreținere vor fi în socoteala Principelui. Mai sunt și patru cai de trăsură cu hamurile lor și trei trăsuri; complectarea grajdului este în sarcina Principelui.

Călătoria în Moldova e amânată, până vor fi informațiuni mai sigure despre planurile Porții. Pe aici lumea nu se teme de o năvălire, pentru că e sigură de a bate pe Turci.

» 13 (25) P. Mavrogheni, Ministrul Afacerilor Străine al Principatelor-Unite, adresează Agențiilor români la Paris, Constantinopole și Belgrad o notă circulară informându-i în amănunt despre sosirea la București a *Principelui Carol*, despre primirea Sa, discursurile schimbate și compunerea Ministerului.

Scrisoarea Președintelui Camerei către Președintele Consiliului de miniștri:

Adunarea generală a României, în ședința dela 10 curent, a adoptat în unanimitate și cu aclamațiune propunerea pentru naturalizarea Alteței Sale Regale Principelui Carol-Anton-Ioachim-Zefirin-Frederic-Mainrad de Hohenzollern.

Această propunere, așa cum a fost adoptată de Adunare, subsemnatul are onoarea, Domnule Președinte, de a v'o comunica aci alăturat, pentru a li trimisă celui în drept.

Serisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Președintele Camerei Maiu 13 (25)
M. Costache :

Sunt foarte măgulit de votul prin care Adunarea națională îmi acordă naturalizațiunea română cea mare în momentul venirii fiului meu.

Binevoiți a fi interpretul sentimentelor mele către Adunare și a-i spune că am trebuință—înainte de a primi onoarea ce-mi face—să cer învoirea Regelui.

Primiți, Domnule Președinte, expresiunea gratitudinii mele.

Principele de Hohenzollern.

În ședința Adunării electivă a României, Ion Brătianu, Ministru de Finanțe, în cuvântarea sa raportează următoarele:

Domnilor, îmi permiteți să vă zic câteva cuvinte, nu ca membru al guvernului, ci ca reprezentant al D-voastre, al națiunii întregi, ca cel care am fost de am oferit Coroana României Principelui Carol de Hohenzollern, ca să vă comunic ceea ce am văzut, ceea ce am auzit, și care cred că vă va hotărî să faceți un act pe care am onoare a vi-l propune.

Domnilor, Alteța Sa Principesa, mama Principelui Carol, în ziua când Și-a dat consimțământul Său mi-a zis: «Am fost hotărâtă să fac acest sacrificiu, din ziua în care națiunea română a ales pe fiul Meu, și I-a încredințat o misiune, fiindcă este de onoare copilului Meu a îndeplini acea misiune; și când e cestiunea de a-și îndeplini o misiune, prin urmare când e cestiune de onoare, nu am ezitat un singur moment de a face ori ce sacrificiu».

Cred că ar fi bine, că ar fi cuviincios, ca Adunarea să facă o adresă de mulțumire Înălțimii Sale Principesei, mama Domnitorului nostru Carol, de mulțumire, de recunoștință, că a făcut acest sacrificiu: de a smulge pe copilul Său din brațele Sale și a ni-L da nouă.

Să-I zicem, D-nilor, că dacă fiul Său a fost muiat de lacrimi auguste când S'a despărțit de mama Sa, a fost inundat aici de lacrimile de bucurie și de recunoștință ale unei națiuni întregi. Să-I zicem că, dacă L-a depărtat dela sânul Său, România întreagă va fi tot cu aceeaș căldură pentru fiul Său adoptiv cu care e și Dânsa, și că nici odată fiul Său nu-Și va aduce aminte cu amărăciune că S'a despărțit de sânul mamei Sale. (Aplauze).

Domnilor, când a fost cestiunea că poate să fie expus la pericole, Principesa a zis: «Prefer ca fiul Meu să fie aruncat de pe Tron de armate străine, decât adus pe un tron de armate străine». (Entuziaste aplauze).

Ei, D-nilor, dacă Dumnezeu a dat mamei Domnitorului nostru aceleași sentimente ce le-a avut mama lui Ștefan-cel-Mare, să-I spunem că și noi vom apăra pe Domnitorul nostru și patria noastră, cum i-au apărât Românii sub Ștefan cel Mare. (Numeroase aplauze).

Turcia înaintează la Conferința Puterilor din Paris un protest contra urcării pe tron a *Principelui Carol de Hohenzollern* și comunică că, în afară de ocupațiunea militară a Principatelor, nu există nici un mijloc pentru a pune în aplicare hotărârile Conferințelor.

1866

Maiu 13 (25)

Protocolul No. 9 al Conferinței din Paris ; ședința dela 25 (13) Maiu 1866:

Protocolul ședinței precedente, care a fost comunicat membrilor Conferinței, este adoptat.

D-l Plenipotențiar al Franciei invită pe Safvet Pașa să facă cunoscut Conferinței obiectul pentru care a provocat întrunirea Conferinței de astăzi.

D-l Plenipotențiar al Turciei zice că are misiunea de a protesta în contra actelor săvârșite de curând în Principate și anume contra luării în stăpânire a cârmuirii de către Principele de Hohenzollern. În consecință, prezentă o notă pe care o cetește și care este astfel concepută:

«Conferința, în hotărîrea sa de a face să se respecte tractatele, și în particular Convențiunea dela 19 August 1858, a declarat plebiscitul, provocat de guvernul provizoriu din București ca să aleagă pe un Principe străin la Gospodarat, precum și ratificarea acestei alegeri de către Adunare, ca contrare spiritului și literei acestor acte internaționale.

«Guvernul provizoriu din București și zisa Adunare n'au ținut nici o socoteală, nici de această hotărîre a Conferinței, nici de sfaturile adresate de ea de a rămâne în marginile tractatelor; și, de altă parte, primirea votului Adunării de către Principele Carol de Hohenzollern, intrarea sa neașteptată pe teritoriul Valahiei și luarea în stăpânire a guvernământului Principatelor, sunt o serie de acte nu numai pătate de mai mult de o ilegalitate, ci și o violare a stipulațiunilor tractatelor și a voinței Curții suzerane și a Puterilor garante.

«În consecință, cred de datoria mea a protesta, în numele Sublimei Porți, și într'un mod formal și solemn, în contra tuturor actelor ce am enumerat, declarându-le de ilegale, lovite de nulitate și neputând să aibă nici o tărie și valoare în ochii Puterii suzerane.

«Afară de aceasta, rezerv guvernului Maiestății Sale Sultanului dreptul ca, în fața acestor evenimente, să uzeze de facultatea ce i-o dau tractatele, în vedere de a face să se respecte dispozițiunile lor și de a restabili o ordine de lucruri legală și conformă cu intențiunile binevoitoare ale Curții suzerane și ale Puterilor garante față de Principatele-Unite ale Moldovei și Valahiei.»

Partea din această protestare, unde se face mențiune de dreptul de intervenire rezervat Porții de tractate, dă loc la observațiuni, din partea câtorva Plenipotențiarilor, asupra întinderii acestui drept și a condițiunilor în cari el se poate exercită.

D-l Plenipotențiar al Franciei amintește că aceste condițiuni sunt regulate prin articolele XXVII al Tractatului din Paris și VIII al Convențiunii dela 1858; el cetește aceste dispozițiuni, după cari Turcia, în cazul când ordinea ar fi turburată în Principate, trebuie să se înțeleagă cu Curțile garante asupra măsurilor de luat pentru a o restabili, și nu poate exercită nici o intervenție militară fără o înțelegere prealabilă. În rezumat, Poarta nu ar putea lucra singură și ar trebui ca mai întâiu ea să se adreseze Curților garante.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii adaoge că de fapt nu există acum în Principate nici turburări nici dezordine; cazul actual nu este prevăzut de stipulațiunile existente; ar fi deci necesar ca Saŭvet Pașa și ceilalți membri ai Conferinței să ceară instrucțiuni dela guvernele lor respective pentru un caz care este cu totul nou.

D-l Plenipotențiar al Austriei zice că nu este posibil a-și închipui că la Constantinopole nu este voința de a se conforma dispozițiunilor tractatelor; după părerea sa, calea de urmat nu are nevoie de a fi reamintită.

D-l Plenipotențiar al Rusiei crede, și ceilalți Plenipotențiar ai Curților garante dau semne de aprobare la acest mod de a vedeă, că Conferința trebuie, pentru moment, să se mărginească a lua act de protestarea d-lui Ambasador al Turciei. Fiecare Plenipotențiar ar putea în urmă să ia ordinele guvernului său.

D-l Plenipotențiar al Turciei crede că recursul la guvernele respective nu e necesar, Conferința fiind întrunită și având puterea de a aviză. De altfel, nu face nici o propunere.

D-l Plenipotențiar al Rusiei adaoge că sosirea Principelui de Hohenzollern în Principate îi pare că trebuie să motiveze o comunicare a guvernelor către Agenții acreditați la București, pentru a le prescrie să nu întrețină nici o relațiune oficială cu Alteța Sa.

Cu această ocaziune, d-l Baron de Budberg ar dori ca d-l Plenipotențiar al Prusiei să binevoască a spune, cum se face că Principele de Hohenzollern, aparținând armatei prusiane, a putut să părăsească serviciul pentru a se duce în Principate; dacă a lucrat fără autorizare, s'ar afla în caz de dezertare, și atunci guvernul prusian ar crede fără îndoială că trebuie să ia măsuri foarte severe în privința Sa.

D-l Plenipotențiar al Prusiei răspunde că Principele Carol de Hohenzollern și-a trimis demisiunea de ofițer prusian. Pe lângă aceasta, tot ce mai știe încă d-l Comite de Goltz este că Alteța Sa ceruse și obținuse un concediu pentru a se duce la părintele său, la Düsseldorf, pentru a aștepta acolo ceea ce ar rezolvă Puterile în privința numirii sale. De acolo, Principele a plecat pe neașteptate în Principate; Prusia declină ori ce responsabilitate în această hotărîre a unui supus prusian, care a lucrat din propria sa pornire și n'a luat sfat decât dela el însuș.

În ceea ce-l privește, d-l Comite de Goltz își rezervă toată libertatea sa de apreciere ca membru al Conferinței, fără socotință pentru calitatea persoanei. De altmintrelea, se va înțelege, că nu e de atribuțiunea sa a discuta aici consecințele hotărîrii Principelui de Hohenzollern, în ceea ce se atinge de pozițiunea Alteței Sale în Prusia și de raporturile sale față de Rege.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii întreabă dacă un ofițer prusian este în drept a-și da demisiunea; ar dori să știe de cine a fost acordat concediul Principelui de Hohenzollern?

D-l Comite de Goltz răspunde că nu știe ce permit regulamentele în privința

1866

Maiu 13 (25) demisiunii unui ofițer. Cu privire la concediu știe numai că a fost acordat pentru a călători înlăuntrul țerii.

D-nii Plenipotențieri ai Turciei, Rusiei și Austriei cer să se ia act de ceea ce a fost spus de d-l Comite de Goltz.

D-nii Plenipotențieri ai Turciei și Austriei, sprijinind părerea exprimată de d-l Baron de Budberg, în ce privește oportunitatea unei comunicări de adresat Agenților rezidenți la București,

D-l Plenipotențiar al Franciei zice că Conferința e chemată, mai întâiu ca să ia act de protestarea d-lui Ambasador al Turciei, și apoi ca să determine atitudinea pe care Agenții acreditați la București vor trebui s'o aibă față de Principele de Hohenzollern. Acest Principe nefiind recunoscut, și pozițiunea sa nefiind legală, rezultă că raporturile Consulilor generali cu guvernul său n'ar putea avea nici un caracter oficial.

Conferința decide că o depeșă identică va fi adresată, fără întârziere, de fiecare Plenipotențiar către guvernul său.

Această depeșă este imediat redactată și adoptată în terminii următori:

«Conferința a luat act de protestarea d-lui Plenipotențiar al Turciei în contra luării în stăpânire a guvernului din București de către Principele Carol de Hohenzollern.

«Recunoscând ilegalitatea acestui act, Conferința a decis că Agenții ce rezidă la București se vor abține de la ori ce demers care ar implica recunoașterea Principelui Carol de Hohenzollern. În consecință, relațiunile acestor Agenți cu administrațiunea moldo-valahă nu vor avea decât un caracter pur oficios.»

D-l Plenipotențiar al Franciei fusese însărcinat, în ultima ședință, a răspunde în numele Conferinței la scrisoarea prin care d-l Ministru al Afacerilor Străine al Principatelor-Unite anunțase numirea prin plebiscit a Principelui de Hohenzollern; el spune că s'a achitat de această sarcină.

După dorința Conferinței, se cetește acest răspuns, care e astfel conceput:

«*Domnule.* Am primit scrisoarea ce mi-ați făcut onoarea a-mi adresa la 16 (28) luna trecută, și prin care, anunțându-mă că poporul român a ales, pe calea unui plebiscit, pe Principele Carol-Ludovic de Hohenzollern-Sigmaringen, sub numele de Carol I, exprimați speranța că numirea Alteței Sale ar obține învoirea Plenipotențiarilor întruniți în Conferință la Paris.

«Conform cu dorința ce mi-ați exprimat, am adus comunicarea D-voastre la cunoștința Reprezentanților Puterilor, și ei au fost de părere că eră cu cale de a se referi la declarațiunea cu data de 2, care amintește că atribuțiunea Adunării e de a numi un Gospodar și că ea nu poate să aleagă decât pe un pământean. Conferința a decis, în consecință, în ședința sa delă 17 a acestei luni, că ea nu poate recunoaște validitatea alegerii Principelui de Hohenzollern și m'a însărcinat a vă înștiința de hotărîrea sa.

Primiți, etc. etc. Făcut la Paris, la 25 Maiu 1866.»

A. S. S. Domnitorul adresează Președintelui Adunării Deputaților următoarea scrisoare: Mai 14 (26)

Domnule Președinte,

Am fost foarte surprins prin raportul D-tale, că Adunarea a votat o listă civilă de 100.000 galbeni pe an. Sunt foarte simțitor pentru această nouă manifestațiune și bunăvoință din parte-i; însă, considerând starea deplorabilă a finanțelor țerii, găsesc că este de a Mea datorie a ușura sarcinile ei și a mărgini cheltuielile Casei Mele la strictul necesar. Renunț dar, înainte de toate și cu mare satisfacțiune, în favoarea Statului, pentru întâiul an, la suma de 40.000 galbeni.

Vă rog, Domnule Președinte, să binevoiți a comunica această deciziune Adunării și a fi pe lângă ea organul viei Mele recunoștințe.

Sunt, Domnul Meu, cu toată bunăvoința, al D-voastre

Carol.

București, 14 (26) Maiu 1866.

Funcționarii Statului fac jurământul către *A. S. S. Domnitorul Carol I.*

» 15 (27)

A. S. S. Domnitorul trimite orașului Iași următoarea telegramă de răspuns pentru felicitările ce I s'au adresat:

Ieșeni!

Am primit cu bucurie și plăcere simțimintele de simpatie ce orașul Iași Mi-a exprimat cu atâta căldură, chiar mai înainte de a fi pus piciorul pe pământul României. Fericit de a fi în fine în țara care Mi-a încredințat tot viitorul ei, cea întâi și mai scumpă a Mea îngrijire va fi a redă acestui oraș, care a făcut atâtea sacrificii pentru realizarea Unirii, toate drepturile ce i se cuvin, ca la a doua capitală a țerii.

Pe de altă parte, rămân deplin convins că orașul Iași, și ca dânsul toată Moldova, va contribui din toate puterile și neclintit, în viitor ca ca și în trecut, la înflorirea și splendoarea Statului român.

În curând voiu îndeplini dorința inimii Mele și voiu putea exprima singur orașului Iași mulțumirea Mea pentru simțimintele și devotamentul său patriotic.

Carol.

Președintele Consiliului de miniștri, Lascar Catargiu.

1866

Maiu 15 (27) Scrisoarea Landammanului Aepli, trimisă din Berna Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Am primit scrisoarea din 21, în momentul de a mă porni spre Berna.

Cu o seară mai înainte am aflat, spre marea mea liniște, dintr'un ziar, că Principele Carol a sosit bine la locul destinației sale. Această știre m'a liniștit foarte mult, căci până atunci eram cuprins de îngrijirea, ca nu cumva un eveniment neprevăzut să fi împiedicat călătoria. Urările mele cele mai sincere însoțesc pe Principe, și am speranța că curajul și devotamentul cu care a sburat spre deslegarea grelei probleme ce a luat asupra-și, vor fi încoronate cu un succes meritat. Situațiunea se pare a se însenina, căci cu toată amărăciunea cu care Austria a întâmpinat luarea în posesiune a guvernului de către Principele Carol, totuș voința națiunii, energică și hotărâtă, se va respecta de celelalte Puteri garante, și astfel se va putea întemeia un viitor mai bun pentru aceste țeri.

Aci în Elveția suntem într-o atâta atinși de criză, încât nu ne putem ascunde, că în caz de *războiu general* vom trebui să ne dăm mari silințe și să facem mari sacrificii, pentru a susține neutralitatea noastră, pe care voim să o menținem cu toată hotărârea și despre toate părțile. Unii se tem de urmările Congresului, crezând la o eventuală rectificare de fruntarii în Europa; Elveția nu va putea să nu fie și ea atinsă. Alții însă, și mă număr între aceștia, nu se tem de asemenea eventualități, având convicțiunea că Împăratul Francezilor—și numai din această parte ne-ar putea amenința o primejdie—nu are intențiunea să micșoreze teritoriul elvețian.

În astă seară mă întorc la San-Gallén.

» 19 (31) Adunarea votează creditele necesare pentru a se opune amenințărilor de invaziune ale Turcilor.

Scrisoarea Adunării către Principesa-mamă de Hohenzollern:

Principesă,

România, ieri încă sbuciumată și neliniștită, astăzi este senină, radioasă, încrezătoare în viitorul său. Binele suprem de care ea se bucură, Principesă, nu are egal decât în imensitatea sacrificiului pe care A. V. și l-a impus și cu prețul căruia noi ne simțim așa de tari, așa de fericiți; căci Carol de Hohenzollern, fiul Vostru prea iubit și Augustul nostru Suveran, este în mijlocul nostru.

Noi, fericiții de azi, avem datoria, simțim trebuința să micșorăm durerea ce apasă marele Vostru suflet; și, totuș, ne temem că cuvintele noastre nu vor face decât să adauge un sentiment de gelozie la durerea ce strânge în acest moment inima Voastră; căci sunteți mamă, Principesă, și noi, reprezentanții fideli ai simțimentelor României, Vă vom spune că această mamă adoptivă a lui Carol de Hohenzollern, vibrând de iubire și de credință, Vă dispută până și sfântul amor ce aveți pentru fiul Vostru prea iubit; da, El îi este scump, ea Îl adoră, Îl iubește cu acelaș amor cu care vreodată o mamă a iubit pe fiul său.

— Mângâierea Voastră este în Voi, Principesă, este în acea inimă ce sângerează; căci este calitatea sufletelor mari de a-și găsi bucuria în chiar sacrificiul lor. La apelul poporului român Voi ați recunoscut vocea poporului român, ați avut piosul eroism de a nu dispută unui popor pe un Principe ce devenise prea mare pentru familia sa.

Cuvântul este neputincios pentru a spune cât de adânci sunt recunoștința și cultul poporului român pentru Principesa eroică, mama cavalerescului nostru Suveran.

Dorințele noastre, unanime și fierbinți, Principesă, sunt, ca Provedința să rezerve A. V. R. fericirea de a întâlni în noua Sa patrie pe acest Principe scump, căruia Ea I-a dat, împreună cu viața, și toate calitățile frumosului Său suflet, de a-L vedea, mare deja prin sângele ilustru al casei Sale, mare prin însuflețirea puternică a României, mare prin misiunea providențială ce umple tânărul Său suflet, și de a recunoaște în El pe vrednicul, adevăratul moștenitor al lui Frederic cel Mare.

Binevoiți a primi, Principesă, omagiul profundului nostru respect și a întregului nostru devotament.

Scrisoarea Șambelanului de Mayenfisch către Principele Carol-Anton de Hohen-zollern :

S'ar putea zice că entuziasmul pentru Principe crește pe fiecare zi mai mult, dacă aceasta ar mai fi posibil. El a cucerit toate inimile numai prin aparițiunea persoanei sale ; fiecare vrea să-l vadă și să-l audă ! Ni se asigură cu certitudine de o sută de ori pe zi, cât îl iubește lumea și cât au fost întrecute toate speranțele. S'au vândut mii de portrete de ale Principelui și familiei sale.

Principele a luat asupra-și o grea sarcină ; nu s'ar putea îndestul zugrăvi în ce dezordine se găsesc toate ministerele. Dar cea mai mare dificultate va fi pentru moment a găsi mijloacele bănești necesare. Toate cassieriile sunt stoarse ; ani de zile ele au fost sistematic delapidate ; cea mai mare parte dintre slujbași nu și-au mai primit lefurile de șase luni, militarii de asemenea. Cu toate acestea, dacă Principele are fericirea de a avea pe lângă el persoane de încredere, cari să lucreze cu dreptate și lealitate față de el și față de țară, lucrul va merge de sigur bine. Fără îndoială că se vor comite, în mod neînlaturat, multe greșeli, în graba transformării, dar puțin câte puțin, totul va intra pe calea cea bună.

Chiar acum am fost, împreună cu d-l de Werner, la Consulii Rusiei și Italiei ; amândoi acești domni au fost cu noi de cea mai deplină amabilitate și ne-au asigurat despre bunăvoința guvernelor lor pentru Principe, care i-a câștigat cu totul prin blândeța sa.

Am învățat deja să cunoaștem toate felurile de lucruri cu puțință aici, afară de cel mai periculos, lumea femească, care trebuie să aibă dibăcia cea mai

1866

Maiu 19 (31) de necrezut în urzirea intrigilor. Se zice că Principele Carol ar fi deja foarte prețuit de dame.

Cât despre București ca oraș, pavagiul străzilor sau mai bine zis mlaștina fără fund, este tot așa precum l-am văzut acum douăzeci și patru de ani. Orașul are un caracter cu totul special și nu poate fi comparat cu nici un altul; se văd pe strade costume de pe vremurile lui Adam și Evei până la modelele pariziane cele mai noi și cele mai elegante. Există un număr în adevăr extraordinar de trăsuri, și dacă ai stat un sfert de oră pe stradă, te întorci pe jumătate mort acasă.

Principele e ocupat, fără răgaz și fără întrerupere; abia dacă își poate rezervă un moment de odihnă ca să fumeze o țigară; nici odată nu poate să se culce înainte de ora unu după miezul nopții.

» 20 (1) Principele Gorciacoff primește Deputațiunea română la St. Petersburg cu răceală și-i impută că n'a fost pus în cunoștință și Cabinetul rus despre proiectul «faptului împlinit», de care Împăratul Napoleon de sigur avusese cunoștință. Deputațiunea încearcă să domolească pe cât cu putință aceste imputări.

După aceasta Principele Gorciacoff expune dorința Rusiei în cestiunea mănăstirilor greco-ortodoxe și se plânge că se grămădesc fugari poloni pe fruntaria moldo-rusească. Ideea unei alianțe eventuale a *Principelui* român cu o Principesă de aproape înrudită cu Casa imperială a Rusiei nu e privită în mod defavorabil de Cancelar.

Comitele de Bismarck a primit foarte bine Deputațiunea română la Berlin. O sfătuște ca, în cazul când Ungaria s'ar ridica în contra Austriei — după cum aveă aerul să bănuiească — să nu ezite a atăta o agitație puternică pentru o mare Românie, luând parte în contra Austriei.

» 21 (2) Proclamațiunea A. S. S. *Domnitorului* către țară:

Români!

Dela sosirea Mea între voi, am primit din toate părțile nouiei Mele patrii adrese de felicitare și de bună venire, cari Mă asigură că voința la care am răspuns eră voința întregii națiuni.

Un mare număr Mi-au fost trimise pe când eram în căminul Meu, și v'ați gândit încă chiar la ziua nașterii Mele, spre a-Mi transmite urările voastre.

Aș fi voit a răspunde fiecăruia în parte, și atunci accentele Mele v'ar fi spus că vă dau inimă pentru inimă; aceasta însă fiind peste putință, primiți aceste câteva cuvinte ca expresiune a cugetării Mele pentru toți.

Români! La chemarea voastră Mi-am lăsat patria și familia; și am urmat astfel, căci cunosc istoria voastră, aspirațiunile voastre, suferințele voastre. Am venit, pentrucă vocea unei națiuni Îmi este sacră; și când acea națiune are un trecut glorios, cum este al vostru, un

trecut care i-a dat puterea a luptă, precum ați luptat voi, spre a vă face un viitor demn de dânsul, vocea acelei națiuni este pentru Mine vocea lui Dumnezeu.

Iată pentru ce am lăsat pe cei ce-i iubiam. Redați-Mi voi toate aceste afecțiuni, căci Mi-am lăsat patria, cu speranța și voința nestrămutată de a vă asigura una mare și fericită. N'am făcut-o oare leagănul fiilor Mei?

Români! Căldura cu care M'ați primit Mi-a dovedit că sunt în adevăr între voi *Binevenitul*. Voiu lucra neconținut spre a păstra acest titlu. Ajutați-Mă prin iubirea și încrederea voastră.

Nimic fără Dumnezeu! este deviza familiei Mele.

Dumnezeu a zis: Ajută-te și te voiu ajuta.

Să ne ajutăm dară, Români, și Dumnezeu ne va ajuta.

Carol.

A. S. S. *Principele Carol* trimite la Constantinopole pe Ion Ghica, pentru a trata » 22 (3)
despre recunoașterea Sa de către Turcia.

Dimitrie Ghica e trimis la Berlin și Viena, mai ales pentru a da Împăratului Francisc Iosif asigurarea că România nu vrea să pricinuească nici o încercătură vecinului său și să exprime speranța că în schimb guvernul imperial o va susține la Constantinopole.

Protocolul No. 10 al Conferinței din Paris; ședința dela 4 Iunie (23 Maiu) 1866: » 23 (4)

Protocolul ședinței precedente e citit și adoptat.

D-l Plenipotențiar al Franciei amintind că ședința de azi are loc după cererea d-lui Ambasador al Rusiei,

D-l Baron de Budberg spune că guvernul său, căruia i-a dat socoteală de rezoluțiunea luată în ședința dela 25 Maiu, i-a dat ordin a declara că nu consideră ca îndestulătoare linia de purtare, adoptată față de luarea în stăpânire a puterii de către Principele Carol de Hohenzollern.

Instrucțiunile adresate Agenților la București le-au prescris a păstra față de Principele de Hohenzollern aceeași atitudine care fusese luată față de guvernul provizoriu, adică de a nu avea cu el decât relațiuni pur oficiale. Dar între cele două situațiuni este o diferență esențială, de care e imposibil Conferinței să nu țină socoteală; guvernul provizoriu era produsul necesar al împrejurărilor aduse prin căderea Principelui Cuza, pe câtă vreme Principele Carol de Hohenzollern, profitând de pornirea necugetată a Moldo-Valahilor, nu prezintă Europei decât o putere stabilită cu violarea flagrantă a tuturor drepturilor.

Încă dela deschiderea Conferinței, Plenipotențiarul Puterii suzerane protestase dinainte în contra venirii unui Principe străin. În cursul deliberațiunilor, Puterile semnatare ale tractatelor au adresat în unanimitate Principatelor invi-

1866

Maiu 23 (4) tațiunea solemnă și repetată de a se conforma stipulațiunilor internaționale, cari conțin singura garanție a imunităților de cari ele se bucură. Prusia s'a asociat la aceste demersuri, și cu toate acestea, tocmai un membru al familiei regale, un ofițer din armata sa, a comis această uzurpare de putere.

O astfel de stare de lucruri, prelungindu-se, amenință liniștea și prosperitatea Principatelor, pentru că mănținerea noiei puteri nu poate fi tolerată; ea aduce în acelaș timp cea mai supărătoare atingere demnității Puterilor, a căror voință a fost nesocotită cu o îndrăzneală, care nu-și ia tăria decât în speranța nepedepsirii: în adevăr, nici o îndoială nu eră cu puțință, după ce Consulii amintise anume, în numele Conferinței, clauzele articolului XII al Convențiunii dela 19 August 1858.

E dar indicat de a intra îndată în previziunile protocolului dela 6 Septembrie 1859, care conține o dispozițiune astfel concepută:

« Odată faptul abaterii constatat în împreună înțelegere cu Reprezentanții Puterilor garante la Constantinopole, Curtea suzerană va trimite în Principate un Comisar *ad-hoc* însărcinat a face ca măsura care a dat loc abaterii să fie retrasă; Comisarul Porții va fi însoțit de Delegații Reprezentanților din Constantinopole, cu cari el va proceda împreună și de comun acord. Dacă nu se va da ascultare acestei reclamațiuni, Comisarul Sublimei Porți și Delegații vor face cunoscut Domnului că, avându-se în vedere refuzul de a se supune, se va aviza la întreprinderea mijloacelor de constrângere. În acest caz, Sublima Poartă se va înțelege fără întârziere cu Reprezentanții Puterilor garante la Constantinopole asupra măsurilor ce se vor lua ».

Astfel este, după d-l Plenipotențiar al Rusiei, calea prescrisă de o stipulațiune internațională. El o recomandă celei mai serioase atențiuni a colegilor săi, și crede că s'ar putea evita complicațiuni mai grave, dacă s'ar face cunoscut guvernului stabilit de fapt în acest moment la București, că nu trebuie să se bizue pe o îngăduire nesfârșită.

Prin urmare, este indicat a se trimite în Principate un Comisar otoman și Delegați ai Reprezentanților Puterilor garante la Constantinopole, cari ar fi însărcinați a reclama anularea actelor ilegale cari au conferit puterea Principelui de Hohenzollern. Responsabilitatea Conferinței este direct angajată, ca măsurile de luat, pentru a face să dispară această cauză de îngrijiri și de turburări, să fie grabnice și eficace.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii întrebând pe d-l Baron de Budberg dacă ceea ce a spus constituie o propunere formală,

D-l Plenipotențiar al Rusiei răspunde că este însărcinat a recomandă Plenipotențiarilor acest mod de procedare: dar dacă Conferința ar aveă un altul de indicat, ar fi gata să-l examineze.

D-l Plenipotențiar al Turciei amintește că, a doua zi după revoluțiunea care a silit pe Principele Cuza să depună puterea, Sublima Poartă declarase că ea

înțelegea să se țină numai și numai de tractatele internaționale, cari garan- Maiu 23 (4)
tează autonomia Principatelor Moldo-Valahe și drepturile Curții suzerane.

Puterile garante având acelaș mod de a vedea, Conferința hotărîse că guvernul provizoriu din București nu trebuia să depășească marginile acelor tractate ; dar în loc de a urma linia de purtare ce-i era trasă, el a provocat un plebiscit pentru alegerea unui Principe străin, atribuindu-și astfel pe de o parte dreptul de alegere, care aparține Adunării, și pe de altă parte luând asupra-și responsabilitatea unui act contrar cu hotărîrea unanimă a Conferinței bazată pe stipulațiunile internaționale. În sfârșit, provocând intrarea Principelui Carol de Hohenzollern în Principate, guvernul provizoriu a agravat situațiunea. Mijloacele de convingere, întrebuințate dela început de către guvernul otoman, au rămas infructuoase, ca și sforțările făcute de Agenții Puterilor garante la București. Guvernul provizoriu n'a putut să fie întors de pe calea în care intrase, și în momentul în care Poarta era să facă o ultimă încercare, propunând la București, după idea Conferinței, un Gospodarat pe timp mărginit, ea a aflat, spre marea sa uimire, sosirea Principelui Carol pe teritoriul românesc.

În fața atâtor abateri, Poarta nu mai are decât să apeleze la simțimintele de dreptate și de demnitate ale Curților garante cari, luând în considerațiune o stare de lucruri așa de anormală și ilegală, vor aviza, fără îndoială, la mijloacele cele mai eficace, pentru a opera restabilirea unei ordine legale de lucruri în Principate.

Acest rezultat, după d-l Plenipotențiar al Turciei, nu ar putea fi atins decât prin ocupațiunea Principatelor ; totuș guvernul otoman, vrînd să dea o nouă dovadă de spiritul său de conciliațiune, a însărcinat pe Salvat Pașa să declare că Poarta e dispusă a lăsa Conferinței timpul de a căuta, în termenul cel mai scurt posibil, un alt mijloc care să poată duce la ținta ce este de atins, adică la retragerea Principelui Carol și la executarea tractatelor.

D-l Plenipotențiar al Franciei, rezumând cele două comunicări ce s'au făcut Conferinței, zice că d-l Plenipotențiar al Rusiei propune trimiterea unei Comisiuni în Principate, în timp ce d-l Ambasador al Turciei lasă a se înțelege, că recurgera deadreptul la intervenția militară ar trebui să fie întrebuințată din capul locului.

D-l Plenipotențiar al Turciei, la o interpelare a d-lui Comite de Cowley, declară că trimiterea, mai întâiu, la București a unei Comisiuni i se pare preferabilă și că se unește cu propunerea Baronului de Budberg.

D-l Plenipotențiar al Prusiei consideră cele două moduri indicate ca fiind în fond aceleași, căci ținesc la acelaș scop.

D-l Plenipotențiar al Austriei se întreabă ce s'ar întâmpla dacă Comisarul și Delegații trimiși la București nu vor fi ascultați ? E important a prevedea aceasta, și d-l de Metteruich se conformă instrucțiunilor guvernului său, emițând părerea că ar fi cu cale a recurge, în acest caz, la măsuri de constrângere.

Pe de o parte Conferința, constatând încă odată ilegalitatea alegerii Prin-

1866

Maiu 23 (4) cîpelui de Hohenzollern, a hotărît că Agenții rezidenți la București nu vor întreține nici o relațiune oficială cu noua cîrmuire; pe de altă parte, câteva Puteri par a se pronunța în contra ori cărei intervenții militare din partea Turciei. Cu toate acestea, în punctul la care au ajuns lucrurile, n'a rămas decât a se pleca în fața rezultatului votului Adunării din București, sau a recurge la măsuri de constrângere pentru a face să precumpănească hotărîrile Conferinței. Dacă Puterile nu iau această ultimă cale, vor trebui să se resemneze a vedea autoritatea lor cu totul nesocotită și să renunțe de aci înainte a exercita în Principate influența colectivă pe care le-o atribue tractatele. Dar, în acest caz, fiecare Putere, după părerea guvernului austriac, ar fi în drept a lucra izolat și a lua față de Moldo-Valahia atitudinea pe care i-ar comandă-o propriile sale interese.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că se asociază în întregime la acest mod de a vedea.

D-l Plenipotențiar al Franciei zice că tot ce s'a propus ori s'a sugerat implică în fond ocupațiunea militară a Principatelor. Fără îndoială, Conferința nu se va mira că guvernul Împăratului se arată puțin favorabil acestei idei. Plenipotențiarul Maiestății Sale nu și-a ascuns urmările liniei de purtare adoptată de Conferință, și și-a permis a spune încă din prima zi, că hotărîrile sale vor ajunge necesarmente la complicațiuni extreme. Totuș, legată de tractate, Francia s'a asociat la rezoluțiuni cari aveau ca obiect a da satisfacțiune dreptului, în ordinea faptelor morale. Acum se fac propuneri cari cer întrebuintarea forței. Ei bine, înainte de toate, e aci o cestiune de apreciere politică, pe care Conferința în înțelepciunea sa trebuie s'o examineze, punându-se din punctul de vedere al oportunității. Poporul moldo-valah e astăzi într'o stare de surescitare națională: el se va apăra în contra intervenției trupelor turcești; lupta pare inevitabilă. Sângele creștin va curge; cine știe efectul ce va ieși din aceasta asupra celorlalte populațiuni creștine din Imperiul Otoman? Vor fi poate răscoale, și atunci ce va face Poarta? Va cere sprijinul Puterilor creștine contra creștinilor? Cine nu vede toate pericolele unei astfel de situațiuni, mai ales în împrejurările iminente ce preocupă așa de profund Europa?

De altmintrelea, ce inconvenient este a aștepta? Închipuiți-vă că Principele de Hohenzollern întâmpină la rîndul său piedici pe cari nu le poate învinge, că guvernează rău, sau că face acte contrare datoriei sale către Poartă; dînsul va cădea, sau se vor putea lua față de el măsuri de constrângere; dacă, din contra, el cîrmuește bine, dacă dă suzeranității Porții, intereselor de bună ordine și de liniște, satisfacțiunile și garanțiile dorite, n'ar putea el să-și atragă bunăvoința Curților garante și a Puterii suzerane și să merite a fi recunoscut de ele?

Dreptul este păzit, și se poate aștepta, fără teamă ca acest drept să fie primejduit; pe când o intervenție militară va deschide ușa la cele mai periculoase eventualități. În ceea ce-l privește, guvernul Împăratului n'ar putea să se asocieze la această propunere.

D-l Plenipotențiar al Rusiei crede că poate întrebă pe d-l Drouyn de Lhuys, Maiu 23 (4) care ar fi întinderea practică a dreptului, dacă se exclude ori ce măsură de constrângere? Cât pentru Rusia, în calitatea sa de Putere megieșă, ea are interese particulare, cari nu i-ar permite să aștepte, așa precum propune d-l Plenipotențiar al Franciei. Dacă s'ar vedeă că Principatele ar fi dispuse să intre pe căi normale, această așteptare ar fi îndreptățită; însă, din contra, din zi în zi ele tind a se îndepărta mai mult de aceste căi.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii declară că se unește în totul cu modul de a vedeă al d-lui Președinte al Conferinței. Cât despre întrebuițarea măsurilor de constrângere, el este convins că, mai ales în împrejurările actuale, ele ar putea da naștere la cele mai mari pericole și aprinde războiul în Orient, ceea ce n'ar lipsi să se întâmple dacă s'ar recurge la ocupațiunea militară a Principatelor. Prin urmare, e mai bine a amâna o astfel de măsură și a aștepta. D-l Comite Cowley se pronunță în contra trimiterii de delegați, ca și în contra ocupațiunii imediate. Prezența delegaților în București ar fi, după părerea sa, fără folos; ei n'ar veni acolo decât pentru a fi martori unei lupte sângeroase și înverșunate.

D-nii Plenipotențiar ai Rusiei și Turciei nu cred că e locul a se teme de un conflict de această natură. Safvet Pașa adaoge că crede că poate asigura Conferința în contra temerii despre o mișcare printre populațiunile creștine.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zicând că eră locul a crede că Principele de Hohenzollern a venit la București cu intențiunea de a se liberă de ori ce legătură față de Sultan,

D-l Plenipotențiar al Franciei cetește o depeșă telegrafică, a cărei copie i-a fost transmisă de Consulul francez din București; această depeșă, adresată de Principele Carol Agentului său din Constantinopole, declară, din contra, hotărîrea sa de a mănține neatinse drepturile Puterii suzerane.

D-l Plenipotențiar al Prusiei observă că în realitate nu există decât un singur interes care trebuie să preocupe Conferința; acela al suzeranității Turciei. El amintește diversele modificări ce s'au făcut în starea organică a Principatelor, dela 1858 încoace; toate au fost rând pe rând acceptate, și numai când a fost vorba de Principele străin a început a se face împotrivire. Cu toate acestea, interesul unic, pe care-l are Europa aici, este respectul suzeranității, într'u atâta într'u cât implică principiul integrității Imperiului otoman. Pentru ce deci să ne opunem Principelui străin, din moment ce acesta se supune suzeranității?

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii exprimând regretul că Poarta nu a căutat, încă dela originea evenimentelor, să se înțeleagă direct cu guvernul provizoriu,

Safvet Pașa răspunde că guvernul său a încercat, dar fără succes; poate că Comisiunea ce s'ar trimite în Principate ar putea obține un rezultat mai bun, întrebuițând mijloace de convingere.

D-l Plenipotențiar al Italiei observă că nu e de făcut nici o iluziune despre ceea ce s'ar putea aștepta dela trimiterea Delegaților; aceasta ar duce la ocu-

1866

Maiu 23 (4) pațiune; această măsură ar fi fără îndoială conformă cu dreptul, dar guvernul său e de părere că nu ar fi oportună.

D-l Plenipotențiar al Franciei, revenind asupra acestor precedente observațiuni, zice că mai întâiu eră o cestiune de drept; Conferința a pus-o întru câțva la adăpost; ea a dat asupra acestui punct o complectă satisfacțiune. Acum cade-se a merge mai departe, a pune acest drept, astfel recunoscut și ocrotit, sub protecțiunea forței materiale? O astfel de măsură n'ar putea fi pusă în execuție fără vărsare de sânge, și d-l Plenipotențiar al Franciei crede că nu există o hotărîre mai rea de cât aceea care ar aduce un asemenea rezultat. Prin urmare, n'ar fi decât un câștig amânând cestiunea, căci nu e vorba de a o da la o parte în mod definitiv și pentru totdeauna. În adevăr, Principele, astăzi în stăpânirea puterii, poate întâmpina obstacole cari să-i aducă căderea; poate ajunge lucrul să se producă o atingere la dreptul de suzeranitate al Porții, sau că turburări interne să izbucnească, sau că dezordinea și anarhia să turbure țara: ei bine atunci s'ar interveni.

Pentru ce deci să nu se aștepte un act violent, material, o agresiune, în sfârșit, contra bunei ordine sau suzeranității Porții? A interveni militarește astăzi, este a creă o turburare materială, ale cărei consecințe sunt imposibil de prevăzut, vrând să se reprime numai o turburare simplu legală până acum.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii zice că aderă la considerațiunile prezentate de Președintele Conferinței; ele sunt, după părerea sa, de natură a satisface pe Sublima Poartă și pe membrii Conferinței.

D-l Plenipotențiar al Turciei nu împărtășește această opiniune și zice că e vorba de a asigura executarea tractatelor.

D-l Plenipotențiar al Rusiei întrebând ce ar deveni, într'un astfel de sistem, dreptul Curților garante,

D-l Comite Cowley răspunde că discuțiunea este numai asupra cestiunii de oportunitate; în principiu nu se interzice nici o acțiune; din contra, se rezervă de a lucra în urmă după împrejurări.

D-l Plenipotențiar al Rusiei crede că Conferința nu poate refuza Turciei exercitarea dreptului ce-i aparține. În ceea ce-l privește, față cu opiniunile contrare cu a sa, trebuie să rezerve hotărârile Curții sale, și nu știe până la ce punct va fi posibil Rusiei să continue a lua parte la Conferințe.

D-l Plenipotențiar al Franciei răspunde d-lui de Budberg, că interesul esențial, capital, rezidă în cestiunea suzeranității, care este acela al integrității Imperiului Otoman. Pentru rest, nu există decât o cestiune de oportunitate. Este abatere și abatere; este vorba de a se ști, dacă ceea ce se produce este destul de grav, dacă prezintă un pericol destul de iminent, pentru a trage după sine o ocupațiune armată. A recurge în acest moment la această măsură extremă, ar fi să se producă în Principate dezordinea materială. D-l Drouyn de Lhuys nu exclude, de altmintrelea, o repetă, cazurile în cari ar fi în adevăr cu cale a interveni.

D-nii Plenipotențiar ai Rusiei și Turciei observă că tractatele fac un tot,

și că nu este permis a le violă într'un punct mai mult decât într'altul. D-l de Maiu 23 (4) Budberg adaoge că tractatele nu stabilesc punct de deosebire între turburarea materială și turburarea legală.

D-l Plenipotențiar al Prusiei răspunde că dreptul absolut nu este contestat; discuțiunea este asupra oportunității unei măsuri, prevăzute, o știe, dar care oferă pericole grave. Cât despre trimiterea unei comisiuni la București, el nu se poate asocia la aceasta. În tot cazul el ar trebui să refere Curții sale.

D-l Plenipotențiar al Rusiei zice că în ochii Rusiei oportunitatea există tot așa de bine ca și dreptul. După părerea sa, n'ar putea fi dezordine materială mai considerabilă decât aceea de a vedea nesocotindu-se neîncetat și nepedepsit dispozițiunile tractatelor și hotărârile Conferinței.

D-l Plenipotențiar al Marii Britanii recunoaște împreună cu d-l de Budberg gravitatea acestor abateri, dar trebuie luat seama ca remediul la care se recurge să nu fie mai rău decât răul. Împotrivirea la o intervenire va fi foarte energetică, nimeni nu se poate îndoii de aceasta; este chiar în interesul Porții însăș de a nu pîrî nimic. Dacă se întâmplă ca purtarea noului Principe să fie respectuoasă față cu Turcia și proprie a asigura mîntinerea liniștei, dacă el guvernează bine, n'ar fi deci cu puțință mai târziu pentru Poartă a-l recunoaște și a-i acorda investitura în condițiunile stipulate de tractate?

D-l Plenipotențiar al Rusiei contestând acest mod de a vedea, în numele Puterilor megieșe,

D-l Comite Cowley adaoge că nu vede interesul ce ar putea avea aceste Puteri de a continua să respingă pe Principe, dacă el ar face binele Principatelor și ar asigura mîntinerea bunei ordine.

Cât despre propunerea făcută de d-l Plenipotențiar al Rusiei, Comitele Cowley, după declarațiunile prezentate de d-l Președinte al Conferinței, o consideră ca imposibilă; el socoate inutil a referi despre ea Curții sale.

D-l Plenipotențiar al Rusiei, după cererea Principelui de Metternich, zice că nu-i este posibil a referi guvernului său asupra cestiunii de oportunitate. El se va mărgini a da socoteală despre ceea ce s'a zis în ședință. El e dator să facă să se presimtă hotărîrea guvernului său; el crede că guvernul său se va retrage din Conferință.

D-l Baron de Budberg împărtășește de altmintrelea opiniunea exprimată mai înainte de d-l Principe de Metternich, în ce privește libertatea de a lucra izolat, libertate ce ar trebui în mod eventual să aparțină Puterilor megieșe.

D-l Plenipotențiar al Austriei declară că guvernul său, făcând rezerve în această privință, n'are nici de cum dorința a se afla în obligațiunea de a exercita această acțiune izolată. În ceea ce privește cestiunea de oportunitate, el nu o poate lua decât *ad referendum*.

D-l Plenipotențiar al Franciei rezumază pe scurt discuțiunea și conchide zicând că, în ceea ce privește pe Francia, el nu se poate asocia la măsurile propuse. Explicându-se apoi asupra rezervei prezentate de d-l Plenipotențiar al

1866

Maiu 23 (4) Austriei, amintește dreptul Curților garante și pe acela al Franciei în particular. Ori care ar fi forma în care sunt desbătute cestiunile ce interesează Orientul, fie prin mijlocul unei Conferințe, sau altmintrelea, Francia își păstrează și măntine dreptul său de a se amesteca în aceste afaceri și de a participa la regularea lor. Ea a cumpărat acest drept destul de scump, pentru a nu voi să renunțe la el.

D-l Plenipotențiar al Austriei comunică Conferinței o depeșă dela d-l Ministru af Afacerilor Străine al Austriei, din care rezultă că Curtea din Viena aderă, cu oarecari rezerve, la propunerea de a întinde până la Brăila autoritatea Comisiunii europene.

D-l Plenipotențiar al Turciei zice că guvernul său nu vede motive îndestulătoare pentru a autoriza asupra acestui punct o abatere dela stipulațiunile Tratatului din Paris. El crede că cu atât mai puțin poate aderă la propunerea Comitetului Cowley, cu cât ea ar putea aduce atingere drepturilor Comisiunii riverane, în care sunt interesate alte țeri, nereprezentate în Conferință. Prin aceste considerațiuni, pe cari Conferința va binevoi să le aprecieze, Sublima Poartă se vede în obligațiunea de a declina propunerea guvernului Maiestății Sale Britanice.

» 24 (5) Știrile din Iași anunță că separatiștii se mișcă din nou, fiind nemulțumiți de mutarea capitalei la București și fiind susținuți, în revendicările lor de autonomie, de către Rusia.

Austria refuză să ia o hotărîre definitivă în cestiunea română, fiindcă Împăratul nu s'a pronunțat încă în contra propunerii Franciei de a cedă Veneția Italiei. Câtă vreme această cestiune rămâne pendinte, și Francia e obligată a lăsa deschisă cestiunea Principatelor Dunărene, ca să aibă o compensațiune de oferit Austriei. Împăratul Francisc Iosif refuzând definitiv a consimți la propunerea lui Napoleon, politica franceză se schimbă. Safvet Pașa telegrafiază imediat la Constantinopole, că momentul favorabil pentru a interveni în România a trecut. Sultanul concediază numai decât pe Marele Vizir Fuad Pașa, până atunci atotputernic, și-l înlocuește cu Rușdi Pașa.

Cu ocaziunea prezentării unei adrese colective a ofițerilor către *Alteța Sa Serenisimă Domnitorul*, pentru a cere demisionarea din armată a ofițerilor cari au luat parte la mișcarea din 11 (23) Februarie, *Alteța Sa Serenisimă* întrunește pe toți ofițerii în sala Tronului și le vorbește astfel:

Am primit adresa voastră, mai întâiu pentru că respect simțimântul care v'a dictat acest pas și apoi pentru că să am prilejul de a vă arăta în ce mod înțeleg Eu onoarea militară și datoria soldatului.

O rugămintă colectivă capătă ușor aparența unei presiuni morale, și unui militar nu-i este permis să o exercite asupra Șefului suprem al armatei.

Jurământul obligă pe soldat la supunere absolută. Nici actele Șefului armatei, nici motivele care-L conduc să le facă, nu pot fi su-

puse criticii; politica trebuie să rămâie departe de soldat; singura lui misiune este să-și apere până la cea din urmă suflare Suveranul și patria în contra ori cărui inamic.

Sunt pe deplin convins că împărtășiți cu toții modul Meu de a vedea și că prin urmare recunoașteți că pasul vostru nu este îndreptățit din punctul de privire al soldatului. De aceea vă cer ca, încrezători în simțimintele Mele ostășești, să lăsați asupra-Mi grija de a lucra, în tot ce privește armata, după convingerile Mele proprii și după datoria Mea.

Totuș, repet, știu să apreciez simțământul onorabil, care a servit ca bază adresei; dar repet de asemenea, că cer în totdeauna și dela toți devotament și supunere fără rezervă.

Am fost și sunt soldat din inclinațiune, și din acest motiv, precum și din considerațiunea importanței pentru țară de a avea o armată bine disciplinată, unul din țelurile Mele cele dintâi va fi să-i asigur pozițiunea la care are tot dreptul să aspire. Mă voi silii să fac cunoștința armatei și a căpeteniilor ei, pentruca să-Mi pot da hotărârile numai conform cu meritul și cu dreptatea, înlăturând cu desăvârșire ori ce interes de partid sau de persoană.

Aveți toată încrederea într'această făgăduială și nu uitați că *am venit să creez un viitor*, iar nu ca să fac dintr'un trecut, pe care nu-l cunosc și nici nu voesc a-l cunoaște, baza activității Mele.

Scrisoarea lui A. G. Goleșcu, Agent la Constantinople, către Ministrul Afacerilor Străine, la București:

Ieri, Miercuri, îndată ce am primit știrea că îmi va sosi în cursul zilei o scrisoare a Alteței Sale Seremisime Principelui nostru Domnitor *Carol I* pentru Maiestatea Sa Sultanul, și înainte ca să fi sosit d-l Trăsnea la Constantinople, m'am dus la Alteța Sa Aali Pașa, căruia i-am comunicat știrea și dorința ce aveam de a vedea pe Alteța Sa Marele Vizir, pentru a-l ruga să-mi procure onoarea unei audiențe la Maiestatea Sa Sultanul spre a-l remite scrisoarea Principelui României.

Generalul Ignatieff tocmai ieșea dela Ministrul Afacerilor Străine, care mă primi cu un aer de resemnare, ce mă făcea să cred că nu mai rămâne Portii o speranță serioasă de a distruge faptul pe care Alteța Sa Serenisimă Principele nostru Domnitor îl împlinise în mod așa de fericit prin sosirea Sa în țară.

Ministrul Portii mi-a vorbit cu aceeași bunăvoință și cu acelaș ton de încredere, ce a întrebuintat totdeauna în vorbirile sale confidentiale, dar apăsând mai mult asupra avertismentelor sale anterioare, și accentuând și mai bine încă

1866

Maiu 24 (5) bănuielile în privința cursei pe care ne-ar fi întins-o o politică interesată, pentru a ajunge să ne facă ca să rupem cu chiar mâinile noastre tractatele ce stipulau garanția autonomiei noastre, tractate ce prezentau o sfială și o piedică incomodă pentru Cabinetele doritoare de a avea acțiunea lor mai liberă în eventualitățile ce se puteau naște din complicațiunile actuale.

În zădar am revenit asupra argumentelor bazate pe o necesitate fatală și irezistibilă, care prezidase la toate hotărârile rând pe rând luate de guvernul nostru provizoriu dela căderea Principelui Cuza încoace și în fața unei situațiuni pe care o găsisse făcută atât înlăuntru cât și în afară.

Alteța Sa voește să creadă în intențiile noastre bune și în lealitatea celor mai mulți dintre oamenii cari au luat o parte activă la ultimele evenimente politice, și în particular în lealitatea D-voastre, Domnule Ministru; dar nu e mai puțin convins, că noi am căzut într'o cursă și că, dând curs unui simțimânt foarte onorabil în sine, dar inadmisibil în politică, marile noastre personalități politice s'au pus în neputință a dirija evenimentele zilei și a le da o întorsătură mai conformă cu interesele de conservare, cari trebuiau să aibă precădere în împrejurările actuale. Acel simțimânt ar fi fost teama de a deșteptă bănuiele confirmând vederi personale, pe cari dușmani puțin scrupuloși s'ar fi încercat să le atribue lor în caz când ar fi ieșit din gura lor sfaturi de prudență.

Am protestat, se înțelege, în contra acestui mod îngust de a privi lucrurile și la rândul-mi n'am văzut în activitatea oamenilor noștri politici decât una din fețele fatalității, pe care tocmai o arătăm că prezidase la toate evenimentele politice ce se desfășurase la noi unele după altele.

La despărțire, Ministrul mi-a spus că în timpul zilei va fi mare consiliu, și că avea să se delibereze asupra noului incident creat prin sosirea Principelui în țară.

Ceea ce am aflat dela o persoană, care, în aceeași zi, a văzut ducându-se la consiliu pe Altețele Lor Ali Pașa și Marele Vizir, m'a întărit în credința că Miniștrii Sultanului priviau cu destulă indiferență ceea ce dânsii numiau un nou incident, și că poate vedeau în el un fapt pe care simțiau că ar fi siliți la rândul lor să-l suporte.

Astăzi, după ce am fost să văd pe Alteța Sa Marele Vizir, pentru a-i duce răspunsul guvernului nostru provizoriu la scrisoarea vizirială și a cere o audiență la Sultan spre a-I remite scrisoarea Alteței Sale Serenissime Principelui nostru Domnitor, am căpătat impresiuni puțin deosebite.

Alteța Sa Fuad Pașa, după ce m'a ascultat cu atențiune în dezvoltarea acelorăși idei, pe cari le supusesem cu o zi înainte lui Aali Pașa, mi-a declarat, cu un aer grav și solemn, că, după refuzul nostru statornic de a ține socoteală de sfaturile Porții și de hotărârile neechivoce ale Conferinței și față cu actul îndrăzneț, prin care Alteța Sa Serenisimă venise să ia Coroana ce i S'a oferit în disprețul tractatelor și a intențiunilor bine hotărâte ale Sultanului și a aliaților Săi, nu mai rămâne Portii decât să consulte propriile sale foloase și propriile sale interese. El a adăos că, după cum noi nu consultasem decât interesele noa-

stre interne în tot ceea ce făcusem până acum, fără a ține socoteală de interesele Porții, nici de sfaturile sale amicale, tot așa și Poarta nu putea discuta cu noi interesele ei, în privința cărora ea nu mai avea de consultat decât simțimintele particulare și părerea aliaților săi.

Consecințele ce derivă dintr'o garanție colectivă și solidară nu par că preocupă mult pe Alteța Sa Marele Vizir, pentru că, după ce a părăsit aerul său solemn și după ce a continuat să schimbe câteva vorbe, în mod academic cum zice el, adică fără să tragă consecințe, m'a interpellat cam în acești termeni:

«Să considerăm situațiunea ce vi se făcuse, nu ca impusă de tractate, ci ca rezultând chiar dintr'o convențiune mutuală. Ați venit și ați rupt această convențiune. Ce puteți opune Porții de acum înainte, dacă i-ar conveni să cedeze drepturile sale asupra Principatelor uneia din aliatele sale, care s'ar considera și ea, și pentru aceleași motive, ca deslegată de obligațiunea garanției colective?»

I-am răspuns numai decât, că aceasta ar fi a ne sacrifica și a vinde niște drepturi pe cari Poarta nu le are; pe câtă vreme faptul ce săvârșisem noi prin alegerea unui Principe străin nu aduce nici o daună drepturilor sale, pe cari noi nici de cum nu le contestăm.

Am terminat făcând apel la Alteța Sa, la patriotismul său, la luminile sale, la înalta sa înțelepciune, la sentimentele sale pentru Români, de a nu strică opera unei generațiuni care muncise ca să apropie Principatele de Poartă. Alteța Sa mi-a răspuns că, dacă iubește mult pe Români, noi nu trebuie să uităm că înainte de ori ce el este Turc. Am replicat că și eu, tot ca un membru al Imperiului turcesc și în interesul cel mai bine înțeles al acestui Imperiu, îl conjur a nu lua măsuri pripite într'o cestiune așa de delicată și în care atâtea interese puteau intra în luptă.

Nu trebuie să uit a spune Excelenței Voastre, că în cursul acestei întregi conversațiuni Alteța Sa a repetat mai mult decât odată această frază, apăsând mult asupra ideii ce voia să exprime: «Autonomia D-voastre administrativă, care a fost în totdeauna respectată de Poartă, care este și va fi în totdeauna respectată de ea, nu vă dă dreptul a violă tractatele ce o regulau, și tocmai în interesul D-voastre Poarta nu poate să admită această violare.»

În scurt, nu cred, Domnule Ministru, că situațiunea să se fi înrăutățit pentru noi; din contra, încep să sper că Poarta nu va întreprinde nimic în contra noastră, fără învoirea prealabilă a Puterilor garante.

Așteptând fapte noi, asupra cărora voi trebuie să atrag atențiunea Excelenței Voastre, vă rog să binevoiți a primi asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de Hohenzollern, la Düsseldorf: » 26 (7)

Ultimele noastre scrisori au dat un tablou general despre starea de lucruri din țară. În acest timp au izbucnit cestiuni foarte serioase, precum aceea a finanțelor, a Constituțiunii și o cestiune militară, sau mai bine de ofițeri.

1866

Maiu 26 (7)

Iată ce e în privința celei dintâi. În urma administrațiunii neglijente a guvernului precedent, rămân, în afară de datoria de Stat foarte suportabilă, multe milioane de plătit la particulari pentru furnituri diverse. Plata lefurilor la funcționari și a soldei armatei e în întârziere, și nu sunt bani, pentru că pe de o parte impozitele n'au fost încassate, avându-se în vedere oarecari «considerațiuni», și pe de altă parte nu puteau fi încassate în urma a două recolte rele. Și tocmai în acest moment trebuie aflate și mijloacele de a pune armata pe picior de războiu și de a o concentra la Dunăre! Firește, trebuiesc mai întâiu încassate impozitele întârziate; afară de aceasta, s'au urcat puțin taxele vamale și prețul sării; dar aceasta nu ajunge și nu e nici chiar de un ajutor momentan. Împrumuturi sunt actualmente imposibile; de aceea miniștrii, după lungi ezitări, s'au hotărât să propună Camerei emisiunea de hârtie-monetă. Cum aceasta e lucru necunoscut aici, propunerea va întâmpina fără îndoială împotrivire, dar se crede că în cele din urmă va fi aprobată, ca singura soluțiune practică. De altminterlea, nu mi se pare greu de a stabili în urmă o situațiune financiară nu numai ordonată, dar chiar strălucită, numai să înceteze prevari-cațiunile; căci impozitele sunt după ideile noastre extraordinar de minime; bogățiile interioare ale țerii nu sunt încă destelenite, și mai puțin încă exploatate.

Cestiunea Constituției este din cele mai dificile, în acest sens, că Ministerul însuș, prin compozițiunea sa din elemente eterogene, are în această privință opiniunile cele mai diverse. Cu toate acestea, e un punct asupra căruia Ministerul e de acord, anume că pentru moment e vorba înainte de toate să rămână unit, fie și cu prețul principiilor sau a considerațiunilor personale, căci de nu, toată clădirea nouă este în pericol. E de notat că Ministerul domină complet Camera, de oare ce miniștrii conservatori, uniți cu Președintele Adunării, desăvârșit conservator, dictează părerea lor dreptei; și de altă parte miniștrii liberali, stângei. Glasul Principelui cântărește firește foarte greu, dar în fața situațiunii date, sarcina sa este a face posibilă și a ușura o înțelegere între miniștri și a tinde înainte de toate să creeze o Constituțiune care să facă posibil un guvernământ monarhic....

Cea mai displăcută cestiune este a treia. Câțiva ofițeri au emis părerea că acei dintre camarazii lor, cari au luat parte la arestarea lui Cuza, și-au călcat jurământul și au adus atingere onoarei militare și că pentru acest fapt nu mai puteau de acum înainte să facă parte din armată. Aceste sentimente, cari nu pot fi bănuite din punct de vedere milităresc, ei le-au exprimat în scris într'o adresă pe care Principele a primit-o. Dar în urmă s'a constatat că o mare parte din cei semnați erau ofițeri în neactivitate, dintre cari mulți, și cu deosebire cei mai sus puși, fusese concediați. Această împrejurare nu numai că a făcut mult sânge rău în corpul ofițerilor, dar a lost obiectul conversațiunii generale. Va trebui câtva timp încă până când spiritele să se calmeze. De altminterlea, pornirea garnizoanei și concentrarea armatei în contra inamicului, ce se'așteaptă, va face bine.

Mémorial diplomatique dela 10 Iunie sfătuește în mod energic pe Turci să renunțe la Maiu 29 (10) ori ce agresiune, căci Românii, având în capul lor pe un *Principe* tânăr de douăzeci și șapte de ani, s'ar apăra voinicește; celelalte populațiuni creștine din Turcia probabil că s'ar uni atunci cu dâșii, și astfel Sublima Poartă ar redeșteptă din nou cestiunea Orientului.

Armata română e pusă pe picior de rășboiu. » 30 (11)

Depeși mai favorabile sosesc din Paris. Franța își exercează influența sa asupra Tur- » 31 (12) ciei, ea s'o readuecă la dispozițiuni favorabile pentru România, prin intermediul Ambasadorului său din Constantinopole, Marchizul de Moustier. Astfel Sublima Poartă, cu toate pregătirile sale de rășboiu la Dunăre, nu mai ridică în contra *Principelui* decât obiecțiuni de formă; acum ea se plânge că *Principele* n'a trecut prin Constantinopole pentru a Se duce la București.

În Camera Comunelor din Londra, Secretarul de Stat, interpelat asupra cestiunii române, răspunde că numai un *Principe* născut român ar putea fi confirmat, și Consulii englezi primise ordinul de a nu avea relațiuni oficiale cu *Principele Carol*.

Ruperea relațiilor diplomatice între Viena și Berlin.

A. S. S. *Principele Carol* inspectează trupele la Giurgiu. Iun. 1 (13)

A. S. S. *Domnitorul* adresează Ministrului Cultelor și Instrucțiunii publice, C. A. Ro- » 2 (14) setti, următoarea scrisoare:

Domnule Ministru,

În suvenirea sosirii Mele în București, am hotărât a fundă o instituțiune de binefacere. Voiu da pentru aceasta, în timp de trei ani de-a rândul, câte patru mii de galbeni pe an.

Te rog, Domnule Ministru, a-Mi face propuneri în această privință.

Cu simțimintele cele mai binevoitoare, Domnule Ministru, al Domniei tale

Carol.

Austria declară rășboiu Prusiei. » 4 (16)

Scrisoarea Principesei Iosefina de Hohenzollern către Președintele Adunării: » 5 (17)

Domnule Președinte,

Sunt adânc mișcată, recunoscătoare! Inima mea avea trebuință de mângâiere. D-voastră i-ați dat-o, foarte dulce, vorbindu-mi de afecțiunea ce aveți pentru fiul meu, și de afecțiunea cu care îl încunjură acel bun popor, care i-a încredințat lui destinele sale. Cu cât mai mult îl veți iubi, cu atât eu voi fi mai fericită și mândră că vi l-am dat, cu atât mai mult mă voi ruga cu căldură pentru fericirea României.

1866

lun. 5 (17)

Va fi o zi frumoasă pentru mine aceea în care îmi va fi dat să realizez dorința ce binevoiți să-mi exprimați și pe care și eu o am. Dar evenimentele atât de grave ce se pregătesc în Germania mă fac să mă tem că o să fie prea îndepărtată acea zi.

Binevoiți, vă rog, Domnule Președinte, a fi interpretul acestor simțiminte și a crede în acele ce am pentru D-voastră personal.

» 6 (18)

Italia declară războiul Austriei.

» 7 (19)

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către flul său *Principele Carol* al României :

În fond afacerea română n'a fost discutată cu pasiune și animație decât de presa germană. Cu toate acestea, nici un ziar german nu s'a exprimat fără reticență în favoarea acestei îndrăznețe aventuri; cât despre foile austriace, precum și acele cari în momentul de față lucrează orbește pentru Austria și cu o ură fanatică în contra Prusiei, acelea iau în derâdere faptul, sau îl condamnă. *Allgemeine Zeitung* în particular, față cu atitudinea, ori cum așa de demnă și totdeauna cuminte, ce a păstrat în această afacere, s'a încurcat cu desăvârșire în ideile sale.

Afară de aceasta, ziarele numite clericale, exceptând ziarele *Kölnische Blätter*, foi din Colonia totdeauna moderate, sunt furioase în contra faptului împlinit. Și cu toate acestea, lucru de mirare, nicăiri nu e pus înaintea punctul de vedere confesional, ceea ce ori cum ar fi natural și drept în principiu; și ceea ce revine continuu și pretutindeni este afirmațiunea, susținută cu o absolută siguranță, că toată întreprinderea nu e decât o intrigă a lui Bismarck în contra Austriei.

Presa franceză în total se exprimă foarte favorabil. Partea îndrăzneată a întreprinderii impune spiritului francez, mai ales dacă e însoțită de succes. Germanul, stăpânit de scrupuluri și de considerațiuni de tot felul, nu se împacă ușor cu astfel de idei. Totuș, cu excepțiunile menționate mai sus, presa germană, surprinsă prin succesul momentan, începe și ea a vorbi în favoarea stării de fapt.

Presa engleză, în mijlociu, păstrându-și și pozițiunea ei de partid, se pronunță hotărât într'un mod favorabil.

Opiniunea publică își arată pretutindeni aprobarea ei și un interes ce merge crescând neîncetat. Suprinsă în primul moment, ea nu-și putea da socoteală de situațiune, pentru că afacerea română n'a fost, în general, un obiect de interes pentru mulțime. E de netăgăduit că acum a devenit de interes, și majoritatea oamenilor inteligenți aprobă și salută, cu urările lor, întreprinderea.

La urma urmei, să reușească ori să cadă față de toate obstacolele de învins, în ori ce caz ea va trăi în tradițiunea populară ca un mare fapt princiar cu totul german.

Bătrânul mareșal Wrangel și-a exprimat cea mai desăvârșită simpatie, precum aceasta reiese din scrisoarea aci alăturată :

Berlin, 2 Iunie 1866. «Alteța Voastră Regală să binevoiească a-mi permite să-l exprim cele mai respectuoase ale mele urări de fericire pentru întreprinderea periculoasă și îndrăzneată a Monseniorelui fiul Său, Carol, pe care am învățat să-L iubesc la războiu ca pe un ofițer cavaleresc însetat de acțiune. Și rog pe Alteța Voastră, când va scrie fiului Său, să prezinte Principelui României urările mele cele mai călduroase pentru succesele ce a dobândit cu ajutorul lui Dumnezeu. Cel A Tot Puternic să fie și în viitor sprijinul Său, protecția Sa și ajutorul Său! Aceasta va fi în totdeauna rugăciunea fierbinte a celui care are onoarea de a fi, cu cel mai desăvârșit respect, al Alteței Voastre Regale prea supus...».

Iun. 7 (19)

Generalul Gheorghe_Magheru e numit comandant al corpului de voluntari. » 10 (22)

Ioan Sbiera din Bucovina e numit membru al Societății literare române, în locul lui A. Dimitrovici, demisionat. » 11 (23)

Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Aici n'a fost, în acest interval, decât puțină schimbare. Armata, afară de garnizoana din Iași, e mobilizată între capitală și Dunăre. Principele a și surprins de două ori trupele prin prezența sa. Scopul acestei puneri pe picior de războiu este îndoit: a se opune unei agresiuni eventuale a Turcilor, apoi a introduce ceva mai mult spirit militar în armată, mai ales în corpul ofițerilor, cari par a avea mai mult gust pentru viața de salon decât pentru cea de tabără. Știrile din Paris, din Constantinopole și din Rușiuc, asupra intențiilor Turcilor, sunt încă mereu contrazicătoare. Cu toate acestea, se știe în chip sigur, că până în prezent abia douăzeci de mii de oameni sunt mobilizați la Dunăre și că zilele aceste încă cincisprezece mii de oameni trebuie să sosească acolo sub comanda lui Omer Pașa. Faptul că ei își fortifică taberele și că fie-care poate să se ducă să le viziteze, lasă să se creadă mai mult în intențiuni defensive decât ofensive; totuș sunt aprovizionați cu pontoane, și afară de aceasta ocupați cu prepararea materialului necesar pentru un pod.

Cu Constituția, lucrul nu înaintază. E drept că miniștrii, ori cât de divergente sunt opiniunile lor, recunosc că trebuie să se înțeleagă și să lucreze în acelaș sens asupra partidelor din Cameră; de altmintrelea dâșii și fac aceasta într'o oarecare măsură; dar cum fiecare partid se teme de a face prea multe concesiuni celuilalt, nu există avânt real, și în unele zile se pierde tocmai atâta cu cât se înaintase în ajun. Cu toate acestea, se trage nădejdea bine întemeiată, că Constituțiunea va semăna, pe cât se pare, mai mult cu aceea a Belgiei și va fi și votată înainte ca să se închidă sesiunea Camerei.

Armata austriacă este victorioasă în bătălia dela Custozza. » 12 (24)

În Adunarea Deputaților se începe discuțiunea asupra Constituțiunii. » 16 (28)

1866

Iun. 16 (28) Dimitrie Gr. Ghica, se întoarce dela Berlin și Viena, unde i s'a făcut o primire curtenitoare și binevoitoare.

Dim. Brătianu se întoarce din Serbia cu o scrisoare amabilă a Principelui Mihail, către Suveranul român; guvernul sârbesc a consimțit cu cea mai mare grăbire să vină în ajutorul vecinului său, în strâmtoare mare, pentru furnitura de munițiuni.

- » 17 (29) Rezervele din 1862, 1863, 1864 și 1865 se cheamă sub arme.
- » 18 (30) A. S. S. *Principele Carol* se duce la Târgoviște și Plocești.
- » 20 (2) În București poporul se răscoală contra Ovreilor și dărâmă sinagoga. A. S. S. *Domnitorul* dăruiește 6000 galbeni pentru reedificarea ei.
- » 21 (3) A. S. S. *Domnitorul* adresează Gardei naționale următorul ordin de zi:

Cetățeni,

Cu mare satisfacțiune văd astăzi Garda națională reunită împrejurul Meu și cu bucurie iau această ocaziune, pentru a vă mulțumi de zelul ce ați pus în mănținerea ordinei în capitală. Ați dovedit că pot conta chiar de acum pe această tânără instituțiune și că în ori ce împrejurări grave Mă pot sprijini pe D-voastre. Am deplină încredere în D-voastre, că veți veghiă totdeauna la mănținerea ordinei și a libertăților publice. Cu fericire văd Garda națională ocupând toate posturile. Cu toate că nu am nevoie de vreo gardă specială, nu pot fi mai bine păzit decât prin înșiși concetățenii Mei.

Carol.

Împăratul Napoleon acordă o audiență lui I. Bălăceanu, Agentul României, ceea ce e considerat aproape ca o recunoaștere de către Franția a noiei stări de lucruri din Principatele Dunărene. Împăratul promite să uzeze de influența sa la Constantinopol, pentru ca Sublima Poartă să fie în dispozițiuni favorabile cu privire la recunoașterea *Principelui Carol*.

Armata austriacă suferă o mare înfrângere în bătălia dela Königgrätz.

- » 22 (4) Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către *Principele Carol*:

Extraordinara dificultate ce întâmpinăm cu corespondența noastră este de sigur regretabilă în cel mai înalt grad. Prin poștă nu ne putem da decât știri despre sănătatea și impresiunile noastre. Sunt, e adevărat, semne de viață, dar cari, se înțelege dela sine, nu sunt foarte interesante.

Totdeauna însă e o sărbătoare pentru noi, când curierul ne aduce știri din București, căci știrile din ziare ne-au făcut oarecum indiferenți, fiind neconținut exagerate și neexacte.

Principele Dimitrie Ghica a fost aici la 13 Iunie. Dânsul a făcut asupra noastră o excelentă impresiune, atât ca *mare senior* cât și prin amabilitatea sa

personală. Mi se pare totuș că e de o nuanță foarte conservatoare ; Brătianu Iun. 22 (4) și Rosetti îi sunt un spin în picior; dar recunoaște și el că un Minister de tran-
sație este necesar pentru început. Astfel de combinațiuni fără îndoială că nu
sunt lucruri ușoare pentru tine, dar ca Principe constituțional trebuie să le
accepti și să lași majorității destul cuvânt în Consiliu, pentru a nu părea că te
însărcinezi însuși cu responsabilitatea. Numai în cazurile extreme, când sunt în
cauză interese vitale, trebuie să intervii personal După cum aud, îți dai bine
socoteală de rolul tău. Singura cale ce ai de urmat, este numai și numai aceea
a binelui țării, dinaintea căreia chiar pesoana Principelui trebuie totdeauna să
dispară.

Ieri am mai primit prin Filipescu știri bune. Scrisoarea ta m'a bucurat foarte,
pentru că m'a făcut să văd seriozitatea și inteligența cu care te-ai pus la muncă.
Timpul îți este extraordinar de plin și acuma știi prin experiență câte obli-
gațiuni sunt în sarcina unui Principe conștiincios. După cum am aflat în par-
ticular dela principele Dimitrie Ghica, una din dorințele principale ale aristo-
crației cuminte din țară ar fi ca să se pună un frâu luxului necumpănit, și
aceasta mai ales prin exemplul tău; și acest mod de a vede a mi-a făcut mare
plăcere. Te sfătuiesc mult a te purta în consecință și a nu te arăta luxos decât
în binefaceri.

A fost mult vorba despre pozițiunea corpului ofițerilor Sunt principii
militare, voi să vorbesc de principiile de onoare, cari trebuiesc să fie deopo-
trivă respectate în toate corpurile de ofițeri din lume; dar sunt și împrejurări
particulare, cari n'ar putea fi judecate exclusiv după măsura prusiană. Tactul
tău îți va arăta unde sunt aceste diferențe și de unde provin.

Telegraful anunță că Principele Anton, fratele *Principelui României*, a fost rănit la » 27 (9)
Königgrätz.

Deputații moldoveni cer ca reședința Curții de Casație să fie mutată la Iași. Camera » 28 (10)
respingând această propunere, mare parte din Deputații moldoveni își dau demisiunea.

Adunarea Constituantă votează Constituțiunea. » 29 (11)

A. S. S. Domnitorul face următorul jurământ pe Constituțiune: » 30 (12)

Jur a păzi Constituțiunea și legile poporului român, a mănține
drepturile lui naționale și integritatea teritoriului.

Carol.

Ministrul de Interne și Președintele Consiliului miniștrilor, L. Catargiu ; Ministrul Fi-
nanțelor, I. C. Brătianu ; Ministrul Justiției, I. Cantacuzin ; Ministrul Cultelor și In-
strucțiunii publice, C. A. Rosetti ; Ministrul de Resbel, I. Ghica ; Ministrul Lucrărilor
publice și ad-interim la Externe, D. A. Sturdza.

1866

Iun. 30 (12)

Cu această ocaziune, Președintele Constituantei, Manolache Costache, adresează A. S. S. *Domnitorului* următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne! În ziua de 10 Maiu, când Înălțimea Voastră V'ați suit pe Tronul României, țara a văzut realizată cea mai vie și cea mai scumpă a sa dorință. Acea zi, care a întemeiat pentru țară începutul unei nouă ere, țara a salutat-o ca data inaugurării regimului monarhic, care singur poate da garanția României, consolidarea Statului și binefacerile unui guvern stabil.

Adunarea, zeloasă pe deoparte a așeza principiul monarhic pe baze ne-strămutate și voind de altă parte a încunjură acest principiu de toate libertățile compatibile cu ordinea, deplin convinsă că regimul constituțional a devenit pentru România nu numai o condițiune de existență și de prosperitate, dar tot odată și garanția cea mai solidă a consolidării Tronului Măriei Tale, s'a grăbit a vota pactul menit a ajuta pe deplin acest scop.

Constituțiunea, ce am onoare a prezenta Măriei Tale în numele Adunării, dă o legitimă satisfacțiune acestor aspirațiuni ale țerii, consacrand pentru România principiile admise în Statele moderne cele mai înaintate pe calea civilizațiunii.

Plini de speranță că noile instituțiuni vor pune capăt suferințelor unui trecut dureros, Românii, uniți într'un simțământ unanim de concordie și de frăție, vor întrebuița silințele lor cele mai stăruitoare întru a apăra aceste principii și a da cugetărilor leale și generoase ale Măriei Tale tot concursul lor cel mai sincer și cel mai devotat.

Călcând pe pământul țerii noastre, ați spus Românilor că ați devenit Român; astăzi, România constituțională Vă răspunde, prin organul reprezentanților ei, că Măria Ta ai devenit pentru ea simbolul naționalității sale.

Să trăiți, Măria Ta! Să trăească România!

Președintele Adunării, M. Costache.

Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Domnule Președinte! Domnilor Deputați!

Actul ce s'a îndeplinit este cel mai însemnat în viața unui popor. Prin Constituțiunea ce dăm astăzi Statului român, realizăm aspirațiunile legitime ale națiunii, garantând interesele tuturor stărilor, precum și toate drepturile ce cetățeanul trebuie să găsească într'o societate civilizată.

Acest act pentru Mine în parte este cel mai solemn al vieții Mele, căci el este pactul definitiv, care Mă leagă pentru totdeauna cu destinările noiei Mele patrii, cu România.

Dacă națiunea română a putut trece peste atâtea secole de sufe-

rințe și încercări grele, fără a-și pierde existența ei, aceasta o datorăm nu numai valorii brațului strămoșilor noștri, dar și înțelepciunii și răbdării, cari au caracterizat în toate timpurile pe acest popor. El a știut să-și apere țara și drepturile, mănținându-și aspirațiunile sale în cercul putinței și în limitele însemnate de pozițiunea sa geografică.

Sdruncinată prin luptele interioare, națiunea română a alergat la principiul Unirii și al Principelui străin, ca la singurul liman de scăpare, ca la singurul mijloc de consolidare și prosperitate. Astăzi, când această dorință este îndeplinită, prin abnegarea, persistența și prudența Românilor, precum și prin sollicitudinea Curții suzerane și a Înalțelor Puteri garante; astăzi, în sfârșit, când prin Constituțiune bazele legilor noastre sunt fixate și statornicite, trebuie să ne dăm mâna cu toții și, strâns uniți, să mănținem, să dezvoltăm și să întărim aceea ce am dobândit.

Urmând cu liniște și demnitate pe această cale, vom fi respectați din afară și ne vom atrage bunăvoința Înaltei Porți și a Înalțelor Puteri garante.

În afară, ca și înlăuntru, linia noastră de purtare e simplă.

Avem un lucru sfânt de păzit, neutralitatea noastră, garantată de Puterile cele mari ale Europei. Această neutralitate ne impune datorii, ce trebuie să îndeplinim cu lealitate și sinceritate.

Legămintele seculare, ce unesc România cu Curtea suzerană și cari au fost pentru Români totdeauna un scut puternic în timpurile cele mai grele, trebuiesc respectate și mănținute. Dovezile necontestabile ale simțimintelor noastre în această privire vor fi, nu Mă îndoiesc, primite de Înalta Poartă ca o garanție pentru viitor.

Nu suntem aliatul nici unei Puteri, și vom pune toate silințele noastre a nu creă nici o dificultate Puterilor învecinate. Interesul nostru cere a trăi în cea mai bună armonie cu dănsese.

Ținta preocupățiunilor și a lucrărilor națiunii trebuie să fie dezvoltarea puterilor ei morale și materiale.

Ridicarea Bisericii române, restabilind-o pe bazele canoanelor, și întărirea simțimântului religios în inimile noastre, răspândirea învățământului în toate clasele, o justiție și o administrațiune bună, care să stârpească, prin urmărirea și pedepsirea culpabililor, toate abuzurile, o ordine și o economie în finanțe, pentru a face să înceteze strâm-

1866

Iun. 30 (12) torarea de care suferă astăzi societatea și pentru a da un nou sbor înavuțirii naționale, îmbunătățirea agriculturii, izvorul cel mai mare al bogăției noastre, înmulțirea căilor de comunicațiune și înființarea institutelor de credit, ca singurele mijloace pentru a da o impulsione comerțului; iată probleme ce trebuie să resolvăm.

Țara a intrat într'o stare normală. Un guvern monarhic constituțional este așezat. Să stăruim dar cu toții, ca prin leala și sincera aplicare a principiilor acestei Constituțiuni, ea să poată produce binefăcătoarele ei roade.

Domnilor Deputați! Străin la ori ce lupte, trecutul pentru Mine nu consistă decât în faptele cele frumoase ale acestei națiuni. Cu această sacră avere, toți întruniți, vom putea merge cu înlesnire și siguranță pe calea ce este deschisă înainte-ne.

Carol.

București, în 30 Iunie 1866.

L. Catargiu, I. C. Brătianu, I. Cantacuzin, C. A. Rosetti, I. Ghica, D. A. Sturdza.

Iul. 3 (15) Ion Ghica se întoarce dela Constantinopole și anunță că discursul pronunțat de *Principele Carol*, când a jurat fidelitate Constituției, a făcut cea mai bună impresiune în Turcia, cum și în străinătate în general, și a contribuit ca Poarta să fie mai bine dispusă pentru o înțelegere. El aduce un proiect scris indicând condițiunile cu cari Sublima Poartă ar fi gata să recunoască pe *Principele Carol*. Consiliul de miniștri respinge acest proiect, în unanimitate, și hotărăște să se alcătuească alt proiect.

Principele Carol scrie în această privință la Paris, și Baronul d'Avril, Consulul Franciei, se declară gata a comunica Ambasadorului Franciei la Constantinopole păsurile guvernului român, deși Consulul nu s'a prezentat *Principelui*, precum nu se prezentase nici un Consul din ai Puterilor garante.

» 4 (16) În Adunarea constituantă se începe discuțiunea asupra legii electorale.

» 5 (17) Consiliul de miniștri adoptă contra-proiectul pentru înțelegerea cu Sublima Poartă. Cuprinsul proiectului otoman și al contra-proiectului român:

Contra-Proiect

1. Principele Carol se va îndatora să respecte suzeranitatea Maiestății Sale Sultanului și să mențină legăturile seculare ce unesc Principatele cu Imperiul Otoman.

Proiect.

1. Principele Carol se va îndatora personal și în numele Principatelor a rămâne credincios suzeranității Maiestății Sale Imperiale Sultanului, a nu aduce nici odată o atingere legăturilor de vasalitate cari le unesc cu Imperiul Otoman.

2. Principatele vor avea denumirea de România, sau de Principatele-Unite Române.

3. Principele se îndatorează a se duce la Constantinopole îndată după ce va fi obținut recunoașterea Sublimei Porți.

4. Poarta recunoaște ereditatea în moștenitorii direcți de parte bărbătească ai Principelui Carol; și în lipsă de urmași direcți, puterea va reveni fraților Săi în ordinea de primogenitură, sau moștenitorilor lor.

5. Numărul armatei, atât pe cât eră la sosirea Principelui Carol, nu va fi sporit, fără o înțelegere prealabilă cu Curtea suzerană.

6. Precum guvernul M. S. Sultanului, care la nimic nu ține mai mult ca la dezvoltarea prosperității, cum și la menținerea drepturilor acestei țeri, nu va cruța, la un caz dat, nici o silință pentru a înlătura ori ce pericol ce le-ar amenința; tot asemenea și zisele Principate vor fi gata, pentru a da o nouă dovadă de recunoștința lor către Curtea suzerană, a conlucra, în marginile mijloacelor lor și după gravitatea împrejurărilor, la măsurile extraordinare de apărare ce, în înțelegere cu S. Poartă, ele ar fi chemate să ia pentru a respinge ori ce atac străin.

7. Guvernul princiar nu va permite ca teritoriul Principatelor să serve ca loc de întrunire provocatorilor de turburări, cari ar produce turburare fie în Imperiul Otoman, fie la Puterile megieșe.

2. Principatele își vor păstra denumirea de Principatele-Unite a Valahiei și a Moldovei.

3. Principele va declara de pe acum, că fără investitura prealabilă administrațiunea Sa nu va putea dobândi legalitatea vroită, și se va duce imediat la Constantinopole pentru a o primi.

4. Rudele Principelui rămase în Germania nu vor ridica nici odată vreo pretențiune la succesiunea Principatelor-Unite, și, în conformitate cu stipulațiunile tractatelor, demnitatea de Principe va continua să rămână sub regimul electiv.

5. Forța armată a Principatelor nu va depăși nici odată numărul fixat prin Convențiunea din Paris dela 1856, fără o înțelegere prealabilă cu Curtea suzerană.

6. Precum guvernul M. S. Sultanului, care la nimic nu ține mai mult ca la dezvoltarea prosperității, cum și la menținerea privilegiilor și drepturilor acestor două Provincii cari fac parte integrantă din Imperiul Său, nu va cruța, la un caz dat, nici o silință pentru a îndepărta ori ce pericol ce le-ar amenința; tot asemenea și zisele Principate vor fi gata a conlucra, în marginile mijloacelor lor și după gravitatea împrejurărilor, la apărarea drepturilor și intereselor generale ale Imperiului, în contra a tot ce ar fi de natură să-i aducă atingere, și a da astfel o nouă dovadă de sentimentele lor de lealitate și de iubire către Curtea suzerană.

7. Guvernul princiar nu va tolera nici odată aparițiunea ziarelor și publicațiilor de natură a turbura ordinea și liniștea publică, atât a celorlalte părți din Imperiu cât și a Puterilor megieșe. El

1866

Iul. 5 (17)

8. Tractatele internaționale, ce vor fi încheiate de S. Poartă cu Puterile stăine, vor fi aplicabile Principatelor, ca și în trecut, în tot ceea ce nu va aduce o atingere drepturilor lor.

9. Suprimat în întregime.

10. Tributul va fi sporit. Cifra acestei sporiri va fi fixată mai în urmă.

11. Suprimat în întregime.

12. Suprimat în întregime.

13. Măntinut ca în proiect, afară de cuvintele «*Firman de investitură*», înlocuite prin «*Act de recunoaștere*».

nu va permite de asemenea, ca teritoriul Principatelor să serve ca loc de întrunire provocatorilor de turburări.

8. Principatele nu vor avea relațiuni oficiale cu celelalte Puteri. Toate tractatele și convențiunile, ce există între S. Poartă și acele Puteri, vor rămâne, ca și în trecut, obligatorii pentru zisele Principate. Totuș guvernul M. S. Imperiale nu va lipsi de a le consulta asupra dispozițiunilor ori cărui tractat și convențiune ce ar putea atinge legile și regulamentele lor comerciale.

Convențiunile de un interes pur local între două administrațiuni limitrofe, și cari nu ar avea de loc forma unui tractat oficial și cu caracter politic, vor continua să rămână în afară de aceste restricțiuni.

9. Guvernul Imperial va avea un Agent rezident la București. Acest Agent, care va fi însărcinat să vegheze la interesele acelorora dintre locuitorii celorlalte Provinciile ale Imperiului, cari vor veni să facă comerț aci, va fi tratat cu toată considerația datorită caracterului său.

10. Tributul ce plătesc Principatele tezaurului imperial va fi sporit în proporțiune cu veniturile lor actuale.

11. Cestiunea bunurilor mănăstirești va primi o soluțiune imediată, în conformitate cu protocoalele și cu dreptatea.

12. Ca și în trecut, Principatele nici nu vor conferi decorațiuni nici nu vor bate monetă.

13. Dispozițiunile precedente vor forma obiectul unei declarațiuni oficiale din partea guvernului princiar către S. Poartă și vor fi promulgate prin *Firmanul de investitură*.

14. Ori ce act contrar dispozițiilor de mai sus va fi considerat ca o violare a îndatoririi luate.

14. Ori ce act contrar dispozițiilor lor mai sus menționate va fi considerat ca o violare a îndatoririi luate și va da Curții suzerane toată libertatea sa de acțiune, pentru a lua cea măsură ce va socoti nimerită în scopul de a apăra drepturile sale.

Iul. 5 (17)

Adunarea constituantă se închide. Cu această ocaziune, Președintele Constituantei adresează *A. S. S. Domnitorului* următoarele cuvinte:

» 6 (18)

Măria Ta! Adunarea constituantă terminând lucrările sale, noi venim astăzi să exprimăm respectuos Alesului națiunii sentimentele de devotament inalterabil și de profundă recunoștință, de cari suntem însuflați.

Am trecut, Principe, prin periodul cel mai greu al regenerațiunii noastre politice.

Primind cu o mână curajoasă depozitul sacru ce națiunea V'a încredințat, în mijlocul celor mai grave împrejurări și în prezența unei situațiuni amenințătoare, Măria Ta ai știut să dovedești lumii ce pot virtuțile transmise din tată în fiu și cari au ilustrat familia Voastră Augustă.

Mulțumită atitudinii Voastre energice, chiar dela începutul administrațiunii Sale, și măsurile de ordine și de conciliare luate de guvernul Măriei Voastre, Adunarea constituantă a putut urmări lucrările sale în mijlocul liniștii și al libertății.

Constituțiunea, votată de către reprezentanții națiunii ieșiți din votul universal, s'a sancționat de către Principele cel mai liberal; ea garantează chiar de pe acum poporului român liber dezvoltarea tuturor aspirărilor pe calea ordinei și a progresului.

Suntem fericiți, Principe, de a Vă putea exprima la această ocaziune toată recunoștința noastră pentru marile principii cuprinse în Mesagiul ce Măria Voastră ați cetit în mijlocul unanimității noastre aclamațiuni. Adânc pătruns de interesul naționalității române, Măria Voastră ați știut, depărtând prin declarațiunile Sale ori ce temere, să asigurați respectul datorit drepturilor noastre.

Noi vom putea dar declara, cu glas mare și cu toată încrederea, că România este mândră de Alesul ei.

Întorcându-ne la vetrele noastre, noi vom urmări în liniște lucrările noastre sub scutul legilor și ne vom pregăti a merita cu demnitate marele viitor ce Vă este rezervat.

Dumnezeu să proteagă România și pe prea iubitul ei Suveran *Carol I!*

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Domnilor Deputați,

Sunt foarte simțitor văzându-vă astăzi încă odată adunați împre-

1866

Iul. 6 (18) jurul Meu, și profit cu plăcere de această ocaziune, spre a vă exprima mulțumirile Mele cele mai sincere pentru concursul ce Mi-ați dat într'o epocă atât de grea.

Văd cu o vie părere de rău această Adunare plecând; însă fiți convinși, Domnilor Deputați, că voi păstră pentru ea o prețioasă aducere aminte, căci ea este Adunarea care a creat cea întâi bază a unui mare viitor. Nu voi uita nici odată întâia Mea intrare în mijlocul acestei Adunări. Atunci vă ziceam în discursul Meu: Încredeți-vă în Mine, precum Eu Mă încred în Domniile voastre. Mi-ați dat dovezi de devotamentul și patriotismul Domniei voastre. Fiți încredințați că, uniți fiind cu toții, patria va propăși și vom învinge toate greutățile ce se prezintă dinaintea noastră.

Adunarea Deputaților se disolvă prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Deputați,

Prin Constituțiunea prelucrată de D-voastre ați deschis pentru România o eră nouă.

Astăzi când, după o sesiune atât de laborioasă, ați făcut lucrări, cari vor avea un loc însemnat în istorie, astăzi când misiunea, pentru care țara v'a trimis, este săvârșită, vă mulțumesc pentru toată silința ce ați pus la îndeplinirea unei opere așa de mari și pentru concursul ce ați dat guvernului la regularea cestiunilor financiare, atât de grele și de importante în momentul de față.

În virtutea dar a articolului 95 din Constituțiune, Adunarea este și rămâne disolvată.

Noua reprezentățiune națională se va convoca în terminii prescriși de lege.

Dumnezeu care proteje patria noastră să ne lumineze și să ne conducă pe toți într'un singur gând spre binele țării.

Carol.

Dat în București, la 6 Iulie, anul 1866.

Ministrul de Interne și Președintele Consiliului miniștrilor, L. Catargiu; Ministrul de Externe, P. Mavrogheni; Ministrul Finanțelor, I. Brătianu; Ministrul Cultelor, C. A. Rosetti; Ministrul Justiției, I. Cantacuzin; Ministrul Lucrărilor publice, D. A. Sturdza; Ministrul de Resbel, General I. Gr. Ghica.

» 7 (19) Întrevederea *Principelui Carol* cu Generalul ungar Türr, care l-a fost recomandat de Marchizul Pepoli și de Comitele de Bismarck.

Generalul Türr, care a luptat deja în Italia contra Austriei, are intențiunea să ațâțe acum o răscoală în Ungaria și dorește să sondeze terenul la București, cu scop de a prepara o înțelegere cu poporul român. *Principele* păstrează față de general o atitudine rezervată. El declară că nu poate lua în considerațiune propunerile ce-l sunt făcute, de oare ce singura sarcină ce are asupra-I, este a ridica printr'o bună administrație o țară cu

desăvârșire dezorganizată din punctul de vedere moral și financiar; că, de altminterlea, firea Sa respinge a juca un joc dublu. Părintele Său I-a dat în mai multe rânduri următoarea regulă de purtare: Un Principe domnitor, dacă e înțelept și mai ales dacă e de bună credință, nu trebuie nici odată să urmărească o politică *personală*, ci trebuie să aibă totdeauna în vedere interesul *național* Iul. 7 (19)

Senatorul Cristici și un căpitan de artilerie sunt trimiși în deputațiune la *Principele Carol* de către Principele Mihail al Serbiei. *Principele* îi primește în prezența miniștrilor. Trimisul îl asigură în numele Principelui Serbiei, dela care îi dă o scrisoare, că toți creștinii din Turcia își pun speranțele lor în *Principele Carol*, și că România poate în totdeauna să se bizue pe Serbia. *Principele Carol* răspunde la acest discurs prin asigurări de prietenie pentru Serbia. Dar pentru a nu neliniști pe Poartă și pe Puterile garante, *Monitorul* nu publică nimic despre acest eveniment. » 9 (21)

Al doilea Minister al *A. S. S. Domnitorului Carol I* se formează în următorul mod: » 15 (27)
Ion Ghica, Președinte și Interne; Petre Mavrogheni, Finanțe; Ioan Cantacuzin, Justiție; Gheorghe Știrbei, Externe; Generalul Ioan Ghica, Răsboiu; Dimitrie A. Sturdza, Lucrări publice, ad-interim Culte și Instrucțiune publică.

Scrisoarea *Principelui Carol* către părintele Său: » 16 (28)

Dela ultimul meu raport, am trecut prin timpuri foarte grele; căci marile și legitimele griji pentru ai mei au venit să se adauge la complicațiunile politice. Nu pot să-ți spun cât de dureros am fost impresionat de vestea că Anton a fost așa de grav rănit; mai multe zile am fost într'o surescitare foarte mare, primind fiecare depeșă cu bătaie de inimă. Slavă Domnului, am în sfârșit slaba mângâiere că merge puțin mai bine. Simpatia generală, ce se simte aici pentru nenorocirea noastră, îmi face mult bine.

Au trebuit nu mai puțin de șase săptămâni de desbateri calde, până ce noua Constituție a fost votată. Să sperăm că avem să trecem de acuma, dela o stare anarhică, la o stare socială regulată; cel puțin s'au pus temeliile acestei stări, pe cari se va putea continua a clădi. Ca să ajungem aci a fost o greutate nesfârșită; am trebuit să intervin cu cea mai mare energie.

Adversarii ordinei și ai stabilității nu s'au dat îndărăt dela mijloacele cele mai josnice, pentru a împiedica succesul elaborării Constituțiunii; ca armă principală, dânsii s'au servit de cestiunea evrească și au știut foarte bine s'o joace pentru a atâța populațiunea în ultimul grad....

Conservatorii din Minister erau de părere că trebuia să pronunț închiderea Camerei și să amân desbaterea asupra Constituțiunii în luna lui Noemvrie. Totuș, ceilalți miniștri—Rosetti, Brătianu, Sturdza, Ghica,

1866

Iul. 16 (28) Ministrul de războiu—vedeau în această propunere un mare pericol.

Două zile după ce Constituțiunea a fost votată, și votată în unanimitate, Camera a închis sesiunea. Însă deputații cerură să mă mai vadă și se întruniră în ziua următoare în sala Tronului la palatul din București. Costaforu îmi adresează o frumoasă cuvântare pentru a-mi mulțumi, în numele Camerei, și eu i-am răspuns pe scurt.

În ceea ce privește proiectul guvernului meu pentru înțelegerea cu Poarta, nu se va mai putea schimba ceva decât cu greutate, deoarece stipulațiunile sale corespund exact tractatelor. Călătoria la Constantinopole va fi din nenorocire necesară. Cu toate acestea, am pus să se telegrafieze Reprezentantului nostru pe lângă Poartă, că dacă aceasta face dificultăți mari pentru călătoria mea și trăgănează afacerea, eu din parte-mi n'ași consimți să mă duc acolo, cu atât mai mult că ducerea la Constantinopole n'ar fi din partea mea decât o atențiune și nu o datorie. Moustier raportează lui d'Avril, că Austria caută să lucreze la Poartă astfel, ca aceasta să nu mă recunoască decât cu condițiuni umilitoare. Cu toate acestea, strălucitele succese militare ale Prusienilor au intimidat puțin pe Turci și i-au făcut mai ușori de înduplecat; influența austriacă scade din zi în zi la Pera. Generalul Ignatiev influențează pe Marele Vizir și caută să convingă pe Sultan, că eu am violat drepturile sale și că trebuie să-i dau satisfacțiune. Câtă vreme Poarta nu va renunța la condițiunile sale cu totul neîndreptățite, armata mea va trebui să stea concentrată pe malurile Argeșului, căci numai printr'o atitudine hotărâtă se poate obține ceva dela Turci.

Rana cea mai gravă a țării este actualmente starea finanțelor; literalmente nu mai avem *nici un gologan*, și pentru a stabili echilibrul în finanțele țării, Ministerul a trebuit să recurgă la măsuri cari nu ne vor face tocmai plăcere: să strângă dări, să rețină treizeci la sută din lefuri și pensii, cari n'au fost plătite de patru luni! Eu, din parte-mi, am renunțat din nou la douăsprezece mii de galbeni din lista mea civilă. Numai un împrumut ne poate salva astăzi, și de aceea suntem în relațiuni cu niște financiari; dar condițiunile lor sunt mai mult decât aspre. Cu stăruință, vom ieși și din acest impas; dar pentru moment situațiunea e foarte penibilă. Ori unde e posibilitate, trebuie făcut economii.

Afacerile nu m'au îngăduit încă a merge în Moldova, deși această Iul. 16 (28) călătorie e de o necesitate urgentă.

Regret că tu n'ai putut lua parte la bătălii! Din nenorocire, n'am decât foarte puține amănunte asupra teatrului de războiu; am stat cincisprezece zile fără un ziar prusian.

Mai mulți buni cunoscuți nu mai sunt; dar n'am primit lista morților din fostul meu regiment, și despre acel al lui Fritz n'am aflat absolut nimic. Dacă acum se încheie pacea, Fritz ar putea veni aici, ceea ce m'ar bucura mult.

Dacă scrii Regelui, exprimă-i bucuria și felicitările mele pentru mărețele victorii ale armatei sale; știu bine că locul meu este acum aici: dar ca fost membru al armatei prusiene, e pentru mine un sentiment dureros de a nu fi putut lua parte la aceste succese războinice. La plecarea mea din Düsseldorf, nu gândeam că războiul ar fi inevitabil.

Ioan Strat e numit Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice. » 19 (31)

A. S. S. *Principele* primește pe generalul ungar Eber, venit în România cu aceleași » 21 (2)
planuri ca și generalul Türr.

Convocarea Societății literare române se amână pentru anul 1867. » 22 (3)

A. S. S. *Principele* se duce la Plocești, la Sinaia și la salinele dela Telega și Slănic. » 24 (5)

Principele Anton de Hohenzollern moare la Königshof, în Bohemia, în urma rănilor primite în bătălia dela Königgrätz.

Cu ocaziunea morții Principelui Anton de Hohenzollern, fratele A. S. S. *Domnitorului României*, membrii consiliului comunal din București au hotărît să poarte doliu în curs de o săptămână. Acest exemplu a fost îndată imitat de toți impiegații comunei, precum și de un mare număr de cetățeni. Cu această ocaziune, D. Brătianu, primarul Bucureștilor, adresează populațiunii următoarea proclamațiune:

Bucureșteni,

Ori de câte ori v'am adresat cuvântul, totdeauna v'am vorbit de viață, căci dela 11 Fevruarie fiecare manifestare a noastră a fost o zămislire nouă pentru România, a fost o nouă înviere a drepturilor noastre. Astăzi, din nenorocire, am să vă vorbesc de moarte, concetățeni; astăzi viu să provoc nu strigăte de bucurie, ci lacrimi de durere.

Dară să plângem, să plângem cu toții, frații mei; să plângem, însă să nu ne plângem, căci Dumnezeuul părinților noștri prin moarte chiar întărește patria noastră, prin moarte chiar înalță credința noastră și a omenirii întregi în marile destinate ale Principelui ieșit din seminția eroilor, în marile destinate ale Suvera-

1866

Iul. 24 (5) nului nostru; căci cei cari au eroi de plâns și-i plâng, printr'ale lor lacrimi primesc sfințenia, altoiul eroismului; și eroul pe care noi plângem astăzi este al nostru, este Principe al familiei domnitoare în România, este Anton de Hohenzollern, fratele prea iubitului nostru Ales.

Marele doliu al familiei Regale de Hohenzollern învăluie astăzi toate inimile române. Ca dânsa îl vom purta cu durere, dar și cu mândrie; căci Anton de Hohenzollern, a cărui viață nu s'a stins, ci s'a revărsat asupra patriei Sale, după ce a luptat cu cei vii, a luptat cu moartea, și n'a închis ochii decât când a văzut pe inamic îngenunchiat înaintea picioarelor Sale străbătute de gloanțe, când S'a încredințat că unitatea germană avea să se facă, s'a făcut.

Glorie eternă eroului dela Königgrätz!

» 28 (9) Se promulgă legea electorală.

» 30 (11) Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Simpatia pentru pierderea ce a lovit Casa princiară este generală în țară. Se admiră curajul Principelui mort și se revărsă această admirațiune asupra Principelui Carol și asupra întregii sale familii. Succesele surprinzătoare ale armatei prusiene au fost de o importanță capitală pentru situațiunea Principelui; ele au urcat considerabil vaza sa în ochii Românilor. Ele au avut de asemenea efect și asupra relațiunilor cu Austria, și poate încă mai mult asupra acelorora cu Turcia, măcar că aceasta rezistă mereu, așa încât negocierile n'au înaintat de loc în acest din urmă timp. Și cu toate acestea, ar fi foarte de dorit ca Principele să fie recunoscut cât mai curând posibil, căci chiar dacă starea actuală nu prezintă pericol, totuș ea e considerată de mulți ca tot nefiind cu desăvârșire sigură și stabilă. De altfel, lucrul merge bine cu Ministerul actual, și dacă Constituția are destule defecte, nu trebuie uitat că era important înainte de toate a avea o Constituție, ori care ar fi fost, și că chiar viitoarea Cameră va găsi fără îndoială cu cale să-i aducă multe modificări. Pentru țară, este incontestabil că un regim absolut ar fi cel mai bun și cel mai potrivit; dar un astfel de regim nu mai e cu putință. Principele simte, în general, că timpurile cele mai grele au trecut; acum pot să mărturisesc deabinele că am avut în această perioadă zile penibile și nopți albe. Mulțumită lui Dumnezeu, Principele e tot sănătos, se devotază fără răgaz muncii și s'așteaptă acuma, cu drept cuvânt, la un frumos și generos viitor.

Cât trebuie să fie de binevenită pentru părinții, cari au pierdut un fiu prea iubit, știrea mângâitoare că pot să privească în pace și cu mulțumire soarta celuilalt!

Aug. 2 (14) Negocierile pentru recunoașterea *Principelui Carol* nu înaintază.

Principele allă din Paris că graba cu care Camera a votat Constituțiunea a fost luată în nume de rău de Sublima Poartă; oamenii de Stat turci nu voesc să admită că cestiunea Constituțiunii nu are nici un raport cu aceea a recunoașterii *Principelui*. Afară de aceasta, Aali Pașa trebuie să fi declarat că scrisoarea *Principelui Carol* către Suveran, trimisă

la 20 Maiu dela Turnu-Severin, pareă scrisă de Suveran la Suveran și că nu eră posibil de Aug. 2 (14) discutat cestiunea eredității Tronului în Casa *Principelui*, pentrucă articolul din contra-proiectul român, relativ la acest punct, cuprinde dejă, în germene, ideea de independență și *pe aceea de Rege*.

Dimitrie Brătianu e trimis la Paris, ca să stărue pe lângă Împărat pentru recunoașterea *Principelui* și pentru obținerea de condițiuni mai favorabile.

Principele Carol scrie o scrisoare autografă Împăratului Napoleon, pentru a-l ruga să » 5 (17) sprijinească un împrumut român la bursa din Paris, și îi expune situațiunea grea în care se găsește țara Sa :

Primind Tronul României, știam că datoriile ce-mi erau impuse erau imense; cu toate acestea, dificultățile de învins sunt mai mari încă de cât credeam.

Dezordinea cea mai complectă în finanțe, cum și în toate ramurile administrațiunii, fac să se nască dificultăți în contra cărora eu lupt în fiecare zi și cari fac sarcina mea așa de penibilă....

O putere mai mare decât cea a omului, puterea divină, ne trimite nouă încercări. Țara întreagă, mai ales Moldova, este amenințată de foamete.... Singurul mijloc de a veni în ajutorul populațiunilor, este facerea unui împrumut.

Sire, încrezător în simțimintele afectuoase ale Maiestății Voastre, vin să-I cer concursul voinței Sale atotputernice, căci ceea ce m'a susținut în mijlocul dificultăților, ce am avut de combătut, este convingerea despre statornica bunăvoință a M. V. pentru România și, îndrăznesc să zic, pentru persoana mea.

Susținut de acest simțimânt, aş fi aşteptat în liniște recunoașterea formală a cârmuirii mele de către Înaltele Puteri garante, dacă foamea ce ne amenință nu m'ar forța să fac să înceteze deodată această stare de nesiguranță.... Până acum, această recunoaștere a fost întârziată numai și numai prin reaua voință a Sublimei Porți; condițiunile ce pretindea să-mi impună, nu puteau fi acceptate; am făcut Turciei toate concesiunile pe cari pozițiunea mea de Principe al României și demnitatea mea de Principe de Hohenzollern îmi îngăduiau a face.... Sunt gata să merg la Constantinopole, ca să recunosc prin prezența mea suzeranitatea Sultanului; dar nu pot întreprinde această călătorie decât după ce voi fi fost mai întâiu recunoscut ca Principe ereditar al României,

1866

Aug. 5 (17)

Principele roagă apoi pe Împărat a-L sprijini la Constantinopole, și termină astfel:

Fericirea poporului român a devenit scopul vieții mele ; pentru îndeplinirea misiunii mele mi-am închinat toate zilele, toate aspirațiile mele.

» 6 (18)

Colonelul Haralamb e numit Ministru de Războiu.

Scrisoarea *A. S. S. Domnitorului* către C. A. Rosetti:

Domnule Rosetti,

Am cetit cu multă atențiune referatul, ce ați binevoit a-Mi supune în ultimele zile ale administrațiunii Domniei voastre la Ministerul de Culte și Instrucțiune publică, relativ la cea mai bună întrebuințare ce s'ar putea face cu suma de 12.000 galbeni ce am consacrat pentru o fundațiune utilă țerii și în acelaș timp comemorativă zilei în care am pus pentru prima oară piciorul pe pământul noiei Mele patrii.

Apreciațiunile generoase și frumoasele cuvinte ce-Mi adresați, în privința suirii Mele pe Tronul României, precum și ideile salutare ce emiteți în privința unei direcțiuni mai bune ce ar trebui să se dea în viitor unei părți a Instrucțiunii publice în România, Mi-au făcut cea mai profundă impresiune.

Mă grăbesc a profita de această ocaziune spre a vă mulțumi din toată inima.

Pentru cât privește executarea proiectului, conținut în referatul Domniei voastre, am crezut necesar de a supune prealabilmente această importantă lucrare unei comisiuni speciale, care va avea de scop a o studia din punctul vedere al utilității sale pentru țară și a face în acelaș timp ori ce propunere nouă, pe care ar judecă-o mai proprie pentru realizarea ideii Mele.

Spre acest finit am însărcinat pe Domnul Ministru de Culte și Instrucțiune publică a-Mi prezenta câteva persoane pe cari le-ar crede Domnia sa apte a îndeplini această misiune.

Mulțumindu-vă mai dinainte pentru sprijinul sincer și puternic ce sunt sigur a găsi în Domnia voastră, ori de câte ori va fi vorba de a contribui la desvoltarea culturii Românilor, vă rog să primiți expresiunea stimei și a afecțiunii ce vă port.

Carol.

Data la Cotroceni, 6/18 August, 1866.

Sublima Poartă, care în acest interval a declarat că se învoește cu proiectul român asupra Aug. 7 (19) mai multor puncte (Principe străin, ereditatea Tronului în descendența Principelui, armata permanentă cu efectivul cerut), insistă ca și România să se arăte gata la concesiuni. Cât despre desemnarea Principatelor ca *parte integrantă* a Turciei, Poarta a declarat că nu va renunța în nici un chip, și numește «formalism» obiecțiunile guvernului princiar.

Plecarea A. S. S. *Principelui*, dela Cotroceni, la 11 ore dimineața, însoțit de adju- » 9 (21) tanții Săi și de P. Mavrogheni, Ministrul de Finanțe, și de Generalul Ghica.

Prima zi: sosirea prin Ploești la Buzău, unde A. S. S. *Principele* e găzduit la Episcopie. Te-Deum și prânz de 40 oaspeți.

A. S. S. *Domnitorul* adresează Ministrului de Finanțe, P. Mavrogheni, următoarea » 10 (22) scrisoare:

Domnule Ministru,

Având în vedere situațiunea gravă a finanțelor, în care ne aflăm momentan, și considerând reaua recoltă de care este amenințată țara, și mai cu samă partea de dincolo de Milcov, renunț din nou la suma de 12.000 galbeni din lista civilă, care va rămâne în dispozițiunea Statului.

Fac cu plăcere acest mic sacrificiu, sperând că prin această măsură voi putea ușura oarecum marea mizerie. Sunt convins că toți acei, cărora le iartă mijloacele de a veni în acest moment critic în ajutorul Statului, vor face cu plăcere un sacrificiu spre a îndulci suferințele.

Dumnezeu trimite oamenilor cercări, spre a le procura ocaziunea de a face dovadă de puterea lor morală și de generozitatea lor, și dacă toți în unanimitate, fiecare în proporția mijloacelor sale, vor veni în ajutorul suferințelor, atunci fără îndoială vom birui cu înlesnire anevoințele și vom putea trece prin aceste momente grele de nenorocire.

Primiți, Domnule Ministru, asigurarea înaltei Mele considerațiuni de bunăvoință.

Al Domniei voastre,
Carol.

Consilierii Baron de Werner și Baron de Meyenfisch se întorc la Düsseldorf.

A. S. S. *Principele*, după ce vizitează la Buzău spitalul, școlile, închisoarea, pleacă la Râmnicul-Sarat. La trecerea Milcovului, hotarul care odinioară despărția cele două Principate, e înălțat un arc de triumf cu inscripțiunea: «Trăescă *Principele Carol*, Suveranul României una și nedespărțită!». Oprește la Focșani, deși aci e holeră; apoi trecerea la Mărășești și sosirea la Adj. A. S. S. *Principele* e găzduit la A. Balș, cumnatul Ministrului Sturdza.

1866

Aug. 11 (23)

Se încheie la Praga tractatul de pace între Austria și Prusia.

Plecarea *A. S. S. Principelui* la Căiuți; recepțiune la Răducanu Rosetti, cumnatul Generalului Ghița.

Dela comuna Ocna s'a primit alăturata depeșă către *A. S. S. Principele*:

Toată populațiunea acestei comune și a multor dimprejur a fost în picioare, așteptând cu mare bucurie și entuziasm sosirea Măriei Voastre. Vestea întoarcerii din cauza ploilor mult ne-a mâhnit. Consolându-ne cu speranța că vom avea la altă ocazie norocirea a Vă vedea în mijlocul nostru, dorim călătorie bună Măriei Voastre.

Dumnezeu să Vă poarte cu bine și să Vă ajute a face România fericită!

Primarul comunei Ocna, Dimonisie.

- » 12 (24) Plecare din Căiuți spre Ocna, prin Onești. La Ocna, *A. S. S. Principele* e găzduit la Costache Negri. Vizită la saline, excursiune la băile dela Slănic.
- » 13 (25) Plecare din Ocna la 6 ore dimineața spre Bacău. La Roman, Te-Deum și prânz.
- » 14 (26) Plecare din Roman spre Dulcești (dejun la d-na Sturdza născută Hurmuzachi), Bozieni, Piatra-Neamțu (recepțiunea autorităților). Vizită la mănăstirea Varatec, unde *A. S. S. Principele* locuște în casa surorii lui Costache Negri.
- » 15 (27) Plecare spre Fălticeni; vizită la mănăstirile Agapia și Neamțu. La Neamțu o vizită la spital, unde sunt mai mulți holerici. Seara, sosire la Fălticeni; iluminăție.
- » 16 (28) Plecare spre Svorîște; primire la principele Moruzi; sosire la Botoșani.
- » 17 (29) La 10 ore dimineața plecare spre Iași prin Hârlău, Târgu-Frumos, Podu-Iloaei; sosirea la Iași la cinci ore seara. Primire la barieră de primarul Gusti, la Mitropolie de Mitropolitul Calinic Miculescu cu tot clerul. *A. S. S. Principele* e găzduit la Ministrul P. Mavrogheni.

Deputațiunea orașului Iași, întâmpinând pe *A. S. S. Domnitorul* la Lețcani, adresează *Alteței Sale Serenisime* următoarea cuvântare:

Măria Ta,

Aleși de către consiliul comunal din Iași, ca să venim înaintea Înălțimii Voastre Serenisime, ne simțim fericiți și mândri că suntem cei dintâi a Vă saluta și a Vă oferi omagiul devotamentului nostru și a Vă exprima veselia și consolația de care suntem pătrunși într'această zi solemnă.

Orașul Iași, Prea Înălțate Doamne, precum și Moldova întreagă, pot pretinde, cu un orgoliu just, gloria de a fi luat inițiativa dorințelor, a căror strălucită și desăvârșită realizare se dovedește îndestul prin prezența Înălțimii Voastre între noi. Sosirea Măriei Tale aici este răsplătirea sacrificiilor pe cari această parte a României nu s'a sfiit a și le impune pentru binele comun al patriei;

ea ne garantează că aceste sacrificii n'au rămas fără fruct, și că, dacă am avut Aug. 17 (29) a îndura oarecari suferințe, solitudinea însă de care Înălțimea Voastră V'ați îndurat a ne da deja probe, va ști să le îndulcească și să le facă a încetă.

Primiți, Prea Înălțate Doamne, împreună cu urările noastre de bună so-
sire, și rugăciunile ce facem din adâncul inimii noastre pentru prosperitatea
Augustei Voastre persoane și a Dinastiei Voastre, ale cărei destinuri sunt de
acum nedeslipit unite cu acele ale țerii Voastre. Să trăească Carol I! Să tră-
ească România!

Alteța Sa Serenissimă adresează cetățenilor ieșeni următoarele cuvinte:

Domnilor,

Dela sosirea Mea în România, aveam cea mai vie dorință a veni la
Iași, a vizita această frumoasă parte a noiei Mele patrii.

Evenimentele politice cari s'au succedat și grelele preocupațiuni ale
afacerilor generale ale țerii M'au împiedicat până acum de a veni în
mijlocul D-voastre. Astăzi această dorință a inimii Mele s'a îndeplinit.
Mi-ați făcut o recepțiune de care vă voi păstra cea mai plăcută adu-
cere aminte.

Vă mulțumesc, Domnilor, cu sinceritate.

Am văzut și am trecut în aceste din urmă zile una din părțile cele
mai frumoase ale țerii Mele, care a fost încercată de doi ani de atâtea
nenorociri, pe cari nu este dat puterii omenești a le înlătura; ea nu
poate decât numai a le alina. Să implorăm dela Dumnezeu mila Sa,
pentruca să se îndure a ocroti patria noastră și poporul nostru în
aceste grele momente, și tot El să depărteze nenorocirile epidemiei care
o bântue încă, precum și amenințările unei recolte neîndestulătoare.

Guvernul Meu va face tot ce este prin putință pentru a ușura aceste
suferințe; însă pentru aceasta concursul tuturor cetățenilor este indis-
pensabil.

Cu plăcere am văzut că caritatea obștească a ușurat multe din
aceste calamități.

Cestiunea finanțiară este aceea care absoarbe în acest moment toate
preocupațiunile guvernului Meu.

Situațiunea care vă este cunoscută se află mai îngreuiată prin foa-
metea ce ne amenință. Guvernul Meu s'a grăbit, mai înainte de toate,
a ușura sarcinile tezaurului prin economie; reducerile însemnate, cari
s'au făcut asupra cheltuielilor acestor cinci luni din urmă, sunt cea mai

1866

Aug. 17 (29) vie dovadă, precum și nestrămutata hotărîre de a așeză echilibrul în finanțele noastre și de a înlătură prin toate mijloacele nouă impozite asupra contribuabililor.

Prin economie și bună chibzuire, sper că finanțele noastre vor fi peste puțin regulate.

Organizațiunea justiției și a administrațiunii este, o știu, imperios reclamată; voiui aveă asupra ei o mare îngrijire; voiui căută a ajunge asemenea la descentralizațiunea și la desvoltarea graduală a instrucțiunii publice și a căilor de comunicațiune.

În ceea ce privește orașul Iași, care a fost unul din centrele principale ale marilor și frumoaselor idei naționale și care a sacrificat tot, pentru a da națiunii române cea mai mare putere, Unirea, Eu îl consider ca a doua capitală a României și sunt decis a rezidă în el regulat, dacă voiui putea, o parte a anului, îndată ce cestiunile generale de organizațiune interioară Mi-ar permite. Strămutarea școalei militare aici, deși de un folos secundar, este totuș o dovadă despre sincera îngrijire a guvernului Meu, și dacă permutarea Curții de Casațiune n'a putut încă să se îndeplinească, sper totuș că viitoarea Reprezențațiune națională va țineă samă de dorințele D-voastre.

Provedința, care pururea a ocrotit scumpa noastră patrie, ne va ocroti cu atât mai mult astăzi. Să avem credință în ea, să ne întărim prin concordie, și România va ieși biruitoare din această din urmă încercare.

Sosind în noua Mea patrie, am declarat că voiui împărți cu D-voastre atât soarta cea bună cât și cea rea; astăzi este rîndul Meu de a o dovedi. Puneți toată confiența voastră în Dumnezeu și încredeți-vă în Mine la ori ce împrejurare.

În fine, pe lângă norocirea ce simț de a Mă află în mijlocul D-voastre, este și aceea de a vă cunoaște mai de aproape. Fiți, vă rog, interpretul simțimintelor și dorințelor Mele de a vedea înflorind în particular orașul Iași, care M'a primit cu atîta căldură.

- » 18 (30) Vizită la biserica Trei-Erarhi, la spitalul Sf. Spiridon; recepțiunea autorităților.
- » 19 (31) Escursiuni la mănăstirile din împrejurimile Iașului.
- » 21 (2) Vizită pe la biserici. Liturghie la biserica catolică. Seara, banchet la teatru, unde se prezintă *A. S. S. Principelui Carol* poetul Alecsandri.

A. S. S. *Domnitorul* ridică la banchetul din sala teatrului din Iași următorul toast: Aug. 21 (2)

Domnilor,

Este pentru Mine o serbare de a vă vedeă pe toți adunați astăzi în jurul Meu. Intrarea și șederea Mea în Iași va lua loc între cele mai plăcute aduceri aminte.

Cu cea mai vie părere de rău Mă voi depărtă de D-voastre și de acest oraș, care Mi-a arătat într'un chip atât de strălucit afecțiunea și devotamentul său. Fiți convinși, Domnilor, că voi purtă în totdeauna cel mai mare interes pentru Iași, care a arătat atâta abnegațiune. Făcând dar urările cele mai sincere pentru prosperitatea celei de a doua capitale a României și a doua reședință a Noastră, închin acest pahar în sănătatea locuitorilor din Iași.

Primarul Iașului, D. Gusti, răspunde:

Domnul Românilor, la masa ce ne dă, ridică un toast întru prosperitatea Iașilor.

Ei bine, Domnilor, municipiul Iașilor, această sentinelă română pusă la porțile Orientului, a suferit mult. Să aruncăm însă vâlul asupra trecutului și la cuvintele mângâitoare și grațioase ale Domnitorului să răspundem: Să bem cupa bucuriei în fericirea țerii, a M. S. Carol I și a strălucitei Sale familii.

Vizită la biserica protestantă. Banchet la Mitropolitul.

» 22 (3)

Telegrama Împăratului Napoleon către *Principele Carol*:

Am primit scrisoarea Alteței Voastre din 19 August. Nici un împrumut nu poate fi cotate la bursa din Paris până ce guvernul Vostru nu va fi recunoscut, și această recunoaștere nu se poate face decât după deciziunea Porții. Interesul Alteței Voastre este dar a merge la Constantinopole cât mai curând, având însă mai dinainte promisiunea de a primi acolo investitura. Credeți în simțimintele mele de amicitie.

A. S. S. *Domnitorul* adresează Ieșenilor următoarea proclamațiune:

» 23 (4)

Cetățeni ieșeni!

Adânc pătruns de primirea voastră entuziastă, Eu vin a vă reînnoi încredințarea că simțimintele voastre cele afectuoase au străbătut puternic în inima Mea și nu se vor șterge nici odată din amintirea Mea.

Realizarea promisiunilor ce Eu v'am făcut va fi una din cele mai stăruitoare ale Mele ocupațiuni.

1866

Aug. 23 (4) Să sperăm că la viitoarea Mea călătorie, când Eu voi putea şede mai îndelung timp între voi, parte mare din suferinţele voastre vor fi uşurate şi că cu ajutorul celui A Tot Putinte şi prin stăruinţe comune, noi vom putea face a reînvia în curând antica prosperitate a patriei noastre. Descentralizarea administrativă va satisface a doua Mea capitală, şi contopirea intereselor materiale va cimentă marele act al Unirii politice cu generoasele voastre dorinţe.

Dat în a doua a Mea reşedinţă, Iaşi, în 23 August 1866.

Carol.

» 24 (5) A. S. S. *Domnitorul* pornind din Iaşi, adresează primarului următoarea scrisoare :

Domnule Primar,

Fiindcă nu putui avea mulţumirea a ajuta pe toţi cei nevoiaşi, cari au venit la Mine cerând milă, vă depun pe lângă aceasta suma de 300 galbeni, pe care veţi binevoi a o împărţi la cei mai sărmani dintre Ieşeni.

Credeţi, Domnule Primar, în simţimintele Mele binevoitoare.

Iaşi, 24 August 1866.

Al vostru

Carol.

» 25 (6) Înmormântarea lui Anastasie Panu.

» 26 (7) În călătoria Sa, care a durat 17 zile, *Principele Carol* a vizitat unsprezece din patrusprezece judeţe ale Moldovei. A parcurs cam 1500 de kilometri în trăsură, şi a întrebuinţat pentru aceasta aproape 3000 de cai de poştă, căci trebuiau în mijlociu câte 40 de cai pentru fiecare din cele 75 de poşte străbătute. Călătoria a avut cel mai bun succes, în acest sens, că a contribuit a fortifica Unirea şi a slăbi considerabil comploturile. *Principele Carol* a dezarmat un mare număr de separatişti, prin amabilitatea Sa personală, şi astfel a tăiat scurt propaganda atâţată din afară în contra *Principelui* străin nou ales.

» 27 (8) A. S. S. *Principele* primeşte pe Consulii Franciei şi Angliei.

» 29 (10) D. Brătianu se întoarce dela Paris; Împăratul Napoleon l-a primit în chipul cel mai binevoitor; i-a promis din nou să intervină la Constantinopole şi chiar a declarat că Turcia trebuie să recunoască pe *Principe fără condiţiuni*. De altminterlea, sfătueşte pe *Principele Carol* să meargă la Constantinopole, unde ar izbuti personal să aplaneze toate dificultăţile.

Sept. 1 (13) Miniştrii Gheorghe Ştirbei şi Dimitrie A. Sturdza sunt trinişi la Constantinopole, în misiune estraordinară, pentru a urmă negocierile în privinţa recunoaşterii *Principelui Carol* de către Poartă.

Principele Carol-Anton de Hohenzollern scrie *Principelui Carol*, după ce a Sept. 2 (14) vorbit cu d-nii de Mayenfisch și de Werner, întorși din România:

Setea mea de știri a fost satisfăcută în multe privințe; dar ea este până într'atâta inspirată de simțiminte de dragoste părintească, încât aş vrea să știu tot, până în cele mai mici amănunte. Tabloul ce mi-a făcut Werner despre situațiunea generală este foarte serios, dar lasă loc speranței. Cu un studiu conștiincios, cu o voință aspră, cu o activitate chibzuită, se pot aplană multe lucruri. Nu trebuie uitat nici odată că lucrezi în vederea viitorului, ori cât de grea ar fi situațiunea prezentă.

Orizontul politic e foarte turbure. Războiul cu Francia este inevitabil, de și nu încă în acest an. Excitățile presei franceze sunt peste măsură, și Împăratul, care în el însuș iubește pacea, va trebui fără îndoială să cedeze presiunii opiniunii.

Fostul Domn al Țerii-Românești, Barbu Știrbei, sosește din Paris la București, pentru a prezintă omagiile sale *Principelui Carol*. Încă mai dinainte îi adresase o scrisoare de felicitări, precum și alți doi foști Domni, Bibescu și M. Sturdza, stabiliți la Paris.

A. S. S. *Domnitorul* adresează mamei lui Anastasie Panu următoarea scrisoare : » 5 (17)

Doamnă,

Moartea domnului Panu n'a fost numai pentru Domnia ta o pierdere amară, ea este un doliu pentru țara întreagă. Victimă a generoasei sale ardori și a devotamentului său fără margini pentru cauza națională, fiul D-tale binemeritase de a vedeà ordinea și pacea stabilindu-se în România într'un mod durabil. Dacă nu i-a fost dat a asistă la întreaga deplinire a operei la care se consacrare, dacă o moarte nefericită l-a răpit departe de pământul natal, va fi cel puțin o consolățiune pentru ai săi, de a culege omagiile ce se aduc memoriei domnului Panu și unanima mărturie a stimei publice. Poți fi mândră, Doamnă, că ai avut un asemenea fiu, care a arătat un așa de nobil caracter, o așa de complectă neinteresare și al cărui nume este demn de a figură pe cele mai frumoase pagini ale istoriei noastre.

Țin a Mă asocia cu simțimântul general și voi u a te asigura, Doamnă, că dacă domnul Panu nu mai este, familia sa poate de acum înainte comptă pe interesul Meu. Va fi totdeauna pentru Mine o vie satisfacere a-Mi aduce aminte de virtuțile fiului D-tale și voi u fi fericit a da familiei sale dovezi de stima și simpatia Mea.

Carol.

La Palatul Cotroceni, 5 Septemvrie 1866.

1866

Sept. 8 (20) Excursiunea *Principelui Carol* la Ghergani, proprietatea Ministrului președinte Ion Ghica.

» 9 (21) Rapoarte mai favorabile dela D. A. Sturdza din Constantinopole sosesc la București; negocierile în privința recunoașterii *Principelui* par aproape de a izbuti, deoarece Reprezentanții marilor Puteri împing lucrul către soluțiunea cestiunii române și pentru că Turcia are actualmente destul de lucru cu ceilalți supuși creștini. Pretutindeni delegații români găsesc sprijin. Generalul Ignatiev, Ambasadorul rus, crede că Poarta trebuie să satisfacă toate dorințele Principatelor Dunărene și să renunțe la șicanele sale copilărești și de nimicuri, deoarece are să fie ocupată de afacerile din Creta. Rusia a dat ajutor Românilor, în mod mai sincer, cu mai multă seriozitate și succes ca altă Putere, care în fond n'a făcut decât sgomot mare și a apărut niște proiecte inadmisibile.

Marchizul de Moustier a propus, în locul unei Convențiuni pe paragrafe, forma epistolară: Marele Vizir ar adresa *Principelui* domnitor al României o scrisoare, în care ar fi enumerate condițiunile Turciei; apoi *Principele* ar face în răspunsul Său o parafrază a acelor condițiuni și astfel le-ar recunoaște într-o câtva. Această formă prezintă marele avantaj, observă Ambasadorul francez, că fiecare dintre părți va putea să se explice asupra modului său de a vedea. E natural ca negociațiunile nouă să înceapă pentru textul acestor scrisori.

Aali Pașa pare a deveni mai împăciuitor. E adevărat că dregătorii turci sunt protivnici planului *Principelui Carol* de a merge eventual să facă o vizită privată la Constantinopole, înainte de a fi fost recunoscut; dar Marchizul de Moustier aprobă intențiunea *Principelui*; dânsul e de părere că în ori ce caz *Principele* n'ar trebui să aștepte la București reamiterea firmanului, ci că ar trebui să primească brevetul de investitură personal din mâinile Sultanului; totuși el sfătuiește a ține deocamdată acest proiect secret față de Turcia.

» 10 (22) Se ivesc mișcări revoluționare în Creta.

» 11 (23) Publicistul Ubicini sosește la București. El e primit de A. S. S. *Principele*.

A. S. S. *Principele* asistă la o serbare în parcul dela Măgurele, proprietatea familiei Otteteleşanu, șapte kilometri dela București.

» 12 (24) Știri din Constantinopole anunță că afacerile se complică din nou; nu numai Aali Pașa, dar și Marchizul de Moustier face dificultăți în privința dreptului ce reclamă România de a putea încheia în particular tractate cu Puterile străine.

» 21 (3) Serbia cere ca Turcia să evacueze toate fortărețele sârbești.

» 25 (7) Împăratul Napoleon sfătuiește pe *Principele Carol*, prin Consulul general al Franciei din București, să Se învoească acum cu condițiunile Porții.

» 26 (8) *Principele Carol* aduce la cunoștința Împăratului Napoleon, prin intermediul Consulului general al Franciei, că expresiunea umilitoare *parte integrantă* n'ar putea fi admisă decât cu adaosul: *în limitele fixate de Capitulațiuni și de Tractatul din Paris*. În caz când Sublima Poartă nu s'ar învoi cu acest adaos, El S'ar vedea obligat a apela la votul națiunii, căci, prin acceptarea terminilor *parte integrantă a Imperiului meu*, pozițiunea Sa față de propria Sa țară ar deveni mai dificilă decât chiar prin refuzul de a fi recunoscut.

» 28 (10) Scrisoarea *Principelui Carol* către Principele Moștenitor al Prusiei:

Cât m'am gândit și eu adeseaori la tine, n'am trebuință să te asigur; dar astăzi simțesc nevoia a-ți spune că deși depărtat sunt tot-

deauna lângă tine; de aceea te rog din toată inima să primești cele mai bune ale mele urări pentru ziua ta de naștere. Ce an bogat și plin de evenimente ai în urmă-ți! Bucurie mândră și puternică, durere profundă, alăturându-se una lângă alta ele caracterizează acest an, care va rămâne unul din cei mai importanți ai vieții tale.

Îmi este penibil în această zi de sărbătoare, care nu trebuie să fie decât o zi de bucurie și veselie, să ating coarde cu sunete triste; dar nu mă pot abține de a mă gândi la fiul tău Sigismund; nu pot uita ziua în care am avut fericirea a fi alături de tine ca naș al său. Din adâncul inimii mele iau parte la pierderea ce ai încercat, cu atât mai mult că eu am trebuit să mă obicinuesc din nou cu durerile: tu ai pierdut în fiul tău un mugure nedeschis încă, eu în fratele meu o floare în cea mai complectă splendoare; astfel, amândoi am dus la groapă speranțe bogate. Dar nouă speranțe și nouă bucurii renasc fără încetare, și tocmai aci e farmecul prin care viața ne leagă de dânsa și de datoriile noastre față de ea; și asemenea bucurii anul acesta a răspândit asupra-ți cu îmbelșugare. Tu ai avut însemnata fericire a hotărî soarta bătăliei dela Königgrätz și prin ea a acestui întreg războiu glorios; tu ți-ai condus armata, cu ochiu sigur, din victorie în victorie, în plină conștiință a forței și a științei tale. Astfel, te-am văzut înaintând până la porțile Vienei și te-am urmărit zi cu zi în mersul tău victorios. Pot să-ți mărturisesc ție, că la început impresiunile mele erau împărțite între bucurie și durere, nu mă puteam obicinui cu idea că-mi eră interzis a lua parte la pericolele și la victoriile armatei căreia aparținusem până atunci. Dar fiecăruia e dat să-și îplinească datoria la postul ce ocupă în viață, și această regulă de purtare m'a întărit; ea singură m'a făcut să recunosc că durerea mea eră neîndreptățită, și astfel mi-a rămas la sfârșit numai bucuria pură și senină, ce mi-au procurat mărețele succese ale armatei noastre. Zilele de bătălie au trecut acum; dacă e pentru multă vreme, aceasta rămâne în tainele viitorului.

Deocamdată lucrările păcii își reclamă drepturile lor, și o veselă activitate te așteaptă, căci acum știi mai bine decât ori când pentru ce și în ce scop muncești. Prusia e mai puternică și mai mare ca totdeauna: ea atrage mirarea și admirațiunea lumii întregi, prin întinderea puterii sale, și lumea a recunoscut în sfârșit că Prusia este o adevărată mare Putere. Dacă la rândul meu trag speranțe nouă pentru

1866

Sept. 28 (10) mine și pentru sarcina mea, din acest nou avânt al patriei noastre, îndrăznesc să-mi deschid inima cu totul față de tine. Prusia are de împlinit în Orient o mare misiune. Rusia, Francia, Anglia nu trebuie să mai hotărască, numai ele singure, cum a fost până acum, destinele acestei părți a globului... Aș vrea să vorbesc cu tine încă despre multe lucruri în privința situațiunii mele, a sarcinii mele, să aud aprecierea și părerea ta; dar acestea sunt lucruri ce nu îndrăznește cineva să le încredințeze hârtiei care e transmisă prin poștă. Peste câteva săptămâni voi avea poate ocaziunea a-ți trimite prin viu graiu comunicațiuni amănunțite, printr'o mijlocire sigură. Aștept în puține zile recunoașterea formală de către Poartă a suirii mele pe Tron; voi merge apoi la Constantinopole, pentru a face Sultanului o vizită de politeță. Negocierile cu Poarta au format până la încheierea lor o serie de lupte aspre, deoarece am trebuit să resping, ferm și statornic, toate condițiunile pretențioase ce ea îmi pusese dintâiu.

Actualmente n'am recunoscut decât suzeranitatea Porții, bazată pe tractatele seculare și garantată de marile Puteri; cât pentru rest, mi-am rezervat cea mai întreagă autonomie, așa că suzeranitatea rămâne o formă goală fără conținut. Odată cestiunile de politică externă regulate, mă voi putea ocupa cu reconstituirea internă a Statului; și vreau să-mi dau toate ostenețele pentru a procura un viitor prosper acestei frumoase țeri, pe care acum o numesc a mea, și acestor cinci milioane de oameni cari mi-au încredințat bunăstarea lor.

Nu suntem noi toți, fiecare în parte-i, muncitori în sgomotosul meșteșug al țesătoriei din timpurile noastre? Și sarcina vieții mele este acum a colabora din toată puterea mea la haina vie a divinității, la avanpostul culturii apusene, unde soarta m'a așezat.

Oct. 1 (13) Sosit la Târgoviște, A. S. S. *Principele* este informat telegrafic, că Consulul general al Franciei a primit dela Ministrul Afacerilor Străine din Francia știrea că Aali Pașa primește adaosul «*în limitele fixate de Capitulațiuni și de Tractatul din Paris*». A. S. S. *Principele Carol* telegrafiază îndată delegaților Săi la Constantinopole, că este hotărît a Se duce acolo, cât de curând posibil.

Plecarea A. S. *Serenissime* la Curtea de Argeș, prin valea Dâmboviței.

« 2 (14) La întoarcerea dela Curtea de Argeș, A. S. S. *Principele* trece pe la Florica, proprietatea lui Ion Brătianu, pentru a-i face o vizită și a vorbi cu el despre ultimele negocieri din Constantinopole.

» 5 (17) Se fac alegerile pentru primele Adunări constituționale.

Alteță Serenisimă,

Maiestatea Sa Imperială Sultanul, luând cunoștință de Adresa ce a fost votată de Camera reprezentativă a Principatelor-Unite, S'a simțit mișcat de dorința de a da încă odată populațiunilor moldo-valahe o mărturie de înaltă bunăvoință, sigur mai dinainte că ea va fi apreciată în toată valoarea ei și că va continua să strângă din ce în ce mai mult legăturile seculare, prin cari acea importantă parte a Imperiului Său este unită cu Turcia. Luând deci în considerațiune dorințele exprimate de acele populațiuni și voind să facă din ele temelia unei stări de lucruri solidă și trainică, Maiestatea Sa e dispus a conferi Alteței Voastre Serenisime rangul și prerogativele domnești, nu numai cu titlul pe viață, ca în trecut, ci încă cu titlul ereditar în descendența directă a Alteței Voastre.

Maiestatea Sa nu mărginește aci foloasele ce dorește să asigure Principatelor-Unite: ținând socoteală de necesitățile politice și administrative, a căror importanță a binevoit s'o aprecieze, Maiestatea Sa e dispusă a ridica la 30.000 de oameni cifra forței armate, care cifră în orice caz nu va putea fi mărită, sub nici o formă, afară numai dacă va urma o înțelegere prealabilă cu Sublima Poartă. Maiestatea Sa consimte încă și la aceea, ca Principatele-Unite să bată o monedă specială, sub rezerva ca această monedă să poarte semnul particular al guvernului imperial, semn a cărui natură va face obiectul unei înțelegeri speciale.

Este bine înțeles că Sublima Poartă ține foarte mult la mănținerea tratatelor și convențiunilor ce există între ea și Puterile străine, și că aceste tratate și convențiuni vor rămâne, ca și în trecut, obligatoare pentru Principatele-Unite, întru cât nu ar aduce atingere drepturilor lor stabilite și recunoscute prin actele privitoare la Moldo-Valahia. Cu toate acestea, guvernul Maiestății Sale Imperiale Sultanului nu va lipsi de a le consulta asupra dispozițiunilor ori cărui tractat sau convențiune care ar putea atinge legile și regulamentele lor comerciale.

Vor continua a rămâne în afară de aceste restricțiuni înțelegerile de interes local între două administrațiuni limitrofe, cari nu vor avea nici forma unui tractat oficial, nici nu vor fi cu caracter politic.

Principiul că nici un tractat sau convențiune nu se va putea încheia direct de Principatele-Unite cu Puterile străine va fi și el mănținut și respectat. Asemenea e înțeles că Alteța Voastră Serenisimă se va abține de a crea vreun ordin sau decorațiune destinată a fi conferită în numele Principatelor.

Sublima Poartă nu se îndoește că Alteța Voastră Serenisimă va respecta statornic drepturile de suzeranitate ale Sultanului asupra Principatelor-Unite, cari fac parte integrantă din Imperiul otoman, și că va mănține cu grijă legăturile seculare ce le unesc cu Imperiul.

Sublima Poartă este convinsă:

1866

Oct. 7 (19)

1. Că guvernul princiar va consimți să sporească tributul anual, într-o porțiune care va face obiectul unei înțelegeri ulterioare, și nu va permite în nici un chip ca teritoriul Principatelor să serve ca punct de întrunire provocatorilor de turburări de natură a aduce turburarea fie în celelalte părți ale Imperiului Otoman, fie la Puterile mărginașe.

2. Că Alteța Voastră Serenismă va binevoi a se înțelege ulterior cu Sublima Poartă asupra măsurilor practice de luat, pentru a face eficace ajutorul și protecțiunea de care vor avea nevoie acei dintre supușii imperiali, cari vin în Principate pentru afacerile lor de comerț.

Totuș Sublima Poartă ar fi fericită să primească în privința acestora asigurarea directă a Alteței Voastre Serenissime, și îmi place să cred, pe de o parte, că, avizându-mă de primirea prezentei depeși, veți binevoi a mă pune în măsură de a lua ordinele Sultanului pentru darea imediată a Firmănului de investitură, și de altă parte, că Alteța Voastră Serenismă se va grăbi să vină la Constantinopole, pentru a auzi din însăș gura Maiestății Sale Imperiale urările sincere ce face pentru fericirea și prosperitatea populațiunilor moldo-valahe.

» 8 (20)

Scrisoarea *Principelui Carol* către Marele Vizir:

Alteță,

Am primit scrisoarea ce ați binevoit a-Mi adresa și în care-Mi faceți cunoscut simțimintele de înaltă bunăvoință ce însuflețesc pe Maiestatea Sa Imperială Sultanul cu privire la Principatele-Unite.

Îmi anunțați că dorința Sa este a le da o mărturie despre aceasta, acordându-le foloase nouă și luând în considerațiune dorințele populațiunilor române.

Cu o vie satisfacțiune primesc din gura Alteței Voastre aceste asigurări. Simțimintele binevoitoare ale Sultanului vor fi pentru Mine de un puternic ajutor în silințele ce voi face pentru a strânge legăturile seculare ce unesc Principatele-Unite cu Turcia, și recunosc foloasele ce le sunt asigurate de principiul european al integrității Imperiului Otoman, care este de datoria Mea, cum și în interesul Principatelor-Unite, a-l respecta în totdeauna.

După cum Maiestatea Sa Imperială consfințește printr'un Firman de investitură demnitatea princiară în persoana Mea și în descendența Mea în linie directă, Eu din parte-Mi Mă îndatoresc, în numele Meu și în numele urmașilor Mei, a respecta cu scrupulozitate drepturile Sale de suzeranitate asupra Principatelor-Unite, cari fac parte integrantă din

Imperiul Său în limitele fixate de Capitulațiuni și de Tractatul din Pa- Oct. 8 (20)
ris dela 1856.

Cifra de 30.000 oameni, ce Maiestatea Sa binevoiește a indica pentru armata regulată română de toate armele, nu va fi nici odată depășită, afară de cazul unei înțelegeri prealabile cu Sublima Poartă.

Maiestatea Sa Imperială a binevoit a aprecia considerațiunile cari fac necesară creațiunea unei monete speciale pentru Principatele-Unite, sub rezerva că exercitarea acestui drept se va regula ulterior, în amănuntele sale, cu Sublima Poartă.

Nu țin mai puțin ca Sublima Poartă la mănținerea tractatelor și convențiunilor încheiate între Turcia și Puterile străine, și nu pot nesocoti caracterul lor obligatoriu, în tot ceea ce nu aduce atingere drepturilor Principatelor-Unite, drepturi recunoscute și stabilite prin actele privitoare la Principatele-Unite.

Nu voi încheia în numele Principatelor-Unite decât înțelegeri particulare și locale cu Puterile străine. Mă voi feri de a crea vreun ordin sau decorațiune destinată a fi conferită în numele Principatelor-Unite.

Pătruns de necesitatea de a nu neliniști Puterile mărginașe și de a nu crea încurcături Sublimei Porți, Îmi voi da toate silințele ca teritoriul român să nu poată servi ca punct de întrunire provocătorilor de turburări.

Supușii Imperiului, cari ar veni în Principatele-Unite, sunt asigurați a găsi aici siguranță și protecțiune pentru toate interesele lor, și sunt dispus a Mă înțelege ulterior cu Sublima Poartă asupra mijloacelor practice de a face această protecțiune mai eficace, dacă aceasta s'ar părea de trebuință.

Ducându-Mă la Constantinopole pentru a primi Firmanul de investitură, ce Maiestatea Sa Imperială Sultanul binevoiește a-Mi conferi, Mă voi grăbi a-I da direct asigurarea despre toate acestea, și gândesc că va fi ușor de stabilit o înțelegere asupra unei sporiri a tributului, acceptabilă de Camere.

Voiu fi fericit a auzi din gura Maiestății Sale Imperiale urările ce face pentru fericirea și prosperitatea populațiunilor române, și de a-I prezentă pe acele ce și Eu fac, de asemenea, pentru Augusta Sa persoană și pentru prosperitatea Imperiului Său.

1866

Oct. 8 (20)

Scrisoarea *Alteței Sale Serenissime* către Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru de Interne:

După votul Constituțiunii, Adunările au terminat lucrarea lor de reorganizare prin legea electorală, care dă națiunii toate mijloacele legale de a-și rosti dorințele și trebuințele. Privesc ca o datorie a veghiă cu activitate, ca legea electorală să fie executată cu cea mai mare sinceritate, fără o umbră măcar a unei influințe administrative. Toate opiniunile trebuie să se manifesteze cu francheță și lealitate, astfel precum se cuvine unor oameni liberi, pentru ca actele guvernului Meu să fie judecate în Adunările legiuitoare de către adevărații reprezentanți ai țerii. Știu că sunteți condus de aceleași principii ca și Mine; dar cred că e bine, că e indispensabil, ca națiunea să cunoască în această privință simțimintele Mele cele mai intime și să fie convinsă că ascult, că văd și că priveghez. Poporul român trebuie să-și aducă totdeauna aminte, că el este un popor liber și că prin urmare el este răspunzător de actele și destinele sale.

Guvernul Meu va aplica legea în toată rigoarea sa în contra funcționarilor cari s'ar încercă să se amestece în operațiunile electorale și să apese asupra conștiinței cetățenilor.

Convins fiind, că aceste dispozițiuni vă sunt comune cu toți membrii Ministerului și că doriți din tot sufletul progresul libertății și al moralității publice, condițiune indispensabilă a dezvoltării națiunilor, nu-Mi rămâne decât a vă asigura de simțimintele Mele de înaltă considerațiune.

Se regulează definitiv cestiunea recunoașterii *Principelui*, cestiune pentru care au fost luni întregi de lupte și dificultăți. Numai prin concesiuni mutuale scopul dorit a putut fi atins, și dacă n'au putut fi înlăturate mai multe condițiuni aspre, România totuș a câștigat o pozițiune internațională asigurată și a văzut sancționându-se de Poartă și de Puterile garante principiul Dinastiei sale într'o familie princiară străină. Avându-se în vedere acest punct câștigat, tot restul nu e decât cestiune de formă.

Principele primește vestea că Sultanul va trimite la Varna propriul său yacht *Izzedin* cu primul său adiutant general și favorit al său, Djemil Pașa, care va primi pe *Principele Carol* la Rușciuc, de 'ndată ce va pune piciorul pe teritoriul turcesc, atențiune particulară în onoarea *Principelui de Hohenzollern*, căci întru întâmpinarea foștilor Domni nu se trimite decât un funcționar superior.

» 9 (21)

Turcia și Puterile garante, recunoscând faptul îndeplinit al alegerii *A. S. S. Principelui Carol I, Alteța Sa Serenisimă* pleacă la Constantinopole, spre a face vizita Sa oficială Sultanului.

Alteța Sa Serenisimă, înainte de plecarea Sa la Constantinopole, adresează poporului Oct. 9 (21) român următoarea proclamațiune:

Români,

Patriotismul ce ați arătat în toate epocile cele mari ale istoriei voastre v'a păstrat neatinsă sacra moștenire a străbunilor voștri, patria română. Și de astă dată tot acest patriotism v'a dat conștiința despre adevăratele voastre interese și v'a făcut să voiți și să aclamați în unanimitate ereditatea Principilor voștri și forma guvernului constituțional. Printr'aceasta ați împăcat libertatea cu stabilitatea și ați asigurat astfel dezvoltarea repede și necurmată a tuturor puterilor vitale ale țerii. Români, astăzi dorințele voastre s'au împlinit. Alesul vostru a fost înștiințat oficial, că Sublima Poartă îl recunoaște și, fără îndoială, celelalte Puteri vor recunoaște, la rândul lor, opera răbdării și a moderațiunii voastre. Constatăm cu fericire că Sublima Poartă, recunoscând sinceritatea intențiunilor și înțelepciunea faptelor voastre, privește puterea noastră națională și legămintele ce ne alătură de dânsa ca o garanție puternică de ordine și de stabilitate.

Mergând la Constantinopole, dorința Mea este a da prin viu graiu Maiestății Sale Sultanului asigurarea profundului nostru respect pentru tractatele cari regulează relațiunile țerii noastre cu Turcia și a primi dela Maiestatea Sa o nouă dovadă de înalta Sa sollicitudine pentru drepturile și prosperitatea României. Plec cu încredere în viitor, căci știu că urările voastre Mă vor însoți pretutindeni. Din parte-Mi, vă las cugetarea Mea, inima Mea. M'ați aclamat Suveranul vostru și, vocea poporului fiind vocea lui Dumnezeu, am încredere că A Tot Putintele Mă va susține în silințele ce nu voi încetă de a pune împreună cu voi pentru progresul și mărirea patriei noastre.

Carol.

București, 9 Octomvrie, anul 1866.

Dela Cotroceni *A. S. S. Domnitorul* se duce la palat, unde e primit de către întreg Ministerul. La orele 2 Consilii reprezentanți ai Puterilor, cu excepțiunea Consulului general al Rusiei, vin (pentru întâia oară în uniformă oficială) să felicite pe *A. S. S. Domnitorul*, că a fost recunoscut de Sublima Poartă. Decanul, Baronul Eder, fiind bolnav, îl înlocuște Reprezentantul Angliei, Green, care exprimă *Alteței Sale Serenisime* omagiile corpului diplomatic prin următoarele cuvinte:

Alteță,

Mă simț fericit că pot prezintă Alteței Voastre Serenisime, mai înainte de

1866

Oct. 9 (21) de plecarea Sa la Constantinopole, omagiul dorințelor sincere ce formează toți colegii mei aflați aci, pentru prosperitatea Alteței Voastre Serenisime și a României, sub noul regim ce se inaugurează.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Domnilor,

Sunt foarte mișcat de mărturisirea simpatiilor ce-Mi arătați, venind a-Mi oferi felicitările D-voastre înaintea plecării Mele la Constantinopole. Totdeauna am apreciat cu tărie viul și simpaticul interes ce guvernele străine au avut neîntrerupt pentru România și sper că, cu ajutorul lui Dumnezeu și sprijinul Puterilor garante, vom putea în curând da o desvoltare salutară și de progres tuturor intereselor acestei țeri și a-i garantă viitorul său prin principiile de ordine și de stabilitate ce ne silim a inaugura.

Plecarea la Giurgiu la orele 3. În absența *A. S. S. Principelui*, Președintele Consiliului, Ion Ghica, va giră afacerile. *A. S. S. Principele* e întovărășit de o suită numeroasă: Dimitrie Ghica, Dimitrie Brătianu, Generalul Ghica, V. Boerescu, G. Costaforu, ofițeri superiori din toate armele, toți adiotanții, G. Filipescu, numit Mareșal al Curții, adiotantul Principelui Carol-Anton de Hohenzollern, maistrul locuințelor domnești Locquenghien, cei doi secretari ai *A. S. S. Principelui*, unul german, celălalt francez.

» 10 (22) *A. S. S. Principele* e reținut la Giurgiu din cauza timpului rău; vasul ce trebuia să ducă pe *A. S. S.* n'a putut pleca din Constantinopole din cauza unei furtuni. Guvernatorul vilaietului Dunării, Midhat Pașa, delegă pe directorul său al Afacerilor externe, Odian Efendi, pentru a saluta pe *A. S. S.* la Giurgiu. Acela anunță că adiotantul Sultanului, Djemil Pașa, a cărui călătorie a fost întârziată de furtuni pe Marea Neagră, a sosit la Rușciuc pentru a-L întâmpina.

» 11 (23) *A. S. S. Principele* trece Dunărea pe vasul românesc *România* și sosește la Rușciuc, unde e primit de Midhat Pașa, de autorități și de Consuli. Dejun la conac. *A. S. S. Principele* ridică un toast în sănătatea Sultanului, și Midhat Pașa un altul în sănătatea *A. S. S.* Plecarea cu drumul de fier la Varna; dela Rasgrad, 4 kilometri în trăsură. *A. S. S. Principele* e salutat în călătoria Sa de Omer Pașa și de Mehemed Ali Pașa, ofițer german devenit general de brigadă la Șumla. Sosire la Varna. *A. S. S. Principele* e primit de Abder-Rahman Pașa și de statul său major, și condus la palatul guvernului, unde are loc un prânz oficial.

Aproape în acelaș timp cu *A. S. S. Principele* sosise în radă yahtul imperial *Izzedin*, pe care îl trimisese Sultanul ca să ia pe *A. S. S.* Pe bordul yachtului se aflau Djemil Pașa, adiotantul Sultanului, secretarul de ambasadă turc Mendeto Bey, A. Golescu, Agentul diplomatic român la Constantinopole și Ministrul D. A. Sturdza. La orele 11 seara, *A. S. S. Principele* Se duce pe bord, unde Abder-Rahman Pașa și Odian Efendi își iau concediu. La miezul nopții *Izzedin* ridică ancora. D. A. Sturdza expune *A. S. S. Principelui* cum negocierile nu s'au putut sfârși decât prin concesiuni mutuale.

» 12 (24) *A. S. S. Principele Carol* sosește la Constantinopole la orele 11 dimineața. Yachtul *Izzedin* ancorează dinaintea palatului Apelor-Dulci din Asia. Principele Știrbei și doi ofițeri turci vin

să salute pe *A. S. S.* pe bord. Un caic al Sultanului îl transportă pe uscat, unde o compa- Oct. 12 (24)
 nie de vânători din garda imperială îi face onorurile militare. La intrarea palatului *A. S. S.*
Principele e primit de introducătorul Ambasadorilor, Kiamil Bey. Dragomanii diverselor le-
 gațiuni și ambasade vin să-L salute.

La ora unu și jumătate, *A. S. S. Principele Carol*, în uniformă de general român, Se
 duce din nou pe bord, fiindcă Sultanul manifestase dorința a-L vede numai decât. Yachtul se
 oprește în fața palatului Sultanului, Dolma-Bagçe, de unde un caic cu douăsprezece vâsle
 conduce pe *Principe* la cheu, unde e primit de Marele Vizir, Rușdi Pașa, care-L introduce
 la Padișah. Sultanul așteptă într'un mic salon. *A. S. S. Principele* în loc de a se așeza pe
 scaunul ce-I eră rezervat, face uz de dreptul Său de Prinț de sânge și ia loc alături cu Su-
 veranul pe sofă. După darea firmanului, *A. S. S.* e condusă iarăși la Sublima Poartă, un
 edificiu mare alături cu Seraiul, unde face cunoștință cu Aali Pașa, Ministrul Afacerilor
 Străine, Riza Pașa, Ministrul de Răsboiu, Safvet Pașa, Președintele Consiliului de răs-
 boiu, delegat la Conferința din Paris, Mehemed Kibrisli Pașa, Președintele Consiliului
 de Stat, Nuri Pașa, Edhem Pașa, Mahmud Pașa.

Sultanul neînțelegând nici un cuvânt franțuzesc, un dragoman imperial asistă la în-
 trevedere, precum și Marele Vizir. Din cauza traducerilor ce trebuie să se facă dintr'o parte
 și alta, această primă conversațiune are firește un mers cam trăgănat. Sultanul are treizeci
 și cinci de ani, dar pare mult mai în vârstă; scurt de statură, indelat și destul de corpulent,
 fizionomia sa are o expresiune întunecată, cu toată amabilitatea ce se silește să-i dea. În con-
 versațiune, mai întâiu nu se vorbește nimic de politică. Sultanul se informează despre călă-
 toria *Principelui*, îl întreabă dacă a fost mulțumit de vas, cum s'a efectuat călătoria, ce timp
 eră, etc. Ca să dea o altă întorsătură conversațiunii, *Principele Carol* spune că vede în măn-
 ținerea tractatelor existente o garanție pentru România și că pentru acest cuvânt le-a res-
 pectat din prima zi; dar roagă pe Sultan, ca și din parte-i să considere o garanție faptul că
 tocmai El, *Principele Carol*, Se găsește în capul poporului român. Sultanul răspunde în mod
 aprobător și pune apoi *Principelui* câteva cestiuni asupra stării României. *Principele* declară
 că multe lucruri au trebuință a fi schimbate, că finanțele sunt în desăvârșită neorându-
 ială. Marele Vizir, cu această ocaziune, face observațiunea că predecesorul *Principelui* a lăsat
 acestuia țara în aceeași stare în care și dânsul a găsit Turcia după Fuad Pașa. În sfârșit, Sul-
 tanul, cu o mișcare stângace, întinde *Principelui Carol* o hârtie, firmanul. *Principele* îl pune,
 fără să Se uite la el, dinaintea Sa pe masă, și cere autorizarea de a prezenta pe miniștrii
 Săi, cari, lăsați în sala de alături, ar fi trebuit, după programul stabilit, să rămână acolo cu
 restul suitei până la aparițiunea Sultanului. Fără a aștepta învoirea Sultanului, *Principele*
Carol deschide El însuși ușa și chiamă pe cei doi miniștri. După ce i-a prezentat, însărcinează
 pe Știrbei, Ministrul Său de Afaceri Străine, ca să ia «hârtia». După aceasta are loc prezen-
 tarea numeroaselor suite, cari, împreună cu dregătorii Curții turcești, umplu toată sala.

A. S. S. Principele primește dimineața pe mai mulți membri ai corpului diplomatic, cari » 13 (25)
 vin să-I prezente omagii în numele guvernelor lor, între alții însărcinatul de afaceri al Pru-
 siei, de Steffens (Comitele Brassier de Saint-Simon e în concediu încă din luna lui
 Iunie), care îi prezintă pe toți membrii legațiunii; dânsul are firește un interes particular a
 constata modul strălucit cu care a fost primită o rudă a Casei sale suverane.

La orele 11, Marele Vizir, Aali Pașa, și toți ceilalți miniștri se prezintă *A. S. S. Prin-
 cipelui Carol*. După această vizită solemnă, *Principele* primește pe Mitropolitul de Nicea și pe
 Episcopul de Vidin, cari-L felicită în numele Patriarhului. Mai târziu Djemil Pașa aduce
Principelui, în numele Sultanului, o sabie de damasc, bogat împodobită cu briliante; pentru
 a da un preț cu totul particular acestui dar, Sultanul s'a descins de propriul său centiron,
 pentru a atârna de el sabia în cestiune.

În cursul zilei, *A. S. S. Principele Carol*, întovărășit de D. A. Sturdza, întoarce vizitele

1866

Oct. 13 (25) Șefilor de misiune, cari I-au prezentat felicitările lor, și Se duce la Patriarhat, situat în Stambul. Patriarhul Sofronie și membrii Sinodului, precum și miile de persoane cari s'au adunat acolo, fac *Principelui Carol* o primire cu adevărat impunătoare. Principele Bisericii, în veșminte de mare ceremonie, și însoțit de Episcopii săi, merge întru întâmpinarea *Principelui Carol*, și exprimă într-o cuvântare călduroasă bucuria sa de a vedea pe Tronul României un Principe evlavios, care consideră religiunea ca temelia ori cărei prosperități morale și intelectuale. *Principele Carol*, în răspunsul Său, asigură pe Patriarh, că ține din adâncul inimii ca să aducă Biserica română la vechea ei strălucire și să dea clerului locul ce i se cuvine.

La intrare în biserică, unde s'a făcut o rugăciune pentru sănătatea *Principelui* și prosperitatea țerii Sale, *Principele Carol* este primit de comunitatea ortodoxă, adunată în jurul bisericii. *Principele* e salutat cu atâta entuziasm, în cât e adânc mișcat. Urările de *să trăească* se întind până în biserică plină de lume.

Când *Principele*, după slujbă, Și-a luat rămas bun dela Patriarh, acesta-L însoțește prin mijlocul mulțimii până la trăsura. *Principele Carol* îi exprimă satisfacțiunea și bucuria Sa deosebită, că a aflat la Fanar o primire așa de călduroasă.

» 14 (26) Dimineața, A. S. S. *Principele* primește iarăș un mare număr de persoane din corpul diplomatic. Ambasadorul englez, Lordul Lyons se prezintă cu tot personalul ambasadei; dânsul a contribuit mult a face să se admită la Sublima Poartă, ca *Principele de Hohenzollern* să fie recunoscut; dar nu înțelege ca legăturile dintre Imperiul turcesc și țerile vasale să piardă din coeziunea lor. El e foarte influent la Sublima Poartă și, ca aparență exterioară, e o persoană impunătoare, cu formele plăcute ale unui *mare senior*. Comitele de Bonnières reprezintă interesele Franciei; el ia firește partea cea mai vie în cauza română, sprijinită așa de călduros de către Împărat. Baronul Prokesch-Osten, Ambasadorul Austriei, cu toată uniforma sa de general de artilerie, are mai mult aerul unui savant decât al unui militar. *Principele Carol* îi vorbește despre fiul său căzut în bătălia dela Oeversee, în Slesvig-Holstein, la 1864, și-i povestește că-l văzuse încă pe câmpul de bătălie.

Reprezentantul Rusiei, generalul Ignatiev, are forme plăcute și este foarte fin; dar fineța sa străbate sub această mască strălucitoare de politeță. Precum *Principele Carol* se și așteptă, el îi vorbește de cestiunea bunurilor mănăstirești. Rusia s'a condus în totdeauna ca tutoarea, ca administratoarea acestor bunuri, în calitatea sa de protectoare a Bisericii ortodoxe orientale, și s'a părut că ea spreră prin aceasta să-și întindă influența asupra întregii creștinătăți din Orient. Arhimandritii Nilos (acesta a publicat în 1857 o scriere în franțuzește asupra acestei afaceri) și Ghermanos, călugăr dela Muntele Athos, cu ocazia audienței lor, înmânase chiar *Principelui României*, după instigațiunea Comitelui Ignatiev, un memoriu asupra cestiunii mănăstirilor, cestiune care a fost ștearsă dintre condițiunile pentru recunoașterea *Principelui*, dar care de ani de zile a fost obiectul unor spinoase negocieri. După acest memoriu, Biserica greacă ar dori să ajungă la o înțelegere pe baza următoare: o treime din veniturile fostelor bunuri mănăstirești secularizate în 1863 să fie închinată bisericilor și mănăstirilor din Imperiul turcesc, a doua treime să serve pentru susținerea mănăstirilor din România și ultima parte să rămână la dispozițiunea Statului român.

Principele declară că Biserica greacă ar trebui să se declare mulțumită cu despăgubirea ce i-a fost oferită (casa Zarifi din Constantinopole primise în adevăr ordinul Statului român de a plăti 35 de milioane de franci Patriarhului ca despăgubire; dar acesta refuzând să primească, Statul român reziliă, în Martie 1866, contractul cu casa Zarifi), că ori ce convențiune nouă atârnă de Camerele române, cari nu ar fi de loc dispuse să primească alte propuneri.

După recepțiunea altor diplomați, a Patriarhului și a Arhiepiscopilor de Brusa și de Calcedon, *Principele Carol* Se duce în haine civile, incognito și cu o suită foarte redusă,

intr'un chioșc din apropierea palatului Dolma-Bagcè, pentru a asistă de acolo la Selamlâc, Oct. 14 (26) cortegiul solemn al Sultanului la giamie în fiecare Vineri.

De acolo *A. S. S. Principele* Se duce la Scutari, prentu a vedeà spectacolul dervișilor cari urlă.

A. S. S. Principele vizitează apoi mărețul parc al Sultanului dela Ceragan.

La orele patru, *Principele Carol* Se 'ntoarce la palatul Său, foarte surprins de a vedeà parcul incunjurător animat în mod pitoresc. Femeile din harem au vrut să-L vadă și au făcut o excursiune în această parte a Bosforului; dânsle erau așezate la aer sub pomi pe covoare prețioase și luau băuturi răcoritoare. Înspre seară, *Principele* primește pe Patriarhul Armenilor neuniți, Boghos, și pe Ambasadorul Persiei, Mirza Muhamed Hussein Khan.

După ce a primit pe Primatul Armenilor uniți, Hassem, un om foarte instruit, *Prin-* » 15 (27)
cipele se duce la Aali Pașa, cu care are o lungă convorbire politică. *Principele* insistă asupra faptului, că relațiunile României cu Imperiul turcesc vor fi cu atât mai amicale cu cât Poarta se va arătă mai îngăduitoare, cu deosebire în formă, și cu cât ea va ști să ție mai bine samă de susceptibilitățile legitime ale Statului celui mai slab. România are cel mai mare interes ca să mănțină cu grijă legăturile ce o unesc cu Turcia, căci nu este destul de puternică ea singură, ca să-și apere autonomia și independența sa între doi vecini puternici, cari nu sunt totemai bine dispuși în privința ei. *Principele Carol* exprimă apoi speranța, că Poarta se va arătă împăciuitoare în regularea cestiunilor de amănunt, și arată marea Sa satisfacțiune pentru primirea ce I s'a făcut. *Principele* are fără îndoială convingerea intimă, că aceasfă primire se datorește mai mult *Principelui de Hohenzollern* decât *Principelui României*, deoarece vechii Domni ai Principatelor Dunărene au fost în totdeauna tratați la Cornul de aur ca slujbași mai înalți ai Imperiului Otoman și trebuiau chiar, ca semn unilitor de vasalitate, să țină scara Sultanului când acesta încăleacă.

Aali Pașa afirmă că Sultanul e foarte fericit de a onoră în *Principe* pe un oaspete august și că pune mare preț pe întreținerea relațiunilor amicale cu *Principele*. Ministrul speră că *Principele* va face din parte-I aceste relațiuni și mai strânse și că în România lumea va fi convinsă de utilitatea lor.

După această vizită, *Principele Carol* Se 'ntoarce la palatul Său și întrebuințează restul zilei ca un simplu călător, vizitând incognito și'n haine civile curiozitățile orașului, însoțit numai de un dragoman și de un aghiotant.

Duminecă la amiază, *Principele* face Sultanului o a doua vizită, în cursul căreia acesta se » 16 (28)
arată mai deschis și chiar mai cordial. Sultanul întreabă pe *Principe*, ce impresiune I-a produs Constantinopolul și pune să i se povestască toate amănuntele petrecerii Sale. Apoi Sultanul îi înmânează marea cruce a ordinului *Osmaniei* în smaralde și briliante, conferă Miniștrilor Știrbei și Sturdza ordinul *Medjidiei*, și-L invită a asistă la o revistă ce trebuia să aibă loc în onoara Sa.

Principele Carol părăsește palatul prin poarta cea mare de marmură, care de obicei nu se deschide decât pentru Sultan, încăleacă escortat de statul Său major și pleacă la revista ce aveà loc pe înălțimile dela Pancaldi, unde se află clădirile școalei militare.

Pe piața mare de dinaintea școalei sunt aliniate trupele gardei imperiale, comandate de Abdul Kerim Pașa în persoană; ele prezintă un frumos aspect, prin bogăția uniformelor lor și a echipamentelor lor orientale; ținuta lor este excelentă; din nenorocire, ploaia strică acest interesant spectacol militar. Pentru a-i da însemnătatea unei atențiuni cu totul particulare pentru *Principele Carol*, Sultanul orânduise ca propriul său fiu, Principele Iusuf Izzedin să prezinte în persoană batalionul său *Principelui Carol*.

După ce *Principele Carol*, escortat de un strălucit stat major, a parcurs în galop frontul a șase batalioane, a două regimente de cavalerie și a trei baterii, exercițiul începù;

1866

Oct. 16 (28) escadroanele de Cerchezi executară mai întâiu călare și pe jos, cu precizie și îndemânare, exercițiul cunoscut sub numele de fantazia.

După aceasta, Principele Iusuf, băiat tânăr de unsprezece ani, prezintă batalionul său, pe o ploaie mare; dânsul comandă cu o voce slabă, doi ofițeri superiori îi țin calul. La sfârșitul revistei, artileria manevrează cu tunuri Krupp.

Principele exprimă mușirului Abdul Kerim Pașa și Ministrului de Răsboi, Riza Pașa, admirațiunea și bucuria Sa pentru frumosul spectacol militar ce I s'a oferit. După ce a vizitat în amănunte școala militară și a luat gustarea ce I s'a servit acolo, *Principele Carol* Se duce la reprezentantul Său, A. Goleșcu, al cărui fiu de curând născut eră să fie botezat; *Principele Carol* consimte să fie nașul copilului și-i dă numele Său.

La orele șase seara, *Suveranul român* ia parte, împreună cu douăsprezece persoane din suita Sa, la prânzul dat în onoarea Sa de Aali Pașa. Ministrul Afacerilor Străine a intrunit la dânsul, cu această ocaziune, pe toți înalții demnitari ai Imperiului. În timpul mesei din cele mai strălucite, orchestra Sultanului cântă arii naționale. La desert, *Principele* ridică un toast pentru Sultan și declară că face, împreună cu *toți Românii*, urările cele mai cordiale pentru ca Domnia Sultanului să fie lungă și fericită, și pentru prosperitatea Imperiului său. Aali Pașa, ca răspuns, ridică paharul în sănătatea *Principelui Carol* și vorbește de interesul ce Sultanul are pentru înalta personalitate a *Principelui* și pentru *populațiunea moldo-valahă*. Intențiunea pusă în acești termeni nu scapă urechii *Principelui*, care Se simte jignit, cu toată recunoștința ce simția pentru ospitalitatea strălucită, și cu adevărat orientală, cu care a fost înecunjurat.

» 17 (29) *Principele Carol* acordă audiențe în orele dimineții; apoi Se duce să viziteze muzeul ienicerilor, unde sunt păstrate vechi costume turcești. *Principele* Se duce pe bordul fregatei *Mahmudia* ancorată în Bosfor. Marele amiral Mohamed Aali, cumnatul Sultanului, îl primește și-l conduce să viziteze puternicul vas, construit în Anglia. Acest vas este înarmat cu tunuri Armstrong de calibru mare, asemenea cu acele ce se întrebuințază în marina britanică. Echipagiul orânduiește pregătirile de bătaie și execută diverse exerciții de tir. Din nenorocire, cu toată pompa desfășurată pentru lucruri, în definitiv secundare, lipsesc acestui vas elementele cele mai necesare pentru navigațiune, așa în cât nu e în măsură a ieși din apele Bosforului.

Când *Principele* Se urcă pe bordul yalıului *Izzedin*, e salutat de salvele unei alte fregate, ancorată în vecinătate. Trecând pe dinaintea palatului Dolma-Bagcè, *Principele* trimite pe unul din ofițerii turci din serviciul Său la Sultana Validè, pentru a se informa despre sănătatea tânărului Principe Imperial, care ieri la revistă a fost udat de ploaie până la oase. Cu această ocaziune, ofițerul delegat primește, după obiceiul țerii, un dar bogat dela mama Sultanului.

Seara, în timpul rugăciunilor, *Principele Carol* vizitează pentru întâia oară *Sfânta Sofia*. De acolo Se duce în vasta moschee a lui Ahmed, ale cărei lespezi sunt acoperite cu covoare prețioase, și în mai multe alte moschei. La întoarcerea Sa în palatul dela Apele Dulci, găsește cinci armăsari arabi superbi, pe cari i-a dăruit Sultanul. Ca în toate seriile, Djemil Pașa vine să ia, în numele Sultanului, informațiuni despre sănătatea *Principelui*.

» 18 (30) A. S. S. *Principele Carol* dă la toate comunitățile religioase sume însemnate de bani pentru a se împărți la săracii lor. Aali Pașa oferind *Principelui* a dispune de un număr oarecare de ordine turcești de toate clasele, ca să le decerne cui îi va plăcea, *Principele* declină această ofertă și Poarta îi acordă în definitiv dreptul de a institui o medalie militară a Sa proprie.

La ora unu, *Principele Carol* își ia rămas bun dela Sultan, care îi strânge de mai multe ori mâna în mod foarte cordial.

Întors la palatul Său, *Principele* pune să se dea tuturor persoanelor din suita Sa de-

corațiunile cari le-au fost conferite de Sultan. Îi autorizează de a le purta, atâta vreme cât vor fi pe teritoriul turcesc; dar de 'ndată ce se vor întoarce în țară, vor avea să ceară *Suveranului* lor autorizațiunea de a le purta. Oct. 18 (30)

La masă, *Principele* are, ca în toate serile, câțiva oaspeți. La orele 9 El părăsește palatul dela Apele Dulci și se reîmbarchează împreună cu suita Sa pe yachtul *Izzedin*. Djemil Pașa și Memduh Bei se urcă și ei pe bord, pentru a însoți pe *Principe* atât cât va fi pe teritoriul turcesc. G. Știrbei mai rămâne la Constantinopole pentru a regulă câteva cestiumi de amănunte.

La ieșirea din Bosfor vasul e atacat de un vânt mare; căpitanul de teamă de a nu-l vedeă aruncat de valuri pe coastă, reintră în Bosfor și yachtul ancorează la Buiucdere.

Dimineața vântul se domolește puțin; yachtul iese din Bosfor. După 13 ore de călătorie penibilă și periculoasă, yachtul intră în rada din Varna pe la orele 9 seara. *Principele Carol* e primit aci de Abder Rahman Pașa și Odian Efendi, cum și de Kalisch Consulul Prusiei la Rușciuc. La conac, unde *Principele* petrece noaptea, corpul consular vine să-l prezinte omagiile sale. » 19 (31)

Salutat de salvele din fort, *Principele Carol* pleacă la Rușciuc, unde e primit la orele 2 și jumătate. Președintele Consiliului, Ministrul de Răsboiu și alți demnitari români au venit să-l salute, precum și autoritățile turcești, în cap cu Midhat Pașa. » 20 (1)

La dejunul servit în palatul guvernorului, *Principele* ridică un toast în sănătatea Sultanului și declară că e o datorie plăcută pentru El, înainte de a părăsi teritoriul Imperiului turcesc (aceasta ca protestare în contra terminilor de «parte integrantă») a exprima celor ce L-au primit ca oaspete mulțumirile Sale cele mai călduroase pentru toate atențiunile al căror obiect a fost în Imperiul Otoman.

La orele 8 seara *Principele* pleacă la Giurgiu. Înainte de a Se retrage, *Principele* intru-nește în apartamentele Sale la otel, pe tote persoanele cari L-au întovărășit, și le anunță că Turcia a recunoscut Constituțiunea română. Dificultățile exterioare fiind regulate, *Principele* îi îndeamnă a consacra toate silințele lor pentru desvoltarea internă a țării.

Întoarcerea la București. Primarul primește pe A. S. S. *Principele*, în momentul când trece bariera. La palat e așteptat de Mitropolit, de Miniștri și de înalții funcționari ai Statului. Seara, banchet urmat de o retragere cu torțe. » 21 (2)

Călătoria la Constantinopole, cu darurile și bacșișurile inevitabile, a costat 20.000 de galbeni, adică 240.000 de franci.

Cuvântarea primarului capitalei la întoarcerea *Alteței Sale Serenisime* dela Constantinopole :

Măria Ta,

În numele locuitorilor capitalei, venim a Vă felicita pentru fericita întoarcere și a Vă mărturisi, Prea Înălțate Doamne, fericirea de a Vă revedea în mijlocul nostru. Românii, Măria Ta, au încrederea că Dinastia Măriei Tale va consolida drepturile și libertățile patriei lor, care va deveni de aci înainte bulevardul Occidentului, precum au însemnat-o unul din Auguștii săi protectori, M. S. Împăratul Napoleon.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

1866

Oct. 21 (2)

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*.

Vă mulțumesc, Domnilor, pentru călduroasa primire ce-Mi faceți, și fiți încredințați că, dacă am lipsit puține zile, inima și gândul Meu au fost neconținut între voi.

Cuvântarea Mitropolitului Primat :

Măria Ta,

Dorințele atât de fierbinți și atât de legitime ale poporului român s'au îndeplinit. Clerul mulțumind Prea Puternicului pentru toate cele ce s'au îndeplinit în favoarea unui popor atât de încercat, vede în Înălțimea Voastră pe binecredinciosul său Ales, pe șeful său legitim și prea iubit.

O eră de mărire, de progres și de prosperitate s'a deschis pentru poporul român. Fă-o, Măria Ta, glorioasă și îmbelșugată în binefaceri. Lasă-ne fericirea de a păstra aducerea aminte a marilor Tale fapte și de a binecuvânta Provedința, care Te-a pus în capul unui popor atât de blând și de credincios.

Domnește, Măria Ta, fericit și în pace ! Fii mare ! Clerul român Vă binecuvintează din toată inima sa. Călduroasele și sincerele sale urări Vă vor întovărăși pe calea cea mare, pe care Cerul V'a deschis-o.

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime* :

Mulțumesc clerului pentru binecuvântările sale. În călătoria Mea la Constantinopole am mers în biserica mamă, ca să rog pe Dumnezeu a-Mi da puterea ca să continuu misiunea ce Provedința Mi-a impus.

Seara are loc o grandioasă manifestație a poporului capitalei în onoarea *A. S. S. Principelui. Alteța Sa Serenisimă* însărcinează pe C. A. Rosseti, fost Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice, director al ziarului «Românul», să scrie în ziarul său următoarele cuvinte, din partea și în numele *A. S. S.* :

Spune comercianților și poporului capitalei din parte-Mi, că am iubit această națiune din momentul când am aflat purtarea ei în toate ocaziunile. Spune-le că, devotat tuturor intereselor celor mari ale națiunii, nu voi cruța nici un moment pentru a le satisface. Spune-le că, deși puțin timp am lipsit din mijlocul lor, inima Mea a fost neconținut aci. Spune-i poporului că-i mulțumesc pentru manifestarea aceasta, și că acum îl iubesc și mai mult.

Oct. 22 (3)—

După întoarcerea *A. S. S. Domnitorului* dela Constantinopole, cetățenii și autoritățile» 25 (6) din țară au adresat *A. S. S.* următoarele telegrame de felicitare:*Bacău.*

Aduc Măriei Tale felicitări pentru fericita reîntoarcere în capitală, asigurându-Vă despre sincerul meu devotament.

Prefect, G. Lecca.

Membrii consiliului județian de Bacău, adunați în sesiunea ordinară a anului, cu vie bucurie salută întoarcerea Alteței Voastre Serenisime în capitala României. Vă urează viață fericită și îndelungată și Vă roagă să binevoiți a primi omagiul devotamentului lor de credință pentru Tronul și Dinastia Alteței Voastre.

Președinte, Prodan; Lascar Stavri, C. Turbure, Hartulari, Rafail, Condopulo.

Bârlad.

Consiliul comunei Bârlad, împreună cu cetățenii acestei urbe, felicită cu bucurie înturnarea în țară a Măriei Tale.

Ereditatea Tronului României și ilustra și glorioasa Dinastie așezată pe el, fiind recunoscute acum în dreptul public european, noi, împreună cu națiunea întreagă, ne felicităm la aceste rezultate cari au ridicat și întărit naționalitatea noastră.

Să trăiți, Măria Ta! Să trăească România!

Primar, Coroiu; prefect Palladi; și alte 25 semnături.

Brăila.

Locuitorii urbei Brăila, plini de bucurie, atât pentru fericita întoarcere cât și pentru recunoașterea Măriei Voastre, vin, prin intermediul Primăriei, a depune la picioarele Tronului Înălțimii Voastre felicitările cele mai călduroase și adâncă iubire ce au pentru Dinastia ereditară a Măriei Voastre.

Trăească Măria Voastră! Trăească România! Trăească guvernul Măriei Voastre! Trăească armata română!

P. primar, B. A. Paleologu; C. Berlescu, D. I. Ducevici.

Caracal.

Aflând fericita sosire în țară a Măriei Tale dela Constantinopole, unde ați călătorit, inimile noastre s'au umplut de nemărginită bucurie. Venim dară spontan printr'aceasta a Vă felicită, pentru că Cerul a permis să Vă întoarceți în deplină sănătate în patria care V'a adoptat de fiu și cap al ei. Să trăești, Măria Ta, ani mulți, pentru prosperitatea României! Să trăească națiunea română! Trăească guvernul Măriei Tale!

Consiliul urbei Caracal, N. Mihail, N. Guran, Hr. Nicolau, M. Milseu, F. I. Mazai, B. Ganov; secretar, I. Leoveanu.

Caracal.

Clerul român a fost totdeauna strâns legat cu toți Domnitorii săi, cari au purtat sus și cu demnitate drapelul naționalității și religiunii noastre. Clerul român de aici, prin mine ca protopop și reprezentant al său, vin a felicită cu toată căldura inimii mele buna reîntoarcere a Măriei Voastre din călătoria dela Constantinopole în sânul națiunii ce V'a adoptat ca fiu și șef al ei. Slabul nostru

1866

Oct. 22 (3) — glas aici roagă Cerul să Vă păstreze totdeauna într'o deplină sănătate și să Vă
 » 25 (6) conducă pașii, în toată vremea, cu izbândă, în prosperarea și gloria României.
 Trăească națiunea română! Trăească Măria Voastră.

Protopop, I. Amzulescu.

Caracal.

Fericita sosire în țară a Măriei Tale din călătoria ce ați făcut la Constantinopole umplând inimile noastre de o bucurie nespusă, subsemnații venim spontan printr'aceasta a Vă felicita că Cerul a permis să Vă înturnați pe dată în deplină sănătate în patria care V'a adoptat ca fiu și cap al ei. Să trăești, Măria Ta, ani mulți, pentru prosperitatea României! Să trăească națiunea română una mare și tare!

Protopop I. Amzulescu, Costache Derzeanu, Cesianu, I. Protopopescu, I. Rădulescu, Gheorghe Protopopescu, I. Puricescu, Turcea, N. Guran, T. Bucur, D. Zaman, M. Puricescu, Anton Puricescu, I. Iliescu, Nicolae Canofoas, Manega, Comăneanu, Dr. Vaiaș; și alte 61 semnături.

Caracal.

Corpul didactic din Caracal vine spontan a Vă felicita printr'aceasta, pentru fericita înturnare a Măriei Voastre din voiajul făcut la Constantinopole, și Vă urează sinceramente deplină sănătate și ani mulți, pentru prosperitatea României, care cu plăcere V'a adoptat de fiu și cap al ei. Facă Cerul ca în zilele Domniei Măriei Tale să dispară toate relele, cari au apăsât patria de mai mulți ani, și Europa să cunoască cu încredințare că descendenții lui Mircea, Ștefan și Mihaiu nu s'au înșelat de loc în alegerea Înaltei persoane a Măriei Voastre de a fi Domnitorul lor ereditar.

Să trăească Măria Sa ani mulți și fericiți! Să trăească România unită și tot elementul român!

Ioan Iliescu, M. Gorjan, Pr. G. Ionescu, Argeșeanu, Gr. Caluțiu.

Fălticeni.

Consiliul general al județului Suceava, în numele concetățenilor ce reprezintă, felicita pe Î. V., pentru fericita Sa întoarcere din Constantinopole. Felicită totodată pe România întreagă reprezentată cu demnitate de A. V. Autonomia țerii, precum și drepturile ei, își primiră din nou consecrarea lor, grație Î. V. Rugăm cu ardoare Cerul pentru Domnia. Î. V. și pentru Dinastia Sa.

Vicepreședintele consiliului, C. Morțun; membri, dr Diaconovici, D. Cantacuzin, M. Pleșescu, Costin Dragoș, Belekiu, D. Stamati.

Fălticeni.

Ulimele obstacole pentru realizarea dorințelor națiunii au fost în fine înlăturate, atât prin silințele diplomatice cât și prin poziția dinastică a Î. V. Dinastia Î. V., dela care datează o eră nouă în istoria noastră, s'a întemeiat

pentru totdeauna. Nu am putea mai bine exprima profunda noastră recunoștință pentru toate binefacerile ce Vă este datorare națiunea, decât exprimând satornica noastră încredințare că înalta înțelepciune, generoasa bunăvoință și justa fermitate a Î. V. ne vor conduce, pe calea progresului inteligent și moderat, la prosperitate și fericire. Ridicăm dară aclamările noastre cele mai entuziaste pentru nobilul Principe, care-Și devotează viața unei sarcine așa de mari. Dorițele noastre cele mai sincere, rugămintele noastre cele mai înfocate pentru A. V., Carol cel generos al României.

Orașul Fălticeni prin consiliul său municipal: Vârnav, D. Morțun, Tinu, Niculievici, Levu Dimitrovici; secretar, Anton Syhni.

Huși.

D-l agent al guvernului anunțând astăzi în sala consiliului județului Fălciu sosirea Măriei Tale dela Constantinopole, consiliul mișcat de cea mai vie bucurie, nu lipsește a depune prin aceasta la treptele Tronului Măriei Tale, din partea întregului județ ce-l reprezintă, călduroasele felicitări de bunăvenire a Măriei Tale, urându-Vă ani mulți și fericiți pe Tronul României una și nedes-părțită.

Vicepreședinte, Grigore Turbure; membri, V. Râșcan, N. Popescu; G. Hotineanu, Pivniceru; secretarul consiliului, Gribincea.

Iași.

Dumnezeu binecuvântând lucrările Alteței Voastre Serenisime, binecuvintează în acelaș timp pe națiunea română. Încă un fapt din partea Proniei cerești pentru România, care cu drept cuvânt și-a pus speranțele sale în mâinile Alteței Voastre. Ca șef al clerului din această parte, împreună cu el, depunem cu umilință rugăciunile noastre Puternicului Dumnezeu, pentru a Vă dărui mulți și fericiți ani pe Tronul străbunilor noștri, felicitându-Vă totodată cu vie căldură și de fericita Voastră reînturnare în țară.

Calinic, Mitropolit al Moldovei.

Iași.

Noi toți cetățenii ieșeni, clerici și laici, funcționari și particulari, cuprinși de bucurie despre întoarcerea fericită a Măriei Tale în mijlocul credinciosului Său popor, după o călătorie făcută cu atâta succes pentru țară, venim a saluta în Măria Ta, iubitul ei Domnitor, cel întâiu din înalta familie ce va ocupa de acum în etern Tronul României; ne permitem a pune la picioarele Măriei Tale ale noastre respectuoase felicitări, dinpreună cu o nouă asigurare a devotamentului și a iubirii ce resimțim pentru Măria Ta și ilustra Sa familie.

Urmează 103 semnături.

Iași.

Pentru fericita înturnare în București, din călătoria făcută de Măria Voastră la Constantinopole, Iașii, a doua Voastră reședință, se grăbește a Vă felicita.

Trăească *Carol I!* Trăească România!

Primar, D. Gusti.

1866

Oct. 22 (3)—

» 25 (6)

Iași.

Generală episcopie a spitalelor Sf. Spiridon vine plecat a mărturisi Măriei Tale cele mai sincere urări, pentru fericita înturnare a Măriei Tale în sânul patriei române.

Episcop Suhopan, Negruți, Greceanu.

Piatra.

Județul Neamțu, încredințându-se de fericita reîntoarcere a Înălțimii Voastre, astăzi toate comunele urbane și rurale, împreună cu consiliul județian, mi-au dat onoarea a depune la picioarele Tronului României încredințarea de al lor devotament către Înălțimea Voastră și respectuoasele lor felicitări de buna sosire a Măriei Voastre. Fericit de o asemenea onoare, Vă rog, Prea Înălțate Doamne, a primi și respectuoasele mele urări, împreună cu tot devotamentul ce depun la picioarele Tronului Înălțimii Voastre.

Prefect, Colonel Roznovanu.

Piatra.

Viitorul României ce aspirăm în persoana Înălțimii Voastre, iubirea ce ați lăsat ca suvenir în inimile Românilor, și în parte a populației întregului județ Neamțu, ne face, Prea Înălțate Doamne, a Vă însoți cu inimile noastre în tot locul, încât ele prevestindu-ne reînturnarea Înălțimii Voastre, noi cu grațitudine Vă felicităm de buna venire și implorăm cerescului Creator îndelungarea zilelor Înălțimii Voastre.

Petru Roset Bălănescu Logofăt, C. Catargiu, Șerban Cananău, Emanoil Filipescu, Ștefan Niculescu, M. Luponi, M. Vișinescu, D. Nicolau, Uliș Milo, Macarovici; și alte 200 semnături.

Pitești.

Clerul eparhiei Argeșului, prin vocea mea, salută fericita reînturnare în țară a Înălțimii Voastre și roagă pe Dumnezeu de a Vă conserva totdeauna sănătos pe Tronul României.

Trăească Principele Românilor *Carol I!* Trăească ilustra Sa Dinastie.

Ghenadie.

Pitești.

Subsemnații cetățeni ai orașului Pitești vin cu cel mai profund respect a arăta via lor bucurie pentru fericita înturnare în țară a Alteței Voastre.

Trăească România! Trăească Domnitorul ei *Carol I!* Trăească ilustra Sa Dinastie!

V. Coculescu, și alte semnături.

Râmnicul-Sărat.

Cetățenii urbei Râmnicul-Sărat, auzind de fericita înapoiere în deplină sănătate a Înălțimii Voastre dela Înalta Poartă, vin, prin subsemnatul, ca repre-

zentant din parte-le și fidel interpret al urărilor lor, a aduce la picioarele Tronului Oct. 22 (3)—
M. V. viul sentiment de credință și de supunere ce au către Alesul națiunii, » 25 (6)
invocând Cerul ca să trăiți întru mulți și fericiți ani pe Tronul României!

Primar, C. Zamfirescu.

Râmnicul-Sărat.

Consiliul județian, în numele întregii populațiuni a județului Râmnicul-Sărat, se simte fericit a adresă Măriei Voastre cele mai sincere felicitățiuni.

Să trăești, Măria Ta! Trăească România una și mare!

Vicepreședinte, A. Tătăranu.

Roman.

Cetățenii urbei Roman s'au simțit fericiți a serbă ziua de 4 Noemvrie, aniversarea numelui Măriei Tale. Ei, ca totdeauna, și la această ocazie astăzi se grăbesc, cu profund respect, a Vă încredința că sunt devotați Tronului Măriei Tale. Au unit rugile lor către Creator, pentru fericita întoarcere în țara Măriei Tale, fiind deplin convinși, Măria Ta, că Suveranul Românilor, vizitând pe Maiestatea Sa Sultanul, a ținut neatinse drepturile străbune.

Trăească *Carol I* Principele României! Trăească România!

Primar, Agarici și alte 52 semnături.

Târgoviște.

Măria Ta întors în deplină sănătate din voiajul ce ați făcut la Constantinopole, consiliul general al județului Dâmbovița se simte fericit a depune omagiile sale Măriei Voastre Serenisime. Facă Provedința, ca anii Domniei Voastre să fie îndelungați, și prosperitatea țerii, adusă la locul ei, s'a însemnat, prin suirea pe Tronul României a Alteții Voastre, cu recunoașterea dreptului de ereditate.

Ioan Vasilescu, T. Diaconescu, I. Minculescu, Stan Cojescu, I. Duțescu, Zamfir Maltezianu, N. Diaconescu.

Tecuciu.

Plin de cea mai mare bucurie, că V'ați întors, din călătoria ce ați făcut, bine și sănătos, Vă rugăm, Prea Înălțate Doamne, să primiți în astă ocaziune sincerul nostru respect și devotament.

C. Plitos, Maior Diamandescu, D. Anastasiu; și încă 317 semnături.

Tecuciu.

Magistrații tribunalului Tecuciu, auzind despre buna întoarcere a Măriei

1866

Oct. 22 (3)— Voastre, se grăbesc a Vă saluta, invocând benedicțiunea Provedinței pentru con-
» 25 (6) servarea sănătății Măriei Voastre.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească România!

Președinte, Plitos; membri, Ciuhureanu, Morțun și procuror Nicolau.

Tecuciu.

Comuna urbei Tecuciu Vă felicitază de buna venire. Dorindu-Vă viață îndelungată, așteaptă dela Măria Ta gloria și mărirea națiunii române, căci aceasta este dreapta noastră moștenire a strămoșilor.

Să trăești, Măria Ta! Trăească România!

Tache Anastasiu.

Oct. 23 (4) D-na Cornu comunică *Principelui Carol* impresiunile pe cari Ubicinii le-a adus din București; relațiunea acestuia despre dificultățile și intrigile, ce se urzesc în contra *Principelui Carol*, îi inspiră temeri serioase în privința tânărului Suveran:

«Mă tem de lealitatea Voastră mare, care Vă poate împiedica de a pătrunde vicleșugul, și de lipsa unui absolutism cât de mic, care Vă este necesar, pentru a face să izbutească bunele Voastre intențiuni».

Împăratul e personal foarte bine dispus pentru *Principele Carol*, și Principele Napoleon s'ar fi exprimat astfel în privința Sa: «*Are inimă; veți vedea că va rămâne!*» — Dar guvernul francez nu e de acord cu alegerea consilierilor, pe care o face *Principele*. «Și totuș, aici aveți cel mai bun sprijin al Vostriu, cu toată Sadova. Ceea ce e mai urgent, este să construiți drumuri și școli; numai prin acest mijloc se desvoltă într-o țară bunăstarea și moralitatea».

Și *Principele* este desăvârșit convins despre aceasta; dar dificultățile situațiunii nu pot nici de cum să fie judecate de departe. Iar cât despre alegerea sfetnicilor Săi, El nu consultă decât propria-I conștiință și propria-I apreciere.

Firmanul de investitură al A. S. S. *Domnitorului Carol I* al României:

Principelui Carol de Hohenzollern, care a fost investit cu demnitatea de Principe al Principatelor-Unite a Moldovei și Valahiei.

Neținând la nimic mai mult decât a face să înceteze turburările, ce de câtăva vreme au încercat Principatele Moldovei și Valahiei, parte importantă a Imperiului Meu, și a vedea desvoltându-se prosperitatea lor, fericirea și bunul traiu al locuitorilor lor, și acest țel neputându-se atinge decât prin stabilirea unei ordine de lucruri tare și statornică; — pe de altă parte, cunoscând înțelepciunea, înalta inteligență și capacitățile ce te disting, îți confer rangul și prerogativele de Principe al Principatelor-Unite, cu condițiunile următoare, enunțate în scrisoarea vizirială, ce ți-a fost adresată, cu data de 19 Octomvrie a anului curent, și pe cari tu le-ai primit, prin răspunsul dela 20 a aceleiaș luni, și prin cari:

1. Tu te îndatorezi, în numele tău și în numele urmașilor tăi, a respecta, în întregimea lor, drepturile Mele de Suzeranitate asupra Principatelor-Unite, cari fac parte integrantă din Imperiul Meu, în limitele fixate prin stipulațiunile vechilor convențiuni și prin tractatele dela Paris din 1856;

2. A nu depăși, sub ori ce formă ar fi, fără o înțelegere prealabilă cu gu-

vernul Meu, cifra de 30.000 de oameni, la care va putea fi ridicată forța ar- Oct. 23 (4)
mată de ori ce fel a Principatelor-Unite;

3. Fiind dată Principatelor-Unite autorizațiunea din partea noastră de a avea o monetă specială, purtând un semn al guvernului Nostru, semn care va fi ulterior hotărît între Sublima Noastră Poartă și tine, tu te îndatorești a considera această autorizațiune ca fără urmare, câtă vreme această hotărîre nu va fi fost luată;

4. A considera, ca și în trecut, obligatoare pentru Principatele-Unite toate tractatele și convențiunile ce există între S. M. Poartă și celelalte Puteri, întru atât cât nu vor aduce atingere drepturilor Principatelor-Unite, stabilite și recunoscute prin actele ce le privesc; asemenea a mănține și a respecta principiul, că nici un tractat și nici o convențiune nu va putea fi încheiată deadreptul de Principatele-Unite cu Puterile străine. Totuș guvernul Meu Imperial nu va lipsi pe viitor de a consulta Principatele-Unite asupra dispozițiunilor ori căruia tractat sau convențiune, care ar putea atinge legile și regulamentele lor comerciale. Înțelegerile de interes local între două administrațiuni mărginașe și neavând nici de cum forma de tractat oficial și nici cu caracter politic, vor continua să rămână în afară de aceste restricțiuni;

5. A te feri de a crea vreun ordin sau decorațiune destinate a fi conferite în numele Principatelor-Unite;

6. A respecta cu statornicie drepturile Mele de Suzeranitate asupra Principatelor-Unite, cari fac parte integrantă din Imperiul Meu, și a mănține în totdeauna, cu grijă, legăturile seculare ce le unesc cu Turcia;

7. A mări tributul plătit guvernului Meu de Principatele-Unite, în măsura ce va fi mai apoi fixată în înțelegere cu tine;

8. A nu permite ca teritoriul Principatelor-Unite să servească ca punct de întrunire urzitorilor de turburări de natură a aduce atingere liniștei celorlalte părți ale Imperiului Meu, sau Statelor vecine;

9. A te înțelege ulterior cu guvernul Meu imperial asupra adoptării de măsuri practice, necesare pentru a face încă și mai îndestulătoare ajutorul și protecțiunea datorate aceloră dintre supușii Noștri cari, din celelalte părți ale Imperiului Meu, se vor duce în Principatele-Unite, cu scop de a exercita acolo comerțul.

Cu condițiunile mai sus enunțate și cu îndatoririle conținute în pomenitul tău răspuns la scrisoarea Marelui Meu Vizir, rangul și prerogativele de Principe al Principatelor-Unite îți sunt conferite cu titlu ereditar, ție și descendenților tăi în linie directă, sub rezerva că, în caz de vacanță, acest rang va fi conferit celui mai în vârstă dintre descendenții tăi printr'un Firman imperial.

În consecință, tu vei priveghia, ca nici un act contrar condițiunilor ce preced și dispozițiunilor fundamentale ale tractatelor și convențiunilor, încheiate cu Puterile amice și aliate ale Imperiului Meu, relativ la Principatele-Unite, să nu fie permis și vei consacra grijile tale a desăvârși și a asigura buna admi-

1866

Oct. 23 (4) nistrațiune a Principatelor-Unite și a desvoltă bunăstarea și prosperitatea locuitorilor lor, conform dorinței Mele imperiale.

Făcut la 14 Djemazi-ul-akher 1283 (23 Octomvrie 1866).

» 27 (8) Serisoarea *Principelui Carol* către Sultan:

Sire,

Încurajat de înalta bunăvoință ce Maiestatea Voastră Mi-a arătat în timpul șederii mele la Constantinopole, îndrăznesc a o rugă să primească încă odată mulțumirile Mele cele mai respectuoase pentru grațioasa primire ce Ea a binevoit a-Mi face.

Nu pot să spun cât am fost de mișcat de onorurile și atențiunile ce Maiestatea Voastră Mi-a arătat, și în avântul cu totul spontan al inimii Mele, sunt fericit de a-I exprima toată recunoștința Mea. Printre atențiunile, cu cari Maiestatea Voastră M'a încunjurat, nu e nici una care să fi fost mai simțitoare pentru Mine decât a vedeă pe Principele Imperial în capul batalionului Său. A fost o fericire pentru Mine, de a aveă ocaziunea să-L cunosc, și-Mi va rămâneă în totdeauna o prețioasă amintire despre aceasta. Învitat prin amabilele cuvinte ale Maiestății Voastre, aș fi dorit mult să-Mi fie posibil a prelungi șederea Mea pe lângă Ea, dar am crezut că prezența Mea eră de folos la București, și anotimpul înaintat M'a silit a Mă întoarce. Totuș, pot zice că cele câteva zile petrecute la Constantinopole Mi-au fost îndejuns pentru a păstră o amintire neștearsă de bunătatea și bunăvoința de cari Maiestatea Voastră Mi-a dat atâtea dovezi.

Românii sunt mândri de semnele de prietenie, pe cari Principele lor le-a primit dela Maiestatea Voastră, și se unesc cu simțimintele de gratitudine și de respect cu care Eu am onoarea a fi etc. etc.

» 31 (12) Călătoria *A. S. S. Principelui* la Oltenița, împreună cu Ministrul Cultelor, I. Strat; de acolo, pe Dunărea la Călărași.

Noem. 1 (13) Plecarea *A. S. S. Principelui* la Brăila. În acest oraș Te-Deum și mare recepțiune.

» 2 (14) La Brăila, *A. S. S. Principele* vizitează bisericile, cazarma, spitalele, școlile, închisoarea, halele de cereale și morile. *A. S. S. Principele* primește corpul consular și oferă seara un prânz notabilităților orașului.

» 3 (15) Plecarea *A. S. S. Principelui* la Galați.

» 4 (16) La Galați, *A. S. S. Principele* vizitează edificiile publice. Recepțiunea corpului consular

și a comandanților canonierelor staționare în port. Prezentarea Comisiunii europene a Dunării-de-jos, a Colonelului Drigalski, inspectorul general al navigațiunii în serviciul turcesc, și a inginerului șef Charles Hartley.

Plecarea *A. S. S. Principelui* la Ismail pe bordul vaporului francez «*La Magicienne*», comandat de De la Richerie. Oprea la Reni. La Ismail *A. S. S. Principele* e primit de Episcopul Melchisedec al Dunării-de-jos. Seara, banchet, unde *A. S. S. Principele* e salutat de Pașa din Tulcea. » 5 (17)

Plecarea *A. S. S. Principelui* la Bolgrad. În acest oraș Te-Deum oficiat de Episcopul Melchisedec. » 6 (18)

Cuvântarea directorului școlii centrale din Bolgrad cu ocaziunea vizitei *Alteței Sale Serenisime* la acea școală: » 7 (19)

Prea Înălțate Doamne!

În numele comitetului școlii centrale din Bolgrad și al corpului profesoral, venim cu cel mai profund respect a Vă exprima adâncă noastră recunoștință și omagiu pentru înalta Voastră vizitațiune în această școală colonială centrală.

Alteță Serenisimă, națiunea întreagă bazează speranțele sale în această școală centrală, pentru luminarea și civilizațiunea sa.

Să trăiți, Alteță Voastră, pentru fericirea și prosperitatea întregii Românie, ca să poată și această a noastră școală centrală-colonială, sub umbra Alteței Voastre Serenisime, și cu sprijinul binevoitor al guvernului Alteței Voastre, să prospere încă mai mult; să poată naționalitățile, încredințate Alteței Voastre de Provedința divină, să se lumineze mai curând și să devie mai fericite în mai multe privințe!

Iară noi vom păstra, Alteță, cu credință și sfințenie gagiul moral al celei mai adânci recunoștințe și devotament către Tronul Alteței Voastre Serenisime.

Să trăiți, Alteță Voastră, întru mulți și fericiți ani! Să trăiască România!

Plecarea *A. S. S. Principelui* la Cahul.

Întoarcerea *A. S. S. Principelui* la Galați; mare bal dat de oraș. » 8 (20)

A. S. S. Principele Carol notifică Consiliului federal elvețian luarea frânelor guvernului României.

Plecarea *A. S. S. Principelui* la Giurgiu, pe apă, și întoarcere la București. » 9 (21)

A treia parte dintre Deputații aleși se compune din Cuziști și separatiști, a doua treime din partizanii guvernului și a treia parte din liberali. » 13 (25)

I. Brătianu a cerut audiență *A. S. S. Principelui*, pentru a-I exprima îngrijirile sale asupra situațiunii parlamentare.

Hotărîrea *Principelui* este, a guvernă cu această Cameră, ori cât de împetritată ar fi compoziția ei. Dacă va fi cu puțință a obține cu concursul ei o reformă oarecare și un progres, ori cât de mic, aceasta va avea un efect asupra viitorului.

1866

Noem. 14 (26) Prințul Ipsilanti vine la București și caută să stabilească o apropiere între România și Grecia, în scop de a reînșufleți răscoala cretană. *Principele Carol* refuză propunerile sale, dar se înscrie cu o sumă considerabilă în subscripțiunea pe care o organizează Ipsilanti în favoarea fugarilor cretani.

Consulul general al Franciei, Baronul d'Avril, prezintă în audiență solemnă scrisorile sale de acreditare.

Consulul general al Rusiei transmite *Principelui Carol* scrisoarea următoare a Cancelarului rus, Principele Gorceiaco ff, (datată dela ¹⁶/₂₈ Octomvrie, ziua când *Principele Carol* a fost recunoscut de Sublima Poartă):

Sancțiunea suzerană a M. S. Sultanului confirmând pe Alteța Voastră în înalta pozițiune la care s'a ridicat, îmi fac o datorie a Vă informa că ordinele Augustului meu Stăpân prescriu Cabinetului împărătesc a intra în comunicație directă cu Alteța Voastră.

Alteța Voastră cunoaște dispozițiunile binevoitoare, cari insuflă pe M. S. Împăratul în privința națiunii moldo-valahe. Ele rezultă din simțimintele personale ale Maiestății Sale Imperiale, precum și din tradițiile naționale ale Rusiei. Am făcut cunoscut acestea d-lor Costaforu și Boerescu în timpul cât au stat în St.-Petersburg.

Ei de sigur V'au pus în curent cu acestea.

Alteța Voastră poate fi sigură că depinde de Ea, ca recunoașterea Cabinetului imperial să nu fie o vană formalitate. Solicitudinea Maiestății Sale Împăratului va aplauda în mod cordial la tot ce poate contribui la prosperitatea unui popor coreligionar, legat de Rusia prin atâtea amintiri comune.

Maiestății Sale Imperiale îi place a găsi o cheazășie al acelorași simțiminte în asigurările ce Alteța Voastră I-ați transmis și în înțelepciunea care a prezidat până acum în actele sale.

Alteța Voastră a judecat deja în administrațiunea sa interioară tendințele guvernului precedent. Ea a luat anume măsuri pentru a restabili raporturile regulate între Biserica moldo-valahă și Scaunul Ecumenic. Nu mă îndoesc că Alteța Voastră veți îndreptă atențiunea Voastră asupra importanței cestiuni a bunurilor închinat, cari ating atât de mult interesele comunității ortodoxe. Alteța Voastră știe cât de mult acestea sunt scumpe națiunii rusești și Augustului ei Suveran.

Alteța Voastră va înțelege de asemenea, că toleranța acordată refugiaților din toate țerile, cari au făcut din Principate un focar de agitațiuni revoluționare, vătămătoare liniștei lor, nu poate fi indiferentă Statelor limitrofe.

Istoria Principatelor Dunărene este prea intim legată în trecut de relațiunile lor cu Rusia, pentru ca aceasta să rămână nesimțitoare la viitorul lor.

Mă bucur în mod sincer, că Alteța Voastră ați fost chemat să le cimentați.

Aș fi fericit să îndeplinesc înaltele intențiuni ale Augustului meu Stăpân, oferindu-I în acest scop concursul meu cel mai cordial.

Principele Carol, în răspunsul Său la această scrisoare, exprimă simțimintele de re- Noem. 14 (26) cunoștință de cari sunt însuflați toți Românii pentru Imperiul care a contribuit atât de mult la desvoltarea naționalității române și dă asigurarea că va face tot ce stă în puterea Sa pentru a aduce o soluțiune apropiată și mulțumitoare a cestiunii bunurilor mănăstirești. El asigură că nu va suferi ca conspirațiuni politice să se urzească pe pământul românesc în contra Statului vecin.

Prima legislatură constituțională se deschide prin următorul Mesagiu Domnesc : » 15 (27)

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Sunt fericit a Mă afla în mijlocul reprezentațiunii naționale.

Poporul român ne-a încredințat regenerarea lui ; dela împlinirea misiunii noastre cu credință și cu devotament depinde soarta patriei. Guvern și Corpuri legiuitoare, să ne ridicăm la înălțimea datoriei noastre și să ne facem demni de marea menire ce Provedința ne păstrează.

Astăzi Statul român, constituit pe baze stabile, poate privi cu încredere viitorul său asigurat în contra fluctuațiunilor politice din afară. Români ! Fiți mândri și geloși de acest viitor, care de acum înainte este în mâinile voastre. Încredințat simțimintelor, cugetărilor și faptelor voastre patriotice, el poate deveni atât de mare și de strălucit, pe cât vom voi și vom ști cu toții să-l facem. În cât Mă privește, credincios tradițiunilor strămoșilor Mei, Îmi voi pune toate puterile, pentru a-Mi împlini cu demnitate misiunea. Nimic nu Mă va putea abate din această cale, și păstrez credința neclintită, că Dumnezeu Îmi va ajuta și va încoronă cu succes silințele Mele. Nici odată mâna Provedinței nu s'a arătat mai vederat în destinele omenești, ca în tot cursul grelelor împrejurări prin cari am trecut în timp de nouă luni.

Constituțiunea ce avem este lucrarea a însăș națiunii. Ea trebuie păstrată sacră și neviolabilă.

Recunoașterea Mea și a Dinastiei Mele de Înalta Poartă și de Puterile garante s'a suit la mărimea unui eveniment politic și a fost considerată de către toate Cabinetele europene ca o garanție de pace și de siguranță pentru viitor

Mulțumită inteligenței prudențe și energice stăruințe, ce poporul român a desvoltat dela 11 Fevruarie și până astăzi, noua stare politică a României s'a recunoscut, fără a se jigni câtuș de puțin vreunul din drepturile țerii. A fost îndestul să preschimb procedări de politeță cu Înalta Poartă și să declar Maiestății Sale Sultanului, că dorința Mea fermă e de a se respecta suzeranitatea Sa pe baza vechilor noastre tractate cu Imperiul Otoman. Românii, cari au simțirea adevăratului patriotism și cari doresc ca națiunea lor jună și viguroasă să se ridice la rangul ce i se cuvine între celelalte națiuni, au salutat cu bucurie călătoria Mea la Constantinopole, în care ei au văzut confirmarea dorințelor și speranțelor lor.

Fericita soluțiune ce au dobândit dificultățile exterioare a asigurat într'un

1866

Noem. 15 (27) mod definitiv deplina noastră autonomie și drepturile noastre. Amiciția și concursul Înaltei Porți și ale Puterilor garante ne asigură pacea și deplina libertate, necesare pentru a ne ocupa de organizațiunea interioară a țerii noastre. Vă pot încredința de simțimintele de simpatie și de interes ale Înantelor Puteri pentru Români. Mai mult decât ori când ne putem rezemă, în ocaziunile dificile ce vom mai aveă a străbate, pe sprijinul lor, care nu ne va lipsi, pe cât timp ne vom țineă cu înțelepciune în cercul drepturilor și al aspirațiunilor noastre celor legitime.

Temeliile sunt așezate cu tărie; ne rămâne acum să ridicăm edificiul ce am început cu atâta vigoare și succes. La lucru, Români! La lucru, cu probitate și cu zel! Uitați acele lupte și rivalități, cari, pentru sasisfacerea intereselor personale, pot compromite securitatea țerii întregi. Adunați-vă cu încredere împrejurul Meu și nu aveți altă cugetare decât aceea de a stârpî prejudiciile și relele obiceiuri. Veniți să punem în aplicare principiile salutare de probitate, de moralitate, de muncă și de economie, cari duc națiunile la civilizațiune, la bogăție și la tărie.

Guvernul Meu, în credința sa că condițiunea principală de stabilitate și de progres este respectul Constituțiunii și stricta executare a legilor, cere concursul activ al tuturor cetățenilor, pentru a stârpî viciurile, atât de adânc înrădăcinate în administrațiune și în justiție. Numai cu acest preț vom puteă ridică prestigiul autorității, vom introduce sincera și leala respectare a instituțiunilor, a libertății bine înțelese, a legalității și a drepturilor tuturor.

Seceta, care a bântuit țara și a amenințat-o de foamete, și epidemia holerei, două biciuri grozave, au venit să lovească țara noastră și au adus în sânul familiilor dezolațiunea, descurajarea și îngrijirea. Recomand la sollicitudinea Domniilor voastre măsurile ce s'ar puteă luă, pentru a preveni pe viitor asemenea calamități. Sperăm în generozitatea publică, care în anul trecut a dat cele mai necontestabile dovezi de caritate creștină.

Principiul de căpetenie, care ridică un Stat ca și pe un individ, este paza îndatoririlor contractate. Guvernul Meu s'a aflat din cea dintâi zi în față cu contracte încheiate de guvernul trecut, contracte împovărătoare. El și-a dat toată silința, pentru a vă propune modifițiuni, cari să le facă mai puțin oneroase pentru Stat. Națiunile trebuie să respecte, pe cât se poate, contractele lor, căci numai astfel ele își pot întemeia creditul și trage spre dânsle capitalurile, necesitate vitală pentru desvoltarea bogăției naționale.

Cu o criză financiară ca aceea prin care am trecut și care s'a mărit și mai mult prin reaua recoltă din cei din urmă doi ani, cu o datorie flotantă grozavă, cu un buget ce nu eră cu puțință a se echilibra, discreditul ajunsese la culme. Bonurile de tezaur venite la scadență și mandatele se scontau cu o pierdere de 30 la sută; nu puteam face față nici măcar la cele mai indispensabile necesități de hrană a soldaților și de salariu al impiegaților. Aceste împrejurări au impus guvernului Meu imperioasa necesitate de a aveă recurs la un împrumut

cu condițiuni grele, dar indispensabile, al cărui rezultat a fost de a ridica cre- Noem. 15 (27)
ditul public și de a pune în circulațiune numerariul necesar transacțiunilor agri-
cole și comerciale.

În toate ramurile administrațiunii, Miniștrii Mei au încercat a aduce, prin
reducțiuni însemnate, economii, cari să facă cât mai puțin simțitoare lipsa de
mijloace, și bugetul anului viitor va fi echilibrat, fără de a împiedica serviciul
administrațiunii.

S'a făcut României la Expoziția universală o pozițiune avantajoasă în toate
privirile. Această participațiune, fiind de natură a face cunoscute produsele țerii,
va asigura târguri nouă industriei noastre agricole. Cu toată strâmtorarea finan-
ciară și cheltuielile ce trage după sine această participațiune, am crezut că trebuie
să ne impunem acest sacrificiu și să facem tot ce va fi cu putință, ca să figurăm
cu demnitate la această luptă a muncii și a civilizațiunii.

Să nu ne facem iluziuni. Avem să lucrăm foarte mult, ca să ajungem a pune
lucrările pe adevărata cale de progres. Am ferma credință că, uitând cu desă-
vârșire animozitățile și patimile personale, deliberațiunile Domniilor voastre se
vor apăra de discuțiuni infructuoase și vor fi bogate în rezultate folositoare pa-
triei noastre. Cât pentru Mine, Mă veți găsi totdeauna nestrămutat pe calea da-
toriei. Voiu împlini cu mândrie misiunea ce Mi s'a încredințat, pentru a ajunge
la mărirea și dezvoltarea patriei Mele. Voiu lovi cu justiție, însă fără cruțare,
răul, pretutindeni, și veți găsi în guvernul Meu un concurs asigurat în deciziu-
nile ce veți lua pentru binele adevărat al țerii. Lăsând de o parte ori ce ambi-
țiune, să nu avem altă voință decât pe aceea de a lucra neînterupt la progresul
și la dezvoltarea României.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare pentru anul 1866 spre 1867 este
deschisă.

Carol.

Ion Ghică, I. Cantacuzino, N. Haralamb, P. Mavrogheni, D. A. Sturdza,
I. Strat.

Cuvântarea d-lui P. S. Aurelian la solemnitatea deschiderii ședințelor Ateneului pentru » 17 (29)
anul 1866/1867, în prezența A. S. S. *Principelui Carol*:

*Măria Ta,
Prea Sfinte Părinte,
Doamnelor și Domnilor,*

Societatea *Ateneului român*, a cărei ședință solemnă ați binevoit a o onora
cu prezența D-voastre, merge pe al doilea an al existenței sale. Dela înființarea
sa, deși asociații au lucrat atât între dânsii, cât și în conferințe publice, n'au
adoptat însă obiceiul, ca într'o anume ședință să dea samă publicului despre
lucrările sale efectuate în fiecare an. Ședința de astăzi fiind cea dintâi de felul
acesta, binevoiți a-mi permite ca să rezum mai întâiu istoricul fundațiunii *Ate-
neului român*, și apoi lucrările săvârșite până astăzi.

1866

Noem. 17 (29)

De când iubita noastră patrie a apucat pe calea progresului, una din trebuințele cele mai adânc simțite a fost împrăștierea luminilor, lățirea învățaturii până în cătunele cele mai izolate. Oameni învățați, patrioți distinși, fiecare în cercul său, se siliă a face ca necesitatea învățământului să fie simțită de toți Românii. De aci, acea mișcare literară și științifică inaugurată de nemuritorul Lazăr și continuată de atâți bărbați distinși până în zilele noastre. Împrejurări de deosebită natură au făcut ca, cu toate silințele, să fim încă înapoiți; și astăzi, cu toate progresurile realizate, nimeni nu poate tăgădui că avem încă mult și prea mult de făcut.

Inspirați de această trebuință atât de însemnată a țerii lor, mai mulți juni de deosebite specialități se hotărîse în anul 1865 a face conferințe publice asupra deosebitelor subiecte de știință, litere și arte, după cum se mai făcuse deja de către alți bărbați, cu deosebire că, de unde până aici fiecare lucră izolat, de astădată se asociază mai mulți inși și făcură ca conferințele să se continue în timp de mai multe luni.

Conferința de inaugurare se făcù de către colegul nostru d-l C. Esarcu. După aceea în viitoarele conferințe vorbiră:

D-l V. Alexandrescu Urechiiă, despre *femeea română*, după istorie și poezie, și mai în urmă despre *clasicism* și *romantism*, cu aplicație la poezie și arte.

D-l A. Petrescu făcù mai multe conferințe asupra economiei politice.

D-l Hâjdău făcù mai multe biografii române: a Domniței Elena, a lui Nicolae Milescu și a lui Ionașcu Vodă.

D-l Nicolae Racoviță vorbi despre muzică în general și despre muzica națională în particular.

D-l Ulysse de Marsillac făcù mai multe conferințe asupra literaturii franceze.

D-l Bacaloglu trată mai multe subiecte de chimie și fizică, făcând și experiențe.

D-l T. Văcărescu analiză operele cele mai însemnate ale lui Schiller.

D-l Esarcu făcù mai multe conferințe asupra științelor naturale.

După subiectele tratate mai cu samă de către d-nii Alexandrescu și Hâjdău, se vede că d-lor s'au silit a expune înaintea publicului lucrări de istoria națională, ca astfel să inspire și mai multă dragoste către patrie și cultul suvenirilor strămoșești.

Câtva timp după încheierea acestor conferințe, persoanele cari le făcuse, în unire și cu altele, având în vedere interesul ce inspiră publicului aceste întruniri, destinate a satisface trebuințele cele mai intime ale inteligenței, se înțeleseră ca să dea un scop mai determinat lucrărilor lor și, pe lângă conferințele publice, să lucreze și între dânsii, spre a se lumina reciproc. În această privință se ținură mai multe ședințe și rezultatele lor au fost fundațiunea unei societăți literare, științifice și artistice. O comisiune fu însărcinată cu elaborațiunea unui proiect de statute. După câtva timp, statutele se pregătiră, societarii se întruniră din nou, le discutară, le amendară și în urmă le subscriseră. Socie-

tatea se constituî sub numele de *Ateneul român* și, potrivit statutelor, își alege Noem. 17 (29) biourul. Puține zile după aceasta, societatea se întruni pentru prima oară ca constituită; președintele inaugură *Ateneul român*, printr'un discurs în care rezumă originea societăților literare, științifice și artistice, și arată trebuința ca asemenea societăți să se înmulțească în sânul său.

Aceasta este originea asociațiunii *Ateneului român*. Ea nu este decât rezultatul unor dorințe pline de ardoare, de a lucra pentru sine și pentru alții.

În conformitate cu cuprinderea statutelor, membrii Ateneului, puțin timp după constituirea societății, începură conferințele publice. La 2 Decembrie onorabilul nostru coleg d-l V. Alexandrescu Urechia inaugurează conferințele în fața unui public numeros, tratând despre fabulele ilustrului fabulist român Tichindeal.

După d-sa, d-l Stoenescu vorbește despre originea și istoria artelor.

D-l Hâjdău făcù studii asupra Ebreilor.

D-l Lahovari vorbi despre Mirabeau și principiile Revoluțiunii franceze.

D-l Esarcu, despre instrucțiunea și educațiunea plantelor și a animalelor, cu aplicațiuni la instrucțiunea și educațiunea omului.

D-l E. Crețulescu, despre cântecele populare.

D-l Marsillac, despre Victor Hugo.

D-l Ștefănescu, despre animalele antedeluviane.

D-l Vericeanu, despre libertate din punctul de vedere economic și politic.

D-l Aurelian, despre asociațiune în general și despre principiul de asociațiune aplicat la agricultură ș. c. l.

Mulțumită bunăvoinței și atențiunii publicului, membrii Ateneului au avut fericirea de a vedeà asistând la toate conferințele un auditor numeros. Ei din parte-le au făcut tot ce le-a stat în putință pentru ca conferințele lor să fie în adevăr folositoare.

După încetarea conferințelor din semestrul 1865 și 1866, societatea voind a da oarecare publicitate lucrărilor sale, hotărî ca să publice o revistă mensuală a *Ateneului român*. Fie-ne permis a crede, că cu timpul această publicațiune va dobândi un adevărat interes științific, literar și artistic.

Din parte-le membrii *Ateneului* nu vor cruță nici o osteneală, nici un sacrificiu, pentru a face ca materiile publicate să fie cât se va putea mai interesante, pentru ca astfel să poată fi ajutați prin concursul publicului, fără care nu este mijloc de reușită.

Cât despre lucrările dinăuntru ale societății, membrii săi în toate întrunirile lor periodice au avut a se ocupa cu discuțiuni asupra diferitelor chestiuni de învățământ, de istorie, arheologie, etc.

Acestea sunt, în rezumat, lucrările Ateneului român. Fie-mi ertat a crede că asociațiunea noastră, deși jună, a justificat prin fapte că-și înțelege scopul pentru care s'a constituit. Străini cu totul de ori ce lupte, întru cât privește lucrările noastre, devotați cu totul propagandei luminilor în țara noastră, sperăm

1866

Noem. 17 (29) că pe viitor vom justifica și mai mult atențiunea ce publicul a binevoit a ne acorda până astăzi.

Dela formarea sa, Ateneul n'a dat nici o ocaziune de nemulțumire publicului; din contra, avem fericirea a constata că, atât în capitală cât și în multe din orașele țerii și în ținuturile române supuse încă străinilor, societatea noastră a atras atențiunea. Aceasta este o probă că asociindu-ne am satisfăcut o trebuință ce se simțea în toată țara. Și în adevăr, astăzi când vedem atâtea aspirațiuni spre progres, când țara are o constituțiune atât de liberă, mai poate fi îndoială că avem cea mai mare nevoie ca învățătura să pătrundă până și în cel din urmă cătun? Cum vom putea oare să ne folosim de drepturile ce ne acorda constituțiunea, cum oare aplicarea constituțiunii s'ar putea face astfel cum o fac popoarele libere și celelalte, când majoritatea populațiunii zace încă în întunec? Ne putem oare aștepta, în toate împrejurările, la fapte convingătoare și serioase, pe cât timp nu vor ști toți cetățenii carte? Nu. Se înșală acei cari cred că vor putea întemeia ceva durabil, că vor putea întemeia un edificiu, când temeliiile sunt șubrede. Noi am crezut și vom crede, că singurul mijloc de a așeza pe temelie durabilă Statul României este răspândirea luminilor. Numai atunci vom fi liniștiți; numai atunci vom putea zice că suntem cu putere înăuntru și afară, când în cea mai sărmană colibă vom afla pe Român cu cartea în mână.

Cartea, învățătura, iată unicul mijloc de dezvoltare atât politic și economic, cât și moral; printr'însa vom ajunge a face din România o țară demnă a figura în concertul ținuturilor civilizate.

Acestea au fost și sunt credințele membrilor Ateneului român, și de sigur ale D-voastre toți câți ați binevoit a asista la această serbare a științei. Ele singure ne susțin și ne încurajază a merge pe calea ce am apucat, și pe care vom străbate-o cu atât mai mare succes, cu cât concursul D-voastre va fi mai puternic.

Astăzi inaugurăm începerea conferințelor pentru semestrul 1866—1867. Ne vom sili, pe cât ne vor ierta puterile, ca să merităm și de astă dată atențiunea ce ați binevoit a ne acorda și în anul trecut, atențiune care este singura răsplată ce ambiționăm.

Prezența Î. S. Domnitorului, a Prea Sfinției Sale Părintelui Mitropolit, a acestor persoane însemnate prin capacitate și pozițiune socială, a unui public luminat și distins, la această solemnită, este o dovadă despre interesul ce încep a inspira la noi întrunirile destinate a lumina și a recrea inteligența. Să mărturisim că începem cam târziu, în comparațiune cu ceea ce s'a făcut în unele Staturi înaintate, unde plășile, și chiar unele sate, au societăți de știință, de industrii, de agricultură, etc. Aceasta însă nu trebuie să ne descurajeze, ci din potrivă să ne facă a ne pune pe lucru cu mai multă perseveranță, spre a câștiga timpul pierdut. Să înmulțim pe cât se va putea numărul asociațiilor, atât științifice, literare și artistice, cât și agricole, industriale și comerciale; să lucrăm fiecare, pentru a face ca, în cel mai scurt timp, să nu rămâie nici un oraș în România, care să nu aibă societăți de felul acesta; căci numai astfel vom putea ridica învățătura la înăl-

țimea ce merită, numai astfel atâta activitate și inteligență pierdută în petreceri, Noem. 17 (29), adesea vatămătoare, se vor deprinde cu nobilele ocupațiuni ale spiritului. În adevăr, cine n'a cugetat și n'a fost cuprins de durerea cea mai amară, cea mai cumplită, văzând că se grămădesc ani peste ani, și la noi nu se produce în sfera inteligenței mai nici o lucrare care să atragă atențiunea? Cine nu și-a zis, văzând atâta indiferență pentru ocupațiuni: paremi-se că acum doi ani oamenii lucrau și produceau mai mult? Fiecare dintre noi negreșit că ne-am zis aceasta, și pentru aceea astăzi ne adunărăm împrejurul unei idei, unui drapel, drapelul pe care este înscris: cultura poporului român. Să ne strângem toți în jurul acestui drapel; să ne punem silințele a-i susțineă onoarea, și să fim convinși că, pe cât timp vom fi uniți și vom lucra pentru acelaș scop nobil, putem fi siguri de reușită. În adevăr că avem mult de lucru; epoca în care trăim este plină de dificultăți; însă când este voință și unire, nici un obstacol nu poate rezistă.

Ne înțelegem prea mult toți câți sărbătorim astăzi știința, aspirațiunile noastre sunt prea mult aceleași, pentruca să fie necesitate a mai insista asupra urgenței, ce se simte dela o margine la alta a țerii, pentru întinderea și împrăștierea învățaturii.

Acum, fie-mi permis a aduce în numele Ateneului român omagiile noastre de cea mai profundă recunoștință și respect Înălțimii Sale Domnitorului, care a arătat atâta bunăvoință și interes, ca să onoreze cu prezența Î. S. această solennitate a științelor, a literelor și a artelor; P. S. S. Părintelui Mitropolit fiescul nostru respect și recunoștință; și D-voastre, onorabilelor doamne, cea mai deplină grațitudine, că ați binevoit a asista la inauguratiunea conferințelor Ateneului; și D-voastre, domnilor, deplină recunoștință, că ați binevoit a vă întruni cu noi, pentru a depune împreună omagiile noastre pe altarul științei. Binevoiți a crede că această întrunire va rămâneă adânc săpată în inimile noastre, pentrucă este o răsplătire a trecutului și încurajare pentru viitorul științei noastre.

Plin de încredere în viitorul patriei, binevoiți a ne permite ca, unind vocele noastre cu ale D-voastre, să zicem: Să trăească România una și nedespărțită! Trăească M. S. Carol I Domnitorul Românilor! Să trăească Ateneul român!

Scrisoarea Marelui Vizir către *Principele Carol*:

Dec. 4 (16)

Alteță Serenisimă,

Maiestatea Sa Imperială Sultanul a primit scrisoarea pe care Alteța Voastră Serenisimă I-a scris-o pentru a-I mulțumi de primirea particulară și distinsă ce Ea a binevoit a-I face la Constantinopole. Maiestatea Sa mă însărcinează a Vă spune, Principele meu, că e fericită a ști astăzi isprăvită acea cestiune, pe care țineam mult a o termina și pe care călătoria Alteței Voastre Serenisime a rezolvat-o într'un mod atât de satisfăcător.

Deși înțelegerea cu Principatele-Unite este complect regulată, Sublima Poartă crede că trebuie să adaoge, că pentru a da guvernului Vostru un mijloc

1866

'Dec. 4 (16) de încurajare a actelor de devotament sau de răsplătire a unor servicii civile și militare, mijloc de care s'au fost bucurat până azi predecesorii Voștri, Alteța Voastră Serenisimă va avea facultatea de a crea o medalie.

Condițiunea pusă în scrisoarea mea dela 19 Octomvrie, pentru instituirea monetei de aur și argint, e lăsată la aprecierea Alteței Voastre Serenisime, care va alege unul din cele două semne ale Imperiului și va binevoi să ne dea mai dinainte modelul ei; moneda de billon rămâne în afară de această condițiune și firește că nu va purta decât cifra care indică valoarea ei.

Sublima Poartă a salutat cu o vie satisfacțiune deschiderea drumului de fier dela Varna, care apropie Principatele de capitala Imperiului.

Această cale ferată deschide un drum nou, un centru, un debușeu necesar pentru întregul comerț al Dunării; și Sublima Poartă consimte la dorința manifestată de Alteța Voastră Serenisimă, de-a avea la Varna un delegat sau agent comercial.

Ea acceptă în principiu, rezervându-se a studia cestiunea și a o regula la timpul și locul cuvenit, și dorința exprimată de Alteța Voastră Serenisimă, de a fi autorizat să organizeze împreună cu noi un serviciu poștal regulat între Constantinopole și Principate, precum și necesitatea de a face, cu guvernatorul nostru general al Vilaietului țarmului drept, o înțelegere privitoare la extrădarea criminalilor și dezertorilor de pe ambele țarmuri, și alte câteva cestiuni de poliție și de procedură locală.

» 12 (24) Scrisoarea Pincipelui Carol-Anton de Hohenzollern către *Principele Carol*:

Ne apropiem de sfârșitul anului, care a produs pentru noi o despărțire, adânc dureroasă, de atâtea lucruri cari astăzi nu mai sunt cum erau! Pentru tine, acest an a fost de o mare importanță. Cine s'ar fi putut gândi la Crăciunul din 1865, că tu vei avea astăzi o poziție politică și că vei purta o răspundere atât de mare și atât de grea? Cine ar fi putut prevedea că bunul și bravul nostru Anton, care, acum un an, vizită Locurile Sfinte ale Pământului făgăduit, va dormi în acest ceas somnul veșnic, victimă a unei bătălii care a făcut nemuritoare armata prusiană din care tu ai ieșit, dar a cărei glorie nu-ți era dat s'o mai împărtășești!

Îmi pare, judecând prin experiența mea politică, că ai câștigat partida în întreprinderea ta primejdioasă. Călătoria la Constantinopole a fost pregătită și executată cu multă dibăcie. Numai această călătorie a ridicat Puterilor ori ce pretext de a mai interveni. Sunt eu însumi surprins că prezența ta a produs astfel de rezultate.

Aprob de o potrivă și discursul tău pentru deschiderea Camerelor. Greșelile politice și slăbiciunile morale trebuie totdeauna să fie numite cu numele lor. Se pare că duci o viață serioasă și că te obosești mult intelectualmente. Aceasta e pentru tine îndoit de necesar, pentrucă trebuie să te ții deasupra tuturor partidelor.

Dorința ta de a vedea pe fratele tău Frederic e tot atât de mare ca și a lui. Dar într'adins nu l-am lăsat să plece înainte de anul nou, pentrucă ar fi

fost prea trist pentru scumpa ta mamă a se afla deodată sub pomul de Cră- Dec. 12 (24)
ciun lipsită de cei trei fii ai ei. În seara de Crăciun, fără îndoială că vei fi cu
gândul în mijlocul nostru, cu inima mișcată de bucurie și de adâncă tristețe.
Va fi reciproc. Cât de dureroasă este o despărțire la așa distanță! Dar, curaj
și încredere în Dumnezeu în toate situațiunile vieții! Nu poate cineva să aibă
toate. Sarcina ta e mare, grea și meritoasă. Această convingere să compenseze
pentru tine numeroasele privațiuni ce-ți apasă inima și sufletul.

Ochirea politică, aci alăturată, n'are pretențiunea de a fi o profeție infailibilă.

Situațiunea Franciei este actualmente cea mai nesigură. Dinastia lui Napo-
leon are de luptat în contra a patru complicațiuni capitale :

1. Amara nemulțumire pe care succesele militare ale Prusiei le-au produs
în națiune. Partidul clerical aruncă neîncetat uleiul peste acest foc de necaz înă-
bușit și nu e vina sa dacă ura națională nu izbucnește în flăcări vii. Împăratul
este, dintre toți Francezii, cel mai cu judecată și cel mai inteligent; dar lesne
s'ar putea întâmpla că, pentru a mântui Dinastia, să lase să fie târît într'un
războiu contra Prusiei.

2. Cestiunea romană este și ea arzătoare. Retragera trupelor franceze din
Roma poate conduce sau la căderea puterii temporale a Papei — și atunci s'ar
manifesta în Franța, în partidul ultramontan, foarte puternic, o agitațiune fără
margini în contra Împăratului și care ar putea avea pentru dânsul cele mai
nenorocite urmări; — sau retragera trupelor nu va aduce căderea puterii tem-
porale a Papilor — și atunci indignare profundă în cercurile liberale ale Franciei,
cari văd în domnia învechită a Papei un obstacol capital la progresul național.

În ori ce caz, soluțiunea acestei cestiuni este periculoasă pentru Împărat,
cu atât mai mult că Împărăteasa, din cauza temperamentului său spaniol și a
tendințelor sale bigote, va face în mod deosebit dificilă lămurirea situațiunii:
e probabil de asemenea, că dânsa va întreprinde, contra voinței Ministerului și
buzuindu-se pe slăbiciunea *casnică* a Împăratului, nefolositorul său pelerinagiu
la Roma.

3. Afacerea Mexicului este cea dintâi și cea mai vădită înfrângere a gu-
vernului francez. Nu mai este un secret pentru nimeni, că retragera trupelor
franceze din Mexic este rezultatul unei presiuni serioase și chiar amenințătoare
a Americii de Nord. Dacă la Paris nu s'ar cedă îndată la această presiune, s'ar
expune trupele franceze din Mexic, de altminterlea slabe, la oarecari seri sici-
liene. Trupele vor trebui deci să se întoarcă, și probabil împreună cu ele toți
Francezii stabiliți în Mexic.

Aceasta este pentru Împărat o situațiune spăimântătoare. El distruge propria
sa creațiune, tronul lui Maximilian, și dă puternicii opozițiuni ce există în Fran-
cia cea mai îmbelșugată hrană. Într'un cuvânt, aceasta e o înfrângere personală
a Imperiului, cum nu s'ar putea închipui mai mare. Deci, sau războiul, sau o pace
rușinoasă cu America de Nord, după care, pentru a măguli pe Francezi și a
șterge relele impresiuni, războiul în contra Germaniei, singurul expedient și sin-

1866

Dec. 12 (24) gurul mijloc de scăpare. Și acest războiu va costa pe Franția multe milioane, și familiile încercate și sărăcite nu vor face decât să ațâțe mai mult focul nemulțumirii; opiniunea publică va da dreptate opozițiunii, care din capul locului s'a pronunțat în contra expedițiunii în Mexic, și prestigiul imperialismului va pierde considerabil în națiune.

4. Reaua administrațiune financiară cu deficitul ei crescând din an în an, constituie un alt pericol. Curtea, ea însăși, nu dă exemplul unei înțelepte economii; ea este prin aceasta moralmente răspunzătoare de imoralitatea ce merge crescând în administrațiunea Statului.

Aceasta ar fi pe scurt indicarea complicațiunilor deadreptul iminente pentru Franția și, prin urmare, pentru Europa!

România poate să se felicite că, prin pozițiunea sa geografică și prin constituțiunea sa bazată pe sufragiul popular, nu va putea fi direct implicată în conflictul european.

Cestiunea orientală, oricât de plină de pericole ar fi ea în teorie, la prima vedere, nu pare a fi periculoasă din punct de vedere practic. Rusia ar putea s'o deslege, dar Anglia, Austria, Italia, Franția și Prusia au un prea mare interes în *statu quo*, ca să nu fim îndreptățiți a spera că acesta va dura încă mai mulți ani.

Asupra situațiunii din Germania, Principele Carol-Anton scrie următoarele fiului său, ca să-l orienteze:

Nu mai încape îndoială asupra acestui punct, Bismarck nu este numai omul zilei, ci al împrejurărilor. Prusia s'a ridicat la rangul unei Puteri de primul ordin, și va fi nevoie de acum înainte să se țină socoteală de el.

Ferm, sigur, clar și conștient în politica sa externă, Bismarck lasă să se vadă încă în politica sa internă ezitări și contraziceri.

Teritoriile anexate ar putea să devie mult mai prusiene, dacă la Berlin lumea n'ar pluti încă mereu în panica de democrați Miniștrii de profesie nu sunt *la înălțimea situațiunii*, exceptând pe d-l de Heydt care conduce finanțele într'un chip cu adevărat strălucit.

Camerele sunt împăciuitoare; tot ce guvernul a cerut, a trecut și a fost acordat; — dar s'au pronunțat adevăruri exorbitante până într'atâta, în cât partidul feudal nu mai are curajul a preamări regimul personal mai mult decât e trebuință.

Națiunea este evident mai coaptă politicește. De asemenea și în armată nebuliile politice au scăzut mai mult decât au sporit, ceea ce provine din conștiința ce ea are despre un războiu purtat cu glorie.

În partea de miazăzi a Germaniei, opiniunea publică este încă surescitată, cu deosebire în Württemberg. Bavaria oscilează ca o trestie; Principele Chlodwig Hohenlohe are sorți a deveni Președinte al Consiliului în locul lui Pfordten, — numirea sa ar fi un semn că Bavaria înclină către Prusia; numai în

ducatul de Baden lumea e mai corectă; aci se preferă supremația prusiană Dec. 12 (24) unei supremații Bavaro-Würtenbergeze.

Pentru a dovedi cât e de puțin serioasă pretinsa unanimitate a Germanilor de miazăzi, voi cită faptele următoare: Bavaria își îndreaptă sistemul său de Podewils; Würtembergul adoptă noua pușcă elvețiană; ducatul de Baden adoptă pușca cu ac prusiană, și Hessa rămâne la pușca Minié! Astfel, fiecare se plânge de o lipsă de unitate în afacerile politice și militare.

Prin organizarea a trei corpuri nouă de armată în Prusia, s'a făcut o avansare enormă, și personalitățile se găsesc amestecate la olaltă. Puterea organizatoare a Prusiei s'a manifestat de altmintrelea într'un chip strălucit, așa fel că s'a reușit în scurt timp a se întocmi dintr'odată trei corpuri solide de armată.

Principele Moștenitor păstrează ca și altă dată o atitudine rezervată. El a rămas credincios principiilor și opiniunilor sale.

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Landammanul Acpli: » 14 (26)

Îți mulțumesc călduros pentru exemplarul hărții de corecțiune a Rinului.

Berlinul nu e de fel indiferent pentru Elveția, și se dorește foarte mult a se pune cu Elveția pe picior bun și folositor. Indicațiunile ce mi-ai dat pentru o reprezentare diplomatică a Elveției la Berlin m'au autorizat să fac Comitelui de Bismarck o întrebare confidențială. El mi-a răspuns «că guvernul regal prusian pune un deosebit preț a întreține relațiuni amicale cu Elveția, și că el va vedea prin urmare cu plăcere stabilirea în Berlin a unei legațiuni elvețiane.»

În afară de ori ce cestiune de principiu, o reprezentare a Elveției pe lângă sediul Confederațiunii germane de Nord este indicată din punctul de vedere al comunicațiilor, al comerțului și al altor interese multiple. Toate aceste cestiuni, atât de numeroase, se hotărăsc la Berlin, și această hotărîre se răsfrânge asupra întregii Germanii și, prin urmare, spre Sud peste Main. Va deveni pentru Sudul Germaniei o necesitate neînlăturabilă, o cestiune de existență, a se obicinuî cu noul așezământ al Nordului. Noi stăm mai aproape de unire, decât o cred separatiștii noștri. La acestea se mai adaoage fierberea, ce a renăscut în toată Francia și care la un moment dat va sili pe Prusia a întrebuintă mijloacele cele mai extreme, spre a mănține intacte și neatinse fruntariile germane.

Fiindcă mă consider și pe mine ca o bucată a unui cetățean elvețian liber, nu pot dar decât să consilies foarte serios, să intrați în relațiuni diplomatice cu Berlinul. Nimeni nu va privi această măsură ca un act de supunere, ci ca o simplă recunoaștere a noii situațiuni a Germaniei, creată de Prusia și recunoscută de dreptul ginților.

Urmăresc cu mare interes desbaterile și discuțiunile din Corpurile constituite ale Elveției. Și în Elveția domnește boala armelor celor nouă. Nouă ni se pare o asemenea agitație foarte comică, căci nu sunt armele de cari trebuie să liți mândri, ci inteligența și simțimântul conștient al patriotismului. Noi am pune toate puștile noastre cele nouă de oparte, când am păstră două însușiri. E cert

1866

Dec. 14 (26) că în Elveția vă jucați prea mult mai ales cu miliția cantonală, căreia-i lipsește seriozitatea ostășească. Nici nu-și poate cineva închipui, câte idei învechite și neîntrebuințate se țin de această materie. Să mă ierți, dacă fac o observațiune nepotrivită; dar vorbesc cum gândesc.

Îți trimit scrisoarea alăturată, numai în dorința ca ea să ajungă cu siguranță la destinațiune. Ea este scrisoarea prin care fiul meu Carol notifică Consiliului federal, că a luat frânele guvernului României. Situațiunea lui Carol s'a recunoscut din toate părțile, și este astăzi un fapt îndeplinit. Un mare viitor așteaptă România, însă ea trebuie să taie scurt cu trecutul ei propriu. Poporul însuș este primitor a tot ce este bun, și pe această însușire se sprijinește toată arta de a guvernă a fiu-meu, care are calitatea de a fi un tânăr onest și gata la sacrificii.

» 15 (27) Adresa Adunării Deputaților la Mesagiul Tronului:

Măria Ta! Marea dorință națională a Unirii sub un Principe ereditar dintr'o familie domnitoare a Europei s'a îndeplinit. Suntem fericiți, Prea Înălțate Doamne, a fi reprezentanții națiunii întregi, pentru a felicită la această ocaziune pe Măria Ta, fondatorul stării politice, care a dorit-o și a aclamat-o neconținut națiunea română, prin toate Adunările ei legiuitoare, și care este menită a face în viitor din țara noastră un Stat cu stabilitate politică și cu garanții puternice de ordine, de dezvoltare și de neatârnamare națională. Suntem cu atât mai fericiți, Măria Ta, a Vă felicită, fiindcă Românii, cu stabilirea unei Dinastii, au văzut suindu-Se pe Tronul lui Ștefan cel Mare și al lui Mihaiu Viteazul pe urmașul unei ilustre familii, care prin eroii săi a fundat mărimea și gloria patriei sale.

Constituțiunea noastră, Măria Ta, fiind în adevăr opera națiunii însăș, suntem toți hotărâți a o mănține sacră și neviolabilă, și ne socotim datori a pune toate legile țerii în armonie cu această Constituțiune.

Țara întreagă, Măria Ta, a văzut cu bucurie consacrarea dată de Înalta Poartă și de Puterile garante așezământului nostru politic, și această bucurie a fost cu atât mai vie, cu atât mai generală, că s'a dobândit această consacrare fără a se jigni câtuș de puțin vreunul din drepturile țerii.

Apelul făcut de Măria Ta, de a ne ține cu înțelepciune în cercul drepturilor și al aspirațiunilor noastre cele legitime, a aflat un răsunset cu atât mai adânc în inimile și în cugetările noastre, cu cât suntem convinși că numai în cercul acelor drepturi, consacrate prin Tractatul de Paris, care ne garantează neutralitatea teritorului român, putem afla stabilitatea și neatârnamarea națională, la care ține mai presus de toate întreaga Românie.

Cu toții, Prea Înălțate Doamne, răspundem la apelul călduros ce ne faceți, când ne ziceți: «La lucru, Români!» Vedem, Măria Ta, câte greutateți apasă la noi producerea, câte lipsuri de garanții neapărate împiedică la noi lucrul, cea singură sorginte a averii și a bogăției naționale. Ne vom ocupa dar cu o mare seriozitate a da astăzi muncii și producerii agricole, singura industrie a țerii

noastre, garanțiile neapărate. Astfel numai, Măria Ta, vom ajunge la calea cea Dec. 15 (27) prosperă, care ne-o arătați și care duce națiunile la civilizațiune, la bogăție și la tărie.

Lipsa de control, Măria Ta, lipsa de răspundere serioasă a aceloră cari sunt chemați a întrebuința banii publici, a deschis porțile la abuzuri, într'un grad necunoscut încă în țara noastră, într'un grad înspăimântător. Vom da tot concursul nostru Măriei Tale, pentru a supune la o adevărată răspundere, la o dare de samă serioasă, pe toți aceia cari au în mâinile lor o parte din puterea Statului, o parte din banii publici.

Starea financiară a țerii atrage mai cu samă toată a noastră luare aminte; ea cere o vindecare repede și serioasă. Acea vindecare vom căuta-o în echilibrarea bugetului prin economii, singurul mijloc de a nu secă isvoarele producătoare ale țerii.

Suntem adânc convinși, Prea Înălțate Doamne, că veți împlini cu mândrie și cu conștiință misiunea ce V'a încredințat țara. Asemenea și noi ne vom întruni în jurul Măriei Tale, pentruca să poată ajunge patria noastră la desvoltarea la care are drept.

Suntem asemenea încredințați, Măria Ta, că abuzurile vor fi lovite cu justiție, ori unde se vor afla. Veți afla în noi totdeauna concursul cel mai sincer și cel mai leal, și vom fi fericiți a dovedi Măriei Tale, că nimeni din noi nu este însuflețit de altă ambițiune decât de aceea de a face binele țerii.

Dați-ne voie, Măria Ta, a Vă rosti din adâncul inimii recunoștința că ați primit a împărtăși soarta patriei noastre, și a Vă arăta încă odată fericirea ce o simțim, de a aveà pe Tronul României un Principe înzestrat cu toate virtuțile cari pot face fericirea unei națiuni.

Să trăești, Măria Ta!

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime* la Adresa Adunării Deputaților:

Domnilor,

Vă mulțumesc din toată inima pentru urările și pentru simțimintele sincere ce-Mi exprimați ca reprezentanți ai națiunii. Primesc cu fericire această Adresă, care-Mi este o dovadă despre bunele dispoziții de cari este animat Corpul legiuitor și care-Mi afirmă că nu veți întârzià a realizà aceste cuvinte în fapte.

Cât pentru Mine, Mă veți găsi ziua și noaptea la lucru, și voi u jertfi totul, pentruca să împlinesc cu mândrie și conștiință frumoasa misiune ce țara Mi-a încredințat și să-i asigur fericirea și prosperitatea.

1866

Dec. 16 (28)

Scrisoarea Împăratului Napoleon către *Principele Carol*:*Scumpul meu Principe,*

Nu V'am scris mai curând, pentrucă nu voiam să acreditez svonul ce se răspândise anul trecut și care aveà de scop a face să se creadă că hotărîrea Voastră de a Vă duce în Principate erà rezultatul unui plan pus la cale între noi; dar astăzi, că ați fost recunoscut de Poartă, sunt prea bucuros a Vă spune tot interesul ce port întreprinderii Voastre curajoase. Sper că veți izbuti a face să domnească ordinea și prosperitatea în noua Voastră țară, și aș fi fericit să contribuiau la aceasta, întru cât atârnă de mine.

Primiți asigurarea sincerei mele prietenii.

Scrisoarea *Principelui Carol* către Împăratul Napoleon, expunându-i toată dificultatea situațiunii:

Partidul panslavist caută prin toate mijloacele posibile să aducă complicațiuni în Orient. El a știut să influențeze pe Grecia; Candioții s'au răsculat și, tari pe principiul naționalităților pe care nu-l pot invoca în zădar, ei reclamă ajutorul Europei. Niște agenți străbat sub nume grecești printre populațiunile creștine, ațâțând pretutindeni curajurile . . . Niște emisari caută să răskoale Moldova, și până și Camera Deputaților noștri e gata să ne stârnească încurcături.

Dacă interesul și simpatiile marilor Puteri apusene ne fac să sperăm că cestiunea Orientului se va rezolvă în profitul nostru, noi nu suntem încă gata, trebuie s'o mărturisim, de a trage profit din situațiune. Deci noi trebuie să așteptăm totul dela sprijinul protectorilor noștri obicinuiți și în particular dela prietenia M. V. Mi se pare, Sire, că ar fi prea de dorit, ca o înțelegere să se stabilească de pe acum între Francia, Anglia și Prusia, cu privire la afacerile Orientului. O învoială intimă între aceste trei Puteri ar fi cea mai sigură garanție a independenței noastre naționale.

» 17 (29)

Scrisoarea Landammanului Aepli, adresată din San-Gallen Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Am primit ieri seară scrisoarea Alteței Voastre Regale din 26 l. c. și nu am întârziat de a trimite chiar astăzi scrisoarea Principelui Carol, deadreptul Președintelui Federațiunii, domnului Knüsel.

Urmăresc cu mare interes afacerile României, de când am avut onoarea a face cunoștința Principelui Carol. Îmi pare foarte bine că ele încep a se regula. Cu toate acestea, nu mă îndoesc că rămâne încă o mare muncă de pus în lucrare, pentru a ridica țara înlăuntru și a o deschide în mod hotărîtor

culturii apusene. Dacă este însă un Principe capabil a deslegă această mare problemă, acesta de sigur este Principele Carol, a cărui înfățișare face o impresiune favorabilă și care în scurtul timp de când a luat frânele guvernului a dovedit că posedă atâtea însușiri minunate.

Cetind volumul al doilea din viața lui Thiersch, am avut ocaziunea să observ cu ce stângăcie regența bavareză a luat în mâinile sale guvernul Greciei; și m'am bucurat din inimă, văzând cum imediat s'au pus în mișcare în România elementele naționale, atât în privirea persoanelor cât și a vederilor. Numai elementele naționale, întrebuițate cu inteligență, pot asigura ridicarea dăinuitoare și populară a Statului.

Adresa Senatului la Mesagiul Tronului:

» 18 (30)

Măria Ta! Senatul, la începutul primei sale legislaturi, se simte fericit a saluta în persoana Înălțimii Voastre pe fondatorul Dinastiei care se inaugurează deodată cu noile instituțiuni ce și-a dat noua Românie.

Misiunea ce ați primit cu atâtea devotament și energie, de a lucra la regenerarea unui popor încercat de suferințe și nenorociri în tot cursul vieții sale politice, Vă dă, Prea Înălțate Doamne, un titlu netăgăduit la iubirea și încrederea țerii.

Senatul primește cu bucurie asigurarea ce-i dați despre binevoitoarea amicitie și simpatie a Înaltei Porți și a Puterilor garante pentru această țară. Domnia Măriei Voastre pune un capăt fluctuațiunilor politice și, dând stabilitatea necesară guvernului, va permite puterilor Statului a pune în aplicare principiile salutare de probitate, de moralitate, de muncă și de economie, cari conduc națiunile la civilizațiune, la bogăție și la tărie.

Concursul activ al Senatului este asigurat, Prea Înălțate Doamne, guvernului Măriei Tale, spre a stărpi vițiurile adânc înrădăcinate în administrațiune și în justiție. El va vedea cu mulțumire toate măsurile ce guvernul Măriei Tale va lua într'aceasta și se va asocia cu fericire spre a le da toată eficacitatea ce le poate procura sancțiunea legislativă.

Eră peste puțină, Măria Ta, să nu resimțiți suferințele cu cari a plăcut A Tot Puternicului a încerca și în acest an pe poporul român. Senatul nu va lipsi de a acorda guvernului Înălțimii Voastre mijloacele nedispensabile spre a le ușura, pe cât se poate, și speră că întrebuițarea lor înțeleaptă va încuraja și asistența publică.

Principiul salutar al respectului îndatoririlor contractate de Stat este netăgăduit una din condițiunile cari asigură și întemeiază creditul guvernelor. În modifi cațiunile dar, ce ni se vor propune de guvernul Măriei Tale în privința contractelor încheiate de guvernul trecut, ne vom pune toată silința spre a împacă acest principiu cu interesele tezaurului public, pe cât se va putea.

Cunoaștem că situațiunea financiară este foarte împovărată. Aplaudăm dar la toate măsurile, ce ni se anunță ca menite a produce ușurarea tezaurului, și

1866

Dec. 18 (30) la toate economiile, spre a stabili creditul public. Cu un sistem de economie în cheltuieli potrivite cu resursele regulate ale tezaurului și cu mijloacele contribuabililor, vom fi feriți de a alerga la împrumuturi cari angajază viitorul și compromite totdeauna starea financiară a unei țări.

Ca și Măria Ta, nu ne facem iluziuni asupra situațiunii, pentru că iluziunile nu sunt posibile după câte am suferit în trecut. Ne vom pune însă la lucru cu toată seriozitatea și avem speranță că, cu un Principe de o familie ilustră, cu tradițiuni liberale, țara noastră începând o eră nouă, va putea cicatriza ranele ce i-au lăsat luptele și nefericirile din trecut.

Sub Domnia Înălțimii Voastre, bucurându-ne de pace și de liniște, vom putea prospera și dorințele noastre se vor găsi realizate.

Să trăești, Măria Ta!

Răspunsul *Alteței Sale Serenissime* la Adresa Senatului:

Domnilor Senatori,

Cu cea mai vie satisfacțiune primesc această Adresă, care-Mi dovedește zelul și devotamentul ce aveți pentru interesele țării. Vă mulțumesc asemenea cu sinceritate pentru dorințele și simțimintele ce-Mi exprimați într'un chip așa de grațios. Concursul activ, ce promiteți guvernului Meu în diferitele cestiuni, ne va înlesni prea mult marea operă ce avem de împlinit, și nu Mă îndoiesc că astfel vom învinge toate dificultățile. Am ferma convicțiune că lucrările Senatului vor produce cele mai bune rezultate și că în curând vom vedea renăscând avuția și prosperitatea în scumpa noastră patrie. Am aflat cu mare plăcere că ați votat ieri naturalizațiunea tatălui Meu. Vă pot încredința că el este mândru a face parte dintr'această frumoasă și viguroasă națiune, pentru care are cele mai vii simpatii. De acum înainte interesele țării sunt strâns legate cu interesele familiei Mele.

- » 19 (31) Consiliul federal elvețian răspunde la scrisoarea de notificare a *Principelui Carol*.
- » 25 (6) Cuvântarea Mitropolitului Primat, Nifon, Președintele Senatului, către *Alteța Sa Serenisimă*, cu ocaziunea prezintării actului de marea naturalizare a A. S. R. Principelui Carol-Anton de Hohenzollern:

Măria Ta,

Senatul României cu fericire a auzit, prin chiar cuvintele Măriei Voastre, încredințările ce i-ați dat de simpatiile ce părintele Înălțimii Voastre și întreaga Măriei Voastre familie păstrează pentru națiunea română.

În adevăr, Prea Înălțate Doamne, ce putea avea mai scump a oferi na-

țiunea română, decât marea sa naturalizațiune? Și cui se cuveneă ea mai mult, Dec. 25 (6) decât celui înalt Principe care a binevoit și ne-a dat chiar pe iubitul Său fiu pentru a ne guvernă?

Senatul dară vine astăzi, prin noi, a comunica Măriei Voastre că, în ziua de 17 Decemvrie, el, în unanimitate și prin aclamațiune, a oferit Alteței Sale Regale Principelui *Carol-Anton-Ioachim-Zefirin-Frederic-Mainrad de Hohenzollern-Sigmaringen* marea naturalizațiune de Român.

Senatul felicitând în persoana Măriei Voastre pe Augustul Vostru părinte, profită de această ocaziune pentru a felicită pe întreaga Românie, care a dobândit între fiii săi ilustra Măriei Voastre familie.

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Domnilor, vă mulțumesc în numele părintelui Meu. Domniile voastre cunoașteți că El este legat de țară cu cele mai vii simpatii. De acum înainte, El va fi mai intim legat cu interesele României.

1867.

1867

Ian. 1 (13)

A. S. S. Domnitorul primește la palat felicitările de anul nou.

La felicitările Consiliului de miniștri *Alteța Sa Serenismă* răspunde :

Domnilor, vă mulțumesc pentru felicitările ce-Mi faceți. Am pentru D-voastre dorințele cele mai sincere și sunt fericit a vă exprima simțimintele Mele de recunoștință. Anul care a trecut, Mi-ați ușurat sarcina prin concursul și consiliile D-voastre; sper că vom lucra împreună încă mult timp pentru prosperitatea țerii.

Cuvântarea Mitropolitului Primat felicitând pe *Alteța Sa Serenismă* cu ocazia anului nou :

Măria Ta,

Credincios tradițiilor sale naționale și mișcat de un simțimânt de iubire pentru Augusta Măriei Voastre persoană, clerul român Vă aduce astăzi, prin organul meu, omagiile și felicitățiunile sale pentru ziua anului nou. Fericit de a vedea în Măria Voastră șeful prea iubit al națiunii și puremnicul său sprijinitor, clerul Vă încunjoară de călduroase urări și Vă binecuvintează din toată inima.

Credincios interpret al acestor simțiminte, rog pe Măria Voastră să binevoască a primi prin mine aceste sincere și curate mărturisiri.

Facă Cerul ca anul ce se începe să fie o sorginte abundinte de fericire și mărire pentru Măria Voastră, de prosperitate și bucurie pentru țară. Clerul român nu va înceta a ridica fierbinți rugi către Cel A Tot Putinte, ca să prelungească prețioasele Măriei Voastre zile și să Vă inspire în toate lucrările.

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime* :

Mulțumesc clerului pentru urările ce-Mi aduce prin organul Eminenței Voastre. Din parte-Mi, vă rog să fiți încredințat că fac urările cele mai sincere pentru ridicarea Bisericii române și pentru prosperitatea clerului ei, în care văd garanția cea mai prețioasă pentru moralitatea poporului.

Cuvântarea Comitelui Scarlat Rosetti, vicepreședintele Senatului:

Sunt ferice a mă face organul simțimintelor Senatului, venind a depune, cu această ocaziune, la picioarele Tronului Înălțimii Voastre omagiul respectuosului său devotament și a Vă ură, Prea Înălțate Doamne, ani îndelungați și fericiți, pentru gloria și prosperitatea României.

Să trăiți, Măria Voastră !

Cuvântarea Președintelui Adunării Deputaților, Lascar Catargiu:

Măria Ta,

România care urmărește de secoli realizarea marelui principiu de stabilitate, în care ea a căutat pururea consolidarea naționalității sale, acum când are fericirea a posede acel mântuitor principiu în persoana Măriei Voastre, Augustul ei Suveran, ea poate privi reînnoirea anului cu bucurie și liniște; ea poate de acum aținti viitorul cu toată încrederea.

Solicitudinea ce Măria Voastră ați arătat la toate ocaziunile către patria română și pentru poporul ei, bunăvoința cu care Augustul părinte al Măriei Voastre s'a grăbit a primi titlul de cetățean al României, virtuțile tradiționale în glorioasa familie a Măriei Voastre, sunt atâtea garanții pentru viitorul național și constituțional al României.

Adunarea Deputaților este mândră și fericită, Prea Înălțate Doamne, a putea încă odată constata cu solemnitate aceste mari convingeri naționale, viind cu ocaziunea anului nou a supune Măriei Voastre simțimintele sale de cel mai profund și leal devotament.

Reprezentantă a unei țeri eminent agricole, Adunarea Deputaților urează Măriei Voastre bucuria de a vedea țara pururea îmbelșugată și poporul Vostru pururea în prosperitate și fericire.

Să trăiți, Măria Voastră !

Răspunsul *Alteței Sale Serenissime*:

Domnilor,

Primesc cu atât mai multă bucurie urările ce-Mi exprimați într'un mod așa de grațios, cu cât le consider ca urările țerii întregi, căreia sunteți reprezentanți. Sunt ferice a vă încredința încă odată despre devotamentul Meu fără margine la toate interesele române. Anul 1867 începe sub auspicii favorabile. Ordinea începe a se stabili în administrație și zelul ce aduceți la lucrările D-voastre, precum și înțeleptele măsuri ce veți ști a lua, vor izbuti, am speranța, a face să se uite suferințele trecute.

1867

Ian. 1 (13)

Am statornică încredere că Cărul va binecuvântă ostenelele D-voastre și că va apăra anul acesta de lipsa grozavă, care a lovit atât de dureros patria noastră.

Cuvântarea Primului președinte al Curții de Casație, V. Sturdza:

Măria Ta,

Curtea de Casație se unește cu marile Corpuri ale Statului a veni să ofere Măriei Voastre respectuoasele sale omagii și urările sale cele mai sincere; cu ocazia anului nou urează ca A Tot Puternicul să binecuvinteze solitudinea Măriei Voastre pentru prosperitatea și gloria națiunii, care este totodată gloria Principelui său. Curtea va secundă din toate puterile sale generoasele intențiuni ale Măriei Voastre, prin imparțiala aplicare a legilor, fiindcă a fost totdeauna pătrunsă de datoriile sale și știe că îndeplinirea lor riguroasă poate singură satisface unica dar iubita sa ambiție, aceea de a-și concilia stima Suveranului său și respectul justițiabililor săi.

Urez ca Cerul să acorde M. V. ani mulți, o Domnie fericită și ca, după tradițiunile Augustei Sale familii, M. V. să facă pretutindeni să predominescă domnia justiției și să strângă din ce în ce mai mult legăturile de recunoștință și de iubire, cari leagă irevocabilmente pe Români cu Alesul lor. Sunt ferice, Prea Înălțate Doamne, a fi organul Curții, într'această solemnitate, și, de-mi este permis, voi adăoga încă o urare, aceea ca țara să aibă fericirea de a putea în curând uni felicitările ce adresează Domnitorului său prea iubit, cu acelea ce ar oferi cu entuziasm unei grațioase Doamne, ca prin urmașii ce ar da M. V. să desăvârșească consolidarea Dinastiei române ce a fundat. Să trăească Carol I! Trăească Altețele Lor Regale, Auguștii părinți ai Suveranului nostru!

Cuvântarea Președintelui Curții de Compturi, A. Romalò:

Prea Înălțate Doamne,

Curtea de Compturi cu ocaziunea anului nou se simte ferice să depeie la treptele Tronului Înălțimii Voastre, sincerele sale felicitări și mărturisirea profundului său devotament. Curtea de Compturi, Vă roagă, Măria Ta, să-i permiteți a Vă asigura, că și 'n viitor va răspunde cu demnitate la misia sa, precum și la înalta așteptare a Măriei Voastre și a nației.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească România!

Cuvântarea Rectorului universității din București, G. Costaforu:

Prea Înălțate Doamne,

Instrucțiunea publică a fost considerată în toți timpii ca baza unică, asupra căreia se poate întemeia viitorul unui popor. De aceea fundatorii Staturilor n'au

Ian. 1 (13)
lipsit de a protege școala, de a încuraja artele și științele. Ei au avut de scop principal a întemeia un corp ai căruia membri să-și propuie în comun descoperirea cauzelor și cunoștința principiilor, în vedere de a întinde hotarele imperiului omului asupra naturii. Frederic I întemeie Regatul Prusiei, întinse cercul dominațiunii sale, dară în acelaș timp, ca un Principe generos și magnific, se înconjură de o curte strălucită, încurajă pe savanți, acordă amicitia sa marelui Leibnitz și înstituî Academia, ale cărei fundamente erau puse încă mai înainte de predecesorul său, Marele Elector Frederic Wilhelm. Fără silințele acestui Principe extraordinar pentru civilizarea poporului său, Berlinul poate că nu ar fi devenit centrul intelectual al Nordului, mai înainte chiar de luminata epocă a lui Frederic cel Mare.

Binevoiți, Măria Voastră, a permite corpului universității, ca, reamintind aceste mărețe fapte, să vie astăzi a saluta în fundatorul Statului român pe ilustrul protector al științei, fără de care instituțiunile cele mai liberale nu ar putea garanta un viitor fericit patriei noastre.

Într'o țară liberă, ori ce funcțiune este accesibilă tuturor; dară este în dreptul puterii, în care se rezumă interesele comune, de a stipula condițiunile sub cari cetățenii sunt admiși de drept la exercitiul sarcinilor publice.

Alteța Voastră Serenisimă, pătrunsă, nu ne îndoim, de aceste mari adevăruri, va binevoi, cu toate dificultățile prezentului, a acordă Augusta Sa solitudine junimii studioase, destinată a contribui, prin viitoarele sale lucrări, la glorificațiunea regnului Înălțimii Voastre și al ilustrei Voastre posterități.

Să trăești, Măria Ta, întru mulți ani fericiți!

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime* :

Mulțumesc corpului învățător pentru felicitările ce-Mi aduce și profit cu plăcere de această ocazie, ca să mărturisesc tot interesul ce port lucrărilor sale. Dau cea mai mare importanță instrucțiunii publice și sper că profesorii vor pune toate stăruințele lor pentru dezvoltarea spiritului și formarea moravurilor tinerimii noastre pe calea urmată în toate țerile civilizate.

Cuvântarea primarului capitalei, D. Brătianu :

Prea Înălțate Doamne,

Consiliul comunal, corpul comercial și notabilii suburbiilor sunt fericiți a putea prezenta M. V. omagiul simțimintelor de recunoștință, de iubire și de devotament a locuitorilor orașului București. Poporul capitalei Vă iubește cu transport, Prea Înălțate Doamne, căci simte că-l iubiți, știe că Măria Voastră onorează lucrul, ajută pe cei sărmăni, voește dreptatea; știe că cugetările și silințele Măriei Voastre, toate, sunt consacrate binelui public și măririi Româ-

1867

Ian. 1 (13) niei. Cu iubire dară, poporul capitalei Vă urează, într'această zi solemnă, Prea Înălțate Doamne, o Domnie lungă, mănoasă, măreață și eternizată prin moștenitori, semeni Măriei Voastre.

La felicitările Ministrului de Răsboiu, Colonelul N. Haralambie, în numele corpului ofițerilor, *Alteța Sa Serenisimă* răspunde :

Camarazi,

Sunt ferice a vă vedea adunați împrejurul Meu la începutul acestui an. Nu vă puteți îndoi de ardoarea și sinceritatea urărilor ce fac pentru voi, căci hrănesc în fundul inimii Mele aceleași simțiminte pentru armata Mea, ca și pentru poporul Meu întreg, din care ea este ieșită. Astăzi o eră nouă se deschide înaintea noastră. Să nu ne mai gândim la timpii cari sunt departe de noi. În anul care s'a sfârșit, am avut a lupta contra multor dificultăți; economiile ce a trebuit să facem în toate ramurile administrației, reducățiile cari au fost o consecvență, au dezorganizat în parte unele corpuri ale armatei, și în timpul acesta a trebuit să judec serviciul cu mare indulgență. Acum vom pune toate silințele noastre pentru a opera, fără întârziere, toate ameliorațiunile recunoscute de trebuință. Sper că bugetul acestui an ne va pune în stare a introduce inovații folositoare. Marele resbel din urmă a dovedit cât este de mare importanța la tot ce privește organizația serviciului, armamentul și îmbrăcăminte soldatului și mai ales instrucțiunea și disciplina șefilor. Nu trebuie să fim cei din urmă a profita, după puterile noastre, de experiențele dobândite, și sunt încredințat că veți primi cu bucurie toate dispozițiunile cari pot spori resursele militare ale țerii.

Cât pentru Mine, o știți, sunt soldat cu inima și cu sufletul. Am petrecut viața în lagăr și am învățat a cunoaște și a respecta ordinea, regularitatea și spiritul de corp. Știu, camarazi, că pot comptă pe voi și veți avea totdeauna în Mine un judecător imparțial și un șef devotat. Să ne facem fiecare datoria; sarcina noastră va deveni ușoară. Este frumos a se consacra pentru a apăra onoarea patriei.

Corpul consular, prin decanul său, Baronul Eder, Agent și Consul general al Austriei, adresează *Alteței Sale Serenisime* următoarele cuvinte de felicitare:

Corpul diplomatic și consular are onoarea a prezenta Alteței Voastre Serenisime, prin organul meu, respectuoasele sale felicitări și urările pentru fericirea și prosperitatea Principatelor.

Alteța Sa Serenismă răspunde :

Domnilor Consuli,

Vă mulțumesc pentru urările ce-Mi faceți. Sunt fericit de bunele relații ce guvernul Meu întreține cu celelalte țeri, și Mă voiui silî din toate puterile a mai strînge încă legămintele de amicie ce există între România și Puterile străine.

Comitele Tecchio de Bayo, Agent politic și Consul general al M. S. Regelui Italiei, » 4 (16)
condus la Palat în trăsură domnească și escortat de un escadron de cavalerie, prezintă A. S. S. *Domnitorului* scrisorile sale de acreditare.

Comitele rostește, cu această ocaziune, următoarea cuvîntare:

Alteță ! Am onoarea a depune în mânilor Alteței Voastre scrisorile prin cari guvernul Regelui, Augustul meu Suveran, mă acreditează pe lângă Alteța Voastră în calitate de Agent și Consul general. Sunt convins de a fi interpretul Maiestății Sale, reînnoindu-Vă expresiunea amiciției sincere ce păstrează pentru Alteța Voastră și a interesului ce poartă țerii întregi.

Alteța Sa Serenismă răspunde :

Domnule Agent și Consul general,

Primesc dela D-voastră, cu o vie satisfacțiune, noua încredințare despre simțimintele binevoitoare ale M. S. Regelui Italiei, simțiminte cari-Mi sunt atât de prețioase. Prezența D-tale la București va strînge și mai mult legăturile cari ne unesc cu marea națiune italiană.

Comitele Tecchio adaoage cuvintele următoare:

Pentru ceea ce mă privește, Prea Înălțate Doamne, voiui fi cu deosebire fericit a contribui pentru a strînge și mai tare legăturile cari unesc amîndouă țerile, și mai cu deosebire a putea ajunge să merit bunăvoința Alteței Voastre. Îmi voiui da toate silințele, ca să îndeplinesc cu demnitate mandatul ce am primit dela M. S. Regele.

Puterile garante remit Porții note identice privitoare la recunoașterea *Principelui Carol* » 8 (20)
de Hohenzollern ca *Domn al României*.

Corpurile legiuitoare votează împrumutul Statului la Paris.

De Saint-Pierre e primit în audiență solemnă de A. S. S. *Domnitorul*, pentru a-I » 15 (27)
transmite scrisorile ce-l acreditează în calitate de Agent și Consul general al M. S. Regelui Prusiei la București.

De Saint-Pierre pronunță, cu această ocaziune, următorul discurs:

Prea Înălțate Doamne! Prezintă Alteței Voastre scrisorile ce mă acreditează în calitate de Agent și Consul general al Regelui, Augustul meu Stăpîn, sunt însărcinat să asigur pe Alteța Voastră, că guvernul Regelui e însuflețit de via do-

1867

Ian. 15 (27) rință de a cultivă și de a întinde din ce în ce mai mult relațiunile ce există între Prusia și Principate și că face urările cele mai sincere pentru prosperitatea guvernului Alteței Voastre și fericirea acestei țeri, căreia noua stare de lucruri îi asigură o eră nouă de securitate și de dezvoltare națională.

Mă simt fericit a fi pe lângă Alteța Voastră interpretul acestor simțiminte, de cari nu aş avea decât a mă inspira, pentruca să cutez a spera să merit stima și bunăvoința Alteței Voastre.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Vă mulțumesc de noile încredințări ce-Mi dați despre simțimintele binevoitoare ce însuflețesc pe M. S. Regele în privința Mea. Interesul ce guvernul Regelui are pentru afacerile României strânge și mai mult legămintele ce Mă țin de familia Regală din Prusia. Sunt fericit, Domnule Consul, că Prusia este reprezentată la noi de o persoană care are toată stima Mea.

Principesa Maria, sora *A. S. S. Domnitorului*, se logodește cu Comitele de Flandra

John Green e primit în audiență solemnă de către *A. S. S. Domnitorul*, pentru a-î transmite scrisorile ce-l acreditează în calitate de Agent și Consul general al M. S. Reginei Marii Britanii și Irlandei la București.

Green pronunță cu această ocaziune următorul discurs: .

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a depune în mânilor Alteței Voastre Serenisime scrisorile de acreditare, din ordinul Reginei, Augusta mea Stăpână, scrisori prin cari sunt acreditat pe lângă Alteța Voastră Serenisimă în calitate de Agent politic și Consul general al Maiestății Sale Britanice în Principatele-Unite Române. Luând cunoștință de cuprinderea acestor scrisori, Alteța Voastră Serenisimă se va încredința că guvernul Reginei caută, în această împrejurare, a Vă da semnele cele mai convingătoare de amicia și confiența sa. Cutez a spera, Prea Înălțate Doamne, că Alteța Voastră Serenisimă va urma a-mi acorda binevoitorul Său sprijin la sarcina ce Maiestatea Sa mi-a făcut onoarea a-mi încredința.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Domnule Consul general,

Mă simt cu deosebire fericit de simpatia despre care-Mi dați dovadă. Puteți în ori ce ocazie fi sigur de sprijinul Meu, și doresc să îndepliniți ani îndelungați înaltele funcțiuni ce vă sunt încredințate.

Alteța Sa Serenisimă pleacă la Iași.

Ion Bălăceanu îmânează, la Atena, Regelui Greciei o scrisoare a *A. S. S. Principelui Carol* și sondează terenul în vederea încheierii unei alianțe a Statelor creștine dela Dunărea-de-jos și din Peninsula Balcanică.

Asemenea instrucțiuni și o scrisoare pentru Principele de Muntenegru au fost trimise Ian. 15 (27) și Agentului României la Belgrad, I. A. Cantacuzin, cu ordinul de a pleca la Cetinie.

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către *Principele Carol*: » 18 (30)

În acest timp Prusia a regulat cestiunea recunoașterii tale. Scrisoarea pe care Bismarck ți-a adresat-o te va fi satisfăcut. Întârzierea provenia din faptul că Puterile au discutat mult timp pentru a ști dacă fiecare din ele va proceda izolat, sau dacă recunoașterea se va face colectiv. După ce Rusia a procedat independent și izolat, recunoașterea colectivă nu mai avea valoare; nu se mai discută decât asupra identității necesare a notelor. Astfel a fost amânată regularea acestei afaceri, dar fără să fi fost rea voință din vreo parte.

Regele recunoaște acum cu plăcere că tu ai avut dreptate a nu urma părerea sa (de a declina alegerea ca Principe al României). El se bucură văzând că totul a mers așa de bine și că tu ai obținut dela Sultan mai mult decât se putea spera. Măcar că tot nu-i convine ca un Hohenzollern să fie pus sub suzeranitatea Sultanului, totuși nu urmărește mai puțin toți pașii tăi cu cel mai viu interes și mă însărcinează să te asigur despre cea mai desăvârșită simpatie a sa.

Principele Regal vorbește de tine cu cel mai mare interes. De altminterlea, n'am întâmpinat la Berlin decât bunăvoință și simpatie în privința ta; dar nu se poate de loc pretinde o intervenție mai activă dela un organism social, care este atât de agitat și pe cale de creștere. Totul lucrează, fierbe și clocotește, ca să ajungă la un nou și mare avânt. Nu poți să-ți faci idee cum totul s'a schimbat, după succesele neuzite ale războiului, și mai ales ținuta și spiritul armatei.

Consider numirea mea de Deputat al Târgoviștei ca o mărturie mișcătoare de dragostea ce Românii au pentru persoana ta....

Mi se pare că cestiunea Orientului nu este încă gata să izbucnească. Dee Dumnezeu să izbutești a te ține, cât mai multă vreme cu putință, depărtat de această cestiune! Dacă România trebuie să câștige ceva, partea ce-i revine i se va hărăzi dela sine, prin forța lucrurilor, — dar a voi să cucerească această parte printr'o imixtiune intempestivă ar fi o greșală. Lasă pe Grecia singură să iasă din dificultățile ce-și pregătește! Politica ta este, înainte de toate, a desvolda și a întări starea ta socială înlăuntru și a-ți crea relațiuni de bună vecinătate cu Statele mărginașe. Încordarea generală în Europa încă nu s'a micșorat, dar pentru moment ea este mai puțin întemeiată pe fapte decât pe un simțimânt general de nesiguranță.

A. S. S. Domnitorul vizitează cu deamănuntul școala militară din Iași, pe care o află lipsită de toate, chiar de cizme pentru elevi. *A. S. S.* dă ordin să se aducă imediat din București toate cele necesare. » 20 (1)

A. S. Serenismă intrunește la prânz pe consulii și giranții Consulatelor din Iași.

1867

- Ian. 21 (2) *A. S. Serenismă* vizitează timp de cinci ore tribunalele și Curțile civile și militare din Iași; însărcinează pe Ministrul de Justiție, I. Cantacuzin, să inspecteze cu deamănuntul toată grefa tribunalelor și Curților.
- » 22 (3) *A. S. Serenismă* asistă la liturgia oficiată de Mitropolitul Moldovei în biserica Sf. Spiridon din Iași.
- A. S. Serenismă* vizitează a doua oară școala militară și inspectează cu deamănuntul pe fiecare elev cu tot echipamentul său.
- » 24 (5) *A. S. Principele Frederic de Hohenzollern*, cel mai tânăr frate al *Alteței Sale Serenissime Domnitorului*, sosește la Iași.
- » 25 (6) *A. S. Serenismă* vizitează cu deamănuntul spitalele din Iași.
- A. S. Serenismă* intrunește la prânz notabilitățile orașului; la finele prânzului *A. S. S.* anunță logodna surorii Sale, Principesa Maria, cu Comitele de Flandra. Seara, *A. S. Serenismă* și fratele Său, Principele Frederic, asistă la balul dat de generalul Mavrocordat.
- » 27 (8) *A. S. Serenismă* vizitează telegraful, închisorile și cazarmele din Iași.
- Monopolul tutunurilor se desființează.
- » 28 (9) *A. S. Serenismă* și fratele Său, Principele Frederic, însoțiți de Ministrul Afacerilor Străine, G. Știrbei, de Mareșalul Curții, de adiutanții *A. S. S.* și de Colonelul Bothe din artileria prusiană, atașat pe lângă gersoana *A. S. Principelui Frederic*, pornesc din Iași; trec prin Roman; seara se opresc la Bacău.
- » 29 (10) *A. S. Serenismă* și fratele Său, cu suitele, pornesc din Bacău; trec prin Focșani; seara se opresc la Buzău.
- » 30 (11) *A. S. Serenismă* și fratele Său, cu suitele, pornesc din Buzău; se opresc seara la Ploești, unde se dă un bal în onoarea *A. A. L. L.*
- » 31 (12) *A. S. Serenismă* și fratele Său, Principele Frederic, sosesc în capitală.
- Fevr. 1 (13) Felicitările Președintelui Adunării Deputaților, Lascăr Catargiu, pentru sosirea în România a fratelui *Alteței Sale Serenissime*, *A. S. Principele Frederic*, și pentru căsătoria surorii *Alteței Sale Serenissime* cu Comitele de Flandra:

Prea Înălțate Doamne,

Camera Deputaților vine, prin organul meu, să ofere Înălțimii Voastre respectuoasele sale felicitări pentru fericita sosire printre noi a *A. S. Principelui Frederic*, precum și pentru căsătoria Principesei Maria, Augusta M. V. suroră, cu *A. S. R. Comitele de Flandra*.

Națiunea, prin mandatarii săi, se simte fericită, profitând de această ocaziune, ca să dovedească devotamentul său ilustrei familii a Înălțimii Voastre, ale cărei destinuri sunt de acum nedespărțite de ale sale.

Răspunsul *Alteței Sale Serenissime*:

Vă mulțumesc, Domnilor, de felicitările ce-Mi adresați pentru sosirea fratelui Meu și pentru fericitul eveniment ce se pregătește în familia Mea, prin însoțirea surorii Mele cu *A. S. R. Comitele de Flandra*. Aceste felicitări sunt o nouă dovadă de afecțiunea și interesul ce are reprezentățiunea națională pentru Mine și familia Mea.

Reprezentantul Franciei, Baronul d'Avril, cu ocaziunea prezintării felicitărilor de anul Fevr. 1 (13) nou, întrebându-l cuvântul «*România*» în loc de Principatele-Unite, *Principele* pune să se întrebe la Berlin, dacă guvernul prusian n'ar voi să urmeze acest exemplu.

Scrisoarea Reginei Angliei către *Principele Carol*:

Scumpul meu văr,

Nu pot lăsa să plece răspunsul formal la scrisoarea Voastră, fără să adresez în acelaș timp câteva linii fratelui scumpei și neuitatei Mele nepoate Stefania și a scumpului Meu nepot Leopold.

Simt, pe lângă aceasta, dorința de a Vă prezenta felicitările Mele sincere pentru fericita soluțiune a dificultăților cu Sultanul, cum și urările Mele cele mai călduroase pentru trăinicia fericirii Voastre în viitor.

Voiu lua în totdeauna cea mai vie parte la succesele Voastre și nu Mă îndoiesc că veți continua a rămâne credincios principiilor de moderațiune și de înțelepciune, pe cari le-ați observat până acum.

Rămân, totdeauna cu prietenie, devotata Voastră vară,

Victoria Regină.

Felicitările Mitropolitului Primat pentru sosirea în România a A. S. Principelui Frederic și pentru căsătoria surorii *Alteței Sale Serenisime* cu Comitele de Flandra: » 3 (15)

Prea Înălțate Doame,

Fericita sosire a Alteței Sale Regale, prea iubitul frate al Măriei Voastre, în țara noastră, este o mărturie prețioasă a sentimentelor de afecțiune ce Augusta familie a Înălțimii Voastre are pentru poporul român. Clerul nu este mai puțin fericit de alianța Augustei surori a Înălțimii Voastre cu Comitele de Flandra.

Primește, Prea Înălțate Doamne, sfintele binecuvântări și urările călduroase ale clerului român, ce se simte fericit de a putea felicita Augusta familie a Înălțimii Voastre.

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Prea Sfinte,

Primesc cu bucurie urările ce-Mi exprimați în numele clerului român. Sunt încredințat că rugăciunile Eminenței Voastre și acele ale clerului român nu vor lipsi de a atrage binecuvântarea cerească asupra uniunii ce sporește prosperitatea familiei Noastre.

Felicitările Președintelui Senatului, Mitropolitul Primat Nifon, în aceeaș ocaziune: » 5 (17)

Măria Ta,

Senatul României, în dorința sa de a se folosi totdeauna de ocaziunile ce

1867

Fevr. 5 (17) i se prezintă spre a putea să Vă repete în numele său și al națiunii încredințările de devotament și recunoștință ce Vă conservă, se simte fericit că astăzi poate veni a Vă felicita pentru alianța Augustei Măriei Voastre surori, Alteța Sa Regală Principesa Maria de Hohenzollern, cu Alteța Sa Regală Comitele Filip de Flandra, și totdeodată pentru buna venire în mijlocul nostru a prea iubitului Măriei Voastre frate, Alteța Sa Regală Principele Frederic.

Să trăească Augusta Voastră familie!

Să trăești, Măria Ta!

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime* :

Mulțumesc membrilor Senatului pentru felicitările ce-Mi adresează prin organul Eminenței Voastre.

Cu bucurie văd, Domnilor, că, împreună cu țara întreagă, nu încetați de a vă interesa de tot ce se atinge de familia Noastră.

Felicitările primarului capitalei, D. Brătianu, în aceeași ocaziune:

Prea Înălțate Doamne,

Consiliul comunal și corpul comercial al orașului București vin în numele orașului să felicite cu respect pe Înălțimea Voastră, pentru fericita sosire a Principelui Frederic. Locuitorii urbei București sunt veseli, Prea Înălțate Doamne, că au de oaspete pe Augustul frate al prea iubitului lor Suveran. Ei doresc ca Înălțimea Sa să-și prelungească șederea sa printre noi și să nu părăsească România cu gândul de a nu se mai înturna. Ei speră că Principele Frederic va păstra în totdeauna o suveniră plăcută de această țară; căci va simți cât este de iubit de noua sa patrie. Se va convinge că ceea ce este scris în legea noastră fundamentală se află adânc săpat în inima fiecărui Român: că Principii de Hohenzollern sunt toți Principi români.

Totodată să ne permită Înălțimea Voastră a-I oferi respectuoasele noastre felicitări, precum și acelea ale concetățenilor noștri, cu ocazia maritagiului Augustei și grațioasei Principese Maria. Principesa Maria, Prea Înălțate Doamne, posedă cu mai multe titule afecțiunea poporului român: Ea este Principesă de Hohenzollern, este virtuoasa și prea iubită suroră a Augustului nostru Suveran; este ceva și mai mult: Principele pe care și l-a ales, fusese și el Alesul României. Coincidență încântătoare, coincidență care se pare a ține de miracol, și care cu toate acestea e foarte naturală: Românii au cerut un Suveran familiei domnitoare din Belgia și familiei regale de Hohenzollern, familii excelent liberale și virtuoase printre toate familiile suverane; tot pentru aceleași motive, aceste ilustre familii se simt atrase una spre alta și vor a se lipi împreună prin legăminte nedisolubile. Dorințele noastre cele mai ardinte sunt, ca Principesa Maria să găsească în familia Augustului său fidanțat toată fericirea, la care-i dau drept

marile și frumoasele calități cu care a înzestrat-o natura, și calitățile încă și mai prețioase ce datorează virtuților Augustului ei părinte și Augustei sale mame. Fev.r 5 (17)

Și astădată, ca totdeauna, rugăm cu înfocare Cerul pentru persoana, pentru familia și pentru Domnia fericită a Augustului și mult iubitului nostru Suveran.

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Domnilor,

Vă mulțumesc din adâncul inimii pentru felicitările ce-Mi adresați cu ocazia sosirii fratelui Meu și pentru casătoria surorii Mele. Cunosc îndestul orașul București, încât să Mă mai pot îndoi de simțimintele ce are pentru Mine. Fiți încredințați, Domnilor, că fratele Meu nu va părăsi țara noastră cu gândul de a nu se mai înturna, și cu atât va veni aici mai des, cu cât el a primit deja îndestule probe invederate de devotamentul ce aveți pentru familia Noastră.

Scrisoarea Principesei Darinka de Muntenegru (văduva Principelui Danilo, asasinat in 1860) către *Principele Carol* al României: » 6 (18)

Dela ultimul războiu (1862), nici odată Muntenegru nu s'a aflat într'o situațiune așa de favorabilă. Turcii au părăsit tabăra dela Novo-Selo la 24 Decembrie, și la 25 au deșertat întăriturile dela Visoșiț. Afară de aceasta, la primăvară se va procede la o îndreptare de granițe, prin care se va rezervă Muntenegrului libera ieșire la mare. Pe lângă aceasta, Sultanul a dăruit Principelui Nicolae un vas cu aburi; deși acest vas este prea mare pentru lacul Scutari și întreținerea lui prea costisitoare, totuș acest dar trebuie considerat ca o mărturie a favoarei suzerane.

Principesa arată o vie compătimire pentru Greci și se teme ca mișcarea să nu aibă un rău sfârșit, dacă Regele nu e sfătuit mai bine. În schimb, Românii merg inaintea unui frumos viitor sub conducerea *Principelui Carol*, dacă tot ce se zice despre dânsul e adevărat: «A avea un Suveran luminat, inteligent, plin de cele mai bune intențiuni, destul de energie pentru a le realiza; toate acestea dau dreptul la cele mai frumoase speranțe pentru bieții Români, cari au suferit atâta până acum.»

Alteța Sa Serenisimă adresează Generalului Nicolae Mavros, Președintele Comisiunii de binefaceri, următoarea scrisoare:

Domnule General,

Din raportul cu No. 25.107, ce Ni s'a prezentat de Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul de Interne și Președintele Consiliului de miniștri, cu mulțumire am constatat zelul și activitatea cu care comitetul central de binefaceri a lucrat spre a veni în ajutorul locuitorilor lipsiți de hrană.

1867

Fev. 6 (18)

O țară ce posedă în sânul său bărbați și femei cu simțiminte ca acelea ce disting pe membrii numitului comitet și cari, prin a lor caritate și stăruință, au adus considerabile ajutoare și consolație nenorocitelor familii expuse foametei, are dreptul a crede cu neștrămutare în realizarea dorințelor și aspirațiunilor sale celor mai mari.

Binecuvântările familiilor, cari prin caritabilul concurs al comitetului au scăpat de grozavul flagel ce le bântuia, și recunoștința publică constitue recompensa nobilei sale lucrări. Pe lângă acestea însă, Eu am marea plăcere a vă însărcina, Domnule General, ca Președinte al acelui comitet, să comunicați în parte fiecărui membru și Doamnelor patronese Domneasca Noastră mulțumire.

Carol.

Ministru Secretar de Stat la Departamentul de Interne, Ion Ghica.

Alteța Sa Serenismă, prezidând Comisiunea pentru binefaceri, ține următorul discurs:

Domnilor,

În ultima Mea călătorie, am putut judeca prin Mine Însumi starea districtelor bântuite de lipsă. Văzând marea urgență ce se simte de a se da ajutor nenorociților cari suferă de foame, am împărțit oarecari ajutoare, pentruca să se întâmpine primele trebuințe. Camera însă a înțeles că eră neapărat a recurge la măsuri extraordinare. Sunteți însărcinați, Domnilor, a priveghia la dreapta împărțire a sumelor votate de Corpul legislativ și a subscripțiunilor voluntare, cari sper că nu vor lipsi. Pentruca să dau comisiunii o impulsune mai mare, am ținut să o prezidez Eu Însumi. Trebuie, fără întârziere, să ne punem pe lucru și să ușurăm aceste mizerii prin toate mijloacele de cari vom putea dispune. Nu Mă îndoesc, Domnilor, că veți consacra toată activitatea D-voastre la această operă de devotament și de caritate ce vi s'a încredințat.

» 8 (20) Ministrul de Răsboiu Hatalambie demisionează și Generalul Tobias Gherghel e numit Ministru de Răsboiu.

» 15 (27) G. Știrbei, Ministrul Afacerilor Străine, pleacă la Viena cu o scrisoare a *A. S. S. Principelui Carol* către Împăratul Francisc Iosif I, conținând mulțumiri pentru concursul dat la recunoașterea Sa ca Domn.

Se înființează Facultatea de medicină în București.

În urma unui vot al Camerei, Ministerul Ion Ghica demisionează.

Febr. 21 (5)

A. S. S. Domnitorul primește în audiență oficială pe Baronul Eder, acreditat pe lângă persoana Înălțimii Sale în calitate de Agent și Consul general al M. S. Împăratului Austriei. » 22 (6)

Baronul Eder prezintă scrisorile sale de acreditare și rostește următoarea cuvântare:

Am onoare a prezintă Alteței Voastre Serenisime scrisorile de Agent și Consul general pe lângă guvernul Vostru. Am primit dela Curtea mea ordinul de a aduce cu această ocaziune la cunoștința Alteței Voastre Serenisime, că Maiestatea Sa Împăratul, Augustul meu Stăpân, pune mult preț ca relațiile de bună vecinătate ce subsistă, din fericire, între Staturile Sale și Principate, să fie asigurate și mai strânse. A contribui pentru a ajunge la această țintă va fi obiectul stăruințelor mele, și îndrăznesc să Vă rog, Principe, a-mi acordă, pentru a-mi putea îndeplini misiunea mea, înaltul și binevoitorul Vostru sprijin.

Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Domnule Agent și Consul general,

Sunt fericit a primi prin mijlocirea D-voastre asigurarea simțimentelor binevoitoare, cari insuflă pe Maiestatea Sa Apostolică pentru România.

Sper că legăturile de amicitie, cari au existat totdeauna între amândouă țerile, se vor strânge mai mult în viitor și că Austria va vedea o garanție de securitate în ordinea de lucruri stabilită și regulată de acum înainte pe țărmurile Dunării-de-jos.

Ministerul (al III-lea) se constituie astfel: C. A. Kretzulescu, Președinte și Justiție; Mart. 1 (13) Ștefan Golescu, Afaceri Străine; Dimitrie Brătianu, Culte și Instrucțiune publică, ad-interim Lucrări publice; Ion Brătianu, Interne; Al. Văsescu, Finanțe; Tobias Gherghel, Răsboiu.

A. S. S. Domnitorul primește în audiență oficială pe Susinno, acreditat pe lângă persoana Înălțimii Sale în calitate de Agent și Consul general al M. S. Regelui Italiei. » 7 (19)

Susinno prezintă scrisorile sale de acreditare și rostește următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a prezintă Alteței Voastre Serenisime scrisorile ce mă acreditează lângă Alteța Voastră în calitate de Agent și Consul general al Maiestății Sale Regelui Italiei, Augustul meu Suveran.

Această întâie datorie a misiunii ce-mi este încredințată îndeplinind-o, mă felicit foarte de a putea să Vă încredințez, că M. S. Regele precum și guvernul sunt însuflețiți de o amicitie sinceră pentru Alteța Voastră Serenisimă. Interesul simpatice, ce Italia poartă naturalmente pentru fericirea României, va in-

1867

Mart. 7 (19) spiră în totdeauna purtarea mea. Voiu aveă de ȝel neconținut a contribui la strângerea mai de aproape a relaȝiunilor ce unesc aceste două țeri, căutând a le da din ce în ce o mai mare întindere. Șii astfel sper, Alteȝă, că voiu puteă, cu aprobarea guvernului meu, să merit stima și bunăvoinȝa Alteȝei Voastre Serenisime.

Alteȝa Sa Serenisimă răspunde:

Domnule Consul general,

Primesc cu o vie satisfacȝie scrisorile ce vă acreditează în calitate de Agent și Consul general al M. S. Regelui Italiei.

Încă de mult timp Maiestatea Sa a dat dovezi de a Sa bunăvoinȝă și solicitudine Românilor, și sunt fericit a vedeă că simpatiile Sale cresc de când Mă aflu în fruntea țerii.

Puteȝi comptă, Domnule Consul, pe sprijinul Meu în exerciȝiul înaltelor funcȝiuni ce vă sunt încredinȝate.

Cu această ocaziune, Agentul și Consulul general al M. S. Regelui Italiei, prezintând *A. S. S. Domnitorului* marele cordon al ordinului Sf. Mauriciu și Sf. Lazăr, rostește următoarea cuvântare:

Prea Înălȝate Doamne! Sunt însărcinat în acelaș timp a îndeplini pe lângă Alteȝa Voastră o misiune foarte plăcută, aceea de a Vă prezintă marele cordon al ordinului Sf. Mauriciu și Sf. Lazăr. Nu pot îndestul să exprim Alteȝei Voastre mulȝumirea ce simt având onoarea a depune în mânilor Alteȝei Voastre Serenisime această nouă dovadă de stima cu totul particulară și de simpatiile ce emnentele Voastre calități insuflă M. S. Regelui, Augustul meu Suveran.

Alteȝa Sa Serenisimă răspunde :

Domnule Consul general,

Sunt fericit a primi acest nou semn de binevoitoare amiciȝie a Maiestăȝii Sale, despre care am avut atâtea dovezi. Purtând aceste insemne, nu voiu încetă a gândi la toată bunătatea ce Regele a avut pentru România și pentru Mine.

- » 18 (30) Principele Frederic de Hohenzollern pleacă din București.
- » 21 (2) Adunarea Deputaȝilor votează noua concesiune Barkley-Stanyforht pentru calea ferată București-Giurgiu.
- » 28 (9) Guvernul prezintă Corpurilor legiuitoare proiectul de lege pentru reforma militară.
- » 29 (10) Baronul de Offenbergh, Consulul general al Rusiei, este primit în audienȝă oficială de *Alteȝa Sa Serenisimă*.

Cu această ocaziune Baronul de Offenberg rostește următoarea cuvântare :

Mart. 29 (10)

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a prezintă Alteței Voastre scrisorile ce mă acreditează pe lângă persoana Alteței Voastre.

Sper, Alteță, că bunăvoința Alteței Voastre îmi va permite a îndeplini misiunea de care sunt onorat, cu înalta Sa satisfacțiune, precum și cu a Augustului meu Suveran, și că voi putea contribui a strânge legămintele de amicitie seculară, cari există între două popoare vecine și coreligionare.

Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Domnule consul general,

Cu o vie satisfacțiune și cu o osebită plăcere primesc scrisorile prin cari sunteți acreditat pe lângă persoana Mea în calitate de Agent și Consul general al Maiestății Sale Impăratului Rusiei. Sunt fericit a gândi la legămintele de amicitie și de bune relațiuni, cari au existat în tot timpul între ambele țeri. Ele se vor strânge încă mai mult în viitor, și mă felicitez că Maiestatea Sa Impăratul a ales, pentru a-l reprezenta, pe un bărbat de meritul D-voastre.

Senatul respinge propunerea de strămutare a Curții de Casație la Iași.

» 30 (11)

Scrisoarea Regelui Wilhelm al Prusiei către *Principele Carol*:

Primește mulțumirile mele cordiale pentru liniile tale de felicitări dela 22 Martie, cari-ți amintesc cu iubire timpul când erai încă în mijlocul nostru. Îți mulțumesc asemenea și pentru scrisoarea ta precedentă, prin care iei o parte atât de vie la evenimentele glorioase din vara trecută. Dacă vreodată Providența a binecuvântat în mod văzut o întreprindere, e tocmai când a încoronat cu succes războiul dela 1866, la care am fost provocat într'un chip atât de neiertat! Fie această binecuvântare și pentru urmările isvorite din aceste glorioase evenimente! Implor aceleași binecuvântări asupra ta și asupra grelei tale întreprinderi.

Ți-aduci aminte fără îndoială de toate scrupulele ce le-am opus acestui proiect. Cu toate acestea, evenimentele au luat așa de repede o schimbare favorabilă, încât nu pot decât să te felicit și să dau actelor tale întreaga mea aprobare; acelaș lucru fac și pentru scrisoarea ta din Salzburg, care a îndrumat bine un pas atât de îndrăzneț.

Leopold ne părăsește zilele acestea, împreună cu încântătoarea sa soție, dar pentru a se întoarce peste câteva săptămâni la nunta surorii tale, eveniment pentru care-ți exprim bucuria mea.

Urmezi acest exemplu!?

1867

Apr. 1 (13)

Principele Mihail III Obrenovici, Principe al Serbiei, sosește la București.

La prânzul dat în onoarea Principelui Serbiei, *A. S. S. Domnitorul* ridică toastul următor:

Salutăm cu vie bucurie venirea Alteței Voastre. Românii cu plăcere au să-și aducă aminte ziua în care Suveranul bunilor noștri vecini a venit printre noi.

Sper că legămintele de amicie, ce au existat în totdeauna între ambele noastre popoare, vor deveni acum și mai intime.

Fac urările cele mai sincere pentru fericirea Alteței Voastre și pentru prosperitatea vitezei națiuni a Sârbilor. Ridic acest pahar în sănătatea bunului Meu frate și vecin, Alteța Sa Principele Serbiei.

» 2 (14) La orele 7 dimineața, Principele Mihail al Serbiei pleacă din București, pentru a se întoarce în Serbia.

» 4 (16) Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către *Principele Carol*:

Iată-ne din nou în preziua unor mari evenimente; e posibil ca războiul universal să izbucnească în curând din nou; e asemenea posibil să avem înainte-ne o pace trainică. Un lucru e sigur în ori ce caz, anume că steaua lui Napoleon e pe cale să apună și că în Franca acest lucru fierbe și fermentează.

Am pierdut puțin firul evenimentelor din România prin articolele ziarelor cari se contrazic în diverse chipuri; de aceea, nu mai știu cum să le judec.

Acum câțva timp ți-am trimis câteva notițe din Paris, după cari s'ar dori din parte-ți mai multă energie. N'am nici o părere în această privință, dar gândesc că e mai ușor de criticat decât de făcut mai bine. Probabil că mai multe din aceste observațiuni nu sunt decât vorbe de salon, provenind dela nemulțumiți. Ceea ce a pricinuit mai multă mirare este reabilitarea Colonelului Solomon, prin care elemente cuziste au intrat în armată, elemente cari, în acest mod, sunt așa zicând sancționate de tine! Cum am spus, mă abțin dela ori ce judecată, aflându-mă în necunoștință de cauză.

La Berlin, în general, lumea se exprimă foarte favorabil asupra persoanei tale. Misiunea lui Krenski nu este un succes care să se poată taxa de puțină importanță, căci Roon și Treskow erau hotărât opuși la aceasta. Misiunea se datorește numai Regelui.

La Berlin, nu s'a judecat favorabil trimiterea lui Știrbei la Viena.

Comisiunile tale sunt aproape toate făcute (cai, servitori, etc.).

Numai, nu pricep cum izbutești să înnozi cele două capete cu banii ce ai, căci îmi este de neînțeles că, după ce ai renunțat la o parte din lista civilă și din cealaltă parte încă ai acordat, foarte înțelepțește, mili și subvenții, să mai poți face față, cu ce-ți rămâne, cheltuielilor casei și curții tale, cu toate speșele ce aduce după ea o curte; și aceasta cu atât mai mult că scumpirea tuturor lucrurilor trebuie să fie considerabilă. Misiunile de asemenea trebuie să te coste enorm de mulți bani, căci nu mă îndoiesc că sunt lăsate în sarcina ta.

Cu câțva timp înainte, *Principele Carol* primise o scrisoare din Paris, provenind dintr'un mediu competente, care lăsă să se întrezărească iarăși grija veche, teama de influența rusească și prusiană. După ce, încă dela 'nceput, a recomandat foarte călduros noua pușcă franceză, Chassepot, precum și sistemul monetar al uniunii latine, această scrisoare asigură, că în cercurile guvernamentale se spune ceea ce urmează:

Principele este foarte popular, foarte iubit, foarte stimat personalmente; dar guvernul său (Ministerul Ion Ghica, demisionat în urmă) este nepopular, fără inițiativă, fără prevedere, fără sistem hotărât, situațiunea nu se face mai solidă, reformele nu merg, intrigile rusești se țin în libertate, pentru că nehotărârea guvernului, lipsa sa de energie, fac ca lumea să se îndoească de stabilitatea sa. Astăzi chiar, un om politic mi-a spus că partidul rus capătă precădere acolo, că ofițeri rusofili, precum un oarecare Solomon și alții, capătă din nou influență și servicii, că acei cari au contribuit la alegerea Principelui se descurajează, văzând că veșnica inamică a țerii, Rusia, capătă iarăși influență. Dacă această înviere a partidului rusesc ar fi urmarea unei căsătorii rusești, această căsătorie ar fi dezastroasă pentru România. Principele se va convinge în curând, că Rusia nu se va da îndărăt nici dinaintea simțimentelor, nici dinaintea alianțelor de familie; ea merge înainte spre îndeplinirea scopului său, fără a țineă samă de nimic, afară numai de ar fi nevoită să cedeze unei influențe superioare. Pozițiunea Principelui e grea, sarcina sa anevoioasă, se știe; dar ceea ce încă se știe este, că dânsul are judecată dreaptă, că-și ia rolul în serios, că n'a primit Coroana ca fală, ci ca datorie, că vrea să regenereze această naționalitate latină, dânsul, care are sânge latin! Principele trebuie să știe fără îndoială ce mers hotărât a luat politica franceză în Orient. Noi cerem Porții *mai mult* decât Rusia. Sunteți în curent cu schimbarea de pozițiune, care face pe Rusia nedumerită? Căci cestiunea e să se micșoreze rolul său și sorții de a vedeă deschizându-se pentru moment cestiunea Orientului.

Se știe până unde merg cererile Franciei în cestiunea creștinilor? Cartea galbenă nu dă propunerile cele din urmă; nu știu chiar de au și fost formulate pentru Poartă; în ori ce caz pentru Rusia ele sunt formulate.

Cu ocaziunea serbării aniversare a zilei de naștere a *A. S. S. Domnitorului* și a proclamării plebiscitului, următoarele autorități au adresat *Alteței Sale Serenissime* cuvântări de felicitare: » 8 (20)

Mitropolitul Primat Nifon:

Măria Ta,

Este acum un an când națiunea română, printr'o mișcare unanimă și o tare credință în decretul Provedinței, proclamă pe Măria Voastră de singurul și legitimul său Ales. Această zi eră aniversara nașterii Măriei Voastre; ea V'a dat în această zi Tronul lui Mihaiu Bravul și Ștefan cel Mare; V'a încredințat soarta și viitorul său.

Națiunea vede în această coincidență o fericită predestinațiune, o miste-

1867

Apr. 8 (20) rioasă inspirațiune a Celui de sus: erați născut spre a fi Alesul Românilor; Căerul prepară ilustrei Măriei Voastre Dinastii Tronul glorioșilor noștri Domnitori.

Ca organ al sentimentelor de bucurie ale întregului cler român, aduc Măriei Voastre, în această zi îndoit solemnă, sincere și respectuoase felicitățiuni, călduroase și păstorești urări. Domnește în pace și fericit, Măria Ta! Facă Căerul ca aniversarea nașterii Măriei Tale să fie pentru totdeauna o adevărată sărbătoare a poporului român! Lasă, Măria Ta, țerii această serbare națională, lasă posterității un nume glorios și adorat!

Clerul român prin mine Vă binecuvintează și Vă urează ani îndelungați și fericiți.

Să trăești, Măria Ta!

Pastorul comunității evangelice:

Măria Voastră,

Venim în numele comunității evangelice a oferii Măriei Voastre, în ziua de naștere, gratulațiunea supusă și intimă.

Psalmistul zice: «Domnul este tăria mea și cântarea mea și ajutorul meu». (Psalm. 118, 14).

Știm noi că această cuvântare este expresiunea simțimintelor adevărate și profunde în peptul Măriei Voastre, în fiecare zi.

De aceea venim astăzi în ornat solemn, și punem simțimintele noastre în cuvântarea psalmului care sună:

«Neamicii Tăi voi învinge, iară asupra-Vă va înflori Coroana». (Psalm. 132 v. 18).

Adunarea Deputaților, prin vicepreședindintele său N. Păcleanu:

Măria Ta,

O fericită întâmplare face ca ziua de astăzi să fie pentru Români o zi de îndoită serbare, zi memorabilă a nașterii Măriei Voastre, zi în care România începe a număra întâiul an de când poporul român, chemat în libertate, prin votul universal, a se pronunța asupra destinatei sale, prin vocea sa mai unanimă a împlinit dorința ce de mult timp urmăria. Ajutat de Provedință, care nu l-a părăsit în toate aspirațiunile sale, poporul român avu fericirea a confiă destinele sale Măriei Voastre care, pe lângă tradiționalele virtuți ce păstrați din o glorioasă familie, nu ați încetat dela suirea Măriei Voastre pe Tronul României, în toate ocaziunile, a dovedi solitudinea și înalta bunăvoință ce păstrați acestui popor. Adunarea Deputaților, plină dară de încredere pentru viitor, fericită a putea constată în fața țerii convingerile sale intime și cu această ocaziune, urează Măriei Voastre ani mulți și fericiți.

Alteța Sa Serenismă răspunde:

1867
April. 8 (20)

Domnilor,

Urările ce Mi-ați exprimat Îmi sunt cu atât mai scumpe, cu cât ele sunt expresiunea simțimintelor țerii întregi. Astăzi este aniversarea zilei nașterii Mele și a zilei în care plebiscitul M'a chemat în capul unei națiuni, pe care voi fi totdeauna mândru de a o guvernă. Această fericită coincidență a fost pentru Mine ca un semn bun și M'a făcut să am credință în viitor.

Președintele Curții de Compturi, A. Romalò:

Prea Înălțate Doamne,

Ziua de 8 Aprilie fiind o zi de îndoită serbare națională, Curtea de Compturi Vă roagă respectuos să primiți sincerele sale felicitări. Facă Cerul ca anii Î. V. să se prelungească, întru îndeplinirea misiunii Î. V. Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească România!

Ministrul de Interne, Ion Brătianu, în numele corpului administrativ :

Prea Înălțate Doamne,

Personalul administrațiunii generale salută cu fericire ziua nașterii iubitului nostru Suveran și depune, cu cel mai profund respect, la picioarele Tronului urările ce face pentru îndelunga și fericita viață a Măriei Tale, pe care ai consacrat-o cu atâta devotament României.

Îndură-Te, Prea Înălțate Doamne, a primi totodată și expresiunea tuturor simțimintelor ce ne inspiră această zi, de două ori scumpă Românilor. Nu este mai mult decât un an, de când Statul român, ca o navă fără cârmă se luptă contra furtunilor ce păreau de natură a-l cufundă. Plebiscitul, prin care poporul român proclamă, la 8 Aprilie, pe Măria Ta de Suveran al său, a fost un act ce a dovedit că nici simțul politic nici curajul nu lipsește acestui popor, la toate împrejurările cele mari. Spontaneitatea cu care Măria Ta a răspuns la chemarea Românilor, neșovăirea ce Augustii Măriei Tale părinți au arătat, de a face sacrificiul ce România imploră dela Altețele Lor, sunt o cheazășie că Dinastia, al cărei fondator ești Măria Ta, are toate virtuțile ce trebuie s'o facă sacră în ochii noștri. Ești tânăr, Măria Ta, ca și poporul român, crezi în bine ca și dânsul, eroismul Îți este moștenire, și nici României el n'a lipsit, de câte ori conducătorii săi au fost eroi. Cu Dumnezeu dară înainte, Măria Ta, și generațiunile viitoare vor serbă ziua de 8 Aprilie ca ziua Bunei Vestiri, precum vor serbă pe Zece Maiu ca ziua mântuirii.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

1867

Apr. 8 (20)

Alteța Sa Serenisimă răspunde:*Domnilor,*

Vă mulțumesc pentru aceste cuvinte, ce vin din inimă și cari merg iarăș într'o inimă.

Ministrul de războiu, T. Gherghel:

Măria Ta,

Armata ca și întreaga națiune depune astăzi la picioarele Tronului Măriei Tale urările cele mai călduroase și este fericită a putea exprima din nou, că devotamentul și credința către Măria Ta și Dinastia Măriei Tale este și va fi religiunea sa.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

Primarul capitalei:

Prea Înălțate Doamne,

Primarul și consiliul comunei București, împreună cu notabilii și corpul comercial, vin astăzi a Vă face cu iubire și respect felicitățiunile și urările cele mai călduroase, din partea lor și a celorlalți locuitori ai capitalei, pentru aniversarea nașterii Înălțimii Voastre și a proclamării rezultatului plebiscitului, prin care România V'a chemat pe Tronul său.

Municipalitatea, Prea Înălțate Doamne, spre a corespunde dorinței cetățenilor din București, luase dispozițiuni a serbă această zi și printr'o iluminățiune. Măria Voastră însă ați binevoit a arăta că preferați ca banii ce ar costă iluminățiunea să se împartă la săraci. Dorința Înălțimii Voastre va fi împlinită.

Această dorință, inspirată de înaltele simțiminte de umanitate ce Vă caracteriză, ne impune o datorie de inimă a Vă ruga, Măria Ta, să binevoiți a primi expresiunea profundei gratitudini și a celei mai vii recunoștințe din partea sărmanilor cari vor profita de dânsa la nevoile lor. Săracii din capitală vor binecuvântă din nou numele Măriei Voastre, care în mai puțin de un an ați probat de mai multe ori sollicitudinea ce purtați fiecărei stări a societății noastre ca și națiunii întregi. Românii Vă vor binecuvântă, Măria Ta, ca pe un adevărat părinte al poporului, ca pe o a doua Provedință a lor.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

Seara o manifestație de mai multe mii de oameni, reprezentând comerțul și poporul, adunați în piața Sf. Gheorghe, purtând torțe și steaguri, au străbătut orașul venind până la palatul domnesc. *A. S. S. Domnitorul*, la această manifestare, ieșind în balcon spre a mulțumi, a fost aclamat de popor cu cel mai viu entuziasm. Apoi un cetățean a rostit următoarele cuvinte:

Măria Ta,

Comerțul și poporul capitalei vine a-Ți aduce urările lor.

Sărbătoarea nașterii Suveranului ce și-a ales, sărbătoarea votului prin care Apr. 8 (20) națiunea a afirmat existența și voința sa, ziua de astăzi va rămâne totdeauna scumpă României; căci ea are profunda credință că Alteța Voastră o va conduce cu tărie la realizarea aspirărilor sale.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

Ministrul de interne fu însărcinat de *A. S. Serenîsimă* a mulțumii în numele Său și a spune din parte-I, că lăsându-și familia, Se simte recompensat printr'aceea, că a găsit în poporul român o întreagă familie devotată. Terminând, a adăos că, poporul unit fiind cu Suveranul, Dumnezeu va fi cu dânșii și că România va prospera și va fi mare în viitor.

La Berlin se celebrează căsătoria Principesei Maria de Hohenzollern cu Comitele » 13 (25) de Flandra.

La cuvântarea Deputățiunii române, trimisă la Berlin cu ocazia căsătoriei Principesei Maria de Hohenzollern, Regele Wilhelm a răspuns că este fericit a vedea pe vărul său *Principele Carol* reprezentat la această solemnitate și că-I mulțumește pentru simțimintele a căror expresiune, în numele Său, i-o aduc trimișii Săi: *Principele D-voastre are o sarcină grea de îndeplinit, termină Regele Wilhelm, dar sunt sigur că cu concursul patriotic al Românilor El va ști să îndeplinească nobila Sa misiune.*

Corpurile legiuitoare se închid prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Vă mulțumesc pentru concursul ce ați dat guvernului Meu, spre a-i face posibilă conducerea afacerilor Statului.

Vă mulțumesc iară pentru legile cele nouă și pentru modificările legilor celor în ființă, ce ați votat. Cerute și unele și celelalte de o necesitate absolută, ele nu vor lipsi de a aduce înlesniri simțitoare în serviciul interesului public.

Domnilor Deputați,

Este de regretat că v'a lipsit timpul de a mai vota un mic număr de legi importante și de credite nedispensabile, precum și pensiunile unor vechi servitori civili și militari ai Statului. Prin aceea ați fi ușurat un mare număr de suferințe de tot felul.

Domnilor Senatori,

Am simțit o vie mâhnire, căci nu ați găsit de cuviință a vă uni cu Camera Deputaților în privirea proiectului de lege pentru translatarea provizorie a Curții de Casațiune la Iași, măsură recomandată de considerațiuni destul de înalte. Am însă încrederea, că în sesiunea viitoare veți recunoaște că ar fi înțelept a acorda acelui oraș o satisfacțiune dorită cu atâta căldură.

Îmi pare asemenea rău că vișturile, ce ați putut găsi în bugetul comunei Bucureștilor, v'au făcut a refuza autorității municipale a acestui oraș resursele

1867

Apr. 13 (25) necesare trebuințelor sale și astfel ați pus guvernul Meu în cel mai mare imbarațiu chiar la finitul sesiunii.

Este asemenea regretabil că nu v'ați putut ocupa și de legea pensiunilor; prin aceasta ați fi asigurat cu o oră mai înainte viitorul în contra consecvențelor dezaastroase pentru averea publică, ce prezintă legea cea astăzi în vigoare.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Constat cu fericire, că din partea Puterilor străine guvernământul Meu primește neîntrerupt semne de simțimintele cele mai binevoitoare și că relațiunile noastre cu Statele vecine urmează a se afla în starea cea mai satisfăcătoare.

Nu sunt multe zile de când am avut fericirea a primi între noi, ca oaspete, pe Principele iubit al uneia din națiunile vecine, cu cari sunt secole de când trăim într'o frăție neîntreruptă.

În întru Provedința nu a încununat cu atâta desăvârșire dorințele Mele. Mijloacele ce ați putut vota spre întâmpinarea lipsei, care a bântuit părți considerabile ale țerii, au fost de neajuns și suferințele unei părți a populațiunilor rurale nu au putut fi cu totul ușurate.

Rog pe A Tot Puternicul să binecuvinteze cel puțin în viitor munca plugarului; căci sper că recolte îmbelșugate vor șterge repede până la ținerea de minte a suferințelor anilor trecuți.

Înturnându-vă în sânul poporului, ai cărui sunteți reprezentanți, aduceți-i, Domnilor Mei, urările Mele cele mai fierbinți pentru prosperitatea lui cea mai perfectă.

Dat în București, la 13 Aprilie, 1867.

Carol.

Constantin A. Kretzulescu, Ștefan Golescu, Dimitrie Brătianu, Ion Brătiann, Al. Văsescu, General Tobias Gherghel.

» 14 (26) Se publică legea pentru noul sistem monetar.

» 19 (1) Se desființează concesiunea Godillot.

Cuvântarea Consulului general al Statelor-Unite din America, Czapkay cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă A. S. S. *Domnitorul*:

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a prezintă Alteței Voastre scrisorile ce mă acreditează în calitate de Consul și Agent diplomatic al Statelor-Unite din America, și am primit ordin dela Președinte a încredința pe Alteța Voastră despre înalta sa stimă și amicia sa cordială.

Voiu considera ca cea mai plăcută a mea datorie a cultiva și a mănține simțimintele de amicie ce există între România și țara pe care am onoare a o

reprezintă, și a face tot ce stă în putința mea spre a întări aceste legăminte Apr. 19 (1) de amicie, inaugurată într'un chip așa de fericite între guvernul meu și acela al României.

Răspunsul *Alteței Sale Serenissime*:

Domnule Agent,

Sunt cu deosebire fericit a vedea, potrivit dorinței Mele, Statele-Unite reprezentate în România. Îmi place a recunoaște interesul ce țara Domniei voastre poartă junei națiuni române, și sper sincer că timpul va consolida din ce în ce mai mult legămintele de amicie, ce s'au stabilit între ambele guverne.

Se promulgă legea spirtoaselor.

» 20 (2)

I. Brătianu e foarte neliniștit în privința Moldovei, unde partidul separatist face cauză comună cu niște agenți provocatori și cu emisari panslaviști în contra Unirii, a *Principelui* și a Ministerului liberal.

» 21 (3)

A. S. S. *Principele* întreprinde o călătorie în Oltenia și vizitează Curtea de Argeș și mănăstirea sa bisericească, al cărei acoperiș așteaptă încă restaurarea sa. El admiră asemenea frumoasa arhitectură a mănăstirii Horezu. Peste tot locul, în trecerea Sa, A. S. S. *Principele* distribue mili, vizitează școlile, spitalele, închisorile și uzează, cu această ocaziune, de dreptul de grație ce-I dă Constituția.

» 24 (6)

Petițiunea mai multor păstori români din comuna Rășinari, în Ardeal, către A. S. S. *Domnitorul*, oferind o sumă de bani pentru cei lipsiți de hrană în România:

» 29 (11)

Măria Ta,

Cruda știre despre ivirea unei lipse mari, ce a devenit pe o parte însemnată din țară a confrăților noștri de peste Carpați, a mișcat și în inimile noastre simțul cel mai adânc de compătimire, și aceasta cu atât mai mult, cu cât vedem că trista soartă persecutează pe fiii acelei mame, de care și noi ne ținem, și ai cărei următori suntem mândri a ne numi.

Ca fii ai acelor cari au purtat economia de oi, și cari ca atari totdeauna și-au aflat refugiul în acea de Dumnezeu binecuvântată țară, a cărei guvernare A Tot Putintele a binevoit a o pune în mâinile Măriei Tale, ne grăbim, ca văduva, a veni și noi cu micul nostru tribut pentru aceia, cărora încă prezentul le e amenințător, și a-l așterne, spre dispunere, la picioarele acelui suflet nobil, care în capul unui comitet ad-hoc e chemat a conlucra, cu nobila-I inimă, la acel sfânt op al liniștirii și mângăierii acelor, cari sunt în prezent loviți de soartă până la cele mai interne.

Măria Ta, binevoită, așa dară, a primi, în numele oierilor din comuna Rășinari, mica sumă aci alăturată de 26 galbeni și 46 lei, dată din mână frățască

1867

Apr. 29 (11) acelor consângeni, pe cari astăzi fortuna tare i-au părăsit, și rugând pe A Tot Putintele pentru o curândă mângâiere rămânem
Ai Măriei Tale, cu profund respect,

N. Ciuceanu, Muciu notar.

Maiu 7 (19) *Alteța Sa Serenismă* se 'ntoarce la București.

» 10 (22) Cuvântarea de felicitare a lui M. Kogălniceanu, în numele delegațiunii tuturor județelor țerii, cu ocaziunea serbării aniversare de Zece Maiu, când *A. S. S. Domnitorul Carol I* a pus pentru întâia oară piciorul pe pământul României:

Prea Înălțate Doamne,

Reprezentanții județelor se simt fericiți că pot în această zi mare în istoria României a felicită pe Î. V., și totodată a Vă asigura de devotamentul sincer și unanim ce Vă poartă o națiune care a depus în mâinile Î. V. înseși destinatele sale.

Ziua de Zece Maiu, ziua în care Î. V. V-ați suit pe Tronul lui Ștefan cel Mare și al lui Mihaiu Viteazul, este o zi scumpă inimii Românilor, este ziua în care s'a realizat dorința seculară și mântuitoare a României, ziua care a asigurat pacea dintre noi.

Fie dară binecuvântată această zi; facă dară A Tot Putintele, ca la serbarea acestei zile să luați parte, ca Domnul nostru, mulți și fericiți ani.

Facă-se ca și Î. V. și țara Î. V. să se bucure de rodul frumoaselor și dulcilor cuvinte ce ne-ați adresat chiar din ziua când pentru prima oară ați pus piciorul pe pământul României, noua Voastră patrie; ca părinteștile Voastre cugetări și simțiminte să devie programul și linia de purtare a tuturor Românilor; ca inima Voastră, care bate pentru tot ce este mare, frumos și bun, să găsească singura răsplătire ce ea poate râvni: emulațiunea tuturor pentru bine și recunoașterea din partea națiunii, că acest bine îi provine dela Înălțimea Voastră.

Ca delegați ai județelor avem o deosebită datorie a mulțumi cu căldură Î. V., mai cu samă în numele claselor suferinde, pentru generosul ajutor ce Î. V. le-ați dat în toate ocaziunile, și mai ales în dureroasele împrejurări ale lipsei de astăzi.

Cuvântarea primarului capitalei, în aceeaș ocaziune:

Măria Ta,

Ziua de Zece Maiu este o epocă în istoria țerii noastre, și poporul român o trece între sărbătorile sale naționale.

Capitala, prin consiliul comunal, cu respect prezintă M. V. omagiile și felicitările sale, și Vă asigură de simțimintele de fidelitate și de devotament.

Astăzi este un an de când M. V. ați intrat în capitala României, străbătând

toate greutățile, și ați făcut a se îndeplini dorința ce națiunea manifestase de Maiu 10(22) atâtea ori fără succes și care la 8 Aprilie, prin plebiscit, a manifestat-o în persoana Măriei Voastre.

Astăzi un an M. V. V'ați suit pe Tronul lui Mihaiu și Ștefan cel Mare și ați făcut legământul cel sfânt, prin care se garantează drepturile și libertățile ce poporul însuș și-a dat pentru prima oară ca națiune liberă și suverană.

Din acea zi speranțele Românilor s'au concentrat în persoana M. V. și de atunci acele speranțe cresc către un orizont mai întins.

Pentru devotamentul și sacrificiile ce Î. V. ați arătat în toate circumstanțele nenorocite, în cari s'a aflat țara în anul din urmă, capitala, ca și națiunea română, Vă va păstra cu sfințenie cea mai profundă recunoștință și, aducându-și aminte că în acea zi memorabilă de Zece Maiu M. V. ați zis: «Puneți încredere în mine, precum Eu pun în voi», capitala României Vă răspunde azi prin noi: Puneți încredere în poporul capitalei, căci va fi totdeauna gata a da M. V. tot concursul, spre a consolida Tronul și drepturile Statului român.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăiască România!

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Domnilor reprezentanți ai capitalei și ai diferitelor ținuturi ale României,

Mă simț ferice văzându-Mă încunjurat de voi într'această zi scumpă inimii Mele. La vederea voastră, cari veniți să-Mi amintiți ziua sacră în care am pus pentru prima oară piciorul pe pământul României, Mă cuprinde o emoțiune pe care inimile voastre române singure o pot măsura. Marea iubire cu care poporul, pe tot minutul și în tot locul, mângâie și bucură inima Mea, o știu, n'o datoresc faptelor ce n'am putut încă împlini; sunt iubit, căci iubesc.

De am făcut foarte puțin până acum, mulțumesc Cerului pentru prețiosul material de lucru ce Mi-a fost permis a adună. Înaintea finitului întâiului an al Domniei Mele, am avut fericirea a parcurge și a vizita toate ținuturile României; cunosc prin Mine Însumi păsurile, dorințele și puterea fiecărei localități.

Pretutindenea, pe lângă nevoile momentane, am găsit resurse perpetue. Domnilor delegați ai districtelor și Domnilor membri ai municipalității capitalei, primiți sincerele Mele mulțumiri pentru călduroasele voastre urări, și comunicați, vă rog, fraților voștri cuvintele Mele de încredere și de iubire, precum și urările Mele pentru prosperitatea scumpei noastre țeri.

Să trăiască România!

1867

Maiu 10 (22)

Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea zilei de Zece Maiu:

Astăzi clerul a înălțat rugile sale către A Tot Puternicul Dumnezeu pentru aniversarea suirii Î. V. pe Tronul României. Ca arhipăstor și Mitropolit, vin cu tot respectul să depun la treptele Tronului Î. V. sincerele felicitări, atât din parte-mi, precum și din partea clerului de sub arhipăstoria ce-mi este încredințată, rugându-Vă dela Dumnezeu mulți și fericiți ani.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

- » 12 (24) Într'o scrisoare către Doamna Cornu, *Principele Carol* intră în amănunte asupra mai multor puncte. El zice, între altele, că nu 'nțelege pentru ce s'a putut deșteptă în spiritul Împăratului Napoleon bănuiala că politica română este îndreptată într'un sens anti-francez. El, ca Principe român, are exclusiv în vedere binele României și caută să pătrundă caracterul poporului Său, ca să-l conducă potrivit cu interesele țerii. Deși e sub demnitatea Sa de a combate calomniile aruncate în contră-I, va spune pentru îndreptățirea Sa: *dacă n'am fost totdeauna îndemânatec, am fost în totdeauna drept* (și je n'ai pas toujours été adroit, j'ai toujours été droit). Programul cabinetului actual consistă în a câștiga pentru România încrederea și prietenia marilor Puteri garante. Președintele Consiliului este un om cu un caracter cinstit și cu opiniune moderată; capacitățile lui I. Brătianu sunt cunoscute, dar acuzațiunile cu cari unii îl încarcă, din pricina trecutului său politic, sunt povești inspirate de ura adversarilor. Brătianu a trăit mulți ani în Franția și e plin de recunoștință și de caldă simpatie pentru acea frumoasă țară. Dacă partidul liberal e arătat ca partidul roș, nu e poate că-și datorește aceasta principiilor sale, ci numai și numai pentru opozițiunea în care se găsește față de conservatori, cari se numesc aici albi. *Principele* adaugă: *Chiar dacă există în partidul liberal câteva elemente revoluționare, autoritatea lui Brătianu ajunge ca să le ție în respect.*

În cât privește misiunea lui Krenski, însemnătatea ce i se atribue la Paris este exagerată. După dorința *Principelui*, pentru care locotenentul-colonel este o veche cunoștință, acesta a venit pe lângă El, firește cu autorizațiunea suveranului său, și *Principele* a voit să tragă un folos din cunoștințele militare ale lui Krenski. În sfârșit *Principele* mai observă, că pretinsa cestiune evreească a fost și ea exagerată peste măsură. Brătianu n'a făcut decât să aplice o măsură administrativă, mai cu deosebire în contra Evreilor cari deschid în mod ilegal cărciume prin sate, măsură care se sprijinește pe ordine vechi.

- » 14 (26) Telegrama din Paris a Împăratului Napoleon:

Nu trebuie să las în neștiință pe A. V. cât de mult opiniunea publică se mișcă aici de persecuțiunile ale căror victime se zice că sunt Israeliții în Moldova. Nu pot crede ca guvernul luminat al Alteței Voastre să autorize măsuri atât de contrare umanității și civilizațiunii.

Răspunsul *Principelui Carol* la această telegramă:

Maiestatea Voastră poate fi asigurată că Eu nu am mai puțină îngrijire ca Ea însăș pentru populațiunile israelite. Măsurile, ce guvernul a crezut că trebuie să ia, n'au nimic excepțional și intră în dreptul co-

mun. De altmintrelea, am să procedez la o cercetare severă, pentru a Maiu 14 (26) vedea dacă slujbaşii subalterni n'au trecut peste instrucţiunile lor. Vinovaţii vor fi pedepsiţi cu toată asprimea legilor.

O scrisoare a Principelui Cuza, scrisă în Aprilie, din Paris, cere *Principelui Carol* autorizarea de a se 'ntoarce în România, fiind citat dinaintea tribunalelor române într'o afacere, şi interese particulare reclamând prezenţa sa personală în ţară. În câteva cuvinte elocvente, Principele Cuza dă un scurt rezumat al celor şapte ani de Domnie, în timpul cărorora a făcut *din trei milioane de clăcaşi trei milioane de proprietari*, a introdus sufragiul universal şi a smuls dela clerul grec o cincime din solul patriei. Relevează apoi faptul că dela 1857, epocă când a fost ales Deputat, a luptat în totdeauna în favoarea unirii Moldovei şi Țerii-Româneşti şi a alegerii unui Principe luat dintr'o familie domnitoare a Europei. După ce a fost ales la Tronul, după care n'a umblat nici de cum, din nou a declarat că ar fi onoarea şi gloria sa de a pune pe capul unui fiu de Principe străin această Coroană pe care nu o consideră decât ca un depozit sacru. Prin alegerea *Principelui Carol de Hohenzollern* toate dorinţele sale pentru România erau îndeplinite şi nu-i părea rău decât de un lucru: că nu a putut oferi el însuşi în numele Țerii acest Tron *Principelui*! Principele Cuza termină zicând că ar dori să se întoarcă în România ca om privat şi că are de gând să locuească aici într'o retragere consacrată în întregime familiei şi intereselor sale.

Doamna Cornu e neliniştită de tendinţa din ce în ce mai anti-română, pe care o ia » 20 (1) opiniunea publică în Franca, şi scrie că dacă Ministerul Brătianu este cu adevărat devotat *Principelui*, trebuie să demisioneze imediat.

Principele apără cu energie pe ministrul Său şi informează pe Doamna Cornu, că a încunoştiinţat pe Brătianu despre opiniunea ce se are despre dânsul în Franca. Brătianu s'a declarat numai decât gata a-şi da demisiunea, ca să nu compromită pe *Principele* său dinaintea Europei; dar că El, *Principele*, nu voeste să primească această demisiune, sacrificiul cerut părându-I-se prea mare. După convingerea Sa intimă, Brătianu este unul din oamenii de Stat cei mai capabili din România, care se sprijineşte pe clasele de mijloc şi pe mica proprietate fonciară, fără a linguşi în vreun mod relele instincte ale mulţimii. Cât despre acuzaţiunile aduse în contra lui Brătianu, că el ar fi un instrument al partidului mazzinian, faptul că dela 1848 a luptat pentru Principele străin şi pentru o Dinastie ereditară în România se opune formal la aceasta.

Comitetul instituit în Braşov pentru adunare de fonduri, spre a veni în ajutorul celor lipsiţi de hrană din România adresează A. S. S. *Domnitorului* următoarea scrisoare:

Prea Înălţate Doamne,

Calamitatea căzută asupra mai multor clase de locuitori ai României în urmarea plagelor elementare ce au bătuit ţara succesiv în trei ani, impuse şi locuitorilor români din Braşov datorinţa de oameni, confrăţi şi creştini, de a concurge şi din partea lor cu obolul văduvei la alinarea lipsei connaţionalilor lor.

Subsemnatul fu însărcinat a subadministra, spre sus atinsul scop, în primirea comitetului compus de Înălţimea Voastră Regească, sumişoara de galbeni 125, şi fiorini valuta 120, pe lângă alăturata listă.

Prea Înălţate Doamne, situaţiunea topografică a Braşovului, ca piaţă comercială ce stă în comunicaţiune cu trei Țeri, arată de sineş că datoreşte Româ-

1867

Maiu 20 (1) niei existența sa; tocmai însă ca piață comercială așezată între aceste țeri, fu supusă și ea la toate loviturile urmate după atâtea recolte rele; peste acestea, locuitorii ei mai au a se lupta încă și asupra altor rele învechite, cari abia se pot numi.

Aceste împrejurări ne aduseră la neputința de a concurge cu ajutorul nostru după dorința inimii noastre.

Al Înălțimii Voastre servitor prea plecat, Diamandi I. Manole, neguțător.

Cuvântarea lui Basile Popp, însărcinat a înmâna *Alteței Sale Serenissime* scrisoarea comitetului din Brașov și suma adunată:

Măria Ta,

Însărcinat de frații noștri comercianți din Brașov, vin a depune, în Augustele mâni ale Măriei Voastre, acest plic ce conține un ajutor pentru cei ce suferă de lipsă; deși ofranda este mică, dar este împinsă de căldura inimii de Români.

Să trăiți, Măria Ta!

» 26 (7) Atentatul Polonului Berezowski în contra Împăratului Rusiei.

» 27 (8) Colonelul Adrian e numit Ministru de Răsboiu.

Iun. 1 (13) Radovici, trimis extraordinar al Principelui Muntenegrului, e primit de A. S. S. *Domnitorul* în audiență oficială și rostește următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne! Sunt însărcinat de Alteța Sa Principele Nicolae, Augustul meu Suveran, a aduce Alteței Voastre insemnele de clasa I ale ordinului Danilo. Domnul Muntenegrului, trimițând Alteței Voastre acest semn de amicie și de înaltă stimă, n'a avut de scop decât a strânge mai mult relațiunile amicale, atât de bine stabilite, și speră că aceste relațiuni vor merge crescând din zi în zi mai mult, pentru prosperitatea și viitorul ambelor popoare.

A. S. S. *Domnitorul* răspunde:

Mă simt mișcat de grațioasa atențiune a Principelui Nicolae. Purtând această decorațiune, Îmi voi aduce aminte totdeauna amicia ce are pentru Mine, amicie ce-Mi este scumpă. Sunt fericite a strânge tot mai mult legămintele ce există între ambele țeri. Vă rog exprimați Principelui deplina Mea recunoștință și asigurați pe Alteța Sa despre sincera Mea simpatie pentru înalta Sa persoană și națiunea ce conduce.

Am aflat cu vie plăcere primirea binevoitoare ce Principele a făcut trimisului Nostru, d-l Cantacuzin, la Cetinie.

La prânzul dat în onoarea lui Radovici, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast: Iun. 1 (13)

Sunt fericit să port astăzi un toast în sănătatea Alteței Sale Principelui Nicolae, care în mai multe ocazii a probat un interes foarte viu pentru România și a provocat din partea Noastră simpatiile cele mai călduroase pentru brava națiune muntenegreană. Urând Munte-negrului toată fericirea, beau în sănătatea bunului Meu frate și sincerului Meu amic, Alteța Sa Principele Nicolae.

Consiliul de miniștri refuză Principelui Cuza permisiunea de a se întoarce în țară. » 2 (14)

Principele Carol comunică Principelui Cuza, printr'o scrisoare, hotărîrea guvernului Său. În urma evenimentelor politice, cari au silit pe Principele Cuza a părăsi țara, ar fi înțelept a amâna întoarcerea sa pentru mai târziu. Ar fi în propriul interes al Principelui Cuza de a prelungi șederea sa în streinătate, ca să facă imposibile ciocniri politice periculoase. *Principele Carol* exprimă speranța că patriotismul Principelui Cuza va înțelege considerațiunile de cari s'a lăsat călăuzit Consiliul de miniștri și că însuși și le va însuși astfel, ca dela sine să renunțe la proiectul său.

Plecarea *A. S. S. Principelui* la gurile Dunării, împreună cu Ministrul Brătianu și cu profesorul Desjardins. Sosirea la Brăila. » 3 (15)

A. S. S. Principele vizitează la Brăila bisericile tuturor confesiunilor. La orele 4 seara *A. S. S.* pleacă la Galați pe canoniera franceză *La Magicienne*. » 4 (16)

Vizita și inspecția clădirilor publice din Galați. *A. S. S. Principele* rămâne noaptea pe bordul vasului *La Magicienne*. » 5 (17)

După ce a vizitat Tulcea, *A. S. S. Principele* sosește la Sulina, unde e primit de Comisiunea europeană a Dunării. » 6 (18)

A. S. S. Principele petrece seara la Sulina, unde l-a însoțit și Pașa dela Tulcea. La masă invită pe membrii Comisiunii dunărene și autoritățile locale. Seara, bal pe bordul vasului *La Magicienne*.

La Magicienne urcă brațul Sulina, trece în brațul Kiliei și coboară până la Vilcov, sat de pescari, unde intră într'o nouă ramificațiune, *Brațul găștelor*. *A. S. S. Principele* rămâne noaptea pe bord. » 7 (19)

Vizită la satul Vilcov, locuit mai ales de Lipoveni, cari fac *A. S. S. Principelui* o primire călduroasă. » 8 (20)

Dela Vilcov, *A. S. S. Principele* navighează prin *Brațul găștelor* până la lacul *Cibriani*, de unde s'ar putea construi un canal până la mare. Gurile Dunării nefiind lăsate la libera dispozițiune a României, numai prin acest mijloc s'ar putea stabili o ieșire curat românească înspre mare.

Astfel numai se va putea construi un port, care ar fi pentru această parte a Basarabiei, ca și pentru toată țara, de cea mai mare importanță. *Principele* vorbește de acest proiect cu profesorul Desjardins și glumind dă portului, ce ar fi să se creeze, numele de *Portul Carol I*.

La orele 2 *A. S. S. Principele* pleacă la micul sat Occacov, apoi la Kilia, unde are loc prânzul pe bordul vasului *La Magicienne*.

1867

Iun. 9 (21) La 9 ore plecarea la Ismail, unde *A. S. S. Principele* părăsește canoniera *La Magicienne* la orele 2.

Wilhelm I, Regele Prusiei, însoțit de Comitele de Bismarck, împreună cu Alexandru II, Țarul Rusiei, au o întrevedere la Paris cu Napoleon III.

» 10 (22) *A. S. S. Principele Carol* pleacă din Ismail spre Iași.

» 12 (24) *A. S. S. Principele* sosește la Iași.

» 18 (30) Moartea Împăratului Maximilian din Mexic.

Scrisoarea Împăratului Alexandru II al Rusiei către *Principele Carol*, care o primi la Iași unde se află la această dată:

Mulțumesc A. V. pentru simțimintele ce Ea-mi exprimă în scrisoarea Sa dela 29 Mai/10 Iunie, cu ocaziunea unui eveniment în care divina Provedință a binevoit să manifesteze în mod așa de vădit ocrotirea sa. Aveți dreptate a nu Vă îndoii de interesul afectuos ce V'am închinat și de călduroasa îngrijire ce n'am încetat de a consacra coreligionarilor mei din Principatele-Unite. Speranțele ce nutresc în această privință se întemeiază pe faptul că un spirit de ordine și de autoritate va avea precădere asupra pasiunilor cari i-au agitat destul de mult în aceste din urmă timpuri. Ține de A. V. asigurarea în mod trainic a acestor principii, fără de cari nici o societate n'ar putea prospera și îmi place să cred că A. V. va desfășura, în această direcțiune, tot atâta tărie, pe cât a arătat înțelepciune dela instalarea Sa la putere. Rog pe A. V. a primi asigurarea celor mai sincere simțiminte ale mele și a înaltei mele considerațiuni.

Alexandru.

» 19 (1) *Alteța Sa Serenismă* adresează următorul Ordin de zi către garnizoana din Iași:

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați ai garnizoanei Iași,

Sunt mulțumit de voi. La revista ce v'am făcut astăzi pe tărâm, am constatat cu plăcere frumoasa ținută, exactitatea și iuțeala cu care s'au executat mișcările ce am ordonat; am fost cu atât mai mulțumit, cu cât micul vostru număr, în proporție cu greutatea garnizoanei, nu v'a lăsat îndestul timp pentru instrucție.

Școala militară, vânătorii, regimentul al 7-lea și artileria au manevrat bine; nu mai puțin bine a manevrat cavaleria, ale cărei șarje au fost executate cu un adevărat elan și o precizie precum am dorit totdeauna să văd cavaleria; dacă astăzi am avut ocazia a vă arăta deplina Mea mulțumire, trebuie a vă arăta și oarecari mici imperfecții, provenite din greșelile unora din ofițerii subalterni, cari n'au dat co-

manda subdiviziunilor lor cu destulă energie și n'au păstrat locurile lor cu destulă precizie. Domnii șefi de corpuri, sunt sigur, că vor pune toată atenția lor asupra acestui punct, care odată înlăturat, nu-Mi rămâne decât a le mulțumi pentru silințele ce au pus de a aduce corpurile lor în așa plăcută stare.

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați! Dacă instrucția și împlinirea datoriilor voastre sunt mulțumitoare, doresc asemenea ca și purtarea voastră afară din serviciu să fie exemplară; câteva conflicte ivite între locuitori și militari au dat loc la mai multe plângeri; sunt convins că pe viitor ele nu se vor ivi. Aduceți-vă aminte totdeauna, că întâia datorie a soldatului este de a păstra ordinea și legalitatea, că disciplina este sufletul armatei și că, prin respectul reciproc între cetățean și soldat, acesta atrage asupra-i stima, iubirea și încrederea concetățenilor săi, și cu acest chip asigură ordinea publică, cea dintâi țință a guvernului.

Carol.

Complectându-se numărul tuturor membrilor, Societatea literară română se compune » 21 (3)
din următoarele persoane: Dr. Hodosiu și A. Romanu, din Maramureș; T. Cipariu, G. Munteanu și G. Barițiu, din Transilvania; Mocioni și Babesiu, din Banat; Hurmuzaki și Sbiera, din Bucovina; Hâjdeu (tatăl), Gonata și Strejescu din Basarabia; Caragiani și Cosacovici, din Macedonia; V. Alecsandri, C. Negruzzi și V. A. Urechia, din România de peste Milcov; I. Eliade-Rădulescu, A. Treb-Laurian, C. A. Rosetti și I. C. Massim, din România de dincoace de Milcov.

A. S. S. *Principele* vizitează Botoșanii și Fălticenii; face o excursiune la mănăstirile » 21 (3)—
Agapia, Neamțu și Hangu; de aci, pe o plută, merge, pe râul Bistrița. până la Piatra. » 26 (8)

Victoria lui Omer Pașa asupra Candioților. » 27 (9)

A. S. S. *Principele* se 'ntoarce la Iași. » 29 (11)

Serisoarea Împăratului Napoleon, cu data de 20 Iunie, către *Principele Carol*:

Scumpul meu Principe,

Răspund deodată la amândouă scrisorile ce Alteța Voastră a binevoit să-mi scrie. Am văzut cu plăcere în cea dintâi, că simțimintele Voastre pentru Franția nu sunt de loc schimbate, și am fost foarte mișcat de expresiunile simpatice ce cuprinde cea de a doua, cu privire la accidentul dela 6 Iunie. Vă mulțumesc asemenea și de interesul ce purtați pentru sănătatea Principelui Imperial; din fericire dânsul e complet restabilit.

Dau dreptate tuturor silințelor A. V. pentru binele țerii Sale. Am văzut cu plăcere la Expozițiune produsele Provinciilor-Unite, și apreciez concursul Vostru pentru a ajunge la unitatea monetară.

1867

Iul. 29 (11) Afacerea Israeliților a impresionat publicul în mod viu, pentrucă a văzut în această persecuțiune, demnă de altă epocă, dorința de a linguși relele por-niri ale mulțimii.

Vă reînnoesc asigurarea simțimintelor de înaltă stimă și de prietenie cu cari sunt al Alteței Voastre bun văr,

Napoleon.

Iul. 8 (20) Întrunirea separatistă din Roman (Grigorie Sturdza, N. Ccaur-Aslan, etc.) e oprită.

» 10 (22) A. S. R. Principele Carol-Anton de Hohenzollern pleacă la Paris.

Cuvântarea primarului capitalei la sosirea *A. S. S. Domnitorului* din călătoria la gurile Dunării și prin județele Moldovei:

Prea Înălțate Doamne,

Bărbăția și stăruința cu care Măria Voastră Vă împliniți misiunea de Suveran al României, Provedința le binecuvintează printr'o recoltă atât de abundentă, cum nici bătrânii noștri chiar nu-și aduc aminte să fi văzut de mult timp în țară.

Capitala, Măria Voastră, V'a urmat cu inima palpitândă prin toate unghiurile României, ce ați străbătut fără preget, și de câte ori Vă 'ntoarceți în sânul nostru, inimile noastre se deschid și se înveselesc și sufletele noastre saltă de iubire și de recunoștință.

Dumnezeu să ajute România, dăruindu-Vă ani îndelungați și fericiți! Dumnezeu să ajute România protejând familia și Dinastia Măriei Voastre, căreia națiunea română i-a încredințat destinatele sale!

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească România!

» 21 (2) De Saint-Pierre, Agent și Consul general al Prusiei, predă, la palatul din București, scrisorile sale de rechemare în mâinile *A. S. S. Domnitorului*.

De Saint-Pierre rostește, cu această ocaziune, următoarea cuvântare:

Alteță! Regele, Augustul meu Stăpân, chemându-mă la o altă destinațiune, am onoare a prezintă Alteței Voastre scrisoarea care termină misiunea cu care am fost însărcinat pe lângă Dânsa.

Achitându-mă de această datorie, nu pot a-mi lua concediu dela Alteța Voastră, fără a Vă exprima simțimintele de adâncă recunoștință de cari sunt pătruns, pentru bunătățile ce ați binevoit a-mi arăta și cari-mi permit a crede că am avut norocirea a merita stima Alteței Voastre.

Nu părăsesc decât cu părere de rău o țară, care mi-a devenit scumpă, și nu voi încetă a face urări pentru prosperitatea și pentru guvernul fericit al Alteței Voastre.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Iul. 21 (2)

Văd cu mare părere de rău plecarea D-voastre de aci. Mulțumindu-vă încă odată pentru viul interes ce n'ați încetat a purta României, vă rog a conserva și în noua D-voastre poziție o bună aducere aminte de o țară, care eră fericite a vă posedă, și a lua cu D-voastre convicțiunea întregii Mele stime și recunoștințe.

Alteța Sa Serenisimă are o întrevvedere la Rușciuc cu Sultanul Abdul-Azis.

» 24 (5)

Ion Brătianu demisionează.

» 29 (10)

Demisiunea e primită de *Principe* cu multă neplăcere; dar, după dușmănia ce domnește la Paris în contra lui Brătianu, acesta se teme a nu fi dăunător țerii sale, rămânând mai mult timp în Minister.

Într'o scrisoare adresată Împăratului Napoleon, cu ocaziunea sărbătorii dela 15 August, *Principele Carol* zice că Brătianu s'a retras, ca să dea Franciei dovada cât este de devotat *Principelui* și țerii sale. Președintele Consiliului, C. Kretzulescu, declară că fără Brătianu, sufletul cabinetului, nu poate continua să guverneze, și tot Ministerul își dă demisiunea.

Se inaugurează Societatea literară română.

Aug. 1 (13)

Cuvântarea Ministrului Instrucțiunii publice, Dim. Brătianu, cu ocaziunea primirii în audiență de către *A. S. S. Domnitorul* a membrilor Societății literare române:

» 4 (16)

Prea Înălțate Doamne,

Membrii Societății literare române, pătrunși de recunoștință și mândri de înalta solitudine cu care Măria Voastră onorează această societate, vin să prezinte Măriei Voastre omagiul simțimentelor lor de respectuoasă iubire și de profund devotament. Sub auspiciile Măriei Voastre, ei nu se mai pot îndoii de succesul lucrărilor lor.

Bucuria lor este mare, Prea Înălțate Doamne, căci au credința că aspirațiunile legitime ale națiunii române nu vor întârziă de a se realiza, acum când România este condusă de patriotica și puternica mână a Principelui Carol de Hohenzollern, Augustul șef al Românilor.

Adresa tuturor corporațiunilor de meseriași și comercianți din Capitală exprimând *Alteței Sale Serenisime* mulțumiri pentru măsurile luate de guvernul Său în contra vagabonzilor, a oamenilor fără căpătăiu, «ce din toate țerile au năpădit» în țară:

Măria Ta,

Măsurile luate de guvernul Înălțimii Tale, ca să execute legile ce au de scop a scăpa țara de vagabonzii, de oamenii fără căpătăiu, ce din toate țerile au napădit peste noi, vor asigura Domniei Măriei Tale o pagină frumoasă în istoria țerii.

1867

Aug. 4 (16) Ca și Măria Ta, Doamne, Românii nu vor persecuțiunea nici unei religii; pentru dânsii toți oamenii sunt frați, și acel ce ar cere prigonirea unui om, pentrucă se închină într'altfel decât dânsul, ar fi un mișel pe care poporul român l-ar respinge din sânul său.

Dară a respecta și a da mâna unei religii, nu va să zică a primi pe toți vagabonzii străini ce se grămădesc în țară și cari pentru a putea trăi, neavând alte mijloace, recurg la furturi și înșelăciuni.

Pe aceștia legile țerii îi condamnă și guvernul trebuie să le aplice legea; numai astfel guvernul Măriei Tale va dobândi puterea de a ne conduce în viitor la realizarea tuturor aspirărilor noastre, la deplinirea tuturor principiilor ce fac baza societăților civilizate.

Rugăm dară pe Măria Ta, să binevoască a primi expresiunea mulțumirilor noastre și asigurarea devotamentului și iubirii României întregi.

Corporațiunea toptangiilor lipscani figurează cu 27 semnături; corporațiunea băcanilor, 36 semnături; stărostia șepcarilor, pălărierilor, legătorilor de cărți și potcapierilor, 33 semnături; corporațiunea măcelarilor, 87 semnături; corporațiunea lăutarilor, 44 semnături; maimăria capitalei, 89 semnături; corporațiunea teslarilor, 111 semnături; stărostia corporației cafegiilor și tutungiilor, 45 semnături; corporația croitorilor, 96 semnături; corporațiunea chiristigiilor, 83 semnături; stărostia plăpămarilor și tapițerilor, 87 semnături; stărostia birjarilor și droșcarilor, 33 semnături; stărostia morarilor cu cai, 36 semnături; stărostia pantofarilor, 98 semnături; stărostia bărbierilor, 116 semnături; corporațiunea bumbăcarilor, 19 semnături; stărostia șalvaragiilor și abagiilor, 30 semnături; corporațiunea potcovarilor, 54 semnături; corporațiunea fabricantilor de pâine din București, 20 semnături; corporațiunea cavafilor, 82 semnături; stărostia rachierilor, 223 semnături; stărostia brașovenilor, 58 semnături; corporațiunea bogasierilor, 84 semnături; corporațiunea zarafilor, 51 semnături; corporațiunea marchitanilor, 32 semnături. Diferiți cetățeni, proprietari și comercianți, 129 semnături.

» 6 (18) Împăratul Napoleon III are o întrevedere cu Împăratul Francisc Iosif I la Salzburg

» 17 (29) Se formează Ministerul Ștefan Golescu (al IV-lea): Șt. Golescu, Președinte și Interne; Ludovic Steege, Finanțe; Dimitrie Brătianu, Lucrări publice; Alexandru Teriachiu, Afaceri Străine; Colonel Gheorghe Adrian, Răsboiu; Anton Arion, Justiție.

» 19 (31) D. Gusti e numit Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice.

» 27 (8) Membrii Societății literare, cu Ministrul Instrucțiunii publice în frunte, sunt primiți de A. S. S. *Domnitorul*, și supun statutele constitutive ale Societății la înalta aprobare a A. S. S. D. Gusti, Ministrul Instrucțiunii publice și al Cultelor, rostește cu această ocaziune următorul cuvânt:

Prea Înălțate Doamne! O rară și frumoasă ocaziune mă aduce astăzi în prezența Voastră. Confirmarea statutelor Academiei Române din București a reanimat dorința doctilor ei membri de a se înfățișa înaintea Măriei Voastre și a depune omagiile lor Domnitorului României Carol I.

Măria Ta, mă simt ferice putând a Vă înfățișa acest erudit Corp.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Domnilor,

Am primit cu o vie plăcere statutele lucrate de D-voastre și, considerându-le ca pactul definitiv ce constituie Societatea literară, le-am aprobat cu cea mai mare mulțumire. Eu sunt convins că frumoasa operă, demna lucrare, ce ați întreprins, nu va întârziă de a fi încoronată de cel mai bun succes.

A. Arion, Ministrul Justiției, demisionează și e numit în locul său Grigorie Arghiropol. » 29 (10)

Alteța Sa Serenisimă pleacă în valea Oltului. » 30 (11)

Scrisoarea Împăratului Napoleon către *Principele Carol*:

Scumpul meu Principe,

Am primit scrisoarea, ce A. V. a binevoit a-mi scrie, în momentul când plecam la Salzburg; dela acea epocă am fost neconținut în călătorie, ceea ce m'a împiedicat de a Vă răspunde mai curând.

Am vorbit în adevăr Principelui, tatăl Vostru, despre efectul produs în Franția de oarecari acte ale guvernului A. V., dar nu m'am crezut nici odată autorizat a influența hotărîrea Voastră în ce privește alegerea miniștrilor Voștri. Tot ce doresc e ca puterea Voastră să se întărească și ca poporul ce ați fost chemat să cârmuiți să fie prosper.

La Viena sunt neliniștiți de uneltirile unui oarecare partid, care ar vrea să lege relațiuni cu coreligionarii din Transilvania; cred că guvernul Vostru n'are nimic de câștigat, ocrotind această periculoasă propagandă.

Aș fi fost încântat să Vă văd, Principe, dar plecam mâine la Biaritz și nu ne vom întoarce decât la sfârșitul lui Octomvrie.

Vă rog a crede în simțimintele de stimă și de sinceră prietenie cu cari sunt al Alteței Voastre bun văr,

Napoleon.

Cu ocaziunea distribuirii steagurilor Gardei cetățenești, *Alteța Sa Serenisimă* rostește Sept. 10 (22) următoarea cuvântare:

Cetățeni guarzi,

Pentru voi, ca și pentru Mine, ziua de astăzi este o adevărată sărbătoare. Simt o vie mulțumire a fi cel dintâiu Domnitor, căruia a fost rezervată favoarea de a conferi steagul Gardei naționale române. Acest simbol sacru, care poartă deviza „*Patria și dreptul meu*“, vă

1867

Sept. 10 (22) va aduce totdeauna aminte datoria de a mănține drepturile câștigate. Am ferma convingere că vă veți arăta demni de încrederea ce pune patria în voi și veți apăra acest depozit în toate împrejurările, cu curajul și perseveranța tradițională a Românilor.

Țara privește în voi, cetățeni guarzi, pe cei mai călduroși apărători ai ordinii publice și ai Tronului.

Adunați-vă împrejurul Meu și vă încredeți în iubirea și sollicitudinea Mea, precum și Eu Mă încred în devotamentul vostru. Astfel, încunjurat de voi și de frații voștri din armată, Tronul Meu va fi ceea ce, ridicându-l, ați voit să fie: mărirea și tăria națională.

Trăească România! Trăească Guarda națională!

La prânzul oferit de *Alteța Sa Serenisimă* cu aceeași ocaziune, generalul N. Goleșcu, inspectorul general al Gardei, rostește următorul cuvânt:

Măria Ta,

Primind din mâinile Măriei Tale steagurile ei, Guarda națională a jurat că le va păstra curate și nepătate, că va apăra totdeauna instituțiunile și Tronul rezimat pe dânsule. Guarda va ține jurământul său. Îl va ține cu mândrie și fericire, căci pe acel Tron România vede astăzi patriotismul, virtutea și bărbăția; căci ea simte că, pe cât timp națiunea și armata vor fi strânse în jurul Domnitorului, unite cu Dânsul în aceeași cugetare, întărirea și mărirea națională, nimic nu ne va putea învinge. În numele Gardei naționale, repet aici sacrul angajament și salut cu credință și iubire pe Alesul votului liber și unanim al națiunii.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

- » 12 (24) Ion Brătianu pleacă la Paris.
- » 15 (27) *A. S. S. Principele* asistă, în sala Ateneului, la ședința de închidere a Societății literare. El e ales Președinte de onoare al acestei Societăți.
- » 20 (2) Se inaugurează castelul de Hohenzollern restaurat; cu această ocaziune, Regele Prusiei conferă *A. S. S. Domnitorului* României *Carol I* colanul de Hohenzollern.
- » 28 (10) *Alteța Sa Serenisimă* adresează Ministrului de Finanțe, L. Steege, următoarea scrisoare:

Domnule Ministru,

Fiindcă creditul extraordinar votat de Adunare pentru anul curent 1867 este sleit și văzând că mai multe plăți sunt în suferință, mai ales la Ministerul de Resbel, precum solda ofițerilor în neactivitate,

etc., Eu te autorizez a plăti suma de patru mii galbeni Ministerului Sept. 28 (10) de Resbel din lista Mea civilă, sumă care Mi se va putea restitui din momentul în care zisul Minister va dispune de fonduri.

Primiți, Domnule Ministru, asigurarea bunăvoinței Mele.

Carol.

Ministrul de Finanțe, Steege, demisionează.

» 30 (12)

Cuvântarea Episcopului de Argeș către *A. S. S. Domnitorul*, cu ocaziunea sfințirii bisericii Antim: Oct. 1 (13)

Prea Înălțate Doamne,

Această sfântă biserică este zidită de Mitropolitul Antim de fericită memorie, la anul 1715. Timpul nu-mi permite, și nici voesc, a vorbi despre tragicul sfârșit al acestui martir al României, temându-mă, ca nu cumva cu aceasta să vestejesc bucuria acestei divine solemnități.

Timpul, Prea Înălțate Doamne, în trecerea sa, făcuse ca acest sfânt locaș să aibă trebuință de o radicală reparațiune, care se și începù, sunt acum unsprezece ani, dar care nu se mai putea termina.

După venirea mea aici, câte adrese nu scrisei, câte rugăminți nu făcui, câte promisiuni nu auzii! Dar toate nu fură de cât vorbe aripate. Divina Provedință rezervase această onoare pentru Înălțimea Voastră. Tot ea, prin acel nobil simțământ religios, ce Vă conduce pe la toate monumentele religioase ale țerii, Vă conduse în Martie trecut și la acest sacru monument, ca să-l reînviați din mormântul uitării; și a doua zi, toate erau puse în mișcare.

Prin înalta M. V. stăruire, ba chiar și prin contribuire din propria-Vă casetă, hidoasele ziduri de primprejur fură înlocuite cu un frumos grilaj de fier; oribilul aspect al clopotniței luă asemănarea unui palat; restul ornamentelor bisericii se împlini; și astăzi, iată că serviciul divin de inaugurare se celebrează în Augusta prezență a Înălțimii Voastre. De astăzi înainte, rugăciuni necentenite dela acest divin altar se vor înălța la Cer pentru Înălțimea Voastră, ca Dumnezeuul părinților noștri să Vă ție în pace și liniște până la adânci bătrânețe pe Tronul României, pentru a ei prosperitate și a Bisericii înflorire.

Dară însă, Prea Înălțate Doamne, săvârșirea și redeschiderea acestui sfânt locaș, metoc și miniatură a Episcopiei de Argeș, a celui frumos monument al țerii, admirat și copiat de toți oamenii cei mari ai Europei, este pentru noi o puternică garanție, că Înalta Provedință tot pe Măria Voastră V'a ales și pentru restaurarea lui; căci, în adevăr, ațâția Domni ai țerii trecură pe lângă dânsul, îl admirară ca toți străinii, dar nu știură a-i aprețui valoarea. Măria Ta, cum îl văzuși, îndată pricepuși că Provedința rezervase aci pentru Înălțimea Voastră un titlu de nemurire ca al lui Neagoe Vodă. Pentru conceperea unor aseme-

1867

Oct. 1 (13) nea opere mari trebuesc și virtuți mari, ca acelea ce decorează Tronul României astăzi.

Îți vei face nume nemuritor, Prea Înălțate Doamne, prin restaurarea primului monument al României, ce Vă așteptă cu nerăbdare de atâta timp. Acum nu ne mai îndoim că și acea mare operă se va realiza; căci Măria Voastră, deja înturnându-Vă dela Răureni, ați și dat înalt ordin d-lui arhitect de a 'ncepe lucrările preparatorii, cari nu vor întârziă a se pune în mișcare.

Biserica română, Prea Înălțate Doamne, se roagă ne'ncetat pentru Augusta sănătate a Măriei Voastre; ea are ferma convicțiune, că prin concursul Măriei Tale se va ridica la înălțimea demnității sale, de unde unii din fiii săi au coborât-o. Amin.

» 4 (16) Se încheie convențiunea provizorie cu Oppenheim pentru linia de cale ferată Suceava-Iași-Galați-București.

» 16 (28) Principele Carol-Anton de Hohenzollern scrie *Principelui Carol*, că Brătianu a venit pe la el și că a avut cu dânsul conversațiuni interesante. Recunoaște din nou în Brătianu un om de o înaltă capacitate, cu o inimă excelentă și cu o inteligență fină și remarcabilă. *Principele* e convins că Brătianu este cu adevărat alipit și devotat Suveranului său :

În ori ce caz dânsul rămâne, și după, ca și înainte, omul situațiunii și al viitorului. Cum pentru moment poate nu convine ca prim ministru, din cauza influinței franceze, el își poate servi țara încă și mai bine de după culise, de cât pe însăș scena politică.

» 18 (30) Corpul francez de expedițiune în Italia debarcă la Civita Vecchia. Garibaldi ajunge înaintea Romei.

» 25 (6) Ion Brătianu se 'ntoarce în țară.

Sesiunea Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu Donnesc :

Domnilor Deputați,

Resursele extraordinare votate guvernului Meu pentru exercițiul anului curent fiind foarte restrânse, nu s'au putut acoperi cheltuieli neprevăzute, însă de o neapărată trebuință.

Guvernul Meu, pus astfel în alternativa de a lăsa administrația în paralizie, prin lipsa de credite îndestulătoare pentru unele servicii publice, cari nu suferiau amânare, sau de a trece peste marginile cifrei acordate de Cameră, a fost nevoit, în însuș interesul ordinei publice, a-și deschide oarecari credite de strictă necesitate, până la finele lui Octomvrie, rezervându-și a cere pentru acestea un bil de indemnitate, precum și creditele trebuincioase până la finele acestui an.

Convocându-vă astăzi în sesiune extraordinară, pentruca să dați guvernului Meu mijloacele necesare, spre a putea satisface cerințele diferitelor servicii

publice până la finele anului, vă învit, Domnilor Deputați, a vă ocupa totde- Oct. 25 (6)
odată și de urgență cu următoarele proiecte de legi, privitoare la poliția ru-
rală, la îmbunătățirea armelor, la complectarea și la remonta armatei noastre,
la concesiunea unui rezou de căi ferate între Suceava, Iași, Galați, Focșani și
București, menite a da o satisfacțiune reală intereselor mai cu samă ale Ro-
mâniei de dincolo de Milcov, pentru care concesiune guvernul Meu a și încheiat
o convențiune provizorie, precum și la diferitele concesiuni acordate sub re-
gimul trecut, cari reclamă o soluțiune cât mai neîntârziată.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Sesiunea extraordinară a Adunării Deputaților este deschisă.

Dat în București, la 25 Octomvrie, 1867.

Carol.

Ștefan Golescu, D. Brătianu, D. Gusti, Colonel Adrian, Al. Teriachiu,
Gr. Arghiropolu.

Domnilor Senatori,

V'am convocat în sesiune extraordinară, spre a vă ocupa de urgență cu urmă-
toarele proiecte de legi ce guvernul Meu va prezintă la deliberările D-voastre.

Aceste proiecte sunt privitoare la poliția rurală, la îmbunătățirea armelor,
la complectarea și la remonta armatei noastre, la concesiunea unui rezou de
căi ferate între Suceava, Iași, Galați, Focșani și București, menite a da o sa-
tisfაციune reală intereselor mai cu samă ale României de dincolo de Milcov,
pentru care concesiune guvernul Meu a și încheiat o convențiune provizorie,
precum și la diferitele concesiuni acordate sub regimul trecut, cari reclamă o
soluțiune cât mai neîntârziată.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Sesiunea extraordinară a Senatului este deschisă.

Dat în București, la 25 Octomvrie, 1867.

Carol.

Ștefan Golescu, D. Brătianu, Al. Teriachiu, Colonel Adrian, D. Gusti,
Gr. Arghiropolu.

Alteța Sa Serenisimă primește în audiență oficială pe Keun, acreditat pe lângă » 26 (7)
A. S. S. în calitate de Consul general al Regelui Țerilor-de-jos.

Keun, care printr'un concediu de șase luni a fost împiedicat a face aceasta până
acum, își prezintă scrisorile sale de acreditare și rostește următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a predă Alteței Voastre, cu cel mai adânc
respect, scrisoarea prin care guvernul M. S. Regelui Țerilor-de-jos, Augustul
meu Suveran, mă acreditează pe lângă Alteța Voastră.

Sunt însărcinat în mod special, Prea Înălțate Doamne, a asigura pe Alteța
Voastră, cu această ocazie, despre interesul sincer și ne'ncetat ce guvernul Ma-

1867

Oct. 26 (7) iestății Sale poartă propășirii și prosperității României, pentru care Alteța Voastră ați consacrat cea mai nobilă sollicitudine.

Onorat cu misiunea de a strânge cât mai mult legămintele cari există între ambele țeri, cutez, cât despre mine, a spera că silințele mele zeloase, spre a mă achita de această misiune spre un folos reciproc, vor fi încurajate de înalta încredere a Alteței Voastre.

Alteța Sa Serenisimă răspunde :

Domnule Consul,

Mă simt ferice văzându-vă acreditat pe lângă guvernul Meu. Numirea D-voastre este o nouă dovadă de interesul ce M. S. Regele Țerilor-de-jos poartă României. Caracterul D-voastre, ce am avut ocazia a-l aprecia prin îndelungata ședere a D-voastre în țară, Mă face să exprim via dorință, să urmați a împlini mult timp înaltele funcțiuni ce vă sunt încredințate.

În ziua de Sfântul Dimitrie, Î. P. S. S. Mitropolitul Primat al României rostește următoarele urări, în palatul Mitropoliei, în prezența *A. S. S. Domnitorului* și a înaltelor corpuri ale Statului:

Cu ocaziunea serbării zilei onomastice a Sfântului Dimitrie, patronul catedralei și al țerii întregi, rog pe Cel A Tot Puternic să conserve prețioasele zile ale Măriei Sale Domnitorului, pentru prosperitatea Bisericii noastre, ridicarea demnității clerului său și gloria națiunii române.

Să trăească Măria Sa Carol I!

A. S. S. Domnitorul, răspunzând, zice:

Întru gloria Bisericii române!

» 28 (9) Ion Brătianu e numit Ministru de Finanțe.

Noem. 1 (13) Corpurile legiuitoare sunt dizolvate. Teriachiu demisionează din Cabinet și Șt. Goleșcu primește ad-interim Ministerul Afacerilor Străine.

» 7 (19) Comitele Keyserling-Rautenburg, Consul general al Prusiei, prezintă *A. S. S. Domnitorului* scrisorile sale de acreditare și rostește următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a Vă îmmână scrisorile prin cari sunt acreditat pe lângă Curtea Alteței Voastre, în calitate de Consul general al Prusiei în România.

Regele, concediindu-mă, mi-a desemnat actuala mea misiune ca o dovadă a prea înaltei Sale încrederi. Voiu pune toată inima mea, ca să mă fac demn de dânsa, îndeplinind-o conform cu relațiunile de apropiată rudenie, ce subsistă

între Curțile de Berlin și de București, precum și cu acele de bună înțelegere Noem. 7 (19) ce domnesc între țările respective.

Binevoească Alteța Voastră a Mă încurajă în sarcina mea, acordându-mi asemenea înalta și grațioasă Sa încredere și permițându-mi a-I dovedi, prin lealul meu devotament, via simpatie ce inspiră Augusta Sa persoană vechilor Săi compatrioți.

A. S. Serenismă răspunde:

Domnule Comite,

Primesc cu o plăcere deosebită scrisorile ce vă acreditează în calitate de Consul general în România. Simt o adevărată fericire și o vie recunoștință, văzând în numirea D-voastre, Domnule Comite, și 'n încredințările ce-Mi dați într'un chip așa de grațios, o nouă dovadă a simțimentelor binevoitoare ce animează pe Augustul D-voastre Suveran pentru Mine, și pentru sincerul și constantul interes ce Maiestatea Sa și guvernul Său, precum și vechii Mei compatrioți, au pentru desvoltarea, prosperitatea și fericirea țerii Mele.

Nu e mult de când Maiestatea Sa Regele a binevoit a-Mi da o prețioasă mărturie a înaltei Sale amicitii binevoitoare, conferindu-Mi colanul ordinului Său de Hohenzollern, ce sunt fericit a purta astăzi pentru prima oară. Pot adăoga că toată România se simte mândră și măgulită de această distincțiune.

Guvernul Meu, Domnule Comite, se va sili să vă facă, cât se poate mai ușoară și mai plăcută misiunea încredințată D-voastre, și sper că o veți îndeplini îndelungați ani pe lângă Mine.

Primul Ministru Ștefan Goleșcu trece dela Interne la Afacerile Străine; Ion C. Brătianu, dela Finanțe la Interne și rămâne ad-interim însărcinat și cu afacerile departamentului Finanțelor; Anton Arion e numit Ministru de Justiție și Panaite Donici al Lucrărilor publice. » 13 (25)

A. S. S. Domnitorul vizitează institutul pedagogic pentru institutori (Școala Normală Carol I), a cărui întemeiere se datorește în cea mai mare parte generozității *A. S. S.*, care i-a dăruit la fundare 150.000 lei. » 30 (12)

Cu ocaziunea vizitei, unul din profesorii școalei adresează *A. S. Serenissime* următoarea cuvântare:

Laudă și mărire Domnului, care vine astăzi în mijlocul nostru spre a vedea dacă ordinele sale s'au executat, dacă fiecare este la postul său, dacă fiecare face travaliul Său. Iacă Măria Ta, iacă am început a lucra, în via ce a sădit dreapta Măriei Tale.

1867

Noem. 30(12)

Noi lucrăm cu tot devotamentul ce ne inspiră Augustele virtuți ale Măriei Tale, amorul cel sincer ce aveți pentru popor și nesfârșitele sacrificiuri ce faceți pentru bunastare a lui; căci bunastare a claselor laborioase este, în secolul nostru, scopul către care sunt îndreptate toate descoperirile științelor, toate progresele artelor, toate silințele oamenilor celor mai de deasupra, ale acelor ce au fost ridicați de Provedință pe tronurile cele mai frumoase ale lumii pentru ca să conducă popoarele la fericire și să le asigure viitorul lor.

Viitorul popoarelor, ca și al individelor, se asigură mai întâiu prin dezvoltarea facultăților intelectuale și morale, prin instrucțiune, și această instrucțiune are un mare preț în ochii poporului român, care zice: «că nu este sărac acel ce nu are tată și mamă, ci acel ce nu are învățătură».

Pentru a i se da învățătura de care este doritor poporul român, Măria Ta ai înființat această școală. Ea are o mare însemnătate, fiindcă este menită a forma învățători pentru copiii locuitorilor din sate, pentru acei atât de mult timp părăsiți și uitați cu totul, deși erau demni de o mai bună soartă, prin serviciile ce fac, prin sacrificiile ce-și impun.

Mult a suferit poporul român, și nimeni până la Măria Voastră, care ați părăsit virtuosul, fericitul și Augustul cămin al strămoșilor Voștri și ați venit în mijlocul nostru, nu s'a gândit a-i da și lui învățătură și a-i răscumpăra astfel serviciile și sacrificiile sale.

Aceste sacrificii nu se iau în considerare decât numai de către Domnii cei buni, cari au conștiință de înalta lor misiune, cari iubesc cu căldură pe popor și cari, ca și păstorul cel bun, își pun sufletul lor pentru dânsul.

Pe Domnitorii cei buni poporul român a învățat a-i cunoaște și a-i deosebi de cei răi. El știe bine de unde-i vine dragostea și dreptatea. Și permiteți, Măria Voastră, să V'o spun eu, care umblu toată vara printre locuitori, că V'a numit *Domnitorul cel bun*. Astfel el V'a și numit Domnul cel bun, Domnul cel generos; ce va fi dară, când el va afla și de această nouă școală, ce ați fundat acum pentru a-l conduce cu siguranță la bunastare după care aspiră?

Ne vom sili, Prea Înălțate Doamne, profesori și elevi, a justifica sacrificiile ce faceți pentru instrucțiunea poporului. Vom lucra, Măria Ta, spre a ne face vrednici de înaltele Voastre dorințe, de scopul ce V'ați propus, și care este a asigura fiecăruia bunastare materială și morală.

Semințele, ce acum aruncați cu atâta dărnicie, au căzut în acest pământ bun, și vor produce rodul lor, rod de amoare și recunoștință, amoarea și recunoștința poporului român, ce nu-l vor părăsi niciodată.

Să trăești, Măria Ta!

Alteța Sa Serenisimă răspunde mulțumind pentru cuvintele ce I se adresează și adaogă:

Da, doresc din inimă luminarea și cultura iubitului meu popor român. Școala aceasta, ajutată de concursul d-nilor profesori, ne garantează doritul rezultat.

A. S. S. *Domnitorul* adresează Ministrului Cultelor, D. G u s t i, următoarea scrisoare: Dec. 9 (21)

Domnule Ministru,

Din expunerile făcute de arhimandritul Iosafat Znagoveanu, văd că în bugetul întreținerii capelei române din Paris s'a ivit un deficit.

Educațiunea religioasă fiind temelia cea mai puternică și mai efice pentru moralizarea unei națiuni, atrag atențiunea D-tale asupra acestui deficit și te învit a-Mi prezintă cât mai în grabă un proiect, având de scop a asigura soarta acestei biserici, astfel ca ea să fie la înălțimea misiunii la care e menită.

Dorința Mea este ca acest sfânt locaș să fie reorganizat, ca junii Români, cari fac studiile lor la Paris, să-și poată urmă acolo datoriile religiunii strămoșești și să fie chiar în străinătate, de timpuriu și neîncetat, întreținuți în principiile religiunii patriei depărtate.

Totdeodată pun pentru scopul acesta o sumă de 1.500 franci din cassetă Mea privată la a D-tale dispozițiune.

Carol.

1868.

1868

Ian. 1 (13)

A. S. S. Domnitorul distribue în persoană ajutoare la trei sute de familii sărace din capitală.

Ordinul de zi al *A. S. S. Domnitorului* către armată:

Ofițeri, sub-ofițeri, caporali și soldați!

Felicitându-vă de anul nou și urându-vă ani îndelungați și fericiți, vă mulțumesc în acelaș timp de serviciile ce ați făcut.

Cunosc greutățile voastre și Mă ocup a le ușura.

Militar însă cu inima și cu sufletul, nu vă pot ura mai mult decât toate acele calități ce disting pe adevărații soldați.

1 Ianuarie 1868.

Carol.

Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei către *A. S. S. Domnitorul*, cu ocaziunea anului nou :

Cu vie căldură depun Tronului Măriei Voastre devotate felicitări pentru anul nou. Rog mult pe bunul Dumnezeu a Vă dăruî mulți, fericiți ani pe Tronul străbunilor noștri, bucurându-Vă cât mai curând de rezultatele fericite ale ostenelelor ce puneți pentru prosperitatea națiunii române și a răspândirii frăției naționale în tot neamul românesc, care va face gloria numelui și a Dinastiei Măriei Voastre.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

» 3 (15)

Sesiunea Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Dorința ce am avut de a Mă afla în mijlocul reprezentanților națiunii în cele dintâi zile ale anului, M'a îndemnat să vă cer sacrificiul de a părăsi căminurile D-voastre în acele zile în cari fiecare dorește să fie încunjurat de familia sa. Graba cu care ați răspuns la chemarea Mea este o dovadă despre

zelul de care sunteți inspirați pentru binele patriei; prin aceasta ați dovedit că sunteți pătrunși de datoriile D-voastre, că înțelegeți că în timpul de față este o necesitate ca puterile Statului să se constituiească cu o oră mai curând, spre a putea da satisfacere cerințelor imperioase ale intereselor naționale.

Sunt dar fericit, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, ca cele dintâi cuvinte ce vă îndreptez să fie urările Mele ardinți pentru prosperitatea și dezvoltarea iubitei noastre țeri, căreia am consacrat cu fericire viața Mea și pentru care nu este nici un sacrificiu ce Mi s'ar părea prea mare.

Datoria de inimă îndeplinită către țară și D-voastre, Ne rămâne o altă datorie imperioasă, aceea de a vă da samă de situațiunea țerii în genere și de administrațiunea guvernului Meu în parte. Numai atunci când națiunea și reprezentanții săi vor cunoaște bine starea lucrurilor în prezinte, vom putea păși cu siguranță spre viitor; numai când veți cunoaște bine procedările, intențiunile guvernului Meu, căile pe cari înțelege a merge, veți ști de trebue să-l sprijiniți cu tărie, sau trebue să-i desemnați altele.

Dezacordul manifestat între Camerele trecute și guvernul Meu neputându-se prelungi fără prejudiciul intereselor celor mai vitale ale națiunii, am uzat de prerogativa ce-Mi este dată de Constituțiune, făcând apel la națiune.

Chemat la Tronul României prin sufragiul liber al întregii națiuni, nu voi uita nici odată sorgintea puterii Mele. La ori ce împrejurare gravă Mă voi adresa iarăși la națiune, și totdeauna prin mijloacele legale, căci de încercări hazardoase și impuitoare cred că ea este sătulă, după experiențele trecutului. Mă voi adresa la dânsa cu atât mai sigur, cu cât istoria ne arată că de câte ori guvernul s'a adresat cu lealitate și încredere la națiunea română, ea a știut a se ridica la înălțimea împrejurărilor, ori cât de grele ar fi fost ele, și a dat concursul ce situațiunea reclamă.

Alegerile pentru Camerele actuale s'au făcut, conform Constituțiunii, sub direcțiunea autorităților comunale, cari și ele proced din sufragiul poporului.

Exercitându-se sub un regim, în care libertatea presei și a întrunirilor este fără margini și fără control, lupta electorală n'a putut avea alt moderator decât bunul simț al populațiunilor. Cu toate acestea, avem fericirea de a constata că liniștea a domnit în toate alegerile, ordinea n'a fost un singur minut turburată în toată întinderea României și că națiunea a dovedit din nou a ei maturitate, care va avea asupra opiniei publice europene o înrăurire favorabilă pentru noi. Din purtarea ei, lumea se va încredința, sper, că suntem la înălțimea instituțiilor noastre și că stabilitatea în România nu mai este amenințată. Această convingere, odată dobândită de Europa, va avea de rezultat a înlesni încheierea de convențiuni, cari vor da o soluțiune cestiunilor jurisdicțiunii consulare, patentelor și poștelor străine în România.

Pot, Domnilor, să vă anunț că sunt negocieri începute spre acest scop și că guvernele Maiestăților Lor Imperatorilor Rusilor și Austriei au manifestat intențiunile lor binevoitoare de a încheia cu noi asemenea convențiuni. Cât

1868

Ian. 3 (15) pentru celelalte Puteri, avem încrederea că ele vor arăta aceeași bunăvoință de a rezolvă aceste cestiuni, cari nu pot fi decât favorabile dezvoltării intereselor comerciale și industriale, atât ale supușilor lor cât și ale țerii.

Vin acum la o cestiune ce în zilele din urmă a devenit foarte delicată, cestiunea Israeliților. Cu această ocaziune repet declarațiunea ce în mai multe rânduri a făcut guvernul Meu. Dacă națiunea română în alte timpuri nu s'a abătut dela principiile de umanitate și de toleranță religioasă, ea nu va începe astăzi, în al XIX-lea secol, sub Domnia Mea, a violă aceste sfinte principii. Și dacă unii, profitând de oarecari suferințe economice, s'au încercat a pune cestiunea pe terenul religios și au căutat a deșteptă sentimentele de ură contra Israeliților în genere, precum s'a văzut în ultimele evenimente la Călărași și Bârlad, puteți fi siguri că acele cercări se vor nimici, căci legile țerii dau destule mijloace guvernului Meu, spre a deseoperi adevărul și a pune capăt unor asemenea uneltiri, cât și spre a asigura societatea română contra relelor rezultate economice ce aduce după sine vagabondagiul.

Reforme radicale ce s'au făcut în acești din urmă ani în România, schimbând condițiunile deosebitelor clase ale societății și chiar ale intereselor materiale, lipsa de timpul necesar spre a face toate legile speciale și mai ales administrative, cari să conducă pe funcționari în regularea afacerilor de toată ziua, nestabilitatea guvernelor până la fundarea unei Dinastii, sunt cauze atât de puternice pentruca administrațiunea să fie încă departe de a răspunde la toate îndatoririle sale; cu toate acestea, mulțumită spiritului de asimilare al poporului român, a fost destul scurtul interval de un an și jumătate, pentruca să putem constată o simțitoare îmbunătățire în administrațiunea noastră.

Prin o schimbare radicală a condițiunilor proprietății și muncii, cari în alte țeri s'au făcut în timp de secole, lumea eră foarte mult și cu drept îngrijată, ca producțiunea agricolă să nu fie redusă așa, în cât abiă să ajungă la strictul nutriment al locuitorilor, și astfel exportațiunea, până acum mai singura sursă de avuție a României, să înceteze. Doi ani însă au fost îndeșturi la noi, pentruca libertatea muncii și a proprietății să dea roadele cele frumoase și pentruca Românii să se poată orienta în noua lor condițiune ca producători. Astfel s'a văzut, în anul încetat, că producțiunea agricolă a întrecut pe a tuturor anilor ce au preces aplicarea legii rurale; fără presumțiune pot zice că administrațiunea n'a contribuit puțin la acest rezultat, prin o activă și inteligentă procedare a înlesni contractările și a le executa la timp și într'un mod drept și nepărtinitor.

Legi pentru crearea unei casse de asigurare contra foametei și a epizootiei, pentru poliția rurală, menită a păzi averea și producerea cultivatorilor, pentru descentralizarea administrativă, care are de rezultat a da intereselor locale o mai repede satisfacere, pentru crearea de căi județene și comunale, ce vi se vor prezintă în această sesiune, vor da avânt și impulsie producerii naționale.

În ce se atinge de finanțele țerii, Ministrul Meu de Finanțe vă va spune,

cu ocaziunea bugetului, situațiunea lor. Nu Mă pot însă opri de a constata Ian. 3 (15) aici îmbunătățirea ce s'a efectuat deja și în această ramură. Aceasta o datorim bărbăției poporului, care, ajutat de binecuvântarea divină, a îndoit producerea națională; o datorim unei percepțiuni mai active și mai scrupuloase a veniturilor și unei mai drepte repărțiri a plăților.

Funcționarii Statului, ce de multe ori nu erau plătiți pe câte nouă luni, acum se plătesc regulat. Mandatele și bonurile tezaurului, cari în cei din urmă ani se scontau cu un scăzământ, ce devenise aproape normal, de 30 la sută, astăzi nu mai au nevoie să fie scontate, tezaurul fiind în stare a le plăti.

Cassa de lichidare a fost prevăzută cu toate capitalele necesarii spre a efectua toate răspunderile ei, atât pentru prezinte cât și pentru rămășițele trecutului, și a avea încă pe fiecare zi o rezervă. Acum s'au luat măsuri ca plata dobânzilor să se facă și la cassieriile de județe, și peste puțin sperăm că vom putea face ca cupoanele să fie plătite pe loc și la Paris și la Berlin și la Viena.

Cassa de lichidare aflându-se în așa pozițiune, obligațiunile rurale s'au ridicat dela cursul de 63 la acela de 78 la sută.

Cu toate acestea, știți că sistema noastră financiară și administrațiunea au trebuință de îmbunătățiri și simplificări, pe cari țara le așteaptă de mai mult timp.

Organizarea puterii armate după principiile adoptate astăzi mai în toată lumea civilizată a fost la Români o tradițiune națională, o idee răspândită și simțită de toți, încă înainte de a deveni o credință europeană. Grănicerii și dorobanții au fost încercare de reconstituire, de care trebuie să ținem socoteală. Dacă condițiunile sociale și economice, în cari se află țara înainte de ultimele reforme, și alte împrejurări de diferite naturi, au împiedicat acea reconstituire de a se complectă întru toate, astăzi vedem că reorganizarea armatei noastre a devenit posibilă și că ea este o necesitate absolută, atât din punctul de vedere economic, cât și din acela al îndatoririlor situațiunii noastre politice, care ne face o condițiune de existență din păstrarea neutralității noastre. Ministrul Meu de Război vă va prezintă proiectele menite a reconstitui într'un mod definitiv și îndesulător această instituțiune națională.

La noi mai mult decât ori unde, Biserica, afară de caracterul său propriu, a avut și un caracter cu totul național. Ea s'a înălțat ori a periculat cu mărirea sau scăderea națiunii. Eră dar natural ca, reintrând în posesiunea drepturilor sale străbune, cele dintâi preocupări ale poporului român să fie de a redă Bisericii sale vechiul său lustru. Reformele încercate de guvernul trecut spre a ajunge la acest scop fiind precipitate, au dat ocaziune a se crede că ar voi a se abate dela dogmele marii comunități ortodoxe. Guvernul Meu, voind a face să dispară aceasta cât mai curând, vă va prezintă un proiect de lege, care, păstrând autocefalia Bisericii române, va da garanții puternice, că voim a rămâne în sânul comunității ortodoxe răsăritene.

Statul român consacră, în comparațiune cu alte State, sume destul de mari instrucțiunii publice; însă ori cât de multe ar mai consacra, ele ar fi nimerit

1868

Ian. 3 (15) întrebuințate, căci sunt cheltuielile cele mai producătoare ce face un Stat. Putem zice fără presumțiune că rezultatele instrucțiunii publice sunt destul de simțitoare la noi; dar totdeodată trebuie să mărturisim că, dacă ea ar fi fost organizată într'un mod sistematic și dacă s'ar fi dat totdeauna preferință trebuințelor celor mai neapărate, dacă s'ar fi acordat o mai mare atențiune pentru formarea institutorilor chemați a învăța tinerimea, rezultatele ar fi fost mult mai mari; din nenorocire însă, pentru pregătirea acestora abia s'a făcut un început anii trecuți la Iași și în anul încetat la București. Ministrul Meu de Culte și Instrucțiune publică vă va comunica toate sporirile făcute în anul expirat și reformele de cari instrucțiunea publică are nevoie spre a lua o dezvoltare mai mare și mai rațională.

Agricultura, comerțul și industria națională cer imperios, pe lângă crearea de instituțiuni de credit, căi de comunicațiune.

Însemnatele sacrificii, cari s'au făcut până astăzi pentru lucrările publice, din nefericire n'au dat rezultatele ce țara eră în drept a aștepta.

Guvernul Meu a căutat a repara, pe cât se poate, greșalele din trecut. Ministrul Meu de Agricultură, Comerț și Lucrări publice, încă din sesiunea trecută v'a înaintat cererea unei concesiuni de drum de fier pentru partea de peste Milcov, și puteți fi încredințați că aceasta nu va fi singura cerere de asemenea natură, fie pentru partea de dincolo, fie pentru partea cea de dincoace de Milcov, în fața căreia aveți a vă afla.

Nepăsarea ce a arătat țara pentru navigarea Dunării am plătit-o scump, mai ales anul acesta, căci aflându-ne la discrețiunea unei singure companii, fără altă concurență, n'am putut exportă nici a patra parte din produsele ce avem disponibile, și pe acelea chiar cu un navlu împătrit de cel obicinuit. Atrag serioasa D-voastre atențiune asupra acestei nevoi, pot zice naționale, și sper că nu veți cruța sacrificiile ce ar cere crearea unei noi companii.

Încă din anul trecut vi s'a prezentat o convențiune încheiată între Rusia, Austria și România, care aveă de scop navigabilitatea Prutului. Ea a provocat obiecțiuni serioase în secțiunile fostei Camere, care a găsit că nu este destul de asigurătoare pentru interesele noastre naționale. După niște convorbiri urmate asupra acestei cestiuni, cred că pot a vă asigura de intențiunile celor două Puteri contractante, de a ne da, prin acte adiționale, toate garanțiile ce se vor găsi de cuviință. Navigabilitatea Prutului, Domnilor, răspunde la trebuințele unei mari părți a României de peste Milcov și, împreună cu căile ferate, cu emanciparea embaticurilor din Iași, pentru care încă din anul trecut Ministrul Meu v'a prezentat un proiect, ea constituie o justă compensare pentru vechea capitală a Moldovei, care nu va încetă nici odată de a fi a doua a Noastră reședință.

Justiția a atras asemenea serioasa atențiune a guvernului Meu. A ridică această ramură a puterii Statului la gradul de moralitate și de demnitate, necesară spre a putea exercită o acțiune salutarie asupra societății, a fost preocuparea constantă a guvernului. Datoria noastră este acum a remedia defectele ce există

În legislațiunea noastră. Spre a ajunge la acest rezultat, Ministrul Meu de Justiție Ian. 3 (15) vă va prezintă mai toate proiectele prevăzute prin Constituțiune.

Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, am atins numai puncturile principale ale obiectelor ce sunteți chemați a regulă; cu toate acestea, ați putut vedeà cât de mare și laborioasă este misiunea D-voastre. Sunt încredințat că veți fi la înălțimea acestei misiuni și că pentru realizarea adevăratului progres nu vă va lipsi nici activitatea, nici prudența.

Este mai mult de un an, de când mă aflu tot în acest loc, încunjurat de reprezentanții națiunii, și le ziceam: La lucru, Români! La lucru cu zel și patriotism! Astăzi nu pot decât a repeți acele cuvinte, rugându-vă cu stăruință a dovedi acum, că sunteți demni de încrederea ce a pus țara în Domniile voastre.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre și să protege România.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare pentru anul 1868 este deschisă.

Carol.

Ștefan Golesecu, I. C. Brătianu, G. Adrian, Dim. Gusti, Ant. Arion, P. Donici.

Dimitrie Brătianu merge la Viena, ca trimis extraordinar, la înmormântarea Împăratului Maximilian. » 8 (20)

Consulul sârb Magasinovici e primit în audiență de A. S. S. Principele, pentru a discuta un *Tractat de amicitie*, prezentat la Belgrad de reprezentantul României. Tractatul se compune din 4 articole: » 13 (25)

Art. 1. Va fi între A. S. S. Principele României și A. S. S. Principele Serbiei o desăvârșită și sinceră înțelegere și prietenie. Ca urmare a acestei uniuni intime, părțile contractante nu vor țineà la nimic mai mult decât a apăra interesele reciproce ale țărilor lor și a 'ndepărta unul dela altul tot ce ar putea schimba această uniune, sau ar pricinui țărilor lor și autonomiei ce le este comună vre o pagubă sau vreun prejudiciu.

Art. 2. A. S. S. Principele României și A. S. S. Principele Serbiei declară că, contractând această uniune, unica și singura lor intențiune este a favoriza prosperitatea și progresul țărilor lor, în conformitate cu drepturile lor legitime și autonome.

Art. 3. Ca urmare a acestui tractat de alianță, părțile contractante se leagă ca, după schimbul ratificațiunilor, să caute și să stabilească cele mai bune condițiuni pentru a regulă, a ușura și a încuraja relațiunile comerciale între locuitorii țărilor lor.

Art. 4. Prezentul tractat de alianță va fi ratificat de A. S. S. Principele României și de A. S. S. Principele Serbiei în termen de o lună, sau și mai curând, dacă se poate etc. etc.

Făcut la București, în 10 Ianuarie, 1868.

1868

Ian. 13 (25) Principele Carol-Anton de Hohenzollern scrie *Principelui Carol*, că Rusia este sau poate deveni pentru România un amic influent sau un dușman periculos. Viitorul Orientului, după evoluțiunea probabilă a evenimentelor în Europa, aparține Rusiei, dacă ea profită cu moderațiune de avantajele ce i se oferă. Ar fi deci de cea mai înaltă importanță, cu toate ideile doctrinare sau naționale, a se asigura de bunăvoința acestui Stat: Franția va pierde în fiecare an din vaza sa. Rațiunea poruncește deci ca, fără a se certă câtuș de puțin cu Franția, să se primească de bunăvoie precumpănirea Rusiei, înainte de a fi silit la aceasta.

Principele Carol-Anton adaoge:

Dacă tu nu poți veni în Apus în cursul acestui an, voi veni eu, în ori ce caz, să-ți fac vizită. Dorința cea mai vie mă împinge la aceasta. Cu toate acestea, sunt mai asigurat, în general, asupra viitorului tău. Disolvarea Camerelor și energia desfășurată cu această ocaziune au dat roade bune. Din ce în ce mai mult capăt convingerea, că măsuri teoretice și doctrinare nu produc acolo nici un efect; ci numai acte severe, executate cu o rigoare de fier, pot da bune rezultate.

Toți cei cari au judecată politică cred, dela anul nou încoace, în mănținerea păcii europene. Franția nu poate face *nimic* în contra Germaniei unite. Această convingere își face drum din ce în ce mai mult la Paris.

Scrisoarea *Principelui Carol* către părintele Său :

Cel mai mare pericol pentru România ar fi o alianță între Franția și Rusia. Cea dintâi întrebuițează în acest moment toate mijloacele pentru a ajunge la aceasta. Franția e silită astăzi a-și face amici din dușmanii săi, căci nimeni nu mai este cu ea. Tot Orientul este în contra Franției Italia va avea trebuință de Prusia și Prusia de Italia, căci amândouă nu au nimic bun de așteptat dela Franția.

Franția a pierdut aici teren mult, și dacă lumea nu și-ar aminti că ea a făcut mult bine României, s'ar depărtă cu desăvârșire de ea; din contra, ceea ce Franția a pierdut aici, a câștigat Prusia, și Comitele Keyserling a contribuit mult la aceasta prin manierele sale imparțiale și pline de tact. La recepțiunea oficială, dânsul a pronunțat un prea frumos discurs de introducere, care a făcut impresiune în toată țara și cu care s'au împodobit toate ziarele. Am răspuns într'un mod cordial. Chiar din ziua sosirii sale, Keyserling a știut să câștige încrederea mea și simpatiile țerii, în particular pe ale miniștrilor mei. Peste câteva zile trimit o misiune, proiectată încă mai de mult, la Petersburg, pentru a regulă diferite cestiuni.

De două zile a venit iarna din nou cu mare asprime; a căzut multă zăpadă și bate un vânt rece, care 'ngrămădește în multe locuri zăpada până la înălțimea caselor. Aceasta face iarăș corespondența nemiărginit

de grea. Poșta din Transilvania n'a sosit de două zile. «Gazeta universală de Augsbouurg» vorbește de o răsvrătire a studenților, care ar fi avut loc aici; numai prin ea am aflat această interesantă știre, care este cu desăvârșire neștiută la București ! Pare că se fabrică iarăș știri false în presa Germaniei de Sud

Navigațiunea va fi deschisă la 15 Martie. Tu ai putea veni poate în Maiu, în anotimpul frumos, și călătoria n'ar fi prea grea nici pentru scumpa mea mamă. S'ar aranja Bistrița, acest măreț colț în munții înalți, unde am putea să ne bucurăm unii de alții în cea mai mare liniște. Pentru a mă mângâia, mă preocup fără 'ncetare de această idee. Rămâne acum la tine a realiza această dorință, cea mai scumpă a inimii mele.

Joia viitoare, dau iarăș un mare bal și încă un al treilea la sfârșitul carnavalului. După aceasta încep marile prânzuri parlamentare. De n'aș fi cu totul singur să fac onorurile la acestea ! . . .

Cu privire la cestiunea în discuție a drumurilor de fier, *Principele Carol* scrie:

Numai printr'o linie de drum de fier între București și Iași Moldova va fi cu adevărat strâns unită cu Țara Românească și ori ce porniri separatiste vor dispărea; acum chiar separatiștii nu mai au trecere; la Cameră nu sunt decât unioniști, în vreme ce Senatul mai posedă câteva exemplare de separatiști.

Baronul Offenbergh anunță *Principelui Carol* că misiunea va fi primită cu plăcere la St. Petersburg. *Principele* scrie o scrisoare Împăratului Rusiei și alta Principelui Goriacoff, scrisori cari trebuiesc să fie înmânate de delegații Săi. În scrisoarea către acesta din urmă *Principele* exprimă speranța că demersurile Sale vor fi încoronate de succes, dat fiind că guvernul imperial a arătat încă de curând multă bunăvoință guvernului român în afacerea poștei internaționale și în a plății datoriilor contractate pentru aprovizionarea armatei Maiestății Sale. Dela ultima ocupațiune a Principatelor Dunărene de Ruși, Rusia este debitoarea României.

Principele Carol scrie în această privință:

Pentru apărarea și dezvoltarea independenței naționale, operă atât de glorios întreprinsă pe timpuri sub auspiciile Rusiei, sunt oarecari trebuințe materiale, precum aceea a unei mai bune înarmări a trupelor Mele, cari Mă fac să doresc ca primele vărsăminte ale datoriei ruse să fie destul de considerabile, pentru a nu fi în întregime compensate de reclamațiunile ce guvernul imperial din parte-i este în drept a face.

1868

Ian. 18 (30)

Scrisoarea *Principelui Carol* către Împăratul Rusiei:

Puternica îngrijire ce M. V. I. nu încetează a avea pentru coreligionarii Săi din România și înalta bunăvoință ce Ea a binevoit a-mi arăta în diferite împrejurări, mă încurajează a da M. V. I. o nouă dovadă de via mea recunoștință . . . România dorește să aibă cele mai bune raporturi cu Statele M. V. I. Cunosce asemenea și urările ce Ea face pentru fericirea coreligionarilor Săi, și cărora îngrijirea binevoitoare a M. V. I. nici o dată n'a lipsit, mai ales în timpurile de încercare prin cari ei au trecut. N'am încetat, dela sosirea mea în țară, a-mi da toate silințele pentru a ridica simțământul religios care, deși innăscut în popor, totuș fusese atât de turburat sub ultima Domnie. Această sarcină, care este una din cele mai frumoase pentru ori ce suflet religios, îmi este ușurată prin nobilele încurajări și prin înaltul exemplu al M. V. I.

» 21 (2)

Adresa Senatului către *Alteța Sa Serenisimă* ca răspuns la Mesagiul Domnesc:

Prea Înălțate Doamne! Plini de iubire și de devotament către persoana Augustă a Măriei Voastre, venim, Prea Înălțate Doamne, a încunjură Tronul cu toată lealitatea și a 'ncepe, cu maturitatea cerută, lucrările noastre.

Ca interpreți fideli ai simțimentelor sincere ce animează pe întregul popor al României, suntem datori Măriei Voastre a Vă exprima respectuos adevărul, că țara este unanimă a înălța rugile sale cele mai fierbinți către A Tot Puternicul, pentru prosperitatea monarhiei, pentru încununarea tinerei noastre Dinastii cu toate fericirile domestice, pentru îndeplinirea aspirărilor naționale de stabilitate unită cu libertatea, pentru consolidarea regimului nostru constituțional, pentru respectul strictei legalități.

Sacrificiile de tot felul, ce Măria Voastră nu încetați de a face pentru binele poporului român, sunt în ochii noștri ai tuturor mai mult decât un bun augur, sunt în adevăr garanția noastră cea mai sigură pentru un viitor fericit.

Fiți bine încredințați, Măria Voastră, că despre partea noastră concursul cel mai zelos nu va lipsi guvernul Măriei Voastre, pentru a-l conduce, fără preget și 'n bună credință, pe calea cea mai dreaptă, către scopul la care trebuie să tindă ori ce administrațiune probă și inteligentă într'un Stat liber și sub un Principe magnanim și liberal.

Suntem fericiți, Măria Ta, a Vă ură din curăția inimii o viață îndelungată, pentru binele României și pentru glorificarea crescândă a numelui Augustei și strălucitei Voastre familii.

Cu consilierii de încredere ai Măriei Voastre vom examina toate cestiunile, într'un spirit de mutuală confiență și de sinceră cooperare la soluțiunea lor, în

modul ce ni se va părea mai conform cu interesele bine înțelese ale țerii. Iân. 21 (2)

Nu vom pierde, Prea Înălțate Doamne, din vedere că și chiar cestiunile acelea ce concernă cu totul regimul nostru interior iau proporțiuni însemnate, de îndată ce se leagă câtuș de puțin cu relațiunile noastre exterioare.

De aceea dar toate cestiunile de administrațiune și de legislațiune, ce cad în atribuțiunile noastre constituționale, le vom tracta, dimpreună cu miniștrii Măriei Voastre, animați de acel simț de prudență politică, care totdeauna a fost egida existenței noastre naționale.

Astfel, vom da atențiunea noastră cea mai scrupuloasă și cestiunii delicate a străinilor de ritul israelit, emigrați în țară, cestiune care nu este nici de cum suscitată de vreo persecuțiune religioasă; căci aceasta n'ar fi demn nici de tradițiunile noastre naționale în materie de toleranță, nici de secolul în care trăim, nici de regnul liberal și luminat al Măriei Voastre.

Să trăiți, Măria Voastră, întru mulți și fericiți ani !

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime* :

Sunt foarte simțitor de bunele urări și de simțimintele leale de devotament ce-Mi exprimați. Grăbirea ce ați pus a veni în corp în jurul Meu Mă mișcă adânc și voiu păstra cea mai vie aducere aminte de această măgulitoare urmare.

Adresa Adunării Deputaților către *Alteța Sa Serenisimă* ca răspuns la Mesagiul Domnesc: 23 (4)

Măria Ta! Națiunea română, răspunzând la apelul făcut ei, în virtutea prerogativelor Tronului, suntem fericiți ca întâile cuvinte ale reprezentanților ei să fie pentru a exprima simțimintele de iubire și de devotament pentru Măria Ta.

O Dinastie așezată pe instituțiuni democratice și liberale au fost idealele Românilor. Măria Ta, întrunind pe Tronul României virtuțile glorioșilor noștri Domnitori și ale iluștrilor Voștri părinți și lucrând cu constanță și neobosire pentru stabilirea sistemului constituțional, cu toate dificultățile ce încunjoară un nou regim, ai întărit și mai mult simțimintele de iubire și de credință ale națiunii pentru Domnul său. Ea nu va uita nici odată că, în împrejurări grele, Măria Ta ai rămas nestrămutat în hotărârea de a păstra neclintite libertățile publice.

Ca mandatar ai națiunii, suntem dar dator și fericiți a constata, că abia un an și jumătate de o sinceră funcționare a instituțiilor liberale a fost destul spre a aduce o mare schimbare în starea generală a țerii. Printr'o strânsă unire între guvern și națiune, această stare se va îmbunătăți din zi în zi mai mult.

Nevoile ce Măria Ta le semnalezi și cari sunt simțite de toți vor dobândi o dreaptă satisfacere. Adunarea națională nu va cruța nici o osteneală spre a căuta și a găsi, împreună cu guvernul Măriei Tale, mijloacele cele mai nimerite pentru a aduce toate ameliorările putincioase la instituțiunile existente, a crea nouă mijloace de îmbunătățire a condițiunilor morale și materiale ale țerii și a

1868

Ian. 23. (4) da astfel mulțumire tuturor intereselor. Ea se va ocupa, îndată și cu seriozitate, de toate proiectele de legi ce anunță guvernul Măriei Tale și cari sunt menite a ne duce la acele rezultate fericite.

În cât se atinge de cestiunea cea delicată a străinilor de ritul israelit, emigrați în țară, cari au găsit în România, în toate epocile, o deplină toleranță pentru cultul lor și de care se bucură și astăzi în toată plenitudinea, ca reprezentanți ai națiunii vom pune atențiunea cea mai pătrunzătoare, spre a da acestei cestiuni o soluțiune satisfăcătoare dreptății și intereselor poporului român.

Interpreți ai națiunii, luăm aceste obligamente solemne către Măria Ta și Te asigurăm că România, încrezătoare în simțimintele pure și generoase, în vederile înalte, în cugetările adevărat românești ale Suveranului său, privește acum cu credință spre viitor și este gata la ori ce sacrificii, pentruca Tronul unit cu națiunea să poată merge acolo unde ginta și pozițiunea noastră ne comandă a ajunge.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

Răspunsul *Altetei Sale Serenisime*:

Această Adresă este pentru Mine cu atât mai prețioasă, văzând că toată Camera s'a grăbit a Mi-o prezintă. Vă mulțumesc de această măgulitoare atențiune, precum și de simțimintele și de urările bine simțite ce-Mi exprimați; mai ales însă vă mulțumesc de asigurările ce-Mi dați și cari-Mi sunt cu deosebire scumpe. Am ferma încredere, că vă veți grăbi a da o soluțiune promptă și satisfăcătoare cestiunilor importante și că veți da tot concursul guvernului Meu, pentru a-i ușura sarcina; astfel țara întreagă și Domnitorul ei vă vor fi recunoscători.

» 28 (9) Ziarele franceze răspândesc sgomotul despre organizarea unor bande bulgare în România.

Fevr. 1 (13) Adunarea Deputaților adoptă cu mare majoritate trecerea la ordinea zilei asupra interpelării d-lui P. P. Carp, privitoare la bandele bulgare.

» 3 (15) «Monitorul Oficial» publică următorul comunicat relativ la bandele bulgare:

Unii din speculanții străini, așezați în țară, cari au profitat mult prin operațiunile lor asupra efectelor publice române, ce erau foarte scăzute în trecut, văzând că, cu ridicarea creditului nostru, s'a stâns pentru dânsii o sorginte de înavuțire, au căutat un mijloc spre a putea sdruncina iarăș acel credit. Acest mijloc a fost de a răspândi în străinătate vestea, că în România ar fi bande de Bulgari și de Sârbi, angajate și comandate de ofițeri străini, cu intențiunea de a năvăli în Turcia și a deschide astfel cestiunea Orientului. Din nenorocire, aceste machinațiuni de bursă au găsit un sprijin din partea acelora, cărora nu

le place starea de lucruri de astăzi în România, și astfel aceste nuvele false au putut sburâ pe firul electric în toate capitalele Europei și a se acredita. Fevr. 3 (15)

Guvernul și Camera Deputaților au protestat cu energie și în unanimitate în contra unei asemenea manopere; iar Europa va fi în curând încredințată că în România domnește deplină liniște și că nici un Stat vecin nu are a se îngriji că ar putea să-i vie vreun neajuns de pe teritoriul român.

Se promulgă legea, prin care se acordă o recompensă națională mamei și surorilor răposatului Locotenent Domnesc Anastasie Panu, ca semn de recunoștință și spre răsplătirea serviciilor făcute în anul 1858 cauzei autonomiei și unirii României. » 10 (22)

Scrisoarea Comitelui de Bismarck către A. S. S. *Principele Carol*: » 14 (26)

Serenissime Principe,

Am avut onoarea a primi grațioasa scrisoare a Alteței Voastre dela 27 luna trecută, și profit de cea dintâi ocaziune sigură ce se prezintă astăzi, pentru a-I adresă mulțumirile mele cele mai îndatorate pentru simțimintele grațioase ce Ea mi-a arătat. Va fi totdeauna pentru mine o sarcină plăcută și efectul devotamentului meu personal, de a putea, în sfera mea de activitate, să servesc interesele Alteței Voastre. Am căutat să dau probe de acest devotament în cele din urmă faze ale politicei, apărând la Londra și la Paris, că sgomotele de întreprinderi revoluționare amenințând să turbure pacea pe teritoriile Alteței Voastre nu erau decât niște scornituri răutăcioase. Originea acestei mișcări îmi pare că trebuie căutată în rapoartele unui consul belgian, în contra căruia noi am făcut plângere la Bruxella. Cu toate acestea, trebuie a cunoaște că la Paris s'au servit de aceste svonuri, pentru a da să înțeleagă Alteței Voastre, că o apropiere de Rusia nu corespunde cu intențiunile Franciei. Aceasta nu schimbă nimic în faptul, că ori ce guvern stabil în România are trebuință să întrețină relațiuni amicale cu Puterile europene și principalmente cu Rusia, în vederea pozițiunii sale geografice.

Alteța Voastră va trebui să prevadă, în interesul sarcinii Sale, contraefectul rezultând din observațiunea acestui precept. Nu mă îndoesc că misiunea la Petersburg va avea un efect cu atât mai favorabil, cu cât Episcopul de Ismail va fi izbutit a se asigura de simpatiile active ale colegilor și coreligionarilor săi din Petersburg și a face simțit în mod public acest rezultat.

Alteța Voastră să-mi permită încă a-I exprima recunoștința mea cea mai umilă pentru grațioasa primire ce a binevoit a face Comitelui Keyserling, care va căuta cu atât mai mult să o merite, cu cât știe că-mi face și mie însumi un serviciu personal de prietenie.

Rămân, cu cel mai profund respect, al Alteței Voastre prea supus servitor.

Se promulgă legea pentru pensuni. » 16 (28)

1868

Fevr. 24 (7)

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

România a fost din nou, în timpul din urmă, subiect de conversație generală, atât în cercurile diplomatice cât și în presă, care s'a silit a răspândi svonurile cele mai diverse asupra stării de lucruri din țară. Nu știu de trebue să-mi pară rău ori să mă bucur de aceasta, căci acuzațiunile, ce se dovedesc în urmă că sunt curate născociri, cad asupra autorilor lor și mai curând îmbunătățesc situațiunea acuzatului. De câte ori n'am figurat pe banca acuzaților, de când sunt aici! Dar nici odată nu s'a putut să mă condamne și cred că în sfârșit se va isprăvi cu aceste manopere.

În România și 'n tot Orientul a domnit și domnește cea mai mare liniște. Numai la Constantinopole s'a sugerat Pașalelor timizi panice închipuite. Atunci dâșii, în groaza lor, se adresează marilor Puteri, pentruca acestea să îndepărteze pretinsul pericol! Numai așa mișcarea bulgărească, în privința căreia s'a înnegrit atâta hârtie, a fost peste măsură exagerată. Cheia unei mișcări eventuale în Bulgaria o avem în mână aici, și prin urmare știm ce se petrece. Anul acesta, pe cât se pare, nimic nu se va mișcă acolo, și Serbia de asemenea va sta liniștită.

Cu privire la preținsele uneltiri bulgare, Poarta a adresat o notă jignitoare guvernului meu, la care acesta a dat un răspuns foarte energic; sfârșitul notei noastre este astfel conceput: «Informațiunile Sublimei Porți sunt cu desăvârșire false... Guvernul A. S. crede că face un serviciu guvernului otoman atrăgându-i atențiunea asupra uneltirilor poloneze în Bulgaria, cari pot fi tot așa de dăunătoare pentru Imperiu ca și pentru ținuturile marginase...» Această notă n'a rămas fără efect, și Fuad chiar a făcut lui Golescu mărturisirea, că atât pentru România cât și pentru Poartă ar fi poate mai avantajos ca România să fie independentă: *căci încurcăturile ne vin în totdeauna de pe țărmul stâng al Dunării*. Franția de asemenea, a pus să mi se cetească, în mod personal, o notă de către girantul Consulatului general, notă ce respiră un așa spirit de ură, în cât am refuzat a lua cunoștință de ea. Girantul, care în comun cu Consulul belgian răspândise diverse svonuri false, a trebuit să se plece față de stăruința refuzului meu, și când în ziua următoare Ministrul meu de Afaceri Străine îi ceru nota pentru a-i face un răspuns scris, girantul declară că Marchizul de Moustier, întrebat telegrafic în această privință, răspunsese că zisa notă

fusese redactată cu cea mai bună intențiune și că Francia ca Putere Fevr. 24 (7) amică nu voise prin aceasta să jignească guvernul nostru.

Au fost numai decât informați despre incident la St. Petersburg și la Berlin, și Goltz interpelă pe Moustier în această privință; acesta recurse la un subterfugiu, explicând că girantul nu fusese însărcinat a-mi ceti această notă.

Aici în țară, acest incident a avut un bun efect, și la ultimul bal care aveà loc în aceeaș zi, răspunsul ce primise girantul erà subiectul conversațiunii. Francia a pierdut mult cu aceasta, după cum a pierdut în general, prin atitudinea sa din ultimul timp. Moustier trece drept mai turc decât Sultanul. În momentul hotărîtor, Francia va vedea că a pierdut pasul în Orientul creștin.

Raporturile cu Rusia s'au îmbunătățit dela trimiterea misiunii la St. Petersburg, ceea ce pe de altă parte a produs nemulțumire la Paris. Firește, voiu ști în totdeauna să evit o ruptură cu Francia, căci aceasta ar fi foarte periculos pentru România. Când Consulul general al Franciei, Baronul d'Avril, mi-a zis la ultima sa audiență, că Rusia nu putea să se intereseze de noi ca națiune, eu i-am răspuns: «Sunt trei legături cari unesc România cu trei mari Puteri: legătura de rasă cu Francia, legătura de religiune cu Rusia, legătura de familie cu Prusia.» Aceasta din urmă nu privește decât pe Principe, dar Principele este identic cu Națiunea.

Brătianu se arată din ce în ce mai mult ca un om de Stat dibaciu, dar dânsul este un spin în ochiul guvernului francez.

Logodna Principesei M. m'a atins mai mult decât ați putea bănuî, scumpii mei părinți: portretul ei, pe care-l am, mi-a învârtit puțin capul! În sfârșit, nu trebuie a mai gândi la aceasta. După iarna plină de griji ce am petrecut, mi-ar fi fost de o reală trebuință să pot aveà pe lângă mine pe unul dintr'ai mei, sau pe un bun prieten vechiu, căci, cu toată munca stăruitoare și cu toată încordarea continuă a spiritului, singurătatea tot ajunge să lucreze asupra temperamentului meu. N'am pe nimeni cui să-mi deschid inima și care să mă poată distra. Brătianu ar fi încă singurul, dar e așa de ocupat în cât nu pot aveà cu dânsul decât relațiuni de afaceri. Acum în urmă a pierdut, într'un mod grozav, pe sora sa preferată, care erà superioara uneia din mănăstirile cele mai mărețe, situată în Ostrovul Oltului; s'a înecat în Olt cu

1868

Febr. 24 (7) trăsura ei, trecând prin vad acest râu repede. Această pierdere l-a întristat profund.

Iarna s'a isprăvit; mulțumesc lui Dumnezeu, dar n'aș vrea să mai trăiesc o a doua la fel. Am avut momente când eram teribil de melancolic, așa încât mă simțiam incapabil de ori ce muncă serioasă. Fără îndoială, au fost adeseori și momente, când timpul treceă prea repede pentru numeroasele ocupațiuni ce aveam. M'am pus serios pe studiul Economiei politice.

Carnavalul a fost destul de animat; baluri, concerte, întruniri, opera italiană și o excelentă trupă franceză dirijată de Felix, fratele celebrei Rachela, cu concursul lui Ravel, d-ra Deschamps dela Palais Royal . . .

Mart. 3 (15) Treizeci de Deputați moldoveni, cari se întitulează «fracțiunea liberă și independentă», prezintă Camerei un proiect de lege în contra Ovreilor, semnat și de către Președintele Camerei. Proiectul e trimis la o Comisiune. El hotărăște că: «Ovreei nu vor putea să se stabilească în comunele urbane decât cu aprobarea consiliului comunal, și în nici un caz în comunele rurale, nici chiar vremelnic. Le este interzis a dobândi imobile, a lua cu arendă moșii, vii, hanuri, oteluri, velnițe, mori, poduri ș. a.; și nici Statul nici comunele nu vor putea să le încredințeze furnituri. Nu vor putea face negoțul cu lucruri de mâncare, decât numai cu coreligionarii lor.» Această lege ar avea un efect retroactiv.

» 8 (20) Guvernul dă o circulară către Puteri, prin care arată că România nu umblă a turbura pacea Orientului, ci caută a se organiza înlăuntru.

» 10 (22) *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* accentuează atitudinea rezervată a Prusiei în cestiunea Orientului.

Ziarul *Le Constitutionnel* (din Paris) publică declarațiunea oficială următoare:

Guvernul Imperial rămâne credincios programului, pe care l-a apărât de zece ani cu o stăruință neschimbată, în ceea ce privește pe România. Franța a voit în totdeauna unirea celor două Principate sub un Principe străin, și alegerea Principelui de Hohenzollern rămâne ultimul cuvânt al politicei sale dunărene. Ea nu gândește deci, în nici un mod, să favorizeze restaurarea Principelui Cuza, și ceea ce s'a putut spune despre o promisiune făcută de Împăratul Napoleon la Salzburg, de a nu se opune de fel la anexarea Principatelor la Austria, n'a putut avea alt scop decât a desface România de o națiune care totdeauna i-a arătat o prietenie sinceră și neinteresată.

» 17 (29) Misiunea română se întoarce dela Petersburg la București și immânează *Principelui Carol* scrisorile următoare:

Scrisoarea Împăratului Alexandru II al Rusiei către A. S. S. Principele Carol :

Alteței Sale Principelui României.

Trimișii A. V. Mi-au immânat scrisoarea ce Ea Mi-a adresat. Mi-a făcut plă-

cere a-i primi și a-i asigura prin viu graiu de interesul sincer ce port A. V. Mart. 17 (29) precum și Principatelor-Unite. Acest interes nu s'a desmințit, cu toate neînțelegerile trecătoare. Îmi pare bine de a vedea că A. V. îl apreciază, și mai ales că Ea se arată însuflețită de dorința de a ridica simțământul religios în țara care I-a încredințat destinele sale. Credința este baza cea mai solidă a ori cărei ordine sociale. Ea a fost în trecut lăgătura tradițională, care a unit Principatele cu Rusia. Devotându-se a o păstra neatinsă, A. V. va îndeplini o nobilă sarcină. Ea va câștiga titluri nouă la afecțiunea ce I-am juruit și a cărei asigurare O rog să primească împreună cu aceea a înaltei Mele considerațiuni.

Alexandru.

St. Petersburg 5/17 Martie 1868.

Scrisoarea Principelui Gorciacoff către *Principele Carol*:

Delegați de către A. V. și vorbind în numele Său, Episcopul Melchisedec și d-l Ioan Cantacuzin erau siguri dinainte de a fi ascultați cu cea mai amicală bunăvoință. Nu pot decât să mulțumesc A. V., că i-a autorizat pentru o deplină francheță. Dânsii Vă vor da socoteală de rezultatul explicațiunilor noastre asupra diverselor cestiuni ce erau însărcinați a atinge. Acea relativă la bunurile închinare are pentru noi un interes particular. A. V. cunoaște prețul ce Augustul meu Stăpân pune pe faptul ca această cestiune, ce privește viitorul Bisericii de Răsărit, să fie regulată conform cu dreptatea și cu simțimintele creștinătății ortodoxe.

În această cestiune n'am schimbat decât idei generale. Trimișii A. V. nu puteau avea propoziții precise a ne comunica asupra unei afaceri, care privește deadreptul Scaunul Ecumenic și Sfintele Locuri din Răsărit și în privința căreia Cabinetul Imperial nu are de făcut decât urări de împăcare. Cu toate acestea, am fost fericiți a găsi în limbajul lor reflectul fidel al simțimintelor arătate de A. V., și pe cari M. S. Împăratul le apreciază.

Cât pentru afacerile de un interes special pentru Principatele-Unite, delegații Voștri s'au putut convinge de spiritul de bunăvoință, în care ele au fost tratate. Hotărîrea M. S. Împăratului, de a îndoii suma vărsămintelor anuale, destinate de tezaurul imperial la lichidarea vechilor datorii contractate pentru aprovizionarea armatei ruse, este o nouă dovadă de dispozițiunile amicale, de cari Augustul meu Stăpân este însuflețit către A. V. Ea va vedea în aceasta o prevestire favorabilă pentru relațiunile ce Principatele-Unite sunt interesate a întreține cu Rusia, pentru a găsi în aceste simpatii aceleași garanții de viitor, a căror valoare în trecut A. V. are plăcere a o recunoaște. Pentru aceasta, Ea se poate bizui pe concursul meu cel mai cordial, conform cu intențiunile M. S. Împăratului. Sunt fericit a afla că baronul Offenbergh, care e chemat a fi organul acestora, a reușit să împlinească această sarcină spre mulțumirea Alteiei Voastre.

1868

Mart. 17 (29)

Ambasadorul Prusiei la St. Petersburg, Principele de Reuss, serie *Principelui Carol*, că a urmărit cu mare interes destinatele Sale dela 1866 și că a simțit o plăcere particulară de a vede-a cu ce energie Și-a condus *Principele* întreprinderea Sa îndrăzneată. Numai de ar reuși să găsească în totdeauna instrumentele voite! Cantacuzino, cu care Principele de Reuss a avut o explicațiune foarte deschisă asupra acestui punct, e de părere, și lucrul se pare bine întemeiat, că radicalii sunt mai puțin periculoși câtă vreme sunt la putere, decât atunci când se află în opoziție. Tocmai acest mod de a vede-a va încerca și *Principele* să-l susțină la St. Petersburg, dacă I s'ar exprima, cum aceasta se 'ntâmplă firește foarte adeseori, nemulțumire cu privire la Brătianu. Cât despre rezultatele misiunii, Principele de Reuss crede că nu există nimic pozitiv; dar s'a plantat o bună sămânță ce trebuie cultivată, și dispozițiunile guvernului rus față de România în ori ce caz s'au îmbunătățit. Însuș Împăratul s'a exprimat cu bunăvoință și va păstra de sigur aceleași simțimente. Principele Gorciacoff a numit hotărîrea de a trimite o misiune: *un act de curaj*.

Generalul Ignatiev are cea mai mare bunăvoință de a lucra la Constantinopole în vederea regulării cestiunii mănăstirilor. Planul lui pare Principelui de Reuss cel mai bun, deși nu se potrivește cu al lui Brătianu. Cantacuzino împărtășește părerea lui Ignatiev. Este important a regulă o afacere, care poate în totdeauna să dea o armă bine venită tuturor aceloră ce ar vrea să facă încurcături României. Afară de aceasta, influența asupra clerului n'ar putea fi prețuită destul de sus, dacă guvernul are veniturile în mână. Regularea tuturor celorlalte cestiuni ar fi ușurată, dacă *Principele* ar reuși să pună în vigoare regulile canonice. La Petersburg nu se cugetă a pune clerul român sub atârănarea Patriarhului din Stambul, ci se dorește numai ca el să fie pus pe piciorul pe care se găsea înainte de Domnia lui Cuza. Scrisoarea se termină cu această observațiune, că Principele de Reuss a avut plăcere să facă cunoștință cu Cantacuzino, care a știut să procedeze la Petersburg cu mult tact și corectitudine, că meritele sale au fost recunoscute, și că-l crede un servitor devotat al *Principelui României*.

» 18 (30) *Principele Carol* primește dela părintele Său confirmarea știrii, că toată Europa e mișcată din cauza legii în contra Ovreilor.

» 25 (6) Dim. Brătianu se 'ntoarce dela Viena, unde n'a izbutit să obțină dintr'o dată suprimarea jurisdicțiunii consulare. Comitele de Beust vrea să se 'nțeleagă în această privință cu Reprezentanții celorlalte Puteri. Propunerile pentru un tractat de comerț și pentru rectificare de frontieră găsesc mai mult ecou. Împăratul a primit cu multă amabilitate pe Delegatul român; s'a plâns de manifestațiunile ce se fac în Principate în favoarea Românilor din regatul său. Dim. Brătianu exprimă, în numele guvernului său, dorința ca Consulul Austro-Ungariei, prea plecat să asculte toate svonurile false, să fie înlocuit, și profită de prezența sa la Viena, pentru a combate ideile greșite ce domnesc aici cu privire la misiunea română la St. Petersburg. Din nefericire, Principele Cuza, care locuiește în vecinătatea Vienei, nu contribuie ca să infățișeze intențiunile guvernului român sub o lumină favorabilă.

Principele Carol recomandase pe Dim. Brătianu și Miniștrilor Prusiei și Rusiei. Cel dintâiu, Baronul Werther, exprimă asigurarea «că *Alteța Sa* va izbuti să îndeplinească cu miniștrii Săi opera de regenerare a României, operă pe care a întreprins-o, și că va ști în totdeauna să Se țină deasupra competițiunilor partidelor. Cât despre misiunea la Petersburg, el crede că va avea cele mai bune efecte și că România n'ar putea face ceva mai bun decât să întrețină excelente relațiuni cu cei doi puternici vecini ai săi.»

Ambasadorul Rusiei la Viena, Comitele Stackelberg, scrisese *Principelui Carol*, cu câteva săptămâni înainte, că el nu se 'ndoește cum că Țarul n'ar primi în mod favorabil o încercare de apropiere din partea României, «și că s'ar forma *relațiuni trainice de bună vecinătate pentru îndreptarea relelor de cari noi am avut a ne plânge sub regimul precedent*,»

Comitele Stackelberg își amintește timpul când avu onoarea a fi prezentat *Principelui Carol* la Madrid. De atunci, el a urmărit cu o vie simpatie *peripețiile destinatei providențiale a Principelui*, ne'ncetând de a face urări pentru reușita nobilei dar spinoasei întreprinderi, căreia A. S. S. Și-a închinat existența.

Dim. Brătianu aduce din Viena și o scrisoare dela unchiul *Principelui Carol*, Ambasadorul Italiei la Viena, Marchizul Pepoli. El nu vorbește de politică, dar recomandă guvernului român o linie de conduită moderată față de Evrei și a nu apăsă prea mult unele cestiuni: «apăsându-le, le faci să dea 'ndărăt».

O scrisoare dela Comitele Ignatiev, datată din Baziaș, exprimă *Principelui Carol* regreturile sale de a nu putea să dea urmare invitațiunii ce a primit din București, pentrucă trebuie să se 'ntoarcă în grabă la postul său la Constatinopole, și pentru acest cuvânt e nevoit să nu poată trece prin România.

Principele Carol-Anton de Hohenzollern telegrafiază *Principelui Carol*, că Împăratul Napoleon ar fi declarat cum că cunoaște intențiunea României de a proclamă la 10 Maiu independența și regalitatea; Francia, Anglia, Austria sunt furioase de acest proiect, care ar fi pierderea Dinastiei și a țerii.

Principele Carol răspunde că I se impută această intențiune numai pentru a se servi în contra Lui, ca să-L discrediteze în opiniunea publică. Nici măcar n'a fost vorba de un astfel de proiect, care ar fi astăzi o adevărată nebunie. Prin astfel de calomnii se face situațiunea Sa aproape de neșinut, căci nu are mijloacele de a Se apăra, dacă diplomația nu voește să fie convinsă de adevăr: «E o persecuțiune organizată în contra României».

Știri dela Principele Carol-Anton de Hohenzollern spun că ziua de 22 Martie s'a petrecut la Berlin, ca și odinioară pe vremea când *Principele Carol* participă la ea:

Regele a devenit, dacă e cu puțință, mai robust, mai stăruitor și mai tânăr. În general se arată multă bunăvoință și simpatie Principelui României, mai ales de când se știe că guvernul român nu mai e într'o opozițiune așa de hotărâtă în contra Rusiei.

Bismarck arată un interes sincer, și observațiunea sa că România este Belgia de miazăzi, este desăvârșit justă. Ca și Belgia, România nu trebuie să facă politică străină, ci să se 'ndatoreze a trăi pe cel mai bun picior posibil cu vecinii săi; atunci va culege dela sine roadele ce vor putea să cadă din pomul european. Dar să nu îndrăznească să le culeagă ea însăși, mai ales dacă nu sunt încă coapte!

Găsesc această expresiune extraordinar de dreaptă. În starea actuală a Europei, Statul care ar provoca războiul, fie și printr'o imprudență, ar fi blestemat și ar pieri, pentrucă nimeni nu s'ar interesa de acel turburător al păcii. Cine poate s'aștepte, acela e sigur pe jumătate de succes.

E extraordinar ce țesături de svonuri răutăcioase se răspândesc asupra României. E gelozia și invidia dușmanilor, cari nu au alte arme pentru a o combate. Cu toate acestea, dușmanii ating întru câtva scopul lor, pentrucă prin acest mijloc se samănă în lume eroarea și confuziunea politică.

Cestiunea evreească este din nou la ordinea zilei. Această cestiune este un *Noli me tangere*, căci Evreii au banii și presa. Sunt fericiți că România își schimbă atitudinea.

1868

Mart. 25 (6) Evreii, așa cum sunt în provinciile dela Dunărea-de-jos, sunt o bubă rea în organismul social; dar, cum nu se poate tămădui o bubă la moment, nu se poate rezolvi cestiunea evreească dintr'o dată.

Tot așa e și cu declarațiunea mereu de temut a independenței. Un astfel de act, întreprins în mod izolat, ar fi imprudența cea mai colosală. Puterea evenimentelor va provoca acest fapt, și nu voința națiunii române. Independența este în particular un spectru pentru Anglia, care se teme neconținut de o infracțiune de acest gen, după cum mi-a spus Lordul Loftus. Totuș, am încercat să-l liniștesc.

Cestiunea puștilor a fost regulată cu multă dibăcie.

Cantacuzino a făcut asupra mea o foarte bună impresiune; l-am văzut la Berlin, după întoarcerea sa dela St. Petersburg.

Am uitat să-ți spun că Bismarck mi-a făcut observațiunea, că o apropiere prea tare și prea vizibilă a României de Rusia nu ar fi nici ea de dorit, că trebuie a fi în aceiași buni termini cu toate Puterile, și numai în ultimul moment, când totul ar crăpă, trebuie a se alipi la o singură Putere, și anume la aceea care ar fi privită ca trebuind să iasă victorioasă din conflict.

» 29 (10) Se promulgă legea pentru vânzarea domeniilor Statului.

» 30 (11) Se promulgă legea pentru drumuri.

Apr. 1 (13) Ziarele vieneze răspândesc știri despre persecuțiunile Evreilor în România.

» 2 (14) Cu ocaziunea sărbătorii Paștelui, Mitropolitul Moldovei adresează A. S. S. Domnitorului următoarea telegramă:

Prea Înălțate Doamne,

În acest moment Biserica serbează Învierea Mântuitorului neamului omenesc, și clerul din această parte a României prin organul meu vine a depune Înălțimii Voastre devotatele felicitări pentru această zi. Sunt fericite, Înălțimea Voastră, a fi interpretul unor asemenea sentimente și totodată a Vă asigura și din parte-mi despre adâncul devotament, rugând pe Dumnezeu să Vă dăruiească fericiri ani pe Tronul străbunilor noștri.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

» 5 (17) Principele Carol-Anton de Hohenzollern raportează *Principelui Carol*, că Napoleon ar fi recunoscut că s'a răspândit o întreagă serie de știri false și alarmante asupra României; dar în acelaș timp a dat să se înțeleagă că persona lui Brătianu este neconținut o cauză de susceptibilitate pentru Franția și că, printr'o schimbare de Minister, simțimintele ar putea fi îndulcite în mod simțitor la Paris. Împăratul a și menționat pe Principele Gheorghe Știrbei ca fiind personalitatea pe care ar agrea-o precum și guvernul său. Apoi Principele Carol-Anton continuă astfel:

Toate acestea sunt ușor de spus, dar greu de făcut. Nu voiu să ți le comunic decât ca o cheie pentru a ajunge la o înțelegere. După mine, n'ai putea

să te lipsești de Brătianu pentru moment, și un Minister Știrbei ar însemna Apr. 5 (17) o schimbare de sistem, absolut întocmai ca și cum Regele Prusiei ar vrea să formeze un nou Minister luat din Camera seniorilor.

Dar tot e bine a cunoaște motivul fundamental al nemulțumirii din Franța. Puțin câte puțin o altă opinie își va face loc. Adevărul ajunge totdeauna să răsbească, dar trebuie timp. Articolul din «Presse» dela 10 Aprilie este de o importanță enormă, pentru că prepară o evoluțiune a politicei austriace față de România: «Noi credem că e în interesul Austriei și al României a întreține între ele relațiuni amicale. România va face bine a căuta să se înțeleagă cu noi; trebuie să evităm tot ceea ce ar putea să îndepărteze această țară de prietenia noastră și a o arunca în brațele Rusiei». Articolul de fond este evident inspirat de Beust și se descopere în el în mod clar intențiunea de a îndepărta România dela o alianță prea strânsă cu Rusia. *Trebue profitat de această situațiune*; România trebuie să trăească și cu Austria în termini buni pe cât cu putință, fără a jertfi ceva din propria sa demnitate.

A. S. S. Domnitorul face o călătorie în Moldova, trecând prin Buzău, Focșani, Bacău » 6 (18) și Iași.

A. S. S. pleacă din Iași; vizitează Piatra și mănăstirile. » 17 (29)

La întoarcerea spre București, *A. S. S.* trece iarăș prin Bacău, unde sunt concentrate » 21 (3) trupe, din cauza turburărilor în contra Evreilor.

Cu ocaziunea hramului Mitropoliei din Iași, Mitropolitul Moldovei adresează *A. S. S.* » 23 (5) *Domnitorului* următoarea telegramă:

Astăzi, ziua patronului Mitropoliei Moldovei, Biserica a înălțat rugăciunile sale puternicului Dumnezeu pentru Suveranul Românilor, spre a-L țineă mulți și fericiți ani pe Tronul străbunilor noștri și a-L învrednici ca, sub scutul Său părintesc, România să propășească pe calea măririi și a virtuților strămoșești. Cât pentru mine, sunt prea fericit că pot înălța glasul meu către bunul Dumnezeu pentru Înălțimea Voastră.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

A. S. S. Domnitorul Se întoarce la București. » 24 (6)

Rezumatul unei convorbiri, la Döbling lângă Viena, între fostul Domnitor Cuza și Ducele de Grammont, Ambasadorul francez din Viena, după notele luate de Baligot de Beyne, secretarul particular al Principelui Cuza:

Ducele. Complimente. De mult timp voiam să vă văd. Timp frumos. Am venit să vă deranjez.

Principele. Mare plăcere de a vă vedeă. Cu ocaziunea anului nou v'am trimis numai o carte de vizită, în schimbul cărții D-voastre. Înțelegeți motivele. D-voastră sunteți foarte ocupat; eu nu fac vizite, apoi nici n'aș voi să se

1868

Apr. 24 (6) creadă că eu caut ocaziunea de a jucă un rol, și n'aș fi voit să se observe că Ambasadorul Franciei primește adeseori pe Principele Cuza. N'am venit să vă văd, tocmai în interesul D-voastre, al guvernului D-voastre, al meu, mai ales al meu. Pun într'aceasta oarecare demnitate. Un articol de curând din *Patrie* probează că nu m'am înșelat.

Ducele. Inițiativa Moustier. (Deodată). Ei bine, lucrurile merg rău acolo.

Principele. Unde?

Ducele. La D-voastră, în țara D-voastre.

Principele. Adevărat?

Ducele. Alteța Voastră trebuie să știe.

Principele. Vă asigur că nu știu de loc ce se petrece acolo.

Ducele. Ei bine, suntem sătui de Principele Carol, prea sătui.

Principele. De ce?

Ducele. Pentru că este cu desăvârșire Prusian. El și-a uitat toate angajamentele, acele luate de familia sa, Doamna Cornu. — Alianță cu Împăratul. — Miniștrii săi sunt în raporturi continue cu Rusia. Desmierdări mutuale—evident, în fond neîncredere. Ei se joacă..... Ce credeți despre aceasta?

Principele. Că Rușii se servesc de acești oameni și se vor servi atât timp cât vor avea ceva de câștigat din aceste relațiuni; și-i vor părăsi când acei oameni nu le vor mai putea fi de nici un folos. Dar aceasta nu-mi pare așa de grav pe cât se pare că vă temeți. Ei caută să se înșele unii pe alții.

Ducele. Da. — Raporturi alarmante. — Brătianu vrea să răstoarne pe Carol și să proclame Republica.

Principele. Dar credeți că țara îl va urmă?

Ducele. Despre asta nu știu nimic. Vă voi mărturisi că sunt foarte încurcat. Mai înainte politica Principatelor se făcea la Constantinopole și la Paris. Astăzi s'au schimbat lucrurile. Ea se face la Viena, de când noi suntem în înțelegere cu Austria asupra afacerilor Orientului. Însă, eu nu sunt nici de cum în curentul cestiunilor. Raporturile din București și Iași sunt contradictorii, și vă voi fi recunoscător dacă mi-ați spune opiniunea D-voastre.

Principele. Dați-mi voe, Domnule Duce; dacă vorbim academic, să vorbim de lucruri mai plăcute. Situațiunea politică a României este un subiect care nu mă atrage de loc. Eu sunt jenat. D-voastră Ambasador, eu Principe răsturnat. (Ducele pare surprins).

Principele. Să vedem, Domnule Ambasador. Oare ați voi să faceți din mine un Principe de ocaziune? Veniți să-mi faceți propuneri?

Ducele. Dar, Principe, fiți prea sigur că noi n'am fost nici odată dușmani persoanei D-voastre. Noi am fost dezolați, și n'am fi nici de cum supărați dacă v'ați relua locul. Numai D-voastră puteți să restabiliți ordinea. Nimeni decât D-voastră n'are influință.

Principele. Aveți siguranța că interesele franceze n'ar pierde nimic prin aceasta?

Ducele. Da.

Principele. Totuș la Paris bărbații politici m'au crezut angajat în uneltiri cu Rusia.

Ducele. Ah, s'au făcut multe prostii; da, am crezut aceasta; ne-am lăsat să fim înșelați.

Principele. Dar lăsați-mă să vă spun un lucru: anume, ori ce s'ar putea întâmpla, eu n'aș consimți nici odată să reintru în România printr'o intervențiune străină, nici prin ajutorul Franciei, nici prin acela al Rusiei. N'aș voi nici odată să ajung decât prin țară.

Ducele. Cu D-voastră, Principe, noi am fi siguri că influința rusă nu ar predomină de loc în România.

Principele. Totuș la Paris m'ați crezut Rus.

Ducele. Astăzi avem adevărul; am fost rău informați; am făcut prostii.

Principele. Dar eu aș putea, la un caz, să mă servesc de influința rusească ca și de cea franceză.

Ducele. Cum asta? O țară mică ca a D-voastre ar avea pretențiunea să întrebuințeze finețe cu Puterile cele mari?

Principele. De ce nu, dacă găsesc în aceasta interesul țerii mele? Părerea mea este că România vă datorește mult, și mai mult încă, interesul său bine înțeles este de a se sprijini pe D-voastră, pentru că ea n'are nimic de temut din partea D-voastre. Vorbim serios, și e bine înțeles — nu este-așa? — că atunci când faceți românism, este pentru că românismul servește politica Franciei în Orient.

Ducele. (Surâzând). Aceasta este adevărat. (Ambasadorul revine asupra Principelui Carol, roșii).

Principele. Pentru mine, în conversațiunea noastră, toate acestea nu sunt decât lucruri secundare. Nu mă ocup de Principele Carol, nici de miniștrii săi, nici de roși, nici de albi, și nici de influința Franciei sau a Rusiei. Nu văd decât țara mea. Credeți, cu toate acestea, că Principele să fie așa de puțin solid?

Ducele. Nimic nu e mai ușor decât a-l răsturna. Dar trebuie pus altul în loc.

Principele. Aveți un candidat gata.

Ducele. Cine?

Principele. N. Bibescu — ofițer în armata D-voastre — sprijinit.

Ducele. Un om fără energie, care n'a făcut la București decât prostii. Cu privire la acea damă, pe care a luat-o de soție, este un plan imaginat de Persigny, Randon, Walewski. N'a servit decât să ne compromită de când este acolo.

Principele. Trimiteți un general francez.

Ducele. Ar trebui acolo un om solid, care să cunoască țara și să aibă influință; numai D-voastră, Principe, aveți această influință.

Principele. Dar cum se face că Prusienii părăsesc astfel pe Principele Carol?

Ducele. Ei nu-l părăsesc; i-au trimis 5000 de puști cu ac și în curând el va aduce, fără știre noastră, 23 de tunuri de sistemul nou. Totuș el știe că noi v'am dat puști. Tunurile D-voastre au fost făcute la noi.

1868

Apr. 24 (6)

Principele. Dar unde sunt oamenii cari se vor servi de aceste puști și tunuri? Nu armele lipsesc în România. Eu am lăsat 150.000 de puști, 75 tunuri ghintuite, mai multe baterii de tunuri vechi.

Ducele. București și Belgrad sunt arsenale pentru Prusieni. Principele Carol urmează orbește sfaturile lor.

Principele. Credeți?

Ducele. O știu de bună samă.

Principele. Am văzut așa ceva în acea scrisoare, în care guvernul francez a calificat pentru prima oară, cu adevăratul său nume, actul dela 11(23) Fevruarie.

Ducele. Acea scrisoare vă dovedea că noi revenisem cu totul în privința D-voastre.

Principele. Prea târziu; și chiar acum de curând ziarele D-voastre oficioase nu mă atacau ele în mod violent, în vreme ce eu trăiesc liniștit la Doebling? Ziarul *Patrie* mă tratează ca Principe de ocaziune.

Ducele. Toate acestea nu însemnează nimic. Sunt împrejurări în cari un guvern e obligat a părea indiferent, sau chiar a părăsi pe acei cari sunt obiectul realei sale simpatii. Ce voiți? Se acuză guvernul francez de proiecte ostile ordinei de lucruri stabilite acolo. Se vorbea de raporturi, de un tractat între A. V. și Marchizul de Moustier. Guvernul Principelui Carol afirmă existența acelor raporturi. S'a dat atunci să se publice acele linii, a adaos lucruri dela sine. Astăzi totul s'a schimbat, și veți vedeà în curând ziarele oficiale tratând acel guvern după cum merită. Toate acestea nu au importanță, nu destulă pentru ca A. V. să se plângă.

Principele. Dar eu nu mă plâng; nu mă plâng nici odată; mă simt mai presus de asemenea atacuri.

Ducele. V'o repet. Căderea D-voastră ne-a fost foarte neplăcută, și vă veți aminti desigur cele ce mi-ați spus părăsind România; ați susținut față de noi cauza Principelui străin.

Principele. A unui Principe străin oarecare, cauza principiului. N'ați avut mână fericită.

Ducele. Nu, Principe, din tot ce au imaginat acei oameni în contra D-voastre. Între alte lucruri, d-l Brătianu alianță oficială între D-voastră și Principele Mihail al Serbiei. . . . la aceasta eu i-am răspuns: «Unde hârtiile personale ale Principelui. El avea o cancelarie. D-voastră ați luat hârtiile ce se aflau în ea. Principele avea un cabinet condus de un Francez, și toate hârtiile sale sunt de asemenea în mâinile D-voastre. Arătați-ne piesele cari atestă exactitatea acelor fapte cu cari învinovațiți pe Principe». Triști oameni sunt acești Brătieni; noi credeam că ei au oarecare valoare, experiență. Nimic, niște nebuni. Nu știu de unde ies dânșii; dar se pare că n'au trăit nici odată în lume. Acela care erà aici a fost primit de Beust; Stakelberg l-a poftit la prânz, și iată-l venind la mine să-mi povestească, cu o satisfacțiune ridicolă, că el a fost foarte bine primit, foarte grațios primit de aceștia. Îl priviam în ochi pentru a încercă

să înțeleg; dânsul eră sincer, și lucrul acesta mi s'a părut așa de naiv, încât Apr. 24 (6) nu m'am putut stăpâni să nu-i spun: «Ei, dar oăre v'ați așteptat să fiți dat afară? Ați fost primit ast-fel pentru calitatea D-voastre de trimis, pentru misiunea D-voastre; dar fiți sigur că ei n'ar luă de soție pe sora D-voastre.»

Principele. Ce voiți? Acei domni își caută sprijinul pe lângă acei pe cari îi cred mai tari.

Ducele. Cum asta?

Principele. Doamne! Ei presimt o luptă între Francia și Prusia. D-voastră ați triumfat în Crimeea, în Italia. În Italia partida a fost grea în contra Austriei. În 1866 din contra, a fost destul Prusienilor o plimbare militară, ca să zic așa, pentru a învinge pe Austria. La București ei se întreabă cine va birui în viitorul războiu, și când ei văd Francia sprijinită de Rusia.....

Ducele. Războiul cu Prusia îl vom avea, el este inevitabil; numai noi vom să ne fie declarat de ei. Este evident că în orient va fi o încăerare serioasă. E posibil să se trimită în acea parte un corp francez. Vom avea trebuință de un punct de sprijin acolo. Avem deja unul în Unguri, cari văd cu ochi foarte răi încurajările date de guvernul român Transilvănenilor, și oarecari cuvinte imprudente ale Principelui Carol pentru unirea tuturor Românilor sub sceptrul său.

Principele. Dar, în sfârșit, care e scopul D-voastre? Aveți un proiect stabilit, voiți să provocați o schimbare, să faceți golul?

Ducele. N'ar fi greu.

Principele. Foarte bine. Dar pentru mine, v'o repet, nu e vorba nici de Principele Carol, nici de roși; e vorba de țară. Cred că Francia nu admite ideile cari au desemnat, mai mult decât odată, Moldova și Muntenia ca un mijloc de compensațiune în nouile învoieli teritoriale dintre marile Puteri. Dacă un astfel de plan, așa de contrar intereselor D-voastre, ar trebui vreodată să se realizeze, credeți-mă că Franța ar ispăși, cred, într'o zi, o asemenea politică. Cum? Pentru a o demonstra, ar trebui să intrăm într'o altă ordine de idei decât aceea ce ne preocupă. Cât destre mine, eu nu voi cu nici un preț să încep meseria mea de altădată. Dar dacă mi-aș vedea țara amenințată de un mare pericol, dacă un mare interes românesc ar cere acțiunea mea, dacă ar trebui să pun în joc persoana mea, în acea zi eu aș fi gata, ori ce ar putea să mă coste.

Ducele. Momentul este poate mai apropiat decât credeți.

Principele. Când va veni timpul, spuneți-mi.

Ducele. Ne-am înțeles?

Principele. Ne-am înțeles.

Reprezentanții României și Rusiei, Steege și Offenbergh, se întrunesc pentru a elaboră o convențiune consulară. » 25 (7)

Adunarea Deputaților adoptă trecerea motivată la ordinea zilei asupra interpelării d-lui P. P. Carp, declarând că acușările de persecuțiuni în contra Evreilor sunt neîntemeiate. » 26 (8)

1868

Apr. 28 (10) Mellinet, Agent și Consul general al Franciei, e primit în audiență oficială, pentru a prezintă scrisorile sale de acreditare. Cu această ocaziune, el adresează *Alteței Sale Serenissime* următoarea cuvântare:

Alteță! Am onoarea a depune în mâinile Alteței Voastre scrisorile prin cari Împăratul, Augustul meu Suveran, mă acreditează pe lângă Alteța Voastră în calitate de Agent și Consul general al Franciei.

Mă felicitiez că am fost deadreptul însărcinat de Împărat a oferi Alteței Voastre asigurările constantei Sale amicitii, precum și expresiunea urărilor Sale sincere pentru fericirea personală a Alteței Voastre și pentru prosperitatea națiunii române.

Cutez a spera, Monsenior, că bunăvoința Alteței Voastre îmi va înlesni misiunea ce-mi este încredințată și voi fi fericit, dacă voi izbui prin propriile mele silințe a strânge încă, de este cu putință, raporturile de mutuală simpatie și de interese comune, ce totdeauna au subsistat între Francia și România.

Alteța Sa Serenismă răspunde:

Primind scrisorile cari vă acreditează în calitate de Agent și Consul general pe lângă Mine, Mă simt fericit a avea din nou ocaziunea de a exprima toată recunoștința Mea pentru viul interes, simpatiile și sollicitudinea ce Maiestatea Sa Împăratul, Augustul vostru Suveran, a avut totdeauna pentru România. Cu fericire văd o nouă dovadă a binevoitoarelor sale dispozițiuni în grațioasele atențiuni, cu cari Maiestatea Sa a binevoit în mod special a vă însărcina și cari Mă mișcă adânc. Fiți convins, Domnule Agent și Consul general, că România nici odată nu va uita toate câte Francia a făcut pentru dânsa și că-i va conserva totdeauna simțiminte de vie recunoștință.

Guvernul Meu se va grăbi a vă face misiunea ce vă este încredințată cât se va putea mai lesnicioasă și mai plăcută, și în ori ce împrejurare puteți comptă pe sprijinul Meu.

» 29 (11) Ștefan Goleșcu, Președintele Consiliului de miniștri, demisionează.

Maiu 1 (13) Generalul Nicolae Goleșcu, însărcinat cu formarea noului Minister (al V-lea), îl compune astfel: General Nicolae Goleșcu, Președinte și Externe; Ion Brătianu, Interne și ad-interim Finanțe; Anton Arion, Justiție; Colonel G. Adrian, Războiu; Panaite Donici, Lucrări publice; Dimitrie Gusti, Culte și Instrucțiune publică.

» 4 (16) Senatul cere prezintarea corespondenței diplomatice privitoare la cestiunea israelită

Alteța Sa Serenissimă adresează Ministrului de Războiu, Colonelul G. Adrian, următoarea scrisoare: Maiu 9 (21)

Domnule Ministru,

Respectul ce am pentru om și iubirea ce port ostașului, care are un îndoit titlu la a Mea afecțiune, ca cetățean precum și ca apărător al patriei, M'au îndemnat a desființa în armată o pedeapsă, care nici de cum nu este de natură a înălța în sufletul soldatului simțimintele de onoare și de morală, pedeapsă la care n'am dat nici odată sancțiunea Mea decât cu inima mâhnită.

Doresc, Domnule Ministru, ca, cu aniversarea suirii Mele pe tron, corecțiunea corporală, condamnată în mai toate armatele, să înceteze și la noi, și ca ea să fie înlocuită prin altele mai în raport cu principiile de umanitate.

Te rog dar, Domnule Ministru, ca îndată să înaintezi Adunării un asemenea proiect de lege, care va pune deciziunea Mea în armonie cu Codul penal al oastei.

Primește, Domnule Ministru, încredințarea stimei Mele.

Cotroceni, 9 (21) Maiu 1868.

Carol.

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către *A. S. S. Principele Carol*:

Călătoria mea la București, unde mă simt atras prin toate forțele inimii mele, e pusă în cestiune din pricina curei mele devenită absolut indispensabilă. Doctorii consideră boala mea de picior ca gravă.

În ori ce caz, poate că vei putea tu să vii până aici pentru câteva săptămâni? Primăvara e măreață aici, totul promite un an binecuvântat. E nevoie de aceasta, cu mizeria care domnește!

În politica mare acalmie complectă, dar nimeni nu se încrede în planurile și în intențiunile Franciei. În Prusia e întrunit parlamentul vamal. Germanii de miazăzi ce fac parte din el, și mai ales Șvabii, fac dificultăți și, ca opoziție contra Prusiei, au simpatii franceze; altmintrelea, totul e liniștit și afacerile își urmează cursul lor regulat. Luna lui Maiu mă face în totdeauna trist: iată în curând doi ani de când ne-ai părăsit.

De n'ar fi cestiunea evreească, tu ai fi autorizat să privești cu mare satisfacțiune sarcina ta împlinită, căci cu siguranță România s'a ridicat politicește și moralmente, fără a vorbi de dezvoltarea materială. Dea Dumnezeu să reușești și mai departe a îndeplini sarcina ta grea!

Cestiunea evreească a intrat într'o fază care excită atențiunea cea mai vie

1868

Maiu 9 (21) în toată Europa. Ea formează un epizod extrem de nenorocit în evoluțiunea liniștită a organizațiunii interne a României, și în acelaș timp un mare pericol pentru Dinastie. Am explicat în scrisoarea precedentă, că toate afacerile evreești sunt un *Noli me tangere*. Acest fapt este un fenomen de boală a Europei, dar e un fapt ce trebuie primit; nu e nimic de schimbat în el, de vreme ce toată presa europeană e stăpânită de puterea financiară a Evreilor. Într'un cuvânt, evreimea financiară este o mare putere, a cărei favoare poate avea efectele cele mai folositoare, dar a cărei defavoare e periculoasă!

Din toate părțile, din toate colțurile și colțișoarele pământului se ridică deopotrivă un strigăt de indignare asupra celor petrecute la Bacău, și nimic n'a fost în stare, nici chiar desmințirile oficiale, a potoli sau a slăbi impresiunea ce au produs acele evenimente. Mi se pare că Brătianu n'a arătat destulă energie în această cestiune și că a jucat prea mult pe o carte!

Toate guvernele și-au retras încrederea în acest Minister, și se bazează pe rapoartele Consulilor lor.

Transferarea lui Lecca, după ce a lipsit dela datoria sa și a atârnat acest conflict, nu este fapta unui guvern tare, ci a unui guvern care se teme de un funcționar influent.

Desvoltarea României eră în cea mai bună a sa înflorire, când nenorocita furtună evreească a venit să distrugă totul!

De bine, nimeni nu vorbește; de rău, fiecare; așa merge lumea și n'ar putea fi schimbată. Trebuie să te supui.

Vei fi cetit faimoasa scrisoare către Auerbach, ce a dat de vorbă întregii prese europene. Am scris această scrisoare către Auerbach cu cea mai bună intențiune, ca el să uzeze de influința sa pentru a moderă limbagiul lui *Neue Freie Presse* cu privire la România, limbagiu ce depășește în violență tot ce se poate închipui.

Auerbach a avut neauzita vanitate și ușurința nesocotită de a trimite scrisoarea mea, așa cum eră, la redacțiunea lui *Neue Freie Presse*; puțin timp în urmă ea a fost publicată, ceea ce-mi fu cu atât mai displăcut, cu cât aceasta nu eră în intențiunile mele; căci în acest caz aş fi redactat scrisoarea cu totul altmintrelea; sub această formă ea nu eră și nu putea fi destinată publicității. Aceasta a fost foarte fatal pentru mine.

Am primit din toate părțile scrisori invocând sprijinul meu în această nenorocită afacere evreească, în particular dela alianța israelită (Crémieux). Parisul a făcut cel mai mare sgomot. Nu se poate schimba nimic în toată această afacere, și tu n'ai câștigat din ea decât o experiență mai mult.

Personal, apreciez pe Ion Brătianu și-l am în mare stimă; dar mănținerea lui mai departe la putere este un pericol; căci neîncrederea lui Napoleon n'a făcut decât să crească. Fără sprijinul Franciei, în măsura voită, existența României e fără încetare amenințată, pentrucă România, în cazul unei alianțe franco-austriace, ar forma un obiect de compensațiune teritorială și politică.

Cu ocaziunea zilei de Zece Maiu, primarul capitalei, în numele cetătenilor bucureșteni Maiu 10 (22) și al tuturor delegaților județelor, adresează următoarea cuvântare *A. S. S. Domnitorului*:

Măria Ta,

Când un popor este deplin liber în expresiunea simțimintelor sale, foarte rar se înșală în presimțirile lui.

La 8 Maiu 1866 firul electric anunță țerii că mirele său a pus piciorul pe pământul României și națiunea întreagă tresaltă de fericire.

La 10 Maiu urările entuziaste de bună sosire pentru Măria Ta în capitală tunau repetite în cele mai mici cătune ale țerii, dela șesurile Dunării până în văile Carpaților.

Suntem fericiți, Prea Înălțate Doamne, ca și Măria Ta negreșit, că după doi ani putem să Te salutăm, nu numai cu entuziasmul acela ce eră expresiunea unei speranțe, dară cu entuziasmul mai puternic, ce ni-l inspiră astăzi credința în Măria Ta, care ai devenit expresiunea cea mai înaltă, cea mai fidelă, a Româanismului.

În numele capitalei și al tuturor districtelor României, Te salutăm, dară, Doamne, cu căldura ce ne inspiră devotamentul Măriei Tale pentru patrie, cu amoroarea ce ne inspiră virtuțile Măriei Tale, virtuți cari pătrund în națiune și o purifică de impuritățile ce i-au lăsat timpurile nenorocite din trecut.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

A. S. S. Domnitorul răspunde:

*Domnule Primar,
Domnilor Delegați,*

Astăzi doi ani, pentru întâia dată, poporul român se manifestă Mie prin acela din capitală, și negreșit că cele dintâi impresiuni au hotărât despre destinurile noastre. L-am simțit tânăr ca și Mine, cu o speranță nemărginită în viitor ca și Mine, cu credința în bine ca și Mine: De atunci am străbătut toate unghiurile României și M'am convins că Bucureștii au fost credincioasa expresiune a națiunii. Acest contact necurmat cu națiunea M'a întărit în cele dintâi impresiuni și M'am asigurat despre virtuțile poporului, la ale cărui destinuri Provedința M'a chemat să președ.

Primesc dară măgulitoarele felicitări ce-Mi adresați, căci ele se răsfâng asupra națiunii întregi, fiindcă Domnitorul unei națiuni libere nu poate fi decât adevărata sa expresiune, adevăratul ei reprezentant.

1868

Maiu 10 (22)

Toastul doctorului Fătu, Președintele Camerei, la ospățul dat în onoarea A. S. *Serenissime* pe câmpia Filaretului, cu ocaziunea zilei de Zece Maiu:

Măria Ta,

Dacă e bine ca la ori ce ocaziune să rechemăm în memoria națiunii ale ei dorințe seculare, precum este dorința de unirea Românilor sub o Dinastie ereditară constituțională și alte asemenea dorințe, ce au devenit credința poporului român; apoi, aceasta e necesar să o facem, mai ales astăzi, în această zi de serbare națională, zi de bucurie generală, zi scumpă, care se va păstra deapururea în memoria Românilor.

Închin, dară, un toast în prosperarea Românilor și în consolidarea Dinastiei ereditare și constituționale a prea iubitului nostru Domn Carol I pe Tronul României, una și nedespărțită.

Să trăească România !

Să trăească Carol I Domnul Românilor !

M. Costache Epureanu, fost Ministru Președinte, răspunde în ziarul *Neue Freie Presse* la scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Auerbach, scrisoare publicată în acest ziar contra voinței Principelui. Mențiunea din partea Principelui «*despre sistemul boierilor (Boyarentum)*» a făcut pe Epureanu [să expună și să apere meritele aristocrației române, supranumită boierii, în progresele României dela 1834 încoace și prezintă partidul liberal al lui I. Brătianu ca pe un partid demagogic.

Principele Carol-Anton arată într-o scrisoare privată, datată din Düsseldorf 11 Maiu 1868 și adresată lui Epureanu, că nici odată nu s'a gândit să provoace o polemică, pentru care nu ar fi nici orientat nici dispus. Dacă a întrebuițat din greșală cuvântul «*Boyarentum*» în sensul de «*Junkertum*», aceasta n'a făcut-o ca să pună în acest termin o ostilitate oarecare în contra unor personalități foarte onorabile ale acestei clase.

Epureanu răspunde imediat Principelui Carol-Anton, că-i este greu a găsi cuvinte pentru a-i exprima profundul său devotament și recunoștința sa, că Principele l-a onorat cu o scrisoare. Mărturisește că a avut mai puțin intențiunea de a apăra pe boieri decât a atrage atențiunea Alteței Sale Regale asupra stării actuale de lucruri din România. Crescut în Germania, dânsul s'a obicinuit a prefera în totdeauna drumul drept al franchisei și al sincerității în loc de întortocherile școalei bizantine și diplomatice. Constată cu recunoștință toate sacrificiile pe cari tânărul *Principe* le-a făcut pentru patria Sa adoptivă, și vede România încarnată în el.

» 25 (6) Se promulgă noua lege de percepțiune.

» 28 (9) Adunarea deputaților votează (79 voturi pentru și 23 contra) concesiunea de căi ferate Strusberg și Offenheim.

» 29 (10) Principele Mihail al Serbiei este asasinat în parcul dela Topșider.

» 31 (12) A. S. *Serenisimă* călătorește la Târgoviște.

Iun. 1 (13) Senatul dă un vot de neîncredere guvernului (32 voturi pentru, 8 contra, 14 abțineri) cu ocaziunea cererii unui credit de 800.000 de lei.

Se promulgă legea pentru organizațiunea armatei.

Dim. Brătianu, care a fost trimis ca reprezentant extraordinar al *Principelui Carol*

la căsătoria Principelui Regal al Italiei, Umberto, cu Margareta, Principesă de Genova, Iun. 1 (13)
dă socoteală de primirea ce i s'a făcut la Turin și la Florența. D. Brătianu a deschis primele negocieri pentru suprimarea jurisdicțiunii consulare. Principele Napoleon îi comunică fără incunjur opiniunea ce se are în Franța despre România: Tronul este în pericol, țara dezorganizată și nemulțumirea generală. D. Brătianu încearcă să rectifice aceste aprecieri, și la observațiunea Principelui Napoleon că România ar face bine să se sprijine pe Austria, dânsul răspunde: Mica mea patrie își este de ajuns ei înseși și n'are trebuință de acest mare vecin!

Victor Emanuel s'a interesat foarte de aproape despre *Principele Carol*. Principele Regal al Prusiei, de față și el, a tratat cu o distincțiune particulară pe Delegatul român, care-i aducea știri dela o rudă ce-i este cu deosebire scumpă.

Camera Deputaților votează încredere Guvernului (70 voturi pentru, 20 contra). » 2 (14)

Senatul e disolvat prin Decret Domnesc.

Se promulgă legea misiunii elvețiane pentru organizarea poștelor. » 10 (22)

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare se închide prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Deputați,

La deschiderea sesiunii actuale am expres încrederea Mea în Domniile voastre, bazată pe convingerea ce aveam și am, că ori de câte ori un guvern face cu sinceritate și lealitate apel la țară, va găsi într'însa un răsunset puternic.

Sesiunea ce expiră astăzi Mi-a dovedit că nu Mă înșelam și sunt fericit a constata că, după Constituantă, Adunarea actuală este aceea care a făcut cele mai mari și mai importante legi; și, ca să nu citez aci decât trei, voi aduce aminte că ați înzestrat țara cu legea organizării armatei, a poliției rurale și a drumurilor de fier, cari sunt menite a produce rezultatele cele mai fecunde pentru prosperitatea și întărirea materială și morală a României.

Dacă efectele unora din legile ce ați votat au fost întârziate prin cauzele ce au adus disolvarea Senatului, am, Domnilor Deputați, ferma și deplina credință, că Senatul viitor, răspunzând mai bine la speranțele și așteptările României, ne va face să recâștigăm timpul pierdut.

Mulțumirile, ce vin a vă exprima pentru lucrările însemnate ce ați săvârșit și pentru concursul leal, patriotic și inteligent ce ați dat guvernului Meu, fără nici o preocupare de partidă, sunt sigur, Domnilor Deputați, că le-ați găsit deja în conștiința Domniilor voastre și că, întorcându-vă pe la districte, le veți afla și mai puternice în mijlocul concetățenilor Domniilor voastre, în recunoștința tuturor Românilor.

Dumnezeu să vă aibă întru a sa sfântă pază.

Sesiunea anului 1867/1868 este închisă.

Carol.

I. C. Brătianu, G. Adrian, D. Gusti, Ant. I. Arion, P. Donici.

Principele Jérôme Napoléon vizitează pe A. S. S. *Domnitorul*. » 12 (24)

1868

Iun. 17 (29) *Alteța Sa Serenisimă* dăruiește schitului Ciolanu 400 galbeni pentru terminarea reparațiunii bisericii.

» 18 (30) Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Principele Regal al Prusiei:

Plecarea Comitelui Keyserling la Berlin îmi oferă o bună ocaziune de a-ți mulțumi pentru scumpa scrisoare ce mi-ai scris în ajunul plecării tale în Italia. Comitele va avea, fără îndoială, onoarea a fi primit de tine și a complectă prin raportul său aceste linii. Dânsul vede viitorul puțin cam negru și judecă situațiunea cam prea după măsura apuseană. Firește, ținesc și eu spre cât mai perfect; dar până atunci, trebuie să mă mulțumesc cu ceva mediocru, mai ales având în vedere mijloacele ce-mi sunt la dispozițiune. Sunt fericit a putea să te asigur că am găsit în Comitele Keyserling un amic credincios, pe devotamentul căruia ori ce Hohenzollern poate să se bizue. Absența lui de trei luni îmi va fi foarte simțitoare.

De câțva timp el și-a schimbat opiniunea, odinioară favorabilă, asupra lui I. Brătianu, ceea ce-mi face mare părere de rău; dânsul îl judecă de sigur într'un chip prea sever. După mine, Brătianu este unul din bărbații de Stat cei mai capabili printre Români, și sunt încă și astăzi ferm în aceeaș părere pe care ți-am scris-o despre el altă dată. Nu contest că a făcut greșeli în timpul acesta din urmă, cu deosebire în acea nenorocită cestiune evreească, prin care mi-a făcut multe încurcături; dar trebuie să recunosc că a devenit astăzi prudent și tratează cu tact diferitele cestiuni dificile. Sper că, împreună cu el, voi ajunge în scurt timp să lichidez, într'un chip mulțumitor pentru Europa, afacerea evreească.

Francia și Austria îmi fac imputările cele mai amare, pentru că țin atât de ferm la un ministru atât de revoluționar, și mă declară o păpușă în mâinile sale. Aceasta mi-e destul de indiferent. Lucrez după simțimântul și convingerea mea și nu mă voi lăsa nici o dată influențat de străinătate.

Călătoria Principelui Napoleon în România n'avea absolut nici un scop politic. Eră natural să fie primit cu entuziasm; și tot ce se pune în scenă aici rămâne politicește fără consecințe. Cu mine n'a vorbit de loc politică, temă pe care și eu o evitam. Mi-a istorisit cu o mare satisfacțiune petrecerea sa la Berlin, mi-a vorbit mult de proiecte de căsătorie privitoare la mine, și mi-a atras atențiunea de a lua

în curând o hotărîre. Ca partide convenabile, dânsul a propus pe Prin-
cipesele de Suedia, de Bavaria, de Danemarca, — cât despre aceasta
din urmă, la dreptul vorbind, nu voiu îndrăzni să-i cer mâna, ca unul
ce am participat la asediul dela Düppel. Și în acest an cu greu voiu
putea să întreprind o călătorie în Apus, fiindcă Senatul și Camera
vor țineă ședințe în August. Spre toamnă, am de gând să-mi concen-
trez trupele într'o tabără la Focșani și să fac manevre la cari va
asistă, sper, locotenentul-colonel de Krenski. Îl aștept aici în scurtă
vreme; din nefericire, dânsul n'are decât câteva săptămâni de con-
cediu, dar sper, prin intervenția ta, să obțin o prelungire.

Urmez în ziare călătoriile tale în stânga și în dreapta, cu mare interes,
și neconținut nu am decât o dorință, aceea de a te putea întovărăși. Dru-
mul dela Hamburg la Lübeck îmi va rămâne pentru totdeauna neuitat.

Alteța Sa Serenismă face excursiuni în județele Prahova și Buzău.

» 22 (4)

Scuipina din Belgrad proclamă de Principe al Serbiei pe Milan Obrenovici.

Cu ocaziunea distribuirii premiilor la școalele de fete, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii
publice, D. Gusti, adresează *Alteței Sale Serenissime* următoarea cuvântare:

» 30 (12)

Măria Ta,

Cu ziua de astăzi s'a încheiat serbarea distribuirii premiilor la școlarii și
școlărițele cu sânguință și bună purtare. Copiii și părinții se întoarnă la casele
lor mângâiați. Această mângâiere însă, din an în an, cu vârsta fiilor, o aștep-
tăm să fie mai mare, și ea va fi. Va fi atunci, bunilor părinți, când îngrijirea
noastră de tată și mamă va urma exemplului ce vi se dă de aici, de sus. De
aveți o datorie a vă trimite copiii la școli, apoi aveți și o alta mai mare, aceea
de a-i cerceta cum învață și cum se poartă. Părinților, cercetați-vă dară copiii,
precum și prea iubitul nostru părinte, Domnitorul, i-a cercetat în cursul anului
pe la mai multe școli din țară; părinților, asistați la examenele fiilor voștri, spre
a vă încredința de progresul lor, precum prea iubitul nostru Domnitor a asistat.
Și atunci, colea sau aiurea, împreună, fiii, părinții și Domnitorul, să ne bucurăm.

Către voi, acum, tinerele fiice, mă întorn și zic: Sufletele voastre sunt
pline de mulțumiri văzându-vă tâmplele împodobite cu cunune; aceste cunune
însă cu apunerea zilei se vestejesc; cununa mai pururea frumoasă a femeii, cu
care trebuie să vă împodobiți capetele, este purtarea cea bună și învățătura.
Prin purtare bună și învățătură, vă veți pregăti zestrea cea mai bogată; prin
purtare bună și învățătură, veți putea răsplăti duioasele îngrijiri ale născătorilor
voștri; prin purtare bună și învățătură, cu fragedele voastre mâni veți împleți
cunună nevastăjită, pe care o veți ridica și pune, colo sus, pe fruntea României!

Trăească România! Trăească prea iubitul nostru Domnitor Carol!

1868

Iul. 5 (17)

A. S. S. Domnitorul este informat că câteva sute de Bulgari s'au strâns la Giurgiu și la Zimnicea, ca să treacă peste Dunăre. Fără întârziere, *Domnitorul* dispune să se ordone telegrafic autorităților de acolo cea mai severă pază. Chiar în ajun, 150 de indivizi trecuse Dunărea pe la Petroșani. Autoritățile nu pot decât să oprească sau să împrăștie contingentul mai numeros ce urmează. Ori cine cunoaște țărmurile Dunării trebuie să recunoască că nici o linie nu e mai greu de supravegheat decât tocmai aceasta. Trecerea celor 150 de indivizi a avut loc în mod izolat și noaptea, în înțelegere cu un arendaș care a fost numai decât arestat. Țăranii au ascuns armele în stoguri de fân și le-au transportat pe o insulă, de unde Bulgarii le-au luat, trecând Dunărea.

Scrisoarea Baronului Offenbergh către Ion Brătianu:

Afacerea de care v'am vorbit alaltăieri e mai serioasă decât gândiam eu însumi. Aproape o sută de indivizi s'au adunat la Giurgiu și Zimnicea, sau pe cale de a se duce acolo; cred că ar fi în interesul D-voastre, cum și în interesul oamenilor pacinici, cari ar putea fi compromiși pe nedrept, ca dispozițiuni repezi și energice să fie luate, pentru a împiedica fapte condamnabile și nesocotite.

» 9 (21)

Depeșa Marelui Vizir către *A. S. S. Principele Carol*:

Noi bande de tâlhari, organizate în mod public și echipate pe teritoriul Principatelor, caută să treacă Dunărea și să turbure liniștea Bulgariei; vedem cu multă părere de rău că funcționarii Principatelor, contrar cu intențiunile Voastre și cu toate asigurările ce *A. V. S.* a dat odinioară Sublimei Porți, precum și Puterilor garante, favorizează aceste tentative în loc să le împiedice; credem că trebuie să semnalăm această stare de lucruri celei mai serioase atențiuni a *A. V. S.*, cu ferma speranță că Ea va binevoi să îndrepteze lucrul fără întârziere.

A. S. S. Domnitorul nu răspunde la această depeșă. «A nu răspunde este și aceasta un răspuns», cugetă *A. S. Serenismă*.

La Constantinopole toată mișcarea bulgară se socoate ca opera Românilor. Comitele Ignatiev declară că Consulul rus din București prevenise pe guvernul român cu două zile înainte despre intențiunile acelor bande; dar că acesta nu făcuse nimic pentru a împiedica trecerea. Turcia din parte-i a trimis trupe la Dunăre. Bourée are convingerea că toată mișcarea a fost provocată de Rusia. Cei cari se bucură mai mult de turburările bulgărești, sunt Grecii.

» 11 (23)

Guvernul român încheie o convențiune poștală cu Austro-Ungaria.

« 12 (24)

Mișcările revoluționare din Bulgaria cresc.

Scrisoarea Baronului Offenbergh către Ion Brătianu:

Am aflat chiar acum, că poliția a făcut o descindere la d-l Hristo Gheorghieff și că Bulgarii pacinici, adică chiar aceia cari prin organul meu v'au informat despre pregătirile pentru o expedițiune dincolo de Prut, sunt persecutați, în vreme ce instigatorii și vagabonzii se bucură de toată libertatea lor. Procurorul Alexandru Lupașcu și-a permis chiar a vorbi pe față despre partici-

parea probabilă a guvernului rus. Nu voiu să admit că acest mod de a lucra, pe Jul. 12 (24) care mă dispensez a-l califica, să fi putut primi aprobarea D-voastre. Vi-l denunț și vă rog a nu mă pune în necesitatea de a recurge la alte mijloace de apărare.

La Constantinopole Turcii sunt foarte iritați în contra României. Fuad Pașa cere ca o » 14 (26) comisiune europeană să facă o anchetă asupra complicității României în mișcarea bulgară. Ambasadorul Franciei e de părere că I. Brătianu ar trebui să se retragă. A. S. S. *Domnitorul* nu Se gândește la retragerea energicului Său ministru și nu Se teme de o comisiune europeană, deoarece aceasta s'ar convinge îndată că acuzațiunile aduse în contra României, și anume că ea ar fi dat Bulgarilor arme și munițiuni, sunt neîntemeiate.

Guvernul publică prin «Monitorul Oficial» următorul comunicat :

» 18 (30)

La 7 (19) Iulie guvernul fu informat de agenții săi administrativi că un număr de vreo 150 Bulgari trecuse Dunărea pe la Petroșani în Turcia, pe o barcă ce venise dela Giurgiu, și că oarecare agitațiune există între Bulgarii ocupați la lucrările agricole sau la acelea ale drumului de fier. Ordin s'a dat îndată la toate autoritățile civile și militare de pe marginea Dunării, ca să fie cu cea mai mare priveghere, să oprească ori ce repetiție a unor asemenea fapte, și tot odată să caute și să urmărească cu stăruință pe instigatorii mișcării și pe organizatorii cetei care se strecurase dela Petroșani peste Dunăre. D-l Maior Lipoianu fu trimis cu instrucțiuni severe la fața locului, toată dorobănțimea județelor de margine fu concentrată, gardele de grăniceri fură îndoite, patrule numeroase puse pe tot lungul țărmului Dunării, două escadroane de dorobanți fură trimise la Alexandria, pe lângă alte două escadroane de cavalerie ce se aflau deja concentrate la Zimnicea, o companie de infanterie fu expediată la Giurgiu, și însuș d-l Ministru de Interne merse la acest din urmă punct, ca să se asigure despre caracterul agitațiunii. O anchetă administrativă și judiciară se începù îndată. Deslușirile ce ea a dat până acum sunt următoarele:

D-l Coloni, arendașul moșiei Petroșanii, a d-lui Știrbeiu, sub cuvânt că i se dedese acum câțva timp foc la niște clăi de paie ce aveà pe moșie, puse spre pază în jurul grânelor sale un număr oarecare de Bulgari, ce serviau la acel arendaș ca lucrători.

Lângă grânăriile d-lui Coloni se află o pădure deasă, care se întinde până spre Dunăre, unde se învecinește cu niște bălți acoperite cu trestie și rogoz, foarte înalte. Pe lângă acei păzitori, grație localităților cari le permiteau a se strecura fără a fi văzuți, în noaptea ce precese trecerea se adunară, în tot, vreo 150 de Bulgari la Petroșani, unde deja fusese aduse vreo opt sau zece lăzi cu arme și munițiuni, ale căror scânduri desfăcute s'au găsit în pătulele d-lui Coloni. O barcă închiriată la Giurgiu venise acolo; Bulgarii armați se îmbarcară în timpul nopții și ascunși de un mare cort de pânză ce-i oprià de a fi văzuți de pe țărm, suiră Dunărea până la o insulă; de aci, în noaptea de 6 spre 7 Iulie, ei trecură pe pământul turcesc.

Pe lângă scândurile lăzilor de arme, cari purtau etichete de diferite măr-

1868

Iul. 18 (30) furi la adresa mai multor comercianți bulgari și nemți, s'au găsit la d-l Coloni niște proclamațiuni în limba bulgară.

D-l Coloni și fratele său sunt arestați; s'au arestat asemenea căpitanul batelului, care este Grec, un Bulgar care închiria barca, și un alt Bulgar care este venit de vreo 15 zile în țară și ale cărui mișcări au inspirat bănuieli. Căpitanul și închirietorul batelului au dat oarecari lămuriri asupra trecerii și asupra persoanelor ce au angajat batelul. În urma acestor declarații s'au făcut mai multe perchizițiuni domiciliare și arestări în Vlașca, Teleorman și București.

În primele momente, spre a se ști care eră gravitatea cestiunii și a se descoperi toate ramificările acestei afaceri, s'au făcut asemenea perchizițiuni și la mai multe persoane de origine bulgară, foarte bine puse în societatea noastră; nu s'a găsit însă nimic la dânsle.

Din cele descoperite până acum rezultă că mișcarea a fost opera foștilor membri ai legiunilor bulgare din Serbia, licențiați acum câteva luni, și din cari vreo 200 au venit în România, mergând în mai multe districte spre a căuta de lucru, și a câtorva Bulgari exaltați, stabiliți mai dinainte în țară. Instrucțiunea se urmează.

Trecerea Dunării este cu totul oprită Bulgarilor, și chiar cei ce au pasporturi regulate nu pot trece decât în câteva porturi anume determinate și în număr de cel mult trei deodată, spre a se putea priveghea și controla, atât pe țărmul stâng cât și pe cel drept. Bulgarii fără căpătâiu sunt trimiși la lucru în districtele de munte, sub privegherea autorităților. Toate măsurile s'au luat spre a opri orice aglomerare, și guvernul este hotărât a proceda cu energie contra tuturor acelor ce s'ar cercă a compromite neutralitatea teritoriului român. Dacă România este dispusă a oferi ospitalitatea tuturor persoanelor, ce vin a o căuta pe pământul său, ea nu poate însă, în nici un caz, suferi uneltiri de natură a o compromite, și guvernul va fi, cu părere de rău, nevoit a uză de mijloace coercitive contra unor asemenea uneltiri.

Se promulgă legea pentru formarea Curții cu jurați.

- » 19 (31)- A. S. S. *Domnitorul* face o călătorie prin județele Muscel, Argeș și Dâmbovița.
- » 24 (5) La cuvintele de bună venire, adresate A. S. S. în diverse localități pe unde a trecut, A. S. *Serenisimă* răspunde:
Primarului din Pitești:

Vă mulțumesc pentru simțimintele și iubirea ce-Mi arătați cu ocaziunea trecerii Mele pe aci.

Președintelui Consiliului general al județului Muscel:

Cu a D-voastre îngrijire și cu brațele locuitorilor, sper în curând a avea acest drum (spre frontiera Austriei), atât de dorit și de folositor pentru țară.

Primarului comunei Dragoslavele:

Sunt prea bucuros aflându-Mă în mijlocul vostru în aceste locuri, așa de grele și mărețe, cari în curând se vor ușura prin brațele voastre; primirea voastră Mă face mai mult a Mă îngriji de traiul vostru cel bun, care e și fericirea Mea.

Cetățenilor din Rucăr:

Bunilor locuitori, această mizerie, cu ajutorul lui Dumnezeu, se va înlătura și se va face și acolo un drum de comunicațiune, spre ușurarea voastră și folosul întreg al țerii.

Primarului din Târgoviște:

Voiu fi fericit când voiu cunoaște cu deplinătate țara și trebuințele locuitorilor. Eu prin D-ta mulțumesc Târgoviștenilor de iubirea ce-Mi arată.

Locuitorilor din comuna Bâldana-Fundata:

Aceste manifestări de iubire umplându-Mi sufletul de mulțumire, Îmi impun totodată și datoria de a lucra cu îndoite puteri la fericirea României, care este și a Mea.

A. S. S. Domnitorul asistă la punerea pietrei fundamentale a unui nou edificiu la ospiciul dela mănăstirea Sf. Pantelimon. Cu această ocaziune P. S. S. Arhiereul Neofit Scriban rostește următorul cuvânt:

» 27 (8)

Dumnezeu L-au uns pre Dânsul (pre Isus Hristos) cu Duhul Sfânt și cu putere, și El petrecea făcând bine și tămăduind pe toți.

(Fap. Ap. X, 28).

Măria Ta,

Astăzi, prin darul lui Dumnezeu și prin rugăciunile Bisericii, se va sfinți acest loc, în care Măria Ta ai binevoit să pui, cu înseși mâinile Măriei Tale, cea dintâi piatră fundamentală.

Mănăstirea Sfântului Panteleimon, a cărui serbare aniversară am celebrat-o astăzi, prin acest act filantropic se preface în adevăr într-o instituțiune de îndurare pentru toți, căci aceasta însemnează zicerea Panteleimon, îndurător spre toți. Aceasta a fost și virtutea Sfântului ce patronează acest așezământ.

Aici pietatea și filantropia s'au unit, nu numai pentru a da o mai desăvârșită strălucire acestei biserici a binecuvântatului fostului Domnitor Grigore Ghica Vodă, ci încă și pentru a consfinți, și mai departe, această casă religioasă, un lucru plăcut lui Dumnezeu, vrem a zice a îngrijirii de bolnavi.

1868

Iulie 27 (8)

Astfel a fost menirea tuturor mănăstirilor, nu numai în țara noastră, dară și în toată lumea creștină; și de aceea unde se mai află încă până astăzi filantropia unită cu pietatea, acolo, în acele țeri, nenorocirile traiului sunt mai rari, și mai ales proletarismul este cu neputință.

Iar unde au lipsit ori lipsesc astfel de așezăminte, societățile se depărtează dela adevărurile filantropice ale Sfintei Evanghelii, în cari adevăruri facerea de bine către bolnavi este privită ca o filantropie dumnezească.

Isus Hristos postiă și se rugă în munți, și învăță în lume, dară el totdeauna sătură și pe cei flămânzi, precum ne spune istoria evanghelică, că odată a săturat cinci mii, iară altădată patru mii; însă cercetarea bolnavilor și vindecarea lor are deosebită strălucire între faptele filantropiei lui Isus Hristos.

În adevăr, toate suferințele omului în lumea aceasta, afară de boale, sunt ușoare de purtat; căci, spre pildă, să cităm una, adică pe sărăcie: săracul dacă este în urma ta, te ajunge și-ți cere cu stăruință; iar dacă este înaintea ta, te așteaptă, și adesea îți intră cu sila în casă; iar bietul bolnav zace, și nimenea nu-l vede nici nu-l aude, mai ales când nu poate nici a vorbi, ori nu este apropiat.

Mult pătimitorul și dreptul Iov, până când nu fu lovit de boale, el nu-și perdù bărbăția sa; însă îndată ce fu lovit de acestea, *el și-a deschis gura și și-a blestemat ziua nașterii sale* (Iov. III, 1).

Iată cât este de mare greutatea acestui rău ce apasă pe strănepoții lui Adam.

Sfântul Apostol Petru, când prepară pe Corneliu sutașul și pe alți păgâni la primirea creștinătății, el mai cu samă le repetă cuvintele următoare: *Dumnezeu L-a uns pre Dânsul (pre Isus Hristos) cu Sfântul Duh și cu putere, și El petrecea făcând bine și tămăduind pe toți*. Astfel dară, a vindeca boalele este o faptă dumnezească, de care faptă și Apostolii se serviau ca să întoarcă lumea la Dumnezeu. Prin urmare, când Măria Ta pui fundamentul unui ospiciu pentru asemenea mari fapte, Măria Ta faci o faptă de ale lui Isus Hristos.

Bine faci, Măria Ta, că imitezi pe Isus Hristos, căci de sigur acest așezământ va da vindecare slăbănogilor și luminează orbilor; iar Isus Hristos la judeciul cel de apoi are să Te binecuvinteze pe Măria Ta, și-Ți va zice: *că a fost bolnav și L-ai cercetat pre Dânsul; căci întru cât ai făcut bine unuia, dintr'acești mai mici, lui Isus Hristos I-ai făcut*. (Mat. XXI).

Măria Ta, Isus Hristos Te va binecuvânta atunci; și Te va binecuvânta și acum, numai dacă veți ști să faceți ca și Dânsul, să se vindece tot felul de boale și de neputințe, sau cel puțin să fie cât se poate mai puțini bolnavi în România.

Însă, ca să poți izbuti mai cu înlesnire și mai cu eficacitate întru aceasta, să faci ca tot felul de medici și de învățători în România, sufletești ori trupești, să fie mai apropiați de Isus Hristos, care este marele învățător și doctor al sufletelor și al trupurilor noastre celor bolnave duhovnicește; căci cu cât această apropiere va fi mai mare, cu atât și mântuirea, și tăria, și sănătatea, și viața și fericirea României va fi un fapt, va fi o realitate. Amin.

Să trăească Măria Sa Carol I, spre a vindeca durerile României!

A. S. S. Domnitorul asistă la distribuirea premiilor la elevii școalei de agricultură de- Iulie 27 (8) la Pantelimon. Cuvântarea Ministrului Agriculturii și Lucrărilor publice, Panaite Donici, cu această ocaziune:

Agricultura, vechea industrie a străbunilor noștri; este și până astăzi principala industrie a poporului român și cea mai însemnată sursă a bogăției noastre naționale.

Pentru progresarea și dezvoltarea agriculturii, misiunea guvernului consistă în încurajarea bunelor producțiuni, în îmbunătățirea semințelor, în perfecționarea uneltelor și a mașinilor agricole și în răspândirea luminilor, a cunoștințelor și metodelor agricole.

Prin înalta inițiativă a Măriei Voastre, s'au înființat expozițiile anuale, s'a deschis un însemnat debușeu al producțiunilor industriale locale, prin deciziunea ce ați făcut a se lua, ca pe viitor armata română să se îmbrace cu materialele fabricate în satele noastre. S'au înființat trei școale ferme, și s'a dat o mare impulsie învățământului secundar al agriculturii, reprezentat prin aceste școale.

Școala de agricultură înființată de 15 ani a avut în acest interval epocă de progres și de decadență, după cum erau simțimintele persoanelor ce guvernau. Sub umbra acestei școale s'a dezvoltat cultura duzilor și a viermilor de mătase, care în anii 1863 și 1864 a ajuns a produce o însemnată bogăție în țară și a face față lipsei simțite în Europa apuseană.

Prin concursul acestei școale s'au răspândit în țară cele întâi pluguri perfecționate, și s'au dat agriculturii țării peste 2000 unelte de agricultură, pentru cari a și meritat medalie la expoziția universală din Paris.

În fine școala dela Panteleimon a dat până astăzi 80 elevi români, înzestrați cu cunoștințe agricole, îndestul de întinse pentru a putea dirija o exploatație agricolă perfecționată.

În cei din urmă timpai ai transformării administrațiunilor și instituțiunilor noastre, școala dela Panteleimon ajunsese în părăsire și în ruină.

Provedința rezervase Înălțimii Voastre, care ați ridicat din ruină templele religiunii părinților noștri și ați pus balsamul vindecător pe toate ranele trecutului, să faceți a renaște și acest institut. Măria Voastră ați ordonat să se refondeze școala secundară de agricultură, și din ruinele în cari se află, astăzi să se așeze în palatul, în care este chemată a se afla și a contribui, prin importanța ei și prin înalta Măriei Voastre sollicitudine, la prosperitatea României.

Să trăiți, Măria Voastră!

Cuvântarea d-lui P. S. Aurelian, directorul școalei:

Măria Ta,

Institutul național de agricultură are mare fericire și onoare de a fi vizitat pe tot anul de către Măria Voastră. Ziua aceasta este atât pentru corpul învățător, cât și pentru studenți, o sărbătoare din cele mai mari. Neobicinuiți, Măria

1868

Iulie 27 (8) Ta, cu asemenea înalte vizite, lăsați ani întregi în deplină uitare, simțim mai mult de cât ori cine onoarea ce se face agriculturii naționale, vizitându-se acest institut de către Augusta persoană a Măriei Voastre. Interpret al colegilor mei și al junilor elevi, binevoii, Măria Ta, a-mi permite să aduc înaintea Măriei Voastre, cu cel mai profund respect, omagiile de cea mai deplină recunoștință.

Măria Voastră cunoaște mai bine decât ori cine, că agricultura este mama care nutrește națiunile; că acolo unde înflorește ea, totul înflorește; că acolo unde suferă plugăria, totul suferă. Pătrunși de acest adevăr, Suveranii, cărora posteritatea păstrează și va păstra eternă recunoștință, au ridicat agricultura la înălțimea ce i se cuvine. Noi Românii, Măria Ta, agricultori prin tradițiunile noastre strămoșești, descendenți ai celui mai mare popor agricol și militar din vechime, strănepoți ai lui Caton, Columella, Paladius, Varon și Cincinatus, vom păstra, noi cei de astăzi și următorii noștri, cea mai profundă recunoștință pentru înaltele simpatii ale Măriei Voastre către agricultura națională. Țara întreagă cunoaște, Măria Ta, că nici o ocaziune nu se prezintă fără ca înaltul patronagiu al Înălțimii Voastre să nu fie acordat la tot ce poate contribui la progresul agriculturii noastre.

Institutul de agricultură dela Panteleimon este cel dintâiu, care are fericirea a se bucura de înalta bunăvoință a Măriei Voastre. Chemat pentru prima oară a inspira Românilor gustul agriculturii, a înlesni producerea și răspândirea instrumentelor perfecționate, a sistemelor de cultură înaintată, și-a îndeplinit până astăzi misiunea sa pe cât i-a stat în putință. Ca instituțiune nouă, a luptat contra unei mulțimi de prejudeții, pe cari, grație perseverenței, le-a învins. Doctrinile sale, nesocotite la început, sunt urmate astăzi. Unde acum câțiva ani nu se găsea în țară mai nici o mașină perfecționată, nici o cultură progresivă, astăzi câmpiile noastre sunt despicate de pluguri nouă, grânele noastre sunt secerate și treierate cu cele mai perfecționate mașini din Europa.

Cultura duzilor și creșterea gândacilor de mătasă din sămânță milaneză, a fost opera școalei dela Panteleimon; ea este care a introdus și împrăștiat această sămânță, care mai pe urmă a adus milioane în țară. Împrăștierea mașinilor perfecționate, întinderea culturii și sporirea relațiilor comerciale reclamă și înmulțirea speciilor de plante cultivate. Institutul dela Panteleimon a înțeles această necesitate, și de acum patru ani urmărește cultura și experimentarea cu mai mult de 200 soiuri de plante, alimentare, textile, oleifere și altele. Experiențele făcute vor profita agricultorilor români, căci ei vor cunoaște toate plantele cari pot reuși în țara noastră.

În economia vitelor, școala n'a stat pe loc; de trei ani urmărește corcirea merinosului cu țigaia, și deja posedă corciuri cu două părți de sânge merinos. Odată rasa localizată, ea va deveni un nou izvor de producere pentru agricultura română.

Lucrările școalei de agricultură, apreteuite în țară, au avut, Măria Ta, onoarea de a fi recunoscute și recompensate în marea expozițiune dela Paris din anul

trecut; școala a avut fericirea ca, în concurență cu toate producțiunile globului, Iulie 27 (8) să poată dobândi două medalii de argint, una pentru bogata sa colecțiune de produse agricole, și alta pentru instrumentele sale. Pe acest teren, ca și pe altele, România a avut onoarea să fie în linie cu cele mai înaintate State din Europa. Această înaltă răsplătire am simțit-o toți, Măria Ta, căci ea a fost una din cele mai deosebite justificațiuni ale stăruințelor noastre.

Influența binefăcătoare exercitată de această școală asupra junimii, făcând-o să iubească agricultura, nu este mai puțin însemnată. La noi, ca în toate țările tinere, junimea care trece prin școale se hotărăște anevoie ca să îmbrățișeze profesiunea de agricultor, comerciant sau industriaș. Tendința de a ajunge să ocupe un loc în administrațiunile publice a fost și este încă, din nenorocire, prea mult pronunțată. Școala aceasta, chemând junimea să studieze agricultura, a arătat că oamenii pot trăi foarte onorabil și-și pot deschide un viitor frumos nu numai prin funcțiunile publice. Junimea aceasta, care stă înaintea Măriei Voastre, lucrează cu ardoare, bravează cu curaj intemperiiile și dificultățile profesiunii sale. Aceasta ne bucură pe toți, Măria Ta, căci înainte de toate suntem adânc convinși că viitorul politic al României atârână de dezvoltarea sa economică, și pe cât timp inteligența nu se va întinde pe la țară, progresul economic va merge prea încet. Nu doară, Măria Ta, că celelalte profesii nu-și au utilitatea lor; însă, ca ori ce obiect produs, nu ar trebui să treacă peste limitele trebuinței. Afară de aceasta, tradițiunile noastre, istoria noastră, ne arată la fiecare linie, că dacă astăzi avem o patrie; o datorim acelor viguroși plugari, cari populează și frământă pământul cu sudorile lor, dela țărmurii Dunării până pe vârfurile cele mai inaccesibile ale Carpaților. Sentinele fidele, Măria Ta, plugarii și păstorii români au abandonat în totdeauna coarnele plugului și gluga, când vocea patriei i-a chemat.

O populațiune care a dat dovezi de atâta patriotism, care de secolii întregi, în luptă cu popoarele năvălitoare, nu a lăsat să-i scape din mână pământul pe care ne-au așezat strămoșii noștri și care chiar astăzi este acela care produce avuțiile țerii noastre și speranța viitorului nostru, această populațiune dovedește, Măria Ta, că profesiunea sa, pe lângă foloasele cele mari, cari le aduce ca producătoare, are și imensul avantaj de a întări caracterele, de a le face să țină la ale patriei cu o stăruință în adevăr admirabilă. Se vede, Măria Ta, că plugarul simte mai mult decât ori cine, că soarta lui este strâns legată cu a acelui pământ pe care îl frământă, că ori ce brazdă care o despică el, lasă să iasă din întru suvenirile generațiunilor trecute, ale cărora oase sunt amestecate cu acest pământ. Din acest punct de vedere, ca și din acel economic, este neapărat ca junimea inteligentă și cultă să vină la țară și să se asocieze cu acei robuști și neînvinși țărani, ca să-i ajute a se pune în nivel cu progresul veacului. Și singurul mijloc de a dobândi acest rezultat, este mai multă aplicare a junimii la studiul agriculturii. Astăzi școala dela Panteleimon are un corp de profesori eminenti. După noua sa organizațiune, ea este destinată a produce agricultori cu știință și practică,

1868

Iulie 27 (8) ca să cultiveze domeniile lor proprii sau pe ale altora; totdeodată diviziunea de fermă-școală va produce lucrători agricoli dibaci. Fabrica de mașini va produce ca și până acum fabricanți de mașini dibaci.

În curând ea va posedă toate elementele pentru predarea unui învățământ superior, care să poată satisface și pe aceia cari se dau astăzi la alte specialități. În asemenea condițiuni și cu impulsivitatea dată de guvernul țerii, sperăm, Măria Ta, că peste câțiva ani școala de agricultură va oferi cele mai bune condițiuni de învățământ speciale. Ca să ajungem, însă, la aceste rezultate, vom avea nevoie, mai mult de cât ori când, de înaltul patronaj al Măriei Voastre și de acela al guvernului țerii. Suntem convinși mai dinainte, Măria Ta, că, ca și până acum, școala va avea simpatiile Măriei Voastre, că Domnia sa d-l Ministru al agriculturii, comerțului și lucrărilor publice, care a dat nenumărate dovezi de interesul ce poartă acestei școle, va termina cu succes opera începută de către Domnia sa, și pentru care școala este fericită a-i aduce înaintea Măriei Voastre cele mai adânci mulțumiri.

În cât pentru anul acesta, învățăturile urmate au fost pentru școala de agricultură și silvicultură următoarele:

Agricultura, zootehnia, botanica, fizica, arpentagiul, desemnul și grădinăria.

Ferma-școală a avut catedrele de agricultură practică, economia vitelor, botanica practică, grădinăria și arpentagiul.

Iar fabrica de mașini a avut: geometria, elemente de algebră, aritmetica, desemnul, studiul mașinilor.

În anul viitor, conform cu noua organizațiune, școala va primi elevi mult mai bine pregătiți pentru învățământul ce se predă.

Odată școala de agricultură adusă la înălțimea ce merită, ea va deveni o pepinieră de agricultori instruiți, pătrunși de adevăratele interese ale țerii. Populațiunile vecine din țerile române de peste Carpați, junii din Serbia și Bulgaria, vor veni aci ca să dobândească instrucțiuni agricole; și atunci, Măria Ta, România va avea mândria de a răspândi luminile și peste hotarele sale de astăzi; atunci acea junime română de peste Carpați, lipsită de mijloace, se va uni cu acea de dincoace, ca să înalțe către Cer rugăciuni, pentru îndelungarea vieții Măriei Voastre până la cele mai adânci bătrânețe; atunci, ca și astăzi, Măria Ta, ne vom uni cu toții ca să strigăm: Să trăiți, Măria Voastră, ani mulți și îndelungați!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Am mulțămirea de a constată că școala a făcut progres.

Spre încurajare, împart premiurile și medaliile destinate pentru elevii cari s'au distins, și la anul viitor sper a încoronă și pe acei cari vor îndoii silințele pentru a ajunge pe colegii lor.

A. S. S. Domnitorul asistă la punerea pietrei fundamentale a școalei de agricultură dela Aug. 1 (13) Herăstrău. Cuvântarea Ministrului Agriculturii și Lucrărilor publice, Panaite Donici, cu această ocaziune:

Prea Înălțate Doamne,

Poporul român, după secolii de suferință, renaște sub Augusta Dinastie a Măriei Voastre; instituțiunile sale se reconstituiesc, fundamentele clădirilor sale, puse de Augusta mână a Măriei Voastre, vor atestă generațiunilor viitoare epoca creatrice a regnului Măriei Voastre. Ospiciuri, școale, drumuri de fier, poduri, instituțiuni industriale, toate răsar pretutindenea și atestă lumii care ne privește, că a sosit ziua învierii poporului român, anul cel binecuvântat de Domnul.

Astăzi Măria Voastră puneți fundamentele școalei secundare de agricultură; țara întreagă va tresări de bucurie, văzând sollicitudinea Domnitorului ei pentru răspândirea luminilor și pentru desvoltarea acestei mari industrii, acestui nesecat izvor al bogăției și al prosperității noastre.

Să trăiți, Măria Voastră!

Serisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către părintele Său:

Din luna lui Maiu am o viață foarte agitată și obositoare; singura diversiune ce mi-am acordat din timp în timp au fost excursiunile în frumoșii munți ai Carpaților. Cu inima veselă am străbătut acele pozițiuni mărețe, căci îmi amintiau în mod viu călătoriile făcute împreună prin Elveția, în timpurile bune din trecut. Adeseori sunt cuprins de o nostalgie așa de puternică, încât cred că nu-i voi mai putea rezista mult timp.

După ce a expus părintelui Său împrejurările cari au adus disolvarea Senatului și după ce a istorisit în amănunte mișcarea bulgară și represiunea ei barbară de către Midhat Pașa, *A. S. S. Principele* continuă astfel:

Pentru moment revolta pare complet înăbușită; insurgenții în mic număr, cari se găseau pe teritorul bulgar, s'au retras în Balcani; nu s'ar putea spune cât timp va dura liniștea, dar e sigur că iritațiunea Bulgarilor a atins punctul său culminant, așa încât s'ar putea compara cu fanatismul religios. Pe teritorul român sunt încă numeroase bande de insurgenți, a căror împrăștiere o grăbim, dar paza hotarelor noastre întinse ne pricinuește multe griji.

Am convocat Camerele pentru 2 Septemvrie st. v., pentruca Senatul să voteze concesiunea drumurilor de fier. Îndată apoi se va procede la emisiunea obligațiunilor. Lucrările publice sunt duse acum cu activitate. A fost făcută și votată de Cameră o lege, după care fiecare

1868

Aug. 1 (13) Român este obligat a lucra trei zile pe an la drumuri sau a da echivalentul acestui lucru în bani. La început erau contra acestei prescripțiuni, ce se considera ca o clacă, dar s'a izbutit a se învinge temerile, și astăzi sunt mulțumiți în țară și se recunoaște că România nu va putea ajunge decât prin acest mijloc să aibă în scurt timp căi de comunicație. Statul ia în sarcina sa arterele mari ale traficului; anul acesta se vor isprăvi trei sute km. de drumuri cu nouăsprezece poduri.

Recunosc desăvârșit, după cum îmi scrii, că trebuie înainte de toate să am grijă de interesele materiale ale țării. Prea bucuros aș lăsa politica să doarmă, pentru a mă despărți pe câtva timp de restul lumii, dar Puterile străine nu-mi lasă nici o odihnă. Francia, în particular, caută să-mi creeze dificultăți. *Marchizul de Moustier vrea cu ori ce preț să caute ceartă României, ca să facă să cadă un Minister ce nu mai are încrederea Franciei.* Îmi pare rău de aceasta, dar nu pot să mă hotărâsc a îndepărta pe un ministru care are întreaga mea încredere. Am uitat să menționez și ce a zis Bourée cu privire la afacerea bulgară: «Trebuie profitat de această împrejurare pentru a cere căderea Ministerului român!» Cred că ar fi mai important a opera o schimbare de Minister în Francia decât în România. Scenele ce s'au petrecut la Paris, la Sorbona, procesul lui Rochefort în urma articolelor violente din *Lanterne* sunt semne rele. Al doilea imperiu e foarte sdruncinat și nu se va putea menține decât prin mijloace radicale, dacă fraza fatală, «*e prea târziu*», nu se confirmă. Sunt aproape obligat s'o cred. Simpatiile pentru Francia au dispărut în Orient, și numai ea însăși e de vină, dacă popoarele creștine se aruncă în brațele Rusiei. Politica turcească și politica franceză sunt în acest punct identice.

Primul transport de puști prusiene a sosit și bucuria e mare, dar poate nu așa de mare ca furia Franciei și Austriei. Am rugat din nou pe Rege să acorde lui Krenski un concediu pentru a veni aici; e absolut necesar ca să am pe lângă mine un ofițer de valoare, pentru organizarea armatei.

Sunt puține zile de când ministrul meu de războiu, Colonelul Adrian, s'a retras. E un om care-mi este foarte devotat. Dar greutatea și încetineala sa mi-au pricinuit adeseori nerăbdări.

În curând se va organiza al 3-lea batalion pentru fiecare regiment de infanterie, precum și un al 8-lea regiment de infanterie; această

sporire eră prevăzută în legea votată de Cameră. Trebuie să se creeze Aug. 1 (13) încă două regimente de cavalerie, un regiment de artilerie, un batalion de geniu și un batalion de tren, toate prevăzute de lege. Finantele s'au îndreptat în mod considerabil; cheltuielile pot fi făcute regulat în fiecare lună și sume mai mari sunt vărsate la fondul de rezervă; vama prezintă deja o incassare superioară celeia din întregul an din urmă! Mulțumită recoltelor excelente din anul trecut și din acest an, impozitele sunt nu numai achitate mai regulat, dar se pot incasa și enorme sume rămase în urmă.

Destulă dezordine domnește încă în diversele ramuri ale administrației, și sunt mâncătorii; dar nu e de comparat cu ceea ce eră altă dată. Va trebui timp pentru a suprima cu desăvârșire abuzurile... Jurații nu sunt în totdeauna la înălțimea sarcinii lor; adeseori condamnă pe cei ce s'au făcut vinovați de mici fapte rele și achită pe marii criminali... Toate procesele de presă sunt trimise la jurați. Eu, în România, sunt contra proceselor de presă, căci cei cari scriu în ziare sunt în general oameni fără valoare. Sunt pentru libertatea nelimitată a presei aici. Ea este infinit mai puțin periculoasă decât o libertate limitată, ale cărei consecințe se arată acum în Francia.

Tendențele separatiste în Moldova au dispărut aproape cu desăvârșire; nu mai există decât o mică partidă gălăgioasă la Iași, care ne pricinuește necazuri, mai ales că se servește de cestiunea evreească pentru a face dificultăți guvernului.

Actualmente sunt aici două ziare franceze: «l'Israélite roumain» (care are de scop a împăca pe Români cu Evreii) și «l'Etoile d'Orient» (care apără în Orient principiul naționalităților).

Terminând scrisoarea mea primesc dela Dim. Brătianu depeșa următoare din Paris:

«Astăzi Împăratul m'a primit la Fontainebleau cu mare bunăvoință, aproape intimitate, convorbire lungă și deschisă; sper bune rezultate; mi-a spus să asigur pe A. V. de afecțiunea sa pentru persoana A. V. și de viul său interes pentru România».

A. S. S. Domnitorul întreprinde o excursiune în județul Ilfov.

» 5 (17)

În urma demisiunii Colonelului Adrian, Ion Brătianu este numit Ministru de Războiu ad-interim și Anton Arion Ministru de Interne ad-interim.

» 12 (24)

1868

- Aug. 14 (26)- *A. S. S. Domnitorul* face o călătorie în munții Dâmboviței și Prahovei.
 18 (30) La cuvintele de bună venire adresate *A. S. S.* în diverse localități pe unde a trecut
Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Preotului din comuna Măgura:

Și Eu sunt plin de bucurie, putându-vă pentru întâia oară vizita în pacinicile voastre case.

Primarului din comuna Provița:

Să trăiți și voi, bunilor locuitori ai munților!

Primarului din comuna Brebu:

Îmi pare bine că am venit să vă văd aci și vă mulțumesc pentru urările ce-Mi adresați.

- Sept. 2 (14) Se deschide sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Deputați,

În urmarea disolvării Senatului și în conformitatea literei Constituțiunii, Eu am convocat pe cel nou, în termenul prescris de art. 9, pentru astăzi, 2 Septembrie.

Art. 81 din Constituțiune cerând ca, deodată cu Senatul, să fie convocată și Adunarea Deputaților, D-voastre ați fost dar asemenea convocați în sesiune extraordinară.

Pe lângă celelalte lucrări rămase din sesiunea trecută, veți avea a vă ocupa în această sesiune, Domnilor Deputați, și cu bugetul exercițiului 1869.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domniilor voastre.

Sesiunea extraordinară a Adunării Deputaților este deschisă.

Dat în București, 2 Septembrie 1868.

Carol.

I. C. Brătianu, D. Gusti, Anton I. Arion, P. Donici.

Domnilor Senatori,

V'am convocat astăzi, la 2 Septembrie, în sesiune extraordinară, atât în conformitatea literei Constituțiunii, care prin art. 95 cere, în caz de disolvarea uneia din Adunări, convocarea Corpurilor legiuitoare în termen de trei luni, cât și spre a da cestiunii căilor ferate soluțiunea ce țara așteaptă cu nerăbdare a vedea cu o zi mai curând.

Eu recomand acest important proiect de lege la matura chibzuire a Senatului.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domniilor voastre.

Sesiunea extraordinară a Senatului este deschisă.

Dat în București, 2 Septembrie 1868.

Carol.

I. C. Brătianu, D. Gusti, Anton I. Arion, P. Donici.

Alteța Sa Serenisimă întreprinde o excursiune în Ialomița.

Sept. 3 (15)

Alteța Sa Serenisimă primește în audiență solemnă pe noul Consul general al Greciei, » 7 (19)
T. Axelov, care adresează *A. S. S.* următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne! Maiestatea Sa Regele Elenilor, Augustul meu stăpân, nutrind neconținut simțimintele cele mai amicale pentru Alteța Voastră, precum și pentru țara care stă sub sceptrul Alteței Voastre, a binevoit a mă numi Consul general al Său la București, cu misiunea expresă de a mă sili, în măsura forțelor mele, să contribuesc la mănținerea și desvoltarea bunelor relațiuni și a simpatiei care există astăzi așa de fericite între Grecia și România.

Mă voi socoti fericit, Prea Înălțate Doamne, a putea reuși în această misiune și a-mi atrage confiența Alteței Voastre și a guvernului Alteței Voastre.

Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Văd cu mare plăcere în numirea D-voastre în calitate de Consul general al Greciei în România, o nouă mărturie, ce-Mi dă Augustul D-voastre stăpân Regele, despre a Sa amicitie, care-Mi este atât de scumpă.

Sper că bunele relațiuni ce au existat în totdeauna între Eleni și Români, nu se vor desvoltă numai, dar ele vor deveni din zi în zi mai intime pentru fericirea reciprocă a ambelor națiuni.

Guvernul Meu va face tot ce stă în putința sa, ca misiunea D-voastre să devină cât se poate mai ușoară și mai plăcută.

Alteța Sa Serenisimă asistă la serbarea tragerii generale la țintă a Societății române de arme, gimnastică și dare la semn. Cu această ocaziune, V. A. Urechiiă, Președintele Societății, adresează *A. S. S.* următoarea cuvântare: » 8 (20)

Prea Înălțate Doamne,

Acele instituțiuni, cari-și află în trecutul națiunii rădăcinile lor, nu pot să nu prospereze, să nu ia toată desvoltarea de care sunt primitoare.

Nu dela data regulamentului institutor dării la semn naționale între Români s'au ținut sărbători de mănuirea armelor, ci în toți secolii din urmă, când, cum zice poetul:

Românii cu ghioage și cu topoare
Se 'ntindeau ziduri pe la hotare
De apărau neamul și-a lui ogoare.

Numai din ziua când inamicii dezarmară brațul român, încetă și serbarea arcului, a geredului și a flintei...

Eră dat Măriei Tale, Prea Înălțate Doamne, Măriei Tale, care în toate instituțiunile cu cari înavuțești patria consulți istoria, ca să afli garanțiile de viață

1868

Sept. 8 (20) ale acelor instituțiuni, eră, zicem, dat Măriei Tale să readuni pe Români la sărbătoarea valorii și a bărbăției, precum aiurea îi readuni la lumina binefăcătoare a științei, precum în fine pe toți îi readună virtuțile Domnitorului în jurul Tronului Românilor.

Plină de bucurie poate fi inima Măriei Voastre și a ori cărui bun Român față cu rezultatele dobândite la concursurile de tragere la semn comunale, județene și generale de ăstimp.

Cu o ardoare demnă de trecutul național, bărbații noștri, săteni și orășeni, s'au întrecut cu sutele în tragere. Ceea ce e consolător, Măria Ta, e că nu dorința câștigului unui premiu aduse pe Români în lupta nobilă din nou organizată, (căci deabia câte 5 premii fură puse la dispozițiunea a sute de concurenți), ci gustul redeșteptat în inima lor de a mânui o ruginită armă străbună.

Vuetul a zecimi de mii de descărcături, cari au zguduit de câteva zile aerul, toate comunele noastre au deșteptat, Măria Ta, pe ultimii cari dormiau încă!... Vulturii României sunt înșii!... Și vântul care răcorește câmpia românească va fi dus, va duce, destul miros de praf de pușcă, ca să spună inamicilor noștri, că aci nu mai este pâne și sare decât pentru amici, iar pentru ne-amici sunt... sunt gloanțe și brațe, cari știu duce o armă, și piepturi românești pline de iubire de țară și de devotament pentru Carol I.

Să trăească Carol I!

- » 10 (22) Inaugurarea lucrărilor căii ferate București-Galați. La toastul ridicat pentru *Alteța Sa Serenisimă* cu această ocaziune, A. S. S. răspunde:

Sper că, de astăzi într'un an, vom închină al doilea păhar, pentru a inaugura linia întreagă în tot parcursul.

- » 15 (27) *Alteța Sa Serenisimă* deschide sesiunea Societății literare române. Cu această ocaziune Președintele Societății, I. Eliade-Rădulescu, adresează A. S. S. următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne,

Societatea Academică, întrunită la 1 August trecut, vine astăzi a-și manifesta, ca totdeauna, profunda sa recunoștință pentru protecțiunea de care din începutul său se bucură dela înaltul guvern al Măriei Tale.

Membrii Societății Academice, admirând însemnătoarele generozități ale Măriei Tale, atât de multe și varii, au mai de aproape înaintea domneasca și binevoitoarea încurajare ce ai dat Măria Ta spre elaborarea unui Atlante geografic pentru prima oară în limba română. Acest operat prețios, tipărindu-se din marea Măriei Tale generozitate, s'a și împărțit la toate școalele din România.

La această împărțire a pânii intelectuale la copiii noștri, fură invitați și membrii acestei Societăți, oferindu-li-se câte un exemplar.

Cu această solemnă ocaziune, ei vin a-și depune ale lor mulțumiri, făcând urări de a se înmulți faptele Măriei Tale și efectele lor, ca pânile din deșert ale Mântuitorului lumii, spre nutrirea sufletelor tuturor Românilor.

Mă simt ferice, Prea Înălțate Doamne, că și în anul acesta sunt onorat de Sept. 15 (27) a fi înaintea Măriei Tale organul expresiunii de marele devotament și profundă recunoștință a onorabililor mei colegi.

Altefa Sa Serenisimă răspunde:

Sunt mândru de a Mă afla astăzi în mijlocul Domniilor voastre ca membru, dar și ca protector. Văd cu mare bucurie că ați pus iute fundamentul pentru literatura și limba noastră, spre a ridica acum templul lui Apollon în România.

Istoria ne arată că o națiune, care ține la dezvoltarea artelor și a științelor, ajunge lesne acest fericit scop, care este mărirea, tăria și independența unui popor.

Doresc deci, ca toate lucrările Domniilor voastre să fie binecuvântate, pentru fericirea Românilor.

Regina Isabela a Spaniei e detronată și părăsește țara. » 19 (1)

Senatul votează concesiunile căilor ferate numite Strussberg și Offenheim. » 20 (2)

Se promulgă legea pentru căile ferate concesionate. » 21 (3)

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare se încheie prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,

Convocându-vă în sesiune extraordinară, ca să Mă conform art. 95 din Constituțiune și ca să vă pun cu o oră mai înainte în pozițiune de a dota țara cu drumuri de fier, știam că vă expun la un mare sacrificiu, acela de a părăsi interesele D-voastre agricole în timpul cel mai emininte. Graba ce ați pus de a răspunde la apelul Meu și activitatea ce a domnit în lucrările D-voastre au fost satisfacțiunea cea mai vie ce ați putut da țerii și Mie, pentru care vă mulțumesc din inimă.

Acum, Domnilor Senatori, după ce v'ați făcut datoria în interesul binelui public, puteți a vă întoarce în districtele D-voastre și a vă ocupa de interesele D-voastre, siguri fiind că Prea Puternicul va binecuvânta ostenelele ce v'ați dat, atât ca cetățeni cât și ca părinți de familie.

Sesiunea extraordinară a Senatului este închisă.

Carol.

Miniștri: Nicolae Golescu, I. C. Brătianu, D. Gusti, Anton I. Arion, P. Donici.

Domnilor Deputați,

Conformându-Mă literei Constituțiunii, a trebuit să vă convoc, de odată cu Senatul, în timpul cel mai emininte al anului, când interesele agricole reclamă prezența celor mai mulți dintre D-voastre. Aceasta fiind negreșit cauza din care

1868

Sept. 21 (3) Adunarea Deputaților nu s'a putut complectă în această sesiune și, spre a nu adăoga sacrificiile ce ați făcut prin graba ce ați pus, răspunzând la apelul Meu, Eu declar sesiunea extraordinară a Adunării Deputaților închisă.

Carol.

Miniștri: Nicolae Golescu, I. C. Brătianu, D. Gusti, Anton I. Arion, P. Donici.

Oct. 1 (13) Cu ocaziunea vizitării cazarmei regimentului al 5-lea de linie, *Alteța Sa Serenismă*, răspunzând la un toast al Colonelului Cernat, rostește următoarele cuvinte:

Vă mulțumesc din inimă pentru simțimintele ce-Mi exprimați. Sunt totdeauna fericit când Mă aflu la un loc cu armata; și organizațiunea în acest corp a mesei ofițerilor, astfel după cum am dorit-o, Îmi face cea mai mare plăcere. Ofițerii aflându-se astfel împreună mai mult timp, spiritul de corp și amoroarea reciprocă de camarazi se vor mări.

Sper că, în curând, exemplul ce dă regimentul al 5-lea va fi urmat și de celelalte corpuri.

Să trăească regimentul al 5-lea!

» 2 (14) Constantin Heraclide este numit Ministru al Justiției.

» 4 (16) *Alteța Sa Serenismă* pleacă la Giurgiu pentru a vizita lucrările căii ferate București-Giurgiu.

Guvernul român răspunde la nota Porții privitoare la bandele bulgare.

Scrisoarea Regelui Prusiei către *A. S. S. Principele Carol*:

Profit de întoarcerea Comitelui Keyserling, pentru a-ți da semne de viață. Sunt fericit că am putut satisface dorința ta, trimițându-ți pe locotenentul-colonel Krenski în concediu, și lăsând pe locotenentul v. Sanden să plece cu comitele Keyserling, ca să-ți dea ajutor pentru exercițiile trupelor cu pușca cu ac. Rămâne asupra-ți ca să vezi cum te vei explica cu instructorii francezi!

Năvălirile bandelor, de pe teritoriul tău pe teritoriul turcesc, ne-au pricinuit multe griji în privința ta. Nemulțumirea guvernelor cari nu-ți sunt favorabile a trebuit să crească, pentru că există aparența că aceste violări de frontierii avuseseră loc cu preștiință tăcută, sau cel puțin cu știrea unora din autoritățile tale. Dau cel mai întreg crezământ declarațiunii tale că nu este așa, cunoscând prea bine caracterul tău de dreptate; dar nu te cunoaște toată lumea ca mine. Tocmai de aceea trebuie să te sfătuiesc a avea ochii foarte bine deschiși asupra acestor evenimente ce pot să se repete, ca să nu rezulte după aceea grave complicațiuni pentru tine și pentru alții.

Când vei fi format un batalion cu puști cu ac, compus din oameni cu adevărat de credință, voi fi mai asigurat în privința persoanei tale, căci se poate forma împrejurul unui asemenea sâmbure o forță armată mai mare, care va aduce considerațiunea, forța și demnitatea.

Vei trebui să ai răbdare încă mult timp, până când bunele și nobilele tale intențiuni să fie recunoscute și să dea roade. Oct. 4 (16)

Vărul tău devotat cu credință

Wilhelm.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Principele Regal al Prusiei:

» 18 (30)

Aș fi răspuns de mult la scrisoarea ta, de n'aș fi fost reținut în pat timp de șase zile, de un acces violent de friguri. Boala aceasta așa mă slăbise, în cât opt zile am trebuit să mă abțin dela ori ce ocupațiune mai serioasă. Îmi propusesem să celebrez foarte solemn și vesel ziua de 18 în acest an. În loc de sărbătoare, am fost ținut în pat în acea zi de bucurie și n'am putut să-ți trimit expresiunea dragostei și afecțiunii mele decât printr'o depeșă laconică și rece redactată, pe care am dictat-o în paroxismul frigurilor. Ce bucurie am simțit, când tu ai răspuns la recea mea salutare prin cuvinte așa de amabile și cordiale!

Permite-mi acum a trece la afacerea mea de inimă. Mama mi-a trimis, acum câtva timp, o fotografie a Principesei de Wied; portretul ei mi-a făcut o impresiune foarte plăcută; fizionomia sa are o expresiune amabilă și simpatcă.

Dacă toate merg bine, aș putea face în primăvara viitoare o călătorie în Apus. Omul propune și Dumnezeu dispune. Pun deci această cestiuie, așa de importantă pentru mine și pentru România, cu toată încrederea, în mâinile tale, convins că tu vei duce-o la bun sfârșit.

Sunt foarte fericit de a aveà în sfârșit pe Krenski; nu-i mai dau drumul, fiind convins că-mi va fi folositor; dar dânsul nu trebuie să fie prea absolut, căci aceasta nu merge în nici un Stat constituțional.

Sfatul prietenesc ce-mi dai în scumpa ta scrisoare, de a mă păzi de măsurile violente, se aplică cu desăvârșire României, și-mi voi aminti de el în totdeauna. Loviturile de Stat reușesc de obicei foarte bine la început; dar relele urmări nu lipsesc nici odată. Astfel, în Francia vor fi, mai curând sau mai târziu, teribile răsbunări. Numai singură forța mănține pe Împărat; în ori ce caz nu iubirea poporului.

Comitele Keyserling, a cărui stare de sănătate din nefericire nu e mulțumitoare, s'a întors acum opt zile la București și mi-a adus scrisori prea grațioase dela Maiestățile Lor, din Baden. Primul locotenent de Sanden, din al 3-lea regiment al gardei, care însoțește pe

1868

Oct. 18 (30) comitele Keyserling, pare a fi un ofițer dibaciu și instruit. Mi-e foarte plăcut a aveà aici un ofițer de infanterie, care să poată să ne învețe tirul cu puștile cu ac. 10.000 de puști au și sosit, și calitatea lor excelentă a fost numai decât recunoscută. S'a zis: «Prusienii ne-au dat tot ce aveau mai bun, în timp ce Francezii au trimis armele lepădate de ei». Așteptăm celelalte zece mii de puști pe la mijlocul lui Noemvrie. E vorba acum de a formă pentru aceste excelente arme, soldați valoroși și siguri. Ne vom ocupa cu aceasta în iarna ce vine. Spiritul s'a și îmbunătățit în mod considerabil în armată. În câteva regimente am și introdus masă comună pentru ofițeri. Am luat într'o zi pe Krenski cu mine la cazarmă pentru a lua parte la prânzul ofițerilor, și mi-a mărturisit după aceea, că a păstrat o impresiune din cele mai plăcute. Am fost foarte mulțumit de bunul spirit, de tactul, de ținuta militară ce am găsit. De asemenea dau o mare atențiune corpului de subofițeri, din care aș vrea să fac o reală verigă de unire între soldatul de rând și ofițer.

Francia privește cu o mare nemulțumire intențiunea mea de a îmbunătăți armata și de a o înzestră cu arme nouă, cu atât mai mult că toate acestea se fac fără consimțământul său.

Tocmai de aceea, se continuă la Paris născocirea de bande, numai și numai ca să discrediteze România în ochii Europei.

Pot să te asigur că noi aici n'avem în vedere decât cea mai mare liniște, cu atât mai mult că suntem pe cale de a face marele împrumut pentru drumurile de fier. Zilele acestea Strussberg vrea să scoată în piață obligațiunile. Până atunci se lucrează aici în mai multe puncte la terasamente, și sper să și asist în anul viitor la un rezultat mulțumitor.

Revoluția în Spania a venit foarte la vreme, căci Francia se vede obligată prin aceasta a sta liniștită. Plâng soarta sărmanei Regine (ca pe a unei vechi cunoștințe); dar, la dreptul vorbind, trebuie, din nefericire, să se aștepte la aceasta. Aș vrea să văd pe un Orlean sau pe Filip de Coburg urcându-se pe tronul Spaniei, și nu un monarc inventat de Napoleon! Dacă izbutește republica în Spania, ea va urmă îndată în Francia. Aceasta ar fi pentru desvoltarea Germaniei un mai mic pericol decât este astăzi dinastia napoleoniană.

» 19 (31) *Alteța Sa Serenismă* face o excursiune în Argeș.

Serisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Marele Vizir Aali-Paşa:

1868
Noem. 4 (16)

Alteţă,

Profit de împrejurarea că d-l A. Golescu, ale cărui interese de familie au necesitat un concediu prelungit, se întoarce la Constantinopol, spre a-l însărcina cu aceste câteva rânduri la adresa D-voastre.

Măhnit de idea că absenţa împuternicitului Meu dela postul său ar fi putut facilita oarecari rele dispoziţiuni calculate şi cari ar fi având de scop a semăna în spiritul A. V. îndoieli asupra adevăratelor intenţiuni ale guvernului Meu, Mă mângâiu totuşi cu speranţa că, după încredinţările ce d-l A. Golescu are ordin a le reînnoi A. V., ea îi va face o graţioasă primire şi va continua a-i arăta acea bunăvoinţă cu care aţi avut bunătatea a-l obicinui.

Echitatea luminată a A. V. va face să apreciaţi mai bine decât ori cine, până la ce punct d-l A. Golescu, care se bucură de întreaga Mea încredere, este fidelul interpret al simţimintelor Mele pentru Sublima Poartă şi pentru Alteţa Voastră.

Primiţi, Alteţă, încredinţările înaltei Mele stime şi ale perfecte Mele consideraţiuni.

Bucureşti, 4 (16) Noemvrie 1868.

Carol.

Baronul Fava, reprezentantul Italiei la Bucureşti, este primit în audienţă oficială şi adresează *Altefei Sale Serenisime* următoarele cuvinte:

Alteţă Serenisimă! Am onoare a remite în mânilor Altefei Voastre scrisorile ce mă acreditează pe lângă Alteţa Voastră în calitate de Consilier de legaţiune însărcinat cu Agenţia şi Consulatul general al Italiei.

Maiestatea Sa Regele, Augustul meu stăpân, doreşte viu a mănţine şi a desvoltă din ce în ce mai mult bunele raporturi ce există, din fericire, între Italia şi România.

Această dorinţă este totodată conformă cu simţimintele de amicitie sinceră, de care Regele şi guvernul Său sunt animaţi pentru persoana Altefei Voastre.

În acest spirit mă voiu silii a îndeplini bine misiunea ce-mi este încredinţată, reamintindu-mi urările ce Italia face pentru fericirea României.

Cutez a spera că, puindu-mi tot zelul meu, voi reuşi a merita binevoitoarea indulgenţă a Altefei Voastre.

Alteţa Sa Serenisimă răspunde:

Domnule Agent,

Sunt prea fericit, primind scrisorile voastre de acreditare, a găsi

1868

Noem. 4 (16) o nouă ocaziune spre a exprima reprezentantului Italiei în România adâncă și sincera Mea recunoștință pentru probele numeroase de interes, de simpatie și de amicitie ce Maiestatea Sa Regele, Augustul vostru Suveran, nu încetează a da atât țerii cât și persoanei Mele. Vă va fi foarte lesne, Domnule Agent, a întreține bunale relațiuni deja atât de bine stabilite între ambele țeri. Guvernul Meu se va grăbi a vă face misiunea cât se poate mai plăcută; cât despre Mine, doresc s'o împliniți mulți și îndelungați ani.

» 5 (17) Sabri Pașa, Guvernatorul vilaietului Dunării, face la Rusciuc o primire festivă și pompoasă *A. S. S. Domnitorului*.

» 11 (23) Comitele Keyserling comunică *A. S. S. Domnitorului* depeși nouă, declarând că chiar Prusia n'ar mai putea sprijini mult timp politica Ministerului, dacă Brătianu rămâne în el. Într'o convorbire penibilă, *A. S. S. Domnitorul* face cunoscut lui Brătianu situațiunea; acesta își dă îndată demisiunea. *A. S. S. Domnitorul* o primește, cu rezerva ca Brătianu să-și ia angajamentul, că majoritatea Camerei va susține în mod leal noul Cabinet.

» 14 (26) Serisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către Sultan :

Sire,

Binevoitoarea primire ce mi s'a acordat de două ori din partea Maiestății Voastre Imperiale, mai întâiu când am venit la Constantinopole, și apoi când am avut onoarea a-I prezintă omagiile mele cu ocaziunea trecerii Sale pe la Rusciuc, a rămas întipărită pentru totdeauna în inima mea recunoscătoare.

Binevoiți, Sire, a-mi permite să ofer Alteței Sale Principelui Imperial, ca un mic semn al gratitudinii mele, patru cai de cea mai pură rasă. Alteța Sa Imperială, ale cărei grații juvenile le-am admirat la măreața revistă la care Maiestatea Voastră Imperială m'a făcut să asist, sper că va avea plăcere a se servi de dânșii. Atunci tânărul Principe poate Își va aduce aminte câte odată de acela ce-l va păstră cea mai tânără afecțiune.

Cât despre mine, Sire, voi acordă cea mai mare sollicitudine la cele mai mici lucruri cari ar putea dovedi dorința mea de a strânge legămintele ce mă alipesc de Maiestatea Voastră Imperială, făcând urările cele mai sincere și cele mai călduroase pentru M. V. I. și pentru urmașii Săi.

Binevoiți a crede, Sire, la ori ce împrejurare, în întregul meu devotament pentru Augusta Voastră persoană.

Binevoîți asemenea a fi încredințat, Sire, că Românii și eu rămânem foarte recunoscători pentru solitudinea ce M. V. I. ne-a dovedit neconținut.

Unde am putea noi vedea o mai bună pază decât în Imperiul, în fruntea căruia Provedința a pus pe M. V. I.?

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu Domnesc: » 15 (27)

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Aflându-Mă astăzi în mijlocul Domniilor voastre, cel dintâiu simțimânt de datorie ce se deșteaptă în inima Mea, ca și într'a D-voastre, negreșit, este de a mulțumi Cerului, că și în anul acesta a întins asupra noastră binecuvântarea sa de pace și de abundență. Într'adevăr, nu numai că am putut exporta în acest an întreit decât altă dată, dar rezervele ce nu s'au exportat încă sunt imense. Această prosperitate a dovedit că, dacă nenorocirile din urmă au fost un bold spre a ne îmbărbăta ca să luptăm contra lor, soarta bună este și ea pentru popoarele cele viguroase un stimulent puternic pentru dezvoltarea activității naționale.

Dacă, Domnilor, am constatat cu fericire marea creștere a activității poporului român, Îmi împlinesc o datorie constatând buna ordine ce domnește în toată țara; pot zice cu mândrie, că națiunea română înaintează cu pași repezi spre a ocupa un loc în societatea modernă, unde națiunile se clasifică după garanțiile ce dau de moralitate, după titlurile de serviciiuri ce aduc umanității.

Un incident numai a venit să turbure această armonioasă stare de lucruri: acela dela Petroșani, unde un număr de străini, favorizați de situațiunea localității, a putut dejucă supravegherea autorităților noastre, putându-se întruni și trece Dunărea.

Desvoltarea tuturor ramurilor activității naționale cere ca și administrațiunea să devină din zi în zi mai în raport cu necesitățile sociale. Ați făcut mult, Domnilor, pentru aceasta în sesiunea trecută. Guvernul Meu caută la rândul său, să aducă îmbunătățirile ce-l privesc.

Dar spre a ajunge la aceasta, trebuie să ținem de aproape în vedere starea financiară, dela care depinde toată dezvoltarea materială a unui Stat și pentru care creditul este adevăratul dinamometru. În privința aceasta, constatăm cu bucurie, că efectele publice, sporite în anul 1867 cu 15 la sută, s'au urcat în acest an încă cu 18. Astfel, obligațiunile rurale, cari la începutul anului acestuia aveau curs de 78, acum se cumpără cu 96, iar obligațiunile Oppenheim cu 84. Și cum putea fi într'altfel, când acum, nu numai că bugetele noastre nu se echilibrează cu un deficit, dar ele lasă încă un excedent? Într'adevăr, exercițiul anului 1867 s'a închis cu un prisos de peste 20 milioane lei vechi, cu cari

1868

Noem. 15 (27) s'a putut acoperi deficitul anului 1866, fără să mai fim nevoiți a recurge la un nou împrumut. Exercițiul anului curent, dacă nu va lăsa un prisos atât de mare, nu trebuie să uităm câte îmbunătățiri s'au adus în deosebitele servicii, câte construcțiuni și mai cu samă câte reparațiuni s'au făcut. Bugetele anului viitor, ce sunt în cercetarea comisiei D-voastre, vă încredințează că era împrumuturilor este închisă și că nici contribuabililor nu se cer sacrificii noi, deși avem cu drumurile de fier și cu organizarea armatei cheltuieli extraordinare de întâia ordine.

Să nu uităm asemenea, că datoria noastră, nefiind consolidată, ea se stânge pe tot anul prin anuități. Văzând că situațiunea noastră financiară s'a ameliorat, putem asemenea fi mai siguri de a putea face onoare angajamentelor luate de guvernul trecut pentru rezolvarea cestiunii mănăstirilor zise închinat, fără a avea recurs la un împrumut, căci sperăm, Domnilor, că comunitățile din Turcia, ce sunt interesate, nu vor mai pune piedică de a primi sumele consacrate lor.

Un lucru din cele mai esențiale, asupra căruia atrag atențiunea D-voastre, este instrucțiunea publică, și mai cu samă școalele primare, pentru cari cred că sacrificiile ce aduce o țară nu sunt nici odată prea mari, fiindcă se plătesc în urmă cu interese îndoite. În privința aceasta, s'au înființat în țară un număr însemnat de școale rurale de model, despre cari am constatat cu plăcere că produc deja fructele dorite; pentru formarea învățătorilor au început a se deschide școale normale în districte, prin laudabila inițiativă a cetățenilor, din care se vede că se simte imperioasă necesitate a grăbi și a înlesni dezvoltarea luminării poporului.

Mijloacele ce ați dat Domniile voastre guvernului Meu l-au pus în stare de a repara un mare număr de biserici ce amenințau a cădea în ruină; cu toate acestea, mai rămâne încă mult de făcut în privința aceasta și este o datorie a țării și a guvernului de a îngriji ca monumentele sacre, ridicate de străbunii noștri, să se păstreze în toată splendoarea lor, prin care se înalță și se însuflețește simțământul moral al poporului și i se nobilează inima.

În ceea ce rămăsesem mai înapoi de societățile civilizate, sunt mijloacele de circulațiune. În anul acesta pot zice că am făcut pași enormi pentru realizarea celor dintâi. Astfel dar, dacă legislatura anului acestuia n'ar fi făcut decât atât, tot este de ajuns spre a-și lăsa numele neșters în analele noastre, precum și în inimile Românilor. Într'o singură legislatură ați înzestrat țara cu o linie de căi ferate, care leagă amândouă capitalele țării și România întreagă cu Occidentul și Orientul. Ați făcut încă, prin legea ce ați votat pentru șosele, ca toate unghiurile țării să se poată pune în relațiune cu căile ferate.

Putem dar fi siguri, că căile ferate nu vor fi o sarcină care va apăsă tezaurul, ci din contra, dând un nou și puternic avânt dezvoltării naționale, vor prospera și finanțele Statului. Sunt fericit, Domnilor, a fi cel dintâiu care să pun sub ochii D-voastre rezultatele strălucite ale acestor două legi. Terasamentele dela Suceava la Iași și Roman, dela Galați spre Roman și dela București spre Ploiești, se lucrează cu mare activitate; pe drumul de fier dela Giurgiu la Bucu-

rești, la primăvară se va deschide cea dintâi secțiune, iar la August viitor, Noem. 15 (27) sper, toată linia. Șosele naționale se vor da acum în circulațiune 130 kilometri; poduri mari și mici în mare număr: 19 poduri de fier, 78 poduri reconstruite; iar căi județene s'au executat pe o lungime de 1.600 kilometri, din cari 200 kilometri s'au și pietruit. Cu toate acestea, n'am întrebuințat decât o parte din zilele prevăzute de lege pentru anul curent.

Astfel, Domnilor, nu se va împlini anul dela promulgarea acestor două legi, și România va realiza mai multe căi de comunicațiune decât s'au făcut în spațiul de treizeci ani de când s'a tras cea dintâi șosea. Am vizitat o mare parte a țerii și am constatat însumi aceste lucrări și bărbăția, ardoarea pot zice, ce toată poporațiunea țerii pune în realizarea acestor artere de viață socială. Românii au dovedit cu această ocaziune, că tutelele de osebite naturi, sub cari erau puși, fură cauza de rămaseră pe loc și că, lăsați în propria lor inițiativă și în toată independența, nu rămân mai jos de celelalte națiuni.

Acum, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, vă rămâne a vă ocupa în sesiunea prezentă, de a crea mijloacele de circulațiune a capitalurilor, adică instituțiunile de credit, fără de cari știți că societatea română va fi totdeauna silită a suferi.

Legea înarmării n'a putut să dea rezultate imediate și atât de satisfăcătoare ca legile căilor de comunicațiune. Pentru aplicarea ei, trebuesc create elemente constitutive și chiar mijloace. Comptând însă pe ardoarea tinerilor noștri ofițeri, sunt încredințat că vom putea da în curând o deplină satisfacțiune și acestor aspirațiuni naționale.

În Departamentul Justiției, guvernul Meu, consecinte cu promisiunea ce v'am dat la deschiderea sesiunii în anul trecut, a continuat cu toată activitatea putincioasă opul moralizării și ridicării magistraturii, spre a o putea pune în pozițiune de a exercita o acțiune salutarie asupra societății.

Țara a primit cu deosebită bucurie noile Curți cu Jurați ce i-ați dat și a privit într'insele o adevărată descentralizațiune în justiție.

Precum în toate ramurile, așa și în Ministerul Justiției, prin reducerea personalului la strictul necesar, s'a făcut o economie însemnată în cassa Statului.

Și acum se vor supune desbaterii D-voastre mai multe proiecte de legi, în scop de a ameliora și a înlesni administrarea justiției.

În ceea ce privește politica noastră din afară, ea este determinată prin tratatele cari regulează și pozițiunea noastră către Înalta Poartă și ne îndatorează a păstra o neutralitate absolută în privința tuturilor Puterilor străine. Guvernul Meu a căutat a observa cu scrupulozitate aceste legăminte, cari sunt cea mai mare garanție pentru țara noastră, păstrând în fața Puterilor semnatare ale Tratatului de Paris o atitudine cu atât mai respectuoasă, cu cât ea ne este inspirată prin simțimintele de recunoștință. Însă, afară de aceste tractate, chiar situațiunea noastră ne impune îndatoriri de bună vecinătate cu marile Staturi de cari suntem încunjurați și cu cari avem interesul cel mai imperios de a

1868

Noem. 15 (27) trăi în bune relațiuni și de a nu le da nici un subiect de închietudine; cu modul acesta, putem fi convinși că ele vor vedea cu plăcere înflorirea și prosperarea Statului român, care va exercita și asupra lor o influință binefăcătoare pentru interesele lor materiale.

Dacă însă relațiunile noastre politice sunt determinate, ne rămâne a ne ocupa cu dinadinsul de cele comerciale și civile; și de aceea guvernul Meu a căutat cu mai mare stăruință în anul acesta, să le întinză și să le determine prin convențiuni speciale. Astfel, pot astăzi a vă anunța că am încheiat cu guvernul Maiestății Sale Împăratului Austriei și Rege Apostolic al Ungariei o convențiune poștală, la care ne place a crede că va aderă și guvernul Maiestății Sale Împăratului Rusiilor și care va fi supusă la aprobarea D-voastre.

Guvernul Meu a căutat asemenea să încheie convențiuni cari să pună capăt jurisdicțiunii consulare. Pot de acum a vă încunoștiința că guvernul M. S. Împăratului Rusiilor a avut cel întâiu grațiozitatea de a consimți a elabora cu guvernul Meu un proiect de convențiune în respectul acesta, și sper că în curând acest proiect va deveni un act internațional.

Sper asemenea, că și celelalte Puteri, sigure de simțimintele noastre de grațitudine, nu vor întârziă de a ne da și în această privință o nouă dovadă despre sollicitudinea lor, cu care ne-au deprins.

Dacă însă linia de conduită a guvernului Meu a fost corectă, totuș ea n'a fost cruțată de bănuieli. Dar sunt încredințat că acum, ca totdeauna, faptele vor triumfa asupra bănuielilor. Astfel, nu poate fi îndoială că Înalta Poartă, când se va încredința că concentrările grănicerilor și dorobanților, făcute mai în toată vara trecută, ne-au costat milioane și că făcurăm acest sacrificiu numai pentru ca de pe marginea stângă a Dunării să nu-i vină nici o turburare, ea nu va mai da cea mai mică atențiune acelor cari s'ar sili s'o facă a pune la îndoială sinceritatea guvernului Meu și va vedea cu plăcere sânguințele ce-și dă națiunea română spre a deveni mai tare decât a fost în trecut.

Nu pot sfârși mai bine, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, decât aducându-vă aminte că, ori cât de mare ar fi prosperitatea de astăzi a României, dacă zizania și pasiunea s'ar încuibă în mijlocul D-voastre, Statul român va periclita; și din contra, de veți fi uniți, cel puțin în ceea ce privește patria și Tronul, atunci vom putea potoli ori ce amenințare s'ar ivi și învinge ori ce greutate, căci atunci Dumnezeu va binecuvânta lucrările D-voastre.

Sesiunea ordinară a anului 1868/1869 este deschisă.

Carol.

N. Golescu, Anton I. Arion, I. C. Brătianu, P. Donici, D. Gusti, C. Heraclide.

» 16 (28) Ministerul Nicolae Golescu demisionează.

Noul Guvern (al VI-lea) se formează în următorul mod: Dimitrie Ghica, Președinte, Externe și ad-interim la Lucrările publice; Mihail Kogălniceanu, Interne; Alexandru G. Golescu, Finanțe; Vasile Boerescu, Justiție; Alexandru Papadopol-Calimach, Culte și Instrucțiune publică; Colonelul A. Duca, Răsboiu.

Senatul alege Președinte pe Generalul Nicolae Golescu, Adunarea Deputaților pe Noem. 20 (2)
Ion C. Brătianu.

A. S. S. *Domnitorul* adresează Președintelui Consiliului de miniștri, Dimitrie Ghica, » 21 (3)
următoarea scrisoare:

Domnule Președinte,

Un Minister, care cu demnitate urmează o adevărată politică națională, poate ușor câștiga încrederea țerii. Pentru aceasta am văzut cu mulțumire atât Eu cât și Corpurile legiuitoare, programa ce ați dezvoltat înaintea lor.

Însă, pe lângă aceasta, spre a întemeia fericirea și mărirea patriei noastre, este de neapărată trebuință ca toate elementele ce compun Statul să se întrunească a lucra cu abnegațiune pentru Tron și patrie; astfel se va pune un capăt pentru totdeauna desbinărilor ce mai există; astfel, precum am mai zis-o la o altă ocaziune, vom privi trecutul numai spre a vedea faptele cele glorioase ale străbunilor noștri, iar în prezente și viitor vom lucra numai pentru binele și fericirea țerii.

Cu această ocaziune, simt asemenea trebuința de a exprima deplina Mea mulțumire D-tale și colegilor D-tale, pentrucă ați primit greaua sarcină a afacerilor cu cea mai mare grabă și devotament. Aceasta Mă și face a crede că și în viitor D-voastre veți lucra la înlăturarea dificultăților ce ar preîntâmpina încă realizarea dorinței celei mai vii a inimii Mele, care este de a stabili concordia între toți fiii patriei și de a strânge împrejurul Tronului toate capacitățile țerii.

Fiind de mai înainte convins că vă veți mănține pe calea ce v'ați însemnat, vă pot asigura că sprijinul Meu nu vă va lipsi nici odată. Spre acest sfârșit, doresc a prezida cât mai des Consiliul D-voastre, spre a putea da o mai puternică impulsie tuturor afacerilor relative la interesele Statului și spre a vă dovedi încrederea și bunăvoința Mea.

Primește, Domnule Președinte, asigurarea înaltei Mele considerațiuni.

Carol.

Alexandru Crețescu înlocuiește la Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii publice » 24 (6)
pe Alexandru Papadopol-Calimach, demisionat.

1868

Noem. 27 (9) Considerațiuni politice asupra României, scrise de Principele Carol-Anton de Hohenzollern către A. S. S. *Principele Carol*:

România și pozițiunea sa în Europa:

Sunt femei a căror reputațiune este inatacabilă, dar de cari se vorbește în public tocmai pentru a le sdruncina reputațiunea. Astfel este și cu România, ai cărei adversari se silesc a-i împiedica dezvoltarea în toate direcțiunile, semănând cu intențiune știri false.

După cum se izbuteste în cele din urmă prin calomnie sistematică a întuneca chiar reputațiunea femeilor celor mai virtuozose, astfel s'a întâmplat și cu România: ești în îndoială despre ce trebuie să crezi sau să nu crezi! Această opiniune asupra României se reflectează, nesigură și stânjenită, în toate organele presei europene, și o vagă neîncredere a cuprins chiar Cabinetele cele mai binevoitoare.

Se poate cită, ca dovadă, articolul din *Norddeutsche Allgemeine Zeitung*, organul guvernului din Berlin: «După observațiunile făcute în ultimul timp asupra excitațiunii crescânde a spiritelor prin agitațiunile de partid în România, nu se poate cineva abține de a se teme că guvernul nu e destul de tare pentru a realiza programul necesar privitor la prosperitatea generală a acestei țeri. Dar în nici un caz nu intră în intențiunile politicei prusiene, de a vedea pacea Europei pusă în cestiune din cauza României. După transformarea Austriei, România are ca sarcină, înainte de toate, a întreține cu vecina sa Ungaria relațiuni amicale. Istoria și condițiunile reale ale amândurora îi comandă aceasta».

Cartea roșie austriacă, prezentată delegațiunilor din Pesta, e plină de interpretări false și de exagerațiuni în contra României, deși expunerea nu depășește în ton și în formă o oarecare rezervă diplomatică și o oarecare curtenire.

Svonul că proviziuni imense de arme ar fi fost îngrămădite în România, în vederea unei acțiuni străine, n'a fost nici odată desmințit formal. Pare că nimeni nu știe sau nu bănuiește, că aceste arme sunt acelea, pe cari România le-a cumpărat în Prusia, cu mari cheltuieli, pentru armata sa, și cari au fost transportate prin Rusia, după ce Austria și Ungaria le-au oprit trecerea naturală, tranzitul cu vase pe Dunăre.

Cu toate acestea, nu s'ar mai putea ignora mult timp, că personalitatea lui I. Brătianu este o piatră de scandal pentru mai toate guvernele. Brătianu părând că-și sprijină puterea mai ales pe partidul democratic, este un pericol pentru guverne mai mult sau mai puțin absolutiste. Acum în urmă împărăteasa Rusiei a declarat, la Darmstadt, că trebuie să se dea toată dreptatea bunăvoinței Principelui, dar că activitatea primului său ministru Brătianu este funestă atât pentru el cât și pentru pacea europeană.

În Franca se plâng mult de durata regimului Brătianu și poate că s'ar ajunge a se privi România într'un mod mai echitabil, dacă un alt ministru ar conduce afacerile.

Dar este o contrazicere între aprecierea Împărătesei, care socoate pe Brătianu ostil Rusiei, și faptul că în același timp Austria și Francia atribuesc acestui ministru o prea mare bunăvoință față de interesele rusești.

Astfel, România este șaful ispășitor al Europei, care trebuie cu ori ce preț dojenit, fie că a fost cuminte, fie că n'a fost. Aceasta e o situație foarte greu de modificat, după ce opiniunea publică s'a hotărât în contra a tot ce e român.

Cred că ar fi profitabil ca guvernul român să ia inițiativa unei anchete comune făcută de Puterile garante, pentru ca tot adevărul fără fraze să fie stabilit prin forța lucrurilor.

Nu există altă cale pentru a obține liniștea și a distruge cu succes țesătura de minciuni desfășurată pe o scară mare.

E clar că o politică ținând la emanciparea României de Turcia ar fi cea mai mare greșală. România poate, la timp favorabil, să profite, pe cât cu putință, de prăbușirea orientală; dar ea n'ar putea în nici un caz să provoace această criză, căci aceasta ar irita Europa, și România va cădea la rangul unui obiect de compensațiune între Rusia și Austria.

Persecuțiunile evreești, intrigile bulgărești, veleitățile de neatarnare, sunt gravele imputări pe cari lumea diplomatică le adresează României. Asupra acestor puncte ar trebui o explicațiune cu totul pe față și clară cu toate Puterile, căci din toate aceste bănuieli se pot, pe nedrept ori pe drept, deduce acuzări. Trebuie șters până și umbra unui prepus, și sistemul României, în ce privește politica sa externă, trebuie să fie, în virtutea situațiunii sale excepționale în Europa, cât se poate mai clar și transparent.

Mărturisesc sincer, că prețuesc mult înaltele capacități ale lui Brătianu, concepția sa de bărbat de Stat și mai ales credința sa către Principe; cu toate acestea, am totdeauna ceva îndoieli în privința lui, și mă întreb dacă nu dă prea mult frâu fantaziei sale patriotice și dacă nu urmărește la urma urmei un ideal, a cărui realizare implică pentru moment un pericol extraordinar, dar pe care ar fi îndreptățit a-l păstra ca scop final. Nu trebuie nici gândit nici spus cu glas tare încotro ții: e destul a privi țelul, fără a voi să forțezi fructul ca să se coacă înainte de vreme.

Principalul pentru moment este de a îmbunătăți situațiunea poporului și dezvoltarea materială a țării. Armata nu trebuie să fie neglijată, dar nu trebuie să fie un *scop*, ea trebuie să rămână un *mijloc*; de aceea toate îmbunătățirile făcute pentru ea trebuie să fie executate fără ostentație, în mod sigur, liniștit, progresiv. Străinătatea trebuie să fie convinsă că armata va rămâne în totdeauna o forță defensivă, străină de ori ce ofensivă.

Știrea răspândită de presa austriacă despre soldați prusieni deghizați în lucrători la drumurile de fier, trebuie ignorată cu dispreț, căci nu se cuvine a-și pierde cineva vremea cu tăgăduirea unor asemenea absurdități; pe de altă parte, ar fi foarte important, prin consecințele lor, ca să participe în țară capitaluri austriace la construcțiunea de drumuri de fier românești, căci nimic nu unește

1868

Noem. 27 (9) mai mult ca interesele bănești. Acesta ar fi unul din mijloacele cele mai eficace de domolire în contra sistemului de acuzațiune și de dușmănie, practicat până acum. Înțeleg foarte bine, că înainte de toate e important de a prezintă țerii drumurile de fier ca pe o operă isprăvită. Din acest punct de vedere e de sigur indiferent cu ce bani, prusieni sau austriaci, vor fi ele construite; dar considerațiuni internaționale și de bună vecinătate fac totuș foarte de dorit ca banii și munca să fie primite de pretutindeni. Odată ce mari capitaluri austriace vor fi angajate în România, vor rezulta în mod inevitabil interese comune, și evreimea care domnește în presă și în piața financiară, va fi forțată moralmente și materialmente a se lingeși. Pentru a încheia, aș vrea încă să fac observațiunea că ar fi folositor ca România să trăiască pe un picior de prietenie cu Ungaria.

Încă un cuvânt cu privire la presa română. Dacă ea ar fi din toate punctele de vedere leală și patriotică—nimeni nu cere dela ea servilitate—ar trebui să părăsească cu o nobilă renunțare certurile doctrinare infructuoase, cari excită actualmente toate pasiunile. Dar așa cum e, ea este pentru acea țară neorganizată încă o adevărată ciumă. Ea nu recunoaște patrie, și nu face decât să idolatrizeze punctul de vedere de partid.

A fundă un ziar oficial, redactat inteligent și care ar fi în mod vădit drapelul guvernului, este o trebuință foarte simțită. Organele actuale ale guvernului sunt prea slabe, mai ales pentru că se ocupă prea mult cu certuri de partid. Apeluri la arme ca acelea dela «Perseveranța» sunt foarte dăunătoare pentru considerația guvernului, pentru că inamicii săi găsesc în aceasta un pretext mai mult pentru a-l ataca, imputându-i sau duplicitate sau slăbiciune.

Sperasem un moment că catastrofa din Spania va abate atențiunea publică a Europei dela România; dar mersul liniștit și normal al lucrurilor în Spania nu procură nici de cum materie vânătorilor de scandal. Ziariștii caută să pescuească scandaluri numai în Principatele Dunărene, în vreme ce situațiunea din Grecia ar merita să fie violent biciuită.

E un fapt, din nefericire incontestabil astăzi, că minciuna și înșelătoria răspândite sistematic aruncă în totdeauna un oarecare discredit asupra Statelor, ca și asupra persoanelor.

Istoria va da într-o zi desăvârșită dreptate fiecăruia; dar prezentul suferă de nedreptățile actuale, mai ales când ele sunt comise de cel mai tare în contra celui mai slab.

Adaos. Am cetit de curând în cartea roșie austriacă depeșile publicate sub No. 104, 105, 106, 107 și cari au fost schimbate cu ocaziunea transportului armelor. Rezultă pentru mine din aceste depeși un punct de vedere cu totul nou, anume că guvernul austriac nu pare să se fi opus a acorda acestor arme libera trecere prin Austria și Ungaria. Afacerea ar fi luat din acest fapt o importanță mult mai mică, și ori ce motiv de prepusuri ar fi fost înlăturat din capul locului față de Austria.

Dacă e adevărat, cum s'a afirmat, că acel întreg import de arme prin Rusia Noem. 27 (9) a fost înfăşurat cu un văl misterios, e sigur că o asemenea procedare eră proprie a face să se nască şi a legitimă bănuiele false.

E surprinzător că Brătianu, după cuprinsul depeşei 105, pretextează că s'a ales într'adins calea prin Rusia, pentru că eră de temut un refuz din partea Austriei.

Ar fi fost în ori ce caz mai prudent—dacă afirmaţiunile Austriei sunt juste— a adresă mai întâiu acesteia din urmă o cerere pe cale diplomatică. Conform cu răspunsul, guvernul român ar fi fost atunci mai autorizat a alege un alt drum.

Explicaţiunea lui Brătianu, raportată de Consulul general Eder, cum că Regele Prusiei ar fi intervenit personal pentru a obţine trecerea armelor prin Rusia, a făcut şi ea mult rău, dată fiind bănuiala manifestă ce există în contra unei pretinse alianţe pruso-ruse, şi aceasta nu eră corect nici diplomaticeste.

Acuzaţiunile Austriei câştigă deci un temei pe care nu l-ar fi avut, dacă un refuz oficial ar fi plecat dela Viena.

Cu toate acestea, întregul mod în care cartea roşie austriacă prezintă lucrurile e plin de părtinire şi trădează o tendinţă de a voi să se amestece în cestionile interne şi în afacerile României.

Scrisoarea Sultanului către *A. S. S. Principele Carol*:

Am luat cunoştinţă de scrisoarea prin care Alteţa Voastră a binevoit a Ne asigura despre simţimintele de iubire şi de prietenie, de cari e însufleţită în privinţa Noastră, şi despre dorinţa Sa de a strânge din ce în ce mai mult legămintele ce unesc Principatele-Unite cu Imperiul Nostru.

Neavând altă dorinţă decât a contribui la bunul traiu şi la prosperitatea Principatelor-Unite, cari fac parte integrantă din Imperiul Nostru, toate silinţele guvernului Nostru vor fi îndreptate către această ţintă. Prin urmare, Alteţa Voastră nu va putea să se îndoiască de mulţumirea ce Ne-au adus încredinţările cuprinse în scrisoarea Sa, cu atât mai mult că ele mărturisesc cât de mult apreciază Alteţa Voastră, în dreapta lor valoare, încrederea şi foloasele ce decurg din consolidarea relaţiunilor cari unesc acea ţară cu tronul Nostru. Aceasta este, aşă zicând, o nouă dovadă de înţelepciunea şi de lealitatea ce caracterizează pe Alteţa Voastră.

Trebue să Vă împărtăşim asemenea plăcerea ce a simţit fiul Meu pentru darul ce aţi binevoit a-i face. Vă exprimăm atât în numele Nostru cât şi în al lui Izzedin-Effendi, toată mulţumirea cu care am primit această dovadă de atenţiune din partea Alteţei Voastre.

Cu aceasta, Vă reînnoesc asigurările despre deplina încredere şi sincera sollicitudine ce avem pentru Alteţa Voastră Serenisimă.

1868

Noem. 27 (9)

Scrisoarea Marelui Vizir către A. S. S. *Principele Carol* :*Monsenior,*

Am avut onoarea a primi din mâinile d-lui A. Golescu scrisoarea pe care A. V. S. a binevoit a-mi scrie cu data de 16 Noemvrie.

Am fost fericit a reaflă în acea scrisoare aceleași simțiminte de cari A. V. S. S'a arătat totdeauna animată în privința guvernului imperial.

Când Alteța Voastră vorbește, toate neliniștile noastre dispar și încrederea renaște deplină și întreagă. Astfel, sunt risipiți acei oarecari nori ce se arătau pe orizont în relațiunile noastre.

Rog din parte-mi pe Alteța Voastră Serenisimă a fi adânc convinsă despre simțimintele neschimbate ale M. S. I. Sultanului și ale guvernului Său, simțiminte de solitudine pentru Principatele-Unite și de înaltă stimă și de încredere pentru persoana Aceluia care e chemat a le guvernă.

Cât pentru mine, Monsenior, nimic nu mi-a fost mai plăcut personal decât expresiunea simțimintelor amicale ale A. V. S.

Binevoiți a primi, Monsenior, încredințările prea înaltei mele considerațiuni.

» 30 (12)

Se remite la Atena ultimatul Porții în contra agitațiunilor grecești din Candia.

Dec. 1 (13)

Adresa Adunării Deputaților:

Măria Ta,

De câte ori ne este dat să aducem Măriei Tale cuvinte de iubire și devotament, avem conștiința că, fideli interpreți ai națiunii, exprimăm simțiminte adânc înrădăcinate în inimile tuturor Românilor.

Și cum poate fi altfel, când pe fiecare zi ne dovedești că, aducând pe Tron virtuțile și tradițiunile unei glorioase familii, Măria Ta știi, cu inimă de Român și cu o voință neclintită, să conduci națiunea pe calea adevăratelor ei aspirațiuni!

Îndreptând plini de recunoștință mulțumirile noastre către Cer pentru protecțiunea ce a întins și'n anul acesta asupra țerii, făcând să domnească pacea și abundența între noi, suntem fericiți că putem să constatăm, împreună cu Măria Ta, starea de desvoltare în care se află toate ramurile activității naționale; suntem fericiți că putem constata cu o legitimă mândrie nobila emulațiune cu care națiunea se silește a dobândi locul ce-i este desemnat de Provedință între celelalte națiuni.

O deplină armonie între reprezentațiune și guvernul Măriei Tale a asigurat regulatul mers al administrațiunii în cursul anului. Putem exprima speranța noastră, că această armonie va continuă a subsistă și în sesiunea actuală, căci Adunarea a luat act de declarațiunile noului Minister.

Făgăduim Măriei Tale că vom pune toată stăruința noastră pentru a votă la timp bugetul Statului pentru anul viitor. Rezultatele exercițiului anului trecut, care s'a încheiat cu un excedent însemnat, desvoltarea regulată ce se constată

în toate ramurile veniturilor, silințele ce a pus comisiunea Adunării, în înțe- Dec. 1 (13)
legere cu guvernul Măriei Tale, a face toate economiile putincioase în partea
cheltuielilor, ne dau încredințarea că vom putea prezintă un buget echilibrat
în toate părțile sale; și dacă considerăm mijloacele prin cari s'a asigurat stân-
gerea datoriei publice, putem fi siguri că în curând starea noastră financiară
va fi din cele mai prospere.

Cu drept cuvânt dară Măria Ta exprimi prevederea că vom putea face
onoare angajamentelor luate de regimul trecut în privința mănăstirilor zise în-
chinate, fără a aveă recurs la un împrumut. Concursul nostru este asigurat gu-
vernului Măriei Tale pentru regularea subsidiilor promise Locurilor Sfinte.

Vom fi fericiți, Măria Ta, când starea finanțelor noastre ne va permite a
consacră mijloace mai mari decât acum la splendoarea Bisericii și la desvol-
tarea instrucțiunii și, mai ales, la înmulțirea școalelor primare în comunele rurale.

Vorbind de Biserică și de instrucțiune, este o datorie pentru noi a spunc
Măriei Tale cât de adâncă este recunoștința poporului pentru pioasele simți-
minte cu cari ai venit în ajutor la reedificarea și restaurarea atâtor sfinte lo-
cașuri și instituțiuni de binefaceri. Darul ce ai făcut claselor primare și secundare
din întreaga țară a mișcat adânc inimile tuturor părinților cari vor învăța pe
copiii lor să binecuvinteze numele Măriei Tale.

Justiția, obiectul înaltei solitudini a Măriei Tale, este și acela al îngrijirii
noastre de toate zilele.

Prin așezarea Curților de jurați pe la districte și prin înmulțirea judecă-
torilor de pace, justiția s'a pus la îndămâna justițiabililor. Vom căută, împreună
cu guvernul Măriei Tale, ca, prin nouă reforme și garanții de moralitate și de
știință, să asigurăm independența magistraturii.

Bunele rezultate ce a dat legea căilor districtuale le-am constatat și noi,
și suntem fericiți că putem depune înaintea Măriei Tale omagiuri de recuno-
ștință, pentru înalta și energica solitudine, prin care Măria Ta ai dat impul-
siune lucrării căilor de comunicare. Știm încă că, fără Augusta-Ți influință asupra
capitalurilor din Europa, mult timp încă am fi așteptat începerea construirii
căilor ferate. Dacă vom putea în anul acesta realiză și a doua mare necesitate
socială, dela care atârnă viitorul comerțului nostru național, al agriculturii și
al industriei, adică institutele de credit, Domnia Mării Tale va fi deja ilustrată.

Măria Ta, nu vom cruță nici un sacrificiu pentru organizarea oștirii. Ea
este dragă națiunii; ea îi aduce aminte gloria străbună, și poți comptă pe dânsa.

Dorința României este de a putea păși în pace pe calea progresului și a
desvoltării sale; dacă, însă, ar sfâșiă cineva tractatele ce astăzi ne servesc de
scut, poți fi încredințat, Măria Ta, că în fața unei năvăliri, oștire și națiune
vor încunjură Tronul, și ori ce Român va fi un oștean viteaz sub comanda ju-
nelui său Suveran, pentru apărarea căminului, ce astăzi îl posedă, și a patriei,
ce astăzi este liberă.

Vorbind de România liberă, să ne fie permis, Prea Înălțate Doamne, să de-

1868

Dec. 1 (13) clarăm sincera noastră recunoștință pentru Puterile ce prin Tractatul dela Paris au recunoscut ca făcând parte din dreptul public european vechile noastre tratate cu Înalta Poartă. Mulțumim asemenea guvernului Măriei Tale, că a împlinit cu scrupulozitate îndatoririle ce ne sunt impuse prin tractate; căci numai astfel putem pretinde, la rândul nostru, ca ele să fie strict observate și în privința noastră.

Națiunea, Măria Ta, va primi cu satisfacere convențiunile ce guvernul Măriei Tale a încheiat și cele ce caută să încheie cu Puterile străine și cari au să îlesnească și să întărească relațiunile noastre reciproce.

Suntem asemenea siguri că în curând se vor încheia convențiunile ce au să pună capăt jurisdicțiunii consulare; căci avem credința că spiritul de echitate și de dreptate al Puterilor garante le va face a nu mai pretinde să se exercite în România niște drepturi ce sunt contrare autonomiei noastre și infirmă chiar neutralitatea ce ne este asigurată.

Măria Ta din înălțimea Tronului ne-ai zis că zizania să nu intre între noi, cel puțin în ceea ce privește patria și Tronul. Sperăm că unanimele și entuziastele aclamațiuni, cu cari Adunarea a răspuns la momentul apelul Măriei Tale, Te-a încredințat că ai atins coarda cea mai simțibilă a inimii fiecărui Român. Nu ne putem îndoii că Măria Ta ești convins că, dacă într'un Stat liber, și liber în toată puterea cuvântului, precum este al nostru, se aud uneori voci discordante, dacă guvernului îi trebuie mai multă inteligență; mai mult tact și i se cere mai multă osteneală decât într'un Stat despotice spre a conduce toate pasiunile și toate interesele, toate aspirările ce se găsesc fără nici o piedică aruncate în acțiunea dezvoltării lor, el are încă și imensul avantaj al siguranței. Într'un Stat liber, în România, Tronul Măriei Tale are temelială sa în inima fiecărui Român și patria sute de mii de apărători, plini de acea energie și inteligență ce nu se dezvoltă și nu se luminează decât la soarele libertății.

Să trăești, Măria Ta, și să te înzilească Dumnezeu și în moștenitorii Măriei Tale, pe cari națiunea îi așteaptă cu ardoare.

Să trăească România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Domnilor,

Am ascultat cu o vie mulțumire cuprinderea Adresei ce Mi-ați înfățișat. Terminii în cari ea este concepută sunt cei mai măgulitori pentru Mine. Sunt foarte mișcat, dar într'acelaș timp sunt mândru și cred că am dreptul să fiu, pentru că ea Îmi arată că am reușit a câștiga inimile aceloră pentru cari am o iubire sinceră.

Puținul ce am putut face până acum pentru patria noastră nu este un sacrificiu, ci un capital depus, care va aduce, sper, cele mai im-

portante interese: prosperitatea și înflorirea țerii și alipirea de per- Dec. 1 (13)
soana și Dinastia Mea.

Spre a ajunge însă la aceasta, am trebuință totdeauna de concursul aceloră cari reprezintă țara. Nu Mă îndoesc nici un moment, că Adunarea este însuflețită de dorința sacră de a da țerii, prin lucrare activă, o dovadă că ea nu s'a înșelat punându-și încrederea în D-voastre.

Ca să putem împlini cu succes toate lucrările ce ne rămâne să săvârșim, trebuie înainte de toate să avem liniște, concordie și armonie între toate puterile Statului. Cu bunăvoință nu este greu de dobândit aceasta; cu atât mai vârtos, cu cât toți tindeți la acelaș scop, adică a conserva patriei cele câștigate prin muncă și luptă, a o ridica la cel mai mare grad de dezvoltare și prosperitate și a face ca ea să fie respectată în afară. Speranța ce-Mi declarați că aveți, că aceeaș armonie va exista între reprezentanții țerii și guvern, ca și în anul trecut, Îmi dă dreptul a crede că apelul ce am făcut către Domniile voastre nu va rămâne fără efect și că o să lăsați să predominască în toate discuțiunile D-voastre spiritul de conciliațiune.

Sunt dar convins că, cu ajutorul lui Dumnezeu și concursul Domniilor voastre, o să putem asigura fericirea țerii.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Principele Regal al Prusiei:

» 4 (16)

Dela ultima mea scrisoare, am trebuit să trec din nou prin timpuri grele și prin griji mari; fără îndoială, aceasta se va reînnoi încă adeseori prin nenorocitele uneltiri ale partidelor. Pentru a da Europei o garanție reală, că România nu dorește nici de cum să dea ocaziune la vreun conflict, am primit la redeschiderea Camerelor demisiunea lui Brătianu.

Sarcina de a forma un nou Cabinet nu fu ușoară, cu atât mai mult că fostul Minister posedă în amândouă Camerele o majoritate considerabilă. Consecința naturală eră sau o disolvare a Corpurilor legiuitoare, sau căderea Cabinetului nou format; și una și cealaltă eventualitate ar fi creat din nou o situațiune dificilă și ar fi provocat complicațiuni nouă. Tocmai de aceea, am căutat prin toate mijloacele de cari dispuneam să aduc o împăcare între șefii de partide, ceea ce am izbutit să obțin cu efortări foarte mari.

Acum am toată speranța că noul Minister, care se compune din

1868

Dec. 4 (16) elemente capabile, va putea să lucreze cu Camerele actuale; afară numai dacă intrigi și șicane din afară n'ar veni să-l împiedice în munca sa grea.

Complicațiunile în Grecia vin foarte ne la locul lor; dar am încă neîncetat speranța că nu se va ajunge la un conflict serios. La Atena se bazuiau de sigur pe încordarea ce există între noi și Turcia; dar am reușit s'o înlătur desăvârșit, fără a face nici o concesiune. Francia și Austria nu sunt prea mulțumite de rezultatul obținut la Stambul; ele sperau că Delegatul meu nu va fi primit.

» 5 (17) Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către A. S. S. *Principele Carol*:

Tocmai astăzi am primit scumpa ta scrisoare dela 27 Octomvrie (8 Noemvrie). În vremea aceasta, tu vei fi primit scrisorile mele dela 27. Tot ce ți-am scris la acea dată, în particular Memorandul meu politic, a fost întrecut de evenimente. Astfel, sfaturile și părerile mele îți sosesc numai după ce mari transformări s'au îndeplinit deja și au devenit fapte. De altmintrelea, având în vedere situațiunea extrem de încordată și periculoasă, trebuie să fie o satisfacțiune pentru tine că ai făcut în totdeauna ceea ce datoria îți dicta sau te povățuia. Dee Dumnezeu ca totul să fie trecut acum, și Brătianu, ca adevărat patriot și credincios supus, să ocupe cu demnitate rolul și situațiunea sa de Președinte al Camerei. Sunt foarte nerăbdător de-a afla înlănțuirea amănușită a evenimentelor. Tu ai dejucat intrigile austro-franceze și probabil că prin aceasta ai dat de gol pe Beust.

Puțin câte puțin lumea va băga de samă, că dânsul și toată presa s'au dedat cu intențiune la exagerațiuni și la minciuni.

Pericolul eră în aceasta că, mulțumită acelor persecuțiuni sistematice în contra României, fiecare, în cele din urmă, pierdeă busola și ajungeă să creadă totul. Deodată veni pe neașteptate demisiunea Ministerului și fiecare rămase înlemnit. Beust și Moustier cei dintâi! Acuma ei își dau aere în aparență vesele, pentru că nu pot face altmintrelea și pentru că simt că pământul le lipsește de sub picioare.

Eră și prea eră vremea, ca tu să afirmi sfînșenia tractatelor și integritatea relațiunilor internaționale, căci Europa se și credeă cu adevărat în ajunul prăbușirii orientale!

Să sperăm că ziarele se vor calma; s'a vorbit prea mult de România.

Sunt foarte curios a vedeă atitudinea lui Brătianu, de oarece multe lucruri atârnă de Cameră, ceea ce va putea servi și mai mult încă la calmare; dacă ea ar fi obligată să ia un mers turbulent, provocător în sensul național, va trebui numai decât a o disolvă. Europa n'ar mai suportă o astfel de iritațiune.

Și Anglia, care posedă acum un nou Minister, trebuie a fi mult menajată, Dec. 5 (17) căci autonomia Porții este, și la Tori ca și la Whighi, coarda simfioare. Dacă Anglia are convingerea că România nu voește să se emancipeze, aceasta se poate cu siguranță bizui pe prietenia și simpatia Angliei.

Se poate zice: morții merg repede; aceasta e o imagine pentru evenimente, căci în vreme ce eu îmi dădeam silința a te face atent la întorsătura cu totul nouă ce-o luau evenimentele, totul eră dejă făcut și condus pe o nouă cale.

Adresa Senatului la Mesagiul Domnesc:

Măria Ta,

Urmând exemplul strămoșilor noștri, cari în toate faptele lor începeau cu laudă către Provedință, Senatul aduce mai întâiu mulțumirile sale A-Tot-Puternicului Dumnezeu pentru îndeștulara ce a revărsat în anul trecut asupra țerii noastre.

Ordinea și liniștea au domnit în țară.

Numai un incident neprevăzut a putut un moment să turbure armonioasa stare de lucruri, acela dela Petroșani, unde un mic număr de străini, profitând de situațiunea localității, a putut dejucă supravegherea autorităților noastre, spre a se întruni și a trece Dunărea, incident, care a fost exploatat de inamicii țerii în defavoarea patriei noastre.

Una din faptele primite cu simțiminte de bucurie de către națiune este îmbunătățirea finanțelor, dovedită prin sporirea efectelor publice, în acești din urmă doi ani, cu 33 la sută, și ridicarea creditului Statului nostru; precum și speranța ce avem că bugetele se vor echilibra fără a mai alerga la adaose de impozite. Este fericit un Stat, când, fără a alerga totdeauna la impozite și împrumuturi nouă, poate îndeștula trebuințele și face onoare angajamentelor sale printr'o administrațiune înțeleaptă și economică.

Ca reprezentanți ai națiunii, simțim o vie satisfacțiune că sub guvernul Măriei Tale s'au luat măsuri pentru organizarea școalelor normale menite a da învățători pentru școalele primare. Răspândirea instrucțiunii publice în popor este mijlocul cel mai eficace spre a forma și desvoltă facultățile morale și intelectuale ale unei națiuni. Poporul român, fiind de mult timp lipsit de ajutorul luminilor unei instrucțiuni solide, simte trebuință ca instrucțiunea publică să fie cât se va putea mai întinsă și să pătrundă până în cele mai din urmă straturi ale societății noastre. Ministerul Măriei Tale a prezintat, în anul trecut, un proiect de lege pentru admisibilitatea în funcțiunile publice. Importanța acestei legi este atât de mare pentru instrucțiune, în cât este de dorit a se vota de Corpurile legiuitoare chiar în sesiunea aceasta. Când nimeni nu va mai fi admis în funcțiune mai înainte de a fi terminat studiile necesare în școale, numai atunci școalele vor fi mai frecventate; atunci instrucțiunea obligatorie nu va mai fi o ficțiune.

1868

Dec. 5 (17)

Biserica nu a fost uitată de guvernul Măriei Tale. S'a prezentat un proiect de lege pentru alegerea Episcopilor ; s'au reparat mai multe mănăstiri. Constituțiunea proclamând vechiul principiu de alegere, Senatul va fi fericit să voteze, pe acele principii, legea prezentată.

Căile ferate, Măria Ta, fiind cel mai mare mijloc de civilizațiune, națiunea română va fi deapururea recunoscătoare pentru puternicul și energicul sprijin ce ai dat Măria Ta spre realizarea lor, fără care sprijin țara ar fi rămas încă mult timp în așteptarea acestei binefaceri.

Rezultatele ce a dat executarea legii șoselelor naționale și județene sunt mai presus de așteptările generale. Dacă sacrificiul la începutul său are în sine o parte de greutate, nu este mai puțin adevărat că peste câțva timp, când aceste șosele vor fi terminate, folosul general va face a se uita sacrificiul.

Cât pentru crearea mijloacelor de circulațiune a capitalurilor, adică a instituțiunilor de credit, aceasta fiind o cestiune simțită de toată națiunea, Senatul se va grăbi a da tot concursul său guvernului Măriei Tale, spre a se realiza cât mai curând această dorință generală.

Măria Ta, Senatul are încredere că, prin stăruirea și patriotismul Măriei Tale, se va ajunge la executarea deplină a armării țerii. Aici este viața Statului român. Această națiune și-a pierdut drepturile, când și-a pierdut armele din mână. Guvernele țerii, când au fost amice ale națiunii române, ele totdeauna s'au gândit la armarea ei. Numai atunci erau contra armării, când acele guverne făceau din cauza inamicilor țerii cauza lor proprie.

Îmbunătățirile și moralizarea justiției vor fi pururea sprijinite de Senat ca și de țara întreagă. Juriul, astfel cum s'a descentralizat prin noua legiuire, este o binefacere de care se resimte populațiunea noastră întreagă.

În privința politicei exterioare, constatăm cu fericire că guvernul Măriei Tale a observat scrupulos tractatele cari regulează pozițiunea noastră față cu Înalta Poartă și cu Puterile garante, cărora le datorăm recunoștința noastră. Pe cât însă guvernul român este dator a îngriji cu scrupulozitate a nu se atinge întru nimic legămintele ce avem cu Înalta Poartă și cu Puterile garante, observând cea mai absolută neutralitate, cu atât el este dator a veghea spre a se respecta drepturile și autonomia țerii, pentru cari această națiune a luptat mai mulți secolii și pe cari înaltele Puteri garante le-au consacrat prin sacrificiile ce și ele înșile au făcut pentru aceste drepturi. Avem deplină încredere că guvernul Măriei Tale va păstra și de aici înainte cu Statele vecine bunele relațiuni, atât de priincioase în desvoltarea resurselor morale și materiale ale României.

Ca reprezentanți ai țerii, ne felicităm și aducem în numele ei respectuoasele noastre mulțumiri Măriei Tale, pentru silințele și stăruința ce ai binevoit a pune la încheierea convențiunilor cu Puterile străine. Da, Măria Ta, și noi simțim necesitate de a se realiza idea de încetarea jurisdicțiunii consulare. Administrația justiției astăzi la noi, oferind, prin aplicarea legilor celor mai înaintate din Europa, destule garanții pentru străini, este drept a încetă regimul ju-

risdicțiunii consulare, necompatibil de acum înainte cu justiția și autonomia țerii. Dec. 5 (17)

Fideli interpreți ai națiunii care ne-a trimis, nu putem trece în tăcere recunoștința publică ce-Ți datorește țara, pentru că Măria Ta ești Principele care ai dat dovadă că poporul român se poate governa cu libertatea. Înalta Poartă și Puterile garante nu vor întârziă a se convinge că acest popor, în unire cu guvernul său, nu dorește decât pacea și liniștea trebuincioasă prosperității sale, spre a-și putea lua locul ce merită între națiunile civilizate.

Cuvintele pline de înțelepciune rostite de Măria Ta, din înălțimea Tronului, prin cari chemați pe toți Românii la unire și înfrățire, au găsit cel mai viu răsunet în inimile noastre. Da, Măria Ta, «Patria și Tronul», aceasta va fi deviza noastră și a întregii națiuni române, căci numai prin unire între Tron și națiune se pot învinge și înlătură ori ce greutate și obstacole.

Să trăești, Măria Ta! Fie ca țara să Te poată felicita cât de neîntârziat și în Auguștii Voștri moștenitori.

Trăească România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului :

Domnilor,

Prezentarea Adresei din partea Senatului Îmi dă ocaziunea, de mult dorită, de a exprima a Mea mulțumire pentru ardoarea cu care în sesiunea extraordinară acest Corp s'a grăbit, în mijlocul lucrărilor câmpului, a unii votul său cu al Adunării.

Ați dotat țara astfel, Domnilor Senatori, cu drumuri de fier. Bunăvoința și mai unanimitatea cu care ați primit această lege importantă Mi-au dovedit cât de mult ea era dorită de țară.

Prin votul D-voastre n'ați făcut numai un act de patriotism, ci ați dat totdeodată o nouă probă de devotament către Mine, știind ce mult țineam a vedea realizată cât mai curând această vie a Mea dorință.

Astăzi Mă felicit, împreună cu D-voastre, de rezultatul care asigură țerii un viitor de mare prosperitate.

Sper acum că vă veți pune din nou cu zel și amoare la lucru, în armonie cu Camera și cu guvernul Meu, căruia nu Mă îndoesc că veți da concursul D-voastre, și că veți fi conduși în toate discuțiunile D-voastre de spiritul de moderațiune și conciliațiune. Prin aceasta veți contribui a realiza dorința sinceră ce am de a vedea bună înțelegere între toți Românii. Răspunzând la această a Mea chemare cu înțelepciune și patriotism, de care Românii au dat așa de multe probe în toate timpurile, veți înlesni silințele guvernului Meu și veți dobândi un nou titlu la recunoștința țerii și la afecțiunea Mea.

1868

Dec. 6 (18) Agentul diplomatic al *A. S. S. Principelui* la Constantinopole, D. A. Șturdza, e însărcinat a face obiecțiuni Porții în contra ordinului dat României de a închide porturile sale pentru vasele grecești și de a expulză până în cincisprezece zile pe toți supușii greci de pe teritoriul său. O asemenea pretențiune din partea Porții este în contrazicere cu toate drepturile recunoscute României.

» 16 (28) Scrisoarea Regelui Wilhelm către Principele Carol-Anton de Hohenzollern:

Fiul tău Carol poate să se aștepte la momente critice în Orient, provocate incontestabil de către Beust. E de neiertat a reînviă o istorie ce eră pe cale de-a se uita, și aceasta — pentru a pescui în apă turbure — din vanitate personală și din spirit de răsbunare, având totuș pe buze un limbajiu contrar.

» 23 (4) Se promulgă legea pentru crearea unui port la Marea Neagră.

» 24 (5) Pitteurs-Stiegarts, reprezentantul Belgiei, e primit în audiență oficială de *A. S. S. Domnitorul* și adresează *Alteței Sale Serenisime* următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a remite Alteței Voastre scrisorile prin cari guvernul Maiestății Sale Regelui Belgilor înștiințează pe Alteța Voastră, că am fost desemnat spre a împlini funcțiunile de Consul general în România.

Cutez a spera că Alteța Voastră veți binevoi a ușura misiunea ce-mi incumbă, de a continua și de a cultiva raporturile de amiciție ce există între ambele țeri și a căuta să desvolt relațiunile comerciale și industriale reciproce.

Legămintele de rudenie ce unesc pe Alteța Voastră cu familia Augustului meu Suveran îmi fac o datorie cu totul specială a mă sili spre a merita bunăvoința Alteței Voastre, și-mi voi pune toată grija spre a deveni demn de această înaltă favoare.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Domnule Consul General,

Îmi place a vedeă în numirea D-voastre la postul din București o nouă dovadă de amiciție și simpatie din partea M. S. Regelui, Augustul vostru Suveran, și-i sunt foarte recunoscător.

Am ferma convicțiune că raporturile deja existente și relațiunile industriale și comerciale, cari s'au stabilit așa de fericite între ambele țeri, nu vor înceta a se întinde în interesul lor reciproc, iar mai cu samă în interesul României, care n'are de urmat un model mai bun în toate privințele, decât exemplul Belgiei, frumoasa și fericita patrie a D-voastre. Legămintele de rudenie cari Mă unesc cu familia Augustului Suveran al D-voastre nu pot decât a favoriza încă mai mult desvoltarea acestor relațiuni prețioase și a face ca ele să devină din ce în ce mai intime. Guvernul Meu, de sigur, nu va neglija nimic spre a vă ușura misiunea D-voastre în România.

Comitele de Kayserling-Rautenburg, reprezentantul Prusiei, este primit în audiență Dec. 26 (7) oficială de *A. S. S. Domnitorul* și adresează *Alteței Sale Serenisime* următoarea cuvântare :

Prea Înălțate Doamne! Regele, Augustul meu Suveran, în virtutea dreptului de Șef al Confederațiunii Germaniei de Nord, m'a învestit cu funcțiunile și cu titlul de Consul general al acestei Confederațiuni pe lângă curtea Alteței Voastre.

Sunt convins că Alteța Voastră va recunoaște în această numire, cu care grația Regală m'a onorat, o nouă dovadă a dorinței de a strânge încă mai mult legămintele ce există așa de fericite între Germania și România. Mă voiui sili a câștiga, prin zelul meu sincer, binevoitoarea încredere a Alteței Voastre, fără de care n'aș putea împlini sarcina pe care o consider ca o datorie de onoare și de inimă.

Binevoiți, Prea Înălțate Doamne, a primi din mâinile mele scrisorile de introducere ale Excelenței Sale Cancelarului Confederațiunii de Nord, ce mă acreditează pe lângă guvernul Alteței Voastre în noua mea calitate.

Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Cu cea mai vie plăcere iau cunoștință despre numirea Domniei voastre ca Consul general al Confederațiunii Germaniei de Nord. Sunt fericit că Mi se oferă această nouă ocaziune prin scrisorile ce vă acreditează în această calitate pe lângă guvernul Meu, spre a vă exprima toată recunoștința Mea, atât pentru interesul binevoitor ce M. S. Regele arată astfel către România, cât și pentru zelul și devotamentul cu care neîncetat ați împlinit onorabila misiune a D-voastre. Vă va fi lesne a strânge legămintele ce există deja, așa de fericite, precum ați constatat D-voastră înșivă, între Germania și România. Comptați totdeauna, ca și în trecut, în ori ce împrejurare, atât pe sprijinul Meu personal, cât și pe concursul grabnic al guvernului Meu.

Cât despre D-voastră, Domnule Comite, țin a vă mulțumi cu deosebire pentru cuvintele bine simțite ce Mi-ați adresat.

Se întrunește la Paris Conferința pentru înlăturarea conflictului greco-turc.

» 28 (9)

1869.

1869

Ian. 1 (13)

Înalt Ordin de zi către armată:

La preînnoirea anului vă urez la toți ofițerii și soldații mulți și fericiți ani.

Mănținerea păcii, atât de trebuincioasă pentru prosperitatea patriei, este cea mai scumpă dorință a inimii Mele. Vă amintesc însă, că o armată bine formată, organizată, fidelă și disciplinată, este fala ori cărei națiuni, precum și garanția cea mai bună pentru realizarea acestei dorințe.

Silească-se dar fiecare în cercul său spre a deveni și rămâne un membru demn al acestei mari instituțiuni.

Carol.

Felicitările Mitropolitului Primat către *A. S. Serenismă* cu ocaziunea anului nou:

Prea Înălțate Doamne,

Cu ocazia anului nou, vin cu profund respect, în numele clerului întreg, a feliuită pe Înălțimea Voastră și a Vă ură ani mulți și fericiți, plini de glorie și mărire, pe Tronul României, până la adânci bătrânețe, rugând pe cel A Tot Putinte ca să Vă dea puteri a Vă luptă cu greutatea ce Vă încunjoară și a învinge ori ce obstacole veți încercă în mersul național, pentru care nu voi încetă a rugă și a chemă sprijinul Prea Puternicului Dumnezeu, de a Vă păzi sub acoperământul său cel sfânt, pentru prosperarea României și a Bisericii române, care a fost în toți secolii, și nu va încetă de a fi, apărătoare Tronului turmei sale.

Să trăească Măria Sa!

Răspunsul *A. S. Serenissime*:

Mulțumesc Eminenței Voastre pentru urările ce-Mi adresați în numele clerului român; urez, la rândul Meu, ca Biserica să se ridice și mai mult la înălțimea sfintei sale misiuni, și rog pe A Tot Putintele ca și în anul acesta să binecuvinteze România.

Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea anului nou:

1868
Ian. 1 (13)

Prea Înălțate Doamne,

Astăzi Biserica înalță rugile sale A Tot Puternicului pentruca anul să fie pentru Suveranul Românilor Carol I și ilustra Sa Dinastie un an de glorie și prosperitate, în care România să-și vază ardicată mândria sa națională la destinul ei, pentru a căruia reușită străbunii noștri nimic n'au crușat.

Cu această solemnă ocaziune, clerul, prin organul nostru, Vă depune sincere și călduroase felicitări, urând ani mulți, fericiți, pace, sănătate Alteței Voastre, și glorie perpetuă ilustrei Voastre Dinastii.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

Cetățenii capitalei dau un mare banchet în onoarea lui Ion C. Brătianu. » 8 (20)

Conferința Puterilor, întrunită la Paris, stabilește textul unei Declarațiuni, care se comunică guvernului grecesc printr'un trimis special, Comitele Walewski.

«Monitorul Oficial» desminte știrea că s'ar fi trecut arme de războiu din România în » 11 (23)
Bulgaria și în Transilvania.

Misiunea militară franceză este revocată. » 15 (27)

Scrisoarea Regelui Wilhelm al Prusiei către A. S. S. *Principele Carol*:

Din scrisoarea mea oficială vezi că am prelungit concediul d-lui de Krenski până la sfârșitul lui Martie, conform cu dorința ta. N'aș putea aproba un concediu de mai mulți ani, nici punerea în disponibilitate din armata mea, cu uniformă, și aceasta pentru cuvintele pe cari le-am și comunicat altă dată d-lui de Krenski. Sunt ținut a fi cu cea mai mare prudență, pentru a nu compromite situațiunea mea politică și pe a ta față cu Puterile geloase. Acuzațiunile aruncate în contra ta dela plecarea lui Brătianu încoace, sunt tot așa de lipsite de bun simț, ca și cele ce se răspândesc în mod mincinos împotriva mea, precum că ți-aș fi trimis numeroși ofițeri și mii de soldați, deghizați ca lucrători, pentru construcțiunea drumurilor de fier. Se poate ca printre aceștia din urmă să fie mai mulți foști soldați cari, ca rezerviști și gardă națională, au dreptul să caute de lucru ori unde. Totuș, eu trebuie să iau sama ca ceea ce fac pentru binele tău, în favoarea serviciului militar, să nu fie rău interpretat; și așa ar fi cazul, dacă aș autoriza uniforma prusiană să rămână în serviciul tău timp de ani de zile. Ori când d-l de Krenski, acum ca și odinioară, poate să se retragă.

Te sfătuesc să observi, ca și până acum, cea mai mare prudență în timpul actualelor turburări greco-turce.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Regele Wilhelm al Prusiei: » 18 (30)

Locotenentul-colonel Krenski mi-a și făcut în aceste câteva luni multe servicii și a terminat o mare parte din lucrările preliminare pentru elaborarea noii legi militare. Întâmpin și în activitatea sa numeroase

1869

Ian. 18 (30) dificultăți, în cari influința franceză nu este străină. Francia aveà bună ocaziune aici pentru interesele sale, mulțumită misiunii sale militare, care nu puteà privi decât cu ochi răi ori ce modificare făcută într'alt sens decât în cel francez. Dar rechemarea misiunii faanceze este acum un fapt împlinit. Sper deci, că de acum înainte legitimele obiecțiuni, că-rora le-ar fi putut da pretext pozițiunea oficială a locotenentului-colonel Krenski în armata română, au dispărut. În curând va fi prezintată Camerei o lege care trebuie să reguleze într'un mod general pozițiunea ofițerilor chemați să execute reorganizarea armatei după noua lege dela 11 Iunie din anul trecut. Deocamdată, am rugat pe locotenentul-colonel Krenski a nu fi de față la plecarea misiunii franceze și a se duce pentru puțin timp la Berlin ca să grăbească mai multe afaceri urgente pentru armata mea.

Chiar dacă conflictul dintre Turcia și Grecia ar trebui să ia o întorsătură mai serioasă, M. V. poate fi asigurată că România nu va ieși din pozițiunea sa neutră. Raporturile noastre cu Poarta sunt actualmente cele mai bune, și au găsit încă expresiunea lor în o scrisoare autografă ce mi-a adresat Sultanul.

» 23 (4) Ministrul Afacerilor Străine al Franciei, Marchizul de Lavalette, repetă Agentului României, că defavoarea Franciei provenià din faptul că Francia se temeà ca România să nu înnoate în apele rusești. Ministrul însuș crede totuș, că există o înțelegere secretă între partidul Rosetti-Brătianu și *Principele Carol* cu St. Petersburg. În ceea ce privește pe *Principe*, El poate fi constrâns, în calitatea Sa de *Principe* constituțional, de a lăsa să vină la putere un partid, al cărui program nu-l aprobă. Cestiunea misiunii militare a fost regulată fără dificultate. Strat făcù observațiunea că A. S. S. *Principele*, făcându-și educațiunea militară în Prusia, dorià firește să-și organizeze armata Sa după modelul prusian, și acest proiect fiind votat de Camere în vara trecută, rechemarea misiunii franceze este consecința acestor fapte.

» 28 (9) A. S. S. *Principele Carol* mulțumește Comitelui de Bismarck pentru interesul ce-l arată și-i comunică insinuațiunea Marchizului de Pepoli, că o înțelegere cordială a României cu Ungaria ar fi văzută de asemenea cu ochi favorabili în Prusia. În această privință, A. S. S. *Principele* adaoge asigurarea că va da acestei cestiuni toată atențiunea. Dacă Maghiarii vor să dea Românilor din țerile ungurești drepturile pe cari le-au avut sub regimul austriac, A. S. S. *Principele* ar puteà reuși să facă pe partidul liberal să-și schimbe părerea în favoarea Ungariei. Terminând, A. S. S. *Principele* constată cu sinceră recunoștință că presa prusiană, în mijlocul dificultăților cari adeseori nu erau din cele mai mici, apărasede în totdeauna interesele României, și exprimă speranța că pentru câtva timp România va fi lăsată la o parte din discuțiile internaționale și că ea s'ar puteà consacra în întregime la dezvoltarea intereselor sale materiale.

Răspunsul Comitelui de Bismarck către *A. S. S. Principele Carol*:

Mulțumesc respectuos Alteței Voastre pentru scrisoarea Sa dela 23 Decembrie și pentru simțimintele de grațioasă bunăvoință ce a binevoit să-mi exprime.

Fie încredințată Alteța Voastră că, în afară de ori ce considerațiune politică, în totdeauna voi eu căuta din toată inima să arăt devotamentul meu către Ea însăși, precum și iubirea mea către Casa de Hohenzollern. Va fi totdeauna pentru mine cea mai mare plăcere de a putea fi serviabil și de folos Alteței Voastre, întru cât datoriile mele patriotice îmi vor permite.

Consider ca un eveniment foarte fericit și foarte cu dibăcie preparat faptul, că relațiunile A. V. cu Poarta s'au îmbunătățit. Aceasta din urmă va fi, după convingerea mea, un amic mai folositor, și poate mai sincer, al Alteței Voastre, decât cea mai mare parte dintre Puterile europene, din moment ce ea nu va mai crede că are a se teme de ceva din partea guvernului român în privirea integrității posesiunilor sale; în timp ce Puterile nu pot nici de cum să găsească vreo vină Alteței Voastre, atâta vreme cât ea va fi în bună înțelegere cu Poarta.

Turcia are mult mai puțin a se teme de un guvern temeinic stabilit în România, dacă acesta poate să mențină liniștea și pacea, decât de un regim sovăitor și revoluționar. Tocmai de aceea, prima necesitate politică pentru Alteța Voastră este, după părerea mea, dacă A. V. binevoiește a permite îndelungatei și activei mele experiențe politice a-I exprima opiniunea mea, de a consolida autoritatea princiară înlăuntru țerii și de a conserva, pe această bază, relațiuni pline de încredere cu Poarta.

Agenții Alteței Voastre la Constantinopole fără îndoială că nu vor lipsi de a-I face cunoscut cum bunele relațiuni ar putea fi favorizate prin raporturi personale cu oamenii influenți din Constantinopole. Cât despre întărirea autorității princiare înlăuntru, aceasta atârână în primul loc și incontestabil de prezența unei trupe sigure de câteva mii de oameni, capabili a impune supunerea ori unde se vor concentra. Disciplina va avea ca consecință posibilitatea unei administrațiuni ordonate și a unei justiții sigure. Dacă Alteța Voastră atinge acest rezultat, gloria și succesul practic al guvernului Său vor fi mult mai mari și mai trainice decât ar putea fi în urma ori cărei întinderi a teritoriului românesc în răsărit. Ceea ce România poate atinge este, pare-mi-se, a deveni Belgia dela gurile Dunării; Alteța Voastră ar culege din aceasta gloria și recunoștința Europei, ca și Regele Leopold. Românii, după cum îi judecăm noi aici de departe, nu sunt esențialmente nici rășboinici, nici doritori de a se face stăpâni asupra altor națiuni.

Ori ce politică de expansiune ar pune pe de o parte pe Alteța Voastră în conflict cu toate Puterile europene, fără ca guvernul prusian să fie în stare a face uz de influența sa în favoarea simpatiilor dinastice de cari M. S. Regele este însuflețit cu privire la Alteța Voastră. Ori ce tendință de mărire în afară va slăbi autoritatea Alteței Voastre înlăuntru. O armată românească, destul de

1869

Ian. 28 (9) numeroasă pentru a impune în afară și pentru a jucă un rol în caz de războiu, ar fi necesarmente mai puțin unită în mod solid, și Alteța Voastră ar aveă-o mai puțin în mânilor sale, decât o trupă mai puțin numeroasă, dar mai bine disciplinată și mai bine plătită. Alteța Voastră ar pierde din autoritatea Sa în țară în aceeaș măsură în care Ea ar câștigă mijloacele de mărirea acțiunii sale politice în afară.

Dacă acest mod de a vedeă are aprobarea Alteței Voastre, ar puteă rezultă dela sine raporturi prietenești cu Ungaria. Nu voi în nici un fel să îndemn pe Alteța Voastră a face mai reci relațiunile cu Rusia, cari nu ar aveă de suferit din bunele raporturi ale României cu Ungaria. Dacă Alteța Voastră izbutește să întrețină relațiuni cu St. Petersburg, și aceasta direct cu Împăratul și cu Cancelarul, fără a trece prin canalul Agenților consulari atâtați și atâtați, căci guvernul imperial este mult mai drept și moderat de cât Agenții săi din Răsărit.

Ori ce ministru prusian ar fi forțat să se apere, prin toate mijloacele, de ori ce bănuială de solidaritate cu România în cestiunea pretenșelor ei intențiuni cu privire la Transilvania. Nu mă îndoesc că Alteța Voastră nu ar puteă câștigă pe Unguri și pe Turci, și nu ar face din ei buni și credincioși prieteni; căci un regim neatârnat și prieten al Turciei în Principate este mai avantajos pentru politica ungurească decât ori care altul; aceasta n'ar puteă pretinde la anexarea României, pentru că nu poate, fără pericol, să sporească numărul supușilor nemaghiari în Statele sale; mai puțin încă Ungurii ar puteă dori ca România, vecina lor, să cadă în mânilor unei mari Puteri oarecare. Ungaria îmi pare deci esențialmente interesată la mănținerea și la desvoltarea stării de lucruri actuale și a Domniei Alteței voastre.

Sper că Alteța Voastră poate de pe acum să se bizue cel puțin pe o bună parte din trupele existente, în caz de trebuință înlăuntru; sau mai bine, prevăd că raporturile Alteței Voastre cu trupele, și relațiunile Sale personale cu regimintele, îi vor procură în scurtă vreme această garanție sigură.

De îndată ce lucrul va fi așa, îmi voi permite să sfătuesc respectuos pe Alteța Voastră a Se opune foarte energic, cu riscul de a câștigă sau de a pierde totul, ori căror elemente cari caută să implice pe Alteța Voastră într'un conflict cu Poarta sau cu Ungaria. Toate națiunile și cea mai mare parte din guvernele Europei reclamă actualmente cu insistență pacea stabilită pe o bază sigură, și tot ce Alteța Voastră va face în vederea mănținerii și consolidării păcii, și având grija de a manifestă lămurit intențiunile Sale pacifice, va aveă aprobarea Europei, ori ce ar puteă scrie ziarele în solda acelor cari fac intrigi pentru războiu. Dar Alteța Voastră să nu creadă că are în mâni puterea de a face să tacă pe acei oameni, cari pentru bani străini pun în pericol pacea și siguranța domniei Sale. Altmintrelea, văd cu greu ce ar puteă face pe un senior din casă așa de înaltă ca Alteța Voastră, ca să urmărească o sarcină așa de ingrată.

Alteța Voastră să binevoască a pune francheța limbajului meu pe socoteala simpatiei călduroase ce port viitorului Său și a mă scuză, în acelaș timp,

dacă sunt lucruri pe cari nu fac decât să le indic și pe cari le-aș trata prin Ian. 28 (9) viu graiu într'un mod mai deschis, cu persoane sigure.

Adunarea Deputaților se disolvă.

Sesiunea ordinară a Senatului se încheie.

» 31 (12)

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

Febr. 2 (14)

Săptămâna trecută a fost politicește foarte agitată, și din nou am trebuit să trec prin multe momente penibile. E adevărat că recunoscusem de mult timp necesitatea unei disolvări a Camerelor, dar am trebuit să temporizez. Demagogia poate pricinui țerii cele mai mari pericole; ea își poartă capul prea sus.

Conflictul ce a izbucnit între Cameră și Minister a fost provocat prin numirea Generalului Macedonski ca divizionar la București. Conflictul probează cât de mult tindea Camera să împiedice consolidarea Ministerului actual și să sape autoritatea lui. Am văzut în aceasta un mare pericol, și cu cât pericolul este mai mare cu atât trebuie a interveni mai repede și mai energic. Europa vrea pacea, și nu noi, un Stat mic, care are încă totul de făcut pentru a se desvoltă și care trebuie încă să lucreze atâta pentru a se consolida, vom îndrăzni să dorim și să provocăm războiul. Sper că în viitoarea Cameră elementul pacinic și chibzuit al țerii va fi reprezentat, căci el singur poate asigura viitorul României. Lupta electorală va fi violentă fără îndoială, și opozițiunea va întrebuița toate mijloacele pentru a ieși victorioasă. Am avut înainte de disolvarea Camerelor o convorbire mai bine de cinci ceasuri cu Brătianu. Dânsul a fost de părere că situațiunea interioară este foarte gravă și că o catastrofă eră de temut; îi răspunsei că eu nu mă tem de nimic. Un Hohenzollern nu poate fi atât de ușor răsturnat ca un Principe parvenit.

La 10 Aprilie (29 Martie) alegerile pentru noua Cameră vor fi terminate. Deschiderea sesiunii va avea loc la 10 Maiu (28 Aprilie), ultimul termin după prescripțiunile Constituțiunii. În timpul acestor patru săptămâni voi putea fără inconvenient să lipsesc din țară.

Gândul revederii, fie, din nefericire, și pentru cât de puțin timp, mă bucură nesfârșit de mult, și voi afla în aceasta o mare mulțumire, chiar dacă proiectele de căsătorie ar cădea. Dar ele nu trebuie să cadă, căci sunt strâns legate de viitorul țerii care a pus în mine toate speranțele sale.

1869

Fev. 2 (14)

Locotenentul-colonel de Krenski, care în acest interval de timp va fi fost la Düsseldorf, îți va fi făcut interesante comunicațiuni. Dânsul vede prea în negru și e prea temător. Cunosc acum foarte exact România și pe locuitorii săi, și-i judec într'un chip foarte drept.

Am și acordat misiunii franceze audiența de concediu, ceea ce nu eră plăcut; dar totul s'a petrecut bine. Am reușit să licențiez pe acești domni, sub cea mai bună impresiune, după cum m'a asigurat reprezentantul Franciei. Raporturile mele cu Francia sunt din nou restabilite pe vechiul picior. Am și scris Împăratului, care a primit pe Strat foarte amabil. Auzind vorbindu-se la Paris despre criza ministerială și — înșelat de depeși false despre revenirea lui Brătianu la putere — un diplomat influent a strigat numai decăt: «Acuma se pune cestiunea Orientului.»

» 16 (28) Cuvântarea reprezentantului Austro-Ungariei, Zulauf de Pottemburg, către A. S. *Serenisimă*, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare:

Prea Înălțate Doamne! Remițând Alteței Voastre scrisorile prin cari am onoarea a fi acreditat pe lângă persoana Măriei Voastre în calitate de Agent și Consul general al Maiestății Sale Imperiale și Regale Apostolice, cutez a spera că Alteța Voastră va binevoi a-mi acorda aceeaș binevoitoare confiență cu care a onorat pe predecesorul meu.

Această confiență n'aș putea-o merita mai bine decăt conformându-mă instrucțiunilor mele cari îmi prescriu de a nu neglija nimic spre a întreține și a consolida cele mai bune raporturi între guvernul Alteței Voastre și acela al Maiestății Sale, Împăratul și Regele, Augustul meu Suveran.

Răspunsul A. S. *Serenisime*:

Domnule Agent,

Sunt fericit a recunoaște în cuvintele D-voastre simțimintele de bunăvoință ce animă pe guvernul Maiestății Sale, Împăratul și Regele, în privința României. Nu e numai un interes reciproc al ambelor țeri, dar și o dorință a Mea, prea sinceră, de a întreține relațiunile cele mai amicale cu Statele Maiestății Sale, Împăratul Austriei și Regele Ungariei. Primind scrisorile ce vă acreditează pe lângă Mine în calitate de Agent și Consul general al Maiestății Sale Apostolice, vă promit concursul guvernului Meu, care se va grăbi, pe cât va depinde de dânsul, a vă înlesni și a vă face cât mai plăcut exercițiul funcțiunilor D-voastre în România

Via Mea dorință este, ca șederea aci să vă fie cât se poate mai Fev. 16 (28) agreabilă și mai îndelungată.

Conferința dela Paris, primind răspunsul mulțumitor al guvernului grecesc, își redac- » 18 (2) tează procesul verbal final.

Se inaugurează vaporul român «Ștefan cel Mare». » 19 (3)

Se decretează crearea taberei dela Furceni. » 26 (10)

Înalt Ordin de zi către armată: » 27 (11)

Având în vedere legea din 11 Iunie 1868, care reduce termenul obligator de serviciu în activitate la trei ani ;

Având în vedere cât este de neapărat a se asigura armatei sub- ofițeri și caporali ;

Având în vedere cât este de neapărat a se asigura militarilor în general, ce rămân a servi mai multe termene, o pozițiune care să le serve de răsplată serviciilor aduse de bunăvoie țerii ;

Având în vedere că, prin abrogarea legii din 28 Martie 1868 asupra dotațiunii oastei, reangajările pe primă sunt și rămân desființate ;

Având în vedere că ori ce alt fel de reangajări pe bani nu pot fi hotărâte decât prin Corpurile legiuitoare, măsuri ce, în cel mai scurt timp, Ministrul Nostru de Resbel le va supune ;

Considerând că în toate administrațiunile civile există un mare număr de funcții pe cari militarii de această categorie sunt susceptibili de a le ocupa cu succes ;

Considerând că a împlini asemenea funcțiuni cu oameni cari, prin principiile lor, prin obiceiurile de bună ordine și de supunere la împlinirea datoriei, ce se dobândesc și se dezvoltă în armată, serviciul public nu poate decât să câștige ;

Voind a da o nouă dovadă de îngrijirea ce avem pentru tot ce privește la binele armatei ;

În urma înțelegerii ce au avut miniștrii Noștri dela deosebitele Departamente :

Fac cunoscut armatei următoarele dispozițiuni :

Art. I. Funcțiile civile, cuprinse în tabloul alăturat la acest ordin, și în proporțiunea numărului vacanțelor anuale însemnate, sunt exclusiv date subofițerilor, caporalilor, brigadierilor și soldaților luați prin sorți, cari, după întâia perioadă de trei ani de serviciu activ obligator,

1869

Fevr. 27 (11) vor continua a servi în activitate și restul de patru ani ce trebuia să-i facă în rezervă până la împlinirea de șapte ani.

Tot aceste beneficii se oferă și angajaților voluntari, cari vor servi în activitate șapte ani.

Art. II. Se pot bucura de acest drept și militarii retrași sau reformați din cauză de infirmități contractate pe timpul și din cauza serviciului.

Art. III. Militarii chemați să concure la obținerea funcțiilor civile, conform cu art. I și II ale acestui ordin, sunt datori a îndeplini condițiunile de vârstă, aptitudini și cunoștințe speciale, cerute pentru împlinirea acestor funcții, conform regulamentelor speciale ale fiecărei administrațiuni.

Art. IV. Funcțiile vacante, atribuite prin acest ordin militarilor, se vor da cu preferință subofițerilor, apoi caporalilor și brigadierilor, și numai în urmă soldaților cari le-ar cere.

Art. V. În lipsa unui număr suficient de militari susceptibili de a împlini totalitatea funcțiilor rezervate lor, și în cazul când aceste funcții n'ar putea rămâne vacante mai mult timp fără a aduce prejudiciu serviciului, se pot admite pentru înlocuirea lor și candidați civili.

Art. VI. La sfârșitul fiecărui an se va raporta de Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul de Resbel de executarea dispozițiilor cuprinse în acest ordin.

Carol.

Scrisoarea autografă a Împăratului Austriei către *A. S. S. Principele Carol*:

Cu cât solitudinea Mea pentru interesele Moldo-Valahiei este mai vie și mai sinceră, cu atât sunt mai fericit a întâmpina în vederile salutare ale Principelui său o întreagă conformitate de simțiminte cu ale Mele.

Împăratul Austriei speră că noul Minister va restabili cu Statele vecine relațiuni amicale și va fi pentru Europa o garanție pentru ordinea socială și pentru pacea politică.

Mart. 1 (13)

Scrisoarea Împăratului Napoleon către *A. S. S. Principele Carol*:

Am primit cu plăcere scrisoarea ce A. V. a binevoit să-mi scrie la 15 Februarie. Aveți dreptate a Vă bizui pe simțimintele mele personale pentru Voi și pe simpatia mea pentru poporul care V'a chemat în capul său. Mărturisesc A. V., că atâta vreme cât d-l Brătianu a fost șeful Cabinetului Vostru, ne-am temut să nu bage guvernul Vostru în aventuri ce ar fi putut turbura pacea Europei. Pricep toate aspirațiunile legitime ale unui popor ce se constituie și care vrea

să se socotească în numărul națiunilor civilizate; dar nu trebuie să neliniștească pe vecinii săi și să aibă aerul de-a voi să se amestece în interese străine proprii sale naționalități. Văd cu plăcere, că experiența a dovedit Aleței Voastre, cât de periculos e în politică a se încrede în oameni obicinuiți cu favorurile opozițiunii contra principiilor de ordine și de dreptate ce regulează relațiunile națiunilor între ele.

Fac urări ca guvernul Alteței Voastre să se întărească și să fie adevăratul promotor al regenerării României.

Reînnoesc A. V. asigurarea simțimentelor mele de înaltă stimă și prietenie.
Al Vostru devotat văr,

Napoleon.

Se face o apropiere amicală între Austro-Ungaria și Italia. » 2 (14)

Turcia se opune, însă fără succes, la instituirea unei diplomații oficiale în România. » 5 (17)

Înalt Ordin de zi către armată: » 10 (22)

Subofițeri, brigadierii, caporalii și soldații!

Îngrijirea Mea pentru îmbunătățirea armatei române în general, și în deosebi a pozițiunii soldaților, nu are margini decât în piedicile și greutatea împrejurărilor neatârinate de voința Mea. Dar inima Mea este neconținut cu voi și pentru voi, și nici o ocaziune nu-Mi rămâne străină, când pot a vă da dovezi despre simțimentele Mele.

Una din aceste dovezi este decretul Meu, pe care l-am sancționat în trecutele zile și care s'a publicat în «Monitorul Oastei» din 3 Martie.

Prin acest decret Eu am asigurat în parte viitorul aceloră dintre voi, cari, după ce-și vor fi împlinit trei ani în șirurile armatei, vor mai rămâne în serviciul activ și acei patru ani de rezervă hotărâți de lege.

Prin acest decret, peste nouă sute cincizeci funcțiuni civile, cu lefi dela 200 lei noi până la 2.400 pe an, sunt păstrate pentru subofițerii, brigadierii, caporalii și soldații ce vor îndeplini condițiunea de mai sus. Îngrijirea Mea pentru voi nu se va opri aci. În curând are a se organiza corpul pădurarilor Statului, în număr de peste două mii; pe lângă salariu, acești pădurari vor avea casă de locuință și pământ de hrană pentru dânșii și familia lor. Jumătate din aceste posturi vor fi asemenea păstrate pentru militarii ieșiți din oaste după șapte ani de serviciu activ.

1869

Mart. 10 (22)

Alte nouă proiecte, menite a asigura bătrânețele soldaților, se pregătesc de guvernul Meu și se vor supune Camerelor legiuitoare, îndată după deschiderea lor.

Așa dar pozițiunea voastră, după un onorabil serviciu, chiar de pe acum fiindu-vă asigurată, Eu, ca Domn și ca Șeful vostru suprem, vă îndemn să țineți samă de aceste avantaje și să rămâneți sub drapel până la împlinirea de șapte ani.

Prin aceasta, pe lângă îmbunătățirea viitoarei voastre soarte, voi veți face un mare serviciu țerii și armatei, urmând a deprinde cu viața și disciplina militară pe junii conșcriși, cari anual vor intra în șirurile voastre. Acest serviciu Eu nu-l voi uita, și ochii Mei cu neadormire vă vor urmări în tot cursul vieții voastre, soldați sau simpli cetățeni!

Carol.

» 11 (23)

Cu ocaziunea vizitării cazarmei din Dealul Spirei de către *A. S. Serenisimă*, comandantul reg. 2 de infanterie ridică următorul toast la dejunul dat în onoarea *A. S. S.*:

Măria Ta! Interpret legitim al simțimintelor ofițerilor regimentului 2 de infanterie, permiteți-mi a Vă exprima, Prea Înălțate Doamne, via noastră fericire, văzându-Vă astăzi în mijlocul nostru.

Adăstând cu nerăbdare momentul în care să putem dovedi, prin fapte, devotamentul ce avem pentru Tron și în parte pentru Augusta Voastră persoană, ofițerii regimentului 2, prin organul comandantului lor, urează Măriei Voastre ani mulți și fericiți pe Tronul României.

Să trăească Măria Sa Carol I Domnul Românilor!

A. S. Serenisimă răspunde:

Mulțumesc regimentului al 2-lea de infanterie de simțimintele ce-Mi exprimă prin organul comandantului său.

Constat cu plăcere că, în scurtul interval ce a trecut dela ultima Mea inspecțiune și până astăzi, s'au realizat îmbunătățiri vederate în starea corpului, pe cari Îmi place să le datoresc zelului ce fiecare a pus în sfera sa.

Port dară acest toast pentru prosperitatea regimentului al 2-lea de infanterie și urez ofițerilor a întreține și în viitor același simțimânt de disciplină și același spirit de corp, care cu plăcere văd că domnește astăzi.

Să trăească regimentul al 2-lea!

» 13 (25)

Turcia recunoaște României, cu anumite condițiuni, dreptul nelimitat de a bate monetă.

Se inaugurează serviciul poștei române.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

» 22 (3)

Situațiunea, fără a fi desperată, nu este astfel în cât să pot părăsi țara în liniște. Brătianu stă după culise și face pe alții să lucreze pentru el. Dela disolvarea Camerelor, nu l-am mai văzut, pentrucă a stat mult timp la Pitești; dar i-am trimis vorbă că-l fac responsabil de dezordine la alegeri. Alegerile terminate, voi trimite să-l cheme la mine și voi face cel din urmă apel la patriotismul său; dânsul are mulți adepți în țară; astfel, trebuie totdeauna a ține socoteală de el. Am încă speranța că Brătianu îmi este devotat, dar momentan relațiunile noastre sunt răcite; dânsul e adânc atins că n'am voit să urmez sfaturile lui înainte de disolvarea Camerelor, în particular în afacerea Macedonski.

Alegerile dela colegiul întâiu au dat aproape toate rezultate în favoarea guvernului. Numai două districte din 33 au ales candidați roși. Astăzi votează al doilea colegiu, dar rezultatul nu va fi cunoscut decât mâine seară.

Miercuri și Joi sunt zilele rele, când trebuie să voteze orașele. La București, Pitești, Ploești, lupta va fi caldă; sper totuș că nu se va ajunge la conflicte serioase. Agenții opozițiunii din aceste trei orașe lucrează în massa alegătorilor, ca să provoace dezordine, dar scandalul va fi reprimat prin măsuri energice. Kogălniceanu conduce alegerile cu multă dibăcie și prudență.

După alegeri, va dăinui încă o mare iritațiune, a cărei reacțiune se va simți în toată țara.

În Țara-Românească, roșii vor fi în fierbere; în Moldova separatiștii sunt socialiști. Acestea sunt considerațiunile cari mă hotărăsc a nu părăsi țara, căci absența mea ar putea face pe nemulțumiți, cari n'au nimic de pierdut și totul de câștigat din dezordine, să provoace tur-turări.

Miniștrii mei se simt ușurați de o mare grijă de când știu că nu voi urma călătoria mea mai departe de Iași. Sper că nu ești supărat pe mine, pentrucă n'am răspuns la invitațiunea ta zorită de a veni în Germania. Nu cred necesar să te asigur cât de mult inima mea se simte atrasă către părinții mei prea iubiți, comoara cea mai scumpă ce

1869

Mart. 22 (3) am pe lume. Dar când cineva e încărcat cu o responsabilitate ca a mea, nu mai e inima care judecă, ci capul. Mă tem ca Krenski să nu-ți fi făcut un tablou prea negru al situațiunii de aici; nu e așa de gravă cum și-o reprezintă dânsul. Cu răbdare, cu perseveranță și cu energie se ajunge la toate, și sunt încredințat că voi atinge și eu țelul ce mi-am propus. E adevărat că în timpul cât eră Krenski aici, aveam enorm de lucrat: — puțină odihnă, multe necazuri, dar aceasta nu m'a descurajat un moment; pe câtă vreme Krenski, care ca bărbat și ca soldat are inima prea duiosă, pierde adeseori curajul. Lucrări numeroase și continue, fără nici un fel de distracție, mă obosise, mă enervase, așa încât eră natural să nu fi avut nici somn, nici poftă de mâncare. Astăzi sunt foarte bine și consider rezultatul scrutinului cu mai puțină agitațiune ca cei din jurul Meu, căci știu ce am de făcut, dacă conflicte grave ar trebui să izbucnească. De sigur nu eu voi trage paiul cel scurt.

Dacă nici o hotărîre nu e încă luată în privința postului dela Constantinopole, te rog foarte cu stăruință a recomanda pe Comitele Keyserling, cu tot regretul ce aş avea de a-l pierde de aici, căci acolo dânsul ar putea să ne facă mie și Prusiei servicii importante.

Apr. 1 (13) Moartea fostului Domn al Țării-Românești, Barbu Știrbeiu, la Nizza.

» 5 (17) A. S. S. *Domnitorul* pleacă la Iași pentru sărbătorile Paștelor.

» 6 (18) În prezența A. S. *Serenissime* se face inaugurarea solemnă a podului de fier de peste râul Buzău.

Rugăciunea ocazională rostită de Episcopul de Buzău la inaugurarea podului:

Doamne Dumnezeu nostru, creatorul universului, care cu porunca Ta ai făcut să dispară întunerecul ce acoperia abisul și mulțimea apelor să se adune la un loc și să se arate uscatul; care ai pus mării hotar nisipul și râurile le-ai închis în malurile lor, ca să nu se verse să acopere câmpia; Căci ce-ai făcut pe Petru să vină la Tine pe apă ca pe uscat; Căci ce-ai dat omului înțelepciune ca să facă peste aceste râuri punți, pentru înlesnirea sa și apărarea de primejdii și de moarte; binecuvintează pe Prea Înălțatul nostru Domn Carol I.

Ajută-I și întărește-L ca, precum ne-a făcut să trecem peste aceste ape, ca Petru pe valurile mării, așa să facă pe poporul român a păși cu siguranță pe calea fericirii și a păcii.

Luminează, Prea Bunule, și întărește pe credincioșii Săi miniștri, a ne conduce la această fericire și pace.

Binecuvintează pe poporul Tău, care a contribuit cu ostenelele sale la această

lucrare măreață. Ajută robilor Tăi, cari au lucrat și s'au ostenit, și întărește lucrul mânilor lor, ca să se mărească și printr'aceasta prea sfânt numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor, amin. Apr. 6 (18)

Tot cu această ocaziune, Episcopul Dionisie rostește următorul cuvânt în prezența A. S. *Serenissime* :

Prea Înălțate Doamne,

Dumnezeu, creatorul a toate, a dat omului, între alte însușiri, și instinctul de a fi sociabil. Această calitate cunoscând-o, filosofi cei vechi au definit pe om zicând: «Omul este imitator și sociabil». Ca să poată dară exista omul și să fie fericit, are trebuință de unire, de societate; însă la această unire se împotrivesc, între altele, și dificultățile naturale de tot felul ce i se pun înaintea. De aceea popoarele, cari au dorit să ajungă la adevărata civilizație, au avut cea dintâi îngrijire a înlesni mijloacele de comunicație. Vedem în rândul cel dintâiu pe glorioșii noștri străbuni Romanii, cari aveau cea mai mare grijă pentru înlesnirea comunicației. Șosele nemărginite se porniau din centrul Imperiului până la marginile lumii cunoscute. Și împărații romani îngrijiau a face punți și poduri uriașe, ale căror ruine există și astăzi, chiar și la noi, ca martori ai gloriei și ai puterii lor. Pentru aceea li se da, între alte titluri, și acela de pontifici.

Lumea civilizată de astăzi a făcut pași mari în ceea ce privește comunicația. Știința a venit în ajutor și, pe lângă șosele, sunt vapoare, căi ferate și alte minuni ale artei, cari erau necunoscute de cei vechi.

Măria Ta, Prea Înălțate Doamne, căruia Provedința a încredințat această țară, n'ai voit a o lăsa neînzestrată de binefaceri ce le dă civilizația, și activitatea se vede în tot ce privește interesul național: șosele, atât județene cât și comunale, peste puțin, vor înlesni comunicația între locuitori. Podurile de fier, pe lângă înlesnirea cea mare a comunicației, ne vor scăpa de o mulțime de pericole și nenorociri la cari eram marturi în fiecare an; iară căile ferate vor aduce activitatea și viața și vor întări unirea, atât de mult dorită de predecesorii Înălțimii Voastre, Ștefan cel Mare și Mihaiu Bravul.

Fie binecuvântat, Prea Înălțate Doamne, Augustul nume al Înălțimii Voastre! Facă Provedința ca epoca Înălțimii Voastre să fie epoca de glorie și de mărire a nației române.

Acestea sunt dorințele și aspirațiunile comune; pentru aceasta clerul și tot poporul înalță rugăciuni către Cel A Tot Putinte, ca să Vă păstreze sănătos spre fericirea patriei și gloria Măriei Voastre.

Fie, Doamne, fie!

Alegerile pentru Adunarea Deputaților dau un rezultat defavorabil partidului național-liberal. » 7 (19)

Alteța Sa Serenisimă sosește la Iași.

» 9 (21)

1869

Apr. 15 (27) A. S. Principele Leopold de Hohenzollern intră în România și se întâlnește la Iași cu *Alteța Sa Serenisimă Domnitorul*.

» 16 (28) *Alteța Sa Serenisimă* adresează din Iași Ministrului Cultelor și Instrucțiunii publice următoarea scrisoare privitoare la restaurarea mănăstirii Neamțu:

Domnule Ministru,

Sfânta mănăstire Neamțu este, nu numai întâia lavră a României, dar și un monument istoric al patriei; ca atare, acest dumnezeesc locaș merită toată venerațiunea și sollicitudinea Mea și a guvernului Meu.

Sunt acum câțiva ani de când această mănăstire a devenit prada unui teribil incendiu. Din momentul acela eră o datorie și o sufletească mulțumire pentru Mine, de a recomanda Ministerului restaurarea dumnezeescului locaș, și se cuvine să recunosc că o parte din zidurile arse s'au și reparat.

Însă mai este mult de făcut pentru a redă sfintei lavre vechea sa splendoare. Spre a ajunge la aceasta cu o oră mai înainte, Eu socotesc dar, că chipul cel mai nimerit și mai practic este al se rândui o comisiune ad-hoc, compusă de bărbați locali și cunoscuți prin simțimintele lor de pietate către această mănăstire și în capul cărora vor trebui să fie negreșit prea cuviosul stareț al mănăstirii Neamțu și Secu și prefectul județului.

Acestei comisiuni se vor pune la dispozițiune sumele prevăzute de cassa Statului, și la neajuns voi avea ca o sufletească mângâiere a contribui și Eu.

Voind a urmă de aproape lucrările de restaurațiune și a le da o personală impulsione, Eu Îmi rezerv președința acestei comisiuni.

Sper că cu chipul acesta, încă în anul curent sfânta lavră a Neamțului și Secu se va reînălța din ruinele sale cu o reînnoită splendoare, și dar și aștept ca D-ta să înfățișezi cât mai curând decretul pentru numirea comisiunii.

Cu această ocaziune, îți reînnoesc expresiunea bunelor Mele sentimente pentru D-ta.

Carol.

» 20 (2) După ieșirea dela serbarea Învierii, în Iași, *A. S. Serenisimă*, împreună cu A. S. Principele Leopold, merse la palatul administrativ unde erau așezate mese pentru soldații reg. 7 infanterie, pompieri și jardarmi.

Cuvântarea comandantului pompierilor către *A. S. Serenisimă* :

Prea Înălțate Doamne,

Pompierii se găsesc foarte fericiți, că Măria Voastră ați binevoit a le face onoarea de a veni printre dâșii, și această onoare nu o vor uita nici odată. Să trăiți, Măria Voastră ! Să trăească ilustra Voastră Dinastie !

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime* :

Vă mulțumesc cu plăcere și vă urez prosperitate.

De aci *A. S. S.* trecu pe la diferitele mese ale jandarmilor și ale regimentului 7, ciocnind ouă cu soldații, felicitându-i și gustând din mâncarea lor; apoi a binevoit a asista la masa pregătită pentru ofițerii numitului regiment.

Colonelul *Lecca* a ridicat următorul toast :

Prea Înălțate Doamne,

Pentru onoarea ce ne face venirea Măriei Tale și a Augustului Vostru frate, în mijlocul nostru, pentru serbarea acestor zile solemne, permiteți-mi, *Prea Înălțate Doamne*, ca în numele corpului, ce din încrederea Măriei Tale comand, să fiu interpretul sentimentelor de devotament, de supunere și de iubire ce întregul corp are pentru persoana Înălțimii Voastre și a Augustului Vostru frate, a cărui venire între noi este o nouă dovadă de bunăvoința ce animă pe întreaga Dinastie pentru destinele României.

Prea Înălțate Doamne! Deviza Augustei Voastre Dinastii, *Nimic fără Dumnezeu*, scrisă pe armele și stindardele României, adânc implântată în inimile tuturor Românilor, ne leagă pe noi oștenii români a striga pentru fericirea României: *Nimic fără Domnitor!*

Să trăiți, Înălțimea Voastră! Să trăească Augustul Vostru frate, oaspele român! Să trăească Augustii Voștri părinți și întreaga Dinastie !

Alteța Sa Serenisimă răspunse :

Aceste cuvinte bine simțite Mă fac să-Mi amintesc cu plăcere, că Mă aflu în mijlocul regimentului 7, căruia sunt prea fericit a-i arăta mulțumirea ce simt pentru devotamentul sincer ce-Mi poartă. Să trăească regimentul al 7-lea !

Alteța Sa Serenisimă merse în urmă la școala militară și de aci trecu la Copou, unde-L așteptă regimentul al 2-lea de artilerie. Șeful regimentului ridică următorul toast :

Prea Înălțate Doamne,

Venirea Măriei Tale în mijlocul ofițerilor regimentului al 2-lea de artilerie mă face, *Prea Înălțate Doamne*, a fi interpretul întregului corp, pentru simți-

1869

Apr. 20 (2) mintele de devotament și de iubire ce animă pe ofițerii acestui corp. Până când regimentul al 2-lea de artilerie va putea proba prin fapte devotamentul său pentru Augusta Voastră persoană, permiteți-mi a ura Măriei Vostre ani lungi și fericiți pe Tronul României.

Alteța Sa Serenismă răspunde :

Mulțumesc regimentului al 2-lea de artilerie de simțimintele sale și sunt foarte fericit că Mă găsesc în mijlocul unui corp creat de Mine.

- » 22 (4) Guvernul unguresc desființează guvernul provincial din Cluj, și asttel Transilvania se încorporează cu desăvârșire la Ungaria.
- » 27 (9) Cuvântarea Episcopului de Buzău la sfințirea capelei dela Cetățuea lângă mănăstirea Ciolanu, în prezența *Alteței Sale Serenissime*, și a fratelui *Alteței Sale Serenissime*, cari Se întorceau din Iași:

Prea Înălțate Doamne,

Istoria poporului român, ca a tuturor popoarelor, este strâns legată cu istoria sa religioasă. Este cunoscut că, îndată ce legiunile romane au părăsit coloniile aduse de Traian în aceste țeri, nenorociții locuitori, expuși la invaziile și prăzile oardelor barbare, ce năvăliau dela nord și dela sud, au fost nevoiți să-și caute apărarea în propriile lor puteri.

Șirul munților Carpați, cu întinsele păduri și locurile anevoie de apropiat, au fost pentru aceste colonii cea mai mare apărare.

În ori ce împrejurări grele, ei, conduși de prinți și duci sau voievozi, cari erau totdeodată eroi mântuitori ai naționalității românești, își găseau scăparea într'aceste locuri.

După ce, pe la anul 1200 după Hristos, s'a început șirul regulat al acestor domnii, vedem ridicându-se, în tot șirul Carpaților, monumente religioase, mănăstiri cari erau totdeodată și cetăți de apărare. Coloniile romane se știe că erau acum de mult creștinate. Un domn câștigă o biruință în contra barbarilor; el, în memoria acelei biruințe, ridică o mănăstire. Dar acea mănăstire eră totdeodată și un punct strategic. Inscriptiile mai multor mănăstiri dovedesc aceasta.

Pe când frumoasele câmpii ale României erau călcate de barbari, locuitorii, puțini la număr și nearmați, fugiau prin păduri și prin munți. Un loc retras, cu poziție plăcută, însă anevoie de apropiat, eră locul de scăpare a mai multe sute de familii. Dar, pe când bătrânii, femeile și copiii, cu ce puteau să scape din averea lor, stau retrași în asemenea locuri, oamenii cari puteau purta arme, cari știau să se lupte pentru apărarea familiilor lor, a legii și a moșiei, se opuneau în contra barbarilor, păziau intrările munților, ca să facă neputincioasă apropierea inamicilor.

Iată cuvântul pentru ce, în tot șirul Carpaților, dela Bucovina până la Du-

năre, în toate văile și intrările munților, se văd mănăstiri, cele mai multe bine Apr. 27 (9) întărite și cu poziții alese.

După ce se respingeau barbarii, locuitorii se reîntorceau la vetrele lor. Dar vai, ce găseau? Foc, ruine și jaf.

Cu toate acestea, munca, economia, cumpătarea și un pământ întins și roditor, îi puneau în stare să uite relele cauzate de barbari.

Altceva eră ceea ce nu puteau să uite. În câtă vreme șezuse retrași prin păduri, se întâmplă să moară dintr'înșii; îi înmormântau acolo; pe o cruce eră numele celui repauzat. Alții se nășteau, preotul trebuia să-i boteze; uneori poate cerea trebuința să se facă și câte o cununie. Iată dară acele locuri retrase, acele poenițe ascunse, devenite locuri de suveniri religioase.

Dar, pe lângă aceste suveniri pioase, se întâmplă să fie și suveniri dure-roase. De multe ori barbarii pătrundeau și în aceste locuri retrase; și locul de scăpare devenia mormântul a mai multor familii. Este cunoscut de toți tristul eveniment dela mănăstirea Găvanu, când păgânii, la anul 1821, pătrunzând acolo, au ucis mai mulți notabili și comercianți ce se retrăsese acolo din Buzău și dintr'alte părți.

Acestea sunt cuvintele cari făceau ca în fiecare an familiile reîntoarse la căminele lor să-și zică: «Hai, fraților, să facem pomenire morților noștri!» Și cine ar fi putut opri pe o mamă să nu plângă la mormântul fiului ei, pe o soție la mormântul bărbatului său și pe copil la mormântul părinților săi.

Aceste pelerinaje se făceau obicinuit vara, atrași mulți și de frumusețea pozițiilor plăcute. În aceste locuri, cu timpul, oamenii pioși au făcut câte o bisericuță și câteva chilii simple, unde să se adăpostească un preot și câțiva călugări bătrâni, cari să se roage neîncetat pentru sufletele repauzaților.

Dacă inițiativa se luă de o femeie avută, ce-și avea morții săi acolo, azilul eră destinat pentru femeii bătrâne și sărace, și pentru fete orfane.

În aceste aziluri, cari în timp de turburări erau scăparea poporului, în timp de pace, religia a știut să-și răspândească binefacerile ei în alte chipuri. Aici se țineau cu stricteță toate principiile religiei, se observau regulile cultului divin și rânduielile bisericesti și se practică caritatea evanghelică cu tot zelul ce numai religia poate să inspire.

Bolnavul și călătorul aci își găseau azilul. Orfanul ce doria învățătură aci află pentru dânsul școală. Cei mai buni preoți ce erau în țară, pe când nici se pomenia de seminare, erau tinerii ce învățase prin mănăstiri, unde, pe lângă învățătura cărții și orânduielilor bisericesti, se deprindeau mai cu osebite la pietatea evanghelică ce o vedeau practicându-se: căci nu este chiar astăzi o singură mănăstire unde să nu fie o casă de oaspeți și un azil pentru bolnavi. Tradiția a făcut ca aceste pelerinaje să se reînnoască în fiecare an, și la timpuri critice locuitorii să-și găsească aici scăparea. Avem exemplu chiar din anii trecuți, când țara eră bântuită totdeodată de foamete și de holeră. Mănăstirile erau pline de familii ce se retrăsese din orașe și călugării împărțiau cu

1869

Apr. 27 (9) locuitorii lipsiți bucatăica de pâine ce primesc dela guvern; acestea le-am văzut chiar cu ochii noștri.

Dacă mănăstirile mici și schiturile sărace practicaau virtuțile evanghelice în simplitatea lor și potrivit mijloacelor ce aveau, cu toate că mijloacele nu le lipsiau, fiindcă cuvântul Evangheliei: «Căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și toate vor prisosi vouă» a fost și va fi totdeauna adevărat; mitropoliile, episcopiile, și mănăstirile cele mari aveau o misiune mai înaltă, în ceea ce privește luminarea poporului și întinderea credinței. Cele dintâi cărți în limba românească sunt traduse și tipărite în aceste sfinte locașuri, dintre cari Episcopia de Râmnic, Episcopia de Buzău și Mănăstirea Neamțu, țin locul cel dintâiu, și numele Filareților, Damaschinilor, Mitrofanilor, Grigorilor și Chesarilor își vor avea locul cel dintâiu în istoria Bisericii române.

Dar întâmplări nenorocite au făcut ca aceste locașuri să nu mai poată corespunde pe deplin destinației lor, ceea ce pricinuește nu puțin întristare inimilor pioase și multă pagubă poporului, care în aceste locașuri își află consolația și ajutorul moral.

Văzând, Prea Înălțate Doamne, dragostea și îngrijirea de aproape ce aveți pentru aceste sfinte locașuri, suntem plini de încredere și speranță, că Înălțimea Voastră, care ați primit coroana lui Ștefan cel Mare și Mihaiu Bravul, și moșteniți pietatea lui Alexandru cel Bun și Mateiu Basarab, având în strălucita familie a Înălțimii Voastre frumoasa și pioasa deviză: *Nimic fără Dumnezeu*, veți face a se ridica aceste monumente din ruina lor, nu numai în partea materială, ci și în partea morală. Căci nimeni nu poate nega că destinația mănăstirilor este a fi școală de pietate și de morală pentru popor, și știm că filosofia poporului este religia ce se practică.

Religia, pe lângă faptele de caritate, a făcut ca în aceste mănăstiri să progreseze și belele-arte și științele, pe cât iertau mijloacele. Și aceasta, nu numai la noi, ci în toate Statele creștine belele-arte și științele au progresat sub inspirațiunea religiei.

Măria Voastră ați cunoscut acest adevăr și de aceea ați început cu religia, ridicând din ruine monumentele predecesorilor Înălțimii Voastre. Chiar astăzi Vă aflați pentru a doua oară în locul unde, acum două sute patruzeci de ani, se află Mateiu Basarab întorcându-se, după biruințele repurtate în contra păgânilor, în familia sa ce era retrasă în aceste locuri.

Poziția, șanțurile, ce sunt împrejurul acestei sfinte biserici, monumentele religioase ridicate de dânsul în acest district și tradițiunea poporului, păstrează acest suvenir.

Mateiu Basarab Vă privește, Prea Înălțate Doamne, din locașurile fericitorilor, și Dumnezeu binecuvintează lucrările pioase ale Înălțimii Voastre. Iar noi împreună cu tot clerul ridicăm mâinile și umilitul glas către cer, rugându-ne împreună cu tot poporul pentru sănătatea Înălțimii Voastre, și cerând să Vă ție ani mulți pe Tronul acestei țeri, pentru fericirea patriei și prosperitatea religiei creștine.

Alteța Sa Serenismă, însoțită de A. S. Principele Leopold de Hohenzollern, Se Apr. 27 (9) întoarce la București.

În prezența A. S. Principelui Leopold de Hohenzollern, *Alteța Sa Serenismă* » 29 (11) *Domnitorul* deschide Corpurile legiuitoare prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Disolvarea Adunării Deputaților a întrerupt lucrările Corpurilor legiuitoare cu puține zile înaintea termenului normal de închidere.

În virtutea art. 95 din Constituțiune, Eu v'am convocat pentru ziua de astăzi, spre a completa sesiunea ordinară a anului 1868/1869.

Domnilor Deputați,

Un conflict s'a fost ridicat între Ministerul Meu și între toata Camera a Deputaților. Aceasta M'a decis a face apel la țară, și țara, alegându-vă, s'a pronunțat.

D-voastre, reprezentanți ai națiunii, cunoașteți cari sunt adevăratele nevoi și trebuințe ale ei. Toate clasele societății sunt însetate de îmbunătățiri morale și materiale. Dar acestea nu se pot dobândi decât prin pace și stabilitate, datorite numai unei intime armonii, unei pline încrederi între puterea executivă și între puterea legislativă.

Sunt dar în drept a crede că veți acorda tot luminatul și energicul D-voastre concurs Ministerului Meu, care și el, prin actele sale de o perfectă legalitate, se va sili a mănține această armonie și a merita constituționala D-voastre aprobațiune.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Îmi pare rău că sunteți convocați într'un timp când agricultura, marea sorginte a avuției noastre naționale, reclamă activitatea celor mai mulți dintre D-voastre.

Guvernul Meu va căuta a vă face posibilă, cât mai curând, reînturnarea pe la ocupațiunile D-voastre, pentruca cu atât mai mult să fie în drept a vă cere un sacrificiu de timp mai îndelungat în viitoarea sesiune de iarnă.

Totuș, oarecari cestiuni de o mare importanță sunt încă de rezolvat. Ele, prin urgența lor, nu vor putea fi amânate până la viitoarea D-voastre întrunire. Miniștrii Mei dar vă vor supune proiectele privitoare la aceste cestiuni.

Pun temeiul, Domnilor, pe patrioticul D-voastre concurs; hrănesc convicțiunea că fiecare zi a activității D-voastre va fi întrebuințată spre binele țării; și dar vă și urez ca Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Ministrul Președinte, Dimitrie Ghica; Ministrul de Interne, M. Kogălniceanu; Ministrul de Finanțe, A. G. Golescu; Ministrul de Justiție, B. Boerescu; Ministrul de Resbel, Colonel Duca; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, Al. Crețescu.

1869

Maiu 7 (19) *Alteța S. Serenisiimă* adresează Președintelui Consiliului de miniștri următoarea scrisoare :

Domnule Președinte,

Ziua de Zece Maiu, în care, urmând apelul națiunii române, am intrat pentru prima oară în această capitală, este scumpă inimii Mele; ea pe fiecare an strânge mai mult legământul ce Mă unește cu România.

Până acum se consacră, din partea autorităților, sume destul de însemnate spre a celebra aniversarea ei; astă dată însă aş dori ca asemenea fonduri — de s'ar fi alocat — să se aplice spre a alina suferințele celor în lipsă, și modul acesta de a manifesta simpatiile pentru persoana Mea Îmi va fi cel mai plăcut.

Al D-tale afecționat,

Carol.

» 10 (22) Felicitările Senatului cu ocaziunea zilei de Zece Maiu:

Măria Ta,

Senatul se simte totdeauna fericit când i se dă ocaziunea de a exprima Înălțimii Tale simțimintele sale de devotament și de profund respect. El simte însă și mai mult fericirea de a se aduna în jurul Tronului strămoșesc al Românilor, pe care Măria Ta Te-ai suit, chemat de vocea poporului și încurajat de iubirea sa, în această zi care, acum trei ani, a fost nu numai o zi de sărbătoare pentru Români, dar o zi de speranță în viitor, inaugurarea unei nouă sisteme de guvern, ale cărui baze aveau să fie libertatea și moralitatea.

Acele speranțe, credința națiunii în Măria Ta, sunt și acum neclintite; de aceea Senatul, expresiunea fidelă a voinței naționale, vine a depune la picioarele Tronului respectuoasele și sincerele sale urări, asigurând pe Înălțimea Ta, că-l vei găsi totdeauna devotat, căci este totdeauna sigur de simțimintele generoase, de cugetările înalte ale Alesului Românilor.

Permite-ne, Doamne, să-Ți exprimăm asemenea bucuria și fericirea noastră de a vedea în România pe Regalul Înălțimii Voastre frate, căruia îi putem fi recunoscători pentru venirea între Români, pentru mângâierea ce a adus Măriei Tale în mijlocul grelelor sarcini ce impune guvernul unei țeri.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

Felicitările Adunării Deputaților:

Măria Ta,

Astăzi este ziua de Zece Maiu, dată scumpă Românilor, o zi înscrisă în istoria patriei noastre, o zi de serbare națională.

Deputații țerii, fericiți de a se găsi acum în București, au onorul a prezintă Maiu 10 (22) Înălțimii Voastre respectuoasele lor felicitări pentru aniversarea intrării Înălțimii Voastre în capitala României.

Suntem convinși că, sub îndelungata domnire a Înălțimii Voastre, ori care zi din prezent și viitor, întrebuințată pentru binele țerii, va da roduri frumoase, va fi senină ca cerul lunii lui Maiu și va deveni o zi de bucurie pentru națiunea română și pentru Augustul ei Suveran.

Măria Ta, noi Deputații țerii ne prezintăm cu simțirile devotamentului și ale sincerității dinaintea Tronului Înălțimii Voastre și Vă urăm ani mulți de o lungă, fericită și glorioasă Domnie.

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Sunt fericit a primi urările D-voastre pentru ziua de Zece Maiu, ziua cea mai mare și cea mai însemnată în viața Mea. Astăzi sunt trei ani de când am intrat ca Domn în capitala României; astăzi sunt trei ani de când am jurat Mie de a consacra toate minutele vieții Mele pentru fericirea unei națiuni, în capul căreia sunt mândru de a fi. Ziua de astăzi Îmi va deveni și mai scumpă, când ea va pune capăt desbinărilor trecute și va restabili strămoșeasca frăție, care în timpurile cele mai grele a salvat națiunea română. Prezența D-voastre și cuvintele D-voastre bine simțite Îmi dau dreptul a crede că dorințele Mele nu vor fi înșelate.

Vă mulțumesc încă odată, Domnilor, și prin D-voastre mulțumesc însăși națiunii române, a cărei iubire voi ști a o păstra ca singura răsplătire a stăruințelor și a sacrificiilor Mele pentru dânsa.

Să trăească România!

La prânzul ce se dă la Palat în onoarea acestei zile, *Alteța Sa Serenisimă* ridică următorul toast:

Ziua de Zece Maiu a fost proclamată de țară ca sărbătoare națională; ridic dar acest pahar în sănătatea tuturor Românilor.

Fac urările cele mai călduroase pentru fericirea națiunii și prosperitatea țerii.

Să trăească România!

Sinodul rusesc se pronunță, în cestiunea bisericească bulgară, pentru Patriarhul grecesc și în contra Porții. » 19 (31)

1869

Maiu 21 (2)

Adresa Adunării Deputaților la Mesagiul Domnesc:

Măria Ta,

Camera Deputaților a ascultat cu profund respect Mesagiul Înălțimii Tale și a găsit în el acel spirit luminat, activ și patriotic, care animă pe Suveranul României.

Acest Mesagiu conține propriile simțiminte și aspirații ale țerii.

Țara este însetată de îmbunătățiri materiale și morale; ea are nevoie de pace și stabilitate.

Măria Ta! Reprezentația națională este convinsă de aceste mari adevăruri, că îmbunătățirile materiale vor înmulți într-o proporție nemăsurată comorile agricole, industriale și comerciale ale României.

Îmbunătățirile morale vor desvoltă comorile încă mai prețioase ale inteligenței și ale conștiinței cu care Dumnezeu a dotat pe poporul român.

Pacea va da spiritelor o direcție serioasă; va aduce înfrățirea în locul desbinărilor fatale și va încuraja lucrul, acest mare și nobil capital al omenirii.

Stabilitatea dobândită în regiunea înaltă a Tronului, stabilitate reprezentată de Înălțimea Voastră și de Augusta Sa Dinastie, stabilitatea în instituțiile constituționale, stabilitatea în principiile civilizatoare cari conduc lumea modernă și înțeleapta lor aplicare în societatea română, vor încoronă edificiul național și social.

Măria Ta! Camera Deputaților va aduce energicul său concurs la această operă măreață, și pentru realizarea ei va fi în deplină armonie cu guvernul Înălțimii Tale, sub scutul sacru al legalității perfecte.

Ea va fi mândră de a pune puternica mână a nației în mâna leală a Suveranului ei, pentru a coopera la acele înțelepte îmbunătățiri dorite de întreaga țară.

În prezența lucrărilor de îmbunătățiri materiale, cari se efectuează pe întinderea pământului românesc, Camera simte cu fericire, că țara este hotărâtă a păși cu energie pe calea practică a adevăratului progres, cale care o va duce la prosperitate, la ordine și la stima bine meritată a lumii civilizate.

Înainte de a termina, Camera socotește de datoria sa a constată că în mijlocul pasiunilor atâtea în puține localități, guvernul Înălțimii Tale a știut să mănție ordinea legală în alegeri. Ea va dovedi nepărtinirea sa, stăruind ca actele regretabile, cari pe alocurea au putut fi comise de către ori cine, să fie urmărite și pedepsite.

Măria Ta! Noi, mandatarii țerii, venim să ne grupăm cu sinceritate împrejurul Tronului și zicem leal Suveranului nostru:

Măria Ta! Pășește cu fermitate pe calea frumoasă și roditoare ce ai inaugurat; noi vom urma cu devotament și cu iubire.

Să trăești, Măria Ta!

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Primesc cu bucurie Adresa D-voastre. Ea-Mi este o dovadă plăcută că aveți conștiința frumoasei misiuni pe care România v'a încredințat-o: aceea de a-i face fericirea în prezent și de a-i asigura viitorul. Importanța ce dați lucrărilor de îmbunătățire materială Îmi arată direcțiunea practică și folositoare ce Adunarea voastră a da ocupațiunilor sale legislative. În adevăr, Domnilor, dezvoltarea bogățiilor noastre naturale și înlesnirea căilor de comunicațiune sunt cel mai puternic mijloc al consolidării Statului nostru, cel mai puternic mijloc spre a-i asigura rangul și importanța ce se cuvine a ocupa România între celelalte națiuni.

Văd cu deosebită plăcere încrederea ce Adunarea împărtășește cu Mine către Ministerul Meu; vă mulțumesc dar, Domnilor Deputați, pentru sincerul concurs ce-i prămiteți.

Sesiunea actuală a Domniilor voastre va fi scurtă; totuș, sunt sigur că activul D-voastre patriotism o va face productivă pentru țară. Bunele cuvinte ce adresați persoanei Mele și dreptatea ce dați simțimintelor Mele Mă fac, sfârșind, a repeți din inimă: Vă mulțumesc, Domnilor!

Cuvântarea primarului capitalei către *A. S. Serenisimă* cu ocaziunea prezintării la *A. S. S.* a noului consiliu comunal al capitalei:

Măria Ta,

Mă simt fericit a putea aduce la picioarele Tronului omagiile de respect și de iubire ale capitalei României, și de a fi astăzi interpretul simțimintelor de devotament al întregului consiliu municipal către Măria Ta. Uniți într'o singură cugetare, aceea a îmbunătățirii soartei capitalei, toți membrii noului consiliu comunal sunt gata a da o mai repede impulsione tuturor lucrărilor de înfrumusețare și a desvoltă bunul traiu și prosperitatea capitalei României.

Știm că aceste idei corespund la cele mai intime dorințe ale inimii Măriei Tale, și mă simt îndoit fericit a constată, și în această privință, deplina armonie ce există între înaltele cugetări ale Măriei Tale și trebuințele cele mai viu simțite ale poporului român.

O capitală trebuie să fie, Măria Ta, imaginea vie a unei națiuni. În aspectul ei trebuie să se reflecte caracterul și aspirările acelei națiuni. Sperăm, Măria Ta, că vom putea începe a face și din capitala noastră demna reprezentantă a României, urmând întru aceasta exemplele mărețe ce ne-ați dat neconținut.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

1869

Maiu 21 (2)

Răspunsul *Altefei Sale Serenisime*:

Mă simt fericit a primi astăzi pe noul consiliu municipal al capitalei Mele.

Sunt convins, Domnilor, că veți pune tot zelul și toată energia, spre a împlini cea mai vie a Mea dorință, care este transformarea, în acord cu cerințele importanței sale, a capitalei României.

Aveți pentru aceasta patru ani înaintea Domniilor voastre și, consacrand toată activitatea Domniilor voastre administrațiunii, lăsând la o parte politica, vă va fi lesne a atinge acest frumos scop.

Îmi pare bine că am ocaziune a face cunoștință în parte cu fiecare din membrii consiliului.

» 22 (3) În călătoria sa spre Constantinopole, A. S. R. Principele Otto de Bavaria sosește la București, pentru a face o vizită *A. S. S. Domnitorului*.

» 26 (7) După o petrecere de o lună și jumătate în România, A. S. Principele Leopold de Hohenzollern se întoarce la Düsseldorf, însoțit de *Altefa Sa Serenisimă* până la Giurgiu, de unde merge pe vaporul «Ștefan cel Mare» până la Turnu-Severin.

Iun. 2 (14) Se ratifică convențiunea poștală cu Confederațiunea Germaniei de Nord.

» 3 (15) Ministrul Greciei la Paris, Prințul Ipsilanti, e primit în audiență de *A. S. S. Domnitorul* pentru a-I prezintă proiectul unui tractat între Grecia și România: «Fiind exact informat despre dorințele Augustului său stăpân, acest tractat ar putea, la un caz dat, să fixeze condițiunile unei acțiuni comune a celor doi Suverani, în vederea independenței complete a României și a provinciilor grecești ale Turciei».

Art. 1 vorbește de obligațiunea de a nu lucra decât în comun în contra Sublimei Porți, și anume, după cum o expune mai explicit Articolul 2, numai după o înțelegere încheiată cu șase luni mai înainte. Articolele următoare tratează de contingentele de oștiri și de sprijinul ce s'ar putea obține împingând pe Bulgaria la răscoală.

A. S. S. Domnitorul păstrează față de aceste propuneri o atitudine foarte rezervată.

Prințul Ipsilanti înmânase *A. S. S. Domnitorului*, încă din luna lui Maiu, o scrisoare a Regelui Gheorghe al Greciei, prin care mulțumiă *A. S. S. Domnitorului* pentru mărturiile Sale de simpatie. Regele și-ar fi exprimat mulțumirile sale mult mai curând, dacă dela finele anului trecut încoace n'ar fi trecut printr'atâtea zile grele pentru Grecia și dureroase pentru el: — «Adus, prin reaua voință a Europei cu privire la lupta eroică a Cretei, dinaintea alternativei, sau a lăsa răscoala să se stângă în această insulă, fără rezultat practic pentru ea, sau a începe contra Turciei un războiu care se prezintă în condițiuni foarte dezavantajoase pentru Grecia, n'am ezitat a aderă la hotărîrea Conferinței din Paris. — Această gravă hotărîre n'ar fi fost infructuoasă, de s'ar fi dat naționalităților creștine din Orient dovada că ele trebuie să fie mai întâiu destul de tari pentru a-și cuceri drepturile lor prin arme, înainte de a încerca să scuture jugul turcesc». Prințul Ipsilanti, care a înmănat această scrisoare, ar fi cel mai bun intermediar pentru un schimb de vederi asupra acestui punct.

Răspunsul *A. S. S. Principelui Carol* la scrisoarea Regelui Greciei:

Iun. 3 (15)

Nu Vă puteți îndoi, Sire, că împărtășesc din toată inima mea simțimintele ce sunt exprimate în scrisoarea Voastră și compățimesc asemenea la impresiunile penibile ce amintiți în ea. Comunitatea intereselor politice și religioase ale Greciei și României, precum și legătura intereselor lor comerciale în atâtea puncte, ne fac firește o datorie a lucra cu zel de oparte și de alta la strângerea din ce în ce mai mare a legăturilor ce unesc deja cele două națiuni. Această tendință va răspunde la cele mai scumpe dorințe ale mele.

Se promulgă legea pentru delimitarea fruntariilor țerii.

» 7 (19)

Disolvarea Senatului.

» 9 (21)

Felix Bamberg scrie Principelui de Hohenzollern, în urma vizitei ce a făcut-o *A. S. S. Principelui Carol*, că nu știe ce să admire mai mult în *A. S. S.*: liniștea Sa bine cumpănită și curajul Său, ori superioritatea Sa spirituală și atitudinea Sa impozantă, ținuta ce știe să păstreze cu toată libertatea mișcărilor Sale, și grație căreia raporturile între Suveran și supuși sunt așezate cât mai deslușit. În cabinetul de lucru al *A. S. S.*, ordinea admirabilă a instalațiunii, calculată în vederea unei activități determinate, face impresiunea unei mașini combinate artistic pentru a aduna materii brute și a țese fire de mătase. *A. S. S.* Și-a organizat El Însuș arhivele Sale. La fiecare punct al conversațiunii, El știe să regăsiască o scrisoare sau un act care se rapoartă la cestiune.

A. S. S. Principele face parte din acele naturi sănătoase și voinice din temelie, cari se formează ele însele zi cu zi la școala aspră a vieții... *A. S. S.* are ideile și convingerile Sale. Dă ascultare cu o repeziciune rară la ideile ce I se opun, dar are și o facultate remarcabilă, aceea de a le înlătura într'un chip foarte politicos și de a Se întoarce la punctul Său de plecare. Dacă aceste calități ale spiritului nu sunt fără pericol, totuș ele constituiesc prima condițiune indispensabilă pentru a forma un monarh care poartă pecetea unei individualități personale.

Dacă privesc oamenii și lucrurile de aici, forțele active împrăștiate ale acestor naturi inflamabile și totuș reci prin lene, și dacă le opun liniștea neturburată și răbdarea Principelui care pune în viitorul acestei țeri binecuvântate de natură cele mai mari speranțe ale Sale, nu pot decât să admir în mod sincer forța interioară ce trebuie pentru aceasta.... Aici se impută Principelui viața Sa retrasă și se găsește că Se izolează prea mult... Aceasta e o imputare din cele mai neîntemeiate și din cele mai superficiale. Numai prin sârguința Sa înțeleaptă și regulată, Principele, conștient de scopul ce urmărește, a reușit, cu toată paralizia de care sunt lovite unele instituțiuni în țară, să mănțină mașina Statului în mișcare. Gustul Său pentru arte este și el o dovadă de noblețta naturii Sale, înamorată de ideal...

Se ratifică convențiunea cu Rusia și Austro-Ungaria, privitoare la navigațiunea Prutului. » 13 (25)

1869

Iun. 14 (26) *Alteța Sa Serenisimă* adresează următorul Înalt Ordin de zi către oastea întrunită în tabăra dela Furceni:

Ofițeri din tabăra dela Furceni,

În curând am a fi în mijlocul vostru. Înaintea sosirii Mele însă, M'am ocupat cu îmbunătățirea pozițiunii voastre în timpul petrecerii în tabără.

Pe tot acest timp, am chibzuit ca fiecare ofițer de ori ce grad să primească aceeaș rațiune de hrană pe care o primesc soldații în general.

Aceasta este numai o mică dovadă a viului interes ce port pentru bunastare a armatei în general și pentru a voastră în deosebi.

Carol.

Ministru Secretar de Stat ad-interim la Departamentul de Resbel, M. Kogălniceanu.

În urma demisiunii Colonelului D u c a, este numit Ministru de Răsboiu Colonelul M a n u.

- » 16 (28) Se promulgă următoarele legi: pentru terminarea căii ferate dela Suceava la Iași cu ramura dela Roman, mai înainte de termenul fixat de doi ani; pentru exploatarea în regie a căii ferate Giurgiu-București și prelungirea acestei linii până la Smârda.

Concesiunea pentru emiterea de bilete de bancă, dată d-lor H e r t z & L ö b l, se declară nulă.

- » 21 (3) *Alteța Sa Serenisimă* pleacă în tabăra dela Furceni.

- » 29 (11) Cu ocaziunea inaugurării solemne a taberei dela Furceni, Ministrul de Răsboiu cetește următorul Înalt Ordin de zi:

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați!

Am venit în mijlocul vostru, ca să Mă pot încredința prin Mine Însumi că bunul traiu în tabără vă este asigurat, că greutățile de toate zilele dela început le-ați învins cu râvnă, cu perseveranță, cu acel simțimânt înalt al datoriei către patrie, care învinge tot obstacolul.

Puteți zice cu mândrie că construcția taberei dela Furceni este opera armatei.

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați!

Vă rămâne acum complectarea instrucțiunii voastre militare; nu Mă îndoiesc că o veți face cu acelaș zel, bunăvoință, devotament, de care ați dat totdeauna probe.

Disciplina să fie pentru voi virtutea cea mai scumpă. Familiari-

zându-vă în tabără cu viața serioasă a soldatului, veți dovedi tuturor Iun. 29 (11) că armata română, școală de progres pentru popor, va fi fala țerii și va răspunde în ori ce timp la înălțimea misiunii sale.

Carol.

După cetirea acestui Înalt Ordin, *Alteța Sa Serenisimă* pronunță următoarele cuvinte:

Am fost fericit de tot ce am văzut în tabără. Vă mulțumesc pentru bunăvoința ce Mi-ați arătat pretutindeni. În acest chip veți ajunge marele scop al taberei, care trebuie să fie mândria țerii. Trăească România !

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

Iul. 8 (20)

Au trecut săptămâni de când nu ți-am dat știri amănunțite... După întoarcerea mea din tabăra dela Furceni, Maiorul Gorjan mi-a înmănat scumpa ta scrisoare, pentru care îți exprim mulțumirile mele cele mai călduroase. În scrisoarea mea de azi, aș fi dorit să-ți pot comunica ceva precis despre călătoria mea în Apus; dar din nefericire aceasta nu-mi este încă cu putință.

Voiu merge între $1/_{13}$ și $15/_{27}$ August la Livadia, căci mai târziu e așteptat acolo viceregele Egiptului și mi s'a exprimat dorința să fiu primit mai înainte. După cincisprezece zile voiu fi întors, apoi voiu merge încă pentru câtva timp la tabără, și numai atunci voiu putea să pornesc spre Viena, Weinburg, Baden-Baden, unde sper să întâlnesc încă pe Maiestățile Lor; apoi spre Paris și Bruxella. Gândesc să fiu lângă voi pe la sfârșitul lui Septemvrie. Mă duc în Rusia ca Principe al României, cu o mare escortă, din care va face parte Principele Dim. Ghica, iar cealaltă călătorie voiu face-o incognito.

Sunt opt zile de când m'am întors din tabăra dela Furceni, unde am petrecut zece zile. La întoarcerea mea, am găsit atâtea hârtii și afaceri nerezolvate, încât am avut de lucru de dimineața până seara, și n'am putut răspunde până astă seară la toate scrisorile primite dela tine, dela scumpa mea mamă, etc.

Conflictul între Ministrul Afacerilor Străine și comitele Keyserling e din fericire aplanat. Acești doi domni nu se văzuse timp de șase săptămâni și rupsese toate relațiunile de societate. Nici unul nu voia să ia inițiativa de a regulă prietenește afacerea, cum povățuisem eu.

1869

Iul. 8 (20) Nu puteam da dreptate Comitelui Keyserling, de oarece diferendul a fost provocat de o împrejurare care nu-l priviă direct.

Când «Vulturul roș» a fost conferit Ministrului meu Președinte, Comitele Keyserling a avut o ocaziune favorabilă a revedea pe Principele D. Ghica, fiindcă trebuia să-i îmmăneze insemnele. D-l Ghica, făcu chiar în aceeaș zi o vizită Comitelui; numai atunci acești domni s'au explicat și vechea prietenie a fost restabilită. Keyserling a simțit bine că nu avea dreptate.... În ultimul timp eu l-am văzut mult mai puțin; cu toate acestea, partidele exploatează într'un mod puțin leal susceptibilitatea ce domnește în opiniunea publică contra influinței prusiene.

A învăța să cunoști pe Kogălniceanu a trebuit de sigur să te intereseze. Dânsul mi-a trimis un raport amănunțit.

În ceea ce privește pozițiunea noastră față de marile Puteri, Rusia ne arată cea mai mare bunăvoință și cel mai viu interes; viitorul va arăta dacă aceasta e cu intențiune sinceră; fapt este că Steege a fost primit de Împărat la Petersburg cu cea mai mare distincțiune; i s'au făcut onorurile ce se dau unui ambasador.

Cu această ocaziune, reprezentantul meu a fost însărcinat a-mi comunica că M. S. speră să mă vadă cu siguranță în Crimeea. S'a elaborat la Petersburg un proiect pentru suprimarea jurisdicțiunii consulare, pe care noi îl putem admite fără modificare. Astfel Rusia a luat inițiativa în această cestiune așa de importantă pentru noi, ceea ce va face în Francia o impresiune neplăcută. Cu atât mai bine, căci Cabinetul francez este încă tot puțin cam rezervat, pentrucă vrea să menajeze pe Turcia. Dar pentrue Francia menajează pe Turcia numai în România și nu și în Egipt? Pentrue în România este cu Anglia, și în Egipt la cuțite cu Anglia? Toate acestea se explică printr'un singur cuvânt: interesele, interesele materiale! Este deci o înțeleaptă politică, de a căuta să se angajeze aici capitaluri franceze în întreprinderi mari; am și discutat această idee cu diverse persoane. Anglia este în general indiferentă în privința României; din partea aceasta nu avem nimic de așteptat. Politica ce urmărește ea în Răsărit nu e nici de cum binevoitoare pentru popoarele creștine. Cu Austria suntem, oficialmente, în foarte buni termini, precum mărturisește aceasta cartea roșie; totuș, presa urmează campania sa, dar cu mai puțină rea credință.

Comitele Andrassy dorește să trăească în bună înțelegere cu noi; Iul. 8 (20) însă aceasta nu va fi ușor, câtă vreme Ungurii vor exercita o apăsare asupra Românilor din Transilvania și Banat.

Turcia nu se poate învinui decât pe ea însăși, dacă relațiunile noastre s'au răcit din nou, căci dânsa s'a arătat puțin îndatoritoare în cestiunea monetară. Ea caută acum prin alte mijloace a se pune iarăș pe un picior mai bun cu noi. S'a conferit lui D. Ghica ordinul Medgidiei, atențiune care a trecut aici aproape neobservată. Vizita în Crimeea nu va lipsi de a-și produce efectul la Constantinopole.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

» 25 (6)

La sfârșitul săptămânei viitoare plec în sfârșit în Crimeea. Merg cu vasul meu până la Sulina, unde mă așteaptă un vas rusesc pentru a mă conduce până la Odesa. De acolo aș vrea mai bine să iau drumul pe uscat, pentru a evita marea care nu-mi convine. Sunt 600 de verste; o verstă cu poșta rusească e făcută în 3 minute, deci totul în 30 de ore. Baronul Offenbergh mă însoțește, și cum locul e restrâns la Livadia, nu iau cu mine decât pe d-l Ghica, pe Mareșalul Curții și un adiutant. Am de gând să rămân o zi la Odesa, ca să vizitez în amănunt acest oraș, care e în plină dezvoltare și cu care noi avem multe relațiuni comerciale.

Se ratifică convențiunea poștală cu Austro-Ungaria.

» 29 (10)

Alteța Sa Serenismă pleacă la Livadia, spre a face o vizită Împăratului Rusiei.

Aug. 2 (14)

Confiniul militar al Austro-Ungariei se desființează.

» 3 (15)

Alteța Sa Serenismă sosește la Sulina, unde Se îmbarchează pe vaporul rus «*Tauried*» pentru Odesa.

Împăratul și Împărăteasa Rusiei primesc pe *Alteța Sa Serenismă* în palatul dela Livadia.

» 6 (18)

Alteța Sa Serenismă pleacă din Livadia.

» 10 (22)

Alteța Sa Serenismă vizitează tabăra dela Furceni.

» 17 (29)

Corpurile legiuitoare se deschid prin următorul Mesagiu Domnesc:

» 25 (6)

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Spre a Mă conforma art. 95 din Constituțiune, v'am convocat în sesiune extraordinară, deși în această epocă a anului cei mai mulți din D-voastre sunt ocupați cu importante lucrări ale câmpului. De aceea, guvernul Meu a mărginit

1869

Aug. 25 (6) durata acestei sesiuni pentru un termen numai de 15 zile, așteptând ca lucrările cele mai însemnate ale D-voastre să se efectueze în viitoarea sesiune ordinară.

Sper însă, D-lor Senatori, că după ce veți termina verificarea titlurilor D-voastre și vă veți constitui, totuș veți găsi timpul spre a vota în această sesiune câteva proiecte de legi, votate de Camera Deputaților și cari nu pot suferi amânare.

*Domnilor Deputați,
Domnilor Senatori,*

Depărtat de sânul familiei Mele de mai mult de trei ani, un simțimânt natural Mă îndeamnă a nu întârziă mai mult de a o vedea. Voiu și plecă dar peste puțin spre a realiză această dorință.

Mă voiu folosi de această ocaziune, spre a vizită pe Suveranii Statelor garante, cărora România, nu trebuie să uităm, le datorește o neștearsă recunoștință.

Aceasta dejă am și început a o pune în lucrare prin vizita ce am făcut Maiestății Sale Împăratului Rusiei în Crimeea, unde am fost obiectul celei mai afectuoase primiri.

Astfel, sunt în drept a crede că și în Occident, prin aceeaș binevoitoare primire și prin relațiunile personale ce se vor stabili, țara noastră nu va putea decât să câștige și interesele noastre naționale vor află și mai tari și mai călduroși apărători.

Cu plină dar încredere în viitorul patriei, care merge cu pași repezi pe calea progresului și a prosperității, rog pe Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Ministrul Președinte, Dimitrie Ghica; Ministrul de Interne, M. Kogălniceanu; Ministrul de Finanțe, Al. G. Golescu; Ministrul de Justiție, B. Boerescu; Ministrul de Culte și Instrucțiune publică, A. Crețescu; Ministrul de Resbel, Colonel G. Manu.

» 26 (7) M. Kogălniceanu primește Ministerul Afacerilor Străine și I. Ghica pe acela al Lucrărilor publice.

Alteța Sa Serenisimă pleacă în străinătate, imbarcându-Se la Giurgiu pe «Ștefan-cel-Mare», care merge până la Baziaș, și face astfel să străbată pentru prima oară pavilionul român prin Porțile-de-fier.

» 29 (10) *Alteța Sa Serenisimă*, întâmpinată de Comitele de Uexküll, adiutantul Împăratului, sosește la Viena, unde e primită de Împăratul Francisc-Iosef.

Sept. 3 (15) *Alteța Sa Serenisimă* sosește la München, unde, în absența Regelui, e primită de Principele Adalbert al Bavariei.

» 4 (16) *Alteța Sa Serenisimă* sosește la Rheinek, lângă Weinburg, unde e întâmpinată de întreaga Sa familie.

Austro-Ungaria caută a se pune în raporturi bune cu Prusia și cu Rusia.

» 7 (19) Principele Carol-Anton, care s'a înțeles cu Don Eusebio de Salazar să se în-

tâlnească la preunblarea de lângă Rin, ia ca însoțitor pe *A. S. S. Principele Carol* căruia îi Sept. 7 (19) prezintă pe Delegatul spaniol. Don Eusebio de Salazar dă a înțelege că ochii Spaniolilor sunt îndreptați către *A. S. S. Principele* României, care a avut curajul a Se însăreînă în condițiuni grele cu o asemenea misiune. Totuș *A. S. S. Principele Carol* declară hotărît, că simțimântul Său de datorie nu I-ar permite să schimbe modesta coroană de *Principe* ce poartă, cu o coroană regală, fie chiar aceea a mândrei Spanii.

După amiazi, are loc o întrevedere a Delegatului spaniol cu Principele Moștenitor și cu Principesa. Principele Leopold e puțin dispus a primi coroana ce i se propunea, dar nu o refuză în mod categoric, făcând să atârne primirea de diverse condițiuni, înainte de toate de faptul ca să fie ales în unanimitate și să nu aibă de combătut candidați rivali; cere de asemenea asigurarea ca să nu fie amestecat în combinațiuni politice, cari ar putea fi păgubitoare Portugaliei, dat fiind că legături de familie îl unesc cu casa domnitoare a acelei țeri. Cu acest răspuns puțin încurajator, Delegatul spaniol pleacă la Paris.

A. S. Serenisimă sosește la Bruxella. » 18 (30)

A. S. Serenisimă sosește la Baden, unde e primită de Regele și Regina Prusiei. » 20 (2)

Împărăteasa Franciei merge, prin Veneția, la Constantinopole și de acolo se duce să asiste la deschiderea Canalului de Suez.

Principele Moștenitor al Prusiei face în drumul său spre Suez o vizită Împăratului Francisc-Iosef la Viena. » 21 (3)

Principele Regal al Prusiei sfătuește pe *A. S. S. Principele Carol* să renunțe la ori ce alt partid în favoarea *Principesei Elisabeta de Wied*, pe care o cunoaște foarte bine: ea are tot pe atâta spirit cât și inimă, ambițiuni nobile și un farmec irezistibil. » 23 (5)

Principele Regal ia asupra-și să combine o întrevedere, fără ca *Principesa* să bănuască despre ce este vorba. Principele Regal declară că nu va fi liniștit în privința soartei vărului său, decât atunci când va vedea alătura de El o femeie egală Lui, capabilă de a înțelege misiunea Sa în mod tot așa de înalt ca și Însuș *Principele Carol*.

A. S. Serenisimă sosește la Paris, de unde pleacă la St. Cloud, unde e primită de Împăratul Napoleon.

Principele Regal al Prusiei telegrafiază din Veneția, că o întâlnire a Principesei Regale și a *Principesei Elisabeta de Wied* ar putea fi aranjată pentru ziua de 12 a lunii curente la Colonia. Principesa Regală a întocmit totul așa, ca să nu fie nimic bătător la ochi; familia de Wied se va duce la Colonia pentru un concert care va avea loc în ziua de 12. *Principele Carol* se va conforma acestor dispozițiuni. El își amintește de a fi văzut, acum opt ani, pe *Principesa Elisabeta* la curtea din Berlin și că I-a făcut cea mai bună impresiune. » 26 (8)

A. S. S. Principele Carol sosește dimineața la Colonia. » 30 (12)

A. S. S. Principele și suita Sa se duc la grădina Flora. Acolo Principele întâlnește pe Principesa mamă de Wied, pe *Principesa Elisabeta*, fiica sa, pe domnișoara de onoare Lavater și pe d-l de Roggenbach.

După amiazi, Baronul de Wermer se duce la d-l de Roggenbach și cere prin intermediul său ca Principesa mamă să binevoască a primi pe *A. S. S. Principele Carol*. În această întrevedere, *A. S. S.* îi cere mâna ficei sale; Principesa, surprinsă mai întâiu de această repede hotărîre, se învoeste la această cerere, căreia tânăra *Principesă Elisabeta* nu întârzie a da consimțimântul Său.

1869

Oct. 1 (13) Scrisoarea Împăratului Napoleon către *A. S. S. Principele Carol*:

Felicit pe A. V. R. de proiectul ce binevoiește a-mi anunța și despre care voi păstră secretul până ce va deveni public.

Nu voi să întârziez a Vă mulțumi de încrederea ce-mi arătați, și Vă reînnoesc asigurarea urărilor ce fac pentru prosperitatea României, cum și asigurarea simțimentelor de stimă și prietenie, cu cari sunt, al Alteței Voastre Regale, bun văr

Napoleon.

» 4 (16) La Monrepos se serbează logodna între *A. S. Serenismă Domnitorul Carol* și *A. S. Principesa Elisabeta de Wied*.

» 5 (17) *A. S. Serenismă* adresează din Neuwied Ministrului Președinte următoarea telegramă:

Domnului Președinte al Consiliului de miniștri.

Chemat prin sufragiul națiunii române a prezidă la destinatele ei, îngrijirea de a lucra din toate forțele Mele la dezvoltarea și fericirea noii Mele patrii a devenit singurul și unicul scop al vieții Mele.

Când am primit Tronul, care-Mi fu propus de iubirea și încrederea unui popor întreg, nu Mi-am ascuns că gândirea intimă, care a prezidat la aclamarea unanimă a Principelui străin, a fost aceea de a vedea întemeindu-se în România o Dinastie statornică, care să fie scutită de fluctuațiunile politice la cari țara putea fi expusă, precum și de a se afla mai presus de rivalitățile și de luptele partidelor.

Dacă despre aceasta aș fi putut păstră în sufletul Meu cea mai mică îndoială, ea ar fi dispărut înaintea manifestațiunilor neconținut repetate, și ale Camerelor, și ale marilor Corpuri ale Statului, și ale întregii țeri în general, care n'a lăsat nici odată să treacă o ocaziune, fără a-Mi aduce aminte această aspirațiune tot atât de ardentă cât și legitimă a poporului român.

Eu pururea am ținut a satisface cât mai curând această dorință atât de scumpă Românilor, și dacă Mi-a fost cu neputință a o îndeplini până la această oară, vina a fost a împrejurărilor, precum și a gravelor ocupațiuni cari au absorbit întâii ani ai Domniei Mele.

Astăzi sunt fericit de a putea da poporului Meu garanțiile de ordine și de stabilitate, pe cari el le reclamă pentru viitorul său, vestindu-vă că Eu am îndeplinit logodna Mea cu *Principesa Elisabeta de Wied*, născută în 29 Decembrie 1843.

Aducând prin canalul D-voastre acest fapt la cunoștința țerii, că-

reia am consacrat existența Mea întreagă, întâia Mea datorie este a Oct. 5 (17)
Mă adresă cu rugi către A Tot Puternicul, pentruca El să proteagă
și să binecuvinteze România în noua eră ce o conduce înainte și să-Mi
dea înțelepciunea și forțele necesare spre a face fericirea sa.

Carol.

Alteța Sa Serenismă adresează din Neuwied Mitropolitului Primat următoarea telegramă : » 6 (18)

Eminenței Sale Mitropolitului Primat al României.

Plăcând divinei Provedințe a coronă în fine dorința ce am avut,
de a găsi o soție demnă de asociat pentru înalta misiune ce Mi-am
propus în iubita Mea patrie, Mă grăbesc a ruga pe Prea Sfinția Voastră,
precum și pe tot clerul român, a înălța rugi către Cel A Tot Putinte
pentru binecuvântarea acestei uniuni atât de scumpe inimii Mele.

Carol.

A. S. S. Principele Carol scrie în jurnalul *Principsei Elisabeta* :

La iubire răspunde iubirea! Vino înaintea poporului tău cu aceeaș
iubire, cu aceeaș încredere ce mi-ai arătat; atunci nu va fi numai o
inimă care va bate pentru tine, ci milioane de inimi ce se vor uni
cu a ta. Cât despre mine, mă voiu felicita, căci tu nu-mi aparții numai
mie—un popor întreg are pretențiuni asupra ta, un popor întreg are
ochii țintiți asupra ta, cu încredere și siguranță, și-ți va da iubire
pentru iubire!

Telegrama Regelui Wilhelm din Baden către *A. S. S. Principele Carol* :

Primește urările mele cele mai cordiale cu ocaziunea fericitului eveniment
al logodnei tale cu Principesa de Wied, care posedă toate calitățile pentru a
întemeia fericirea ta și pentru a asigura, dacă Dumnezeu vrea, viitorul tău.

Telegrama din Atena a Principelui Regal al Prusiei către *A. S. S. Principele Carol* :

Te îmbrățișez cu gândul. Primesc în acest moment știrea logodnei tale
cu Elisabeta de Wied.

Dumnezeu să vă binecuvinteze pe amândoi!

Frederic Wilhelm, Principe Regal.

1869

Oct. 6 (18)

Scrisoarea A. S. Principesei Elisabeta către Principele Carol-Anton de Hohen-zollern:

Prea grațioase Doamne,

Marea bunătate ce Alteța Voastră Regală mi-a arătat în totdeauna îmi permite să sper, în această zi, că mă veți primi cu prietenie în cercul copiilor Voștri și că voi putea iarăși să întrebuițez cu dragoste cuvântul scump de tată, de care sunt lipsită de așa multă vreme. Mărimea sarcinii ce trebuie să îndeplinesc nu mă însăimântă nici de cum, alături de un om așa de tare, așa de curajos. Nu cer decât să fiu călăuzită de el, căci cred cu tărie că ceea ce zice dânsul este bine.

Dificultatea pozițiunii noastre și izolarea ce ea ne impune nu vor face decât să ne unească și mai strâns și furtunile din afară nu vor putea trece pragul și turbură pacea casei noastre. În momentul de a întemeia această casă, Vă rog, scump și prea grațios Domn, a da iubirea și binecuvântarea Voastră părintească aceleia care de acum înainte este a Alteței Voastre Regale credincioasă și supusă fiică

Elisabeta.

» 7 (19)

Telegrama de felicitare adresată A. S. *Serenissime* cu ocaziunea logodnei:

Mitropolitul Primat:

Măria Ta,

Depeșa Măriei Voastre, dela 6 ale curente, primind-o cu cea mai vie a noastră sufletească bucurie, vestitoare de căsătoria Măriei Voastre, m'am grăbit a vesti clerului român întreg ca să înalțe rugi solemne către cel A Tot Putinte pentru binecuvântarea acestei uniuni, atât de scumpă Măriei Voastre, și dorită României întregi. Facă Cerul ca această uniune să fie în veci fericită, pentru binele și prosperitatea iubitei noastre patrii!

Adunarea Deputaților:

Măria Ta,

În lipsa Adunării Deputaților, subscrișii vicepreședinți prezenți la București, sunt siguri a fi adevărații ei interpreți, precum și ai întregii țări, adresând Înălțimii Voastre felicitări și urări pentru fericita căsătorie ce aveți a îndeplini, și prin care se consolidează o Dinastie în care poporul român își pune speranțele sale de viitor.

Rugăm pe Înălțimea Voastră a depune respectuoasele noastre omagii la picioarele Înălțimii Sale Principesei Elisabeta.

Vicepreședinții Camerei Deputaților, I. Cantacuzino, G. Balșiu.

Curtea de Casație:

Măria Ta,

Curtea de Casație are onoare a exprima Măriei Tale respectuoasele sale felicitări și urările cele mai călduroase cu ocaziunea fericitei uniri menită a consolida Dinastia Măriei Tale. Înaltele calități ale viitoarei noastre Suverane vor cimentă cu desăvârșire legăturile de strânsă afecțiune cari există între națiune și Tron.

Acorde Provedința Măriei Tale și grațioasei Sale logodnice ani lungi și fericiri, pentru gloria și prosperitatea României.

În numele Curții, Primul Președinte, Scarlat Fălcoianu; Procuror general, D. P. Vioreanu.

Curtea de Compturi:

Măria Ta,

Curtea de Compturi roagă respectuos pe Înălțimea Voastră a primi felicitările sale cele mai călduroase pentru fericita căsătorie a Măriei Voastre, atât de mult dorită de întreaga națiune.

Să trăești, Măria Ta, dimpreună cu Augusta Voastră logodnică, ani îndelungați și fericiri, pentru prosperitatea și mărirea României.

Emanoil Grădișteanu.

Rectorul Universității din București:

Măria Ta,

Universitatea din București, în prima sa întrunire generală, se grăbește a se asocia cu unanimele urări ale națiunii și vine respectuos a Vă prezintă omagiile sale sincere pentru fericita logodnă a Înălțimii Voastre cu Măria Sa Principesa Elisabeta de Wied.

Cu cel mai profund devotament al Măriei Voastre prea plecat și prea supus, Rector G. Costaforu.

Ministrul de Războiu:

Măria Ta,

Armata vine prin organul meu a Vă supune felicitările sale respectuoase pentru căsătoria Măriei Voastre cu Principesa Elisabeta.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească Doamna noastră! Prosperitatea României este consolidată.

Ministru de Resbel, Colonel Manu.

Telegrama A. S. S. Domnitorului către Președintele Consiliului de miniștri:

» 11 (23)

Mulțumesc afectuos Consiliului pentru sincerele felicitări adresate pentru căsătoria Mea. Ele sunt pentru Mine o nouă dovadă a devo-

1869

Oct. 11 (23) tamentului D-voastre și sunt sigur asemenea de acelaș devotament pentru Principesa ca și pentru Mine.

» 13 (25) Telegrama Principesei mame de Wied către Președintele Consiliului de miniștri:

Binevoiți a primi, D-voastre și colegii D-voastre, mulțumirile mele sincere pentru felicitările ce ați adresat cu ocaziunea logodnei fiicei mele cu Principele României. Voiu păstră cea mai plăcută amintire, cea mai vie recunoștință pentru semnele de simpatie ce poporul român arată deja pentru fiica mea. Mă voiu despărți de ea cu curaj și chiar cu bucurie, căci știu că o încredințez în mâinile unui nobil Principe, iubit de poporul Său, pentru fericirea căruia El a închinat toată existența Sa. Inima mea de mamă va fi de o mie de ori fericită, dacă fiica mea ar putea și ea contribui la binele noii sale patrii, ajutând pe Augustul său soț în frumoasa și dificila Sa misiune. Dumnezeu să binecuvinteze silințele Sale și să ocrotească România!

» 14 (26) Telegrama Principelui și Principesei de Hohenzollern către Președintele Consiliului de miniștri:

Foarte mișcați și foarte recunoscători de urările și de felicitările Ministerului, îi exprimăm sincerele noastre mulțumiri și felicităm România din toată inima noastră pentru noua sa Suverană, demnă de frumoasa și marea Sa misiune.

» 16 (28) Împăratul Francisc-Iosef pleacă în Orient, spre a asista la deschiderea Canalului de Suez.

» 21 (2) Mulțumind pentru felicitările ce I s'au adresat, *Alteța Sa Serenismă* trimite din Weinburg Președintelui Adunării Deputaților următoarea telegramă:

Am primit cu o vie plăcere felicitările ce Mi-ați adresat în numele Camerei. Cunoscând simțimintele sale dinastice, nu Mă îndoesc că alegerea ce am făcut va fi aclamată cu entuziasm de toți reprezentanții națiunii.

Carol.

» 24 (5) Cu aceeaș ocaziune, *Alteța Sa Serenismă* adresează Ministrului Președinte următoarea telegramă:

Adânc mișcat de demonstrațiunile afectuoase și de felicitările ce neconținut am primit și primesc pentru logodna Mea, felicitări ce-Mi vin dela orașele și satele României, dela marile Corpuri ale Statului, dela autorități, dela o mulțime de femei și bărbați, Eu prin aceasta vin a le arăta cele mai sincere mulțumiri, atât în numele Meu cât și în numele Principesei Elisabeta. Limbajul călduros al acestor demonstrațiuni Îmi probează că sorginta lor purcede din inimă; aceasta

constitue pentru Mine o puternică dovadă despre devotamentul Ro- Oct. 24 (5)
mânilor pentru Dinastia lor și Mă încurajază și mai mult pentru în-
deplinirea misiunii ce Mi-a încredințat națiunea.

Mulțumesc încă odată tuturor în genere și fiecăruia în parte de
urările ce Mi-au adresat.

Ziua apropiată, când Mă voi află împreună cu consoarta Mea în
mijlocul poporului român, va fi una din cele mai frumoase zile ale
vieții Mele.

Carol.

La Neuwied se serbează cununia *A. S. S. Domnitorului Carol* cu *A. S. Principesa Eli-* Noem. 3 (15)
sabeta de Wied.

A. S. S. Domnitorul Carol primește pe Reprezentanții Împăratului Rusiei și a Împăratu-
lui Francezilor, anume: Baronul d'Oubril care-I aduce urările Împăratului Alexandru
și Comitele Mosbourg, Ministrul Franciei la Carlsruhe, care-I aduce urările Împăratului
Napoleon.

La orele trei, sosește din Coblenz Regina Augusta cu suita sa. Marea Ducesă și
Principesa Wilhelm de Baden o însoțesc.

D-l de Rauch, avansat general, Consilierul de cabinet de Werner și Șambelanul de
Mayenfisch, cari au însoțit pe *A. S. S. Domnitorul* la venirea *A. S. S.* în țară, la 1866, sunt
prezenți.

Guvernul român e reprezentat prin B. Boerescu, Ministrul de justiție, și I. Strat,
Agentul diplomatic la Paris; sunt prezenți, adiutanții *A. S. S. Domnitorului*: Maiorul Gre-
ceanu și Maiorul Schina, Mareșalul Filipescu și doamnele destinate la serviciul tinerei
Principese: D-na Zulnia Sturdza și Elena Cornescu, precum și Șambelanul Ale-
xandru Mavrocordat.

Deschiderea solemnă a Canalului de Suez. » 5 (17)

AA. LL. SS. Domnitorul și *Doamna* pleacă din Neuwied pentru a veni în țară. » 6 (18)

Sosirea *Altețelor Lor Serenisime* la Turnu-Severin. » 10 (22)

La Turnu-Severin au rostit cuvântări de felicitare către *AA. LL. SS.*:

Prefectul județului Mehedinți:

Prea Înălțate Doamne,

Însărcinat cu administrațiunea districtului Mehedinți, profit de fericita oca-
ziune a reîntoarcerii Înălțimii Voastre în mijlocul supușilor ce Vă așteaptă cu
inima deschisă, și mă simt foarte fericite că pot exprima Măriei Voaste, cu cel
mai profund respect și devotament, asigurările sincere despre afecțiunea în-
tregului județ și despre devotamentul tuturor județenilor.

Asemenea depun sincere și devotate felicitățiuni la picioarele Măriei Sale
Prea Înălțatei Doamnei noastre Elisabeta, care, părăsindu-Și patria și căminul pă-
rintesc, S'a devotat în a ajuta pe Măria Voastră ca să faceți fericirea poporului
român și să întemeiați pe Tronul țerii o Dinastie dela care se așteaptă toată
stabilitatea și prosperitatea.

1869

Noem. 10 (22)

Reprezentantul stațiunii navale franceze pe Dunăre:

Monsenior,

Guvernul Maiestății Sale Împăratului m'a trimis aci spre a complimenta pe Alteța Voastră și pe grațioasa consoartă ce Și-a ales ca Suverană a Statu-
rilor Sale.

Sunt fericit, Monsenior, că am de împlinit această misiune, care-mi pro-
cură onoarea de a uni și modestele mele urări cu acelea ale guvernului meu,
pentru fericirea Altețelor Voastre și prosperitatea supușilor Voștri.

Cu o nesfârșită plăcere, Monsenior, stațiunea franceză a văzut pe Suveranul
Franciei dând Alteței Voastre un semn strălucitor despre amicia Sa, conferin-
du-Vă marele cordon al ordinului Său.

Protoiereul județului Mehedinți:

Măria Ta,

Județul Mehedinți, prin pozițiunea sa geografică, a fost destinat a simți și
astăzi ca și la 1866, Maiu 8, ziua când Măria Voastră a pus pentru prima oară
piciorul pe pământul României, neașteptata bucurie de a vedea mai întâiu pe
Înălțimea Voastră însoțit de Augusta Sa soție.

Măria Ta, căsătoria fiind un act care leagă pe om mai mult cu societatea,
Românii nu pot privi unirea Măriei Voastre cu Principesa Elisabeta de Wied
decât ca o nouă dovadă de solitudinea ce aveți a asigura viitorul României
prin consolidarea Dinastiei de Hohenzollern pe Tronul său.

Starea de nesiguranță ce plană asupra acestei țeri încetând deodată cu
suirea pe Tron a lui Carol I, ca Domn al Românilor, fiecare Român este dator
a Vă privi cu mândrie și a recunoaște în persoana Măriei Voastre pe mântui-
torul patriei sale.

Pentru o asemenea virtute, pentru un asemenea Domn, nu putea fi ale-
gere mai nimerită decât aceea ce ați făcut în persoana Alteței Sale Principesei
de Wied, a cărei bunătate sufletească Vă va secundă cu bărbăție în faptele
mărețe și pline de patriotism, de cari România n'a fost lipsită dela suirea Mă-
riei Voastre pe Tron.

Permiteți dară, Prea Înălțate Doamne, în puterea autorizațiunii ce am, de a
felicită căsătoria Măriei Voastre, în numele P. S. S. părintelui locotenent Episcop
al eparhiei Râmnicului-Noului Severin, cum și a întregului cler din această epar-
hie, și a Vă ura ca Creatorul să proteje unirea Măriei Voastre cu Principesa Eli-
sabeta de Wied ani mulți și fericiți, ca împreună să faceți România fericită,
dăruindu-Vă prunci cari să poată moșteni virtuțile părintești.

Binevoiți, Prea Înălțate Doamne, a asigura pe Augusta Voastră soție, astăzi
Principesa Românilor, că clerul român va conserva aceeaș dragoste pentru Au-
gusta Sa persoană, precum ați putut constată în toate ocaziunile că păstrează

pentru Înălțimea Voastră, neîncetând a îndreptă rugi fierbinți pentru îndelun-Noem. 10 (22) garea zilelor Măriilor Voastre.

Să trăiți, Măria Voastră!

Să trăească Principesa Elisabeta Doamna Românilor!

Prefectul județului Gorj în numele delegaților veniți la Severin ca să salute pe AA. LL. SS.:

Alteță Serenisimă,

Sunt câțiva ani de când ați călcat pe pământul României, și Gorjanii fură dintre cei dintâi cari V'au felicitat, văzând că aduceți în țerile noastre ereditatea Tronului, leacul luptelor de partide.

Dela acea norocită epocă, județul Gorj conservând pentru Alteța Voastră iubire și devotament, astăzi locuitori săi, la fruntariile țerii, după datinele noastre, ca unui mire, prin delegații tuturor claselor ce vedeți, Vă prezintă omagiile și urările cele mai sincere și Vă asigură că de când lipsiți în străinătate, pornind din țară ca Isaac din brațele tatălui său Abraam în Mesopotamia, doinele adevăratului popor român au spus și inamicilor săi cât de mult doresc înturnarea Altețelor Voastre în brațele sale, în țerile lui Mihaiu Bravul și Ștefan cel Mare.

În supremul moment de față, când Alteța Voastră, pe lângă alte bunuri, mai aduceți patriei noastre și o Suverană, pe ilustra consoartă a Alteței Voastre, Doamna României, Elisabeta, speranța, încrederea și bucuria Românilor au luat proporțiuni demne de niște Suverani iubiți ca Altețele Voastre.

Până când însă Alteța Sa Doamna, prin recunoașterea ce va face frumoasei și bogatei României, Își va forma o idee de dânsa, și prin urmare o simpatie despre credincioșii săi locuitori, în dorința ca Gorjul să nu rămână cel din urmă, roagă pe Alteța Voastră să fiți interpret lângă Alteța Sa Serenisimă și nu mult timp să lipsiți pe Gorjani de a Vă vedeă pe amândoi în mijlocul lor.

Să trăiți, Altețele Voastre, mulți și îndelungați ani, spre a ne conduce la fericire!

AA. LL. SS. continuă călătoria spre București pe Dunăre.

La Calafat au rostit cuvântări de felicitare:

O doamnă în numele doamnelor din Calafat și Craiova:

Alteță,

Binevoește a primi din partea noastră acest buchet ca un semn de devotamentul nostru. Pline de încredere că vom afla în Alteța Voastră protectoarea României, rugăm Cerul să binecuvinteze alianța Altețelor Voastre, acordându-Vă o viață lungă și fericită.

1869

Noem. 10 (22)

Primarul oraşului Calafat:

Măria Ta,

Cetăţenii urbei Calafat, pătrunşi de recunoştinţa binefacerilor Alteţei Voastre, exprimă prin mine, reprezentantul lor, adâncă lor bucurie, văzând astăzi pe A. V. unit cu Augusta Voastră consoartă, Principesa Elisabeta de Wied, şi, plini de credinţă că printr'acest legământ sacru s'a consolidat viitorul României, rugăm Cerul ca şi de urmaşi să fie binecuvântată Augusta Voastră familie, ca o tulpină binefăcătoare.

Trăească Alteţa Voastră! Trăească Doamna Elisabeta! Trăească România!

Primarul din Craiova:

Măria Ta,

Comuna Craiovei, reprezentată prin noi, profită de această fericită ocaziune spre a Vă trimite cele mai sincere felicitări pentru buna căsătorie ce aţi contractat cu Măria Sa Doamna Elisabeta. Binecuvântarea Cerului şi a ţerii întregi să se reverse asupra căsătoriei Măriilor Voastre. Fiţi Auguştii părinţi ai patriei şi fondatorii glorioşi ai Dinastiei noastre!

Să trăeşti, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna! Să trăească România!

Şeful gardei civice din Craiova:

Înălţimea Voastră,

Corpul gardei civice din oraşul Craiova felicită prin noi pe Înălţimea Voastră de buna venire şi de buna căsătorie cu Înălţimea Sa Doamna Elisabeta.

Trimită Dumnezeu fericire Înălţimii Voastre şi întregii naţiuni române!

Să trăeşti, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna!

La Turnu-Măgurele au rostit cuvântări de felicitare:

Primarul oraşului:

Măria Ta, Prea Înălţată Doamnă,

Fericita ocaziune ce ni se prezintă în astă solemnă zi, de a Vă primi în mijlocul nostru, primăria comunei Turnu-Măgurele Vă oferă pâine şi sare, simbolul abundenţei. În acelaş timp, cetăţenii prin organul meu Vă depun sincerele lor felicitări de devotament şi de respect.

Să trăiţi, Măriile Voastre! Să trăească ilustrele familii de Hohenzollern şi de Wied! Să trăească România! Să trăească guvernul!

Preşedintele consiliului judeţian:

Consiliul judeţian, în numele judeţului Teleorman, depune Înălţimilor Voastre, cu cel mai profund respect, sincerele sale felicitări şi expresiunea devotamentului celui mai sacru.

Urăm Înălțimilor Voastre ani îndelungați și fericiți!

Să trăească România! Să trăească bunul nostru Domn Carol I! Să trăească
M. S. Doamna Elisabeta, buna noastră Doamnă!

Moartea lui Gheorghe Asaki.

» 12 (24)

Intrarea solemnă a *Altețelor Lor Serenisime* în București.

Cuvântarea primarului capitalei, G. Gr. Cantacuzino, la sosirea *AA. LL. SS.*:

Prea Înălțate Doamne,

Capitala României, fericită de a vedea îndeplinită, prin căsătoria Alesului națiunii, una din dorințele sale cele mai vii, salută cu respect buna venire a Măriilor Voastre în sânul ei, și primește cu inima înveselită și plină de speranță pe Auguștii și iubiții ei Suverani.

Interpret fidel al cugetării capitalei întregi, vin a depune, Prea Înălțate Doamne, la picioarele Tronului, expresiunea urărilor călduroase ce cu această ocaziune se ridică către Cer din toate inimile române.

Da, Măria Voastră, puteți a Vă rezimă în totdeauna pe iubirea adâncă, pe devotamentul neclintit al acestui popor plin de patriotism și de inteligență, în capul căruia V'a așezat Provedința și voința națională.

Prin alegerea de soție a Augustei noastre Suverane Elisabeta, Măria Voastră ați cimentat într'un mod și mai puternic legămintele ce unesc națiunea cu Alesul ei.

De acum înainte speranțele cele mai legitime ale Românilor se află încununate. Dinastia Măriei Voastre e fundată, și România, încrezătoare în misiunea ce-i însemnă Provedința, va urmă pe Măria Voastră în toate faptele mărețe și glorioase ce sunteți chemați a îndeplini.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească Doamna Românilor!

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Mulțumesc din inimă d-lui primar și consiliului comunal de bunele cuvinte de felicitare ce Ne adresează. Ziua aceasta când, după o lungă absență, Mă pot întoarce în frumoasa capitală a României, cu o consoartă atât de dorită de națiune, este una din cele mai fericite ale vieții Mele. Fiți siguri de adevărata Mea mulțumire și bucurie de a Mă afla iarăș în mijlocul D-voastre.

În biserica Mitropoliei, după terminarea Te-Deumului și binecuvântarea căsătoriei, și după ce *AA. LL. SS.* au trecut pe estrada ridicată în pavilionul din fața bisericii, primarul capitalei, dând Ministrului Justiției actul Primăriei, prin care se constată celebrarea căsătoriei, pronunță următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne,

Când Adunările mume ale țărilor surori cuprinseră între cele patru memo-

1869

Noem. 12(24) rabile puncte și dorința nestrămutată de a dobândi pentru România un Principe de viță regală, dănsese reflectau cugetarea intimă a națiunii întregi.

Atâtea sbuciumări seculare, atâtea amari suferințe, împlântase adânc în inima poporului convicțiunea că fără o Dinastie ereditară, așezată mai presus de toate luptele arzătoare ale partidelor, nu era mântuire pentru România.

Când dară, la Aprilie 1866, Constituanta proclamă Augustul nume al Măriei Voastre ieșit din scrutinul popular, un strigăt de fericire se ridică dela un cap al țerii la altul și un soare mai binefăcător încălzî România zdrobită.

Dorințelor îndeplinite mai lipsă, Prea Înălțate Doamne, consacrarea atât de viu așteptată a căsătoriei Măriei Voastre. Acest act atât de însemnat pentru națiunea întreagă săvârșindu-se de Măria Voastră, se primește astăzi de toți Românii cu entuziasm de fericire. Ei văd într'însul chezașuirea unui viitor strălucit și consacrațiunea definitivă a principiului atât de dorit al stabilității.

Prea Augustă Doamnă,

România e mândră a Vă prenumără între copiii ei.

Moștenitoare a virtuților și a grațiilor strămoșești, poporul român fundează în Măria Voastră cele mai mari speranțe. Sunteți chemată a alina multe dureri, a îndulci multe suferințe.

Sub mâna-Vă binefăcătoare se va adăposti un popor întreg. Veți ști să fiți geniul protector al patriei, și națiunea va binecuvânta sosirea Măriei Voastre pe pământul României și Augusta alegere a Suveranului ei.

Luând act astăzi, în fața Corpurilor constituite ale țerii și în fața poporului, de căsătoria Măriilor Voastre, Vă urez, Prea Înălțate Doamne, și Prea Înălțată Doamnă, toate fericirile ce Vă poate dori o adevărată inimă de Român, căci soarta patriei e strâns legată de Dinastia Măriilor Voastre și fericirea Suveranilor iubiți se revarsă în totdeauna asupra popoarelor ce sunt chemați a administra.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească Doamna Românilor!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Sunt foarte mult mișcat de frumoasele cuvinte ce Ne-ați adresat. Nu vă pot destul exprima mulțumirea inimii Mele, văzând cu câtă bucurie și entuziasm căsătoria Mea a fost aclamată de capitala României, ca și de țara întreagă. Aceste expresiuni atât de unanime și spontanee constitue încă o nouă dovadă de iubirea, de devotamentul ce au Românii pentru Dinastia lor. Sper că aceleași simțiminte au să se răsfângă și asupra consoartei Mele, care cu curaj a primit să împărtășcă a Se devota cu Mine pentru marea misiune ce poporul român Mi-a încredințat.

Cuvântările de felicitare ale autorităților țerii, adunate în sala Tronului.
Mitropolitul Primat :

Măria Ta,

Când poporul român V'a chemat la Tronul Domnitorilor săi, încredințându-Vă destinatele sale viitoare, nu aveà dorință mai înfocată, urări mai vii și mai fierbinți, decât a vedea perpetuându-se în Măria Voastră Dinastia celui mai iubit Domnitor al său, pacea și stabilitatea consolidându-se prin ereditatea Tronului.

Ați realizat, Măria Ta, cu fericire aceste nobile aspirațiuni ale națiunii.

Ați dat poporului acest mare și solemn gaj de iubire și atașament.

Ați legat acum pentru totdeauna, cu un nod sacru, raporturile între el și Măria Voastră.

Clerul întreg al României, mulțumind Provedinței care V'a inspirat acest măreț act, Vă binecuvintează din toată inima sa. Organ al acestui supus și credincios cler, aduc astăzi Măriei Tale și prea iubitei noastre Doamne, omagii respectuoase și fierbințele sale urări de pace, mărire și prosperitate.

Facă Cerul ca anii Măriei Voastre să fie lungi și fericiți; ca această sacră unire conjugală să fie fecundă în fericiri poporului român.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Augusta Măriei Tale soție, prea iubita noastră Doamnă!

Locotenentul Episcopului catolic:

*Măria Ta,
Doamnă,*

În absența venerabilului nostru Episcop, care se află la Roma, suntem fericiți a Vă oferi omagiile, felicitățiile clerului catolic și urările ce adresăm Celui A Tot Putinte pentru fericirea Măriilor Voastre Serenisime.

Protecția și binefacerile ce guvernul român a acordat totdeauna cultului nostru, umple inimile noastre de recunoștință și de devotament. Dumnezeu ascultând rugile noastre, Măriile Voastre Serenisime vor aveà consolația de a vedea totdeauna înflorind în România prosperitatea morală, intelectuală și materială.

Trăească Măriile Voastre Serenisime!

Pastorul protestant:

În numele comunității germano-evangelice, cum și a celei ungaro-reformate, iau cuvântul a depune la picioarele Tronului Altețelor Voastre felicitățiunile cele mai respectuoase și sincere.

Comunitatea noastră, care de mult timp a găsit în România nu numai un azil ospitalier, dar și o adevărată patrie, care în tot timpul a putut nu numai să exerseze, sub protecțiunea iluștrilor Principi, liberă și fără împiedicare, credința sa, dară încă s'a bucurat de multe dovezi de bunăvoință și grație, mai cu

1869

Noem. 13(25) samă din partea Măriei Voastre, împărtășește suprema bucurie care în aceste zile umple inimile tuturor acelora cari venerează pe Suveranii lor.

Dorim ca Măriile Voastre împreună să puteți găsi, guvernând această țară și acest popor, cea mai mare fericire și cea mai dulce satisfacțiune.

A Tot Putintele Dumnezeu să verse din cupa abundenței cea mai mare a Sa binecuvântare asupra Măriei Voastre, pentruca din înălțimea Tronului să se răspândească torente de binecuvântări asupra poporului și țerii.

Dorim ca sfânta protecțiune a lui Dumnezeu să fie cu Înălțimile Voastre în tot locul.

Rezumez dară toate felicitările și rugăciunile noastre prin a mă asocia, eu, unul pentru toți, la urările ce s'au făcut în aceste zile de mii de ori:

Dumnezeu să proteje, să conserve și să binecuvinteze pe Înălțimea Sa Domnul Carol I!

Dumnezeu să proteje, să conserve și să binecuvinteze pe Înălțimea Sa Doamna Elisabeta!

Primul Președinte al Curții de Casație:

Măria Ta,

Un Domn dintr'o familie suverană, cu ereditatea Tronului, a fost dorința vie și constantă a tuturor Românilor. Prin suirea Măriei Tale pe Tronul României s'a realizat, mai presus de ori ce așteptare, această dorință unanimă; astăzi ea își dobândește îndeplinirea ei și mai complectă; astăzi stabilitatea și ereditatea Tronului primesc o garanție și mai forte.

Cu altă ocaziune, Curtea de Casațiune a fost cea dintâi care a urat Măriei Tale și țerii, de a vedeă alături cu Măria Ta o grațioasă Suverană care să asigure pentru totdeauna bazele viitorului nostru național.

Curtea de Casațiune este fericită a vedeă că cererea sa s'a îndeplinit.

Da, Mărită Doamnă, Curtea de Casațiune este fericită a vedeă că ai întrunit destinele Măriei Tale cu ale Suveranului nostru iubit pentru strălucirea Tronului României; că de aci înainte, vor fi două inimi nobile și generoase cari, bătând împreună, vor căută să facă fericirea poporului și să obție, împreună cu afecțiunea și devotamentul său, binecuvântările inimii sale.

Să trăiți, Măriile Voastre! Să trăească România!

Președintele Curții de Compturi:

Măria Ta,

La toate ocaziile solemne Curtea de Compturi n'a lipsit a aduce Tronului sentimentele de iubire și devotament. Astăzi, când una din dorințele țerii s'a îndeplinit, prin fericita alianță a Î. V. cu Î. S. Principesa Elisabeta, Curtea, mișcată

de aceleași sentimente, roagă respectuos pe Măriile Voastre să primiți felicitările Noem. 13 (25) sale și urări de ani îndelungați.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna! Trăească România!

Primul Președinte al Curții de Apel din București:

Măria Ta,

În numele Curții de Apel din București, rog pe Înălțimea Voastră a primi felicitările noastre pentru căsătoria Înălțimii Tale. Prin acest act, Prea Înălțate Doamne, s'a adăogat legăturile între Dinastia Înălțimii Tale și națiunea română, care vede cu o deosebită satisfacțiune împlinindu-se aspirațiunile sale cele mai plăcute: stabilitatea Tronului și întărirea Dinastiei Alesului său. Suntem fericiți că cu această ocaziune putem prezintă omagiile noastre respectuoase Augustei și grațioasei Suverane, care a primit a ajuta pe prea iubitul nostru Domn în nobila misiune ce Și-a propus, de a face fericirea poporului român.

Recunoștința noastră va țineă eternă și egală cu profundul devotament ce resimțim pentru persoana Înălțimii Sale.

Rectorul Universității, G. Costaforu, în numele corpului profesoral:

Prea Înălțate Doamne,

Membrii învățământului superior vin respectuos a ură MM. VV. ani îndelungați și glorioși.

Când s'a promulgat unirea definitivă prin alegerea Augustei Voastre persoane, România întreagă V'a conflat viitorul ei cel mare; dar cu toții aspirau la realizarea unei condițiuni dela care depindea garanția celor mai legitime speranțe.

Astăzi inimile noastre s'au liniștit și putem de acum promite tinerelor generațiuni ce vin după noi, că le vom transmite o succesiune măreață și consolidată în urmarea timpilor prin virtuțile fundatorilor ilustrei Dinastii ce ne guverna sub imperiul constituțiunii și al legilor.

Grațioasa noastră Suverană a venit în mijlocul Românilor ca să asigure viitorul copiilor lor. Fie bine încredințată M. S. Doamna, că va găsi, în persoanele învățământului public, organele cele mai devotate pentru dirijarea pe calea binelui a viitoarelor noastre mame de familie.

Suntem fericiți, Măria Ta, că și cu această înaltă ocaziune putem exprima încă odată profunda noastră recunoștință pentru puternicul sprijin ce acordați instrucțiunii naționale.

Prin nimeritele măsuri ce a binevoit a lua guvernul Înălțimii Voastre, adăogându-se astăzi, pe lângă celelalte facultăți, și facultatea de medicină, conform legii instrucțiunii publice și constituțiunii, Universitatea română se află pe drum de complectare și speră că în puțin timp va da probe reale că și cu această

1869

Noem. 13 (25) ramură a învățământului României nu vor rămâne mai jos decât alte națiuni civilizate.

Dumnezeu va binecuvânta marea operă de regenerare socială și națională la care cu toții ne consacram sub auspiciile Înălțimilor Voastre.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna!

La aceste cuvântări de felicitare *A. S. S. Domnitorul* răspunde:

Am ascultat cu vie mulțumire cuvintele frumoase de felicități care toate autoritățile constituite Ne-au adresat cu ocaziunea căsătoriei Noastre.

Rugăciunile înălțate de cler către Cer Ne vor sprijini în marea misiune care Ne este încredințată.

Îmi aduc aminte cu plăcere, că Curtea de Casație a fost cel întâiu corp care a exprimat dorința de a vedea pe Tronul României și o Doamnă. În numele Său dară, și al Meu, astăzi, că această dorință este împlinită, mulțumim Curții de bunele cuvinte ce Ne-a adresat.

Nu mai puțin sunt simțitor pentru urările exprimate de înalta Curte de Compturi, precum și de celelalte Curți și tribunale.

Asemenea am fost mișcat de simțimintele exprimate, în numele corpului profesoral, prin domnul Rector al Universității. Țin mult la aceste simțiminte, căci ele vor fi transmise, — sunt sigur, — junelor generațiuni a căror cultură îi este încredințată.

În fine, mulțumesc tuturor autorităților, pentru urările ce Mi-au adresat și pentru zelul și credința ce au arătat întru îndeplinirea datoriilor lor pe tot timpul absenței Mele din țară.

Cuvântarea lui Dim. Gusti, primarul Iașului, în numele delegaților tuturor județelor:

Măria Ta,

Astăzi, când o stea de pe Rin vine să se împreune cu luceafărul Dunării, România, în veșminte de sărbătoare, se prezintă cu un pas mai sigur și mai mare înaintea Tronului MM. VV., susținută de o îndoită solitudine: solitudinea paternă, ce Măria Ta ai arătat pretutindeni până acuma, și solitudinea de bunătate, pe care M. S. Doamna Elisabeta vine astăzi a o alătură către cea a prea ilustrului Său soț.

Aureola de fericire, care strălucește pe frunțile MM. VV., se revarsă deja asupra destinatarilor patriei române; poporul întrevăde într-o întinsă depărtare un șir de moștenitori, în care, fiii susținuți de virtuțile părinților și tari de tradițiunile trecutului, fac să înainteze către un mândru viitor strămoșeasca Românie, liberă, tare și glorioasă.

Măria Ta, prin delegațiunile tuturor județelor, orașelor și comunelor, pri- Noem. 13 (25) miți simțimintele de devotamentul nostru cel mai profund, simțimintele de fidelitate, simțimintele de amor pentru Domnul și Doamna Românilor, în cari am pus speranța Dinastiei și a prosperității noastre; iată buchetul de nuntă, pe care țara întreagă cu entuziasm și alegreță îl prezintă junilor consorți Suverani.

Bătrânii noștri credeau că vocea unui întreg popor înduplecă chiar voința lui Dumnezeu. Fie dar binevenită între noi Augusta Principesă, care astăzi urcă Tronul României! Fie Ea pentru Măria Ta, ca și pentru noi, albina răspânditoare de dulceată, ca albina Carpaților și a Dunării noastre!

Dumnezeu să proteagă România sub auspiciile MM. VV.!

Să trăască M. S. Carol I și M. S. Doamna Elisabeta, mirii României!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Domnilor,

Mulțumesc județelor și comunelor cari v'au trimis să-Mi adresați urările țerii; vă mulțumesc D-voastre, pentrucă, spre a-Mi face aceste felicitări, ați făcut un drum atât de depărtat. În curând, împreună cu Doamna, ne vom exprima mulțumirile noastre în înseși județele și comunele D-voastre, mulțumiri cari le datorim țerii pentru avântul cu care a salutat căsătoria Noastră.

Sunt fericite a vedeă că reprezentantul simțimintelor țerii este primarul orașului Iași, a doua Mea reședință, care de astăzi, pe lângă Mine, va fi iubită și de Doamna României.

Încă odată vă mulțumesc, Domnilor. Să trăască județele! Să trăască comunele!

Cuvântarea Ministrului de Răsboiu:

Prea Înălțate Doamne,

În diferite rânduri mi-a fost dată onoarea a depune la Tronul Măriei Tale simțimintele de supunere și de devotament ale ostașului român.

Astăzi, că pe acel Tron se află alături Augusta Doamnă ce Măria Ta a ales de Suverană a României; astăzi, că prin această unire ați pus cea din urmă piatră la temelia solidă pe care are a se așeza prosperarea patriei noastre, fie-mi permis, Măria Ta, a exprima în numele armatei dragostea și iubirea sa pentru Dinastia Măriei Tale.

Să trăești, Măria Ta! Să trăască Doamna noastră!

1869

Noem. 13 (25)

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Sunt mândru de armata României. Simțimintele sale de devotament Îmi sunt cunoscute.

Vă mulțumesc pentru simțimintele de dragoste ce exprimați pentru Doamna.

Să trăească armata României!

Cuvântarea comandantului gardei civice:

Prea Înălțate Doamne,

Guarda civică din România, precum a avut onoare prin scris a felicită Augusta Voastră logodnă, prin organul șefului său, asemenea se simte prea fericită de frumoasa ocaziune ce i se prezintă din nou, de a reînnoi și prin graiu călduroasele sale urări pentru fericirea și prosperitatea Măriilor Voastre și consolidarea ilustrei Voastre Dinastii.

Să trăiți, Măria Voastră, întru mulți ani, pentru fericirea Statului român!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Mulțumesc gardei civice pentru urările ce Ne adresează, ca și pentru simțimintele dinastice ce are.

Mulțumesc gardei pentru buna ordine ce a ținut în tot timpul lipsirii Mele din țară. Mulțumesc și D-voastre în parte de ostenelele ce vă dați aci.

Cuvântarea decanului corpului diplomatic, Green, Agentul și Consulul general al Angliei la București:

Alteță,

Corpul diplomatic și consular vine prin organul meu să unească felicitările sale cu acelea ale României pentru fericita căsătorie și întoarcerea Altețelor Voastre și să exprime urări sincere pentru prosperitatea Dinastiei.

Răspunsul A. S. *Serenissime*:

Mulțumesc domnilor reprezentanți ai Puterilor pentru urările ce-Mi fac și pentru viul interes ce poartă acestui eveniment.

Sunt încă fericit a avea astăzi ocaziunea să exprim recunoștința Mea pentru primirea grațioasă ce Mi s'a făcut de Suverani, și de care voiu păstră cele mai plăcute amintiri. Vă rog, domnii Mei, a fi interpreții simțimintelor Mele de recunoștință pe lângă Suveranii D-voastre.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu Domnesc: Noem. 15 (27)

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Sunt fericit că, după aproape trei luni de călătorie ce am întreprins mai cu deosebire în interesul țerii, Mă aflu din nou în mijlocul D-voastre și vă pot anunța în persoană realizarea uneia din cele mai legitime dorințe ale poporului român și uneia din cele mai principale preocupățiuni ale inimii Mele: căsătoria Mea.

Salutată cu entuziasm de națiune, privită cu plăcere de Suveranii Puterilor europene, însoțirea Mea cu Principesa Elisabeta, adăogind încă legăturile de sânge cu celelalte familii domnitoare din Europa, află în amoarea poporului român cea mai dulce a ei consacrare.

Astfel, realizându-se una din cele mai esențiale condițiuni ale consolidării Dinastiei române, consoarta Mea, încurajată prin aceleași simțiminte de amoare și devotament ce Mi-ați arătat Mie, va putea împlini marea misiune ce-I impune Tronul României, pentruca amândoi împreună să putem atinge scopul comun: mărirea și prosperitatea iubitei noastre țeri.

Onorurile ce am primit dela Suveranii, ale căror Curți am vizitat, se răsfrâng asupra națiunii române: ele erau date Domnului ei, care eră pretutindeni însoțit de aureola Coroanei României, și astăzi acele mari Puteri au un titlu și mai mult la recunoștința noastră.

Bănuielile dispărând, confiența revenind, sunt în drept a crede că relațiunile noastre cu înaltele Puteri garante au să ia de acum înainte un caracter și mai favorabil pentru interesele noastre.

Aceste Puteri n'au uitat și nici nu pot uita că națiunea română, așezată la porțile Orientului, pe marginea celei mai mari artere de comunicațiune, este chemată, prin desvoltarea zilnică a forțelor sale morale și materiale, prin pașii săi repezi spre civilizațiune, a jucă un mare rol în echilibrul Europei orientale.

Acest rol ne va fi cu atât mai ușor de împlinit, cu cât lealitatea va prezida mai mult la păzirea cu sfințenie a îndatoririlor ce ne sunt prescrise prin tractatele cari au pus sub puternicul scut al Europei legăturile noastre seculare cu Înalta Poartă.

Aceste tractate au precurmat de drept amestecul străin în afacerile noastre interioare; însă chipul cel mai sigur și mai nimerit de a face ca străinii să nu intervie în cele din întru ale noastre, este ca și noi să nu ne amestecăm în trebile vecinilor noștri. Atunci în adevăr că pragul casei noastre va fi necălcat și sfânt.

Că această politică, care o urmărim și care ne este dictată și prin obligațiunile noastre internaționale și prin pozițiunea noastră, este politica cea mai bună, se dovedește prin bunăvoința ce astăzi găsim în Puterile garante, de a îndestulă prin convențiuni internaționale toate cestiunile noastre de interes comun.

1869

Noem. 15 (27) Aşa, guvernul imperial al Austriei a primit ca, prin cale de reciprocitate, să se execute în toate provinciile reprezentate în Dieta din Viena sentinţele tribunalelor române în materie civilă şi comercială.

Aşa, două convenţiuni sunt a se încheia cu guvernul austro-ungar pentru hotărîrea puncturilor de întâlnire a căilor ferate române cu căile ferate austro-ungare dela Suceava, Orşova şi Braşov.

De mai mult timp urmau drepte şi necontenite stăruinţe din partea ţerii, pentru a se reînnoi printr'o comisiune internaţională vechile noastre hotare dealungul provinciilor austro-ungare. Guvernul Meu are plăcuta datorie a vă anunţa, Domnilor Senatori şi Domnilor Deputaţi, că guvernul actual al Ungariei a dat satisfacere cererilor noastre.

Comisiunea internaţională chiar a şi intrat în lucrare. Deşi, din cauza timpului înaintat, ea n'a putut mult propăşi, totuşi de pe acum putem a fi mulţumiţi de rezultatul însemnat al constatărilor sale. Aşa, comisiunea a statornicit la judeţul Buzău, că adevăratul hotar între ambele ţeri este zisa Cheia-Buzăului, iar nu pe unde pretindea comuna Zagonu.

O altă veche călcare de hotar s'a constatat pe teritoriul român, dela râul Bârsca în sus, alături cu pârăul Pitacu.

Dispoziţiuni sunt luate pentru restabilirea pe faţa pământului a adevăratelor noastre hotare, precum în unanimitate s'au statornicit de comisiunea internaţională.

D-voastre cunoaşteţi dreptele cereri ale României în cestiunea oborîrii jurisdicţiunii consulare. Această stare de lucruri excepţională şi necompatibilă cu drepturile şi legile României a fost supusă la cercetarea generoasă a Europei încă de către Adunările naţionale din 1857. Mă aflu în drept a crede, că în fine suntem în ajunul zilei când şi în această cestiune România va intra în deplinul exerciţiu al autonomiei sale.

Deja negocierile noastre pentru încheierea unei convenţiuni, cu scop de a se supune naţionalii ruşi la jurisdicţiunea legilor ţerii, sunt sfârşite şi, sprijinindu-ne pe bunavoinţa a M. S. Împăratului Rusiei şi a guvernului Său, sper că chiar în cursul acestei sesiuni se va putea prezintă Corpurilor legiuitoare instrumentul definitiv.

Negocieri în această cestiune sunt începute şi cu celelalte Puteri europene.

Terminul convenţiunii încheiate cu Serbia pentru extrădarea reciprocă a dezertorilor şi a criminalilor fiind expirat, s'a primit de ambele guverne încheierea unei nouă convenţiuni, în care nu vor fi uitate principiile noului drept public european în privinţa emigraţilor politici.

Am mulţumirea de a constată că relaţiunile noastre cu buna noastră vecină Serbia devin din zi în zi mai amicale şi mai intime.

Ratificaţiunile convenţiunii pentru navigabilitatea Prutului sunt efectuate; întrunirea comisarilor Statelor co-riverane se va face în curând.

În vederea lucrărilor ce într'un timp apropiat au a face din Prut un râu

că o navigațiune regulată, guvernul Meu este în tratație pentru stabilirea unui Noem. 15 (27) serviciu de a transporta călători între Iași și Galați.

Toate convențiunile citate mai sus se vor supune aprobațiunii D-voastre.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați, veți afla cu bucurie că marina noastră de comerț din zi în zi merge spre dezvoltare. Deja numărăm aproape de 200 bastimente de mare sub pavilionul român și cari aparțin indigenilor. Numai în anul curent s'au acordat patente la peste 30 bastimente.

Va fi de interesul țării, va fi o lucrare nu din cele mai puțin meritorii ale D-voastre, dacă veți da guvernului Meu mijloacele necesare pentru a asigura marinei noastre o dezvoltare în proporțiune cu întinderea țărmurilor noștri de Dunăre și de Mare.

Cel dintâiu pas spre a ajunge la acel folositor rezultat va fi, negreșit, o cât mai curândă punere în lucrare a votului D-voastre în privința deschiderii portului român dela Marea Neagră.

Îmbunătățirea finanțelor Statului este preocupățiunea constantă a guvernului Meu.

Mai multe deficite repetate și acumulate din anii trecuți au crescut datoria flotantă până la o cifră, care trebuie să deștepte în toți dorința de a regăsi imediat stângerea ei și de a o mărgini pe viitor în limitele unei simple operațiuni de tezaur.

Acest rezultat va fi lesne de câștigat, îndată ce veți stabili, în coînțelegere cu guvernul Meu, un adevărat echilibru bugetar. Țara are conștiință de resursele ei; ea a susținut și susține creditul ei la înălțimea la care vedem ajunse Statele cele mai bine întemeiate. Rămâne ca și D-voastre să-i veniți în ajutor cu măsurile ce veți combina în înțelepciunea și patriotismul D-voastre.

Guvernul Meu v'a supus în privința aceasta, încă din sesiunea trecută, mai multe proiecte de legi. Ele se vor complectă în sesiunea prezentă prin mai multe alte proiecte privitoare la îmbunătățirea serviciilor financiare, la o mai largă dezvoltare a resurselor bugetare.

Bunele D-voastre intențiuni pentru înălțarea prestigiului Bisericii române, pe cari le-ați arătat prin grăbnicia ce ați pus de a vota credite pentru restaurarea de locașuri sfinte, și-au dat fructul lor. Peste 24 de biserici sau mănăstiri se ridică astăzi din ruine, spre gloria Domnului, deosebit de sfânta Episcopie de Argeș, unde s'au făcut în anul acesta cele dintâi și mai dificile lucrări pregătitoare pentru a se putea începe chiar în viitoarea primăvară restaurarea radicală a acestui mare monument de artă și de pietate străbună.

Proiectul de lege organică a Bisericii, care se află pe biroul Camerei, este pentru D-voastre o altă ocazie mare ca să dotați sfânta noastră Biserică cu o organizațiune puternică, conformă canoanelor și tradițiunilor țării. Apreciind importanța și urgența sa, sunt fundat a spera că D-voastre veți face chiar în sesiunea aceasta ca acel proiect să poată deveni lege.

Un început de îmbunătățire la soarta preoților de mir dela bisericile Sta-

1869

Noem. 15 (27) tului din câteva localități mai însemnate, precum și a proto-presbiterilor, vi se va propune în bugetul anului viitor. Nu Mă îndoiesc că D-voastre veți cum-păni după merit această necesitate, prin a cărei satisfacere Biserica însăși va crește în cuviință și în demnitate.

Instrucțiunea publică reclamă asemenea o lege organică mai eficace, după experiența de aproape cinci ani la care a fost supusă legea actuală. Una din condițiunile esențiale ale îmbunătățirii instrucțiunii publice va fi înființarea unei Eforii speciale a școalelor. Guvernul Meu vă va propune un proiect spre modificarea unor părți din actuala lege. Bugetul pe 1870 având a fi prezentat întru tot conform aceluia proiect, Eu pun temeiul pe zelul și activitatea D-voastre, de a-l face să dobândească sancțiunea legislativă în decursul acestei sesiuni.

Spre generalizarea instrucțiunii primare, prescrisă de mai mulți ani în legile noastre, a lipsit până acum o sistemă îndestul de completă de inspecțiune, care să fie totdeodată un mijloc puternic de a o activa. Guvernul Meu vă va propune instituirea în toate districtele de revizori școlari cu atribuțiuni mai întinse, și am toate cuvintele de a crede că aici stă începutul cel serios al luminării, la care poporul are drept și pe care legile ne îndatorează a i-o înlesni.

Sunt mai multe părți din legea instrucțiunii, cari până acum n'au fost încă puse în lucrare. Guvernul Meu a prevăzut înființarea, în anul 1870, a mai multor școli de meserii în deosebite orașe ale țării.

Bazele puse pentru organizarea puterilor noastre militare prin legea dela 11 Iunie 1868 s'au stabilit în acest an din ce în ce mai mult. Diferite regu-lamente și instrucțiuni au venit să puie în lucrare și să desvolte acele baze.

Oștirea noastră permanentă s'a armat cu arme nouă perfecționate ; armele necesare milițiilor sunt sosite în parte, și astfel nu peste mult timp vom vedea funcționând și noul element al forțelor noastre militare, *milițiile*. Guvernul Meu s'a ocupat și se ocupă pentru a pregăti toate instrucțiunile și depozitele tre-buincioase, ca la întâia chemare și sosire a milițiilor, dânsese să se poată con-vinge că sunt o parte însemnată a mijloacelor de apărare ale țării noastre.

Pentru ca armata permanentă să serve bine de școală ostășească în toate ramurile științei militare, prin care să treacă toți tinerii Români, în anul acesta i s'a dat ocazie a cunoaște și serviciul în campanie, prin manevrare în corpuri mai numeroase. Formarea taberei dela Furceni, în timpul căreia am fost mândru de a fi Însumi în capul armatei, a produs rezultatele cele mai satisfăcătoare, atât în privința spiritului de corp, cât și în privința instrucțiunii, prin manevre sistematice ; cu această ocaziune, armata română, atât de devotată Dinastiei, s'a arătat că este la înălțimea misiunii sale.

Guvernul Meu recunoaște că nu este lesne nici bine a modifica din nou legea constitutivă a armării țării. Dar când experiența anilor din urmă a do-vedit lacune, neperfectiuni, sau erori în acea lege, aceste neperfectiuni trebuiesc îndreptate. Guvernul Meu vă va prezintă dar un proiect care să cuprindă îm-bunătățirile ce sunt a se aduce acelei legi.

Asemenea veți grăbi negreșit, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, Noem. 15 (27) votarea proiectului de lege, ce se află de mai mult timp dinaintea D-voastre, despre tribunalele noastre militare. Nepotrivirea în care se află Codul penal militar cel vechiu cu cel civil trebuește să dispară cu o oră mai curând.

Guvernul Meu vă va prezintă și alte proiecte de legi, tot atât de imperios reclamate, precum: acela al contingentului anului viitor, acela al soldelor, un nou proiect pentru regularea pozițiunii ofițerilor, un altul pentru recrutare și unul pentru înaintare, spre a le pune în armonie cu noua lege constitutivă a armatei.

Guvernul Meu v'a înfățișat în sesiunea ordinară un proiect de lege în vedere de a asigura județelor o mai mare descentralizare administrativă. Sunt în drept a crede că D-voastre veți binevoi a supune acest proiect unei conștiințioase și grabnice cercetări, pentruca încă în sesiunea aceasta județele să aibă a vă datoră o mai întinsă independență în administrarea intereselor lor locale.

Această lege ar rămâne însă fără efect, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, dacă totdeodată D-voastre nu vă veți ocupa și cu realțarea autorității morale a primarilor comunelor rurale. Nu scăpați din vedere, vă rog, că legile votate de D-voastre se aplică în țară prin acești primari, în calitate de agenți ai puterii executive, și că prin urmare este și de un interes municipal și de un interes general, ca acești magistrați să fie înzestrați cu capacitatea cerută pentru a putea înțelege și a aplica legile țerii. Una din condițiunile de căpetenie pentru îndreptarea primarilor rurali este de a le ridica cât mai curând funcțiunea de agenți fiscali.

Legea tocmelelor agricole, prin experiență s'a dovedit că lasa încă mult de dorit. Ea nu este în stare a asigura agriculturii acea repede și deplină îndestulare a intereselor sale, fără de care lucrul câmpului nu poate propăși. Guvernul Meu vă va prezintă modificațiunile pe cari le socotește de neapărate, spre a face ca această lege să corespundă la marele său scop.

Legea poliției rurale a început a-și dovedi salutarele sale efecte. O mai bună poliție s'a introdus în comunele rurale, și numărul delictelor câmpenești s'a împușinat într'un chip simțitor. Această lege prevede în fiecare județ statornicirea unei casse de asigurare în contra boalei vitelor. Experiența a dovedit că județele nu sunt în stare de a creă aceste stabilimente și că, chiar dacă aceste s'ar întemeia, ele, prin micile lor mijloace, n'ar fi în stare a răspunde la intențiunea legiuitorului.

Trebue dar reprezentațiunea națională să se ocupe cu adoptarea unui mijloc mai nimerit pentru a feri clasele muncitoare de marile pagube ale epizootiei.

Guvernul Meu vă va prezintă un proiect de lege pentru fundarea unei casse de asigurare generală a vitelor.

Dela 1 Aprilie trecut poștele străine și-au luat sfârșit în România. Convențiunile încheiate între guvernul Meu și între monarhia austro-ungară și între Germania de Nord sunt astăzi puse în întreaga lor lucrare; în curând aceste

1869

Noem. 15 (27) acte internaționale se vor înmulți printr'o convențiune încheiată cu Imperiul Rusiei.

Poștele noastre încredințate în mâni române funcționează bine. În comparațiune cu veniturile anului trecut, poștele înfățișează în anul 1869 un spor de aproape un milion, când cheltuielile sunt mai aceleași ca din timpul când nu aveam decât un serviciu poștal interior.

Art. 54 și 55 din legea rurală, din deosebite împrejurări au fost rămase până acum nepuse în lucrare. Guvernul Meu a luat toate măsurile, pentruca, cu aprobațiunea D-voastre, însurăteii și celelalte categorii de săteni prevăzuți prin articolele mai sus citate, să fie puși pe moșiile Statului în stăpânirea părților celor de pământ ce le sunt acordate prin lege.

Guvernul Meu își pune toate silințele de a ridica pe fiecare zi justiția la acel grad, de unde ea să inspire încredere în întru, considerațiune în afară. Curtea de Casațiune, redobândindu-și autoritatea sa morală și asigurată prin respectarea legii inamovibilității sale, este pusă în pozițiune de a-și împlini cu eficacitate lucrările marii sale misiuni. Un proiect de lege depus pe biuroul Adunării, relativ la distribuțiunea cauzelor între ambele secțiuni, este de natură a înlesni foarte mult lucrările fiecăreia. Se iau măsurile cele mai practice pentru ca legile cele nouă, mai ales procedura civilă și legea organizării judecătorești, puțin aplicate sau rău înțelese în unele localități, să se aplice în toate părțile lor, căci garanția ce prezintă o lege rezultă numai din exacta sa aplicare.

Proiectul de lege depus la Adunare, privitor la inamovibilitatea Curților de Apel, este de natură a garanta independența magistraturii, a o asigura contra fluctuațiunilor și pasiunilor politice și a o pune astfel în condițiuni de a putea atinge cu succes marele său scop. Guvernul Meu vă va mai prezintă și alte proiecte de legi speciale, prin cari se modifică sau se completează unele părți din legile noastre civile sau penale.

În privirea lucrărilor publice, am mulțumirea de a constata că linia ferată dela București la Giurgiu a început a funcționa după dorința exprimată de Corpurile legiuitoare, adică prin mijloacele proprii ale Statului.

Linia Suceava-Roman, împreună cu ramura Iași, în lungime de 175 kilometri, va fi dată circulațiunii înainte de finitul anului.

Lucrările de pe celelalte linii se execută cu mare activitate și se speră a se mai da circulațiunii în cursul anului viitor liniile București-Galați, București-Pitești, Roman-Galați și ramura Bârlad, în lungime totală de 634 kilometri.

Pentru lucrările ordinare de poduri și șosele, guvernul și-a pus toate silințele spre a executa pe cele mai urgente, în limitele creditelor acordate. Între altele, 19 poduri de fier s'au terminat, între cari cel dela Buzău este de o lungime de 530 metri; prin aceasta, comunicațiunile au dobândit o mare îmbunătățire în mai multe puncte dificile.

Lucrările de drumuri județene au dat în anul acesta rezultate și mai mulțumitoare decât în anul expirat. S'a constatat și un însemnat progres în modul

executării, și astăzi locuitorii sunt puși în pozițiune de a aprecia rezultatele Noem. 15 (27) binefăcătoare ale legii.

Instrucțiunea profesională nu a fost neglijată, ci s'a căutat a i se da toată impulsivitatea, pe cât mijloacele au permis.

Prin numeroasele concursuri și expozițiuni, guvernul a putut deștepta și constată o însemnată emulațiune între agricultorii ce intră pe calea îmbunătățirilor.

*Domnilor Senatori,
Domnitor Deputați,*

V'am expus situațiunea generală a țerii. Ordinea interioară este asigurată prin consolidarea Dinastiei.

Europa ne poartă astăzi un viu interes. Să ne unim dar cu toții spre a dovedi că suntem un popor demn de această bunăvoință, un popor care are conștiința misiunii civilizatrice ce-i este încredințată la gurile Dunării. Pentru îndeplinirea acestei frumoase misiuni, să înlăturăm luptele de partidă. Să ne pătrundem de spiritul strămoșilor noștri, cari, de câte ori s'a atins de binele țerii, au fost strâns uniți în cugetare și în voință.

D-voastre reprezentanți fideli ai acelorași simțiminte, nu Mă îndoiesc că veți da tot concursul guvernului Meu, spre a putea astfel cu toții satisface legitimele trebuințe și aspirațiuni ale României.

Dumnezeu dar să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului Miniștrilor și Ministrul Lucrărilor publice, Dimitrie Ghica; Ministrul de Interne și ad-interim la Afacerile Străine, M. Kogălniceanu; Ministrul Finanțelor, Al. G. Golescu; Ministrul Justiției, B. Boerescu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, Al. Crețescu; Ministrul Resbelului, G. Manu.

Felicitările Senatului pentru căsătoria *Alteței Sale Serenisime*:

» 16 (28)

Prea Înălțate Doamne,

Îlustra însoțire a Înălțimii Voastre cu Alteța Sa Principesa Elisabeta este o instituțiune a Statului.

Senatul se simte dară fericit că, astăzi constituit, poate, în numele României, veni să Vă prezinte ale sale respectuoase omagii și urări.

Prea grațioasă Doamnă, fiți bine venită între noi. Fiți bine încredințată că națiunea va ști a aprecia calitățile alese cari Vă însoțesc, și că inimile Românilor sunt deja câștigate virtuților cu cari Provedința V'a înzestrat și cari vor fi nu numai podoaba dar și întărirea Tronului.

Dumnezeu să ție pe Măriile Voastre puternici, sănătoși și fericiți întru mulți ani!

1869

Noem. 16 (28)

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Urările Senatului României au un deosebit preț pentru Doamna și pentru Mine. Vă mulțumesc dară în deosebi, căci nu mă îndoesc de simțimintele unui Corp care e sprijinul natural al Dinastiei.

În numele Doamnei, vă asigur că simțimintele D-voastre atât de bine exprimate au ajuns la inima Sa; o zic aceasta, fiindcă pot asigura că consoarta Mea va ști a merita totdeauna afecțiunea D-voastre și a întregului popor român.

Mulțumim Senatului întreg și fiecăruia din D-voastre în parte.

Felicitările Adunării Deputaților:

Măria Ta,

Adunarea Deputaților, în fața serbării generale a națiunii pentru Augusta căsătorie a Măriei Voastre, înainte de a procede la ori ce altă lucrare, se grăbește a Vă prezintă felicitările sale cele mai sincere.

Consolidarea Dinastiei pe care Românii și-au ales-o ca fundament al instituțiilor lor politice, este obiectul preocupăunii celei mai neadormite a reprezentanților națiunii; nemărginită este dară bucuria Adunării Deputaților când vine astăzi a depune omagiile sale cele mai respectuoase către ilustra consoartă ce V'ați ales.

Prea Înălțată Doamnă,

Națiunea, prin reprezentanții săi, salută cu entuziasm buna Voastră venire pe pământul României.

Blândeța și bunătatea ce se revarsă în jurul Măriei Tale V'au atras deja amoarea poporului. El crede a vedea reînnoindu-se pe Tronul patriei virtuțile acelor Doamne române a căror suvenire se conservă cu venerațiune în inima națiunii.

Istoria a consacrat bărbăteștile cugetări ale mamei lui Ștefan cel Mare. Ca dânsa, dacă Provedința va permite, veți crește, în amoarea patriei și în cultul nobilelor simțiminte, pe acei ce sunt destinați a domni peste această țară.

Adunarea urează Măriilor Voastre lungă și fericită Domnie încunjurată de amoarea poporului român.

Trăească Carol I Domnul Românilor! Trăească Augusta Sa soție! Trăească România!

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Sunt mândru de cuvintele atât de bine exprimate din partea reprezentanților națiunii.

Mulțumim din inimă tuturor Deputaților pentru aceste simțiminte.

Puteți fi siguri, Domnilor, că consoarta Mea va face totul spre a Noem.16 (28) realiza speranțele D-voastre și a merita amoroarea și credința poporului român.

În numele Doamnei vă pot asigura că Ea iubește deja din suflet patria noastră și că este fericită a fi împreună cu Mine în capul unei națiuni, care are un viitor mare și frumos.

A. S. S. Doamna adresează Ministrului Președinte următoarea scrisoare:

Domnule Prezident,

Adânc mișcată de simpatica primire al cărei obiect am fost din partea națiunii române și doritoare a consacra memoria zilei intrării Mele în capitală, pun la dispozițiunea D-voastre 10.000 franci, rugându-vă să binevoiți a afecta procentele lor la formarea unui mic dar pentru 8 fete sermane, din cari 4 în București și 4 în Iași, pentru ziua aniversară de 12 Noemvrie.

Vă rog, Domnule Prezident, să aveți bunătate a lua dispozițiunile ce veți crede cele mai cuviincioase pentru realizarea acestei dorințe, și să primiți în acelaș timp expresiunea sentimentelor Mele celor mai distinse.

București, 16 Noemvrie, 1869.

Elisabeta.

Cuvântarea lui *Zukici*, noul Agent al Serbiei, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare către *A. S. Serenismă* :

Având onoare a mă prezintă Alteței Voastre și a Vă înmâna scrisorile de acreditare ale Suveranului meu, pentru numirea mea ca Agent din partea Serbiei, totodată îmi iau permisiunea a încredința pe Alteța Voastră că cea mai mare dorință a Suveranului meu este și rămâne tot aceea de a vedeă din ce în ce mai strâns legate una de alta relațiile amicale între ambele surori, națiunea română și sârbă. Spre realizarea acestor dorințe îmi voi face o strictă datorie întrebuintând toate silințele mele posibile.

O asemenea misiune corespunde pe deplin cu cele mai intime simțiminte ale mele și mă simt prea fericit a le putea exprima Alteței Voastre, rugând respectuos pe Alteța Voastră a avea în persoana mea tot aceeaș încredere de care a avut totdeauna onoare a se bucura predecesorul meu Magasinovici.

Binevoiți, Vă rog, Prea Înălțate Doamne, a primi scrisoarea de acreditare a guvernului sârb.

1869

Noem. 16 (28) Răspunsul *A. S. Serenisime*:*Domnule Agent,*

Sunt fericit că, prin canalul D-voastre primesc din nou asigurările despre amicitia ce există între ambele țeri. Am ținut a constata și înaintea Camerelor legiuitoare că legămintele noastre cu guvernul și țara D-voastre devin din zi în zi mai intime, și aceasta spre binele nostru reciproc.

Guvernul Meu va avea o deosebită îngrijire a vă face petrecerea în România cât se poate mai plăcută; și cât pentru Mine, Domnule Agent, sper că vă vom avea pentru mult timp între noi.

După aceea, Înălțimea Sa a arătat regretele Sale că n'a putut, din cauza scurtului timp, a trece pe la Belgrad, spre a face o vizită Domnului și Regenței Serbiei.

» 18 (30) Serisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către părinții Săi:

La Viena ne-am oprit o zi și jumătate pentru a face diverse vizite. Arhiducele Albrecht și Arhiducele Carol-Ludovic, împreună cu frumoasa lui nevastă, au venit numai decât să ne vadă și au fost de o cordialitate desăvârșită. La Pesta, am rămas o zi, de care sunt foarte mulțumit. Guvernul unguresc ne-a arătat toate atențiunile imaginabile. Miniștrii ne-au dat vizită *in corpore*. După amiazi am vizitat pe Împărăteasa la Buda; a fost extrem de amabilă și încântătoare. Seara ne-am continuat călătoria. La Baziaș am luat vaporul și la amiazi, pe cel mai frumos timp de primăvară, am sosit la Turnu-Severin. Primirea acolo a fost cu adevărat frumoasă, și Elisabeta a fost cu totul cuprinsă de bucurie de primirea cordială ce a găsit în noua sa patrie. La Calafat, precum mai târziu și la Islaz, la Turnu-Măgurele, Zimnicea și Giurgiu, pretutindenii primirea a fost călduroasă și mișcătoare. Mare fu bucuria noastră, când la 12 (24) Noemvrie, la 9 ore dimineă, am pus piciorul pe pământ la Giurgiu. Mii de persoane ne aclamau! Dela Dunăre la gară a fost un adevărat cortegiu triumfal. Într'o oră și jumătate am ajuns la București, neîntrerupt favorizați de timpul cel mai frumos și mai cald. Intrarea în capitală a fost superbă, simpatia publicului încă și mai mare ca la sosirea mea în 1866. Te-Deumul la Mitropolie a fost demn și solemn. Biserica și străzile până la palat nu mai încăpeau de lume. Bucureștii au arătat că cuprind o numeroasă populațiune. Seara a

avut loc o strălucită iluminatie. Recepțiunile oficiale, în cursul cărora Noem. 18 (30) discursurile n'au lipsit, au fost puțin cam obositoare. Toate județele trimisese deputațiuni. Elisabeta a făcut pretutindeni o excelentă impresiune. La deschiderea Camerei dânsa eră cu deosebire frumoasă. Din nenorocire a răcit, și tocmai de aceea marele bal oferit de oraș a trebuit să fie amânat. Ne pare mult rău de aceasta, căci știm cât de considerabile sunt pregătirile ce făcuse primarul.

Afacerile interioare lasă de dorit; dar sper să înving aceste dificultăți.

Construcția drumului de fier înaintează într'un mod îmbucurător; linia Ițcani-Roman trebuie să fie deschisă circulațiunii la $1/13$ Decembrie, linia de joncțiune pentru Iași cu 4 săptămâni mai târziu.

Vei putea să afli mai multe lucruri din discursul Tronului, care e puțin cam prea lung. Relațiunile cu Austria sunt în prezent excelente, ceea ce e relevat asemenea și de presa austriacă. D. Ghica și Kogălniceanu au fost decorați de Împăratul Francisc-Iosef.

Partidul liberal n'a luat parte la manifestațiunile de simpatie. Singuri numai Golescu și D. Brătianu au venit la noi.

Sesiunea Camerei va fi probabil furtunoasă.

Alteța Sa Serenissimă adresează Ministrului Președinte următoarea scrisoare:

» 19 (1)

Domnule Preșident,

Cu ocaziunea întoarcerii Mele în țară, a conducerii iubitei Mele Doamne în noua Sa patrie, Noi am fost obiectul primirii celei mai simpatice, al demonstrațiunilor de afecțiune și de devotamentul cel mai călduros, și aceasta în toată întinderea călătoriei Noastre dela Vârciorova până la București.

Autorități și populațiuni, dealungul Dunării române, au rivalizat spre a Ne face o cât mai frumoasă primire, spre a Ne încunjură cu dovezi de iubire. Celelalte părți ale României, atât județe cât și comune, au trimis speciale și numeroase deputațiuni, spre a Ne adresă felicitările lor, și mai multe zile neîntrerupt telegraful Ne-a adus din toate direcțiunile sute de depeși pline de cuvinte de iubire.

Inima Noastră este adânc pătrunsă de recunoștință pentru aceste bune sentimente; Noi vedem în ele o nouă întărire a legămintelor

1869

Noem. 19 (1) dintre România și Dinastia sa, o nouă încurajare pentru Mine de a-Mi consacra toate silințele, toată viața Mea, la fericirea unei țeri și unei națiuni, care deja are titluri neșterse la toată iubirea și recunoștința Mea.

Doamna este viu atinsă de dovezile de afecțiune ce a primit, în deosebi dela persoanele de sexul Său. Ea se va folosi de ori ce ocaziune spre a arăta prin vii fapte, că știe justifica și păstra această afecțiune.

Vă rog, Domnule Prezident, a fi pe lângă autorități, deputațiuni și populațiune, interpretul sentimentelor Noastre de recunoștință, și cu această ocaziune îți reînnoesc asigurarea unei vechi și meritate afecțiuni.

Noemvrie 19.

Carol.

Alteța Sa Serenismă adresează Primarului capitalei următoarea scrisoare:

Domnule Primar,

Primirea afectuoasă ce capitala României Ne-a făcut în ziua de 12 Noemvrie, atât Doamnei cât și Mie, Ne dă plăcuta ocaziune de a exprima în public acestui nobil oraș simțimintele Noastre de recunoștință.

O asemenea primire nu se uită; ea-Mi impune îndatorirea de a iubi și mai mult Bucureștii, de a-Mi consacra toate puterile pentru a procura o mai mare desvoltare și înfrumusețare orașului, o mai întinsă întemeiere a bunei stări și bunului traiu al populațiunii sale.

Te rog dar, Domnule Primar, să fii către cetățenii bucureșteni organul acestor simțiminte, atât din partea Doamnei, cât și din partea Mea.

Primiți cu această ocazie mulțumirile Noastre pentru frumosul dar, ce Consiliul comunal a prezintat Doamnei în numele capitalei. Diadema oferită va fi în tot timpul pentru consoarta Mea o plăcută aducere aminte despre intrarea Noastră în București; primim însă darul cu expresa destinațiune de a face parte din odoarele Coroanei României.

Reînnoesc dar mulțumirile Mele, atât domnilor membri ai Consiliului comunal, precum și D-tate căruia rămân cu o deosebită bunăvoință.

19 Noemvrie 1869.

Carol.

» 22 (4) La Iași se înființează Școala de meserii.

» 23 (5) Prințul Ipsilanti sosește la București cu propunerea de a se încheia un tractat între Grecia, România, Serbia și Muntenegru.

A. S. S. Domnitorul însăreinează pe Ministrul A. Goleşcu pentru a cerceta propunerea. Noem. 26 (8)

Prințul Ipsilanti declară, într'o lungă scrisoare, că fiind reprezentantul personal al Regelui Gheorghe, el nu poate trata decât direct cu *Domnitorul* iar nu cu unul din miniştri, şi nu poate renunţa la această înaltă demnitate, decât după ce va fi ajuns cu *A. S. S. Domnitorul* la o înţelegere completă asupra tractatului.

A. S. S. Domnitorul fără a intra în amănunte, arată trimisului Greciei, că negocierile trebuie să fie conduse de Ministrul Său Goleşcu, de vreme ce e vorba de viitorul ţerii Sale şi de vreme ce, ca Principe constituţional, nu poate să angajeze în mod irevocabil viitorul, fără ca unul din consilierii Săi, bucurându-se de întreaga Sa încredere, să fi luat cunoştinţă, să fi judecat şi apreciat mai dinainte convenţiunea propusă.

Se semnează tractatul cu Rusia pentru desfiinţarea jurisdicţiunii consulare. » 29(11)

N. Calimach-Catargiu este numit Ministru de Interne.

Adresa Adunării Deputaţilor la Mesagiul Domnesc: » 30 (12)

Măria Ta,

Adunarea se simte fericită de a putea încă odată exprima, în numele naţiunii, via sa mulţumire pentru căsătoria Mariei Tale cu ilustra şi graţioasa Principesă Elisabeta de Wied ; Adunarea, *Măria Ta*, vede în acest act consolidarea Dinastiei române şi asigurarea stabilităţii în viitor.

Suntem, cu drept cuvânt, mândri de primirea ce Suveranii Europei au făcut *Măriei Tale*; relaţiunile personale, mai de aproape stabilite între *Măria Ta* cu Suveranii străini, înlesnind şi mai mult bunele noastre raporturi cu celelalte Puteri, vor grăbi soluţiunea diverselor chestiuni internaţionale.

Ţara întrecagă este adânc convinsă de bunele şi patrioticele intenţiuni ce *Măria Ta* ai manifestat atât în discursul Tronului cât şi în alte multe ocaziuni.

Adunarea crede că nu poate răspunde mai bine acestor nobile simţiminte, decât exercitând la timp, în puterea dreptului său constituţional, un control serios şi nepărtinitor asupra actelor atât dinăuntru cât şi din afară ale guvernului *Măriei Tale*.

Am fost, *Măria Ta*, foarte simţitori la apelul de concordie ce ni s'a făcut dela înălţimea Tronului; cu sinceritate preocupaţi de binele public, vom fi fericiţi de a vedea mănţinându-se armonia între puterile Statului.

Adunarea se va sili a face cât mai roditoare lucrările sesiunii actuale. Astfel vom putea răspunde la dreapta aşteptare a *Măriei Tale* şi la legitima dorinţă a ţerii, făcând să înainteze naţiunea pe calea măririi şi a prosperităţii; astfel vom putea contribui la întărirea bazelor edificiului nostru social.

Să trăiţi, *Măriile Voastre*! Să trăească România!

Răspunsul *Altefei Sale Serenisime* :

Am ascultat cu o vie plăcere Adresa Adunării. Nu Mă îndoesc, Domnilor, că D-voastre veţi da tot sprijinul guvernului Meu, fiindcă

1869

Noem. 30 (12) numai prin armonie perfectă între toate puterile Statului se pot realiza adevăratele aspirațiuni ale națiunii; în acelaș timp, prin aceasta, veți realiza dorințele Mele cele mai sincere pentru țară. Sunt convins de mai înainte de simțimintele exprimate prin această Adresă, și vă mulțumesc, ca și pentru cuvintele adresate Doamnei și Mie.

Dec. 3 (15) Deschiderea căii ferate Suceava-Roman.

» 8 (20) Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Părintele Său:

Dela întoarcerea mea n'am o zi de liniște. Hărțuielele nu încetează în Minister; Miniștrii nu sunt de acord, fiecare vrea să urmeze propria sa cale, ceeace firește e foarte păgubitor pentru mersul afacerilor. Divergențele de opinii pătrund până în Cameră. Nici un proiect de lege n'a fost încă discutat serios. Tocmai de aceea un sfat bun mi-ar fi prețios. Fac toate eforturile pentru a mănține Ministerul în întregimea sa. Prezidez adeseori ședințele Consiliului, pentru a da hotărîrilor o formă primită de toți și pentru a aduce pe acești domni la concesiuni mutuale. Am reușit în parte. În alte împrejurări ar fi trebuit lecuit acest rău printr'o schimbare de Cabinet; dar față de Camere aceasta nu e cu putință; altminterlea, ar trebui disolvate. O asemenea măsură ar fi astăzi foarte puțin cuminte, căci noile alegeri ar provoca o nouă agitațiune. E vorba deci a ține unit acest Minister pentru durata sesiunii, fără a paraliza administrațiunea și mersul afacerilor.

Personalitatea cea mai importantă a Cabinetului este Kogălniceanu, care are și cea mai mare influință asupra Camerei, ceeace face că colegii săi au necaz pe el. Boerescu crede că are aceeaș influință, dar se înșală. Kogălniceanu mi-a oferit adeseori demisiunea sa și a făcut să atârne prezența sa în Minister de ieșirea lui Boerescu. Acesta dorește retragerea lui Kogălniceanu, convins cum e că dispune și fără dânsul de o majoritate în Cameră, ceeace eu contest. D. Ghica ar voi ca ambii săi colegi să fie păstrați în Minister.

Am reflectat mult asupra situațiunii, și ceeace se poate interpreta ca o nehotărîre din partea mea, mai târziu nu va apărea ca o greșală.

Kogălniceanu se plângea până acum că eră singurul moldovean în Minister, și cum această plângere eră îndreptățită într-o câtva, Calimachi-Catargi a fost numit Ministru. Lui Kogălniceanu acum nu-i mai este destulă această concesiune, dânsul cere un al treilea moldovean;

dar miniștrii de dincoace de Milcov nu vor să consimtă la această pre- Dec. 8 (20)
tențiune. Au rezultat din aceasta dificultăți nouă, cari n'au fost apla-
nate în Consiliul de miniștri decât atunci când eu am declarat că aş
fi pentru trei miniștri moldoveni, în ziua când ar fi patru de aici, că,
de altmintrelea, eu nu mai voesc pe viitor să aud vorbindu-se de această
diferință și că sper că acum Ministerul român se va prezintă ca un
singur om dinaintea Camerei! Ministrul Cultelor s'a retras, pentru că
a dat loc la tot felul de nemulțumiri, cu ocaziunea fundării unei fa-
cultăți de medicină la Universitatea din București; el trebuie să fie în-
locuit printr'un al treilea moldovean, probabil un profesor dela Uni-
versitatea din Iași.

Exceseale presei sunt neauzite. Miniștrii au provocat o interpelare
în cari atacurile grosolane ale presei au fost discutate public în Ca-
meră. S'a votat aproape în unanimitate moțiunea următoare: Deplo-
rând limbagiul neconstituțional și necuviincios a unei părți din presa
română, Camera îl dezaprobă și trece la ordinea zilei. Un asemenea
vot face mai mult efect decât procesele de presă al căror partizan eu
nu sunt.

Tractatul între Rusia și România pentru suprimarea jurisdicțiunii
consulare a fost semnat și depus pe biuroul Camerei. Să sperăm că
celelalte Puteri vor urmă îndată acest exemplu.

Elisabeta s'a reînsănătoșit și primește în toate zilele; lumea e în-
cântată de ea și o iubește în fiecare zi mai mult. Fie ca anul 1870
să ne aducă tot atâta fericire și bucurie ca și anul 1869, pentru mine
memorabil!

Gheorghe Mârzescu este numit Ministru de Culte, în locul lui Al. Crețescu. » 12 (24)

Se serbează inaugurarea Universității din București, complectată prin înființarea fa- » 14 (26)
cultății de medicină. Cu această ocaziune se întocmește următorul document de fundațiune:

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor.

La toți de față și viitori, sănătate.

Prin aceasta a Noastră Domnească Patentă, facem tuturor de obște
cunoscut că, astăzi, la anul mântuirii una mie opt sute șcasezeci și
nouă, Decembrie în patrusprezece, și al patrulea dela suirea Noastră
pe Tron, am binevoit și, în persoană, împreună cu prea iubită Noastră

1869

Dec. 14 (26) soție, Măria Sa Doamna Elisabeta, în prezența înaltului cler, a reprezentanților înaltelor Corpuri, a reprezentanților Puterilor străine, a marilor demnitari ai Statului și a corpului profesoral, am inaugurat Universitatea română din București și i-am dat această a Noastră carte sigilată cu Domnescul Nostru sigiliu, pentru constatare și pomenire.

Carol.

Cuvântarea Ministrului Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Mărzescu, cu ocaziunea inaugurării Universității din București:

Prea Înălțate Doamne,

Universitatea din capitala României complectându-se prin întrunirea facultăților de științe, litere, drept și medicină, grație înaltei solitudini ce Înălțimea Voastră neîncetat a avut și are pentru instrucțiunea publică ce este sorginta principală a libertății și prosperității unui popor, în această adunare, adevărată sărbătoare națională, ce va fi scumpă pentru totdeauna inimii Românilor, nu numai pentru mărețul act al inaugurării celui mai înalt templu de științe, dar și pentru ilustra asistență a Măriei Sale Doamnei Elisabeta, Suverana Românilor, îmi iau libertatea, Prea Înălțate Doamne, a veni, cu cel mai profund respect, spre a supune înaltei Măriei Voastre semnături, actul de inaugurare, ce va servi în analele Universității ca o diplomă prețioasă, fiind ca o vie și nepieritoare probă despre perpetua solitudine ce Măria Voastră, șef suprem al instrucțiunii publice și Suveran al Românilor, aveți pentru luminarea și consolidarea naționalității noastre.

Cuvântarea Rectorului Universității din București, G. Costaforu:

Prea Înălțate Doamne,

Universitatea română din București complectată astăzi prin întrunirea facultăților de științe, litere, jurisprudență și medicină, se onorează cu mândrie de a Vă vedeă prezidând la inaugurarea ei.

Acest locaș al științelor, unde dascălul Lazăr a fundat școala română, a fost întemeiat de primul Domn al Românilor, după redobândirea drepturilor noastre naționale, de repauzatul întru fericire Grigorie Ghica Vodă, care, inspirat de simțământul binelui public, a încurajat cele dintâi silințe ale învățaților noștri.

Sub urmașul său, Alexandru Ghica Vodă, s'a organizat colegiul național Sf. Sava și s'au creat școalele satești. În acest local a alergat junimea din toate părțile ca să se adape la sorginta luminilor, și de aci s'a dat impulsione literaturii române, care a umplut inimile generațiunii prezente de amorul patriei și al independenței. Aci au predat lecțiuni, nouă tuturor, profesorii: părintele Efrosim Poteca, Moroșu, Petrache Poenaru, Eliade, Marcovici, Aristia, Pavlide, G. Ioanid, Ion Popp, Laurian, Fl. Aaron, Ferechidi, C. Brăiloiu, Alexandru Ra-

coviță și alții, ale căror nume au rămas scumpe în memoria copiilor de atunci, Dec. 14 (26) cari astăzi, deveniți bărbați, se disting în serviciile țerii și în diversele profesii, arte și industrii.

Zidirea școalei căzută în ruine prin vicisitudinile timpilor s'a dărâmat de tot pentruca să se ridice d'asupra ei, sub a doua stăpânire a repauzatului întru fericire Domn Alexandru Ghica, la anul 1857, acest falnic edificiu, unic, credem a zice, până astăzi în România, la a căruia primă piatră de temelie au asistat primii reprezentanți ai României, convocați la Divanul ad-hoc, precum și toți domnii comisari ai înaltelor Puteri garante.

Eră însă destinată fundatorului Statului român gloria de a încoronă această operă măreață; și sperăm, Măria Ta, că palatul Universității, exclusiv destinat instrucțiunii superioare, muzeelor și bibliotecilor, la ale căruia lucrări ați luat inițiativa cu atâta ardoare de cum ați venit la Tron, va fi peste puțin timp, grație concursului Corpului legiuitor, în stare de ultimă execuțiune, conform planului aprobat de Înălțimea Voastră.

În scurtul timp, de vreo patru ani, de când se predau cursurile universitare, mai mulți tineri și-au terminat studiile în diversele facultăți de aci; alții începându-le, le-au complectat în Universități străine, dintre cari acelea ale Franței — după al căreia sistem sunt organizate programele noastre — ne-a făcut totdeauna onoarea a admite gradele noastre academice ca echivalente cu ale ei și a acorda elevilor noștri dreptul de a continua în grade superioare, dispensându-i de noi examene pentru studiile făcute aci.

Numărul elevilor ce au frecventat diversele facultăți se suie până astăzi la cifra de patru sute zece. Dintr'aceștia au ieșit mai mulți profesori cari ocupă catedre în colegii și licee; alții au intrat în cariera judiciară și au probat în practică, că cu dreptate se poate susține că studiile ce se fac în facultatea de aici nu sunt mai pe jos decât cele din străinătate; peste puțin vom avea și medici români ieșiți din facultatea de medicină, astăzi înființată, cari vor face onoare silințelor ce depun domnii profesori și vor binemerita de încrederea ce ați pus Înălțimea Voastră în viitorul acestei facultăți.

Avem până astăzi a număra douăzeci și șapte licențiați ce și-au luat diploma dela diversele facultăți din București și mai sunt înscriși a trece ultimul examen de licență, adică teza, încă nouăsprezece; peste tot putem dar număra ca la cincizeci licențiați, afară de mulți juni cari, după ce fac aci studiile, preferă a lua diploma în străinătate. Astfel dar, ca început, putem primi comparațiunea cu alte facultăți de State mici, mai de mult întemeiate; dar sperăm că aceste rezultate se vor mări, când se vor lua măsuri severe pentru admissibilitatea în funcțiunile Statului, și mai cu samă când se vor asigura cariere onorabile junilor ce vor ieși din facultățile de litere și de științe.

Pe lângă Universitate este anexată și școala de Bele-Arte, frecventată până astăzi de 60 elevi, dintre cari s'au premiat 37 pentru diverse lucrări: după antic,

1869

Dec. 14 (26) după natură, pentru estetică, pentru anatomie, pentru perspectivă, pentru concursul după antic (sculptura), pentru concursul de străinătate.

Să-mi fie permis, Măria Ta, în această solemnă ocaziune, a exprima, față cu Înălțimea Voastră, profunda mea recunoștință către toți binefăcătorii școalelor, acum mai în urmă către familia Zappa și frații Hillel, cari au dotat instrucțiunea superioară cu bogate fundațiuni; către toți d-nii foști miniștri și efori, cari au interpus creditul și puterea de cari dispuneau pentru prosperarea învățământului național; către toți d-nii profesori, cari au secundat din toate puterile silințele ardintei noastre junimi pentru a se lumina, și cari pe fiecare zi au depus în sacrificiu o parte din propria lor existență pentruca să poarte facla focului științei în mințile și în inimile școlarilor lor. Să-mi fie încă permis a aminti aci cu recunoștință numele d-lui arhitect Alexandru Orăscu, profesor și decan al facultății de științe, care a conceput planul acestui înalt monument al științelor, și, fără altă recompensă decât aceea a inimii sale, l-a executat cu fidelitate, cu zel și cu perseverența cea mai constantă, susținut contra greutăților și circumstanțelor ce a petrecut numai de curajul energic ce inspiră simțământul datoriei și al sacrificiului.

Măria Ta, Dumnezeu V'a dat în mână destinele României, ca s'o conduceți pe calea măririi și a fericirii. Ilustre au să fie zilele regimului Înălțimilor Voastre; dar nu ne îndoim că cea mai mare glorie ce aveți a Vă atrage în fața posterității va fi aceea de a se pomeni în secolii secolilor, că sub Carol I s'au reînființat școale în toate satele și orașele; s'au fundat colegiuri și licee, s'au înavuțit biblioteci și muzee și s'a centralizat instrucțiunea superioară în Universitatea română, care va țineă locul cel dintâiu în Orient. Atunci va fi mare secolul Mărilor Voastre, când se va zice: Toți Românii au învățat carte sub acest Domn luminat, și toate carierele științei s'au ilustrat; iar în București erau filosofi cari susțineau virtuțile luminând conștiințele și cari, indicând calea adevărului, conduceau pe oamenii rătăciți, precum steaua conducea pe magi către a tot ce este în adevăr ceresc și divin.

Înălțimea Voastră ați decis a Vă rezimă numai pe afecțiunea poporului român. Această afecțiune nu Vă va lipsi, căci calea ce ați apucat este aceea a binelui și cu toții vom veni, Măria Ta, să concurăm în jurul Tronului, pentru întărirea Dinastiei prin dreptate și virtute, care asigură adevărata libertate și fericire a popoarelor.

Fiți dară bineveniți între noi și primiți titlul de protector al științei și al artelor! Universitatea română va deveni, sub Augusta Casă a Alteței Voastre, nu numai cel mai frumos ornament al națiunii, dară încă și o sorginte inepuizabilă de prosperitate pentru toate direcțiunile activității sociale.

Noi suntem încă puțini și mici, căci abia am început; dară ne vom sili, Vă dăm această solemnă promisiune, ne vom înzecii puterile; și cu sfânta credință în Domnul, vom suprima distanțele timpului; ne vom apropia pe nesim-

țite de surorile noastre mai mari și odată vom ajunge a formă în acest locaș Dec. 14 (26)
un consiliu intelectual, un senat literar.

Avem în ajutorul nostru tradițiunile și experiența altor popoare; simțim secolul în care trăim și nu vom comite erorile scolastice, pierzându-ne timpul în speculațiuni abstracte fără nici o utilitate practică. Câmpul științelor este destul de vast, pentru a satisface ori ce ambițiune; și viața e prea scurtă, pentru a nu consacra forțele noastre numai în interesul omenirii.

Vom căuta dară a afla descoperirile spiritelor celor mari; vom adăoga pe ale noastre; ne vom pune în relațiune cu toate ramurile de aplicațiune; și astfel vom face ca școala să reverse asupra poporului legitima sa influință, diminuând suferințele și adăogând comoditățile vieții umane.

Astfel numai, Universitatea română va merita onoarea ce-i dă Augustul său protector; astfel Bucureștii vor deveni centrul intelectual al Orientului.

Prea grațioasă Suverană,

Sunteți cea dintâi Doamnă a României care prezidați la inaugurarea acestei mari case a învățământului. Fiți binecuvântată de Cer, căci de cum ați pus pasul pe pământul nostru, primul cuvânt ce mi-ați adresat a fost a-mi arăta cel mai ardinte interes pentru afacerile instrucțiunii publice. Mi-ai zis, Măria Ta, că aceasta va fi singura glorie ce vei ambiționa. Bine ai făcut! Astfel Sofia Carlota, ilustra Regină, soția lui Frederic I, acum doi secolii aproape, la castelul său de Lutzemburg, imortalizat de atunci sub titlul de Charlottenburg, întruniă fără distincțiune de naștere pe toți oamenii de spirit și de merit și discută cestiunile cele mai dificile ale științei, împreună cu Abadi, Ancilon, Chauvin, Jaquelot, Lacroze, Lenfant, Bosobre, Islandezul Talard, Italianul Vota, Bayle, pe care a mers să-l vază la Rotterdam, și mai cu osebite cu marele Leibnitz, pe care-l onoră cu numele de tată, iar acesta la rândul său o numiă o mare Principesă, o Regină fără comparațiune.

Măria Ta, asemenea vei fi o Principesă glorioasă a României; noi cunoaștem astăzi tradițiunile istorice ale ilustrei Voastre familii și știm cum de timpuriu V-ați fortificat prin studii în această rară inclinațiune prin care s'au făcut a fi remarcați mai mulți membri ai casei de Wied. Astfel, Principele Hermann, părintele Înălțimii Voastre, fu foarte instruit și se aplică mai cu osebite la studiile filozofice. Mai multe scrieri publicate sub vâlul anonimului, precum: *Viața inconștientă a spiritului și a revelațiunii divine*, 2 vol., Leiptzig, 1859; *Rezultatul unui examen critic asupra teoriei libertății a lui Kant*, Leiptzig, 1861; *Noui observațiuni asupra vieții, controversate urmate în privința liberutii arbitru*, Leiptzig, 1863. Toate acestea probează îndestul despre activitatea spiritului său în privința descoperirilor filozofice. Pe de altă parte, Principele Maximilian de Wied, unchiul Principelui Hermann, celebrul voiajor și naturalist, aplicat de timpuriu spre științele naturale și fizice, întreprinse în anul 1815 o călătorie de explorațiune în interiorul Brazilului pe care-l străbătù în curs de trei

1869

Dec. 14 (26) ani, în societate cu naturaliștii Freireiss și Bellow, până în anul 1818. Nu putem a nu menționa ca fruct al acestui voiagiu o operă publicată în două volume la Francfort, 1819—1820, cu un atlas în patru volume, mai cu osebite remarcabilă prin bogăția materialelor ce conține asupra etnografiei; precum asemenea și alte 25 broșuri publicate la Weimar, 1823—1831, conținând deseme și figuri privitoare la istoria naturală a Brezilului, pe lângă cari trebuia să mai adăogăm încă 4 volume publicate la Weimar 1824—1833, intitulate: *Fragmente pentru a servi la istoria naturală a Brezilului*.

Tot acest Principe Maximilian de Wied întreprinse în anii 1832, 1833 și 1834 un al doilea voiagiu de explorațiune în interiorul Statelor-Unite ale Americii de Nord, unde pătrunse până în Misuri de sus, după care apoi, la anii 1838—1843, publică în două volume, la Coblenz, opera intitulată: *Voiagiu în America de Nord*, bogat în reinsemnamente etnografice, împreună cu un atlas de 81 planșe. Acestui Principe Maximilian se datoresc diverse dizertațiuni asupra subiectelor de istorie naturală, ce a scris pentru Academia Leopoldină și Carolină, al căreia fu membru până la a sa moarte, întâmplată la 3 Fevruarie 1867.

Așa dară știința este de mult înrudită cu neamul Măriei Tale; și amintind astăzi aceste frumoase tradițiuni, n'avem altă țință decât aceea de a face cunoscut tuturor Românilor, că nu fără motiv legitim oamenii de știință, împreună cu tot poporul și cu mamele de familie, vor încunjură totdeauna cu respect și devotament pe Principesa Elisabeta.

Primiți dară a noastră profundă recunoștință pentru marea oroare ce ne faceți astăzi. Veți avea în adevăr cea mai mare glorie ca protectoarea bunelor more, ca înalta directoare a educațiunii, ca afectuoasa intermediatoare pe lângă Augustul nostru Suveran și ca zeloasa susținătoare a neprescriptibilelor drepturi ale științei și ale moralității.

Primiți, înalți oaspeți ai școalelor române, urările noastre cele mai sincere și binevoii a ne acorda dreptul a crede că puneți temei pe devotamentul nostru cel mai inalterabil.

Dumnezeu să proteagă destinele României ce Vă sunt încredințate! Dumnezeu să Vă ajute ca să transmiteți posterității un nume mare și glorios!

Trăească Măria Sa Carol I! Trăească Măria Sa Doamna Elisabeta!

Răspunsul *Alteței Sale Serenissime*:

Domnule Rector, Domnilor profesori,

Inaugurația Universității din capitala României este o frumoasă sărbătoare, la care tot Românul participă și cu inima și cu rațiunea. Sunt fericit a o putea celebra împreună cu D-voastre, și mulțumirea Mea este cu atât mai mare, că și Doamna, la începutul vieții Sale românești, asistă la deschiderea și inaugurarea templului științei care are să lumineze calea viitorului patriei Sale.

Prin știință și lumină putem numai întări prezentul și prepară bazele solide ale unui viitor prosper. Puterea unui Stat modern se măsoară mai ales după gradul culturii sale intelectuale.

Precum în ordinea vieții materiale spiritul pune în mișcare materia, *mens agitat molem*, asemenea și în ordinea vieții sociale forța unei națiuni crește prin impulsivitatea dezvoltării sale morale. Să ne silim cu toții, Domnilor, a căpăta această forță, a crea această impulsivitate.

Strămoșii noștri au pus cele dintâi temelii ale învățământului nostru național, și aci, pe fundamentele vechii școale a Sfântului Sava, să le exprimăm eterna noastră recunoștință. Sămânța, ce ei au pus, a prosperat. Modesta școală a lui Lazăr se află astăzi transformată într'un splendid palat dedicat științelor superioare și belelor-arte. Mișivitatea noastră însă este abia începută. Ea este cu atât mai mare, cu cât trebuința instrucțiunii este mai general simțită, mai mult apreciată.

D-voastre, sacerdoți ai științei, căutați a o infiltra cu ardoare și devotament în inimile unei generațiuni ce are să lucreze pentru un viitor și mai măreț.

Recunosc cu mulțumire că începutul este deja bun. Știința, literile și bele-arte fac progrese simțitoare pe fiecare zi în țara noastră. Am putut vedea că facultatea de drept produce deja efectele cele mai mulțumitoare; sper că și celelalte facultăți, dezvoltându-se și completându-se treptat, nu vor întârzi a produce aceleași rezultate.

Să continuăm dar, Domnilor, cu convicție și încredere pe această mare cale a științei, și ostenelele D-voastre nu vor fi în deșert.

Națiunea noastră, plină de juneță și inteligență, atât de aptă pentru civilizațiune, va ști a gusta cu succes din acest fruct al științei; și țara noastră va putea astfel deveni un centru de lumini în Orient.

Din parte-Mi și din partea Doamnei, vă pot promite tot concursul și interesul, spre a ajunge acest nobil scop. Tare prin voința națiunii, care a văzut în Mine realizarea unui principiu, știu că puterea Mea rezidează în lumină și, abstracțiune făcând de pasiunile lăturașe, în lumină numai o caut și de dânsa numai Mă preocup.

Repet, Domnilor, expresiunea fericirii Mele și a Doamnei, de a putea astăzi inaugura acest far al prezentului și al viitorului României.

1869

Dac. 14 (26)

Toastul Rectorului Universității la banchetul de inaugurare:

În numele școalelor port unt toast în sănătatea Măriei Sale Domnului Carol I și a Măriei Sale Doamnei Elisabeta. Va fi totdeauna scumpă pentru noi suvenirea zilei de astăzi, în care Măria Sa Doamna a venit să frângă pâinea cu școlarii și profesorii. Să trăească Măria Sa Domnul! Să trăească Măria Sa Doamna!

Toastul *A. S. Serenisime* :

Ridic un toast în sănătatea corpului profesoral. Asemenea fac toate urările pentru prosperitatea Universităților din București și Iași și pentru dezvoltarea instrucțiunii publice în România.

Să trăească toți cari sunt chemați a împlini această frumoasă misiune pe lângă tânăra noastră generațiune!

» 31 (12)

Măria Sa *Doamna* vizitează Azilul Elena Doamna.

1870.

1870
Ian. 1 (13)

Înalt Ordin de zi către armată:

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați,

În anul ce trece am avut ocaziune a trăi mai mult împreună și a vă cunoaște din ce în ce mai mult.

Am constatat cu o vie mulțumire iubirea și devotamentul ce purtați Tronului și, arătându-vă cât sentimentele acestea găsesc un ecou în inima Domnului vostru, urez ca anul cel nou să fie fericit pentru armata română.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1870.

Carol.

Ministru de Resbel, G. Manu.

Cuvântarea cavalerului de Moyard, reprezentantul Belgiei, cu ocaziunea prezintării » 2 (14)
scrisorilor sale de acreditare către *A. S. Serenismă* :

Alteță ! Am onoarea a remite în mâinile Alteței Voastre o scrisoare autografă ce mi s'a încredințat de Regele, Augustul meu Suveran.

Însărcinându-mă cu misie la București, guvernul Maiestății Sale mi-a dat instrucții speciale pentru a desvoldă buncle relații ce există între România și Belgia și a strânge și mai mult încă legăturile de vii simpatii ce au creat între ambele țeri similitudinea instituțiunilor lor constituționale și rudenia ambelor Dinastii.

M'aș crede fericit, Alteță, dacă, în îndeplinirea acestei sarcini în care voi pune toate silințele mele, voi putea merita înalta aprobare a Alteței Voastre.

Răspunsul *A. S. Serenisime* :

Cu o plăcere cu totul particulară primesc, prin intermediul D-voastre, scrisoarea M. S. Regelui, Augustul vostru Suveran, și sunt fericit a vă vedea însărcinat cu misiunea ce veniți a împlini pe lângă guvernul Meu, ca Agent diplomatic și Consul general.

1870

Ian. 2 (14)

Legăturile ce Mă unesc cu familia Augustului vostru Suveran sunt o garanție puternică pentru strângerea bunelor relațiuni ce au existat în totdeauna între ambele țeri și cari, sper, vor deveni din ce în ce mai intime.

Misiunea D-voastre vă va fi cu atât mai ușoară, cu cât guvernul Meu, sunt sigur, nu va cruța nimic pentru a v'o face agreabilă.

Profit de această ocaziune, pentru a vă ruga să transmiteți M. S. Regelui mulțumirile Mele pentru grațioasa primire ce a binevoit a face Agentului Meu în timpul ultimei sale misiuni la Bruxella.

» 6 (18)

A. S. S. Doamna adresează Președintelui Consiliului de miniștri următoarea scrisoare:

Domnule Prezident,

Vizita Mea la Azilul Elena Mi-a făcut cea mai bună impresiune și voiu păstră o plăcută aducere aminte. Am fost primită de către copile ca o mamă și țin a fi mama lor. Cu o vie satisfacțiune am constatat chipul cum copilele sunt îngrijite acolo, precum și progresele în instrucțiune, cari fac a spera că acest așezământ va putea da institutrice pentru școalele de fete. Solicitudinea Mea se concentrează în acest moment în săvârșirea Azilului și în construcția unei capele, atât de neapărată ori cărui așezământ unde trebuie să se facă educația tinerimii.

Propun dar a se deschide o subscripțiune spre acest efect. Convinșă de nobilele simțiminte ale damelor române, nu Mă îndoiesc că vor veni să se asocieze cu grăbire la această operă, pe care o pun sub patronagiul Meu. Mă pun în capul subscripțiunii cu suma de 12.000 franci.

Credeți, Domnule Prezident, în simțimintele Mele de stimă și de afecțiune.

Elisabeta

» 11 (23)

Arhiducele Carol-Ludovic face o vizită Regelui Prusiei la Berlin.

» 16 (28)

Agentul român la Constantinopole, D. A. Sturdza, a adresat urările și felicitările sale de anul nou *Principelui* și *Principesei*, pe care o cunoaște și o venerează încă de pe timpul studiilor sale universitare pe malurile Rinului.

Cât despre situațiunea internă, D. A. Sturdza nu are decât o dorință: ca *Principele* să nu piardă speranța, cu toate dificultățile, și să reunească în jurul Său sâmburele încă mic, e adevărat, de oameni serioși, culți și cinstiți, ca să-l mărească în fiecare an. Dânsul speră că ura și pasiunile ce sfâșie societatea românească în dauna binelui general vor dispărea puțin câte puțin.

Cât despre relațiunile cu Puterile străine, Ambasadorul Austriei i-a spus că negocia- Ian. 16 (28)
țiunile cu privire la adoptarea termenului oficial de *România* în loc de expresiunea în uz *Principatele-Unite* au fost destul de rău introduse. Guvernul român rugase separat pe fiecare din Puterile garante a face la Poartă reprezentațiuni în această privință, iar Aali Pașa răspunsese că numele de *Principatele-Unite a Moldovei și Țerii Românești* e un titlu oficial ce figurează în două tractate și că Poarta nu vede vreo trebuință de a-l schimba.

Ambasadorul crede acum, că Turcii au și dobândit convingerea că România e pierdută pentru dâșii și că e vorba numai de a nu pripi cursul evenimentelor cărora dâșii n'ar putea să reziste.

Opiniunea Ambasadorului este că, dacă *Principele Carol* ar declara independența României, nimeni, în situațiunea actuală, nu s'ar opune la aceasta, și protestările Sublimei Porți abia ar fi ascultate, independența fiind o consecință a Tractatului din Paris. Dar în momentul când România ar fi atins deplina ei libertate, o perioadă plină de pericole ar începe pentru ea, căci n'ar ști să se modereze și ar sfârși prin a aluneca pe o pantă periculoasă. Astăzi Austro-Ungaria întreține cu România cele mai bune relațiuni; odată ce aceasta ar fi independentă, ar deveni centrul de gravitate pentru toți Românii și ar căuta să se mărească în paguba Austro-Ungariei. Rusia ar lua parte la aceste complicațiuni și ar face ca România să plătească foarte scump politica sa pripită.

Ambasadorul austriac sfârșește dând Românilor sfatul ca, ori ce s'ar întâmpla, să se devoteze încă vreme de cincizeci de ani, numai și numai pentru dezvoltarea internă, ca să pună în valoare izvoarele morale și materiale ale țerii.

A. S. S. Principele răspunde cu propria Sa mână lui D. A. Sturdza. *A. S. S.* nu dă o mare importanță faptului ca Turcia să recunoască titlul de *România*. Puterile garante fiind gata a o face, Sublima Poartă va fi și ea constrânsă la aceasta. De aceea Sturdza trebuie să încerce acum a obține de la Turcia dreptul de a conferi decorațiuni.

E regretabil că Puterile apusene, cu toată schimbarea de Minister în Franța, nu au luat încă hotărârea de a susține Statele creștine, vasale Sultanului, în contra Turciei. *A. S. S. Principele* regretă de asemenea, că din cauza încetineii cu care lucrează Camera, nu s'a ajuns încă la o soluțiune definitivă a cestiunii Bisericii, pentru care D. A. Sturdza și-a câștigat mari merite; în consecință, *Principele* n'a putut încă mulțumi Patriarhului, pentru frumoasele felicitări ce l-a adresat cu ocazia căsătoriei Sale.

Ion C. Brătianu demisionează din Adunarea Deputaților. » 20 (1)

B. Boerescu, Ministrul Justiției, demisionează; Președintele Consiliului de miniștri primește ad-interim conducerea Departamentului Justiției. » 21 (2)

M. Kogălniceanu, Ministrul de Interne, demisionează. D. Ghica, Președintele Consiliului și Ministrul Lucrărilor publice, e numit Ministru de Interne și ad-interim la Lucrările publice, Gheorghe Gr. Cantacuzino e numit Ministru de Justiție. » 24 (5)

Demisiunea întregului Cabinet e primită. » 27 (8)

A. S. Serenismă adresează Principelui Dimitrie Ghica următoarea scrisoare: Fev. 1 (13)

Principe,

Retragerea voastră din Minister Mă lipsește de un concurs care în totdeauna Mi-a fost prețios. Eu o repet foarte, și profit de această ocaziune spre a vă mulțumi tare de bunele servicii ce ați adus țerii, în osebite împrejurări. Zelul și devotamentul de care ați dat atâtea

1870

Rev. 1 (13) probe, în tot cursul funcțiunilor voastre ca Prezident al celui din urmă Cabinet, nu se vor șterge din memoria Mea și nu Mă îndoiesc că le voi reafli și că voi putea pe deplin comptă pe D-voastră, ori de câte ori voi face apel la patriotismul vostru, în interesul scumpei noastre Români.

Pentru acum, vă rog, Principe, să primiți această expresiune a gratitudinii și a simțimintelor deosebite ale prea afecționatului vostru

Carol.

- » 2 (14) Moul Minister (al VII-lea) se formează în următorul mod: Al. G. Goleșcu, Președinte al Consiliului, Ministru de Interne și ad-interim la Externe; Colonel G. Manu, Răsboiu; I. Cantacuzino, Finanțe; P. Vioreanu, Justiție; G. Mârzescu, Culte și Instrucțiune publică; Dimitrie Cozadini, Lucrări publice.
- » 7 (19) Minoritatea liberală se retrage din Adunarea Deputaților.
- » 12 (24) Cuvântarea Consilierului de Legațiune, de Radovitz, reprezentantul Prusiei, cu ocazia prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă A. S. *Serenisimă*:

Prea Înălțate Doamne! Regele, Augustul meu Suveran, binevoind a mă numi în postul de Consul general al Confederațiunii Germaniei de Nord în România, am onoare a depune în mâinile Alteței Voastre scrisoarea ce mă introduce pe lângă Alteța Voastră în această calitate.

Fie-mi permis a exprima Alteței Voastre cât aș fi de fericit de aș reuși, prin exercițiul funcțiunilor la cari sunt chemat, a mănține și a întinde din ce în ce mai mult relațiunile de amicitie și de bună înțelegere cari au existat totdeauna între Germania și România și cari, afară de aceasta, sunt atât de conforme cu legăturile de apropiată rudenie ce unesc curțile de Berlin și București.

Voiu pune cel mai mare zel în îndeplinirea acestei sarcine, și cutez a spera că va plăcea Alteței Voastre a-mi da puternica Sa asistență, precum și toată indulgența de care voi avea trebuință pentru persoana mea.

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Primesc cu oșebită plăcere scrisorile ce vă acreditează pe lângă Mine în calitate de Consul general al Confederațiunii Germaniei de Nord. Văd în numirea D-voastre o nouă dovadă despre simțimintele de bunăvoință ce animă în privința Mea pe M. S. Regele, Augustul vostru Suveran, precum și despre simpaticul interes ce poartă României.

Legăturile de rudenie ce Mă unesc cu ilustra Sa Casă contribuesc puternic la desvoltarea bunelor relațiuni formate de mult timp deja între această țară și Germania și devenite mai intime încă în urma

suirii Mele pe Tron. Fiți bine încredințat, Domnule Consul general, că Fev. 12 (24) guvernul Meu se va sili a vă face ușoară și plăcută misiunea de care sunteți însărcinat. Sper, din parte-Mi, că vă voi vedea ocupând timp îndelungat acest post, cu atât mai mult că n'am decât a Mă lăuda de alegerea făcută de către Augustul vostru Suveran în această împrejurare.

Camera Deputaților validează alegerea fostului Domn Alexandru Ioan Cuza ca » 17 (1)
Deputat al colegiului al IV-lea din Mehedinți.

Don Eusebio de Salazar, trimis de către generalul Prim la Berlin, transmite Regelui Prusiei, Principelui Moștenitor de Hohenzollern și Comitelui de Bismarck scrisori dela Regența din Spania, prin cari se roagă cu insistență, ca Principele Moștenitor Leopold să primească coroana Spaniei.

Principele Carol-Anton și Principele Moștenitor sunt de părere a refuză.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Principele Cuza: » 18 (2)

Îmi voi aminti în totdeauna cu plăcere primirea grațioasă ce am aflat la Principesa, soția Voastră, cu ocaziunea vizitei Mele la Ruginoasa. Ea-Mi zicea atunci, prezintându-Mi un fermecător buchet: «Îmi pare nesfârșit de rău a Vă primi singură!» Eu îi răspunsei: «Părea de rău ce simt nu este mai puțin vie, dar cred că în împrejurările de față e mai bine ca Principele să nu Se întoarcă încă; cu toate acestea, sper că nu suntem prea departe de ziua când voi putea să am plăcerea a-L saluta în România!»

De când alegerea Voastră ca Deputat este validată de Cameră, dificultățile constituționale au dispărut, și nu pot decât să Mă asociez din inimă la hotărîrea Adunării. Nu-Mi rămâne decât să Vă exprim dorința de a Vă vedea revenind în România, chiar în cazul când nu V'ar conveni a primi mandatul de reprezentant ce Vi se oferă. Fiți asigurat, Principe, că aci veți găsi în totdeauna primire bună la Principele Domnitor!

Alteța Sa Serenîsimă începe inspecțiunea armatei pe regimente, luând parte și la » 23 (7)
prânzul ofițerilor.

Inaugurarea Monetăriei române. » 24 (8)

Se bat cei dintâi *Caroli de aur* cu efigia *Principelui* și purtând inscripția: «Domnul Românilor», precum și bucăți de argint de «un leu».

Înființarea Exarhatului bulgar în Turcia. » 26 (10)

1870

Fev. 27 (11) Fostul Domn Alexandru Ioan Cuza își dă demisiunea de Deputat, care e primită de Cameră.

Mart. 8 (20) Scrisoarea din Berlin a Principelui Carol-Anton de Hohenzollern, către *A. S. S. Principele Carol*:

Sunt aici de cincisprezece zile pentru afaceri de familie de cea mai mare importanță. E vorba nici mai mult nici mai puțin decât de primirea sau de refuzarea Coroanei Spaniei de către Leopold. Această Coroană i-a fost oficial oferită de către guvernul spaniol, e adevărat ca un secret de Stat european.

Această cestiune preocupă aici mult opiniunea. Bismarck dorește primirea pentru motive dinastice și politice; Regele, numai dacă Leopold răspunde bucuros la chemare. La 15 a avut loc aici un consiliu foarte important sub președința Regelui, la care au fost prezenți Principele Regal, noi doi, Bismarck, Roon, Moltke, Schleinitz, Thile și Delbrück. Deciziunea unanimă a Consilierilor este pentru primire, ca o datorie patriotică de îndeplinit pentru Prusia. Pentru multe motive, și după matură chibzuință, Leopold a refuzat. Dar cum în Spania se dorește înainte de toate un Hohenzollern catolic, am propus pe Frederic, în caz când el ar consimți. Frederic este actualmente între Nizza și Paris și telegraful n'a putut nici să-l ajungă nici să-l afle unde e. Dar se va izbuti la aceasta peste puțin, și sper că dânsul se va hotărî a primi propunerea.

Dar totul este în perspectivă, și secretul asupra acestei afaceri trebuie să fie deocamdată păzit.

Aceasta va costă pe mama ta o luptă imensă, dar în definitiv ea nu va voi să intervină în mersul istoriei, căci la urma urmei aceste evenimente sunt decise ale Provedinței, cari nu stau în mâna noastră.

Fără ocaziunea sigură, de care n'am avut cunoștință decât astăzi, n'aș fi putut să-ți dau aceste informațiuni.

Don Salazar, pe care l-ai văzut la Weinburg, venise la Berlin cu o scrisoare a lui Prim. A plecat îndărăt, pentru că s'ar fi putut află că un deputat spaniol este aici în dese relațiuni cu Bismarck.

Și pentru situațiunea politică a ta, soluțiunea cestiunii Spaniei nu este indiferentă.

Principele Cuza s'a purtat corect, mai corect decât unii dintre miniștrii tăi.

» 16 (28) Cu ocaziunea inspecțiunii batalionului 4 de vânători în cazarma pirotehnici, comandantul batalionului ridică, la prânzul dat în onoarea *A. S. Serenissime*, următorul toast:

Amorul și solitudinea ce M. V. a arătat totdeauna armatei, prin crearea a noui instituțiuni militare și de corpuri, din cari batalionul al 4-lea de vânători se mândrește a face parte, a făcut să se desvolte mai mult în spiritul corpului ofițeresc din acest batalion, ce am onoare a comandă încă dela crearea lui, sub numele de *batalion model*, ideile cele mai solide de devotament, de fidelitate și de adevărat spirit militar către Tron și pentru consolidarea Dinastiei

M. V., care va face România tare și fericită. Așteptăm cu multă impăciență mo- Mart. 16 (28)
mentul să probăm că am meritat totdeauna înalta confiență și amorea Măriei
Voastre. Să trăiți, Măria Voastră, și Augusta Măriei Voastre Doamnă, prea scumpa
noastră Suverană!

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Batalionul al 4-lea de vânători s'a înființat de Mine ca batalion
model. Îmi place a recunoaște că merită și acum această numire. Beau
dar acest păhar pentru batalionul al 4-lea de vânători și mulțumesc
ofițerilor pentru zelul ce pun la serviciu.

Se promulgă legea pentru ridicarea serviciului percepțiunii din sarcina primarilor și » 18 (30)
pentru instituirea de percepitori speciali.

Scrisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către părintele Său:

» 20 (1)

Știam deja de câțva timp că se cugetă în Spania la candidatura
unui Hohenzollern catolic. Strat mi-a scris în 12 a lunii trecute ur-
mătoarele:

«Cred de datoria Mea a semnală A. V. ca un fapt în mod parti-
cular măgulitor, și pentru A. V. și pentru țara noastră, că scrisoarea
regentului Spaniei ca răspuns la notificarea căsătoriei A. V. mi-a fost
remisă de Ambasadorul Spaniei în persoană, care, contrar cu toate uza-
giile, a venit să-Mi facă vizită el însuși. ... Această politeță prea mare
nu e cu totul străină de oarecari sgomote ce circulă iarăș de câteva
săptămâni, și cari atribue oamenilor cari sunt actualmente stăpâni de-
stinelor Spaniei, intențiunea de a pune în discuțiune costiunea de a
oferi Coroana Spaniei Principelui Leopold».

Sper că Leopold nu și-a spus încă ultimul cuvânt în afacerea Spa-
niei. Din convorbirile ce am avut cu Frederic, și judecând după caracterul
său, cum îl cunosc, conchid cu destulă siguranță, că dânsul nu va con-
simți să ia asupra-și o astfel de sarcină. Nu inteligența i-ar lipsi, ci
experiența și cunoștința oamenilor. Bine sfătuit, el ar fi de sigur la
înălțimea acestei mari misiuni. În caz de primire a Coroanei Spaniei,
ar trebui cu siguranță să se pună oarecari condițiuni.

În prima linie ar trebui cerută disolvarea armatei care e lipsită
de disciplină și a fost târîtă prin numeroase pronunciamente în certu-
rile politice. Am avut ocaziunea a observă eu însumi aceasta în timpul
călătoriei mele în Spania. Chiar în seara zilei când trupele făcuse

1870

Mart. 20 (1) exerciții dinaintea-mi în onoarea mea la Madrid, un subofițer ucise sub fereastra otelului meu pe un ofițer, sub pretext că fusese ofensat de o observațiune. Armata ar fi deci pentru moment mai mult un pericol decât un sprijin. Ar trebui constituite rând pe rând corpuri nouă. De altmintrelea, armata de uscat n'ar avea trebuință să fie numeroasă, în timp ce ar trebui să se țină la o mare dezvoltare a marinei. Apoi modificarea Constituțiunii votată anul trecut, rezervând dreptul de veto absolut și o lege severă de represiune, care ar da mijlocul de a lucra în contra influinței funeste a diverselor partide. Uneltirile partidelor vor fi în totdeauna pentru Spania un mare pericol și vor face foarte dificil ori ce regim.

» 21 (2) Cedând voinței Împăratului Napoleon III, Ministerul Olivier supune noua Constituțiune franceză unui plebiscit.

» 22 (3) Se promulgă legea poliției și a exploatării căilor ferate.

A. S. S. Principele află din Berlin că Comitele de Bismarck a declarat categoric, în mai multe rânduri, că primirea Coroanei Spaniei de către unul din Principii de Hohenzollern este o necesitate politică.

Principele Carol-Anton a pus trei condițiuni: ca alegerea fiului său să obțină $\frac{2}{3}$ sau $\frac{3}{4}$ din voturile Cortezilor; ca Statul să fie asigurat în contra banerutei; și ca legile anticlericale să fie votate înaintea alegerii Principelui Leopold.

Lothar Bucher și maiorul de Versen, din statul major general al Prusiei, sunt trimiși în Spania ca să studieze situațiunea.

» 23 (4) Patriarhul grec dela Constantinopole protestează contra înființării Exarhatului bulgar și cere dela Poartă aprobare pentru convocarea unui Sinod ecumenic.

A. S. Serenisimă inspectează regimentul 3 de cavalerie (roșiori), în cazarma Malmezon.

La prânzul dat de ofițeri, cu această ocaziune, în onoarea *A. S. Serenisime*, comandantul regimentului ridică următorul toast:

Măria Voastră,

Mare și scumpă serbare este ziua de astăzi pentru regimentul de roșiori, căruia este permis a rosti cuvinte de adâncă grațitudine binevoitorului său creator. Regimentul de roșiori va păstra devotament și credință neștearsă pentru Domnitorul său Carol I.

Mulți ani și fericiți trăească Domnitorul Carol I și M. S. Elisabeta Doamna!

A. S. Serenisimă răspunde:

Mă simt foarte fericit a Mă găsi pentru întâia oară în mijlocul D-voastre. Regimentul de roșiori, pe care l-am creat, sunt convins că

va da totdeauna probe de fidelitate și devotament patriei și Tronului Mart. 23 (4) și că va purta cu fală deviza: *perseverant și credincios*. Sper că roșiorii vor face în toate împrejurările onoare acestei devize și sunt fericit a exprima mulțumirea Mea de bunastare în care am găsit regimentul, la care a contribuit zelul tuturor ofițerilor, în sănătatea cărora ridic acest păhar.

Să trăească roșiorii!

Turburări antidinastice la Ploești.

» 26 (7)

Colegiul al IV-lea de Deputați din Mehedinți alege din nou pe fostul Domn Alexandru Apr. 8 (20)
Ioan Cuza ca Deputat.

Corpurile legiuitoare se închid prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Sesiunea Corpurilor legiuitoare pentru anul 1869—1870, prelungită a doua oară prin Mesagiul Meu dela 30 Martie trecut, expiră astăzi, fără a se fi putut compune noul Cabinet.

Spre a nu vă țineă mai mult timp depărtați de căminele D-voastre, mai ales în apropierea sărbătorilor Paștelor, Eu, în virtutea art. 95 din Constituțiune, declar sesiunea închisă.

Totdeodată vă anunț că am însărcinat pe d-l A. G. Golescu cu formarea Ministerului.

Văzând dificultățile ce provin din nerezolvarea cestiunilor financiare, menite a aduce echilibrarea bugetului țerii, Eu, în virtutea aceleiaș prerogative constituționale, convoc Corpurile legiuitoare în sesiune extraordinară, pentru 12 Maiu viitor, ca să puteți termina votarea legilor financiare.

Dat în București, la 8 Aprilie 1870.

Carol.

Ministrul Președinte, Al. G. Golescu; Ministrul de Resbel, G. Manu; Ministrul Finanțelor, I. A. Cantacuzino; Ministrul Justiției, P. Vioreanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Mârzescu; Ministrul Lucrărilor publice, D. Cozadini.

Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei, cu ocaziunea îndoitei aniversări de Opt Aprilie:

Măria Ta,

Astăzi cu ocaziunea serbării aniversării și a proclamării Alteței Voastre Serenisime ca Domn al Românilor, Biserica a ridicat rugi A Tot Putintelui pentru prosperarea Auguste Voastre persoane și a ilustrei Voastre Dinastii. Unind deci

1870

Apr. 8 (20) și slaba mea voce, Vă urăm dela Dumnezeu ani fericiți, păstrându-Vă pe Tronul străbunilor noștri dimpreună cu Augusta și ilustra Voastră soție.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

- » 10 (22) Principele Frederic de Hohenzollern refuză candidatura la Tronul Spaniei.
- » 20 (2) Cabinetul Al. G. Golescu demisionează. Noul Minister (al VIII-lea) se formează în următorul mod: Manolache Costache Epureanu, Președinte al Consiliului și Ministru de Interne; Colonel G. Manu, Răsboiu; Gheorghe Gr. Cantacuzino, Lucrări publice; Constantin Grădișteanu, Finanțe; Vasile Pogor, Culte și Instrucțiune publică; Petre P. Carp, Externe; Alexandru Lahovari, Justiție.
- » 24 (6) A. S. S. Doamna pune piatra fundamentală la biserica Azilului Elena-Doamna.
- » 26 (8) Se proclamă rezultatul plebiscitului în Francia, cu 7 milioane voturi pentru, și un milion și jumătate voturi contra.
- » 27 (9) A. S. S. Doamna vizitează școala centrală de fete din București.
- » 29 (11) La Turnu-Severin au loc alegeri suplimentare pentru a înlocui pe Principele Cuza, care a declinat primirea mandatului. Lumea se așteptă a-l vedea reales, însă n'a obținut decât 120 de voturi în contra a 400 de voturi date unui alt candidat.

Maiu 1 (13) Se deschide sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori.

Domnilor Deputați,

Pentru motivele cuprinse în raportul Consiliului Meu de miniștri dela 22 Aprilie st. v., v'am convocat pentru astăzi în sesiune extraordinară, mai curând decât vă anunțasem prin Mesagiul Meu de închidere.

Sesiunea Corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Președintele Consiliului de miniștri și Ministru de Interne, M. Costache; Ministrul Resbelului, G. Manu; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Finanțelor, C. Grădișteanu; Ministrul de Externe, P. P. Carp; Ministrul Justiției, Al. Lahovari.

În aceeași zi se disolvă Corpurile legiuitoare prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Prin Mesagiul Meu de prorogarea Corpurilor legiuitoare din 8 Aprilie v'am făcut cunoscut însărcinarea ce pusesem d-lui Al. G. Golescu, ca expresiune a majorității Adunării, pentru formarea unui nou Cabinet.

D-l Golescu nereușind a forma un alt Minister și membrii Cabinetului ac-

tual, numiți din inițiativa Mea, ca unii ce fac parte din sânul minorității, ne- Maiu 1 (13)
putând spera concursul majorității, Mi-au cerut a face un apel la alegători, apel
la care Eu am consimțit.

Despărțindu-Mă de D-voastre, Domnilor Senatori, Domnilor Deputați, nu Mă
pot opri de a vă manifesta toată a Mea recunoștință pentru sentimentele de de-
votament ce Mi-ați arătat în tot cursul exercițiului mandatului D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, M. Costache; Ministrul
Resbelului, G. Manu; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Fi-
nanțelor, C. Grădișteanu; Ministrul de Externe, P. P. Carp; Ministrul Justiției, A. La-
hovari.

Alteța Sa Serenismă Domnitorul adresează poporului român următoarea proclamațiune: » 9 (21)

Români,

Aniversarea sosirii Mele în mijlocul vostru este o dată scumpă inimii
Mele. Entuziasmul cu care M'ați primit, sunt acum patru ani, a fost
pentru Mine un îndemn puternic, și am început cu bărbăție și iubire
frumoasa misiune ce-Mi eră încredințată. În toate actele Mele până as-
tăzi, n'am avut altă țintă decât fericirea și prosperitatea țerii și, deși
rezultatul n'a răspuns totdeauna la sinceritatea aspirațiunilor și dorin-
țelor Mele, sper că viitorul va coronă c'un deplin succes niște silințe
stăruitoare și neinteresate.

Dacă însă acele decepțiuni, cari însoțesc neapărat ori ce lucrare
umană, nu au lipsit misiunii noastre comune, încrederea Mea în voi nu
este sdruncinată, și aceasta cu atât mai puțin, cu cât o nouă legătură
este a se statornici între noi, prin îndeplinirea unei dorințe exprimată
cu căldură la mai multe ocaziuni: întemeierea Dinastiei.

Mă simt fericit a vă putea anunța astăzi că, în anul acesta chiar,
dorința națiunii române va fi, cu ajutorul lui Dumnezeu, un fapt îndeplinit.

Carol.

Ministrul de Interne și Președintele Consiliului miniștrilor, M. Costache; Ministrul de
Externe, P. P. Carp; Ministrul Justiției, A. Lahovari; Ministrul de Resbel, G. Manu;
Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Finanțelor, C. Grădișteanu.

Cu ocaziunea inspecțiunii regimentului 4 de infanterie de către *A. S. S. Domnitorul* » 20 (1)
în cazarma din Dealul Spirei, comandantul regimentului ridică următorul toast la prânzul
dat de ofițeri în onoarea *A. S. Serenissime*:

Măria Ta,

Regimentul al 4-lea aspiră de mult la onoarea de a putea exprima îna-

1870

Maiu 20 (1) intea Măriei Voastre simțimintele sale de devotament și recunoștință pentru solitudinea ce ea poartă armatei române. De departe ca și de aproape, credem că nu putem proba mai bine devotamentul nostru decât făcându-ne conștiincios datoria.

Recunoștința, rugăm respectuos pe Măria Voastră, să ne permită a o exprima, strigând din inimă, pentru fericirea României:

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăiască Măria Sa Doamna!

Alteța Sa Serenisimă răspunde:

Simt cea mai mare bucurie că Mă aflu în mijlocul regimentului al 4-lea; am dorit de mult; și sunt sigur că regimentul al 4-lea de infanterie va face totdeauna onoare armatei.

Să trăiască regimentul al 4-lea!

» 21 (2) La discursul Î. P. S. S. Mitropolitului Primat, ținut la sărbătoarea Sf. Împărați Constantin și Elena, patronii capitalei, *A. S. Serenisimă* răspunde:

Prea Sfinte Părinte,

Vă mulțumesc din inimă pentru bunele simțiminte ce-Mi exprimați în numele întregului cler.

Sunt fericit a celebra a patra oară, împreună cu Eminența Ta, hramul Sfintei Mitropolii a capitalei și a mărturi Prea Sfinției Tale, cu această ocaziune, că nu simt mai sinceră și mai vie dorință, decât a vedeă Biserica română tare, independentă, autonomă și încunjurată de un prestigiu din ce în ce crescând.

Întrevederea Împăratului Rusiei cu Regele Wilhelm al Prusiei la Ems.

» 23 (4) V. Pogor, Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii publice, demisionează și P. P. Carp este însărcinat cu conducerea ad-interim a acestui Departament.

A. S. R. Principele Moștenitor Leopold de Hohenzollern acceptă candidatura la Tronul Spaniei.

lun. 1 (13) Din cauza unor turburări la alegeri, garda cetățenească din Ploești se disolvă.

» 2 (14) Moartea Comitesei de Solms-Laubach, mătușa *A. S. S. Principesei*.

» 8 (20) La Constantinopole un mare incendiu distruge o parte a orașului. Statul român contribuie cu 25.000 lei pentru a ajuta pe cei nenorociți.

» 13 (25)- *A. S. Serenisimă* face o excursiune în județele Dâmbovița și Muscel.
» 17 (29)

Se deschide a doua sesiune extraordinară a Corpurilor legiuitoare prin următorul Me- Jun. 14 (26)
sagiu Domnesc :

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

V'am convocat în sesiune extraordinară pentru 15 zile, spre a procede la verificarea titlurilor și a constitui cât mai curând puterea legiuitoare.

Cunosc că ocupațiunile agricole reclamă pe cei mai mulți dintre D-voastre și de aceea am mărginit la un termen mai scurt durata acestei sesiuni.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Rucăr, 14 lunie 1870.

Carol.

Președintele Consiliului Miniștrilor și Ministru de Interne, M. Costache; Ministrul de Resbel, G. Manu; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Finanțelor, C. Grădișteanu; Ministrul de Externe, ad-interim la Instrucțiunea publică și Culte, P. P. Carp; Ministrul Justiției, Al. Lahovari.

Adresa de omagiu a milițienilor din județul Mehedinți, înaintată A. S. S. Domnitorului » 21 (3)
cu ocaziunea inaugurării instituției milițiilor :

Prea Înălțate Doamne,

Noi, milițianii județului Mehedinți, din urbea Severin, deschizând astăzi sub comanda Maiorului Lupescu, cu multă solemnitate, această mare și națională instituțiune, suntem datori a arăta iubirea și respectul ce avem pentru Tron și Dinastia Măriei Tale.

Urăm din suflet, Prea Înălțate Doamne, să trăești împreună cu Augusta Doamnă, ani mulți și fericiți, să conduci România spre falnicul viitor ce destinul i-a prescris a-l repurtă în Europa.

Tronul încunjurat de oameni devotați va păși cu curagiu spre calea progresului, înfruntând pe răuvoitorii noștri.

Trăească România! Să trăești, Măria Ta!

G. Severineanu, Șt. Cernătescu, G. I. Burileanu, P. Kițulescu, N. Fallyn, M. C. Popescu, G. Draguțin, C. M. Cioncănescu, I. Mavroglu, T. Ștefănescu, Șt. Barbovici, Iorgu Boșoreanu, I. Isvoranu, P. Cărțianu, C. I. Erceanu, T. Urmuleanu, S. Ghițulescu, Florea Nicolau, C. Dimitriu, D. Thoma, G. Reculescu, I. Dunărescu, N. Sandulovici, D. Uțescu, D. Părcălăbescu, R. Popescu, C. Mărculescu, G. Bădescu, C. E. Stoenescu, T. F. Bengulescu, T. Manolescu, D. I. Caragea, V. Petrescu.

Ducele de Gramont, Ministrul Afacerilor Străine al Franciei, declară în Cameră, că » 24 (6)
Francia nu va îngădui candidatura unui Hohenzollern la Tronul Spaniei.

Principele Carol-Anton telegrafiază Ambasadorului Spaniei la Paris, Olozaga, » 30 (12)
textul depeșei ce a adresat generalului Prim.

Această depeșă e următoarea :

Văzând complicațiunile ce pare că întâmpină candidatura fiului meu Leo-

1870

Iunie 30 (12) pold la Tronul Spaniei, și situațiunea penibilă pe care evenimentele au creat-o poporului spaniol, punându-l într'o alternativă în care el n'ar putea lua un sfat decât din simțimântul independenței sale, convins că în asemenea împrejurare sufragiul său n'ar putea avea sinceritatea și spontaneitatea pe care fiul meu s'a bizuit primind candidatura, eu o retrag în numele său.

Principele de Hohenzollern.

Castelul din Sigmaringen, 12 Iulie.

Strat telegrafiază *A. S. S. Principelui Carol*, că el a fost ales de Principele de Hohenzollern pentru a remite la Paris documentul oficial conținând renunțarea Principelui Moștenitor la tronul Spaniei. «În urma acestui fapt, situațiunea cu privire la România s'a schimbat deodată. Împăratul i-a spus să scrie *A. S. S. Principelui Carol*, că poate să se bizue pe el. Numai decât guvernul francez a rupt toate relațiunile cu adversarii *A. S. S. Principelui* și ai cauzei române».

Interpelat asupra atitudinii sale exterioare, guvernul român manifestă simpatii pentru Franca.

- Iulie 1 (13) Conciliul dela Roma proclamă infailibilitatea Papei.
- » 5 (17) Franca declară războiul Prusiei.
- » 8 (20) Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare se închide.
- Aug. 4 (16) *A. S. S. Domnitorul* inspectează regimentul de călărași în cazarma Malmezon. La prânzul oferit de ofițeri în onoarea *A. S. S.*, comandantul regimentului ridică următorul toast:
- Ofițerii regimentului de călărași se simt fericiți a vedea în mijlocul lor pe Măria Voastră și mă însărcinează a fi interpretul devotamentului pe care acest regiment îl păstrează neclintit pentru Măria Voastră, Î. S. Doamna și Dinastie.
- » 7 (19) Anglia și Italia se obligă reciproc a nu ieși din neutralitate fără ca mai întâiu să schimbe declarațiuni prealabile. Rusia și Austria se alătură la această convențiune.
- » 8 (20) Guvernul român adresează o proclamațiune către cetățeni în urma turburărilor dela Ploiești.
- » 9 (21) Se arestează Al. Candiano-Popescu, Comiano, I. C. Brătianu, Generalul Golescu, An. Stolojan și alții, ca instigatori ai turburărilor din Ploiești.
- » 21 (2) Bătălia dela Sedan. Armata lui Mac-Mahon împreună cu Împăratul Napoleon sunt făcuți prizonieri.
- » 25 (6) La adresa de lealitate a cetățenilor ploieșteni, *Alteța Sa Serenismă Domnitorul* răspunde:

Domnilor,

Primesc cu o vie satisfacțiune adresa D-voastre și sunt fericit a vedea asigurările de devotament ce conține; aceste asigurări îmi sunt cu atât mai scumpe, că Ploieștii, în cei din urmă doi ani, au fost priviți ca un centru de uneltiri culpabile. D-voastre, Domnilor, ca comercianți și ca reprezentanți ai adevăratelor interese ale Ploieștilor, vă este dat a mănține liniștea orașului prin energica dezaprobare a tuturor încercărilor subversive ordinii.

Nașterea A. S. Principesei Maria.

L. Steege e numit comisar al guvernului, însărcinat cu priveghierea obligațiunilor căii ferate Strusberg, în locul lui Ambronn.

Trupele italienești ocupă Roma.

Cu ocaziunea nașterii A. S. Principesei Maria, Mitropolitul Moldovei adresează A. S. S. » 28 (9)
Domnitorului următoarea telegramă de felicitare:

Măria Ta,

Astăzi Biserica a înălțat rugi mulțumitoare pentru ușurarea prea iubitei noastre Suverane; cu această ocaziune simt cea mai vie bucurie depunându-Vă urările cele mai sincere, invocând cu toată credința pe A Tot Putintele asupra Înălțimii Voastre, Măriei Sale Doamnei și asupra noii venite în mijlocul nostru Principesă, pe care Dumnezeu să O binecuvinteze în nemurirea numelor Voastre și a ilustrei Voastre Dinastii.

Mitropolitul Moldovei, Calinic.

Serisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către Regele Prusiei, anunțându-i nașterea Principesei Maria:

Cu inima veselă mă apropiu astăzi de Maiestatea Voastră pentru a uni vocea mea cu strigătele de bucurie ce din toate părțile patriei se ridică în onoarea regelui-erou, care a știut în momentul critic să-și păzească țara prin cuvânt și acțiune de pericolul ce o amenință. Valoroasa armată a Maiestății Voastre va ieși din această mare luptă încoronată cu o glorie nouă, neperitoare. Și dacă mii de oameni au căzut, ei au știut cel puțin că-și varsă sângele pentru o cauză dreaptă și nobilă.

Consider ca o prevestire de bine, că primul meu copil a văzut lumina zilei în momentul când steagul Hohenzollernilor se desfășură peste o Germanie unită, și unica mea dorință este ca acest copil să se arate demn de numele ce poartă.

Sunt sigur mai dinainte de simpatia Maiestății Voastre, anunțându-I prin aceste linii că ieri dimineață soția mea a născut cu fericire o fată voinică ce a primit numele de Maria.

Tocmai în momentul când aici se fac demonstrațiuni franco-file, ce fac situațiunea mea dificilă, ne-au venit cuvintele scumpe ale Maiestății Voastre. Ele au avut un vesel răsunet. Curajul și încrederea în Dumnezeu, despre care mărturisește telegrama Voastră, au trezit în inimile noastre un ecou foarte tare! Cât de îndreptățită eră această încredere în Dumnezeu, o dovedește cel mai mare eveniment istoric

1870

Aug. 28 (9) al acestui secol, Împăratul Franciei obligat să se încline dinaintea port-drapelului unității germane. Fie ca o pace glorioasă să încoroneze în curând aceste strălucite fapte rășboinice, pentruca popor și Rege să se poată bucura în comun de roadele victoriilor lor îndrăznețe! Aceasta e dorința mea cea mai sinceră.

Scrisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către Principele Regal al Prusiei:

Inutil de a întrebuința multe cuvinte pentru a-ți spune cu ce simțiminte camaradul tău de arme urmează cu gândul campania ta de glorie și de onoare în capul armatei germane reunite. Te văd înaintând grav și bucuros, în fruntea bravilor tăi, gata a învinge sau a muri pentru onoarea Germaniei!

În mijlocul acestor evenimente grandioase, inima ta caldă va putea mult să se bucure un moment cu mine de fericita ușurare a scumpei mele Elisabeta. Ieri dimineață, la orele 9, ea a născut o fetiță voinică și sănătoasă. Totul s'a petrecut în mod normal, și Elisabeta a suportat cu curaj acest botez de foc al vieții conjugale. Voiu crește pe acest întâiu copil, născut în epoca cea mai glorioasă a Germaniei, ca să fie demn de rasa Hohenzollernilor.

Termin acum cu urarea sinceră, ca mersul tău militar periculos și de invidiat să ajungă în mod fericit la scop și tu să te întorci în patria ta ca erou, ca învingător.

Sept. 15 (27) Cu ocaziunea deschiderii sesiunii generale a Societății Academice Române, în prezența *A. S. S. Domnitorului*, Președintele Societății adresează *A. S. S.* următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne,

Membrii Societății Academice Române sunt adânc mișcați de distinsa onoare ce li se face prin prezența Măriei Tale, Augustul patron sub ale cărui auspicii s'a înființat acest institut eminente național. Ei văd într'acest act de viu interes pentru lucrările Societății o garanție dintre cele mai tari pentru prosperarea ei, și salută din inimă venirea Măriei Tale în mijlocul lor.

Să trăești, Măria Ta!

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Domnilor,

Mă găsesc totdeauna cu o nouă plăcere între D-voastre. Chemați a fi păzitorii tezaurilor intelectuale ale României, sunteți meniți a des-

voltă, departe de agitațiunile febrile unor aspirațiuni necoapte, adevăratele forțe ale națiunii și a răspândi în popor, prin exemplul ce dați, convicțiunea că în timpurile moderne o muncă conștiincioasă și cugeltări serioase sunt singure în stare a da unui Stat putere și viață.

Este drept că greutățile, ce începuturile ori cărei întreprinderi întâlnesc, au fost cauza că lucrările D-voastre nu au ajuns la numărul de opuri folositoare ce, altfel, ar fi fost produse; viitorul însă va proba că încrederea ce țara a pus în luminile și activitatea D-voastre a fost bazată nu numai pe speranțe, ci pe o adevărată apreciațiune a însușirilor ce vă disting.

A. S. S. Domnitorul inspectează regimentul 2 de artilerie. La prânzul ofițerilor, la care participă *A. S. S.*, comandantul regimentului ridică următorul toast : » 17 (29)

Măria Ta,

Sunt fericit a fi interpretul fidel al ofițerilor regimentului No. 2 de artilerie, spre a exprima Măriei Voastre simțimintele de devotament pentru persoana și Dinastia Măriei Tale.

A. S. Serenismă răspunde :

Ridic acest toast în sănătatea regimentului No. 2 de artilerie, creat de Mine, și sunt fericit că găsesc într'însul spiritul de devotament pentru țară și Tron, cari trebuiesc a fi nedespărțite una de alta în inima unui adevărat ostaș.

Regele Prusiei își mută cartierul său general la Versailles.

» 23 (5)

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către *A. S. S. Principele Carol* :

» 30 (12)

În timpul când pe marele teatru al istoriei universale s'au săvârșit evenimente extraordinare, s'a produs în cercul cel mai intim al casei tale un fapt care pentru părinți și bunici echivalează cu suprema fericire. Eră cu adevărat trebuință de un asemenea eveniment pacinic, cu care inima și sufletul îndrăznesc să se desfăteze, în mijlocul loviturilor de tunet ce vestesc reînvierea Germaniei! Slavă lui Dumnezeu, că totul s'a petrecut așa de bine! Aceasta a trebuit să fie pentru tine un fel de prim foc, ce trebuie să-l îndure cineva spre a se întări pentru repetițiile sperate și dorite.

Sperasem în totdeauna să primesc pe cea dintâi a mea nepoată pentru aniversarea mea; totuș ea nu e mai puțin bine venită a doua zi după sărbătoare.

Cele două scrisori ale tale dela 1 și dela 16 Septemvrie mi-au sosit. Concepțiunea ta asupra formațiunii viitoare a României corespunde cu totul ideilor

1870

Sept. 30 (12) ce am de multă vreme, și sunt cu totul de părere că o durată lungă a Domniei tale nu va fi cu puțință decât când Puterile garante vor reclama și vor obține o reviziune a Constituției. Ar fi curat a se bate apa în piușă a voi să se continue acest simulacru de guvern, stabilit pe o bază așa de imposibilă, un guvern care nu poate inspira nici încredere nici respect în străinătate, și care nu oferă cea mai mică bază de soliditate înlăuntru. Un Principe german este fără îndoială prea bun și lucrat dintr'un lemn prea prețios pentru a se aplica el și rasa lui la o muncă așa de inutilă. Datoria față de sine însuși și respectul unui nume ce e legat așa de strâns cu gloria, puterea și mărirea Germaniei, poruncesc a se renunța la o situațiune ce nu poate fi stăpânită sau dominată, sau a consimți de a o urmări cu oarecari condițiuni, de realizat în cel mai scurt termen. În primul loc: reviziunea Constituției și, de nu se poate obține, hotărîrea de a renunța și a abdică, hotărîre tot așa de bine motivată, precum eră acum patru ani aceea de a accepta! Lumea politică nu va vedea în aceasta nici slăbiciune, nici lipsă de curaj; din contra, nu se va putea împiedica de a respecta pe un om care declară în mod sincer și fără motive ascunse, că n'a putut obține în România condițiunile necesare pentru stabilirea unui guvernământ sănătos.

Acuma, dacă după încheierea păcii, cestiunea Orientului ar urmă să fie pusă la ordinea zilei (ceea ce eu nu cred, pentru că aceasta ar avea ca consecință formațiunea imediată a unei alianțe între Austria, Anglia și Italia, la cari mai târziu s'ar uni Franția), cestiunea Constituției române ar putea fi definitiv regulată; dar a fi greu de luat inițiativa în aceasta, căci nici Rusia nici Prusia nu vor voi să facă cel dintâiu pas. E imposibil să-l faci tu în mod oficial. Cine deci va trebui să-l facă? Dar situațiunea actuală nu poate și nu trebuie să mai dureze mult timp în România. Onoarea ta și aceea a numelui tău te opresc a fi jucăria partidelor cari se luptă între dănsule.

Deja convingerea că tu ai fi fost detronat, dacă Franția ar fi învins, trebuie să-ți inspire un desgust pentru pozițiunea ta. A fi mănținut prin victorii germane încă nu este o garanție pentru viitor, căci rădăcinile guvernului tău trebuie să fie împlântate în pământul românesc și nu în acela al Germaniei.

Pentru noi personal, n'am putea decât dori cu ardoare întoarcerea ta; aceasta ar fi pentru seara vieții noastre o nouă legătură de familie ce s'ar forma și pe care nimic n'ar putea-o înlocui.

O hotărîre motivată de a abdică nu e altceva decât expresiunea unei perfecte onestități și n'ar fi considerată nicăiri ca un act de slăbiciune și de descurajare.

Nu pot să-ți spun nimic despre războiu și despre pace; telegramele vin înaintea comunicărilor scrise, așa încât amănuntele pierd din interesul lor.

Mă gândesc cu regret la zilele frumoase ce le-am petrecut împreună acum un an și în cursul cărora tu ai plantat atât de repede primele jaloane ale fericirii tale casnice, îmbogățindu-ne prin alegerea ta cu o scumpă și prea iubită fiică.

Știri excelente dela Leopold și dela Frederic. Primești copiile tuturor scrisorilor lor. Frederic a scăpat la Mars la Tours, numai prin faptul că aveà de executat un atac de flank! Cumnatul tău, Wilhelm de Wied, atașat la comamentul unui corp de armată, a avut ocaziunea să fie onorat cu o distincțiune personală. El și-a câștigat, fără îndoială, crucea sa de fier mai bine decât mulți alții!

Botezul A. S. Principesei Maria. Cu această ocaziune, Mitropolitul Primat adresează Oct. 1 (13)
AA. LL. SS. următoarele cuvinte de felicitare :

Altețelor,

Clerul român, fiind pătruns de aceleași sentimente cu cari familia Altețelor Voastre se nutrește pentru patria adoptivă, vine astăzi prin noi, ca arhipăstor, cu ocaziunea ceremoniei de încreștinarea primei născute, Principesei Maria, a Vă ură ca Cel A Tot Putinte, Împăratul ceresc, să reverse mai întâiu toată fericirea asupra familiei Altețelor Voastre; iar pe prima născută, mica Principesă Maria, care astăzi, prin sfântul botez ortodox, a primit asupra-Și, ca membru al familiei Altețelor Voastre, o mare parte de răspundere pentru patria adoptivă a născătorilor Săi, să o privegheze în toate pasurile vieții Sale și să-I îmmulțască anii și zilele, pentru a se putea bucură, împreună cu prea iubiții Săi părinți, de faptele cele mari ce Ei au proiectat a săvârși pentru patria comună.

Adunarea Cortezilor proclamă ca Rege al Spaniei pe Ducele de Aosta. » 4 (16)

A. S. S. Domnitorul pleacă spre Adjud-Tecuciu-Buzău. » 12 (24)

Cuvântarea primarului din Ploești la sosirea A. S. S. Domnitorului :

Prea Înălțate Doamne,

Consiliul comunal salută cu profund respect buna venire a Alteței Voastre în această urbe și, fericiți a Vă vedea între noi, Vă rugăm să primiți asigurarea devotamentului ce această urbe Vă păstrează.

Convinși că de consolidarea Dinastiei depinde progresul și binele țerii, rugăm pe Dumnezeu să trăiți, Alteță, împreună cu Măria Sa Doamna și Principesa Maria!

La prânzul dat la Ploești în onoarea A. S. S. Domnitorului primarul orașului ridică următorul toast:

Prea Înălțate Doamne,

Consiliul comunal al acestei urbe se simte fericit și mândru a Vă primi astăzi ca oaspe în casa comunală; el simte o satisfacțiune și mai mare a vedea pe Alteța Voastră în acest oraș în urma unor regretabile evenimente, fruct al cătorva oameni de dezordine și anarhie, cari, Vă pot asigura, Prea Înălțate Doamne, au umplut de întristare și de indignațiune inimile poporațiunii oneste, laborioase și pacinice ale acestui important oraș. Mulțumită însă părinteștii stă-

1870

Oct. 12 (24) pâniri a Măriei Voastre și înțeleptelor și energicelor măsuri luate de guvern, acest oraș a fost ferit de nenorocirile la cari conduc asemenea culpabile încercări, și să-mi fie permis, Prea Înălțate Doamne, a arăta, cu această ocaziune, cât de mult a contribuit la înfrânarea anarhiei și la restabilirea ordinei atitudinea fermă și curajoasă a comandantului garnizoanei de atunci, d-l Maior Polizu, care s'a purtat în acele grele împrejurări într'un mod demn de un brav și credincios oștean. Ca organ al reprezentățiunii acestei comune, sunt fericit a exprima Alteței Voastre sentimentele sincere de iubire și devotament ale acestei urbe pentru Tron și Dinastia Măriei Voastre. Trăească Domnul nostru Carol I! Trăească Dinastia !

D-l Teodor Văcărescu, Deputat, ridică următorul toast în numele județului:

Prea Înălțate Doamne,

Ca Deputat al colegiului I de Prahova, să-mi fie permis a exprima Înălțimii Tale via mulțumire ce acest județ simte totdeauna când are onoarea a primi pe Suveranul României. Mulțumirea sa este și mai mare când vede astăzi pe Măria Ta, cu o solitudine nepregetată pentru binele patriei, întreprinzând această călătorie, spre a inspecta însuș acele lucrări cari vor face ca România să înainteze cu pași repezi pe calea frumoasă a progresului și a civilizațiunii. Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna și Principesa Maria!

Alteța Sa Serenismă răspunde:

Vă mulțumesc pentru urările și simțimintele cari Mi-ați exprimat; am văzut cu o vie plăcere, că majoritatea locuitorilor din Ploești a condamnat actele criminale cari s'au întâmplat în acest oraș. Ridic dar acest toast în sănătatea acelor cetățeni din Ploești, cari sunt pentru liniște, ordine și stabilitate, fiindcă numai pe aceste baze România va putea prospera.

Să trăiți!

- » 15 (27) Cetatea Metz capitulează și Generalul Bazaine e făcut prizonier.
- » 17 (29) Curtea cu jurați din Târgoviște achită pe acuzații pentru turburările dela Ploești.
- » 19 (31) Rusia trimite Puterilor semnatare ale Tractatului de Paris o notă, prin care declară că nu se mai simte obligată a respecta neutralitatea Mării Negre, fără ca să aibă însă intențiunea de a deschide cestiunea orientală.

Noem. 3 (15) Cuvântarea lui Barteleyns de Foselaert, reprezentantul Belgiei, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă *A. S. S. Domnitorul*:

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a remite Alteței Voastre o scrisoare ofi-

cială ce Vă notifică că Regele, Augustul meu Suveran, a binevoit a mă numi Noem.3 (15) Consulul Său general la București.

Mă felicit a fi desemnat pentru a ocupa postul acesta, căruia relațiunile de familie, ce unesc curtea din Bruxella cu cea din București, dau un interes particular; mă voiu silii, Alteță, a căuta mijloacele de a strânge și mai mult bunele raporturi ce există între ambele țeri și a contribui la întinderea schimburilor lor comerciale și industriale.

Voiu fi fericit, dacă împlinirea misiunii mele îmi va fi înlesnită prin încrederea și puternicul concurs al Alteței Voastre și al guvernului Alteței Voastre.

Răspunsul *Alteței Sale Serenisime*:

Domnule Consul general,

Primind scrisorile ce vă acreditează pe lângă guvernul Meu în calitate de Consul general al M. S. Regelui Belgilor, sunt fericit a regăsi o ocaziune spre a exprima cât de viu doresc ca bunele relațiuni stabilite de mult timp între ambele țeri să se desvolte din ce în ce mai mult în interesul lor mutual.

Guvernul Meu, fiți încredințat, Domnule Consul general, se va grăbi a vă face misiunea lângă dânsul pe cât se poate mai plăcută și ușoară. Cât despre Mine, legăturile de rudenie ce Mă unesc cu Casa Augustului vostru Suveran nu vor contribui mai puțin spre a aduce acest rezultat în timpul șederii D-voastre în România, ce, o sper și o doresc, va fi de o durată îndelungată.

Cuvântarea deputațiunii orășenilor din Plocești exprimând *A. S. S. Domnitorului* devotament și iubire, cu ocaziunea aniversării de un an a intrării în capitală a *AA. LL. SS.*: » 12 (24

Prea Înălțate Doamne,

Una din dorințele Românilor, exprimate prin memorabilul vot al Divanurilor ad-hoc, un Principe din familiile domnitoare, a fost proclamată de Adunarea poporului, dela Aprilie 1866, în înalta persoană a Măriei Voastre.

Ea a fost înscrisă în cartea cărților, în Constituțiune, ca bază fundamentală a Statului nostru român.

Această dorință a trebuit complectată, și ea s'a îndeplinit și s'a complectat prin consacrarea Augustei căsătorii dela 12 Noemvrie, aclamată de întreaga națiune.

Prea Înălțate Doamne! Astăzi este un an de când România mândră a primit pe M. S. Doamna, chezășuirea unui mare viitor prin complinirea mult doriului principiu al stabilității.

Această zi, atât de scumpă Românilor, a făcut ca consiliul comunal al urbei

1870

Noem. 12 (24) Ploești, în numele populațiunii ce reprezintă, să vină prin noi, membrii săi, a depune sentimentele de cel mai profund devotament și fidelitate către M. V. și Dinastie.

Puteți, Măria Voastră, conta în totdeauna pe iubirea neclintită a poporului ploestean, ai cărui reprezentanți suntem, și pași cu încredere pe calea măreață, care va conduce România spre un viitor glorios și strălucit.

Să trăești, Măria Ta! Trăească M. S. Doamna! Trăească Principesa Maria!

- » 13 (25) Se inaugurează Școala de meserii din București.
- » 14 (26) Comitele de Bismarck primește mijlocirea între Rusia și Puterile semnatare ale Tratatului de Paris în afacerea neutralității Mării Negre și propune întrunirea unei Conferințe la Londra.
- » 15 (27) Cuvântarea primarului capitalei la recepțiunea noului consiliu comunal al capitalei de către A. S. S. *Domnitorul*:

Prea Înălțate Doamne,

Consiliul municipal al capitalei se simte fericit la întâia ocaziune ce i se prezintă, după instalarea sa, a prezintă Măriei Voastre omagiile sale și, ca organ fidel al capitalei, Vă urează ani mulți și fericiți, precum și Măriei Sale Doamnei, spre a putea introduce în țară stabilitatea și ordinea, pentru progresul națiunii.

Răspunsul A. S. *Serenissime*:

Îmi pare bine de a vedeă capitala României astfel de bine reprezentată; sper că veți pune toate silințele spre a satisface dreptele cereri ale orășenilor, cari v'au încredințat o așa frumoasă sarcină.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Mă simt fericit a Mă găsi din nou în mijlocul D-voastre. Frumoasa misiune de control ce aveți a îndeplini asupra actelor guvernului Meu este nu numai o legitimă satisfacțiune dată țerii, dar și un mijloc de întărire pentru un guvern onest și devotat instituțiilor publice.

Sesiunea pentru care sunteți convocați se deschide în mijlocul unei crize europene, creată de marele resbel care s'a încins în Occident. În fața acestei lupte uriașe între două națiuni puternice, linia de purtare a guvernului Meu eră clar indicată. Credincios convențiilor internaționale, cari garantează existența noastră politică, el s'a silit pe de o parte a mănține ordinea înlăuntru, iar pe de alta a întreține relațiuni de bună înțelegere cu Înalta Poartă și Puterile garante. Ținuți la respectul tractatelor cari asigură autonomia noastră,

suntem convinși că, păstrând și de aci înainte sincera atitudine ce am avut, Noem. 15 (27) vom putea comptă din partea Europei pe aceeaș bunăvoință, ca și în trecut.

Sunt fericit că pot și acum constată, în fața Țerii, că relațiunile noastre exterioare sunt din cele mai amicale. Astfel guvernul Imperial și Regesc al Austro-Ungariei a anunțat în mod oficial guvernului Meu, că consimte la desființarea atât de dorită a stărostiilor și că este gata a încheia o convențiune în cestiunea jurisdicțiunii consulare, pentru o reformă completă a raporturilor judiciare și administrative dintre ambele Țeri.

Aceste probe de bunăvoință ne fac a privi viitorul cu încredere. Rămâne numai ca înțelepciunea și moderația tuturor să înlesnească mănținerea ordinii în întru și să nu atragem asupra noastră imputarea că am ieșit din rezerva ce se cuvine să păstrăm în împrejurările de față.

Recunoștința pentru o națiune, care a dat României în atâtea rânduri puternicul său sprijin, legitimează simpatiile noastre pentru dânsa. În expresiunea lor să ne ferim însă de a amesteca fără cuvânt atacuri nedrepte sau zădarnice atățări.

Să nu uităm considerațiunea ce se cuvine să avem pentru toate Puterile cari garantează astăzi pozițiunea noastră politică. Astfel numai vom asigura viitorul Țerii în contra ori căror eventualități compromițătoare.

Guvernul Meu a avut o ținire neclintită asupra situațiunii financiare.

Cunoașteți, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, că bugetul anului trecut s'a încheiat cu un deficit de 17 milioane, precum vi se va arăta mai cu amănuntul în expunerea situațiunii financiare, și că o datorie flotantă de 46 milioane, provenită din deficitele acumulate ale anilor trecuți, apasă situațiunea tezaurului public.

Guvernul a luat angajamentul către D-voastre de a micșora acel deficit și de a nu sporî datoria flotantă; și cu toate că evenimentele politice au produs o criză financiară fără precedent, cu toată stagnațiunea comerciului nostru agricol, guvernul a îndeplinit acest angajament și D-voastre sunteți puși în pozițiune a constată aceasta în fața Țerii, chiar dela începutul sesiunii legislative.

Asemenea, pentru creditele extraordinare și suplimentare, guvernul s'a ținut strict în limitele fondului de 2 milioane ce au fost acordate, afectând chiar o parte din acel fond pentru serviciile anilor din urmă.

Dacă însă răul nu s'a agravat, ar fi un pericol pentru prosperitatea publică a nu-l vindecă cu o oră mai înainte.

Bugetul ce vi se va prezintă de către guvern, însoțit și de legile financiare indispensabile, s'a echilibrat.

Un deosebit proiect vi se va prezintă pentru stângerea datoriei flotante. Prin el se va pune totdeodată pentru viitor o limită la contractarea unor asemenea datorii și sancțiunea lui va sta în aplicarea principiului salutar al responsabilității ministeriale.

Din datoria flotantă, 11 milioane aparțin Cassei de consemnațiune, și ea,

1870

Noem. 15 (27) reintrând în capitalul ei, va putea participa, în sensul legii sale organice, cu o mare parte dintr'însul la crearea unui institut de credit funciar, fiindcă experiența ne-a dovedit că sumele ce se depun anualmente covârșesc cu mult cererile de înapoiare.

Asemenea vi se va înfățișa un alt proiect de lege, care va înlocui impozitul personal și de șosele, pentru a cărui constatare și percepțiune vom reveni la sistemul întrebuintat în trecut, prin fixarea lui în perioade de 5 în 5 ani, lăsând perceperea în sarcina comunelor și suprimând complicatul și împovăraătorul sistem de constatare, de percepțiune și de controlare, astăzi în vigoare.

Astfel, simplificând mecanismul de astăzi, vom realiza o adevărată binefacere, mai cu samă pantru locuitorii comunelor rurale, scăpându-i de un numeros personal de agenți fiscali și de sistemul de amenzi, cari până acum nu au dat loc decât la abuzuri, fără ca regularitatea percepțiunii să facă vreun progres.

Ori care ar fi însă modificarea introdusă în sistemul de percepțiune pentru contribuțiunile către Stat, n'ar corespunde cu deplinătate la rezultatele ce ar putea produce, dacă în acelaș timp nu vom pune și o margine variatelor și numeroaselor contribuțiuni la cari sunt supuși locuitorii comunelor rurale, pentru niște servicii ce nu corespund cu sacrificiile făcute, când nu sunt cu totul neproductive. Spre a curmă și aci izvorul de abuzuri, vi se va propune suprimarea de ori ce dare directă sau indirectă, astăzi existente în comunele rurale, lăsându-li-se numai facultatea de a preleva zecimi adiționale, pe lângă darea generală ce va înlocui contribuțiunea personală și cea de șosele.

Prin proiectul de buget s'a prevăzut și plata anuităților drumului de fier. Linia Roman-Suceava-Iași se află de acum pusă în circulațiune. În curând, sper, se vor putea deschide și liniile Roman-Galați-București; astfel, se va afla în exploatare o lungime totală de peste 700 kilometri cale ferată.

Această mare operă de pace și de civilizațiune s'a continuat în mijlocul crizei generale produsă prin războiul din Occident. Ea se poate privi ca un fapt îndeplinit pentru România Mare și Moldova. Rămâne numai ca, cu aceeaș activitate, să se urmeze lucrările în România Mică, ale cărei interese mai reclamă și joncțiunea liniilor sale cu Austria și cu Ungaria.

Pe lângă legătura ce are a se face la punctul Vârciorova, studii se urmează pentru a uni direct Craiova cu punctul Petroșani prin valea Jiului. Această linie este de un interes capital, atât pentru această parte a țării, cât și pentru tranzitul internațional.

Este de o importanță capitală ca rezoul drumurilor noastre ferate să se termine cât mai curând, pentruca țara, prin experiența înlesnirilor ce vor procura, să ajungă la cunoștința deplină a numeroaselor folosuri ce decurg din aceste mijloace perfecționate de comunicațiune pentru dezvoltarea ei viitoare.

În privința acestor concesiuni, guvernul a căutat a se conduce cu cea bună

credință, ce trebuie să fie linia de purtare a ori cărei administrațiuni oneste. Noem. 15 (27)
El crede că și-a îndeplinit această datorie.

Guvernul Meu vă va supune proiectul unei alte întreprinderi de mare utilitate publică, primită deja cu mulțumire, pentru partea ce-i aparține, de către guvernul otoman, acela al unui pod stătător pe Dunăre, dela Giurgiu la Ruscuiuc.

Înființarea drumurilor județene s'a continuat anul acesta cu o mare activitate, pe lângă o construcțiune mult mai îngrijită.

Căile naționale, deși n'au participat în acelaș grad la această impulsione, din cauza mijloacelor restrânse afectate în bugetul anului curent, totuș s'a continuat executarea contractelor încheiate, în limitele bugetare.

În aplicarea legii de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică, recunoscându-se oarecari lacune regretabile, guvernul a simțit imperioasa necesitate de a vă supune un proiect de lege, prin care, fără a se sacrifica nimic din principiul respectului proprietății, se va asigura fixarea indemnitaților pe niște baze mai echitabile.

Mai multe proiecte de legi militare, propuse încă din sesiunea trecută, așteaptă deliberarea D-voastre, spre a complectă opera organizării armatei noastre.

Punerea în lucrare în toată întinderea lor a legilor existente, mai cu samă adunarea milițiilor și concentrarea repetită a grănicerilor și a dorobanților, a întărit în anul acesta instrucțiunea militară a României.

În privința instrucțiunii publice, este de dorit, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, ca prin înțeleptul D-voastre concurs, învățământul să fie îndreptat mai mult către carierele productive și studiile fecunde, în vreme ce până acum el a fost mai exclusiv dirijat către funcțiunile Statului. Totodată atrag serioasa D-voastre atențiune asupra rezultatelor cu totul minime ce dau seminariile. Deși Statul întreține cu mari sacrificii 750 de interni, totuș aproape o mie de biserici, adică mai o a treia parte a cifrei totale a comunelor rurale, stau astăzi în părăsire, din lipsă de preoți.

Guvernul Meu vă va mai prezintă un proiect de creațiune a unui stabiliment de băi la Slănic, după o înțelegere ce a avut cu așezământul Sf. Spiridon din Iași.

Terminând, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, sunt convins că situațiunea financiară și echilibrul bugetar vor țineă cel dintâiu loc în deliberațiunile D-voastre. Pe terenul unor discuțiuni serioase, inspirate numai de o sinceră iubire pentru binele public, puteți fi siguri că ne vom găsi totdeauna împreună și că un deplin acord va domni între toți.

De asemenea Îmi place a crede, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, că în urma evenimentelor întâmplăte, pe cari țara le cunoaște, veți chibzuî cele mai înțelepte măsuri spre înlăturarea în viitor a unor fapte cari au compromis existența unor națiuni mai vechi și mai puternice decât a noastră. Cred că și D-voastre sunteți pătrunși de adâncă cugetare a lui Montesquieu că: Un stat

1870

Noem. 15 (27) liber, adică pururea agitat, nu poate să se mănțină, dacă el, prin propriile sale legi, nu este capabil de îndreptare.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului și Ministru de Interne, M. Costache; Ministrul de Resbel, G. Manu; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Finanțelor, C. Grădișteanu; Ministrul Afacerilor Străine, ad-interim la Instrucțiunea publică și Culte, P. P. Carp; Ministrul Justiției, Al. Lahovari.

» 22 (4) Serisoarea Împăratului Napoleon III din Wilhelmsöhe, către *A. S. S. Principele Carol*:

Scumpul meu Principe,

Mulțumesc Alteței Voastre de scrisoarea ce a binevoit a-mi scrie pentru a-mi anunța nașterea Principesei Maria. Voi purta totdeauna un viu interes pentru tot ceea ce va putea contribui la fericirea sa, și fac urări ca fericirea în familie să îndulcească amărăciunea ireparabilă a puterii. Sunt prea mișcat de amintirea ce ați conservat despre vizita Voastră la Paris, și Vă reînnoesc asigurarea simțimintelor de sinceră prietenie, cu cari sunt al Alteței Voastre Serenisime, bun văr.

Napoleon.

» 25 (7) După ce S'a consultat încă odată cu Președintele Consiliului asupra situațiunii țerii, care se agravează prin anarhia crescândă, *A. S. S. Principele* Se hotărăște a executa planul ce Și l-a format de atâtea ori, de a expune Puterilor garante lămurit starea de lucruri din România, ca astfel să asigure viitorul țerii înainte de a o părăsi. Scrisorile către Împărații Rusiei și Austriei, către Regina Angliei și către Regii Prusiei și Italiei au acelaș cuprins.

A. S. S. Principele exprimă temerile Sale către Puterile garante. El nu se mai crede în stare a domina pasiunile partidelor ce domnesc în România și face propunerea ca viitorul României să fie regulat în Congresul ce va avea loc. Numai un regim statornic și puternic poate influența într'un mod salutar asupra relelor interne și externe ale țerii, care cu toate izvoarele ei bogate este în cea mai tristă situațiune.

» 29 (11) Adresa Senatului:

Prea Înălțate Doamne,

Senatul se simte și astă dată fericit ca totdeauna, când i se prezintă ocaziunea a vorbi cu Domnitorul țerii despre interesele și trebuințele ei.

Fidel interpret al simțimintelor cari dominează națiunea română, Senatul va da concursul său guvernului Măriei Tale pentru toate legile cari vor tinde la dezvoltarea și consolidarea instituțiunilor noastre, la toate măsurile cari vor avea de scop a face ca ordinea, justiția și libertatea bine înțeleasă să fie garantate fiecăruia, și se va sili a face ca legile țerii să fie în armonie cu mișcarea societății în calea progresului.

Suntem fericiți a constată că guvernul Măriei Tale a păzit o strictă neutralitate vis-à-vis de Puterile străine, cu toate dificultățile ce au născut din răs-

boiul crâncen, care a urmat și urmează încă și care a îngrijit lumea întreagă. Noem. 20 (11)

În respectul neutralității și al drepturilor Puterilor străine constă stabilitatea existenței noastre politice și a drepturilor Statului nostru față cu celelalte Staturi.

Țara se feliită de bunele relațiuni în cari ne găsim cu Înalta Poartă și cu celelalte Puteri garante și va căuta, prin faptele ei, a-și atrage și pe viitor bunăvoința tuturor Puterilor garante.

Senatul împreună cu țara se feliită pentru consimțământul guvernului Imperial-Regal al Austro Ungariei, de a se desființa stărostiile de prin districte și a se negocia desființarea jurisdicțiunii consulare. Eră în adevăr timpul, ca România să-și completeze independența sa din întru și speră că și celelalte Puteri vor avea aceleași bune dispozițiuni.

Simpatia și recunoștința pentru națiunea franceză, care a contribuit atât de mult la consolidarea Statului român, vor rămâne neșterse în inimile Românilor, fără a uita considerațiunea ce trebuie să avem și pentru celelalte Puteri garante.

În privința finanțelor, Senatul se va grăbi cu mulțumire a cercetă proiectele de legi, cari vor tinde la simplificarea sistemului nostru financiar, căci dorința țerii este de a vedea finanțele Statului întrebuințate în mod eficace și cu multă economie, fără a trece peste sumele alocate prin buget. Din regularitatea incassărilor și a plăților, cari trebuie să fie obiectul preocupațiunii constante a guvernului Măriei Tale, naște creditul, care este artera principală de avuție.

Senatul a văzut cu o vie satisfacțiune, că o parte din căile ferate fiind terminate, s'au și pus în circulațiune, și-i place a crede că în curând, terminându-se și celelalte rezouri, potrivit actelor de concesiune, țara se va bucura de efectele lor binefăcătoare.

Senatul a văzut cu mulțumire, că guvernul se ocupă de crearea unui institut de credit funciar și așteaptă cu nerăbdare ca asemenea institute de credit să se întindă la toate ramurile activității naționale.

Buna situațiune a finanțelor Statului nu poate fi decât rezultatul unei bune situațiuni economice.

Nu trebuie să pierdem din vedere că agricultura este principalul izvor al avuției noastre naționale, și sperăm că guvernul Măriei Tale se va ocupă cu osebită atențiune de prosperarea ei, silindu-se a nu-i sustrage decât capitalurile și brațele strictamente necesare pentru serviciul Statului.

Senatul împărtășește în totul intențiunea guvernului Măriei Tale, de a da instrucțiunii publice o direcțiune mai mult către carierele productive și studiile fecunde decât către funcțiunile Statului.

Datinele și istoria acestei țeri probează că poporul român, fiind din natură de un caracter blând, este lesne de guvernat, și sperăm că cu timpul noile noastre instituțiuni înrădăcinându-se din zi în zi mai mult în uzurile și moravurile noastre și guvernul Măriei Tale insistând cu perseveranță pentru aplicarea

1870

Noem. 29 (11) legilor cu stricteță, ele vor produce și la noi efectele binefăcătoare ce au produs în alte țeri, și astfel sperăm că nu se vor vedea fapte de natură a preocupa națiunea și guvernul Măriei Tale.

Senatul împreună cu țara va încunjură cu devotament și iubire Augusta Voastră persoană, pentru întărirea Tronului și consolidarea Dinastiei.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna! Să trăească juna Principesă Maria! Să trăească România, și A Tot Puternicul Dumnezeu să aibă sub a sa sfântă protecțiune națiunea și pe Alesul ei!

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

În împrejurările de față, primesc cu cea mai vie mulțumire promisiunile și simțimintele exprimate prin Adresa Senatului, cu atât mai vârtos cu cât ele vin din partea unui corp eminent conservator, în interesul căruia stă de a susține, de a întări Tronul și a lupta pentru ordine și stabilitate.

Numai prin mănținerea prestigiului tuturor instituțiilor, vom ajunge la această țintă, și sunt convins că respectul legilor de către guvern și guvernați ne va asigura întărirea și prosperitatea României.

Dec. 2 (14) Comitele de Bismarck notifică Austro-Ungariei dezvoltarea internă a raporturilor dintre Statele germane și-i pune în vedere necesitatea de a se crea legături intime între ambele Imperii.

» 6 (18) Strussberg declară că nu va putea plăti cuponul de 1 Ianuarie 1871 al obligațiilor căilor ferate române.

» 10 (22) Serisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către părintele Său :

Numai după ce voi avea îndărătul meu această enormă dificultate, voi putea zice că am îndurat încercarea focului. Atunci se va sfârși acest joc crud; sper că tu îmi vei găsi în acel moment un locușor unde voi putea să-mi odihnesc capul meu obosit! Dar să fie un colț liniștit, depărtat, unde cineva să poată rămâne uitat pentru câtva timp. Ceea ce mi-ar conveni mai bine este Svițera, unde ne vom putea despăgubi lângă voi, scumpi părinți, de despărțirea aspră care a durat aproape cinci ani! Dar toate aceste proiecte astăzi nu sunt încă decât dorințe, dat fiind că nu e în puterea mea a hotărî momentul; numai să nu mai fie prea depărtat.

Câte mii de oameni în Germania, încrezători în numele Principelui german, și-au pus economiile lor în titluri de căi ferate române! Prin-

cipele vrea să se silească a îndreptăți încrederea acelor oameni, tot Dec. 10 (22) așa ca și pe a supușilor săi.

Serisoarea *A. S. S. Principelui Carol* publicată în «Gazeta de Augsburg»:

Am așteptat prea mult timp pentru a vă da din nou semn de viață. Aș vrea să vă văd o oră numai în locul meu, pentru a vă încredința cât de sfărâmată e existența mea și de câte lucrări, griji și decepțiuni este ea plină.

Vor fi în curând cinci ani de când am luat hotărîrea îndrăzneată de a mă pune în capul acestei țeri, așa de săracă, și cu toate acestea așa de bogat înzestrată de natură; și când îmi port privirile către această perioadă trecută, scurtă în viața unui popor, lungă în viața unui om ale cărui aspirațiuni tind fără încetare spre progres, trebuie să-mi zic că puțin bine am putut face acestei frumoase țeri. Mă întreb adeseori: Cine e de vină? Eu, care n'am cunoscut caracterul poporului? Sau el care nu vrea să lase a fi cărmuit, ori nu știe să se cărmuească? În urma numeroaselor mele călătorii prin cele două Principate și a diverselor mele relațiuni cu toate clasele societății, am dobândit convingerea că aceste imputări nu trebuiesc a fi adresate nici poporului în general, nici mie personal, ci mai curând acelor cari, născuți chiar în Principate, au pus mâna pe guvernul lor. Acești oameni cari, uitând situațiunea patriei lor, s'au dus să-și facă educațiunea politică și socială în străinătate, nu au altă gândire decât a aplică la ei și fără discernământ ideile admise acolo și îmbrăcate într'o oarecare formă utopică.

Astfel, această nenorocită țară, care a trăit în totdeauna în cea mai aspră supunere, a trecut, fără nici o tranzițiune, dela un guvern despotic la constituțiunea cea mai liberală, o constituțiune precum nu are nici un popor din Europa. Eu consider aceasta, după propria mea experiență, ca o nenorocire cu atât mai mare, cu cât Românii nu se pot măguli că posedă virtuțile casnice neapărat trebuitoare pentru o constituțiune quasi-republicană. De n'aș fi ținut așa din inimă la interesele acestei foarte frumoase țeri, căreia i s'ar putea prezice în alte împrejurări viitorul cel mai strălucit, răbdarea mi s'ar fi sfârșit de multă vreme.

Am făcut acum cea din urmă încercare a mea, care, făcându-mă să par indiferent la propășirea Principatelor, nu mă va compromite

1870

Dec. 10 (22) numai în ochii partidelor și a promotorilor programului mării României, ci, sacrificându-mi simțimintele mele personale, ea va nimici cu de-săvârșire popularitatea mea. Cu toate acestea, ar fi fost o neglijență din cele mai condamnabile a ascunde mai multă vreme răul înrădăcinat, care ne roade, și a părăsi țara la bunul plac al coteriilor. Acela care, într'o oarecare pozițiune, are curajul să spună adevărul și să numească lucrurile pe adevăratul lor nume, se vede de sigur numai decât părăsit propriilor sale puteri; însă el ar fi părăsit cu acea diferență (de care n'aș putea îndestul să țin socoteală), că eu păstrez libertatea de a mă întoarce în scumpa mea patrie și de a duce acolo, în sânul unei fericiri casnice absolute, o existență independentă și scutită de griji. Acest puternic magnet al patriei n'a încetat nici odată, chiar în mijlocul grelelor încercări la cari am fost supus, de a exercita asupra-mi influința sa. Îmi pare rău numai din toată inima, că intențiunile mele bune au fost nesocotite și primite cu atâta ingrati-tudine. Dar, cum această soartă îmi este comună cu toți muritorii, voi ști să mă mângâiu și să uit puțin câte puțin, în mijlocul raporturilor intelectuale și reîntăritoare ale societății D-voastre, vechiul scop al si-lințelor mele.

» 11 (23) Adresa Adunării Deputaților:

Măria Ta,

Țara simția o legitimă nerăbdare, mai ales în împrejurările de față, de a vede pe reprezentanții ei strânși în jurul Tronului cu o oră mai înainte. Adunarea întrunită cu grăbire este gata a exercita acel control salutar, care este un mijloc de întărire pentru Statul român și de dezvoltare a instituțiilor sale democratice și liberale.

În fața crizei europene creată prin marele resbel din Occident, linia de purtare a Ministerului Măriei Tale eră cu atât mai lesne, cu cât ea eră clar indicată de tractatele ce garantează existența noastră ca națiune autonomă, și de un vot expres al Adunării.

Un alt conflict pare a amenința pacea Europei în Orient; mai mult ca totdeauna suntem convinși că, inspirați de politica noastră tradițională și printr'o strictă observațiune a tractatelor în ființă, vom merita și de aci înainte solici-tudinea marilor Puteri ce s'au interesat mai cu deosebire la întărirea și prosperitatea națiunii române.

Ca și Măria Ta, nu vom uita nici odată adâncea recunoștință ce suntem da-tori a păstra pentru o națiune nobilă și generoasă, care a vărsat sângele fiilor

săi pentru emanciparea României și care prin legăturile sale de gîntă are un Dec. 11 (23) titlu mai mult la simpatiile noastre. Reprezentanții națiunii însă, adînc pătrunși de deferența ce se cuvine să aibă pentru toate Puterile cari garantează astăzi pozițiunea noastră politică, au satisfacțiunea intimă de a ști că n'au făcut nimic spre a demerita de dănselle.

Adunarea a văzut cu mulțumire anunțându-se prin Mesagiul Măriei Tale desființarea din partea guvernului austro-ungar a jurisdicțiunii consulare. Acest trist vestigiu al unor timpi de îngenuncheri și slăbiciune este o stare de lucruri incompatibilă cu dreptul de autonomie al țerii noastre și cu instituțiunile înaintate de cari ne bucurăm.

Cestiunile financiare vor țineă cel dintăiu loc în deliberațiunile noastre. În-suflați de spiritul de economie și de dorința de a vedeă pusă odată ordinea în finanțe, vom cercetă cu scumpătate toate legile relative la această materie și cari ar tinde a amelioră situațiunea restabilind un adevărat echilibru bugetar.

Adunarea împărtășește și ea dorința legitimă a Măriei Tale, de a vedeă îmbunătățită soarta comunelor, și este convinsă că prosperitatea lor nu se poate asigura decât prin respectul autonomiei comunale și prin traducere în legi a principiului salutar de descentralizare consacrat prin Constituțiune.

Națiunea, Măria Ta, a fost și este pe deplin pătrunsă de foloasele ce căile ferate sunt menite a aduce unei țeri. În privința concesiunilor acordate deja, Adunarea, printr'un control sever, va căută ca rezultatele să corespundă sacrificiilor ce și-a impus. Aceste sacrificii îi impun, pe de altă parte, datoria de a așteptă să vadă mai întăiu terminate lucrările pe cale de execuțiune și situațiunea ei financiară, înainte de a contractă nouă angajamente.

Vom luă în de aproape cercetare proiectul de lege relativ la expropriare, pe care-l anunță Ministerul Măriei Tale. Nu ne putem opri însă de a declară chiar de pe acum, că experiența încă nu prezintă acestei Camere date de natură a motivă o modificare a acestei legi.

Așteptăm cu nerăbdare proiectele de legi menite a complectă opera mult dorită a reorganizațiunii armatei noastre. Sperăm că de acum înainte cel puțin se va aplică cu stricteță și într'un mod prudent noua lege de armare cu sistema milițiilor; căci numai astfel această instituțiune salutarie va prinde rădăcini în popor și se vor feră totodată și interesele economice ale țerii.

Desvoltarea instrucțiunii profesionale va fi și ea, Măria Ta, obiectul solici-tudinii Adunării. Aceasta însă nu ne va face să pierdem din vedere instrucțiunea liberală, căutând că ceea ce se va face pentru una să nu fie în detri-mentul celeilalte. Cauza îmmulțirii postulanților trebuie să se caute aiurea, iar nu în desvoltarea învățămîntului liberal.

Evenimentul dela Ploeshi nu a putut, Măria Ta, decât să ne întristeze. Re-mediul însă este în aplicarea strictă a legilor și în respectul lor.

Fii sigur, Măria Ta, că pe tărâmul Constituțiunii, Tronul va puteă comptă tot-

1870

Dec. 11 (23) deauna pe un deplin devotament și pe concursul cel mai sincer al reprezentății naționale.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească România!

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Prin Mesagiul ce v'am adresat la deschiderea acestei sesiuni, v'am declarat că întrevăz în controlul D-voastre mijlocul cel mai puternic de întărirea instituțiilor noastre.

Primind astăzi încredințările ce-Mi dați, nu pot decât a vă asigura din nou, că nu am altă dorință decât a vedeă satisfăcute legitimele sale aspirațiuni prin concursul și comuna înțelegere între puterile constituite.

» 14 (26) Într'o notă către Comitele Bismarck, Comitele Beust, Cancelarul Austro-Ungariei, acceptă în numele Împăratului amicitia strânsă între Austria și Germania.

» 18 (30) Demisiunea Cabinetului M. Costache e primită, și Ion Ghica e însărcinat cu formarea Ministerului.

Noul Minister (al IX-lea) se formează astfel: Ion Ghica, Președinte al Consiliului și Ministru de Interne; Dimitrie A. Sturdza, Finanțe; Dimitrie Cariagdi, Justiție; Nicolae Gr. Racoviță, Culte și Instrucțiune publică, ad-interim Externe; Dimitrie Berendei, Lucrări publice; Colonel Pencovici, Răsboiu.

» 19 (31) Calimach-Catargiu e numit Ministru de Externe.

« 21 (2) Deschiderea Conferinței dela Londra în cestiunea Mării Negre se amână.

1871.

Înalt Ordin de zi către armată:

1871
Ian. 1 (13)

Oșteni,

Am fost mulțumit de voi în anul care încetează.

Disciplina, instrucția, paza ordinei publice, toate grelele voastre datorii le-ați împlinit bine.

Vă urez în anul care începe aceeaș cale.

Aduceți-vă mereu aminte că cariera ce ați îmbrățișat este un lung sacrificiu.

Urez în parte fiecăruia din voi sănătate și un an fericit.

Carol.

Felicitările Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou:

Măria Ta,

Dacă este un obicei pentru țară a veni prin reprezentanții săi să Vă aducă în ziua anului urările și felicitățiunile sale, acest obicei este scump și prețios inimii noastre de Român și de cap spiritual al clerului său.

Clerul român, Măria Ta, fiind totdeauna nedespărțit de Tronul străbun al Măriei Voastre și de turma sa care-și are speranța sa în Măria Ta, astăzi, cu ocaziunea reînnoirii anului, vine prin noi a Vă ura ca toate orele și zilele lui să fie plăcute Măriei Voastre și națiunii ce guvernați, rugând totodată împreună cu noi pe Cel A Tot Putinte, să conserve prețioasele Măriei Voastre zile, pentru mărirea și întărirea națiunii, pentru înflorirea Bisericii sale.

Să trăiți, Măria Ta, împreună cu Măria Sa Doamna și prea iubita Măriei Voastre fiică, Principesa Maria, ani mulți și fericiți pe Tronul României, plini de glorie și prosperitate!

Conferința dela Londra se constituie, în absența reprezentantului Franciei.

» 5 (17)

În castelul dela Versailles, Wilhelm I se proclamă Împărat al Imperiului german.

» 6 (18)

1871

Ian. 6 (18)

Toastul Ministrului de Războiu la prânzul dat la palat de *A. S. S. Domnitorul*:*Măria Ta,*

Oastea, prin șefii săi superiori, adunați la acest ospăț, e fericită de câte ori găsește ocaziune să Vă asigure de credința ei, de jurământul ce a făcut pentru persoana Măriei Voastre.

Ea Vă urează ani mulți și fericiți.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească Măria Sa Doamna și Domneasca Voastră fiică!

Serisoarea Principelui de Bismarck către *A. S. S. Principele Carol*:

Versailles.

..... Nu pot aprecia situațiunea interioară a României, nici mijloacele de cari Alteța Voastră dispune pentru a trece peste greutățile prezente și a da guvernului Său o pozițiune solidă.

Trebue să admit că piedicile provenind din caracterul și din istoria anterioară a poporului sunt prea mari pentru crearea unei stări sociale bine ordonate, de vreme ce Alteța Voastră, cu nobila voință și cu intențiunile curate ce O însuflețesc, n'a reușit până astăzi să creeze o organizațiune pe care ar putea să Se sprijine în executarea proiectelor Sale. De mai este încă vreo speranță de a ajunge la aceasta, numai Alteța Voastră singură poate judeca.

Ori cari ar fi cauzele, și fără a vorbi de neînțelegerile și de insinuările ce au produs această situațiune, nu s'a putut izbuti a înlătura neîncrederea Porții și a o convinge că unirea Principatelor sub guvernul Alteței Voastre nu e dăunătoare suzeranității sale și că situațiunea, ce ar rezulta din retragerea Alteței Voastre, ar fi mult mai neliniștitoare pentru pacea în Orient decât situațiunea actuală.

Guvernul englez nu s'a interesat nici odată de Principatele Dunărene, nici de pozițiunea personală a Alteței Voastre, și atitudinea reprezentanților Angliei nu pare să fie de natură a-mi inspira încredere. Fără a ne închipui la Londra intențiuni pe față dușmănoase, totuș se poate admite cu siguranță că Anglia va urma în această privință aceeași politică ca și Sultanul.

Francia nu intră la socoteală în acest moment, doară numai de va căuta prin intrigi și manopere secrete să lucreze în contra Alteței Voastre, în speranța de a supăra pe Prusia sau de a-i face vreun rău.

Mult timp am nutrit speranța că Alteța Voastră ar găsi la St. Petersburg un sprijin puternic, și tocmai de aceea am recomandat totdeauna a avea atențiuni față de Rusia. Acum încă, nu mă îndoiesc de intențiunile personale ale M. S. Împăratului Rusiei, care este fără îndoială însuflețit de cele mai bune simțiminte de prietenie pentru persoana Alteței Voastre. Dar, mai ales în aceste din urmă timpuri, am trebuit să mă conving, spre marea mea părere de rău,

că această bunăvoință personală e stăpânită de concepțiunea tradițională a politicii rusești, care este protivnică unirii celor două Principate. Ian. 6 (18)

Faptul că Alteța Voastră n'are de așteptat dela Rusia nici un sprijin, nici chiar diplomatic, este conform cu acea politică tradițională; pe câtă vreme, din punct de vedere austro-ungar, eu nu văd nici o explicațiune logică în atitudinea dușmănoasă a politicii vieneze contra Alteței Voastre.

Dacă Alteța Voastră are ochii fixați asupra șefului suprem al Casei, către Prusia și Germania, aceasta nu e decât firesc. Alteța Voastră cunoaște simțimintele M. S. Regelui în privința Sa; dar Alteța Voastră știe de asemenea că, din cauza războiului actual, este imposibil Germaniei a interveni în mod eficace în afacerile din Orient.

Rezumând toate considerațiunile, nu pot ajunge la o altă concluziune decât la aceasta: că Alteța Voastră nu poate să Se aștepte din partea străinătății la nici un ajutor, ci mai curând la rea voință; așa în cât Ea e nevoită a nu lua rezoluțiuni decât bizuindu-Se numai și numai pe resursele de cari dispune în propria Sa țară. Dacă Alteța Voastră Se așteaptă la o criză și dacă socoate că cele mai bune elemente ale țării sunt neîndestulătoare ca s'o învingă, sarcina ce pare că se impune cu privire la persoana și casa Sa va fi, înainte de toate, ca fiecare rezoluțiune luată să pară independentă și liberă, iar nu impusă de o forță exterioară, și ca motivele nobile și curate, cari conduc pe Alteța Voastră, să se manifesteze în mod lămurit.

Îmi este penibil a nu putea da Alteței Voastre alte sfaturi și speranțe mai bune. Dar știu că simpatia patriotică și bucuria cordială cu care Alteța Voastră participă la succesele armatei noastre germane și la strălucirea ce încunjoară capul venerabil al Regelui nostru, n'au putut fi turburate nici chiar de dure-roasele experiențe ce Ea a făcut, și termin cu speranța că urările Sale pentru o pace apropiată, onorabilă și trainică se vor putea realiza.

Comisiunea de ingineri însărcinată cu studiul căilor ferate prusiene publică relațiunea sa comparativă cu căile ferate Strussberg. » 9 (21)

Răspunsul oficial al Regelui Prusiei la scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol*: » 12 (24)

Scrisoarea ce Alteța Voastră mi-a adresat la 9 Decemvrie anul trecut are toată simpatia mea, și nu fără o adâncă emoțiune am cetit expunerea situațiunii dificile în care Vă găsiți, Voi și țara Voastră. N'am voit să răspund scrisorii Voastre fără a fi considerat situațiunea cu o grijă minuțioasă, și Alteța Voastră știe bine satisfacțiunea ce aș simți, dacă aș putea să-I prezint o soluțiune conformă cu dorințele Sale.

Îmi dau desăvârșit socoteală de dificultățile în contra cărora Alteța Voastră a avut de luptat dela început și cari sunt în firea lucrurilor de acolo.

Nu știu ce răspuns a primit sau va primi Alteța Voastră la scrisorile ce Ea a adresat celorlalți Suverani; dar, după informațiunile confidențiale luate de guvernul meu, trebuie să admit, din nefericire, că nici una din Puterile garante

1871

Ian. 12 (24) nu e dispusă a întrebuița influința sa pentru îmbunătățirea sau măcar pentru menținerea stării actuale de lucruri în România.

Alteța Voastră singură poate judecă de ce elemente dispune în țară pentru a îndepărta anarchya amenințătoare și a întemeia o ordine socială mai solidă și mai bună; Ea singură poate aprecia până la ce punct Se poate bizui pe supunerea trupelor, pe patriotismul poporului român și pe propria cunoștință ce el are de adevăratele sale nevoi.

Este în sarcina Alteței Voastre de a cântări elementele interne, fără a se gândi la un sprijin din afară, și, dacă o examinare conștiincioasă a situațiunii ar trebui să determine pe Alteța Voastră să facă pasul prin care vrea să decline, precum indică, ori ce responsabilitate, sunt sigur că Alteța Voastră va ști să săvârșască acest pas într'un mod și într'o vreme ce va permite a lăsa să se vadă clar, că e vorba de o hotărâre luată în toată libertatea și independența.

Nu e intențiunea mea a Vă da un sfat. Am voit numai să Vă expun opiniunea mea asupra situațiunii și să Vă exprim asigurarea că Alteța Voastră însăși va putea cel mai bine judecă despre starea de lucruri și să ia în consecință rezoluțiunile, ce respectul și demnitatea persoanei Sale Îi impun.

În ori ce împrejurare, rog pe Alteța Voastră să creadă în sincera mea prietenie și în neschimbata iubire cu care rămân al Alteței Voastre văr devotat

Wilhelm.

- » 16 (28) Se institue tribunalul de arbitragiu în afacerea divergențelor cu concesionarii căii ferate Strussberg.
- » 19 (31) Partidul național-liberal este victorios în alegerile municipale.
- » 21 (2) Foile din Germania publică o scrisoare a A. S. S. Domnitorului, care pare a pune în vedere abdicarea Sa iminentă.
- » 26 (7) Răspunsul Împăratului Austriei la scrisoarea A. S. S. Principelui Carol:

Scumpul meu văr,

Am primit scrisoarea ce Alteța Voastră Serenismă a binevoit să-mi adreseze la 27 Noemvrie trecut, pentru a-mi comunica situațiunea dificilă în care guvernul Său e pus, și pentru a reclama sprijinul meu în scopul de a înlătura complicațiunile ce ar putea rezultă din acea situațiune.

Asigurările ce am avut ocaziunea a da cu viu graiu Alteței Voastre Serenisime au trebuit să O convingă că viile mele simpatii sunt câștigate pentru țara ale cărei destine Îi sunt încredințate și că fac urări sincere ca să poată prospera sub auspiciile Sale.

Astfel, precum însăși A. V. S. o reamintește, guvernul meu a dat în mai multe împrejurări dovezi neîndoioase de aceste simțiminte, cari, A. V. S. poate să Se bizue pe aceasta, nici odată nu-I vor lipsi. Guvernul meu nu numai se va sili, ca și în trecut, să evite tot ceea ce ar fi de natură a adăoga la dificultățile sarcinii ce poartă A. V. S., dar va profita cu grăbire de ori ce ocaziune

ce-i va fi oferită, spre a dovedi prin fapte interesul ce poartă unei țeri unită Ian. 26 (7) printr'atâtea legături cu Imperiul meu.

Țin în mod cu totul particular să constat aici, cât de mult am aprobat grija ce ați pus în împrejurarea actuală, conform cu spiritul tractatelor, de a recurge la ajutorul Sultanului, în acelaș timp cu demersurile ce V'ați hotărât a face pe lângă alți Suverani. Cu cât A. V. S., prin modul Său de a procede, va da semne de fidelitatea Sa pentru transacțiunile internaționale, cu atât mai mult Ea va înlesni guvernelor amice de a manifesta, prin acte, bunele dispozițiuni de cari sunt însuflețite în privința Sa.

Profit cu plăcere de această ocaziune, pentru a-I reînnoi expresiunea iubirii și considerațiunii distinse cu cari suut al A. V. S.

Bun văr,

Francisc-Iosef.

În urma unei interpelațiuni asupra scrisorii *A. S. Serenissime*, publicată de foile din Germania, Camera Deputaților primește o moțiune, care exprimă devotament pentru Tron și Dinastie, încredere în viitorul țerii și hotărîrea de a mănține Constituțiunea. » 30 (11)

Ocupându-se de aceeaș scrisoare, Senatul declară că este una din datoriile sale principale a sprijini pe Domnitor, pe care națiunea însăș L-a ridicat cu însuflețire pe Tron; Domnitorul să fie încredințat de devotamentul absolut al Senatului; toată țara este strâns legată cu Dânsul și Dinastia Sa. Fev. 5 (17)

Adunarea națională din Bordeaux numește pe Thiers «șef al executivei Republicii.»

Memoriul Pincipelui Carol-Anton de Hohenzollern asupra afacerilor din România, anexat la scrisoarea sa către *A. S. S. Principele Carol*: » 10 (22)

Situațiunea politică în România a ajuns la o așa confuziune, în cât pare a îndreptăți cestiunea, dacă e de demnitatea personală a Principelui a suportă mai mult timp suferinți, griji, chinuri și sacrificii, fără să rezulte din acestea siguranța unei îmbunătățiri a situațiunii.

E de netăgăduit că cestiunea Mării Negre, pusă din nou la ordinea zilei și deșteptând interesele diametral opuse ale marilor Puteri, precum și războiul franco-german, au provocat în Europa o excitațiune puțin favorabilă unei aprecieri obiective a împrejurărilor. Naționalitățile de sânge latin sunt mai ușor aruncate, ca cele de rasă germană, la o judecată pasionată fără fond real.

E posibil ca atunci când țara va reintră în starea ei normală, se vor privi lucrurile mai cu sânge rece.

Nimbul ce încunjoară puterea Imperiului german este făcut pentru a răspândi din nou o apreciere moderată și înțeleaptă în cercurile cari au uitat condițiunile cardinale ale maturității politice.

Toate aceste considerațiuni sunt de altmintrelea curat teoretice și nu formează pentru moment decât dorinți.

Publicarea scrisorii în cestiune de către «Gazeta universală de Augsburg» a fost deci o fericită idee. Lumea politică a fost informată de excesele la cari

1871

Rev. 10 (22) se dedau în România partidele în mișcările lor, și publicul cult a avut ocaziunea să ia pozițiune pentru sau contra stării de lucruri expusă. Cât despre Români, li s'a deschis pentru întâia oară ochii asupra faptului, că nestabilitatea stării lor politice și sociale a fost drept apreciată.

O națiune, care arată Suveranului pe care ea l-a ales atât de puțină încredere și nici o recunoștință, trebuie să fie chemată la cunoașterea de sine însăși. Oamenii din partidele moderate au acum ocaziunea a recunoaște greșalele lor și a le mărturisi, și oamenii din partidele extreme trebuie acum să depună masca pe care au purtat-o atât de mult timp și să lupte cu viziera ridicată! Consecințele nu vor întârziă de a fi simțite și se va vedea îndată cari sunt adevăratele țintiri ale partidului subversiv. Efectele acelei scrisori, în care Principele a făcut să se vadă fundul inimii sale, n'ar trebui să se piardă în deșert; cuvintele sale trebuie să se ia în serios și să se creadă în posibilitatea abdicării sale. Cestiunea fiind acum lămurit pusă, a venit momentul de a fixa într'un chip definitiv, cu ce condițiuni este politicește posibil și personalmente permis a continua Domnia.

Din nefericire, am trebuit să recunosc prin cetirea actelor diplomatice, că Puterile garante, cu excepțiunea Prusiei și Italiei, sunt pline de rele intențiuni cu privire la România, și că s'a stabilit la Constantinopole un adevărat focar de intrigi nedemne și de interpretări perfide.

Deși Prusia nu s'a putut declară de acord cu scrisoarea către marile Puteri garante, succesul acestei scrisori a dovedit totuș că afacerile din România sunt momentan în primul plan. Diferitele Puteri au trebuit să arăte intențiunile lor, și Principele României a primit astfel revelațiuni de cea mai înaltă importanță, pe cari le-a putut utiliza la timp. Din aceste corespondențe rezultă într'un mod sigur: că tânăra Dinastie de Hohenzollern nu va găsi, ca atare, nici un sprijin pe lângă nici una din Puteri; dar că cestiunea unei schimbări de Dinastie în momentul de față poate fi considerată, de fiecare din ele, ca o complicațiune a cestiunii Orientului. Fiecare Putere vrea să scape de această mare încurcătură a momentului, dar nici una nu vrea s'o înlăture. Aceasta e o situațiune foarte încurcată, care trebuie să convingă pe ori ce Român, că ei nu vor găsi alte garanții de trăinicie decât în ei înșiși și în consolidarea situațiunii și a instituțiunilor; dar că nu vor găsi nici odată un sprijin în raporturile cu Puterile sau în buna lor voință.

Ori cât de binevoitoare să fie Prusia din punct de vedere dinastic, ca Putere ea n'ar putea lua în cestiunea Orientului și în cestiunea română o altă atitudine, decât aceea de a observa și de a îndulci antagonismele violente, de a nu interveni nici odată într'un mod pozitiv, afară numai de n'ar fi obligată să ia o pozițiune determinată pentru cazul de necrezut al unei anume alianțe.

Chiar în acest caz, ar fi îndoelnic dacă România ar putea să tragă vreun profit. Politica nouă a Imperiului german, după greul războiu prin care a trecut, se va ține departe de toate cestiunile cari ar putea să conțină materii inflamabile

periculoase. Din punct de vedere moral, această politică de sigur va trage greu în balanță, dar ea n'ar putea da un sprijin material. Afară de aceasta, noul Imperiu, cu caracterul său federativ, nu ar admite nici odată o acțiune unilaterală a Prusiei.

Termin cu proverbul: Bate fierul cât e cald! Căldura voită pare că există. Deci, la lucru cu curaj, consecvență și energie!

Rezultatul va fi poate regenerarea. Dacă nu, atunci la voea lui Dumnezeu! Va trebui să te retragi cu toată onoarea dela o sarcină imposibilă!

Răspunsul Regelui Italiei la scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol*:

» 12 (24)

Am primit scrisoarea confidențială ce A. V. S. a binevoit să-mi scrie la 1 (13) Decembrie trecut. Mulțumesc A. V. S. de încrederea ce-mi arată, și care este prea conformă cu sincera prietenie a cărei asigurare sunt fericit a l-o reînnoi. Am recomandat atențiunii guvernului meu obiectul scrisorii A. V. S. El nu va avea decât să urmeze tradițiunea statornică a politicei sale, pentru a nu se inspira decât din simțimintele prietenești ce unesc Italia cu România. Așa precum A. V. S. a binevoit a reaminti în scrisoarea Sa, guvernul meu și națiunea italiană au dat probe statornice și neîndoioase de interesul lor pentru țara încredințată îngrijirilor luminate ale A. V. S. Îmi place să constat că A. V. nu se înșală de prețul ce eu pun ca să încurajez silințele inteligente și generoase, ce Ea face pentru a asigura României o perioadă de pace și de prosperitate și pentru a înlătura ori ce cauză de dificultăți pentru Europa. Rog pe A. V. să binevoască a primi, etc., etc.

Prea iubit văr

Victor-Emanuel.

Scrisoarea Comitelui de Bismarck din Versailles, către Principele Carol-Anton: » 15 (27)

Situațiunea interioară a Principatului scapă aprecierii mele; Alteța Sa singură este în măsură a judeca până la ce punct se pot găsi încă acolo elemente cari ar face cu puțință Principelui conservarea pozițiunii Sale, ameliorarea situațiunii și realizarea intențiunilor Sale, pe cât de dezinteresate pe atât de binevoitoare.

S'ar părea că la Viena, în nesiguranță de ceea ce ar putea să urmeze după o catastrofă în Principatele Dunărene și în teama de nouă complicațiuni, s'ar simți oarecari păreri de rău de a se fi lucrat în contra consolidării stării de lucruri în România; și dacă din Viena s'ar pune un frâu agitațiunilor întreținute până acum în contra Principelui, aceasta ar putea să producă și o îmbunătățire în situațiunea interioară

Starea de lucruri în Germania și în Franța și mărimea sarcinei de îndeplinit încă acolo, fac, pentru moment, mai imposibilă ca nici o dată complicarea afacerii prin intervențiuni cari nu ating interesele directe ale Germaniei.

Nu cred că o intervențiune din partea noastră ar putea fi folositoare A. S.

1871

Fev. 15 (27) Alteța Sa S'a izbit până acum de neîncredere, pentru că-L credeau un instrument al politicei prusiene. Dacă se formează la Viena o opinie mai favorabilă, aceasta ar rezulta evident din faptul, că noi, abținându-ne dela ori ce aparență de protecțiune, am putut în oarecare măsură să facem să dispară acea neîncredere, și că astăzi opinia publică s'a convins că nu are de combătut pe Prusia în România. Dar neîncrederea s'ar naște din nou, dacă Prusia ar lua inițiativa unui demers oarecare.

Consulul general de Radowitz anunță că reprezentațiunea națională a României a votat, după desbateri violente asupra scrisorii publicate de Alteța Sa, o rezoluțiune care exprimă, ce-i dreptul, devotamentul său Dinastiei, dar afirmând și mănținerea Constituțiunii. D-l de Radowitz adaoge că elementele anti-dinastice nu s'au putut înțelege pentru o acțiune comună asupra unei contracandidaturi, și că Austria încurajează pe Alteța Sa să stea cu răbdare la postul Său. Consulul general Offenbergh îndeamnă acuma la o schimbare de constituțiune; Alteța Sa nu vrea pentru moment să schimbe nimic în statu-quo, din cauza cestiunii finanțelor și a drumurilor de fier și își rezervează o deplină libertate pentru viitor.

» 16 (28) Răspunsul Împăratul Rusiei la scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol*:

Am luat cunoștință cu un viu interes de scrisoarea ce A. V. mi-a adresat. Nu voi să amân mai mult timp de a Vă face cunoscut simțimântul meu asupra considerațiunilor despre cari mă înștiințați. Înțeleg dificultățile pozițiunii Voastre, dar aș simți o adâncă părere de rău, dacă rezoluțiunea ce mă lăsați să întrevăd ar trebui să se realizeze. Sprijinul ce ar putea să Vă dea Puterile străine nu poate fi decât moral. Din parte-mi el nu Vă va lipsi.

Pretudindeni numai inerția oamenilor de bine face succesul revoluțiunilor. Elemente conservatoare există în România. Teamă de dezordinea ce ar urma după retragerea Voastră, poate va contribui pentru a-i grupă împrejurul Vostru. Lucrând cu bărbăție și stăruință pentru aceasta, îmi place să cred că veți izbuti a ajunge la o situațiune mai bună. Sarcina Voastră e penibilă, dar e demnă de silințele Voastre.

Rog pe A. V. a primi în ori ce caz asigurarea bunăvoinței personale ce l-am închinat, precum și simțimintele mele de sinceră stimă.

Alexandru.

» 19 (3) La Versailles se schimbă preliminarile de pace între Germania și Francia.

» 24 (8) Se cetește în Camera Deputaților raportul comisiunii pentru afacerea Strussberg, după care urmează o discuțiune foarte vie.

Mart. 1 (13) Conferința dela Londra se încheie cu un rezultat favorabil Rusiei.

» 9 (21) Deschiderea solemnă a primului Reichstag german la Berlin. Cancelarul Comite Bismarck e înălțat la rangul de Principe.

Colonia germană din capitală, adunată în sala Slătineanu la un banchet prezidat de Re- Mart. 10 (22)
prezentantul Germaniei, de Radowitz, este atacată cu pietre de o ceată de turburători.

În urma incidentului din sala Slătineanu, Ministerul Ion Ghica demisionează. » 11 (23)

Noul Minister (al X-lea) se formează astfel : Lascar Catargiu, Preşedinte şi Interne; Generalul Chr. Tell, Răsboiu; Gheorghe Costaforu, Externe şi ad-interim Culte şi Instrucţiune publică; Petre Mavrogheni, Finanţe; N. Kretzulescu, Justiţie şi ad-interim Lucrări publice.

Generalul Chr. Tell e numit Ministru al Cultelor şi al Instrucţiunii publice şi Generalul I. Em. Florescu Ministru de Răsboiu. » 14 (26)

În urma votului de neîncredere dat noului Cabinet, Camera Deputaţilor se disolvă şi sesiunea Senatului se încheie. » 16 (28)

Se promulgă legea pentru constatarea şi perceperea contribuţiunilor directe. » 19 (31)

A. S. S. *Principele Carol* exprimă într'o scrisoare către Împăratul Germaniei părerile Sale de rău că ziua de 22 Martie, care-I este aşă de scumpă, a fost turburată într'un mod atât de nedemn la Bucureşti: » 23 (4)

Nimic nu putea să mă lovească mai adânc şi mai penibil, decât tocmai profitând de această ocaziune pentru a face să izbucnească uneltirile surde ce se atâţă de mult timp!..

În faţa situaţiunii dificile şi în particular a mării calamităţi financiare, am trebuit să recurg la mijloace extreme, pentru a scoate din apatia lor elementele cele mai bune. Pentru aceasta am chemat Locotenenţa Domnească din mâinile căreia am primit în 1866 frânele guvernului, cu scop ca să i le restituesc. Speriaţi de acest pericol ameninţător, toate fracţiunile partidului conservator s'au unit şi au format noul Minister. Acum e o afacere de onoare pentru mine a susţine din toate puterile mele pe oamenii hotărâţi a cruţă ţara de serioase complicaţiuni şi a face să treacă, printr'o comună înţelegere, reformele necesare. Dacă acestea nu ar putea fi realizate nici chiar cu aceşti oameni, atunci ţara este pierdută în mod ireparabil.

Nu trebuie cineva să-şi ascunză, că situaţiunea este foarte gravă şi că va fi extrem de greu a o îmbunătăţi. Viitorul ce se deschide înaintea mea este de o nepătrunsă întunecime. Dar cu cât pericolul este mai mare, cu atât e mai puţin permis a pierde curajul!

În fundătura întunecoasă în care mă găsesc, scumpa scrisoare a Maiestăţii Voastre a venit ca o mângâiere şi ca o rază luminoasă să-mi procure o clipă de cea mai curată bucurie.

1871

Mart. 25 (6)

Cuvântarea lui Peixoto, Consulul Statelor-Unite americane, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă *A. S. S. Domnitorul*:

Prea Înălțate Doamne! Prezentându-Vă scrisoarea mea acreditivă din partea guvernului Statelor-Unite, Vă rog să-mi permiteți a exprima, în numele Președintelui, cele mai bune urări ale sale pentru Alteța Voastră și pentru prosperitatea țerii peste care ați fost chemat a guvernă.

Țelul Statelor-Unite, dela fundarea guvernului lor, a fost de a cultivă relațiuni amicale cu toate națiunile. Necunoscând nici o distincțiune între cetățenii lor proprii după religione sau naștere, ele naturalmente cred într'o civilizațiune peste toată lumea, cu aceleași opiniiuni universale și liberale.

Mâna Creatorului pare a fi favorizat în mod special această frumoasă țară, și dacă principiile de justiție și egalitate, de cari sunt sigur că Alteța Voastră sunteți animat pentru toți locuitorii cari au făcut din ea patria lor, vor fi realizate într'un mod practic, atunci speranțele cele mai bune pentru viitorul său trebuie să se îplinească.

Mă voiu considera foarte fericit, dacă, în executarea datoriilor mele oficiale lângă guvernul Alteței Voastre, voiu fi în stare a contribui până la oarecare grad la prosperitatea și fericirea ambelor țeri și a servi acele interese generale ale umanității, comune la toată lumea civilizată.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Domnul Meu,

De câtva timp dejă am resimțit sincera dorință de a vedea Statele-Unite reprezentate din nou în această țară. Sunt dar fericit a primi dela guvernul D-voastre scrisoarea ce vă acreditează în calitate de Consul general și Agent diplomatic în România.

Doresc ca relațiuni pe cât se poate mai întinse să se formeze între ambele țeri, din cari pentru România nu poate rezultă decât cel mai mare folos.

Am avut totdeauna cea mai mare admirațiune pentru țara D-voastre, și sunt convins că numai prin spiritul liberal și ospitalier ce o animă ea a parvenit la o așa de puternică desvoltare a prosperității. Sper că vom avea plăcerea a vă păstră ani îndelungați în mijlocul nostru, și guvernul Meu nu va lipsi de a vă face împlinirea misiunii D-voastre atât de ușoară și plăcută pe cât îi va sta în putință..

» 29 (10)

Scrisoarea Principelui Carol-Anton către *A. S. S. Principele Carol*:

Nu pot să-ți scriu astăzi decât câteva linii, pentrucă nu-mi rămân decât câteva minute, pentru ca această scrisoare să poată plecă mâne din Berlin.

Mă abțin dela ori ce judecată ulterioară asupra situațiunii, neputând nimic Mart. 29 (10) afla despre propria ta apreciere. Eră în ori ce caz indicat a arăta lumii printr'o ultimă încercare, că nu e vorba de lașitate dacă ideile de abdicare trebuie din nou să predominie.

Trebue să rezisti până la cele din urmă limite cu putință, și ajuns la acel punct extrem, vei cere garanții ca din acel moment să înceapă o perioadă de stabilitate, căci a rămâne clătinat în dreapta și în stânga ca o slabă trestie și a depinde de bunăvoința fiecărui ministru, nu e o pozițiune pentru un Hohenzollern!

Nu pot să-ți dau în împrejurările actuale decât un sfat, acela de a te sprijini pe Turcia. Această Putere are cel mai mare interes—interesul propriei sale conservări—ca afacerile române să fie pacificate, și ea nu inspiră nici o neîncredere celorlalte Puteri garante.

Chiar Anglia, care în această cestiune, va merge în totdeauna mână în mână cu Francia slăbită, (deși influința Franciei este sdruncinată pentru un timp mai mult sau mai puțin lung), va aprobă toate înțelegerile luate între tine și Constantinopole.

Bismarck împărtășește desăvârșit acest mod de a vedea, fiind convins că demersuri făcute direct de Prusia n'ar putea fi decât vătămătoare, mai întâiu din cauza neîncrederii puternic înrădăcinate contra noii formațiuni a Germaniei, apoi din cauza imposibilității de a da presiunilor morale un sprijin material.

În afacerea Strussberg nu e nimic de obținut; numai un juriu independent ar putea să reguleze conflictul financiar.

Afacerea Strussberg nu este, de altmintrelea, decât un pretext fără temei și un mijloc de agitațiune în contra ta, căci toată mișcarea românească are ca punct de plecare o dușmănie însemnată contra Dinastiei germane și este rezultatul intrigilor socialiste și republicane!

Împăratul a vorbit de tine și de situația ta iremediabilă cu mare interes, dar a insistat asupra considerațiunilor ce am mai auzit din gura lui Bismarck. Radovitz pare a se fi condus cu energie și înțelepciune. Aci opiniunea publică este extraordinar de excitată contra agitațiunii ce se face în România.

Am petrecut aproape cincisprezece zile la Berlin într'o sărbătoare continuă; eu n'am putut lua parte la toate festivitățile din cauza boalei mele de picior, dar am făcut destul, pentru a observa că viața și mișcarea de altă dată au reînceput la Berlin cu o nouă strălucire. Cu excepțiunea Bavariei și Württembergului, toate casele princiare din Germania erau reprezentate, și la prânzul de familie dela 22 Martie la Principele Regal erau patruzeci și opt de Principi!

Leopold s'a întors de trei săptămâni; Frederic este încă în Francia, în apropiere de Compiègne. Nu se poate ști când vom putea din nou să-l salutăm.

Am văzut pe cumnatul tău Wilhelm, spre marea mea bucurie, la Berlin. Căsătoria sa mereu amânată a fost din nou amânată din cauza morții Reginei Suediei.

1871

Apr. 3 (15) N. Calimach-Catargiu e numit reprezentant al României în comisiunea internațională a Prutului.

» 8 (20) AA. LL. SS. *Domnitorul* și *Doamna* pleacă la Brăila-Galați-Tecuci-Bacău-Iași.

La felicitările primite cu ocaziunea serbării aniversare a nașterii *A. S. S. Domnitorului* și a alegerii Sale la Tronul României, *Alteța Sa Serenisimă* adresează următoarele răspunsuri telegrafice:

Domnului Lascar Catargiu, Președintele Consiliului de miniștri:

Domnule Președinte,

Am primit astăzi, cu ocaziunea serbării aniversării nașterii Noastre și aceea a alegerii Noastre la Tronul României, călduroase urări și felicitări sincere din partea diferitelor autorități comunale și județene și din partea locuitorilor târgurilor și satelor, precum asemenea și din partea gardei naționale din țară. Vă rugăm, exprimați din parte-Ne ale Noastre simțiminte de gratitudine și de afecțiune, și asigurați pe toți despre devotamentul Nostru pentru binele public și prosperitatea României. Exprimați asemenea și din partea Măriei Sale Doamnei ale Sale afectuoase mulțumiri pentru ovațiunile ce I se fac în tot cursul călătoriei și la cari mamele de familie, prin ale lor. manifestări pline de delicateță pentru a Noastră fericire și a prea iubitei Noastre fiice, Principesa Maria, iau o parte atât de însemnată.

Al D-voastre afecționat

Carol.

Domnului Nicolae Kretzulescu, Ministru de Justiție și ad-interim la Lucrările publice:

Domnule Ministru,

Vă rugăm, fiți organul Nostru și al Măriei Sale Doamnei, exprimând din parte-Ne ale Noastre vii mulțumiri d-lor magistrați ai Curților și Tribunalelelor, pentru urările sincere ce Ne-au exprimat cu ocaziunea serbării naționale a nașterii și alegerii Noastre la Tronul României. Am pus totdeauna temeiul pe magistratura română, care prin luminile și imparțialitatea hotărîrilor sale, va ști, mai cu seamă într'o țară constituțională, aplicând cu exactitate legile, să contribuie la fericirea tuturor cetățenilor și la splendoarea României; de aceea, din partea guvernului Nostru nu-i va lipsi nici odată tot concursul necesar spre a-și îndeplini înalta sa misiune.

Al D-voastre afecționat

Carol.

Domnului General Tell, Ministru de Culte și Instrucțiune publică:

1871
Apr. 8 (20)

Domnule Ministru,

Clerul român și corpul profesoral, două baze fundamentale pe cari este rezimată moralitatea fiecărei societăți, au luat o parte simțitoare, prin binecuvântările și urările ce Ne-au adresat cu ocaziunea serbării îndoite a aniversării nașterii și a alegerii Noastre de Domn al României. Vă rugăm să le exprimați din parte-Ne și din partea Măriei Sale Doamnei ale Noastre sincere sentimente de gratitudine și să-i asigurați despre neobositele silințe ale guvernului Nostru pentru prosperitatea Bisericii și școalei române.

Al D-voastre afecționat

Carol.

AA. LL. SS. sosesc la Galați.

» 9 (21)

La Galați, poporul face o manifestațiune *AA. LL. SS.* Cu această ocaziune, directorul gimnaziului din Galați adresează *AA. LL. SS.* următoarele cuvinte în numele cetățenilor:

» 10 (22)

Măriile Voastre,

Sunt mândru a fi interpretul părții celei inteligente, bine simțitoare și adevărat patriotice a populațiunii din Galați, și astfel îmi permit, Măriile Voastre, a Vă asigura în modul cel mai leal și mai sincer, că, în situația gravă în care se află patria română, toți oamenii onești ne vom grupă împrejurul Tronului Mărilor Voastre.

Fericirea țerii nu o vedem asigurată decât în stabilitate, în mănținerea și întărirea Dinastiei Mărilor Voastre.

Departe de noi idea de a face cauză comună cu oamenii ce ar voi a produce turburări în țară, sau cu acei cari vânează chiverniseli; Vă jurăm, Măriile Voastre, că vom sacrifica totul pentru fericirea patriei noastre, pe care însă nu o vedem asigurată decât în stabilitatea Dinastiei Mărilor Voastre.

Să trăiți, Măriile Voastre! Iubiți mult încercatul popor român, pe cât de mult Vă iubește și el.

La aceasta *A. S. S. Domnitorul* răspunde:

Vă mulțumesc, Domnilor. Toate manifestațiunile ce Mi s'au făcut în cursul călătoriei sunt o dovadă pipăită despre simțimintele sincere și spontanee ale națiunii, care dorește stabilitatea și ordinea. Cu concursul tuturor bunilor cetățeni, vom face fericirea patriei noastre. Încă odată, vă mulțumesc, și în numele Meu și în numele Măriei Sale Doamnei!

1871

Apr. 10 (22)

Cu ocaziunea sărbătorii Paștelor, Mitropolitul Moldovei adresează *A. S. S. Domnitorului* următoarea telegramă:

*Măriei Sale Domnitorului,
Măriei Sale Augustei Doamne a Românilor.*

Atât smeritul Măriilor Voastre rugător către Dumnezeu, cu clerul din Iași, cât și întreaga urbe, urează Măriilor Voastre mulți și fericiți ani pe Tronul României. Măhniți de pierderea dulcele speranțe ce aveam de a vedea pe Măriile Voastre între noi la aceste sfinte sărbători, suntem fericiți a revedea că Suveranii noștri primesc fidelitatea și devotamentul nostru pentru Tron și Dinastie.

Să trăiți, Măriile Voastre! Să trăască Maria Sa Doamna și Principesa Maria.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

» 11 (23)

Înalt Ordin de zi către armată:

Mulțumesc trupelor de toată arma pentru urările ce-Mi fac.

Arăt tuturor șefilor de corpuri a Mea satisfacțiune pentru buna ținută în care am găsit oștirea și milițiile în toate părțile călătoriei Noastre.

Bacău.

Carol.

AA. LL. SS. pleacă din Galați, trec prin Tecuciu și Se opresc în Bacău.

» 12 (24)

AA. LL. SS. pleacă din Bacău, trec prin Roman și ajung la Iași.

» 27 (9)

La discursul primarului de Iași, cu ocaziunea plecării din Iași a *AA. LL. SS.*, *A. S. S. Domnitorul* răspunde:

Primirea frumoasă și călduroasă ce a doua capitală a României Ne-a făcut, precum și în toată călătoria Noastră, M'a convins că Adunarea trecută n'a fost expresiunea sinceră a țerii și că simțimintele națiunii sunt cu totul altfel. Am luat acum din nou curajul a lucra cu inimă și energie la frumoasa misiune care Mi-a încredințat națiunea. Sper că toți Românii cari iubesc patria lor vor încunjură Tronul și vor lucra împreună cu Mine la fericirea și prosperitatea României, cu care inima Mea este strâns legată, mulțumind și din partea Doamnei încă odată de sincerele simțiminte ce Ne-ați arătat. Petrecerea Noastră între iubiții Ieșeni va rămâne neștearsă din inima Noastră. Cu părere de rău ne despărțim acum; dar la revedere!

» 29 (11)

AA. LL. SS. Domnitorul și *Doamna* reintră în capitală.

La Franckfurt se încheie pacea definitivă între Germania și Francia.

Scrisoarea de felicitare a Sultanului către *A. S. S. Principele Carol*, pentru nașterea Prin- Maiu 1 (13)
cipesei Maria, cea dintâi scrisoare pe care Sultanul o trimite unui Principe al unui Stat vasal:

Am primit scrisoarea prin care Alteța Voastră Serenisimă a binevoit să-mi anunțe că Alteța Sa Doamna Principesa a născut cu fericire o Principesă.

Simțimintele de stimă și de prietenie ce mă însuflețesc către Alteța Voastră Serenisimă, făcându-mă să iau o parte foarte sinceră la tot ceea ce poate contribui la fericirea Sa, acest fericit eveniment mi-a pricinuit o vie mulțumire.

Profit de această ocaziune, pentru a Vă reînnoi asigurarea stimei și a întregii mele încrederi.

La prânzul dela palat, cu ocaziunea zilei de Zece Maiu, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast:

Astăzi sunt cinci ani de când am onoarea a sta în capul națiunii. Împrejurările nu Mi-au permis a face atâta cât am dorit pentru această frumoasă țară; însă sunt încredințat acum, că viitorul României va fi asigurat prin ordine și stabilitate, singura bază solidă pentru prosperarea unei țeri. Făcând urări pentru fericirea națiunii, ridic acest toast în sănătatea Românilor.

Telegrama Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea zilei de Zece Maiu:

Măria Ta,

Cetățenii municipiului Iașilor, asociați cu clerul și cu păstorul lor spiritual, cu bucurie folosindu-se de fericita ocaziune a serbării aniversare a suirii Înălțimii Voastre pe Tronul străbunilor noștri, vin, cu tot devotamentul, ca niște adevărați Români, a depune pentru memoria acestor scumpe date urările lor cele mai sincere Înălțimii Voastre, rugând cu căldură pe bunul Dumnezeu a Vă împuțernici și lumina în lucrările fericitoare patriei noastre comune; fie ca numele și ilustra Voastră Dinastie să devină posterității române obiectul scump și unic al adorațiunii.

Să trăească România! Să trăească Înălțimea Voastră! Să trăească Augusta noastră Doamnă și a Voastră prea iubită soție! Să trăească și mult iubita Înălțimilor Voastre fiică, Principesa Maria!

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

A. S. S. Domnitorul face o excursiune la Giurgiu, unde inspectează garnizoana. » 15 (27)

Experții însărcinați cu controlarea fondurilor depuse de Strussberg declară că ele nu oferă garanție suficientă. » 17 (29)

1871

Maiu 21 (2) A.A. LL. SS. asistă la serviciul divin cu ocaziunea hramului Mitropoliei din București. Trecând în apartamentele palatului mitropolitan, Î. P. S. S. Mitropolitul Primat ridică următorul toast în onoarea A.A. LL. SS. :

Cu ocazia serbării patronagiului Sfinților Împărați și întocmai cu Apostolii, Constantin și Elena, urez Măriei Sale Domnului, Măriei Sale Doamnei și prea iubitei Lor fiice Principesei Maria, viață lungă și fericită pe Tronul României, pentru prosperitatea și fericirea ei.

Să trăească Măriile Lor !

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Mulțumim pentru urările Prea Sfinției Tale. Ridic acest păhar în sănătatea clerului, dorind ca el să aibă totdeauna o influință binefăcătoare asupra poporului.

Consiliul comunal al capitalei fiind primit în audiență de A. S. S. Domnitorul, primarul rostește următoarea cuvântare:

Prea Înălțate Doamne,

În urma încrederii cu care ne-au onorat cetățenii capitalei, venim a depune înaintea Măriei Voastre omagiile noastre și ale orașului.

Misiunea noastră este dificilă; cerințele capitalei sunt numeroase; resursele ei mărginite; cu toate acestea, prin zel și stăruință, ne vom silii a învinge aceste dificultăți.

Sperăm că ne veți da și nouă sprijinul ce Măria Voastră în totdeauna ați acordat îmbunătățirilor publice, și cu acest înalt sprijin suntem siguri că vom izbuti a face din București vrednica capitală a României.

Să trăiți, Măria Voastră !

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Sunteți chemați a împlini o frumoasă misiune; însă aveți și o sarcină grea, foarte grea. Sunt convins că veți pune tot zelul și toată silința spre a satisface cererile legitime ale cetățenilor și a arăta astfel recunoștința D-voastre către alegătorii din capitală, cari au pus încrederea lor în D-voastre.

» 23 (4) Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu Domnesc:

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

V'am convocat în virtutea art. 95 din Constituțiune, ca să vă ocupați de marile interese ale țerii, cari nu mai pot rămâne în părăsire.

Ministerul Meu vă va prezintă legea stăngerii datoriei flotante, care stă de Maiu 23 (4) atâta timp nevotată. Vă rog a vă pătrunde de gravele nevoi ale tezaurului și ale creditului public și a le da preferință mai înainte de toate.

Veți examina reducerile ce a făcut guvernul Meu cheltuielilor anului 1871 în comparațiune cu bugetul anului 1870, și nu Mă îndoiesc că veți aproba însemnatele economii ce s'au făcut față cu un buget nevotat de fosta Adunare; veți binevoi încă a vota bugetul anului 1872, spre a ne conforma odată cu art. 113 din Constituțiune.

Ministerul Meu vă va prezintă încă legile cele mai urgente, din cari unele stau de mai mult timp pe biuroul Adunării: legea comunală, legea pentru convențiunea judiciară încheiată cu Rusia, legea pentru taxele municipale, convențiunea cu Austro-Ungaria pentru juncțiunea drumurilor de fier, legea pentru cheiagiuri dela porturile Dunării conform Tractatului din Paris, modificarea legii organizațiunii militare în sensul solidității ce se cuvine a se da milițiilor și a așezării corpului de ofițeri pe baze mai potrivite cu cerințele de astăzi ale instituțiunii noastre militare, modificarea legii instrucțiunii publice, legea inamovibilității judecătorilor, și alte legi a căror lipsă este de mult timp simțită.

Cestiunea drumurilor de fier va fi obiectul celor mai serioase atențiuni. Ministerul Meu a urmărit cu energie și urmărește pe concesionari și pe calea civilă și pe cea criminală. Vă va prezintă toate fazele prin cari a trecut această cestiune, și situațiunea în care se află.

Nu Mă îndoiesc de sentimentele D-voastre de devotament pentru binele public; și de aceea sunt sigur că veți da guvernului Meu tot concursul de care are nevoie în greaua sarcină ce a primit în circumstanțe foarte grave.

Cât pentru Mine, fiți bine încredințați, Domnilor reprezentanți, că nu voi cruța nici un sacrificiu ca să-Mi îndeplinesc cu sfințenie înalta misiune ce Mi-a desemnat încrederea națiunii.

Sunt epoce în viața popoarelor, în cari legea Provedinței se manifestă în toată puterea ei. România are destinele ei; Dumnezeu o proteje și va apăra-o, ca și în trecut, de toate relele. Am trecut cu toții prin grele încercări, dar lupta ne-a întărit, experiența ne-a luminat, și, cunoscând mai bine oamenii și lucrurile, vom merge cu pași mai siguri pe adevărata cale a progresului. Națiunea întreagă, obosită de luptele sterile în cari se frământă de mai mulți ani și cari îi puteau amenința chiar existența sa politică, s'a ridicat ca un singur om și, răspunzând apelului ce i-a făcut guvernul Meu, a pronunțat verdictul său.

Prezența D-voastre aici, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, probează îndestul, că țara este decisă a nu-și căuta fericirea aiurea decât în ordine și stabilitate; căci nu fără impunitate se calcă legea adevărului și nu fără teribile consecințe se violează principiile cele mai fundamentale pe cari este așezată societatea. De aceea, să consolidăm prezentul, pentruca să asigurăm viitorul.

Probele constante de încredere în guvernul Meu, ce Mi se dau din toate părțile, liniștea ce domnește pretutindeni, afectuoasa primire ce Mi s'a făcut

1871

Maiu 23 (4) în călătoria ce am întreprins cu Doamna în o parte a României, M'au convins pe deplin că țara este eminent conservatoare, că lecțiunile trecutului au dat roadele lor și că ori ce întreprinderi de dezordine nu pot întâmpina în viitor decât o dezaprobare generală, mai înainte chiar de a fi pilduite prin înfrânarea legilor.

Din afară, guvernul Meu a primit încurajările cele mai măgulitoare. Sublima Poartă ne dă tot concursul său binevoitor, încredințată fiind în ferma noastră rezoluțiune de a mănține intacte legăturile ce avem și cari, suntem convingși, nu pot decât a întări România în existența sa politică. Maiestatea Sa Sultanul Mi-a dat asigurări despre a Sa înaltă sollicitudine și încredere. Marile Puteri garante, cari au atâtea drepturi la recunoștința națiunii, privesc cu interes mersul trebilor noastre și ne dau probe evidente de ale lor constante simpatii.

Astfel, prin fidela observare a tractatelor și prin energica mănținere a ordinei, drepturile noastre vor fi totdeauna respectate.

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Dela D-voastre depinde să faceți a naște o eră de prosperitate pentru România. Am nevoie de concursul tuturor, pentru a face să domnească în țară dreptatea, moralitatea, libertatea, adevărata libertate, care dă lumină și fericire popoarelor, iară nu licența și anarhia, cari le duc la pieire. Unde nu este datorie, nu este drept; unde nu este ordine, nu este libertate.

Sunt convins că sunteți pătrunși de aceste înalte adevăruri. Fideli mandatar ai țării, veți ascultă strigătul ei și veți răspunde la speranțele-i legitime ce a pus în D-voastre. Țara vrea să trăiască, țara vrea să meargă înainte.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Sesiunea Corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Președintele Consiliului Miniștrilor și Ministru de Interne, Lascar Catargiu; Ministrul Justiției și ad-interim la Lucrările Publice, N. Kretzulescu; Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii publice, Generalul Chr. Tell; Ministrul Afacerilor Străine, G. Costaforu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul de Războiu, Generalul I. Em. Florescu.

» 27 (8) Între Parlamentul român și cel italian se face un schimb de asigurări de amicitie, în urma felicitărilor României pentru proclamarea Romei de capitală a Italiei unite.

Iun. 1 (13) Adresa Adunării Deputaților:

Prea Înălțate Doamne,

Camera legiuitoare a ascultat cu fericire cuvintele rostite de Măria Ta la deschiderea actualei sesiuni.

Când poporul român, spre a scăpa de îndelungile suferințe și pericolele unor

schimbări periodice, a voit încă dela prima epocă a renașterii sale să fundeze o Dinastie în România unită, el a făcut-o din o adâncă convicțiune și în urma unor lungi și triste încercări. Această convicțiune există și astăzi mai tare decât totdeauna.

Nestrămutata hotărîre ce Măria Ta arăți de a continua până în sfârșit misiunea măreață la care ai fost chemat de votul națiunii, a umplut de bucurie sufletele noastre.

Ai avut încredere în această țară care are încredere în Măria Ta. Dacă glasul pasiunilor rele a putut un moment deveni mai cutezător în fața unei moderațiuni, care nu eră slăbiciune, astăzi el a tăcut dinaintea glasului țerii, care a vorbit așa de tare, încât nici cea mai mică îndoială nu mai poate exista despre sentimentele și aspirațiunile ei; aceasta a fost și sensul răspunsului ce a dat la apelul ce i s'a făcut. Națiunea va susține cu tărie principiile esențiale ale ordinii sociale; respingând ori ce tendințe anarhice, ce s'ar putea manifesta la noi și cari au semănat ruina în sânul celor mai puternice și prospere națiuni, ea voește stabilitate, liniște; aceste bunuri nu le poate obține și conserva decât la adăpostul acestui Tron național, pe care este hotărîtă a-l întări, ridicând prestigiul autorității atât de sdruncinat la noi.

Inspirați de aceste cugetări și depărtând dela noi ori ce spirit de ambițiuni personale, vom căuta a da guvernului Măriei Tale, care în împrejurări atât de grele a luat căma afacerilor țerii, sprijinul cel mai leal și cel mai luminat.

Astfel, fideli interpreți ai țerii, obosită prin luptele trecutului, vom căuta a satisface adevăratele ei trebuințe, aliind libertatea cu ordinea și întărind stabilitatea.

Datori către țara noastră a sprijini cu toate puterile aceste salutare idei, nu mai puțin avem această obligațiune față cu pozițiunea noastră internațională.

Asigurați de autonomia noastră prin garanția colectivă a marilor Puteri, este o cestiune și de înțelepciune și de recunoștință a nu permite să fie turburată la noi ordinea de care și Europa obosită simte o trebuință atât de imperioasă.

Am fost fericiți, Prea Înălțate Doamne, a afla că relațiunile noastre cu Înalta Poartă sunt din cele mai bune. Noua dovadă ce Înalta Poartă a dat de bunele sale dispozițiuni către România, nu poate decât să strângă mai mult vechile legături ce au existat între ambele țeri și pe cari interese evident comune le fac din zi în zi mai sincere și mai cordiale. Asemenea suntem fericiți de a vedea că marile Puteri garante continuă a ne arăta aceeași bunăvoință ca și în trecut.

Rezolvând în modul cel mai nimerit marile cestiuni la ordinea zilei, impunând tăcere pasiunilor private, pentru a asculta numai de interesele generale ale țerii, dând guvernului Măriei Tale un sprijin leal, care nu exclude un control independent dar sincer, suntem siguri, Prea Înălțate Doamne, că vom vindeca relele țerii și vom conserva simpatiile și considerațiunea ce se cuvin unei națiuni ocupată de interese practice, iar nu de vane utopii, constantă în aspirațiuni, prudentă în mijloace și matură pentru destinele sale.

1871

Iun. 1 (13)

Reprezentanți ai sentimentelor poporului român, urăm Măriei Tale și Măriei Sale Doamnei, ca să trăiți ani mulți, spre a vedea realizată opera ce ați început-o.

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Primesc astăzi Adresa votată de Reprezentațiunea națională cu o adevărată satisfacțiune. Pun toată încrederea în simțimintele sale de devotament și Mă felicit că nu M'am înșelat în speranțele Mele. Răspunsul la discursul Tronului, aclamat de mai unanimitatea Camerei, este cel mai elocvent comentariu al cuvintelor Mele.

Sunt momente de durere în inimile cele mai statornice. Văzând cum o minoritate, servindu-se de libertate pentru dezordine și profitând de buna credință și de nepăsarea majorității liniștite a țerii, a căutat să paralizeze toate silințele ce am pus dela cel dintâiu moment când M'am suit pe Tron, am bănuir că intențiunile Mele au fost rău înțelese și, nevoind nici odată a Mă impune țerii, am crezut un moment a cedă locul.

Astăzi însă, încrederea ce Mi-a arătat națiunea în modul cel mai sincer și mai spontan, primirea entuziastă ce mandatarii țerii Mi-au făcut la deschiderea sesiunii—primire de care am fost adânc mișcat—Mă conving pe deplin despre devotamentul tuturor către Tron și Dinastie și-Mi dau toată tăria de a împlini, prin concursul Camerelor și patriotismul tuturor bunurilor cetățeni, frumoasa Mea misiune.

Căci este timpul, Domnilor, după atâtea infructuoase încercări, să răspundem odată la dorința cea mai imperioasă a țerii, care este stabilitatea; pe un țărâm fără consistență și totdeauna agitat nu se poate ridica ceva durabil.

Începutul lucrărilor D-voastre este o puternică garanție pentru viitor. Sunt convins că se va mănține intactă unirea guvernului, cu o majoritate pe care patriotismul o inspiră și care negreșit nu se va abate din calea datoriei sale, ispitită prin cercări de tendințe contrare sau amăgită de o vană popularitate.

Încă odată, Domnilor, vă mulțumesc și în numele Doamnei pentru simțimintele de devotament și urările călduroase ce Ne exprimați. Do-

resc din inimă ca lucrările D-voastre să producă toate roadele bine- Iun. 1 (13)
făcătoare pentru fericirea României.

Adresa Senatului:

» 6 (18)

Prea Înălțate Doamne,

Senatul, pătruns de simțământul datoriilor sale către țară și de devotament către Tron, a reluat cu fericire ocupațiunile sale legislative, spre a regulă cât mai neîntârziat marile interese ale țerii rămase în suferință din sesiunea ordinară trecută.

Țara, în anul acesta, a trebuit să treacă încă prin o încercare penibilă. Situațiunea eră gravă. Națiunea așteptă cu nerăbdare momentul de a răspunde la inevitabilul apel făcut de Măria Ta, pentru a probă că simțimintele ei au fost și sunt strâns legate cu Tronul și Dinastia Măriei Tale, și, prin alegerea persoanelor cărora ea a încredințat mandatul ei, a dat o dezaprobare manifestă spiritelor rău voitoare și a arătat ferma sa voință pentru conservarea principiilor de ordine și de stabilitate.

Fiți bine încredințat, Prea Înălțate Doamne, că Senatul, condus ca și până acum de acelaș spirit de prudență, va examina cu toată maturitatea importante proiecte de legi anunțate prin Mesagiul Tronului și va pune toată stăruința să le dea soluțiunea cea mai nimerită, pentru satisfacerea cerințelor țerii și pentru ridicarea creditului nostru.

Senatul va da, în sfera atribuțiunilor sale, tot concursul său guvernului Măriei Tale la toate legile și măsurile cari vor tinde a face să domineze în țară religiunea, moralitatea, ordinea și stabilitatea, și cari vor avea de scop a împiedică și a reprimă turburările; căci fără o administrație bună și fără o justiție bine distribuită, țara nu poate face progrese reale și binefăcătoare.

Senatul a aflat asemenea cu mulțămire, din Mesagiul Tronului, că guvernul Măriei Tale a luat măsurile necesare în privința cestiunii căilor ferate și așteaptă cu nerăbdare ca ea să obțină o soluțiune justă și satisfăcătoare dreptăților țerii.

Suntem fericiți a află că relațiunile noastre din afară sunt din cele mai mulțumitoare, și că Înalta Poartă precum și Puterile garante conservă simpatiile lor pentru națiunea română, care va căută a și le atrage și pe viitor.

Încrederea ce Măria Voastră aveți în națiunea română și asigurarea ce ne dați că nu veți cruță nici un sacrificiu pentru a îndeplini înalta misiune ce Vi s'a încredințat, au avut răsunet adânc în inimile tuturor oamenilor de bine, și sperăm că, înrădăcinându-se în țară ideile salutare conținute în Mesagiul Tronului, ne vom putea bucura de un viitor ferice.

Fideli interpreți ai națiunii române, care a iubit și iubește pe Alesul ei, urăm ani mulți și fericiți Măriei Tale și Măriei Sale Doamnei.

1871

Iun. 6 (18)

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Înalt Prea Sfințite,
Domnilor Senatori,*

Simt o adevărată fericire astăzi, când am ocaziunea de mult dorită, spre a exprima Senatului toată încrederea Mea.

Conduita D-voastre în momentele grele de astă iarnă, când pasiunile au căutat a expune țara la grave complicațiuni, v'au atras stima tuturor, și Senatul a probat încă odată că este demn de numele ce poartă, de un corp eminent conservator. Moțiunea ce ați votat atunci a găsit un răsunet simpatice în inima Mea.

Terminii în cari este concepută Adresa ce-Mi prezentați sunt o nouă probă despre constanta D-voastre hotărîre pentru mănținerea stabilității și a ordinei.

Aveți dreptate, Domnilor Senatori, și este mai mult decât în a ori cărui altuia în ale D-voastre atribuțiuni, de a încunjură Tronul și a da puternic concurs guvernului Meu, pentru a face să domine în țară religiunea, moralitatea, ordinea și stabilitatea.

Temelia Statelor este bazată pe aceste mari principii; și este un mare adevăr, înscris în toate legile divine și umane, că adică: ori ce dreptate purcede dela Dumnezeu. Acele popoare, cari au uitat un minut pe Dumnezeu, au plătit amar secolii întregi rătăcirea lor.

De aceea, Domnilor Senatori, noi nu vom lăsa să se pericliteze frumoasele destine ale României prin uneltirile celor răuvoitori, ci prin puternicul D-voastre concurs și acela al națiunii întregi, ținând sus drapelul libertății și al ordinei, vom putea lăsa intact urmașilor noștri scumpul depozit ce Provedința și voința poporului Ne-au încredințat.

Primiți încă odată, Domnilor Senatori, ale Mele sincere urări și speranța că veți continua și în viitor, ca în trecut, să fiți sprijinul tuturor silințelor Mele pentru prosperitatea României și astfel să atrageți asupra-vă obșteasca binecuvântare pentru toate sacrificiile ce ați făcut și veți mai face.

» 7 (19)

Scrisoarea A. S. S. Principelui Carol către părintele Său:

Fără a fi nici de cum optimist, sunt astăzi cu mult mai vesel și mai liniștit, cum nu credeam să mai pot fi vreodată.

Transformarea ce s'a produs în starea de lucruri dela 10 (22) Martie

la 10 (22) Maiu e surprinzătoare. Atunci, revolte în stradă, pietre în ferestre și ideile de abdicățiune apropiată—astăzi, veselie în toată țara, ovațiune peste ovațiune, celebrarea aniversării urcării mele pe Tron într'un chip foarte cordial și cu o participare numeroasă de public, cum nu mai eram obicinuit de multă vreme. Atât în cursul călătoriei noastre în Moldova, cât și la întoarcerea noastră, și la 10 (22) Maiu, din toate părțile s'a făcut tot ce s'a putut pentru a șterge în noi amintirea asprelor experiențe din iarna trecută. S'a izbutit în aceasta puțin, căci e peste putință a rămâne indiferent la asemenea prevenințe. Ultima noastră călătorie semănă cu un cortegiu triumfal. Pretutindeni am avut ocaziunea să constat că impresiunea produsă de scrisoarea mea a fost adâncă și că toți se silesc a mă face să uit ideile mele de abdicare. Am atras atențiunea la fiecare dată, că aceasta depinde de țara însăși, care ar avea acum ocaziunea de a-și manifesta opiniunea la alegeri. Pentru acest cuvânt, rezultatul favorabil al alegerilor este foarte semnificativ.

Moldova a fost în ultimul timp minată de uneltiri anarhice și separatiste până într'atât, încât nu se așteptă nici un succes la noile alegeri, și aceasta cu atât mai puțin, cu cât se răspândise șvonul că eu eram să întorc spatele țerii în cel mai scurt timp.

Schimbarea de opiniune pe care călătoria noastră a provocat-o este completă. Orașe ca Galații și Focșanii, cari patru ani de-a rândul au trimis în Cameră deputați antidinastici, carii își propuneau să proclame detronarea mea, au ales de data aceasta oameni cari în cursul perioadei celei mai acute a crizei s'au declarat fățiș pentru Dinastia mea. În toată țara alegerile au dat aceste rezultate mulțumitoare, și Ministerul meu, din care fiecare membru luat aparte este un om cu greutate, fiindcă a jucat un rol în politică, se poate bizui pe o puternică majoritate.

Ei sunt oameni de caracter, cari în orele grele au arătat că pun interesele adevărate ale țerii mai presus de o deșartă popularitate. E de observat că cea mai mare parte dintre dâșii erau asemenea cei mai credincioși partizani ai lui Cuza, ceea ce într'un timp mi-a fost imputat ca o crimă de către adversarii lor. Astăzi, se constată că cei cari erau devotați predecesorului meu, îmi sunt deopotrivă devotați; ei dovedesc prin aceasta că sunt apărătorii principiului monarhic și

1871

Iun. 7 (19) nu vor ca eu să fiu depus printr'o revoluțiune, după cum altă dată n'au aprobat căderea lui Cuza. În Cabinetul actual, cele două nuanțe ale partidului conservator — acei cari au fost *pentru* și acei cari au fost *contra* lui 11 Fevruarie — sunt întrunite. Lascar Catargiu și Mavrogheni, oameni onești și corecți, mi-au dat sfaturi bune și în trecut. Costaforu și Tell au ieșit din popor; acesta din urmă a luat parte la mișcarea din 1848 și a votat în 1866 contra Principelui străin, pentrucă eră de părere că un Principe străin n'ar putea să învețe a cunoaște țara deplin și nu ar avea nici limba nici religiunea țerii. Astăzi dânsul este ministrul meu de Culte și mi-a declarat la intrarea sa în Minister, că nici un Principe nu cunoscuse țara mai bine și nu respectase ca mine Biserica națională. Dacă tu ai cunoaște caracterul acestui om, ai atribui un preț și mai mare încă declarațiunii sale. Tell spune în totdeauna, fără ocol, părerea sa, nu suferă contradicție și are o voință neînduplecată. El zice că-și iubește mai mult țara decât libertățile: — Țin mai mult la fericirea țerii mele decât la libertăți. Mă tem numai de un lucru, anume că nu va rămâne mult timp în Minister, de oarece o simplă divergență de opinie îl poate face să demisioneze.

Un om din cei mai onorabili este N. Kretzulescu, actualmente ministrul meu de Justiție și ad-interim la Lucrările publice; a fost arestat în noaptea de 11 Fevruarie 1866, ca ministru-președinte al lui Cuza. De atunci s'a retras cu totul din viața politică. Dar când a văzut că abdicarea mea ar putea fi serioasă, dânsul alergă pentru a mă ruga fierbinte să renunț la această idee și a se pune cu totul la dispozițiunea mea.

N'a primit un portofoliu decât pentru atâta vreme cât ar exista pericolul, și mi-a înmănat demisiunea sa de îndată ce pericolul a fost înlăturat; după insistențele mele a rămas deocamdată în Minister.

Ministrul actual de Răsboiu, Generalul I. Florescu, eră încă de pe timpul lui Cuza, și cu deosebire dela 11 Fevruarie încoace, ținta partidului roș și a fost calomniat de acesta în tot felul. În organizarea armatei a comis greșala de a fi organizat totul după croiala franțuzească; astăzi s'a îndreptat de această manie. Nu pot spune altceva, decât doar că sunt foarte mulțumit de el și se învoește la toate dorințele mele.

Generalul Solomon, colonelul Slăniceanu, colonelul Lupu și colonelul Zefcari sunt bravi militari, cari în momentul pericolului erau la postul lor și au îndeplinit cu credință datoria lor.

În genere, armata s'a condus excelent de bine, în timpul acelor penibile zile, ceea ce mă bucură mult, fiindcă eu în totdeauna i-am dat o atențiune cu totul particulară.

Ce deosebire între acest Minister și cel din iarna trecută! Astăzi, am oameni cari țin ordinea cu curaj și energie; altă dată, erau miniștri cari se lăsau a fi intimidați de discursul fiecărui deputat!

Nici un membru din fostul Minister n'a ieșit la ultimul scrutin. Nu sunt decât cinci separatiști aleși în Moldova, și trei membri ai opozițiunii în Țara Românească. Alegerea biuroului dă măsura noii Camere: Președinte D. Ghica; vice-președinți: Boerescu, G. Cantăcuzino, Pogor și Cornea, toți oameni cari în timpul iernii s'au purtat bine.

La deschiderea Camerei am fost mai călduros salutat ca nici o dată; entuziasmul atinse punctul culminant la partea din discursul meu unde anunț că sunt decis a-mi continuă misiunea; au trecut câteva minute până să pot urmă. Când părăsii sala, mi se făcură din nou ovațiuni, cari continuară pe drumul până la Palat în stradele pline de lume.

Camera se ocupă acum, înainte de toate, a regulă situațiunea financiară, totalmente dezordonată, și afacerea Strussberg, care e din cele mai neplăcute. Propunerile ce au fost făcute de cele două părți prezintă mulți pentru și contra. Conversiunea în titluri de 5% este inevitabilă; dar e vorba de a se înțelege asupra chipului de procedare. Las pe sama Ministerului și a Camerelor cursul acestei afaceri. În ce privește pe Ambronn, el e autorul inocent — vreau bine s'o cred — al întregului rău.

Încă din primăvara trecută, după cum îți amintești, Camera și Ministerul cereau ca dânsul să fie eliminat, lucru la care mă opusei din nefericire, insistând asupra faptului că atâta vreme cât dânsul ar aveă controlul asupra operațiunilor financiare ale societății drumurilor de fier, departe de a ne teme, am aveă cea mai bună garanție pentru legalitatea operațiunilor.

Încă până în Martie acest an, când toată nenorocirea s'a dat la iveală, eu n'am putut, nici n'am voit să cred că Strussberg să fi înșelat Statul cu vreo treizeci de milioane. Că să fi avut el cu adevărat această intențiune, lucrul n'ar putea fi tăgăduit, chiar dacă s'ar ajunge la o înțelegere oarecare.

Cum eu cunosc pe Ambronn de așa de multă vreme, și cum l-am

1871

Iun. 7 (19) socotit în totdeauna om de onoare, vedeam în el pe cel mai sigur păzitor al unor sume așa de importante.

Aș fi consimțit numai decât la destituirea ori cărui altuia, mai ales dacă ar fi avut așa legătură de prietenie cu Strussberg. Cel ce ocupă o asemenea situațiune trebuie să suporte și toată responsabilitatea, și Ambronn nu trebuia și nici nu putea să nu știe, afară numai lipsind dela datoriile sale de comisar de Stat, că s'a dat ca garanție, în locul depozitului, niște ipoteci cari nu erau recunoscute de nici un tribunal.

Eu dela mine însumi n'aș fi ajuns nici odată la idea de a amesteca pe Ambronn într'o afacere de drum de fier. Strussberg, prezintănd concesiunea, a făcut din numirea acestui om o condițiune *sine qua non!* Ori cât de penibil ar fi pentru mine, trebuie totuș să susțin că Ambronn e dator să justifice dinaintea tribunalelor modul său de a lucra. Dacă e nevinovat, e de datoria lui însuș a o dovedi înaintea lumii întregi, căci astăzi dânsul e comproims în speculațiunile frauduloase ale lui Strussberg. Acestea nu sunt șicane politice: nu e vorba aici de politică, ci simplu de onoare și de drept! Aici fiecare știe că Ambronn este încă în serviciul Hohenzollernilor și aceasta întărește pe răuvoitori în gândul că noi ne-am silit să-l protejăm. Pentru acest cuvânt ar fi de dorit ca el să fie scos din funcțiunile sale de procurist al Hohenzollernilor.

Secerișul s'anunță strălucit; recolta din anul trecut încă nu s'a vândut în cea mai mare parte, dar prețurile sunt bune, căci cererea este considerabilă în porturile din Galați și Brăila; năvile cari fac exportul cerealelor sunt numeroase; drumurile de fier au și ele mult de transportat; traficul e foarte animat.

Relațiunile noastre cu străinătatea s'au îmbunătățit din nou. Cu Poarta suntem în termini buni. Strat a făcut tot ce-a putut pentru a restabili încrederea. Sultanul și Aali Pașa mi-au scris — o curtenire care fără îndoială se adresează mai mult Principelui de Hohenzollern decât Principelui Rômâniei! Austro-Ungaria caută în mod sincer să trăească în bună înțelegere cu noi, și trebuie să mărturisesc cu recunoștință că ea a pus totul în lucrare pentru a evita criza. Rusia dorește actualmente pacea în Orient; își construște drumurile de fier spre Sevastopol și repară fortificațiunile de acolo; înțelegerea sa cordială cu

Poarta este o garanție pentru România. Împăratul Alexandru mi-a scris Iun. 7 (19) acum câțva timp și a exprimat dorința ca să-mi urmez misiunea.

Ministerul conservator actual a fost primit de toate marile Puteri cu mulțumire, și reprezentanții de aici găsesc că nici odată România n'a avut un asemenea Cabinet și o Cameră așa de bună.

Anglia se ține în rezervă — de ce, nu pot să mi-o explic bine. Raporturile cu Germania s'ar îmbunătăți de sigur numai decât, dacă va fi fost găsită o soluțiune fericită pentru cestiunea drumurilor de fier. Astăzi nu s'a uitat încă la Berlin atitudinea dușmănoasă a ultimei Camere și demonstrațiunile în contra Germaniei ! Bismarck a declarat-o fără ocol lui Carp, care a fost primit cu multă bunăvoință de Împărat.

Plecarea dela Düsseldorf a trebuit să vă fie de sigur foarte penibilă, după toate mărturiile de iubire și de simpatie pe cari locuitorii Rinului le-au dat Casei noastre. Sigmaringen a devenit prin prea frumoasele sale colecțiuni și prin comunicațiile sale de drum de fier un locaș plăcut. Văd că afacerea drumului de fier în jurul lacului Constanța și aceea a liniei dela Vorarlberg cu juncțiune pe Margarethen și Haag devine serioasă; terminarea liniei Mengen-Messkirch-Ueberlingen se va face și ea în curând.

Avem marea dorință de a revedea măcar pe unul din prea iubiții noștri; am fost iarăș despărțiți unii de alții aproape doi ani. Timpul zboară așa de repede și viața e așa de scurtă ! Aș vrea să pot întârziă rezezierea zilelor, căci ele nu-mi ajung nici odată pentru lucrările mele continue. Ceea ce în alte țeri șefii de biurou regulează așa de conștiincios, aici toate acestea îmi sunt prezintate mie; nu se ia o hotărîre fără a mă consulta. Fiecare vrea să fie primit de Principe ca să-i povestească nenorocirile sale, etc., etc. Cu cât am mai mult de lucru, cu atât aceasta îmi este mai plăcut, și nu mă plâng nici de cum.

Acuma trebuie să sfârșesc. Scrisoarea e mai veche decât data ei, dar nu s'a prezintat ocaziune sigură pentru a ți-o trimite.

Nicolae Kretzulescu, Ministrul Justiției și ad-interim la Lucrările publice, se confirmă definitiv ca Ministru al Lucrărilor publice. Gheorghe Costaforu, Ministrul Afacerilor Străine, e însărcinat cu interimul Ministerului Justiției. » 8 (20)

Se promulgă legea pentru împrumutul domenal de 78 milioane lei. » 10 (22)

Se promulgă legea pentru stângerea datoriei flotante. » 19 (1)

1871

- Iun. 20 (2) Patriarhul grec din Constantinopole, neconsimțind la înființarea Exarhatului bulgar, demisionează.
- » 25 (7) *A. S. S. Doamna* asistă la examenele anuale ale Azilului Elena-Doamna.
- » 26 (8) Se promulgă legea pentru organizarea corpului telegrafo-poștal.
- » 30 (12) Cuvântarea Ministrului Cultelor și Instrucțiunii cu ocaziunea distribuirii premiilor la elevele școalelor secundare din București în prezența *AA. LL. SS.* :

Prea Înălțate Doamne,
Prea Înălțată Doamnă,

Dacă este un fapt ce apare cu o evidență incontestabilă pentru aceia ce au cugetat asupra filozofiei istoriei și asupra societăților umane, acest fapt este că condițiunea și influința femeii este măsura progresului social. Într'adevăr, femeile prin partea lor afectivă exercită o influință considerabilă în dirijarea sentimentelor și moravurilor, și când sentimentele sunt nobile și delicate, când moravurile sunt pure, când inima este înnobilită, inteligența asemenea ia o direcțiune către idei mai înalte, caracterul devine mai demn, personalitatea umană cu un cuvânt se înnobilește și câștigă în forță și în mărime și ordinul social întreg devine mai moral și mai fericit, transmițând generațiunilor viitoare o moralitate și o fericire și mai mare și realizând astfel legea progresului și a civilizațiunii.

Ministerul Instrucțiunii publice, pătruns de acest adevăr, are o deosebită sollicitudine pentru școalele de fete, în cari elevele primesc primele idei, primele cunoștințe, primele imagini, primele sentimente, și în cari se dă prima educațiune spiritului și inimii femeilor române. Ministerul a căutat, prin urmare, pe deoparte a înmulți numărul școalelor de fete, iar pe de alta a ameliora școalele existente.

Dacă, Prea Înălțate Doamne și Prea Înălțată Doamnă, considerăm lucrurile într'un mod absolut, suntem fără îndoială foarte îndărăt în privința școalelor de fete, atât din punctul de vedere al numărului, cât și din punctul de vedere al instrucțiunii și educațiunii ce se predă într'însele.

Dacă însă comparăm ceea ce avem în prezent cu trecutul, dacă ne transportăm nu mai departe în trecut decât acum vreo doisprezece ani, când guvernul nu avea mai nici o școală în țară, nu putem decât a constata progresele ce am săvârșit și rezultatele satisfăcătoare la cari am ajuns. Astfel, în orașe școalele primare de fete au luat o dezvoltare însemnată și guvernul numără astăzi 103 școale urbane cu o populațiune școlară care se urcă la cifra de 7.613.

Nu vorbesc aci de instrucțiunea privată, care a luat asemenea în acești din urmă ani o întindere considerabilă în orașe. Nu putem, din nenorocire, zice acelaș lucru și despre sate. Ministerul, în comunele rurale, nu are decât un foarte mic număr de școale de fete, și numărul elevelor ce învață carte pe la sate nu se urcă în toată țara decât la cifra de vreo 3.800, multe din aceste eleve

urmând învățăturile în școalele mixte, adică școale în cari se află și băieți și fete. Iun. 30 (12)
O deosebită atențiune merită școalele secundare de fete cu internate, în cari se dă elevelor o instrucțiune mai întinsă și în cari se prepară junele institutrice destinate a se răspândi în țară pentru a dirige școalele primare urbane. Aceste școale sunt în număr de 3 (București, Iași și Craiova) și au o populațiune școlară de aproape 300 eleve interne. Dacă la școalele enumerate până aci adăogăm două externate asemenea de învățământ secundar, avem enumerațiunea completă a tuturor școalelor de fete ce există în țară.

Prea Înălțate Doamne,

Ministerul Instrucțiunii publice nu poate să nu constate insuficiența numărului școalelor de fete, cât și a studiilor ce se predau într'însele, precum și a metoadelor întrebuințate de doamnele institutrice. În privința acestui din urmă punct, Ministerul a cugetat și va cugeta la măsurile de luat. Dejà el a deschis anul expirat cursuri de seară de pedagogie și metodică pentru doamnele institutrice, și cu începutul anului școlar viitor el va redeschide asemenea cursuri și le va generaliza cât va fi cu putință în toată țara, luând măsurile cuvenite ca ele să fie frecventate cu asiduitate și succes. În privința punctului întâiu, adică al înmulțirii numărului școalelor, Ministerul nu va putea decât a se conforma cu voința suverană a Adunării legiuitoare și a creditelor bugetare acordate de dânsa.

Prea Înălțată Doamnă,

Augusta Măriei Voastre prezență la această sărbătoare a școalelor noastre de fete, dând solemnității de astăzi o splendoare neobicinuită, umple de bucurie inimile tuturor, încredințând pe toți că aceste institute de educațiune au drept protectoare pe grațioasa Suverană a țerii. Sub o asemenea înaltă patronare și încunjurate de Augusta Măriei Voastre sollicitudine, școalele noastre de fete vor primi o impulsione fecundă și, pătrunse de dulcele raze ale unei afecțiuni Auguste, ele vor da flori și fructe cari să înveselească inima părinților și să fortifice justele și legitimele speranțe ce societatea și guvernul a depus într'însele.

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Am ascultat cu mare interes discursurile de astăzi și de ieri. Numai prin stabilitate se poate asigura o instrucțiune serioasă și solidă. Pentru Mine, văd temelia învățăturii în școalele normale, prin cari se formează institutori pentru școalele rurale și primare; acolo dar este începutul instrucțiunii unui popor.

Suntem fericiți a putea asista acum la distribuțiunea premiilor și a distinge astfel pe acei cari au dat probe de zel și silințe la studiu în cursul anului școlar.

1871

lul. 5 (17) Cuvântarea consulului general al Franciei, Le Sourd, cu ocaziunea prsintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă *Alteța Sa Serenisimă*:

Prea Înălțate Doamne! Am onoare a remite în mâinile Alteței Voastre scrisoarea ce mă acreditează lângă Alteța Voastră, în calitate de Agent și Consul general al Franciei.

Cel dintâiu simțimânt al meu, în această împrejurare, este de a mă felicita că guvernul meu m'a ales pe mine spre a-l reprezintă la București. Cât timp va dură misiunea mea, silințele mele, fiți convins, Prea Înălțate Doamne, vor tinde a mănține și strânge legăturile de simpatie ce de mult timp unesc ambele țeri; nu voi încetă de a mă consacra spre a atinge acest scop, ajutat într'aceasta, sunt încredințat, de bunăvoința Alteței Voastre și de dispozițiunile amicale ale guvernului Său.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Domnule Consul general,

Primind scrisorile ce vă acreditează lângă guvernul Meu în calitate de Consul general, Mă simt fericit a găsi ocaziunea spre a vă exprima cât de mult ținem a vedea continuându-se binevoitorul interes ce Francia a mărturisit totdeauna pentru România. Sper că relațiunile între ambele țeri vor fi tot așa de intime cum au fost în trecut. Adânca simpatie și recunoștință ce au Românii către Francia sunt cea mai bună cheazășie despre sinceritatea acestei dorințe. Fiți sigur, Domnule Consul general, că guvernul Meu se va sili a vă înlesni misiunea D-voastre în mijlocul nostru și a v'o face pe cât se poate de plăcută.

Această misiune doresc să o împliniți multă vreme lângă Mine, spre mulțumirea ambelor popoare amice.

Camera votează legea Strussberg, care dispune ca concesiunea să fie anulată printr'un tribunal de arbitri și să se deschidă negocieri pentru o învoială cu proprietarii titlurilor, constituiți în societate pe acțiuni. După ce Senatul adoptă și el legea, *A. S. S. Domnitorul* numai după oarecari ezitări îi dă sancțiunea. Legea produce în străinătate, mai ales în Germania, mari nemulțumiri.

» 6 (18) A. S. Principele Wilhelm de Wied se căsătorește la Haga cu Principesa Maria a Țerilor de jos.

» 7 (19) Se autorizează funcționarea Societății generale de iluminare și încălzire prin gaz.

» 8 (20) Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare se închide prin următoarele Mesagii Domnești:

Domnilor Senatori,

Lucrările pentru cari Corpurile legiuitoare au fost convocate în sesiune

extraordinară fiind terminate, vă exprim a Mea sinceră mulțumire pentru concursul eficace ce ați dat guvernului Meu la toate lucrările ce vi s'au supus, precum și la votarea legii datoriei flotante, care de mai mulți ani amenință finanțele noastre.

Dumnezeu să vă aibă în a sa sfântă pază.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este închisă.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Lucrărilor publice, N. Kretzulescu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, General Chr. Tell; Ministrul Afacerilor Străine și ad-interim la Justiție, G. Costaforu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Resbelului, General I. Em. Florescu.

Domnilor Deputați,

Este timp ca, după o sesiune așa de laborioasă ca cea actuală, să mărginim aci lucrările sesiunii extraordinare.

D-voastre ați reușit a corespunde la trebuințele reale ale țerii. Într'un scurt timp ați rezolvat cestiunile cele mai însemnătoare. Ați regulat bugetul pe 1871, ați votat pentru prima oară, conform Constituțiunii, bugetul anului viitor și, spre a pune capăt greutăților finanțiare, ați votat importanta lege a stângerii datoriei flotante.

Vă exprim dară a Mea sinceră mulțumire, și Dumnezeu să vă aibă în a sa sfântă pază.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este închisă.

Carol.

Președintele Consiliului Miniștrilor și Ministru de Interne, Lascar Catargiu; Ministrul Lucrărilor publice, N. Kretzulescu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, General Chr. Tell; Ministrul Afacerilor Străine și ad-interim la Justiție, G. Costaforu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Războiului, General I. Em. Florescu.

Se promulgă legea pentru rezilierea concesiunii Strussberg.

» 17 (29)

Gheorghe Vernescu e numit arbitru din partea guvernului român în afacerea Strussberg.

Principele Bismarck se adresează Sublimei Porți pentru regularea afacerii Strussberg.

AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna fac o excursiune la Sinaia, unde aleg locul pentru zidirea unei vile domnești.

» 21 (2)

Se promulgă legea telegrafo-poștală.

Cuvântarea Ministrului de Războiu cu ocaziunea concursurilor militare de tragere la semn în prezența A. S. S. Domnitorului:

» 24 (5)

Prea Înălțate Doamne,

Deprinderea la arme, care din timpii cei mai vechi a fost considerată ca cea mai nobilă și mai bărbătească, continuă în timpii noștri a fi încurajată nu

1871

Iul. 24 (5) numai de guvern, dar și chiar de fiecare cetățean. În adevăr, fiecare simte cât este de sacră datoria de a se pregăti la apărarea țerii sale, cu acea conștiință și cu acea inteligență cari se cer astăzi de progresul artei militare și de perfecțiunea armelor de foc.

La concursul militar de dare la semn în acest an au luat parte reprezentanții întregii puteri armate a țerii. În numele lor, am, Prea Înălțate Doamne, marea onoare a exprimă Măriei Voastre cea mai vie recunoștință pentru înalta bunăvoință ce ați avut de a încununa în persoană roadele silințelor noastre.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească România!

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Sunt mândru a Mă vedeă încunjurat de reprezentanții întregii puteri armate a țerii, adunați aici într'un scop atât de cavaleresc. Silințele ce ați depus toți sunt demne de toată lauda. Ele sunt totdeodată de un bun augur pentru viitor.

Vă mulțumesc, Domnilor.

» 26 (7) Inspectând la Sinaia unele companii de dorobanți, *A. S. S. Domnitorul* ridică în mijlocul trupelor următorul toast:

Vă mulțumesc pentru urările ce faceți pentru Mine, pentru Măria Sa Doamna și pentru fiica Mea. Ridic acest toast în sănătatea grănicerilor și dorobanților și sper că aceste instituțiuni naționale vor prospera în totdeauna, pentru fericirea României.

» 30 (11) Întrevederea Împăratului Wilhelm al Germaniei cu Împăratul Francisc Iosif al Austro-Ungariei la Ischl.

Aug. 3 (15) Guvernul român adresează Porții o notă în afacerea căilor ferate Strussberg.

» 9 (21) Se promulgă legea pentru regularea și mărginirea împrumuturilor provizorii ale tezaurului în cursul anului.

» 10 (22) Cuvântarea președintelui consiliului general al județului Prahova, mulțumind *AA. LL. SS.* pentru că au ales o localitate din județul Prahova (Sinaia) ca reședință de vară:

Măria Voastră,

Consiliul general al județului Prahova, plin de recunoștință către Înălțimea Voastră și către prea grațioasa și Augusta noastră Suverană, pentru preferința ce ați binevoit a da acestui județ, alegându-l ca reședință de vară, vine, prin organul nostru, a arăta Înălțimilor Voastre respectuoasele sale mulțumiri, măgulindu-se cu speranța că județul Prahova se va bucura și în viitor de această înaltă onoare.

Consiliul general, fidel principiilor sale de devotament către Tron și Dinastie,

profită și de această ocazie, pentru a ură Înălțimilor Voastre și Alteței Sale Aug. 10 (22) Principesei Maria mulți și fericiți ani.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna! Să trăească Alteța Sa Principesa Maria!

La acest discurs, *A. S. S. Domnitorul* răspunde că Înălțimile Lor «sint o adevărată mulțumire de simțimintele de afecțiune și devotament ce Li se manifestă, și că în viitor, deciși fiind a clădi la Sinaia o locuință pentru reședința de vară, vor avea ocaziunea plăcută de a veni mai adeseori spre a petrece o parte din timpul anului în munții Prahovei».

A. S. Principesa de Wied sosește la Sinaia. Cu această ocaziune președintele consiliului general al județului Prahova adresează A. S. următoarea cuvântare de bună venire : » 19 (31)

Consiliul general al județului Prahova felicită cu respect sosirea Alteței Voastre în România și O roagă să primească cu această ocaziune încredințarea omagiilor respectuoase de devotament ce poartă Alteței Voastre consiliul general; mai urează Alteței Voastre o îndelungă și fericită petrecere pe lângă AA. LL. SS. în România.

A. S. Principesa Maria de Wied răspunde :

Sunt adânc mișcată de cordiala și afectuoasa primire din partea D-voastre, cu atât mai mult că această primire îmi dovedește că fiia mea a dobândit simpatia și dragostea noii Sale patrii; vă rog fiți interpretul acestor simțiminte pe lângă concetățenii D-voastre, arătându-le viile mele mulțumiri.

Împăratul Germaniei are la Salzburg o nouă întrevedere cu Împăratul Austro-Ungariei.

La Sinaia, *Altețele Lor Serenisime*, împreună cu A. S. Principesa de Wied, serbează ziua nașterii A. S. Principesei Maria, frângându-se, după obiceiul țerii, turta. La felicitările adresate de prefectul de Prahova, *Alteța Sa Serenisimă Domnitorul*, mulțumind, adaoge : » 27 (8)

Că dorința Sa cea mai sinceră este de a împlânta din vreme în inima fiicei Sale simțimintele de iubire și atașament pentru patria Ei, pe care Măria Sa dorește a o vedea numai tare și fericită, terminând cu un toast pentru prosperitatea României, cu care Dinastia Sa este și va fi strâns legată în ori ce împrejurări, și urând toată fericirea și o dezvoltare liniștită pentru țară.

Guvernul român adresează din nou o notă Porții, în care dă asigurări pentru rezolvarea mulțumitoare a afacerii Strussberg. » 30 (11)

Alteța Sa Serenisimă Domnitorul Se întoarce dela Sinaia în capitală.

A. S. S. Doamna, împreună cu A. S. Principesa Maria, și cu A. S. Principesa de Sept. 1 (13) Wied, venind dela Sinaia, sunt primite cu manifestațiuni călduroase de poporațiunea capitalei.

1871

Sept. 2 (14)

A. S. Principesa de Wied adresează următoarea scrisoare primarului capitalei :

Domnule Primar,

După primirea plăcută și cordială ce mi s'a făcut la sosirea mea în capitala României, nu voiu a întârziă a exprima simțimintele de recunoștință de cari inima mea este pătrunsă. Nu cred a o putea face mai bine, decât adresându-mă către D-voastre și rugându-vă a fi mijlocitorul meu lângă toți acei cari s'au grăbit a ieși înaintea mea și a căror primire afectuoasă va rămâne neștersă în amintirea mea. Această primire a mișcat cu atât mai mult inima mea de mamă cu cât ea n'a putut proveni decât din iubirea ce Românii poartă copiilor mei, Domnitorului și Doamnei. De mult timp doriaș a cunoaște noua patrie a prea iubitei mele fiice și văd cu mare plăcere cât s'a apropiat cu inima de dânsa.

Sunt fericită a putea petrece câtva timp în această frumoasă țară, demnă de interesul ce ea inspiră tuturor acelora ce doresc sincer dezvoltarea și prosperitatea ei.

Nu pot termina aceste rânduri fără a vă ruga să fiți și interpretul sincerelor mele mulțumiri către toate doamnele ce m'au întâmpinat cu atâta amabilitate.

Primiți, Domnule Primar, încredințarea perfecte mele considerațiuni.

Maria, Principesă de Wied.

A. S. Principesa de Wied adresează și primarului din Ploești următoarea scrisoare :

Domnule Primar,

Am fost viu mișcată de buna și cordiala primire ce mi s'a făcut la Ploești, și sunt fericită de a fi avut ocaziunea în călătoria mea să trec prin acest oraș. Am străbătut o foarte frumoasă parte a țerii D-voastre. Privirea locurilor se schimbă în tot momentul și-mi înfățișă neconținut o nouă frumusețe; dar un lucru nu s'a schimbat nici odată: amabilitatea și bunăvoința cu care a fost primită pretutindeni mama Doamnei voastre. Primirea afectuoasă însă, ce mi s'a făcut în capitala acestui frumos județ, a întrecut pe toate și ea va rămâne pentru totdeauna întipărită în inima mea.

Mulțumesc în deosebi doamnelor pentru interesul ce mi-au arătat, și vă rog să fiți mijlocitorul meu către toți concetățenii D-voastre, exprimându-le sincera mea gratitudine.

Primiți, Domnule Primar, expresiunea perfecte mele considerațiuni.

Maria, Principesă de Wied.

» 4 (16)

Alex. Crețescu e numit arbitru din partea concesionarilor, în afacerea rezilierii concesiunii Strussberg.

La Cotroceni se serbează ziua onomastică a A. S. Principesei Maria. La dejun, Vicarul Sept. 8 (20) Mitropoliei ridică următorul toast :

Măria Voastră,

În numele Prea Sfinției Sale părintelui Mitropolit Primat, închin acest toast pentru sănătatea și fericirea Alteței Sale Principesei Maria, prea iubită fiică a Mărilor Voastre, a căreia întâie aniversare onomastică o serbăm astăzi, și rog pe A Tot Putintele Dumnezeu să dăruască Altețelor Voastre ani mulți și fericiri pe Tronul României.

Trăască dar Măria Sa Domnul! Trăască Măria Sa Doamna! Trăască Principesa de Wied!

A. S. S. Domnitorul ridică următorul toast:

Cu o vie mulțumire M'am putut convinge cât țara împărtășește cu Mine, la toate ocaziunile ce sunt scumpe inimii Mele, mișcările ce resimț. Adeseori, România Mi-a și dat dovezi despre această iubire, care, puteți fi siguri, este reciprocă, căci inima Mea nu bate decât pentru fericirea României.

Urând de a vedeà țara noastră prosperând din zi în zi, închin acest păhar în sănătatea Românilor.

Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei, cu ocaziunea zilei onomastice a A. S. Principesei Maria :

Măria Ta,

La întrunita serbare de astăzi, 8 Septemvrie, a onomasticei și a vârstei de un an a Principesei Maria, cu care ocaziune înalt, sincerele rugi către A Tot Putintele, împreună cu întregul cler de dincoace de Milcov, îmi iau îndrăzneala a adresă, atât din partea întregului cler cât și din parte-mi, felicitările și smeritele noastre binecuvântări pentru fericirea iubitei Altețelor Voastre fiică. Rugăm pe Dumnezeu să reverse daruri cerești asupra Dinastiei Suveranului prea iubit, conservându-L pentru fericirea națiunii române până la adânci și glorioase bătrânețe împreună cu Augusta Doamnă.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

La serbările Societății de dare la semn, *A. S. S. Domnitorul* rostește următoarele cuvinte: » 9 (21)

Am venit cu o plăcere cu atât mai mare în mijlocul D-voastre, că am astăzi ocaziunea de a saluta pe reprezentanții din toate unghiurile țării. Am aflat cu mulțumire că tragerea la semn a început a se desvoltă în diferitele districte într'un mod destul de satisfăcător. Românii trebuie să se deprindă cu acest exercițiu, căci mânuirea armelor este

1871

Sept. 9 (21) un mijloc puternic de propășire a instituțiunii milițiene, ce este menită a contribui la întărirea țerii noastre.

Îmi place a deschide acum concursul de tragere la semn, spre a Mă convinge prin Mine Însuși de progresele făcute.

- » 18 (30) Instigatorii scandalului din sala Slătineanu, 10 (22) Martie), sunt condamnați de tribunal.
- » 29 (11) A. S. Principesa de Wied vizitează în capitală mai multe așezăminte pentru educațiunea fetelor.

Oct. 2 (14) Tribunalul de arbitri în afacerea Strussberg pronunță rezilierea concesiunii; se institue un consiliu de administrațiune pentru exploatarea acestor căi ferate.

- » 9 (21) Garnizoana din București execută între Băneasa și Herăstrău o manevră la care asistă AA. LL. SS. *Domnitorul și Doamna*, Principesa de Wied și Principesa Maria.
- » 11 (23) Cuvântarea Consilierului aulic Baron Ottocar Schlechta-Wssherd, reprezentantul Austro-Ungariei, cu ocaziunea primirii sale în audiență oficială de A. S. S. *Domnitorul*:

Prea Înălțate Doamne! Chemat la onoarea de a reprezintă pe lângă Alteța Voastră guvernul Maiestății Sale Imperiale și Regale apostolice, îmi iau respectuoasa libertate de a remite în mâinile Alteței Voastre scrisorile ce mă acreditează pe lângă persoana Alteței Voastre în calitate de Agent diplomatic și Consul general al Austro-Ungariei.

Ca interpret fidel al instrucțiunilor mele, cari îmi prescriu a mă sili mai înainte de toate a cimentă și a consolida relațiunile de amicie și de bună vecinătate ce unesc ambele țeri, citez a speră că Alteța Voastră va binevoi a-mi acorda aceeași încredere cu care a onorat pe predecesorii mei.

M'aș socoti nu se poate mai fericit, de aș putea reuși prin slabele mele silințe a merita această prețioasă dovadă a prea înaltei Voastre bunăvoințe.

Răspunsul A. S. S. *Domnitorului*:

Domnule Consul general,

Prezintarea scrisorilor D-voastre de creanță Îmi dă ocaziunea de mult dorită de a transmite guvernului Maiestății Sale Împăratului Austriei și Regele Ungariei simțimintele Noastre de recunoștință pentru interesul binevoitor și simpatia despre care Ne-a dat dovezi simțitoare, mai ales în timpul din urmă.

Ne vom aduce aminte în totdeauna o vie gratitudine de bunele sale oficiuri, ce vor contribui puternic spre a strânge încă, de va fi posibil, legăturile de amicie stabilite din fericire între ambele țeri.

Nu Mă îndoiesc că, prin dezvoltarea căilor de comunicațiune, relațiunile Noastre comerciale se vor întinde din zi în zi și vor răspândi

astfel îmbelșugare și prosperitate asupra acestor țeri așa de frumoase Oct. 11 (23) și așa de bine înzestrate de natură.

Cât despre D-voastre, Domnule Consul general, sper că misiunea, la care sunteți chemat și pe care guvernul Meu se va sili a v'o înlăsa, va fi pe cât se poate mai plăcută, și șederea D-voastre în mijlocul nostru cât se poate de îndelungată.

AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna, împreună cu A. S. Principesa de Wied, asistă la împărțirea premiilor la școala agronomică dela Herăstrău, unde este și un concurs de pluguri. » 12 (24)

La cuvântarea adresată cu această ocaziune de directorul institutului, *A. S. S. Domnitorul* răspunde:

Domnule Director,

Constat cu o vie satisfacțiune, din arătările ce-Mi faceți în discursul D-voastre, progresul destul de simțitor ce a realizat Școala de agricultură în anul din urmă; aceasta mărește încă plăcerea ce resimțim de a fi venit în mijlocul D-voastre.

Îmi pare bine de a putea vedea acum pe elevi primind premiile dobândite prin silințele lor din mâna Doamnei chiar, și sătenii sper că vor găsi asemenea în concursul plugurilor un îndemn mai mult pentru o bună și priincioasă arătură a pământului.

Distribuțiunea premiilor de astăzi are pentru Mine un interes deosebit, căci are loc într'o zidire a cărei piatră fundamentală am pus-o însumi, sunt acum trei ani. Sper că acest institut, atât de trebuincios agriculturii noastre, se va desvoltă din an în an și va da țerii roadele cele mai bune.

Sunt fericit că soacra Mea a fost martoră la această solemnitate și că a putut vedea expozițiunea și concursul plugurilor, spre a se convinge astfel de starea înaintată a agriculturii noastre naționale.

Mulțumim, atât pentru Noi cât și în numele Ei, pentru cuvintele bine simțite ce Ne-ați adresat în discursul D-voastre.

A. S. Principesa de Wied, însoțită până la Comana de *AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna*, se întoarce în Germania. » 13 (25)

În călătoria sa spre Livadia, Principele Milan al Serbiei este salutat la Giurgiu de Ministrul de Externe al României. » 15 (27)

1871

Oct. 17 (29)

Corpurile legiuitoare se deschid prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

V'am convocat mai înaintea termenului legiuit, ca să vă ocupați de lucrări urgente cari reclamă imperios concursul Corpurilor legiuitoare.

Națiunea încredințându-vă interesele ei cele mai mari, D-voastre ați probat în sesiunea trecută că ea nu s'a amăgit în speranțele sale.

Guvernul Meu, care s'a aflat în circumstanțe dificile, a căutat în mijlocul D-voastre tot sprijinul și tăria de care aveà nevoie.

Sunt fericit, Domnilor, a Mă afla în mijlocul unei reprezentațiuni, care a știut a rupe cu tristele tradițiuni de mai înainte și care va ști totdeauna să înlătore cu bărbăție ori ce insinuațiuni contrare și să nu asculte decât glasul rațiunii și al dreptății.

Grație concursului patriotic ce ați dat guvernului Meu, am putut pune stavilă crizei financiare de care eram amenințați.

Pentru prima oară astăzi ne aflăm în regulă, cu un buget votat pe anul viitor, și pentru prima oară, după atâtea infructuoase silințe ce s'au pus în anii trecuți, simțim via satisfacțiune de a vă anunța că imensa datorie flotantă, care apăsă mai înainte asupra tezaurului într'un mod ruinător, se află stânsă prin legea ce ați votat.

Dar, ceea ce este și mai mult, ceea ce trebuie să umple inimile noastre de o legitimă mândrie națională, este că împrumutul de 78 milioane, ce erà destinat a ușura toate dificultățile tezaurului public, s'a realizat numai în țară și prin propriile noastre resurse.

Aceasta este un mare eveniment, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, mai ales când vă veți gândi în ce momente critice ne-am aflat în timpul acesta; punându-se la cercare propriile forțe ale țerii, s'a demonstrat cu această ocaziune într'un mod peremptoriu a ei vitalitate și credință în viitor.

De aceea găsesc de a Mea datorie a recunoaște în mijlocul D-voastre, că patriotismul cu care publicul român a concurs, în grelele circumstanțe în cari ne-am aflat, la subscrierea împrumutului, și puternica acțiune cu care oamenii noștri de finanțe au știut să încurajeze și să atragă economiile private spre plasarea lor în acest împrumut, merită toată lauda Noastră.

Iar D-voastre vă exprimăm încă odată a Noastră mulțumire că, preocupați numai de interesele țerii, ați știut, votând legea, a încunjură pericolele ce amenințau finanțele noastre.

Ministerul Meu vă va prezintă acum mai multe proiecte de legi, conform cu angajamentele ce a luat în sesiunea trecută, cari n'au altă țință decât aceea de a se organiza serviciile pe baze stabile, de a se face toate economiile putincioase, de a se echilibra cheltuielile cu veniturile, de a se introduce cât mai curând reforme simțitoare în sistemul de astăzi, pe cari se vor bază bugetele

anului 1873 ce sunteți chemați a votă; cu un cuvânt, a se luă măsurile cele Oct. 17 (29) mai energice spre a se evita în viitor reîntoarcerea cauzelor regretabile cari, într'un period mai puțin de zece ani, au precipitat țara pentru a treia oară în criză financiară, crize nefaste cari nu aduc după ele decât ruina contribuabililor și discreditul țerii.

Avem multe de remediat, sunt încă mari dificultăți de învins; dar nimic bun nu se poate spera fără ordine și stabilitate. De aceea, am ferma convicțiune că cu toții, întruniți pe calea binelui și predominați numai de interesul patriei, veți da tot concursul guvernului Meu și, prin propria inițiativă ce aveți, veți lumina asupra diverselor mijloace de întrebuințat spre a atinge scopul ce ne-am propus a realiza, adică prosperarea finanțelor Statului, care este inima țerii.

Deocamdată, reorganizarea Curții de Compturi, a administrațiunii domeniilor și a pădurilor Statului, a exploatării salinelor și a vămile, o prefacere radicală în administrațiunea generală a finanțelor pe baza unei nouă diviziuni teritoriale, cu care se află în strânsă legătură bugetele pe 1873, sunt atâtea proiecte cari au de țință a introduce stabilirea ordinei în finanțe, depărtarea cheltuielilor inutile, sporirea veniturilor și realizarea de economii înțelepte în cheltuielile Statului. Pe lângă acestea, Ministerul Meu va susține și va cere votarea proiectelor depuse încă din sesiunile trecute asupra monopolului tutunului și a taxei de timbru și de înregistrare. Aceste proiecte sunt neapărat necesare a se luă cât mai curând în examinare, ca să nu ne ajungă anul nou fără de a avea încă de mai înainte asigurată plata la timp a tuturor cheltuielilor Statului și a ne expune astfel la nouă perturbațiuni în finanțe, cari ar neutraliza bunele efecte ale operei ce cu toții am întreprins.

Situațiunea generală a stării financiare actuale vi se va prezintă deodată cu înfățișarea bugetelor pe anul 1873 și cu începerea sesiunii ordinare.

Mai este încă o cestiune importantă privitoare la finanțe și care cere a fi imediat rezolvată: aceasta e cestiunea pensiunilor. Neaplicarea repartițiunii prescrise de legea pensiunilor din chiar ziua punerii ei în lucrare și votare de pensiuni în proporțiuni cu totul covârșitoare sorgintelor afectate cassei pensiunilor, au produs cea mai mare împovărare situațiunii pensionarilor, și cestiunea a devenit din cele mai dificile. Ea reclamă deci toată atențiunea Corpurilor legiuitoare și o promptă soluțiune pentru vindecarea răului și stavilirea în viitor a cauzelor cari l-au produs.

Cestiunea căilor ferate a trecut prin diverse faze dificile; Ministerul Meu vă va prezintă toate actele. Nu Mă îndoesc că, prin concursul D-voastre, se va regula acum într'un mod definitiv.

În privința puterii armate a țerii, proiectele de legi cari v'a prezentat guvernul încă în sesiunea trecută, precum și acelea cari sunt gata a vi se prezintă în această sesiune, vor face a se înlătura neîndemânările ce s'au cercat până acum în aplicațiunea legiurii din anul 1868.

Cu toate lacunele și imperfecțiunea acestei legi, am putut însă constată cu

1871

Oct. 17 (29) o vie satisfacțiune zelul și aptitudinea ce desvoltă toți aceia cari sunt chemați la nobilul exercițiu al armelor. Prin votarea bugetului anului 1872, D-voastre ați consacrat în armata permanentă, care este menită a servi de școală milițiilor, principiul unui învățământ superior pentru ofițerii cei tineri, și chiar în iarna aceasta va funcționa această nouă instituțiune, care va întări armata noastră prin instrucțiune.

Instrucțiunea publică a fost obiectul celor mai vii preocupări ale guvernului Meu. Cu toții trebuie să dorim, Domnilor, ca ea să devină o adevărată lumină, care, întinzându-se neîncetat în toate treptele sociale, să înobileze inimile și să fortifice inteligența junimii noastre, către care avem sacra datorie a o conduce pe calea adevărului și a o protege contra erorii.

Guvernul Meu vă va prezintă modificările ce s'au crezut necesare a se face în ambele aceste ramuri de serviciu. D-voastre veți ajuta, nu Mă îndoesc, silințele ce-și dă guvernul Meu pentru a ridica școala și Biserica la adevărata înălțime ce trebuie să aibă aceste două mari temelii a ori cărei societăți umane.

Asemenea veți avea, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, a vă ocupa de mai multe proiecte de legi privitoare la desvoltarea lucrărilor publice, a agriculturii și a comerciului. Aceste proiecte fiind legate de mijloacele financiare ale țerii, vi se vor prezintă la timp și în măsura putinței, pentru a nu se împovăra prezentul cu sarcini covârșitoare, pe cari nu le-ar putea purta.

În privința administrațiunii generale a țerii, guvernul Meu vă va prezintă proiectul de lege pentru o nouă împărțire teritorială, de la a căreia votare depinde regularea bugetelor pe anul 1873, realizarea de însemnate economii, mai cu samă în cheltuielile comunale și județene, și ameliorarea tuturor celorlalte servicii. Totodată, veți avea, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, a debate și a vota proiectele de legi pentru schimbarea sistemului alegerii consiliilor comunale și județene, spre a pune legea în acord cu Constituțiunea, pentru numirea primarilor și ajutoarelor lor, pentru mărirea razei comunelor și alte modificări.

Se vor supune asemenea deliberărilor D-voastre proiectele de legi pentru modificarea serviciului penitenciar, bazat pe sistemul celular mixt, înființarea de penitenciare pentru minori, conform legii care se află pe biuroul Adunării din sesiunea trecută; proiectul pentru organizarea serviciului sanitar, proiectul pentru organizarea serviciului statistic, proiectul de lege pentru modificări în legea tocmelilor agricole.

În administrațiunea justiției se simte de mai mult timp nevoie de modifițiuni în legile existente. Deocamdată vi se vor prezintă proiectele de legi pe cari experiența și necesitățile actuale le desemnă ca cele mai necesare.

Astfel, s'a proiectat o nouă lege de organizațiune judiciară.

Se vor supune încă deliberărilor D-voastre proiectele de legi pentru modificarea mai multor articole din Codul penal și din Codul de procedură penală și revizuirea unor articole din aceleași Codice, în conformitate cu art. 24

din Constituțiune; proiectul de lege pentru darea în judecată a funcționarilor. Oct. 17 (29)

În ceea ce privește Departamentul Afacerilor Străine, deosebit de convențiunea cu Rusia pentru jurisdicțiunea consulară, aceea cu Austro-Ungaria pentru junctiunea căilor ferate și convențiunea cu Serbia, care se află în desbaterile Camerei din sesiunile trecute, guvernul Meu vă va prezintă încă convențiunea telegrafică cu Austro-Ungaria, convențiunea poștală cu Rusia și alte proiecte de recunoscută necesitate, ce vi se vor prezintă în timpul sesiunii.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Lucrarea pentru care v'am convocat aparține de astăzi silințelor D-voastre. Veți ști a pune mai presus de toate interesele cele mari ale țerii, veți ști a proba că în ori ce circumstanțe națiunea noastră nu va înceta un moment de a merita sollicitudinea înaltei Porți și binevoitorul concurs al înaltelor Puteri garante.

Cât pentru Mine, vă repet și cu această ocaziune, că nu am altă țință decât aceea de a consacra toate forțele Mele la prosperitatea și întărirea României.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, Lascăr Catargiu; Ministrul Lucrărilor publice, N. Kretzulescu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, general Chr. Tell; Ministrul Afacerilor Străine și ad-interim la Justiție, G. Costaforu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul de Resbel, general I. Em. Florescu.

AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna vizitează uzina de gaz din capitală. » 26 (7)

Cu ocaziunea inspectării batalionului de milițieni ai districtului Ilfov, *A. S. S. Domnitorul* rostește următoarele cuvinte: » 28 (9)

Vă mulțumesc pentru zelul cu care ați împlinit datoria la care v'a chemat legea militară.

Convocarea anuală a milițienilor este singurul mijloc de a întări instituțiunea milițiană și de a face ca ea să devină de un folos adevărat pentru țară.

Îmi pare bine de a vă putea exprima mulțumirea Mea pentru buna voastră ținută și pentru modul cu care ați executat exercițiul, care Mi-a plăcut cu atât mai mult, că timpul în care l-ați învățat a fost așa de scurt.

Ca un îndemn pentru toți și spre a întări cadrele milițiene, voi numi pe loc un număr de caporali.

Se inaugurează în mod solemn uzina de gaz, în prezența *Altețelor Lor Serenisime Domnitorul și Doamna*. » 31 (12)

1871

Oct. 31 (12)

Cu această ocaziune primarul capitalei rostește următoarea cuvântare :

Prea Înălțate Doamne,

Astăzi serbăm introducerea iluminării cu gaz în capitala României; serbăm această operă, rezultat al progresului științei din secolul nostru, ce Bucureștii obținū dela sollicitudinea Măriei Tale.

Înălțimea Voastră ne-ați dat totdeauna, de când Vă avem între noi, probe că doriți desvoltarea materială a României în genere și a capitalei sale în particular, tot atât pe cât doriți progresul lor intelectual și moral, căci cunoașteți că fericirea omului constă în conservarea echilibrului între fizic și moral.

Serbând astăzi ameliorarea adusă în luminarea materială a Bucureștilor, nu putem să nu ne aducem aminte, Prea Înălțate Doamne, de nobilele silințe ce Măria Ta, împreună cu guvernul, Vă dați pentru luminarea morală și intelectuală a poporului român, și facem călduroase urări ca aceste silințe să fie încoronate de cel mai deplin succes.

Multe necesități de prima ordine ale țerii s'au satisfăcut, Măria Ta, sub înțeleapta Domnie a Înălțimii Tale; mai sunt încă multe îmbunătățiri de făcut, și capitala în particular simte pe toată ziua lipsa lor. Dificultăți de diverse naturi împiedică realizarea acestor îmbunătățiri; grație însă neobositelor stăruințe ale celor chemați să satisfacă aceste necesități, grație mai vârtos impulsunii și încurajării ce vine dela Măria Voastră și dela guvernul Măriei Voastre, dificultățile vor fi învinse, și capitala împreună cu țara întreagă va avea fericirea să zică într'o zi, că necesitățile sale și legitimele sale aspirațiuni s'au satisfăcut sub părintescul guvern al lui Carol I.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăească Măria Sa Doamna! Trăească Principesa Maria.

Răspunsul A. S. S. Domnitorului :

Înainte de toate, vă mulțumesc pentru măgulitorul cuvânt ce Mi-ați adresat; nu vă înșelați zicând că sunt totdeauna insuflat de dorința de a vedeă progresul intelectual și moral al țerii; cu concursul tuturor, sunt convins că-l vom ajunge pe deplin.

Pătrunși de un simțimânt de adevărată satisfacțiune, am venit dar astăzi, împreună cu Doamna, spre a prezidă această solemnitate, căci inaugurarea uzinei de gaz Ne dă o nouă dovadă că pe fiecare an se efectuează progrese simțitoare la noi. Cu toate acestea, nu trebuie să încetăm a ne pune toate silințele spre a înainta repede la desvoltarea morală și materială.

Sper că veți întrebuiți toată puterea, ca îmbunătățirile așa de trebuincioase capitalei noastre să meargă din ce în ce crescând, și că veți reuși astfel a face din București o metropolă demnă a României.

Comitele Beust, Cancelarul Austro-Ungariei, demisionează. Comitele Andrássy e numit în locul său. Noem. 1 (13)

Se institue o comisiune românească pentru Expoziția universală din Viena. » 2 (14)

Adresa Senatului:

» 7 (19)

Prea Înălțate Doamne,

Senatul, pătruns de datoriile sale către țară, s'a grăbit a răspunde la apelul Alesului națiunii, spre a se ocupa de lucrările urgente pentru cari s'a convocat în sesiune extraordinară.

Senatul, însuflăt de simțimintele sale de ordine și stabilitate, ținând samă de grelele împrejurări în cari guvernul Măriei Tale a fost chemat la putere, și nu mai puțin de dificultățile ce a avut să străbată, îi va da tot concursul său patriotic și se va grăbi a da soluțiunea cea mai nimerită lucrărilor ce i se vor prezintă, uniunea și buna înțelegere între Corpurile Statului fiind singură în stare a consolida bazele junelui nostru edificiu politic și social.

Senatul a fost fericit să vază că împrumutul de 78 milioane, destinat a acoperi datoria flotantă, guvernul Măriei Tale l-a realizat în țară prin forțele ei proprii, și aceasta în momente foarte critice. Acest fapt a probat că România are resurse și vitalitate și că publicul are încredere în ea; și în adevăr, Statul nostru a plătit și va plăti totdeauna justele și adevăratele sale datorii. Cu această ocaziune dar, Senatul nu se poate opri de a exprima Măriei Tale intima convicțiune ce are, că guvernul prin buna administrație a finanțelor și cu ajutorul legilor financiare, ce i s'a promis a i se prezintă, va ști a feri țara pe viitor de o nouă datorie flotantă.

Agricultura fiind principalul izvor al avuției noastre, așteptăm cu nerăbdare să vedem țara înzestrată cu instituțiunea de credit funciar, anunțată prin ultimul Mesagiu al Măriei Tale; și, ca urmare a dezvoltării noastre materiale, rezolvarea importantei cestiuni a căilor ferate va face obiectul celei mai mari și mai patriotice sollicitudini a Senatului.

În privința armatei, Senatul, privind în ea asigurarea respectului legilor, instituțiilor și drepturilor țerii, este mândru a o vedea dezvoltându-se și este gata a da guvernului Măriei Tale, în limitele mijloacelor noastre financiare, tot concursul său, spre a îndrepta lacunele ce experiența va fi dovedit în legea ei organică din 1868.

Senatul așteaptă cu nerăbdare să i se prezinte de guvernul Măriei Tale o lege prin care să se reguleze organizațiunea Bisericii noastre, precum și pozițiunea clerului, chemat a înrădăcina în inima poporului binefăcătoarele principii ale religiunii noastre, precum și legile necesare ca instrucțiunea publică să fie o adevărată lumină în contra erorilor și ideilor subversive.

Senatul a văzut cu mulțumire convențiunile ce i s'au anunțat că s'au mai încheiat cu Rusia, Austro-Ungaria și Serbia. El nu poate decât să se felicite

1871

Noem. 7 (19) de câte ori i se dă ocaziune a vedea că, prin asemenea convențiuni, România se pune în strânsă legătură de interese și amiciție cu Puterile garante vecine și cu Statele limitrofe, și speră că înalta Poartă și celelalte Puteri garante vor avea și în viitor pentru Statul român aceeași sollicitudine ce au avut până acum.

Țara Vă iubește, Măria Voastră, și are toată încrederea în Augusta Voastră persoană, că veți conduce-o pe calea adevăratului progres și a prosperității.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna și Principesa Maria ! Să trăească România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului :

*Domnule Președinte,
Domnilor Senatori,*

Înaltul Corp ce reprezentați, fidel continuator al tradițiunilor sale, a căpătat drepturi necontestabile la recunoștința țerii.

Sprijinul patriotic, ce ați dat în toate ocaziunile silințelor guvernului Meu, garantează asigurările ce promiteți pentru viitor.

Simt o vie mulțumire, Domnilor Senatori, văzând bunele exemple ce dați D-voastre, cari mai mult decât ori cine sunteți chemați a contribui pentru întărirea instituțiunilor noastre. D-voastre, ajutați de experiența trecutului, susținuți de preceptele religiei, veți ști totdeauna a da prudente consilii guvernului Meu.

Unanimitatea cu care Senatul a inaugurat lucrările sale constată în modul cel mai evident, că există în adevăr armonie între puterile Statului. Fericirea României depinde dela mănținerea acestei armonii.

Nestabilitatea puterii este o cauză permanentă de dezordine și o adevărată piedică pentru realizarea binelui public.

Fiți bine încredințați, Domnilor, că numai astfel se va atinge marea scop, la care are drept a aspira națiunea, după atâtea lupte infructuoase prin cari a trecut.

Primiți, Domnilor Senatori, mulțumirile Mele pentru concursul patriotic ce promiteți guvernului Meu; reînnoesc cu această ocaziune, și din partea Doamnei, expresiunea simțimintelor de gratitudine pentru devotamentul ce arătați către Noi.

Adresa Adunării Deputaților :

Prea Înălțate Doamne,

Adunarea Deputaților chemată în sesiune înaintea terminului legiuit, ca să

se ocupe cu lucrări devenite urgente pentru interesele țerii, precum i s'e afirmă Noem. 7 (19) de guvernul Măriei Tale, crede de datoria sa ca dela întâiul ei cuvânt să Vă încredințeze că va da guvernului un concurs leal și inteligent în soluțiunea ces-tiunilor ce se vor supune deliberărilor ei.

Buna înțelegere ce s'a cimentat între puterea executivă și puterea legis-lativă, Adunarea o consideră ca o condițiune esențială de stabilitate, sub al cărei scut se pot desvoltă toate interesele vitale ale țerii. De aceea, privind la rezul-tatele deja dobândite, la liniștea publică consolidată, la regulara în mare parte simțitoare a finanțelor și la restaurarea creditului, Adunarea se felicită dim-preună cu guvernul de bunele efecte ale acordului ce a domnit în conducerea afacerilor publice; ea este ferm decisă a stăruî într'o cale ce singură poate pro-mite un progres normal; și nu va pierde din vedere, ca țintă a aspirațiunilor sale, armonia între puterile publice și înțelepciunea în toate măsurile ce se ating de diferitele interese ale țerii.

Vedem cu mare mulțumire asigurarea ce ni se dă, că prin legile din se-siunea trecută s'a înlăturat criza financiară. Acest rezultat este de o mare im-portanță și putem spera că, printr'o bună administrație, precum și prin votarea legilor necesare, vom ajunge la stabilirea din ce în ce mai complectă a echi-librului financiar.

Pătrunsă de necesitățile practice ale țerii, Adunarea este convinsă că nu poate face mai bine, ca să corespundă la dorințele Înălțimii Voastre pentru bi-nele public, decât a se ține departe de ori ce teorii amăgitoare; în acest spirit, ajutați și de experiența trecutului, vom cerceta toate proiectele de legi ce ni se anunță, cu cea mai mare atențiune și cu toată scrupulozitatea ce ne sunt impuse de datoriile noastre către țară.

Sperăm, Prea Înălțate Doamne, că această sesiune va fi tot așa de produc-tivă ca și cea trecută; și plini de acelaș devotament către Tron și Dinastie, urăm Măriei Tale și Măriei Sale Doamnei ani mulți și fericiți.

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Vă mulțumesc de urările și asigurările ce-Mi dați.

Concursul D-voastre eficace, susținut prin probe pipăite și prin votarea unanimă a Adresei, devine din zi în zi o forță reală, de care are neapărată nevoie guvernul Meu, pentru a merge cu încredere și bărbăție pe drumul ce și-a tras.

Se vede, Domnilor, că toți oamenii de bine, cari sunt marea ma-joritate a națiunii, și-au dat mâna pentru a depărta spiritul discordiei

1871

Noem. 7 (19) dintre noi și a asigura adevărata libertate, care este baza ori cărei ordine durabile a societății.

D-voastre ați înțeles, Domnilor Deputați, că nimic nu se poate fundă fără un acord perfect între puterile Statului și că luptele pasionate și disensiunile conduceau țara la pieire.

Am toată convicțiunea că prin constanta D-voastre voință de a lucra la binele și numai la binele comun, se va consolida viitorul României. Guvernul Meu se va aplica neconținut a asculta voința reprezentanților națiunii, iar D-voastre, cari aveți o așa mare parte la conducerea afacerilor țării, nu veți înceta, sunt convins, un singur moment, de a merita a ei recunoștință pentru marile interese ce a încredințat răspunderii D-voastre.

Pătruns de sacra datorie ce am, de a veghi la destinele patriei noastre, toate cugetările și forțele Mele vor fi totdeauna conduse numai pentru fericirea ei.

Încă odată, Domnilor Deputați, vă mulțumesc, și din partea Doamnei, pentru afectuoasele simțimente de devotament ce Ne manifestați.

- » 20 (2) Se promulgă legea taxelor de ancoragiu și cheiagiu.
 - » 26 (8) Moartea Principesei Tereza de Oldenburg, sora A. S. Principesei de Wied.
 - » 29 (11) Se promulgă legea pentru organizarea serviciului statistic.
 - Dec. 11 (23) Se promulgă legea prin care se înființează orașul Corabia.
 - » 13 (25) Se deschide Școala de ofițeri în capitală.
 - » 21 (2) Camera votează, cu 75 voturi, contra 40, proiectul de lege al guvernului pentru rezolvarea cestiunii căilor ferate Strussberg.
 - » 24 (5) Se promulgă legea pentru rezolvarea cestiunii căilor ferate, aprobându-se convențiunea cu Societatea de acționari formată de foștii proprietari ai obligațiunilor Strussberg.
-

1872.

Înalt Ordin de zi către armată :

1872
Ian. 1 (13)

Ostași,

Cu mândrie constat astăzi, când anul expiră, că v'ați împlinit datoria voastră.

Ați binemeritat de înalta Mea încredere și a țerii întregi. Vă mulțumesc și vă urez sănătate.

Știți bine, ostași, că disciplina și instrucția sunt bazele fundamentale ale unei armate. Și una și alta au făcut progrese simțite.

Măntineți-vă pe această cale, faceți-vă onoare din abnegațiunea și sacrificiile ce vi se cer, și astfel vom avea cu toții satisfacția de a vedea armata la adevărata înălțime a misiunii ei.

Vă urez ani buni și fericiți.

Carol.

După serviciul divin Î. P. S. S. Mitropolitul Primat adresează A. S. S. Domnitorului următoarele cuvinte de felicitare cu ocaziunea anului nou :

Prea Înălțate Doamne,

Dacă tot Românul credincios, fiind și devotat Tronului și Alesului națiunii noastre, este dator a aștepta ocaziuni favorabile ca să-și desvolte simțimintele și dorințele ce nutrește pentru prosperarea și fericirea națiunii și a Alteței Tale, cu atât mai mult clerul și Biserica, ce nu doresc decât pacea, liniștea și fericirea turmei sale.

Cu ocaziunea solemnă a serbării anului nou de astăzi, clerul, prin mine smeritul, Vă exprimă și Vă urează ani mulți și senini, plini de glorie și mărire pe scaunul ce domniți, împreună cu A. S. S. Doamna și cu prea iubită Alteței Voastre fiică, Principesa Maria, și roagă pe Cel A Tot Putinte să Vă dea putere și tărie ca să puteți învinge ori ce piedici veți încerca în mersul național

1872

Ian. 1 (13) pentru înflorirea Bisericii lui Hristos și ridicarea servitorilor altarului la demnitatea misiei lor, ce n'au încetat și nu încetează și acum a ruga pe puternicul Dumnezeu a Vă sprijini și a Vă conserva zilele sub acoperământul Său.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Mulțumesc Prea Sfinției Voastre pentru urările ce-Mi adresați. Urez, la rândul Meu, tuturor ani mulți și fericiți, rugând, împreună cu clerul român, pe A Tot Putintele, ca și în anul acesta să binecuvinteze iubita noastră țară.

» 4 (16) Baronul Offenbergh, Consulul general al Rusiei la București, e înlocuit prin Consilierul de Stat Sinoviev.

» 5 (17) Se promulgă legea asupra pozițiunii ofițerilor.

» 16 (28) Scrisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către părintele Său:

Tu abia îți poți închipui prin ce încercări am trecut în cele din urmă săptămâni ale anului trecut! Agitațiuni, griji, speranțe se succedau dintr'o zi într'alta. Una după alta, zilele treceau fără rezultat, fără perspectivă de a rezolva acea nenorocită afacere a drumurilor de fier; pentru mine eră o încordare nervoasă, care ar fi putut să dărâme pe omul cel mai viguros. Mai întâiu trecură săptămâni până ce afacerea a putut numai să vină la ordinea zilei, și când s'a ajuns la aceasta, deliberările pregătitoare asupra legii durară patru zile întregi. În cele dintâi două zile, rezultatul eră foarte nesigur; opozițiunea pusese în linie de bătaie toate bateriile sale. În a patra zi seara, se putu în sfârșit respira; liniștea se restabili la moment și în oraș, în locul agitațiunii înfierbântate ce domniă până atunci. Turburătorii se tem că cea din urmă armă periculoasă le-a fost luată din mâni, prin regularea afacerii drumurilor de fier, din care dânsii făcuse o cestiune dinastică

În străinătate nu se poate înțelege pentru ce, în o Cameră care în definitiv nu-i este dușmană, Ministerul a avut de susținut asalturi așa de grele, pentru a obține victoria unei înțelegeri care nu este nici de cum în dezavantajul țării.

Opozițiunea s'a folosit cu multă dibăcie și rea credință de declarațiunea d-lui de Radovitz la Constantinopole, anume că Împăratul eră direct interesat la un aranjament, și conchideă din aceasta, că casa Ho-

henzollern eră implicată în această nedemnă afacere ! E prea absurd Ian. 16 (28) și ridicol, pentruca cineva să se poată chiar supăra.

Acuma, în ceea ce privește noua lege asupra drumurilor de fier, ea e acceptabilă, cu toate defectele ei. Căci, chiar pentru noua societate, afacerea este bună.

Găsesc prea aspre penalitățile, fixate în caz de neexecutare a lucrărilor în termenul voit; ele nu pot fi scuzate decât prin marea neîncredere ce domnește actualmente în contra ori cărei concesiuni germane. Neîncredere aici, neîncredere la Berlin ; iată ce nu e de loc favorabil pentru o înțelegere. Consortiul berlinez a comis greșala a declara, în apelul său către acționari, că construirea și exploatarea drumurilor de fier române este a se da unei societăți austriace; consecința acestei declarațiuni, este art. 17 din noua lege. Dar există posibilitate de a încunjură această dificultate. Costaforu a înlesnit o înțelegere între societatea din Berlin și cea din Viena, printr'o circulară către agenții noștri, în care puneă ca condițiune, că exploatarea drumurilor noastre de fier rămâne complet distinctă și condusă de către o direcțiune proprie.

Doresc mult s'aduc în țară societatea zisă a drumurilor de fier de Stat, care își are sediul la Paris; ea construște bine, solid și repede și exploatarea ei este excelentă. A și sosit aici un inginer, pentru a face drumurilor de fier de Stat un raport asupra stării liniilor noastre. I-am vorbit, și el mi-a comunicat rezultatul inspecțiunii sale; după spusele lui, drumurile de fier sunt într'o stare deplorabilă, și astăzi apare lămurit cât s'a furat și s'a înșelat la lucrările de construcție.

Consortiul berlinez e reprezentat aici printr'un inginer prusian, colonelul în retragere, Fromm; e un om prea cum se cade, dar care greu se dă după obiceiurile țerii și care vede situațiunea mai neagră decât e. Într'o audiență ce i-am acordat, i-am vorbit deschis și i-am spus să ia oamenii și lucrurile așa cum sunt și așa cum se găsesc . . .

Camera și-a reînceput lucrările, și există cea mai bună înțelegere între ea și Minister; nu e de temut criză ministerială, așa încât, și de partea aceasta, sunt liniștit. Finanțele sunt mulțumitoare; toate plățile se fac regulat. Regret mult transferarea lui Offenbergh; succesorul său, Sinoview, e un om plăcut . . .

În acest moment primesc din Berlin știrea telegrafică că acționarii

1872

Ian. 16 (28) au acceptat prima parte a legii; poți să te gândești cât ne bucurăm de aceasta! Astfel, această dureroasă istorie s'a sfârșit după treisprezece luni de griji, de agitațiuni și de temeri. E un lung termin!

» 18 (30) *A. S. S. Domnitorul* face o inspecțiune la Ministerul de Răsboiu.

Scrisoarea Regelui Italiei, Victor-Emanuel, către *A. S. S. Principele Carol*:

Am primit cu cea mai vie plăcere pe generalul Principe Ion Ghica, care mi-a înmănat scrisoarea ce A. V. a binevoit să-mi trimită, și am fost foarte mișcat de simțimintele de prietenie ce mi-ați reînnoit.

Urările de fericire ce A. V. îmi adresează mie, precum și familiei mele, mi-au sosit în momentul când se îndepliniau dorințele Italienilor și dorința multor secole, de a avea Roma drept capitală.

Mulțumesc din nou A. V. și fac, asemenea și eu, urările cele mai sincere pentru prosperitatea României, cum și pentru fericirea A. V. și a familiei Sale.

Credeți, Alteță Serenisimă, în simțimintele neschimbate ale statornicei mele prietenii.

Iubitorul Vostru amic,

Victor Emanuel.

» 25 (6) Turcia încuviințează alegerea Exarhului pentru Bulgari. Un congres bisericesc al Bulgarilor se va întruni. Patriarhul grec din Constantinopole protestează și convoacă Sinodul ecumenic.

» 31 (12) Se aprobă fundarea Seminarului Nifon din capitală.

Fev. 2 (14) Guvernul încheie convențiunea cu Societatea formată de detentorii obligațiunilor emise de fostul consorțiu Strussberg.

Curtea de apel achită pe instigatorii tumultului din sala Slătineanu (10/22 Martie 1871, condamnați de Tribunal. Președintele Curții e permutat din cauza aceasta; în urma acestei dispozițiuni, mai mulți judecători își prezintă demisiunile.

» 3 (15) Se promulgă legea pentru monopolul tutunului.

» 10 (22) Congresul bisericesc al Bulgarilor alege de Exarh pe Episcopul Antim dela Vidin. Patriarhul grec protestează din nou.

» 14 (26) Consiliul de administrațiune al căilor ferate predă noii Societăți a acționarilor căilor ferate române toate liniile în exploatare și în construcțiune.

Se cheamă sub arme 12.000 tineri recruți din clasa anului 1872.

» 19 (2) Directorul general al poștelor și telegrafelor este autorizat a negocia și a încheia o convențiune poștală cu Grecia.

» 21 (4) Corpurile legiuitoare declară de utilitate publică construcțiunea unei căi ferate dela Iași la Prut.

» 28 (11) Se promulgă legea pentru instituirea taxei de timbru și de înregistrare.

A. S. S. Doamna pleacă în Italia pentru restabilirea sănătății.

1872
Fev. 29 (12)

Scrisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către Principele de Bismarck:

Când am avut plăcerea de a scrie pentru ultima dată Alteței Voastre Serenisime, îi exprimam speranța de a reuși să descurc complicațiunile ce domnesc aici și a pune lucrurile pe cale bună. Au trebuit mari eforturi pentru a lupta în contra atâtor elemente subversive; dar n'am pierdut curajul și am pus totul în joc pentru a deveni stăpânul unei situațiuni extraordinar de grele. Perseveranța mea a fost, cel puțin în parte, răsplătită. În anul din urmă, un Minister slab și o Cameră revoluționară, finanțe ruinate și neplăcuta cestiune a drumurilor de fier nerezolvată; în anul acesta, Ministerul și Camera sunt tari și unite, ordinea se stabilește puțin câte puțin în finanțe, împrumutul de 75 milioane a fost subscris în țară, administrațiunea e reorganizată, cestiunea drumurilor de fier e lichidată. Câte lupte a costat această din urmă afacere, fără îndoială n'am nevoie a o spune Alteței Voastre Serenisime, căci, deși fiind obligată a interveni în favoarea creditorilor germani, ea n'a lipsit de a lua în samă, cu ochiul său pătrunzător de om de Stat, pozițiunea grea în care mă găsiam eu și de a recunoaște că n'am putut lucra într'un mod așa de hotărâtor precum aş fi voit, cu atât mai puțin că nu dispuneam de nici un mijloc suficient pentru a o face, mai ales într'o epocă, când spiritele erau așa de aprinse în România, unele de grijă și frică, altele de nemulțumire și de partidele gălăgioase cari aruncau tot felul de acuzațiuni, chiar contra mea personal!

Știu că mi s'a făcut o gravă imputare că am sancționat, vara trecută, legea asupra drumurilor de fier. N'am replicat atunci un cuvânt pentru a mă îndreptăți; dar astăzi, când acel nenorocit conflict aparține, sper, pentru totdeauna, trecutului, cred momentul venit a da câteva explicațiuni. Când propunerile, așa de avantajoase pentru România, fuseseră respinse de Cameră și când legea din Iulie fu votată, lumea se mișcă aici în urma intrigilor partidului subversiv, la care se asociază toți ceilalți nemulțumiți; s'a ajuns la un așa grad de su-rexcitare, încât nici un om politic nu voi să se însărcineze a forma un nou Minister și a găsi un mai bun aranjament cu purtătorii de obligațiuni. Nu-mi mai rămase deci nimic de făcut decât a mă retrage

1872

Rev. 29 (12) sau a semnă legea, în care totuș se hotărâ obligățiunea de a plăti. Aveam de ales între două rele și am trebuit să dau preferință aceleia care conține consecințe mai puțin grave. Cea dintâi datorie a mea eră să caut a mănține aici ordinea și liniștea; altmintrelea, complicațiuni politice ar fi venit să se adauge la dificultățile financiare. Prin influința Alteței Voastre Serenisime, acționarii au primit legea ca bază pentru un aranjament, ceea ce, după respingerea condițiunilor anterioare, constituiă soluțiunea cea mai fericită a afacerii. Dar și acest aranjament a întâmpinat, la Cameră, o vie opozițiune, pentrucă neîncrederea, întemeiată pe tristele experiențe trecute, împiedică ori ce opinie rațională de a ieși la iveală. Este un lucru pe care lumea aici n'a vrut să-l înțeleagă: e faptul, că nu se putea constrânge, pe cale judecătorească, vechii concesionari ca să restituie depozitul; nu se gândiau că, pentru a avea dreptul a te plânge, trebuia mai întâiu să-ți fi îndeplinit îndatoririle.

A intră în amănunte mai largi m'ar duce prea departe, și nu voi să răpesc prea mult timp Alteței Voastre Serenisime. Fie ca această afacere, ca și atâtea altele, să fie judecată de voi cu mai multă indulgență și fie ca să nu faceți aprecieri prea aspre pentru un popor ce se află în prima fază a dezvoltării sale și care este extrem de simțitor în ce privește libertatea pe care de curând a cucerit-o.

În ceea ce privește simpatia și antipatia ce există pentru una sau alta dintre marile Puteri, ele nu sunt decât o armă în mâinile partidelor, și nu trebuie a le atribui o mare importanță, decât doar pentru a îndepărta dela aceste partide idea, că se lasă cineva influințat de ele în linia sa politică.

Cu toate acestea, e un lucru ce nu-l pot ascunde Alteței Voastre: este că amestecul Turciei, ea însăș destul de sdruncinată politicește și în finanțe, a produs o nemulțumire și o rea dispoziție simțită, făcând totdeodată pozițiunea și acțiunea mea foarte dificilă, și aceasta cu atât mai mult, că această intervențiune fusese provocată de către foasta mea patrie!..

Dar și acest neplăcut incident va fi în curând uitat, de îndată ce vechile relațiuni amicale vor fi fost restabilite și de îndată ce se va fi obținut, mulțămită mijlocirii Alteței Voastre Serenisime, drepturi nouă, în loc de restricțiuni la autonomie. Atunci, pretinsele antipatii se vor

transformă în reale simpatii, și atunci voiu izbuti și eu — lucru la care Fev. 29 12) tind fără încetare — a împlânta civilizațiunea germană în Orient.

Dar am întreținut prea lung pe Alteța Voastră Serenismă cu interesele mele cari, probabil, i-au devenit străine de mult timp; dar neîncetat îmi revine în minte amintirea cuvintelor energice și călduroase prin cari m'ați încurajat, acum câțiva ani, în misiunea mea dificilă; și tocmai această amintire îmi permite să sper că interesul ce mi-ați arătat odinioară, nu e cu desăvârșire stâns în inima Voastră.

A. S. S. Domnitorul începe inspectarea pe regimente a garnizoanei și a instituțiilor Mart. 2 (14) militare din București și ia parte cu aceste ocaziuni la prânzul ofițerilor trupelor inspectate.

Se promulgă legea pentru înființarea unui serviciu de poștă rurală. » 3 (15)

Se promulgă legea pentru modificarea armelor țerii. » 8 (20)

A. S. S. Doamna sosește la Roma, unde, petrecând mai multe zile, dă un prânz, la care » 12 (24) asistă Regele și Regina Danemarcei, Principele și Principesa de Gales Ducele și Ducesa de Nassau, Principele Regal de Hanovra, Marele Duce Moștenitor de Weimar și alte persoane distinse.

T. Rosetti este numit delegat al guvernului român pentru anularea de fapt a obli- » 18 (30) gațiunilor Strussberg.

Se promulgă legea pentru administrarea domeniilor Statului. » 21 (2)

Corpurile legiuitoare se închid prin următoarele Mesagii Domnești: » 23 (4)

Domnilor Senatori,

Înainte de plecarea D-voastre, țin a vă mulțumi pentru lealul și statornicul concurs ce ați dat guvernului Meu la toate legile și cestiunile de mare importanță ce s'au supus deliberărilor D-voastre.

Lucrările Senatului fiind astăzi terminate, Eu închid sesiunea actuală, ce crezusem de cuviință a o mai prelungi până la 1 Aprilie.

Senatul a probat și în această sesiune devotamentul său pentru țară. Astfel, el a binemeritat încrederea și mulțumirea generală.

Dumnezeu să vă aibă în a sa sfântă pază.

Sesiunea Corpurilor legiuitoare este închisă.

Carol.

Ministrul de Interne și Președinte al Consiliului, L. Catargiu; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, N. Krețulescu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, General Chr. Tell; Ministrul Afacerilor Străine și ad-interim la Justiție, G. Costaforu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul de Resbel, General I. Em. Florescu.

Domnilor Deputați,

Având în vedere că, după o lucrare laborioasă și conștiincioasă de mai

1872

Mart. 23 (4) bine de cinci luni, cei mai mulți dintre D-voastre au nevoie de a se reîntoarce în sânul familiei și a se ocupa de lucrările agricole, din care cauză în zilele din urmă Camera nu s'a putut complectă,

Eu cred de a Mea datorie, mulțumindu-vă de statornica aplicațiune ce ați pus spre deslegarea cestiunilor celor mai importante, să închid sesiunea ce prelungisem până la 1 Aprilie.

Țara vă va fi recunoscătoare, Domnilor Deputați, pentru zelul și unitatea ce ați pus spre depărtarea tuturor greutăților și pentru că ați știut probă, prin al D-voastre devotament pentru binele țerii, cât de mari și producătoare sunt rezultatele stabilității și armoniei între marile Corpuri ale Statului.

Dumnezeu să vă aibă în a sa sfântă pază.

Sesiunea Corpurilor legiuitoare este închisă.

Carol

Ministrul de Interne și Președinte al Consiliului, L. Catargiu; Ministrul Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice, N. Kretzulescu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, General Chr. Tell; Ministrul Afacerilor Străine și ad-interim la Justiție, G. Costaforu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul de Resbel, General I. Em. Florescu.

» 27 (8) *A. S. S. Doamna* sosește la Neapole.

Se modifică legea pentru organizarea puterii armate.

» 28 (9) Se modifică legea tocmelilor agricole.

» 31 (12) Se modifică legea Consiliilor județene.

Opozițiunea din Parlamentul ungar împiedică prin scandaluri discuțiunea noii legi electorale, care se înlătură.

April 6 (18) *A. S. S. Domnitorul* pleacă la Brăila-Galați-Focșani, inspectând pretutindeni garnizoanele.

» 20 (8) Se promulgă legea pentru regularea navigațiunii Jiului.

Telegrama de felicitare a Consiliului de miniștri către *A. S. S. Domnitorul* la Galați, cu ocaziunea îndoitei aniversări de opt Aprilie:

Prea Înălțate Doamne,

Cu ocaziunea aniversării nașterii Alteței Voastre și totodată a șasea aniversare a zilei în care ați legat destinele Alteței Voastre cu ale României, ne simțim fericiți a veni prin aceasta să Vă prezintăm felicitările noastre și să Vă urăm să trăiți ani mulți pentru binele țerii și pentru consolidarea Dinastiei Măriei Voastre.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului* :

Domnilor Miniștri,

Primesc cu o vie mulțumire felicitările ce-Mi trimiteți. Urările ce-Mi faceți Îmi sunt cu atât mai plăcute cu cât ele Îmi dau ocaziunea a

arată și astădată țerii, că toată existența Mea și a Dinastiei Mele este Apr. 8 (20) strâns legată cu viitorul și prosperitatea României. Faceți să știe țara întreagă, Domnilor Miniștri, că nici o uneltire, ori care ar fi sorgintea ei, nu va slăbi în inima Mea acele simțiminte de iubire și acea ne-strămutată hotărîre în îndeplinirea acestei misiuni ce Mi-am impus.

Carol.

A. S. S. Domnitorul Se întoarce în capitală. » 11 (23)

A. S. S. Doamna sosește la Genova. » 19 (1)

Garnizoana capitalei e trecută în revistă de către *A. S. S. Domnitorul*, pe platoul dela Cotroceni. » 22 (4)

Se promulgă ratificarea convențiunii telegrafice cu Austro-Ungaria.

A. S. S. Domnitorul face o excursiune în Oltenia (Pitești-Slatina-Craiova-Turnu-Severin), mai ales pentru inspecțiuni militare. » 24 (6)

Orașul Ismail se constituie în porto-franc.

La prânzul dat de cetățenii din Pitești în onoarea *A. S. S. Domnitorului*, primarul orașului ridică următorul toast: » 26 (8)

Prea Înălțate Doamne! În numele orășanilor, îmi permit a exprima Măriei Voastre adâncă noastră recunoștință de onoarea ce Măria Voastră binevoiți a ne face vizitând orașul nostru.

Fiecare venire a Măriei Voastre în mijlocul nostru rămâne adânc întipărită în inimile noastre, și nutrim speranța că și Măria Sa Doamna, buna noastră Suverană, va binevoi a ne face o asemenea onoare.

Fiți bine încredințați, Prea Înălțate Doamne, de sincerul devotament al Piteștenilor către Tron și Dinastia Măriei Voastre, căci uniți cu țara întreagă punem toată speranța pentru prosperitatea și viitorul iubitei noastre patrii în Măria Ta și în Dinastia Măriei Tale. Să trăiți, Prea Înălțate Doamne! Să trăească Măria Sa Doamna și iubita Voastră fică, Principesa Maria.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Mulțumesc orășenilor prin D-voastre, Domnule Primar, de entuziasta și afectuoasa primire ce și de astădată am aflat în Pitești. Măria Sa Doamna este impacientă a vedea cât de curând și această parte a României. Nu M'am îndoit nici odată de devotamentul cetățenilor piteșteni, și port acest toast pentru prosperitatea Piteștenilor.

1872

Apr. 27 (9) . Scrisoarea Împăratului Germaniei către A. S. S. *Principele Carol*, trimisă prin Ministrul Mavrogeni:

Scumpe văr,

Am a-ți mulțumî de cele două scrisori ale tale, una dela 22 Martie, care mi-a fost dată de tatăl tău, cealaltă de purtătorul prezentei. Mai întâiu primește cele mai bune mulțumiri ale mele pentru fidelele tale felicitări cu ocaziunea aniversării nașterii mele. Dela ultimele mari evenimente istorice, această zi este de sigur mai importantă decât înainte; dar ea ne și învită a exprima mulțumirea noastră către Acela care ne-a impus o sarcină așa de neașteptată, dându-ne în acelaș timp puterea de a o îndeplini. Din acest punct de vedere, simțimintele cari-mi sunt exprimate pentru ziua de 22 Martie, îmi sunt prețioase și mă bucură, căci e de sigur o grație a lui Dumnezeu a fi chemat să execut aici voința Sa pentru un popor și armata lui.

Ultima ta scrisoare nu mi-a dat decât ieri ocaziunea de a vorbi Ministrului tău, căci sufăr de o rană la genunchiu și nu puteam să mă îmbrac bine!

Am vorbit de afacerea Strussberg, rezolvată într'un mod așa de satisfăcător în general, dar care a pricinuit și multe atingeri și sânge rău. Apoi, cestiunea evrească a venit în discuțiune. E o sarcină grea de a fi une ori obligat să iei partea unei rase de oameni ce samănă cu acei pe cari îi cunosc prea mult din Polonia ruscască. Dacă în recente incidente ce s'au petrecut în țara ta, vina Evreilor n'a fost așa de mare cum se credeà la început, după chiar mărturisirea guvernului tău, și dacă, cu toate acestea, pedeapsa dată e prea aspră, grația este cu totul indicată; de altă parte, e foarte de regretat lipsa unei înfrânări energice și repezi a mișcărilor și persecuțiunilor în contra Evreilor. Firește, aceasta în străinătate face mereu impresiunea că situațiunea interioară a României nu este încă destul de consolidată, ceea ce nu va fi decât în ziua când tu vei creà o trupă bine ordonată și disciplinată, care va ști să facă a se respecta ordinele guvernului, nu atât prin cantitatea cât prin calitatea ei. Această părere ți-am dat-o acum mai mulți ani prin colonelul Krenski, și regret că tu nu iei lucrul în acest sens, că adică tu continui a da mai multă importanță valorii numerice a trupelor decât calității lor.

Înțeleg dificultățile acestei sarcine; dar aceasta este cea mai grabnică, pentruca Europa, văzând că domnește ordinea și siguranța în România, să aibă încredere în guvernul tău.

Ce rău îmi pare că femeea ta a trebuit să plece în străinătate pentru motive de sănătate! Dar erà și prea erà timp de-a oprî frigurile, căci nimic nu ruinează mai mult sănătatea ca aceste stări bolnăvicioase ce trăgănează vreme îndelungată. Astfel, sper că schimbarea de aer va aveà consecințele cele mai fericite pentru sănătatea Principesei.

Și acuma, Dumnezeu să te ocrotească, și cugetă cu prietenie la vărul tău, credincios devotat,

Wilhelm.

La prânzul dat de cetățenii din Craiova, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast: Apr. 29 (11)

Sunt fericit a vedeà astăzi împrejurul acestei mese cetățeni din toate nuanțele politice. Știți bine că numai din unirea partidelor va puteà naște fericirea și tăria țerii noastre; și atunci, fiind uniți cu toții, vom fi respectați și de străini și viitorul țerii va fi asigurat. Ridic acest toast pentru unirea tuturor partidelor. Să trăească România!

La felicitările prezentate de primarul Târgu-Jiului, *A. S. S. Domnitorul* răspunde:

Sper că în curând navigațiunea Jiului și calea ferată pe la Vulcan va da acestui județ și orașului Târgu-Jiu toată dezvoltarea ce merită.

A. S. S. Doamna primește la Viena vizita Împăratului Austro-Ungariei. » 30 (12)

Se promulgă convențiunea cu Serbia pentru extrădare. Maiu 3 (15)

A. S. S. Doamna, întorcându-Se din străinătate, intră în capitală însoțită de *A. S. S. Domnitorul*. » 4 (16)

Se încheie convențiunea cu Rusia pentru juncțiunea căilor ferate între Chișinău și Iași. » 5 (17)

A. S. S. Doamna adresează Președintelui Consiliului miniștrilor următoarea serisoare: » 6 (18)

Domnule Președinte,

Fericirea ce resimt văzându-Mă iarăș între ai Mei Mă îndeamnă a adresă Românilor, prin organul D-voastre, câteva cuvinte de mulțumire adânc simțite pentru călduroasa primire ce M'a întâmpinat la reîntoarcerea Mea.

Această primire, pornind din inimă, M'a umplut de bucurie, căci ea a fost pentru mine o elocventă mărturisire a simțimentelor scumpei noastre țeri.

Vă rog dar, Domnule Președinte, a fi interpretul viei Mele recunoștințe, precum și al plăcerii ce am avut în străinătate, de a află cu ce delicată atențiune, la ziua Mea, țara s'a gândit la Mine.

Primiți, Domnule Președinte, expresiunea sincerei Mele afecțiuni.

Elisabeta.

A. S. S. Domnitorul adresează Președintelui Consiliului miniștrilor următoarea serisoare: » 8 (20)

Domnule Președinte,

Aflăm că Primăria are intențiunea de a face cheltuieli pentru serbarea aniversării zilei de 10 Maiu. Vă rog a mulțumi din parte-Mi Domnului Primar pentru buna sa voință și a-i comunica totodată, că do-

1872

Maiu 8 (20) resc să nu se facă asemenea cheltuieli, fondurile comunei fiind așa de trebuincioase, mai ales în anul acesta, pentru numeroasele îmbunătățiri de cari capitala noastră are nevoie.

O parte însă din suma, ce eră să se cheltuească pentru scopul acesta, doresc să fie împărțită pe la săracii din capitală.

Asemenea vă rog, Domnule Președinte, ca și guvernul să nu ordone pentru acea zi nici un fel de serbare în sarcina tezaurului public.

Primiți, Domnule Președinte, expresiunea sincerei mele afecțiuni.

Carol.

- » 10 (22) În Parlamentul german se discută situațiunea Evreilor din România.
- » 13 (25) Patriarhul grec din Constantinopole excomunică pe Exarhul bulgar și pe alți trei Episcopi bulgari.
- » 16 (28) Perechea princiară moștenitoare a Italiei e primită la Berlin cu mari distincțiuni și onoruri.
- » 17 (29) Se institue medalia militară.
Curtea Domnească ia reședința pentru vară la Sinaia.
- » 22 (3) Ducele Maximilian de Württemberg sosește la Sinaia, spre a face o vizită *AA. LL. SS. Domnitorului și Doamnei.*
- » 27 (8) Arhiducele Wilhelm ia parte la manevrele rusești din Țarskoe-Selo.

Iun. 5 (17) Prin Decret Domnesc se desființează inspectoratele de miliții și grăniceri, cadrele permanente ale batalioanelor de miliții și organizarea teritorială a companiilor de grăniceri. În locul lor se formează cadrele permanente ale regimentelor de dorobanți din armata teritorială. Se creează 8 regimente de dorobanți și 8 regimente de călărași. Teritoriul României se împarte în 4 diviziuni teritoriale militare.

Se înființează semnul onorific pentru servicii militare.

- » 14 (26) Un comunicat al guvernului desminte știrea despre întrunirea unei Conferințe a marilor Puteri garante în cestiunea situațiunii Evreilor din România.
- » 19 (1) Se aprobă statutele Societății acționarilor căilor ferate române.

Iul. 2 (14) *A. S. S. Domnitorul* răspunde la omagiile consiliului județean de Prahova prin următoarele cuvinte:

Mulțumesc pentru cuvintele călduroase și pline de adevăr ce Ne adresați în numele consiliului general de Prahova. Salutăm cu mare plăcere în D-voastre cel întâiu consiliu județean, în care prin noua lege toate clasele societății sunt reprezentate; sunt convins că veți pune toate silințele spre a deschide, prin mijloacele de comunicație, bogățiile numeroase ale acestui frumos district și veți înlesni astfel crearea industriei, de care are o așa mare trebuință țara.

Am toată speranța că, prin stabilitatea care a prins rădăcini în țară, ca și în toate ramurile administrațiunii, vom ajunge la ținta ce fiiccare Român trebuie să dorească: prosperitatea, desvoltarea și progresul României.

Marele Vizir Mahmud-Pașa e înlocuit prin Midhat-Pașa. » 20 (1)

Scrisoarea Principelui Carol-Anton de către A. S. S. Principele Carol: » 23 (4)

Mii de mulțumiri pentru scrisoarea ta așa de interesantă și pentru știrile bune despre schimbarea favorabilă ce o iau lucrurile în România, cum și despre convingerea ce și-a făcut drum, că interesele interioare ale țerii trebuie să meargă înaintea fantaziilor teoretice și doctrinare.

Afacerea Evreilor este un rău, în lipsa altor evenimente politice. Ea se va sfârși căzând în baltă; în Germania, ea este chiar înlocuită la ordinea zilei prin cestiunea iezuiților și a altor ordine eclesiastice.

Reorganizarea gardei naționale este o fericită cucerire care va da puteri nouă guvernului.

Primesc cu o adevărată plăcere mulțumirile tale pentru sprijinul meu bănesc. Modul în care îți formulezi mulțumirile îmi merge drept la inimă, pentru că puținul ce am putut face pentru tine veniă și el din inimă. Adresează-te mie în ori ce împrejurare, cu cea mai mare încredere; voi face în totdeauna cu plăcere ceea ce e în puterea mea, căci voi sunteți toți, datoria și scopul vieții mele.

Povestirea cu vânătoarea de urși mi-a făcut o vie impresiune. Am trebuit asemenea să mă gândesc fără voie la Engadina, unde se inaugurează anul acesta șoseaua nouă prin *Ofenpass* și *Wormser Joch*. De toamnă, vom putea să mergem cu trăsura dela Bregenz până la Bludenz, adică s'ajungem într-o singură zi până în inima lui Montafons.

Din nefericire, podurile dela St. Margareth și dela Buch-Werdenberg nu vor fi gata decât în Octomvrie; cu toate acestea, puțin câte puțin, toate punctele din lume ajung să se apropie.

Principele Milan al Serbiei devenind major, Regența depune puterile sale în mâna Aug. 10 (22) Principelui.

Se promulgă legea pentru joncțiunea căilor ferate la Ițcani, Vârciorova, Vulcan și Uzun. » 14 (26)

Întrevederea celor trei Împărați, al Germaniei, al Austro-Ungariei și al Rusiei, la Berlin. » 23 (4)

Ministrul de Externe G. Costaforu salută, în numele *Alteței Sale Serenissime Domnitorului României*, pe Împăratul Rusiei, cu ocaziunea trecerii sale la Bender. Sept. 7 (19)

Cuvântarea Primului Ministru cu ocaziunea serbării tragerii generale la semn: » 8 (20)

Prea Înălțate Doamne,

Sunt șapte ani de când s'a instituit în România darea la semn comunală,

1872

Sept. 8 (20) județeană și generală, și, prin întrecerea lor în fiecare an într'un număr mult mai mare de a participa la acest nobil exercițiu, Românii au dovedit cât de mult țin a se deprinde la mânăuirea armelor, ce le amintește antica valoare strămoșească.

Sunt fericit, Prea Înălțate Doamne, a Vă prezintă premianții și delegații ce au trimis 26 județe pentru tragerea la semn generală. Timpul scurt și depărtarea au împiedicat pe cei dela celelalte 7 de a sosi, și Vă rog plecat să binevoiți a deschide concursul tragerii la semn, spre a Vă convinge chiar Al-teța Voastră de progresele ce au făcut trăgătorii județelor.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Tragerea la semn generală este și trebuie să fie totdeauna o serbare națională, și sunt convins că fiecare Român ține la acest frumos exercițiu, mai ales că el este chemat a întări instituțiunea milițiană.

Am venit cu bucurie astăzi în mijlocul D-voastre, spre a saluta pe delegații trimiși de diferite districte și spre a lua parte Însumi la acest mare concurs care, în toate ținuturile unde se află statornicit, a dat roadele cele mai bune; cu multă plăcere dară, voi deschide acum tragerea la semn națională.

» 9 (21) Înalt Ordin de zi către armată:

În ziua de 7 curent, inspectând trupele din garnizoana București, am văzut cu plăcere atât bunăstare a ținutei oamenilor, cât și progresul ce am constatat în toate corpurile, în privința instrucțiunii trupelor.

Mulțumesc șefului diviziei II teritoriale și tuturor șefilor de corpuri, pentru starea plăcută în care am găsit trupele și pentru că am constatat că fiecare a știut să profite de observările cari au făcut obiectul ordinului Meu de zi dela 23 Aprilie.

Dacă câțiva ofițeri subalterni au adus oarecari confuziuni în mișcări, pricina este indulgența de care nu e bine a uză mai mult; recomand dar șefilor de corpuri a exercita o acțiune mai energică asupra subalternilor lor și a uză mai mult de drepturile și de autoritatea ce le dau legile și reglementele în vigoare.

În scurtul timp care ne desparte de ziua în care au să înceapă manevrele mari dintr'acest an, recomand mai cu deosebire șefilor de corpuri scrupuloasa explicare a dispozițiilor reglementare în privința ordinelor de luptă și a exercițiului de tiraliori.

Astfel, instrucțiunea trupelor din garnizoana București va fi com-

plectă și ele se vor putea prezenta cu cuvenita soliditate în manevrele viitoare. Sept. 9 (21)

Cu această ocaziune exprim a Mea mulțumire șefului batalionului II de vânători în garnizoană la Ploești; administrația și instrucțiunea batalionului ar fi lăsat foarte puțin de dorit, dacă partea reglementelor privitoare la tiraliori ar fi fost terminată.

Îmi place a crede că Maiorul Măldărescu va ști a completa instrucțiunea, până la momentul concentrării trupelor pentru manevrele dintr'acest an.

Am văzut cu mare plăcere zelul cu care cetățenii ploeșteni concură la organizarea milițiilor; le mulțumesc, precum și șefului regimentului de dorobanți, care a dobândit frumosul rezultat de a putea face ca o companie de milițieni să execute cu precizie înaintea Mea părțile cele mai esențiale ale școalei de companie.

În privința călărașilor de Prahova am o singură observare de făcut, aceea de a-i vede a făcând cu mai multă agerime mișcările armelor.

Dat în București, la 9 Septemvrie 1872.

Carol.

Se încep manevrele mari pe linia Sabarului cu un corp de armată (11.000 oameni) sub comanda *A. S. S. Domnitorului*. » 20 (2)

Cu ocaziunea manevrelor, întâmpinat fiind de primarul orașului Târgoviște și de președintele comitetului permanent din Dâmbovița, *A. S. S. Domnitorul* răspunde : » 30 (12)

Am fost totdeauna foarte simțitor la simțimintele ce Mi-ați manifestat, de câte ori am venit în mijlocul D-voastre.

Astăzi vin cu un simțimânt de mândrie, în capul unui corp de armată, într'această veche capitală, atât de bogată în fapte glorioase, și zilele ce vom petrece aci vor reaminti vechea splendoare a acestui oraș.

Vă urez din toată inima a persista în progresul ce-Mi anunțați, atât în îmbunătățirile comunale ale orașului cât și în acele ale județului, dintre cari căile de comunicațiune sunt cele mai importante. Acestea sunt, Domnilor, artere de viață pentru ori ce țară, și vă felicit de progresul care l-am găsit în acest județ.

A. S. S. Doamna sosește în cartierul general din Târgoviște. La cuvântarea de bună venire, adresată *A. S. S. Doamnei* de primarul acestui oraș, *A. S. S. Domnitorul* răspunde: Oct. 3 (15)

Vă mulțumesc, Domnilor, în numele Măriei Sale Doamnei, pentru frumoasa și entuziasta primire ce I-ați făcut.

1872

Oct. 3 (15)

Este mult timp de când Măria Sa Doamna doriă să viziteze acest interesant oraș, și Se felicită că Și-a putut îndeplini această dorință cu ocaziunea concentrării trupelor noastre pentru manevre, care este o adevărată serbare națională.

» 5 (17)

Înalt Ordin de zi către armată:

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați,

Pentru întâia oară în România, o armată concentrată din toate unguriile țerii a executat manevre pe un teritoriu de o întindere de peste 120 kilometri.

Legea din 27 Martie a și produs din fructele sale; toate comunele au fost reprezentate la aceste operațiuni, adevărată imagine a războiului.

Cincisprezece zile de marșuri și manevre, executate cu soliditate și cu acea inimă care arată aptitudinea voastră la arme, dovedesc că țara poate conta pe voi.

Voi, cei din armata de linie, vă veți întoarce în garnizoanele voastre, și nu uitați că sunteți școala cea mare militară a patriei.

Vă mulțumesc. Aștept și cer mult dela voi.

Dorobanți și călărași, întorcându-vă în comunele voastre, spuneți părinților și fraților voștri, că Domnitorul este mulțumit de voi și că tăria țerii constă în organizarea voastră.

Dacă armata permanentă este menită, mai cu samă a forma cadrele, voi sunteți acei ce dați masele.

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați,

Iubiți disciplina, faceți dintr'însa o religiune, îndepliniți cu sfîntenie datoriile voastre, și țara recunoscătoare vă va binecuvânta.

Carol.

După terminarea manevrelor, A. S. S. Domnitorul trece în revistă pe câmpia Suzani întregul corp de armată și face prima distribuire a medaliei militare, zicând celor decorați:

Sunt fericit că pot recompensa serviciul și meritul vostru printr'un semn românesc, în fața acestui corp de armată.

Cred că aceasta va fi un îndemn pentru camarazii voștri, cari vor ști a vă imita.

După aceasta, *A. S. S. Domnitorul* adresează ofițerilor întruniți următoarele cuvinte: Oct. 5 (17)

Târgoviștea, acest vechiu Scaun Domnesc, ne aduce aminte timpurile glorioase, în cari ostașii români aveau fericirea a apăra cu sângele lor autonomia țerii.

De atunci România a trecut prin diferite faze grele, până când a putut ajunge la momentul cel mai fericit, *la unirea ambelor țeri*.

Din acest moment, și armata a început a se organiza pe baze mai largi, desvoltându-se și progresând din an în an.

Însă, spre a pregăti o armată pentru scopul la care este destinată, singurul mijloc este acela al concentrărilor și al manevrelor.

Din acest punct de vedere, sunt fericit a vedea astăzi o mare parte din armată reprezentată aci și sunt mândru că Însuși M'am găsit în capul ei. Astfel, M'am putut convinge de progresul simțitor ce s'a făcut în acești din urmă ani, și mulțumesc la toți ofițerii cari au contribuit la acest rezultat.

Sper că vom merge și de azi înainte pe această cale a progresului și nu Mă îndoiesc nici un moment că, în caz când armata ar fi chemată a apăra drepturile țerii, ea se va grupa cu încredere în jurul Meu, și că toți ostașii din toate unghiurile țerii vor alerga, spre a împlini cu inimă și iubire această datorie sacră și frumoasă, și a reaminti atunci faptele glorioase din secolii trecuți.

Ridic acum un toast în onoarea armatei, dorind să Mă întâlnesc în fiecare an pe câmpul de manevre, și astfel armata să fie totdeauna la înălțimea misiunii sale.

Midhat-Pașa cade în disgrația Sultanului și e înlăturat din demnitatea de Mare Vizir. » 8 (20)

AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna, împreună cu *A. S. Principesa Maria*, părăsesc reședința de vară din Sinaia și Se întorc în capitală. » 17 (29)

Scrisoarea Principelui Imperial al Germaniei către *A. S. S. Principele Carol* : » 19 (31)

Știrea ce-mi dai, că ați petrecut în sfârșit o vară mulțumitoare și că tu ai recăpătat încredere, foarte m'a bucurat. Aceasta să fie ca o bună prevestire pentru consolidarea nobilelor tale proiecte și a silințelor tale stăruitoare în vedere de a educa și a civiliza acea țară. De sigur nu e puțin lucru a fi răbdător și stăruitor, când toate proiectele bune sunt într'una zădărnicate de către oameni cu gânduri rele, neinteligenți și urzitori de dezordine; dar, din fericire, tu știi să-ți păstrezi liniștea și stăruința ta, și sper în Dumnezeu că-ți va fi dat să reușești în cele din urmă.

1872

Oct. 19 (31)

Creșterea călătorilor și vizitatorilor în Principate încă mă bucură, căci acele regiuni sunt încă prea puțin cunoscute în Europa.

Pentru noi, personal, vara a trecut foarte bine; femeea mea și eu, și cei doi copii ai noștri mai tineri, ne-am reîntărit în locurile alpestre dela Berchtesgaden și dela Salzburg, ținuturi de cari noi suntem entuziasmați.

Mi s'a făcut acolo, ca în toată Germania de sud, unde am inspectat mai târziu trupele, o primire cum n'ar putea fi mai cordială, nici însoțită de mai multe onoruri în țerile de origină veche. Simțimântul unirii tuturor ramurilor rasei germane a pătruns repede, adânc și minunat în acele părți ale țerii, dela restaurarea Imperiului german încoace.

Toți se simt înălțați, întăriți în simțimântul că sunt membrii unui popor impunător, care se bucură de o considerațiune pe care nici odată nu o puteau obține cele treizeci de patrii de altă dată !

Dușmanii unității, pe cari îi combatem, nu vor putea întreprinde nimic în contra acestei puteri politice; dar nu vor neglija nici un mijloc pentru a-i face rău. Fie ca să nu ne înșelăm asupra alegerii armelor; altmintrelea, vom hărțui pe adversarii noștri, fără a culege nici recunoștință nici profit.

Întrevederea celor trei Împărați a fost un eveniment politic, deși nici o convențiune n'a fost încheiată cu această ocaziune. Dar nici nu eră nevoie, căci astăzi pe hârtii și protocoale nu se pune decât puțină încredere. Lucrul principal eră a da o dovadă efectivă și vizibilă despre bunele relațiuni între cele trei Imperii.

Dacă aceste relațiuni sunt mănținute, cele mai bune cheazășii vor fi date păcii europene. De altmintrelea, nu știu ce cauză ar putea-o astăzi turbură, afară numai dacă dispozițiunea exagerată și nechibzuită a Francezilor nu găsește un pretext ca să rupă frâul.

Thiers urmează cu o lealitate respectabilă îndeplinirea condițiunilor păcii și plătește, când și cum poate. El și Republica sa sunt pentru moment tot ce se poate dori mai bun pentru Francia. Se pretinde că Chambord și Orléans pierd în fiecare zi teren.

A merge de acord cu Austria este acum, mulțumită Cerului, dorința reciprocă în Germania și acolo. Comitele Andrassy mi-a făcut o impresiune de desăvârșită încredere; dânsul vrea să procedeze în mod leal, ceea ce în Austria este de o valoare nemăsurată. Împăratul merge după vederile acestui Ministru cu simțiminte cu totul altele decât acele ce-l animau pentru Beust. A veni la noi, nu eră un lucru mic pentru Împăratul Francisc-Iosef, și cred că nobleța și Viena au văzut aceasta cu ochi răi; totuș Împăratul, după toate aparențele, a căpătat aici o impresiune excepțional de bună, și persoanele ce l-au însoțit au plecat și ele mulțumite de Berlin.

Moartea a scăpat pe unchiul Albert de starea dureroasă la care îl adusesese atacurile lui din urmă, cari îi luase graiul și mișcările din partea dreaptă. A murit în urma sforțărilor peste măsură ce le-a făcut în 1870—71, când în

adevăr s'a purtat în mod exemplar, ca divizionar, ceea ce armata și poporul Oct. 19 (31) recunosc.

Și acum adio. . . . Pfuel ia cu dânsul rândurile acestea, și poate și câteva fotografii, dacă le pot căpăta până mâne.

La serbarea așezării pietrei fundamentale pentru cheiul portului din Giurgiu, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast: » 21 (2)

Cu mare plăcere am venit astăzi la Giurgiu, spre a prezida o solemnitate demnă de a fi înscrisă în analele orașului ca un eveniment din cele mai fericite.

Sunt convins că, cu săvârșirea cheiului, comerțul va lua un avânt neașteptat în acest port, care este menit a deveni marele port al capitalei.

Din momentul ce guvernul otoman va fi pătruns de însemnatul folos ce ar aduce și Imperiului construirea, în înțelegere cu noi, a unui pod de fier, ce-l dorim atât de mult, atunci se va putea prezice portului Giurgiu un strălucit viitor, căci el va fi cheia comerțului dintre Orient și Occident.

Urez ca toate dorințele Mele pentru Giurgiu și pentru țara întreagă să se realizeze curând, și ridic acest păhar în prosperitatea și în fericitul viitor al portului Giurgiu.

AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna vizitează penitenciarul Văcărești. » 27 (8)

Manolache Costache-Epureanu e numit Ministru de Justiție. » 28 (9)

Însoțit de *A. S. S. Doamna, A. S. S. Domnitorul*, inspectând calca ferată București-Pitești, rostește la prânzul dat la Pitești cu această ocaziune următoarea cuvântare: » 29 (10)

Sunt aproape șase luni, cu ocaziunea ultimei Mele veniri în acest oraș, că Mi-am exprimat dorința de a reveni estimp, împreună cu Doamna, în mijlocul D-voastre și a vedeă atunci Piteștii legat cu capitala prin cale ferată.

Este o adevărată satisfacțiune pentru Mine, că această a Mea dorință s'a putut împlini așa de curând. Fie ca drumul de fier, acest puternic mijloc al civilizațiunii, să deschidă toate bogățiile județului Argeș și să contribuească la înflorirea orașului Pitești, prin dezvoltarea comerțului; fie ca înlesnirea căilor de comunicațiune să răspândească prosperitatea asupra acestei frumoase părți a României.

Urând ca să vedem într'un viitor apropiat realizarea acestor pro-

1872

Oct. 29 (10) grese, aşteptate cu nerăbdare de fiecare din noi, închin acest păhar în sănătatea orăşenilor piteşteni, cari astădată, ca şi ori de câte ori am venit în mijlocul lor, Mi-au arătat devotamentul lor prin călduroase primiri, pentru cari le mulţumesc din inimă.

Să trăiţi ani îndelungaţi şi fericiţi!

Noem. 15 (27) Corpurile legiuitoare se deschid prin următorul Mesagiu Domnesc :

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputaţi,

Sunt pătruns de o vie mulţumire deschizând astăzi pentru a treia oară sesiunea Corpurilor legiuitoare, încunjurat de aceiaşi mandatarai ai ţerii şi de aceiaşi consilieri ai Tronului.

Sper că şi în sesiunea aceasta veţi continua opera D-voastre, ale cărei bune rezultate sunt atât de evidente.

În adevăr, veţi vedea, Domnilor Senatori şi Domnilor Deputaţi, în cursul desbaterilor, cât de mari au fost foloasele ce s'au obţinut, graţie voturilor ce aţi dat, pentru stabilirea ordinei în finanţe şi pentru dezvoltarea tuturor ramurilor administraţiunii.

O percepere mai regulată a dărilor a permis tezaurului public să facă onoare la timp plăţilor sale. Creditul Statului s'a menţinut în condiţiunile cele mai favorabile înlăuntru şi afară, chiar în epoca crizei ce domneşte pe pieţele cele mai importante ale Europei.

Graţie ajutorului ce aţi dat tezaurului public, prin votarea legii monopolului tutunului şi a timbrului şi înregistrării, putem zice astăzi cu încredere, că s'a pus capăt perturbaţiunilor financiare şi că ţara nu va mai fi în viitor dureros surprinsă prin supunerea la plata de imense datorii flotante.

Căile ferate, cari au trecut prin atâtea faze neplăcute şi au dat loc la atâtea desbateri şi complicaţiuni, aproape de a deveni periculoase, sunt astăzi în plină mişcare, şi mai mult de nouă sute kilometri sunt deja la dispoziţiunea călătorilor şi a mărfurilor. Linia Piteşti-Slatina-Craiova-Turnu-Severin-Vârciorova se va începe în curând şi se va termina conform legii.

Acest mare bine ţara îl datorează înţelepciunii, cu care D-voastre aţi ştiut să puneţi capăt tuturor peripeţiilor în cari căzuse această importantă cestiune. Pentru complectarea acestei opere, guvernul Meu vă va prezintă în sesiunea aceasta convenţiunea încheiată cu Austro-Ungaria pentru joncţiunile căilor ferate, destinate a înlesni productelor noastre şi transitului străin mijloace de a se transporta la diferite destinaţiuni în distanţe depărtate.

Căile ferate, Domnilor, vor transforma cu totul starea economică a României. Agricultură şi comerţul se resimt deja de binefacerile unei mişcări grabnice şi regulate; bogăţia generală se măreşte, şi chiar în anul acesta sperăm,

din producțiunea liniei Pitești-Galați-Roman, să putem diminua anuitatea în- Noem. 15 (27) scrisă în buget pentru această linie.

Dacă, pe lângă toate acestea și pe lângă votarea bugetelor ce vi se vor prezintă, veți rezolvă, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, în această sesiune și cestiunea Creditului funciar, cestiune care încă din sesiunea trecută a ocupat deliberările D-voastre, atunci putem fi siguri că ne vom afla în cele mai bune condițiuni de a vedea prosperând marea noastră industrie agricolă, care reclamă toată sollicitudinea noastră.

Pentru întărirea armatei, D-voastre, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, nu ați refuzat nici odată mijloacele ce vi s'au cerut. Asemenea și pentru viitor, sunt sigur că veți acorda ceea ce va trebui pentru a complectă aplicarea legii dela 27 Martie, astfel ca oștirea noastră să poată totdeauna corespunde la misiunea ei. Această lege abia s'a pus în lucrare și deja am avut plăcerea personalmente să constat, cu ocaziunea concentrării din toate județele a unei părți din trupele române, cât de mari și binefăcătoare au să fie rezultatele ce așteptăm dela noua organizațiune.

Prin diferitele inspecțiuni ce miniștrii Mei au făcut în interiorul țerii, au putut vedea de aproape nevoile și lipsele ce se simt în diverse localități, au dat ascultare scrupuloasă cererilor ce s'au ivit, au stimulat activitatea organelor impiegaților administrațiunii și s'au luat toate măsurile de îmbunătățire, potrivit cu mijloacele ce guvernul a avut la dispozițiunea sa.

S'a pus în aplicațiune legea reformată a consiliilor județene, legea tocmeților agricole; s'au creat din nou trei penitenciare, s'au făcut studii și planuri pentru construcțiuni de nouă penitenciare sistematice, combinate cu înființare de ateliere.

Legea pentru biourourile poștei rurale s'a pus în aplicațiune și în curând corespondența publică va putea merge regulat și sigur în toate comunele țerii.

Pe lângă proiectele din anul trecut, guvernul Meu va supune desbaterilor D-voastre mai multe legi, ce sunt indispensabile pentru satisfacerea intereselor celor mai importante în diversele ramuri ale administrațiunii.

Justiția este cea mai mare instituțiune într'o țară unde independența legii domnește. Guvernul Meu s'a silit în toate modurile a ameliora această ramură a administrațiunii. Pe lângă proiectul privitor la unele modificări de introdus în codicele penale și de procedură penală, ce se află supus deliberărilor D-voastre încă din sesiunea trecută, guvernul va cugeta cu maturitate asupra noilor reforme de introdus.

Biserica și școala sunt cea mai înaltă preocupare a noastră a tuturor. Religioniunea, această legătură sublimă a omului cu Dumnezeu, această temelie statornică a familiei și a moralei, această perpetuă mângâiere a durerilor lumii, este în acelaș timp pavăza în contra căreia s'au înfrânt toate lovirile ce s'au cercat a se da naționalității noastre. Sunt convins dar, Domnilor, că veți grăbi a desbate și a vota legea privitoare la alegerea Mitropoliților și a Episcopilor

1872

Noem. 15 (27) și la instituirea Sinodului Bisericii. Asemenea veți lua în desbatere legea instrucțiunii publice și veți pune guvernul în stare să dea junimii învățători luminați, iar țăerii să-i asigure o viitoare generațiune inspirată de simțământul binelui și al datoriei.

Relațiunile noastre exterioare sunt satisfăcătoare. Astfel, Domnilor, cu ordinea și liniștea dinlăuntru și cu concursul înțelept al D-voastre, putem privi viitorul cu toată încrederea.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați, prin luminatul sprijin ce ați dat guvernului Meu, ați înlesnit silințele sale în greaua sarcină ce a pus asupra-i încrederea Mea.

Primiți mulțumirile Mele.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Lucrărilor publice, N. Kretzulescu; Ministrul Justiției, Manolache Costache; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, general Chr. Tell; Ministrul Afacerilor Străine, G. Costaforu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Războiului, Generalul I. Em. Florescu.

» 30 (12) Adresa Adunării Deputaților:

Prea Înălțate Doamne,

Adunarea Deputaților a ascultat cu fericire cuvintele rostite de către Măria Ta, cu ocaziunea deschiderii sesiunii sale anuale. O înțelegere leală între puterea legiuitoare și cea executivă, bazată pe respectul scrupulos al prerogativelor lor reciproce, întărite printr'un control serios, va fi totdeauna cea mai bună garanție de ordine și de stabilitate.

În ceea ce privește regularea finanțelor, Camera nu s'a dat în lături de a vota noi impozite. Adăogirea acestor sarcini însă a fost compensată prin creațiuni importante de utilitate publică. Națiunea, care suportă cu bărbăție greutatea, nu va întârziă a simți și binefăcătoarele rezultate economice ale noii stări de lucruri.

Căile ferate, acest mijloc de prosperitate, constituie pentru noi mai ales, o condițiune esențială a puterii noastre productive; căci, fără dânsese, agricultura noastră n'ar mai fi putut pe viitor susține concurența din ce în ce mai amenințătoare a altor State. Suntem mulțumiți, Măria Ta, de încredințarea ce ni se dă, că construirea restului rezoului, atât de important pentru productivitatea întregii linii, este de acum asigurată. Camera a căutat să dea acestei cestiuni o soluțiune practică și justă; ea va forma și în această sesiune obiectul celor mai serioase ale sale preocupățiuni.

Instituția Creditului funciar, pe care Camera speră că va fi în măsură a o vota chiar în sesiunea aceasta, va mai îndestulă încă o trebuință profund simțită de țara întreagă.

Puteți fi siguri asemenea, Prea Înălțate Doamne, că Adunarea nu va refuza Noem. 30 (12) cheltuielile neapărate pentru întreținerea și dezvoltarea puterii armate, necesară siguranței și demnității țerii. Vom căuta totdeodată să ajungem la acest scop printr'o înțeleaptă cumpănire a resurselor de cari dispunem.

Cât despre noile reforme ce ni se anunță prin Mesagiu, Camera le va cerceta cu toată atențiunea ce merită. Printr'o înțeleaptă aplicare a legilor se dă pe față defectele și neajunsurile lor, și reprezentațiunea națională va fi pusă în stare de a le aduce îmbunătățiri adevărate, căci ele sunt indicate prin practică și luminate prin experiență.

Adunarea, Prea Înălțate Doamne, are convicțiunea fermă, că îmbunătățirea legilor va fi o constantă îngrijire pentru guvern, și că el nu va înceta de a-și îndrepta toată sollicitudinea sa asupra alegerii personalului chemat a le aplica. Astfel numai, legile votate trec din domeniul teoriei în acel al faptelor și exersează asupra societății influința lor binefăcătoare.

Am văzut cu plăcere, Prea Înălțate Doamne, că guvernul Măriei Tale nu mărginește îngrijirea sa numai la interesele materiale ale prezentului. Religiunea care înalță sufletul, instrucțiunea care luminează spiritul, sunt cele două temelii statornice, pe cari se va așeza ori ce societate preocupată de viitorul său. Camera nu va cruța nimic pentru a satisface pe deplin aceste interese scumpe națiunii române.

Am primit de asemenea cu mulțumire, Prea Înălțate Doamne, asigurarea că relațiunile noastre cu Puterile străine sunt satisfăcătoare. Guvernul și națiunea română, tari prin simțământul drepturilor de autonomie ale țerii, consacrate prin tractate, vor ști, prin energie și moderațiune, a practica și totdeodată a cere respectul legăturilor internaționale.

Adunarea, Măria Ta, și cu această ocaziune reînnoește expresiunea întregului său devotament către Augusta persoană și către Dinastia Măriei Tale.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului :

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Vă mulțumesc pentru simțimintele sincere ce-Mi exprimați. Vocea țerii o voi asculta totdeauna cu băgare de samă, și vă repet cu această ocaziune, că datoria Mea, de a îndeplini scopul ce Provedința și încrederea națiunii Mi-au desemnat, va fi mai presus de ori ce considerație.

Aștept, Domnilor Deputați, să nu am decât a Mă felicita, ca și până acum, de binevoitorul concurs, ce sper că veți urma a-l da silințelor guvernului Meu, care la rândul său nu se va depărta nici odată dela datoria ce are, de a apăra interesele Statului și a mănține principiul

1872

Noem. 30 (12) armoniei puterilor. Astfel, Domnilor, vom conduce destinele României pe calea cea mare.

Fiți bine încredințați că simțim, atât Eu cât și Doamna, o adevărată plăcere, primind urările ce Ne vin din partea mandatarilor națiunii.

Dec. 3 (15) Adresa Senatului:

Prea Înălțate Doamne,

Senatul în al treilea an al legislaturii sale se simte fericit a se găsi în față cu acelaș guvern cu care în trei sesiuni trecute a lucrat în bună armonie. Stabilitatea fiind cea dintâi condițiune a prosperității unei țeri, Senatul exprimă Măriei Tale via satisfacțiune ce simte a o vedeă inaugurată în țara noastră.

Interpret fidel al dorințelor țerii, care nu aspiră decât a păși în liniște pe calea unui progres real, Senatul vine, Prea Înălțate Doamne, și cu această solemnă ocaziune, a Vă exprima, ca una din dorințele sale de căpetenie, pe aceea de a putea lucra și pe viitor în acelaș bun acord cu guvernul Măriei Tale, și este măgulit de speranța că, luminându-se împreună, și cu lealitatea ce dă respectul sincer și voluntar al drepturilor reciproce asupra trebuințelor prosperității publice, Senatul și guvernul vor putea să binemerite dela patrie.

Senatul a văzut cu mulțumire că tezaurul public, în urma stabilirii ordinei în finanțe, prin aplicarea salutarelor legi finanțiare votate în ultimele sesiuni, a încetat de a mai fi compromis, și mănținerea creditului român în condițiuni favorabile, în mijlocul crizei generale, este un fapt pe care Senatul îl vede cu fală.

În privința căilor ferate puse dejă în circulațiune în cea mai mare parte a țerii, Senatul, auzind și încredințarea ce se dă prin Mesagiul Măriei Tale pentru complectarea întregului rezou, nu poate trece în tăcere profunda satisfacțiune ce simte, de a vedeă că se rezolvă o cestiune așa de importantă, și recunoaște că sunt mari dejă foloasele ce trag țara și comerțul nostru, de când sunt ajutate în desvoltarea lor prin acest mijloc de comunicațiune, care este tot așa de puternic pe cât și de absolut necesar în ziua de astăzi.

Senatul se va grăbi a lua în examinare diferitele proiecte de legi ce i se anunță prin Mesagiul Măriei Tale, și, dacă va aveă fericirea a contribui în curând și la instituirea unui Credit funciar, pe baze solide și pe cât se va putea naționale, crede că va aveă drept să se felicite de rezultatele acestei sesiuni.

Solicitudinea ce am văzut că are guvernul Măriei Tale pentru instrucțiune, care este temelia prezentului, și pentru religiune, care este temelia noastră antică națională, Senatul o prețuește în cel mai înalt grad, și atențiunea sa va fi pururea atrasă asupra lor.

Bunele rezultate ce Măria Ta însuși ai recunoscut cu ocazia concentrării trupelor, că are să dea noua reorganizațiune a armatei, a umplut de bucurie Senatul, și înalta solitudine ce Măria Ta acorzi în tot momentul puterii ar-

mate este cea mai mare garanție că ea va fi în totdeauna la înălțimea misiunii sale. Dec. 3 (15)

Asigurarea că relațiunile noastre cu Puterile străine sunt satisfăcătoare, Senatul o primește cu o deosebită mulțumire. Națiunea română, care a respectat în totdeauna cu sfințenie ori ce legături legitime cu Puterile străine, are dreptul și ferma credință că se va bucura de acelaș respect din partea lor.

Senatul, profitând și de această ocaziune spre a Vă încredința despre deplinul său devotament, Vă urează, Prea Înălțate Doamne, să trăiți.

Să trăească Măria Sa Doamna și Principesa Maria!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Prea Sfințite Părinte,
Domnilor Senatori,*

Adresa ce-Mi faceți Mă convinge, și în anul acesta, cât de mult Senatul este pătruns de înalta sa misiune.

Nu ați lipsit nici odată, Domnilor, să vă asociați cu silințele guvernului Meu și să-l ajutați cu luminile și experiența D-voastre.

Preocupați numai de interesele cele mari ale Statului, sper că veți continua pe aceeaș cale, astfel ca în toate ocaziunile să puteți mănține bunele tradițiuni ce ați întemeiat.

Fiți siguri, Domnilor Senatori, că apreciez meritul lucrărilor D-voastre și că voi ține totdeauna compt de dorințele ce veți manifesta.

Vă mulțumesc și din partea Doamnei pentru urările și sincerele simțiminte de devotament ce Ne exprimați.

Se promulgă legea pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor eparhioți și pentru constituirea Sfântului Sinod. » 14 (26)

A. S. S. Principele Carol mulțumește părintelui Său pentru o priveliște de pe Rin, trimisă A. S. S. Princesei Elisabeta ca surpriză de Crăciun, și apoi continuă: » 16 (28)

Anul viitor, ce vine cu pași de uriaș, nu va trece fără a ne fi văzut. Cu cea mai arzătoare dorință așteptăm acel moment. Dacă afacerile continuă a se desfășura aici pe aceeaș cale liniștită de până acum, vom putea pleca din țară, fie măcar pentru puțin timp. Stabilitatea, care fusese serios amenințată, e din nou asigurată, prin votul Camerei în privința luării în exploatare a drumurilor de fier date în circulațiune. Dar, cum principiile sunt adeseori sacrificate pentru

1872

Dec. 16 (28) cestiuni de persoane, nu ești nici odată sigur de ceea ce va aduce ziua de mâine.

Totuș, aceasta nu însemnează că guvernul n'ar ști ce ar avea de făcut, la un caz dat; ceea ce s'a spus privește numai Camerele, în cari s'au format deja fracțiuni nenumărate.

Partidul conservator se divide deja în trei grupuri: dreapta bătrână, cu Brăiloiu ca șef, dinastică și leală; dreapta tânără, fără șef, și, în sfârșit, centrul, sub direcțiunea lui D. Ghica și a lui Boerescu. În ori ce împrejurare, acești doi oameni dau dovezi de lealitatea lor. Centrul constituie în toate cestiunile mari majoritatea guvernamentală.

Senatul, cu excepțiunea a patru membri, este în întregime pentru guvern. Se simte în ambele Camere, că guvernul e tare și hotărât. S'au și votat în această sesiune câteva legi cari consolidează ordinea și stabilitatea; una din cele mai importante este acea relativă la alegerea Mitropoliților și a Episcopilor și la crearea Sinodului după regulile canonice. Această lege va pune un zăgaz anarhiei din sânul clerului. Independența Bisericii române față de Constantinopole este garantată, și Sinodul nostru este în drept a numi arhieriei; ei își iau numele dela un oraș românesc, de exemplu arhieriu de Craiova sau de Botoșani. Sunt curios de a ști, dacă Patriarhul se va declara mulțumit de legea sancționată de mine; sper aceasta cu atât mai mult că, în caz contrar, Sinodul nostru ar trebui să intre în conflict cu el. Dar, aici, în Orient, cestiunile bisericesti n'au însemnătate și nu iau proporțiunile pe cari le au în Apus.

Armata, de care ne ocupăm serios, face progrese îmbucurătoare. Camerele au votat o lege prin care toate soldele ofițerilor sunt puse în afară de fluctuațiunile bugetului.

Relațiunile noastre externe sunt bune; nu există încordare decât cu Turcia, și aceasta din vina ei; e imposibil de regulat cu ea, chiar cea mai mică cestiune: în mai multe rânduri noi am făcut demersuri, dar în zădar, pentru construirea pe spese comune a unui pod peste Dunăre între Giurgiu și Rusciuc.

Am bătut monetă, din considerațiuni economice, căci nu mai puteam să împiedicăm transacțiunile, pentru un simplu capriciu al Turciei. Noua monetă poartă marca țerii, pe care Turcii o primesc mai ușor decât efigia mea.

Diferitele partide se ocupă acum în mod serios cu crearea unui Dec. 16 (28)
 așezământ de credit funciar, și Brătianu a venit la mine pentru această
 afacere. Lucrul îmi pare foarte de dorit, pentru că el oferă un teren
 pe care toate partidele pot să se întâlnească. Am evitat să vorbesc
 politică cu Brătianu, pe care nu-l văzusem de trei ani; numai consta-
 tarăm amândoi, că țara a făcut progrese mari.

Se promulgă legea asupra soldelor și indemnităților diferitelor grade și funcțiuni ale » 22 (3)
 armatei.

Se promulgă convențiunea cu Rusia pentru joncțiunea căilor ferate între Iași și Chișinău. » 29 (10)
 Moartea fostului Împărat Napoleon III.

Cu ocaziunea inaugurării Societății de Bele-Arte și a expozițiunii sale, A. S. S. Dom- » 30 (11)
nilor rostește următoarele cuvinte:

Domnilor,

Deschiderea primei expozițiuni de arte Mă umple de bucurie. Văd
 un adevărat progres într'aceasta, căci numai într'o țară care înflorește,
 artele se pot desvoltă.

Cultivarea belezilor-arte este unul din cele mai puternice mijloace
 spre a înălța inima și constituie cea mai frumoasă legătură între toate
 popoarele, conducându-le la cele mai nobile aspirațiuni.

Am salutat dar cu o vie satisfacțiune formarea unei societăți, care-și
 propune scopul de a răspândi în țară iubirea și gustul artelor.

Mulțumesc acum tuturor câți au luat această laudabilă inițiativă,
 și urez ca silințele Societății amicilor belezilor-arte să fie încununate
 de un deplin succes.

1873.

1873

Ian. 1 (13)

Înalt Ordin de zi către armată:

Ostași,

La începutul anului expirat, Mă felicitam, împreună cu țara întreagă, de progresul ce făcuse armata noastră. Vă recomandam atunci a vă face o onoare din abnegațiunea și sacrificiile ce vi se cer.

Astăzi, Mă felicit de realizarea în mare parte a dorințelor Mele, ceea ce am putut-o constată cu mândrie și cu plăcere cu ocaziunea inspecțiunilor și manevrelor din toamna trecută. Vă adresez dară ale Mele mulțumiri și vă urez sănătate.

Ostași

Nu uitați nici odată că dezvoltarea și întărirea instituțiunii noastre militare este chiar consolidarea întregului viitor al patriei.

Vă urez an bun și fericit!

Carol.

La felicitările de anul nou, pronunțate de Î. P. S. S. Mitropolitul Primat, A. S. S. *Domnitorul* răspunde:

Înainte de toate, trebuie să ne înălțăm glasul către A Tot Putintele, spre a-I mulțumi pentru fericirile ce ne-a acordat în cursul anului trecut și pentru care vom păstra în inimile noastre o adâncă și sinceră recunoștință.

Rugăciunile înaltului cler, sunt încredințat, vor atrage și în anul acesta binecuvântările Cerului asupra iubitei noastre țeri. Plin de încredere dar privesc anul care se deschide înaintea noastră.

Cuvintele Prea Sfinției Voastre sunt expresiunea fidelă a înseși do-

rințelor Mele, și sunt convins că legea eclesiastică va încunjură din Ian. 1 (13) nou Biserica noastră cu strămoșasca ei splendoare.

Vă mulțumesc din inimă pentru felicitățiunile ce Ne adresați în numele clerului și vă urez la rândul Meu ani mulți și fericiți.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului* la felicitările adresate de Mitropolitul Moldovei cu ocaziunea aniversării nașterii *A. S. S. Doamnei* și cu ocaziunea sărbătorilor:

P. S. S. Părintelui Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Mișcați în suflet de felicitările ce Ne-ați adresat, atât pentru ziua aniversară a nașterii Doamnei, cât și cu ocaziunea sfintelor sărbători, vă mulțumim din adâncul inimii. Primiți, cu simțimintele Noastre de recunoștință pentru această aducere aminte, urările Noastre cele mai vii pentru anul nou.

Sunt fericit, Prea Sfinte Părinte, căci sper că legea eclesiastică va da Bisericii noastre vechea sa splendoare și că va contribui a ridică și mai mult prestigiul clerului în înalta misiune ce are, de a întări credința, fără de care nimic statornic nu se poate clădi.

Fiți, vă rugăm, totdeauna interpretul simțimintelor Noastre de afecțiune către iubiții Noștri Ieșeni.

Carol.

Ministrul Boerescu este și el inițiat în proiectul declarațiunii independenței. Dânsul » 2 (14)
îmbrățișează cu căldură această propunere, cu atât mai mult că el își desvoltase această idee, ca publicist, în 1870, în ziarul «Pressa».

La Mitropolie are loc un serviciu funebru pentru decedatul Împărat Napoleon III; » 3 (15)
asemenea și în toate bisericile din țară.

După ce Principele a împărtășit și Ministrului Tell proiectul de a declară independența, » 10 (22)
Ministerul întreg este astfel informat despre aceasta; dar Ministerul pune înainte numeroase obiecțiuni.

Moartea Marei Ducese Elena a Rusiei.

Împărăteasa Eugenia și Principele Imperial își exprimă recunoștința lor Senatului și » 15 (27)
Camerei Deputaților, pentru adresele de condoleanțe trimise cu ocaziunea morții Împăratului Napoleon III.

Prin Decret Domnesc se întăresc nou aleșii Episcopi în scaunele eparhiilor Râmnicului- » 24 (5)
Noului Severin, Romanului, Argeșului și Buzăului.

A. S. S. Principele Carol se teme ca Ministerul să nu fi pierdut din popularitate, pentrucă, » 27 (8)
contrar cu obiceiurile țerii, e de prea mult timp la putere. E adevărat că, prin stabilitatea

1873

Ian. 27 (8) astfel dobândită, administrațiunea a câștigat în toate ramurile sale. În această privință *A. S. S. Principele* scrie părintelui Său :

Prefecții cunosc județele lor și ascultă de un semn al Ministrului de Interne, tribunalele sunt mai scrupuloase în sentințele lor, și nu se mai vede producându-se, ca în anii din urmă, cele mai strigătoare nedreptăți. Lucrările publice înaintează și disciplina domnește în armată; e o adevărată minune că Camera și Ministerul au putut să se înțeleagă așa de multă vreme; pentru aceasta trebuie liniște, stăruință și energie, și sunt recunoscător Ministerului că posedă aceste calități.

» 28 (9) Se face investitura solemnă a celor patru Episcopi.

Cuvântarea Episcopului Râmnicului-Noului Severin cu ocaziunea investiturii sale solemne de către *A. S. S. Domnitorul*:

Prea Înălțate Doamne,

Primesc cu smerenie dela Măria Voastră investitura episcopală, asigurându-Vă că-mi voi da toate silințele pentru a corespunde cu demnitate înaltei și grelei sarcini pastorale ce s'a pus asupra-mi de către mandatarii națiunii noastre române.

Să trăiți, Măria Voastră, mulți și fericiți ani pe Tronul României, împreună cu ilustra Măriei Voastre familie, și Dumnezeu să binecuvinteze actele cele mărețe ale Măriei Voastre, pe cari le-ați făcut pentru prosperitatea patriei și ridicarea sfintei noastre Biserici.

Cuvântarea Episcopului de Roman în aceeași ocaziune:

Măria Ta,

Cu respect și religiozitate, primesc acest toiag păstoresc, pe care mă voiu sprijini și cu care voiu apăra turma cuvântătoare a diocesei Romanului, ce Înălțimea Voastră cu națiunea română ați binevoit a mi-o încredința, de a o conduce pe calea mântuirii și a prosperării spirituale.

Cuvântarea Episcopului de Buzău în aceeași ocaziune:

Prea Înălțate Doamne,

Acest toiag păstoresc, simbol al investiturii mele de Episcop al eparhiei Buzăului, ce-mi încredințați astăzi, îmi impune o sarcină foarte grea, poate mai presus de puterile mele.

Cu toate acestea, Prea Înălțate Doamne, nădăjduesc că, cu binecuvântarea Celui A Tot Puternic și cu protecțiunea Măriei Voastre și a Prea Sfințitului meu Mitropolit, silindu-mă din toate puterile, voi reuși a-mi îndeplini cu sfințenie toate sacrele mele datorii, între cari cea mai de căpetenie va fi susținerea dem-

nității sfintei noastre Biserici, a religiunii și a clerului, ca cele mai puternice legături ale vieții sociale. Ian. 28 (9)

Vă mulțumesc dar, Prea Înălțate Doamne, plin de recunoștință, pentru această mare încredere ce s'a pus asupra mea, și rog pe Cel A Tot Puternic, ca să Vă țină ani mulți și fericiți pe Tronul acestei țeri, împreună cu Măria Sa Doamna și iubita Măriei Voastre fiică, spre a putea ridica România la culmea fericirii, iar sfânta noastră Biserică la splendoarea ei cea strămoșească.

Trăească România! Trăească Măria Sa Domnitorul cu întreaga Măriei Sale ilustră familie! Trăească și toți voitorii de bine ai țerii. Amin.

Cuvântarea Episcopului de Argeș în aceeași ocaziune:

Prea Înălțate Doamne,

Primind astăzi din mânilor Măriei Tale, conform vechilor datine ale țerii, această cârjă pastorală a eparhiei Argeșului, inima mea este adânc pătrunsă de simțământul celui mai profund respect către Capul Statului, în a căruia Augustă persoană se concentrează și se personifică toată puterea și autoritatea cea mai înaltă a țerii.

Dumnezeiasca Provedință, în ale Sale nepătrunse judecăți, a binevoit ca sub Domnia Augustei Voastre Dinastii, Biserica română să-și redobândească străbunele ei drepturi. Dumnezeu Cel A Tot Putinte dară să Vă binecuvinteze și să Vă protegă pe Tronul României cu fericire.

Prin inspirațiunea aceleiaș divine Provedințe, care conduce toate, ridicat fiind eu smeritul la demnitatea de Episcop al eparhiei Argeșului, prin alegere de către reprezentanții națiunii împreună cu înaltul cler, și sancționat prin înalta Măriei Voastre bunăvoință, mărturisesc cu umilință, că recunosc îndestul grelele îndatoriri ale acestei înalte pozițiuni. Cunosc asemenea și lipsele și neputințele mele în fața acestor datorii.

Rezemat însă pe statornica credință, mai întâiu în dumnezeescul dar al Sfântului Duh, carele totdeauna pre cele neputincioase le întărește și pre cele ce lipsesc le împlinește; rezemat asemenea pe speranța în înalta bunăvoință a Măriei Voastre, precum și în iubirea tuturor bunilor Români, compatrioți și buni creștini, mă supun cu smerenie acestei înalte chemări și iau angajament solemn înaintea țerii și a Măriei Voastre, că voi depune toate silințele mele întru a propaga și susține credința Bisericii lui Dumnezeu, care este părintele și creatorul tuturor lucrurilor; voi predica pacea și iubirea Evangheliei, unirea întru toate și între toți.

Pe lângă acestea, ca un credincios servitor al Bisericii și al legilor țerii, și supus ascultător învățăturilor celor bune ale Prea Sfințitului meu Arhipăstor Mitropolit al Ungro-Valahiei, Domnul Domn Nifon, voi pune devotamentul meu către Augusta persoană și Dinastia Măriei Voastre, precum și sacrificiul vieții mele în lucrare pentru prosperitatea Bisericii și binele țerii, a României, scumpa

1873

Ian. 28 (9) noastră patrie mamă; acestea vor fi principiile și mobilul conduitei și al faptelor mele, în această pozițiune la care sunt astăzi chemat.

Trăească România! Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna și tânăra Principesă Maria!

Cuvântarea A. S. S. *Domnitorului* rostită cu ocaziunea investiturii solemne a celor patru Episcopi:

Prea Sfințiți Părinți,

Deapururea am fost însuflețit de cea mai vie dorință a vedeă păstrate frumoasele tradițiuni ale sfintei Biserici, cari pentru câțva timp căzuse în părăsire.

Cu o adevărată bucurie dar, am săvârșit astăzi, înaintea acestei înalte adunări, actul de investitură, după vechile datine ale Bisericii noastre, a patru Episcopi aleși conform legii nouă de către înaltul cler și reprezentanții poporului.

Dela anul o mie opt sute șasezeci și șase încă, am exprimat în diferite alocuțiuni ale Mele către Adunările legiuitoare, dorința ce aveam pentru restabilirea Bisericii române pe bazele canonice, spre a-i asigura, ca și clerului, pozițiunea ce caută a ocupa în Stat, cu deplină libertate în afacerile curat religioase.

Plin de încredere, vă văd acum pornind la scaunele episcopale.

Părinte Episcoape al Râmnicului, ducându-te la țarmurile Oltului, în mijlocul voinicilor Olteni, vei întâmpina la fiecare pas, în frumoasele mănăstiri, ce ai fericirea a le posedă în eparhia Prea Sfinției Tale, urme din istoria patriei; vei răgăsi urme ale spiritului blând și pios, ale tăriei în credință a strămoșilor noștri, cari își aflau acolo în timpii grei un azil, în timpii de fericire sfinte locașuri spre a înălța rugile lor de mulțumire către Cel A Tot Puternic.

Prea Sfinția Ta, Episcoape al Romanului, ești chemat a ocupa unul din cele mai frumoase scaune; din patruzeci și cinci de predecesori ai Prea Sfinției Tale, mulți au știut a-și câștiga un nume nemuritor prin actele lor pentru înălțarea simțului pietății creștine și a literaturii bisericești. Mai înainte de împărțirea eparhiilor de către fericitul întru pomenire Domn Alexandru cel Bun, Romanul a fost pentru câțva timp chiar reședință de Mitropolit și multă vreme purtă denumirea de *Mitropolia Țerii de jos*. Nu putem să nu pomenim aci, cu o profundă recunoștință, de Prea Sfinția Sa Episcopul Dositeiu, acel stră-

lucit și luminat Păstor, care, ca Episcop al acestei eparhii, a fost creatorul primei versificări în limba română a Psaltirului și căruia, mai pe urmă, ca Mitropolit, se datorește marea idee de a suprima, atât în leturghie cât și în cărțile bisericești, întrebuințarea limbii slavone, pentru a o înlocui cu limba poporului; de renumitul Ioanichiu, fondator și re-clăditor al mai multor mănăstiri și spitale, căruia Domnul Constantin Racoviță, pentru a răsplăti virtuțile și vrednicia sa, i-a acordat favoarea de a purta mitra și podoabele arhiepiscopale; de Episcopul Leon, care a trecut mai pe urmă Mitropolit și care s'a luptat cu bărbăție, în unire cu boierii țerii, spre a nimici alegerea unui Arhiepiscop din Fanar; de marele Veniamin Costache în fine, acel virtuos și înțelept Episcop și Mitropolit, ale căruia urme glorioase le găsim la fiecare pas în toată Moldova, atât pentru ordinea și splendoarea ce a introdus în Biserică, cât și pentru neobosita sa silință de a îmbogăți literatura bisericească română.

Iar Prea Sfinția Ta, Episcoape al Buzăului, care ești chemat a înlocui pe repauzatul în Domnul Părintele Dionisie, ale căruia merite pentru cărțile bisericești îi dau atâtea titluri la recunoștința noastră, adu-ți aminte cu grațitudine și de piosul Domn Radu IV, care, sunt acum mai bine de trei sute de ani, a clădit catedrala episcopală a Buzăului, și de fericitul întru pomenire Episcopul Chesarie, acest înalt model de virtute și de pietate, care a ridicat din nou această biserică din ruine și a clădit acele palaturi pentru cultura spirituală; dar adu-ți aminte mai ales de acei bine credincioși, cari în timpii de amară încercare au săpat în stânci în fundul munților sfintele lor locașuri, pe cari le privim astăzi cu o adâncă mișcare, ca niște monumente eterne ale credinței din acele timpuri de lupte cumplite.

Părinte Episcoape al Argeșului, vei saluta cu bucurie la intrarea în eparhia Prea Sfinției Tale cel mai frumos monument al nostru din vechime, pomenind cu recunoștință de Neagu Vodă Basarab, care a ridicat acest templu impozant al căruia renume străbate departe peste hotarele țerii. Ziua când vom vedeà acest monument readus în toată vechea sa splendoare, vom saluta-o cu fericire, căci va da un lustru nou acestei Episcopii seculare.

Conservarea cu sfințenie a mănăstirilor și a bisericilor trebuie să fie cea mai scumpă datorie pentru fiecare din noi, căci ele, nu numai

1873

Ian. 28 (9) că sunt sfintele noastre locașuri, ci și monumentele de căpetenie ale istoriei strămoșești.

Pe noi toți însă ne unește un monument, un semn, un simbol, *Sfânta Cruce*, care există deapururea, care învinge toate popoarele, care îmbrățișează toate țărilor, Sfânta Cruce ce a apărut pe strămoșii noștri, ce i-a susținut în timpii de nevoie și de asuprire, emblema credinței.

A propovădui după putință mântuitoarele învățăminte ce reprezintă acest sfânt simbol, a lăsa în inima credincioșilor, a căror mântuire vă este încredințată, urme neșterse de puterea sublimelor cuvinte ale Sfântului Apostol Mateiu, care zice: «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vă vadă faptele voastre cele bune și să glorifice pe Tatăl vostru cel din ceruri», iacă înalta misiune ce s'a pus asupra Prea Sfinților Voastre.

Fev. 1 (13) Regele Amadeo al Spaniei renunță la coroană, și Adunarea Cortezilor proclamă Republica.

» 16 (28) Se promulgă legea pentru lichidarea averilor administrate de desființata Obștească Epiropie.

A. S. S. Principele Carol scrie părintelui Său, cu privire la licențele pentru vânzarea băuturilor spirtoase la țară:

Suntem acuzați din nou, în ziare, că persecutăm pe Evrei, pentru că noua lege a licențelor oprește pe Evrei de a ține debite prin sate. Dar aceasta e o măsură înțeleaptă, și suntem hotărâți a respinge orice reclamațiune sau intervențiune în această privință. Trebuie să cunoască cineva satele din Moldova, pentru a putea să aprecieze ce acțiune vătămătoare exercită Evreul asupra populațiunii dela țară cu rachiul său falsificat. În Polonia și Ungaria, unde Evreii se bucură totuși de toate celelalte libertăți, nu le este permis, nici astăzi, a ține cărciume prin sate, și aceasta cu foarte mare dreptate. Din contra, e de regretat că în România s'au exclus Evreii și dela debitele de tutun, căci astfel s'a făcut din ei cei mai înverșunați contrabandiști.

» 22 (6) Strat, Agentul României la Paris, a avut o lungă convorbire cu Președintele Republicii. Strat profită de această împrejurare pentru a aduce la cunoștința Președintelui, că Consulul general al Franciei la București, Le Sourd, se căznește neîncetat a atăta susceptibilitatea Românilor, reclamând beneficiul capitulațiunilor ș. a. Thiers promite că va proceda cât mai curând la schimbarea lui.

Cu ocaziunea inspectării școalei militare din capitală, *A. S. S. Domnitorul* adresează Mart. 15 (27) elevilor următoarele cuvinte:

Am rămas mulțumit de inspecțiunea ce am făcut astăzi școalei militare și cu plăcere M'am convins de progresele ce faceți.

Nu uitați nici odată că sunteți chemați la înalta misiune de a deveni conducătorii armatei; pătrundeți-vă prin urmare de marele adevăr: pentru ca cineva să poată comanda, cată mai întâiu să știe a asculta, și puneți-vă toate silințele spre a dobândi mulțumirea șefilor voștri.

Doresc ca deviza să vă fie: «Onoarea, disciplina și simțimântul datoriei», pe care să o păstrați deapaururea în inimile voastre».

În urma unor dispozițiuni luate de Camera de comerț, bivolarii din Giurgiu înscenează un tumult, care ia dimensiuni atât de mari în cât numai prin intervențiunea armatei se poate domoli. » 18 (30)

Se promulgă legea pentru linia căii ferate Focșani-Mărășești și pentru înființarea unei linii ferate în prelungirea liniei București-Giurgiu la Dunăre cu un pod peste Dunăre, care va face joncțiunea cu linia ferată Rusciuc-Varna. » 26 (7)

Se promulgă legea pentru înființarea dării de licență asupra comercianților băuturilor spirtoase. » 28 (9)

Se promulgă legea pentru instituirea a 11 inspectori financiari și pentru încurajarea industriei zahărului în țară. » 29 (10)

Sesiunea Corpurilor legiuitoare se încheie. » 31 (12)

Demisionând Manolache Costache Epureanu, Ministrul Justiției, Generalul Tell Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, este însărcinat ad-interim cu Ministerul Justiției.

Se promulgă legile pentru Creditul funciar și Justiția militară. Apr. 5 (17)

Cu ocaziunea îndoitei aniversări a zilei de Opt Aprilie, care în acest an cade în ziua de Paște, Mitropolitul Moldovei și un număr de notabili din Iași adresează *A. S. S. Domnitorului* următoarea telegramă de felicitare: » 8 (20)

Prea Înălțate Doamne,

Bucuria creștinilor în ziua sfintei Învieri, e o bucurie cerească cu care ieșenii în entuziasm se grăbesc a zice Domnitorului lor: Hristos a înviat!

Prea Înălțate Doamne! Serbarea de astăzi e mare creștinătății întregi și a Românilor în parte, căci, pe lângă Biserică, în această zi felicităm ziua nașterii și alegerii Măriei Voastre pe Tronul României! Viu este Dumnezeuul Nostru! Vie să fie România!

Să trăiți, Măria Voastră, Măria Sa Doamna și Principesa Maria.

Hristos a înviat!

Calinic, Mitropolitul Moldovei, Vladimir Suhopan Episcopul, D. Cornea, I. Cornea, M. Cornea, Dimitrie Gusti, C. Carp, Gr. Carp, A. Diat, D. Stoica, N. Mavrocordat, A. Mavrocordat, N. Drosso, Negruzzi, G. Racoviță, C. Sturdza, și alte 100 semnături.

1873

Apr. 8 (20)

La această telegramă *A. S. S. Domnitorul* răspunde:*Prea Sfinției Sale Părintelui Mitropolit al Moldovei și Sucevei.**Prea Sfinte Părinte,*

Cu o vie mulțumire a inimii am primit întreitele felicitări ce Prea Sfinția Voastră, împreună cu clerul și iubiții Noștri Ieșeni, Ne adresați.

Exprimându-vă sincerele Noastre mulțumiri, cum și domnilor reprezentanți și consiliului municipal, precum asemenea și tuturor persoanelor cari s'au asociat cu Prea Sfinția Voastră la aceste urări, vă rugăm să fiți și acum interpretul simțimintelor binevoitoare ce purtăm Iașilor.

În acelaș timp primiți, Prea Sfinte Părinte, și din parte-Ne, urările cele mai călduroase pentru sfintele sărbători.

Dumnezeu să proteagă Biserica română, pentruca, prin a ei lumină, vie să fie România!

» 19 (1) Împăratul Germaniei, însoțit de Principele Bismarck, face o vizită Țarului Rusiei la Petersburg.

» 20 (2) Împăratul Austriei arată Comisarului țerii satisfacțiunea sa de a vedea România figurând la Expozițiunea universală dela Viena.

» 27 (9) Demisionând Costaforu, Ministrul Afacerilor Străine, Lascar Catargiu, Președintele Consiliului de miniștri și Ministru de Interne, e însărcinat cu interimatul Ministerului Afacerilor Străine.

» 28 (10) B. Boerescu este numit Ministru al Afacerilor Străine.

» 30 (12) A. S. R. Carol August, Mare-Duce Moștenitor de Saxa-Weimar, întorcându-se din o călătorie în Orient, face o vizită la București *AA. LL. SS. Domnitorului și Doamnei*.

Maiu 1 (13) Se deschide sesiunea ordinară de primăvară a Sfântului Sinod.

» 5 (17) Moartea fostului Domnitor Alexandru Ioan I la Heidelberg.

» 9 (21) Marele Duce Moștenitor de Saxa-Weimar pleacă din București în Germania.

Un krah financiar teribil izbucnește la Viena.

» 10 (22) La banchetul oferit *AA. LL. SS. Domnitorului și Doamnei* de corpul ofițeresc din capitală, cu ocaziunea aniversării zilei de Zece Maiu, Ministrul de Răsboiu ridică următorul toast:

Măria Ta,

Astăzi, când țara întreagă serbează ziua suirii Alteței Voastre pe Tronul României, permiteți marei noastre familii militare să Vă exprime prin mine dragostea și recunoștința ei pentru desvoltarea și întărirea ce Alteța Voastră știți a da acestei instituțiuni.

Apoi, adresându-se către oaspeți, adăogea:

Maiu 10 (22)

Domnilor,

Ridic acest păhar în sănătatea și pentru realizarea înaltelor și româneștilor cugetări ale Domnitorului nostru Carol I. În sănătatea Alteței Sale Doamnei Elisabeta și a Principesei Maria.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Ziua de Zece Maiu, în care am intrat în capitala României, va rămâne totdeauna neștearsă în inima Mea. Sunt mândru de a serbă astăzi aniversarea acestei zile cu armata, în care am pus toate speranțele Mele și în care văd tăria și viitorul țerii.

Rog pe Cel A Tot Putinte să-Mi acorde o viață lungă, pe care să o pot consacra pentru fericirea României.

Să trăească armata, și prin ea să trăească poporul român.

Cu ocaziunea serbării zilei aniversare de Zece Maiu, Mitropolitul Moldovei adresează *AA. LL. SS. Domnitorului* și *Doamnei* următoarele telegrame de felicitare:

Înălțimii Sale Carol I, Domnitorul României.

Sărbătorind aniversarea suirii Înălțimii Voastre pe Tron, sunt încântat că Vă pot depune sincerele mele urări în această zi binecuvântată, în care națiunea văzu realizarea ardintelor sale dorințe.

Facă dar Provedința ca anuală ei serbare să confirme și mai mult idea că această Dinastie a Înălțimii Voastre este personificarea aspirațiunilor noastre.

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

Înălțimii Sale Elisabeta, Doamna Românilor.

Sunt vesel, profitând și de această ocaziune, a depune Înălțimii Voastre cele mai sincere felicitări pentru serbarea aniversară a suirii Înălțimii Sale Carol I pe Tronul străbunilor noștri. Dumnezeu să Vă păzească ani mulți fericiți împreună cu Înălțimea Sa Domnul și cu prea iubita Înălțimilor Voastre fiică, Principesa Maria, spre glorificarea ilustrei Voastre Dinastii și spre perpetua trăinicie a națiunii noastre române!

Calinic, Mitropolitul Moldovei.

În urma unui vot al Adunării naționale, Thiers demisionează și Mareșalul Mac- » 11 (23)
Mahon este ales Președinte al Republicii franceze.

A. S. S. Principele aduce în discuțiune, în Consiliul de miniștri, cestiunea independenței, » 13 (25)
la care ține atât de mult, dar fără a întâmpina o adeziune unanimă.

1873

Maiu 19 (31) *A. S. S. Doamna*, împreună cu *A. S. Principesa Maria*, pleacă la Neu-Wied. *A. S. S. Domnitorul*, însoțind pe *A. S. S. Doamna* până la Turnu-Severin, vizitează Târgu-Jiul, Vulcanul, mănăstirea Horezul, orașele Râmnicu-Vâlcea, Curtea-de-Argeș, unde găsește biserica episcopală în ruină, și Câmpu-Lungul.

Întreg Episcopatul catolic al Prusiei protestează contra legilor bisericesti.

» 20 (1) Țarul Rusiei face o vizită Împăratului Austriei la Viena.

» 23 (4) Moartea fostului Domnitor Gheorghe Bibescu, la Paris.

» 29 (10) Rămășițele pământești ale fostului Domn Alexandru Ioan I se înmormântează la moșia sa Ruginoasa.

Iun. 4 (16) Prin Decret Domnesc se autoriză funcționarea Societății de asigurare «România».

» 9 (21) *A. S. S. Domnitorul*, plecând în străinătate, face la Ruginoasa o vizită de condoleanță Principesei Elena Cuza.

» 12 (24) *A. S. S. Domnitorul*, însoțit de Miniștrii Boerescu și Mavrogheni, sosește la Viena, unde, în tot timpul petrecerii Sale acolo, primește mai multe onoruri și distincțiuni din partea Împăratului,

» 13 (25) Împărăteasa Germaniei sosește la Viena.

» 14 (26) *A. S. S. Domnitorul* vizitează expozițiunea universală din Viena și în special secțiunea României.

» 19 (1) *A. S. S. Domnitorul* pleacă din Viena la Neu-Wied.

» 21 (3) *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* iau parte în Coblenz la prânzul oferit de Împărăteasa Germaniei.

» 23 (5) *A. S. S. Domnitorul* face la Ems o vizită Împăratului Rusiei.

Iul. 1 (13) La Craiova se întâmplă turburări sângeroase din cauza aplicării legii spirtoaselor.

» 7 (19) *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* sosesc la Hechingen, reședința provizorie de vară a *A. S. R. Principelui Anton de Hohenzollern*.

» 8 (20) *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* pleacă la Imenau, spre a urmări o cură.

» 29 (10) *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* sosesc la Sigmaringen.

Aug. 1 (13) Se deschide sesiunea generală a Societății Academice Române.

» 2 (14) Împăratul Francisc-Iosef, vizitând secțiunea română la expozițiunea universală din Viena, acceptă un costum național român, lucrat în Azilul Elena-Doamna și oferit de *A. S. S. Doamna* ca dar Împărătesei Elisabeta.

» 10 (22) La întoarcere, *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* sosesc la Viena și vizitează din nou secțiunea română din expozițiunea universală.

» 16 (28) *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna*, împreună cu *A. S. Principesa Maria*, sosesc la Sinaia.

Serisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către ai Săi în Germania:

Orele fericite pe cari le-am trăit cu voi, timpul radios petrecut în

Aug. 16 (28)

casa părintească, au dispărut ca un vis frumos și nu ne mai rămâne decât scumpa și nepieritoare amintire.

Despărțirea ne-a fost foarte grea, după ce ne-ați alintat cu atâta dragoste. Facă Cerul ca despărțirea să nu fie prea lungă de data aceasta.

Am găsit aici o simpatie binefăcătoare pentru întristarea noastră, așa că afectuoasa primire ce ne-a fost pregătită, ne-a făcut îndoită plăcere.

Frederic vă va fi povestit în amănunte șederea noastră la Viena, pe care am trebuit s'o prelungim cu o zi. Împăratul nu ne-a permis a veni să-i prezintăm omagiile noastre, ci a venit el însuși la noi, în ziua sosirii, ca să ne facă o vizită de o jumătate de oră, în timpul căreia am avut ocaziunea a atinge câteva cestiuni politice. M'am întreținut cu el mai cu deosebire despre cestiunea Porților-de-Fier și despre tractatul pe care Austro-Ungaria l-a încheiat cu Turcia. Am declarat că România nu poate fi pusă la o parte în această cestiune. — Comitele Andrassy eră din nenorocire absent; nu s'a întors la Viena decât tocmai în ziua plecării noastre; Generalul Schweinitz nu eră nici el acolo; în locul său, însărcinatul de afaceri, Comitele Dönhoff, s'a prezentat la otel și mi-a remis o scrisoare a Principelui de Bismarck, în care acesta îmi exprimă, în forma cea mai amabilă, părerea sa de rău de a nu mă fi putut vedea, și mă asigură în același timp de căldurosul său interes.

Arhiducele și Arhiducesa Régnier s'au arătat ca rude pline de atențiune și cordiale pe cât posibil; ne-au invitat la prânz, la un ceaiu și la un dejun, și au venit la hotel ca să ne ia pentru a ne conduce la sărbătoarea expoziției. Iluminarea expoziției cu lumină electrică și cu focuri bengale eră feerică; concertul eră grandios.

Am avut la Viena și convorbiri destul de lungi cu corifeii finanței, cari mi-au spus că încrederea sdruncinată prin krahul bursei renăște, și casele serioase s'au întărit, pentrucă elementele putrede erau acum înlăturate. Acești domni mi-au declarat că și creditul României s'a ridicat mult.

Valorile românești la Viena sunt cea mai mare parte în mâni cari le păstrează. Expozițiunea a făcut o bună reputațiune țerii. Mai mult de o sută de medalii ne-au fost date. Îți voi trimite raportul publicat asupra secțiunii noastre.

1873

Aug. 16 (28)

N'am văzut pe Carola și pe Albert decât o zi; am vizitat împreună expoziția și am dejunat acolo; seara, am luat ceaiul la dâșii, la Hetzen-dorf. Am părăsit Viena Marți după amiazi; Frederic ne-a întovărășit și la gară și ne-am luat rămas bun dela el cu plăcuta perspectivă de a-l vedea cu siguranță în luna lui Ianuarie la București.

Călătoria până la Pesta a fost nesuferită din cauza mării călduri și a prafului, și a ținut până la ceasurile zece seara; am petrecut noaptea într'un mare otel gol.

Nici odată încă Buda-Pesta nu mi-a făcut o așa de tristă impresiune ca acum: o căldură arzătoare, o secetă teribilă și holera bântuind cu putere! Statistica oficială constată până în prezent șasezeci de mii de victime a acestei epidemii în Ungaria! Pe drumul dela Czegled la Arad am avut chiar dinaintea ochilor mei spectacolul dezolării și al ororii; în trei locuri, mai cu samă la Csaba, unde cimitirele sunt situate aproape de clădirile gării, am putut număra mormintele nouă cu sutele; sicriile așteptau; se depuneau altele în pământ, în timp ce nouă convoiuri funebre continuau să vină. Sute de femei încunjurau mormintele și sicriile. Trenul nostru trecu încetșor. pe dinaintea acestui spectacol sfâșietor, care produse asupra noastră o impresiune neștersă.

De altminterlea, călătoria dela Pesta la Brașov a fost foarte obositoare din cauza căldurii. Termometrul arată 30° R. Din cauza prafului, nu se putea folosi balconul încântător adaptat la vagon.

Plecați la amiazi din Pesta cu tren special, am sosit la orele șase seara la Arad, unde am prânzit. După o oră de oprire, ne-am continuat călătoria cu drumul de fier din Transilvania și am ajuns la capătul liniei Alba-Iulia, la orele două dimineața. Temperatura, în vremea aceasta, devenise mai îndurătoare și termometrul căzuse la 20° R. — Vagonul nostru trecu pe linia Estului, care duce până la Brașov; când ne-am deșteptat ne găsirăm deja în inima Transilvaniei, și frumoasa regiune muntoasă desfătă privirile noastre cari, în ziua trecută, nu se putuse așeza decât pe pusta ungurească plină de foc. La Feldioara fu o mică recepțiune; trenul nostru s'a împodobit cu ghirlande. Sosirăm la unsprezece ore și jumătate la Brașov unde, spre marea noastră surprindere, ni se întocmise o recepțiune strălucită. M'am temut la început să nu fie o ovațiune și o demonstrațiune românească, mai ales că imnul nostru național răsună la urechile noastre; dar băgai de

sămă îndată că eră muzica militară austriacă, care ne salută astfel. Aug. 16 (28)

Tot oraşul, Saşi, Români, Săcui şi Unguri, ne pregătise această primire cordială. În gară şi pe peron, mulţimea stătea înghesuită şi militarii păstrau ordinea. Când părăsirăm vagonul nostru salon, răsunară mii de urale; primarul pronunţă o alocuţiune la care eu răspunsei în scurt. Ne-au condus apoi, pentru a dejună, în sala de aşteptare împodobită cu flori, cu drapele şi pajure; treizeci de fruntaşi ai oraşului luară parte la dejun, în vreme ce sute de spectatori încunjurau masa. Primul toast a fost ridicat în sănătatea noastră; eu răspunsei printr'un «Hoch» în onoarea Împăratului şi Rege Francisc-Iosef şi vorbii de amabila primire ce mi-a fost făcută în diversele ţeri ale monarhiei. M'am ridicat a doua oară ca să beau pentru prosperitatea oraşului Braşov, şi am fost întrerupt în mai multe rânduri de strigătele de ura! Mulţimea de afară se asocia cu eutuziasm la aceste aclamaţiuni.

După dejun, la rugămintea comitetului serbării, făcurăm o plimbare prin oraş; la primărie am exprimat mulţumirile mele municipalităţii pentru această frumoasă primire.

Plecarăm la două ore cu poştă noastră românească, şase trăsură cu câte opt cai. În marele sat românesc, situat la o jumătate de oră de Braşov, Şapte-sate (pentru Saşi Siebendorfer), locuitorii se înşirase cu preoţii şi învăţătorii lor, în lungul drumului, pentru a ne saluta. Vreo sută de ţărani cu drapele româneşti ne făcură escortă câtva timp; aceştia nu erau adevăraţi ţărani, ci institutori, studenţi şi comercianţi din Braşov şi din împrejurimi, toţi Români.

La patru ore trecurăm hotarul aproape de Predeal, unde erau ridicate un arc de triumf şi un umbrar de frunze împodobit cu drapele şi unde dorobanţii şi călăraşii dădeau onorurile cu muzica lor; consiliul general al districtului Prahova venise să ne salute; Consiliul miniştrilor delegase pe d-nii Florescu şi Mavrogheni; într'un cuvânt observam la toţi o bucurie sinceră de a ne vedea întorşi.

Adierea răcoroasă a muntelui, care ne venia din valea Prahovei, ne reînsufleţi, căci eram, cu toate acestea, puţin cam istoviţi de călătorie, de căldură şi de primiri. Pe la orele cinci sosirăm la Sinaia. Şi acolo, am fost obiectul unei primiri strălucite; toate drumurile, potecile, precum şi colinele dimprejurul mănăstirii, erau pline de o mulţime pitorească de ţărani şi ţărance; clopotele celor două biserici su-

1873

Aug. 16 (28) nau; o muzică de regiment cântă imnul național; tunete de urale și de lovituri de piulițe răsunau în vale.

Prima noastră vizită fu la biserică unde se oficia un De-Teum; apoi salutarăm persoanele prezente. Capitala trimisese pe primarul său și pe doi membri din consiliul municipal; erau acolo și senatori, deputați, ofițeri superiori. Seara, după masă, un foarte frumos foc de artificii și focuri de bucurie ce luminau toată valea, terminară această zi de sărbătoare, a cărei impresiune din nenorocire fu turburată de trista moarte a unui tânăr ofițer ucis de o sburătură a focului de artificii, victimă a propriei sale imprudențe. A doua zi corpul său a fost transportat la București și înmormântat cu onorurile militare.

Am găsit aici toate în cea mai bună ordine. Recolta porumbului e puțin cam compromisă din cauza secetei din urmă; din contra, holera este într'o perioadă de descreștere liniștitoare.

Peste câteva zile, voi merge pentru puțin timp la București, unde sunt multe afaceri de regulat.

Elisabeta și Mărioara sunt foarte bine și se vor restabili repede de oboselele călătoriei, aici în aerul sănătos și întăritor.

Ministrul Afacerilor Străine al Turciei a trimis o notă circulară marilor Puteri, în care Poarta protestează în contra tractatelor și convențiunilor ce România a încheiat sau e pe punctul de a încheia cu diferite State. «Guvernul imperial, zice nota, se vede constrâns a face rezerve formale în contra ori cărui act cu un caracter internațional emanând dela Principatele Dunărene. Tractatele contractate de curtea suzerană leagă deopotrivă și pe Principate».

» 22 (3) *A. S. S. Domnitorul* sosind în capitală, vizitează cazarmele și stabilimentele militare, inspectează trupele garnizoanei, fabrica de timbre și manufactura tutunurilor, și după trei zile Se întoarce la Sinaia.

» 24 (5) Franca plătește ultimul rest al despăgubirilor de războiu de cinci miliarde și trupele germane părăsesc teritoriul francez.

» 30 (11) Se încheie sesiunea generală a Societății Academice Române.

Sept. 5 (17) Regele Italiei pleacă din Roma pentru a vizita pe Împărații Austriei și Germaniei, la Viena și la Berlin.

« 8 (20) Răspunsul *A. S. S. Domnitorului* la telegrama de felicitare adresată de primarul capitalei, Generalul B. Vlădoianu, *AA. LL. SS.* cu ocaziunea zilei onomastice a Principesei Maria.

Domnului General Vlădoianu, Primarul comunei București.

Am primit cu bucurie expresiunea simțimentelor ce-Mi arătați din

parte-vă și din aceea a colegilor d-voastre și a bunilor orășeni bu- Sept. 8 (20)
cureșteni.

Împreună cu Măria Sa Doamna, vă rugăm, Domnule Primar, a arăta la toți întreaga Noastră mulțumire pentru partea ce au luat la o sărbătoare de familie atât de scumpă inimii Noastre.

Carol.

Deschiderea Conferinței internaționale dela Constantinopole pentru aplanarea diferen- » 24 (6)
delor privitoare la canalul de Suez.

Serisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către Principele Imperial al Germaniei: » 30 (12)

Scumpa aniversare a nașterii tale îmi dă ocaziunea dorită de a-ți spune, împreună cu urările ce fac neîncetat pentru tine, cât de penibil mi-a fost să părăsesc din nou Germania, fără a te fi văzut. Am trebuit să mă mulțumesc cu povestiri, și acele povestiri sunau așa de bine: neschimbata ta afecțiune pentru Elisabeta, nesfârșita ta bunătate cu privire la copilul meu, n'au putut decât să facă deziluzia mea și mai mare. Ce n'aș fi dat pentru a-mi afundă privirile în ochii tăi, și fără multe cuvinte, a deșteptă o întreagă lume de neuitate amintiri!

Elisabeta mi-a povestit cum îți amintești tu cele mai mici amănunte ale vieții voastre comune și cum impresiunile mult mai mari a ultimilor ani n'au șters în inima ta amintirea celor mai mici lucruri de altădată.

Unul din rezultatele cele mai fericite ale timpului din urmă, este că tu ai luat dintr'un singur asalt inimile tuturor Germanilor, ceea ce n'a fost, la dreptul vorbind, o minune în ochii mei. Și cea mai bună urare ce pot face astăzi, este ca, cu fiecare nou an de existență, să poți aruncă mai adânc rădăcinile tale, ca un adevărat stejar german.

Este de sigur un semn bun că am puține lucruri a-ți spune despre mine însumi; totul merge în liniște și în tăcere la cârmă, ceea ce ne permite a prelungi încă puțin petrecerea noastră în această atmosferă cerească. Cu toate cele 3.000 de picioare mai sus de nivelul mării, avem aici, la Sinaia, cel mai radios timp de vară, ceea ce n'a împiedicat din nenorocire, ca copilul nostru să fie atins, acum câteva zile, de difterie. Nelișiștea noastră a fost de nedescris; dar, mulțumită Cerului, răul a fost oprit prin mijloace energice din primele 24 de ore, și astăzi ultimele urme de slăbiciune și indispoziție au dispărut.

1873

Sept. 30 (12)

Alături cu toate pericolele și cu toate dificultățile, avem bucurie și mulțumire din belșug; astfel, vizita mea la curtea din Viena, întrevederea mea cu Împăratul Germaniei și mai ales maniera cordială și afectuoasă cu care ne-a distins Maiestatea Sa, precum și Împărăteasa, au produs aici o impresiune adâncă și statornică, un efect care conlucrează naturalmente a da vază situațiunii mele, căci Românii sunt foarte simțitori la astfel de lucruri.

La Viena am reușit să deschid calea pentru aprecieri mai sănătoase, în ce privește populațiunile creștine din răsărit, și să sdruncin puțin devotamentul orb pentru ruina turcească; căci nu mă tem a declara deschis, că lucrez cu energie ca să asigur țerii mele o situațiune mai demnă în Orient și, cu puțină bunăvoință de altă parte, aceasta ar fi mai ușor de realizat decât vrea cineva să creadă.

Să se înțeleagă în sfârșit, că o oarecare Poartă a dat în totdeauna liberă intrare elementelor celor mai corupte cari, la urma urmei, vor târî spre ruină clădirea mâncată de viermi. Am observat cu o satisfacțiune excepțională, că opiniunea publică în Anglia și-a schimbat într'un mod simțitor vederile ei asupra Imperiului Otoman; se recunoaște în fine, și acolo, că starea de lucruri actuală nu mai e de păstrat multă vreme într'o țară ce e cărmuită de capriciul și bunul plac al unui Sultan aproape bolnav de minte și unde ori ce simțimânt de morală e ruinat.

Expozițiunea noastră la Viena a făcut și ea să se cunoască, în cercurile cele mai întinse, progresele ce România a săvârșit în timpul acestor din urmă ani. Aceste progrese au fost constatate într'un chip satisfăcător, și țara n'a făcut figură proastă în distribuirea premiilor.

Din nefericire, în timpul șederii tale la Viena, secțiunea română, ca și atâtea altele, nu eră gata încă.

Nu voiu să termin aceste linii fără a-ți spune cât de des ne gândim la tine și la scumpa ta familie.

Oct. 2 (14)

Comitele Cham bord primește la Salzburg o deputațiune a monarhiștilor.

«Monitorul oficial» german publică corespondența dintre Papa și Împărat, care e de primătoare pentru partidul ultramontan german.

» 3 (15)

A. S. S. *Domnitorul* refuză odată pentru totdeauna primirea scrisorilor Marelui Vizir.

» 15 (27)

A. S. S. *Domnitorul* sosește în capitală, de unde pleacă în inspecțiuni militare și la țara din Furceni.

Se deschide sesiunea ordinară de toamnă a Sfântului Sinod.

Oct. 15 (27)

Împăratul Germaniei face o vizită Împăratului Austriei la Viena.

» 17 (29)

A. S. S. Domnitorul pune piatra fundamentală a cheiului din Galați.

» 19 (31)

A. S. S. Domnitorul se îmbarchează pe vaporul *Ștefan cel Mare*, spre a merge la Ismail. În momentul plecării din Galați, *A. S. S. Domnitorul* rostește următoarea cuvântare: » 20 (1)

Petrecerea Mea de astă dată în orașul Galați va rămâne scumpă în inima Noastră. M'am convins cu mare satisfacțiune că, grație energiei și activității municipalității, Galații au făcut în scurt timp, în privința lucrărilor publice, progrese însemnate; lucrările ce am văzut pot fi citate ca model tuturor orașelor din România.

Punând ieri piatra fundamentală a cheiului din portul cel mai însemnat al României, presimt că am pus și temelia unei dezvoltări mai mari a comerciului, care, prin înlesnirea ce asemenea lucrări aduc, mai cu samă prin mijloacele de comunicațiune, iau totdeauna proporțiunile cele mai neașteptate.

Spre a asigura însă Galaților un viitor fericit, voi uza de toată influința Mea, ca acest frumos oraș să intre, prin o linie ferată mai scurtă și mai directă, în marele rezou al drumurilor de fier; cu acest mod, putem spera că prosperitatea acestui port va lua o dezvoltare mai întinsă. Iată sincerele urări ce fac pentru Galați, care M'a primit totdeauna așa de bine în sânul său.

A. S. S. Domnitorul sosește la Ismail.

La banchetul oferit de cetățenii din Ismail în onoarea *A. S. S. Domnitorului*, *Alteța Sa Serenisimă* ridică următorul toast:

Am venit în mijlocul D-voastre spre a Mă convinge însumi de starea orașului Ismail; fac toate urările ca, prin dezvoltarea agriculturii și comerciului în această parte a României, acest port să se ridice și să prospere. Închin acum acest toast pentru realizarea acestei dorințe și în sănătatea orașenilor Ismailului.

A. S. S. Domnitorul pleacă din Ismail și sosește la Brăila.

» 21 (2)

A. S. S. Domnitorul pune piatra fundamentală a cheiului din Brăila.

» 22 (3)

La cuvântarea adresată de superiorul bisericii grecești din Brăila, cu ocaziunea vizitei *A. S. S. Domnitorului* la această bisrriică, *Alteța Sa Serenisimă* răspunde:

Văd cu cea mai vie plăcere frumoasa biserică monumentală ce co-

1873

Oct. 22 (3) Ionia elenică din Brăila a clădit și-i mulțumesc pentru buna primire ce-Mi face. Elinii au găsit totdeauna cea mai mare ospitalitate în România, și văd cu mulțumire buna înțelegere ce există între Români și Elini.

» 23 (4) Întorcându-Se din călătorie, *A. S. S. Domnitorul* Se întâlnește la Ploești cu *A. S. S. Doamna*, care vine dela Sinaia. *AA. LL. SS.* intră în capitală și iau aci reședința de iarnă.

» 25 (6) Alex. Lahovari e numit Ministru al Justiției.

» 27 (8) F. Deák se retrage din luptele politice și partidul său se risipește.

A. S. S. Domnitorul adresează armatei următorul Înalt Ordin de zi :

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați,

Concentrarea oastei din cele patru diviziuni teritoriale a dat într'acest an rezultatul cel mai satisfăcător.

Ne-am putut încredința, atât în persoană la Furceni și la București, cât și prin Ministrul Nostru de Resbel în celelalte diviziuni, că în țara întreagă armata permanentă precum și cea teritorială au făcut mari progrese; dar ceea ce este merit a face să salte de bucurie inima ori cărui Român, este zelul și abnegațiunea ce au arătat tinerii cari au fost chemați a face parte din batalioanele de miliții; în toate capitalele de județe, în toate plășile, ei au alergat cu vioiciune la apelul ce li s'a făcut, probând astfel că apărarea țării are noui ostași a pune în linie.

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați ai armatei permanente, ai dorobanților, călărașilor și milițienilor, precum și vouă celor din gardele orășenești, cari păzind garnizoanele, înlesniți concentrarea celorlalte elemente ale forței armate,

Vă mulțumesc.

Dat în București, la 27 Octomvrie, anul 1873.

Carol.

Între Sinod și Mitropolitul de Iași a izbucnit un conflict; *A. S. S. Domnitorul* Se silește a-l potoli.

Noem. 12 (24) *A. S. S. Domnitorul* dăruiește proprietatea Sa «Fântâna Brâncoveanului» de lângă palatul Cotroceni Azilului Elena-Doamna și adresează Eforiei acestui așezământ următoarea scrisoare :

Domnilor Efori,

Unul din stabilimentete cari au atras deosebita atențiune a Doamnei, încă dela venirea Sa în țară, a fost orfelinatul Elena-Doamna, pe care l-a și luat sub al Său patronagiu.

Voină a da o nouă dovadă de solitudinea Noastră pentru acest Noem. 12 (24) așezământ, în care fetele sărmene fără părinți află azil și creștere, vin a satisface o dorință a Doamnei, făcând danie Eforiei spitalelor din București, pentru Azilul Elena, un loc ce posed lângă palatul dela Cotroceni, numit *Fântâna Brâncoveanului*, în toată a sa întindere, și ale cărui titluri de proprietate am dat ordin a vi se înmâna.

Îndeplinesc cu o mulțumire atât mai mare acest act, cu cât sunt pe deplin convins că Eforia va ști a utiliza acest loc în folosul și pentru prosperitatea Azilului, căruia atât Doamna precum și Eu vom păstra pururea cel mai viu interes.

Primiți, Domnilor Efori, asigurarea deosebitei stime ce vă păstrez.

Carol.

Diferendul între Sinod și Mitropolitul de Iași s'a regulat prin concesiuni de o parte și alta, mulțumită silințelor stăruitoare ale *A. S. S. Domnitorului*.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu Domnesc: » 15 (27)

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Deschiderea sesiunii Corpurilor legiuitoare în anul acesta este semnalată printr'un fapt important în viața noastră constituțională. Adunarea Deputaților începe a treia sesiune ordinară a legislaturii sale și Senatul va împlini de astă dată termenul fixat de Constituțiune pentru reînnoirea sa periodică.

Salut dar cu o mulțumire mai vie decât totdeauna întrunirea reprezentățiunii naționale. Totdeodată constat cu plăcere, că în tot acest timp armonia n'a încetat a domni între marile puteri ale Statului. Țara, liniștită prin această stabilitate, începe a culege fructele principiilor conservatoare cari v'au condus.

Astfel numai, guvernul Meu a putut învinge dificultățile situațiunii și tot într'un timp a pune temelia unei reorganizațiuni serioase, de care țara simte atâta nevoie. Această operă, pentru care garanția timpului este neapărată, s'a început cu energie, se urmează cu activitate. Atârnă dela luminatul D-voastre concurs, ca dânsa să fie săvârșită; tare înlăuntru, un guvern va fi totdeauna respectat în afară.

Relațiunile noastre exterioare sunt din cele mai satisfăcătoare. Am avut mai multe ocaziuni spre a Mă convinge de încrederea ce inspiră Puterilor străine starea actuală a României și progresul ce ea a realizat în câțiva ani. Călătoria Mea de astă vară și simțimintele binevoitoare ce Mi s'au arătat din partea Suveranilor, cu cari am avut onoarea a Mă întâlni, sunt pentru Mine o nouă dovadă de considerațiunea de care țara noastră se bucură în străinătate. Nu putem decât a ne felicita și a fi recunoscători de interesul cu care Imperiul vecin

1873

Noem. 15 (27) a privit expozițiunea noastră, și de primirea grațioasă cu care personal am fost onorat de Maiestatea Sa Împăratul Austro-Ungariei.

Vă mai fac încă cunoscut cu deosebită plăcere, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, că convențiunea poștală ce guvernul Meu a încheiat cu Imperiul Rusiei și pe care D-voastre ați ratificat-o în sesiunea trecută, s'a pus deja în lucrare. Guvernul Meu va avea a supune aprobării D-voastre în sesiunea actuală și alte convențiuni încheiate cu alte Puteri străine.

Administrațiunea județelor a câștigat mult prin modificările ce ați introdus în legea consiliilor județene, și astăzi cea mai mare parte din compturile județelor și comunelor pe anii trecuți sunt lichidate. Prin modificarea legii comunale, sunt încredințat că veți aduce în administrațiunea comunelor îmbunătățiri reclamate de toți.

Mulțumită legilor ce ați votat și resurselor ce ați binevoit a acorda prin bugetele pe anii 1872 și 1873, serviciul telegrafic și poștal s'a îndreptat în mod simțitor și veniturile au sporit. Guvernul Meu vă va prezintă spre ratificare o convențiune încheiată cu companiile căilor ferate, prin care se deschid peste optzeci de biurouri telegrafice nouă pe la toate stațiile drumului de fier, fără ca prin aceasta să se îngreueze alocațiunile bugetare.

În ceea ce privește serviciul penitenciarelor, guvernul așteaptă votarea legii asupra regimului închisorilor, precum și chibzuirea despre mijloacele de cari s'ar putea dispune pentru zidirile indispensabile. În acest mod va putea generaliza sistemul moralizator al muncii, care deja s'a aplicat la Mărgineni,

Administrațiunea justiției în toate ramurile sale va fi o constantă preocupare a guvernului Meu.

Ați recunoscut înșivă, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, în sesiunea trecută, că legile noastre reclamă mai multe îndreptări. Proiectele necesare pentru a atinge acest scop dorit de toți vi se vor înfățișa de către Ministrul Meu la Departamentul Justiției. Comisiunea întocmită pentru modificarea codicelui de procedură civilă continuă cu activitate această importantă lucrare, care va fi supusă discuțiunii D-voastre cât se va putea mai curând.

Nu mai puțin îngrijit și de personalul chemat a aplica legile, guvernul Meu a mai gătit un proiect, prin care, aducându-se oarecari schimbări în legea actuală pentru admisibilitate și înaintare în funcțiuni judecătorești, se precizează condițiunile cerute pentru frumoasa și delicata carieră de magistrat.

Lucrările publice au luat în anul acesta un nou avânt. Rezultatele binefăcătoare ale legii prestațiunii sunt simțite de țara întreagă; pe lângă marile înlesniri ce șoselele executate până acum au adus comunicațiilor publice, agricultura nu a profitat mai puțin de dânsle. În principalele noastre porturi lucrări importante încep a se ridica. Cheiul din portul Giurgiu s'a terminat în mare parte; cel dela Brăila și Galați se lucrează cu activitate.

Căile noastre ferate astăzi în circulație au început a produce efectele salutare ce acest puternic mijloc de civilizațiune a avut pretutindeni. Comuni-

țiile, până acum foarte grele și costisitoare, s'au înlesnit într'un grad necunoscut până astăzi; cei neavuți se pot acum bucura de dănsese cu aceeași înlesnire ca și cei avuți, și putem constata cu mulțumire cât de mult au crescut astfel, în favoarea dezvoltării comerțului, relațiile între diferitele centruri de populație dela o margine în cealaltă a țerii. Transportarea asemenea la schele a produselor noastre — principalul izvor de bogăție al României — s'a făcut în anul curent pe liniile ferate și continuă a se face în cantități foarte mari și cu prețuri reduse în raport cu cele ce costau până aci pe producători. .

În privința veniturilor realizate, putem zice de pe acum că beneficiul în profitul anuităților va întrece previziunile bugetare.

Prin expozițiunea dela Viena, am putut arăta lumii forța productivă a agriculturii și a industriei noastre născânde. Rezultatul ce am obținut este foarte măgulitor pentru noi, când vedem numărul însemnat de medalii și recompense ce au dobândit mai cu samă producțiunile noastre agricole.

Vă pot anunța, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, cu mândrie, rezultatul mulțumitor ce a avut aplicarea legii organizării puterii noastre armate. Această lege a fost promulgată la 27 Martie anul trecut și, în mai puțin de doi ani, ea ne-a dat o nouă probă de toate ce putem aștepta dela țară, când i se vorbește de drepturile ei și de mijloacele de a le păstra.

Două concentrări, una generală în anul trecut și cea de a doua pe diviziuni teritoriale în anul acesta, au probat încă înlesnirea cu care poporul se formează la nobila carieră a armelor. Armata permanentă, acea teritorială, milițiile și gardele orășenești, toate aceste elemente ale puterii noastre armate, au răspuns la apelul ce li s'a făcut cu un zel adevărat patriotic. În partea materială avem încă mult de făcut; dar totuș s'a sporit materialul nostru de geniu, acel al ambulanțelor și în genere al munițiilor, a cărora lipsă eră atât de greu simțită.

Pe lângă aceasta, instrucțiunea ostășească s'a asigurat într'un mod permanent, prin crearea școalei divizionare, care chiar într'acest an a dat rezultatele cele mai satisfăcătoare, aducând o nouă emulațiune între sergenții noștri.

Ministrul Meu la Departamentul Finanțelor vă va supune, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, situațiunea financiară a tezaurului public în toate părțile și amănuntele ei. Această situațiune nu a variat mult din ceea ce eră la finitul sesiunii trecute, încât ea este cunoscută de D-voastre. Aplicațiunea legii ultimului impozit votat de D-voastre asupra stabilimentelor de băuturi spirtoase a dat rezultate peste toată așteptarea: însă imensa criză, care bântue de mai multe luni lumea financiară și care a mers până acum tot crescând, n'a contribuit puțin a apăsă și asupra finanțelor țerii noastre, prin distrugerea creditului general, care s'a răsfrânt în un mod defavorabil asupra productivității unora dintre principalele noastre venituri indirecte. Această criză, fără precedente prin întinderea și durata ei, a provocat pentru un moment și pentru întâia oară o depreciare minimă a efectelor noastre publice. Dar când compa-

1873

Noem. 15 (27) răm această neînsemnată scădere cu acea de care au fost lovite efectele publice străine, nu putem decât a ne felicita și a fi mândri de soliditatea creditului nostru în țară cât și în străinătate.

Prin instituirea unei bănci de scont și de circulațiune, creditul și tranșacțiunile comerciale se vor desvoltă și mai mult. Asupra acestui obiect, guvernul Meu vă va prezintă un proiect de lege.

Cu excedentul provenit din ultimul impozit peste prevederea înscrisă în bugetul anului 1874, acest buget, votat cu un deficit de peste 2 milioane, se prezintă astăzi în condițiuni satisfăcătoare.

În un period de doi ani și jumătate, guvernul Meu, în înțelegere cu Domniile voastre, a învins și rezolvat numeroasele și marile dificultăți cari apăsau greu țara și tezaurul public. Acest rezultat s'a dobândit prin emiterea împrumutului domenal și prin sporirea graduală a veniturilor Statului cu o sumă anuală de aproape 19 milioane. Acum însă ne mai rămâne a aviză la echilibrarea situațiunii generale a tezaurului public, prin chibzuirea mijloacelor celor mai nimerite pentru a acoperi golul constatat în sesiunea trecută, creditele diferite ce se mai pot prezintă și sarcinele privitoare la bugetul anului 1875.

Nu numai trebuințele materiale, dar și cele de ordin moral au fost obiectul constantei îngrijiri a puterilor publice în Statul nostru. Un pas însemnat s'a făcut în această privință. Prin legea ce ați votat în anul trecut pentru alegerea Mitropoliților și a Episcopilor și pentru constituirea Sfântului Sinod, prin împlinirea vacanței a mai multor scaune episcopale, ați reasezat Biserica română pe vechia temelie pe care o pusesse canoanele ecumenice și datinele naționale. Înființarea în capul Bisericii române a unei autorități supreme, care o reprezintă înlăuntru și afară, asigură respectarea dogmelor și mănținerea disciplinei ecleziastice. Ceea ce ați făcut pentru Biserică nu veți întârziă, sunt sigur, a face și pentru instrucțiunea publică.

O experiență de mai mulți ani ne-a demonstrat îndestul, că în legea actuală sunt și lacune de împlinit și nouă dispozițiuni de adăogat.

Nu Mă îndoesc că și asupra acestei importante reforme veți purta luminata D-voastre atențiune.

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Din toate aceste puteți vedeă cât de numeroase și importante sunt lucrările ce sunt supuse deliberațiunii D-voastre în sesiunea actuală.

Guvernul Meu a pregătit materialul acestei opere. La rândul D-voastre veți aduce, sunt încredințat, acestei patriotice întreprinderi puternicul sprijin de care dispuneți.

Însuflați numai de dorința binelui public, veți rămâne uniți într'o singură cugetare și o singură voință: întărirea și prosperitatea iubitei noastre patrii.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului de miniștri și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Noem. 15 (27) Lucrărilor publice, N. C. Kretzulescu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, General Christian Tell; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Războiului, General I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său :

» 18 (30)

Mulțumirile mele din adâncul inimii pentru scumpa ta scrisoare din Francfort, care mi-a pricinuit o adevărată bucurie. Pricep marele sacrificiu ce faci, supunându-te, departe de casa ta, lipsit de toate obiceiurile tale de confort, la o cură al cărei succes nu ți se pare afară din îndoială. Dar sper că aceste îndoieli nu sunt întemeiate și că tratamentul prin electricitate va avea pentru tine rezultatul de a-ți ușura suferințele și de a-ți întări mușchii de mișcare. Numai, cura va ține fără îndoială mult timp și veți fi nevoiți, scumpii mei părinți, a face Crăciunul la Francfort. Poate că frații mei și soră-mea vor putea să vină lângă voi împreună cu copiii lor? Sperăm să avem pe Frederic aici, ca să facă Crăciunul cu noi

Am deschis Camerele Joia trecută; discursul Tronului a fost bine primit și a produs o bună impresiune înlăuntru și în străinătate. De altmintrelea, sesiunea din anul acesta începe sub auspicii favorabile. Ministrul meu președinte e, prin atitudinea sa leală și francă, simpatic Adunării, și influinței sale se datorește faptul că buna înțelegere între Corpurile legiuitoare și guvern n'a fost turburată. Căci nu trebuie uitat că Ministerul Catargiu are, pentru România, marele neajuns de a fi deja de prea mult timp la putere. Mulți membri ai opozițiunii mi-au declarat în mai multe rânduri, că lumea «e obosită de Minister!» Catargiu merită toată considerațiunea pentru credincioasa sa perseveranță și pentru marile servicii ce a adus. Abia poți să-ți închipuești cât de mult a folosit țerii stabilitatea. Naturalmente, opozițiunea subsistă mereu, ceea ce de asemenea e folositor; dar ea nu mai poate decretă Ministerele. Kogălniceanu a venit, acum câteva zile, la mine pentru a se prezintă după întoarcerea sa; am primit foarte prietenește pe acest om de spirit și am conversat cu el timp de două ore. Am vorbit puțin de politică, dar cu atât mai mult despre artele frumoase, în brațele cărora s'a aruncat și unde se poate desfătă, precum i-am declarat-o. Și-a constituit deja o frumoasă colecțiune. A plecat cu mii de protestări de

1873

Noem. 18 (30) devotament, și sunt încredințat că mă va servi cu credință, când va fi Ministrul meu; dar toți ar face aceasta, cu puține excepțiuni.

Evenimentele din Franția, ori cât de nenorocite pentru acea frumoasă țară, au avut aici o influință favorabilă.

Relațiunile noastre cu Poarta se răcesc din zi în zi. Din parte-ne, noi nu lășăm lucrurile s'ajungă la o ruptură, dar vom respinge cu energie ori ce amestec neîndreptățit al Porții. Un Stat care face împrumuturi cu 26 la sută n'ar trebui să mai aibă dreptul a ridică pretențiuni. Ne vom deosebi în curând de tot sistemul oriental, căci lucrăm ca să consolidăm datoria noastră publică și ca s'o transformăm în rentă de cinci la sută; bine înțeles, fără a aduce prejudiciu deținătorilor de obligațiuni.

Suntem toți foarte bine. Timpul e rece și uscat.

» 25 (7) Împăratul Francisc-Iosef a celebrat la 2 Decembrie jubileul celei a douăzeci și cincea aniversări a urcării sale pe Tron. A răspuns printr'o scrisoare amabilă la felicitările ce A. S. S. *Principele Carol* i-a adresat; cu această ocaziune Împăratul zice:

Vizita cu care Grația Voastră mi-a făcut plăcere și pe care o amintește așa de amabil în scrisoare sa, mi-a lăsat și mie de asemenea amintirile cele mai plăcute, și-mi promit bucuros o întărire a simțimentelor personale ale Alteței Voastre față de mine și față de casa mea, simțimente pe cari știu să le apreciez în plina lor valoare.

Adresa Adunării Deputaților.

Prea Înălțate Doamne,

Adunarea Deputaților s'a simțit cu deosebire fericită la ascultarea Mesagiului rostit de Măria Ta pentru deschiderea sesiunii în anul acesta. Este, în adevăr, un fapt de mare însemnătate în viața noastră constituțională a vedea Camera începându-și a treia sesiune ordinară a legislaturii sale în prezența aceluiaș Minister.

Pe baza principiilor conservative în spiritul Constituțiunii noastre liberale, puterile Statului au fost în stare a află până acum terenul comun de înțelegere între ele și a produce astfel armonia atât de salutară unui Stat.

Camera va întrebuința toate puterile ei pentru a conlucra la organizarea temeinică, de care se simte atâta nevoie, și este plină de încredere că țara, în desvoltarea instituțiunilor ei și pentru dreapta lor aplicare înlăuntru, are cea mai bună garanție pentru a fi respectată în afară.

În această încredere, am primit cu bucurie asigurarea că relațiunile noastre externe sunt din cele mai satisfăcătoare, și am fost fericiți, Prea Înălțate Doamne,

de simțimintele binevoitoarei considerațiuni pentru Domnul României, ce le-au Noem. 25 (7) arătat Suveranii cu cari Te-ai întâlnit Măria Ta în călătoria de astă vară.

Suntem cu deosebire mulțumiți de punerea în lucrare a convențiunii poștale dintre România și Rusia, și vom da concursul nostru și la alte convențiuni ce guvernul, conform drepturilor străvechi ale României, va crede necesar a le încheia cu Puterile străine.

Proiectele de lege anunțate prin Mesagiu vor fi cercetate de Cameră cu atenția ce merită însemnatele lor obiecte.

Instrucțiunea publică, totdeauna un element de cea dintâi însemnătate, când este vorba de propășirea unei națiuni, va deveni în sesiunea prezentă obiectul celei mai mature preocupări din parte-ne.

Prin legea votată în anul trecut pentru alegerea Mitropoliților și a Episcopilor și pentru constituirea Sinodului, puterile politice ale Statului au căutat a ridica clerul la înălțimea misiunii lui, satisfăcând astfel una din cerințele neapărate ale poporului nostru.

Ne felicităm împreună cu Măria Ta de creditul cel solid al efectelor noastre publice, cari, în mijlocul unei crize din cele mai mari în lumea financiară din străinătate, au suferit de abia o neînsemnată scădere. Iar cât pentru echilibrarea situațiunii generale a tezaurului public, vom cerceta cu scrupulozitate mijloacele ce le va propune întru aceasta guvernul Măriei Tale.

În privința agriculturii, comerciului și lucrărilor publice, ne-am bucurat de sporirea veniturilor realizate la căile noastre ferate, de înlesnirile ce au adus aceste căi agricultorilor români; ne-am bucurat asemenea de rezultatul măgurilor ce a dobândit țara noastră la expozițiunea din Viena. Suntem siguri că o conducere inteligentă va fi în stare a da activității economice naționale toată desvoltarea ce i se cuvine.

Rezultatul dobândit prin aplicarea legii de organizare a puterii armate ne-a umplut și pe noi de mândrie. Concentrările din urmă au dat tuturor ocaziune a constata cu câtă înlesnire a pătruns în juna noastră generație un bun spirit militar, și noi, în deosebi, suntem în drept a ne făli de acest fapt vederat, fiindcă în România el însemnează nu un element agresiv, ci numai o garanție pentru ceea ce este mai scump unei națiuni: pentru respectarea demnității ei și a drepturilor strămoșești.

Adunarea Deputaților, Prea Înălțate Doamne, este fericită a-și exprima și cu această ocaziune devotamentul său pentru Tron și Dinastie.

Să trăești, Măria Ta!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Vă mulțumesc de simțimintele de devotament ce astă dată încă ex-

1873

Noem. 25 (7) primați pentru persoana Mea. Aceste urări le ascult cu fericire, ca un răsunet sincer al glasului națiunii, pe care o reprezintați.

Spiritul înțelept și patriotic, care vă animă, Îmi este o sigură dovadă, că guvernul Meu va găsi în D-voastre acel sprijin necesar pentru rezolvarea atâtor cestiuni ce interesează viitorul și prosperitatea țerii.

Astfel, se vor învinge greutatea interioare, astfel România, tare și liniștită înlăuntrul, va mănține în afară străbuna autonomie a drepturilor sale.

Având de țintă numai această nobilă ambițiune, Adunarea actuală va rămâne neștearsă în suvenirea recunoscătoare a țerii.

Primesc dar cu o deosebită plăcere, Domnilor Deputați, rostirea simțimintelor D-voastre leale și credincioase către Mine și Dinastia română.

Adresa Senatului:

Prea Înălțate Doamne,

Senatul se simte fericit că a reușit a lucra în armonie cu guvernul Măriei Tale în cursul a trei sesiuni trecute, în toate cestiunile ce i s'a înfățișat, și că a ajuns în a patra sa sesiune ordinară, la finele căreia urmează a se face de drept preînnoirea lui pe jumătate. Acest fapt însemnător în viața noastră constituțională este unul din fructele stabilității, atât de mult dorită de țară, din care decurge consolidarea principiilor conservatoare și de ordine, cari aduc cu sine tăria și prosperitatea unui Stat.

Fiți încredințat, Prea Înălțate Doamne, că Senatul, fidel acestor principii, va da și de acum înainte tot concursul necesar guvernului Măriei Tale, pentru satisfacerea trebuințelor țerii.

Senatul este mândru de încrederea ce ați constatat că țara inspiră Puterilor străine, și de onorurile și grațioasa primire ce s'a făcut Suveranului ei de către Maiestatea Sa Imperatorele Austro-Ungariei și de celelalte capete coronate, cu cari ați avut ocaziunea a Vă întâlni în călătoria Măriei Voastre. Senatul va vede totdeauna cu mulțumire mănținerea bunelor relațiuni între Statul nostru și Puterile străine.

Țara este recunoscătoare de încurajarea ce s'a dat agriculturii și industriei noastre la expozițiunea universală din Viena, prin însemnătorul număr de recompense acordate expozanților din România, și speră că și guvernul Măriei Tale se va sili a da din nou impulsione acestor două artere ale avuției naționale, prin expozițiuni anuale și recompense acordate după resursele noastre financiare.

Senatul a văzut cu plăcere punerea în aplicațiune a convențiunii poștale

încheiată cu Imperiul Rusiei, și va vedeà cu mulțumire ori ce alte conven- Noem. 25 (7)
țiuni s'ar încheia în viitor cu Puterile străine pentru dezvoltarea intereselor eco-
nomice și politice ale României.

Este adevărat că în mai multe împrejurări s'au simțit diferite lacune în le-
gile noastre civile și penale; Senatul va discuta cu maturitate toate îndreptă-
rile ce sunt de făcut, pentru a le adapta cât se va putea mai bine cu mora-
vurile și trebuințele țerii.

Senatul se va ocupa asemenea de toate proiectele de lege cari vor tinde a
înălța prestigiul magistraturii noastre, prin regularea condițiilor de admiși-
bilitate, de înaintare și de inamovibilitate progresivă a magistraților noștri, căci
justiția, dată bine și la timp oportun, este garanția cea mai solidă a interesului
general și privat.

Senatul a văzut cu mândrie bunele efecte ce a produs aplicația legii or-
ganizării puterii noastre armate, care tinde a dezvoltă spiritul ostășesc, ine-
rent naturii Românului și care-și ia avântul său prin instrucția și disciplina mi-
litară. Astfel armata noastră va deveni elementul cel mai puternic al apărării
țerii și va reînviă gloria strămoșească.

Țara se feliță a vedeà că cu toată criza care a bântuit mai multe piețe
din străinătate, efectele noastre publice n'au suferit decât o neînsemnată scă-
dere, și negreșit că s'ar face o mare înlesnire pentru viitor transacțiunilor noastre
prin înființarea unei bănci de scompt și circulațiune, de care cu plăcere vedem
că se face mențiune în Mesagiul Tronului.

Senatul se va ocupa de legile relative la instrucțiunea publică cu acelaș
zel cu care s'a ocupat în anul trecut de Biserica noastră, căci Biserica și școala,
cari cultivă mintea și înalță sufletul, sunt leagănul virtuților cetățenești.

Senatul adastă să vadă lămurirea situațiunii financiare, care urmează a se
face de Cameră, și va da concursul său legilor financiare ce i se vor prezintă.

Am văzut cu mulțumire înlesnirile ce s'au adus agriculturii și comerțului
prin circulațiunea regulată a căilor noastre ferate. Ele vor produce și mai multe
avantaje când lucrările noastre publice, pe lângă cele deja începute și cele
efectuate, se vor dezvoltă și îmulți înlăuntrul țerii și la porturile noastre.

Senatul se simte fericit, Măria Ta, și cu această ocaziune, a Vă încredința
despre deplinul său devotament.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna și Principesa Maria!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Înalt Prea Sfinte Părinte,
Domnilor Senatori,*

Primesc cu o însemnată mulțumire urările Senatului.

Patriotismul de care el Mi-a dat probe în toate împrejurările, îmi

1873

Noem. 25 (7) este o sigură dovadă că și în sesiunea actuală va ajuta silințele ce guvernul Meu depune pentru binele și prosperitatea țerii.

Am comptat totdeauna pe maturitatea și experiența acestui înalt Corp.

Dând cel dintâiu exemplul unui spirit conservator, el va contribui în măsura cea mai mare a răspândi în țara noastră acele idei binefăcătoare de stabilitate, fără de cari nu este nici un progres durabil.

Vă mulțumesc în numele Meu și al Doamnei pentru expresiunea devotamentului ce-Mi arătați.

» 27 (9) Sesiunea de toamnă a Sfântului Sinod se închide.

» 29 (11) Arhieriei nou numiți, Policarp Bârlădeanu și Ieremia Gălățeanu, se prezintă *A. S. S. Domnitorului*.

Cu această ocaziune P. S. S. arhierul Policarp Bârlădeanu adresează *A. S. S. Domnitorului* următoarea cuvântare:

Măria Ta,

Pătruns de cele mai vii simțiminte de recunoștință, permiteți-mi, Măria Voastră, să-mi exprim mulțumirile și devotamentul meu către Măria Voastră pentru alegerea ce ați făcut în persoana mea la treapta de arhieru, locotenent al eparhiei Hușilor, dintre candidații propuși de Sfântul Sinod.

Sub binefăcătorea protecțiune ce Înălțimea Voastră ați dat totdeauna Bisericii noastre naționale și sub conducerea Sfântului Sinod al Bisericii noastre române, respectuos Vă asigur, Prea Înălțate Doamne, că de pe această înaltă treaptă a arhieriei, pe care ați binevoit a mă pune, voi lucra cu tot devotamentul și cu toată bunavoința în interesul Bisericii și al patriei, în care Biserica se cuprinde ca partea în întreg, și voi lucra conform canoanelor Bisericii, conform legilor țerii și în spiritul religiunii noastre creștine ortodoxe, care este spiritul păcii, al liniștei și al blândeței, spiritul supunerii, al respectului și al ascultării de autoritățile bisericești și politicești, dela cari depinde prosperitatea și fericirea comună.

Să trăiți, Măria Voastră! Să trăască Măria Sa Doamna și Măria Sa Principesa Maria! Să trăască România!

P. S. S. arhierul Ieremia Gălățeanu adresează *A. S. S. Domnitorului* următoarea cuvântare :

Măria Ta,

Bunavoință a Înălțimii Voastre, aprobând votul Sfântului Sinod al Bisericii române autocefale din sesiunea trecută, m'a învitat să întru din nou în serviciul Bisericii și al țerii și să fiu ridicat la treapta de arhieru, locotenent al eparhiei sfintei episcopii Dunărea-de-Jos, cu titlul de Gălățeanu.

Cărunțit, Măria Ta, în împlinirea datoriilor, cu această ocaziune solemnă,

depun cu tot respectul, la treptele Tronului Măriei Voastre, devotamentul și su- Noem. 29 (11)
punerea datorită de un servitor al Bisericii, și totdeodată rog pe bunul Dumnezeu
ca să ajute Augusta persoană a Măriei Voastre în conducerea națiunii române
pe căile destinurilor ei.

Să protege pe Augusta Voastră consoartă Elisabeta, Doamna Românilor, și
să ocrotească pe prea iubită Voastră fiică, Principesa Maria.

Să trăiți, Măria Voastră!

La aceste cuvântări *A. S. S. Domnitorul* răspunde:

Prea Sfinți Părinți,

Am ascultat cu plăcere cuvintele rostite de Prea Sfinția Voastră,
inspirate fiind din înalt devotament către sfânta Biserică ortodoxă a
României, cum și de supunere la legile țerii.

Pacea introdusă între ierarhii țerii am privit-o cu cea mai mare
bucurie, căci numai prin pace Biserica română va prospera. Vă mul-
țumesc, Prea Sfinți Părinți, pentru călduroasele simțiminte prin cari
vă exprimați devotamentul ce aveți pentru Domnul României și Di-
nastia Sa.

Să trăească România și să conserve Dumnezeu pentru totdeauna
pacea în sânul Bisericii ei.

Gheorghe Gr. Cantacuzino e numit Ministru al Agriculturii, Comerțului și Lu- Dec. 16 (28)
crărilor publice, în locul lui N. Kretzulescu.

Toastul Primului Ministru către *A. S. S. Doamna* la prânzul dat la palat cu ocaziunea » 17 (29)
aniversării zilei de naștere a *A. S. S. Doamnei*:

Prea Înălțată Doamnă,

Urăm Măriei Voastre toate fericirile și ani îndelungați, pentru aniversarea
Măriei Voastre. Sunt fericit a putea exprima și cu această ocaziune simțimin-
tele noastre de devotament pentru Dinastia noastră națională, atât de scumpă fie-
cărui Român.

Să trăiți, Măria Voastră, cu Măria Sa Domnul și Principesa Maria!

Mizeria financiară din Turcia ia dimensiuni tot mai îngrijitoare. » 19 (31)

A. S. Principele Frederic de Hohenzollern sosește la București. » 22 (3)

Altețelor Lor Serenisime asistă, împreună cu oaspele Lor, la împărțirea darurilor pe » 23 (4)
cari Societatea de binefacere Elisabeta-Doamna le destinase pentru copiii săraci.

1874.

1874

Ian. 1 (13)

Înalt Ordin de zi către armată:

Ostași,

În anul expirat oastea a dobândit o nouă soliditate.

Mulțumită aptitudinii la arme, de care Românii au dat probe cu ocaziunea concentrărilor din toamna trecută, mulțumită concursului energetic și inteligent al acelor cari au fost chemați a încadra massele concentrate pentru manevre, am dobândit Însuși o nouă încredere în rezultatele ce vom obține în anul în care intrăm.

Ostași,

Țara vă va privi totdeauna cu mândrie. Eu vă urez an bun și fericit.
Dat în București, la 1 Ianuarie 1874.

Carol.

Felicitările Î. P. S. S. Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou:

Măria Ta,

Astăzi, ca și în trecut, sunt fericit, Măria Ta, a recunoaște cu o sinceră și adâncă mulțumire a sufletului înalta și binevoitoare Măriei Tale protecțiune în tot ce a făcut pentru realțarea Bisericii și statornicirea sacrelor sale drepturi.

Mai mult, Măria Ta, cu acest an Biserica română începe o nouă eră în mișcarea sa civilizatrice și mântuitoare.

Comptând cu desăvârșită încredere pe concursul luminat și patriotic al guvernului Măriei Tale, ea speră a putea să meargă mai sigură pe calea ei seculară însemnată de Provedință pentru mântuirea sufletului, ridicarea conștiinței și înălțarea morală a poporului român. Biserica română este patria română, Măria Ta. Ea a fost, este și va fi paladiul sacru al naționalității noastre.

Ocrotind cu amoare și căldură altarul său strămoșesc, Măria Ta va da o nouă dovadă de părintești Sale simțiminte pentru mărirea și prosperitatea națiunii române.

Solemnitatea acestei zile este cu atât mai scumpă inimii noastre cu cât, Ian. 1 (13) putând exprima Măriei Tale viile noastre gratitudini, găsim fericita ocaziune a ură Măriei Tale și Augustei Sale familii ani lungi și prosperi, pentru gloria Sa personală și înflorirea națiunii române.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna și Principesa Maria!

Răspunsul A. S. S. *Domnitorului*:

Mulțumesc pentru cuvintele prin cari Îmi exprimați simțimintele călduroase ale clerului român, simțiminte cari Îmi sunt cu atât mai scumpe, fiind însoțite de rugile sale către A Tot Putintele pentru țară, pentru Mine și familia Mea.

Primiți din parte-Mi urările cele mai vii pentru anul nou, care sper că va fi fericit pentru Biserică și națiunea română.

La mulți ani!

Demisionând Generalul Tell, Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice este încredințat ad-interim Ministrului Afacerilor Străine, B. Boerescu. » 9 (21)

Divergențele dintre guvernul german și preoțimea catolică se înăspresc tot mai mult. » 22 (3)
Arhiepiscopul din Posen, Ledochowsky, e arestat pentru împotrivire la legi.

Promulgarea legii asupra regimului închisorilor. » 26 (7)

Întrevederea Împăratului Austriei cu Țarul Rusiei la Petersburg. » 30 (11)

A. S. Principele Frederic de Hohenzollern se întoarce în Germania. Fev. 8 (20)

După căderea Ministerului deakist din Ungaria, noul Minister se formează cu anevoie » 9 (21)
și poartă caracterul stângii moderate.

Convențiunea poștală cu Serbia. » 20 (4)

Fostul Mareșal al palatului, G. Filipescu, e trimis ca Agent diplomatic la St. Petersburg. Mart. 16 (28)

Numărul Episcopilor catolici trimiși în închisoare de autoritățile Imperiului german » 19 (31)
crește.

Corpurile legiuitoare se închid prin următoarele Mesagii Domnești: » 23 (4)

Domnilor Senatori,

Terminul celei de a doua prelungiri a sesiunii Corpurilor legiuitoare împlinindu-se astăzi, Mă simt fericit, înainte de a Mă despărți de D-voastre, a vă exprima toată mulțumirea Mea.

Legile importante ce ați votat constituiesc o nouă probă despre activitatea cu care ați lucrat la îmbunătățirea instituțiilor noastre și la întărirea stabilității.

Prin patriotismul și înțelepciunea D-voastre, prin armonia, ce și de astă

1874

Mart. 23 (4) dată ați știut a mănțineă între puterea legiuitoare și guvernul Meu, ați câștigat nouă drepturi la recunoștința țerii.

În virtutea art. 95 din Constituțiune, declar închisă sesiunea Corpurilor legiuitoare.

Dat în București, la 23 Martie anul 1874.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Resbelului, General I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine și ad-interim la Culte, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino.

Domnilor Deputați,

Terminul celei de a doua prelungiri a sesiunii Corpurilor legiuitoare împlinindu-se astăzi, Mă simt fericit, înainte de a Mă despărți de D-voastre, a vă exprima toată mulțumirea Mea.

Legile importate ce ați votat constituesc o nouă probă despre activitatea cu care ați lucrat la îmbunătățirea instituțiunilor noastre și la întărirea stabilității.

Prin patriotismul și înțelepciunea D-voastre, prin armonia, ce și de astă dată ați știut a mănțineă între puterea legiuitoare și guvernul Meu, ați câștigat nouă drepturi la recunoștința țerii.

În virtutea art. 95 din Constituțiune, declar închisă sesiunea Corpurilor legiuitoare.

Dat în București, la 23 Martie anul 1874.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Resbelului, General I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine și ad-interim la Culte, B. Boerescu; Ministrul Justiției, A. Lahovari; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino.

Profesorul Doderer, din Viena, sosește în București, trecând prin Sinaia, unde s'a dus în vederea construirii castelului, și discută cu *A. S. S. Domnitorul* diferite amănunte ale planului.

- » 28 (9) A. S. Principesa Maria a României încetează din viață, în vârstă de 3 ani și 6 luni, în urma unei boale de scurtă durată.
- » 29 (10) Îmmormântarea A. S. Principesei Maria în grădina palatului dela Cotroceni.
- » 31 (12) Cu ocaziunea morții A. S. Principesei Maria, *A. S. S. Domnitorul* adresează lui Lascar Catargiu, Președintele Consiliului de miniștri, următoarea scrisoare:

Domnului Lascar Catargiu, Președintele Consiliului de miniștri.

A Tot Puternicul a mutat din această lume de suferințe pe singurul și duios iubitul Nostru copil.

Dacă ar mai fi fost nevoie a Ne încredința de dragostea țerii către

Noi, apoi nimic alt nu Ne-o putea dovedi mai mult ca aceste dure-
roase zile, în cari sentimentele de compătimire sincere ale tuturor Ne-au
fost ca o mângâiere în adâncă Noastră jale. Mart. 31 (12)

În asemenea împrejurări, simt un îndemn puternic a spune Țerii
Mele că, asemenea precum dânsa M'a sprijinit cu iubirea ei în mo-
mentele cele mai grele ale vieții Mele, asemenea și Eu Mă voi u silii
a-i întoarce cu prisos binele care Mi l-a făcut.

Amintirea cea mai dulce, pe care răposata Noastră fiică Ne-a lă-
sat-o, ca un scump odor, este nemărginitul Ei amor către patria în care
S'a născut, amor care era atât de viu, încât chiar la frageda-i vârstă,
în cea dintâi depărtare în străinătate, Ea Se simți cuprinsă de do-
rul Țerii.

Legea copilei Noastre, limba ce Ea vorbea, a dobândit o nouă sfin-
țenie pentru Noi, căci fiecare cuvânt românesc Ne va fi de aci înainte
un răsunset al acelui glas, pe care nu-l vom mai auzi pe pământ.

S'a rupt într'adevăr, în cercul restrâns al familiei Noastre, cea mai
duioasă legătură; însă o legătură mai tare Ne unește acum cu familia
Noastră cea mare: poporul român, care împreună cu Noi plânge co-
pilul Nostru și al său.

E o sacră datorie pentru Doamna și pentru Mine de a arăta fie-
căruia și tuturor, din adâncul mâhnitei Noastre inimi părintești, recu-
noștința cea mai fierbinte, rugându-i a înălța împreună cu Noi rugi
către A Tot Puternicul, ca să Ne dea tăria și răbdarea de cari avem
nevoie în încercarea la care El Ne-a supus.

Dumineca Paștelor, 31 Martie 1874.

Carol.

Scrisoarea Principelui Imperial al Germaniei către A. S. S. *Principele Carol*:

Primum în această clipă știrea, pe cât de neașteptată pe atât de adânc du-
reroasă, de groaznică nenorocire ce v'a lovit. Dumnezeu să vă fie milostiv și
să vă dea puterea de a suportă durerea desnădăjduitoare ce a cuprins sârma-
nele voastre inimi de părinți, durere a cărei întreagă greutate crudă am în-
vățat a o cunoaște prin propria noastră experiență. Mă pun, cu gândul, în
starea voastră sufletească și îmi închipuesc cât trebuie să fiți de doborâți de
durere, văzând dinainte-vă corpul neînsuflețit al acelui dragăstos copil, cu si-
guranța de a nu mai obține nă odată o privire a ochilor săi dulci, un surâs
al dragălașului său chip.

Aceste sunt ore. când, cu toate principiile creștine, cineva se întreabă: Pentru.

1874

Mart. 31 (12) ce trebuie să vină o astfel de nenorocire? Și în adevăr, nu e ușor a-și zice cineva: Fie voea Domnului!

Am scris aceste din urmă cuvinte pe mormântul fiului meu Sigismund, finul tău, pentru că nu cunosc o altă mângâiere; dar cu toate acestea, nu pot încă, chiar astăzi, să uit acea pierdere, măcar că au trecut atâția ani și Dumnezeu mi-a dat o numeroasă ceată de copii. Timpul tocește unghiurile cele mai ascuțite ale durerii părinților, dar nu ridică nimic din greutatea sa, care rămâne o sarcină pentru toată viața, cu atât mai mult cu cât cineva bagă de samă neconținut că poate supraviețui propriului său copil.

Durerea voastră este a noastră și voi sunteți amândoi obiectul preocupărilor și rugăciunilor noastre; căci, după cum femeia mea împărtășește mărturiile mele de simpatie, dela sine urmează deopotrivă că aceste linii sunt și la adresa Elisabetei ca și la a ta. Dumnezeu să fie cu voi și să aibă milă de voi!

Apr. 1 (13) Conflictul între Cancelarul Imperiului german și Comitele Harry Arnim, Ambasadorul german la Paris.

» 2 (14) Condoleanțele Curții de Casație pentru moartea A. S. Principesei Maria:

Măria Ta,

În fața crudei încercări la care a fost expusă Augusta Voastră familie prin pierderea atât de neașteptată a prea iubitei Voastre fiice, Principesa Maria, Curtea de Casație împreună cu parchetul ei a simțit o profundă și dureroasă mâhnire. Ea se grăbește a se asocia cu țara întreagă, ca să exprime respectuos Măriei Tale și mult duiioasei Voastre soții și neconsolabilă mamă, Măriei Sale Doannei, cea mai vie părere de rău pentru această tristă și sfâșietoare pierdere.

Ca bun creștin, căutați, Măria Ta, consolațiunea necesară sufletului Vostru mărinimos în învățămintele divine ale religiunii Celui ce a primit cu abnegațiune a suferi și chiar a muri pentru salvarea lumii. Ca Domn român, veți găsi în inima Voastră o mare mângâiere, cugetând că afecțiunea și gândul Românilor, în mijlocul golului ce s'a făcut în jurul Vostru, vin să Vă susțină ca să suferiți bărbătește această mare nenorocire, și să Vă îndemne a avea speranță în mizericordia divină și credință în viitor.

» 3 (15) Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către A. S. S. Principele Carol:

Ce veste spăimântătoare! Deși nu fără teamă așteptam ieri telegrama voastră, seara eram încă liniștiți. Dar nu voiu uita toată viața mea dimineața zilei următoare! Deschisei telegrama fără bătaie de inimă; mut și cu inima zdrobită, o cetii și trebuî s'o recetesc încă. Mult timp, nu putui crede în posibilitatea distrugerii deodată a fericirii voastre casnice. Căile Domnului sunt nepătrunse. Nu v'a lăsat decât prea puțin timp o ființă, care îi eră prea scumpă, ca să nu o cheme la

El. Acesta nu e un cuvânt de mângâiere, căci, în asemenea momente, nu există Apr. 3 (15) mângâiere. Trebuie să ne amintim numai, că suntem datori a ne înclina cu umilință, ori ce ar fi.

În durerea voastră, pe atât de legitimă pe cât de imensă, aveți acum datoria a vă consolă reciproc și a păstra simțimintele creștine; fie, ca să vă puteți susține unul pe altul și să vă faceți mai tari.

E o grozavă nenorocire și o pierdere ireparabilă. Copilul înfrumusețează viața voastră și umplea viitorul vostru de cele mai dulci speranțe; eră o ființă așa de drăgălașă, așa de bine înzestrată, așa de îngerească, încât în fața nevinovăției ei candidă, și totuș atât de inteligente, voi puteați uita toate grijile și oboselile zilei și puteați să retrăiți, prin răpitoarea fetiță, anii propriei voastre copilării. Toate acestea vă sunt luate, și pentru totdeauna răpite!

Da, scumpi copii, de-ar fi posibil, ar fi acum momentul a alerga la voi și a plânge împreună cu voi. Mama ta prea iubită e teribil lovită, dar dânsa binecuvintează această vară trecută când v'am văzut și am putut cunoaște pe scumpa voastră comoară. Noi măsurăm astfel îndoit durerea voastră pe care o împărtășim cu un devotament fără rezervă.

Fii tare și curajos, chiar în nenorocire.

Serisorea A. S. S. *Principelui Carol* către Principele Imperial al Germaniei:

» 4 (16)

Primele cuvinte de mângâiere ce am primit din scumpa noastră patrie, vin dela tine și produc efectul unui balsam pe rana ce sângerează a inimii Noastre. Și tu ai deșertat cupa amară și știi că nu există durere mai mare pe pământ. Singură credința, tare ca stânca, că sufletul copilului nostru este fericit dincolo de această lume și că îl vom revedea într-o zi mai nobil și mai senin, poate să ne ajute ca să purtăm cu resemnare durerea noastră.

Provedința, de altă parte, ne-a dăruit așa de bogat binecuvântările sale, în cât trebuie, cu toate acestea, să continuăm a-i aduce mulțumiri; ne avem încă unul pe altul, avem de asemenea și amici cari ne întind mâna cu afecțiune pentru a ne însoți pe calea plină de spini.

E o mare binefacere a fi cineva încunjurat de atâtea afecțiuni și simpatii, în momentul când se simte părăsit; e ca și cum ar primi cineva învățătura, că atunci când speranța l-a părăsit, trebuie să se mulțumească cu afecțiunea.

Nu e decât firesc că acuma viața ni se va părea goală; inimile noastre trebuie să aibă răbdare, până când să fie obicinuite, în abnegațiunea de ele însele, a nu spera, a nu lucra și a nu-și concentra eforturile lor decât pentru alții și pentru țară.

1874

Apr. 4 (16)

Încă odată, adâncile mele mulțumiri pentru cuvintele de mângâiere, cari au pătruns inima mea. Voiu purtă cu bălbăție crucea ce Dumnezeu mi-a impus; aceasta nu-mi va fi prea greu, câtă vreme am zilnic dinaintea mea exemplul sărmanei mele Elisabeta care suferă cu curaj și cu răbdare, într'o liniștită resemnare.

Mii de călduroase salutări scumpei tale soții, care a scris Elisabetei o scrisoare atât de afectuoasă.

Promulgarea legii pentru înaintări în armată și pentru înființarea de herghelii militare.

» 5 (17)

Modificarea legii comunale.

» 6 (18)

Se institue o comisiune pentru restaurarea monumentelor din țară (M. Kogălniceanu, Al. Odobescu, Cesar Boliac, D. Berendeiu, D. A. Sturdza, Teodor Rosetti, C. I. Stăncescu).

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părinții Săi:

Vouă vă pot spune adâncă mea durere, căci nimenea nu poate, mai bine ca voi, să o îmbrățișeze și să o înțeleagă în toată întinderea ei. Da, scumpii mei părinți, voi știți că nu există mai mare durere pe acest pământ decât a pune pe propriul său copil în mormânt. Singure, credința și încrederea în Dumnezeu pot, în asemenea momente, să dea puterea de a purtă o așa grea încercare cu o resemnare creștinească. Rana ce noi am îndurat este adâncă și nu se va vindecă nici odată; căci, în toată viața sa, un om plânge pe copilul său cu care au fost îngropate speranțele sale cele mai frumoase. Această lovitură spăimântătoare, care a distrus fericirea familiei noastre, e ca fulgerul căzut din cer senin; în momentul când străluceă bucuria și un soare luminos, grijile și durerea au căzut asupra noastră. Nu ne putem deprinde cu idea că am zis adio pentru totdeauna scumpului nostru copil.

În fiecare zi vizităm mormântul cel scump, care e un g ațios strat de flori, și îl udăm cu lacrimile noastre. Mii de persoane, țara întreagă, împărtășesc durerea noastră.

Vă adresăm, scumpi părinți, toate adâncile noastre mulțumiri pentru cuvintele de mângâiere ce ne-ați adresat; știm că plângeți împreună cu noi, ca pe propriul vostru copil. Elisabeta e admirabilă; dânsa poartă lovitura teribilă, care a sfâșiat inima ei de mamă, cu multă tărie, și caută o scăpare și o mângâiere în religiune și în gândul că fetița

noastră răposată este astăzi mai fericită decât ar fi putut fi vr'o dată Apr. 6 (18) ,
pe acest pământ.

Mă veți cruța de a vă repetă amănuntele boalei și ale ultimelor momente a Itty-i; e prea mare durerea a reîmperspăta mereu acele momente sfâșiitoare. Scumpa mea mamă, Doamna Mavrogheni ți-a scris toate cu precizie. Dânsa e, în aceste momente, de un mare ajutor pentru Elisabeta. La întoarcerea voastră la Sigmaringen, veți găsi fotografiile sărmanei noastre Mărioare; vi le trimisesem de Crăciun. Vederea acelor imagine vă va fi adânc dureroasă.

Speranța de a vedeă în curând pe Leopold aici ne susține în aceste oare de întristare; e un semn de mare afecțiune din partea lui a veni să ne vadă și să ne mângâie. Proiectele noastre de vară sunt încă nehotărâte; cum speranțele ce dădea Elisabeta au fost înșelate, trebuie din nou a se recurge la o cură. Când și unde, nu știm încă astăzi.

Vă sărutăm mâinile, scumpi părinți, și aspirăm la nouă cuvinte de mângâiere din partea voastră; căci mângâierea ce vine dela părinți, în asemenea momente e cea mai dulce din toate.

Titu Maiorescu e numit Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice.

» 7 (19)

Convocarea Corpurilor legiuitoare în sesiune extraordinară.

» 9 (21)

Condoleanțele primarului capitalei către AA. LL. SS. pentru moartea A. S. Principei Maria:

» 21 (3)

Măriile Voastre,

Vă rugăm să binevoiți a primi din partea întregii populațiuni a capitalei București, din partea membrilor consiliului comunal și din partea noastră regretele dureroase de condoleanță pentru nenorocirea profundă ce a încercat Augusta familie a Înălțimilor Voastre. Rugăm Provedința să Vă întărească, să Vă susție și să Vă console pe viitor.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său.

» 23 (5)

De ieri, suntem stabiliți la Cotroceni, unde inimile noastre cernite speră să găsească mai mult repaos și oarecare mângâiere, pentru că avem mai în apropierea noastră ultima locuință a copilului nostru dispărut. Palatul din oraș ni se părea așa de deșert și așa de melancolic, încât așteptam cu nerăbdare ziua când l-am putea părăsi. Dar, și aici, vom simți golul pretutindeni și cu durere.

Plimbarea noastră zilnică este la mormânt; ne așezăm acolo și evo-

1874

Apr. 23 (5) căm numeroasele și dulcile amintiri ce ne-a lăsat drăguțul nostru copil. Țara întreagă este în doliu pentru Mărioara; tu o știi, și vei fi putut-o vedea după ziarele de aici; dar și din străinătate ne-au fost date numeroase semne de simpatie. Împăratul Germaniei mi-a scris o scrisoare foarte afectuoasă, în care inima sa se manifestează în toată căldura ei. Am primit, între altele, o scrisoare dela regele Italiei și Elisabeta o alta dela Regina Angliei, care e concepută în termeni foarte familiari și plini de cordialitate. Împărăteasa Eugenia de asemenea mi-a trimis o telegramă, pătrunsă de simțimente sincere de condoleanțe.

O frumoasă recepțiune va fi rezervată Principelui Serbiei, care va veni să-mi facă vizită cu ocaziunea întoarcerii sale din Constantinopole; dar eu nu voi putea să iau parte la ea; voi merge înaintea lui la Giurgiu și apoi mă voi întoarce direct dela gara din București la Cotroceni, cu drumul de fier. El petrece câteva zile aici, pentru a-și revedea rudele; îl vom primi de câteva ori la masă, numai cu noi singuri. Generalul Florescu va face să defileze trupele în numele meu.

Anul acesta din nou suntem condamnați la o cură pe care trebuie s'o facem la Franzensbad. Toată luna lui Iulie va fi întrebuințată la aceasta. Vom trebui să mergem în urmă să facem băi de mare într-o localitate, care să fie cât mai puțin posibil expusă la vânturi. A fost propusă insula Whigt. Trebuie să căutăm acum a combina călătoria și curele noastre așa fel ca, în timpul cât vom petrece în străinătate, să fim cât mai mult timp lângă voi, scumpi părinți. Ne-ar fi prea penibil de a ne revedea, de data aceasta, în Suabia și pe malurile Rinului, unde, în anul trecut, am gustat fericirea atât de complectă și neturburată. Vederea acelor locuri scumpe ar cere de la noi un curaj pe care nu credem a-l avea încă. Nervii Elisabetei sunt așa de încercați, încât ea are trebuință de mari îngrijiri. Îți mărturisesc că sunt adeseori neliniștit și istovit de durere, de întristare și de griji. Din cauza aceasta dorm puțin noaptea, și am auzit în mai multe rânduri pe sărmana mea Elisabeta strigând în vis: moartă, moartă! Acest strigăt dureros este, la fiecare dată, o lovitură ce străpunge inima mea rănită.

E o adevărată nevoie pentru noi a revedea pe Leopold pe care-l așteptăm cu nerăbdare; prezența lui va lumina de sigur gândurile noastre posomorâte. Căutăm neconștient să ne sustragem cât mai mult

cu puțință, prin ocupațiuni și muncă, dela tristele împrejurări ale timpului din urmă. Văd în toate zilele pe miniștrii mei și, împreună cu Elisabeta, primesc multe persoane, ceea ce nu ne este penibil, după cordialele simpatii ce toată lumea ne-a arătat. Camerele au fost redeschise astăzi; aflu că ele vor să ne prezinte adrese de condoleanțe...

În acest moment, ne ocupăm în amănunt de elaborarea tractatelor de comerț cu diferite State. Cum noi putem să oferim condițiuni mult mai favorabile decât Turcia, Statele vor fi dispuse bucuroși să semneze tractate deosebite cu noi. Cestiunea racordării cu rețeaua căilor ferate ungare e pe cea mai bună cale de-a ajunge la o regulare; într'un timp relativ scurt, liniile Timișoara-Vârciorova (la Dunăre) și Brașov-Ploești, prin Sinaia, vor fi deschise circulațiunii.

Cestiunea unei concesiuni pentru construirea liniei dela Galați la Marea Neagră și aceea a construirii unui port de mare, sunt mai puțin înaintate.

Filipescu a fost primit cu distincțiune la St.-Petersburg. Am și primit dela Împăratul Alexandru și dela Principele Gorciacoff scrisori în cari își exprimă satisfacțiunea lor pentru numirea unui Agent al României.

Protestarea Porții a fost respinsă în mod hotărîtor.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare se deschide prin următorul Mesagiu » 25 (7)
Domnesc:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

V'am convocat în sesiune extraordinară, spre a se supune desbaterii D-voastre diferite proiecte de legi, mai ales financiare și economice.

Durata sesiunii este mărginită până la sfârșitul lunii Maiu, împlinindu-se în 2 Iunie terminul fixat de Constituțiune pentru reînnoirea periodică a Senatului.

Însemnătatea și urgența proiectelor pe cari veți avea a le desbate, M'a făcut a vă cere concursul într'un timp, în care ocupațiunile agricole vă reclamă pe cei mai mulți dintre D-voastre. Sunt însă convins că veți aduce, ca și în trecut, acest sacrificiu pentru binele țerii.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul de Resbel, General I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu.

1874

- ‘ Maiu 1 (13) Se deschide sesiunea de primăvară a Sfântului Sinod.
- » 2 (14) Condoleanțele Adunării Deputaților pentru moartea A. S. Principesei Maria :

Măria Ta,

Adunarea Deputaților, convocată în sesiune extraordinară, în prima sa ședință, mai înainte de a păși la ori ce lucrări, vine a exprima Domnului și Doamnei Românilor profunda sa durere la pierderea Alteței Sale Principesei Maria.

Reprezentanți ai națiunii, rugăm respectuos pe Înălțimea Voastră a fi convinsă că această crudă lovire a fost resimțită de toți Români.

Dacă împărțirea suferinței poate aduce vre-odată o alinare într’o nenorocire atât de mare, atât de neașteptată, binevoiească Înălțimea Voastră, prin organul reprezentațiunii naționale, a primi consolațiunea că țara întreagă împărtășește doliul familiei Princiare.

Răspunsul A. S. S. Domnitorului :

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Sunt adânc mișcat de grațioasa atențiune ce Adunarea a avut-o, votând această Adresă de compătimire și prezentând-o în corp.

Vă mulțumesc pentru simțimintele ce D-voastre Ne exprimați. Via parte ce țara întreagă a luat la durerea Noastră este pentru Mine răsplătirea cea mai frumoasă pentru tot ce am căutat a face până acum, spre a asigura României o poziție demnă, un viitor frumos. Dureroasa pierdere a singurului Nostru copil n’a slăbit nici un moment și nu va slăbi zelul Meu pentru toate interesele țerii. Vă mulțumesc și în numele Doamnei pentru cuvintele de mângâiere, ce D-voastre ați găsit pentru inimile Noastre întristate.

Dumnezeu Ne va da tăria spre a Ne supune voinței Sale.

- » 4 (16) Condoleanțele Senatului pentru moartea A. S. Principesei Maria :

Prea Înălțate Doamne,

Senatul regretă că nu s’a putut întruni mai înainte spre a putea exprima profunda durere împărtășită de toată țara pentru pierderea Alteței Sale Principesei Maria.

Ca reprezentanți ai națiunii, venim a ruga respectuos pe Măriile Voastre să fiți în deplină convingere că durerea ce Măriile Voastre ați simțit, o resimte și Senatul împreună cu țara întreagă. Împărtășirea suferințelor este o ușurare a durerii.

Veți găsi, Măriile Voastre, în inima națiunii amor și devotament, cari Vă vor Maiu 4 (16) consolă de dureroasa pierdere ce ați încercat.

Națiunea, prin organul Senatului, vine a supune respectuos Măriilor Voastre doliul ce a cuprins țara întreagă pentru cruda încercare ce a suferit familia Princiară, rugând pe cel A Tot Putinte ca să Vă întărească inimile, punând credință în viitor.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului* :

*Înalt Prea Sfinte Părinte,
Domnilor Senatori,*

Ca în totdeauna, și în această tristă împrejurare, Senatul s'a grăbit a Ne expune simțimintele Sale de iubire și de alipire.

Vă mulțumim din inimă pentru via parte ce D-voastre luați la durerea Noastră amară. Este foarte adevărat, că ori ce suferință devine mai ușoară când este împărtășită; cu atât mai mult trebuie să devie mai ușoară suferința Noastră, fiind împărtășită de un popor întreg.

Da, în dragostea poporului Nostru vom găsi tărie și răbdare, spre a Ne supune la această crudă încercare.

Rugile înaltului cler vor atrage binecuvântările Cerului asupra tuturor familiilor cari au fost izbite ca Noi.

Dumnezeu să ne ajute!

Întorcându-se din Constantinopole, Principele Milan al Serbiei sosește în capitală, unde » 5 (17)
descinde la palatul Domnesc.

Principele Milan al Serbiei e numit cap al regimentului 6 de infanterie. *A. S. S.* » 15 (27)
Domnitorul adresează armatei cu această ocaziune următorul Înalt Ordin de zi:

Dorind a da o probă de dragoste bunului Nostru frate, Domnitorului Serbiei Milan Obrenovici al IV-lea, și spre a strânge și mai bine legăturile de simpatie între armata sârbă și română;

Numim cap al regimentului al 6-lea de infanterie de linie pe M. S. Domnitorul Serbiei Milan Obrenovici al IV-lea.

Regimentul al 6-lea va adresă M. S. Domnitorului Serbiei raport trimestrial de situațiunea regimentului.

Dat în București, la 15 Maiu 1874.

Carol.

Ministrul de Resbel, General de diviziune I. Em. Florescu.

1874

Maiu 15 (27) Cu ocaziunea ceremoniei numirii A. S. Principelui Serbiei cap al regimentului 6 de infanterie, *A. S. S. Domnitorul* adresează regimentului următoarele cuvinte:

Am hotărât a numi pe A. S. Domnitorul Serbiei cap al regimentului al 6-lea de infanterie. Sunt convins că prin această numire se va stabili o legătură între amândouă armatele, unindu-ne astfel mai mult cu camarazii noștri de arme din Serbia. Această unire va fi o nouă dovadă de înfrățirea ce există între poporul sârb și poporul român.

Apoi *A. S. S. Domnitorul*, adresându-Se către A. S. Principele Serbiei, rostește, în limba franceză, următoarele cuvinte:

Alteță ! Ne felicităm că de astăzi înainte Alteța Voastră faceți parte din armata noastră, primind a fi capul unui regiment român. Ziua, în care numele Alteței Voastre a fost trecut în anuarul nostru militar, va rămâne săpată în memoria noastră ca o dată scumpă și vecinică despre sincera prietenie care unește ambele Noastre popoare și ambele Noastre oști.

- » 17 (29) A. S. Principele Milan al Serbiei părăsește capitala.
- » 22 (3) A. S. Principele Leopold de Hohenzollern sosește la Cotroceni, însoțit de d. de Werner.
- » 28 (9) M. C. Epureanu, raportorul legii propusă de guvern pentru amortizarea datoriei flotante de 27 milioane, depune raportul său, foarte defavorabil Cabinetului.
- » 31 (12) Corpurile legiuitoare se închid prin următoarele Mesagii Domnești:

Domnilor Senatori,

Pentru întâia dată Senatul ajunge la terminul reînnoirii sale periodice fixat prin Constituțiune.

Dacă stabilitatea și armonia între puterile Statului este o condițiune neapărată pentru prosperitatea poporului, suntem în drept a ne felicita cu toții de acest rezultat.

Mulțumirea noastră este cu atât mai mare, cu cât legislatura de patru ani, care se încheie acum, a fost cea mai bogată în lucrările ei.

Organizarea Bisericii după datinele țerii și după sfintele canoane, organizarea armatei, rezolvarea înțeleaptă a greutăților ivite în urma primei concesiuni a căii ferate Roman-Vârciorova, întărirea ordinii în finanțe prin crearea de resurse nouă în bugetul Statului, legea domeniilor și a cassei pensiunilor, reforma administrațiunii în district și comună prin legea consiliilor județene și prin legea comunală, convențiunile telegrafice și poștale cu Statele vecine, legea telegrafelor și poștelor, modificarea codului penal și legea regimu-

lui închisorilor și, chiar în această laborioasă sesiune extraordinară, legea pentru legarea căilor noastre ferate cu rețeaua cea mare a Europei, legile vamale, sanitare și a împrumutării coloniștilor din Basarabia; aceste legi împreună vor consolida administrarea generală a Statului român, iar pentru D-voastre în deosebi vor fi un titlu la recunoștința țerii.

În Mesagiul Meu din 23 Maiu 1871, prezentat D-voastre tot prin guvernul actual, v'am exprimat încrederea ce am în destinele României și speranța că națiunea întreagă, luminată prin experiență, după atâtea grele încercări, și obosită de lupte sterile, va merge prin mandatarii săi cu pași siguri pe adevărata cale a progresului, prin ordine și stabilitate.

Încrederea Mea a fost fundată; speranța s'a realizat.

Vă exprim dar, Domnilor Senatori, Domneasca Mea mulțumire și rog pe Dumnezeu să vă aibă în sfânta Sa pază.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este închisă.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Resbelului, General I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu.

Domnilor Deputați,

Terminul până când ați fost convocați în sesiune extraordinară expiră astăzi. Până în cea din urmă zi a acestei laborioase sesiuni, v'ați ocupat de legile economice și financiare, ce trebuințele țerii le reclamau, și ați adus binelui public sacrificiul intereselor D-voastre particulare.

Unirea perfectă, ce și de astă dată a domnit între puterile Statului, a produs rezultate fericite pentru înaintarea României. În adevăr, prin votarea mai ales a legii pentru legarea căilor noastre ferate cu rețeaua cea mare a Europei, a legii vamale, a legii pentru împrumutarea coloniștilor din Basarabia și a legii sanitare, s'a făcut un pas însemnat pe calea progresului real al țerii.

Vă exprim dară a Mea Domnească mulțumire și rog pe Dumnezeu să vă aibă în sfânta Sa pază.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este închisă.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Resbelului, General Ioan Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu.

Sesiunea de primăvară a Sfântului Sinod se închide.

În portul dela Giurgiu se botează în mod solemn bastimentul «Fulgerul» în prezența Iun. 3 (15) A. S. S. Domnitorului și a A. S. Principelui Moștenitor Leopold de Hohenzollern.

1874

Iun. 5 (17) Promulgarea legii generale a vămilor.

Noul Consul general al Greciei, Rangabé, fiul savantului om de Stat A. R. Rangabé, prezintă *A. S. S. Principelui* o scrisoare autografă a Suveranului său, în care acesta exprimă *A. S. Serenissime* sincerele sale condoleanțe pentru doliul ce a lovit familia Domnească a României.

» 8 (20) Promulgarea legii pentru organizarea serviciului sanitar.

» 15 (27) *A. S. S. Principele Carol* mulțumește Regelui Greciei pentru cuvintele sale de simpatie și adaugă:

Sunt convins că Maiestatea Voastră, având imensa bucurie de a se vedea încunjurat de fermecători copii, va compătimi cu noi, cari nu aveam decât unul și cari trebuie astăzi să ne obicinuiți cu această crudă pierdere! Singurul lucru ce ne ajută să suportăm golul care s'a făcut în jurul nostru, este iabirea și interesul ce am închinat frumoasei noastre țeri.

Iul. 3 (15) *AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna*, însoțite de *A. S. Principele Leopold de Hohenzollern*, pleacă din Sinaia la Franzensbad.

» 22 (3) Promulgarea convențiunii cu Austro-Ungaria pentru legarea liniilor ferate la punctele Vârciorova și Predeal.

» 27 (8) *AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna* fac dela Franzensbad o vizită Împăratului Germaniei, care trece de la Gastein la Berlin.

Aug. 3 (15) Ministrul de Răsboiu, Generalul Florescu, însoțit de mai mulți ofițeri superiori români, asistă la manevrele armatei germane.

» 4 (16) *AA. LL. SS.* pleacă din Franzensbad și călătorește în Anglia, însoțite de *A. S. Principesa-mamă Maria de Wied*.» 3 (20) *AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna* schimbă la Londra vizite cu Ducele și Ducesa de Edimburg, cu Principele de Gales și cu Împărăteasa Austriei, care tocmai se află acolo.

AA. LL. SS. Se stabilesc la băile de mare dela St.-Leonards.

Sept. 3 (15) Cehii tineri renunță la politica de abținere și intră în Parlament.

» 4 (16) *A. S. S. Domnitorul*, întovărășit de N. Cretzulescu, face o vizită lui Sir Stratford Canning, Vicomte de Redcliffe, fost Ambasador al Angliei, în vârstă de 86 ani, care dela 1820 a jucat un mare rol în lupta contra influinței rusești în Orient și care trece încă ca o autoritate din cele mai importante în cestiunile Orientului. Bătrânul, care e întovărășit de fiica sa, primește foarte curtenitor pe vizitatori; dar în cursul convorbirii, *A. S. S. Principele Carol* Se miră că Lordul Redcliffe se adresează mai mult lui Cretzulescu de cât Lui și mirarea Sa crește când Lordul declară că Românii sunt fericiți de a avea în capul lor un tânăr Principe așa de bine înzestrat și că ar fi fericit de a putea într-o zi să-I facă cunoștință. Neînțelegerea, pe care fiica lui Sir Stratford o observase dela început, dar n'o putuse împiedica, se explică acum; Lordul Redcliffe nu înțelesese că mosafirul său era chiar *Principele Carol* în persoană, și fu cu adevărat mișcător a vedea cum în urmă el arată tânărului Suveran admirațiunea și profunda sa simpatie.

Altețele Lor Serenisime pleacă din Londra spre castelul Weinburg, în Elveția, în cer- Sept. 8 (20)
cul familiei.

Altețele Lor Serenisime sosesc la Sinaia.

Oct. 1 (13)

Manevrele mari de toamnă, cu 18.000 oameni, se încep în prezența *A. S. S. Domni-* » 3 (15)
torului și a reprezentanților militari ai tuturor Statelor europene (afară de Italia).

A. S. S. Doamna sosește dela Sinaia în capitală, pentru a asista la serbările militare » 13 (25)
cu cari se termină manevrele. Seara se face la palat ceremonia punerii țințelor la nouile
drapele și stindarde ale armatei.

La serbarea sfințirii drapelelor și stindardelor și luarea lor în samă de către corpuri, » 14 (26)
A. S. S. Domnitorul rostește următorul discurs:

Cu mândrie și încredere v'am dat aceste steaguri, având ferma
convingere că armata va ști a le apăra în ori ce împrejurare că un
sfânt depozit și a le păstra cu onoare și fără pată.

Nu Mă îndoiesc nici un moment, că fiecare dintre D-voastre, când
veți fi chemați a vă împlini datoria, o veți face cu iubire și devota-
ment, având numai o țință, deviza steagurilor: «Onoare și Patrie!»

La banchetul dat cu această ocaziune, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast:

Ziua de astăzi fiind serbarea cea mai însemnată, cea mai frumoasă
a armatei noastre, ridic cel întâiu păhar în sănătatea sa, făcând urările
cele mai călduroase pentru întărirea și dezvoltarea oastei.

Să trăească armata!

Răspunsul Generalului I. Em. Florescu, în numele ofițerilor:

Prea Înălțate Doamne,

În numele d-lor ofițeri de față și a întregii armate, exprim a noastră adâncă
recunoștință Înălțimii Voastre, și ridic acest păhar în sănătatea Măriei Tale și
a M. S. Doamnei.

Să trăească MM. LL. Domnul și Doamna!

A. S. S. Domnitorul adresează următoarele cuvinte ofițerilor din armatele străine, cari
au asistat la manevre și la ceremonia sfințirii drapelelor și stindardelor:

Cu o adevărată satisfacere ridic acest păhar pentru armatele pe
cari am avut plăcerea a le vedeă reprezintate la manevrele noastre de
toamnă. Exprimând via noastră recunoștință guvernelor, cari v'au tri-
mis, Domnii Mei, în România, nutresc speranța că veți păstra o bună
amintire de petrecerea voastră printre noi. Armata Mea se unește cu

1874

Oct. 14 (26) urările ce fac pentru țerile voastre și se asociază din inimă la toastul Nostru.

În sănătatea Suveranilor și pentru prosperitatea guvernelor ce aveți onoarea a reprezintă! În sănătatea armatelor voastre!

Cu aceeaș ocaziune se publică următorul Înalt Ordin de zi către armată:

Ostași,

Pentru a treia oară voi ați știut să răspundeți la apelul ce v'am făcut.

Ați dovedit din nou că nu s'a șters din inima Românilor virtuțile militare ale străbunilor.

Rezimată pe voi, țara poate păși cu încredere spre viitorul ei.

Ostași, vă mulțumesc la toți împreună.

Astăzi veți primi steagurile cele nouă, simbolurile unei nouă organizări a armatei. Ele nu mai sunt semnele exclusive ale singurei armate permanente, precum erau cele vechi, ce se vor păstra de acum ca un sacru depozit. Steagurile cele nouă înfățișează toate elementele puterii militare, întreaga țară sub arme.

Voi vă veți aduna pururea în jurul lor, când voi avea trebuință de voi, și veți dovedi în ori ce întâmplare că cuvintele «Onoare și Patrie», înscrise pe ele, sunt mai adânc înscrise în inimile voastre.

Ostași,

Jurați că veți apăra totdeauna aceste steaguri și că veți fi gata a vă jertfi viața pentru țara voastră, a cărei pază, în onoarea și drepturile ei, vă este încredințată sub aceste semne!

Dat în București, la 14 Octomvrie 1874.

Carol.

» 15 (17) După manevre AA. LL. SS. Se întorc la Sinaia.

» 17 (29) Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

În sfârșit, izbutesc să-ți scriu, după ce am trecut prin zile foarte pline de mișcare și foarte obositoare. Dar am îndurat bine toate aceste oboseli și mă simt foarte bine.

Totul s'a petrecut în chip mulțumitor; se pot privi aceste din urmări zile cu satisfacțiune și viitorul cu încredere.

Toate marile Puteri, cu excepțiunea Italiei, au trimis aici repre-

zentanți ai armatelor lor. Turcii au primit invitațiunea noastră cu multă grăbire și au trimis un Colonel de artilerie eminent și un ofițer de stat-major. Serbia și Olanda erau de asemenea reprezentate. Erau în totul patrusprezece ofițeri străini.

Manevrele începură la 4 (16) Octomvrie, lângă Buzău, unde eu am sosit din Sinaia cu o zi mai înainte; atunci nu erau prezenți, dintre ofițerii străini, decât de Nagy, Colonelul austriac din statul-major general, un om foarte inteligent, Colonelul rus din statul-major general, Bobricoff, și un ofițer olandez.

A 3-a diviziune (trei brigade de infanterie, o brigadă de cavalerie și un regiment de artilerie din Moldova) aveă ca sarcină a forță trecerea Călnăului și a Buzăului.

În timpul șederii mele la Sinaia, unde eram aproape doborât de treburi și unde aveam aproape în fiecare zi conferințe cu miniștrii, n'am avut timpul să mă ocup de aceste manevre; speram că comandanții vor studiă cu atențiune terenul și vor conduce exercițiile cu dibăcie. Spre părerea mea de rău, greșeli mari au fost comise către sfârșit, și pentru a evita nouă confuziuni, a trebuit să întrerup manevrele în ziua aceea. Critica mea, puțin cam severă, avu acest avantaj, că în zilele următoare mersul manevrelor fu mai mulțumitor.

După amiazi, am părăsit Buzăul și, seara, am sosit la București.

A doua zi, am primit pe ofițerii străini, sosiți în acest timp. Mi-au fost prezentați de către reprezentanții guvernelor lor respective. Erau: Colonelul englez Morris, un om plin de spirit; Căpitanul francez de stat-major Torcy, un ofițer îndemânatec și instruit; Maiorul prusian de Renthe-Fink, din marele stat-major, pe care îl cunosc din Schleswig, și patru ofițeri sârbi. La 6 (18) Octomvrie, am părăsit Bucureștii împreună cu statul meu major și m'am instalat la Drăgănești, aproape de Frahova, în centrul terenului manevrelor; seara, a fost un prânz sub corturi; apoi au fost luate dispozițiunile pentru a doua zi.

Ofițerii străini au sosit la Drăgănești la 7 (19) Octomvrie, la 11 ore dimineată; am încălicat imediat, pentru a vizită diviziunile 1-a și a 2-a; după defilare, trupele au ocupat pozițiunile lor pentru manevrele de a doua zi și am asistat încă la instalarea avan-posturilor. Apoi, am făcut o recunoaștere împreună cu statul meu major, ca să-mi dau în cunoștință de cauză ordinele pentru lupta de a doua zi, 8 (20) Octomvrie.

1874

Oct. 17 (29) Seara, la orele șapte, am sosit la Ferbinți, unde se află cartierul general și unde se dusesese ofițerii străini. Cincizeci de persoane luară parte la prânzul de sub cort. Seara, am lucrat la dispozițiunile manevrelor de corp de a doua zi (trei diviziuni, 18.000 de oameni). La 8 (20) Octomvrie, dimineața, am părăsit cu toții cartierul; timpul eră splendid; cu toate acestea pe la amiazi eră cam prea cald. Manevrelor începură pe la zece ore și au ținut până la cinci ore seara; totul a mers după dorință, și ofițerii străini au admirat în particular rezistența trupelor. Seara la masă se vorbi mult de întâmplările zilei și părerea generală fu că s'a cerut prea mult dela trupe.

Ofițerii turci sosiră dimineața și asistară la toate manevrele. Ei se mirară de ce văzură, și Colonelul Asis-Bei zise Englezului: «E serios; nu mă așteptam la aceasta». La 9 (21) Octomvrie, ne-am întors cu toții la București. În cursul celor două zile următoare, când trupele mergeau spre capitală, am făcut recunoașterea terenului pentru ultima zi de manevre și am hotărât dispozițiunile împreună cu ofițerii din statul major general.

La 12 (24), manevrele s'au terminat. Încăerarea avu loc la Colentina, la zece kilometri de București; a 3-a diviziune, întărită cu o brigadă de infanterie, aveă de mănținut o pozițiune defensivă foarte avantajoasă în trei sate dealungul Colentinei; celelalte două diviziuni, înaintând pe două coloane separate, aveă să ocupe acea pozițiune. Cu excepțiunea câtorva greșeli pe cari le-am arătat la moment și am făcut să se îndrepte numai decât (năvălitorii au trebuit să se întoarcă la locul lor dinainte și să reînnocască mișcarea), manevra fu bine executată. Cu toată ploaea mare, mii de curioși erau de față. Duminecă 13 (25) Octomvrie, Elisabeta soși la București și asistă, seara, la orele 9, la ținutirea solemnă a drapelelor. Toate regimentele erau reprezentate prin deputațiuni de ofițeri și de soldați. Toți ofițerii de stat major și misiunile străine erau invitați; în totul opt sute de persoane.

Binecuvântarea și distribuirea drapelelor a avut loc Luni, 14 (26) Octomvrie. La orele zece, deputațiunile regimentelor veniră la palat să ia cele 32 de drapele și fanioanele pentru a fi transportate la Băneasa, unde trebuia să aibă loc ceremonia. La orele 11 și jumătate, mă dusei acolo cu Elisabeta; mergeam călare lângă trăsura ei. La sosirea noastră, furăm salutați cu căldură. Mai mult de 50.000 de per-

soane și 600 de trăsurile se strânsese acolo. Trupele formau un singur Oct. 17 (29) pătrat mare, în mijlocul căruia era ridicată o estradă pentru Mitropolit și înaltul cler; la dreapta și la stânga, șefii de regimente luară loc lângă drapelul lor; apoi ofițerii străini, generalii, etc.

În fața estradei, se află tribuna noastră și îndărătul ei se înșirase miniștrii, reprezentanții străini, înaltele autorități ale Statului. Serviciul divin fu solemn și impunător și făcu o impresiune adâncă asupra străinilor.

După binecuvântarea drapelului, am adresat o scurtă alocuțiune șefilor de regimente și de batalioane, cari înmânară apoi drapelul la port-drapeli; aceștia se întoarseră la regimentele lor respective. Trupele prezintă armele, toate muzicele intonară imnul național și un ura nesfârșit sguđu văzduhul. Fu un moment cu adevărat răpitor. Văzând toate acele drapeluri și fanioane, în mijlocul cărora strălucia marca Hohenzollernilor, inima îmi fu umplută de bucurie și de mândrie. Facă Dumnezeu ca acest prețios simbol, pe care l-am dat trupelor mele, să le conducă în totdeauna la victorie și ca în oarele grele mai ales, poporul meu să se grupeze împrejurul lui cu încredere!

Defilarea a ținut o oră și jumătate; totul a mers după dorință și asistenții au fost mulțumiți. Întoarcerea noastră în oraș fu o ovațiune continuă ce nu s'ar putea compara decât cu aceea a intrării mele în capitală, la 1866. Toți ofițerii străini se aflau în statul meu major.

Cât de mult s'au schimbat timpurile pe aici!—se strigă din toate părțile. Odinioară Domnitorii români mergeau în suita unui Omer-Pașa și unui Coronini, a unui Gorciacov și, la o laltă cu aceștia, treceau în revistă trupe turcești, austriace sau rusești. Astăzi, Domnitorul, înconjurat de ofițeri străini din toate armatele mari, trece în revistă propriile sale trupe naționale!

Seara am dat un prânz de gală de 110 persoane și am ridicat primul toast pentru armata mea; Generalul Florescu răspunse. Al doilea toast a fost ridicat în onoarea armatelor reprezentate la manevrele noastre și a șefilor lor supremi. A răspuns Colonelul englez Morris, în calitate de decan. Dânsul a zis, între altele: «Tot ce am văzut la această tânără armată m'a umplut de surprindere și voiu raporta guvernului meu ceea ce este România și progresele ce ea a făcut».

L-am răspuns, zicând că acest elogiu făcut de un Englez îmi era cu atât mai prețios, cu cât compatrioții săi erau în general într'o ne-

1874

Oct. 17 (29) știință complectă despre starea de lucruri în România. El recunoscă aceasta și îmi promise a face tot ce va fi în puterea sa pentru a modifica aceste dispozițiuni în Anglia.

Rusul și Prusianul declarară că armata noastră eră pe cale de a deveni foarte solidă. Eu sunt convins că, în câțiva ani, lumea va fi silită a ține socoteală de noi. Renthe-Fink îmi spuse: «România are un material superb, oameni inteligenți; numai, ofițerii trebuie să desfășure puțin mai multă silință; dar, spre marea mea bucurie, am văzut că fiecare din ei e însuflețit de cele mai bune intențiuni». Turcul zise Englezului, că cel mai bun lucru ar fi ca România să devie liberă și să încheie un tractat de prietenie cu Turcia.

Foarte semnificativ!

După prânz se sună retragerea. Elisabeta, miniștrii, etc. s'au dus s'o asculte; mii de oameni încunjurau patatul.

Mărți $15/_{27}$, m'am întors cu Elisabeta la Sinaia. Această localitate ne face cel mai mare bine, mai ales pe timpul acesta foarte frumos.

În politică totul merge după dorință; se pare că marile Puteri consimțesc acum să încheie cu noi tractate de comerț, cu toate protestările Porții. În Serbia afacerile nu merg bine; Principele e foarte îngrijat; poate că această țară va avea să treacă prin luptele prin cari a trecut România. Am chemat la Sinaia pe Agentul meu din Belgrad, ca să aflu amănunte.

La $15/_{27}$ Noemvrie, Camerele au să se întrunească. Opozițiunea își ascuțește armele de pe acum, dar nu va obține mare lucru.

Ne gândim adeseori la frumoasele zile ce le-am petrecut în casa părintească și suntem cuprinși de o imensă dorință de a vă vede. Mii de mulțumiri, scumpi părinți, pentru iubirea cu care din nou ne-ați tratat ca pe copii alințați.

» 25 (6) Se deschide sesiunea de toamnă a Sfântului Sinod.

» 28 (9) *AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna* vin în capitală și iau reședința de iarnă la palat.

Noem. 1 (13) Se anunță din Constantinopole că trei mari Puteri — Anglia, Franța și Italia — contestă guvernului român dreptul de a încheia tractate de comerț, pe câtă vreme nu va fi obținut autorizarea Porții.

România rămâne neclintită pe calea ce și-a tras.

» 2 (14) Într'o notă adresată Agenților români în străinătate, Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu, arată că, după chiar textul firmanului de investitură, România are dreptul de a încheia tractate ne-politice cu Statele vecine.

La Constantinopole mai multe Puteri se silesc să convingă Poarta, că în cestiunea Noem. 2 (14) tractatelor române de comerț ea va suferi o înfrângere.

Cuvântarea primarului capitalei cu ocaziunea inaugurării statuii lui Mihai Viteazul: » 8 (20)

Măria Ta,

Pentru întâia oară ne este dat astăzi a serbă în capitala României inaugurarea unui monument, ridicat în memoria gloriilor noastre naționale, și a vedeă astfel împlinite voturile pioase ale mai multor generațiuni.

Dacă din atâtea greutăți ale timpurilor n'am putut până acum să dăm o ființă dorințelor și aspirațiunilor noastre, Românii n'au uitat un singur moment numele acelora cari au ilustrat și au înălțat țara lor, păstrându-le cu toții o duioasă și mândră amintire.

În lipsa marmorei și a bronzului, ei le-au ridicat în adâncul inimii lor un altar nepieritor, unde recunoștința și admirațiunea au întreținut de apururea vie flacăra patriotismului.

În așteptarea zilelor mai bune, ei n'au încetat a crede că poporul, care știe a onora gloriile și măririle trecutului său, este acela care învață mai lesne a le imita.

Orașul București, interpret fidel al simțimintelor țerii întregi, înălțând statua unuia dintre cei mai mari Domni ai Românilor, se felicită că a putut dânsul pune cea dintâi piatră a acelui cult național.

Capitala României se fălește cu o legitimă mândrie, că a consacrat acest monument acelui erou, care nu aparține numai țerii sale, ci întregului neam românesc, și care, din malurile Dunării, peste vârfurile Carpaților, până în apele Tisei, a purtat cu vitejie steagurile române.

Desvelind privirilor tuturor această imagine grandioasă, care a însuflat terroarea inamicilor țerii, nu avem trebuință să spunem a cui este. La singura amintire a numelor înscrise pe marmura acestui monument: Giurgiu, Putineiu, Hârșova, Călugăreni, Nicopole, Sibiiu, toată țara se închină la numele lui Mihai Viteazul.

Înălțându-ne ochii spre dânsul, care din noi nu se simte dus cu sufletul în acea epocă măreață, când glasul său, chemându-ne la independență și la glorie, redeșteptă în noi vechea bărbăție și când oștile române, răsărind ca prin farmec din toate unghiurile teritorului, țineau piept la toate hotarele, risipiau hordele vrăjmașe, apără cu o mână de oameni Termopilele române contra valurilor cotropitorilor, treceau de peste Dunăre peste Carpați și încingeau fruntea eroului cu laurii victoriei și cu o întreită coroană? Care din noi n'a tresărit până în adâncul său, ascultând povestirea faptelor epice ale ilustrului Căpitan, deșteptând admirațiunea și respectul tuturor contemporanilor și răs-pândind atâta strălucire asupra neamului românesc?

Și astăzi, după trei secole aproape împlinite, care inimă nu se simte sdro-

1874

Nqm. 8² (20) bită încă de durere, cugetând cu groază la cumplita ursită a celui mai glorios dintre Domni, pe care nici inimicii nici nenorocirea nu-l putuse abate și care, părăsit un moment de fortuna armelor, opuneă soartei o tărie neînvinsă și se ridică mai superb și mai puternic, dar pe care l-a doborât lovitura mârșavă a trădării?

Aceste simțiminte, Măria Ta, totdeauna vii în inimile noastre, dobândesc o nouă consacrațiune prin serbarea de azi. Prezența Măriei Tale și a Măriei Sale Doamnei dând acestei serbări o solemnitate mai mare, ne este în același timp o nouă dovadă că Măria Ta le împărtășește deopotrivă cu toți Românii.

Amintirile trecutului sunt legăturile cele mai puternice ce unesc cu patria.

Țara s'a simțit ferică a putea evoca asemenea suveniri eroice, când a oferit coroanele lui Mihai Viteazul și a lui Ștefan cel Mare unui Prinț dintr-o familie în care eroismul este o tradițiune și un patrimoniu strămoșesc. Uniți în aceeași cugetare, ea încunjoară pe Alesul ei cu iubire și devotament; și dacă — de ceea ce Dumnezeu să păzească — ora pericolului ar suna iarăși, vom reveni cu toții în fața acestui monument, și sub inspirațiunea faptelor glorioase, a căror amintire el deșteaptă, națiunea întreagă se va aduna cu încredere și bărbăție în jurul Domnului și a Doamnei țerii.

Alături cu numele Buzeshilor, ale lui Calomfirescu, Banul Manta și Mihalcea, vom săpa aci alte nume și mai scumpe, și România va dovedi că este încă țara lui Mihai Viteazul.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna! Să trăească România!

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului* :

Sunt fericit că sub Domnia Mea s'a ridicat statuea lui Mihai Viteazul, care ne aduce aminte epoca cea mai glorioasă din istoria noastră, epocă în care acest mare Domn român a avut fericirea de a lupta pentru apărarea și autonomia țerii.

El, împreună cu Mircea și Ștefan cel Mare, a pus temelă acestui spirit ostășesc, care însuflă astăzi armata noastră și care află un răsunet în națiunea întreagă.

Inaugurând acum această statue, sunt sigur că timpul de bărbăție n'a trecut și că, în momentul de pericol, România se va scula ca un singur om, spre a împlini ca în trecut datoria sa. Dea Dumnezeu ca în acel moment să pot răspunde și Eu așteptărilor țerii și să putem săpa în inima generațiunilor viitoare recunoștință către apărătorii moșiei românești.

Cadă acum acel vâl, care acopere această statue, și rămână încredințat orășenilor capitalei monumentul lui Mihai Viteazul!

Depeşa Lordului Derby către sir Elliot, Ambasador la Constantinopole :

Guvernul Maiestăţii Sale a luat cunoştinţă de comunicările preschimbate de guvernele Austriei, Rusiei şi Germaniei cu Poarta, ale căror copii au fost primite dela Ambasadorul turec la 7 curent, cu privire la încheierea de convenţiuni de comerţ între Principatele vasale şi Puterile străine.

Guvernului Maiestăţii Sale i se pare că cestiunea poate fi privită sub două aspecte: politic şi comercial.

După părerea sa, nu trebuie să se dea o prea mare importanţă aspectului politic, care pierde mult din însemnătatea sa, după declaraţiunea pozitivă a celor trei guverne, că nu au intenţiunea de a slăbi legăturile ce unesc Principatele cu Imperiul otoman. Instrucţiunile adresate dragomanului german, cari sunt identice cu cele ce au fost date dragomanilor Ambasadelor Rusiei şi Austriei, zic :

«Noi nu voim, făcând aceasta, nici să slăbim nici să strângem legăturile ce unesc Principatele vasale cu Curtea suzerană. Noi înţelegem, din contra, să nu le aducem nici o atingere. Veţi da în acelaş timp guvernului otoman asigurarea că aceste învoieli, lipsite de ori ce caracter politic, nu vor fi semnate decât de miniştri şi autorităţile competente, şi neînvestite cu sancţiunea suzerană. Cu chipul acesta, ele nu ar putea nici de cum să slăbească vreunul din drepturile Maiestăţii Sale Sultanului, nici să modifice poziţiunea garantată de către tractate Principatelor vasale faţă de Sublima Poartă.»

De altă parte, moderaţiunea răspunsului guvernului turec arată dispoziţiunea de a trata cestiunea într'un mod practic, şi, unită cu acea recunoaştere formală a suzeranităţii Porţii de către cele trei Puteri, ea pare a indica că nu trebuie să fie greu a ajunge la o soluţiune mulţumitoare a cestiunii.

Guvernul Maiestăţii Sale a şi făcut să se ştie că el împărtăşeşte opiniunea Porţii, cum că Principatele nu au nici o autoritate de a încheia convenţiuni de comerţ separate. Guvernul nu are nici de cum dorinţa de a începe o discuţiune de controversă asupra privilegiilor şi scutirilor asigurate Principatelor; dar el nu poate pierde din vedere acest fapt că, în nici unul din diversele firmane, documente diplomatice, sau alte acte ce organizează constituţiunea Principatelor, nu le este conferită vreo autoritate de acest soi.

Din contra, «Regulamentul organic al Principatului Moldovei» din 29 Iulie 1829, unul din «regulamentele administrative» confirmate prin tractatele dintre Rusia şi Poartă în Septemvrie 1829 şi în Ianuarie 1834 prin hatîşeriful din 1834 şi prin Tractatul din 1858 între Puterile garante, cuprindeă (§. 155) că «comercianţii străini nu vor putea face negoţ în ţară decât după cuprinsul tractatelor ce există între Poarta otomană şi Puterile ai căror supuşi ar fi comercianţii»; şi articolul 20 din Tractatul de comerţ între Marea Britanie şi Turcia, dela 29 Aprilie 1861, stipulă că «prezentul tractat va primi executarea sa în toate provinciile Imperiului otoman, adică în toate posesiunile Maiestăţii Sale Imperiale Sultanului, situate în Europa sau în Asia, în Egipt şi în celelalte părţi

1874

Noem. 8 (20) ale Africeii aparținând Sublimei Porți, în Serbia și în Principatele-Unite a Moldovei și Țerii Românești».

Este deci imposibil guvernului Maiestății Sale a admite ca Principatele să aibă dreptul de a încheia convențiuni de comerț separate.

Cu toate acestea, privind cestiunea sub aspectul său comercial, guvernul Maiestății Sale trebuie să recunoască că pozițiunea Principatelor, relativ la raporturile lor comerciale cu Statele străine, este anormală. În vreme ce Principatele au controlul propriului lor tarif, exercițiul acestui control este limitat, prin îndatoririle luate de Poartă în virtutea tractatelor, la o anumită categorie de drepturi.

Prosperitatea comerțului Principatelor Unite și dezvoltarea izvoarelor lor de bogăție sub sistemul actual dovedesc că funcționarea acestui sistem n'a fost apăsătoare și că folosul, pe care Principatele l-au tras din pozițiunea ce le-o asigură uniunea politică cu Imperiul otoman, a răsplătit în mai mare măsură dezavantajele sau inconvenientele ce rezultă din restricțiunea completei lor independențe comerciale. Totuș, notificațiunea de către Poartă a intențiunii sale de a face să înceteze sau de a revizui, în timpul cel mai apropiat, într'un termen admisibil, tractatele de comerț actualmente în vigoare între Turcia și celelalte țeri, a schimbat esențialmente condițiunea în care a durat această stare de lucruri; și guvernul Maiestății Sale n'a șovăit a sfătui pe Poartă, înainte ca cele trei Puteri să-i fi adresat observațiunile lor, a face concesiunile oportune, de natură a risipi ori ce nemulțumire întemeiată din partea Principatelor, întru cât acest lucru s'ar putea face fără să vatăme integritatea politică a Imperiului otoman.

Nu este Putere care să poată fi mai sincer interesată la bunăstarea și la prosperitatea Principatelor ca Marea Britanie. Din numărul total al năvilor ieșite de pe Dunăre, în 1873, ducând cu ele produsele, în cea mai mare parte de pe țărmul stâng al fluviului, 300 vase cu vapor, având împreună o capacitate de 193.234 tone, erau engleze; 85, cu o capacitate de 40.725 tone, erau austriace; 42, de 30.202 tone, erau franceze; 25, de 6.836 tone, erau rusești; 8, de 3.863 tone, erau italiene; și 2, de 1.183 tone, erau germane. Consulul Ward, în raportul său asupra comerțului Galaților în 1871, evaluă exportățiunile Marii Britanii la o cifră mijlocie de 1.500.000 de livre sterling pe an, și declară că, din suma mijlocie anuală a importățiunilor tuturor țărilor la Galați și Brăila, care se urcă la 3.000.000 livre sterling, Marea Britanie furniză cel puțin 1.000.000 de livre sterling. Prin urmare, guvernul Maiestății Sale poate pretinde foarte bine ca Marea Britanie să fie ascultată, nu numai ca una din Puterile garante, ci ca națiune profund interesată la comerțul Dunării.

Cele trei guverne au arătat că «tractatele încheiate cu Turcia recunosc Principatelor o administrațiune vamală separată; dar lipsa de îndatoriri pe bază de contracte între aceste administrațiuni și acele ale altor State aruncă adeseori o turburare regretabilă în relațiunile vamale respective. Aceste inconve-

niente sporesc treptat, pe măsura dezvoltării progresive a căilor de comunica- Noem. 8 (20)
 țiune cari servă a îmulți schimburile cu Puterile vecine și a da o îmboldire
 nouă tranzitului produselor celorlalte țeri».

Guvernul Maiestății Sale nu se îndoește că aceste declarațiuni nu ar fi întemeiate.

Firmanul din 1866 acordă Principatelor dreptul de a face învoieli de interes local cu administrațiunile vecine, în terminii următori:

«A consideră, ca și în trecut, obligatoare pentru Principatele-Unite toate tractatele și convențiunile ce există între Sublima Mea Poartă și celelalte Puteri, întru cât nu ar aduce atingere drepturilor Principatelor-Unite, drepturi stabilite și recunoscute prin actele privitoare la ele; a mănține și a respecta deopotrivă principiul că nici un tractat sau convențiune nu ar putea fi încheiat dea dreptul de către Principatele-Unite cu Puterile străine. Totuș guvernul Meu imperial nu va lipsi pe viitor de a consulta Principatele-Unite asupra dispozițiunii ori cărui tractat sau convențiune care ar putea atinge legile și regulamentele lor comerciale. Învoielile de un interes local între două administrațiuni limitrofe, și neavând nici de cum forma de tractat oficial nici cu caracter politic, vor continua să rămână în afară de aceste restricțiuni».

În virtutea acestei concesiuni, diverse învoieli relative la serviciul poștelor și afacerilor analoage au fost încheiate cu Principatele. Cu toate acestea, în cazul de față, cum Germania a luat parte la reprezentațiuni identice, negocierile pe cari cele trei Puteri își propun să le deschidă cu Principatele, ar depăși marginile firmanului nu numai în ce privește cestiunea care ar face obiectul discuțiunii, ci și întinzând unei Puteri, a cărei fruntarie nu este limitrofă, dreptul de a face învoieli.

Cestiunea este deci de a se ști dacă firmanul e îndestulător pentru a face față exigențelor situațiunii, ce trebuie a o atribui, în cea mai mare parte, dacă nu în total, înștiințării dată de Poartă despre revizuirea tractatelor sale de comerț.

Poarta a și acordat Chedivului Egiptului facultatea de a face convențiuni de comerț cu celelalte State, cu toate că tariful otoman este și a fost în totdeauna, până în prezent, în vigoare în Egipt, și acolo nu se izbește de dificultatea Porții care contractează pentru un Stat vasal ce are un tarif independent, deși chiar subordonat. Această dificultate ar fi fost probabil de netrecut, când negocierile pentru reviziunea tractatelor de comerț turcești ar fi fost deschise; și, dacă astfel este acest caz, reprezentațiunile celor trei Puteri nu vor avea ca efect decât să grăbească cu câteva luni o hotărîre relativă la concesiunea unei mai mari libertăți comerciale pentru Principate, hotărîre care, în ori ce împrejurare, ar fi trebuit să fie luată chiar în interesul Porții, precum și în interesul celorlalte două Puteri negociatoare.

Guvernul Maiestății Sale crezù deci întemeiat ca demersurile făcute de Austria, Rusia și Germania să fie privite de către Poartă ca o inițiativă a revizuirii tractatelor, pe care ea însăși a provocat-o.

1874

Noem. 8 (20)

În acelaș timp s'ar părea că este în interesul Principatelor ca revizuirea tractatelor și cestiunea încheierii de învoieli vamale separate între ele și celelalte Puteri, să fie tratate împreună. Fără îndoială, Principatele posedă oarecari avantagii pentru comerțul lor în virtutea acestor tractate.

De exemplu, articolul 6 din tratatul cu Marea Britanie cuprinde că «ori ce articol, produs natural sau manufacturat al unei țeri străine, destinat a fi importat în Principatele-Unite a Moldovei sau în Principatul Serbiei, articol care va trece prin ori care altă parte a posesiunilor otomane, nu va fi supus la plata drepturilor de vamă, până ce nu va fi atins acele Principate». Măntinerea acestui tranzit sub cauțiune nu poate lipsi de a fi folositor Principatelor, și trebuie să fie mulțime de alte afaceri asupra cărora o înțelegere cu Poarta, în epoca revizuirii tractatelor, trebuie să fie de o egală importanță, din punctul de vedere al raporturilor comerciale între Principate și Poartă, precum și între Principate și celelalte țeri.

Nu e de dorit ca să fie un sistem diferit de vămi pe cele două țărmuri ale Dunării, îngreuiat prin dispozițiuni particulare de învoieli comerciale, încheiate la câteva luni unele de altele de către Poartă și de către Principate, fără privire la interesele lor reciproce.

Aceste considerațiuni par guvernului Maiestății Sale a indica că e nimerit să se ajungă la o înțelegere, prin intermediul tuturor Puterilor garante și prin care Poarta ar consimți să lase Statele străine să negocieze separat cu Principatele-Unite și cu Serbia pentru încheierea de învoieli ce nu ar avea caracter politic, relativ la tarife și la regulamentele de vamă, ca făcând parte din revizuirea tractatelor de comerț despre care Poarta a făcut înștiințare.

Am a rugă pe Excelența Voastră să împărtășiți guvernului turc vederile guvernului Maiestății Sale, așa precum sunt exprimate în depeșa de față, de pe care se vor trimite copii și reprezentanților Maiestății Sale la Viena, Berlin, St. Petersburg, Roma și Paris, cu instrucțiuni de a le comunica guvernelor pe lângă cari sunt respectiv acreditați.

» 15 (27)

Corpurile legiuitoare se deschid prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați.

Deschid astăzi cea dintâi sesiune a Senatului reînnoit în termenul fixat de Constituțiune și totodată a patra și cea din urmă sesiune ordinară a Adunării legislative.

Acest fapt însemnat nu s'a putut îndeplini decât prin buna înțelegere ce a domnit între puterile Statului. El este o dovadă că țara a dobândit conștiința trebuințelor sale reale și că înaintează cu maturitate în dezvoltarea morală și economică.

Relațiunile noastre cu Puterile străine continuă a fi și în anul acesta din

cele mai mulțumitoare. Interesele Statului român nu pot decât să câștige prin Noem. 15 (27) practica politicii noastre exterioare, bazată numai pe legalitatea tractatelor și respectarea drepturilor.

În ceea ce privește armata, constat cu mulțumire progresele făcute.

Repeziciunea cu care în toamna aceasta o parte a ei a putut fi concentrată pe lalomița, precum și marșurile și manevrele ce s'au executat și la cari am avut satisfacțiunea a vedea asistând și reprezentanții celor mai multe armate străine, dovedesc că țara se află pe calea unei bune organizări militare și că nu are a se căi de jertfele ce aduce pentru dânsa.

Dorobanții, acest puternic element militar, care prin recrutarea anului curent s'a înființat în toată țara, au arătat din nou cu câtă înlesnire poporul român poate fi deprins la arme și ce suntem în drept a aștepta de la armata teritorială.

Asemenea s'a putut vedea, chiar din primul an al organizării, rezultatele ce artileria județeană, creată prin legea dela 12 Martie 1874, promite pentru viitor.

O măsură nu mai puțin binefăcătoare, luată de guvernul Meu și care merită a fi semnalată D-voastre, este introducerea exercițiilor militare obligatorii în școalele publice.

Legea de recrutare din 1864 ne mai fiind în armonie cu reformele introduse în organizarea armatei, guvernul Meu vă va prezintă, chiar în această sesiune, o nouă lege de recrutare, bazată pe principiul serviciului militar obligatoriu și personal pentru tot tânărul valid.

Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, în urma modificărilor introduse de D-voastre în legea comunală, consiliile comunale s'au reînnoit și alegerile s'au făcut în toată țara în cea mai deplină liniște. Cât pentru comunele rurale în deosebi, D-voastre veți putea vedea, din tabloul ce vi se va înfățișa, nouile circumscripțiuni fixate provizoriu de Consiliul Meu de miniștri. Din acest tablou rezultă că numărul comunelor rurale s'a redus mai la jumătate.

Guvernul Meu a luat toate măsurile necesare, pentruca, prin regulamente, instrucțiuni și prin deosebită priveghere, legea pentru organizarea serviciului sanitar, votată de D-voastre în sesiunea trecută, să se aplice strict în toată întinderea țării.

O conferință medicală internațională s'a întrunit vara aceasta la Viena. România a luat parte la lucrările ei și guvernul Meu este în ajun de a încheia două convențiuni medicale cu Statele ce au participat la acea conferință.

Pria legea votată în sesiunea trecută pentru mărginirea epizootiilor, s'a putut opri îndată întinderea boalei de vite în unele județe unde se ivise.

Și în anul acesta, guvernul român a fost reprezentat la comisiunea internațională permanentă de statistică, ce s'a ținut în vara trecută la Stockholm.

Serviciul telegrafic și poștal continuă a se întinde și a se îmbunătăți. Con-

1874

Noem. 15 (27) vențiunile cu Rusia și cu Serbia, votate de D-voastre în sesiunea trecută, s'au pus în aplicațiune.

Guvernul Meu vă va supune în curând spre ratificare noul tractat poștal internațional încheiat (la 9 Octomvrie trecut) la Congresul dela Berna, la care reprezentantul nostru a luat parte împreună cu delegații celorlalte State.

Legislațiunea noastră administrativă este departe de a fi completă, și guvernul Meu vă va prezintă în această sesiune proiectele de legi, atât pentru organizarea Ministerului de Interne, cât și pentru administrarea județelor. În urma modificării legii comunale și a reducerii numărului comunelor rurale, este neapărat a se reduce și numărul de plăși și a se face întinderea circumscripțiunilor actuale mai în raport cu numărul și întinderea comunelor rurale.

În ramul agriculturii, comerciului și lucrărilor publice, guvernul Meu a căutat a îndestulă, în marginile mijloacelor votate, cerințele cele mai simțite. O expunere generală a Ministrului Meu vă va pune în pozițiune de a cunoaște cu deamănuntul starea lucrărilor.

Un consiliu special de agricultură, comerț și industrie se va creă în curând, care, compus din persoane competente, va fi chemat a-și da părerea asupra măsurilor de luat pentru dezvoltarea acestor mijloace de avuție națională.

Guvernul Meu se ocupă cu studiarea bazelor unei sisteme raționale de irigațiuni, a cărei realizare treptată va fi una din cele mai mari binefaceri pentru viitor. Totodată se află în studiu și crearea instituțiunii de credite agricole, precum și un proiect de lege asupra minelor și acela pentru punerea în aplicare a noului sistem de măsuri și greutăți.

Lucrările de poduri și șosele s'au condus cu activitate și multe lacune s'au împlinit.

Veniturile drumurilor de fier și în anul acesta au mers crescând și au întrecut cu mult prevederile bugetare.

Studiile pentru nouile linii votate de D-voastre se vor termina în curând, și chiar în această sesiune vi se vor prezintă proiectele de legi relative la executarea lor. Iar calea ferată dela Pitești la Vârciorova, ale cărei lucrări sunt foarte înaintate, se va da în circulațiune la terminul prevăzut, și astfel se va realiza una din cele mai mari opere ale timpurilor noastre în România.

Din experiența de 9 ani, de când este pusă în lucrare legea asupra instrucțiunii, s'au putut constata neajunsurile ei. Școalele elementare cer o mai bună preparare a învățătorilor lor, prin institute normale anume destinate la aceasta. Învățământul secundar trebuie să primească o direcțiune mai reală, pentruca să poată corespunde trebuințelor unei țări ale cărei legitime aspirațiuni în viitor sunt în parte întemeiate pe dezvoltarea ei economică. Iar facultățile, pe lângă cultura abstractă a științelor ce le este încredințată, vor îndeplini și scopul practic de a da Statului înalții funcționari ce-i trebuesc și un corp profesoral bine preparat pentru școalele secundare.

În toate aceste priviri, proiectul de lege specială asupra învățământului

public, ce vi se va prezintă de guvernul Meu și de care veți avea a vă ocupa Noem. 15 (27) în chiar această sesiune, este menit a introduce îmbunătățirile reclamate de timpul prezent.

Asemenea vi se va supune un deosebit proiect de lege, elaborat de Sfântul Sinod, pentru organizarea seminariilor, punându-se astfel în lucrare prescrierea articolului 26 din legea pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor eparhioți, cum și pentru constituirea Sfântului Sinod.

Prin reforma codicelui penal, pe care ați votat-o în sesiunea trecută, o simțită îmbunătățire se vede în aplicarea justiției.

După nouă luni abia de experiență, această lege a dat rezultate atât de decizive, încât a justificat toate așteptările și a înlăturat toate temerile exprimate în privința ei.

Rămâne numai ca, prin reorganizarea juriului, să îndeplinim un nou progres, făcând ca infracțiunile cele mai periculoase să găsească aceeași represiune sigură, care lovește astăzi faptele mai puțin criminale.

Revizuirea legilor civile v'a preocupat de asemenea cu drept cuvânt. O comisiune a fost numită, după votul D-voastre, pentru a studia și elabora un proiect de îndreptare a procedurii noastre civile. Comisiunea a lucrat, în parte, proiectul cu care a fost însărcinată. Chiar în sesiunea actuală, Ministrul Justiției vă va prezintă articolii privitori la judecătoriile de plasă, a căror reformare sperăm că va aduce însemnate îmbunătățiri în o ramură a justiției care privește partea cea mai numeroasă a populațiunii.

Pe lângă necesitatea de a complectă și lămurii legile, cunoașteți foarte bine importanța ce are alegerea personalului chemat a le aplica. Timpul a sosit pentru a se cere de la acei cari aspiră la înalta misiune de magistrat condițiuni de admisibilitate mai precise. Senatul, încă din sesiunea din urmă, a votat un proiect de lege pentru acest scop. Am toată speranța că Adunarea legiuitoare în sesiunea actuală se va ocupa la rândul său de o lege atât de neapărată.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Am constatat cu o vie satisfacțiune mersul regulat al afacerilor tezaurului public, mulțumită legilor financiare ce ați votat în cursul acestei legislaturi. Ministerul de Finanțe a putut răspunde cu exactitate și fără cea mai mică întârziere la toate îndatoririle sale. Din situația detaliată ce vi se va supune, veți lua cunoștință de starea financiară în care ne aflăm, în toate amănuntele ei, și veți constata totdeodată că greutățile ce ne amenințau în aplicarea bugetului anului curent se pot considera ca învinse.

Bugetul însă al anului 1875, care se află împovărat cu anuitatea drumului de fier Pitești-Vârciorova și cu alte cheltuieli, parte adăugate cu ocaziunea votării lui, parte cerute acum, precum și acoperirea datoriei contractate prin bo-

1874

Noem. 15 (27) nuri de tezaur, conform voturilor D-voastre, trebuie să facă obiectul primei D-voastre ocupațiuni.

Proiectele de legi privitoare la codicele forestier și la înființarea unei Bănci naționale de scompt și circulațiune, proiecte supuse de mai mult timp Adunării Deputaților, sunt asemenea de o necesitate de prima ordine. Mai cu samă distrugerea pădurilor, prin defrișarea lor nemărginită, a ajuns a fi un fapt îngrijitor. El a produs o perturbare simțită în fenomenele climaterice ale țerii, perturbare ce s'a și răsfărat asupra agriculturii și o amenință. Domniile voastre, nu Mă îndoiesc, veți chibzui asupra măsurilor necesare spre a combate acest pericol.

În anul 1871, în momentul întâieii D-voastre întruniri, greutățile finanțiare erau destul de îngrijitoare. Domniile voastre ați știut și ați putut să le învingeți. Veți ști și astă dată, înainte de a vă despărți, a asigura continuarea mersului regulat în care au intrat finanțele noastre.

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Patriotismul, cu care în sesiunile trecute ați conlucrat cu guvernul Meu la reformele cerute în administrațiunea internă a Statului, la regularea finanțelor și la întinderea relațiilor lor exterioare, și prin care ați câștigat drepturi la recunoștința țerii, Îmi dă temeinică încredere că veți continua opera începută și că veți ajuta și în această sesiune Ministerul Meu în conducerea României pe calea unui progres pacinic, dară neînterupt și hotărât.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domniilor voastre.

Carol.

Președintele Consiliului de miniștri și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Finanțelor, P. Mavrogheni; Ministrul Resbelului, General I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu.

București, 15 Noemvrie 1874.

» 16 (28) Serisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

Cu părere de rău am părăsit Sinaia, acum trei săptămâni, pentru a ne întoarce la București. Încă acum opt zile timpul eră splendid, așa încât gândurile noastre se îndreptau neconținut spre munți și aceasta cu atât mai mult, că apartamentele singuratice ale palatului nu vor să se însuflețească. Avem în toate zilele invitați la masă, ne ocupăm toată ziua; dar nimic nu poate să ne facă a uita vocea dulce a copilului nostru, care ne lipsește pretutindeni și totdeauna.

Ieri am deschis Camerele; discursul Tronului e scurt și nu tra- Noem. 16 (28)
tează decât cestiuni practice.

Afacerea tractatelor de comerț este pe cea mai bună cale spre a primi o soluțiune; singure, cestiunile de amănunte prezintă încă oarecari dificultăți. Negociăm acuma cu Austro-Ungaria, care e interesată în prima linie să întretină cu noi relațiuni strânse, atât politice cât și comerciale. Poarta tot nu poate să se mângâie că a fost învinsă, ceea ce de altmintrelea trebuie să-și impute proprii sale stângăcii. Anglia, Francia și Italia nu vor putea face altfel decât să intre pe calea urmată de celelalte trei Puteri. Reprezentanții lor la București sunt cu totul dispuși a modifica în favoarea noastră vederile guvernelor lor. Avem cuvânt de a fi mulțumiți sub toate raporturile de corpul nostru diplomatic; Francia și Anglia mai ales au trimis oameni amabili și instruiți, cari au și călătorit prin toată țara și cari știu să judece cu inteligență afacerile românești. Acești doi domni au pledat, în rapoartele lor, cauza convențiunilor de comerț.

Inaugurarea statuii lui Mihai Viteazul a fost o frumoasă sărbătoare la care mii de oameni au asistat; pentru întâia oară, cu această ocaziune, am adresat o cuvântare poporului, care se grămădiă în masse compacte împrejurul estradei ocupate de Mine și de Elisabeta și care se întindea cât cuprinde ochiul pe tot bulevardul. Corpul diplomatie se află pe balconul Universității, la ferestrele căreia numeroase dame luase loc. Monumentul, opera unui artist francez, e foarte reușit.

Iarna a sosit de vreme; zăpada acopere toată țara, și de două zile Bucureștiul e acoperit cu o ceață deasă.

Guvernul german desființează reprezentanța sa pe lângă Vatican. » 22 (4)

Sesiunea de toamnă a Sfântului Sinod se încheie. » 27 (9)

Un conflict a izbucnit în sânul Ministerului între Maiorescu și Boerescu: cel dintâiu nu vrea să mai permită profesorilor dela Facultatea de Drept a se ocupa, în afară de catedra lor, și de profesiunea de avocat. *A. S. S. Domnitorul* împărtășește părerea lui Maiorescu și speră că Camera va vota un articol în acest sens. » 28 (10)

Adresa Adunării Deputaților:

Prea Înălțate Doamne,

Întrunindu-se pentru ultima sa sesiune ordinară, Camera e fericită a ve-

1874

Noem. 28 (10) deă că sprijinul conștiincios ce a dat guvernului Măriei Tale a produs rezultate din ce în ce mai mulțumitoare.

Armonia între puterile Statului și ordinea ce a domnit în întru trebuiau neapărat să deștepte încrederea în afară, și suntem convinși că astăzi, mai mult ca ori când, putem aștepta din partea Puterilor garante un sprijin binevoitor. Susținerea drepturilor noastre găsește în mănținerea strictă a tractatelor și a vechilor noastre capitulațiuni o bază legitimă pe care nimenea nu o poate contesta, și pe această cale suntem gata a face jertfele ce ne vor cere împrejurările.

Progresele făcute în armată ne dovedesc că guvernul și-a dat sama de cerințele unei propășiri raționale. Pe lângă dezvoltarea intereselor materiale, vom căuta totdeodată a nu neglija mijloacele prin cari se întreține și crește bărbăția națiunii.

Camera a luat cu plăcere act de toate măsurile ce servă a îmbunătăți diferitele ramuri ale administrațiunii interioare. Atât convențiunile încheiate cu Statele vecine cât și noua lege organică a Ministerului de Interne vor găsi din partea noastră o atențiune sârguitoare și vom fi totdeauna gata a primi modificările ce stau în raport cu dezvoltarea noastră crescândă.

Asemenea vom primi în ramul agriculturii, comerțului și al lucrărilor publice ori ce măsură ne va servi a da producțiunii țerii un avânt mai mare și a spori mijloacele de circulațiune prin cari se strecoară roadele activității naționale. Proiectul de lege asupra minelor corespunde unei nevoi de mult simțită și crearea instituțiunilor agricole va oferi capitalurile fără cari exploatarea pământului ar întâmpina din ce în ce mai mari greutăți. Încercări de asemenea natură nu pot decât izbuti și experiența creditului fonciar, care, în scurtul timp al funcționării sale, a dat rezultate însemnate și a găsit în public o încredere meritată, ne arată că capitalul nu se socoate nici odată mai sigur decât atunci când leagă interesul său cu acela al proprietății fonciare.

Reformele învățământului public sunt așteptate de țară cu o vie nerăbdare. Intrați cei după urmă pe calea civilizațiunii, avem mai mult decât ori care alt popor datorita de a întinde mijloacele noastre de cultură intelectuală și morală și de a da tinerimii noastre o direcțiune rațională. Experiența ne învață îndestul la ce pericole ne expune lipsa de sistem și de metodă și cum, în mijlocul excitațiunii primelor încercări, utopii periculoase, revendicând rangul științei, pot conrupe fără leac generațiuni întregi.

Constatăm cu mulțumire efectele ce produce reformarea codului penal, votată în sesiunea trecută de Corpurile legiuitoare, și vom da toată atențiunea noastră proiectelor anunțate de Măria Ta pentru complectarea acestor reforme importante. Dacă prin dezvoltarea instrucțiunii publice și educațiunea națională moralitatea publică merge crescând, nu e mai puțin adevărat că o reprimă moderată, dar sigură, a crimelor este cea dintâi necesitate a unei societăți.

Finanțele țerii au fost totdeauna obiectul preocupățiunilor noastre celor

mai vii. Vom constata cu fericire că greutățile ce amenințau bugetul anului Noem. 28 (10) curent au fost învinse, și ne vom sili a face față prin mijloacele cele mai nemerite la sarcinile ce va cere organizarea materială a țerii.

Plata regulată a mandatelor ne dovedește că ordinea s'a introdus în finanțe și că putem privi cu încredere dezvoltarea lor viitoare.

Adunarea Deputaților, Prea Înălțate Doamne, este fericită a-și exprima și cu acest prilej devotamentul său pentru Tron și Dinastie.

Să trăești, Măria Ta!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Nu am putut asculta fără mișcare simțimintele ce prin Adresa D-voastre Mi le exprimă Adunarea legislativă.

În tot decursul de până acum al acestei memorabile legislaturi, înțelepciunea D-voastre a știut, prin desbaterea independentă a celor mai grele chestiuni, să țină samă de situațiunea țerii și să ajute guvernul Meu în dreapta lor rezolvire.

Astfel, armonia între puterile Statului, pe care o afirmați cu atâta tărie, a produs efectele sale salutare. Ea a dat țerii putința de a se ocupa cu spiritul liniștit de întărirea ei în întru și a contribuit a stabili cu Puterile străine relațiuni din ce în ce mai mari în acord cu drepturile Statului român.

Nu Mă îndoesc că, și în această ultimă sesiune, veți fi inspirați de acelaș cuget și veți continua a da exemplul unui patriotism luminat.

Sunt fericit că Mi-a fost dat a vedea introducându-se în scumpa noastră țară acea stabilitate, fără de care nici un progres nu este cu putință, și vă mulțumesc din inimă de simțimintele de iubire și fidelitate ce Mi le arătați.

Adresa Senatului:

Dec. 1 (13)

Prea Înălțate Doamne,

Pentru prima oară Senatul, după patru ani de lucrare în armonie cu guvernul Măriei Tale, s'a adunat reînnoit pe jumătate, conform legii sale fundamentale. Acest fapt însemnat este unul din rezultatele principiilor de ordine și stabilitate, în puterea cărora creditul român s'a ridicat și țara a putut pași către un progres real.

Senatul este fericit a afla că relațiunile noastre cu Puterile străine sunt

1874

Dec. 1 (13) mulțumitoare, și nu se îndoește că guvernul Măriei Tale, tare prin sprijinul națiunii, va susține totdeauna drepturile de autonomie ale țerii, bazate pe tratate și pe vechile noastre capitulațiuni.

Țara vede cu mândrie progresul ce face organizarea noastră militară, prin răspândirea instrucțiunii și întărirea disciplinei, și găsește că este bine ca spiritul ostășesc să se desvolte cât se va putea mai mult în poporul român, spre a corespunde cu rolul ce România este chemată a avea între celelalte State.

Senatul ia act de toate proiectele de legi anunțate prin Mesagiul Măriei Tale, și va da tot concursul său la facerea legilor necesare pentru răspândirea învățaturii în popor, pentru întărirea Bisericii și pentru o repede și bună distribuție a justiției.

Asemenea Senatul va examina cu maturitate legile cari tind la înmulțirea și buna întreținere a tuturor căilor de comunicațiune.

Proiectele anunțate prin Mesagiul Măriei Tale pentru mine, pentru irigațiune și pentru o sistematică exploatare a pădurilor cari au o influință atât de mare asupra agriculturii, vor atrage serioasa atențiune a Senatului.

Țara simte nevoie de a se da o dezvoltare mai întinsă intereselor sale economice și industriale; prin urmare, învățământul trebuie să fie îndreptat și în această direcțiune prin înmulțirea școalelor profesionale și de meserii în proporțiune cu mijloacele noastre financiare.

Ridicarea creditului nostru, mersul regulat al afacerilor tezaurului public și exactitatea cu care se fac plățile sunt datorite înțelepciunii guvernului Măriei Tale.

Senatul constată cu mulțumire bunele rezultate obținute prin modificările făcute în sesiunea trecută în codul penal, și are deplină convicțiune că și modificările aduse la legea comunală vor produce asemenea bune rezultate; el se va ocupa cu nouile legi relative la administrațiune și justiție.

Senatul care a votat instituirea creditului funciar, ale cărui rezultate binefăcătoare încep a se simți în țară, va discuta cu seriozitate legile relative la înființarea băncilor agricole, și a unei bănci de scompt și circulațiune, cari vor facilita transacțiunile noastre comerciale.

Convins că țara nu poate decât să câștige prin întinderea legăturilor sale internaționale, Senatul a văzut cu plăcere rezultatele convențiunilor telegrafo-poștale făcute până astăzi. El se felicită că guvernul Măriei Tale a luat parte la tratatul poștal internațional încheiat la Berna între mai multe State.

Senatul se face interpretul națiunii, constatând ridicarea creditului și a demnității naționale în fața Europei, și are ferma încredere că sub auspiciile Măriei Tale și cu înțelepciunea guvernului starea politică și economică a țerii va propăși din zi în zi mai mult.

Senatul se simte fericit a exprima Măriei Tale, și cu această ocaziune, simțimintele sale de iubire și devotament.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

*Înalt Prea Sfinte Părinte,
Domnilor Senatori,*

Sunt totdeauna fericit când primesc din partea Senatului expresiunea simțimintelor sale de fidelitate. Astăzi însă, mai mult decât totdeauna, simt o vie satisfacțiune văzându-vă în jurul Meu.

După patru ani de lucrare în armonie cu guvernul Meu, Senatul pentru prima oară s'a putut reînnoi în forma prescrisă de Constituțiune.

Acel corp care, după spiritul legii fundamentale, reprezintă elementul ponderator în viața politică a României, a fost în adevăr și cel dintâiu care a dovedit că îndelungatele aspirațiuni ale țerii spre ordine și stabilitate devin un fapt îndeplinit.

Sunt cu atât mai fericit de acest fapt, cu cât D-voastre înșivă, făcându-vă interpreții națiunii care v'a ales, constatați în unanimitate ridicarea creditului și a demnității României și siguranța propășirii sale politice și economice.

Nu Mă îndoesc că, și în această nouă legislatură a Senatului, veți contribui împreună cu guvernul Meu a mântui țara pe calea salutară, pe care o vedem înaintând.

Plin de această încredere, vă mulțumesc pentru simțimintele de iubire și devotament, ce Mi le exprimați și această dată.

Guvernul, deschizând negocieri pentru încheierea de tractate comerciale cu Statele străine, se lovește de atitudinea împotrivoare a Porții, care reclamă pentru sine dreptul de a încheia asemenea tractate. Puterile mari sprijinesc tendința României și insistă pe lângă guvernul Sultanului ca să-și părăsească punctul său de vedere. » 2 (14)

Bulgarii alungați de pe malul drept al Dunării primesc dela guvernul român pământ în Basarabia. » 6 (18)

Promulgarea tractatului internațional dela Berna pentru crearea Uniunii generale a poștelor. » 16 (28)

Se decretează înființarea Creditului urban din București. » 17 (29)

Felicitările adresate de A. S. S. *Principele Carol* Reginei Isabela, la Paris, cu ocazia proclamării fiului său *Alfonso* ca Rege al Spaniei: » 20 (1)

Permiteți-mi, Doamnă, a exprima M. V. toată bucuria mea și felicitările mele cele mai călduroase pentru evenimentul fericit ce s'a îndeplinit. Dumnezeu să binecuvinteze nobila sarcină a fiului Vostru

1874

Dec. 20 (1) și să-i dea tăria și putința de a face să revină ordinea și pacea în patria sa prea iubită. Îmi amintesc în totdeauna cu recunoștință grațioasa primire ce M. V. mi-a făcut la Madrid și Paris. Începutul fericit al acestui an să fie de bun augur pentru Maiestatea Voastră.

» 23 (4) Răspunsul Reginei *Isabela* la felicitările A. S. S. *Principelui Carol*:

Primesc cu cea mai vie recunoștință felicitările afectuoase ce A. V. R. mi-a adresat pentru proclamarea fiului meu prea iubit Alfons XII ca Rege al Spaniei. Fiți sigur, Alteță, că Regele va face ce va fi mai bine pentru a păstra relațiunile amicale ce în totdeauna au existat între Principatul Vostru și Spania.

Binevoiți a primi, și Voi la rândul Vostru, cele mai bune mulțumiri ale mele pentru îndatoritoarea amintire ce A. V. evoacă în depeșa sa, precum și urările ce fac pentru ca Cerul să Vă acorde toate fericirile, Vouă și tuturor ai Voștri. Sunt a A. V. R. amică afectuoasă și bună vară

Isabella.

» 30 (11) Moartea Generalului Constantin Năsturel-Herăscu, care lasă o avere însemnată Societății Academice Române.

1875.

Înalt Ordin de zi către armată :

1875
Ian. 1 (13)

Ostași,

În anul care încetează astăzi, voi Mi-ați dat o nouă probă că putem merge cu încredere înainte pe calea dezvoltării și întăririi instituțiilor noastre militare.

Vă mulțumesc la toți și vă urez an bun și fericit.

Dat în București, la 30 Decembrie 1874.

Carol.

Felicitările Î. P. S. S. Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou :

Măria Ta,

Clerul, împreună cu poporul român, așteptă cu nerăbdare ziua solemnă a anului pentru a-și manifesta adâncă recunoștință și mulțumire pentru liniștea și pacea de care se bucură astăzi țara întreagă, și mai cu samă pentru simțimintele patriotice ce nutriți pentru prosperitatea și mărirea națiunii întregi, făcând să i se dea în zilele Măriei Tale tot ce concordă cu aspirațiunile naționale, atât pe tărâmul economic, cât și pe cel politic, puind în mâinile sale cel mai puternic mijloc de progres și îmbunătățire a condițiilor sociale.

Drept aceea, Prea Înălțate Doamne, venim, cu ocaziunea anului nou, a depune la picioarele Tronului Măriei Tale, omagiile și devotamentul supunerii, iubirii și dragostei clerului și a poporului, rugând pe Cel A Tot Puternic să Vă dăruească ani îndelungați pe Scaunul ce domniți; iar Măriei Sale Doamnei, Augustei noastre Suverane, modelul virtuții și al pietății, să-I trimită binecuvântarea Sa ani mulți și fericiți. Totdeodată, urăm și guvernului Măriei Tale curaj și putere pentru a se lupta cu greutățile ce-l încunjoară.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

1875

Ian. 1 (13)

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:*Înalt Prea Sfinte Părinte.*

Vă mulțumesc din inimă pentru simțimintele ce-Mi exprimați în numele clerului; primiți din partea Mea urările cele mai călduroase pentru anul nou și vă rog a înălța rugi către A Tot Puternicul, spre a atrage binecuvântarea cerului asupra scumpei noastre țeri.

Vă urez la toți ani mulți și fericiți !

Prin Decret Domnesc se creează batalionul No. 4 de dorobanți (Bolgrad-Ismail).

- » 7 (19) În locul lui P. Mavrogheni, demisionat, se numește Ministru de Finanțe G. Gr. Cantacuzino. Teodor Rosetti e numit Ministru al Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice.

Populațiunea din Muntenegru și Herțegovina ia o atitudine amenințătoare contra Turciei.

- » 13 (25) *A. S. S. Domnitorul* vizitează grajdurile unde se află herghelia Statului, care are să pornească în curând la Nucet.

- » 14 (26) Cererea Societății căilor ferate române pentru un împrumut de 75 milioane cu prioritate și atacurile dese din Cameră în contra acestei cereri, fac dificilă situațiunea guvernului; în sfârșit Camera votează totuș încredere guvernului.

Scrisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către Părintele Său:

De mult timp, mi-am promis a-ți scrie ; dar liniștea îmi lipsia, pentru a-ți da un rezumat mai lung, care să te poată informa mai bine decât o simplă scrisoare banală.

Acum câteva zile, priviam încă cu deplină încredere cel puțin viitorul cel mai apropiat și speram că rețeaua de căi ferate române, pe care am cucerit-o cu prețul atâtor lupte, va fi în curând dată circulațiunii. Consideram ca regulată în întregime această afacere iritantă, care m'a costat mai mulți ani din viața mea, și vream să mă bucur de roadele muncii mele. Dar nu ! Drumurile de fier din nou răstoarnă totul. Numai cu mare greutate am putut obține stabilitatea și am putut da țerii liniștea necesară dezvoltării sale; situațiunea interioară se consolidase, și în afară ne bucuram de credit și de respect. Acum toate acestea pot fi puse din nou în cestiune.

Procesul Offenheim, la Viena, a adus retragerea lui Mavrogheni, care eră unul din factorii principali ai Cabinetului; și aceasta nu pentru că ar fi fost amestecat în înșelătorii, ci ca să se poată apăra în contra

insinuărilor cari îi pătează onoarea. După justificarea sa, dânsul va ieși alb ca zăpada din această afacere neplăcută. Într'o scrisoare adresată lui Offenheim de către directorul Băncii României, d-l de Herz, se zice, la început: «Afacerea Mavrogheni e cunoscută de toată lumea și n'am ezitat a o înregistra în cărțile mele», etc. După ce s'a citit această scrisoare în cursul procesului Offenheim, toate ziarele opozițiunii se grăbiră a o reproduce, însoțind-o cu comentarii de rea credință și astfel alarmară opiniunea publică.

Dar lucrul e foarte simplu. În anul 1862 Mavrogheni formase un consorțiu, din care făceau parte și Brassey și Prințul Sapiaha, și care figură printre concurenții pentru drumul de fier Iași-București. Studiile preliminare pentru această linie tură făcute pe spesele acestor trei domni. Dar Principele Cuza le refuză concesiunea. Tocmai în 1867, când concesiunea fu acordată unui alt consorțiu, li se restituie cheltuielile pentru lucrările preliminare. Mavrogheni nu era, la acea epocă, nici ministru, nici funcționar și, ca deputat, se abținu de la vot. Iată totul.

Acuma, ar fi cu putință a umplea spărtura creată prin ieșirea lui Mavrogheni din Minister; dar o altă cestiune se ivi, mult mai gravă ca aceea și care ne preocupă deja de mai multe săptămâni. Societatea pe acțiuni din Berlin trebuie să contracteze un nou împrumut de 75 milioane, ca să-și achite datoriile de construcțiune; pentru aceasta ea are nevoie de sprijinul nostru și dorește ca, printr'o lege, noi să acordăm acestui din urmă împrumut o prioritate în anuități. Această pretențiune este evident inadmisibilă, pentru că creditorul mai vechiu are și drepturi mai vechi. Dar, ca să reguleze această cestiune pe cât cu putință după voia Societății care și-a îndeplinit totdeauna angajamentele în mod corect, Ministerul a propus ca, din garanția de interese de 18 milioane pe an, pe care Statul trebuie să o dea pentru datoria drumurilor de fier, să se ia o oarecare sumă, șase milioane de pildă, cari ar fi înregistrate la tribunalul din București și afectate exclusiv la plata intereselor noului împrumut; celelalte douăsprezece milioane din această garanție a Statului ar rămâne vechilor acționari.

Articolul 11 al convențiunii încheiate cu Societatea este astfel conceput: «Societatea are drept de a emite, pe riscurile și pericolele sale, acțiuni și priorități suplimentare pentru cheltuielile nece-

1875

Ian. 14 (26) sare la construirea liniilor ferate Pitești-Vârciorova, etc. În nici un caz, garanția Statului, stipulată pentru construcțiunea liniilor enumerate la articolele 4 și 6 și care se urcă la 18.609.750 franci, corespunzând celor 919 kilometri de lungime etc., nu va putea depăși această cifră, ori cari ar fi cheltuielile, fie sub ori ce denumire, emisiunea acțiunilor și priorităților suplimentare neputându-se face în sarcina Statului. Pentru conversiunea în acțiuni a obligațiunilor emise de către foștii concesionari, cum și pentru emisiunea acțiunilor și priorităților suplimentare, Societatea va avea totuș facultatea de a repartiza suma de 18.609.750 franci, menționată în alineatul precedent, pe suma totală a capitalului reprezentat în acțiuni în urma conversiunii și emisiunii suplimentare».

Acest articol este pe cât cu putință de precis și clar redactat și Camera nu va voi să schimbe în el nici o iotă.

Societatea susține acum, pe deoparte că, după vechea concesiune, ea avea dreptul de a garanta obligațiunile de emis printr'o ipotecă, (ceea ce nu e exact, de oarece articolul 8 al vechii concesiuni a fost abrogat prin convențiunea ulterioară); pe de altă parte, ea cere o lege pentru a-i ușura noul împrumut, pentrucă, fără aceasta, ea riscă a nu putea plasa obligațiunile. Noi înțelegem cu atât mai bine gravitatea situațiunii, cu cât guvernul german ne roagă cu multă stăruință a satisface dorința Societății, ca să se evite o catastrofă, de care acționarii ar fi cei dintâi atinși. Dacă nu putem să regulăm afacerea, guvernul german ar fi obligat să se abțină de acum înainte a mai arăta interesul său binevoitor pentru România.

Această amenințare e foarte serioasă și noi prevedem relele ei urmări. Catargiu e dispus a se retrage, dacă s'ar găsi un alt Minister gata a face să treacă lucrul, firește printr'o altă Cameră; dar, după tristele experiențe ce s'au făcut aici cu concesiunile de drum de fier, nimeni nu mai vrea să-și frigă degetele de acestea.

Acum e în sarcina mea de a judecă care din două eventualități poate aduce urmările cele mai supărătoare pentru noi: pierderea temporală a simpatiilor Germaniei — ceea ce ar însemna în acelaș timp pierderea unui concurs puternic în contra intrigilor din străinătate —, sau lăsarea țerii în voia pasiunilor politice și a intrigilor de partide înlă-

untru — ceea ce ar aduce din nou, ca acum cinci ani, o schimbare ne- Ian. 14 (26)
întreruptă de Ministere și alegeri nouă.

Eu cred că, înainte de toate, sunt responsabil de liniștea internă a țerii și că datoria mea este a evita tot ceea ce poate s'o pună în cestiune; sper că se va înțelege aceasta la Berlin. Pe lângă aceasta, interesele României trebuiesc să-mi fie mai scumpe decât acele ale Germaniei. Calea mea este deci în totul trasă și o voiu urmă, fără a lăsa ca vântul și furtuna să mă abată dela dânsa.

Deocamdată, am căutat să arăt cel puțin buna mea voință față de Societatea drumurilor de fier, înlocuind pe G. Cantacuzino prin Th. Rosetti, fostul nostru Agent la Berlin, care e foarte competente în cestiune.

Rosetti negociază acum în mod activ cu Societatea drumurilor de fier, pentru a ajunge la un compromis; dar, cum acest compromis cere, înainte de toate, concursul creditului Statului nostru, toate acestea nu vor servi la mare lucru. Singură o garanție indirectă a Statului român va putea servi în mod eficace. Exemplul Serbiei, de unde Consulul general al Germaniei a fost rechemat în urma unei simple afaceri de etichetă, probează că nu trebuie să luăm dorința guvernului german în mod ușuratec; poate că acest incident va produce aici o oarecare impresiune, și că astfel o eventualitate analoagă va putea fi prevenită. Dar, pentru moment, guvernul și Camerele zic *non possumus* și se sprijinesc pe dreptul ce reiese clar și într'un chip nediscutabil din convențiunea drumurilor de fier.

Negocierile relative la tractatul de comerț înaintează, la Viena. Lucrul e pe bună cale de a ajunge la înțelegere; dar sunt convins că, dacă nu regulăm de loc cestiunea împrumutului drumurilor de fier, nici o mare Putere nu va voi să încheie un tractat cu noi—. Principele Bismarck va veghea pentru aceasta. — În mijlocul tuturor acestor necazuri, ne rămâne cel puțin slaba mângâiere că lucrurile nu merg la noi așa de rău ca în Grecia și în Serbia; în cea dintâi din aceste două țeri, un guvern constituțional a devenit imposibil; în cea de a doua, tânărul Principe trece prin pericolul de a-și pierde Tronul.

Din fericire, uraganul ce ne amenință dinspre partea Muntenegrului și Herțegovinei s'a risipit; nu eră departe de a provoca complicațiuni serioase în Orient. Înainte de toate, noi avem nevoie de liniște, ca să consolidăm situațiunea țerii noastre.

1875

Ian. 14 (26)

În Turcia, lucrurile iau în fiecare zi o întorsătură din ce în ce mai rea; cea mai mare calamitate este lipsa de bani. E ciudat că această țară să aibă încă credit și să se găsească oameni cari, atrași de dobânzi mari, să împrumute încă pe Poartă.

Luna viitoare intră pe piață împrumutul nostru în rentă 5%; procedăm cu băgare de samă și nu emitem, pentru moment, decât 19 milioane de franci. Nu mă îndoiesc că împrumutul va reuși cu un preț de emisiune de 62 la 64.

În genere, starea finanțelor noastre este mulțumitoare și creditul nostru s'a urcat, grație administrațiunii înțelepte a lui Mavrogheni. Opozițiunea însăș e obligată să recunoască că dânsul a fost un ministru de finanțe capabil. După închiderea Camerelor, sper să-l pot câștiga din nou pentru Minister. Th. Rosetti, membru al Curții de Casație, a intrat în Minister cu condițiunea că nu va rămâne acî decât provizoriu; e gata a cedă în ori ce moment locul său lui Mavrogheni. Dar în acest moment avem mare trebuință de Rosetti; am intențiunea ca el să negocieze la Berlin cu guvernul și cu casele de bancă germane; calitatea sa de ministru îi va procura mai ușor o intrare oficială. Kretzulescu e tratat ca un străin de distincțiune.

Elisabeta merge bine iarna asta; este și mai veselă; din nefericire, nu e încă speranță ca dorința noastră a tuturor să se realizeze.

Aici în țară, și mai ales în popor, se aude mereu zicându-se: «Să dce Dumnezeu copii familiei domnești!» Poate că Cerul va voi încă să împlinească dorința noastră cea mai arzătoare. Avem încredere în El.

Primesc chiar acum știrea despre un mare scandal ce s'a petrecut la Cameră. Opozițiunea a interpelat guvernul asupra motivelor retragerii lui Mavrogheni. Majoritatea acceptase o ordine de zi motivată după ce a ascultat explicațiunile ministeriale. Dar iată că fostul Ministru Tell se ridică deodată și afirmă că Ministerul înșelase Statul cu 600.000 de franci în afacerea monopolului tutunurilor. Măcar că această acuzațiune a fost formulată fără nici o probă în sprijin, totuș ea provocă o adevărată furtună. Catargiu vorbi așa de bine și cu atâta căldură, în cât două treimi dintre deputați s'au dat de partea sa și acuzațiunile Generalului Tell se prăbușiră. Lucrul e fără urmări, dar e neplăcut, având în vedere străinătatea.

Generalul Solomon a murit astăzi; el eră unul din cei mai buni

ofițeri ai mei, care a dat dovezile sale de credință în noaptea de 10 22 Ian. 14 (26)
Martie 1871. Moartea sa mă mișcă mult.

Ministeriul ungurese Bitto demisionează și la Viena se încep negocieri pentru for- » 29 (10)
marea unui Minister de coalițiune cu Coloman Tisza, conducătorul stângii.

A. S. S. Domnitorul vizitează spitalul «Filantropia» din capitală. » 30 (11)

A. S. S. Domnitorul primește în audiență cu mare ceremonial pe Cipriano del Mayo Rev. 1 (13)
y Gherardi, trimis extraordinar, care notifică suirea Regelui Alfons XII pe Tronul
Spaniei.

Modificarea legii pentru regularea proprietăților Statului în Basarabia. » 14 (26)

La Budapesta se formează Ministerul cu Baronul Wenkheim, deakist, ca Președinte, » 16 (28)
și cu Coloman Tisza, conducătorul stângii, ca sufletul noului guvern.

Promulgarea legii pentru aplicarea sistemului metric de măsuri și greutate. » 18 (2)

Guvernul german răspunde la Enciclica Papei, care declară fără valoare legile bise- » 20 (4)
ricești prusiene, cu retragerea tuturor subvențiunilor și prestațiunilor pentru Biserica ro-
mano-catolică.

Sanționarea legii pentru un împrumut de 19 milioane, sporit în urmă la 24 milioane Mart. 6 (18)
lei, în rentă de 5%.

Serisoarea Împăratului Germaniei către *A. S. S. Principele Carol*: » 13 (25)

Urările credincioase ce tu și femeea ta mi-ai exprimat cu ocaziunea lui
22 Martie, mi-au făcut cea mai mare plăcere; dacă gândiri așa de scumpe s'ar
realiză, aș trebui să merg tot mai bine.

Ori cât de scurtă a fost întâlnirea noastră la Eger, am fost fericit a vă
întâlni pe negândite în Germania și a vă arăta, odată mai mult, partea pro-
fundă ce iau la încercarea ce Provedința v'a impus și pe care voi o suportați
cu atâta resemnare. Din nefericire, anul acesta n'am avut bucuria de a vedea
aici la 22 pe părinții tăi, scumpul tău tată ne mai putând întreprinde călă-
torii lungi; o soartă crudă l-a lovit pe el ale cărui facultăți spirituale sunt încă
neatinse.

Cu asigurarea afecțiunii mele neschimbate pentru tine și pentru țara ta, care
se bucură, deja de mai mulți ani, de liniște și care pentru acest cuvânt pros-
perează, rămân vărul tău credincios devotat

Wilhelm.

Corpurile leginitoare se închid prin următorul Mesagiu Domnesc: » 16 (28)

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Am venit în mijlocul D-voastre, pentru a vă adresă în persoană cuvintele
ce-Mi este dat a vă spune la sfârșitul sesiunii.

Deosebita solemnitate ce încunjoară astăzi acest act, provine din însăși în-

1875

Mart. 16 (28) semnătatea lui pentru desvoltarea noastră constituțională. Închizându-se sesiunea prezentă, se încheie totodată cea dintâi legislatură completă a Adunării Deputaților.

Domnilor Senatori,

Prin sprijinul cu care și de astă dată ați susținut reformele propuse de guvernul Meu ați continuat opera constituțională încredințată înaltului corp ponderator, și prima sesiune a Senatului reînnoit vine a se alătura cu acelaș succes și cu acelaș merit la sesiunile legislaturii sale trecute.

Nu pot dar decât a vă mulțumi pentru activitatea neobosită cu care v'ați îndeplinit misiunea până în ultima zi, și nu Mă îndoiesc că și în viitoarea sesiune veți fi conduși de acelaș cuget plin de un înțelept patriotism.

Domnilor Deputați,

Terminul pentru care ați fost aleși expirând, guvernul Meu, în conformitate cu prescrierile Constituțiunii, va pune țara în pozițiune de a-și alege din nou reprezentanții ei la Adunare.

O întreagă legislatură de patru ani, plină de activitate, inspirată de binele public și păstrând înțelegerea cu guvernul Meu reprezentat prin acelaș Ministeriu, dovedește aptitudinea țerii de a se identifica cu nouile cerințe ale timpului. Stabilitatea, ce pentru prima oară s'a mănținut cu atâta tărie în reprezentanții puterilor Statului, a produs roadele ei binefăcătoare, și în toate ramurile administrațiunii publice ne putem bucura de îmbunătățirile îndeplinite.

Controlul constituțional a devenit în fine o realitate. Sistemul nostru financiar, precizat în toată procedarea lui, a ajuns la o deplină lămurire. Socotelile au fost date la timp spre lichidare, și totdeauna cu un an mai înainte, după prescrierea Constituțiunii, ați fost puși în poziție de a cunoaște bugetul veniturilor și cheltuielilor Statului. Datoria flotantă s'a regulat și s'a mărginit în limite sigure. O nouă formă de credit al Statului s'a introdus prin crearea rentei, care însemnează totdeauna un adevărat progres în situațiunea noastră financiară. Renta însăș, precedată de realizarea favorabilă a împrumutului domenal, s'a putut emite cu un curs atât de semnificativ pentru creditul țerii, încât ne-a apropiat de Statele a căror ordine finanțiară stabilită este recunoscută. Resurse nouă și îmbelșugate s'au deschis Statului prin monopolul tutunului, prin legea timbrului și a licențelor; iar instituirea Creditului funciar român, organizarea administrațiunii domeniilor, legea vamală cu tarifele ei și mai ales regularea înțeleaptă a diferitelor cestiuni relative la drumurile de fier, constituiesc o nouă eră de puternică desvoltare materială a țerii noastre.

Efectul natural al acestei lucrări nepregetate pe tărâmul economic a fost înălțarea creditului nostru în întru și în afară. Cursul titlurilor emise de Stat s'a urcat și s'a mănținut; procentele plătite pentru împrumuturi s'au coborât

și, în proporție dreaptă cu încrederea ce inspiră țara, relațiunile noastre cu Pu- Mart. 16 (28) terile garante și cu alte State s'au înmulțit și s'au ridicat.

Convențiunile internaționale pentru diferite interese s'au putut încheia cu Austro-Ungaria, cu Rusia și cu Serbia; am subscris asemenea tractatul dela Berna pentru uniunea poștală, și participarea noastră la mișcarea culturii generale în Europa este astăzi un fapt recunoscut.

În mijlocul acestei desvoltări, armata nu putea să rămână îndărăt. Legea nouii organizări din 1872, legea asupra înaintării, codul justiției militare și resursele votate pentru construcțiuni și pentru îmbunătățirea armaturii, dovedesc hotărârea nestrămutată a României de a-și păzi—în limitele pozițiunii ei—demnitatea de Stat și drepturile întemeiate pe tractate.

Nu mai puțin ați contribuit prin lucrările D-voastre la înaintarea țerii în interesele ei morale.

Prin legea Sinodului ați pus temelia Bisericii ortodoxe naționale. Prin legea admisibilității judecătorești, prin reforma codicelui penal și a instituțiunii juraților, ați dat Statului o garanție mai mare în ceea ce este temelia sa: în distribuirea sigură a justiției. Modificarea legii județene și comunale, organizarea serviciului sanitar, reforma regimului închisorilor, sunt tot atâtea progrese în regularea administrațiunii generale.

Nu este mult timp de când România, deșteptându-se spre o nouă viață națională din amorțirea în care o aruncase regimul trecutului, reclamă pentru întâia oară înaintea Europei partea sa de lumină și-și afirmă puterea de a păși împreună cu celelalte State pe calea progresului adevărat.

Întâlnindu-se într'un generos simțimânt, „Puterile garante au venit în ajutorul aspirărilor junelui nostru Stat și i-au încurajat încercarea de a se întemeia pe bazele unei civilizațiuni, spre care-l chemau toate tradițiunile sale de Stat creștin și înrudirea sângelui său.

Statornicia cu care națiunea întreagă a lucrat spre îndeplinirea acestui scop măreț și vrednic de viața unui popor liber, începe a-și aduce rezultatele dorite. Patriotismul D-voastre luminat și prudent, armonia ce ați mănținut-o totdeauna cu guvernul Meu, energia cu care ați înfrânat ambițiunile personale și le-ați silit a se supune marelui scop, care este mai presus de noi toți—binelui Patriei,—este o vie dovadă că România, într'un timp așa de scurt, a știut a se apropia de înălțimea culturii altor State cari i-au servit de model.

Domnilor Deputați,

Închizând cea din urmă sesiune a unei legislaturi complete și așa de fertile în rezultate binefăcătoare, sunt fericit a vă putea exprima mulțumirile Mele pentru opera D-voastre de patru ani. Întorcându-vă la căminele D-voastre, vă veți aduce aminte cu mândrie că ați contribuit în mod puternic la înaintarea țerii, ai cărei mandatarî ați fost atâta timp.

1875

Mart. 16 (28)

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Dumnezeu să vă aibă în sfânta sa pază și să ocrotească și de acum înainte scumpa noastră patrie.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Războiului, General de diviziune Ioan Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Finanțelor, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, T. Rosetti.

- » 24 (5) *A. S. S. Domnitorul* inspectează la cazarmele regimentele 1, 3, 6 din infanteria de linie, batalionul 1 de vânători, regimentul 1 de roșiori, divizionul 1 și 2 de roșiori, regimentul 2 de artilerie, batalionul de geniu, școala specială de cavalerie și trenul de echipagiu.
- » 28 (9) Promulgarea noii legi a vămilor.
- » 29 (10) În biserica dela Cotroceni se serbează parastasul de un an pentru odihna sufletului A. S. Principesei Maria.
- » 31 (12) Cu ocaziunea întemeierii și deschiderii clubului militar, Ministrul de Războiu ridică următorul toast:

Măria Ta.

Este mult timp de când corpul nostru ofițeresc simțea trebuința de a constitui cluburi militare.

Astăzi, sub înaltul patronagiu al Măriei Tale, cluburile sunt deschise în cele patru divizii teritoriale.

Nu va trece mult timp și fiecare se va convinge de binefacerile acestei instituțiuni.

În acest centru vom vedea strângându-se din ce în ce mai mult relațiunile și solidaritatea ce urmează a exista în marea familie militară.

Aci, pe lângă petrecerile demne de un corp ofițeresc, vom găsi cu înlesnire și cu economie mijloacele de instrucțiune ce nu e dat fiecăruia a și le putea procura.

Prezența Măriei Tale între noi va da fiecăruia fericita ocazie de a o apropia și de a se inspira de înaltele și patrioticele Măriei Tale cugetări.

Acstea rezumă scopul întrunirii noastre într'acest club, și nu putem mai bine inaugura deschiderea lui, decât ridicând un toast în sănătatea Măriei Tale și a Măriei Sale Doamnei.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Cercurile militare contribuind a forma între ofițeri nouă și strânse legături și a ridica mai mult, prin dese întruniri, spiritul de corp între

dânșii, Mă simt foarte fericit a deschide astăzi clubul garnizoanei. Mart. 31 (12)

Vă mulțumesc pentru cuvintele bine simțite ce-Mi adresați și urez ca cercurile militare să aducă pentru armata noastră roadele cele mai bune.

Să trăească armata!

Modificarea codicelui de procedură penală.

Prin Decret Domnesc se hotărăse nouile alegeri pentru Corpurile legiuitoare. Apr. 1 (13)

A. S. S. Domnitorul vizitează escadronul jandarmilor călări, compania jandarmilor pedestri, statul major de geniu, compania meseriașilor, școalele militare de infanterie și de cavalerie, școala divizionară, spitalul militar, batalionul de pompieri și compania uvrierilor de artilerie. » 1 (13)
» 3 (15)

A. S. S. Domnitorul primește președenția și patronagiul Societății Geografice Române, înființată după inițiativa Sa. » 4 (16)

A. S. S. Domnitorul vizitează Președenția Consiliului de miniștri, Ministeriile de Interne și de Externe, Direcțiunea generală a poștelor și telegrafelor, Imprimeria Statului, Direcțiunea «Monitorului Oficial» și Prefectura poliției capitalei. » 5 (17)

Împăratul Austriei face o vizită Regelui Italiei la Veneția.

Cu ocaziunea inaugurării Jokey-Clubului român, *A. S. S. Domnitorul* rostește următoarele cuvinte: » 6 (18)

Am venit cu cea mai mare plăcere în mijlocul D-voastre spre a inaugura clubul, care poate deveni de un adevărat folos pentru țara noastră, ocupându-se cu îmbunătățirea rasei cailor.

Prin realizarea acestui frumos scop, sper că calul românesc va recâștiga reputația ce a avut în Europa încă la începutul acestui secol.

Urând ca silințele clubului să fie încoronate de un bun succes, ridic acest păhar în sănătatea fundatorilor și a membrilor săi.

Să trăiți!

A. S. S. Domnitorul pofteste la dejun, pe lângă comandanții superiori, și pe tinerii militari cari s'au oferit a forma garda în cortegiul din noaptea Paștelor, și cu această ocaziune rostește următoarele cuvinte: » 15 (27)

Este acelaș onor a fi soldat sau general, fiindcă fiecare ostaș este apărătorul țării, gata a lupta și muri pentru patria sa. Prin urmare, trebuie să fie o mândrie pentru tot Românul de a face parte din armată. Văd cu cea mai mare mulțumire că acest simțimânt pătrunde

1875

Apr. 15 (27) astăzi tinerețea noastră. Începutul este bun; nu Mă îndoiesc că el va găsi un răsunet în toate districtele, și atunci țara poate aștepta în liniște ora de pericol, și Eu voi striga cu încredere: Trăească România, tare de apururea!

» 24 (6) Agentul diplomatic la Belgrad și Cetinie, A. C. Sturdza, salută la Cattaro pe Împăratul Austriei în numele *A. S. S. Domnitorului*

» 25 (7) *AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna* iau reședința la Cotroceni.

Maiu 1 (13) Împăratul Rusiei, însoțit de Principele Gorceacoff, sosește, în drumul spre Ems, la Berlin.

» 3 (15) Alegerile pentru Adunarea Deputaților terminându-se, dau mare majoritate pentru guvern.

» 5 (17) Moartea Î. P. S. Sale Mitropolitului Primat al Ungro-Vlahiei, Nifon. Se institue o locotenență până la alegerea noului Mitropolit.

» 6 (18) Corpurile legiuitoare se convoacă în sesiune extraordinară pe ziua de 19 Maiu.

» 7 (19) Se încep lucrările pentru zidirea Castelului Peleş.

» 9 (21) *AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna* fac o excursiune la Pitești-Câmpulung.

» 10 (22) Cuvântarea Ministrului de Justiție la banchetul dat de *AA. LL. SS.* la Câmpulung, cu ocaziunea serbării aniversării zilei de Zece Maiu:

Sunt astăzi nouă ani de când Măria Sa Domnitorul nostru Carol I a pus piciorul pe pământul României. Ne aducem cu toții aminte de acele timpuri, în cari, a doua zi după o revoluțiune, țara noastră sfâșiata prin anarhie se îndoia de viitorul său. Toate vederile și toate speranțele erau îndreptate către Acela pe care națiunea îl alesese pentru scăparea sa. Membru din una din cele mai vechi și mai nobile familii ale lumii, făcând parte dintr'o armată glorioasă, Prințul Carol de Hohenzolern nu se îndoia câtuș de puțin a răspunde la apelul nostru. Cele mai multe Puteri ale Europei erau nepăsătoare, câteva fățiș ostile, și cu toate acestea El nu S'a dat îndărăt nici înaintea necunoscutului în care intra, nici înaintea sarcinii foarte grele a acelor ce sunt chemați a domni. Știa că pe aceste țărmuri depărtate de țara sa natală era o națiune întreagă de ridicat, un nobil scop de atins, și uitând ori ce altă cugetare, mergea acolo unde-L chema o datorie de împlinit.

Nouă ani sunt de atunci, și cavalerescul Prinț din 1866 este astăzi Suvranul matur, ferm, pe care națiunea îl iubește și Europa îl stimează. Nouă ani au trecut, și fața acestei țări a fost schimbată. Învingând dificultățile ridicate de evenimente și acelea pe cari pasiunile omenești adeseori le-a pus în calea

Sa, El a știut a împinge națiunea ce guverna către nobilele aspirațiuni și să- Maiu 10 (22)
nătoasele progrese.

Astăzi activitatea națională în toate ramurile sale a luat un puternic avânt și nu ne mai rămâne decât a merge înainte cu ajutorul lui Dumnezeu.

Ridic acest toast în sănătatea nobilului Suveran al țerii, în sănătatea Doamnei noastre Elisabeta, cu care s'au așezat pe Tronul României grația și bunătatea. Ridic acest toast și pentru Dinastia Augustă, de care sunt legate nedespărțit destinele patriei. La umbra ei va crește mărirea noastră; cu dânsa vom deșteptă reamintirea glorioaselor tradițiuni și vom asigura României în viitor locul ce este chemată să fie între națiunile Europei.

Să trăească Domnitorul nostru!

Să trăească Măria Sa Doamna!

Realizarea împrumutului de 75 milioane pentru căile ferate și negocierile pentru în- » 12 (24)
cheierea unui tractat comercial cu Austro-Ungaria, produc serioase îngrijiri în sânul gu-
vernului și în cercurile parlamentare.

Principesa de Hohenzollern încunoștiințează pe fiul său de moartea la Longpont » 15 (27)
aproape de Versailles a Hortensiei Cornu, vechea și credincioasă amică a Împăratului
Napoleon III și a familiei princiare de Hohenzollern:

Tu de asemenea vei fi foarte mâhnit de pierderea amicei noastre și Ro-
mânia va păstra de sigur o bună amintire pentru dânsa care arată un așa viu
interes pentru țară !

Corpurile legiuitoare se deschid prin următorul Mesagiu Domnesc:

» 19 (31)

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

V'am convocat în sesiune extraordinară, spre a vă ocupa cu proiecte de
legi importante, a căror aplicare și utilitate urgentă nu puteau suferi întârziere.

D-voastre, Domnilor Senatori, al căror patriotism și experiență luminată
le cunoaște deja țara, veți pune, sunt sigur, acum ca și în trecut, aceeași ac-
tivitate, același devotament încercat, pentru a face ca și această sesiune extra-
ordinară să fie tot atât de avută în bune rezultate pentru țară, ca și sesiunile
trecute, în cari ați avut ocaziunea a dobândi drepturi la stima și recunoștința țerii.

Această sesiune extraordinară este întâia, Domnilor Deputați, a vieții
D-voastre parlamentare. Sunt fericit a vă adresa în persoană cele dintâi salu-
tări de bună venire.

Chemăți a fi reprezentanții națiunii, nu în urma unui conflict sau disol-
vări, ci după ce, într'un mod natural și memorabil, fosta Adunare și-a termi-
nat mandatul, vi se poate cu drept prezice că, născuți sub auspicii atât de fe-
ricite, veți ști a vă îndeplini misiunea, în lunga D-voastre carieră, așa cum s'a
terminat, încunjurați de aureola unor servicii reale aduse patriei.

1875

Maiu 19 (31)

Camera precedentă, realizând prin lucrările sale de patru ani atâtea mari și recunoscute îmbunătățiri, și fiind neconținut în deplină armonie cu guvernul Meu, a întărit bazele adevăratului regim constituțional la noi și a făcut a se avea încredere în junele noastre instituțiuni de guvern liber, cari se întăresc într-o țară numai prin o înțeleaptă aplicare a principiilor de ordine și de autoritate, cari nu exclud nici progresul nici libertatea.

Astfel, de câțiva ani încoace, stabilitatea deveni și la noi o realitate, iar nu numai un cuvânt, și progresul se realizează încet, dar permanent și constant. Țara noastră dobândi în acest chip o reputațiune meritată și inspiră în Europa încredere în viitorul ei.

Opera este dar începută. D-voastre, noui Deputați, din nou mandatar ai țerii, continuați-o. Tari prin nouă puteri, îmbărbătați prin încrederea ce vi s'a acordat și prin progresul din trecut ce s'a realizat, veți ști a continua opera, perfecționând-o, consolidând-o, completând-o.

Suntem un popor mic ca număr, ca întindere teritorială. Putem însă fi apreciați ca un popor mare, prin puterea dreptului nostru, prin respectul și încrederea ce vom ști a inspira. Să căutăm puterea noastră în dezvoltarea tuturor sorgintelor avuțiilor noastre, în organizarea noastră interioară, în adoptarea și aplicarea îmbunătățirilor compatibile cu pozițiunea și interesele noastre, în practicarea, în fine, a principiilor de libertate și de ordine în acelaș timp.

Când, tari prin această putere din întru, vom ști a inspira încredere în afară, mănținându-ne în stricta limită a legalității tractatelor, susținând cu moderațiune, dar cu nestrămutare, drepturile noastre străbune; când, practicând o politică înțeleaptă de respect pentru alții, vom căuta numai a revendica și pentru noi exercițiul drepturilor noastre autonome și a ne ținea, conform politicei noastre de echilibru, în cele mai bune relațiuni cu marile Puteri garante; atunci puterea noastră morală din afară va fi tot așa de reală ca și cea din întru. Naționalitatea română va deveni astfel din ce în ce mai asigurată și mai întărită.

D-voastre, Domnilor Deputați, sunteți chemați a continua această operă din afară, ca și cea din întru. Misiunea D-voastre este dar mare și frumoasă; îndeplinită în cursul vieții D-voastre parlamentare de patru ani, cu patriotism, inteligență și abnegațiune, veți putea, sunt sigur, dobândi titluri la recunoștința generațiunilor viitoare.

În sesiunea actuală, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, sunteți convocați numai pentru un timp scurt de treizeci de zile.

Acest timp va fi destinat, în parte, pentru a se verifică titlurile Domnilor Deputați și a se constitui Camera. Veți avea apoi, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, a împlini vacanța, ce cu regret vă anunț că s'a făcut în scaunul de Primat al României. Încetând din viață Înalt Prea Sfinția Sa fericitul Nifon, care a știut în lungul timp al sfintei sale misiuni a susține și a apăra demnitatea și independența Bisericii noastre ortodoxe române, sunteți chemați, după

lege, a alege pe succesorul său, la cea dintâi sesiune. Aveți a vă ocupa în urmă Maiu 19 (31) de câteva proiecte importante, relative mai ales la cestiuni economice și financiare, cari nu puteau suferi amânare.

Între acestea, proiectul de concesiune al drumului de fier dela Predeal și cel dela Adjud joacă cel dintâiu rol.

Legăți deja printr'un act internațional cu Statul vecin al Austro-Ungariei, suntem ținuti a săvârși în termen scurt, până la August 1878, linia de joncțiune dela Ploești la Predeal.

Este dar, nu numai un folos economic foarte însemnat, este încă o cestiune de onoare ca această linie să fie terminată la epoca stipulată; și nu am putea ajunge această țintă decât votându-se chiar în această sesiune concesiunea obținută în urma concursului ce s'a publicat; căci numai astfel se va câștiga campania anului curent.

Aceeaș activitate, acelaș studiu serios veți pune, sunt sigur, Domnilor Senatori și Domnilor Deputați, spre a discuta și celelalte proiecte ce vi se vor prezintă în această sesiune.

Astfel, prin cooperarea și acordul între toate puterile Statului, când Senat, Cameră și Guvern, ajutați de toți bunii Români, vor lucra împreună, uniți în principii și în acțiune, viitorul României va fi asigurat și patria va fi mândră de fiii săi.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Războiului, General de diviziune Ioan Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Finanțelor, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii publice, T. Maiorescu; Ministrul Agriculturii, Comerțului și al Lucrărilor publice, Teodor Rosetti.

A. S. S. Domnitorul asistă la cursurile Școalei militare. » 24 (5)

A. S. S. Domnitorul prezidează cursele militare pe platoul Cotrocenilor. » 25 (6)

Le Comte du Nouy, un elev al arheologului Viollet Leduc, sosește în țară pentru a se ocupa de restaurarea mănăstirii Curtea-de-Arges. » 26 (7)

AA. LL. SS. vizitează târgul tradițional al Moșilor. » 29 (10)

Trenul, cu care *A. S. S. Domnitorul* Se întorcea de la Giurgiu, se ciocnește între gara Iun. 2 (14) Filaret și gara Cotroceni cu un tren încărcat cu pietriș. *A. S. Serenisimă* este ușor rănită la picior.

Felicitările Adunării Deputaților pentru norocoasa scăpare a *A. S. S.* din accidentul de tren: » 4 (16)

Măria Ta,

Suntem însărcinați din partea Adunării Deputaților a exprima îngrijirea

1875

Iun. 4 (16) cu care ea a aflat despre accidentul întâmplat Înălțimii Voastre pe drumul de fier, precum și fericirea ce ea a resimțit văzând că Provedința a luat și în această ocaziune Augusta Voastră persoană sub scutul Ei și a apărut România de o nenorocire.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Vă mulțumesc din inimă pentru simțimintele ce-Mi exprimați în numele Adunării, cu ocaziunea unui pericol la care am fost expus împreună cu mulți reprezentanți ai țerii.

Suntem adânc mișcați de această nouă dovadă de iubire ce Ne dau astăzi mandatarii națiunii. Cerul a veghiat și de astă dată asupra Noastră. Să avem dar încredere în viitor, căci România are un Dumnezeu.

Felicitările Senatului în aceeaș împrejurare:

Măria Ta,

Senatul, îngrijat de consecvențele contuziunii ce Măria Ta ai primit în drumul de fier și fericit că accidentul n'a avut urmări mai grave, a însărcinat biuroul său a se prezintă înaintea Măriei Tale și a se informă despre starea sănătății Înălțimii Voastre.

Senatul dorește din toată inima și speră a vedea pe Măria Ta cât mai curând cu totul bine.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Sunt foarte viu mișcat de interesul și de iubirea ce-Mi arată Senatul și sunt fericit că nici un accident serios n'a izbit pe nici unul din domnii Senatori și din persoanele ce Mă însoțiau. Înalta Provedință ne-a ținut și astă dată sub sfânta ei pază.

Î. P. S. Sa Calinic Miclescu, Arhiepiscop și Mitropolit al Moldovei și Sucevei, este ales și întărit în scaunul de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al României.

» 8 (20) Arhiducele Albrecht face o vizită Împăratului Germaniei la Ems.

» 10 (22) Costaforu semnează la Viena, ca Agent diplomatic și delegat al *A. S. S. Domnitorului României*, alături cu Comitele Andrassy, tratatul de comerț cu Austro-Ungaria.

P. S. Sa Iosif Naniescu, Episcop al Argeșului, este ales și întărit Arhiepiscop și Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

» 12 (24) Adresa Senatului:

Prea Înălțate Doamne,

Convocat în sesiune extraordinară, Senatul recunoaște, împreună cu gu-

vernul Măriei Tale, toată importanța lucrărilor de cari are să se ocupe în cursul lun. 12 (24) sesiunii.

Morala sfintei religiuni este baza educațiunii omului, și scaunul Capului Bisericii noastre autocefale nu trebuiă să rămână mult timp vacant.

Senatul este fericit a vedea că alegerea Mitropolitului Primat al României a devenit un fapt împlinit.

În desbaterile sale asupra concesiunii drumurilor de fier Ploești-Predeal și Adjud-Ocna, Senatul nu va pierde din vedere că este de onoare precum și de interesul economic al țării ca linia Ploești-Predeal să fie terminată la epoca stipulată.

Reînnoirea Camerei legiuitoare, pentru întâia oară fără disolvare de când Constituțiunea s'a pus în aplicare, este unul din semnele caracteristice ale unui guvern înțelept, este una din cosecințele principiilor de ordine, de stabilitate, de progres și de libertate, principii cari au prins rădăcină în țara noastră și cari din ce în ce vor da rezultate mai palpabile sub auspiciile Măriei Tale.

Ultimele alegeri au dat guvernului Măriei Tale ocaziunea de a arăta o moderațiune necontestată și totodată de a asigura, prin măsuri înțelepte, libera expresiune a voinței țării.

Nu s'au putut însă, din nenorocire, evita câteva regretabile epizoade; și Senatul crede că experiența făcută va îndemna pe guvern a propune modificările necesare la procedura legii electorale, pentru a garanta complectă libertate a votului, fără însă a se atinge principiile ei fundamentale consacrate prin Constituțiune.

Statul român, mic prin numărul locuitorilor săi, va fi mare și puternic prin respectul legilor, prin întărirea credinței noastre religioase, prin răspândirea instrucțiunii, prin dezvoltarea variilor sale sorginți de avuții, prin organizarea sa din întru, prin continuarea unei politici ferme și totdeodată înțelepte, ținând în acelaș timp a respecta Puterile garante, și a face să i se respecte autonomia și drepturile sale ab antiquo.

Pe această cale, Senatul va continua a da tot concursul său guvernului Măriei Tale.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Înalt Prea Sfinte Părinte,
Domnilor Senatori,*

Am ținut și țin o deosebită socoteală de principiile D-voastre conservatoare și de aprecierile D-voastre mature și nepărtinitoare în privința aplicării legilor fundamentale ale țării.

1875

Iun. 12 (24)

Sunt fericit a constată, cum prin unirea principiilor de conservare și de libertate, lucrând în acord cu guvernul Meu, D-voastre înțelegeți a se desvoltă instituțiunile noastre și a se asigura prosperarea noastră interioară, precum și respectarea și exercițiul drepturilor noastre autonome în afară.

Astfel Senatul, răspunzând la misiunea sa de conservare și de progres în acelaș timp, va câștigă din ce în ce mai mult încrederea și respectul națiunii.

Adresa Adunării Deputaților:

Prea Înălțate Doamne,

Reprezentanți ai țerii chemați în sesiune extraordinară după o nouă alegere generală, venim a Vă da cel dintâiu cuvânt al nostru, exprimându-Vă simțimintele noastre de devotament și iubire pentru persoana Măriei Tale și pentru Dinastie.

În mișcarea ce s'a produs, cu ocaziunea preînnoirii Adunării Deputaților, corpul electoral s'a pronunțat, în marea sa majoritate, pentru politica urmată de guvernul Măriei Tale. Țara, sătulă de lupte, de teorii și de agitațiuni sterile, cari nu pot decât să compromită adevărata libertate, precum și interesele sale cele mai vitale, a văzut cu mulțumire că guvernul său se întărește și se întemeiază.

Cu un guvern conservator, expresiune a unei Camere conservatoare, înțelegerea s'a putut lesne stabili, în cursul unei întregi legislaturi, între puterea executivă și puterea legislativă; instituțiunile noastre au putut funcționa într'un mod normal, și cestiuni de mare importanță pentru prosperitatea și liniștea publică s'au putut rezolvă.

Inspirați de aceleași idei, conduși de aceleași principii și îmbărbătați de exemplul ce ne-a dat Adunarea care ne-a precedat, vom continua și noi opera începută, pentruca astfel Statul nostru, prin puterea drepturilor sale, să continue a inspira încredere și respect.

Urmând o politică fermă dar înțeleaptă, vom fi pururea gata a coopera cu guvernul Măriei Tale pentru mănținerea și exercițiul drepturilor noastre autonome, precum și pentru desvoltarea continuă a relațiunilor noastre internaționale.

Progresul material realizat în țară, prin săvârșirea atâtor lucrări publice de cea mai mare importanță, va fi, după noi, unul din elementele principale a desvoltării acestor relațiuni. Drumurile de fier, deja construite, au dat un avânt puternic comerțului nostru; legându-le cu căile ferate ale Europei centrale prin joncțiunile proiectate, ne vom pune în comunicațiune mai întinsă cu celelalte țeri, și vom contribui astfel a activa progresul și a desvoltă prosperitatea publică.

Adunarea regretă, Prea Înălțate Doamne, împreună cu Măria Ta, golul ce s'a făcut în Scaunul Mitropoliei Ungro-Vlahiei prin încetarea din viață a Înalt Prea Sfântului Mitropolit Nifon. Inspirați de iubire către Biserica română, care a avut privilegiul de a adăposti în altarul ei, și în secolii de suferințe, naționalitatea noastră, ca fii pioși ai săi avem credință că succesorul său va ști a se mănține la aceeași înălțime și a întări legăturile seculare cari există între națiunea română și între Biserica ei liberă și autocefală.

Să trăești, Măria Ta!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Primesc cu o deosebită fericire expresiunea de iubire și de devotament, ce Adunarea Deputaților Îmi trimite prin organul D-voastre.

Sunt mândru a vedea că și această Adunare, inspirată de principiile cele mai sănătoase, promite a conlucra cu guvernul Meu, spre a conduce țara pe singura cale care-i procură prosperitate înlăuntru, încredere și respect în afară.

Numai lucrând astfel, toți împreună, conduși de o politică înțeleaptă dar fermă, rezemat pe D-voastre, pe reprezentățiunea țerii, pe aceea adică ce constituie cea mai esențială garanție într'un Stat constituțional, vom putea, Domnilor, consolida prezentul și prepara viitorul patriei noastre.

Cu ocaziunea investiturii solemne a nouilor Mitropoliți, A. S. S. Domnitorul, adresându-Se » 15 (27)
către Î. P. S. Sa Mitropolitul Primat, zice:

Încredințez Înalt Prea Sfinției Tale toiagul arhipăstoral, pentru ca să conduci Mitropolia Ungro-Vlahiei și Primatul României.

A. S. S. închinându-Se apoi către Înalt Prea Sfinția Sa, i-a înmănat cârja.

Î. P. S. S. Mitropolitul Primat răspunde:

Prea Înălțate Doamne,

Toiagul arhipăstoral, ce în acest moment îl primesc cu respect din mâinile Înălțimii Voastre, îmi va aminti totdeauna îndoita mea datorie: de a ruga pe Dumnezeu ca să vă ajute a ridica neamul românesc la gloria sa străbună și ca să întărească slabele mele puteri spre a-l conduce în calea spirituală.

Trăiți, Înălțimea Voastră!

Trăească Măria sa Doamna!

Trăească România!

1875

Iun. 15 (27)

Apoi *A. S. S. Domnitorul* Se adresează către *Î. P. S. Sa* Mitropolitul Moldovei și Sucevei și-i zice:

Încredințez Înalt Prea Sfinției Tale toiagul arhipăstoral, pentruca să conduci Mitropolia Moldovei și Sucevei.

Î. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei răspunde:

Prea Înălțate Doamne,

Primind astăzi din mâinile Măriei Tale. Suveranul Românilor, toiagul arhipăstoresc al Sfintei Mitropolii a Moldovei și Sucevei, privesc în acest act o strălucită dovadă de unitatea Bisericii române și totodată de legătura seculară și canonică a Bisericii cu Statul; și aceasta îmi adaugă datoria sfântă de a ruga pe Dumnezeu neîncetat pentru prosperitatea României și a Bisericii și pentru sănătatea Măriei Tale și a Măriei Sale Doamnei. Să trăiți întru mulți ani fericiți!

În urmă *A. S. S. Domnitorul* rostește următoarele cuvinte:

Prea Sfințite Mitropolit Primat,

Cu o vie mulțumire am întărit alegerea Înalt Prea Sfinției Tale la scaunul de Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al României.

Prin trecerea dela Mitropolia Moldovei și Sucevei la Mitropolia Ungro-Vlachiei și prin înălțarea totodată la Primatul României, Înalt Prea Sfinția Ta înfățișezi astăzi unitatea Bisericii autocefale române.

Condû această sfântă Biserică cu duhul creștinesc al păcii și al iubirii, întru înălțarea și întărirea națiunii.

Prea Sfințite Mitropolit Iosif,

Cu aceeaș mulțumire am întărit alegerea Prea Sfinției Tale la scaunul de Mitropolit al Moldovei și Sucevei. Înălțându-te în așa scurt timp dela Episcopia de Argeș la această Mitropolie, sunt sigur că vei însuflă în eparhiile de peste Milcov aceeaș iubire, care te însoțește din eparhia unde ai păstorit până acum.

Prea Sfințiților Părinți Mitropoliți,

Privesc cu încredere în viitorul Bisericii naționale, condusă de Mitropoliți așa de luminați și virtuoși, și doresc din inimă ca A Tot Puternicul Dumnezeu să vă dăruească ani mulți și fericiți pentru îndeplinirea sfintei voastre misiuni.

A. S. S. Domnitorul asistă la inaugurarea Societății Geografice Române și deschide lun. 15 (27) ședințele ei prin următorul discurs:

Domnilor,

Salutând Societatea Geografică Română, a cărei înființare îndeplinește una din vechile Mele dorinți, bucuria Mea este cu atât mai mare cu cât sunt încredințat că lucrările ei vor fi de un folos nemărginit pentru viitorul țării, a cărei dezvoltare economică și politică o urmărește Europa cu un interes crescând. Terenul deschis exploatării D-voastre științifice este foarte întins și o muncă de zecini de ani va fi de trebuință pentru a ajunge la exactitatea cunoștințelor neapărate în asemenea întreprinderi. Însă împărțirea D-voastre în secțiuni va pune o regulă în lucrări și le va simplifica.

Secțiunea matematică și astronomică este chemată a se pune în legătură cu acea rețea de admirabile cercetări științifice, cari au cuprins și au ilustrat întregul nostru glob terestru, și observările D-voastre se vor putea executa cu succes, îndată ce veți posedă instrumentele trebuincioase lor.

Cu deosebită plăcere văd că mai mulți din ofițerii noștri de stat-major au intrat în Societatea Geografică și s'au înscris în secțiunea ei matematică. Dela zelul și silințele D-lor sunt în drept a aștepta că vor executa în mod sistematic ridicarea planului trigonometric al țării. Lucrările de triangulare întreprinse anul trecut în județele Suceava, Botoșani și Dorohoiu, sunt un început bun pentru aceasta. Să sperăm că în curând harta de stat-major a Moldovei se va termina și aceea a Valahiei se va supune unei nouă prelucrări. Ele împreună vor forma opera demnă și frumoasă a junelui nostru stat-major.

Mai ușoară este sarcina secțiunii fizicale, ca una ce poate deja dispune de oarecare material. Prin deosebitele hărți, cari însă cer o prelucrare mai exactă și o complectare în amănunte, se pot fixa aproximativ relațiunile orografice și hidrografice. Nu tot așa de înaintați suntem în atmosferografie și mai ales în climatologie, căreia i s'a dat până acum prea puțină atențiune, deși tocmai această parte a științei este din cele mai importante pentru o țară care atârna aproape exclusiv de agricultura ei.

De se făceau mai de timpuriu observări și cercetări, nu s'ar fi prădat atâtea regiuni întregi de pădurile lor și nu am avea așa de

1875

Iun. 15 (27) des recolte nefavorabile. Dacă nu se vor opri cu toată energia tăierile de păduri, vom vedea clima noastră în curând periclitată în modul cel mai amenințător. Devastarea pădurilor la munte seacă izvoarele și produce surpări; devastarea lor la șes usucă câmpiile și prefăce pământul roditor în pustie.

Nu de mai puțină importanță sunt studiile zoologice, botanice și mineralogice, cari pot avea cea mai simțită influință asupra vieții noastre economice naționale. Să vă fie dat a deprinde țara la ameliorarea rasselor noastre de animale și a plantelor noastre de hrană. Să vă fie dat a desgropă prin o bună hartă geologică comorile ascunse în pân-tecele pământului. Cum a fost cu puțință ca minele noastre de metali, izvoarele noastre tămăduitoare, să ne fi rămas nouă și Europei aproape necunoscute; ca petrolul nostru, care se poate măsura cu cel pensilvanic — căci aci ca și acolo este în așa grad inflamabil în cât se aprinde la simpla apropiere a unei flăcări — să nu fi făcut încă pe continent concurență celui american? Este de neapărată trebuință a ne gândi serios la executarea unei hărți geologice; prin o asemenea lucrare Societatea Geografică și-ar așeza un adevărat monument. Atunci în scurt timp sarea noastră gemă, despre care nu se știe încă dacă se ține de perioada triasică sau este din epoca terțiară, ceara de pământ, chihlibarul nostru cel negru, straturile noastre cu cărbuni de pământ, pucioasa văzută la suprafață, marmura, vor ajunge a fi cunoscute departe peste granițele României.

Secțiunea etnologică va observa moravurile și datinele, traiul și portul poporului nostru, din punct de vedere științific, și va putea, prin studiul lor amănunțit, să facă comparație cu alte popoare.

Cercetările arheologice, cari sunt deja începute cu mult zel și bun rezultat de către arheologii noștri, ne vor da materialul dorit pentru a descrie și a judeca starea culturii noastre celei mai vechi.

Cum vedeți, Domnilor, câmpul activității D.-voastre este foarte întins și timpul ce vă mai rămâne în anul acesta prea scurt. Va fi totuș cu puțință, prin ajutorul lucrărilor de până acum, să se alcătuească un conspect general asupra faptelor geografice relative la țara noastră, așa încât să putem fi bine reprezentați la Congresul din Paris, care s'a convocat în acest an prin inițiativa Societății Geografice franceze, din care suntem mândri a face parte.

Fie ca juna noastră Societate Geografică să se asocieze într'un mod demn celorlalte societăți instituite în mai toate țările, și din parte-Mi nu mă îndoesc că — sprijinită prin bărbații noștri de știință — ea își va îndeplini misiunea ei și, prin hărți și opuri geografice îngrijite, va scoate țara din regiunea necunoscutului.

Întrevederea Împăratului Rusiei cu Împăratul Austriei la Eger. » 16 (28)

Sesiunea de primăvară a Sfântului Sinod se închide. » 27 (9)

Camera Deputaților votează cu 68 voturi contra 22 tractatul de comerț cu Austro-Un-garia. În urma acestui vot, opozițiunea părăsește Camera. » 28 (10)

Serisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său : » 30 (12)

Situațiunea care eră cu totul încurcată în ultimele săptămâni, începe a se limpezi din nou, de când Senatul prin votul său de ieri a luat în considerațiune legea drumurilor de fier. După trei zile de debateri violente, Camera a adoptat tractatul de comerț cu Austro-Un-garia. Acest act internațional este de o mare însemnătate, pentru că conține în el germenul independenței României. Te rog să cetești cu atențiune textul tractatului; sunt foarte curios a cunoaște părerea ta în această cestiune. Reprezentanții Puterilor la București nu revin din mirarea lor în privința formei și conținutului acestui document, pe care nu și-l inchipuiau așa cum e. Sper că Camerele vor termina lucrările lor săptămâna aceasta; vom putea, în acest caz, să ne transportăm la Sinaia peste opt zile.

Împrumutul ce trebuie să se facă pentru a susține Societatea drumurilor de fier, va provoca debateri violente și nu e nici de cum sigur că va fi adoptat de Camere.

Căldura e de câteva zile puțin mai suportabilă și ploile mari și dese ce avem aci au făcut mult bine, mai ales porumbului. Îngrijirea de care eram cuprinși, de a fi năvăliți de lăcuste, din nefericire încă nu a dispărut; în trestiile dela gurile Dunării sunt încă miliarde, și e peste putință a le stârpi în acele mlaștine.

Camera Deputaților votează împrumutul de 63½ milioane lei pentru Societatea acți- Iul. 1 (13)
narilor căilor ferate române.

A. S. S. *Doamna* asistă la examenele Azilului Elena-Doamna. » 2 (14)

Se face o nouă împărțire a comunelor din toată țara. » 3 (15)

1875

Iul. 3 (15) Promulgarea legii pentru construirea de clădiri militare, cu un fond de 7½ milioane lei.

La întoarcerea sa de la Ems, Împăratul Germaniei face o vizită Împăratului Austriei la Ischl.

În Herțegovina izbucnește o revoltă care ia dimensiuni tot mai mari.

» 4 (16) Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare se încheie prin următoarele Mesagii Domnești :

Domnilor Senalori,

Împlinindu-se astăzi terminul sesiunii extraordinare prelungite a Corpurilor legiuitoare, sunt fericit a vă putea mulțumi pentru prea însemnatele lucrări ce ați săvârșit în decursul ei.

Ați fost chemați a părăsi interesele D-voastre private în timpul cel mai greu și a vă ocupa numai de interesele publice urgente. Dar jertfa ce ați adus-o a fost pentru înzestrarea țerii cu legi de cea mai mare importanță. În deosebi convențiunea comercială, pe care ați primit-o, încheiată între România și Austro-Ungaria, darea construirii liniei drumului de fier Ploești-Predeal, convențiunea cu supușii francezi Lemaitre și Bergman și legea pentru răscumpărarea unei părți a drumului de fier Roman-Vârciorova, au dovedit din nou cu câtă prudență și cu cât patriotism luminat știți a judeca trebuințele țerii înăuntrul ei și în relațiunile ei internaționale.

Cestiuni de această natură sunt totdeauna încunjurate de mari greutăți, și nu puțin contribue la acest fapt mulțimea intereselor ce le ating și felurimea consecințelor îndepărtate ce le produc. În curând însă va veni timpul unde se va înțelege de toți cât de însemnată și cât de binefăcătoare a fost opera D-voastre în această privință și veți fi mândri a fi conlucrat la o adevărată întărire a viitorului economic și politic al României.

Încă odată vă mulțumesc și, în virtutea art. 95 din Constituțiune, declar închisă sesiunea extraordinară prelungită a Corpurilor legiuitoare.

Dat în București, la 4 Iulie 1875.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Războiului, General de diviziune I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Finanțelor, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, T. Rosetti; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu.

Domnilor Deputați,

Împlinindu-se astăzi terminul sesiunii extraordinare prelungite a Corpurilor legiuitoare, sunt fericit a vă putea mulțumi pentru prea însemnatele lucrări ce ați săvârșit în decursul ei.

Ați fost chemați a părăsi interesele D-voastre private în timpul cel mai

greu și a vă ocupa numai de interesele publice urgente. Dar jertfa ce ați adus-o a fost pentru înzestrarea țării cu legi de cea mai mare importanță. În deosebi convențiunea comercială, pe care ați primit-o, încheiată între România și Austro-Ungaria, darea construirii liniei drumului de fier Ploești-Predeal, convențiunea cu supușii francezi Lemaître și Bergman și legea pentru răscumpărarea unei părți a drumului de fier Roman-Vârciorova, au dovedit din nou cu câtă prudență și cu cât patriosism luminat știți a judeca trebuințele țării înăuntrul ei și în relațiunile ei internaționale.

Cestiuni de această natură sunt totdeauna încunjurate de mari greutăți, și nu puțin contribue la acest fapt mulțimea intereselor ce le ating și felurimea consecințelor îndepărtate ce le produc. În curând însă va veni timpul unde se va înțelege de toți cât de însemnată și cât de binefăcătoare a fost opera D-voastre în această privință și veți fi mândri a fi conlucrat la o adevărată întârire a viitorului economic și politic al României.

Încă odată vă mulțumesc și, în virtutea art. 95 din Constituțiune, declar închisă sesiunea extraordinară prelungită a Corpurilor legiuitoare.

Dat în București, la 4 Iulie 1875.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, L. Catargiu; Ministrul Războiului, General de divizie I. Em. Florescu; Ministrul Afacerilor Străine, B. Boerescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Finanțelor, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice, T. Rosetti; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu.

A. S. S. Domnitorul inspectează pe platoul dela Cotroceni pe recruții tuturor corpurilor din capitală.

A. S. S. Domnitorul primește la palatul dela Cotroceni pe toți elevii școalelor militare înălțați la gradul de sublocotenent. » 8 (20)

Promulgarea legii pentru organizarea administrațiunii domeniilor și pădurilor Statului.

AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna iau reședința de vară la Sinaia.

Guvernul italian procedează mai energic contra Episcopilor cari se arată renitenți. » 19 (31)

Promulgarea legii pentru construirea liniilor ferate Ploești-Predeal și Adjud-Oena. » 22 (3)

În Muntenegru și în Serbia domnește o mare iritațiune din cauza turburărilor din Aug. 1 (13) Bosnia și Herțegovina. Austria, Rusia și Germania se înțeleg pentru localizarea insurecțiunii.

Lăcustele fac mari pagube în părțile sud-ostice ale țării. » 4 (16)

Cu ocaziunea ceremoniei pentru punerea pietrei fundamentale la Castelul Peleş, *A. S. S. Domnitorul*, luând ciocanul, zice: » 10 (22)

Să se ridice acest Castel și să fie într'o zi leagănul Dinastiei Noastre și al țării.

1875

Aug. 10 (22)

Apoi se aşează următorul Act Domnesc de fundaţiune :

CAROL I

Din graţia lui Dumnezeu şi prin voinţa naţională, Domn al Românilor.
La toţi de faţă şi viitori, sănătate.

Astăzi, Duminică, la 10 August 1875, Noi Carol de Hohenzollern, Domn al Românilor, în al treizeci şi şasele an al naşterii Noastre, dimpreună cu Elisabeta Doamna, scumpa Noastră soţie, şi cu ajutorul Celui A Tot Puternic, am pus temelia Castelului Peleş, pe moşia Noastră Piatra-Arsă, în vecinătatea sfintei mănăstiri Sinaia, zidită la anul 1695 de către Spătarul Mihail Cantacuzino.

Clădirea acestui Castel s'a început în anul al zecelea al Domniei Noastre, fiind Preşedinte al Consiliului de miniştri D-l Lascar Catargiu, Preşedinte al Senatului Î. P. S. Sa Mitropolitul Primat Calinic Miclescu, şi Preşedinte al Adunării Deputaţilor Principele Dimitrie Ghica, iar stareţ al sf. mănăstiri Sinaia S. S. Arhimandritul Onufrie. În acelaş an s'a început şi construcţiunea drumului de fier, care va legă oraşul Ploeşti cu Braşovul, prin valea Prahovei.

Drept care am subscris aceasta, spre a Noastră pomenire în veacurile viitoare.

Turcia acceptă mijlocirea oferită de cele trei mari Puteri orientale pentru pacificarea Bosniei şi Hertegovinei.

» 18 (30) Ministrul de Războiu, Generalul I. Em. Florescu, se întoarce din Rusia, unde a luat parte la manevrele mari ruseşti.

Sept. 2 (14) Societatea acţionarilor căilor ferate române refuză împrumutul de 65¹/₂ milioane lei, în condiţiunile oferite de guvernul român.

» 11 (23) Se iau dispoziţiuni pentru concentrarea şi pentru manevrele de toamnă ale trupelor.

» 21 (3) Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

În aceste zile în cari toate amintirile dulcei noastre petreceri împreună îşi împlinesc anul, dorul nostru de voi creşte în mod ce nu pot descrie.

Timpul frumos este, din nefericire, către sfârşitul său. În curând vom trebui să ne reluăm locuinţa de iarnă, în care simţim mai viu tot ce ne lipseşte. Rămân încă la Sinaia până la 23, apoi mă voi duce la Bucureşti şi în Moldova, pentru a inspecta cele două diviziuni cari sunt

concentrate acolo în vederea manevrelor de toamnă. Mă voi întoarce Sept. 21 (3) apoi la București, pentru a conduce manevrele trupelor garnizoanei. Elisabeta va rămâne la munte atât cât timpul va permite, ca să se îndrepte de tot de accesele ei de friguri.

Petrecerea noastră anul acesta la Sinaia a fost foarte nepriincioasă, din cauza timpului nefavorabil. Și construcțiunea a suferit din cauza aceasta. Când ploaia făcea să se piardă o mare cantitate din aprovizionarea de cărămizi, când înghețurile de peste noapte desfăceau cimentul zidurilor temeliei ce se clădise.

Vara umedă a pricinuit de asemenea numeroase și importante năruiri pe terenul de construcțiune. Toate acestea au adus mari întârzieri.

Avem încă trebuință de trei săptămâni de vreme frumoasă, pentru a termina lucrările de siguranță a temelilor castelului. Casa de vânătoare și grajdurile vor fi în curând isprăvite.

Castelul, pe care noi l-am hotezat «Castelul Peleş», trebuie să fie terminat până la coperiș în anul viitor; dar abia de vom putea intra în el înainte de anul 1878

Măreția acestei construcțiuni face în toată țara o excelentă impresiune și toată lumea se bucură, pentru că se vede în aceasta o garanție a stabilității regimului. E și numit de pe acum «Castelul Regal», ceea ce va putea prea bine să devină într'o zi. Fie ca, înainte de toate, să devină leagănul Dinastiei noastre, căci, fără aceasta, viitorul țării nu e asigurat.

Dar îndeplinirea acestei dorințe e în mâinile Domnului; noi ne punem încrederea în El și El va diriguî totul cât mai bine.

Turburările în peninsula Balcanilor, deși sunt potolite în aparență, sunt încă departe de sfârșitul lor.

Insurecțiunea face pe tăcute progrese mari și se răspândește cu putere. Cum, la început, ea nu avea nici de cum un scop național sau politic, și nu eră decât o protestare în contra greutății zdrobitoare a impozitelor de cari țăranii creștini sperau să se libereze prin puterea armelor, liniștea nu va putea fi restabilită mai înainte ca reforme radicale să pună un capăt faptelor pașalelor.

Orientul creștin e sătul de reaua administrațiune turcească. Fără înțelegerea dintre marile Puteri, s'ar fi ajuns de mult timp deja la complicațiuni serioase. Alte complicațiuni sunt pentru moment amâ-

1875

Sept. 21 (3) nate, dar nu suprimate. Înalta diplomație este neputincioasă a rezolvă cestiunea orientală, care nu poate fi rezolvată decât în Orient chiar, pe teatrul războiului, cu concursul popoarelor direct interesate. Politica noastră are actualmente ca scop de a trage profit din evenimente; ruina financiară a Turciei va contribui în urmă să ne ajute.

În Serbia, toate stau greu încurcate. Sfârșitul cântecului va fi războiul sau revoluțiunea. În ori ce caz, intrăm în timpuri grele, și la dreptul vorbind, nu se știe când se va vedeà limpede în toată această încurcătură. Din parte-mi, aş vrea bucuros să câștig încă timp, pentru a regula oarecari cestiuni economice, cum, de exemplu, răscumpărarea drumurilor de fier. Aş vrea de asemenea să-mi fortific mai mult țara din punct de vedere militar. Vom primi armele cele nouă numai în primăvara viitoare.

Aci, în Sinaia, e o mișcare continuă; în toate zilele primim vizite. Facem plimbări cu trăsura și adese dejunăm în pădure. Câțiva ofițeri austriaci din regimentul de husari dela Brașov au venit aici călări, nu de multă vreme; i-am invitat la masă, apoi după aceea s'a danșat.

Construcțiunea liniei de drum de fier în valea Prahovei s'a început, și în vara viitoare secțiunea Ploești-Câmpina va putea fi dată circulațiunii, așa încât nu va mai fi până la Sinaia decât două ore cu trăsura. Astăzi trebuie încă patru ore, cu cai buni; totuș eu am făcut acești 63 kilometri în trei ore și jumătate.

» 22 (4) Austria serbează centenarul incorporării Bucovinei și fundează o Universitate la Cernăuți.

A. S. S. Domnitorul dăruiește orașului Iași bustul Domnitorului Grigore Ghica.

» 24 (6) Turcia se declară în faliment, reducând plățile cu 50 la sută.

Oct. 4 (16) Coloman Tisza e numit Președintele Consiliului de miniștri unguresc.

» 6 (18) Împăratul Germaniei face o vizită Regelui Italiei la Milano.

» 11 (23) *A. S. S. Domnitorul* plecând din Sinaia, sosește în București.

» 14 (26) *A. S. S. Domnitorul* întreprinde o călătorie în țară, pentru a vizita mai multe districte și a asistă la manevrele de toamnă ale diviziunilor III și IV, la Iași și la Furceni.

» 16 (28) La prânzul din Iași, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast:

Fericit de cordiala și frumoasa primire ce Mi-au făcut Ieșenii astăzi,

ca totdeauna când am venit în mijlocul lor, mulțumesc din inimă pentru Oct. 16 (28) sentimentele de dragoste ce-Mi exprimați în numele orașului. Ridic acum acest păhar pentru prosperitatea celei adoua capitale a țerii și în sănătatea cetățenilor ei.

În Iași, *A. S. S. Domnitorul* inspectează închisorile, spitalurile etc. La prânz, *A. S. S. Domnitorul* Se duce călare pe șesul Bahluiului, în vecinătatea căruia manevrează reg. al 5-lea de linie, al 7-lea și al 8-lea de dorobanți, 2 escadroane din reg. 1 de roșiori, reg. al 7-lea și al 8-lea de călărași, 1-iul reg. de artilerie, o baterie din armata teritorială și elevii școalei militare. » 17 (29)
După exerciții, trupele defilează înaintea *A. S. S. Domnitorului*.

În timpul nopții cade zăpadă așa de multă, în cât *A. S. S. Domnitorul* e silit a-și modifica planul de călătorie. » 20 (1)

Dimineața, *A. S. S. Domnitorul* pleacă din Iași și Se duce la Bârlad, trecând prin Roman și Tecuciu. » 21 (2)

La intrarea în Bârlad, *A. S. S. Domnitorul* răspunde la cuvintele de bună-venire ale primarului:

De mult doriaam a vizita districtul și orașul Bârlad, unde n'am fost de șapte ani. Cu cea mai mare plăcere dar am venit astăzi în mijlocul D-voastre și vă mulțumesc pentru urările bine simțite ce-Mi exprimați în numele orașului și pentru primirea frumoasă cu care Mă întâmpinați astăzi.

La Bârlad, *A. S. S. Domnitorul* vizitează școalele și spitalele.

A. S. S. Domnitorul pleacă din Bârlad la Tecuciu. » 22 (3)

A. S. S. Domnitorul pleacă din Tecuciu pe un viscol foarte mare și cu greutate ajunge la Brăila. » 23 (4)

A. S. S. Domnitorul nu poate pleca din Brăila; viscolul continuă cu aceeaș putere și nu e cu putință a se mișca din loc. *A. S. S. Domnitorul* primește în audiență corpul consular și pe Principele rus Suvaroff, care, ducându-se la Râmnic pentru a vizita mormântul părintelui său, a fost, ca și *A. S. S. Domnitorul*, ținut în loc de timpul rău. » 24 (5)

Soldați din geniu, aduși din București, au curățit drumul, pentruca *A. S. S. Domnitorul* să poată pleca din Brăila. *A. S. S. Domnitorul* invită pe Principele Suvaroff a călători împreună. » 25 (6)

După zece kilometri, călătorii trebuie din nou să părăsească trenul și să facă cinci kilometri în trăsură.

Gara Ianca este cu totul acoperită de zăpadă; puțin mai departe un tren așteaptă pe *A. S. S. Domnitorul*, care, de astă dată, călătorește fără întrerupere până la București. Principele Suvaroff părăsește trenul la Buzău, după ce a mulțumit foarte călduros *A. S. S. Domnitorului*.

1875

- Oct. 26 (7) *A. S. S. Domnitorul*, inspectează pe platoul dela Băneasa trupele concentrate din diviziunea II teritorială.
- » 28 (9) *A. S. S. Domnitorul* Se întoarce la Sinaia.
- Noem. 2 (14) *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* iau reședința de iarnă în Palatul din capitală.
- » 4 (16) Înalt Ordin de zi către armată :

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați,

Concentrarea armatei active prin centrurile diviziunilor teritoriale și grabnicul apel la care au răspuns clasele rezervei din anul 1870 și 1871, încorporați printre rândurile armatei permanente, au dat anul acesta rezultate foarte mulțumitoare pentru viitorul armatei noastre.

Ne-am putut încredința atât în persoană la diviziunile 4, 3 și 2, cât și prin Ministrul Nostru de Resbel la I-a diviziune, de buna stare în care s'a găsit armata permanentă, cum și cea teritorială.

Am constatat progres în instrucțiune, rămânând însă mult de făcut, mai cu samă în ceea ce privește tirul, această parte atât de importantă a instrucțiunii militare și asupra căreia chem cea mai serioasă luare aminte a șefilor de corpuri.

Concentrările acestui an pe diviziuni au avut mai ales drept scop stricta aplicare a reglementelor; am recunoscut un adevărat progres; dar sunt dator a recomanda, mai cu deosebire comandanților de diviziuni teritoriale, instrucțiunea cadrelor de dorobanți și călărași.

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați ai armatei permanente și teritoriale, vă mulțumesc pentru stăruințele ce ați pus, precum și vouă celor din gardele orășenești, cari ați înlesnit mobilizarea trupelor noastre.

Dat în București, la 4 Noemvrie 1875.

Carol.

- » 7 (19) B. Boerescu demisionând din Cabinet, L. Catargiu, Președintele Consiliului de miniștri și Ministru de Interne, este însărcinat cu interimatul Ministerului Afacerilor Străine.
- » 11 (23)- *A. S. S. Domnitorul* inspectează pe platoul dela Cotroceni al 2-lea regiment de artilerie
- » 13 (25) și un regiment de roșiori, regimentele 1, 3, 6 de linie, batalionul de geniu și un batalion de vânători.
- » 13 (25) Consulul general al Rusiei, Zinoviev, sosind din Constantinopole, este primit în audiență de *A. S. S. Domnitorul*. Zinoviev privește situațiunea din Orient ca foarte amenințătoare și crede că pentru primăvara viitoare sunt de temut serioase complicațiuni.

Filipescu, care a sosit din Petersburg la București în concediu, e de părere că Rusia nu se gândește la războiu pentru moment.

Principele Milan al Serbiei notifică A. S. S. *Domnitorului* căsătoria sa cu d-ra Natalia Noem 15 (27) Petrovna Keșcu.

A. S. S. *Domnitorul* deschide sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Am venit cu cea mai mare plăcere în mijlocul D-voastre pentru a deschide sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare.

După ce, prin legile și resursele votate în legislatura trecută, țara a îndeplinit exact obligațiunile contractate în anii de mai înainte și s'a pus pe calea unei temeinice organizări, este momentul venit de a ne opri cu creațiuni nouă și a da poporului timpul neapărat trebuincios pentru a se folosi de ceea ce a dobândit. Mai toate proiectele de legi cari vor forma obiectul desbaterilor D-voastre în decursul acestei sesiuni sunt deja depuse pe biroul Camerei.

Domnilor Deputați,

Prima cestiune de care veți avea a vă ocupa este bugetul rectificativ pentru anul viitor. Cum știți, acest buget a fost votat cu un deficit de 7 milioane, a cărui acoperire prin nouă resurse rămâne a vi se propune de către Minister în această sesiune. Principala măsură însă, ce v'o propune guvernul Meu, este o energică reducere a cheltuielilor în toate ramurile administrative. Amânând pentru mai târziu unele îmbunătățiri, restrângând toate cheltuielile la strictul necesar și propunându-vă, pentru neînsemnata sumă ce mai rămâne, alte mijloace, guvernul este în pozițiune de a vă prezenta bugetul anului viitor echilibrat, fără a impune țerii sarcini nouă.

Această stare de lucruri o constat și v'o anunț cu mulțumire. Ea va contribui a întări creditul Statului în afară și a da dreptate acelor cari au știut a despărți dezvoltarea economică a României de vicisitudinile finanțare ale altor State, ce nu ne ating întru nimic.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Relațiunile noastre cu Statele străine sunt din cele mai satisfăcătoare. Negocieri sunt pendinte pentru a regulă prin nouă convențiuni interesele comune și a strânge mai de aproape legăturile ce ne unesc cu Puterile garante.

Evenimentele ce se petrec în cealaltă parte a Dunării, nu putem decât a le urmări cu o vie atențiune. Mulțumită pozițiunii noastre favorabile, am fost până acum în stare a continua calea pacinicei reorganizări înlăuntru, care răspunde așa de mult la trebuințele națiunii. Aceste trebuințe, deplina și libera dezvoltare economică a țerii și înaintarea ei spre pozițiunea ce-i este indicată

1875

Noem. 15 (27) atât prin însemnătatea teritorială, cât și prin crescândul progres al poporului, vor fi și pentru viitor regulatorii politiceii noastre.

Țara urmărește cu interes desbaterile D-voastre și Eu sper că și în această sesiune Corpurile legiuitoare vor continua în liniște și în armonie cu guvernul Meu îndeplinirea misiunii lor.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor, Ministru de Interne și ad-interim la Afacerile Străine, L. Catargiu; Ministrul de Război, General de divizie I. Em. Florescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Finanțelor, G. Gr. Cantacuzino; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, T. Maiorescu; Ministrul Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice, T. Rosetti.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

Iarna bate la ușă, și cu ea mulțime de griji și de lucrări grele. Stau cu curaj dinaintea greutăților, cari sunt neînlăturate în fiecare sesiune a Camerei; dar sper să le stăpânesc.

Ceea ce e mai serios, e situațiunea generală din Orient. Marea nesiguranță ce domnește sub acest raport are o influință simțitoare asupra afacerilor noastre interne și mai ales asupra creditului nostru care suferă din această cauză, mai ales că afacerile României sunt în particular ignorate în Anglia și în Franța.

Suntem puși sub aceeași căciulă cu Turcia și ni se opune în cercurile financiare aceeași neîncredere ca aceea al cărei obiect este Imperiul Otoman în stare de faliment. Renta noastră 5% a căzut dela 71 la 66, ceea ce ne face cu neputință ori ce altă operațiune financiară. În mijlocul acestor împrejurări nepriincioase, nici de cum nu poate fi cestiune despre împrumutul pentru drumul de fier al Prahovei, și construcțiunea lui este prin urmare amânată. De altă parte, un tractat internațional ne leagă, ca la un termin hotărât să terminăm linia, și acea obligațiune nu vom putea-o îndeplini, dacă împrejurările nu se prezintă sub o lumină mai priincioasă!

Austro-Ungaria va putea să constate că Turcia este aceea care pune pretutindeni piedici la dezvoltarea rețelei sale de căi ferate. Racordările cu liniile turcești îi sunt consimțite pe hârtie, dar nu se va ajunge nici odată a le executa, cu Turcia de azi cel puțin.

Câtă vreme suzeranitatea nu eră decât o formă goală, care se mărginiă la plata unui tribut ori la dificultăți în cestiuni de monedă sau

în crearea de decorațiuni, Europa putea să nu respingă plângerile; dar, Noem. 15 (27) din moment ce situațiunea noastră de atârănare de Poartă vatamă dezvoltarea noastră economică, reformele noastre financiare, creditul nostru, putem cere pe bună dreptate ca să se tragă o linie de hotar politic foarte lămurită între un imperiu care e rebel la ori ce reformă și un tânăr Stat în înflorire, care a dat Europei în acești din urmă ani garanții reale. Am avut acum în urmă o conversațiune în acest sens cu reprezentantul Austriei la București, care a recunoscut că aceasta era o dreaptă apreciere a situațiunii; a adăogat totuș că un demers pripit ar putea să compromită excelenta situațiune pe care România o ocupă astăzi. I-am răspuns că eu țin înainte de toate să văd pacea mănținându-se, pentru a câștiga timp și a realiza toate reformele necesare pentru răscumpărarea drumurilor de fier și construirea definitivă a liniilor de racordare; dar am adăogat că marile Puteri au sarcina de a ne asigura o situațiune conformă cu interesele și cu demnitatea țerii.

Din nefericire, nimic nu permite a prevedea cum se vor sfârși complicațiunile orientale. Cele trei mari Puteri dela Nord doresc ele pacea în mod sincer? Reuși-vor ele de altmintrelea să restabilească liniștea? Pentru a răspunde la aceste cestiuni, trebuie ținut socoteală de prea numeroși factori. Turcia pare în sfârșit că e părăsită de opiniunea publică a Europei; Englezii ei înșiși sunt siliți să se obicinuească încet-încet cu această idee, ceea ce, e adevărat, le vine foarte greu. Da, să înceteze odată crucea Porții, și atunci soluțiunea problemei orientale, dinaintea căreia diplomația europeană se dă îndărăt cu frică, va fi foarte simplificată. România e destinată a deveni Belgia Dunării de jos; de ce Cabinetele ezită a o proclama? Noi putem aștepta încă; dar ar fi pentru Europa o garanție de pace în Orient.

Am deschis astăzi Camerele printr'un discurs al Tronului concis și energic, care de sigur nu va produce o rea impresiune în Europa. Dezordinele din Hertegovina nu puteau fi trecute sub tăcere; dar au fost atinse cu atâta băgare de samă, încât opiniunea publică nu poate fi alarmată. Relațiunile noastre cu Turcii sunt încordate, pentru că dânsii nu voesc să ne facă nici ceea mai mică concesiune; refuză chiar a recunoaște denumirea de «România», și toate acestea în propria lor pagubă. Câtă vreme Mahmud va rămâne mare-vizir, Sultanul va lăsa

1875

Noem. 15 (27) poate să fie convins a face creștinilor câteva mici concesiuni ; dar aceasta nu va împiedică catastrofa. Dacă Husein-Avni-Pașa ar ajunge, în cele din urmă, la vizirat, Turcia va fi pierdută. Acest om energic și barbar e hotărât a reprimă revolta prin fier și foc. Toate silințele marilor Puteri tind a împiedică numirea sa ca mare-vizir, dar Sultanul și un mare partid sunt pentru el. Grecia începe să se agite; deputațiuni din Tesalia, din Epir și din Creta au sosit la Atena și propunerile lor au fost primite foarte favorabil acolo. O extenziune a teritoriului Greciei este singurul mijloc de scăpare pentru acea nenorocită țară.

Nori amenințători se grămădesc din toate părțile și primăvara poate să ne aducă evenimente serioase. Avem mai mult decât totdeauna nevoie de stabilitate. Ministerul va lucra, sper, de acord cu Camerele; dar are nevoie de a fi întărit, căci n'a câștigat nimic din retragerea Ministrului Afacerilor Străine. Dar, cum e inadmisibil ca un ministru să participe la întemeierea unei bănci, n'am ezitat a primi demisiunea lui Boerescu. El va fi, poate, înlocuit cu Costaforu, cu Strat, sau cu Mavrogheni.

Călătoria mea prin Moldova și primirea ce am întâmpinat acolo au fost o mare satisfacțiune pentru mine. Mi s'a arătat pretutindeni iubire și recunoștință, într'un chip adevărat demonstrativ. Abia am recunoscut a doua capitală a României: toate străzile sunt cu asfalt; pretutindeni, se înalță frumoase și impunătoare case, cu magazine bogat aprovizionate, și pe străzi domnește o viață și o activitate extraordinară. Toate aceste progrese sunt datorite exclusiv drumului de fier.

Am asistat la manevrele de diviziune din acest an, pe un timp cumplit de rău, cu zăpadă și frig, până la sfârșit, și fără o zi de răgaz. Această mică campanie de iarnă ne-a convenit foarte bine la toți.

Însănătoșarea Elisabetei nu înaintează decât încet; nu poate încă să meargă decât cu cea mai mare greutate și fără îndoială multe luni vor trece încă până când dânsa să se poată servi de picioare ca înainte.

Nimeni nu știe mai bine ca tine, părintele meu prea iubit, până la ce punct aceasta e o grea încercare.

Cât despre mine, eu sunt foarte bine; numai exercițiul îmi lipsește; e adevărat că fac de două ori pe săptămână inspecțiuni de trupe, în timpul cărora stau câte cinci oare călare ; dar, cum pentru moment nu am decât un singur cal de călărie, nu mai fac altă călărie.

Grajdurile mele au suferit teribil în timpul ultimelor manevre; calul meu cel mai bun a murit, alți doi au devenit șchiopi. Am însărcinat pe un maestru al grajdurilor regale din Berlin, fostul meu profesor de călărie, să-mi cumpere doi cai buni.

Se deschide sesiunea de toamnă a Sfântului Sinod.

» 16 (28)

Rămânând fără rezultat negocierile între Austria și Ungaria pentru reinnoirea tratatului de comerț, Ungaria denunță vechiul tractat.

Prin Decret Domnesc se autoriză funcționarea în țară a Societății «Banca de București».

» 20 (2)

Din muzeul din capitală se fură tezaurul dela Petroasa, care este regăsit în ziua următoare, însă cu brățara principală tăiată în două.

Adresa Adunării Deputaților:

» 27 (9)

Prea Înălțate Doamne,

Adunarea aceasta a avut ocaziunea, în sesiunea extraordinară în care ați convocat-o pentru prima oară după alegerile generale, să dea probă că voește să conserve rezultatele dobândite de Adunarea precedentă în regularea cestiunilor de interes public.

Primum cu fericire promisiunea ce ni se dă de guvernul Măriei Tale, că bugetul anului viitor are să fie echilibrat și deficitul acoperit fără a recurge la nouă sarcini; din parte-ne vom pune toată energia spre a realiza economiile posibile în împrejurările actuale.

Negocierile ce se urmează cu Puterile garante, spre a regulă prin nouă convențiuni interesele noastre, suntem convinși că vor contribui a da o mai mare dezvoltare activității naționale, înlesnind transacțiunile comerțului; considerăm ca o politică înțeleaptă aceea ce se îngrijește a ne pune în contact mai regulat și mai strâns cu celelalte națiuni.

În ce privește evenimentele cari se petrec în cealaltă parte a Dunării, pozițiunea noastră ne permite a păstra o strictă neutralitate, fără ca să uităm ceea ce datorim și nouă înșine și Puterilor garante. Făcând urări călduroase și sincere pentru ameliorarea soartei populațiunilor creștine de peste Dunăre, sperăm că nimic nu va veni să ne distragă dela opera pacinicei noastre organizări interioare, pentru care nu vom cruța nici o silință, și avem convicțiunea că, consolidând instituțiunile noastre, vom mări și forța de apărare a țerii.

Preocupați de interesele generale și convinși că prin o politică fermă și înțeleaptă vom putea totdeauna să ne împlinim datoriile de reprezentanți leali ai țerii, vom continua a da guvernului tot concursul reclamat de adevăratele trebuințe și aspirațiunile legitime ale României, care pururea are dreptul să ne ceară toate afecțiunile noastre și tot devotamentul.

Să trăiți, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

1875

Noem. 27 (9)

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Primesc cu o plăcere atât mai mare Adresa Adunării legiuitoare, cu cât ea afirmă și mai tare armonia ce domnește și acum între reprezentățiunea țerii și guvernul Meu.

Această armonie este de cea mai mare importanță în împrejurările de față. Unirea face pururea tăria unei țeri; ea ne-a permis până acum a privi cu liniște, dar nu și cu nepăsare, cele ce se întâmplă în vecinătatea noastră. Simțimintele ce exprimați le împărtășesc și Eu; ele vor inspira și pe guvernul Meu.

Vă mulțumesc și în numele Doamnei pentru bunele urări ce Ni le roștiți.

» 30 (12)

Adresa Senatului:

Măria Ta,

Senatul se simte ferice ori de câte ori are ocaziunea de a Vă vedea în mijlocul său și de a adresa cuvântul Alesului națiunii.

A face onoare obligațiunilor contractate este singura temelie solidă pe care se ridică creditul unui Stat, și Senatul constată cu o vie mulțumire, că guvernul Măriei Tale a fost totdeauna pătruns de acest adevăr.

A cruță averea publică, reducând cheltuielile la strictul necesar, a renunța pentru acum la nouă creațiuni, a scuti țara de sacrificii nouă, a-i dirige activitatea spre dezvoltarea ei economică și a-i regula interesele internaționale prin convențiuni cu Puterile străine, acestea sunt dorințele țerii, dorințe ce sunt împărtășite și de guvernul Măriei Tale.

În desbaterea proiectelor de legi ce i se vor supune, Senatul va proceda cu maturitate și va da tot concursul său guvernului Măriei Tale, fiind bine convins că devotamentul către Suveran, concordia între puterile Statului, respectul Constituțiunii și al legilor, ordinea și stabilitatea, sunt adevăratele elemente ce fac puterea unei națiuni.

În fața evenimentelor ce se petrec în țerile de peste Dunăre, țara are voiața statornică de a stăruî în pozițiunea sa de neutralitate, de a continua în pace opera sa de organizare și de a complectă mijloacele sale de apărare.

Senatul este încredințat că guvernul Măriei Tale va ști a avea, în ori ce împrejurare, atitudinea care va conveni mai bine intereselor generale ale Statului român.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

*Înalt Prea Sfinte Părinte.
Domnilor Senatori.*

Primesc cu o vie mulțumire Adresa Senatului și sunt fericit a vedeă din cuvintele D-voastre buna înțelegere în care vă aflați cu Ministerul Meu.

Cu drept cuvânt vă bucurați de creditul Statului, în a cărui mănținere stăruiește guvernul împreună cu reprezentățiunea țerii. Acest credit a fost și este, mai ales în împrejurările de astăzi, una din temeliile prosperității și demnității naționale.

Constat asemenea cu satisfacțiune aprobarea ce ați dat politicei guvernului Meu, în fața evenimentelor ce se petrec în țerile de peste Dunăre.

Noi toți dorim a continuă în pace organizarea țerii înăuntru și, tari în mijloacele noastre de apărare și sub scutul Puterilor garante, putem așteptă viitorul cu încredere. Vă mulțumesc pentru urările ce Ne exprimați.

A. S. S. Domnitorul vizitează Cercul ofițerilor. Dec. 1 (13)

Pentru a preveni pretențiunile Puterilor, Sultanul publică o iradeă de reforme pentru întreg Imperiul Otoman. » 2 (14)

Coloman Tisza, Președintele Consiliului de miniștri al Ungariei, se pronunță în Cameră în mod hotărit contra ori cărei intervențiuni în afacerile Turcici și în contra unei anexări de provincii. » 6 (18)

Generalul Principe Ghica a sosit din Constantinopole la București și expune A. S. S. Domnitorului atitudinea Rusiei față de turburările actuale din Peninsula Balcanică. Comitele Ignatiev i-a spus că, într'un conflict cu Poarta, Rusia ar puteă fi silită să ocupe România ca garanție. » 7 (19)

A. S. S. Domnitorul vizitează teatrul restaurat al capitalei. » 17 (29)

Sesiunea de toamnă a Sfântului Sinod se închide. » 18 (30)

Austria, Rusia și Germania convin asupra măsurilor de pacificare pentru Bosnia și Herțegovina și se adresează către Cabinetele din Londra, Paris și Roma, pentru a le cere sprjinul lor. » 19 (31)

Cabinetele austro-ungare se intrunesc la Viena in conferințe comune, pentru a rezolvă cestiunile de transacțiune. Discuțiunile rămân fără rezultat, din cauza pretențiunilor exagerate ale Ungariei. » 21 (2)

1876

1876

Ian. 1 (13)

Înalt Ordin de zi către armată :

Ostași,

Văd cu o mândrie adevărat națională că voi Îmi oferiți la fiecare reinnoire a anului ocaziunea de a vă mulțumi pentru progresul simțitor ce ați continuat a face în anul încetat.

Aceasta e de cel mai bun augur pentru viitorul instituțiunii noastre militare. Vă mulțumesc și vă urez an bun și fericit.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1876.

Carol.

- » 5 (17) Windhorst, capul ultramontanilor germani, se pronunță în contra ori cărui compromis în cestiunea numită «Kulturkampf».

Consiliul de miniștri, în vederea situațiunii amenințătoare din Orient, ia hotărîrea a cere Camerelor un credit de 5½ milioane, pentru material de războiu și aprovizionări de muniții. Generalul american Berdan, care a fost recomandat A. S. S. Domnitorului dela Petersburg, a sosit în București și oferă guvernului ca să cumpere arme de sistemul său, introduse deja în Rusia.

- » 7 (19) Camera Deputaților din Ungaria primește cu mare majoritate reforma municipală după propunerile lui Tisza.

- » 13 (25) Primul Ministru L. Catargiu este atacat în stradă cu bastonul de un individ scos din serviciu, anume Paraschivescu.

- » 16 (28) Camera votează cu mare majoritate legea de recrutare.

- » 17 (29) Moartea lui Francisc Deák.

- » 24 (5) Promulgarea legii prin care se aprobă învoiala dintre guvernul român și austro-ungar, relativă la convențiunea telegrafică internațională dela St. Petersburg.

- » 26 (7) După numeroase discuțiuni, Camerele votează un credit de 4 milioane pentru Ministerul de Războiu.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

Odată reprezentantul Austriei ne întreabă ce am face în cazul unei ocupațiuni a țerii de trupele ruse; altădată reprezentantul Rusiei încearcă să afle dacă noi avem încredere în Austro-Ungaria. Cu toate acestea, amândoi ne conjură a nu face nici un pas pripit. Se dorește pacea, căci unul pizmuește pe altul pentru soluțiunea cestiunii Orientului, și nimeni nu e pregătit de războiu. Totuș nu s'ar putea nega că această nesiguranță ne face să suferim și ne expune la toate pericolele cu puțință. E un fapt cert că Rusia concentrează trupe la fruntaria moldovenească și că Generalul Ignatiev, în prezența reprezentantului meu, Prințul Ioan Ghica, a declarat miniștrilor turci că guvernul său va lua zălog Principatele Dunărene, de îndată ce Turcii ar fi ocupat Serbia și Muntenegrul! De altmintrelea, e lucru cunoscut că nu trebuie luat ca aur curat tot ce Ambasadorul Rusiei zice la Constanti-nopole; totuș nu se poate să nu se bage de samă aceste cuvinte aruncate cu ușurință. Aceasta ne dă o nouă dovadă, cât de mult ar fi de dorit și cât ar fi de necesar a face din România o a doua Belgie, pentru a o apăra în contra atacurilor arbitrare. Suntem hotărâți a respinge, cu armele în mână, ori ce ocupațiune, din ori ce parte ar veni. Firește, nu vom putea să ținem piept unei mari Puteri; dar vom ști cu toate acestea să ne păstrăm punctul nostru de vedere și nu vom primi, ca altă dată, armatele de ocupațiune ca liberatoare.

Cum nu se poate ști ce ne va aduce primăvara, noi ne pregătim, ca și cum ar trebui să fie războiu; e adevărat că cheltuielile ce suntem siliți a face apasă greu asupra țerii, dar nimeni nu protestează, nici chiar opozițiunea sistematică. Furnitura puștelor nouă ne dă multe griji; nu ofertele ne lipsesc; dar, cum e vorba de 100.000 de bucăți, e greu de ales sistemul. Dacă evenimentele ne-ar surprinde, am putea să ieșim la capăt cu cele 53.000 de puști bune pentru cari avem munițiuni îndestulătoare.

În Serbia, afacerile iau o întorsătură rea. Și în această parte a Orientului, populațiunea își are ochii ațintiți spre Muntenegru care dobândește o mare considerațiune printre Slavi și inspiră respect Turcilor. Principele Nicolae, cu care eu mănțin cele mai bune raporturi, e tratat de Rusia și de Austria cu menajamente și cu atențiuni particulare; din nefericire, nu se poate zice tot aceasta de tânărul Milan.

1876

Ian. 27 (8)

Pentru noi, Austria are *multe atențiuni*. Din contra, ceea ce ne vine din Germania e puțin plăcut. De luni de zile tratăm cu consiliul de supraveghere din Berlin răscumpărarea drumurilor noastre de fier, pentru a sfârși odată, printr'o soluțiune radicală, cu această cestiune insuportabilă. S'a elaborat și ni s'a trimis un proiect, cu rugămintea zorită de a-l face să se voteze *imediat* de Camere. Dar mai multe puncte din el fiind obscure, am cerut lămuriri cari nu ne-au sosit, și astfel proiectul n'a putut fi prezentat Camerelor. Însă, alaltăieri, consiliul de supraveghere ne-a făcut cunoscut că răscumpărarea se lovește de opozițiunea deținătorilor acțiunilor de prioritate. Membrii consiliului de supraveghere fiind deținătorii principali ai acestor valori, pare că aceasta n'ar fi decât un pretext pentru a nu face nimic, căci acești domni n'au nici un interes în răscumpărare și n'au cedat decât la insistențele acționarilor primitivi. E deci o procedare ciudată din partea consiliului de supraveghere de a fi cerut să se transforme în lege proiectul său și de a veni în urmă cu o protestare a deținătorilor acțiunilor de prioritate; aceasta a pus Cabinetul într'o pozițiune încurcată. Nu știu încă ce atitudine va lua guvernul prusian, în fața acestei nouă situațiuni; în ori ce caz nu dela noi mai poate cere soluțiunea acestei cestiuni. Ambele guverne și acționarii doresc răscumpărarea; consiliul de supraveghere, cu acțiunile sale de prioritate, e contra; el va purta deci responsabilitatea. Acum patru săptămâni, Bismarck a dat însărcinarea să se spună că, dacă cestiunea drumurilor de fier n'ar fi rezolvată, va fi silit a rupe relațiunile diplomatice cu România. Ce se va întâmpla, acum când vina este la Berlin? Eu sper neîncetat, că guvernul prusian și mai ales adunarea generală a acționarilor vor sfârâma opozițiunea consiliului de supraveghere. Lui Pfuel îi pare rău că regularea acestei afaceri întâmpină atâtea greutăți. Dânsul n'a aflat decât de curând numirea sa în Suedia; nu știe încă când va trebui să se ducă la noul său post.

Comitele Andrassy are de învins o oarecare opozițiune, la Viena, pentru a pregăti la Reichsrath o majoritate favorabilă pentru convențiunea de comerț cu România. În această împrejurare dânsul e hotărât a pune cestiunea ministerială.

» 30 (11) Miniștrii G. Gr. Cantacuzino (Finanțe) și T. Maiorescu (Culte și Instrucțiune publică) demisionează. Se numesc: Ioan Strat, Ministru de Finanțe; Ioan Bălăceanu, Ministru al Afacerilor Străine; P. P. Carp, Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice.

A. S. S. Domnitorul prezidează adunarea generală a Societății Geografice Române. Fev. 1 (13)

Turcia acceptă aproape toate pretențiunile de reforme cuprinse în nota Comitelui Andrássy.

A. S. S. Domnitorul vizitează expozițiunea de bele-arte și atelierul pictorului Teodor Aman, directorul Școalei de bele-arte. » 2 (14)

Șefii insurecțiunii din Hertegovina, întruniți la Suttoria, resping reformele acordate de Poartă, pe motiv că ar lipsi ori ce garanție pentru realizarea lor. Șefii insurecțiunii din Bosnia iau aceeaș rezoluțiune. » 4 (16)

Poarta acordă, dar fără succes, o amnistie generală, dacă insurgenții vor depune armele și dacă fugarii se vor întoarce pe la casele lor. » 10 (22)

P. S. Sa Arhiereul Ghenadie Piteșteanu este ales Episcop al eparhiei Argeșului. » 14 (26)

D. Ghica demisionează din demnitatea de Președinte al Camerei Deputaților. » 16 (28)

P. S. Sa Arhiereul Ghenadie Piteșteanu este întărit în scaunul de Episcop al eparhiei Argeșului. » 20 (3)

Se institue medalia Bene-Merenti. » 21 (4)

Cuvântarea P. S. Sale Episcopului de Argeș, Ghenadie, cu ocaziunea investiturii sale solemne: » 22 (5)

Prea Înălțate Doamne,

Cu adânc respect și recunoștință primesc din mâinile Înălțimii Voastre toiagul păstoral al episcopiei de Argeș, care îmi va aduce neîncetat aminte sublima deviză a ilustrei Voastre familii: *Nimic fără Dumnezeu*, și care totodată îmi impune sacra datorie de a lupta și a ruga pe A Tot Puternicul Dumnezeu pentru înflorirea Bisericii noastre române, pentru prosperitatea și întărirea României și pentru conservarea sănătății Augustului nostru Suveran și a prea grațioasei noastre Doamne.

Să trăească România!

Să trăiți, Prea Înălțate Doamne!

Să trăească Măria Sa Doamna.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Mulțumesc Prea Sfinției Tale pentru sentimentele ce-Mi exprimi și-Ți urez ani mulți și fericiți pe acest vechiu scaun episcopal dela Curtea-de-Argeș, care ne aduce aminte timpurile glorioase ale străbunilor noștri.

Promulgarea legii pentru recrutarea armatei. » 24 (7)

1876

Mart. 3 (15) Senatul, amănând a lua o atitudine opoziționistă contra guvernului, este disolvat și sesiunea Camerei Deputaților se închide prin următorul Mesagiu Domnesc:

Domnilor Deputați,

În urma disolvării Senatului, lucrările Camerei ne mai putând continua, închid astăzi sesiunea Adunării legiuitoare, care fusese prelungită până la 10 Martie.

Înainte de a Mă despărți de D-voastre, Domnilor Deputați, vă arăt toată mulțumirea Mea pentru sprijinul înțelept care l-ați dat guvernului Meu în tot cursul acestei sesiuni.

Măntinând și de aci înainte armonia ce trebuie să domnească între marile puteri ale Statului, veți întări acea stabilitate binefăcătoare, care în mijlocul unor evenimente grave ne-a câștigat încrederea Europei și a asigurat pacinica dezvoltare a țerii.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Interne, I. Catargiu; Ministrul de Războiu, General de diviziune I. Em. Florescu; Ministrul Justiției, Al. Lahovari; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, T. Rosetti; Ministrul Finanțelor, I. Strat; Ministrul Afacerilor Străine, I. Bălăceanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, P. P. Carp.

» 5 (17) Publicarea tarifului general al vămilor.

» 8 (20)- A. S. S. Domnitorul inspectează școala militară, școala divizionară, școala cadrelor de
» 27 (8) dorobanți, escadronul de jandarmi, batalionul de geniu (la cazarmă), divizionul de pompieri și compania de jandarmi pedestri (la cazarmă), școala specială de cavalerie, escadronul trenului de echipage, regimentul 2 de artilerie, pirotecția, divizionul din regimentul 1 de roșiori și divizionul din regimentul 2 de roșiori, stabilimentul de artilerie, magazia centrală, regimentul 3 de dorobanți, compania uvrierilor de administrațiune, regimentul 6 de linie, batalionul 1 de vânători, escadronul de călărași Ilfov și regimentul 1 de linie.

» 16 (28) Semnarea Convențiunii de comerț și navigațiune între România și Rusia.

Partidul național-liberal publică un manifest-program.

» 17 (29) Se autoriză funcționarea fabricii de zahăr dela Chitila.

» 20 (1) Promulgarea legii pentru admisibilitatea și înaintarea în funcțiuni judecătorești.

» 23 (4) Circulara lui I. Bălăceanu, Ministrul Afacerilor Străine, către Agenții diplomatice ai României în străinătate :

Domnule Agent,

În mijlocul emoțiunilor cari o agită încă, Europa simte o așa mare trebuință de pace, o așa dorință de a evita ori ce cauză de conflagrațiune, încât nu cred de prisos, pentru a păstra țerii noastre simpatiile Puterilor garante, a

le aminti la ocaziune, atitudinea pacinică și absolut corectă ce guvernul Prin- Mart. 23 (4) cipelui a păstrat dela începutul crizei care a izbucnit în Orient.

Această atitudine, pe cât prudentă pe atât și leală, nu rezultă numai din ideile personale ale unui grup de oameni cari, aflându-se la putere, ar fi îndreptat în acest sens curentul opiniei, ea reiese încă, și mai ales, din tradițiunile, din simțimintele, din adevăratele interese ale poporului român.

Geograficește despărțită de Turcia prin unul din cele mai mari fluvii din lume, tare prin autonomia sa, încrezătoare în tractatele ce-i garantează existența, România n'are de revendicat drepturi, pe cari ea nu și le-a înstrăinat nici odată. Deși străină, prin limbă, prin sânge și prin geniul poporului său, de rasele ce locuiesc în Turcia, ea nu le precupește simpatiile sale; dar ea nici nu vede, în ceea ce se petrece dincolo de Dunăre, ceva care trebuie s'o facă să uite cestiunile economice și sociale ce se agită în sânul său și pe cari ea trebuie să le rezolve cu ori ce preț. Poporul român înțelege că de soluțiunea acestor probleme atârnă odihna și bunăstarea sa internă.

Dorința de a realiză tot progresul potrivit cu timpul și cu mijloacele noastre formează astăzi, Domnule Agent, obiectul preocupărilor noastre stratornice. A dezvoltă agricultura și comerțul nostru; a creă o industrie românească solidă; a înmulți relațiunile noastre cu țerile vecine; a pune instrucțiunea la îndămâna tuturor; a spori căile noastre de comunicațiune; nu sunt toate acestea lucruri cu cari să ocupăm toate facultățile noastre? Această nobilă sarcină, acest câmp întins, deschis pentru inteligența și activitatea Românilor, nu sunt ele demne de o națiune geloasă de a luă loc în marea familie a popoarelor civilizate?

Aceste idei de pace și de progres formează un program căruia noi vom ști să rămânem credincioși. Bizuindu-ne, în ori ce ocaziune, pe simpatia marilor Puteri, încrezători în propriile noastre forțe pentru a ne dezvoltă în mod pacinic, noi facem, din stricta observare a tractatelor, însăși baza politicei noastre.

În împrejurările actuale, această politică se definește cu un cuvânt, neutralitate. Dacă ea ne creează drepturi la sprijinul și stima Puterilor garante, ea ne impune asemenea și sacrificii și datoria de a face să se respecte această neutralitate.

Cele de mai sus trebuie să fie de ajuns pentru a edifică pe cei mai preveniți asupra adevăratelor simțiminte ale poporului român și asupra adevăratelor intențiuni ale guvernului său. Am tot dreptul să cred că aceste explicațiuni sincere vor face să înceteze cu desăvârșire sgomotele răspândite odinioară asupra unor pretinse înarmări la cari ne-am gândi.

Știți, în adevăr, Domnule Agent, că Corpurile legiuitoare n'au acordat în acest an Ministrului de Răsboiu, ca credite extraordinare, decât o sumă de 950.000 de franci. Dacă acest ministru dispune actualmente de o rezervă de 4.000.000 franci, aceasta este pentru că a păstrat neatinși 3.000.000 de franci din creditul ce i-a fost destinat anul trecut și a cărui întrebuințare ar fi grăbit-o dacă guvernul ar fi nutrit, măcar un moment, proiectele rășboinice ce i

1876

Mart. 23 (4) s'au atribuit în mod atât de gratuit. Nu cugetați, Domnule, că, în acel caz, guvernul ar fi trebuit să se gândească mai întâiu ca să dea infanteriei noastre acea uniformitate de armament ce se reclamă de toți oamenii speciali, și pe care totuș noi vom fi siliți a o face să întârzie încă !

Astfel sunt faptele, Domnule Agent, astfel este, o repet, purtarea pacinică pe care guvernul Principelui a urmat-o și pe care e hotărât a o urmă încă. Observator scrupulos al tractatelor, privitor dezinteresat al evenimentelor ce se desfășură împrejurul lui, guvernul nu se gândește decât la mijloacele de a pune în lucrare imensele izvoare de bogății de cari România poate dispune.

Veți binevoi, Domnule, a vă pătrunde de aceste idei și a vă inspira din ele în mod exclusiv în toate comunicările verbale ce veți fi chemat să faceți d-lui Ministru al Afacerilor Străine a.

» 31 (12) Înalt Ordin de zi către armată:

La inspecția ce am făcut în persoană școlilor și trupelor din gar-nizoana București, am constatat cu o vie mulțumire un adevărat pro-gres, atât în instrucțiunea trupelor cât și în modul de a prezintă uni-tățile militare de către comandanții lor respectivi.

Ministrul Nostru de Răsboiu este însărcinat a comunica la toți șefii de corpuri observațiunile ce am făcut asupra aplicării reglementelor noastre tactice și pe acelea cari, fiind de un interes general, urmează a fi cunoscute și în celelalte diviziuni militare teritoriale.

Dat în București, la 31 Martie 1876.

Carol.

Ministrul de Lucrări publice, T. Rosetti, demisionează. Al. Lahovari, Ministrul Jus-tiției, este însărcinat cu interimatul Ministerului Lucrărilor publice.

Apr. 1 (13) Alegerile pentru Senat dând în majoritate un rezultat favorabil liberalilor, întreg Ca-binetul demisionează.

Austria provoacă pe fugarii din Bosnia și Herțegovina să se întoarcă la căminele lor, declarându-le totdeodată, că în viitor nu se vor mai bucura ca până aci de sprijinul gu-vernului austro-ungar. Fugarii rămân cu toate acestea pe teritoriul Austro-Ungariei.

» 4 (16) Noul Minister (al XI-lea) se constituie în următorul mod: Generalul Florescu, Ministru de Răsboiu, ad-interim la Interne și președinte al Consiliului de miniștri; Generalul Christian Tell, Ministru de Finanțe; D. P. Vioreanu, Ministru de Justiție; Dimitrie Korne, Ministru al Afacerilor Străine; Alexandru Orăscu, Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice; Generalul Tobias Gherghel, Ministru al Lucrărilor publice.

» 8 (20) Cu ocaziunea serbării aniversare a zilei nașterii și a proclamării Sale ca Domn al Ro-mâniei, *Alteța Sa Serenisimă* ridică la prânzul dela Palat următorul toast:

Mulțumind pentru urările ce-Mi exprinați, ridic acest păhar în ono-

rul țerii și al armatei, pe cari le privesc în totdeauna cu dragoste și încredere. Sunt sigur că Dumnezeu va întinde mâna Sa puternică asupra României și va lua în paza Sa scumpa noastră țară.

În sănătatea D-voastre!

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare se deschide prin următoarele Mesagii Domnești: » 15 (27)

Domnilor Senatori,

În urma disolvării Senatului și nouilor alegeri, v'am convocat astăzi, la 15 Aprilie, în sesiune extraordinară, atât pentru a Mă conforma art. 95 din Constituțiune care, în caz de disolvare a uneia din Adunări, cere convocarea Corpurilor legiuitoare în termenul legal, cât și spre a vă invita să dați cestiunilor finanțiere soluțiunea ce țara așteaptă cu nerăbdare.

Veți avea a vă ocupa totodată, Domnilor Senatori, și de alte proiecte de legi, cari nu pot aștepta sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Sesiunea extraordinară a Senatului este deschisă.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor, Ministru de Războiu și ad-interim la Interne, General de divizie I. Em. Florescu; Ministrul Finanțelor, General Chr. Tell; Ministrul Justiției, D. P. Viooreanu; Ministrul Afacerilor Străine, D. Korne; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, Al. Orăscu; Ministrul Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice, General T. Gherghel.

Domnilor Deputați,

În urma disolvării Senatului, Eu am convocat, conform art. 95 din Constituțiunea țerii, noul Senat în termenul legal, astăzi 15 Aprilie.

Fiindcă, după art. 81 din Constituțiune, se cere ca de odată să funcționeze ambele Corpuri legiuitoare, v'am convocat și pe D-voastre în sesiune extraordinară.

Veți avea a vă ocupa în această sesiune, Domnilor Deputați, cu lucrări rămase din sesiunea trecută, precum și cu alte proiecte de legi, cari nu pot aștepta sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Sesiunea extraordinară a Adunării Deputaților este deschisă.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor, Ministru de Războiu și ad-interim la Interne, General de divizie I. Em. Florescu; Ministrul Finanțelor, General Chr. Tell; Ministrul Justiției, D. P. Viooreanu; Ministrul Afacerilor Străine, D. Korne; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, Al. Orăscu; Ministrul Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice, General T. Gherghel.

1876

Apr. 15 (27) Senatul alege ca vicepreședinți pe Manolache Costache și G. Vernescu, din opozițiune.

Mizeria financiară a Turciei ia proporțiuni insuportabile.

» 18 (30) În Bulgaria circulă o petițiune către Poartă, prin care se cer instituțiuni constituționale și transformarea provinciei în Regat.

» 23 (5) *A. S. S. Domnitorul* ia parte la serviciul divin din biserica Sfântului Gheorghe-Nou și merge apoi la regimentele 3 și 6 de linie, pentru a lua dejunul împreună cu corpul ofițerilor. Cu această ocaziune, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast:

Sunt fericit a Mă afla astăzi în mijlocul D-voastre la serbarea regimentelor al 3-lea și al 6-lea. Ridic acest păhar în sănătatea acestor regimente, cari fac o parte demnă din armata noastră și cari în toate ocaziunile, la exerciții, la inspecțiuni și la manevre, au știut a-și atrage mulțumirea Mea.

A. S. S. Domnitorul adaugă apoi:

Sunt acum aproape doi ani de când regimentul al 6-lea de infanterie de linie a serbat o zi care va figura ca un fapt istoric în analele sale, atunci când am numit pe Alteța Sa Principele Milan al Serbiei Șef al acestui regiment ca un semn de înfrățire între amândouă armatele. Ridic acest toast în sănătatea Înalțului D-voastre șef, Principele Milan Obrenovici IV.

» 24 (6) *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* asistă la sfințirea capelei Elisabeta dela Azilul Elena-Domna.

Ministrul Justiției, D. P. Viorcanu, demisionează și Dimitrie Korne, Ministrul Afacerilor Străine, e însărcinat cu interimatul Ministerului Justiției.

În Bulgaria izbucnește revoluțiunea.

Consulii german și francez din Salonic sunt uciși de populațiunea agitată.

» 27 (9) Întreg Cabinetul demisionează. Noul Minister (al XII-lea) se formează astfel: Manolache Costache, Ministru al Lucrărilor publice și Președintele Consiliului de miniștri; M. Kogălniceanu, Ministru al Afacerilor Străine; Ion Brătianu, Ministru de Finanțe; G. D. Vernescu, Ministru de Interne; Colonel G. Slănicianu, Ministru de Război; G. Chițu, Ministru de Culte și Instrucțiune publică; Mihail Ferechide, Ministru de Justiție.

» 28 (10) *A. S. Prințesa Maria de Wied* sosește în Capitală.

Noul Minister se prezintă Camerelor și Președintele Consiliului cetește următorul pro- Apr. 28 (10)
gram ministerial:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Ultimele alegeri senatoriale provocând o criză ministerială, Măria Sa Domnitorul a binevoit a ne încredința frânele guvernului.

Prin acest act de încredere al Măriei Sale s'a consacrat principiul salutar, că în țările cu un regim constituțional reprezentativ nu guvernele trebuesc să creeze majoritățile Corpurilor legiuitoare, ci voința liber exprimată a țerii să indice încrederii Măriei Sale alegerea consilierilor Săi.

Acest mare adevăr constituțional rezumă însuș programul Ministerului actual. Vom păstra frânele guvernului în cât timp ne vom bucura de încrederea Domnitorului, de sprijinul țerii, legal și liber exprimat.

Drepturile și libertățile constituționale fiind un bun al tuturor partidelor, al tuturor Românilor, misiunea noastră va fi ca atât cetățenii individual cât și fiecare partid, la umbra pactului nostru constituțional, să se folosească de aceste drepturi, ca așa toți cetățenii, fără osebire de drapel, să poată a-și exercita legitimul control asupra afacerilor publice.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Venim la guvern fără recriminațiuni, fără spirit de răsbunare, venim cu via dorință nu de a sfărâma partidele — căci ființa și chiar lupta pacinică a partidelor este o consecvență a regimului constituțional — ci de a potoli patimele și urele din țară, asigurând și amicilor și adversarilor, fără deosebire, deplina întrebuintare a libertăților constituționale. Astfel noi credem că, reintrând în deplinul exercițiu al controlului său asupra afacerilor publice, țara, la rândul ei, va sprijini un guvern care va căuta soriginea forței sale numai în aplicarea cu sfințenie a principiului responsabilității ministeriale.

Tari prin puterea morală ce întovărășește pururea pe acci ce se razină pe legalitate, sprijinindu-ne pe concursul Corpurilor legiuitoare, vom căuta mai înainte de toate a face să se bucure această națiune, atât de încercată, de binefacerile păcii.

Politica noastră externă va fi pacinică, va fi plină de respect pentru tratatele internaționale cari statornicesc condițiunea politică a României, cari îi asigură independența, cari îi garantează neutralitatea. Astfel țara va merita încrederea înaltelor Puteri garante.

Înăuntru, politica noastră va avea de țintă mai ales, și mai cu deosebire, a aduce o deplină ordine și reale economii în finanțele Statului, a cruță pe cât cu puțință punga contribuabililor, a desvolda prin legi finanțiare și economice avuția particulară care este soriginea avuției publice. Soarta populațiunilor ru-

1876

Apr. 23 (10) rale, îngenunchiate sub lipsuri și abuzuri, trebuie să atragă ca o necesitate de întâiul ordin, toată binevoitoarea îmbrățișare a Corpurilor legiuitoare, toată îngrijirea guvernului; și nu vom trebui să ne oprim aci. Agricultura noastră, spre a prospera, reclamă imperios ca comerțul și industria națională să se bucure de o deosebită îngrijire, să li se dea acea protecțiune, acele mijloace de dezvoltare, pe cari în toate țările civilizate le găsesc interesele materiale.

Biserica și școala constitue baza naționalității noastre, constitue prima condițiune a dezvoltării morale și intelectuale a populațiunilor noastre. Părinții noștri nici odată și chiar în timpurile cele mai nefaste n'au părăsit acest adevăr. La rândul nostru, nu vom neîngriji ceea ce strămoșii noștri au respectat și au iubit.

Justiția trebuie să fie un bun, o proprietate a fiecărui viețuitor în această țară. Numai realtând justiția, numai puind-o în afară de pasiunile partidelor, de ingerința administrațiunii, vom putea întemeia în inima fiecăruia respectul dreptului, conștiința datoriei, încrederea și supunerea la legea comună.

Pozițiunea geografică a României, conservarea naționalității noastre, reclamă ca să fim pururea în stare de a ne apăra hotarele, de a face să ni se respecte neutralitatea. Imperios dar se cere ca țara să-și organizeze bine forțele militare.

Proclamând acest adevăr, pe care națiunea îl recunoaște și l-a recunoscut în multe dăți și cu facere de multe sacrificii, cu aceeaș francheță declarăm că nu înțelegem ca, sub numele de *înmarmare*, să se stoarcă în mod nefructuos și nefolositor o mare parte din resursele țării.

Fiii și frații noștri formează rândurile armatei noastre. Ea dar merită toată sollicitudinea D-voastre. Organizarea sa mai economică, fără însă a-i slăbi tăria, asigurarea pozițiunii ofițerilor, îmbunătățirea soartei soldatului, sunt reforme reclamate și cari sperăm că prin concursul Corpurilor legiuitoare vor deveni realități.

Ne vom opri aci, D-lor Senatori, D-lor Deputați. De vom avea durată, de vom avea concursul națiunii, faptele vor corespunde vorbelor. Și, încheind, declarăm încă odată că scopul ocârmuirii noastre, că obiectul neîntreprinderii noastre activități, este reinstalarea națiunii în liberul exercițiu al libertăților sale constituționale, reîntemeierea întregului și adevăratului control al contribuabililor asupra afacerilor țării; și vă asigurăm, D-lor Senatori, D-lor Deputați, că numai în realizarea acestui program vom căuta răsplata ostenelelor noastre.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministrul Lucrărilor publice, Manolache Costache; Ministrul Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu; Ministrul Finanțelor, Ion Brătianu; Ministrul de Interne, George D. Vernescu; Ministrul de Răsboiu, Colonel G. Slăniceanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Chițu; Ministrul Justiției, M. Ferechide.

Maiu 2 (14) Adresa Senatului:

Măria Ta,

Senatul, convocat prin Înaltul Măriei Tale Decret din 15 Aprilie în sesiune

extraordinară, împlinește întâia sa datorie, depuind înaintea Tronului Măriei Maiu 2 (14) Tale omagiile sale cele mai respectuoase și asigurarea devotamentului său.

Ieșit din lupta electorală, în care națiunea a intrat cu toată energia spre a manifesta adevărata sa opinie, a primit cu o vie mulțumire Ministerul chemat de Măria Ta din acest Senat la cârma țerii, ca o satisfacțiune dată legitimelor sale dorinți.

Acest Corp va da concursul său guvernului Măriei Tale, spre a-și putea împlini misiunea sa în regularea tuturor cestiunilor de interes general și mai cu osebire în regularea finanțelor, care preocupă țara întreagă.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăască Măria Sa Doamna!

Să trăască România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Înalt Prea Sfinte Părinte,
Domnilor Senatori,*

Primesc cu o deosebită plăcere Adresa Senatului și vă mulțumesc pentru sentimentele și urările ce-Mi exprimați. Cea mai vie a Mea dorință este a merge pururea strâns legat cu țara, a întări instituțiile sale și a asigura astfel dezvoltarea și consolidarea Statului român.

Nu Mă îndoiesc că guvernul Meu, cu concursul D-voastre și al țerii, va învinge toate greutățile cari ne preocupă astăzi.

Plin de această încredere, vă mulțumesc încă odată în numele Meu și al Doamnei pentru expresiunea devotamentului ce Ne arătați.

Se deschide sesiunea de primăvară a Sfântului Sinod.

În Delegațiunile austro-ungare, Comitele Andrássy face declarațiuni pentru mănținerea păcii și pentru realizarea reformelor în provinciile creștine ale Turciei.

Austria, Germania și Rusia convin asupra unui memorand în afacerea pacificării Turciei, care memorand se comunică și celorlalte Puteri.

Adunarea Deputaților este disolvată și sesiunea Senatului se închide prin următorul Mesagiu Domnesc: » 3 (15)

Domnilor Senatori,

Ați fost convocați în sesiune extraordinară pentru a vă constitui și pentru a da o soluțiune cestiunilor financiare.

Constituirea ați făcut-o în virtutea prerogativelor constituționale ce vă revin de drept, și ați pus toată bunăvoința de a rezolvă cestiunea financiară în conformitate cu nevoile țerii și cu cererea guvernului Meu.

1876

Maiu 3 (15)

Vă exprim dar mulțumirile Mele.

Disolvând astăzi Adunarea Deputaților, în virtutea art. 95 din Constituțiune.

Eu declar sesiunea extraordinară a Senatului închisă.

Dat în București, la 3 Maiu 1876.

Carol.

Peședintele Consiliului miniștrilor și Ministru al Lucrărilor publice, Manolache Costache; Ministrul Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu; Ministrul Finanțelor, Ion Brătianu; Ministrul de Interne, G. D. Vernescu; Ministrul de Războiu, Colonel G. Slăniceanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Chițu; Ministrul Justiției, M. Ferchide.

» 5 (17) În Belgrad sosesc, afară de Generalul rus Cernaieff, mai mulți ofițeri ruși, cari intră în armata sârbească.

» 8 (20) Cassa de dotațiune a oastei este autorizată a clădi cu suma de 210.000 lei o școală pregătitoare militară.

Pe când Franția și Italia se alătură la memorandumul celor trei Puteri, Anglia ia o pozițiune particulară pentru apărarea Turciei.

» 10 (22) Cu ocaziunea serbărilor naționale de Zece Maiu, *A. S. S. Domnitorul* adresează armatei următorul Înalt Ordin de zi:

Ostași,

Din ziua în care România Îmi încredință destinele sale, preocuparea Mea cea mai vie a fost organizarea armatei, ale cărei tradițiuni formează una din marile glorii ale trecutului nostru.

Prin armată, România a putut străbate lungile perioade istorice, în cari au dispărut națiuni altă dată puternice.

Vechile noastre instituțiuni militare sunt astăzi restabilite și organizarea lor solidă va asigura scumpei noastre patrii viitorul său.

Sunt zece ani de când urmez cu o vie satisfacțiune progresele crescânde ce s'au făcut prin concursul fiecăruia din voi. Stăruți pe această cale; numai astfel veți răspunde la așteptările țerii, care deja a făcut atâtea sacrificii spre a găsi în armată garanția naționalității și a drepturilor sale.

Ostași,

Nu uitați nici odată cuvintele înscrise pe drapelul nostru.

Disciplina voastră este cel mai bun garant că veți ști a fi totdeauna demni fii ai acelor eroi, cărora le datorim o patrie.

Din parte-Mi, voiui fi totdeauna acolo unde interesul țerii Îmi va Maiu 10 (22) însemnă locul.

Dat la București, la 10 Maiu 1876.

Carol.

Cu ocaziunea serbării aniversare de Zece Maiu, diferite autorități și corporațiuni se prezintă *A. S. S. Domnitorului* și îi exprimă felicitări.

Felicitările Ministrului de Răsboiu:

Prea Înălțate Doamne,

Aniversarea a zecea a zilei memorabile în care Înălțimea Voastră se sui pe Tronul României, marchează o dată fericită în istoria țerii.

În numele armatei, vin astăzi a ură Măriei Tale ca această serbare să se perpetue prin întemeierea Dinastiei Voastre spre mărirea României.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

Să trăească România!

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Vă mulțumesc pentru urările ce-Mi exprimați în numele armatei, care în cursul acestor zece ani ai Domniei Mele Mi-a dovedit că este pătrunsă de aceste două mari virtuți ostășești: *credință și disciplină*.

Sunt convins că și în viitor armata își va îndeplini în totdeauna datoria și se va arăta astfel demnă de încrederea ce țara împreună cu Mine punem într'însa. Încă odată, vă mulțumesc pentru devotamentul vostru.

Să trăească iubita noastră armată!

Felicitările Corpului diplomatic:

Prea Înălțate Doamne,

În momentul când toată țara serbează a zecea aniversare a suirii Măriei Voastre pe Tronul României, Corpul diplomatic și consular a dorit și el să aducă Înălțimii Voastre respectuoasele sale felicitări, precum și expresiunea prea sincerelor urări ce el formează pentru Măria Voastră, pentru Măria Sa Doamna și pentru fericirea și prosperitatea României.

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

Sunt foarte simțitor pentru plăcutele cuvinte ce-Mi adresați în numele Corpului diplomatic și consular. Mă simt fericit a putea ex-

1876

Maiu 10 (22) primă în această ocaziune recunoștința Mea pentru interesul binevoitor ce Puterile garante și celelalte State Mi-au dovedit în cursul acestor zece ani. Sper că și în viitor voi putea conta pe aceeași simpatie.

Primiți, Domnilor, cele mai vii ale Mele mulțumiri de bunele urări ce-Mi adresați pentru fericirea Mea și a Doamnei și pentru viitorul României.

Felicitările înaltului cler ortodox :

Prea Înălțate Doamne,

În această fericită zi, în care țara întreagă serbează cu bucurie a zecea aniversare a suirii Măriei Tale pe Tronul României, clerul român vine cu cel mai profund respect a exprima prin mine cea mai vie recunoștință a sa și devotamentul său către Tronul Măriei Tale.

Pătruns de profundă recunoștință pentru înalta protecțiune ce Măria Ta ai binevoit a acorda necontenit Bisericii, clerul român nu va înceta a se ruga fierbinte la Dumnezeu pentru sănătatea Măriei Tale și a Augustei noastre Doamne.

Să trăești, Măria Ta !

Să trăască Măria Sa Doamna !

Răspunsul A. S. S. Domnitorului: ..

*Înalți Prea Sfinți Mitropoliți
și Prea Sfinți Părinți Episcopi și Arhierei,*

Vă mulțumim pentru urările ce Ne exprimați și simțim o vie plăcere a Ne aminti cât acești zece ani ai Domniei Noastre au fost de fructuoși pentru sfânta Biserică autocefală română, restabilind-o pe antica ei bază canonică și națională.

Să înălțăm cu toții astăzi și în totdeauna rugile noastre către A Tot Puternicul și să-L rugăm să reverse nemărginita Sa milă și binecuvântare asupra scumpei noastre patrii.

Felicitările clerului protestant :

Prea Înălțate Doamne,

Reprezentanții comunității evanghelice germane și ai reformatei ungare din capitală se apropie cu o sinceră și călduroasă lealitate spre a depune Măriei Voastre pentru serbarea de astăzi omagiile lor cele mai respectuoase, precum și urările cele mai sincere.

Binevoiți, Prea Înălțate Doamne, a primi, pe lângă mulțumirile noastre adânc

simțite pentru numeroasele dovezi de grație și bunăvoință cu care Înălțimea Maiu 10 (22) Voastră ați fericit pe întreaga Biserică evanghelică din țară în decursul acestor zece ani, și încredințarea că cetățenii evanghelici ai României vor rămâne pururea credincioși pașniciei lor îndeletniciri și sentimentelor lor de devotament.

Fie ca deviza Măriei Voastre, *Nimic fără Dumnezeu*, să serve tuturor cetățenilor acestei țări ca o stea călăuză în aspirațiunile lor patriotice pentru binele poporului și strălucirea Coroanei.

Cu această speranță și însuflețiți de o vie iubire către noua noastră patrie, precum și de simțimintele unei credințe și devotament nestrămutat către Tron și Dinastie, ne rugăm ca A Tot Puternicul să ia sub aripile milostivirii Sale poporul, țara și guvernul Măriei Tale.

Dumnezeu să protegă și să binecuvinteze pe Măria Voastră, pe Măria Sa Doamna și pe întreaga Casă domnitoare!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Cu o deosebită satisfacțiune primesc urările ce-Mi exprimați prin cuvinte atât de călduroase. Urmez neconținut cu mare interes activitatea D-voastre și știu că, mai ales pe tărâmul școalelor, ați realizat multe rezultate binefăcătoare.

Felicitările comunității israelite:

Prea Înălțate Doamne,

Pe lângă fierbințele rugăciuni săvârșite în diferite temple, și comunitățile israelite din capitala României, unite în aceleași nobile aspirațiuni ale tuturor Românilor, venim astăzi, la împlinire de zece ani ai Domniei Măriei Voastre, să depunem la picioarele Tronului urările noastre cele mai călduroase pentru ca Cel A Tot Putinte să lungească anii vieții Înălțimii Voastre cu fericire, spre a conduce România pe calea prosperității și măririi.

Să trăiți, Măria Voastră!

Să trăească Măria Sa Doamna!

Să trăească România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Am ascultat cu plăcere cuvântul D-voastre și vă mulțumesc pentru urările ce-Mi exprimați în numele comunității de cult mozaic.

Felicitările Senatului:

Măria Ta,

Vă rugăm să primiți în această zi solemnă pentru națiunea română felicitările cele mai respectuoase și cele mai sincere din partea Senatului.

1876

Maiu 10 (22)

Cu venirea Măriei Tale pe pământul României, au reinviat multe drepturi străbune, pe cari nici cele mai aspre vijelii ale timpului nu le-au putut dărâma.

Să dea A Tot Puternicul ca Domnia Măriei Tale, fondată pe voința națiunii, să se întărească puternic prin respectul legilor și al justiției, prin dezvoltarea crescândă a puterilor morale și materiale ale țerii, și să devie astfel una din gloriile poporului român, scumpă nouă, scumpă urmașilor noștri.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

Să trăească România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Vicepreședinte,
Domnilor Senatori,*

Felicitările ce-Mi adresează Vicepreședintele celui dintâiu Corp al țerii au un mare preț pentru Mine.

Încrederea ce am în tăria și în lealitatea poporului român Mă îmbărbătează în îndeplinirea misiunii la care Provedința și voința națională M'au chemat. În toate momentele solemne toți Românii au știut să se unească frățeste; sunt convins că așa vor urma și în viitor și că cu toții împreună vom coopera la fericirea și mărirea patriei.

Felicitările Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Prea Înălțate Doamne,

Înalta Curte de Casație și Justiție se simte fericită a veni astăzi să salute primul deceniu al advenimentului Măriei Tale la Tronul României, și a-Ți ură ani îndelungați, pentruca să poată crește țara noastră în prosperitate, în știință și în putere, prin consolidarea instituțiilor sale.

Curtea Te asigură, Prea Înălțate Doamne, de nestrămutul său devotament.

Să trăești, Măria Ta, împreună cu Măria Sa Doamna!

Să trăească România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Consilieri,*

Ascultăm cu o vie mulțumire urările ce Ne prezintă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Organ suprem al magistraturii țerii, acest mare Corp va fi, nu ne

îndoim, pe viitor ca și în trecut, paladium al legii și al dreptății și Maiu 10 (22) va ști a se ține în totdeauna la înălțimea la care l-au așezat instituțiunile noastre.

Felicitările Înaltei Curți de Compturi:

*Prea Înălțate Doamne,
Prea Înălțată Doamnă,*

Sunt astăzi zece ani de când Măria Voastră, suindu-Vă pe Tronul României, ați adăugat la gloriile sale trecute virtuțile iluștrilor Voștri strămoși și ați redat țerii asigurarea unui viitor fericit.

Înalta Curte de Compturi este fericită că i se prezintă o nouă ocaziune spre a-și manifesta prin organul meu simțimiunile sale de devotament și de profundă recunoștință către Alesul țerii și a ură Înălțimii Voastre și grațioascei noastre Suverane mulți ani fericiți pe Tronul României.

Curtea roagă asemenea plecat pe Alteța Sa Principesa de Wied a primi din parte-i asigurarea profundului respect, și este fericită că se oferă Alteței Sale ocaziunea de a vedea în persoană sincera iubire și profundul respect ce națiunea română păstrează pentru rarele virtuți ale Augustei Sale fiice, Prea Înălțata noastră Doamnă.

Să trăiți, Măria Voastră!

Să trăiască Măria Sa Doamna!

Să trăiască Înălțimea Sa Principesa de Wied!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnule Președinte,
Domnilor Consilieri,*

Primiți mulțumirile Noastre pentru urările ce Ne exprimă Înalta Curte de Compturi. Nu Ne îndoim că activitatea și zelul acestei instituțiuni menite a da roade folositoare va ști în totdeauna să corespundă la așteptările țerii și ale Noastre.

Suntem foarte simțitori pentru sentimentele ce cu această ocaziune arătați familiei Noastre.

Felicitările primarului capitalei:

Măria Ta,

Ascultând puternicul glas al națiunii române, ați primit acum zece ani coroanele lui Mihaiu și Ștefan și ați venit să Vă puneți în capul țerii, pentru îndeplinirea dorințelor sale și pentru asigurarea destinatelor ei.

1876

Maiu 10 (22)

Tradițiunile familiei Măriei Tale de patriotism și glorie. Vă atrăgeau firește către o națiune a cărei fapte n'au fost conduse decât de aceleași simțimiinte.

Uniți astfel în aceleași cugetări, Măria Ta și națiunea au găsit puterea a învinge toate greutățile împrejurărilor în acești zece ani din urmă, și a întemeia astfel credința noastră nestrămutată că sub Dinastia Măriei Tale poporul român va străbate o lungă cale de liniște și prosperitate spre a îndeplini rolul ce-i este destinat în viitor.

În mijlocul veseliei generale, capitala României se simte mândră să serbeze această zi solemnă cu acelaș entuziasm cu care a salutat cea dintâi, la 10 Maiu 1866, pe Alesul națiunii ca Domn al României.

Comuna București care întrunește și leagă împreună toate interesele comerciale și industriale ale țerii a trecut și dânsa prin momente dificile; grație însă silințelor ce Măria Ta ai pus neconținut spre a deșteptă și a da avânt tuturor ramurilor activității naționale, este fericită astăzi a putea asigura pe Măria Ta, prin organul meu, împreună cu notabilitățile orașului și cu reprezentanții comerțului, de încrederea ce are, că cu sprijinul Măriei Tale va ajunge în curând a fi demna capitală a națiunii române.

Orașul București se simte totdeodată fericit a vedea în sânul său pe Alteța Sa Principesa de Wied, Augusta mamă a prea iubiței Noastre Doamne Elisabeta. Alteța Sa nu putea să aleagă o ocaziune mai bună de a revedea pe fiica Sa decât în mijlocul unei serbări, care este o serbare de familie pentru întreaga țară.

Facă Cerul ca să serbăm încă mulți ani aniversarea fericită de Zece Maiu și să strigăm cu acelaș simțimânt de fidelitate și devotament:

Să trăiți, Măriile Voastre!

Să trăească România!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

Domnule primar,

Sunt astăzi zece ani de când glasul unei națiuni M'a chemat a prezida la destinele ei.

Fără a-Mi ascunde dificultățile unei sarcine atât de mari, n'am văzut în puternicul apel îndreptat către Mine, decât o datorie de împlinit, o frumoasă misiune de realizat: aceea de a ajuta un nobil popor, încercat și oțelit de seculare lupte și suferințe, în a-și asigura o existență națională neatârnată și a-și păstra neatinse scumpele sale drepturi strămoșești. Sunt mândru a putea spune astăzi că nu Mă căesc de avântul inimii Mele și că încrederea ce am pus în națiunea română a fost pe deplin justificată.

«Nimic fără Dumnezeu» este deviza Casei Mele ; pe Dânsul dar, Maiu 10 (22) A Tot Puternic, Îl rog pururea spre a face prosperă și fericită scumpa noastră Românie.

Primesc cu o deosebită plăcere, Domnule primar, expresiunea simțimintelor ce-Mi roștiți în această zi în numele comunei București, a acestui oraș care în acești zece ani a împărtășit cel dintâiu și împreună cu Mine amintirile Mele cele mai scumpe și mai duioase ca Domn și ca părinte.

Urez din inimă capitalei, care a făcut serioase progrese în decursul acestor ani, să propășească și să devie din ce în ce mai mult centrul nu numai al activității politice, dar și al vieții intelectuale, comerciale și industriale a României.

Vă mulțumesc în numele Doamnei și al prea iubitei Mele soacre, Principesa de Wied, pentru binevoitoarele urări ce Le adresați.

Felicitările Corpului învățământului public:

Prea Înălțate Doamne,

Cu ocaziunea prețioasei a zecea aniversări a urcării Măriei Tale pe Tronul României, Universitatea română vine prin rectorul său a depune respectuoasele sale omagii la treptele Tronului Măriei Tale.

Țara se simte fericită, Măria Ta, a serbă această scumpă zi și a-și putea exprima simțimintele sale de recunoștință și de devotament.

Universitatea din București, Prea Înălțate Doamne, speră că sub înaltul scut al Măriei Tale va lua din ce în ce dezvoltarea ce-i impune secolul actual, va progresa cu mersul general al culturii și se va sili să corespundă dorinței Măriei Tale, de a deveni focarul științei, spre gloria Domniei Măriei Tale.

Să trăești, Măria Ta !

Să trăească Augusta noastră Doamnă !

Răspunsul A. S. S. Domnitorului :

Domnule rector și domnilor decani,

*Domnilor membri ai Consiliului superior al Instrucțiunii
publice și domnilor profesori,*

Mă simț cu deosebire fericit a vedea în solemna zi de astăzi adunați împrejurul Tronului bărbați din cei mai distinși și stimați ai corpului învățământului public. Mare și nobilă este misiunea ce acest corp are a împlini în Stat, căci el este chemat a forma generațiunile

1876

Maiu 10 (22) viitoare, cari au să primească dela noi prețioasa moștenire ce ne-au lăsat străbunii noștri.

Biserica și școala au fost pentru dânșii sfinte sicriuri, în cari au păstrat religia și naționalitatea noastră; și pe când cu o mână ei zidiau mănăstiri și templuri, în cari glorificau pe Domnul, cu alta ei instituiau, chiar în timpurile cele mai depărtate, școale, de unde se revărsă lumină și se întăria prin învățătură conștiința națională. Astfel au urmat în al șaptesprezecelea veac glorioșii Domni Mateiu Basarab și Vasile Lupu, astfel au urmat și alți Domni de fericită și eternă memorie.

Nu Mă îndoiesc, Domnilor, că și D-voastre veți ști în totdeauna a vă arăta demni de frumoasa sarcină ce aveți asupra-vă și că veți însuflă tinerimii acele principii de religie și de morală, fără de cari nu este adevărată învățătură, acele simțiminte de respect către lege și de iubire nemărginită către patrie, cari fac cetățenii virtuoși și popoarele mari.

Vă mulțumesc, Domnule rector, pentru urările ce-Mi adresați în numele Universității din București, al acestei Universități de care sunt mândru a se fi instituit în acești zece ani ai Domniei Mele, complexându-se în 1869 cu câte patru facultăți.

Fie ca această Universitate, împreună cu sora ei din Iași, să devie adevărate facle ale științei pentru neamul românesc.

La prânzul solemn dat la palat Î. P. S. Sa Mitropolitul Primat ridică următorul toast:

Măria Ta,

În numele națiunii, ridic acest păhar Domnului și Doamnei Românilor.

Sunt astăzi zece ani, când punând piciorul pe pământul nostru, Măria Ta ai făcut să dispară norii groși cari acoperiau orizontul patriei, și ne-ai dat seninul și pacea.

Domnia Măriei Tale de zece ani este gajul unei stabilități de mult timp necunoscut în țara noastră.

Facă Cerul ca sub Domnia Măriei Tale România să redobândească strămoșeasca ei glorie și putere; facă Cerul ca sub Domnia Măriei Tale România să-și vadă împlinindu-se misiunea pe care Pronia i-a desemnat-o la gurile Dunării.

În numele tuturor treptelor națiunii române, fără osebite de condițiune și de opiniuni, ridic acest păhar pentru prelungirea Domniei Măriei Tale până la adânci bătrânețe. Urez Măriei Tale, urez Măriei Sale Doamnei și ilustrei Sale mame, sănătate deplină, veselie inimii, mulțumirea sufletului. Să trăiți, Măriile Voastre, ani mulți, în mijlocul credincioasei Voastre națiuni.

A. S. S. Domnitorul răspunde:

Îți mulțumesc, Înalt Prea Sfinte Părinte, pentru urările ce-Mi adresezi. Sunt mândru a vedea împrejurul Meu pe toți bărbații politici cari în curs de zece ani au lucrat împreună cu Mine la întărirea și la dezvoltarea țerii.

Într'o țară constituțională trebuie să fie partide cari se află în lupte politice, însă trebuie să fie și un gând care unește pe toți: iubirea pentru patrie. Pe acest tărâm toate partidele își pot întinde mâna. Să uităm dar astăzi trecutul și tot ce luptele sale au putut avea câte odată de neplăcut și, privind viitorul cu încredere, să ne unim toți într'o singură strigare:

Să trăească scumpa noastră Românie!

A. S. S. Domnitorul dă 5.000 lei pentru a se împărți la săracii din București, Iași și Craiova.

Poarta respinge memorandumul celor trei Puteri mari în cestiunea orientală.

» 11 (23)

A. S. S. Domnitorul adresează Președintelui Consiliului de miniștri următoarea scrisoare:

» 12 (24)

Domnule Președinte,

Țara întreagă, împreună cu capitala, s'a asociat în modul cel mai spontan și mai calduros la serbarea celui de al zecelea aniversar al suirii Mele pe Tron. Cu această ocaziune ne-au venit, Doamnei și Mie, felicitări din toate județele, din unghiurile cele mai depărtate ale României. Am primit cu mulțumire și recunoștință semnele de iubire și de devotament, ce în această zi memorabilă pentru Mine Mi-a dat poporul Meu; ele au fost pentru inima Mea ca o răsplată pentru silințele ce nepregetat am pus și voiu pune spre a vedea prosperă și fericită scumpa noastră țară. Simpatiile ce toți Românii, fără deosebire de idei și de opinii, Mi-au arătat în această zi, sunt dovada cea mai netăgăduită că țara, ca și Mine, înțelege că Tronul, cu totul în afară de luptele și deosebirile partidelor, are misiune de a se inspira pururea de voința națiunii și de a întruni împrejurul său pe toți Românii, pentru a lucra la consolidarea și la mărirea patriei.

Te rog dar, Domnule Președinte, să fii interpretul celor mai vii ale Mele mulțumiri către cler, către autoritățile Statului, către toți particularii, pentru partea ce au luat la serbarea zilei de Zece Maiu,

1876

Maiu 12 (24) făcând dintr'însa o adevărată sărbătoare de familie a națiunii. Te rog să le arăți asemenea mulțumiri și în numele prea iubitei Mele soacre, Principesa de Wied, care cu această ocaziune a fost dimpreună cu Noi obiectul unor așa plăcute felicitări, cari au umplut inima Sa de mună de bucurie și de recunoștință.

Primește, te rog, Domnule Președinte, expresiunea stimei afectuoase ce-ți păstrez.

București, 12 Maiu 1876.

Carol.

» 17 (29) AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna, împreună cu A. S. Principesa de Wied, vizitează Azilul Elena-Doamna.

» 18 (30) Sultanul Abdul-Aziz este detronat și-i urmează pe tron Murad V.

» 20 (1) Sesiunea de primăvara a Sfântului Sinod se încheie.

A. S. S. Domnitorul asistă la serbarea tradițională a Moșilor.

Ratificarea tractatului comercial încheiat la 10 (22) Iunie 1875 cu Austro-Ungaria.

Revolta din Bulgaria e reprimată de armata turcească prin mijloacele cele mai aspre și crude.

» 21 (2) Cu ocaziunea punerii pietrei fundamentale la zidirea școalei primare din strada Clementei, A. S. S. Domnitorul rostește următoarele cuvinte:

Simt o mare plăcere de a pune astăzi Însuși întâia piatră a acestei școale, care sper că va deveni o adevărată școală de model pentru capitală. Totdeauna am avut și voi avea un deosebit interes pentru instrucțiunea primară, care este și trebuie să fie temelia învățăturii noastre populare; prin ea se pune întâiu în inimile tinerimii sămânța simțământului religios și național.

Vă mulțumesc, Domnule primar și Domnilor profesori, de cuvintele ce-Mi adresați.

AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna, împreună cu A. S. Principesa de Wied, asistă la cursele militare anuale pe câmpia Floreasca.

Iun. 6 (18) AA. LL. SS. Domnitorul și Doamna, împreună cu A. S. Principesa de Wied, vizitează mănăstirea Pasărea și Ospiciul Sf Pantelimon.

» 12 (24) Scrisoarea A. S. S. Principelui Carol către părintele Său:

Dela ultima mea scrisoare s'au petrecut în Orient evenimente importante, cari nu sunt decât începutul dramei ce se va desfășura în curând. Europa ezitează dinaintea soluțiunii cestiunii Orientului, pen-

trucă ea vede în aceasta spectrul războiului și pentru că nici una din marile Puteri nu dorește altceia un succes sau o influință precumpănitoare. Europa uită însă că ceea ce e amânat nu e pus la cale și că acelaș pericol ce voește a-l ocoli astăzi, va reveni mai târziu în toată goliciunea lui, sporit prin fanatismul și dorința de răzbunare mereu crescând! Atunci, nici o putere în lume nu va ști să depărteze catastrofa al cărei desnodământ este cu neputință de prevăzut; un războiu general poate fi consecința.

La Constantinopole, nici schimbarea suveranului, nici asasinarea de miniștri n'au schimbat nici n'au îmbunătățit nimic. Sistemul de corupțiune este așa de înrădăcinat în toate ramurile administrațiunii turcești, încât nici un guvern nu va mai izbuti să-l stârpească. Reformele de introdus sunt și rămân vorbe goale, în cari nici mahomedanii nici creștinii nu cred de loc; iată pentru ce, în cel mai bun caz, răscoala va dăinui acolo atâta vreme cât Imperiul Otoman nu va fi zguduit până în temelile sale, dacă nu se va și scufundă. Atunci se vor forma State mici, cari vor dăinui mai mult sau mai puțin timp.

Anglia, în sfârșit, a văzut drept situațiunea; declarațiunea Lordului Derby la Camera înaltă, zicând că Trăctatul de Paris nu ocrotește pe Turcia decât în contra atacurilor venite din exterior, dar că nici una dintre Puterile semnatare n'are a interveni între Poartă și Statele tributare, e foarte semnificativă. Dacă toate Puterile ar adopta acest punct de vedere, singurul just, conflictul oriental ar fi localizat și s'ar evita complicațiuni serioase.

Trebue a se îngădui Statelor vasale și diferitelor provincii să se desmortească ele însele. Dacă reușesc să iasă învingătoare din lupta cu suzeranul lor, cu atât mai bine! Dacă nu, dânsule nu merită a fi neatârinate.

Sârbii nu mai așteaptă ce va fi hotărât diplomația în jurul mesei ei verzi; dânsii vor hotărî ei înșiși de soarta lor. În Bulgaria, fierberea e violentă; pretutindeni s'au format comitete revoluționare, cari îndeamnă poporul a scutura jugul turcesc. Nouă, ne incumbă sarcina ingrată de a pune piedici relațiunilor dintre comitetele de-aici și cele din Bulgaria și de a împiedica năvălirile de bande armate în Turcia.

Am trebuit în mai multe rânduri să lucrăm cu energie și să arestăm pe șefi și trupele lor; e adevărat că se pun în libertate, după

1876

Iun. 12 (24) câteva zile, dar li se rețin armele. Firește, aceste măsuri ne fac rău în ochii populațiilor creștine cari se așteptau, cel puțin, la o neutralitate simpatcă din partea noastră; pe de altă parte, Turcii nu recunosc aceste servicii; ei găsesc, din contra, că e datoria noastră de a fi jandarmii lor la Dunăre.

E foarte regretabil că complicațiunile în Orient au venit într'un moment când situațiunea noastră financiară e așa de nesigură și când un partid politic care a condus afacerile cinci ani, a fost tocmai silit să se retragă; schimbarea complectă ce a rezultat din aceasta a provocat, firește, o turburare în toate ramurile administrațiunii. Cu toate acestea eră absolut necesar a încredința guvernul partidului care a ajuns la aceasta pe cale constituțională. În acești din urmă cinci ani, Catargiu conducea afacerile țerii cu energie și cu o băgare de samă ce trebuie recunoscută, și reprimă cu o mână puternică diversele agitațiuni și uneltiri revoluționare. Tocmai pentru aceea nemulțumiții și-au dat mâna și au format o coalițiune care, chiar din vara trecută, a început să ia un caracter amenințător; atunci se produse: retragerea opozițiunii din Cameră, întruniri publice, un cârd de adrese și o viguroasă campanie de presă. Ținta eră a sili *cu ori ce preț* Ministerul să se retragă! Cum eu nu cedam acestei presiuni, mi-am atras violente atacuri în ziare.

Iarna veni, Camerele se întruniră; dar ele pierdură aproape toată sesiunea în discuțiuni fără importanță, în loc să se ocupe de situațiunea financiară foarte serioasă; partidul conservator se diviză; diferitele fracțiuni se acuzau unele pe altele de a fi compromis creditul țerii. Cu o anevoință neauzită, Catargiu izbuti să facă a se regulă de Cameră cestiunile financiare cele mai importante; dar, la Senat, se formă o opozițiune conservatoare așa de puternică, încât ori ce lucrare deveni cu neputință. Disolvarea Senatului fu deci decretată.

» 15 (27) Numai astăzi pot să-mi termin scrisoarea, pe care am trebuit să o întrerup pentru a mă ocupa de grave complicațiuni ce se pregătesc la hotarele noastre. Nu se mai poate evita războiul, și urările mele cele mai arzătoare însoțesc pe Sârbi. Noi căutăm să ne păstrăm neutralitatea cât mai mult timp posibil; cu toate acestea, vom fi siliți a concentra un mic corp de observațiune pe Dunăre, lângă fruntaria

turco-sârbă. Nu pot calcula ce ne vor aduce lunile cele mai apropiate, Iun. 15 (27) dar mă tem că nu mă voi putea mișca de aici toată vara. Până în prezent n'am avut încă nici o dorință de a merge la Sinaia, căci vremea e umedă și ploioasă; pentru recolte și pentru sănătate toți doresc să ne vină căldură și uscăciune. Pe Elisabeta a întors-o puțin boala din iarna trecută și acuma trebuie să stea foarte liniștită; doctorul Teodori atribue această umezelii. În toată țara sunt inundațiuni cari au luat mai multe poduri și au pricinuit mari pagube câmpurilor și imensurilor. Dacă ploile nu încetează în curând, recoltele noastre frumoase sunt pierdute și vom îndura o nouă încercare în reaua noastră situațiune financiară. Am citit în ziare că digul drumului de fier aproape de Josephslust a fost sfărmat; acelaș lucru s'a întâmplat la noi în două locuri, și comunicațiunea cu calea fierată este întreruptă. Timpul rău a adus pagube și construcțiilor mele la Sinaia; pierderile se ridică la 40.000 de franci.

Caut să rețin aici pe soacra mea câtva timp încă, mai ales dacă izbucnește războiul dincolo de Dunăre; prezența ei este o mare mângâiere pentru Elisabeta. Roggenbach este pentru mine o resursă; se poate vorbi cu el asupra ori cărui subiect, și el se orientează bine în cestiunile politice. Țara și oamenii îi plac și e bine văzut aici de toată lumea.

Baronul de Michels e transferat în Egipt; a venit la mine pentru a-și lua concediu. Dânsul crede că complicațiunile din Orient vor fi regulate de un congres, propus probabil de Francia.

Reprezentanții englez și rus sunt și ei transferați; succesorii lor vor sosi în curând. Pentru moment, nu mai am nimic a-ți raporta; sunt sănătos și sunt foarte ocupat. . . .

De acum înainte o singură dorință ne preocupă: aceea de a te îmbrățișa cât mai curând posibil.

Serbia adresează Porții un ultimatum, prin care cere alipirea Bosniei la Serbia.

Un comunicat al guvernului român desminte știrile despre mobilizarea armatei și constată că, în fața ostilităților dintre Turcia și Serbia, s'a întărit paza la frontiera dunăreană.

» 16 (28)

Telegrama Ministrului Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu, către Agentul diplomatiei al României la Constantinopole:

Rezultă din informațiunile ce primim din Belgrad, că ostilitățile între Serbia și Turcia vor începe negreșit și că aceasta din urmă ar avea de gând a face

1876

Iun. 16 (28) ca vasele sale de războiu să urce Dunărea, cu scop ca să atace Serbia și din partea ei fluvială.

Trimiterea unei flote de războiu pe Dunăre, și mai ales în această parte a fluviului situată între Serbia și România, ar putea avea o mare influință asupra determinării drepturilor și datoriilor ce ne incumbă ca țară neutră. Prin întâmplări neprevăzute, am fi poate expuși a vedea atacată neutralitatea noastră.

În fața acestor eventualități, îmi propun a mă adresă chiar de pe acum, reprezentanților Puterilor garante la București. Vă rog și pe D-voastră a face din parte-vă demersuri pe lângă Sublima Poartă asupra consecințelor ce se nasc dintr'un refuz.

Veți profita de aceeași ocaziune pentru a cere Excelenței Sale Safvet-Pașa, ca Sublima Poartă să se pronunțe asupra recunoașterii titlului de *România*, spunându-i, cu vorbă hotărâtă, că Turcia ne datorește, pentru mai multe cuvinte, soluțiunea acestei cestiuni care trăgănează de un număr de ani.

- » 18 (30) *A. S. S. Domnitorul* asistă la examenele generale dela liceul Sf. Sava și dela școalele normale ale Statului și a Societății pentru învățătura poporului român, unde adresează Președintelui Societății următoarele cuvinte :

Totdeauna am purtat un viu interes școalelor normale, destinate a da învățători sătești. Aci e fundamentul instrucțiunii poporului. Fiți sigur, Domnule Președinte, de nestrămutata Mea protecțiune.

- » 19 (1) *A. S. S. Domnitorul* prezidează adunarea generală a Societății Geografice Române.

A. S. S. Domnitorul vizitează liceul «Mateiu Basarab», seminarul central și școala centrală de fete.

Serbia și Muntenegru declară războiu Turciei.

- » 20 (2) Corpurile legiuitoare se deschid prin următorul Mesagiu Domnesc :

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Terminându-se alegerile pentru Camera de Deputați, guvernul Meu s'a grăbit a vă convoca în sesiune extraordinară, pentruca Corpurile Statului fiind constituite, țara, cu o oră mai înainte, să poată intra în deplinul exercițiu al drepturilor sale constituționale.

Domnilor Deputați, guvernul Meu a promis Țerii o complectă abținere dela ori ce ingerință sau manifestațiune, de preferință în alegeri. D-voastre, cu ocaziunea verificării titlurilor, veți constata dacă Ministerul a rămas fidel angajamentelor sale. Nu a stat însă în putința sa a da o satisfacțiune contestărilor multiple ridicate contra listelor electorale lucrătoare pe acest an.

Dela înțelepciunea D-voastre va depinde ca legislatura D-voastre să fie mănoasă în rezultate pentru binele public.

*Domnitor Senatori,
Domnitor Deputați,*

Fac cu atât mai mult apel la patriotismul și la moderațiunea D-voastre în momentele actuale, cu cât la hotarele noastre agitațiunile durează și orizontul politic este departe de a fi senin. Pozițiunea creată României prin Tractatul de Paris ne asigură binefacerile neutralității. În cât timp vom îndeplini legile acestei neutralități, în cât timp vom oferi Europei spectacolul unui popor lucrând în pace la reformele și îmbunătățirile sale dinlăuntru, avem tot dreptul de a ne aștepta că pericolele exterioare se vor opri la hotarele noastre.

În vederea înaintării lucrărilor câmpului, cari vor reclama prezența multora din D-voastre, guvernul Meu se va mărgini a vă prezintă numai proiectele cele mai imperios cerute. În întâiul rând figurează economiile financiare ce guvernul Meu vi le va prezintă chiar pentru anul curent, și el poate chiar de acum a vă afirma nestrămutata sa hotărîre de a reduce pentru anul viitor cheltuielile Statului în limitele resurselor bugetare.

Tot în sesiunea actuală vi se va prezintă și proiectul de lege pentru transformarea zilelor de prestațiune într'o dare fixă bănească.

Nu Mă îndoiesc, Domnitor Senatori și Domnitor Deputați, că ținând samă de hotărîrea guvernului Meu de a îndeplini greaua sarcină ce-i este dată. D-voastre, la rândul D-voastre, veți conlucra ca un perfect acord să domnească între ambele Corpuri legiuitoare, pentruca astfel cu toții să contribuim la întemeierea instituțiunilor noastre constituționale, la dezvoltarea intereselor publice și private, la înflorirea scumpei noastre Românie.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările D-voastre.

Carol.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru al Agriculturii, Comerciului și Lucrărilor publice, Manolache Costache; Ministrul Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu; Ministrul Finanțelor, Ion Brătianu; Ministrul de Interne, Gheorghe D. Vernescu; Ministrul de Război, Colonel G. Slăniceanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Chițu; Ministrul Justiției, M. Ferechide.

Împărații Austriei și Rusiei au o întrevedere la Reichstadt.

» 22 (4)

Nota Ministrului Afacerilor Străine al României, M. Kogălniceanu, adresată Ministrului Afacerilor Străine al Sublimei Porți:

» 25 (7)

Prin nota ce am adresat Agentului diplomatic al României la Constantinopole, a doua zi după venirea mea la Ministerul Afacerilor Străine al României, și care s'a cetit la Sublima Poartă, guvernul imperial a fost pus în pozițiune de a cunoaște linia de purtare pe care noul Cabinet și-a impus-o în fața evenimentelor ce se desfășură dincolo de Dunăre.

Faptele următoare au dovedit sinceritatea asigurărilor noastre, lealitatea purtării noastre.

1876

Iun. 25 (7)

România și guvernul său n'a șovăit un moment a păstra cea mai strictă neutralitate în fața acelor evenimente și a-și impune sacrificii materiale pentru a exercita cea mai riguroasă supraveghere peste tot litoralul român și pentru a împiedica formarea de bande și transportul de arme pentru trebuințele răscăleii.

Dificultățile pe cari guvernul princiar le-a întâmpinat în aceasta sunt enorme, din cauza numeroasei populațiuni bulgare stabilită pe marginea Dunării și chiar în centrul celor mai mari orașe ale noastre; și aceste dificultăți deveniau încă și mai grave, prin faptul că ne găsim în ajunul alegerilor, și mii de Bulgari au drepturi politice în România.

Cu toate acestea, îndatoririle ce guvernul Alteței Sale Principelui a luat asupra-și față de Sublima Poartă și de toate Puterile garante, îndatoriri pe cari fără greutate le poate reînnoi, au fost observate cu statornicie, și în ceea ce privește particular pe Sublima Poartă, ea a aflat dovada acestora în faptul că însăși România îi acopere cu paza sa o fruntarie lungă de mai bine de trei sute de leghe, începând dela Porțile-de-fier și sfârșind la Marea Neagră.

În considerațiunea tuturor celor de mai sus și ținând socoteală de greutatea interne ale Turciei, guvernul princiar e autorizat să spere că Sublima Poartă nu va întârzi să prețuească după valoarea lor chezașiile de pace și de liniște pe cari noi i le dăm și că, deci, ea va fi cea dintâi să depărteze toate neînțelegerile ce ar putea să turbure bunele noastre raporturi cu ea.

Astfel, în această speranță, și apelând la simțimintele de înaltă dreptate ale Excelenței Voastre, am onoare a preciza aici cestiunile cari de ani de zile stau nehotărâte și a căror soluțiune interesează în cel mai înalt grad pe România și, îndrăznesc a zice, și pe Imperiu.

Aceste cestiuni sunt:

- I. Recunoașterea individualității Statului român și a numelui său istoric.
- II. Admiterea reprezentantului României în Corpul diplomatic.
- III. Regularea pozițiunii supușilor români stabiliți în Turcia și recunoașterea jurisdicțiunii Agenților României asupra conaționalilor lor.
- IV. Inviolabilitatea teritorului român și delimitarea insulelor Dunării.
- V. Încheierea cu Turcia a unei convențiuni de comerț, a unei convențiuni de extrădare a făcătorilor de rele, a unei convențiuni poștale și telegrafice.
- VI. Recunoașterea pașaportului român și abținerea Consulilor turci de a se amesteca în afacerile privitoare la Românii din străinătate.
- VII. Fixarea fruntariei între România și Turcia la gurile Dunării, luând ca bază talvegul acestui fluviu.

Toate aceste cereri sunt pe cât de moderate pe atât de juste și echitabile: drepturile noastre, interesele noastre, datoriile ce ne incumbă față de țară, ne prescriu obligațiunea imperioasă de a cere soluțiunea lor, pe care o așteptăm de multă vreme.

Excelența Voastră va binevoi să convină că trebuie, într'un interes reci-

proc, să consacram toate silințele noastre la mănținerea și consolidarea bunelor raporturi ce există între Turcia și România. Lăsând însă în suferință toate cestiunile mai sus expuse, scopul nostru nu este atins și această stare de lucruri va compromite în cele din urmă raporturile cele bune. Dar am convins-gerea că acest caz nu se va prezintă sub domnia luminată a noului Sultan. Am încrederea că consilierii Maiestății Sale Imperiale Murad al V-lea vor recunoaște că dincoace de Dunăre există un popor amic și devotat, un popor care se abține dela ori ce agresiune, care evită alianțele încurcătoare, care dorește să strângă din ce în ce mai mult bunele sale raporturi și o înțelegere desăvârșită cu Sublima Poartă, și al cărui țel statornic este de a merge cu celelalte națiuni pe calea pacinică, pentru a face să înainteze marile interese ale civilizațiunii.

Dându-ne toate silințele de a respecta și de a face să se respecte tractatele cari au garantat existența noastră, ferindu-ne de ori ce influință care ar putea să turbure raporturile noastre cu Puterile garante, și în particular cu Sublima Poartă de care ne leagă trecutul nostru istoric și interesele noastre prezente și viitoare, simțim trebuința de a vedea toate cestiunile în suferință rezolvate chiar dela începutul Domniei Maiestății Sale Murad al V-lea; această soluțiune, așa de arzător dorită de România, nu va forma pagina cea mai puțin glorioasă a Domniei noului Împărat al Otomanilor.

Acesta e scopul demersului ce am onoare a face prin prezenta...

Urmând o politică pacinică și leală față de Sublima Poartă, prin neutralitatea noastră acoperind o fruntarie lungă în contra năvălirilor bandelor bulgare, hotărâți a merge statornici pe această cale pacinică, chiar cu prețul celor mai mari sacrificii, sperăm că guvernul imperial va binevoi să adopteze cu privire la România o politică pe cât de binevoitoare pe atât de justă și, în ori ce caz, conformă cu interesele amânduror țărilor.

România obține neutralizarea Dunării-de-jos și se angajază a apăra neutralitatea insulei Ada-Kalé. » 28 (10)

Asistând la solemnitatea distribuirii premiilor la elevii școalelor secundare, *A. S. S. Domnitorul* rostește următoarea cuvântare: » 29 (11)

Domnilor,

Am ascultat cu un deosebit interes ideile conținute în discursul rostit cu ocaziunea solemnității de astăzi, solemnitate din cele mai plăcute pentru noi toți. Precum primăvara muncitorul străbate mândru holdele sale și-i crește inima privind cum încolțește sămânța aruncată de dânsul pe brazdele mănoase, se ridică, înfrățește și devine în curând spicul care-i dă belșugul și veselia, ast-fel inima noastră a tuturor cari asistăm la sărbătoarea de astăzi crește și se înveselește,

1876

Iun. 29 (11) când privim la succesele tinerei generațiuni care este chemată a continua într-o zi opera consolidării și măririi naționale. De aceea n'am lipsit nici odată și nu voiu lipsi a da cea mai mare sollicitudine și a arăta cel mai viu interes pentru învățământul nostru public și pentru școale. Mă simț dar fericit a aveà această ocaziune solemnă, spre a proclama serioasele progrese ce am constatat prin Mine Însuși la examenele școlare ale acestui an și spre a exprima în public atât întregului corp profesoral, cât și elevilor silitori, Domneasca Mea mulțumire, părinteștile Mele încurajări.

Să urmăș, Domnilor, cu toții nepregetat pe acest drum, și vom culege mari și avute roade în viitor. Sanctuar al științei, al moralei și al patriotismului, școala este pentru fiecare transițiunea din viața de familie în viața publică, în care are să intre într-o zi omul, și unde el trebuie să se înarmeze cu învățătură, cu noțiunile dreptului și ale binelui, spre a susțineà bărbătește anevoioasa luptă a vieții și a deveni un membru folositor al comunității. Dar dacă școala are de scop realizarea unei asemenea frumoase misiuni, nu este ea singură numai care o poate îndeplini în societățile omenești; împreună cu dânsa, înainte de dânsa chiar, este familia, este căminul părintesc, care trebuie să pună în acest tânăr și fraged odor, în inima copilului, germele binecuvântat al respectului pentru tot ce este mare și sfânt: «Iubirea patriei, frica de Dumnezeu». Aceasta, Domnilor profesori, aceasta, părinți plini de bucurie cari asistați la succesele încununate de astăzi ale copiilor voștri, să n'o uitați nici odată.

Priveliștea ce avem înaintea noastră, Domnilor, este menită a ne da veselie pentru ziua de astăzi, încredere pentru cea de mâni.

Când un popor ajunge la convicțiunea la care a ajuns poporul român, că nu de la numărul și întinderea stăpânirii sale numai îi atârnă puterea, ci dela desvoltarea cumpănită a muncii intelectuale, morale și materiale, dela răspândirea instrucțiunii dela treptele sociale cele mai înalte până la cele mai de jos, și peste aceste toate dela încordarea patriotismului său; atunci se poate zice că acest popor trăește și că mulți ani încă va trăi.

Astfel au judecat nestrămutat Românii. Grija și sollicitudinea ce ei au avut în totdeauna de a da culturii lor o direcțiune mai înainte de toate națională, explică nu numai progresele ce această țară a putut

realiză într'un spațiu de timp relativ foarte scurt, dar și salvarea și Iun. 29 (11) menținerea existenței lor proprii prin toate greutatea și restrițele vremilor. Înlocuirea limbii slavonești prin cea națională în leturghiile cultului și afacerile oficiale în secolul al XVII-lea, înființarea și strălucirea școalelor române și renumele ce până astăzi au păstrat la noi instituțiile școlare ale lui Mateiu Basarab și Vasile Lupu, toate acestea nu sunt ele dovezi de stăruință depusă de strămoși pentru a păstra prin limbă și prin școală ființa neamului românesc? Această stăruință, pe care nici dominațiunea regimului fanariot n'a putut-o stârpi din inima Românilor, n'a renăscut încă mai vie și mai puternică cu nemuritorul nostru Lazăr, al cărui nume deșteaptă un sfânt ecou în aceste ziduri, atât de umile atunci când glasul său răsună aci, atât de mândre astăzi și cari se înalță în fața aceluia monument care ne amintește gloria și vitejia Românilor dela Călugăreni?

Da, Domnilor, patriotică și națională a fost în totdeauna direcțiunea învățământului nostru; ei i-am datorat pe străvechii noștri analiști și cronicari de cari amintiți astăzi și al căror nume trebuie să vieze etern între Români, pe Costin, Urechia, Cantemir, Greceanul, Șincai, Maior; ei i-am datorat apoi pe Văcărești, pe Eliazi, pe Bălcești și pe acei cari ne-au reamintit prin cântările lor faptele pline de laudă ale părinților noștri, pe un Bolintineanu, pe un Alexandri.

Tot în această cale vor urma, sunt sigur, de aci înainte, guvernele împreună cu națiunea fără desghinare, căci nu odată Românii au probat că sunt fiii aceleiaș mame și că cuvântul «patrie» îi strânge pe toți împreună. Guvernul Meu, fiți convinși, Domnilor, nu va neglija nici un sacrificiu pentru a face să progreseze învățământul și școlile; fiți pururea încredințați de interesul ce port acestei mari cestiuni.

Iar voi, iubiți elevi, cari v'ați distins prin silința voastră în acest an școlar și pe cari voi aveți plăcere a vă încunună, urmați în totdeauna pe această cale și aduceți-vă aminte, când veți fi într'o zi bărbați, de aceste cuvinte pe cari vi le spune Domnul vostru și pe cari le veți auzi din gura Sa ori când vă veți aduna în jurul Său, fie zile bune, fie zile grele:

Cinstiți pe Dumnezeu, iubiți Patria, mai înainte de toate!

1876

Iun. 30 (12)

Asistând la solemnitatea distribuirii premiilor la elevele școalelor secundare și primare de fete, *A. S. S. Domnitorul* rostește următoarea cuvântare:

Doamnelor institutoare,

Vin astăzi în mijlocul D-voastre spre a înlocui pe Doamna, a cărei sănătate nu I-a permis a satisface una din cele mai vii și mai plăcute dorinți ale inimii Sale, aceea de a încunună cu mâna Sa pe elevele școalelor publice, cari prin silința și asiduitatea lor la studiu s'au distins mai mult în cursul acestui an.

Am asistat es-timp la examenele Școalei centrale de fete și am putut să constat prin Mine Însuși silințele și aplicațiunea depuse pentru a ridica învățământul tinerele copile la înălțimea la care el trebuie să aspire într'o societate setoasă de lumină și de progres. Știți bine cu toții interesul ce Doamna, scumpa Mea soție, poartă pentru instrucțiunea și educațiunea femeilor, și durerea Sa a fost, vă asigur, mare, că nu a putut anul acesta să asiste la examene împreună cu Mine. Cu toate acestea, Dânsa urmărește cu un mare interes activitatea și studiile voastre și a ascultat cu o deosebită plăcere informațiunile ce I-am dat despre progresele ce am fost fericit a constată.

În rezolvarea problemei atât de mari și dificile a instrucțiunii publice într'un Stat, educațiunea femeilor ocupă locul cel dintâiu. Centru al familiei și al vieții casnice, motor al sentimentelor celor mai nobile și generoase, femeia într'adevăr a avut și va avea rolul cel mai înalt și mai frumos în societățile omenesti și, ca fiică, ca soție, ca mamă, ea are o misiune de îndeplinit, pe care Provedința i-a indicat-o, dar pentru care o educațiune îngrijită și o instrucțiune solidă trebuie să o prepare. Aceasta este misiunea școalelor de fete, și de aceea Eu și guvernul Meu nu vom pregeta nici odată a da cea mai vie și mai serioasă sollicitudine acelor școale.

D-voastre, Doamnelor institutoare, aveți o mare și meritorie sarcină de îndeplinit, și fiți sigure că în îndeplinirea ei cu conștiință vă veți atrage recunoștința publică.

Faceți din tinerele ființe încredințate creșterii și îngrijirii D-voastre aceea ce trebuie să fie: femei virtuozose, instruite, modeste, cum se cuvine să fie femeia, și casnice, inspirate de abnegațiuni și devotament pentru tot ce suferă, tot ce este nenorocit; încurajați în ele această nobilă dorință de a se ridica prin învățătură, derință care am

constatat-o Eu Însuși acest an în silințele ce pun atâtea eleve spre Jan. 30 (12) a deveni institutoare. Faceți dintr'însele mai ales Românce, cari să nu uite că în ele trebuie să se păstreze viu, ca niște nestinse candelă, flacăra religiei și a patriotismului. Faceți ca ele să meargă pe urmele acelor laudate femei ale neamului românesc, al căror nume istoria și poezia ni l-au transmis cu iubire și cu respect, al unei Roxandra, unei Bălașa Doamna; să se devoteze în totdeauna pentru tot ce este mare, nobil și frumos, și atunci națiunea română se va putea număra printre națiunile cele mai culte și civilizate.

Fie ca cununile și încurajările ce distribuosc astăzi acestor tinere fete în numele Doamnei să ne conducă la acest scump și dorit rezultat!

Asistând la solemnitatea distribuirii premiilor la elevii școalelor primare, *A. S. S. Dom-* Iul. 1 (13)
nitorul rostește următoarea cuvântare:

Domnilor,

Sunt fericit a putea prezida es-timp solennitatea distribuirii premiilor la elevii școalelor primare. Știți interesul ce am purtat totdeauna pentru învățământul poporal; el este temelia instrucțiunii, el dă mai întâiu direcțiunea studiilor și dela dânsul depinde adesea soarta ce copilul își prepară în ziua în care va intra în societate.

Nu se poate dar veghiă îndestul asupra acestui învățământ și nu este sarcină mai nobilă și mai frumoasă decât aceea a institutorului primar. El devine pentru copilul încredințat creșterii și învățaturii sale un al doilea părinte, care îi dă o a doua viață, cea morală și intelectuală.

Voiu cere în totdeauna guvernului Meu a nu cruța nici un sacrificiu pentru școalele primare, pentru prosperarea, pentru înmulțirea lor. Un mare și generos Rege al Franciei zicea în vremurile trecute, că nu va fi mulțumit decât când fiecare supus al său își va avea fiertura pe vatră asigurată. Eu voiu zice, la rândul Meu, că în ziua aceea voiu fi pe deplin mulțumit, când fiecare Român va ști să scrie și să cetească, căci atunci traiul său moral și material va fi asigurat.

Timpul nu Mi-a permis în anul acesta a asista la examenele D-voastre, precum am făcut pentru alte școale. Sper că în cursul anului încă o voiu putea face. Cu toate acestea însă, în călătoriile Mele prin țară, Mi-am făcut o deosebită plăcere de a vizita școalele primare

1876

Iul. 1 (13) de prin orașe și de prin sate chiar, și pretutindeni am constatat un real progres.

Inițiativa luată în anul acesta de Primăria capitalei, de a clădi o școală primară comunală, a cărei temelie am fost fericit a o putea așeza Eu Însumi, această inițiativă este din cele mai laudabile, și sper că acest exemplu se va imita în curând de celelalte orașe ale țerii. Instrucțiunea primară în comunele urbane trebuie să fie cât mai mult susținută de comunele înseși, pentru ca Statul, mai ușurat, pe cât cu putință, de această sarcină, să poată mai lesne întrebuința prisosul la dezvoltarea învățământului primar rural, a celui secundar și superior.

Tineri și studioși copii, veniți acum de primiți răsplata silințelor voastre din mâna Mea. Voi, cari vă destinați a urma cu studiile voastre înainte, mergeți în totdeauna pe această cale, spre a deveni într-o zi membri folositori ai Statului și ai familiei voastre; iar voi, cari opriți învățătura voastră la studiile primare, spre a îmbrățișa arte și meșteșuguri folositoare societății, nu uitați nici odată că omul se onorează numai prin muncă, prin probitate, prin iubirea de Dumnezeu și de patrie.

Serbările școlare se termină cu un prânz la Palat, oferit de *AA. LL. SS. Domnitorul* și *Doamna* corpului învățământului public. Cu această ocaziune, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast:

Ridic acest păhar în onoarea învățăturii noastre naționale și în sănătatea celor cari sunt chemați a o răspândi.

Urez ca silințele corpului profesoral să fie încununuate cu un deplin succes, asigurând astfel tăria și prosperitatea scumpei noastre țeri.

» 2 (14) Nota Agentului diplomatic al României la Constantinopole către Ministrul Afacerilor Străine al Turciei:

Domnule Ministru,

M'am grăbit a trimite la București o copie de pe nota ce Excelența Voastră a binevoit a-mi adresa cu data de 6 corent, No. 44.214/31, ca răspuns la demersurile mele scrise sau verbale cu privire la neutralizarea apelor sârbo-române ale Dunării, și prin care Excelența Voastră, anunțându-mă în numele guvernului imperial că flotila otomană nu va trece peste gura Timocului, a consacrat principiul și a asigurat efectele practice ale acestei neutralizări.

Guvernul Alteței Sale Serenissime Principelui Carol I-iu mă însărcinează a lua act de declarațiunile Excelenței Voastre. El se felicită a vedea că acordul, negociat prin inițiativa sa și sancționat prin dubla adeziune a Sublimei

Porți și a Serbiei, va avea ca urmare fericită de a scoate din câmpul ostilităților zona fluvială în cestiune, de a îndepărta, prin mărginirea conflictului la o arenă pur teritorială, ori ce posibilitate de ciocnire pe Dunăre, spre folosul comun al intereselor direct sau indirect în cauză. Iul. 2 (14)

Libera și pacinica circulațiune pe fluviu, pentru siguranța căreia nu numai toate națiunile riverane, dar și întreg comerțul european dau o egală și înaltă importanță, se găsește astfel desăvârșit chezășuită.

În ceea ce privește insula Ada-Kalè, guvernul meu mă autoriză să reînnoesc Excelenței Voastre legămintele ce am luat în cursul convorbirilor, anume că garnizoana insulei va fi îngrijită de către autoritățile române cu toate cele necesare traiului ei.

Ar fi de prisos a specifica din nou, că de aprovizionări de războiu și de munițiuni nu poate fi vorba, pentru că absoluta neutralitate a României îi impune, față de Serbia, aceleași obligațiuni ca și acele către Împeriul otoman.

Domnul prefect dela Turnu-Severin a și primit ordinul de se pune în raport cu domnul comandant al fortului dela Ada-Kalè, pentru a se înțelege cu el asupra măsurilor celor mai nemerite de a asigura un serviciu regulat de hrană pentru insulă. Cheltuielile, a căror sarcină temporală guvernul român o acceptă, îi vor fi înapoiate la timpul și locul convenit de către guvernul imperial, pe baza unui compt stabilit precum trebuie.

Adunarea Deputaților decide în principiu darea în judecată a guverului precedent și facerea de anchete parlamentare la Ministerii. » 5 (17)

A. S. S. Domnitorul asistă la tragerea în țintă cu tunurile cele nouă. » 6 (18)

Un comunicat al guvernului desminte știrile despre izbucnirea unei revoluțiuni la Rusciuc. » 7 (19)

Împăratul Austriei are o întrevedere cu Împăratul Germaniei la Salzburg.

Adresa Senatului: » 8 (20)

Măria Ta,

Senatul s'a grăbit a se adună pentru a putea corespunde apelului Măriei Voastre și a Vă aduce și cu această ocaziune omagiile sale respectuoase și cel mai deplin devotament.

Senatului nu-i va lipsi patriotismul și moderațiunea la care Măria Voastră faceți apel, și, în fața evenimentelor grave, cari se petrec la hotarele noastre, națiunea română, răspunzând dorințelor Europei și intereselor sale, va continua, sub paladiul neutralității, a desvoltă și întemeia în pace forțele sale economice și a complectă organizațiunea sa socială.

Reducerile în cheltuielile Statului, ce guvernul Măriei Tale este hotărât a face, Senatul nu poate decât a le aproba; căci numai punând echilibru între

1876

Iul. 8 (20) veniturile și cheltuielile Statului vom încetă a avea recurs la contribuțiuni nouă, cari ar putea slei mijloacele de producțiune ale țerii.

Să trăești, Măria Ta !

Să trăească Măria Sa Doamna !

Să trăească România !

Răspunsul A. S. S. Domnitorului :

Domnilor Vicepreședinți,

Domnilor Senatori,

Sunt foarte simțitor pentru simțimintele de devotament ce-Mi exprimați și astă dată.

Asigurările ce-Mi dați în numele Senatului Îmi sunt cu atât mai scumpe, cu cât, în împrejurările actuale, numai prin o strânsă înțelegere între Corpurile legiuitoare și guvern, numai sprijinit de patriotismul și de spiritul de moderațiune al mandatarilor națiunii, vom putea mănține, în fața evenimentelor ce se petrec la hotarele noastre, neutralitatea, atât de necesară spre a înlătura pericolele exterioare, spre a lucra la dezvoltarea dinăuntru a intereselor morale și materiale ale iubitei noastre patrii.

Vă mulțumesc încă odată, Domnilor Senatori, pentru afecțiunea D-voastre. Doamna Se asociază la aceste mulțumiri.

» 10 (22) Adresa Adunării Deputaților :

Măria Ta,

Ministerul trecut, nesocotind opiniunea publică și sleind toate resursele țerii, a fost silit în sfârșit să ceară dela Măria Ta disoluțiunea Senatului, căruia nu voiă a-i iertă nici cea mai mică velleitate de neatârnare, și a făcut un apel la țară.

Acest apel a avut drept rezultat a aduce opozițiunea în majoritate, și Măria Ta, ascultând vocea națiunii, ai luat consilierii Tronului din sânul acelei majorități.

Cea dintâi datorie a noului Cabinet eră a redă țerii, conform angajamentelor solemne ce-și luase, cât mai în grab, liberul ei arbitru. S'a făcut dar un apel la țară și pentru Cameră, și de astă dată în condițiunile unei adevărate libertăți.

Țara a răspuns la acest apel trimițând o reprezentațiune neatârnată și hotărâtă a se grupă nu în jurul cutărui sau cutărui om, ci numai în jurul principiilor liberale și democratice, ce pentru ea sunt niște adevărate dogme și cari sunt înscrise în Constituțiune.

Animati de aceste simțiminte, vom da lealul nostru concurs Ministerului Mă- Iul. 10 (22)
riei Tale, care s'a angajat solemn înaintea țerii a apăra și aplică aceste principii.

Ieșiți din liberul sufragiu al națiunii, am lipsi dela cea mai sacră din datoriile noastre, și către acei ce ne-au trimis și către Tron, pe care am venit să-l încunjurăm, dacă, odată cu expresiunea desăvârșitului nostru devotament pentru Augusta persoană a Măriei Tale, dacă, odată cu expresiunea sincerei noastre recunoștințe pentru modul leal cu care Ministerul actual s'a abținut dela ori ce ingerințe în alegeri, n'am aduce la cunoștința Coroanei suferințele adânci și aspirațiunile legitime ale țerii, precum și speranțele ce dânsa a pus în noi.

Suntem cu atât mai mult datori a semnală răul, cu cât el a fost mai mult timp ascuns Măriei Tale, și cu cât națiunea, lipsită de o adevărată reprezentățiune națională, a fost mai mult timp condamnată unui mutism silit. O facem cu o grabă și o confiență cu atât mai mare, cu cât totul ne autoriză a crede că Tronul și națiunea sunt unite în unul și acelaș gând, care este: a vindeca cu un minut mai înainte relele de cari suferă țara și a deschide calea progresului.

În zelul nostru pentru acest progres, nu putem îndestul să deplângem de a ne vedea siliți a consuma cea mai mare parte a activității noastre numai cu vindecarea ranelor ce ne-a lăsat o administrație ce a înlăturat sistematic ori ce control și de a ne vedea siliți, în sesiunea aceasta așa de scurtă, a lua de urgență o mulțime de măsuri, numai și numai spre a face față unor dificultăți inestricabile moștenite dela alții și a căror soluțiune nu suferă întârziere.

Țara a fost greu încercată; relele ce-au bântuit-o au lăsat urme adânci și niște răni cari, nu ne-o ascundem, vor fi lungi a cicatriza. Dar nu disperăm de viitor; căci e destul să știm că toate aceste suferințe, toate aceste rele, nu sunt decât fructul unei politice rătăcite din partea foștilor miniștri, a căror întrecăgă artă nu consistă decât în substituirea de simulacre realității și în nesocotirea tuturor intereselor noastre naționale, politică care, sub pretext de a edifica, a acumulat numai ruine, uitând că, atât pentru națiuni, ca și pentru guverne, nu e mântuire decât în practica sinceră a libertății, a moralității și a justiției; este destul, zicem, ca cu toții să știm aceasta, pentruca remediul să fie găsit gata, destul să voim a-l aplica.

Acest remediu se poate rezuma în aceste câteva cuvinte: Constituțiunea devenită un adevăr, o politică națională și liberală, o politică onestă și de progres.

Și apoi care este răul care să nu poată fi vindecat, care e obstacolul care să nu poată fi învins, atunci când Tronul și națiunea sunt strâns unite împreună!

Ca și Maria Ta, am regretat că nu a stat în putința Ministerului, cu toată buna sa voință, de a da o satisfacțiune contestărilor multiple ridicate contra listelor electorale lucrătoare pe acest an. Și aceasta nu este cea mai mică din dovezi cât de drepte sunt imputările ce facem administrațiunii trecute și cât e de adevărat că nimic nu scăpase sub dânsa nealterat.

Am primit cu o deosebită plăcere anunțul unei reforme în ceea ce privește prestațiunile în natură, devenite un flagel pentru clasa cea mai nume-

1876

Iul. 10 (22) roasă și mai interesantă a țerii. Sperăm însă că acesta este numai cel dintâiu pas spre alte reforme tot așa de urgente și cari se raportă la aceeași clasă, dela realțarea căreia atârână viitorul iubitei noastre patrii.

Cât pentru noi, uzând de dreptul de inițiativă ce-l avem, ne vom grăbi ca, cu o oră mai înainte, să reparăm toate acele dispozițiuni din legile în vigoare cari amintesc alte veacuri, cari n'au fost introduse decât într'un spirit de ostilitate și de nedreaptă deficiență față cu sătenii.

În confecțiunea legilor vom căuta, mai presus de toată simplitatea, ca ele să fie înțelese de toți, și ne vom inspira mereu de tradițiunile seculare ale țerii, tradițiuni eminamente democratice, și vom evita cu grijă ori ce imitațiune prea servilă, ca până acum, a legislațiunilor străine, care nu este cea mai mică din cauzele haosului în care ne găsim.

Nu vom uita iarăș că ceea ce ne lipsește nu sunt drepturile, ci garanțiile: ceea ce dar are să ne preocupe, dacă nu exclusiv, dar mai cu deosebire, în reformele ce vom întreprinde, este căutarea de sancțiuni eficace contra ori cărei violațiuni de lege sau abuz de putere.

Una din convicțiunile noastre iarăș este că numai reprimând de aci înainte sever ori ce vină, numai răsplătind virtutea și meritul și numai făcând dintr'insele un titlu la distincțiune și preferință, putem întemeia domnia moralității și pregăti un viitor care să contrasteze fericit cu odiosul trecut.

În ceea ce privește finanțele noastre, nu numai că economia este în dorințele noastre, dar ea încă se impune de astă dată imperios, ca o extremitate dureroasă și inevitabilă în urma risipelor din trecut ce avem a repara și a imposibilității de a se mai spori dările existente. Și dacă această situațiune nu permite în prezent o ușurare simțitoare a dărilor sub care geme mai ales clasa agricolă a țerii, comerțul și industria indigenă, vom căuta însă, printr'o repartițiune mai echitabilă a așezării impozitelor și prin simplificarea și schimbarea modului de percepere a unora dintr'insele, să aducem o îmbunătățire la starea noastră financiară și economică. Vom căuta mai ales, și aceasta cu ori ce preț, a reduce cheltuielile Statului în limitele resurselor reale ale bugetului.

Cine zice economii zice control; vom fi dar foarte atenți ca banii publici să fie întrebuințați la adevărata lor destinațiune, și vom cere să se lovească fără cruțare ori ce delapidări și risipe de bani publici.

Pentru acest sfârșit, vom căuta a aduce în legea comptabilității generale a Statului și în organizațiunea înaltei Curți de compturi toate îmbunătățirile pe cari practica le-a dovedit necesare.

Protecțiunea industriei noastre născânde va face asemenea obiectul deosebitei noastre sollicitudini, spre a nu fi mereu tributarii străinilor chiar în ceea ce privește primele noastre trebuințe.

Instrucțiunea publică, atât de persecutată și de încercată sub administrațiunea trecută, va găsi în noi niște apărători zeloși și devotați, cari sunt decisi a nu mai lăsa ca mâni impii să se atingă de acest izvor de viață al naționalității noastre.

Nu vom pierde nici un minut din vedere că numai dela răspândirea lui Iul. 10 (22) minii atârnă și consolidarea libertății în întru și tăria și mărirea noastră în afară, și aceasta mai mult încă decât dela numărul regimentelor ce am putea pune în linie de bătaie.

În ceea ce privește armata, nu vom uita nici odată că ea e una din condițiunile existenței noastre ca Stat și că prin urmare ea are drept, în împrejurările actuale mai ales, la o deosebită sollicitudine și la sacrificii excepționale.

Vom căuta însă, îndată ce timpii o vor permite, dimpreună cu ministrul respectiv, a concilia aceste cerințe cu starea de strâmtorare în care ne aflăm, și a regăsi un sistem de organizațiune care să ne dea cât mai curând ca rezultat înarmarea generală, fără ca lucrul să implice deplasarea neîncetată a oamenilor și sacrificii peste puterile noastre, dar mai ales niște cheltuieli numai de lux.

În împrejurările actuale, neutralitatea ne este indicată și prin tractate și prin pozițiunea noastră geografică și prin aspirațiunile noastre de ginte. Ne-am aplaudat dar de rezultatele obținute de guvern în acest sens. Suntem însă în tot dreptul a spera că, tari de această atitudine corectă, vom putea, la rândul nostru, obține în sfârșit o soluțiune satisfăcătoare la toate justele reclamații ce am fost siliți a adresa în diferitele timpuri Sublimei Porți, care trebuie astăzi să fie mai bine luminată asupra adevăratelor ei interese.

O altă preocupare a noastră este a face cât mai în grabă, ca justiția, prin legi destinate a garanta neatârnamarea ei, să devie o a treia putere în Stat, precum o cere Constituțiunea și interesele libertății. Știm bine că legile cele mai bune sunt cu totul ineficace, când aplicațiunea lor este încredințată unor mâni șovăitoare.

În ceea ce privește concesiunile ce apasă asupra țerii și cari absorb și vor absorbi încă mult timp o mai mare parte a resurselor noastre bugetare, ori care ar fi opiniunea noastră asupra lor, nu vom pierde totuși din vedere că ele astăzi leagă țara, că au devenit texte formale de lege, și că nu ne mai rămâne decât a le executa cu fidelitate, lăsând răspunderea consecințelor lor aceluia ce le-au votat. Le vom executa cu o fidelitate cu atât mai scrupuloasă, cu cât tocmai acest respect al angajamentelor, în ceea ce ne privește, ne va da dreptul ca să fim la rândul nostru exigenți cu concesionarii, și foarte stricți față cu ori ce violațiune sau veleități de violațiune a contractului din parte-le.

Acestea sunt, Măria Ta, în rezumat, cestiunile cărora avem să le consacram toată inteligența și activitatea noastră. Dacă o sarcină atât de grea — căci ea se complică, o mai repetăm, cu necesitatea de a lichida un trecut nenorocit — dacă această sarcină ce ne incumbă nu a speriat curajul nostru, este numai fiindcă suntem convinși că Tronul și națiunea vor fi strâns unite spre a pune un capăt răului și a pune temelii unei ere nouă, — eră de încredere reciprocă, de libertate, moralitate și justiție.

Să trăești, Măria Ta !

Să trăească Măria Sa Doamna !

1876

Iul. 10 (22)

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

*Domnule Președinte,
Domnilor Deputați,*

Mulțumindu-vă pentru simțimintele de devotament ce-Mi exprimați în numele Adunării Deputaților, vă pot asigura la rândul Meu că, pururea străin luptelor de partide, nu am în vederea Mea decât dezvoltarea și mărirea patriei noastre, prin întărirea instituțiilor constituționale, prin sincera aplicare a legilor și prin un control eficace și imparțial al Corpurilor legiuitoare.

Sunt asemenea convins că numai o strânsă înțelegere între Corpurile legiuitoare și puterea executivă va putea învinge greutățile de cari suntem încunjuțați.

Vă mulțumesc și în numele Doamnei pentru urările ce Ne adresați.

» 12 (24) *A. S. S. Domnitorul* primește la Palat pe elevii școalei militare avansați la gradul de sublocotenent.

» 16 (28) Armata sârbească ajunge în războiul cu Turcii în situațiuni grele.
Muntenegrenii bat pe Turci la Vrbița și prind pe Osman-Pașa.

» 23 (4) *A. S. S. Domnitorul* primește la Palat pe sergenții școalei divizionare înaintați la gradul de sublocotenent.

» 24 (5) Demisionând întreg Ministerul, noul Minister (al XIII-lea) se formează astfel: Ion C. Brătianu, Președintele Consiliului și Ministru de Finanțe; Gheorghe D. Vernescu, Interne; Dimitrie A. Sturdza, Lucrări publice; Colonel G. Slăniceanu, Războiu; G. Chițu, Culte și Instrucțiune publică; Nicolae Ionescu, Afaceri Străine; Eugeniu Stătescu, Justiție.

Guvernul e autorizat de Corpurile legiuitoare a preschimba declarațiuni cu Statele cari ar dori să încheie convențiuni comerciale în condițiunile cuprinse în tractatul cu Austro-Ungaria.

» 26 (7) Poarta protestează pe lângă guvernul român contra pretinselor transporturi de arme, trecute prin România în țerile răsculate.

» 31 (12) Corpurile legiuitoare se închid prin următoarele Mesagii Domnești:

Domnilor Senatori,

V'am convocat în sesiune extraordinară, ca să îndeplinească dispozițiunile art. 95 din Constituțiune și pentru ca Corpurile legiuitoare să fie puse în pozițiune a se ocupa cu o zi mai înainte de regulara numeroaselor chestiuni de interes general, rămase pendinte și a căror soluțiune nu suferă cea mai mică întârziere.

Pătruși ca și Mine de trebuințele țerii și lăsând la o parte ori ce alte Iul. 31 (12) ocupațiuni, n'ați cruțat nici un sacrificiu pentru a veni acolo unde datoria vă chemă și v'ați consacrat toată activitatea D-voastre, în timpul cel mai puțin priincios al anului, la aducerea îmbunătățirilor imperios reclamate de țară, la discutarea și votarea celor mai multe din măsurile legislative pe cari guvernul Meu le-a supus la deliberările D-voastre.

Mulțumindu-vă dar pentru zelul și patriotismul cu care ați răspuns la apelul Meu și pentru concursul sincer și leal ce ați dat guvernului în aceste împrejurări, și considerând că timpul este prea înaintat astăzi pentru a se putea prelungi această sesiune extraordinară;

În baza art. 95 din Constituțiune, Eu declar închisă sesiunea actuală a Senatului.

Carol.

Dat la Sinaia, la 31 Iulie 1876.

Președintele Consiliului de miniștri și Ministru de Finanțe, I. C. Brătianu; Ministrul de Interne, G. D. Vernescu; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, D. Sturdza; Ministrul de Resbel, Colonel G. Slăniceanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Chițu; Ministrul Afacerilor Străine, N. Ionescu; Ministrul Justiției, Eugeniu Stătescu.

Domnilor Deputați,

V'am convocat în sesiune extraordinară, ca să îndeplinesc dispozițiunile art. 95 din Constituțiune și pentru ca Corpurile legiuitoare să fie puse în pozițiune a se ocupa cu o zi mai înainte de regularea numeroaselor cestiuni de interes general, rămase pendinte și a căror soluțiune nu suferă cea mai mică întârziere.

Pătruși ca și mine de trebuințele țerii și lăsând la o parte ori ce alte ocupațiuni, n'ați cruțat nici un sacrificiu pentru a veni acolo unde datoria vă chemă și v'ați consacrat toată activitatea D-voastre, în timpul cel mai puțin priincios al anului, la aducerea îmbunătățirilor imperios reclamate de țară, la discutarea și votarea celor mai multe din măsurile legislative pe cari guvernul Meu le-a supus la deliberările D-voastre.

Mulțumindu-vă dar pentru zelul și patriotismul cu care ați răspuns la apelul Meu și pentru concursul sincer și leal ce ați dat guvernului în aceste împrejurări, și considerând că timpul este prea înaintat astăzi pentru a se putea prelungi această sesiune extraordinară;

În baza art. 95 din Constituțiune, Eu declar închisă sesiunea actuală a Adunării legiuitoare.

Carol.

Dat la Sinaia, la 31 Iulie 1876.

Președintele Consiliului miniștrilor și Ministru de Finanțe, Ion C. Brătianu; Ministrul de Interne, G. D. Vernescu; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, D. Sturdza; Ministrul de Resbel, Colonel G. Slăniceanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Chițu; Ministrul Afacerilor Străine, N. Ionescu; Ministrul Justiției, Eugeniu Stătescu.

1876

- Ang. 2 (14) Muntenegrenii, comandați de Voevodul Petrovici, câștigă o victorie contra lui Mahmund-Pașa. Acest general este tradus înaintea unui consiliu de războiu pentru aceasta.
- „ 3 (15) Promulgarea legii pentru organizarea Cassei de depuneri și consemnățiuni.
- „ 4 (16) Abrogarea legii din 1876 pentru admisibilitatea și înaintarea în funcțiuni judecătorești, Circumscripțiunile comunelor rurale fixate prin legea din 1874 se abrogă și se înlocuiesc prin circumscripțiunile legii din 1864.
- Vânzările bunurilor Statului trec în administrațiunea domeniilor Statului și se modifică unele articole din legea dela 31 Martie 1868.
- „ 8 (20) Modificarea legii pentru dreptul de licență asupra băuturilor spirtoase.
- „ 9 (21) A. S. Principesa de Wied părăsește România, întorcându-Se în Germania.
- „ 12 (24) Turcii au înaintat în valea Moravei, și în zilele dela 7—12 August au bătut de mai multe ori pe Sârbi în apropiere de Alexinaț. Sârbii se găseseră în retragere pe toată linia ; ei cer intervenirea marilor Puteri pentru a se face pace; însă Turcia refuză ori ce intervenire străină.
- „ 19 (31) Sultanul Murad V e detronat și fratele său Abdul-Hamid se urcă pe tron.
- „ 27 (8) Se aprobă statutele societății «Crucea Roșie».
- „ 30 (11) O Deputațiune condusă de Primul Ministru, I. Brătianu, salută pe Împăratul-Rege al Austro-Ungariei, care sosise la Sibiu pentru a asista la manevre.
- Sept. 1 (13) Turcii sunt respinși de Muntenegreni până la Podgorița.
- „ 2 (14) Poarta comunică Puterilor condițiunile de pace cu Serbia.
- Principele Milan e proclamat de armată Rege al Serbiei.
- „ 7 (19) Căile ferate române transportă zilnic numeroși voluntari ruși dela Ungheni la Vărciorova, unde sunt trecuți în Serbia. De asemenea se transportă și arme. La Alexinaț se găseseră deja 15.000 de Ruși. În mod oficial aceste ajutoare sunt trimise de comitetele slave din Moscova și Petersburg, guvernul rus neluând nici o parte.
- „ 14 (26) Turcia reclamă la București în contra trecerii voluntarilor ruși prin România.
- „ 15 (27) Se trimit 2 batalioane la Bolgrad, pentru a mântui ordinea turburată din cauza su-rexcitațiunii locuitorilor bulgari de acolo.
- „ 19 (1) A. S. S. *Domnitorul* asistă la alergările de cai organizate de Jockey-Club.
- „ 21 (3) A. S. S. *Domnitorul* hotărăște a trimite pe I. Brătianu la Livadia, unde au sosit: Împăratul cu Moștenitorul Tronului, Prințul Gorceacov și Ministrul de războiu Milyutin. Generalul Ignatiev a fost și el chemat acolo.
- „ 23 (5) Avându-se în vedere situațiunea serioasă, A. S. S. *Domnitorul* Se hotărăște a chema rezervele, ridicând armata Sa la 25.000 de oameni ; manevrele cari vor avea loc servesc drept pretext pentru aceasta.

O Deputațiune condusă de Primul Ministru I. Brătianu salută la Yalta pe Împăratul Rusiei.

Deputațiunea română sosește la Livadia, unde este primită cu distincțiune. Cestiunea Orientului este la ordinea zilei. Se dă o mare însemnătate României. Țarul decorează pe toți membrii Deputațiunii. » 30 (12)

A. S. S. Domnitorul Se întoarce dela Sinaia la Cotroceni. La gară, mare recepțiune. Oct. 4 (16)
Printre cei prezenți eră Ion Brătianu, de curând întors din Livadia. *A. S. S. Domnitorul* are cu I. Brătianu o lungă convorbire asupra impresiunilor căpătate în Rusia. Acolo războiul se consideră ca inevitabil; opiniunea publică în toată Rusia este surexcitată și increzătoare în rezultatul campaniei.

Îmediat după sosirea Deputațiunii românești la Livadia, Comitele Ignatiev a expus lui Brătianu necesitatea absolută a trecerii trupelor rusești prin România. Brătianu a răspuns în mod evaziv.

Apoi, într-o întrevedere cu Brătianu, Prințul Gorceacov a făcut să reiasă că Rusia trebuie să încheie cu România o convențiune militară, fără caracter politic, Rusia neputând pătrunde în Turcia decât prin România, care nu va suferi din această cauză nici o daună. Brătianu a răspuns că înțelegerea cu România n'ar prezintă nici o dificultate, din moment ce Rusia ar face războiul de acord cu Puterile garante; dar acest acord ar trebui să fie stabilit într'un mod clar și sigur.

Prințul Gorceacov a fost foarte nemulțumit de această obiecțiune. România, a zis el, trebuie să lese liberă trecere trupelor rusești, fără condițiuni; în cazul contrar, Rusia va invoca tractatele după cari Moldova și Țara Românească fac parte integrantă din Imperiul Otoman, și va ocupa aceste țeri fără nici o formalitate!

Brătianu nu s'a lăsat să fie înfricoșat, și a făcut pe Cancelarul rus să observe că înfrângerea unei armate creștine n'ar fi pentru Rusia un început prea fericit al unui războiu declarat în vederea de a liberă pe frații creștini de jugul musulman. Afară de aceasta, Brătianu a declarat că armata română s'ar opune din toate puterile sale, la Prut, la năvălirea trupelor inamice.

Brătianu, mai târziu, a observat Comitelui Ignatiev, că tonul amenințător și aspru întrebuintat de Prințul Gorceacov n'ar putea decât să îngreueze negociațiuni eventuale. Comitele Ignatiev a răspuns, că vorbele Cancelarului nu trebuie luate în mod tragic.

Împăratul însuși a fost cam rezervat. La prima audiență s'a mărginit la cuvinte binevoitoare, fără a atinge de-adreptul cestiunile arzătoare. Împărăteasa, din contra, s'a plâns lui Brătianu și lui Slăniceanu, că autoritățile românești au oprit niște lucruri trimise Serbiei din partea Societății Crucei Roșii care se află sub protectoratul său, și că astfel materialul de pansamente pentru răniții sârbi și un altar de câmp; oferit de ea, n'au sosit la destinațiunea lor. Brătianu a scuzat guvernul său, zicând că se află oarecum între două focuri: de o parte, i se impută prea multă severitate, și de alta, din partea Turcilor, prea multă moliciune în observarea neutralității țerii sale; reclamațiunile Porții l-au silit să exerciteze un control puțin mai strict. Cu toate acestea, lucrurile trimise au sosit la destinațiunea lor.

Cei din jurul perechei imperiale tratau pe Români cu o distincțiune măgulitoare.

Comitesa Bludov a exprimat convingerea că, în curând, corpul ofițerilor ruși va contracta o frăție de arme cu ofițerii români în contra dușmanului comun. Cu toate acestea, Brătianu a căpătat impresiunea că există, la curte, două curente, unul împingând la acțiune, celălalt mai pacinic.

În timpul vizitei de concediu, Prințul Gorceacov a zis: «Dacă e războiu, ne vom

1876

Oct. 4 (16) înțelege.» Brătianu a răspuns că o înțelegere este în interesul ambelor State și că e bucuros dispus a discuta cestiunea mai de aproape.

- » 8 (20) Situațiunea în Orient, devenind din ce în ce mai gravă, se ordonă dislocarea a câtorva corpuri de trupă, pentru a se înlesni o eventuală mobilizare.
- » 9 (21) Se iau dispozițiuni pentru concentrarea armatei sub comanda *A. S. S. Domnitorului* pentru manevrele mari de toamnă.
- » 10 (22) Scrisoarea *A. S. S. Principelui Carol* către părintele Său:

Am întârziat să-ți scriu, în speranță că situațiunea politică s'ar lumina. Dar starea de lucruri devine pe fiecare zi mai critică și nu se poate prevedea cum vor ieși din acest haos Orientul și Europa. Rusia cere o soluțiune, ceea ce va silii pe marile Puteri să se declare. Situațiunea noastră începe a fi excesiv de grea și nu-mi ascund că ne apropiem de o epocă ce va hotărî de viitorul României. Deși partidele noastre rămân neîmpăcate, luptele interne sunt reduse la minimum, în fața pericolelor ce amenință din afară. Din Apus, ni se repetă fără încetare că n'avem nimic de temut, câtă vreme vom rămâne neutri și vom observa cu tărie tractatele. La Răsărit, din contra, ni se spune, pe de o parte, că suntem parte integrantă din Turcia și că, prin urmare, putem fi ocupați în cazul unui războiu; pe de altă parte, ni se cere a contribui, după puterile noastre, la căderea Imperiului Otoman!

Dacă s'ar fi făcut din România, cu mai mulți ani înainte, o a doua Belgie—ceea ce, e adevărat, *n'ar fi fost nici de cum* pe gustul meu personal—situațiunea noastră ar fi astăzi definită și diplomația ar avea o grijă mai puțin. Englezii cari ne lasă bucuroși să simțim că suntem o provincie turcească, bagă de samă că au comis o greșală și acum sunt dispuși să ne facă concesiuni. Dar, acumia e prea târziu, precum am spus-o dăunăzi Colonelului Mansfield. De-acuma, avem să ieșim noi singuri din greutăți. În acest timp, noi adoptăm o pozițiune de așteptare și hotărârile noastre atârnă de gruparea marilor Puteri. Cu toate acestea, ne luăm toate măsurile pentru a fi gata de războiu; când va fi de nevoie, trupele și rezervele vor fi concentrate în patru diviziuni pentru manevre.

Aici lumea e în contra Turcilor și opiniunea publică începe a fi războinică; toată lumea e convinsă că starea actuală de lucruri e ruina noastră; toate afacerile stagnează, din cauza mării lipse de bani. Case

solide de bancă își suspendă plățile și societățile noastre finanțiare se luptă cu moartea. Și pe când nu avem nimic, trebuie să începem războiul. Nu suntem departe de el; totuș, vom fi prudenți!

Sper că moderațiunea de care România a dat acuma dovadă, va fi recunoscută!

Misiunea ce am trimis la Livadia a fost primită cu o mare distincțiune; s'a exprimat cu toate acestea, de partea rusă, mirare în privința liniștei și indiferenței ce noi păstrăm cu privire la evenimentele de dincolo de Dunăre. Dar chemarea rezervelor a făcut o bună impresiune și a silit pe Greci la înarmări. În Rusia, surexcitarea în contra Turciei este, pare-se, extraordinară; toți împing la războiu. Singur Împăratul rămâne în picioare, ca o stâncă, în mijlocul acestei mari agitațiuni, se poate zice naționale, și caută să exerciteze o influință împăciuitoare, pentru a realiza o soluțiune pacinică a cestiunii orientale.

Totuș, el vrea să asigure creștinilor din Turcia o soartă mai bună; dar, dacă nu poate izbuti la aceasta printr'o înțelegere între marile Puteri, va trebui să ia armele.

Toți ochii sunt acuma fixați asupra lui Bismarck care se învâluie în tăcere; în tot Orientul se crede că, în nici un caz, el nu se va împotrivi acțiunii Rusiei și se speră că tripla alianță nu este încă sdruncinată și că ea inspiră respect Turcilor.

Dar aceștia, cu fatalismul lor, se vor arunca mai curând într'un războiu de exterminare decât să renunțe la tradițiunile lor.

Elisabeta și eu privim cu multă liniște evenimentele ce se apropie, și știm, fiecare în sfera sa, să ne împlinim datoria. Din nefericire, am trebuit să părăsim Sinaia mai curând decât de obicei, căci până în ultima zi toamna era din cele mai frumoase.

De trei zile, timpul s'a schimbat, e vânt, plouă, și, pe lângă aceasta, e destul de frig. Locuim la Cotroceni, pentru că palatul din oraș nu e încă gata pentru a ne primi. Săptămâna viitoare mă duc în inspecțiunea trupelor la Craiova și, de acolò, probabil în Moldova.

Nu pot să lipsesc de aici mult timp, căci fiecare zi aduce câte ceva nou, și în împrejurările actuale, prezidez foarte adeseori Consiliul de miniștri. E vorba acum de a ne concentra ideile, pentru a nu face un *pas greșit*!

1876

Oct. 10 (22) Sârbii cari se află într'o tristă situațiune, sunt îndârjiți în contra noastră, pentru că noi am interzis transporturile de arme; din contra, nu punem nici o piedică la trecerea voluntarilor, și închidem ochii la multe lucruri.

Și de data aceasta, ca în ori ce situațiune serioasă, Brătianu se arată patriot și caută să evite cu dibăcie stâncile periculoase. A făcut o bună impresiune asupra Împăraților Austriei și Rusiei și a fost primit cu distincțiune de cei doi Suverani ai Statelor vecine. Cine ar fi crezut-o odinioară, când el eră deprecia ca tribun popular! Acesta este un succes ce nu se poate nesocoti. De pe acum chiar, România își ia locul său în Europa, și s'a format convingerea că ea este, în cestiunea Orientului, un factor de care trebuie să se țină socoteală.

Peste zece zile Camerele se întrunesc și vor voi poate să împingă guvernul la o acțiune politică la care el trebuie să se opună, atât cât aceasta e necesar.

» 11 (23) Depeșa Comitelui Derby către Colonelul Mansfield, Consul general al Angliei la București:

Guvernul Majestății Sale a discutat pozițiunea Principatelor Moldovei și Țerii Românești și vă invit să continuați a recomanda guvernului din București să stăruască în atitudinea sa precedentă și să împlinească în mod leal obligațiunile ce-i sunt impuse de tractatele în virtutea cărora Principatele au fost constituite și cari le dă cea mai bună garanție pentru protecțiunea intereselor lor naționale.

» 15 (27) Lordul Loftus, Ambasadorul Angliei la St.-Petersburg sosește la Livadia.

» 17 (29) Scrisoarea Generalului Ignatiev. Ambasadorul Rusiei la Constantinopole, către Ion Brătianu, Președintele Consiliului de miniștri al României:

În urma conversațiunii noastre dela Livadia, trimis pe aducătorii acestei scrisori în România. Ei se vor sili să fie utili Țerii Domniei Voastre. D. Zolotov are cunoștinți speciale, de cari veți putea profita: iar tovarășul său de călătorie este un bărbat care cunoaște bine situațiunea și a servit mult timp sub ordinele mele. Fiindcă acesta se va întoarce peste câteva zile la Constantinopole, puteți să-l însărcinați cu comisiuni pentru mine. Cu o deosebită plăcere îmi reamintesc întrevvederea noastră dela Livadia și conversațiunile intime ce am avut cu Domnia Voastră. Binevoiți a-mi păstra o bună aducere aminte și primiți asigurarea înaltei mele considerațiuni, precum și a simțimintelor mele sincere și neschimbate.

Maiestatea Sa Împăratul a binevoit să ordone astăzi 30/18 Octomvrie, ca adiutantul general Ignatiev să declare Sublimei Porți că, dacă până în două zile, nu acceptă un armistițiu de șase săptămâni sau de două luni și dacă nu dă ordine imediate pentru oprirea operațiunilor militare, Ambasadorul va părăsi Constantinopolul cu tot personalul ambasadei și relațiunile diplomatice vor fi rupte.

De pe teatrul războiului sosesc următoarele știri:

La 11 Octomvrie Turcii au luat din toate părțile ofensiva asupra liniei dela Djuniska; Sârbii au fost respinși și au fugit pe malul drept al râului Morava; numai voluntarii ruși au rezistat până în seară, retrăgându-se apoi în bună ordine. Linia dela Djuniska a fost ocupată de Turci.

La 17 Octomvrie, Turcii au luat din nou ofensiva, înaintând contra Alexinațului, care a fost părăsit de Sârbi în ziua următoare.

Printre trupele sârbești domnește o mare descurajare, mai ales din cauza timpului foarte rău, care îngreuiază foarte mult marșurile și împiedică a se stabili comunicațiunile între diferitele unități, și din cauza greutăților îndurate de soldați. Relațiunile între Sârbi și Ruși sunt foarte încordate. Rușii învinovătesc pe Sârbi că în ziua bătăliei n'au arătat nici curaj, nici rezistență.

Cu ajungerea Turcilor la Deligrad în ziua de 18 Octomvrie și ocuparea de către ei a pozițiunilor întărite din această localitate, s'a isprăvit ultima rezistență a Sârbilor. Principele Milan, în nenorocirea sa, s'a adresat la Livadia, cu rugămintea ca Rusia să intervină în favorul Serbiei.

Generalul Schweinitz, Ambasadorul Germaniei la St-Petersburg, sosește la Livadia. » 19 (31)

Poarta, cedând insistenței Puterilor, acceptă un armistițiu de două luni cu Serbia. » 20 (1)

Corpurile legiuitoare se redeschid în sesiune extraordinară prin următorul Mesagiu Domnesc: » 21 (2)

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Simțind necesitate de a termina cu o zi mai înainte opera laborioasă a reformelor și a îmbunătățirilor, pe cari țara le așteaptă cu o legitimă nerăbdare dela D-voastre, și în fața grelelor circumstanțe prin cari trecem, în mijlocul evenimentelor ce se desfășură împrejurul nostru, M'am determinat să înaintez epoca fixată de Constituțiune pentru întrunirea Corpurilor legiuitoare și să vă convoc în sesiune extraordinară.

Raporturile noastre cu Statele străine sunt din cele mai bune. Din partea tuturor Puterilor garante suntem încurajați întru mănținerea atitudinii noastre neutrale, pe care guvernul Meu a adoptat-o încă dela începutul luptelor ce se urmează în Peninsula Balcanilor. Însăș Sublima Poartă se pare acum mai dispusă a recunoaște justiția revendicațiunilor noastre. Pe toată ziua, putem zice,

1876

Oct. 21 (2) avem semne bune despre simțimintele binevoitoare, de cari sunt animate în privința României toate Puterile cele mari ale Europei.

Așa, mulțumită direcțiunii prudente și ferme ce reprezentanții națiunii au imprimat guvernului Meu, avem temeiul de a spera că, atunci când pericole mai presus de forțele noastre ar amenința Statul român, puternicul scut al Europei garante nu ne va lipsi întru apărarea integrității teritorului și a drepturilor noastre naționale.

Avem însă cea mai deplină încredere că un viitor apropiat va aduce liniștea în Orient, grație silințelor ce toate Puterile Europei pun pentru ameliorarea soartei popoarelor creștine.

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Peste puține zile această sesiune se va ajunge cu cea ordinară a anului. Atunci bugetele pe anul viitor 1877 vi se vor prezintă imediat, dimpreună cu modificările de introdus în legile organice ale serviciilor publice, modificări recunoscute de necesare prin reducerile impuse de situațiunea noastră financiară.

Aceste modificări legislative vor trebui a fi votate în timpul cuviincios, înainte de începutul exercițiului anului 1877: așa, ele vor servi de bază la discuțiunea și votarea bugetelor pe anul 1878.

Celelalte proiecte de legi, precum e acel pentru lucrarea drumurilor, acel pentru transformarea impozitului personal, acel pentru reforma legilor județene și comunale, toate reclamă atențiunea serioasă a D-voastre. Acest din urmă proiect se recomandă Corpurilor legiuitoare ca o reformă indispensabilă pentru a asigura țerii binefacerile principiului descentralizării administrative, fără de care este cu anevoie a stabili odată acea autonomie comunală prescrisă solemn de Constituțiune.

Dificultățile situațiunii sunt mari și numeroase. Nu mă îndoiesc însă că, prin unirea și patriotismul lor, Românii, acum ca și altă dată, vor ști să le întâmpine și să le învingă.

Astfel lucrările D-voastre vor fi binecuvântate.

Carol.

Președintele Consiliului de miniștri și Ministru de Finanțe, I. C. Brătianu; Ministrul de Interne, G. D. Vernescu; Ministrul Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor publice, D. Sturdza; Ministrul de Războiu, Colonel G. Slăniceanu; Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice, G. Chițu; Ministrul Afacerilor Străine, N. Ionescu; Ministrul Justiției, Eugeniu Stătescu.

Se aprobă convențiunea de comerț și de navigațiune încheiată cu Rusia la 15 (27) Martie 1876.

" 24 (5)

A. S. S. Domnitorul prezidează adunarea generală a Societății Geografice Române.

Se face un aranjament cu Republica Franceză relativ la relațiunile comerciale.

Împăratul Rusiei răspunde la o adresă a oraşului Moscova în mod ameninţător şi răş- Oct. 29 (10)
boinic faţă de Turcia.

Cu mare majoritate, Camerele române autorizează guvernul a măntineă sub drapel, peste timpul hotărit, rezervele chemate pentru concentrările de toamnă.

A. S. S. Domnitorul pleacă la Craiova însoţit de Ministrul de răşboiu, de Colonelii Ba- » 31 (12)
rozzi şi Arion şi Maiorul Lahovari, pentru a inspectă trupele. *A. S. S. Domnitorul* trece în revistă diviziunea I, vizitează şcoala de meserii, liceul, şcoala normală, şcoala pri-
mară «Obedeanu», spitalul militar şi şcoala centrală de fete. Cu această ocaziune, *A. S. S. Domnitorul* adresează primarului oraşului următoarele cuvinte:

Vă mulţumesc din inimă pentru cuvintele bine simţite ce-Mi a-
dresaţi în numele capitalei României-Mici. Am venit cu cea mai mare
plăcere în mijlocul D-voastre, mai ales în aceste timpuri grele, pe cari
sper că le vom străbate cu ajutorul lui Dumnezeu şi concursul în-
tregii naţiuni.

Împăratul Rusiei dispune mobilizarea a 6 corpuri de armată în provinciile de sud ale Noem. 1 (13)
Imperiului.

Depeşa Comitelui Derby către Lt.-Colonelul Mansfield, Consul general al Angliei la » 2 (14)
Bucureşti:

Vă invit a exprima Ministrului român al Afacerilor Străine speranţa gu-
vernului M. S., că guvernul Principelui Carol va continua să observe o politică
de neutralitate.

Turcia nu se teme de un răşboiu cu Rusia şi speră chiar că va putea lua înapoi
Crimeea dela Ruşi. Mai cu samă de când Lordul Beaconsfield s'a exprimat în mod atât
de ameninţător faţă de Rusia, speranţele Înaltei Porţi s'au ridicat foarte mult; se trimit
mereu transporturi de arme şi muniţiuni în Asia mică, care până acum eră cômplect des-
chisă faţă de un atac al Ruşilor, şi un ofiţer superior englez studiază terenul din jurul
Constantinopolului în scop de a se stabili măsurile de apărare contra unui asediu rusesc.

Guvernul publică prima *Carte verde* asupra cestiunii Orientului. » 3 (15)

AA. LL. SS. Domnitorul şi *Doamna* iau reşedinţa la Palatul din Bucureşti. » 4 (16)

Guvernul se adresează către Puteri, cerând îndrumări pentru cazul când Rusia ar
trece cu armata sa pe teritorul României, dar nu primeşte răspuns din partea nici unei Puteri.

Se face un aranjament cu Italia relativ la relaţiunile comerciale.

Adresa Adunării Deputaţilor: » 6 (18)

Măria Ta,

Convocaţi în sesiune extraordinară, într'un moment când evenimentele ce
se petrec în Peninsula Balcanică inspiră o îngrijire generală, cea dintâi da-
torie a noastră, după expresiunea devotamentului nostru sincer pentru Augusta

1876

Noem. 6 (18) persoană a Măriei Tale, este de a ne grăbi să răspundem la acest apel, care asociază reprezentațiunea națională la privegherea situațiunii de față și la luarea măsurilor reclamate de dânsa.

Suntem fericiți, Prea Înălțate Doamne, a vedea că relațiunile noastre exterioare sunt din cele mai bune. Camera vede cu mulțumire că consilierii Tro-nului perseverează în politica unei stricte nentralități, în fața luptelor ce sâng-geră țerile vecine de peste Dunăre, politică care corespunde dorințelor țerii întregi. Cu toții ne felicităm că această atitudine, singura conformă intereselor noastre naționale și credinței tractatelor, a dobândit aprobarea Puterilor garante. Deciși a stăruî în mănținerea acestei politici de strictă nentralitate, ne vom tolosi și în viitor de dispozițiunile binevoitoare pentru Români, arătate de Puterile cele mari ale Europei, spre consolidarea existenței și integrității Statului român.

Adversari hotărâți ai ori căror proiecte aventuroase, ne preocupăm numai de pericolele cari ar putea să amenințe direct Statul român. Pentru a ne apăra în contra lor, cu toată greutatea situațiunii noastre financiare, nu vom cruța nici un sacrificiu; sprijinul nostru nu va lipsi guvernului Măriei Tale ca să în-lătore aceste pericole. Nu uităm și nu vom uita că nouă, Românilor, întâiu ne incumbă datoria de a fi apărătorii integrității teritorului nostru, ai căminelor și ai drepturilor noastre naționale, ori cât de mare este avantajul asigurat Ro-mâniei prin protecțiunea Puterilor garante. Am aprobat dar și vom aproba toate măsurile de precauțiune și apărare, cari s'au luat de guvern, sau pe cari com-plicațiunile exterioare ni le-ar mai indică.

Vom consacra tot timpul și atențiunea noastră studiului bugetelor pe 1877 și 1878 și al legilor organice cari ni se anunță, spre a afla mijloacele de a îm-bunătăți situațiunea noastră financiară și economică. Mai cu samă ne vom aplică a da județelor și comunelor autonomia lor, care singură, — suntem convinși de aceasta ca și Măria Ta, — poate asigura vitalitatea și propășirea lor, într'un Stat care se bucură de instituțiuni liberale ca ale noastre.

Măria Ta, reprezentațiunea națională are conștiința greutăților de tot felul cari ne încunjoară. Avem însă speranța că Dumnezeuul părinților noștri nu ne va părăsi nici de astă dată. Avem speranța că, prin o muncă neobosită, prin o neadormită priveghere, vom putea să îmbunătățim situațiunea din întru, și în acelaș timp, prin strânsa unire și armonie dintre Domn și națiune, vom trece peste greutățile exterioare.

Să trăești, Măria Ta! Să trăească Măria Sa Doamna!

Răspunsul A. S. S. Domnitorului:

*Domnilor Vicepreședinți,
Domnilor Deputați,*

Primesc cu o vie satisfacțiune urările ce-Mi faceți și mulțumesc

Adunării pentru simțimintele de devotament, ce și cu această ocaziune Noem. 6 (18) exprimă pentru Doamna și Mine.

Mai mult decât ori când am fost fericit să văd că cea mai complectă unire de vederi și de simțiminte domnește între țară de o parte, guvern și reprezentațiune națională de alta.

Această unire în momentele grele a făcut ca țara noastră să poată străbate toate vijeliile timpurilor și, scăpând individualitatea ei de pericolele ce o amenințau, să capete o adevărată valoare în ochii lumii civilizate.

Ea ne dă și astăzi dreptul de a crede că, ori cari ar fi greutatea situațiunii, Românii vor ști să le învingă și că astfel, sprijiniți și pe simțimintele binevoitoare ale Puterilor garante, vom putea salva drepturile noastre și păstra intact patrimoniul transmis nouă de strămoșii noștri.

Cât pentru Mine, puteți fi încredințați, Domnilor Deputați, că mă voi afla totdeauna acolo unde datoria și interesele țării Mă vor chema.

A. S. S. Domnitorul inspectează divizia II, concentrată în București, (brigada I de infanterie compusă din: regimentele 1 și 6 de linie, 3 dorobanți și batalionul 1 vânători; brigada II de infanterie din regimentele: 3 de linie și 4 de dorobanți și batalionul 2 vânători); apoi trupele de cavalerie, artilerie, ambulanță și trăsuri sanitare, cari sunt așezate pe șoseaua spre Băneasa, pre cum și școala militară. În capul trupelor, *A. S. S. Domnitorul* Se întoarce în oraș și primește lângă statuca lui Mihai Viteazul defilarea trupelor.

.. 8 (20)

Adresa Senatului:

» 9 (21)

Măria Ta,

Senatul răspunzând la chemarea ce guvernul Măriei Tale i-a făcut, s'a grăbit a se aduna împrejurul Tronului, și exprimă și cu această ocaziune via satisfacțiune că relațiunile noastre exterioare sunt din cele mai favorabile.

Senatul recunoaște cu mulțumire că guvernul Măriei Tale, în fața evenimentelor grave ce se petrec în jurul nostru, menținând statornic pozițiunea de neutralitate, a fost în acord cu voința țării, manifestată prin vocea reprezentațiunii naționale.

Neutralitatea este în tradițiunile acestei țări.

Românii, la pericole, au știut să uite neînțelegerile și să se unească ca un singur om în jurul Tronului țării.

Senatul are încredere că, prin patriotismul fiilor României și protecțiunea înaltelor Puteri garante, drepturile și teritoriul ei vor fi respectate și neatinse.

Fiți încredințat, Prea Înălțate Doamne, că națiunea română va ști a-și împlini

1876

Noem. 9 (21) datoria și se va arăta demnă de pozițiunea politică ce i s'a creat prin Tractatul de Paris, care a recunoscut drepturile noastre antice.

Convocarea Corpurilor legiuitoare adusă de împrejurările actuale va avea de efect natural, ca toate actele politice dictate de împrejurări să le poată face guvernul Măriei Tale, găsind forța sa în cooperare cu puterea legiuitoare.

Proiectele de legi anunțate prin Înaltul Măriei Voastre Mesagiu, Senatul, apreciind importanța lor, le va da toată serioasa atențiune și, studiindu-le cu maturitate, nu va pierde în acelaș timp din vedere interesele economice și administrative ale țerii.

Senatul, îndeplinindu-și datoria, exprimă și acum simțimintele sale de devotament, supunându-Vă omagiile cele mai respectuoase.

Să trăești, Măria Ta!

Să trăească Măria Sa Doamna!

Să trăească România!

Răspunsul *A. S. S. Domnitorului*:

*Înalt Prea Sfinte Părinte,
Domnilor Senatori,*

Înainte de toate, mulțumesc Senatului pentru simțimintele de devotament ce exprimă pentru Doamna și pentru Mine.

Nici odată Corpurile legiuitoare nu s'au întrunit în momente mai grave. Am însă toată încrederea că armonia complectă dintre ele și guvernul Meu, precum și atitudinea noastră corectă aprobată de Europa, ne vor ajuta a ieși mai întăriți din această încercare.

Cu cea mai deplină satisfacțiune primesc asigurarea ce-Mi dă Senatul că, în înțelegere cu guvernul Meu, va coopera la toate actele ce reprezentațiunea națională va fi chemată a lua pentru mănținerea fermă a politicei noastre naționale, bazată pe respectul integrității și al drepturilor țerii.

Senatul, sunt sigur, nu se poate îndoi că, acolo unde vor fi interesele naționale, totdeauna voi fi și Eu.

Se votează Ministerului de Rășboiu un credit pentru corpul de observațiune de pe linia Dunării.

» 10 (22) *A. S. S. Domnitorul* pleacă, pe un viscol mare și 40 grade de frig, la Brăila, Galați și Focșani, pentru a inspecta diviziunile III și IV.

La Brăila, *A. S. S. Domnitorul* vizitează primăria, liceul și inspectează regimentul 2 de linie și secțiunea de artilerie teritorială. Autoritățile locale sunt întrunite la un prânz, la care *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast:

Vă mulțumesc pentru cuvintele atât de bine simțite și sunt foarte

încântat de frumoasa primire ce Mi s'a făcut într'un port atât de important al țerii. Ridic acest toast în prosperitatea portului și districtului Brăila. Noem. 10 (22)

După primirea corpului consular, *A. S. S. Domnitorul* Se duce la Galați pe vasul «Ștefan cel Mare», însoțit de vasele «România» și «Fulgerul». La urările de bună venire ale primarului din Galați. *A. S. S. Domnitorul* răspunde : » 11 (23)

Vă mulțumesc din inimă pentru felicitările ce-Mi adresați în numele primului port al României. Vin cu cea mai mare plăcere în mijlocul D-voastre, unde Mi s'a făcut totdeauna o frumoasă primire.

La Galați, *A. S. S. Domnitorul* inspectează școalele, spitalele, tribunalul, prefectura, penitenciarul și inspectează trupele. Viscolul puternic face imposibilă ieșirea garnizoanei. » 12 (24)

La ora unu după amiazi se dă alarma la divizia III-a comandată de Generalul Radovici, (regimentul 8 de linie, batalionul 3 vânători, 3 batalioane de dorobanți, ambulanțele, 2 regimente de călărași, o baterie și o secție de artilerie teritorială) care se întrunește repede la locul de adunare.

La prânzul oferit de cetățenii gălățeni, *A. S. S. Domnitorul* ridică următorul toast :

Mulțumesc de primirea cea mai cordială ce azi, ca în totdeauna, am găsit în orașul Galați; urez prosperitate celui mai însemnat port al României și sper că timpurile grele în cari ne aflăm vor trece și că comerțul își va relua vechiul său curs.

Ridic acest pahar în sănătatea orășenilor gălățeni.

A. S. S. Domnitorul, pleacă din Galați la orele 10 dimineața, prin Tecuci spre Focșani. *A. S. S.* Se duce cu trăsura dela Mărășești la Focșani, unde este concentrată divizia IV-a (Iași) sub comanda Generalului Cer'nat. » 13 (25)

La Focșani, *A. S. S. Domnitorul* merge călare pe șoseaua Râmnicului, unde sunt așezate regimentele 5 de linie, 7 și 8 de dorobanți, regimentul 1 de artilerie, regimentele 7 și 8 de călărași și ambulanțele divizionare. După terminarea exercițiilor de luptă, are loc defilarea la care asistă aproape tot orașul, cu toate că zăpada e foarte mare. » 14 (26)

Seara are loc retragere cu facke și un bal la care asistă *A. S. S. Domnitorul* până la miezul nopții.

A. S. S. Domnitorul pleacă la București. » 15 (27)

D. Nelidov, trimis de Comitele Ignatiev, sosește din Constantinopole, cu scopul de a trata cu guvernul român în privința unei convențiuni pentru trecerea trupelor și participarea eventuală a României la o acțiune în contra Turciei. » 16 (28)

În acelaș timp, sosește Ali-Bei, tot cu scopul de a prepară o înțelegere cu România în contra Rusiei.

1876

Noem. 16 (28) D. Nelidov remite Președintelui Consiliului de Miniștri, Ion Brătianu, următoarea scrisoare a Generalului Ignatiev, din 5 (17) Noembrie:

Găsind că este oportun a da urmare conversațiilor noastre din Crimeea, și dorind a răspunde părerilor ce ați binevoit a-mi comunica de curând, însărcinez pe aducătorul prezentei scrisori, pe Consilierul ambasadei Imperiale din Constantinopole, Consilierul de Stat actual și Șambelan al M. Sale Împăratului, domnul Alexandru Nelidov, să meargă în România, pentru a se înțelege cu Excelența Voastră asupra eventualităților prevăzute și a încheia convențiunea militară ce am admis în princip.

Am dat spre acest slășit domnului Nedilov instrucțiunile necesare, cari precizează țelul misiunii sale. Îl autorizez să confereze în scris sau prin vorbă cu Excelența Voastră, sau cu persoana ce veți desemna pentru aceasta, și să subscrie aranjamentul ce veți face cu dânsul.

D. Nedilov cunoaște în mod intim cugetarea mea și va fi interpretul fidel al ei. Rog pe Excelența Voastră să-i dea din parte-i o deplină și întreagă încredere. Nu mă îndoesc că veți fi foarte mulțumit de relațiunile ce veți avea cu dânsul. Neputând să lipsesc însumi din Constantinopole, în împrejurările actuale, pentru a mă pune în relație directă cu Excelența Voastră, nu puteam lua o măsură mai bună, decât aceea de a delega în acest scop persoana cea mai autorizată a mă înlocui și a vorbi sau a trata în numele meu, pe Consilierul ambasadei Imperiale, care în ultimul timp a fost mai multe luni însărcinat de afaceri la Constantinopole. Fac urări ca convorbirile ce veți avea cu dânsul să izbutească cât mai degrabă la rezultatul dorit. Știți, Domnule Ministru, că țin din toată inima a contribui la succesul silințelor voastre patriotice, cari corespund atât adevăratelor interese ale României, cât și rolului glorios ce ea este chemată să îndeplinească în Orient.

Președintele Consiliului anunță *A. S. S. Principelui* prezența trimișilor rus și ture; *A. S. S. Principele* nu primește pe nici unul din ei și hotărăște împreună cu ministrul Său a păstra rezerva față de amândouă părțile și a invoca Tractatul de Paris.

Înalt Ordin de zi către armată:

Ostași,

Vă mulțumesc pentru graba cu care ați răspuns la chemarea sub arme din anul acesta. Organizația diviziunilor active cu efectivele de rășboiu vă dă ocaziunea pentru prima oară de a executa exercițiile și mișcările militare în condițiunile cerute de serviciul în campanie. Profitați dar de această întrunire, pentru a face cea mai întinsă aplicare a reglementelor tactice și a completa instrucțiunea individuală, ca să deveniți apți pentru toate serviciile la cari puteți fi chemați.

Organizația mixtă a marilor unități tactice va înlesni mult instruc-

țiunea corpurilor de dorobanți, cari, nu Mă îndoesc, că printr'o stăruitoare aplicare vor ști a dobândi soliditatea corpurilor de linie, ce trebuie a le servi de model.

Cantonarea trupelor în orașele cele mai însemnate ale țerii, făcută în îndoitul scop de a vă procura bunul traiu și de a nu mai împovăra satele și cătunele, cari până acum suportau singure sarcinile de asemenea natură, vă impune cea mai corectă conduită. Am fost fericit a constată însumi, în fiecare diviziune, dragostea cu care ați fost primiți pretutindeni. Căutați a li toldeauna vrednici de această solitudine.

Ofițeri.

Nu uitați că împrejurările pot chema o armată la împlinirea celor mai mari destinuri. Profitați dar de toate ocaziunile pentru a completa calitățile militare ale soldatului nostru, prin instrucțiunea cea mai îngrijită; numai astfel veți avea conștiința datoriei împlinite către țară, care și-a pus toate speranțele în voi.

Din parte-Mi, voiu fi totdeauna fericit a împărtăși ostenele voastre.

Dat în București, la 16 Noembrie 1876.

Carol.

I. Brătianu supune *A. S. S. Principelui* proiectul unei convențiuni în privința trecerii trupelor rusești prin România; acest proiect, elaborat după propunerile rusești, trebuie să fie semnat de Brătianu și de Nelidov și ratificat de Marele Duce Nicolae și de *A. S. S. Principele Carol*. Cu toate acestea, *A. S. S. Principele* declară că un astfel de aranjament, dacă starea de lucruri l-ar face necesar, ar trebui în mod absolut să ia forma unui tractat, și să fie considerat ca o afacere politică; Brătianu se unește desăvârșit cu această părere.

» 17 (29)

Corpurile legiuitoare dau guvernului autorizațiune să țină rezervele sub arme peste termenul hotărât.

Se face un aranjament cu Anglia relativ la relațiunile comerciale.

» 18 (30)

A. S. S. Domnitorul conferă cu Ministrul de Răsboiu în cestiunea mobilizării. Datele prezintate de Ministru nu sunt mulțumitoare: nu există decât 25.000 de puști Peabody, cu munițiunile îndestulătoare; nu sunt destule puști cu ac, și încă cele două sisteme sunt de calibruri diferite, ceea ce face grea sarcina de a completa munițiunile. Pentru comande nouă, timpul și banii lipsesc; administrațiunea războiului e foarte îngrijată de aceasta. *A. S. S. Principele* insistă ca diviziunile I-a și a II-a să fie înarmate exclusiv cu puști Peabody și ca puștile cu ac să fie date la diviziunile a III-a și a IV-a.

Se discută asemenea și proiectul de a fortifica Calafatul, ca punct strategic important.

Camerele votează 4 milioane pentru munițiuni și arme.

Marele Duce Nicolae a sosit la Kișinău, însă imediat după sosire s'a îmbolnăvit greu. Armata rusească se găsește concentrată, gata de războiu, în Basarabia. La fruntaria

1876

Noem. 18 (30) Armeniei se găsească concentrate de asemenea 5 divizii de infanterie și 2 divizii de cavalerie, sub comanda Marelui Duce Mihail.

- » 19 (1) Turcii concentrează trupele lor dealungul Dunării și întăresc garnizoanele Vidinului și Rusciucului.

În consecință, *A. S. S. Domnitorul* ordonă să se trimită o brigadă de infanterie la Calafat și să se pună în stare de apărare acest punct, pentru ca Turcii să nu poată, într'un caz eventual, să-și creeze aici un cap de pod puternic.

- » 21 (3) Senatul decide a da în judecată pe foștii miniștri din guvernul prezidat de L. Călugăreanu.

- » 23 (5) I. Brătianu ajunge la înțelegere cu Nelidov asupra punctelor principale ale unui tractat privitor la trecerea trupelor ruse prin teritoriul român.

Tractatul, de natură politică, cuprinde 4 puncte și va fi însoțit de o convențiune specială în 26 de articole, regulând amănuntele trecerii armatei ruse.

Redactarea celui de al doilea punct al tractatului a prezentat dificultăți, căci Ministrul a insistat asupra strictului respect al instituțiilor și drepturilor politice ale Statului român, și *A. S. S. Domnitorul* a cerut ca Rusia să se angajeze a garanta «*integritatea actuală a României*», îndepărtând astfel bănuiala că Rusia ar avea pretențiuni eventuale asupra părții din Basarabia dată Moldovei prin Tractatul de Paris.

Negocierile privitoare la acest tractat se fac în cel mai mare secret la Baronul Stuart, Consul general al Rusiei, și nimeni, chiar la București, nu bănuiește prezența lui Nelidov.

- » 26 (8) Instrucțiuni date lui Dimitrie Brătianu, Trimis extraordinar la Constantinople.

1. Guvernul român, consecințe cu demersurile făcute până acum pe lângă Puterile garante, vine să ceară Conferinței consfințirea statutului politic al României, printr-o garanție specială pentru neutralitatea sa perpetuă.

2. În eventualitatea unui războiu între una din Puterile garante și Poartă, cerem ca celelalte Puteri să indice României linia sa de conduită, dându-i o garanție specială pentru respectul drepturilor, neutralității și integrității teritoriale a României.

Pe lângă aceasta, Dimitrie Brătianu trebuie să exprime Conferinței speranța că ea va decide pe Poartă să cedeze României partea din delta Dunării aparținând Basarabiei românești.

A. S. S. Domnitorul ordonă crearea a 8 regimente nouă de dorobanți (din cele 8 deja existente); fiecare regiment va avea 2 batalioane, cari vor fi recrutate din câte un anumit district. După organizarea de mai înainte, fiecare din cele 8 regimente avea câte 4 batalioane.

- » 29 (11) Se deschid credite nouă Ministerului de Război pentru concentrări de trupe.

- » 30 (12) La Constantinople se deschid Conferințele prealabile ale Puterilor, fără reprezentantul Turciei, și sub președinția Ambasadorului rus Ignatiev.

Dec. 1 (13) Rezervele sunt desconcentrate.

Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său :

În aceste mementa serioase și grele aș vrea să-ți scriu mai des, să mă consult cu tine și să vă asigur, scumpi părinți, pe cât cu puțință, asupra evenimentelor; dar timpul și liniștea îmi lipsesc absolut; fiecare zi aduce o nouă situațiune și, cu ea, nouă greutate.

Cu toate acestea, nu e nici războiul nici trecerea eventuală a trupelor străine prin țară cari îmi dau griji serioase: cu mult mai mult mă îngrijește situațiunea nesuferită a finanțelor noastre, intrate într'o fază care nu e fără mare pericol pentru viitorul cel mai apropiat. Numai cu cele mai mari sacrificii Statul își poate mănține creditul, plătind, cu puținii bani ce sunt în țară, cupoanele datoriei sale externe și silindu-se a pune ceva la o parte pentru a plăti solda armatei.

În aceste împrejurări, numai pacea, solid asigurată, sau tocmai un războiu, ne-ar putea veni în ajutor; dar dacă această nesiguranță continuă încă, e ruina noastră ! Lipsa simțitoare de bani amărăște opiniunea publică în toate sferele și viața devine cu adevărat grea. Trebuie adaos la aceasta frica unei năvăliri apropiate a Turcilor: în orașele de pe țărmul dunărean, s'au văzut multe semne de pregătiri pentru a fugi; un număr de familii s'au și retras în munți. Eu mă silesc să asigur pe oameni, spunându-le că avem o armată care ar trebui mai întâiu să fie bătută, înainte ca Turcii să poată năvăli în țară! Dar pe bătrâni nu-i poți convinge, căci ocupațiunile turcești sunt încă proaspete în amintirea lor.

Însă, trebuie să spun că ideea unei năvăliri turcești nu mă sperie nici de cum; din contra, am deplină încredere în tânăra mea armată care arde de dorința de a avea ocaziunea să arate ce poate. Toate măsurile sunt deja luate pentru a respinge o năvălire, deși nu cred ca generalii turci, în caz de războiu, să facă greșala strategică de a trece Dunărea. În ceea ce ne privește, noi nu vom atacă pe nimeni, dar vom încercă totul pentru a evita ca România să devină teatrul războiului. Deși se pare cu puțință ca Anglia și Rusia să ajungă la o înțelegere, pericolul unui războiu tot n'ar fi îndepărtat, căci e greu ca Turcia să renunțe la drepturile sale de suzeranitate fără o opunere armată. Atunci Anglia s'ar retrage, după ce-și va fi asigurat Dardanelele și Egiptul, și ar lăsa Rușilor câmp liber pentru a face războiul. Zilele acestea se va vedea probabil o soluțiune.

1876

Dec. 2 (14)

Timpul e spăimântător: de șase zile avem ploi și viscole, așa încât drumurile sunt desfundate; firește, aceasta face enorm de grele strămutările de trupe.

Noi doi, mulțumim lui Dumnezeu, suntem foarte bine.

» 6 (18)

Depeșa Agentului diplomatic al României la Constantinopole, Generalul Ioan Ghica, către Ministrul Afacerilor Străine al României :

Am avut onoarea, prin diverse telegrame cifrate, să informez pe Excelența Voastră de rezultatul convorbirilor mele cu Plenipotențiarul francez, englez și italian în privința obținerii garanției speciale de neutralitate a României. Domnul Marchiz de Salisbury, pe care nu l-am putut întâlni decât de curând, s'a arătat nu mai puțin explicit ca colegul său Sir Henry Elliot. Conform cu telegrama mea cifrată dela 5 (17) curent, mă grăbesc a comunica Excelenței Voastre rezumatul, pecăt cu puțință exact, al ideilor dezvoltate în fața mea de către domnul Delegat special al Ministerului Afacerilor Străine englez pe lângă Conferință.

Cestiunea neutralității României, mi-a zis d-l Marchiz de Salisbury, prezintă fără îndoială părți avantajoase. Dar, a o ridică acum, în oara chiar când Europa face o sforțare supremă pentru a mântui pacea pe baza tractatelor existente, aceasta ar fi a introduce germenul unor nouă complicațiuni, a provoca debateri supărăcioase, a agrava o situațiune deja plină de dificultăți, a conduce la o nereușită aproape sigură opera Conferinței. A cere stabilirea României ca Stat neutru, sub o garanție europeană specială, este a cere modificarea pactului internațional dela 1856, în partea care regulează condițiunea politică a Principatelor Dunărene. Însă, e puțin probabil ca Puterile să consimtă a primi și a patrona o cerere de această natură. Dacă Tractatul din Paris a suferit deja crude atingeri în multe din părțile sale, cel puțin el este intact în acele stipulațiuni ale sale cari au organizat în Orient un nou drept public european, pe respectarea căruia Puterile par a pune cel mai mare preț.

Aceasta în ce privește teoria. Să trecem la practică.

Inovațiunea propusă ar constitui ea un progres serios, ar aduce ea o îmbunătățire reală? Garanția generală, stabilită prin Tractatul dela 1856, nu pare a fi decât fictivă. Fie. Dar, considerând criza actuală, o garanție specială acordată României, fi-va ea oare mai eficace? Singurul mijloc de a o face ca să dea efecte folositoare ar fi îndatorirea, contractată de către Puterile semnatare ale Tractatului de garanție, de a considera ori ce infracțiune la acest tractat și ori ce atingere la neutralitatea României ca un *casus belli*. Astfel este cazul pentru Belgia și pentru Elveția. Se va admite oare ca condițiunea României să fie identică sau numai analoagă cu a celor două State? Nimic nu autoriză o asimilare.

Mulțumită pozițiunii lor geografice — ca să nu privim decât acest aspect al cestiunii — Belgia și Elveția se află lângă țările garante, și pot fi ușor aco-

perite în contra unei demonstrațiuni amenințătoare, sau grabnic ajutate în contra Dec. 6 (18) unui atac efectiv; în vreme ce România, despărțită cum e de cele mai multe din Puterile a căror garanție o caută, n'ar putea să le dea la timp strigătul de alarmă. Măsurile europene luate în privința ei n'ar da roade, căci nici un ajutor n'ar fi destul de grabnic pentru a o scăpa de un dezastru. Nu e de nădăduit că o garanție specială în favoarea României să poată fi sancționată prin clauza de *casus belli*; prin urmare această garanție va rămâne literă moartă, și nu e probabil ca Europa să fie dispusă a întreprinde o lucrare a cărei lipsă de succes se poate prezice mai dinainte? Fără îndoială că motive analoage au împiedicat ca garanția acordată în 1856 Imperiului Otoman să nu fie complectată de Puterile garante cu sancțiunea de *casus belli*. De aici, caracterul atât de precar al inviolabilității teritoriului turcesc.

Din nenorocire, România e așezată pe calea cea mai directă ce duce în Turcia. Combinațiunile diplomatice cele mai dibace, cari ar tinde să închidă această cale, ar rămâne zădarnice, de îndată ce o Putere ar fi interesată să le uite sau ar fi hotărâtă să le înfrângă. Dreptul ar cădea dinaintea forței care ar deveni atunci, mai mult decât ori când, argumentul suprem.

Sporiți-vă resursele, a zis terminând interlocutorul meu. Trageți cât mai mult folos cu puțință din sacrificiile ce vi le impuneți. Întăriți-vă, puneți-vă în măsură de a opune voi înșivă, nu o piedică absolută — România nu poate aspira așa de sus—dar un obstacol serios la pericolele de cari vă îngroziți, și Europa se va interesa de cauza voastră în considerația silințelor voastre.

Astfel este, Domnule Ministru, limbagiul ce mi-a ținut d-l Marchiz de Salisbury. Dela sine se înțelege că n'am lăsat fără răspuns argumentările Senioriei Sale. Am încercat să demonstrez că garanția specială ce ar fi de creat ar avea, ori ce s'ar zice, mai mult folos decât garanția sub care trăim și sub care suntem în pericol acuma. România declarată neutră ar încetă, prin chiar acest fapt, a figura ca parte integrantă a Imperiului Otoman și s'ar afla definitiv delegată de Orient. Prin urmare, s'ar lua Puterilor în neînțelegere cu Turcia, ori ce pretext care s'ar părea adevărat și în aparență legal de a străbate și a ocupa România, de a o lua ca zălog de îndată ce neînțelegerea se prefăce în războiu. Ceea ce face pozițiunea României așa de nesigură și așa de periculoasă, este principiul care o înglobează în Imperiul Otoman. A suprima acest principiu de unde isvorăsc cele mai multe rele ale situațiunii, este, în acelaș timp, a da siguranță Europei, pentru că s'ar împușina pericolele unui războiu în Orient și s'ar da temelia principală pentru o pace trainică.

Marele Vizir Rușdi-Pașa, adversarul ori cărei idei de Constituțiune în Turcia, e înlocuit prin Midhat-Pașa. Se atribue acestuia următoarele vorbe, pe cari le-ar fi spus Lordului Salisbury, cu ocaziunea Conferințelor preliminare la cari Turcii n'au fost admiși: » 8 (20)
«Veniți la noi, pentru a-vă ocupa de afacerile noastre, fără noi. Judecați cu ușile încuiate, fără a ne ascultă, și apoi ne chemați pentru a ne execută!» Și încă: *«Noi eram șase sute, când am intrat în această țară, și nu vom ieși decât când vom fi șase sute»*.

1876

Dec. 11 (23) Proclamarea Constituțiunii Imperiului otoman. Această Constituțiune cuprinde, între altele, și următoarele puncte:

Art. I. Imperiul Otoman cuprinde ținuturile și posesiunile actuale și *provinciile privilegiate*.

El formează un tot nedespărțit din care nici o parte nu poate fi despărțită cândva prin nici un motiv.

Art. 7. Maiestatea Sa Sultanul are între drepturile Sale suverane prerogativele următoare:

. *El dă investitura șefilor provinciilor privilegiate*, în formele determinate de către privilegiile ce le-au fost concesate.

Se deschide Conferința Puterilor la Constantinopole.

» 12 (24) Scrisoarea A. S. S. *Principelui Carol* către părintele Său:

Mii de mulțumiri pentru scumpa ta scrisoare care, în aceste timpuri grele, îmi dă un nou curaj pentru marea luptă ce trebuie să încep. Mă bucur că te bizui pe steaua mea și că n'ai pierdut încrederea; nici eu nu pierd curajul, căci am intențiuni curate și neegoiste și sunt convins că țara a cărei direcțiune mi-a dat-o Provedința nu poate pieri. Din nefericire, relațiunile noastre interioare iau aici un caracter așa de serios, încât situațiunea actuală îmi dă mai multe griji decât un războiu; acesta ne-ar da cel puțin o pace internă, o nouă viață și avânt, în vreme ce o pace provizorie, chiar dacă ar putea fi încheiată, ar aduce, la noi, cea mai violentă luptă de partide: chiar acum Camera se ocupă în modul cel mai pasionat de urmărirea în contra foștilor miniștri.

Cea dintâi întrunire plenară a Conferinței din Constantinopole a avut loc; propunerile marilor Puteri au fost prezintate Porții ca ultimatum și trebuie a se aștepta ca Midhat-Pașa, care e un om hotărât, să le respingă, căci ele ating suveranitatea turcească. De altmintrelea, și noi vom avea un nou conflict cu Poarta, pentrucă, după depeșile sosite aici, noua Constituțiune turcească conține articolul următor jignitor pentru noi: „*Sultanul dă investitura șefilor provinciilor privilegiate, în formele determinate prin privilegiile ce le-au fost concesate.*“

» 14 (26) Depeșa din Pera a Marchizului de Salisbury către Comitele Derby:

Milord, am primit o vizită a d-lui Brătianu, fratele Primului Ministru al României. Excelența sa mi-a spus că ar dori ca eu să susțin pe lângă guver-

nul Reginei necesitatea de a ocroti neutralitatea României, care e garantată prin Tratatul din Paris, dar care, în împrejurările prezente, pare a fi foarte amenințată. Admițând că pericolul de care el mă prevenia ar fi de natură să neliniștească în mod serios pe locuitorii acestei provincii, am întrebat ce precauțiuni materiale ar trebui să fie luate de Puterile garante; i-am spus, în acelaș timp, că nu pot să-i dau speranța unei acțiuni colective oarecare din partea acestora.

El m'a asigurat că nu eră acesta scopul comunicării sale. Mi-a spus că o siguranță îndestulătoare ar putea fi obținută printr'o afirmațiune a neutralității acestei țeri, făcută în mod solemn în protocolul Conferinței.

Am răspuns că o atare declarațiune depășește limitele bazelor hotărâte Conferinței de către Puterile ce sunt reprezentate în ea, și că mă tem că, chiar dacă aceasta ar fi afirmat în protocol, n'ar fi de o mare utilitate, în caz de izbucnire a unui războiu, pentru a împiedica pe Ruși a se servi de singurul drum disponibil către Dunăre.

Se face un aranjament cu Țările-de-jos și cu Elveția relativ la relațiunile comerciale. » 16 (28)

Consiliul de miniștri aprobă primul buget anual al căilor ferate române, prezentat de Ministrul Luerărilor publice, cu 13 milioane lei la venituri și 9.583.913 lei la cheltuieli. » 17 (29)

Marele Duce Nicolae trimite dela Chișinău pe un ofițer din statul său major, Colonelul Bobrikov, pentru a vorbi de oarecari amănunte ale trecerii trupelor rusești: intrarea acestor trupe trebuie să se facă în trei coloane; 160.000 de oameni sunt gata în Basarabia. » 18 (30)

Marele Duce exprimă, prin trimisul său, dorința ca acesta să fie pus în relațiuni directe cu *A. S. S. Principele*. *A. S. S. Principele Carol* refuză a intra în amănunte; va fi pentru aceasta destul timp, când rezultatele Conferinței vor fi cunoscute. Cu toate acestea, nu ascunde că promulgarea Constituțiunii turcești, cu jignitoarele sale articole 1 și 7, a schimbat atitudinea țerii și a apropiat-o de Rusia.

Arsenalul din Târgoviște se încheie și materialele sale trec sub direcțiunea arsenalului armatei din capitală.

Societatea fabricii de zahăr dela Saseut oferă *A. S. S. Domnitorului* primul zahăr brut obținut în această fabrică.

Austro-Ungaria ia oarecari măsuri pregătitoare pentru mobilizarea armatei. » 19 (31)

A. S. S. Domnitorul inspectează în Cișmegiu 2.000 de recruți din garnizoana Bucureștiului. Ei fac exerciții în fața *A. S. S. Domnitorului*, care este satisfăcut de instrucțiunea căpătată în curs de 2 luni.

Adunarea Deputaților invită pe guvern să protesteze contra Constituțiunii turcești, care asimilează pe România cu o provincie turcească. » 20 (1)

Guvernul protestează la Constantinopol și declară Constituțiunea otomană ca nulă și neavenită în ceea ce privește pe România. » 23 (4)

Arestul preventiv în materie de presă se declară prohibit. » 28 (9)

Serviciul Cassei obligațiunilor rurale se unește cu acela al obligațiunilor domeniiale.

TABELA CRONOLOGICĂ

A

ACTELOR CUPRINSE ÎN VOLUMUL I

		Pag.
1857	Fragment din «Memoriul asupra situației Moldovei și Valahiei după Tratatul din Paris», de Ion Brătianu	VI
» Aprilie	8 (20). Scrisoarea fostului Domn al Moldovei, Gr. Ghica, către fiul său, Generalul Ioan Ghica	XVIII
» Octombrie	7 (19) Cele patru puncte reprezentând dorințele națiunii române, și 9 (21). exprimate în Divanurile ad-hoc din Iași și București .	VI
» »	7 (19). Fragment din cuvântarea lui M. Kogălniceanu în Divanul ad-hoc din Iași, cu ocaziunea discuției dorințelor naționale	»
	Cuvântarea lui C. Hurumzaki, în aceeași cestiune	VIII
	Propunerea lui M. Kogălniceanu în Divanul ad-hoc din Iași în cestiunea Principelui străin	XIV
» »	9 (21). Raportul lui Ion Brătianu în Divanul ad-hoc din București cu ocaziunea discuției dorințelor naționale	XII
» »	25 (6). Actul Divanului ad-hoc din București dezvoltător a cestiunii dorințelor naționale	XV
» Noembrie	2 (14). Propunerea Principelui D. Ghica la desbaterea Memorandului către Puteri în Divanul ad-hoc din București . .	XIX
1859 Ianuarie	5 (17). Rezoluțiunea votată de Adunarea electivă a Moldovei . .	XXI
	Adresa Adunării electivă din Iași către Sultan, făcându-i cunoscută alegerea lui Alexandru Ion Cuza	XIX
» »	24 (5). Adresa Adunării electivă a Valahiei către Sultan, făcându-i cunoscută alegerea lui Alexandru Ion Cuza	XX
—	— Fragment din protocolul dela Constantinopole	»
1865	— Legământ semnat de C. Brăiloiu, Gr. Brâncoveanu, Ion C. Brătianu, Dim. Ghica, Ion Ghica, Anastasie Panu, C. A. Rosetti și Gh. Știrbei, relativ la stabilirea unei Dinastii străine în România	XXIII

			Pag.
1866	Februarie	11 (23). Actul de abdicare al Principelui Domnitor Alexandru Ioan I. Scrisoarea lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Președintele Adunării legislative a României	1 »
		Actul alegerii Comitelui de Flandra ca Domn al Principatelor-Unite Române	»
»	»	12 (24). Scrisoarea fostului Domnitor Alexandru Ioan către Generalul Nicolae Golescu	»
		Jurământul de credință al funcționarilor români	2
»	»	14 (26). Scrisoarea Ministrului Afacerilor Străine al Belgiei către Consulul Belgiei din București.	»
»	»	20 (4). Nota circulară a lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru al Afacerilor Străine, către Reprezentanții Puterilor garante la București.	»
»	»	24 (8). Procesul-verbal al ședinței Delegaților români însărcinați a sprijini votul Corpurilor legiuitoare dela 11 (23) Februarie pe lângă Puterile garante	7
»	»	25 (9). Jurnalul Consiliului de miniștri, prin care sunt numiți Alexandru Golescu și Ion Brătianu ca Delegați din partea guvernului în Deputațiunea pentru Constantinopole și Paris	9
»	»	26 (10). Protocolul No. 1 al Conferinței din Paris	»
»	»	27 (11). Scrisoarea colectivă a Consulilor Puterilor garante la București către Ministrul Afacerilor Străine al Principatelor-Unite.	12
		Jurnalul Consiliului de miniștri numind pe Scarlat Fălcoianu și Ion Brătianu membri în Deputațiunea însărcinată a apăra drepturile țerii pe lângă Puterile garante	»
		Decretul Locotenentei Domnești în aceeaș cestiune	»
»	»	28 (12). Jurnalul Consiliului de miniștri autorizând executarea imediată a jurnalelor Consiliului de miniștri dela 25 și 27 Februarie .	13
		Scrisoarea Președintelui Consiliului de miniștri către Ministerul Afacerilor Străine	»
		Scrisoarea Ministrului Afacerilor Străine către Ion Brătianu și Scarlat Fălcoianu	»
»	Martie	2 (14) Nota lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministrul Afacerilor Străine, către Consulul Austro-Ungariei din București.	14
		Scrisoarea lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu, Agentul Principatelor-Unite la Paris	»
»	»	6 (18). Protocolul No. 2 al Conferinței din Paris	17

		Pag.
1866 Martie	8 (20). Scrisoarea lui Ion Ghica către W. E. Gladstone, Cancelarul Regatului-unit al Marii Britanii și Irlandei	25
» »	9 (21). Scrisoarea lui Steege și Boerescu din Paris către Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministrul Afacerilor Străine . . .	29
» »	11 (23). Scrisoarea lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu la Paris. . .	30
» »	12 (24). Telegrama lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu la Paris . . .	31
» »	13 (25). Răspunsul lui Ion Ghica la o telegramă din Paris, care dăduse numele nedescifrabil al Principelui de ales	32
	Scrisoarea Delegaților Steege și Boerescu din Paris către guvernul provizoriu din București	»
» »	14 (26). Telegrama lui Ion Brătianu din Paris, anunțând candidatura <i>Principelui de Hohenzollern</i> , propusă de Anglia.	36
	Telegrama lui Ion Bălăceanu din Paris, în acelaș sens . . .	»
» »	16 (28). Protocolul No. 3 al Conferinței din Paris	»
	Scrisoarea Delegaților români către Ch. Rogier, Ministrul Afacerilor Străine al Belgiei	42
» »	18 (30). Scrisoarea din Düsseldorf a lui Ion Brătianu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	43
	Proclamațiunea Locotenenței Domnești	»
	Răspunsul lui Ch. Rogier, Ministrul Afacerilor Străine al Belgiei, către Delegații români	44
» »	19 (31). Protocolul No. 4 al Conferinței din Paris	45
	Scrisoarea confidențială a lui Steege, Fălcoianu și Boerescu către Ion Ghica	48
» »	20 (1). Telegrama lui Ion Brătianu din Berlin, anunțând acceptarea Coroanei de <i>Principele Carol de Hohenzollern</i>	50
» »	22 (3). Scrisoarea Comitelui de Bismarck către Principele Carol-Anton de Hohenzollern privitoare la candidatura fiului său <i>Carol</i> la Tronul Principatelor-Unite	51
» »	23 (4). Protocolul No. 5 al Conferinței din Paris	»
	Scrisoarea lui A. G. Golescu, M. Costachi și G. Costaforu din Constantinopole către Ion Ghica	58
	Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei	61
» »	26 (7). Scrisoarea Colonelului de Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	64
» »	29 (10). Scrisoarea <i>Principelui Carol</i> către părintele Său	»
	Informațiunile unei notițe din cancelaria Împăratului Napoleon III	65
» »	30 (11). Telegrama lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu la Paris, autorizând pe acesta a propune oficial <i>Principelui Carol de Hohenzollern</i> Coroana României	»
	Proclamațiunea Locotenenței Domnești, anunțând poporului candidatura <i>Principelui Carol de Hohenzollern</i>	»
	Jurnalul Consiliului de miniștri propunând Locotenenței Domnești instituirea plebiscitului	66
	Decretul Locotenenței Domnești instituind plebiscitul	67

		Pag.
1866 Aprilie	1 (13). Scrisoarea lui A. G. Golescu, Agentul român la Constantino- pole, către Ion Ghica	68
	Scrisoarea lui Green, Consulul Angliei la București, către Ion Ghica.	70
» »	2 (14). Proclamațiunea Consiliului de miniștri către popor.	»
	Telegrama din București în ziarele din Berlin, anunțând can- didatura <i>Principelui Carol de Hohenzollern</i>	71
	Telegrama Regelui Wilhelm al Prusiei către Principele Carol- Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea Colonelului de Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	72
	Scrisoarea Comitelui de Bismarck către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea Regelui Wilhelm al Prusiei către Principele Carol- Anton de Hohenzollern	»
» »	3 (15). Memoriul prezentat Conferinței din Paris de către Delegații Principatelor-Unite Române, V. Boerescu, L. Steege și Sc. Fălcoianu	74
	Scrisoarea lui Ion Brătianu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	87
	Răspunsul <i>Principelui Carol</i> la telegrama lui Ion Brătianu	»
	Scrisoarea Ministrului Casei regești, de Schleinitz, către Prin- cipele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Telegrama din Viena publicată de ziarul francez «Moniteur Universel» anunțând propunerea guvernului provizoriu din București către poporul român de a vota pe <i>Principele Carol de Hohenzollern</i>	88
» »	4 (16). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Comitele de Bismarck	»
	Scrisoarea din Berlin a <i>Principelui Carol</i> către părintele Său	89
	Scrisoarea doamnei Cornu către <i>Principele Carol</i>	»
» »	5 (17). Circulara lui Ion Ghica către Agenții și Consulii străini la București	90
	Aprecierile ziarului vienez «Die Presse» despre candidatura <i>Principelui Carol de Hohenzollern</i> la Tronul României	92
» »	6 (18). Răspunsul Principelui Carol-Anton de Hohenzollern la scri- soarea <i>Principelui Carol</i> din 4 (16) Aprilie	»
	A doua scrisoare a Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei.	»
	Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Mi- nistrul de Schleinitz	94
	Nota verbală a Agentului și Consulului general al Rusiei în Principatele-Unite, Baron Offenbergh, către Ion Ghica, Mi- nistrul Afacerilor Străine.	»
» »	7 (19). Întrevederea <i>Principelui Carol</i> cu Comitele de Bismarck.	95
	Scrisoarea d-lui de Saint-Pierre, Agent și Consul al Prusiei în București, către Ion Ghica, Ministrul Afacerilor Străine.	97

		Pag.
1866 Aprilie	8 (20). Scrisoarea lui Techio de Bayo. Agent și Consul al Italiei la București, către Ion Ghica, Ministrul Afacerilor Străine . . .	98
	Prima telegramă de felicitare din țară, trimisă la Düsseldorf	
	<i>A. S. S. Principelui Carol</i> , Alesul României	»
	Procesul-verbal al Înaltei Comisiuni, constatând rezultatul plebiscitului pentru alegerea <i>A. S. S. Principelui Carol</i> ca Domn al Principatelor-Unite Române	»
	Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern din Düsseldorf către Comitele de Bismarek	»
	Scrisoarea profesorului Max Duncker către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	99
	Informațiunile ziarului «Indépendance Belge» despre candidatura <i>Principelui Carol de Hohenzollern</i>	101
»	»	
	8 (20) Acte de mulțumire și telegrame de felicitare pentru rezultatul și 10 (22). plebiscitului, adresate guvernului provizoriu de cetățeni și autorități	»
»	»	
	9 (21). Proclamațiunea Consiliului de miniștri către poporul român după rezultatul plebiscitului.	103
	Scrisoarea Baronului Eder, Agent și Consul general al Austriei, către Ion Ghica, Ministrul Afacerilor Străine	105
	Răspunsul Comitelui de Bismarek, adresat din Berlin Principelui Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea Colonelului de Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	106
	Scrisoarea lui Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministrul Afacerilor Străine, către A. G. Golescu, Agentul Principatelor-Unite la Constantinopole	»
»	»	
	10 (22). Scrisoarea lui Ion Ghica către Ion Brătianu	108
	Scrisoarea lui Ion Ghica către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	»
	Scrisoarea lui Ion Ghica către Comitele de Bismarek	109
	Scrisoarea lui Ion Ghica către Drouyn de Lhuys, Președintele Conferințelor din Paris și Ministrul Afacerilor Străine al Franței. »	
»	»	
	12 (24). Protocolul No. 6 al Conferinței din Paris	110
»	»	
	13 (25). Scrisoarea din Ramersdorf a Baronesei de Franque către Principele Carol-Anton de Hohenzollern la Düsseldorf.	117
	Telegrama doamnei Matilda Drouyn de Lhuys către Baroneasa de Franque	118
	Scrisoarea doamnei Matilda Drouyn de Lhuys către Baroneasa de Franque	»
	Scrisoarea Colonelului de Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea lui Ion Bălăceanu către <i>Principele Carol</i>	119
»	»	
	14 (26). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Colonelul de Rauch	»
»	»	
	15 (27). Scrisoarea Locotenenței Domnești către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	»

		Pag.
1866	15 (27). Scrisoarea Locotenenței Domnești către <i>Principele Carol</i> . . .	120
»	» 16 (28). Scrisoarea <i>Principelui Carol</i> către doamna Hortensia Cornu .	121
	Articolul ziarului «Düsseldorfer Anzeiger» cu privire la primirea Tronului român de <i>Principele Carol</i>	»
	Articolul ziarului «Mémorial Diplomatique» în cestiunea românească	122
»	» 17 (29). Scrisoarea Regelui Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	123
»	» 18 (30). Scrisoarea doamnei Cernu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	124
	Scrisoarea doamnei Cornu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	125
»	» 19 (1). Scrisoarea lui Ion Brătianu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	126
	Scrisoarea lui Ubicini către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	»
»	» 20 (2). Protocolul No. 7 al Conferinței din Paris	»
	Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către doamna Cornu	129
	Telegrama lui Ion Ghica către Ion Brătianu la Düsseldorf . . .	»
	Scrisoarea Comitelui P. de Breda către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea din Düsseldorf a lui Ubicini către <i>Principele Carol</i> . .	131
	Scrisoarea lui A. G. Golesecu, Agentul Principatelor-Unite la Constantinopole, către Ion Ghica	132
»	» 21 (3). Scrisoarea Colonelului de Rauch către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	137
	Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei	»
	Răspunsul telegrafic al Regelui Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea lui Ubicini către <i>Principele Carol</i>	»
	Scrisoarea lui A. G. Golesecu, Agentul Principatelor-Unite la Constantinopole, către Ministrul Afacerilor Străine la București	139
	Telegrama lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu.	140
	Telegrama lui Ion Brătianu din Düsseldorf către Locotenenta Domnească din București	»
»	» 22 (4). Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Regele Prusiei	141
	Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Comitele de Bismarck	»
	Puncte menite a fi comunicate Regelui Prusiei și Miniștrilor de Bismarck și de Schleinitz de Principele Carol-Anton de Hohenzollern, relative la forma sub care Regele ar putea considera ca acceptabilă primirea Tronului românesc .	»
	Nota colectivă a Agenților consulari ai Puterilor garante la	

		Pag.
1866	22 (4). București către Ion Ghica, Președintele Consiliului și Mini- strul Afacerilor Străine	142
	Scrisoarea lui A. G. Golescu către Ion Ghica	»
»	23 (5). Telegrama <i>Principelui Carol</i> către Ion Brătianu la Paris. . .	146
»	Scrisoarea Comitelui Ioachim Rasponi către Principele Carol- Anton de Hohenzollern	»
	Telegramă din București publicată de ziarele «Staatsanzeiger» și «Indépendance Belge» cu privire la alegerea <i>Principelui</i> <i>Carol</i>	148
»	24 (6). Un bilet al Regelui Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea lui Ubicini către <i>Principele Carol</i>	»
»	25 (7). Scrisoarea lui Fuad-Pașa, Marele Vizir al Sublimei Porți, că- tre guvernul provizoriu din București	»
»	27 (9). Telegramă din Düsseldorf către Ion Brătianu și Ion Bălăceanu la Paris.	150
»	28 (10). Scrisoarea lui Ion Bălăceanu din Paris către <i>Principele Carol</i> la Düsseldorf	»
	Telegrama lui Ion Ghica către Ion Bălăceanu la Paris.	151
	Mesagiul Locotenentei Domnești către Adunarea constituantă întrunită la București.	»
	Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Ion Bălăceanu.	209
	Telegrama Baronului de Mayenfisch din Sigmaringen către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	»
	Nota ziarului «Kölnische Zeitung» în cestiunea primirii Tronu- lui românesc de <i>Principele Carol</i>	»
»	28 (10)—Telegrame adresate de Deputații absenți Președintelui Adunării constituante, cu ocaziunea deschiderii Adunării	210
»	29 (11). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Re- gele Prusiei	211
	Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Co- mitele de Bismarck	212
»	30 (12). Scrisoarea <i>Principelui Carol</i> către Regele Prusiei	»
	Demisiunea <i>Principelui Carol</i> din armata regală a Prusiei. . .	213
	Știrile ziarului «Düsseldorfer Zeitung» relative la primirea Co- roanei române de <i>Principele Carol</i>	214
»	1 (13). Răspunsul Adunării constituante a Principatelor-Unite Române la Mesagiul Locotenentei Domnești	»
	Procesul-verbal al ședinței Adunării constituante	215
»	1 (13)—Telegrame către Președintele Adunării constituante cu ocaziu- 8 (20). nea votului dela 1 (13) Maiu pentru unirea Principatelor sub <i>Principele Carol</i> , adresate de Deputații absenți, de cetățeni și autorități	220
»	1 (13). Scrisoarea Președinților Adunării constituante către <i>Principele</i> <i>Carol de Hohenzollern</i>	225
	Scrisoarea guvernului provizoriu către Sultan.	»

		Pag.
1866 Maiu	1 (13). Scrisoarea <i>Principelui Carol</i> către Împăratul Napoleon III . . .	226
	Scrisoarea <i>Principelui Carol</i> către Împăratul Rusiei Alexandru II »	
	Scrisoarea <i>Principelui Carol</i> către Sultanul Abdul-Aziz . . .	227
	Telegrama din Zürich a domnului de Werner către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	228
» »	3 (15). Scrisoarea din San-Gallen a domnului de Werner către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea din San-Gallen a Landammanului Aepli către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	229
	Telegrama din Paris a lui I. Bălăceanu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Articol publicat de ziarul «Le Constitutionnel»	»
» »	4 (16). Telegrama din Paris a lui I. Bălăceanu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	231
» »	5 (17). Protocolul No. 8 al Conferinței din Paris	»
	Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern din Düsseldorf către I. Bălăceanu la Paris	235
» »	7 (19). Scrisoarea Deputațiunii române (Principele G. Știrbei, Ludovic Steege, V. Boerescu și G. Costaforu) către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	236
	Cuvântarea Deputațiunii române către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	»
	Scrisoarea Landammanului A. Aepli către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	237
	Telegrama din Baziaș a <i>Principelui Carol</i> către Landammanul Aepli la San-Gallen	»
	Telegrama din Zürich a Baronului Mayenfisch către Landammanul Aepli	»
	Întrevederea <i>Principelui Carol</i> cu Landammanul Aepli la San-Gallen	238
	Articol publicat de ziarul «Kölnische Zeitung»	240
» »	8 (20). Scrisoarea Locotenenței Domnești către Fuad Pașa	241
	Telegrama din Turnu-Severin a A. S. S. <i>Domnitorului Carol I</i> către Locotenența Domnească	244
	Răspunsul Locotenenței Domnești	»
» »	9 (21). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Landammanul Aepli.	»
	Telegrama lui I. Bălăceanu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
	Scrisoarea lui V. Boerescu și G. Costaforu către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	245
	Alocuțiunea Locotenenței Domnești și a guvernului provizoriu adresată A. S. S. <i>Domnitorului</i> la Pitești.	»
	Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i>	»
	Alocuțiunea deputațiunii orașului Pitești către A. S. S. <i>Domnitorul</i>	»
	Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i>	246

		Pag.
1866 Maiu	9 (21). Telegrama din Slatina a <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	246
	Proclamațiunea primarului capitalei	»
	Telegrame adresate <i>A. S. S. Domnitorului</i> la sosirea Sa în țară.	»
	Telegrame adresate guvernului, cu ocaziunea sosirii pe pă- mântul României a <i>A. S. S. Domnitorului</i>	247
»	10 (22). Cuvântarea primarului capitalei, D. Brătianu, la sosirea <i>A. S. S.</i> <i>Domnitorului</i>	251
	Jurământul <i>A. S. S. Domnitorului</i> în Adunarea constituantă.	»
	Cuvântarea Președintelui Adunării, Manolache Costachi, către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	252
	Propunerea unanimă a membrilor Adunării constituanțe pentru naturalizarea familiei princiare de Hohenzollern.	»
	Scrisoarea Președintelui Adunării constituanțe către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	253
	Jurnalul Consiliului de miniștri și Decretul Domnesc pentru amnistierea celor închiși sau urmăriți pentru delikte politice.	»
»	11 (23). Mesagiul Domnesc anunțând Adunării constituanțe formarea noului Minister	254
	Proclamațiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către poporul român	»
	Cuvântarea Mitropolitului Primat la recepțiunea dela palat	255
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea Episcopului catolic.	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	256
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la oda de felicitare cetită de deputațiunea Bisericii evanghelice.	»
	Cuvântarea Președintelui Adunării constituanțe	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea Președintelui Curții de Casație	257
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea Președintelui Curții de Conturi	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea Vicepreședintelui Consiliului de Stat	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea primarului capitalei	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	258
	Cuvântarea comunității israelite	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea Ministrului de Răsboiu.	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea Inspectorului general al gardei naționale	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Cuvântarea Consiliului comunal din Ploești.	259
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	10 (22) Telegrama de felicitare adresate <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu oca- și 27 (8). ziunea urcării Sale pe Tronul României	»

		Pag.
1866 Maiu	11 (23).--Telegrame de felicitare adresate guvernului cu ocaziunea ur-	
	30 (11). eării pe Tronul României a <i>A. S. S. Domnitorului</i>	271
» »	12 (24). Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către armată	291
	Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de	
	Hohenzollern	»
» »	13 (25). Scrisoarea Președintelui Adunării constituante către Președin-	
	tele Consiliului de miniștri, aducându-i la cunoștință votul	
	Adunării pentru marea naturalizare.	292
	Scrisoarea Principei Carol-Anton de Hohenzollern către Pre-	
	ședintele Adunării constituante.	293
	Cuvântarea lui I. Brătianu, Ministru de Finanțe, în ședința	
	Adunării constituante.	»
	Protocolul No. 9 al Conferinței din Paris	294
» »	14 (26). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Președintele Adunării	
	constituante.	297
» »	15 (27). Telegrama <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresată Ieșenilor ea răspuns	
	la felicitările lor.	»
	Scrisoarea Landammanului Aepli către Principele Carol-An-	
	ton de Hohenzollern	298
» »	19 (31). Adresa Adunării constituante către Principesa-mamă de Ho-	
	henzollern.	»
	Scrisoarea Șambelanului de Mayenfisch către Principele Carol-	
	Anton de Hohenzollern	299
» »	21 (2). Proclamațiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către țară	300
» »	23 (4). Protocolul No. 10 al Conferinței din Paris	301
» »	24 (5). Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către ofițerii cari I-au pre-	
	zentat o adresă cerând excluderea din armată a ofițerilor	
	cari au luat parte la evenimentele dela 11 (23) Fevruarie. .	308
	Scrisoarea lui A. G. Golesecu, Agent la Constantinopole, către	
	Ministrul Afacerilor Străine, la București	309
» »	26 (7). Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de	
	Hohenzollern	311
» Iunie	2 (14). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Ministrul Cultelor și	
	Instruețiunii, C. A. Rössetti	313
» »	5 (17). Scrisoarea Principesei Iosefina de Hohenzollern către Preșe-	
	dintele Adunării constituante.	»
» »	7 (19). Scrisoarea Principei Carol-Anton de Hohenzollern către fiul	
	său <i>A. S. S. Domnitorul</i>	314
» »	11 (23). Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de	
	Hohenzollern	315
» »	21 (3). Ordinul de zi al <i>A. S. S. Domnitorului</i> către garda națională.	316
» »	22 (4). Scrisoarea Principei Carol-Anton de Hohenzollern către	
	<i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
» »	30 (12). Jurământul <i>A. S. S. Domnitorului</i> pe Constituțiune	317
	Cuvântarea Președintelui Constituantei, Manolache Costachi .	318
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»

		Pag.
1866 Iulie	5 (17). Proiectul otoman și contra-proiectul român pentru înțelegere cu S. Poartă	320
» »	6 (18). Cuvântarea Președintelui Constituantei către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , cu ocaziunea închiderii Constituantei	323
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Mesagiul Domnesc pentru disolvarea Adunării constituante	324
» »	16 (28). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său.	325
» »	24 (5). Proclamațiunea primarului Bucureștilor cu ocaziunea morții Principelui Anton de Hohenzollern, fratele <i>A. S. S. Domnitorului</i>	327
» »	30 (11). Scrisoarea d-lui de Werner către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	328
» August	5 (17). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Împăratul Napoleon III.	329
» »	6 (18). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către C. A. Rosetti	330
» »	10 (22). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Ministrul de Finanțe, P. Mavrogheni.	331
» »	11 (23). Depeșa adresată <i>A. S. S. Domnitorului</i> de primarul comunei Ocna	332
» »	17 (29). Cuvântarea deputațiunii orașului Iași, care întâmpină pe <i>A. S. S. Domnitorul</i> la Lețcani.	»
	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către cetățenii ieșeni.	333
» »	21 (2). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la banchetul din sala teatrului din Iași	335
	Răspunsul primarului Iașilor, D. Gusti	»
» »	22 (3). Telegrama Împăratului Napoleon III către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
» »	23 (4). Proclamațiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către cetățenii ieșeni	»
» »	24 (5). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresată primarului Iașilor la plecarea Sa din Iași.	336
» Septembrie	2 (14). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	337
» »	5 (17). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către mama lui Anastasie Panu	»
» »	28 (10). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Moștenitor al Prusiei	338
» Octombrie	7 (19). Scrisoarea Marelui Vizir către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	341
» »	8 (20). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Marele Vizir.	342
	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Ion Ghica, Președintele Consiliului și Ministru de Interne	344
» »	9 (21). Proclamațiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresată poporului român înainte de a pleca la Constantinopole	345
	Omagiile corpului diplomatic din București, exprimate <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu ocaziunea plecării Sale la Constantinopole.	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	346
» »	21 (2). Cuvântarea primarului capitalei la întoarcerea <i>A. S. S. Domnitorului</i> dela Constantinopole	351
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	352
	Cuvântarea Mitropolitului Primat cu aceeași ocaziune	»

			Pag.
1866	Octombrie	21 (2). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	352
		Cuvintele adresate de <i>A. S. S. Domnitorul</i> poporului capitalei, prin C. A. Rosetti	»
»	»	22 (3)—Telegrame de felicitare adresate <i>A. S. S. Domnitorului</i> după	
		25 (6). întoarcerea Sa dela Constantinopole	»
»	»	23 (4). Scrisoarea doamnei Cornu către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	358
		Firmanul de investitură al <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	27 (8). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Sultan	360
»	Noembrie	7 (19). Cuvântarea directorului școlii centrale din Bolgrad cu ocaziu- nea vizitei <i>A. S. S. Domnitorului</i> la acea școală	361
»	»	14 (26). Scrisoarea Principelui Gorgiacov către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	362
»	»	15 (27). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea primei legislaturi con- stituționale	363
»	»	17 (29). Cuvântarea lui P. S. Aurelian la solemnitatea deschiderii ședin- țelor Ateneului pentru anul 1866/1867, în prezența <i>A. S. S.</i> <i>Domnitorului</i>	365
»	Decembrie	4 (16). Scrisoarea Marelui Vizir către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	369
»	»	12 (24). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	370
»	»	14 (26). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Landammanul Aepli	373
»	»	15 (27). Adresa Adunării Deputaților	374
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la adresa Adunării Depu- taților	375
»	»	16 (28). Scrisoarea Împăratului Napoleon către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	376
		Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Împăratul Napoleon.	»
»	»	17 (29). Scrisoarea Landammanului Aepli către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
»	»	18 (30). Adresa Senatului	377
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului	378
»	»	25 (6). Cuvântarea Mitropolitului Primat, Nifon, Președintele Senatului, către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , cu ocaziunea prezentării actului de marea naturalizare a A. S. R. Principelui Carol-Anton de Hohenzollern.	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	379
1867	Ianuarie	1 (13). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la felicitările exprimate de Consiliul de miniștri cu ocaziunea anului nou	380
		Felicitările Mitropolitului Primat către <i>A. S. S. Domnitorul</i> cu ocaziunea anului nou	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
		Felicitările Senatului	381
		Felicitările Adunării Deputaților	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
		Felicitările Primului Președinte al Curții de Casație	382
		Felicitările Președintelui Curții de Conturi	»
		Felicitările Rectorului Universității din București	»

		Pag.
1867 Ianuarie	1 (13). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la felicitările Reetorului Universității	383
	Felicitările primarului capitalei	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la felicitările Ministrului de Răsboiu.	384
	Felicitările corpului consular	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	385
»	» 4 (16). Cuvântarea Comitelui Techio de Bayo, Agent politic și consul general al Italiei în Bueurești, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i> . .	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	» 15 (27). Cuvântarea d-lui de Saint-Pierre, Agent politic și Consul general al Prusiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i> . .	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	386
	Cuvântarea lui John Green, Agent politic și Consul general al Angliei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	» 18 (30). Serisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	387
» Februarie	1 (13). Felicitările Președintelui Adunării Deputaților pentru sosirea în România a <i>A. S. S. Principelui Frederic de Hohenzollern</i> , fratele <i>A. S. S. Domnitorului</i>	388
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
	Serisoarea Reginei Angliei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	389
»	» 3 (15). Felicitările Mitropolitului Primat pentru sosirea în România a <i>A. S. S. Principelui Frederic de Hohenzollern</i>	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	» 5 (17). Felicitările Președintelui Senatului cu aceeaș ocaziune	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	390
	Felicitările primarului capitalei cu aceeaș ocaziune	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	391
»	» 6 (18). Serisoarea Principesei Darinka de Muntenegru către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
	Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Generalul Nicolae Mavros, Președintele comisiei de binefaceri.	»
	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> în ședința comisiei de binefaceri	392
»	» 22 (6). Cuvântarea Baronului Eder, Agent politic și Consul general al Austro-Ungariei în Bueurești, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i>	393
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
» Martie	7 (19). Cuvântarea lui Susinno, Agent politic și Consul general al Italiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	394

		Pag.
1867 Martie	7 (19). Cuvântarea aceluiaș Consul general cu aceeaș ocaziune, prezintând <i>A. S. S. Domnitorului</i> marele cordon al «Sf. Mauriciu și Sf. Lazăr»	394
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
» »	29 (10). Cuvântarea Baronului de Offenbergh, Agent politic și Consul general al Rusiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de creditare	395
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
» »	30 (11). Scrisoarea Regelui Wilhelm al Prusiei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
» Aprilie	1 (13). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat în onoarea Principelui Serbiei, Mihail III Obrenovici	396
» »	4 (16). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
	Scrisoare din Paris relatând impresiunea cercurilor politice franceze cu privire la <i>A. S. S. Domnitorul</i> și la guvernul Său.	397
» »	8 (20). Felicitările Mitropolitului Primat cu ocaziunea aniversării nașterii <i>A. S. S. Domnitorului</i> și a proclamării plebiscitului.	»
	Felicitările Pastorului comunității evanghelice cu aceeaș ocaziune	398
	Felicitările Adunării Deputaților cu aceeaș ocaziune	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	399
	Felicitările Președintelui Curții de conturi cu aceeaș ocaziune.	»
	Felicitările Ministrului de Interne în numele corpului administrativ cu aceeaș ocaziune	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	400
	Felicitările Ministrului de Războiu cu aceeaș ocaziune	»
	Felicitările primarului capitalei cu aceeaș ocaziune	»
	Cuvântarea adresată <i>A. S. S. Domnitorului</i> , în numele cetățenilor, cu ocaziunea manifestațiunii făcute în onoarea <i>A. S. S.</i>	»
» »	13 (25). Mesagiul Domnesc pentru închiderea Corpurilor legiuitoare	401
» »	19 (1). Cuvântarea lui Czapkay, Consul general al Statelor-Unite americane în București, cu ocaziunea prezentării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i>	402
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	403
» »	29 (11). Petițiunea mai multor păstori români din comuna Rășinari (Ardeal) către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , oferind o sumă de bani pentru cei lipsiți de hrană în România	»
» Maiu	10 (22). Cuvântarea de felicitare a lui M. Kogălniceanu, în numele delegațiunii tuturor județelor țerii, cu ocaziunea serbării aniversare de Zece Maiu	404
	Cuvântarea primarului capitalei cu aceeaș ocaziune	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	405
	Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea zilei de Zece Maiu	406
» »	14 (26). Telegrama Împăratului Napoleon către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la telegrama Împăratului Napoleon	»

1867	Maie	20	(1). Serisoarea adresată <i>A. S. S. Domnitorului</i> de comitetul instituit în Braşov pentru adunare de fonduri spre a veni în ajutorul celor lipsiţi de hrană în România.	407
			Cuvântarea lui Basile Popp, însărcinat a înmăna <i>A. S. Sere- nisime</i> serisoarea comitetului din Braşov	408
»	Iunie	1	(13). Cuvântarea lui Radovici, trimis extraordinar al Principelui Muntenegrului, pentru a înmăna <i>A. S. S. Domnitorului</i> ordinul «Danilo» clasa I	»
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
			Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat în onoarea lui Radovici, trimisul extraordinar al Principelui Muntenegrului.	409
»	•	18	(30). Serisoarea Împăratului Alexandru II al Rusiei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	410
»	»	19	(1). Înalt Ordin de zi către garnizoana din Iaşi	»
»	»	29	(11). Serisoarea Împăratului Napoleon III către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	411
»	Iulie	10	(22). Cuvântarea primarului capitalei la întoarcerea <i>A. S. S. Domnitorului</i> din călătoria la gurile Dunării şi prin judeţele Moldovei	412
»	»	21	(2). Cuvântarea d-lui de Saint-Pierre, Agent şi Consul general al Prusiei în Bucureşti, cu ocaziunea predării scrisorilor sale de rechemare	»
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	413
»	August	4	(16). Cuvântarea Ministrului Instrucţiunii, D. Brătianu, cu ocaziunea primirii în audienţă de <i>A. S. S. Domnitorul</i> a membrilor Societăţii literare române.	»
			Adresa tuturor corporaţiunilor de meseriaşi şi comercianţi către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , mulţumind pentru măsurile luate de guvernul Său în contra vagabonzilor	»
»	»	27	(8). Cuvântarea Ministrului Instrucţiunii publice, D. Gusti, cu ocaziunea prezentării statutelor constitutive ale Societăţii literare române.	414
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	415
»	»	30	(11). Serisoarea Împăratului Napoleon III către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
»	Septembrie	10	(22). Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu ocaziunea distribuirii steagurilor gardei cetăţeneşti.	»
			Cuvântarea Generalului N. Golescu, Inspectorul general al gardei cetăţeneşti, la prânzul oferit cu ocaziunea distribuirii steagurilor gardei	416
»	»	28	(10). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Ministrul de Finanţe, L. Steege	»
»	Octombrie	1	(13). Cuvântarea Episcopului de Argeş către <i>A. S. S. Domnitorul</i> cu ocaziunea sfinţirii bisericii Antim	417
»	»	25	(6). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	418
»	»	26	(7). Cuvântarea lui Keun, Consulul general al Regelui Țerilor-de-jos, cu ocaziunea prezentării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i>	419

			Pag.
1867	Octombrie	26 (7). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	420
		Alocuțiunea Mitropolitului Primat către <i>A. S. S. Domnitorul</i> cu ocaziunea sărbătorii Sfântului Dimitrie, patronul catedralei. »	
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	Noembrie	7 (19). Cuvântarea Comitelui Keyserling-Rautenburg, Consul general al Prusiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	421
»	»	30 (12). Cuvântarea adresată <i>A. S. S. Domnitorului</i> de un profesor al școalei normale «Carol I», cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S.</i> la acea școală.	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	422
»	Decembrie	9 (21). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Ministrul Cultelor și Instrucțiunii, D. Gusti.	423
1868	Ianuarie	1 (13). Înalt Ordin de zi către armată.	424
		Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei către <i>A. S. S.</i> <i>Domnitorul</i> cu ocaziunea anului nou	»
»	»	3 (15). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii Corpurilor le- giuitoare	»
»	»	13 (25). Proiectul unui tractat de amiciție între România și Serbia	429
		Fragment dintr'o scrisoare a Principelui Carol-Anton de Ho- henzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	430
		Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	»
»	»	18 (30). Fragment dintr'o scrisoare a <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Prin- cipele Gorciacov.	431
		Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Împăratul Rusiei	432
»	»	21 (2). Adresa Senatului	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului	433
»	»	23 (4). Adresa Adunării Deputaților.	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării	434
»	Februarie	3 (15). Comunicatul publicat în «Monitorul Oficial» relativ la bandele bulgare	»
»	»	14 (26). Scrisoarea Comitelui de Bismarck către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	435
»	»	24 (7). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	436
»	Martie	10 (22). Declarațiune oficială publicată de ziarul «Le Constitutionnel» din Paris	438
»	»	17 (29). Scrisoarea Împăratului Alexandru II al Rusiei către <i>A. S. S.</i> <i>Domnitorul</i>	»
		Scrisoarea Principelui Gorciacov către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	439
»	»	25 (6). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	441
»	Aprilie	2 (14). Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei către <i>A. S. S.</i> <i>Domnitorul</i> cu ocaziunea sărbătorii Paștelor.	442
»	»	5 (17). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»

1868	Aprilie	23	(5). Telegrama Mitropolitului Moldovei către <i>A. S. S. Domnitorul</i> cu ocaziunea Iramului Mitropoliei din Iași	443
»	»	24	(6). Rezumatul unei convorbiri, la Döbling lângă Viena, între fostul Domnitor Cuza și Ducele de Grammont, Ambasadorul francez la Viena.	»
»	»	28	(10). Cuvântarea lui Mellinet, Agent și Consul general al Franței în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare pe lângă <i>A. S. S. Domnitorul</i>	448
»	Maiu	9	(21). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Ministrul de Răsboiu, Colonelul Adrian.	449
»	»	10	(22). Cuvântarea primarului capitalei, în numele tuturor delegaților județelor, cu ocaziunea zilei de Zece Maiu	451
»	»		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»		Toastul Președintelui Camerei, Dr. Fătu, la ospățul dat în onoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu ocaziunea zilei de Zece Maiu.	452
»	Iunie	10	(22). Mesagiul Domnesc pentru închiderea sesiunii Corpurilor legiuitoare	453
»	»	18	(30). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Regal al Prusiei.	454
»	»	30	(12). Cuvântarea Ministrului Cultelor și Instrucțiunii, D. Gusti, către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , cu ocaziunea distribuirii premiilor la școalele de fete	455
»	Iulie	5	(17). Scrisoarea Baronului Offenbergh către Ion Brătianu în cestiunea bandelor bulgare	456
»	»	9	(21). Scrisoarea Marelui Vizir către <i>A. S. S. Domnitorul</i> în cestiunea bandelor bulgare	»
»	»	12	(24). Scrisoarea Baronului Offenbergh către I. Brătianu în cestiunea bandelor bulgare	»
»	»	18	(30). Comunicatul guvernului român, publicat în «Monitorul Oficial» în cestiunea bandelor bulgare	457
»	»	19	(31) Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a primarului din Pitești	458
»	»	și 24	(5). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a Președintelui consiliului general al județului Muscel . . .	»
»	»		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a primarului comunei Dragoslavele.	459
»	»		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a locuitorilor din Rucăr	»
»	»		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a primarului din Târgoviște	»
»	»		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a locuitorilor din comuna Băldana-Fundata	»
»	»	27	(8). Cuvântarea Arhiereului Neofit Scriban către <i>A. S. S. Domni-</i>	

			Pag.
1868 Iulie	27 (8).	<i>torul</i> cu ocaziunea punerii pietrei fundamentale la ospiciul dela mănăstirea Sf. Pantelimon	459
		Cuvântarea Ministrului Agriculturii și Lucrărilor publice, P. Donici, către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , cu ocaziunea distribuirii premiilor la elevii școalei de agricultură dela Pantelimon . . .	461
		Cuvântarea d-lui P. S. Aurelian, directorul școalei, cu aceeaș ocaziune	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	464
» August	1 (13).	Cuvântarea Ministrului Agriculturii și Lucrărilor publice, P. Donici, către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , cu ocaziunea punerii pietrei fundamentale la școala de agricultură dela Herăstrău . . .	465
		Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	»
» »	14 (26)—	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a preotului din comuna Măgura	468
	18 (30).	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a primarului din comuna Provița	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea de bună venire a primarului din comuna Brebu	»
» Septembrie	2 (14).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	»
» »	7 (19).	Cuvântarea lui T. Axelov, Consul general al Greciei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	469
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
» »	8 (20).	Cuvântarea lui V. A. Urechiă către <i>A. S. S. Domnitorul</i> cu ocaziunea serbării societății române de arme, gimnastică și dare la semn	»
» »	10 (22).	Alocuțiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la inaugurarea lucrărilor căii ferate București-Galați	470
» »	15 (27).	Cuvântarea Președintelui Societății literare române, I. Eliade-Rădulescu, cu ocaziunea deschiderii sesiunii	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	471
» »	21 (3).	Mesagiul Domnesc pentru închiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	»
» Octombrie	1 (13).	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la toastul Colonelului Cernat, cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S.</i> la cazarma reg. 5 de linie . .	472
» »	4 (16).	Scrisoarea Regelui Prusiei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
» »	18 (30).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Regal al Prusiei	473
» Noiembrie	4 (16).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Marele Vizir Aali-Pașa. Cuvântarea Baronului Fava, Agent și Consul general al Italiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
» »	14 (26).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Sultan	476
» »	15 (27).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii ordinare a Corpurilor legiuitoare	477

1868	Noembrie	21	(3). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către D. Ghica, Președintele Consiliului de miniștri	481
»	»	27	(9). Considerațiuni politice asupra României scrise de Principele Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i> . . .	482
			Scrisoarea Sultanului către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	485
			Scrisoarea Marelui Vizir către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	486
»	Decembrie	1	(13). Adresa Adunării Deputaților	»
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării. . . .	488
»	»	4	(16). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Regal al Prusiei	489
»	»	5	(17). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	490
			Adresa Senatului	491
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului. . . .	493
»	»	16	(28). Scrisoarea Regelui Wilhelm al Prusiei către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	494
»	»	24	(5). Cuvântarea lui Pitteurs-Stiegarts, Consul general al Belgiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare.	»
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	26	(7). Cuvântarea Comitelui de Kayserling-Rautenburg, Consul general al Confederațiunii Germaniei de Nord în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare.	495
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
1869	Ianuarie	1	(13). Înalt Ordin de zi către armată	496
			Felicitările Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou . .	»
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
			Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea anului nou	497
»	»	15	(27). Scrisoarea Regelui Wilhelm al Prusiei către <i>A. S. S. Domnitorul</i> . . .	»
»	»	18	(30). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Regele Wilhelm al Prusiei	»
»	»	28	(9). Scrisoarea Comitelui de Bismarek către <i>A. S. S. Domnitorul</i> . .	499
»	Februarie	2	(14). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	501
»	»	16	(28). Cuvântarea lui Zulauf de Pottemburg, Agent și Consul general al Austro-Ungariei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare.	502
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	27	(11). Înalt Ordin de zi către armată.	503
			Scrisoarea autografă a Împăratului Austriei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	504
»	Martie	1	(13). Scrisoarea Împăratului Napoleon III către <i>A. S. S. Domnitorul</i> . . .	»
»	»	10	(22). Înalt Ordin de zi către armată	505
»	»	11	(23). Toastul comandantului regim. 2 de infanterie la dejunul dat cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S.</i> la cazarma acestui regiment . .	506
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»

			Păg.
1869 Martie	22 (3).	Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	507
» Aprilie	6 (18).	Rugăciunea ocazională rostită de Episcopul Dionisie al Buzăului la inaugurarea podului de fier de peste râul Buzău	508
		Cuvântarea Episcopului Dionisie cu aceeaș ocaziune	509
» »	16 (28).	Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice	510
» »	20 (2).	Cuvântarea comandantului pompierilor din Iași cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S.</i> la cazarmă în noaptea Paștelui	511
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
		Cuvântarea comandantului regimentului 7 de infanterie cu aceeaș ocaziune	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
		Cuvântarea comandantului regim. 2 de artilerie cu aceeaș o- caziune	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	512
» »	27 (9).	Cuvântara Episcopului de Buzău la sfințirea capelei dela Cetă- țuea lângă mănăstirea Ciolanu	»
» »	29 (11).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea Corpurilor legiuitoare .	515
» Maiu	7 (19).	Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Președintele Consiliului de miniștri	516
» »	10 (22).	Felicitările Senatalui cu ocaziunea aniversării zilei de Zece Maiu.	»
		Felicitările Adunării Deputaților cu aceeaș ocaziune	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la felicitările Senatului și Adunării Deputaților	517
		Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat la Palat cu oca- ziunea zilei de Zece Maiu	»
» »	21 (2).	Adresa Adunării Deputaților	518
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputa- ților	519
		Cuvântarea primarului capitalei cu ocaziunea prezintării la <i>A. S. S.</i> a noului consiliu comunal al capitalei	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	520
» Iunie	3 (15).	Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Regele Greciei	521
» »	9 (21).	Rezumat și fragment dintr'o serisoare a lui Felix Bamberg către Principele Carol-Anton de Hohenzollern.	»
» »	14 (26).	Înalt Ordin de zi către armata întrunită în tabăra dela Furceni.	522
» »	29 (11).	Înalt Ordin de zi către armată cu ocaziunea inaugurării ta- berii dela Furceni	»
		Alocuțiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către armata din tabăra dela Furceni, cu ocaziunea inaugurării taberii.	523
» Iulie	8 (20).	Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	»
» »	25 (6).	Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	525
» August	25 (6).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	»
» Octomvrie	1 (13).	Serisoarea Împăratului Napoleon III către <i>A. S. S. Domnitorul</i> .	528
» »	5 (17).	Telegrama <i>A. S. S. Domnitorului</i> , din Neuwied, către Preșe- dintele Consiliului de miniștri	»

		Pag.
1869	Octombrie	6 (18). Telegrama <i>A. S. S. Domnitorului</i> , din Neuwied, către Mitropolitul Primat 529
		Cuvintele scrise de <i>A. S. S. Domnitorul</i> în jurnalul <i>Principesei Elisabeta de Wied</i> »
		Telegrama Regelui Wilhelm al Prusiei către <i>A. S. S. Domnitorul</i> »
		Telegrama din Atena a Principelui Regal al Prusiei către <i>A. S. S. Domnitorul</i> »
		Serisoarea <i>A. S. Principesei Elisabeta de Wied</i> către Principele Carol-Anton de Hohenzollern. 530
»	»	7 (19). Telegramele de felicitare adresate <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu ocaziunea logodnei <i>A. S. S.</i> cu <i>A. S. Principesa Elisabeta de Wied</i> , de Mitropolitul Primat, de Adunarea Deputaților, de Curtea de Casație, de Curtea de Conturi, de Rectorul Universității din București și de Ministrul de Războiu »
»	»	11 (23). Telegrama <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Președintele Consiliului de miniștri 531
»	»	13 (25). Telegrama Principesei-mame de Wied către Președintele Consiliului de miniștri al României. 532
»	»	14 (26). Telegrama Principelui și Principesei de Hohenzollern către Președintele Consiliului de miniștri al României. »
»	»	21 (2). Telegrama <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Președintele Adunării Deputaților »
»	»	24 (5). Telegrama <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Președintele Consiliului de miniștri »
»	Noembrie	10 (22). Cuvântările de felicitare adresate <i>AA. LL. SS. Domnitorului</i> și <i>Doamnei</i> la întoarcerea în țară după căsătorie: Felicitările prefectului județului Mehedinți, a reprezentantului stațiunii navale franceze pe Dunăre, a protoiereului județului Mehedinți, a prefectului județului Gorj, a unei doamne în numele doamnelor din Calafat și Craiova, a primarului din Calafat, a primarului din Craiova, a șefului gardei civice din Craiova, a primarului din Turnu-Măgurele, a președintelui consiliului județului Teleorman 533
»	»	12 (24). Cuvântarea primarului capitalei, G. Gr. Cantacuzino, la sosirea <i>AA. LL. SS.</i> în capitală 537
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> »
		Cuvântarea primarului capitalei la Mitropolie, după săvârșirea Te-Deumului »
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> 538
»	»	13 (25). Cuvântările de felicitare ale autorităților din țară, adresate <i>AA. LL. SS.</i> cu ocaziunea căsătoriei: Felicitările Mitropolitului Primat, a Locotenentului Episcopului catolic, a pastorului protestant, a Primului Președinte al Curții de Casație, a Președintelui Curții de conturi, a Primului Președinte al Curții de Apel din București, a Rectorului Universității din București 539
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la aceste felicitări 542

			Pag.
1869	Noembrie	13 (25). Cuvântarea primarului Iaşilor, D. Gusti, în numele delegaţilor tuturor judeţelor, cu aceeaş ocaziune	542
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	543
		Cuvântarea Ministrului de Război cu aceeaş ocaziune	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	544
		Cuvântarea comandantului gardei civice cu aceeaş ocaziune.	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
		Cuvântarea decaului Corpului diplomatic cu aceeaş ocaziune.	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	15 (27). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii ordinare a Corpurilor legiuitoare	545
»	»	16 (28). Felicitările Senatului pentru căsătoria <i>A. S. S. Domnitorului</i>	551
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	552
		Felicitările Adunării Deputaţilor cu aceeaş ocaziune	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
		Serisoarea <i>A. S. S. Doamnei</i> către Preşedintele Consiliului de miniştri	553
		Cuvântarea lui Zukici, noul Agent al Serbiei, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	554
»	»	18 (30). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	»
»	»	19 (1). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Preşedintele Consiliului de miniştri	555
		Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către primarul capitalei	556
»	»	30 (12). Adresa Adunării Deputaţilor	557
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaţilor	»
»	Decembrie	8 (20). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	558
»	»	14 (26). Documentul de fundatiune la inaugurarea Universităţii din Bucureşti	559
		Cuvântarea Ministrului Cultelor şi Instrucţiunii la inaugurarea Universităţii din Bucureşti	560
		Cuvântarea Rectorului Universităţii din Bucureşti cu aceeaş ocaziune	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	564
		Toastul Rectorului Universităţii din Bucureşti la banchetul dat cu ocaziunea inaugurării Universităţii	566
		Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu aceeaş ocaziune	»
1870	Ianuarie	1 (13). Înalt Ordin de zi către armată.	567
»	»	2 (14). Cuvântarea Cavalerului de Moyard, Consulul Belgiei în Bucureşti, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
		Serisoarea <i>A. S. S. Doamnei</i> către Preşedintele Consiliului de miniştri.	568
»	Februarie	1 (13). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Dim. Ghica.	569
»	»	12 (24). Cuvântarea Consilierului de legaţiune, de Radovitz, Consul	

1870	Februarie	12 (24).	general al Prusiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	570
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
"	"	18 (2).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	571
"	Martie	8 (20).	Scrisoarea din Berlin a Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	572
"	"	16 (28).	Cuvântarea comandantului batalionului 4 de vânători la prânzul dat în onoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S.</i> la cazarma pirotecniei.	"
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	573
"	"	20 (1).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	"
"	"	23 (4).	Toastul comandantului regimentului 3 de cavalerie la prânzul dat de ofițeri cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cazarma Malmezon.	574
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
"	Aprilie	8 (20).	Mesagiul Domnesc pentru închiderea sesiunii ordinare a Corpurilor legiuitoare	575
			Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea îndoitei aniversări de Opt Aprilie	"
"	Maiu	1 (13).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	576
			Mesagiul Domnesc pentru disolvarea Corpurilor legiuitoare . .	"
"	"	9 (21).	Proclamațiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către poporul român .	577
"	"	20 (1).	Toastul comandantului regimentului 4 de infanterie la prânzul dat de ofițeri cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cazarma din Dealul Spirei	"
			Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	578
"	"	21 (2).	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la alocuțiunea Mitropolitului Primat cu ocaziunea hramului Mitropoliei	"
"	Iunie	14 (26).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	579
"	"	21 (3).	Adresa de omagiu a milițienilor din județul Mehedinți către <i>A. S. S. Domnitorul</i> , cu ocaziunea inaugurării instituției milițiilor.	"
"	"	30 (12).	Telegrama Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către Generalul Prim, la Madrid	"
"	August	4 (16).	Toastul comandantului regimentului de călărași la prânzul dat de ofițeri cu ocaziunea vizitei <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cazarma Malmezon.	580
"	"	25 (6).	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la adresa de lealitate a cetățenilor plocești	"
"	"	28 (9).	Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea nașterii <i>A. S. S. Principesei Maria</i>	581
			Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Regele Prusiei. . . .	"
			Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Regal al Prusiei.	582
"	Septembrie	15 (27).	Cuvântarea Președintelui Societății Academice Române cu o-	

			Pag.
1870	Septemvrie	15 (27). Caziunea deschiderii sesiunii generale în prezența A. S. S. Domnitorului	582
		Răspunsul A. S. S. Domnitorului	»
»	»	17 (29). Toastul comandantului regimentului 2 de artilerie la prânzul dat de ofițeri cu ocaziunea inspecțiunii A. S. S. Domnitorului.	583
		Răspunsul A. S. S. Domnitorului.	»
»	»	30 (12). Serisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către A. S. S. Domnitorul	»
»	Octomvrie	1 (13). Cuvântarea de felicitare a Mitropolitului Primat cu ocaziunea botezului A. S. Principesei Maria	585
»	»	12 (24). Cuvântarea primarului din Ploești la sosirea A. S. S. Domnitorul în acel oraș	585
		Toastul primarului din Ploești la prânzul dat în onoarea A. S. S. Domnitorului	»
		Toastul Deputatului T. Văcărescu, în numele județului, cu aceeaș ocaziune	586
		Răspunsul A. S. S. Domnitorului	»
»	Noemvrie	3 (15). Cuvântarea lui Barteleyns de Foselaert, Consul general al Belgiei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	»
		Răspunsul A. S. S. Domnitorului.	587
»	»	12 (24). Cuvântarea deputațiunii orașenilor din Ploești cu ocaziunea aniversării de un an dela intrarea în capitală a A. S. S. Domnitorului și Doamnei după căsătorie	»
»	»	15 (27). Cuvântarea primarului capitalei la recepțiunea noului consiliu comunal al capitalei de către A. S. S. Domnitorul	588
		Răspunsul A. S. S. Domnitorului	»
		Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii ordinare a Corpurilor legiuitoare	»
»	»	22 (4). Serisoarea Împăratului Napoleon III din Wilhelmshöhe către A. S. S. Domnitorul	592
»	»	29 (11). Adresa Senatului	»
		Răspunsul A. S. S. Domnitorului la Adresa Senatului.	594
»	Decemvrie	10 (22). Serisoarea A. S. S. Domnitorului către părintele Său	»
		Serisoarea A. S. S. Domnitorului, publicată în «Gazeta de Augs- burg»	595
»	»	11 (23). Adresa Adunării Deputaților	596
		Răspunsul A. S. S. Domnitorului la Adresa Adunării Deputa- ților.	598
1871	Ianuarie	1 (13). Înalt Ordin de zi către armată.	599
		Cuvântarea de felicitare a Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou	»
»	»	6 (18). Toastul Ministrului de Războiu la prânzul dat la palat	600
		Serisoarea Comitelui de Bismarck către A. S. S. Domnitorul.	»
»	»	12 (24). Răspunsul oficial al Regelui Prusiei la serisoarea A. S. S. Domnitorului	601

			Pag.
1871	Ianuarie	26 (7). Răspunsul Împăratului Austriei la scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i>	602
»	Februarie	10 (22). Memoriul Principelui Carol-Anton de Hohenzollern asupra afacerilor din România, anexat la o scrisoare a sa către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	603
»	»	12 (24). Răspunsul Regelui Italiei la scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i>	605
»	»	15 (27). Scrisoarea Comitelui de Bismarck către Principele Carol-Anton de Hohenzollern	»
»	»	16 (28). Răspunsul Împăratului Rusiei la scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i>	606
»	Martie	23 (4). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Împăratul Germaniei.	607
»	»	25 (6). Cuvântarea lui Peixoto, Consul general al Statelor-Unite americane în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	608
»	»	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	29 (10). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
»	Aprilie	8 (20). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Lascar Catargiu, Președintele Consiliului de miniștri	610
»	»	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Nicolae Kretzulescu, Ministrul de Justiție	»
»	»	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Generalul Tell, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice	611
»	»	10 (22). Cuvântarea directorului gimnaziului din Galați la manifestația făcută de cetățenii gălățeni <i>Altețelor Lor Serenisime</i>	»
»	»	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea sărbătorii Paștelor	612
»	»	11 (23). Înalt Ordin de zi către armată	»
»	»	27 (9). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvântarea primarului din Iași, cu ocaziunea plecării din Iași a <i>A. I. I. L. SS.</i>	»
»	Maiu	1 (13). Scrisoarea de felicitare a Sultanului pentru nașterea <i>A. S. Principesei Maria</i>	613
»	»	10 (22). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat la Palat cu ocaziunea zilei de Zece Maiu	»
»	»	Telegrama Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea zilei de Zece Maiu.	»
»	»	21 (2). Alocuțiunea Mitropolitului Primat cu ocaziunea serbării hramului Mitropoliei	614
»	»	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	Cuvântarea primarului capitalei cu ocaziunea primirii în audiență de <i>A. S. S.</i> a consiliului comunal al capitalei.	»
»	»	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	23 (4). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	»
»	Iunie	1 (13). Adresa Adunării Deputaților	616
»	»	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților.	618

		Pag.
1871 Iunie	6 (18). Adresa Senatului	619
	Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i> la Adresa Senatului	620
" "	7 (19). Serisoarea A. S. S. <i>Domnitorului</i> către părintele Său	"
" "	30 (12). Cuvântarea Ministrului Cultelor și Instrucțiunii publice cu ocaziunea distribuirii premiilor la elevele școalelor secundare din București în prezența A.L. LL. SS.	626
	Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i>	627
" Iulie	5 (17). Cuvântarea Consulului general al Franței, Le Sourd, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	628
	Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i>	"
" "	8 (20). Mesagiul Domnesc pentru închiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	"
" "	24 (5). Cuvântarea Ministrului de Războiu cu ocaziunea concursurilor militare de tragere la semn în prezența A. S. S. <i>Domnitorului</i>	629
	Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i>	630
" "	26 (7). Toastul A. S. S. <i>Domnilorului</i> cu ocaziunea inspecțiunii cătorva companii de dorobanți la Sinaia	"
" August	10 (22). Cuvântarea Președintelui consiliului general al județului Prahova, mulțumind A.L. LL. SS. că au ales o localitate din jud. Prahova (Sinaia) ca reședință de vară	"
" "	19 (31). Cuvântarea Președintelui consiliului general al jud. Prahova către A. S. Principesa de Wied	631
	Răspunsul A. S. Principesei de Wied	"
" "	27 (8). Cuvintele A. S. S. <i>Domnitorului</i> , mulțumind pentru felicitările exprimate de prefectul județului Prahova cu ocaziunea zilei aniversare a A. S. Principesei Maria	"
" Septembrie	2 (14). Serisoarea A. S. Principesei de Wied către primarul capitalei. Serisoarea A. S. Principesei de Wied către primarul orașului Ploești	632
" "	8 (20). Toastul vicarului Mitropoliei cu ocaziunea zilei onomastice a A. S. Principesei Maria	633
	Toastul A. S. S. <i>Domnilorului</i> cu aceeași ocaziune	"
	Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei cu aceeași ocaziune	"
" "	9 (21). Cuvântarea A. S. S. <i>Domnitorului</i> la serbările Societății de dare la semn	"
" Octombrie	11 (23). Cuvântarea Consilierului aulic Baron Ottocar-Schlecht-Ws-sherd, Consul general al Austro-Ungariei în București, cu ocaziunea prezintării scrisorilor sale de acreditare	634
	Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i>	"
" "	12 (24). Răspunsul A. S. S. <i>Domnitorului</i> la cuvântarea directorului școalei agronomice dela Herăstrău, cu ocaziunea distribuirii premiilor la acea școală	635
" "	17 (29). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea Corpurilor legiuitoare.	636
" "	28 (9). Cuvântarea A. S. S. <i>Domnilorului</i> cu ocaziunea inspecției batalionului de milițieni din jud. Ilfov.	639

			Pag.
1871	Octomvrie	31 (12). Cuvântarea primarului capitalei la inaugurarea uzinei de gaz.	640
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	Noemvrie	7 (19). Adresa Senatului	641
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului . . .	642
		Adresa Adunării Deputaților	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților.	643
1872	Ianuarie	1 (13). Înalt Ordin de zi către armată	645
		Cuvântarea de felicitare a Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	646
»	»	16 (28). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	»
»	»	18 (30). Serisoarea Regelui Italiei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	648
»	Februarie	29 (12). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele de Bismarck.	649
»	Martie	23 (4). Mesagiile Domnești pentru închiderea Corpurilor legiuitoare .	651
»	Aprilie	8 (20). Telegrama de felicitare a Consiliului de miniștri cu ocaziunea îndoitei aniversări de Opt Aprilie.	652
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	26 (8). Toastul primarului din Pitești la prânzul dat de cetățeni în onoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i>	653
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	»	27 (9). Serisoarea Împăratului Germaniei către <i>A. S. S. Principele Carol</i> .	654
»	»	29 (11). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat de cetățenii din Craiova în onoarea <i>A. S. S.</i>	655
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la felicitările exprimate de primarul Târgu-Jiului	»
»	Maiu	6 (18). Serisoarea <i>A. S. S. Doamnei</i> către Președintele Consiliului de miniștri.	»
»	»	8 (20). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Președintele Consiliului de miniștri	»
»	Iulie	2 (14). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la omagiile exprimate de Consiliul județean de Prahova	656
»	»	23 (4). Serisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S.</i> <i>Domnitorul</i>	657
»	Septemvrie	8 (20). Cuvântarea Primului Ministru cu ocaziunea serbării tragerii la semn.	»
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	658
»	»	9 (21). Înalt Ordin de zi către armată	»
»	»	30 (12). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvintele de bună venire exprimate de primarul orașului Târgoviște și de președin- tele Comitetului permanent al județului Dâmbovița	659
»	Octomvrie	3 (15). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvintele de bună venire ale primarului din Târgoviște către <i>A. S. S. Doamna</i>	»
»	»	5 (17). Înalt Ordin de zi către armată	660
		Cuvintele <i>A. S. S. Domnitorului</i> la revista trupelor pe câmpia Suzani (jud. Dâmbovița), făcând prima distribuie a meda- liei militare	»

			Pag.
1872	Octombrie	5 (17). Cuvintele <i>A. S. S. Domnitorului</i> către ofițeri cu aceeaș ocaziune.	661
"	"	19 (31). Scrisoarea Principelui Imperial al Germaniei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	"
"	"	21 (2). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la serbarea așezării pietrei fundamentale a cheiului din Giurgiu.	663
"	"	29 (10). Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat la Pitești cu ocaziunea inspecțiunii liniei București-Pitești	"
"	Noembrie	15 (27). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii ordinare a Corpurilor legiuitoare	664
"	"	30 (12). Adresa Adunării Deputaților	666
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților	667
"	Decembrie	3 (15). Adresa Senatului	668
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului	669
"	"	16 (28). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	"
"	"	30 (11). Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la inaugurarea Societății de Belle-Arte și a expozițiunii sale	671
1873	Ianuarie	1 (13). Înalt Ordin de zi către armată	672
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la felicitările Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou	"
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la felicitările adresate de Mitropolitul Moldovei cu ocaziunea aniversării nașterii <i>A. S. S. Doamnei</i> și cu ocaziunea sărbătorilor	673
"	"	27 (8). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	674
"	"	28 (9). Cuvântarea Episcopului Râmnicului Noului Severin cu ocaziunea investiturii sale solemne	"
		Cuvântarea Episcopului de Roman în aceeaș împrejurare	"
		Cuvântarea Episcopului de Buzău în aceeaș împrejurare	"
		Cuvântarea Episcopului de Argeș în aceeaș împrejurare	675
		Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu ocaziunea investiturii celor patru Episcopi	676
"	Februarie	16 (28). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	678
"	Martie	15 (27). Cuvintele <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresate elevilor școlii militare din capitală cu ocaziunea inspecțiunii <i>A. S. S.</i>	679
"	Aprilie	8 (20). Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei și a unor notabili din Iași cu ocaziunea îndoitei aniversări de Opt Aprilie și a sărbătorii Paștelor.	"
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	680
"	Maiu	10 (22). Toastul Ministrului de Războiu la prânzul dat de corpul ofițeresc din capitală în onoarea <i>A. I. I. L. S. S.</i> , cu ocaziunea zilei de Zece Maiu	"
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	681
		Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei către <i>A. S. S. Domnitorul</i> cu ocaziunea zilei de Zece Maiu	"
		Telegrama de felicitare a Mitropolitului Moldovei către <i>A. S. S. Doamna</i> cu aceeaș ocaziune	"

		Pag.
1873	August 16 (28). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părinții Săi	682
»	Septembrie 8 (20). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la telegrama de felicitare adresată de primarul capitalei, Generalul B. Vlădoianu, <i>Attefector</i> <i>lor Serenisime</i> , cu ocaziunea zilei onomastice a <i>A. S. Principesei Maria</i>	686
»	» 30 (12). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Imperial al Germaniei	687
»	Octombrie 20 (1). Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la plecarea Sa din Galați. Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la banchetul oferit de cetățenii din Ismail.	689
»	» 22 (3). Alocuțiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu ocaziunea vizitei Sale la biserica comunității grecești din Brăila	»
»	» 27 (8). Înalt Ordin de zi către armată	690
»	Noembrie 12 (24). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Eforia spitalelor civile din București, dăruind Azilului Elena-Doamna proprietatea Sa «Fântâna Brâncoveanului»	»
»	» 15 (27). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii ordinare a Corpurilor legiuitoare	691
»	» 18 (30). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	695
»	» 25 (7). Scrisoarea Împăratului Francisc-Iosef către <i>A. S. S. Domnitorul</i> . Adresa Adunării Deputaților	696
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților.	697
	Adresa Senatului	698
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului.	699
»	» 29 (11). Cuvântările de omagiu ale arhierilor noi numiți, Policarp Bărlădeanu și Ieremia Gălățeanu, cu ocaziunea prezintării lor la <i>A. S. S. Domnitorul</i>	700
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	701
»	Decembrie 17 (29). Toastul Primului Ministru la prânzul dat la palat cu ocaziunea aniversării nașterii <i>A. S. S. Doamnei</i>	»
1874	Ianuarie 1 (13). Înalt Ordin de zi către armată.	702
	Cuvântarea de felicitare a Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	703
»	Martie 23 (4). Mesagiul Domnesc pentru închiderea Corpurilor legiuitoare	»
»	» 31 (12). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Lascar Catargiu, Președintele Consiliului, cu ocaziunea morții <i>A. S. Principesei Maria</i>	704
	Scrisoarea Principelui Imperial al Germaniei către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	705
»	Aprilie 2 (14). Condoleanțele Curții de Casație pentru moartea <i>A. S. Principesei Maria</i>	706
»	» 3 (15). Scrisoarea Principelui Carol-Anton de Hohenzollern către <i>A. S. S. Domnitorul</i>	»
»	» 4 (16) Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Principele Imperial al Germaniei	707

		Pag.
1874	Aprilie	6 (18). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părinții Săi 708
»	»	21 (3). Condoleanțele primarului capitalei pentru moartea A. S. Principesei Maria 709
»	»	23 (5). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său »
»	»	25 (7). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare 711
»	Maiu	2 (14). Condoleanțele Adunării Deputaților pentru moartea A. S. Principesei Maria 712
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> »
»	»	4 (16). Condoleanțele Senatului pentru moartea A. S. Principesei Maria. Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> 713
»	»	15 (27). Înalt Ordin de zi către armată cu ocaziunea numirii Principelui Milan al Serbiei ca șef al regimentului 6 de infanterie »
		Cuvintele <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresate regimentului 6 de infanterie cu ocaziunea numirii Principelui Milan al Serbiei ca șef al acestui regiment 714
		Cuvintele <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresate Principelui Milan al Serbiei cu aceeaș ocaziune »
»	»	31 (12). Mesagiile Domnești pentru închiderea Corpurilor legiuitoare »
»	Iunie	15 (27). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Regele Greciei 716
»	Octombrie	14 (26). Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la serbarea sfințirii drapelelor și stindardelor și predarea lor corpurilor 717
		Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat cu aceeaș ocaziune »
		Răspunsul Generalului I. Em. Florescu, în numele ofițerilor. Cuvintele <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresate ofițerilor din armatele străine, cari au asistat la manevre și la ceremonia sfințirii drapelelor »
		Înalt Ordin de zi către armată cu ocaziunea manevrelor și a sfințirii și predării drapelelor 718
»	»	17 (29). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său »
»	Noembrie	8 (20). Cuvântarea primarului capitalei cu ocaziunea inaugurării statuii lui Mihai Viteazul 723
		Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> cu aceeaș ocaziune. 724
		Depeșa Lordului Derby către Sir Elliot, Ambasadorul Angliei la Constantinopole 725
»	»	15 (27). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea Corpurilor legiuitoare. 728
»	»	16 (28). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său 732
»	»	28 (10). Adresa Adunării Deputaților 733
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților. 735
»	Decembrie	1 (13). Adresa Senatului »
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului 737
»	»	20 (1). Serisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Regina Isabela »
»	»	23 (4). Serisoarea Reginei Isabela către <i>A. S. S. Domnitorul</i> 738
1875	Ianuarie	1 (13). Înalt Ordin de zi către armată. 739
		Cuvântarea de felicitare a Mitropolitului Primat cu ocaziunea anului nou »

		Pag.
1875	1 (13). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	740
»	14 (26). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	»
»	13 (25). Scrisoarea Împăratului Germaniei către <i>A. S. S. Domnitorul</i> .	745
»	16 (28). Mesagiul Domnesc pentru închiderea Corpurilor legiuitoare	»
»	31 (12). Toastul Ministrului de Răsboiu cu ocaziunea întemeierii și deschiderii clubului militar	748
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	6 (18). Alocuțiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la inaugurarea Jokey-Clubului român	749
»	15 (27). Cuvintele <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresate tinerilor ofițeri cari s'au oferit a formă garda în cortegiul din noaptea Paștelor.	»
»	10 (22). Cuvântarea Ministrului de Justiție la banchetul dat de <i>AA. LL. SS.</i> la Câmpulung, cu ocaziunea aniversării zilei de Zece Maiu	750
»	19 (31). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea Corpurilor legiuitoare.	751
»	4 (16). Felicitările Adunării Deputaților pentru norocoasa scăpare a <i>A. S. S. Domnitorului</i> din accidentul de tren	753
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	754
	Felicitările Senatului cu aceeaș ocaziune	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	»
»	12 (24). Adresa Senatului	»
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului	755
	Adresa Adunării Deputaților	756
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților	757
»	15 (27). Cuvântarea Mitropolitului Primat cu ocaziunea investiturii.	»
	Cuvântarea Mitropolitului Moldovei cu ocaziunea investiturii.	758
	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> adresată celor doi Mitropoliți cu ocaziunea investiturii	»
	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la inaugurarea Societății Geografice Române.	759
»	30 (12). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	761
»	4 (16). Mesagiile Domnești pentru închiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	762
»	10 (22). Cuvintele rostite de <i>A. S. S. Domnitorul</i> la ceremonia punerii pietrei fundamentale a Castelului Peleş	763
	Documentul de fundațiune a Castelului Peleş	764
»	21 (3). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	»
»	16 (28). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat la Iași în onoarea Sa	766
»	21 (2). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvintele de bună venire ale primarului din Bârlad	767
»	4 (16). Înalt Ordin de zi către armată	768
»	15 (27). Mesagiul Domnesc pentru deschiderea Corpurilor legiuitoare.	769
	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	770
»	27 (9). Adresa Adunării Deputaților	773
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților.	774

		Pag.
1875	Noembrie 30 (12). Adresa Senatului	774
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului.	775
1876	Ianuarie 1 (13). Înalt Ordin de zi către armată.	776
"	" 27 (8). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	777
"	Februarie 22 (5). Cuvântarea Episcopului de Argeș cu ocaziunea investiturii.	779
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
"	Martie 3 (15). Mesagiul pentru închiderea sesiunii Adunării Deputaților.	780
"	" 23 (4). Circulara lui I. Bălăceanu, Ministrul Afacerilor Străine, către Agenții diplomatice ai României în străinătate.	"
"	" 31 (12). Înalt Ordin de zi către armată	782
"	Aprilie 8 (20). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat la palat cu ocaziunea îndoitei aniversări de Opt Aprilie.	"
"	" 15 (27). Mesagiile Domnești pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	783
"	" 23 (5). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la dejunul ofițerilor regimentelor 3 și 6 de linie	784
"	" 28 (10). Programul noului Minister	785
"	Maiu 2 (14). Adresa Senatului	786
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului	787
"	" 3 (15). Mesagiul Domnesc pentru închiderea sesiunii Senatului	"
"	" 10 (22). Înalt Ordin de zi către armată	788
	Felicitările Ministrului de Războiu cu ocaziunea aniversării zilei de Zece Maiu	789
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
	Felicitările Corpului diplomatic cu aceeaș ocaziune	"
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
	Felicitările înaltului cler ortodox cu aceeaș ocaziune	790
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
	Felicitările clerului protestant cu aceeaș ocaziune	"
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	791
	Felicitările Comunității israelite cu aceeaș ocaziune	"
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
	Felicitările Senatului cu aceeaș ocaziune	"
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	792
	Felicitările Curții de Casație și Justiție cu aceeaș ocaziune	"
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
	Felicitările Curții de Conturi cu aceeaș ocaziune	793
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
	Felicitările primarului capitalei cu aceeaș ocaziune	"
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	794
	Felicitările Corpului învățământului public cu aceeaș ocaziune.	795
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	"
	Toastul Mitropolitului Primat la prânzul dat la palat cu ocaziunea aniversării zilei de Zece Maiu	796
	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i>	797

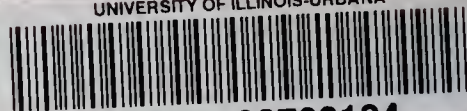
1876 Maiu	12 (24).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către Președintele Consiliului de miniștri	797
" "	21 (2).	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la punerea pietrei fundamentale a școalei primare din strada Clementei în capitală.	798
" Iunie	12 (24).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	"
" "	16 (28).	Telegrama Ministrului Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu, către Agentul diplomatic al României la Constantinopole	801
" "	18 (30).	Alocațiunea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la examenele Societății pentru învățătura poporului român	802
" "	20 (2).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	"
" "	25 (7).	Nota Ministrului Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu, către Ministrul Afacerilor Străine al Sublimei Porți	803
" "	29 (11).	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la solemnitatea distribuirii premiilor la elevii școalelor secundare din capitală	805
" "	30 (12).	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la solemnitatea distribuirii premiilor la elevele școalelor secundare din capitală.	808
" Iulie	1 (13).	Cuvântarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> la solemnitatea distribuirii premiilor la elevii școalelor primare din capitală	809
		Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat la palat cu ocaziunea serbărilor școlare de sfârșitul anului.	810
" "	2 (14).	Nota Agentului diplomatic al României la Constantinopole către Ministrul Afacerilor Străine al Turciei	"
" "	8 (20).	Adresa Senatului	811
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului	812
" "	10 (22).	Adresa Adunării Deputaților	"
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților	816
" "	31 (12).	Mesagiile Domnești pentru închiderea Corpurilor legiuitoare	"
" Octomvrie	10 (22).	Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	820
" "	11 (23).	Depeșa Comitelui Derby către Lt.-colonelul Mansfield, Consul general al Angliei la București.	822
" "	17 (29).	Scrisoarea Generalului Ignatiev, Ambasadorul Rusiei la Constantinopole, către Ion Brătianu, Președintele Consiliului de miniștri al României.	"
" "	18 (30).	Comunicatul ziarului «Journal de St. Pétersburg»	823
" "	21 (2).	Mesagiul Domnesc pentru deschiderea sesiunii extraordinare a Corpurilor legiuitoare	"
" "	31 (12).	Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvintele de bună venire adresate de primarul Craiovei	825
" Noemvrie	2 (14).	Depeșa Comitelui Derby către Lt.-Colonelul Mansfield, Consul general al Angliei la București.	"
" "	6 (18).	Adresa Adunării Deputaților	"
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Adunării Deputaților	826
" "	9 (21).	Adresa Senatului	827
		Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la Adresa Senatului.	828

			Pag.
1876	Noemvrie	10 (22). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul dat la Brăila în onoarea Sa.	828
"	"	11 (23). Răspunsul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la cuvintele de bună venire adresate de primarul din Galați	829
"	"	12 (24). Toastul <i>A. S. S. Domnitorului</i> la prânzul oferit de cetățenii gălățeni în onoarea Sa.	"
"	"	16 (28). Scrisoarea Generalului Ignatiev către I. Brătianu	830
"	"	26 (8). Instrucțiuni date lui D. Brătianu, Trimis extraordinar la Conferința din Constantinopole	832
"	Decemvrie	2 (14). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său	833
"	"	6 (18). Depeșa Agentului diplomatic al României la Constantinopole, Generalul Ioan Ghica, către Ministrul Afacerilor Străine al României	834
"	"	11 (23). Articolele din constituțiunea otomană, cari interesează România.	836
"	"	12 (24). Scrisoarea <i>A. S. S. Domnitorului</i> către părintele Său. . . .	"
"	"	14 (26). Depeșa din Pera a Marchizului de Salisbury către Comitele Derby.	"

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

3 0112 122703124